SACRORUM

NOVA, ET AMPLISSIMA COLLECTIO,

IN QUA PRÆTER EA, QUÆ

PHIL. LABBEUS, ET GABR. COSSARTIUS,

Et nrvifimc Nicolaus Colett *in Incan ediderey*

EA OMNIA INSUPER. LN SUIS LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR, QJJÆ,

JOANNES DOMINICUS MANSI

ARCHIEPISCOPUS LUCENSIS EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA

AB EODEM OPTIME MERITO PRÆSVLE,

POTISSIMUM FAVOREM ETIAM ET OPEM PR'ÆSTANTE

EMT CARDINALI DOMINICO PASSIONED

SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ BIBLIOTHEC ARIO,

ALIISQPB ITEM ERUDITISSIMIS VLRIS MANUS AUX1LIATRICES FERENTIBUS CURATA,

Novorum Conciliorum, novorumque Documentorum Additionibus locupletata,

Ad MS. Codicea Vaticanos, Luccnfes, ahofque recenGta, & perfeda,

ACCEDUNT ETIAM NOTÆ, ET DISSERTATIONES Q.UAMPLÜRIMÆ» QJJÆ IN CETERIS EDITIONIBUS DESIDERANTUR·

JOMUS VIGESIMUS SEXTUS.

*Ab ʌ**> MCCCXUV. ufo* ad wtm MCCCCIX*

VENETUS MDCCLXXXIVa

APUD ANTONIUM ZATTA

SUPERIORUM PERMISSU, AC EXCEL. SENATUS PRIVILEGIO.

(Editio iterata ad Edittaw pritaifitt txtm/duta ai Huberto Welter. ΆΗύφοΙα. Fia diâa Bernard Λiύηт t. Ptortfu M D CCCCIJI)

S Y L L A B U S

EORUM , QUÆ TOMO XXVI. CONTINENTUR.

Qux hoc Ind/cc 68» notata funt, huic noftrx Editioni novlter acceflere.

ANNO CHRISTI
VV

NOVIOMENSE

A Joanne Remenfi archiepifcopo & fuffraganeis, anno Domini M. CCQ XUV. XXVI. Jul. celebratum*

Eκ codice [ymdalium Eemerft ecclefia.

TITULI CAPITULORUM.

PRÆPATIO,

Niverüs pnefeatea littera» inipeânris Joannes permiÎ-6ooe Divina Remenfc ar> chicmicopus P«. Sueffio-, ncous, H». Landunenfis, >. P. Ambtaoenfis, I·. Tor· >· *Imamt* nacenûs, R>. Morincnûs, ? η — R. Silvaneâenfis, eadenx dio pcrmiflioDc epiicopi, Re-menGs provincic iufiraganei, perionaliter> una cum aliorum iuffraganeorum Remcnlis proviiv cue ablentium, & cathedraliiun cccledanun, procuratoribus, in concilio Provinciali apud Noviooum pro reformandis moribus in ciero, & gravaminibus eidem illatis multipliciter re-parandis, celebrato; aliis omnibus φû potue-runt & debuerunt concitari, adhuc evocatis, falutem in Domino.

CAPITULA.

I. *De impedientibus jurifdi&iottem eccle-jiafiicum.*

CUm *d noftrum jam pluries audi-tum pervenerit ex querimonia!i relatione plurimorum, quod nonnulli tam domini temporales, quam eorum ju-

judices & miniftri fzculares, plurefque alii pacis turbatores, non'folum contra jura, fed & fedis apoftolicz legatorum, conciliorumque provincialium, ordinationes & ftatuta, necnon contra prohibitiones & inhibitiones przdidorum jurium ac ordinationum & ftatutorum, damnabiliter in fuarum periculum animarum, Dei timore poftpotico, multipliciter delinquentes; poenas in eifdem juribus, ordinarionibus, & ftatutis appotas fzpius incurrere, eafdemque animo indurato diutius fuftinerc non verentes, quamplures prefluras, injurias, oppref-Gones, gravamina, tranifgrefliones, & oftenfas, viris ecclefiafticis, non folum in eorum bonis, fed etiam in perfonis propriis, necnon turbationes & impedimenta multiplicia & diverfa contra libertatem & jurifdidionem ccclcfiafticam, inferre, feu inferri facere, per fuos fatellites & miniftros non formidant: videlicet facientes per eorum villas & caftra publice proclamari, ne aliquis de ipforum ("abditis aut burgeniibus, fub certis pteriis fe obliget coram judicibus ecclefiafticis, feu deputatis ab eis, vel per litteras fuarum curiarum, aut citari faciat alterum coram ipfis, necnon inhibendo, aut etiam inhiberi faciendo curatis in eorum cerris feu dominio temporali conftitutis, ac etiam notariis, & tabellionibus, & commiffariis aliis didarum duriarum, fub pcenis gravibus tam corporis quam bonorum, ne litteras didarum curiarum recipiant, figillcnt, feu aliter quomodolibet exequantur; quodque przdidi tabelliones & notam, feu alii commifTarii in terra feu dominio aut diftridu przdidorum dominorum temporalium, feu judicum fxcularium, fuas non faciant auditiones, informationes, vel inquxftas, & ne fuum officium exerceant in locis fupradidis: ac plures de didis tabellionibus & notariis, ac commiftariis, fuas auditiones» informationes vel inquxftas ibidem prout licet facientes, propter hoc incarcerando, ac in carcere mancipando, gravefq|e injurias & minas tales eifdem inferendo quod eos jufto metu dudos recedere oportuit fzpius, & oportet, przdidis fuis auditionibus, informationibns & inquzftis non inceptis, vel faltem imperfectis; ac etiam plures de didis curatis, tabellionibus, notariis, ac commiftariis, ac litterarum didarum curiarum portitoribus, interdum carceri mancipando, mutilando, graviter verberando, viliterque tradando, & quod efthorribilius, aliquotmortis tradendo, bona ipforum faifiendo, capiendo, di(lipando, devaftando, feu capientium vel eorum dominorum ufibus applicando, occafione prxmiiforum: nonnullofque djdorum curatorum, tabellionum, notariorum, ac commiflariorum, & portitomm'litterarum, ad emendas ratione prxmiflbrum eifdem faciendas compellendo: plures litteras &; regeftra didarum curiarum a curatis & earum portitoribus violenter extorquendo,, dilacerando, ac etiam in locis publicis & cotam pluribus aftiftentibus comburendo; nonhullofque presbyteros, clericos, & viros ecclefiafticos, pro delidis & exceflibus per eos eifdem impofitis, coram fe trahendo & carceri mancipando; & eofdem in przmiflis cafibus, ac etiam in contradibus, & aliis fatlis & adionibus, perfonaliter refpondere compellendo; & eofdem clericos ad emendas pecuniarum condemnando, feu etiam eifdem peregrinationes, feu alias pœnas injungendo, vel cofdem de fado banniendo, necnon eos coram fe purgari faciendo, bonaque mobilia didorum clericorum de domibus eorumdem › vel in quibus moram trahunt, ejiciendo, ac etiam cofdem aliquando de didu domibus expellendo; necnon praedidos clericos pro exceflıblis vel delidię eifdem impolitis, pro quibus fuerunt a fuis judicibus puniti canonice, feu etiam abfoluti, pro libiro temerarie voluntatis capiendo, incarcerando, & de fado compellendo ad emendas fupradidas; didofque clericos extra legem ponendo more fuo, qui dicendus potius eft abufus; ut fic prztextu fuz prave confuetudinis, quz magis dicenda eft corruptela, talibus fic extra legem pofitis injuriantes, vel ipfos occidentes, feu etiam mutilantes, nullatenus vel modicum puniantur; ac cafdcm emendas ab ipfis violenter tam per captionem & detentionem corporum & bonorum fuorum quam per alias vias obliquas & varias extorquendo; plurefque perfonas debita fua petentes, feu jus fuum alias in przdidis curiis code, fiafticis debite penequentes, At interdum contra fuos adverfarios fententiam excommunicationis rationabiliter impetrantes, per captionem corporum & norum eorumdem compellendo, ut defiftant a fuis proceflibus antedidis; & quod eft nequius, ut pnedi&os fuos adverfarios ad eorum inftantiam excommunicato», ut przfertur, abfolvi faciant & procurent, fuis videlicet didorum adorum propriis fumptibus & expenfis.

aNmo CkousTl ·*<«. Qjiie prrmiifa omnia & fingula, nqn folum in ecclcfix injuriam, fed & totius libertatis ac jyrifdidionis ecclefiafticx detrimentum, fcandalum, opprobrium, injuriam, vituperium, atque damnum, cedere dighofcuntur. Licet igitur in praenii(Tis caiibus vel (altem eorum aliquibus, non folum perjura, ied etiam conAitutiones & (latuta legatorum fedis apoftolicz, conciliorumque provincialium, a noftris przdeceiforibus fuper hir feu eorum aliquibus editorum, de remediis aliquibus aliqualiter fit proviimn: quia tamen crcfcente malitiacrefcere debet & pana, dignumque tore reputatur, ut quos Dei timor a malo *non* revocat, faltem eos coerceat feveritas eccleliafticz difciplinx (nam tanto graviora funt peccata, quanto diutius infelicem animam detinent alligatam) hinc cft, quod nos indemnitatibus ecclefiarum fuccurrere, ma'ignanriiimque perverfitates, temerariofque eorum abufus & nefandos fub loris jullitiz, prout pofiumus, refrxnare ac fupradidis preifuris, injuriis, oppreffionibus, gravaminibus, tranfgrciiionibus, & offenfis, de falubribus remediis, prout ex debito tenemur officii, providere cupientes: deliberatione fuper hoc in facto concilio prxfenti habita pleniori, de totius ipfius prxdicli concilii providentia unanimi & concordi (latuimus, decernimus, & etiam ordinamus, ut quandocumque przmifla gravamina, vel aliquod eorum, per aliquem dominum temporalem, feu judicem fiecularem, aut eorum fervientes vel miniftros, (cu ab ipfis dominis aut judicibus deputatis, perpetrari contigerit feu committi; & hoc judici ordinario loci, vel decano rurali, feu curato parochiali, manifeftum fuerit per evidentiam fa&i, feu de hoc eifdem, vel alteri eorumdem, per juramentum partis, fi fuerit fide digna, cum unius teftis adminiculo, vel famx publiez, vel alias coniliterit competenter: quod tunc juxta formam & tenorem confiitutionis concilii provincialis, tempore bonz memorise Robert! quondam Remenlis archiepifeopi, apud Silvaneélum anno Domini millefimo trecentcfimo decimo feptimo contra 'bonorum clericorum eccleliailicorum occupatores celebrati, ceifctur a Divinis; & nihilo minus nili prxdiéta gravamina feu gravamen, fic commiifavcl sommifliim, infra odio dies d&irei five reua revocaverint & annullaverint, feu revocaverit & annullaverit cum effectu, ac etiam emendam condignam fecerint vel fecerit. 'rcalitei & de ûdo, ipfos vel illum, qui illa vel i.'lud perpetraverint feu perpetraverit, & in eifdem dantes (ibi coniilium, auxihum, vel favorem, auctoritate prxfentis concilii decernimus- & volumus incurrere fententham excommunicationis ipfo lado; ad cujus. (ententix excommunicationis publicationem, juxta didam conftitutionem concilii Silvanedeniis, procedatur, altero ^nandato nullatenus expedato. Ceterum quia tanta debita remanere non debent impunita: volumus ac etiam ordinamus, didos reos perfonaliter fore citandos ad certam diem & horam competentem, quam ordmarius loci, juxta perfonarum qualitatem & locorum diilantiam, duxe::: arbitrandam, pro tantis & talibus excefiibus,corredioncm debitam fecundum eorum demerita receptutbs, quod juilum fuerit rcfponfuros.

ANNO CHRISTI

II. *De citationibus ecclefialiicu*

Verum quia propter aufievitatem & inordinatam potentiam aliquorum de dominis temporalibus, &. judicibus, fzcularibUV antcdiclis, nuncii diélarum curiarum jam ex faci is prxteritis perterriti, dubitantes verifimiliter de futuris, terras feu diilriclus eorumdem, pro perfonis aliquibus, & prxlcrtim pro diélis dominis aut judicibus, feu eorum fervientibus vel mimilris citandis, intrare non funt aufi, propter metum proprii corporis feu membrorum: nos volentes contra talem morbum peltiferum, prout eft nobis poflibile, Je falubn remedio providere: (latuimus, ac etiam au étoritaie dici i concilii ordinamus, praediatas citationes ad perfonas dictorum reorum, fi commode valeant apprehendi, alioquin ad eorum domicilia, feu publice in eccleiia parochiali dicti loci, dum tamen fecure & abfque periculo poifit ibidem acceffus haberi, fore laciendas. Alioquin, videlicet ubi nuncii dictarum curiarum tute Vel fecure ad dictos reos, feu eorum domicilia, five loca, feu ad ecclefias antedidas, non pofient accedere, vel auderent: audlontate qua fupra decernimus,' (latuentes, dictas citationes, & omnes proceifus inde fecuturos, cum debito temporis intervallo publice fieri in confiilorio feu curia ordinarii di&i loci. Et publice ia ecclefiis parochialibus civitatis, vel in ecclefiis cathedralibus, fiant citationes fupradidx, vel ad valvas ecclefiarum cachedralium, feu alio loco eminenti & pa-

ANNO CKROTt '*«♦ patenti, fcedulc, fcu litter* citationis A publice attigantur : ut fic verifimiliter pottinc diétx citationes & proceiius ad citatorum notitiam pervenire.. Volentes, eas & procefliis inJe irruturos in hoc cafu tantam efficaciam obtinere, ficut fi perfonx proprix dietorum reorum forent perfonalircr apprchcnfic. Statuentes ulterius, ut fi Jidi rei prxdkla gravamina non revocaverint cum cffeâu, *fed* per quindecim dies, a tempore cef-fationis pnediâx fie indiéhe contra tales, didlum ceflum fuftinuerint, abfque *B* hoc quod prxdi&a. gravamina fic illata, ut prxfertur, fuerint peripfum inferentem totaliter revocata, ac etiam damnorum reftitutio, & emenda propter hoc condigna realiter fa&a judici & ecclefic, ac etiam parti Ixfx, quod didus proceiius audontate prxdidi concilii taliter aggravetur, quod in loco five locis, in quibus fic ceflabitur, corpora quorumcumque defundorum non tradanr tur, nec etiam corpora talium delinquendum, (etiamfi fuerint abfoluti in prxdidis locis vel aliis Remenfis provin- C cia:, nifi de licentia, & aflcnfu dicecefani loci, ubi dida gravamina perpetrata extiterint) ecclefiafticx fepulturx. Corpora vero clericorum, qui caufam fcu occationem in pnemiffis non dederint, fine pultatione campanarum & aliis folemnitatibus, con filentio tumulentur. Nec etiam in prxdidis locis, in quibus cctfus obfervabitur, folcmnitentur matrimonia, noc mulieres ad purificationem poft partum admittantur. Quod fi domini temporales, in quorum dominio, terra, feu diftridu, didagra- D vamina, vel eorum alterum, illata extiterint, vel illatum,ad reparationem didi gravaminis per cos, feu judices, five fervientes, aut miniftros, fic illati, ut praefertur, damnorum reftitutionem *fc* emendam competentem propter hoc realiter faciendam, infra quindecim dies a tempore cenationis taliter, ut dicitur, aggravate, non fecerint, fedprxdidam cellationem per diéfos quindecim dies fnftinuerint animo indurato: ftatuimus, & hoc facro approbante concilio, con-] corditer ordinamus, quod eorum terra, quam in dicecefi, in qua didum gravamen extiterit perpetratum, obtinebunt, ecclefiaftico fupponatur interdido: donec eos ad pntdidi gravaminis reparationem, ac realem damnorum reftitutionem, emendamque condignam, judici ordinario didi loci, ecclefix, & parti Ixfx legitime confiiterit pervenif-fe. Salva tamen ia omnibus conftitmio-

ne : *idlma mater.* PrrdiiUs fic delin- AWNO cHRtm qqentibus alias pernas, tam a jure quain a fedis apoftolic* legatis, & concilio-, rum provincialium conftitucionibus', contra tales appofitas, ac etiam promulgatas, nihilo minus incuriuri*. Et eos, qui prxdi&as excommunicationis fen-tentias incurrerint, faciant ordinarii per fuas ervirates & diœceies, excommunicatos publice nunciari.

III. *Ut perfont ecdejiafiica diffidatiotlcs non faciant.*

Infiiper ordinamus, quod perfonx ec-clefiafticx diffidationes non faciant : prava confuetudine, quam quidam allegant, non obftante. Quod fi contrarium fecerint, ipfos incurrere decernimus fenten-tiam excommunicationis ipfo fado. Dd-fidantes etiam fupradidas perfonas *cc-*clefiafticas, ac etiam fadas diffidationes perfequentes, etiamfi laici fuerint, eamdem fententiam volumus incurrere ipfo fado.

IV. *Ut Divinum officium in omnibus tc^ defiss jiat fecundum ufum catbedralss.*

Item hoc facro approbante concilio volumus, & ordinamus, quod per finguias ecclefias cujuslibet civitatis vel dis-cefis, tam collegiatis quam aliis, ordinarius fcu ufus Divini officii, in modo officiandi, qui in ccclefiis cathedralibus obfervari confuevit & teneri, inviolabiliter obfervetur.

V. *De impedientibus ne clerici vendant Vel emant, vel eorum terra colantur.*

Item quod aliqui domini temporales, multoties occatione quaefita, inhibent fuis jufiitialibus, & defendunt, nequicquam vendant clericis & ecclefiafticis perfonis, nec aliquid erriant ab ipfis, & ne aliqui terras eorum, colant, feu alias eis communicent, propter qux do jure fententias excommunicationis incurrunt ipfofado: prxeipimus ipfos excommunicates publice nunciari.

VI. *De captis clericis /ne pecunia refistuendis.*

Item, judices ficculares, qui pro detentione clericorum, ab ipforam ordinariis pro prxdidorum -reftitutione canonice fuerint requifiti: fi didos clericos recepta pecunia, vel alias malitio-

AiWO CHiurn **«*• abire permiferint, di&ts ordinariis A reftitutione nonfaéia, excommunicatio^ ni fubjaceant ipfo faAo.

VII. *Ne ab bifirionibus idololatria fiant.*

Item ficut audivimiis in multis civitatibus & villis nollne Remcnlis provincix, joculatores, live hiftriones, de novo candelas cereas, tanquam res facras deferunt, & nituntur proceifionaliter deportare „-populum dictas candelas, tanquam res facras, adorantem, ad idololatriam inducendo. Quod de extero fle-° ri prohibemus : *injungentes* diftride Jocorum ordinariis , quatenus di&os hiftriones, & eorum fautores, taliter puniant & compellant, ut deflflant ab idololatriis fnpradidlis & ciIdem fimilibus, quod cedat exteris in exemplum.

VIII. *Ut clerici impofitas a ldicis judicibus panas neu peragant.*

Item volumus St ordinamus, quod clerici injunâas peregrinationes five pœ- c nitentia» alias a judicibus laicis fponte peragentes, feu qui pecuniarum emendas pro exceffibus eifdem impofitas fponte perfolverint, gravifllme puniantur.

TXJDe decimis perfolvendis.

Item Mendicantes, curati, & alii proponentes verbum Dei, populum moneant, exhortentur, informent, & inducant ad decimas perfolvendas, intimantes eifdem, quod nili diflas decimas fideliter perfolverint, interdicetur eis in-^ greflus ecclelix, & carcbunt ecclefiaftica fcpultura . Et licet didi Mendicantes, in fuit fermonibus de jure hoc facere teneantur : volumus tamen, quod quotiefcumquc praedicare contigerit, hoc faciant fine fraude: alias non habeant poteftatcm abfolvendi a peccatis in cafibus epifeopis refervatis, & maxime non habeant poteflatem abfolvendi didas decimas retinentes : fed eamdem poteflatem fingulis diœcefanis fpecialiter refervamus .

X *Ut capitula prxbcant pralatis infirumenta* dr *'l/iciffim.*

Infuper cum facultas probationum non debeat anguftari : decernentes, ordinamus, quod capitula, compofitiones., inter praelatos & ipfos, ac etiam privilegia, feu alia inflrumenta, cum ncccf*utu* exegerit, ipfis' prxlatis» vel pro caulis eorumdem , exhibeant line fraude.' Et e contra praelati capitulis faciant pari forma. chrhti 'n'·

XI. *De botsefiate clericorum.*

Item audorirate prxfcntis concilii flatuimus , injungentes omnibus decanis, capitulis, &. aliis judicibus ecdefiaflicis, in virtute fandx obediencix, quatenus canonicos & clericos libi fubditcà, moneant, ut incedant cum tonfura & habitu congruo & decenti eofdem per fubcraélionem diflribucionum , & alias, ad hoc canonice compellentes.

XII. *Ne'miracula prodicentur ordinario mconfulta .*

Item inhibemus omnibus presbyteris , & aliis perfonis eccleüafticis , ne miracula qux de novo dicunt evenire, in locis vel ecclefiis folemnizent in publico, ordinario fuo fuper hoc inoonfulto.

XIII. *Ut clericis captis vefies* dr *tonfira clericales non auferantur.*

Item quia nonnulli domini temporales 6c judices eorumdem, necnon fervientes , & miniftn, cum clericos quandoque de fa£o. pro aliquibus cxceflibus fibi impolitis capiunt & detinent, velles aut tonfuras clericales auferunt , aut utrumque, crines eorum radendo , aut radi faciendo, veilibus radiatis dictos clericos induendo: ipfos omnes & fin gulo», cum eorum fautoribus, auxilium, confilium , jrel favorem prxftantibus in prrmiffis, volumus fenteutiam excom municationis incurrere iplo fado.

XIV. *Ut luci fe clericos non fingant*

Item laici fc fingentes clericos fraudulenter , bc tonfuram clericalem fua propria auâoritate aflumentes, excommunicationis fententiam cum fuis participantibus incurrant ipfo facio.

E XV. *De excommunicatis fraudem facientibus ut abfalvantur .*

Item cum, ficut intelleximus, quidam domini temporales , eorum judices, & laicalem juflitism exercentes, conflitutioni Sdvuneâenfi fraudem facientes, cum quandoque clericos *Ceu* eorum bona mobilia detinent, pro fua temeraria voluntate ante oCtavam diem illos reddunt fcu abire perniirtunt, dita

anno CRRtsn

bona diiTaifiunt five reddunt, ut fie ecclefiarum curati, abfque ordinarii maodato, organa Divinx laudis refumant, & excommunicationis fententiamdicantur evitavilfe, quam poft odo dies incurrerent ipfo fado, refumptis Divinx laudis organis: iterumdidosclericos capiunt , feu rorum bona failiunt, capiunt arreftant pro caufis ciidem, pro quibus ipfos & jpfa primo tenuerant : quod in elufionem didx conftitutionis faciunt atque fraudem. Statuentes igitur decernimus, quod qui perpetraverint tales fraudes, incurrant excommunicationis fententiam ipfo fado.

XVI. *De cxcejfibtis promotorum curiarum ecclcfiafticarum.*

Cxtcrum quia quamplurimorum de prxdidis dominis temporalibus, & judicibus fircularibus, gravem querimoniam recepimus, continentem quod nonnulli di&arum curiarum ecclefiafticarum promoiores, ac etiam procuratores, ad cxceifus * eorum homines, fubditos, & burgenfes, varia & diveria crimina & excctlus coloribus fidis exquifitos, cifdem imponentes, non folum in corporibus propriis, & gravi icandalo eorumdem, damnificant & fatigant; fed etiam graviilimis fumptibus & expenfis ; nobis iuppiicantes, ut vellemus fuper his provider de remedio oppoituno. Nos vero attendentes, juri non fore confonum, quod inde nafcantur injuriae, unde jura debent provenire : ftatuimus decernentes , quod de cetero nullus promotorum aut procuratorum , i ex oiiicio citari faciat, vel procedat contra cum fuper aliquo crimine , vel excedu, & prxfertim tali ratione, cujus fama ipfiu» citati portet in pofterum denigrari , five fcandalum contra eum fuboriri, nifi veriiimilitcr videatur cifdem , quod juftam caufam habeant contra tales procedendi : luper quo tamen eorum confcientias oneramus. Et de hoc, cum ad didum officium affirmentur, per juramentum aftringentur: nec tunc etiam uUra primam cirationrm proced.mr per eofdcm, oHictali didi loci inconlulto .

eitantCT

XVII. *De moderandis rmpenfis qua aprocuratoribus fiunt.*

Item cum procqratorum avaritie excitas & vorago, pro nonnullis injuftis , vilibus & minimis caufis, per immoderatam multiplicationem iirmptuum & expeniarum , muicoties facultates exhauriant fitnplicium & miferabilium perfonanrm, iumptus & expenfas lupina crudelitate, divertis fallaciis cumulantes: nos di&orum procuratorum calliditatibus , prout nobis eft poffibile , obviare cupientes, injungimus ordinariis judicibus, quatenus ipfi provideant diligenter prxeavendo, ne didi procuratores curiarum , ac etiam litterarum portitores , fumptus & expenfas immoderatas faciant,proutdidum eft; fed ipfi ordinarii taliter provideant more patrum , quod ipforum fubditi malitiofis cupiditatibus talium indebite non graventur. Injungentes etiam audoritate prxfentis concilii, ac diftride praecipientes omnibus officialibus, & aliis jurifdidionetn ecclefiafticam exercentibus, necnon decanis ruralibus & curatis praedidx Remenfis provincia:, quatenus noftrim prxfentcm conftitiitionem diligenter , prout ad eorum quemlibet pertinuerit , exequantur , & obfervent, & eam per ecclefias & loca fuarum jurifdidionum publicari faciant, & a di c^>s iubditis fuis inviolabiliter exequi, ac etiam obfervari.

ANNO CHawn

Tn quorum omnium St fingulоruin tcAimonium ôc munimen, litteris prrieniibus Tigilla nollra funt appenia. Datum apud Noviotnum, anno Domini MCCCXLIV. vicefima Texta die mentis Julii, videlicet feria fecunda poll felium beatr Mariae Msgdalenx, continuata de die io diem a feria fexta precedent!.

MANDATUM OFFICIALIS REMENSIS.

OFhcialis Remenfis, omnibus decanis chriihaniutis, in civitate & diœcefi Remenad exctlfus aliquem Tl conftitutis, ad quos prxfens mandatum pervenetit, in Domino f» lutem. Litteras concilii Provincialis apud Noviomum noviftime celebrati re.cyimus, & vidimus diligenter: quarum tenoiemfub iigiilo curic Remenfis annexum cum prelcntibus vobis tranfmtttiinus : tenore pnefeotium percipiendo mandantes vobis, & veftrum cuilibet, quatenus di&is litteras & contenta in ciidem tu veftns decanatibus, leu per veftroa decanatus publicetis; fit per vcftros presbyterodecanatuum publicari faciatis contentas in pta diâis litteris, juxta carum continentiam obfervantes, & per presbyteros vobis fubditos obicrvari facientes. Prrcipimus infuper, quod quilinomn taciat tmcribt prrdiaum, ut mcitucnaoc fdant & rakaM . Datum anno Domini Mcccxlv. fabato poft feftem Nativitatis beat* Mariae virginis.

ORDINATIO DOMINI JOANNIS
Archiepifeopi Remenfis.

De oiferontitete fxprtdifli ttocilii.

NOs Joannes miferatione divina Remenfis archicpikopus, omnibus decanis Chriftia« nita-

nitattm noftraram 9c dtecefis Retj Domini MCCCLXIL feria quarta poft braodones, in capella noftri palatii, 'coram nobis perfonaliser comparentibus, & coram finguih injunximus, & tenore pnefentium injungimus, ut ipfi & eorum quilibet, fub panaexcommunicationis, A decem libraram uttis, nobis applicandarum, & in pios tsfus convertendarum, antequam a civitate Remenfi recedant, habeant penes fe, A recipiant tantumdem , feu copiam cooftitutiom· prefentis apud Novioraum, tempore bone memori· domini ioannis de Vienna, quondam Remenfis archiepilcopi fate; A quod infra felium Pentecoftes proxime venturam, omnibus fit Ungulis curatis fuorum decanatuum tradant de rnfta conftitutinne copiam, B feu tantmDdem, fumpribuseorumdetn curatorum moderatis , fi copiam hujufinodi ab ipfis decanis habere petierint & voluerint. Ipfoe curatos monentes auAoritate noAra, & fub penis fupradiAis, ut infra diAntn feftum penes fe recipiant A habeant copiam, feu tantumdem conftiintionis pratdiA·: A quod omnes articulos in eadem contento·, ad defenfionem, tuitionem, A oblcrvationem eorumdem jurifdiAionis A libertatis ecclefiaftic· facientes lingulis diebus, inter Miffarum folemnia, clero A populo ibidem congregato, alta voce A intelligibili legant, A exponant in Romano.

Item, cum ipü· decani in fuis Kalendis & aliis, cum ipfi curatos fuos vifitare curaverint, C prcdiAos curatbs luos examinet diligenter, quomodo prcdiAam conftitutionem A alia precept· fynodalia intelligunt, A exponere ferunt in Romano; ac ignorantes vel ignaros, tam curatos, quam capcllanos in curis defervientes, quo· modo pnediAo examinati volumus, audiant A inttruant, prout melius Iciunt A poterunt , ad hujufinodi conftitutiooes, A ftatuta intelligenda, A in Romano exponant ; injungendo eiidem, quod ipfi» conftitutiooes A ftatuta fyhodalia legant A exponant diligenter in Romano, prout feriatum eft, ac etiam prout Qatutis fpnodalibus luper hoc confe&s latius continetur, fub ponis ftatutis in eiidem. D

AMO*A CHRIST! Item quod diAi decani infra quindecim di« pofl reverfinn eorum ad parte» faas, fub pœnu fupradi&ts, omne· curato· faot coram fe convocent ; ac ei· fub diAis poenis precipiant & injungant, aoAoritatc prardiAa, ut infra alio* quindecim dies fubfequenies, omnia nomina parochianorum inorum excommumcatorum, cujus auAoritate, qua occatione, ad cujus inftanriam, & a quo tempore funt excommunicari, in feriptis redigant; & hujuTmodi feripturam diAis decanis fui» figiflis fuis figrilatam tradere non omittant. Quodque diAI decani feripturam hujufinodi intra alios oAodies cenfequentes rcgiftro noftr* curie Remenfis mittere vel adferre procurent; & fic faciant de fuis parochianis excommunicatis decani fupradiAi.

Item, inhibemus eifdem decanis, fub didis pernis, ac volumus, quod fimili modo fuis curatis inhibeant, auAoritate paedida, ne qu«ftores quotcumque in fuis ecclefiis parochialib* recipiant adqaasftam faciendam, nec breviculos quos queftores hujufinodi mittunt ; nec eifdem obediant, nifi videant hujufinodi breviculos figillo curir Remenfis figtllatos, A litteras dido figillo figiilatas, ac alias Apoftolicas, praetextu quarum poflint ad qtueftam hujufmodi faciendam recipi A admitti. Nec permittant eofdem qurftorcs praedicare ultra ea que in eorum litteris fnpradiAis viderint contineri . Quin^ imtno, fi quaeftores hujufinodi fibi breviculos vel litteras hujufinodi, alias quam Apoftolicas diAo figillo curi· Remenfis minime figillatas exhibuerint ; eafdem retineant, A ad curiam noftram Remenfem mittere non poftponant; diAis quaeftoribus tantumdem, feu copiam de eifdem faciendo » ,fi petunt, fuis tamen fumptibus A expeufis moderatis; ut fuper hoc per nos ac officiales noftros valeat ordinari quod fuerit rationis. Ab omnibus antediAis curatis A capcllanis pnediAis, diAis decanis A eorum cuilibet , in prsmitfis pareri A obediri volumus, ordinamus, A jubemus.

C9* CONCILIUM PROVINCIALÉ MAGDEBURGENSE

An. Chrifti MCCCXLIV. feria II. poft Dominicam *Jubilate.*

Oft» Dei grelie Meiitbttrgnfif ecclefat trckiepifctftie, tmiverff clef rjufdt» CiviMit, Dtanfii, Prwiwrn febdtM ix Dexeixx Jetetfitcrxetf.

RHmhsU· cone. Gen. cJVdMsf· per illum ftatutum, quod Dominus ar-VU chieptfcopus Burchandus olim contra eos, qui libertates, bona mobilia vel immobilia, fura vel jurifdiAioocs ad ecclefiafticas pertinentes auferunt vel invadunt , aut fuicepertnt, vd detinuerint, vel alios defenfaverint, pnsftaodo auxilium, coofiiium vel favorem cujufcumque fiot ordinis , praeeminenti·, conditionis, aut flatus , non fit adhuc fufficienter provifum: quandoquidem Przlati, canonici A clerus noftr· provinci· a nonnullis perfonis perditionis multipliciter adhuc graventur contra ecdefiafticam libertatem, cum novis morbis antidota conveniat pnaparari, facri hujus approbatione concftU ftatuimus, quod hi, qui ecclefias, vel esemeteria, cdificia feu ftruAuras nec non curias canonicorum ecctefiarum cathedralrum feu coliegiatarum, ac aliorum clericorum in im mumtatibus, qur proprie dicuntur Urybeit, fiveadotibus ecclefiarum conftruAas contra ecclefiafticam libertatem, ac caftra, vel munitiones ecclefiarum invaferint, impugnaverint, aut violenter occupaverint vel deftruxerint, vel talia fieri mandaverint, vel rata habuerint ; ipfo faAo fi perfon· fingulares extireriot, fententiam excommunicatrouis incurrant, A in omnibus locis, ubi de hoc conflitterit per ecclefiarum restores excommunicat! publice nuntientur. Si vero univerfitas fuerit, ecclefiaftico fdbjaceat tnterdiflo. Specialiter autem in omnibus locis, in quibus perfone fingulares prasdiAc, vel aliqua pertona de univcrixtitc prediAa, eorum compit-

pliees in maleficio domicilium obtinent, five de jure vel de facto jurifdi&ioem exercent, ubi fe receperint. de per triduum poA eorum receflum, flriâiiTimum fervetur interdiâum. Adjicimus etiam, quod fi pertonat pramiffiein-fra mcnfem continue deputandum, fatisfaAione negleâa, non obtinuerint fe abfolvi, tunc ab omnibus fcodis cadant ipfo jure, qur abecclefia laefa dtnofcuntur obtinere. H*c omnia fuprafcripta in commitientes facriiegium in pertonas ecclefiatlicas multo fortius volumus obfetvari.

Przterea hujus facti approbatione concilii ftatuimus, & vobis univerfts ac ftngulisfob pcena fufpenfionis jam lat* canonica monitione prxmida 'prarcipimus *A* mandant!*, quatenus omnes tam clerici quam laici in terminis ecclefiarum noftrarum conflitutos, cujufcumque dignitatis, nobilitatis, conditionis, aut flatus exiflant, publice in veilris ecdefiis moneatis, ne jurifdiâionem ecclcûaAicnm, mmtios, mandata, feu liner» BoAroseMtramendo, vel quocumque alio modo impedire pmfamaat, vel judicum noflrorum mandata deferentes verberando, offendendo feu capiendo. Altoqumcontrarium facientes fententiam excommunicationi incurrere volumus ipfo faôo, & ab omnibus ardius, donec vobis de hoc poenitentia fada coortiierit, vel aliud mandatum noArum vel judicum noftrorum fuper hoc receperitis, in veflris ecdefiis publice nuntietis, quoufqot a fententiis excommunicationis hujufmodi per nos vel judices noftros fuerint legitime abfofoti. Adjicimus infuper quod quilibet Epifcopus in fua dicecefi prout (ibi videbitur expedire, fuperhoc rtatutum hujufmodi valeat difpenfare. Datum Caluis in concil. provinc. an. D. 1344. feria II. poil Dominicam *Jubilate.*

CONCILIUM PARISIENSE

Prxiide Guillclmo Sermonenft archiepifcopo, Pariftis celebratum (1) MCCCXLVI.

ANNO CHRISTI MCCCXLVI.

Ex tama v. *Spicilegii Dacberiani.*

TITULI CAPITULORUM.

1. *De immunitate clericorum fee ecclefiefiicerean perfonarnm.*
2. *De habitu clericorum.*
3. *Qoid circe excommnnicatos egendum.*
4. *Contra hereticos.*
5. *legatu ecclefie m aliis n/ibut applicande.*
6. *ExcMjetimei e'fentium]jnoda.*
7. *Zjttrra citntorie.*
8. *Uniones beneficiorum.*
9. *Xenodochia, leprofarie, & eleemofrnerie.*
10. *Re/luerundet beneficiorum ecclefie.*
11. *Redditus prioratnem & aliorum beneficiorum t non fibi refervent prélat1.*
12. *De matrimonio, nfera, & decimis.*
13. *Indulgentie in recitatione faintationtr anl grt/ca.*

PRÆFATIO.

IN nomine Domini, Amen. Univerfts przfentes litteras infpeâuris, Guillelmus mifetione Divina archiepifeopus Senoncnfis, ialutem in eo qui eft omnium vera ialus. Paftoralis cura follicitudinis nos invigilare, & intendere, ac vacare fobjeâorum noftrorum commodis & remediis, ac tranquillitati, quieti, profperitati. Ac paci; eorumdemque fubditorum periculis & incommodis obviare, animarum ipforum faluti pioviderc, fcandalaque removere, & deformatorum reformationi profpicerc follicitat & compellit. Hoc eft quod profeâo defideranter exquirimus, & ad id mentis noftne fedulo deflinamus affeâum. Eapropter repertis per nos alias, tam vifitando noAras dicecefim At provinciam, quam aliter, multis caftbus At negotiis, totas diœccftm & provinciam noflras ac flatum ipiarum tangentibus fcu concernentibus; auditis etiam & intellects tunc & alias, necnon in concilio, de quo infra ht mentio, pluribus oppreflionibus, malitiis, gravaminibus, & injuriis, que quotidie nebis ac notlris fubdtrts inferuntur, in quibus & aliis excefiibus juftitia toditur, prorogatur iniquitas, & univerii cleri decoloratur hooeftas, tam perufus litterarum faLfarum, & abufus etiam litterarum, quam per vocationes, feu citationes, captiones. At detentiones clericorum, Ac pertbnarum ecdefiaftkarum, ac fuorum bonorum mobilium, necnon fsrcularium illicitas & indebitas exadiones feu extorftones, & totius jurifdiflioote ecclefiaAie* perturbationes, ac immunitatis feu libertatiscc-cleftafticae infrafliones feu violationes, Ac per inlioneflos geflus, habitus, & inores pravos, ac tegimina mala ipforum clericorum, & ipfarum perfonatum eccleGafticarutn, ac etiam religtofamm, & circa Divinorum celebrationes, ac per alios multos modos. Quibus licet alias faiubriter (it in parte provifum, tam per facras canonicas, quam provinciales etiam Ac publicatas in provincialibus conciliis fanfeiones.* quia tamen nulla fan&io, quantumcumque perpenfo digefta conftlio, ad human* natur* varietatem Ac machinationes ejus inopinabiles fuficit; Ac prefertim quod * vtflr* * adeo, aliquid certum clarumque flatuitur, quin ex caufis emergentibus quibus jura Ac ftatuta jam fa&a maderi aoo poffont, in dubium revocetur; quia etiam ab adolefcentia viri proclivis ad malum fanfualitas homana declinat, per quod morum fubverfio in clero Ac populo frequenter obrepit: ncceflaria eft foperioris audoritas, ut per cultori providi farculum extirper vitia, virtute» inferat,

(1) Concilium hoc anno caMratum dicitur tefra ia adftu-, atqur M vento» ipo atMcntua HI «tiaaa Dadmrim: fed hoc deind· moouit Aea· ·,«v. Guitkimu» modum *ena ArchiefUmfm.* Pnnorva *tm»* *fynodeo* Mia hebiu tA, *Doounka Letare fuit die* ·». Manii. Qmd *anno* >>tf. coovonw aoa pctoA, cum eo a—oDomlaica *Letare* «reatrit ,·. Martii. ProiwbiBu, «a» «A, haNtam fciCr haac fyuodam sano »>sa. qao Doadafca *Latere* WI dte >«· Manii. *La Atm m* aw. edit Dachnima,

fueeorrigat, fcandalis (eu pcriculb & iorom modis ototet, fohditi* provideat, morefque re fora··*.

Hinc eft, quod nosGuiltetasn* prcdiâus, cupiente* adbibere taper hi», prout ad nos pertinet, remedium opportunum, anno Domini tniltefimo trecentefimo quadragefuno Îexto, die Mercurii r* Dominicam qua cantatur *Lattre* videlicet quarta decima dic menfis Manii, continuata de die in diem, a die Veneris procedenti, in noftro facro provinciali concilio (una cum venerabilibus fratribus fufiraganeas noftris, - B. Parifienfr, P. Anti&odorcnii, .. I.Mddenfi, I. Trecenfi, & B. Nivemenfi, epitropis *i* ac vicariis, ft procuratoribus venerabilium fratrum fidfragaueorum noftrorum Camolenta ft Aurelianenfis epifeoporum; ceterifque perfonis ecclefiaflicis ooftrarum dieecefis & provincias, qtue potuerunt commode hiterefle) ad ordinandum, ftatuendum, ft reformandum ea que effet» ordinanda, fiatuenda, & reformanda, celebrato Parifiu congregati : eodem approbanto concilio ftatuimus ft ordinamus, Lieras conftitutiones canonicas, ft etiam provinciales circa premifla editas, ft alias in concilio provinciali publicatas, elle inviolabiliter obtrrvsndas, fub poenis in cifdcm consentis. Et infuper quod contrarium facientes, feu eas non ferrantes, per fuos foperiores ordinarios, judices ecclcfiailicos, ptena arbitraria puniantur.

Veram, quia ex diftis provincialibus conftitutiooibus, ft alii* jamdudum in provincialibus cooctiiis publicatis, nullus aut. rarus fruftus, feu proftftus provenit, quia forte ad multorum notitiam non venerunt, feu propter hominum labilem memoriam, vel propter conciliorum raritatem feu etiam paucitatem, aut propter temporia longinquitatem feu diuturnitatem : omne* couftitntiooes pradiâas provinciales, & roteras in alite provincialibus conciliis publicatas, eodem approbante concilio innovamus, ft volumus eas, que etiam per vitium feriptorum erant male feriptat, ft reliquas que fequuntnr, in hoc tegi concilio ft etiam publicari. Statuentes, quod ia conciliis provincialibus, que fient de rocero, tegantur ac etiam publicemur: quodque ooflri omne* fofraganei, abbates, priores conventiales, ft etiam procuratore* capitulorum, iplas omnes recipiant, ft habeant citius quam Cerant; ac in fui* fynodis, curiis, conventi- ft capitulis, tegi ft pnblicari faciant ft procurent. Csuenun, quia qus generaliter omnino dicuntur, nifi aliqua fpecialiter exprimantur, negte&a ridemur: quafdam de di&is provincialibus cooftitutiooibus, quanim aliqus fuerunt fate per borna memoria domnum pradecertbrem ft patrem noûrutn dominum Guifldmom, quibuidam verbi* additis ft detradis, hic duximus fpecialiter fub hac forma exprimendas, ft etiam inferendas.

CAPITULA.

I. Dr «MMMMMre *ckrinrio», feu entej^iceenau ferfaeuarum.*

C*Lendt*, & perfonis ecdefiafticis, l&icos infêAas oppido tradit antiquitas: quod & prxfentium experimenta temporum manifefte declarant, dnm fuis finibus non contenti, nituntur in vetitum, ad illicita frxna relaxant, nec prudenter attendunt, quod fit eis in dericas & perfonas ecclefiafticas interdi&a poteftas. Nihilo minus ipios &. ipf*s de die in diem capit, (eu capi facit juftitia iaccularis, & captos feu captas in prifionem feu carcerem detrudit, feu detrudi; detinet, feu detineri; & quod gravius eft torquet, feu torqueri; ultimo fupplicio tradit, feu etiam tradi facit, in praejudicium jurifdidionis cccleafticx & libertatis ejufdem. Nos igitur talibus iniquis adibusobviare volentes, facro approbante concilio, ftatuimus ac etiam ordinamus, ut fi contigat clericum feu perfonam ecclefiafticam in villis, feu caftris, aut locis diœcefis & provincial Senonenfis capi per judicem faecularem, feu detineri, vel ultimo tradi fupplicio, judex requifitus, feu monitus de reddendo eumdem clericum, feu illam perfonam ....ipfius, fuo judici ecclefiaftico non reddiderit, feu reftituerit, vel reddere aut reftituere noluerit, feu recufaverit, aut pius dcbito diftulerit, in fua malitia perfeveran*: certetur a Divinis, celebratioque Divinorum, ac Divinx laudis, organa ....didis villis, caftris, feu locis, quamdiu detinebitur, nedum in illa ecclefia infra cujus fines detinetur, fed etiam in aliis ecdcfiis in didis villis, caftris, feu locis, fi plure* ecclefiae fint ibidem, necnon in parochia, in qua hujufmodi clericum, feu perfonam......... «ut transfem contigerit, & etiam m parochia feu parochiis, ia qua feuquibus, capiens feu detinens aut ultimo fupplicio tradens capi, detineri, aut ultimo fupplicio tradi faciens vel procurans, morabitur, feu habebit domicilium, aut .... aliis quibufeumque, quamdiu in ecclefia przfens erit, quoufque hujufmodi clerici feu perfonz ecclefiafticz fuerit faâa reftitutio debita, fufficiens, integra, & perfcâa. Quod & ad religioforum ecclefias & monafteria in diâis villis, caftris, feu locis confiftentes feu confiftentia, & ad alias ecdefias eifdem contiguas extendi volumus: ne, fi in quibufdam & non aliis ceffaretur, certationis & fufpenfionis hujufmodi interdido valeat vilipendi. Et pnediâas certationes & fufpenfiones auctoritate pnefentis concilii, ab omnibus tam exemptis quam non exemptis, cum de jure ad hoc etiam teneantur, volumus obfervari. Et nihilo minus praecipimus & mandamus, ut curati, tales capientes, detinentes, transferentes, feu ultimo

ANNO CHRISn -fu-

mo fupplicio tradentes, capi, detineri. A transferri feu tradi ultimo fupplicio faciente·, feu etiam procurante· , excommunicato· a canone denuncient publice fingulis diebus Dominicis & feftivis in ecclefiis eorumdem.

II. De iabitu clericorum.

Przterea cum fit cerrum, eos quiabje&is veftibus proprio convenientibus ordini , alias affumere & in publico portare, rationabili caufa ceQànte, pntfumunt, fe indignos reddere prorogative® illius ordinis profeflbrum: fiatutum provinciale per didum dominum Guillelmum faCtum, prohibens clericis beneficiatis & presbyteris, uti publice caligis rqbeis, viridibus, fcatatis,.......... & comam nutrire, barbamve prolixam feu tonfuram inhoneftam, aut a parte exteriori almutias de cendeto feu de velveto deferre, imponens poenam privationis medietatis diftributionum, quantum ad bénéficiâtes , poil monitionem canonicam................. fidentibus, Γ& aliisC arbitrariam, eodem approbante concilio extendimus ad clericos bénéficiâtes, & rcligiofos, in ecdefiis feu locis fuorum beneficiorum, vel monafteriorum, & ad presbyteros utentes, palam per vias incedendo , vcftibus frondatis, nimium fiffis ..... capuciis, aut capellis fuper capita , vel taffis ; & corrigiis inhonedis, feu annulis in manibus aut fotularibus ad boucleras argenteas, five longis manicis vel cometis. Item ut uniformitas in almuciis beneficiatorum, de quibus fupra.......... provifione concilii duximus & ilatuendum, quod canonicii cathedralium collcgiatarum ecclefiarum utantur almuciis nigris, foiratis minutis variis, & alii bénéficiât! in dictis ecclefiis, etiam nigris, non tamen forratis minutis variis, fed a .... privationis medietatis diftributionum, quantum ad canonicos ; & quoad alios, ponam arbitrariam, lapfo fefto beate Marie Magdalenz proximo, imponentes.

nn. ■)·-.

III. §&id circa cxcommunicatoi agendum.

Item cum per di&um dominum Guibklmum in provinciali concilio flatutum fuerit, quod fi excommunicatur, & aggravatus auftoritate ordinaria , per annum fic fteterit, & monitus ut infra tres menfes continuo· poft diéhun annum faciat abfolvi, boc non fecerit, extunc contra ipfum , ut Itfpeâum dc luerefi, procedatur. Et in quadam con-' ftitutione canonica, publicata , in quodam concilio & alias, caveatur quod fi fufpeâus de haerefi, vocatus ut de fide refpondeat, excommunicationem in eum latam, pro eo quod parere fiibcerfugit aut contumaciter fie abfentat, per annum fuftinuerit, velut hweticus oondemnetur.

ANNO onusTi

IV. Contra bareticos.

Et infuper quod ordinarii poflint capere feu capi facere haereticos, feu de haerefi fufpeclos : & etiam judices fxculares feu domini temporales ex parte ordinariorum fuper hoc requifiti, eos capere feu capi facere teneantur fecundum legitimas & canonicas fanâiones. Eodem approbante concilio datuimus, quod fi didi judices, feu domini, ex parte ordifiariorum fuper hoc requifiti, eofdem haereticos feu de haerefi' fufpedos, infra tempus ab ordinariis praefigendum , capere feu capi facere cum potuerint, & captos reddere, diftulerint, feu recufaverinc aut neglexerint, excommunkati fint au&oritate facri provincialis concilii : abfolutione, pnemifiâ fatis, fa&ione, ordinariis refervata.

V. Legata ecclejia non aliis u/bus applicanda.

Item cum ea qu* ad certum ufum deftinata funt, ad illum debeant non ad alium converti; & in ftatutis pro vincialibus contineatur, quod ea quae legantur vel debentur ad emendos redditus, illi ad quos pertinet recipiant * debitoribus, & deponant in utilitatem ecclefiarum convertenda nec in ufusfacerdocum proprios revertantur: nos eodem approbante concilio ftatutum hujufmodi declaramus, fic, quod hujufmodi debita vel legata in quadam arca in ecclefia deponantur, cujus arae unam elavem habeant decanus Chrifiianitatis, archipresbyter , vel facerdos, Ac aliam matricularii feu provifores; quodque cr· gtius quam poterit fieri, in redditibus, vel alias fecundum dicecefanorum arbitrium, convertamur.

VI. EsKufationn abfemitan a jOnad».

Item cum in ftatutis provincialibus caveatur fpccialiter dc exprefie, quod illi qui ad provinciale concilium venire tenentur , fi propter impedimentum canonicum remaneant) fe excufcnt per ido-

"JLL aiium ·♠*· idoneam mmcium litteratorie deftinatum, qui poffic facere fidem per juramentum de impedimento canonico, fnper quo etiam debet habere mandatum, quodque litterae aliquorum in concilio nullatenus admittantur, nifi feribanteum obedientia debita: nos ftatutum hujuC enodi innovando, ipfiim taliter declaramus, quod in procuratoria fieferibatur, Urvernsds A *Cirijh patri et bmint, domino** drc. rmmmexda/enms *S obedientiam debitam, cum amni reverenti* & bemre.*

VII. *Litter* citatoria.*

Item cum per litteras citatorias de, *Ityamut,* multi quandoque vexentur indebite & injufte: nos facro approbante concilio (latuimus, quod littenc hujufmodi non tranfeant, nifi contineatur in eis, quod pars impetrans, vel procurator fuos, fidem per juramentum, vel alias, fecerit de contradu, & fignetum officialis, feu ejus locum tenentis, cum figillo curix, in eis fit appcnftjm.

VIII. CfiuMc/ *beneficiorum.*

Item eodem approbante concilio precipimus,& etiam ordinamus, quod prioratus, & ecdefix parochiales, in quibas non font inficientes redditus, uniantur jnxta canonicas fandionea: quodque per dkecefanos, pnefentatis per quafcumque perfonas ecdefiafticas pnuentandi adaliquas ecdefias jus habentas, de provenribus ecdefiarum hujufmodi portiones debitx affignentur, prout & fecundum quod in fiteris confiitutionibus canonicis fuper hxc editis continetur.

IX. *XenotMia, leprofaria,* à* *eleemo-*

Ecinfuper, qnod antique conftitutiones & nove canonicx, tam in antiquis decretalibus, quam ia Qementinis, in tkufo de religions domibus fituatr, mentionem de xenodochiis, leprofatiis, & eleemofynariis facientes, inviolabiliter ac integre obierventur.

X *fljefiauranda beneficiorum ecclefia.*

Item facro approbante concilio inhibemus abbatibus, prioribus, curatis, & beneficiatis aliis, ne permittant monafteria fua vel ecdefias, feu domos, ruere, aut hereditagia inculta remanere; & fi non peffint in totum reficere vel colère, (latuimus, & etiam ordinamus, quod faltem quolibet anno ponant in refediones dt culturas hujufmodi aliquam quotam partem, dieecefani arbitrio limitandam: qux per deputandos a diacefano in refediones & culturas hujufmodi convertatur; nifi ad reparationes vel refediones pnedidas alias teneantur. 'am"no" craim *·*··

XI. *RtJJitui prioratuum* dr *aliorum beneficiorum* «os *fibi refervent prolati.*

Prohibentes etiam praelatis regularibus ne prioratus, ecdefias, adminiftraciones, aut beneficia ad eorum difpofitionem (pedantia, qux non fnnt de menfa fua, fed fpecialespriores, adminiftratores, feu redores confueverunt habere, applicent menlis fuis, vel penfiones veteres augeant, aut novas cis imponant: ipfifque prxeipimus, quod fada in contrarium ad (latum priflinum reducantur; & nifi moniti per dkxcefanos hoc fecerint, per eos arbitrarie puniantur; fit nihilo minus attentata fecus, in ftatu debito reponantur.

XII. *De matrimonio* ufuray & decimit.*

Item eodem approbante concilio praecipimus, & etiam ordinamus, quod conftitutio Clementina in titulo de judiciis pofita, qua cavetur, quod in caulis matrimonialibus, ufurarum & decimarum, ac quibufdam caufis aliis ibi expretis, & eas quoquomodo tangentibus, fummaric, (impliciter, & de P»·' no, ac fine ftrepitu & figura judicii, procedatur, uniformiter ab omnibus obfervetur: prxfertim quando curati, vel viri ecdcfiaftici habent fuper hxc litigare: quodque ad reâam 0c integram praedationem decimarum fine dedudione aliqua talibus faciendam, iUi qui tenentur ad eas, monitione pnemifla, per ceniuram ecclefiafiicam compellantur. Et ut libentius hoc faciant, conftitutionem primam fitam in titulo de decimis libro fexto, hic duximus publicandam & etiam inferendam, qux fratribus prrdicatoribus & Minoribus dirigitur per hunc modum. „ Difcretioni veftrx man*
„ damus, diftridius inhibentes, ne ta-
„ lia, qux audientes a decimarum vel
„ aliarum rerum ecclefiis debitarum ib-
„ lutione retrahant, vel alias animos
w corrumpant audientium,ia fermonibus
„ vcftris, vel alibi de crcero proponere
„ prxfumatis: quinimmo verbo & opere

n informetis eofdem, ut ad folutionem prxdiâorum proprie voluntatis animo „ fint-ihtenti. «

XIII. *Indulgenti* in recitatione falutationis angelica.*

Item au&ontate di&i concilii prxei* pinnus, quod obfervetut inviolàbihter ordinatio fafta per fandae menaorue Joannem papam vicefimum fecundum , de dicendo ter *Ave Maria* tempore feu hora ignitegii, in qua ordinatione conceditur certa indulgentia dicentibus ter *AVe Maria* didis tempore & hora Et cum hoc ipfo iacro approbante conci* ito omnibus tunc orantibus pro flatu profperp ecclefias & regni, ac pro pa* ce, dominia Rege & Regina, liberiique ipforum, ac dicentibus tunc *Paler nejler ôc Ave Maria* , concedimus indulgentias qux fequuncur: videlicet fingulis diebus au&oritate noflra triginta dies; & cujuslibet fuffraganei, viginti dies in provincia Senoncnfi.

In quorum omnium & fingulorum prctniflbrum tellimontum', figilium noflrum, una cum diftonim faflraganeorum noflrorum prrfentium figillis hujufmodi *litteris* duximus apponendum. Datum & aâum *in* domo eplicopali Parifienfi, ...G- Parifienfis. P. Antifliodorcnfis. I. Mddenfis I. Trocents. B. Nivernenfis.

CONCILIUM FLORENTINUM DIOECESANUM

Circa an. 1346. celebratum ab Angelo.

Incipiunt Conftitniionei Svtodthi Domni Epifcopi Florenti.*

FRater Angelus Miferatione Divina Epifcopus Florentinus ad certitudinem pnefentium & memoriam futurorum. Cura pafloralis officii facit nos de iubditorum noflrorum gubernatione follicitos, ut de illorum falute, flatuque f*lubri meditatione anxia cogitantes, qu* illis utilia fuerint, & laudabilia ftatuamus ; que vero noxia fore conipicimus, vel eorum faluti praejudicium allatura , de noflrorum fubditorum medio, quantum cum Deo poflumus, amputemus.* monendo, obfecrando, arguendo, & increpando juxta traditam nobis a Domino fcientiam, & doârinam. Igitur ad honorem Dei, fle gloriofe Virginis Matris ejus; Beatorum quoque Joannis Baptiftae, Zenobii, Reparata, ac Vincentii Patronorum noflrorum, fle ad omoimodam reverentiam fle honorem Sacroianâa Matris ac univerfalis Romane Ecclefie, atque ad reverentiam SanAiflimi in Chrifto Patris, fle Domini noflri Domini Clementis Divina Providentia Pape Sexti , fle ad bonum flatum Ecclefie Florentine, fle ad falutem fubditorum noflrorum infraferiptas Conflitutiones, fle Statuta, fle ordinamenta cum mulca deliberatione digeflas de Capituli noftre Ecclefie Florentina confiho, & aflenfu facimus, fle ordinamus . & ipias in didi Capituli, fle Cleri noftre Civitatis, flt Dicecefis Florentine ad Synodum fpecialiter vocatorum pertinentia, folemniter in nomine Domini publicamus : mandantes illas fub poenis contentis in illis inviolabiliter obiervari ' facientes a Fide noftrum exordium , fine qua nullius operis poteft bonum exiftere fundamentum.

LIBER PRIMUS.

i>· Simmm *Trinittit tf Fide CatMice.*

Qponiam fecundum Apoftolum in edificio fpirituali virtutum Fides Catholica fundamentum exiflit, ideo ncccflârio duximus in noftris Conflitutionibus inchoare abipfa, fine qua falia efl Virtus etiam in optimis moribus (ut dicie Beatiffimus Auguftinus) . Ordinamus ut omnes tamquam Divinum praeceptum inviolabiliter mente pariter obfervent, flt corpore ea que ad Fidei articulos pertinent, flt Ecclefiaftica Sacramenta, ut prêter Divinum Judicium, noftrum etiam non evadant. Si quos autem (quod abfit) hujus Conftitutionis noftre invenerimus tranfegreflores, intendimus acerrime procedere contra cos: flt ex nunc cales ab Ecclciia Dei prscifos vehit haereticos judicamus: eos quooue excommunicationis mucrone percellimus Et nihilominus huic falubri cooftitutioni addicimus quod nullus de ea turbis coadunatis fideliurn maxime laicorum, & ignorantium perfonarum pcefamat aliqualiter difputare, fed de inia, articulis ejuldem, flt Sacramentis Ecclefie fentiat, teneat, flt doceat, quod tenet, docet, flt prédicat Sacrofan&a Romana Ecciefia, flt facrorum Canonum inftituta cenferi. Alioquin contrarium («orientes, prêter ponant jure noflro arbitrio relinquimus puniendos fpecisliter, fle temporaliter , prout nobis videbitur convenire.

De CtnfiitiaM&m.

Item ut prolixitas, fle infinitas evitetur fit animarum Civium Florentine Civitatis, flt ipfius hominum DuecefisClericorum, & laicorum cujttfcumque conditionis, flt ftatus exiflant, faluti provideamus, quantum nobis ex alto permittitor, necnon eoramdem fubditorum noftrorum conicientiasferenemus, preienti conftituiione omni modo, jure, forma, fle caufa quibus melius de jure poflumus fle valemus. Cooftiiutiones olim faftas, fle decreta five flatuu, ieu quocumque alio nomine ccnfeantur edita fub quacumque forma fle «xprcfliooe verborum , fle in eis contenta per olim bone memorise dominum Antonium Florentinum Epifcopum Pr®deceflorem noftrum, ieu per quoicumque alios

AMRO CHRHTt

QP —I cimKr, *7^,

Epitaopce Pradeeeffores noftros, vel Capitulum A Sede vacante, vel alium, -tau per quotcumque fubdiroa noftros cadamus, revocamus, fit irritamus, flt ipfa vel ipfas, cafla, revocata flt irrita, tau caftas, revocatas, flt irritas in his (criptis nuntiamus, flt pubblicamus, ha quod ad ipia, vel ipfas nullus de Civitate vel Ditecefi Florentina Clericus, Religiofus, vel Secularis, vel alter mas, vel tamiua, nec nos ad iptartunvel jpfarum obfervantiam ammodo in antea teneant tau teneamur aliqua ratione.- immo omnes noftri fubditi Clerici, flt laici mares, fltfemina:, flt nos liberi ab eifdem flt iptarum qualibet exiftamns, flt exiftant in totum.- flta penis tau pcena in eis vel aliqua ipfarum cootentis vel contenta, flt ea vel eas deinceps manda- B mus nullatenus obtarvari. Sed omnes noftros iubditos, flt Rcligiofos, flt fecutares Clericos, nec non mares, flt feminas iubditos noftros teneri, fit obbligati volumus in profenti volumine contentis, feu aliis per nos faciendis, fle ipfis regi, fle regulari. Sed fi forte aliquod capitulum, conventus, feuCanonici aderant fe ali- 5|<u> particulares Conftituttones, ordinamenta eu ftatuta flt fingulares vel Angularia , intra (e habere approbatas, vel non per Prxdeceflorem noftrum quemcunque,infra mentam a pubblicatiooe proleutisCooftitutioois nobis vel noftro Vicario ipfas reprofentare teneantur, ut eas approbare vel reprobare poflimus, pro ut de jure fuerit faciendum. Aliter ipfas ex nunc icvoca- C mus, flt cadamus, Cc eas vel ea cadas, revocatas, flt irritas ede centamus.

Item ftatuimus, & ordinamus, quod in qualibet Coliegiata feu Coovcntuali Ecdcfia nobis ordinaria jurtldiâione fubjefta cujuscumque ftatus, feu conditionis exiftat, certus, fltdeterminatus ede debeat numerus Canonicorum, Mo Dacorum, Monialium, flt omnium in divinis defcrvientium in eifdem juxta facultates Cui conftitutiooi addicimus, quod in nulla earumdem aliquis audeat vel protamat conftitutionem facere fine noftra licentia fpeciali Quod fi (ecus attentatum fuerit in libr. XXV. fp fit condemnatus. Subditus autem a perceptione fruftuum beneficii feu prolationis ipfius per qua- D tuor mentas continuas fit lufpenfus.

Item, quia dolus nemini debear patrocinium impertiri, ftatuimus, fle ordinamus, quod nullus « nobis vel Vicario noftro per (ubreptionem audeat litteras impetrare: vel beneficii tau prolationis ipfius per quatuor mentas continuos fit fufpenfus.

Item, quia .dolus › fle fraus nemini debent patrocinium impartiri, ftatuimus , fle ordinamus , quod nullus a nobis vel Vicario noftro per lurreptionem audeat litteras impetrare: ut beneficium aliquod non fafta mentione de jure oood alius obtineat in eodem. Et fi Teens aetnas fuerit ipfo jure decernimus irritum, ftcinane. Impetrantes vero five impetrantem hujus E in libr. XXV. fp. pro vice qualibet condemnamus. Addentes nihilominus, quod exeeutores, fle delegati a nobis fuper prodiâis, fle aliis, in quibus a nobis vel a noftris vices tenentibus ordinarentur, vel deputarentur, modum exeeutionis flt delegationis excedere non attentent. Contrarium facientes, damna fle interefle partu lcfic fatisfacere compellantur. Et nihilominus prout faâi exceflus exegerit noftro arbitrio puniantur.

Quoniam per indiferetam eleâionem frequentem indiget ut forenlém jurtididionemeludant, & debitam pro eorum dcliâis ultionem eradant, & non ut Deo ferviant, fed ut fecularia onera faciunt fe recipi in Ecclefiarum, Monafteriorum , flt HofpitaliumCanonicos, Clericos, Prxbendatos vel Convertas, flt ob quod Clericali honeftati detrahitur plurimum fle honori, ftatuimus, ut nullum Capitulum, ve! Conventus, tau Redor Ecclefiarum, Monafteriorum, Holpitalium fubje&orum nobis deinceps tales fcienter ob caufas prodiâas eligere vel recipere profumanr in Canonicos, Clericos, Prebendatos, vel Conven- foa, aut familiares perpetuos.- Quod fi (ecus a&um fuerit, fit irritum ipfo jure . Eligentes vero in Florentinos X. aureos pro vtee qualibet fini condemnati. Eledi autem profidio Ecclefufti co fint privati. Et nihilominus nollro arbitrio puniantur.

Item, quia fub ovina pelle, fle paftoris fpecie in ovile ovium quandoque lupus ingreditur, quod contingit, quando aliquis apoftata, vel alia inhabiliiate intedus ad dignitatem , vel beneficium curatum adumitur. Statuimus, fle ordinamus, ne anime fidelium , curo noftro fubmiffr propter inhabilitatem paftoris eorum damnabiliter concludantur, quod perfonx tales ad dignitatem vel curatum beneficium nullatenus affumantur. Et volentes agrum dominicum noftro culturo commidum vepribus expiare, praecipimus, fle nihilominus canonica monitione promitia monemus , quatenus omnes fle. finguli Prolati fle Redores Ecclefiarum, quibus cura imminet animaram, fle omnes alii Clerici *ia* aliqua Ecclcfia beneficia quocumque obtinentes in Civitate, fle Dioecefi Florentina, infra duos mentas, poftquam per nos vel noftrum Vicarium legitime monili fuerint, de eorum titulis, ^fle omni jure quod in diâis Ecclefiis obtinent, nobis plenam fidem facere teneantur: huic N. conftitutioni adjungentes, quod nullus prolatus, vel Reflor Ecclefiarum diâarum in Cappellanum apoftatam aUcujus Ordinis, maxime Mendicantium, retinere audeat ad confeflfoaes audiendas, fle Ecclefiaftica Sacramenta probenda : cum tales apoftaro jure prohibente non poflint abfolvere, vel ligare. Contra facientes vero, fit non facientes nobis infra diftum terminum de eorum titulis flt viribus plenam fidem , ipfo faâo de eorum beneficiis fint privati. Tales vero recipientes apoftatas pro vice qualibet in libr. denariis noftro camero applicandis condemnamus. Et nihilominus fi qui tales tant recepti , infra menfem abjici debeant fub pcena confimili per Redores, qui recipiendo tales taliter delinquerent. Ab bac antem tituli often* fiône excipimus Canonicos noftro Cathedralis Ecclcfias in beneficiis qnibufcumque.

Ad tollendum exeerabiiis ambitionis vitium, quod ha&enus in Civitate, flt Dicecefi Florentina damnabiliter pullulavit : in eo quod quidam iniquitatis filii cupientes fe vel alios ad Ecclefiaitica beneficia promoveri, cum ipfi, vel illi fint inhabiles ad eadem obtinenda, eligi alios vel promoveri procurant ad illam eum conventione damnabili, ut certam portionem, immo prodam potius recipiant ab hujufinodi inftitutis flt cum Ecclefiaftica beneficia debeant fine diminutione conferri : & profata conventio fieri non poflit line fcrupulo lymoniacaa labis,

labis, monemus, Ac peremntotie , Ac praetenti con- flitutione diftri&us prohibemus, ne alia Ecclefiaflica Perfooa vel fecularis tales calliditates, ,*7° & I*r {° ·>«· <«* •I'oe deinceps patrare acceptent. Et quod nullus beneficia hujulmodi fic nequiter per fubreptionis aftutians procurata recipere quovis modo prefumat. Contrarium vero facientes dtftis Beneficiis fine privati, Ac ad reftitutionem omnium que perceperunt ex eis teneantur : Ac aliter noftro arbitrio puniantur. Premites addentes, quodinilituti in Ecclefiis, (eu politi quovis modo, Procuratores Ac non domini Eccleliailicorum bonorum dicamur: Ac eis bonorum hujufmodi fit alienatio interdifta improbe fa&a. Quod non advertentes ipli iniquitatis filii exquifitis fraudibus mentien- B res, caulas invenire nituntur, ut de rebus Ecclefiarumdamnabiliter pacifcamur. Decernimus, ut nullus de rebus Ecclefiarum immobilibus vel juribus carumdem fine uoftra licentia fpeciali prefumat tranfigere, vel in fraudem pacifci. Coorraftus vero in contrarium celebratos juribus vacuamus: Ac Clericos fic contrahentes nolito arbitrio relinquimus puniendos.

Ecclefiarum omnium felicitema incrementa in paterne charitatis *vifeeribus* ampleâentes, requirimus Ac hortamur in Domino eundos noftro Civitatis, Ac Ditrcefis Ac Capitula earum, quantumcumque Ecclefiarum fuarum utilitate penfata comuni prohabito diligenti tradatu, Camerarium de gremio ejufdem Ecclefia *Cbl* con- C ftituant, prout Deum habentes pre oculis ac commode viderint expedire, ubi olim conluetudo eft, quod Camerarius eligatur. In Ecclefia autem, quarum Prolati, vel Pratist« circa pradidas adminiftrationes minus idonei reputantur ad requifitionem 'Capituli de Camerario de ejufdem E*clefi® gremio confttuendo in eis decernitnus per nos libere providendum. Intendimus quidem, quod ^Camerarius five Cameraria de confilio, Λ confcientia fui Prislati fuum gerat officium: & in eadem Ecclefia continuam refidentiam facere teneantur. Quorum Camerariorum officium duret per unum annum Ac maxtme lingulis fex menfibus ad requifitionem Prelati, vel plures, fi eidem Pnelato videbitur expedire, rationem reddere teneamur. Hanc N. noftram conllitutionem extendi volumus ad omnes Ecclefias collegiatas At ad Monaileria, five Monqcorum *five* Mooialium exiftant.

Dt Rennntiaiinilna.

Quia nonnunquam per metum, violentiam, & extortioner alias multi Prolati, Ac Rcftores Ecclefiarum, At alii Clerici ad fua beneficia renuntiandum compelluntur, u. alii indebite in eorum locum fubftituantur rn illis in non modicum pnejudicium Ecclefiarum, Ac periculum maximum Animarum, quibus ex noftri officii debito, quantum cum Deo poflumus, reaqediari volentes, (latuimus, Ac praetenti conftitutione mandamus, ut nullus fubditus noftro Civitatis Ac Diœcefis Florentine, cnjufcumque dignitatis , feu conditionisexiftat,praelationem, beneficium, Reftoriam, Canonicam , Praebendam, fen quemcumque locum obtineat In aliqua Ecclefiarum Civitatis , Ac Dnrcefis Florentina renuntiare prafumat vel renuntiet alibi quam in manibus noftris vel Deputati a nobis vel in manibus fMterius ad quem fpeftat de jure.* de qua renuntiatione infra mentem a die renuntiationis nobis vel noftro Vicario fidem facere teneatur ; Anotificantes quando vel aliter renuntiatio faAa de jure non tente. Contrarium vero fecioMes noftro arbitrio puniantur. skcT

Dt fitfflmU Preltltri·...

Non fine magno fcandalo, Ac damab Praelationum, & Ecclefiarum nobis fobje&arum frequenter Capitula a Praelatis in negotiis, Ac rebus Prulatiooum Ac Ecclefiarum hujufmodi inimico feminante Zizania per divtfiooem procedunt, Ac quamquam utilia negligunt, Ac poftponunt, quae non font conniventibus oculis fine remedio dimittenda. Et ideo praetentis feripti auftoritate ftatuimus, quod nullum Capitulum cujuteumque Prolationis feu Ecclefiarum fine Prælati, qui contente, dt licentia, nifi in cafibus a jure permites, ubi bujufmodi negotia exiftant comunia, deinceps aliquid agere, feu attentare praefomat. Et quod contra faâum fuerit, nullam obtineat firmitatem. Agentes vero contrarium pcena debita prout nobis viium fuerit puniantur.

Dt ttnptrifaj OrdiiutieiuiM, Ô" faafirafr Or&lMuleniHt.

Cum fpiritalia temporalibus digniora debeant per viros iufficientes, & difcretos traâari, & ignorantes ab ipfis totaliter prohiberi, ut de infufficientibus fiant fufficientes ad convertendum tu domo Domini; ftatuimus Ac ordinamus, quod hullus ad iacrum Ordinem profentetur per quemquam nifi competentis litteraturae exiftat. Nec aliquis Praelatus vel alias fuhditus nofter quicumque ci./ufcumque ordinis , vel conditionis exiftat aliquem debilem' fen deformem a jure prohibitum, epilepticum vel fariofum, fen inianum, fimoniacum vel homicidam, vel non fibi fubditum ad Ordines praetentare praefomat. Contrarium vera facientes ab eorum Praelationibus, & officiis ipfo faâo ufque ad Doftrum beneplacitum fiat fufpcnfi.- At taliter ordinati ab exacutione Ordinum receptorum ufque ad diâum beneplacitum modo fimili fiat fufpeofi.

Dt Sacrt ViMne.

Currvqusedam fint fpiritalia Pontificali Ordtni attributa, ftatuentes quod Sacramentum Confitmattonis in fronte, quod delibutio Chrifmaris appellatur, in cujus virtute Sanâi Spiritus emanatur infufio, mandamus omnibus Prolatis AC Rcftoribus Ecclefiarum nobis fubjeftis, quod hujulmodi Sacramentum conferre non profumanc, nec alia qu« funt a jure eiidem Pontificibus refervata. Contrarium facientes, prater poenam juris fe ab eorum beneficiis fufpenfos noverint ad beneplacitum noftrum. Addentes huic noftrx conliitutioni, quod parentes ad chrifmao- D dura proprios tenere filios non pnefumant : contrarium facientes pro abfolutione eorum ad nos per confedbres eorum remittantur.

Negligentta vitiorum noverca eft in Prolatis, Ac aliis, quibus animarum cura dimittitur, totaliter detcftanda , At idcirco ftatuimus, Ac pratfenti cooftitutione mandamus omnibus fingulis Prolatis, Ac aliia Ecclefiarum Reftoribus, quocumque nomine cenfcantur nobis fubjeâi quacumque de caute, quibus cura imminet animarum, quod :n Sacramentis Eccleftafticis exhibendis,nu* reverenter fufeepta, ipforum efièâus non folum eft anima medicina, fed corporibus tribuam lanitaicm fpecialiter neceflita tis

cr lis articulo imminente, provifo quod articulus non fingatur, hujufmodi fiatuta canonica inviolabiliter debeant obiervare; & le ad prodi&a exhibenda, cum exhibenda fuerint, reddant (ollicitos flt attentos, addentes quod fi quiiquam Parochianorum prodictorum pro eorum neghgentia abfque iacramentis hujufmodi, vel aliquo eorumdem de.hac luce migrare contigerit, fic negligentem pro vice qualibet in fiorenos aureos X. noArsc Camerae perfolvendis in his feriptis prxfcntibus condemnamus.

Dr Officit Cuftodij

Cum ab inferioribus Superioribus debite reverentia debeatur, volumus ,& mandamus, quod in fabbato magira Pafchali in Civitate, fitPlebatu S. Johannis Florentini, nullius attemptetur per quemquam campanx pullatio, priuiquam Ecclefi® Cathedralis campanas fanantes audierint. Eumdem quoque honorem fuis Plebibus Priorarus ac Capell® eis fubjeâc exhibeant*. Contrarium vero facientes pro vice qualibet in libris X. nofiro earner® perfolvendis ipfo fafto condemnati exifiant. Per premifla autem non intendimus alicui Ecclefae vel Perfonis in fuis juribus vel coofuetudinibus derogare. Addentes promiffia, quod nullus Praelatus vel Reâor Eccleliarum in fua Prelatura vel Redoria Vicariam perpetuum vel temporalem fibi lubfiituat abfque noftra licentia fpeciali. Quod fi fecus adum fuerit, ipfo jure non teneat, & attentans Bodro arbitrio puniatur.

Juris ordinem imitantes, ut unicuique fua jurildidio confervetur, fiatuimus& prxfcntis feripti ordinamus tenore, ne quifquam Prolatus feu quxvis Ecclefiafttca Perlons cujufcumque Dignitatis, ftatus aut conditionis exifiat, direde vel indireâe in Ecclefiis & locisnobis fubjedts aliquod quod ad jurifdidtonem, Ordinem, & officium nofirum Epifcopalc pertineat fine noftra fpeciali licentia fcienter ftatucre, ordinare vel exercere preiumat. Contrarium facientes, feu conlenrientes a perceptione fruduum beneficii quod obtinet, feu prebend® in loco ubi deliquerit ipfo fado privatus & fafpenfus exifiat per annum, dl fruâus hujufmodi in ejuldem loci ad noftram ordinationem expendantur, *& eo ipfo* quod egerit fit irritum, & inane: per picientem tamen confiitutionetn non intendimus derogare jurifdifiioni nofiris fubditis vel alicui ipfarum competenti de jure vel de confuctudice iam ptxlcripta.

De mejaritate, O oMûetia.

Provifione difpofitionis fupernx in jure ordine comprobatur gradus diverfos & ordines effe diftinâos, ut debitam reverentiam inferiores & minores fuperioribus & majoribus exhibere & impendat? teneantur. Idcirco prxfenti conflit»tione firmamus, quod omnes & finguli Clerici cujufcumque dignitatis feu conditionis cxiliant, qui admioifirationem alicujus Ecclefix vel Ecclefiaftici beneficii atfumpti funt, vel aflumentur in pofterum qui trabis vel alteri pro nobis aut Prsdoceflbribus nofiris obedientiam non fecerunt, ut tenentur, nec folitum juramentum fecundum canonica ioftituta proftiterunt, infra duos menfes obedientiam ipiam facere & juramentum prxftare hujufmodi teneantur a nobis recepturi informationem fuper adminifirationc Ecclefiarum, & beneficii memorati. Hi vero qui hanc confiiiuttooem neglexerint adimplere, eo ipfo a perceptione fruâuum beneficii quod obtinent lint lufpenfi quoulquc fupradiûa cura verint adimplere. Fruâus autem prodiât fulpenfione durante per nos vel alium nomine noliro in utilitatem diâi beneficii convertantur; & fia inobedientes aliter nofirô arbitrio puniantur.

Item llatuimus, quod nullus Reâor Ecclefiarum ad horas Canonicas cum Divina fuerint celebranda preiumat pultare, nifi prius pullatione ûâa in noftra Ecclefia Cathedral: in Diecefi & Comitatu nofiro pultatione audita in Ecclefia, quse in majori veneratione teneatur. Si vero adeo plebi fit remota, quod Oerici pullationem aliarum Ecclefiarum audire non poflint, tunc pullent hora competenti. Et qui comrarium fecerit pro vice qualibet in iib. XX. lp. nollrx earner® perfolvendis condemnatus exifiat, & in Civitate fuper praedidis verbo & relationi Sacreibmi Ecclefi® Cathcdralis credatur in Diœccfi, five Comitatu, verbo, & relationi Plcbani credatur: per prxmifla Rcligiofis Mendicantibus, & locis exemptis a Sede Apoftolica vel audoritate iplius volumus in aliquo derogare, uec projudteium generari. Pt«miffis-addentes, quod omnes Redores Ecclefiarum, Prxlati earum Civitatis nofiro, & Dioecefis exillenres prope Civitatem per tria miliaria, vel infra in Coena domini ad conicC&iooemChrifmatis, cum in nollra Ecclefia fuefit celebranda, cum cotris venire debeant, & ufque ad finem Miflas interefle, & antequam Mitfa incipiatur. Civitatenic: vero fimile facere teneantur die (abbati fandae Rcfurrefiionis, in Fello B. Johannis Baptifix, & B. Zenobii, & S. Reparat® Patronorum nofirorum, quando *io*lemniter celebrantur, juris impedimento reliante, in primis Vefperis 6c Mifla, necnon in fecundis Vefperis. Et ne forte per prolemem conftitutionem omnes de Ecclefia venire compellant, fufficiat fi Prolatus vel fufficientior poll Prolatum interfuerit fupradiâis iub pœna XX. lib. femper pro vice qualibet in quolibet iplorum non obfervante prodiâa, jufio impedimento celfante. Et cunâi omnes teneantur in virtute obedienti® tamCivitatcnles, quam Dioecefanos fuos Parochianos ad prodiâas Feftivitates celebrandas, & colendas inducere, atque ab omni opere fervili Domibicis diebus debeant omnino cclTare. Circa autem promiiTa confuctudines juri confonas non improbamus.

De Officia Poftulattij, èt Procuratam.

Ad removendum fraudes, que in caofis procurantur, fiatuimus & diftri&e procipimus Advocatis, & Procuratoribus, & univerfis aliis nofirx jurifdid.oni fubjefiis cujufcumque conditionis, & fiatus cxiliant, ut in caufis, negotiis, & judiciis julla patrocinia, & conlilia prxfient, partes non doceant vera negare, vel falfa proponere, maxime cotttra Ecclefias & pia loca, pupillos etiam, viduas, miferabilefque perfonas, patrocinia nen impendant, fed taliter fiu* deant fuum officium exercere, quod pro temporali falario promium non amittant retributionis aeterne. Et Confeflores coram talium delinquentium eos culpabiles ad nos pro abfolutione remittant, cum tales fic graviter delinquentes abfahi non debeant, nifi parti lefie fatisfecerint de interefle. Promiffis quoque addicimus volento, ubi majora imminent pericula, cautius pro-

providere, quod nullus Clericus, feu Ecclcfia. A eflugere non pcrffuor^ne tamen fd» diffimnla-
.... flics Pedons quecumque, cujufcumque ordinis,
anno conditionis cxiflat nobis lubfeAa officium procurationis, nonnifi juflas caufas procurando & plnocinando, afliunant. Qui contrarium fecerit in prrmiflts vel aliquo prrmitiorurn, ipfo faflo in libris X. ip. noilne camera: perfolveodis, condemnatusexiflat ; Sacerdotibus verocunds qui pro peccaro populi penes Altiflimum debent orare, sb omni cificio ptocurationis, & advocationis, nifi in cafibus s jure permiflis vel fine noftra hccutia lpccialt, poleflatem interdicimus omni modo. Et fi contra hoc falubre flatutum prxdidi vel aliquis eoçum attentaverint in libris XXV. fp. notVtc cameras perlolvcndis pro vice qualibet : & quilibet eorum tp-'i *io fido* condemnati exillant, & alias fecundum qualitatem deli&i noflro puniantur flcc.

Dt A?ienafir.ne judicii mutandi caufa falla ,

Lites exeerabitos interdidit profanis quanto Audio fugere debe* n Clerici, nemo lanç mentis ignorat. ldcirco flatutmus, quod hujusmodi lites Clerici nobis 1ub*jefti*, cujulcumquc ordinis feu conditionis exiflant, aliquatenus , quovis qmriito colore contra Ecclciiam abLaicis vel ab aliis qutbufcumque feu contra bona Ecclefiarum cellas praecipiant adtones, nec etiam qutfque Laicus. Alioquin eo ipio /aduram ceflx adionis, A recepte incurrant , & Clerici hujuf modi poena pecuniaria, pro ut nobis vifumluerit, puniantur.

Dt Ârlitrii.

Cum tegiminis nobis commifli nos admonet , & invitat, ut indemnitati Ecclefiarum.quanta tollicitudine poflumus, recurramus, prohibemus igitur, quod nullus Prstlaius, Redor, vel Ciemus , Capitulum leu Conventus noflrae jurtfdi«fltonts, cu/ulcumque flatus, Ordinis vel conditionis exillant, ab/que noflro fpeciali conlenfu de rebus Eccleftaflicis immobilibus vel thefauris compromilTum facere poflit. Praiatos contrarium facientes, Capitula, & Conventus XXV. & inferiores X. florrnos auri perna noftrse Camers cxloivenda eo ipio conftnngat, tali con naûu carente omni robotc firmitatis.

INCIPIT LIBER SECUNDUS.

De Foro competenti.

Nemini fanz mentis venit in dubium, quod ad Praiidentes pertinet fubditos a noxiis quibuscumque prziervare, & ad falutaria quzcinrtque dirigere ju*'» pofie. Ex his Ecclefiae Florentina: Prandentes effedualiter informati ftatutmus, quod fi quis Clericus vel Laicus perform τη Ecclefiaflicam nobis fub/edam voluerit iuper quacumque re vel negotio convenire, nolirtun & non alterius vel luperioris noftri judicium ", vel examen requirat, fi panam voluerit effugere, quam per temeritatem fi (ecus egerit infringemus, ex nunc viribus vacuantes in contrarium attentata. Per hoc autem juri vel confuetudini alicu/us nec intendimus derogare.

Licet contra flaturarios & fervantes flatuta edita contra Ecclefiaflicam libertatem, & Ecclefiaflkas Pertonas, quae debent eadem immunitate gaudere, a jure fint pcens diveris flatutx, quas per ignorantiam juris taliter ddinqueotes eflugere non pcrffuor^ne tamen fd» diffimnlatione io corum praejudicium animarum fic errata valeant pertranfirc, prsfentis icripti teoore ftaruimus & mandamus omnibus & fingetis Panlatia & Clericis Curatis Civitatis, & Deecefis Florentinae, quod dittos Statutarios fic illa (errantes pcenae juris denuntient incurrifle ad hoc populo convocato extra Divinorum edebrattonem lingulis diebus Nativitatis Domini, Pafchae Rcfurredioms.Pcniecoftes, & Afluraptionis Virginis Gloriofr, quas etiam nos incurride & incurrere contra prediâa facientes cafdem *V^nu»* declaramus. Prxdidi vero Prdati, & Clerici Curati denuntiationibus praedidis faltem fe· mei io anno nobis vel Vicario noflro fidem facere teneantur, fub pena Librarum trium fp. pro quolibet contrafaciente & qualibet vice. Pr·» miflis addentes, quod nullus Clericus, (eu Ecclefiaftica Pertona vel Sccularis Clericos & Pcrlonas Ecciefiaflicas deferentes clericalem habitum & 1 onfuram tuo Ordini congruentem vel Laicum iuper caufam, que fpeciaiem expullulat mdaginem, trahat vel rraht vel citari faciat vel procuret ad forum vel curiam fecularem , nec etiam iuos adores direâe vel indiitâe per le vel alium convenire attentet ad judicium, vel curtam prciibatam, ut per hoc ab incepta in Eccleftaflica Curia caula rehlire compellantur. Alioquin hujulmodi pnclumprores, liLaici fuerint, evcomunicattonis lentendam ipio fa- Cffo incurrant , fi Clerici feu Pertom Ecclefiaflicz in florenis X. aureis noflrc camera; persolvendis pro qualibet vice & quolibet contralaciente in his Scriptis ienieutialiicr condeinnamus.

Item flatuiimu, quod quicumqne Qericus citari fecerit Laicum ad noflrum judicium, a quo decimam petat, huius cogfiitio ad Ecclefiafti* cum judicium non efl dubium pertinere depoffeflionibus omnibus fitis infra limites fuse Par. rochiac, five ejus decimationis, vel quocumque alio modo dicat fibt decimas competere de cooiuetodine vel privilegio fpeciali, non cogatur offerre: fed juramento exaâo per Vicarium ab ipfo laico de veritate dicenda procedat *Γι-Doe* omni iolemmiate & flrepitu judiciorum ad compellendum dictum Laicum ad folutiooem faciendam hujufmodi decimarum infra fpatium decem dierum, & hoc habeat locum tam in proteritis:, quam in prefentibus, & faturis, hoc adhibito moderamine, quod fi quis alius Clericus fe opponat ante prçceptum faôum ipfi laico, vel faltem pendente termino decem dierum laico aflignato ad lolutionem faciendam, dicens fcilicet Clericus le elle in poflèiTioDe vel quafi di&am decimam percipiendi, recepto ab ipfo juramento, quod malitiofe to non oppooat, flatuatur ei terminus per Vicarium decem dierum & peremptorie, intra quem oftendat fe efle in pofleflioae vel quafi didam decimam perci- Epiendi, & fuifle continue faltem per fpatium trium annorum pacifice, & quiete. Demum informata intentione peripfum recepto toper hac recepto ab utraque parte, fcilicet petentis, dtto opponentis tamquam lite cônieftaia de veritate dicenda admittatur ad probandum de jure fuo. Alioquin ad exeeutionem praecepti ipfi Laico fa&i, vel etiam faciendi, dqo obftame alicujus oppofitione, per didum Vicarium procedatur, non obflante aliqua conftitutione per uos toper hoc aliquo tempore edita.

Do

CF
ANNO

Df IMü

Finem litffios imponere cupiente*, & ut laboribos partium ft expenfis occurratur, hacprxfenti ccnAitutione firmamen, quod *ia* caufis que inter Clerico· & Laico· in noftra Curia ventilantur non excedentibus (ummamB. G. fp. libellum qoifque offerre minime teneatur, fed fummarie, fine ftrepitu fle figura judicii per jusjurandum vel ali#· verifimiies coojeâuras poffit libere definiri. Si vero inter Clericos tantum ufque to quantitatem librarum decem, ft ultra vel minus, ut nobis ft noftris Officialibus peribnanitn qualitate infpe&a videbitur expedire, fine oblatione libelli modo fimili terminetur.

De Feriir.

Ut debitus honor, ft reverentia Altiffimo, ft Sanftis fuis competens per noftros fubditos tribuatur, (latuimus, quod diebus feriatis a jure vel confuetudine ficut (unt Patronorum noftrorum Zendbii, ft Reparatas, ft aliorum, ab omni caufaram ftrepitu ft omni illicito opere abfiineri, quibus etiam partibus confentientibus renuntiari non poftit. Temporibus autem a *fare* prohibitis Matrimonium non confumetur, five Nuptis non celebrentur. Contrarium vero facientes, prêter ptmss a jure infliftas, pro vice qualibet in libris XX. ip. operi Sanctr Reparate exlolvendis condemnentur.

De Rrflitatiem Spliatorxm.

Cum omnis violentia fit a jure prohibita, eo fortius eil prohibenda circa illa que Creatoris omnium laudem refpiciunt. Et idcirco defidederantes ex incumbendi nobis officio violentiis, & conatibus perverforum quantum poffumus obviare, pnefenti conftitutione duximus ftatuendum, quod fi quifquam nobis fiabditus Dei timore poftpofito ft officio pietatis abjedo fuo beneficio vel Ecclcfia propria temeritate aliquem duxerit fpoliandum, eo ipfo excommunicationis feutentia innodatus exiftat, a qua abfolvi non poteft nifi re&itutiooe fads plenarie (poliato & eidem de damnis fatisfccerit, ft expenfis.

Item ftatuimus, quod fiqucmlaicum de quocumque Clerico vel Perfona Ecclefiaftica coram nobis ft' Doftra Curia fuper invafionem feu fpoliatiooem alicuius domus feu poffefiionis non Ecclefiafticc querelari contigerit, caufa ipia eo ordine, jure, modo ft forma & examinari debeat & finiri, quibus fieret inter laicos in feculari Curia Florentina.

De PrelelienHiti.

Veritatem quantum poffumus ft noh:s cx alto conceditur inter noftros fubditos illius reverentia quod veritas ede ccnfetur manu tenere ft defendere cupientes, & falfitates abjicere & protinus confutare, praefentis feripti tenore ftatuimus ft ordinamus, quod quicumque noder fabditus quacumque de caufa Clericus, Perfona Ecclefiaftica vel fecoiaris, cujufcumque ordinis conditionis out ftatus exiftat, in caufis que ventilantur coram nobis & noftra Curia civiliter, vel criminaliter, falfis probationibus quibufeumque feu atteftationibos non utatur. Contrarium vero facientes propter infamiam, quam incurrunt in C. Florenis aureis noftne Camer* exfolveodis in his feriptis fcntentialiter condemnamus. Teftes vero fafit ft Notant inftrumenta falfa conficientes leu feripturam aliam quamcumque, ultra poenam pnedidam in qua ex nunc fcntentialiter condemnari exiftant, condemnari ft puniri poflinr prout negotii qualitas exegerit ft nobis vel Officialibus noftris videbitur expediri. Mandantes Confcftoribus omnium prrdidorum, quod eos vel iplorum aliquem a peccaro hujnfmodi non abiolvant, fed ad nos vel Officiales noftros remittant coidem. Qui tunc demum abfolvantur ft non aliter, quando comuni, vel parti latie, quod vel quam offenderint, de intereffe ft damno fatisfecerint compctenter.

ANNO C'JR,JTI

De Ftie hflramntantm.

Callidas perverforum afttitias compefcere intendentes, ftatuimus & diftride prohibemus, r.e aliquis niti noftre Curie juratus exiftat de a&is ft aditatis aliquibus in judicio vel extra per nos vel noftrum Vicarium audeat conficere publicum inftrumentum, niii de noftra vel noftri Vicarii proccfterit voluntate. Adjicientes huic, quod aliquis qui a gravamine vel a lentenția putaverit appellandum in abfentia *judicis feu* clanculo, cum ejus prsfentiam habere potuerit, non appellet. Mandantes Notariis qui appellationem debent in privata forma redigere, quod copiam appellationis hujufinodi ei, a quo appellatur, relinquant, ft ejus refponfionem conferibant, fi eam tunc facere potuerint antequam .i judicio predido diicedant, ut libertas & veritas in talibus obfervetur, ft petitis in appellatione poflit juridice reiponderi. Et quod fine refpontione *judicis*, a quo appellatur, fi eam facere voluerit & fecerit, tunc inftrumentum de appellatione interpofita non compleant vel reftituant appellanti vel alteri pro eo. Contrarium vero facientes, eo ipio Excommunicationis fententia fe noverint ineiitos, atque inftrumentis ipfis fidem decernimus nullatenus adhiberi.

INCIPIT LIBER TERTIUS.

De Hte y & boneii.ite Cieticeram.

Cum regula comunis ft jufta fit in omnibus obfervanda, ut per eam quifque informatur, tamquam ducentem ad ordinem, & finem diredum, qualiter honeftis, & juftis inhaerere debeat ft per illam crefcere & in virtutibus ambulare & ab injuftis ft inhoneftis totaliter declinare. Nos ad effeftum hujufinodi noftros fubditos dirigere ft regulare cupientes, prsdenti conftitutione ftatuimus ft firmamus, quod omnes ft finguli Praelati ft Redores Ecclefianun & alii quicumque Clerici ft Perfonse Ecclefiafticas* cujuscumque ftatus, dignitatis aut conditionis exiftentes noftrse Civitatis & Dicecefis Florentinae, continue habitum clericalem & Tonfuram luo Ordini congruentes, ft quod Rcligiofi habitnm fuse Religionis deferant ft fuper aures tondeantur cum tonlura rotunda, ita quod auris tota appareat drfeooperta. Coronas etiam Rcligiofi Clerici geftent defuper rafas competentes. Prelati alii ft Redores Ecclefiarutn ft conftj. tuti in facris per Civitatem cappas, mantellum feu talarem tabarrum cum caputeo ad collum bireto, annitia, five bernois vel eorum alteras, guarnachias vero elautu etiam portare teoeantur,

gy rur, poflint etiam crocea uti modo pnediâo fi voluerit. Ad Divina autem cum coctis, cappe, yel manteUo interfiat. Toefuram autem portent rotundam cum corona defuper competenti, ita quod medietas (altem auris inferio» appareat difeooperta. Contra facientes in libris'ip. III. noflrx Camerx exfolvendis pro vice qualibet fic quolibet eorum condemnamus. Clerici autem it< minoribus Ordinibus conftituti defisper ciattfa deferant veftimehta locigiradiM vel brevitate nimia non notanda, fic tamen quod medietas cruris fit cooperta. Tonfuram vero deferant rotundam cum cornua feu clerica decenti fic adeo curtam, quod extremitas inferior auris appareat difeooperta. Caputea vero veftita 'deferant vel difplicata cum becchettis competentibus inter humeros pendentes five diftenfa....Nullus vero, prcdiâorum virgatis feu (chaecatis viridi fcu croceo vel dimidiatis veftibus. Collare&o ultra altitudinem unius pollicis in veftibus tuantur. Mcrcantionibus, tabernis feu negotiationibus fecularibus vel enormitatibus eorum ordiai a jure prohibitis fe non implicent aliqua ratione. Carpitulas perforatas feu gulfiatas vel etiam cordatas non portent. Contra facientes in pr--diftis vel aliquo pnDdiâorum fi conftituti mfacris, feculares pro vice qualibet, fic quolibet eorumhbr. 111. fp. noftr· Camene cxiblvere Compellantur; fi fuerint Regulares pcena feu pernitentia arbitrio noftro vel noftri Vicarii imponenda. Si luerint in minoribus conftiutti C ptrn s ,& ordinationibus infequcnticonflitutione inftidis.

AMNO ***

Quoniam facrorum Canonum conftituta decernunt, ut Clericos a laicis habitus difttnguat diverfitas, fle ipfi Clerici qui in fortem Domini atTumuntur fuo Ordini congruentem habitum deferant fle Tonfuram; idcirco prsfcntis conftitutione monemus pro primo fecundo tertio fic peremptorio termino fle ediâo omnes fic Angulos Clericos fic Perlonas Ecclcfiafticas noftr· Civitatis fic Dicecefis prxfeotes fic futuros in minoribus conftitutos, fit didas pertonas Ecclefiafticas, que fecundum eorum ritum vel Ordinem ad recipiendum Ordines non tenentur, quatenus fi gaudere volunt privilegio Clericali habitum & Tonfuram convenientem (latui fic ordini fuo, prout in precedents noftra coullitutione diilinguitur, in diâa Civitate de cetero deferre debeant fle portare, fit a prohibitis in dida conftitutione fic a fure comunt penitus abllinere, fic aliter ita hoaefte incedere, quod ex delatione huiufmodi habitus fic Tonfure modellia Clericalis vel Regularis ab omnibus videantur, fic videntes valeant Clerici rçputari. Aiioquin quia privilegium meretur amittere, quod pcrmiila fibi abutitur poteftate, omnes fic Ungulos Clericos fic Perfooas Ecclefiailicak prodidx Civitatis fic Dicecefis, aut in ipfa undecumque fuerint commorantes, qui habitum, fle Tonfuram ut prxdicitur portare ceftaverint, vel fe implicaverint negotiationibus, enormitatibus, mereantionibus vel tabernis fupradiâis. Gabelles etiam non emant vel officium gabellarum aliquod quoquo modo direde vel indtreâe recipere vel exercere prafumant, nec aliqua alta quxeumque officia cujufcumque Qviatts feu Communis. Er qui fine hujufinodi Tonfura vel habitu turpiter abfoue manifefta cauta, de qua infra odo dies poftquam emerferit ia noftra Curia fidem facere teneantur. Qyi autem inventi fuerunt iucedere, feu deliquerunt inpnedidis vel aliquo pratmiflorum, cohercittoni fcu-

Alays Judicis, de cujus foro ex quo quem geflant habitum fe offendunt peninurcfinouentes, (latuimus eoa jper nos fit noftram Curiam de cetero non detendi.

ANNO CMusrr ««4.

Item (latuimus, qood quicumque Clericus Redaris vel Secular» feu Pertona Ecdefiaftka obis fnbjeâa quacumque de caufa arma portaverit per Civitatem fle Diœcelîtn Florentinam abfque iteentia fpeciali vel noftri Vicarii, nifi in itinere conftituti feu per loca fufpcâa contigerit eoa ire, pro vice qualibet, fi de die fuerit, in libris X. fp. pro quolibet annorum genere oftenfibilium, defcnfibtlium in B. XL. noftna Catnene exfolvendis. Si vero de noâe in Florenis X. aureis modo fimili noftr· Camera exfolvendis fententialncr condemnamus. Arma perdant & Ipforum pretium in ufum pauperum per nos, vel noftrum Vicarium convertatur. Reltgiofi vero fle feculares qui pena pecuniaria muiftari non poflunt, ad tempus per nos vel Vicarium noftrum carceri deputentur, prout jufiura fuerit vilum, fle arma perdam, quorum pretium convertatur ut fuperius eft expreffum.

Decet Domum Domini cum omni cautela Audio, quantum exiflit podibile, ab omni periculo & tcandalo prxfervare, ac etiam ab omnibus forenfibus acltbus precavere, ut in pace fit quiete nominis Altiffimi fle gloriofi ad cujus laudem nofeitur dedicata poibt horis debilis venerari, fle idcirco (latuimus fle mandamus fub pœna excommunicationis diftriâHM injungentes umverfis & fingulis Prasiatu & Reâoribus Ecclcftarum Religiofis, & *fecularibus* aliisque Periunis Eccletiafticis cujufcumque flatus auc condicionis exii!ant nobis fubjeâts quacumque de caufa, quod Ecclefiarum' omnium & Clau-(lrorum ipfitram hoAia ferratura ferrea cum clavi etiam ferrea immediate poft Completorium claudantur in primo fono caaaparç Palatii, nec aperiant de noâe nifi neccftitstis articulus immineret, vel nifi noâe faoâa Nativitatis Domini & aliis temporibus, «juibus laici ad Matutinas horas & divina Officia celebrari impedimento ceflante de more coofueverunt admittere. Prasmiffis quoque addicimus & prohibemus Omnibus fit lingulis fupradiâis oe vinum feu quacumque alia vidualia infra fciram Ecclefiarum, feu in domibus ipfarum juxta Ecclcfiam vendant, fcu vendi per quemquam faciant ad minutum aliqua ratione· Contrarium vero facientes, fi Pradati Capitula vel Conventus exiflant, in libris X. fp.pro vice qualibet. Singuli autem inferiores in foldis G ejufdem monetas noftrxCamerz applicandis condemnamus.

Item (latuimus, quod nullus Clericus Religiofus vel fecuferis noftr· juriidi&ioni fubjeât ad eboreas mulierum vel alios ludos ipfarwn vadat nec interfit aliqua ratione. Nullus etiam ipforum tabernas ingrediatur ad comedendum, vel bibendum, nifi in itinere conditurus. Contrarium vero faciente in pramiflis vel eliquo pntmiÆxum pro vice qualibet, quorum quilibet poffit elle accufetor, in uno Horeno aureo node· Camere exfolvendo condemnatus exiftat. Cujus condemnationis medietas fit denuntiato risfle nomen ejus in fecreto teneatur. Et infuper eis & cuilibet prasdidorum interdicimus omnem ludum taxUlonun. Idem pnteipimus de ludo chartarum in omni Jocoit Si autem alicubi luferinr ad taxillos in quocumque ludo pro vice qualibet in florenis aureis X. noftr· Camena exfolvendis condemnati exiftant; nec in domo, coemeterio vd Curia feu alibi ludum retineat

tineat

er tineat fnb p«na confimili noftr· Camer exfolvenda. Si vero aliquis eorum alicubi ludis imer- <4^2. fiseritfepradiftis, eos in B.C. *fp. exfohrendis ut fupra* fententialiter condemnamus. Quarum condemnationum quarta para fit denuntiaturis, & ejus nomen in fecreto teneatur.

Item ftatuimus, quod quicumque Clericus, vel aliqua Pertona ISccfefiaftica quacumque de caufa nobis fubjeâa inventus fuerit de node aut in bora fufpefta vel loco vel cum perfonis fufpcâis. five etiam aliquando per terram inftrumenta mufida publice pulfare, vel cum eis cantare pnrfumpferit, pro qualibet vice in B. XL. fp. hoftr Camer exfolvendis condemnatus exiftat. Si vero ad infirmum vel infirmos evoĉat exiftat, tunc cum lumine fit focietate decenti incedat, alioquin eadem pœna mulftstus exiftat. Nunc fit pœna unios florent cum dimidio.

Habet Sanâorum Patrum regula falotaris, Jjuod Virgines Deo dicand Chriftum eligant ibi fponfum. Decet igitur *eis* nullis fecularium patere confpeâibus. Ideoque Clericis, fle Religiofis nobis fubje&is quacumque de caufa diftriftius inhibemus, ne ad aliquod Monialium Monafterium Civitatis, fle Diœcefis Florentina fine noftra vel noftri Vicarii aut Vifitatoris a nobis dati licentia *ipecitli* prefumant accedere ad loquendum, ita qui loquatur ei(dem vel alicui earumdem ibidem, nifi fuerint Confeflbres ad confitendum nunc, vel Prcdicalores ad pr® dicandum folummodo, fle Pranlicatores in earutn Ecdefiis, feu etiam quod caufa iolemnitatis vel funeris ad ipfa Monafteria fuerint invitati, vel confanguioei in primo vel fecundo gradu. quod iptis confanguineis dumtaxat ad commune locutorium loqui polluit. Contrarium vero facientes, fi fuerint Clerici fecularcs, in X. librarum vice qualibet pœna mulftatur a nobis. Si vero Regulares, eo ipfo excommunicationem incurrant. Laicis etiam prohibemus fub excommunicationis pœna, ut nullus ad dida Monafteria ad loquendum cum aliqua Moniali prartumat accedere, vel loquatur ibidem alicui earum fine noftra vel noftri Vicarii *liceotio* fpeciali, nifi fuerint mercenarii vel operarii opportuni aut coofaoguinei in primo vel fecundo gradu, quod dumtaxat conlanguineis ipfis loqui valeant, fle tunc in prsefentia Abbatiflae vel alterius lenioris ad hoc deputat® ab ea. Intrantes Vero mares clauftrum Monafteriorum, exceptis mercenariis opportunis fle aliis in alia noftra conftitutione de Regularibus & tranfeunlibus ad Religionem contentis fententiam ex communicationis eo ipfo incurrant, a qua nequeant abfolutionis beneficium promereri, niG artus libras V. fp. operi EccleG® Florentin® peribhrant. Et Abbatifla teneatur in virtute Obedlenti· denuntiare nobis vel noftro Vicario nomen intrantium contra conftimtionem hujufmodi, noftro G in hoc certaverit arbitrio puniendi. Univerfi autem familiares noftr» tam Clerici, quam laici, qui abfque noftra licentia contra fecerint, a familiaritate prediâa fine fpe reftitutionis noverint fe privatos.

Recolende memori· Domini Fratris Latini dudum Hofticnfis fle Vertetreofis Epilcopt, tunc apoAolic· fodis Legati, conftitutiooem contra Clericos concubinarios editam volentes a Clericis noftra: jurifdiftionis inviolabiliter oblcrvAri, prefentibus neftrtseapiiulariisduximus inferendam qu® talis «Λ: toattHoo·

Omnem materiam peccandi ec caufas quan- M*/' tum cum Deo poiTumus amputare a noftris fubditisdefiderantes, pradentis conflitutione ftafuimus & ordinamus, quod nullus Clericus feu Ecclefiaftica Pertona quaecumque Nobis tubjeâa quacumque de cauia aliquas mulieres fufpeAas cqjulcutnque conditionis exiftant feu fecum in domo audeant retinere feu continue habitare permittant, niG forte de illis perfonis exiGanr, in quibus naturale fœdus nihil tœde permittit criminis lufpicari non convertas fuipcâas fa ciant vel recipiant. Qui vero mulierem fuipeBâam retinere vel in convertam recipere praefumpferit, in pœna XXV. librarum fp. hoftr Camere perfolvenda condemnatus exiftat, & receptio talis convertie Gc irrita fle inanis. Huic autem noftne Conftitutioni addicimus pro primo, fecundo, & tectio monitionis ediâo fle termino peremptorio omnes, fle fiogulos fupradi&os, monentes ne concubinas uve focarias tenere prasfumant. Si quis autem concubinam feu focariam de cetero retinere pnefumpferit, ipfo faâo in XXV. florenis aureis hoftr Camer perfolvendis condemnamus eumdem; quam fententiam in hujufmodi concubinatu perlsftens per duos menfes animo fuftinuerit indurato, ad collationem beneficiorum qu« obtinet in Civitate, fle Dicecefi Florentina quibus privatis exiftunt per Gonftitutiooera praecedentem, fecundum illam per tx» vel noftros Commiftârios in hac parte, & per alios ad quos fpe&at declaramus efle procedendum. Et nihilominus condemnationem prcdïâam, prout permittitur, folvere teneatur. Si vero ficdelinquens Religiofiu fuerit, faltem adminiftrative, quod pœna pecuniaria mulflari non poteft, in carcereqj detrudatur ad noftrum, & Officialium noftrorum arbitrio detinendus.

Di Cltridr ito» refidtntikui.

Nemini venit in dubium Clericis, fle Perfonis Ecclefiafticis beneficia ecclefiaftica fle ipforum llipendia conferri fle affignari, ut in iUis perfonalem refidemiam faciant, fle eifiiem tfoferviant in Divinis. Sed quia pnefenris temporis malitia nonnullos in tantum (educit, quod non folum in illi· non deferviunt, led bona ipiorum qurcumque perfe, quacumque per alios in illicitos ulus converrunt fle eifdem cultus divinus minime obfervatur. Nos vero quia talia conniventibus oculis nullatenus pertranfire debemus, remedium apponere cupientes, omnes fle fingulos Prrlatos fle Redores Ecdcfiarum Religiofos flt Seculares, fle quotcumque beneficiatos pnefentes, flt fututos noftr® Jurifiiiâionf Aibjcâas, quacumque de caufa, cujufcumque conditionis fle ftatus exiftant, curam animaram habentes, pro primo fecundo fle tertio termino peremptorio fle ediâo przientis noftr® conftitutionis tenore requirimus, citamus pariter fle monemus, quod infra tres menfes a publicatione przientis Conftitutionis ad perfonalem refidentiam, flt relidendum in eo non prelationibus *Ecdefuilicis, fle* beneficiis compareant orau occa-

(*) Lap lilMi inter ntdeoi Confirtuiioati tupra rvlatu ad ait.

e?* occafione pofIhabita , ft iummota, ft in eif- A
— ' I .dem faciam refidentiam continuam prout de
I"|* lcocntur vd nobis, fat noftro Vicario
CHRtSTi tu|C|n facj>ot qoed de notas, *alterna* qui
dandi habuerit poteflatem , licentia aWcntes
fuerint a Beneficiis fupraditas, in quo cafi» intendimus per dos, vel noftmm Vicarium orovidere, ne nullus divinus cultus, ft cura debita negligatur. Alioquin omnes, ft fingulos fupradiâos non facientes refidentiam continuam; vel qui abfentes fuerint per duos tneofes Coe noflra licentia fpeciali & didis notais monitionibus, ft citationibus non parentes, pcena debi.-t prout nobis videbitur puniemus. Et infuper pnemiffis duximus adfatgehdum, volentes quantum poffumus juris imitari vcftigia, B
2uod omnes C**anonici, ft alli bénéficlalt feu** 'lerici cujufeumque conditionis exiftant nobis tubjeâi cathedralis, ft omnium aliarum Eccle-f.trum collegiatarum, qui divinis officiis, hohs, & temporibus confuetis intereffe debent, nifi fuerint jufto impedimento detenti, omnino ■nterfint Alioquin quotidianis diflributionibus ea vier qua non interfuerint fint ipfo faâo privati. Ubi autem diftributiones non fuerint, fim matutinis, Mifla, Vefpcrisnoo interfuerint, pro qualibet vice 4. den. prtdato iblvere tcneaivtur in utilitatem Ecclefix convertendos. Qp·diftributiones in utilitatem Ecclefis expendantur ad noftram ordinationem , vel notat Vicarii, & aliquo modo ipfi privati petere non pof- C
fint illas, nec oblata recipere. Quod fi fccus fuerit attentatum, tam recipientes, quam dantes pro quolibet ft vice qualibet in B. X. noftrc Camere applicandis condemnamus. Mandantes cuilibet de Ecdefia, in qua premiflb contrarium fuerit attenutum, nobis, vd noftro Vicano infra duos menfes poft acceptationem hujulmodi fub pcena prudifta debeant nuntiare.

De prakndh , if di&nitatibv.

A jure noicitur cffe beneficiorum pluralitas in una perfotu quantumcunque Ecclefiaflica reprobata. Et idcirco prefentis conilitutionc monemus pro i. i. 3. termino, & peremptorio D
omnes , & fingulos clericos, & perfonas Ecclefiafticas notae jurifdiâioni (ubjedas, cubuitunque dignitatis, ftconditionis exiftaut, plura beneficia Ecclefiaflica obtinentes , fi talia fint que fine diipenfatione fimul tenere non poflint, coram nobis vel noftro Vicario infra duos mentes a publicatione prxfentis conflitutionis numerandos faciant plenam fidem de diipenfatione beneficiorum iuorum fic obtentorum, cujus vigore illa obtineat. Quod fi nou fecerint ipforutn beneficiorum privationem a nobis, vel noflro Vicario expcÀcnt. Ab bac autem conflitutionc excipimus canonicos cathedralis Eclefir Florentine.

Dr inftitxliorulnti.

Ecclefiarum, & beneficiorum Ecclefiafticorum defiderantes onera removere , (latuimus, ut in nulla Ecdefia, feu beneficio, civitate, ft Diœcefi florentins nobis fubjeâis clerici, caoorici , vel przbendati ultra nuam patiantur prscdiôorum beneficiorum, & Ecclefiarum facultates aflttmantur. Et fi contrarium fuerit attentatum, illud decernimus ex nunc irritum, f: inane, nec aliquis pnclatus, feu reflor Ecclefiac fccularis, vel regularis de novoiu aliqua

Ecclefia fibi commiffa atapem clcncuui appo — ■
nere audeat fine notaa licentia[redacted]fpeciali, cum AWto
talia de jure communi ad nos pleno jure di- α®·®Π
gnofcantur. Alioquin quidquid contra prstfa». tem conllitutiooem fuerit attentatum, decernimus irritum ft inane. Qiod fi forte aliquis de confuetudioe, vel de vice ad fe fpeâare talia affienaerit, vel de privilegio fpeciali, de hoc nobis, vel noftro Vicario infra menfem cum fuerit requifitus fidem plenariam facere teneatur. Alioquin fient de jure communi ad nos foeftam, declaramus ad nos talia pertinere. Pnemiflis quoque ad cautelam addentes prohibemus , ne aliquis pnehitus, vel Reâoc Bcclefiaram, feu beneficiorum pncdi&orum in eifdem ad notaam collationem, inflitutiooem , feu provifioacm fpeftanttos canonicum, clericum beoeficiatum, feu cooverium, vel etiam perpetuum familiarem facere quoquo modo pnefumat I Quod fi conrra pnefumptum fuerit, taliter pneiumeta omnino viribus vacuamus, ft eofdem prclumptores, ft eorum quemlibet contrarium facicntespro vice qualibet in XXV. flor, aureis Camere, nolir» periblvendis condemnamus, prasciptentes *ipfis prutais, ftreftoribus* didarum Ecclefiarum, ft beneficiorum, quod cum fuerint prssquiiiti nobis, vel noftro Vicario cum juramenti pneflatione canonicorum clericorum , beneficiatorum, converiorum, feu perpetuorum familiarium numerum in ipfis, ft omnes redditus, ft proventus beneficiorum, ft Ecclefiarum ipfarum, quas pofladent, aflignare procubent. Alioquin fimili modo cos, & eorum fingulos in praefatam pcènam condemnamus; prefaiam autem confttiutioncm extendi volumus ad piatterita , prefentia, & futura. Quoniam ex mutatione Pnelatorum & Refionim, ac Clericorum Ecclefiarum, ft beneficiorum , ft piorum locorum nobis fubjeftorum bona, ft tes diflipaniur, ft turpiter io ufus impios frequenter expenduntur , talibus abufibus damnofis obviare volentes, & utilitati Ecclefiarum, ft beneficiorum prsediftorum quantum nobis eft. ppflibileprovidete (latuimus, ft pnefanis feripti tenore firmamus, quod omnes, & **finguli prêtai**, redores, ft clericiEcclefiarum, ft beneficiorum, ac piorum locorum hujufmodi cum ipfos infirmari contigerit infra tres dies poll infirmationem hujufinodi in prafentia notarii , & teiiium, capituli, ft conventos ubi fuerit capitulum, ft conventus de omnibus rebus mobilibus, ft immobilibus, thefaurts, & ornamentis Ecclefiie inficientibus adhibitis teflibus inventarium conficere teneantur, de quo fiant duo publica intaumenta: unum futurum fuccefIbri, ft aliud nobis, vel notao Vicario affignandum. Et illud idem iotelligimus obfervandum in permutantibus, cedentibus , vel renuntiantibus, vel translatis, feu quocunque modo , vel caufla privatis , volentes quod bona E
hujufmodi peribam feu periods non fufpe&is cuftodienda, ficut in inventario confcripta erunt, stagnentur, reftimenda noftmodmn intégralités futuro fucccflbri cum inftrumento publico ficut in difto inventario contineri apparebit. Contrarium vero facientes, fi per mortem, carcant Ecclefiaflica fepultura, & fi per modos (opertus exprefIbs, vel alios quofeunque bénéficia bujufmodi vel Ecdefias dimittentes, ft non obfervantes prmdifta in XXV. flor, aureis noftrr Camere periblvendis pro quolibet ft vice qualibet ipfo faâo condemnamus. Et nihilominus omni mora fubiata vacationem hujufmodi

ANNO CHRISTI

cr di, fi tale beneficium, vdEcclefia ad noftrsm coHatioaem pertinet, nobis, vel noftro Vicario *intimare procarent,* qai In Ecdefia fic vacante remanfennt, vel cuftodes boaoram fub perna noftro arbitrio auferenda.

De rtbm Ecdefiafticis alienandis, vel non Mrgiftra efikaci rerum experientia informati didicimus, nooullo· per ingratitudinis vitium ambulate , malum pro bono reddere , nullatenus formidantes, Ecclefiarum, ft beneficiorum, quorum fulgent honore, bona diftrahunt, diflipant, ft quod fortius eft verendum, tpfabeneficia, ftEcdefiaa per fraudes exquifitas, & bona laicis fubmittere non verentur; idcircocondlmm Lngdnnenfe a Gregorio decimo editum cxcquentcs, ft predicts occurrere quantum pof-

B

lamos cupientes , ftatuimus, pnreipimus, ft mandamus univerfis, ft fingnlis prélatis, ft reâoribus hofpitalariis, ft perfonis Ecdefiafticis quibufeumque nobis fubjeftis quacunque de caula, ne incafibus *eis a jure* prohibitis ecclefias, monafteria, bofpitalia leu quevis locafibi commifla, vd bona immobilia, feu jura ipforum laicis fubmittant, fubjiciant feu fupponant quoquo modo . Ac etiam prohibemur, quod jura spiritalia, vel temporalia, tbefauros , feu ornamenta Ecclefiarum fuarum, monafteriorum, bofpitalium , feu aliorum locorum ecclefiafticorum quocunque nomine nuncupentur, vendant, diftraham, pignorent, feu quocumque alienationis titulo alienent fine noAra licentia fpeciali. Si

C

qui autem hujufmodi conftitutioni, noflre in totum, vel inpartem tranfgreflores exifleot, fi pndatus, capitulum , vel conventus fuerit, in XXV. flor, aureis, fi reftor in X. vel alius quicunque de predicts pana fe noverit condemnatum noftre Camere perfojvenda, ft contraAus fuper hoc taliter irritus Ct ipfo jure. Emptores, & receptores, vd quofcunq°c ·!»· creditores cujufcunque ftaxus, vel conditionis exiftant, fi contra pnefentem conftitutionem aliquid acceptandum ipfo faAo fententiam excommunicationis incurrant. Prcmiftjs ft cuilibet eorum in virtute SanA® obedientie prefenti conftitutione duximus injungendum, quod tn eorum ecclefiis libros aptos ad legendum ,

D

& cantandum habeant, ft qui non habent, habere procurent infra fex menles a publicatione conftitutionis prefentis, ft etiam paramenta, ft alia ornamenta ad divinum cultum fpeâantia. Libri autem diftbluti, ft incompofiti ligentur, reparentur, & corrigantur, maxime miiialia, & talia in loco debito conferventur, & cum illa nos vel nofter Vicarius videre voluerimus offendantur fub pana noftro arbitrio inferenda.

Fraudibus, que maxime io mortem prslatorum ft reâorum quorumcumque, in pnejudicium, ft gravamen ecclefiarum, beneficiorum Ecclefiaftieorum, piorum locorum tempore mortis ipforum, cum tunc corporis libertatem, ft mentis integritatem non habeant,remediari volentes,per noftram prsfcntem conftirutionem revocamus, caffamus, & initamus, ac etiam annullamus , & revocatas, caftas, irritas, ft annullatamountfarnus , & decernimus omnes venditiones, pignorationes, livella, infeudatiooes, donationes, quitantias, ft liberationes omnes jurium, ft bonorum omnium, quorum adminiftratio praelatis competit in Montra per decem dies ante, feu in vita fa&asquandocutnque conceflas, ft habitas. Et inflitutrooes Ecclefiarum, fe&iones, vel uniones earum, potiftime ner bonae memori® dominum Antonium Ep. flor, feu alium querneum-

que prsdeceflorem noftrum de Ecdefiafticis rebus mobilibus, ft immobilibus, juribus & aâionibus quibofcomque in prçjudiciutn noftrum ft damnum Epifcopatus ft Ecclefi® Florentine quibufeumque Perfonis Religiofis, Clericis, vel Laicis contra juftirism celebratu per iplum vel alium quemeumque prpdeceflbrcm noftrum feu alium rd alio nomine eorumdem: ft omnia talia bona mobilia, ft immobilia Ecclefi® jura ft aftiones quorumcumque nomine cenfeantur in his feriptis pronuntiamus ad didam Ecclefiam Florentinam ft nos libere difponendi, ordinaudi , providendi de ipfis fecundum fuftiriam, poteftatem devolutam in re cujufcumque, contrario non obftante totaliter , & integre exiftente, non intendentes perpremifla alicui prsiudicari *ia jure* quod haberet In praemiffis.

Item diftride ftatuimus ft mandamus, ac etiam prohibemus, ne quis Clericus feu Perfona Ecclefiaftica cujufcumque conditionis & ftatus exiftat noftrç jurifdidiooi fubiedus dolofe ft fimulate quocumque modo, ut commiflam fibi EccleGam defraudet de bonis habitis, cootem* ^latione ipfius Ecclefi· emat, vel emi faciat in fraudem quafeumque pofteftiones vel bon* per fe vel alios nomine filiorum, vel aliorum. Si quas vero poffeffiones ft bona reperta fuerint taliter acquifits, ipfi Ecclefi®, que fie nofeitur efte lp(a, ft nunc cenlemus quoad pofleflionem, ft proprietatem libere pertinere ft ei adjudicari debere. Et nihilominus eofdem fic in fraudem delinquentes noftro,. vel nofttt Vicarii arbitrio relirquimus puniendos.

In nomme Domini Amen. Ad cautelam prffcmium, ft memoriam futurorum. Succenfi velat ignis impietas ufque adeo deviat fuorum confilium pofteflorum, quod folem Juftitie refpicere nequeuntes, nec ipfi Deo datori bonorum omnium reverentiam, nec Ecclefiis, & Perfonis Ecdefiafticis delerunt, a quibus nofcuntur gratuita beneficia percepifle. Sanefic prpdtcat communis relatio & fa&i evidentia notoria plenius manifcftat, nonnulli iniquitatis filii, cura deformis temeritatis audacia res & bona mobilia, ft immobilia Epifcopatus Florentini in tantum fubtraxerunt, rapuerunt ac etiam invaferunt, quod fere confidcratiooe ad nihilum funt redaAa. Ne igitur per impietatis audaciam fiant qui nequam funt nequitiores, cum quçdam fint culpç, in quibus culpa eft relaxare vindiâam , maxime circa illos, qui bona ft jura Ecclefiaftitafubripiunt, invadunt, ft occupant juxta ApoHolum cupientes omnem ukifci & Ecclefiarum commodis providere; Nos Fr. Angelus Dei ft Apoftolicf Sedis gratia Epifc. Florent, prêtentj conftitutione monemus omnes ft fingulos Religiofos Clericos ft Pcrfonas Ecclefiafticas, necnoo Laicos mares ft feminas cujufcumque conditionis ft ftatus exiftant Ooftrf jnrifiiiftfoui quacumque de caufa fubjeâos, quos per prçfentem

E

Conftitutioaem tantum ligari volumus ft teneri, qui de bonis mobilibus, ft immobilibus ft juribus Epifcopatus Florentini fubtraxerint, detinuerint, detinent, ft occultant V. G. ornamenta, paramenta,Cruces, Mitras, Libros, argentum, gemmas, annutos, privilegia, inftrumenta, protocolla, pannos lini ft lanp,equos, pecuniam, leftos, Segetes, ft nonnulla alia bona mobilia ft immobilia ft res alias, ftmafleritias, fupelleftilia, fruâusbonorumft pofleffiooes di&i Epileopatus, ft qupeumque bona diA® Ecclefi® debita, necnon ft ocultantes diAa bona ft res : & malefaAores prediftos, ac prenantes eifdera

con-

confiGum, auxilium, vei favorem, quatenus A infra XXX. dies a publicatione preientis eoa- fiinitiOois numerandas pnedi&as res & bona oo- flro Camerario & Camere reflituant, reddant & reafljgoent cum effê&u. Si autem pradida bona ft res haberi non potient extimationem ipforum bonorum mobilium tantum omni fraude & dolo remotis perfolvant in termino fupra- Jita, fcieotes vero dido· malefsfforcs revelent, eis ulterius auxilium non paritando, quem terminum triginta dierum eis pro primo, feenudo, & tertio termino & peremptorio praemitia monitione canonica aflignamus. Alioquio ex nunc prout ex *tone omnes* pradiftosftftientcs, & non revelantes ft nuetnlifert-predidorum pu- Nice in his feriptw fementialiter excommuni-B cationis vinculo innodamus, & eos a *cata* fido- burn, & ab omni adu legitimo removemus. Clericos autem & Parfonas EccteGaflicas tanquam magis delinquentes qui iuerint vel erunt culpabiles in prndiâis vel aliquo predidorum praeter pcenam predidam, tamquam perjuros ab eorum beneficiis ufque ad fatisfadtonem & mendam integram duximus fufpendcndosft qui in futuro a promotione tamquam infames ft perjurii crimine irretiti habeantur indigni. Prçtentem autem, eonûHutiooem, ne prétexta ignoraniue quifquam fe valeat excuiare, volumus per nortros Tubdilos femel ad minus nngulis duo bus meufibus publicari in eorum Ecclefiis populo convocaro.

anno ct ir kt i

Dt emftiwu, & vtnditioM.

Clsmofa inGnuatione referente percipimus, quod nonnulli Clerici Ecdefiafticçque Pcrfooe nobis iubicâç multas malirûuadinvenire conantur, ut tam communes quam fpvcial·· perfonas per inftrumenta fiffitia, fic fimulata, poflefUones *ti* bona & terras alias emere, acquirere & illa defendere multis fraudibus & modis prelumunt. Nos autem prcdi&s fraudibus obviare volentes, ftstuimus, nequifquam de predicts perlonisdocere & talia attentare pratfumat. Quod ft fecus auG fuerint attentare, eos & ipforum quamlibet pro vice qualibet in XXV. libris fp. condamnamus, cujus medietas in commune Üorentinum, quod Gc contrahendo lçfit vel alteri univcrGta- U Teu perfonc lçfç, & alia medietas noftrcCamerç ex nunc ipfo jure applicata exiftat. Et talis emptio, feu contradi» fit irritus ipfo jure. Et iniuper prrdidis & ipforum cuilibet expreile prohibemus, quod de rebus, frudibus, redditibus ft proventibus EcdeGarum & beneficiorum, quibus prceffe nofcunrur fuo proprio nomine vel etiam alieno, praeterquam lux Ecelefue vel etiam beneficii ad utilitatem propriam vel alterius emere potiint vel terras nullatenus prrfumant. Aiiouuin poffefliones & terrae Gc empte ad ipfam EccleGam vel beneficium libere revereantur, & prçfumpiiones hujufmodi a E prcdi&is beneficiis vel EccleGis, quas ieferunt per nos vel nollrum Vicarium protinus amoveantur. Hanc autem confiitutionem extendi volumus ad illos, qui fuos frudus non faciunt de jure comuni.

Habet aliquorum motdax ft effrenata cupiditas modos effrenatos & ufus facrilegoe qui exquifitis fraudibus, & dolofis adinventionibusfub valliamento diveriorum contraduum bona nothi Epifcopatus & Canonicç Fkxentinç non tine ipforum gravi periculo Animarum, & didi Epifcopatus non modico detritocato iavadere, occupare ac etiam detinere, quod nonnulli etiam iniquitatis filii de bonis aliarum EccJe* Garum ft piorum locorum, Civitatis ft *Dicecc-* Gs Florentine fecere non formidant. Nos volente· animarum fubditorum noftrarum providere ialuti ft indemnitati Epifcopatas ftCanonicç, ft aliarum Ecclefiarum, locorum ptoram predidorum, faiubri obviare remedio, futiNOMM diâriâtus inhibentes univerGs ft lingulis Florentinae Civitatis, & Dtcrcefts cujufcumqoe flatus vel conditioni· exillant nobis quoquo modo fifejedis eo· pro peremptorio termino ft «dita moventes a fidelibus emphitheotarii·, feudatariis, condtritoribus feu colonis noftri Epb fcopatas, & Canonicç, vel aliisquibufcumqw de rebus immobilibus feu juribus que a nobis vel Epifcepata noftro feu Canonica Florentina qualitercumque tenent, nofeuntur, quidquam emant, vei fub pignore recipiant, vel alium quemettmque contradunt ineant fuper eis omnibus, quç notiris ft Canonicç fidelibus Vatfàlfis, ft alsi* fupradidis, diilriftcprecipitous, ft mandamus, ne ipfi vei eùrum aliquis venditionis, permutationis, conduûionis, vel quovis aho trtulqea qu« tenent a nobis vel noftro Epifcopata feu Canonica vel alia quacumque EcdeGa in alium transferre prclumant vel ft pignori obbligare. Not N. contractas hujufmodi ex nunc Juribus eo ipfo carere decernimus, & nihilominus contrahentes excommunicationis vinculo innodamus: C alias autem venditiones, infeudationes de novo, pignorationes ft alienationes quaicumque feftas dc potieflionibus, ft bonis immobilibus alkujus EcclcGk feu pii loci didarum Civitatis, ft Diorcefis Gne iuperiorum noftronim, noftravel Pncdecetibrum noffrorum licentia & autaritate legitima, & contratas fupér illis celebratos caffamus, irritamus, ft nullius firmitatis exiftera eorum predidorum, quod ad bona, ft potietfiones hujufmodi fic dltlradas recuperandum, ft ad jus ft proprietatem EcdeGarum ft piorum locorum predidorum revocandum dent operam ft opus cum effudu, quotifque eadem bona & D poffefliooeseititennt, ut promittitur, *recuperata·* Et volumus, quod ipfi ft eorum quilibet infra menfem ooû publicationem pnrfentis Cooftituiionis nobis vel notho Vicario dida bona, & poflettioncs Gc alienata in feriptis debeant exhibere. Alioquin contrarium facientes to X. libris fp.noftr*Camene perfbhrendis condemnamus pro vice qualibet, ft poffeffiooe qualibet, & ad Gofecutioncm negotii nihilominus teneantur. ane autem coniiituttonem, & in ea contenta nou tantam ad preterita extendi volumus, fed etiam ad futura.

Item non folum peccata fed omnem fpeciem peccati compefeere cupientes, volumus ft imphitheotariis omnibus fub excommunicationis pceoa mandamus, quod in vendendo vel emendo veterem ceram legero communem non offendant, declarantes cos legem communem offendere ffatueodo, feu ordinando do certo prêt» ft non ultra veterem ceram emendo vel vendendo, ft qnia oblationes reverenter exhibtlç non cum vana gloria fidelium Deum placant, flbritee cericuloa per quofeumque Civitatis, ft Dwecefia Florentine tub eadem pena fieri ft o&rri de cetero prohibemus. Ceteras autem, quos predida occafione receperint, teneantur Eccle- fi* deftinare, ft non alios. Ad fententiam hujufmodi promulgandam proceffuri, fi ip» fos

I

cr foe vel eorum aliquem invenerimus delinquet»-A ·tem.

ANNO CHRISTI

Omnem materiam damni de periculi ab Ecclefiis nobis fubjeâis dc aliis piis locis quantum poftumus prçcidere cupientes, ftatuimus, quod nullus locare debeat pofleflionem Ecclcfias, Mo* nafterii, Hofpitalis feu cujufeumque pii loci vel Rcligiofi ultra quinquennium abfque no* ftra, vel noftri Vicarii licentia fpeciali fub pcena X. Fkxcnorum aureorum Prilato dc Vicereâori auferenda in contrarium facienti, dc contraâus hujufmodi nullius valoris exiftat. Potentioribus autem, dt magnatibus nullo modo locari liceat Coe noftra licentia fpeciali : alioquin contraâus hujufmodi nullius firmitatis exiftant: de locans cujufeumque conditionis exiftat modo B fimiH lo X. Florenis auri puniatur.

(Jniverfaliter comodis Ecclefiarum ooftrarum afliduc vigilanti Audio dc cura nobis commiAa Sacrorum docent canonum inftitura invigilare profe&ibus .' fed Epifcopatus noftri comoda cura nos docet attollere, dc a noxiis quantum cum Deo poflumns pnsfervare. Ea propter omnes, dc fingulos contraâus locationum ad tempus, emphitbeotarios dc 4pidales,feu ad longum tempus, quod longum intendimus, C ultra quin-Suennium extendantur, haâenus initos pernotos Prpdeceflbrcs vel eorum officiales feu officiales noftros fuper bonis dc rebus immobilibus Epifcopatus Florentini revocamus, annullamus ,ac dt nullos dc irritos nuntiamus, falvo quod fi C nui contraâus irriti apparerent in utilitatem di- «i Epifcopatus, quod ex noftro volumus pendere arbitrio fi utiliter faâi fuerint, in fua debeat firmitate manere, dc addendo premiflis noftris otecipimus officialibus, quibus locandi officium fuit a nobis commiflum, ut io locationibus, penfiouibus, dc renovationibus feudorum, dc emphitheoticis bonorum Epifcopaiium fetnper inferant de ex paâo cooduâores adftringant de non relocando vel diftrabendo quocumque titulo rem fibi locatam fub pcena dupli rei locate.' dc quod fi fiat contrarium, contraâus non teneat ipfo jure. Et nos ipfi cum locaverimus alicui vere intendimus obfervare.

Dc fointionilms

Ecclefias nobis fubjeâas ultra debitum prrgravari volentes, ftatuimus, demandamus, ut nullus Pntlatus ultra X. libras, fp. inferior ultra B. G fp. nomine Ecclefie dc loci fibi commifli debitum contrahere prnfumant fine noftra licentia fpeciali. Quod fi contra hoc quifquam fecerit, contraâus non valeat. Si Praelatus fuerit in XX. fi inferior in X. florenis auri puniatur noftrae Cameras applicandis dc in plus vel minus quantitate déliât infpecto, prout nobis vel noftro Vicario viium fuerit expedire* Prssmiflisaddentes, nequifquam Pnelatus vel Rcftor noftrejorifdiâiooi lubjeâus de bonis de rebus Ecclefie debita folvant Vd exonerent aliorum. Alioquin de beneficio luo tantumdem in evidentem utilitatem ceclefue convertant fub pcena noftro arbitrio auferenda.

Do T^tmoutit, & etliit nltisais voimtetibns.

Clarum, dc manifeftum ede cenfetur, Clericos adminiftratores, dc non dominos efle ecclefiaflicoram beneficiorum : dc ideo teftandi de ipfis vel difpoocndi jure prohibente, non habent liberam facultatem . Quare prohibemus exprtfle Praelatis, de Reâoribus, dc commiifis ecdefiafticifque perfonis nobis fubjeâis facere teftamentum , *codicillum, vel* aham ultimam voluntatem de bonis fupradiâis fine noftra licentia fpeciali, decernentes hujufmodi teftamenta, codicillos, feu qualvis ultimas voluntates nullius exiftere firmitatis.

anno CHRISTI

Æquitatem, dc inilituta Canonica t ac noftros iubditos ad falutem dirigere, de fine.udebitum oidinare per illa quantum poflumus intendimus imitari. Et idcirco cum Prclatofuperiori tanquam capiti uni fubditi debeant refptmdere ne , ideft fine capite videantur : dc ne*corpora fine capite appareant monftruofa, quod prçlatus cum debeat eidem, tum per fe, tum per alium, ceclefiaftica Sacramenta prçbcre omnino eflê dignofeitur, ut arcana eorum cOnicicntiarum fibi per ultimas difpofitioncs quas faciunt innotefcant, veritatis voce dicente.* Nolite fandum dare canibus: proinde preiemis feripti tenore ftatuimus, dc firmatpus, quod quilibet nofter fubditus, quacumque de caula volens condere teftamcntum, codicillum, vel aliam ultimam voluntatem, hoc ip prnfentia faciat proprii Sacerdotis, dc per ipfum teftatorem indiftinâe reliâa pro anima feu ad pias caufas poli efficacem ordinationem de refticutione ufurarum certarum, vel cautionem iplarum fecundum formam decretalium Gregorii X. dc de incertis, etiam male ablatis, certis per notarium fideliter confcribantur, que indiftinâe reliâa pro anima feu ad pias cauf/s, de quibus dec.

Hic ftfl m m revocet extentiones te/l<ifnmtornrn td ft.

Item ftatuimus, & ordinamus, & prefenti conftitutione firmamus , quod omnes, fie finguli fidei commiflarii, & heredes defunâorum , cujufeumque conditionis, & flatus exiftant, conilituci, dc deputati ad perficiendas, deexequendas pias decedentium voluntates, infra annum a tempore mortis cujuslibet teftatoris, vota, de difpoftTiooes eorumdem decedentium prefertim ad pias caufas, divinum cultum, & alia ad ant-^narum falutem fpe&antia teneantur, de debeant impedimento omnino ceflante etieâui demanda» re, nifi teftatoris voluntas, altiorisvel amplioris temporis fpatium ad prediâa, vel aliquod Îraediâorum exequenda duxerit deputandum . n quo cafu propter ultimat voluntatis favorem, difpofitionem cujufeumque reflantis volumus firmiter obfervari. Alioquin ex ‹ nunc prout ex tunc pnefenti conftitutione hujufmodi fidei commiliariis, dt heredibus taliter negligentibus in tcftamentorum exeeutionibus per nos remotis eorumdem executioner per nos complendas, dc exequeodas ad noftram curam dc follicitudinem revocamus. Volumus infuper, dcmandamusfub E excommunicationis pœna, quam in contrafacientes ferimus in his feriptis, omnibus, dc Angulis fidei commiflariis, dç heredibus deputatis ad exeeutionem ultimarum voluntatum aliquorum defunâorum, quatenus fine diminutions integralitcr vota, de reliâa teftatoris exeeutioni demandent, nec eis liceat pacifci cum cis, qui ex teftamento recipere debent. Non negamus, quod poft folutiooem integre faâamipfis heredibus, dc fidei commiflariis dare, dc donare poflint quid voluerunt recipientes praefati.

ANNO CHXJSTJ

Dt Stfultirrir.

Ambitionis detefland» voraginem, de medio cleri tollere cupientes, prohibent», quod nullus clericus ad alicujns defundi exequias noti invitatus accedar, nifi pulfetur ad clerum. Et quod nihil pro miniflrandis Sacramentis ab aliquo exigi debeat; tamen quod datum fuerit reciÎdatur benigne. Et quod tempore funeris tumuandi, qui Sacerdotes prolati vel bénéficiât! non fuerint, cum presbyteris fe non debeant immifeere, fed ab eis flare feparati debeant fub pœna B. X. fp. tnulâandi comrariqm attentantes, quos operç majoris ecclefie Florentin* ducimus applicandos, flt quod nullus in folutiooe quam B recipit in exequiis defunâorum fe afferat fore in majori ordine quam fuerit conftitutus pona fimili B. C. *contrarium* faciens puniendus exiflat invitandus ur fupra.

Item flatuimus juris flt experienti* informatione coadi ad hoc ut liber fit ftilus teflandi, quoniam-nihil eft quod humano generi magis debeatur, quam libertas de *bonis* propriis difponendi, quod omnes, & Anguli alledionibus, feu induflionibus cujufcumque Religiofi, vel fecularis cujufeumque flatus, vel conditionis exiftar, aliquatenus adhaereat, Ave credat in eligendo fepulturam vel legata aliqua facienda. Quod fi fecus aflum fuerit, eo ipio decernimus non tenere, fle alledio eo ipfo Ave indudio pro pro-C bats habeatur. Qyod per famam publicam, fle unum teftem fuerit comprobatum. Non tamen intendimus per iftam noflram conflitutionem ligare ecclefiarum redores, qui hortabuntur, fle admonebunt fuos parochiam», ne fuas, fle antiquorum fuorum deferant fepulturas.

Item fiatuimus diflridius prohibentes, ne quif. quam Prolatus, Capitulum, vel conventus, reflor feu collegium, vel ecclefiaftica qupeumque perfona («cularis vel rcligiofa in fua ecclefia alienum parochianum ad confefliones feu poenitentias injungendas recipere feienter audeant , vel aliqua ei ecclefiaftica Sacramenta fine licentia fui Refloris de quo credatur confitcnti,—. flt Sacramenta recipienti conferre. Necalicujus^ defunfli corpus de non fua parochia recipiat , vel permittat tacite vel exprefle deferri ad luam Ecclefiamtumulaodum,exceptis, qui moriuntur, vel qui jacent in bofpitalibus, nifi prius evidenter appareat, quod in ipfa Ecclefia, ad quam recipitur exprettim, flt motu proprio, flt non alterius per publicum inflrumenrum manu notarii confcâura, vel (altem per tres, vel duos tefles de populo, ubi degit infirmus, elegerit fepeliri. Alioquin de elefla fepultura hujufmodi fides nullatenus habeatur. Quod C contigerit non fieri inflrumentum de eleflione hujufmodi, volumus, quod difli tres tefles, vel duo,priufquam de domo corpus trahatur, vel ante mor— tem ipfius defundi, de illis qui in civitate , burgis, vel in fubburgis moriuntur, in Dieecefi vero coram Plcbano vel *qua Vicario,* in cujus parochia corpus hujufmodi debitum nature periolvit: de dcâioac hujufmodi fiat plena fides; per hoc tamen ecclcfiis, in quibus tales defundi majores ab antiquo coufuevere fepeliri, non intendimus aliquod prnjudicium generari. Contrarium vero facientes in prndidis, vel aliquo prodideram, a perceptione fruduum beneficii fisi per annum ipfo fafto fisfpendimus per prefenu·*, qui frvdus fecundam difpofitionem noflram , vel noflri Vicarii in utilitatem A didi beneficii convertantur: quoulque noflro arbitrio, vel Vicarii noflri fetisfecerint de promiffii.

Dt Peractu/, tf Ma Ptrttlùuùt.

Item (latuimus, fit ordinamus, quod nullus Redor Ecdefiarum alterius parochianum contradicente proprio facerdote admiitat feu recipiat ad divina, vel Ecctefiaflica *Sacramentafmc* noflra vel noflri Vicarii, vel proprii Sacerdotis Hcentia fpeciali. Contrarium vero facientes in XX. B. fp. noftre Camere perfolveodis vice qualibet condemnamus, de qua licentia, feu admil&one fletur admitto, vel recepto cum proprio juramento.

Dt Dccimit, & priftniiij.

Item monemus, flt univerfis, flt lingulis Laicis peremptorie procipimus, & mandamus, lub excommunicationis perna diflridius injungentes, quod Sacerdoti, cui de Jure debentur tnfira quindccim dies poft requietionem ipfius decimas parochiales perfolvant. Et qui non fecerint a peccato ablolvi non poflint, nili prius fatisfcccrint de decimis fupradidis, procefluri nihilominus contra tales ad requifitiooem didorum Sacerdotum, prout nobis videbitur expedire.

Dt Rfgalaribaj, & tranfcmttbaj aJ Rtli* graaou.

Item quamvis certç pane fint flatutae contra Rcligiofos proprietario* fecundum regulam eis datam, tamen quia parum limentur aliquorum protervia exigente, & contemptu. Igitur crefccnte contumacia crefcere debet & pona , ne propter facilitatem pena» fit ulterius perditio plurimorum; ftaruimus, ut ab illis Ecclcfiis, quitas injuria irrogatur, locis qu* obtinent in eildem perpetuo fint privati. Rdigiofi vero non portantes habitum fecundam regulam eis datam, prstcr ponam juris, noflro arbitrio puniantur , & Abbates, flt Superiores earum eofdem ad boc, flt ad hoc compellere reneantur. Prohibemus etiam Monachis, & Monialibos habere figillum, nec non litteras alicui dirigere, nifi illas fuis fuperioribu. oilendant. Qyi etiam fuperiores figillis poflint mi propter adminiftrationem quam habent. Addentes prodidi* fub pœna excommunicationis mandamus omnibus & lingulis Abbatibus, abbatiflis, monachis, flt monialtbus *univcrûa* noflro jarifdidioni fnbjedis, quod Anguli io Angulis ledis io uno dormitorio dormiant intermediis ommbos omnino remotis, habendo lampadem ardentem de node continue horis debiti* de die, & de node, fecundam regulamfltordinem écrans, filenttmn fervent, nulbqoe fistularis perfona ibidem ad dormiendum admittatur. Quod fi^ a^Vd·» aliqua infirmitate gravabitur , confeftim ad domum tranfinittatur ad ufiim infirmantium deputatam. In una etiam domo vefcantur, Alentium obfervando, nifi forte, cafus uecefitatis per difpofitioncm fuoram iupcfiorum aUnd iidem fnperiorcs duxerint ordinandum. EKdem quoque omnianeceflaria fit communia. Mfint etiam habere duas, vel tres fsecularcs fervhrices providas, flt diferetas. Aliis difpofitiodibus in eodem monafteriis circa ,prodida, & alia noflro pro beneplacito refervatis

Item finguiis ReligioAs, ptidatis in virtute

sad

CrSMtaoWnada.iiftridt proripimus, & man-A Si autem pro reaptandh domibus, vel corpori--- I -
ut ornas fbUfefttetee Audeant, quod nt aliquem oportuerit monafter.

ANNO CHRISTI

inftkutio juxta fiu Ordinis regulam in his mouaAcrüs ftriâius abfcrvetur. Ita dt taliter quod, cum ad eoa aeccAcrimusvifitandum, plus invcniaanas in eis, quod commendatione, quam correâioo· fit dignaaa.

Item prafmti cooftitutiooe ftatuimus, dc peremptorio termino, dt sdiâo monemus omnes, ftc ungulos nobis fubjeâos quacumque dc cauta, qui deinceps privilegio converfionis gaudere voluerint, ut coram nobis, vel noftro Vicario comparant, dt d» cooverfiona fua infraXXX. dies plenam fidem faciant,' renuntiando expref* fe cuilibet contnftni, feu proteftationi faâis, quibus objici poffit cbnvertooem hujufmodi B faâam rife, de qutaua apud regiftrum Epifcopalis ooAna curia fcriptnra publica debeat remanere, & apud locum fiecularcm, vd religiofua, in quo cooverfionem acceperunt, continuam fententiam facere teneantur, deferentes in publicum habitum Ordini, vel regulas, feu loco aflumpto conformem, nec laicales focietates inire, vd officia, feu commercia laicalia, five publicas faâtonce exercere prefihnant, fed a fe prorfus vitent. Alioquin quicumque contrarium acceptantes, tanquam inobedientes, & incorrigtbiks, ecdefiaftic* proteâioois beneficio decernimus ex rame efte privatos, faivis aliis pœnts contra tales noftro arbitrio reiervatis.

Volentes fatali animarum abbatiffarum, & C monialium nobis commifiarum, quantum cum Deo poflumus, providere, ftatuimus ftriâius inhftentes, quod nulla abbatifla conventus, vel xnonialis Gvitatia, & Diœcefis Florentine capellanum proprium fibi eligant in eorum monafteriis, fed illum a, nobis petant, vel noftro Vicario, nifi forte hoc eis competeret de confuetudine, vd privilegio fpeciali, & tunc'non eligant nifi quadragefimum tecatis annum attingentem. Et talem efeâum nobis prsefentajrc teneantur, dt fie eleâus fine noftra licentia ipeciali dt mandato hujufmodi eapeilaniam non acceptet. Aliter autem fada ekâio, nifi ut promittitur, nullius momenti exiftat, & ea vice ;figentes careant eligendi potcftate, & aliter prout nobis vitam fuerit puniantur.

Juris ambiguum nonexiftere, melius fore ante cafibus occurrere, quam remedium qurrerepoft ruinam, Ac ne de negligentia in providendo ialuti fubditorum noflrorum argui valeamus, pnefentis feripti tenoreftatuimus, & firmamus, ut omnia monafteria Gvitatis, dt Dicecefis Florentin?. Deo dicatarum mulierum, fic murorum dautar? vallentur, quod oec in divinis officiis, nec aliis qwibafvia eooverfatforibus iitcultribus perfonis tnaaiaks hujufmodi poffiut aliquatenus im. mifceri, fed ab earum conforti·, & clericorum omnium, aereligiofonunmaneantfeparatse, perfixus dumtaxat exceptis, & cafibus in alia nolira conftitutiooe de vita, dt honeftate cleri- E corata contentis, & alita per privilegia eis indulra cooceflis, dt etiam in feriptis. Verum fi aliqua foror xgrotans ad cratem venire nequiret, liceat tunc abbatifla introducere conNflorem, ac medicum corporali fama prçclaros, queistres, veldue de mcaialibus, quando loquamur, affiftasu; fiat tamen, quando confitetur infirma, remoc?, quod videri poffint, non tamen audiri; dt taaadta fic affiftcntes cum infirma permaneant, donec introduâi exierint, potarioee, comeflEttione vd per monafterium iissmbnlaioas omnino prohibitis ut illicitis·

intrare, nulla monialis ibi compareat adioquenduin otiofe, vel illicite, *fed leniores* deputentur, que prediâis affiliant in auxiliis opportunis. Nulli igitur abbatiflas vel (ubditas aliter liceat, quam ut fupra deicribitur, aliquem virum ia monafterio introducere, feu permittere introduci, cujulcumque conditionis, ordinis, leu ftatus exiftat. Nec etiam liceat abbatilbe, icualicui moniali extra portam clauftri, vel domorum fine noftra, vel vicarii noftri permiifionc vel licentia fpeciali exire, & tunc cum habitu quem geftant in dauftro, & lociitate decenti exeant termino ejus prçfixo, e vcftigio reverfunt cum fociis, feu focia. Alioquin contrarium in exeundo facientes, eo ipio fententiam excommunicationis incurrant.

Dt fittu Mon^cborum.

Ad falutem animarum Religiolorum, & decus morum ipforum clauftra, & monafteria cis deputata cfle nofcuntur, & faut pifc*is* non poteft vivere extra auuam, ita ipfi relinquentes monafteria, & clauftra, *& cum* firenlaribus habitantes fe involvendo minus licitis, & boneftis, ad utrumque honorem moriuntur. Nos N. pemitiofis abufibus, & periculis eorumdem obviare volentes, praefentis ftatuimus feripti tenore, quod nullus religiofus nolire jurifdiâioni fubjeât» cnjufcumque ordinis, vel cooditiotois exiftat, extra tuum monaAerium in Gvitate, vel Diocefi Flor, ad habitandum domum emptionis, locationis, vel gratuite cooceftioais, feu quocumque alio titulo per alium, vel per fe prefumat acquirere; alioquin, fi per quemquam contrarium fuerit attentatum, proprietas, dominium domus, vel loci taliter acquifiti per ipfum religiofum, vel alium pro nomine Mon. cui rcligiofas profeilus applicatus exiftq^, ipfo faâo ad iplum libere devolvatur, Amonafierttun, cujus eft Monachus, infra meftfem a die qua emerit, vel habitaverit per fe, vel alium ad fe revocare n°n ommHjit. Quod ft non fecerit, juri cedat (jEcckfae Flor, vel Opere. Et aiiterreligiofusfic delinquens noftro arbitrio, vel noftri Vicarii puniatur. Prçmiflis quoque addicimus, quod nullus Clericus farcularis aliquem religiofum in capellanum, familiarem, fervitorem, vel manfionariqm recipiat. Contrarium faciens in peeoa X librarum fp. eo ipfo condemnatus exiftat noflrx camerzperfolvenda, cum monachus fine focio fui ordinis morari non debeat ·, inluper prohibemus omnibus pedatis, refigiofia, & monachis noflrx jurifdiâioni fnbjeftis, ne extra monafteria eotum abfque noftra, vel noftri Vicarii licentia fpeciali. Alioquin prelates per meniem ab *admiaiflratione* bonorum monafterii eorumdem liftpendimus eo ipfo, monachos autem noftrx voluntati, vd vicarii noftri rclinquimus puniendos

Dt put fitroMtns.

Quod ad defenfiooisfubfidium eft inventum, ad depreilionis non debet difpendium retorqueri. Patronis igitur ecclefiarum cccleftafticarum, feu quorunuumque piorum locorum, Civitatis, & Dicecefis Flor, nolis pirifdiftioni fabjectis fub excommunicationis penadiftridius inhibemus, ne quifquam ab ipfis locis ecclefiaftk», ÔC cccldua, ac piis locis ultra quam vis per-

cr permittat violenter exigant, velulurpent, nec in clericos, vel converfos Eccleiuiuin, vel loco-n,al hujuTrnodi manus enormjter injicere nme-re violentas attentet. Si quis autem contra fecerit, eo ipfo jus pattonatus amittat, pnecipientes, ut nullus patronus, vel pro patrono ie gerens per <c vel alium impediat, vel minas inferat, vtl xljr-jrem verbis, vel fadis redoribus, vel 'ptsJat.-s ecclefiarum, vel quonunvis ecclefiafliconun, feu piorum locorum, quominus in (uis ecclefiis, vel ecdefiaflicts, feu piis locis libere adminiflrare valeant, fit in Divinis officiis defervite. Quod fi contra fecerit, eo ipio lententiam excommunicationis incurrat, fic a juPe patronatus fit ipfo jure privatus. Si autem contra hujufmodi praelatos, vel redores quicquam allegate voluerint, ad nos, vel vica-Hum noflrum recurrant, de illo juftitic complementum recepturi. Infuper, quia tria _h*c dunuaxat patronos faciunt, fcilicet dos, edincium, & fundus, excommunicationis mucrone peicellimus omnes, fic fingulos clericos, qui in ecclefiis, fic locis ecclefiaflicis, aut ptis locis nobis iubje&is malitiofe fingentes fe patronos, earum provifionibus obflaculum interponunt, falvis aliis punis prout nobis vilum fuerit infligendis in htnuimodi noflra conflitutiooe in fupaius diAis omnes, fic fingulos pnefumptores.

Dt eelt -itiont Mifferwn .*

Et fi in SanAis fuis gloriofus Deus collaudetur, cum a fidelibus honoiatur, multo fortius in beata, fic gloriofa Virgine Genitrice fua. Et ideo ad ipfam Virginem devotiflnne deprecandam, ut intercedat pro pace, & quiete fidelium, Sanâr Romans Ecclefiz, Gvitatis, fic Diœcefis Florentin· monemus, fic rogamus omnes, fic fingulos religiofos, & clericos Civitatis, fic Dircefis przfatz, tam catbedralis Ecclefi·, quam alios, quod folemniter hora terti·, quando Mifla fine impedimento poterit celebrari, die qualibet Mifla de B. V. folemniter decantetur, & omnibus, qui de jure potuerint inletefle, fit qui devote eamdem rogaveriat pro pace prsdida, vere pernitentibus, fit confeflts XX. dictum dc indulgentia auâoriiate nofira impertтmur.

Item flatuimus, quod omnes & finguli laici .am mares, quam femirue noibse junfdifliooi fubjcâi, faltcm die Dominica, quando Mifla fine im pedimento potuerit celebrari, & in flatu fuerint, quod pollini interefle, integram Mif iam audiant, & ab omni opere fervtli diebus Dominicis, fic feflivis folemnibus ceflatc debeant, & etiam abftinere, ad quod reûores eccleilarum prsditfos laicos mares, fic feminas monere, & induceie teneantur. Alioquin fi neglexerint prsdida, vel aliquod przdidorum, eu nuntient eofdem négligentes contrahere peccatum mortale.

Item flatuimus, & ordinamus, quod omnes clerici regulares, fic hecularcs noftrs jurildiâioni iubjedi ia facris ordinibus conflituti, fic alii beneficium habentes omnes horas canônicas dicere debeant ficut de jure tenentur. Et Sacerdotes ad Miflas celebrandas non accedant, nifi dixerint matutinum, fic primam ante, tam de B. V. qua,n de die. Nec Miflas celebrare prçfuraant, nifi in cenfecrato altari, vel cum viatico confecrato condecent», ut calix, fit hoflia poflintcommode retineri; pallasficcorporalia munda habeant, fic alba fine aliquo colore mixto, fic fuper altari, in quo celebraverint, *b»*·· beant ad minus tres tobaleas, fuperiorem falrem benediâam, competentes, & mundas fine macula. Hofliam vero confecrandam habeant de munda farina cum aqua confe&a fine aliqua mixtura alia, fit vinum folum cum aqua ponant fuper altari confecrando fine liquore •lio, & cum lumine cerae, quando celebrant Mifla* debeant celebrare, & hora competenti. Ita quod omne fcandalum evitetur, & quod ad Miflas celebrandas un mortali peccato nullatenus fcienter in contemtum accedant I Alioquin qui contra pnrmifla, vel aliquod prçmiflorum prseiumpferit attentare, vel premifla omnia non fervaverit, in przfenti noftra confliutionc contenta, pro vice qualibet B. XX. fp. noflrs earner· perfolvere teneatur. In quibus prefenti conflitut. fententialiter condemnamus.

Item flatuimus, & ordinamus, quod nullus facerdos a cornibus altaris alterioribus fuper' aliquem mafculum, vel feminam cujufcumqtie conditionis exifiat, dum M illam celebrat, nifi unum, vel duos clericos fibi fervientes admittat, vet flare permittat, ne circa tamen miniflerium dedicatus tantum per multitudinem, vel confufionern gentium ad alia diflrabi valeat, vel confundi. Ita quod cum tempus fuerit cautelae Audio tantum conficiat facramentum. Quod fi contrarium per aliquem fuerit attentatum, pro vice qualibet in X. B. fp. noflr» earner· perfolvendis condemnatus exifiat.

Item quod nullus facerdos cantet feu celebret Miflam bis in dic, przterquam in Nativitate D. N. J. G nifi neceflitate urgente a jure exprefla, & tunc non purificet, quando oportebit ipium celebrare iterum. Contrarium facientem, & qui cumadmilerit,przterpernam canonicam in G B. fp. Dofti· earner· applicandis pro vice qualibet condemnamus.

Item volumus, & mandamus,quod mioiftri qui lcrviunt in Mifla temper, fic ubique in Civitate, cafiris, fie Diœcefi Flor, fit in collegiatis Ecclefiis, fit prioratibus fint cotta induci, dum miniftrant in Mifla.

Item flatuimus, volumus, fit mandamus, ne quis peregrinus Sacerdos in aliqua Ecclefiarum nofirs Civitatis, & Ditreefis publice admittatur ad divina Miflarum officia celebranda fine litteris, & commendatoriis fui Epifcopi, & noAra licentia fpeciali. Contra facientes noftro arbitrio puniantur.

De Baptifuto, & tjus tfft&n.

Item cum Baptifmes fit janua facramentorum, de ipfo flatuimus prsientis feripti firnâiodc, quod in nullo liqflore fiat, nifi folum ia aqua, fic forma debita, fic cum verbis ab Ecclefia ordinatis. Et quod nullusprorfus, quant facerdos pnefumat, fit in loco ordinato, nifi effet de perfonis exceptis a jure, aliquem baptizare, nificafiuneceflitatisimmineret; prohibentes cxprefle, quod nullus baptizans pretium, vel munus exigat pro baptifino vel aliquo alio facramento, nifi quod libéralités obtulerit offerentis, quod idem fancimus de omnibus remoribus Ecclefiarum ', alioquin contrarium facientes nofiro arbitrio relinquimus puniendos.

Dt cnflodit Encbtriilit.

Item flatuimus, quod quilibet Sacerdos, & rtûor nobis iubje&us, curatus, hofliam conic*

craraMi pro infirmi* fob clavi teneat ia pixide A monda, & ia eminenriori loco Eeclcfaa fica, 'F'®^ ipfarn faMra mano· no· poffic habete P**f·"--- Chrifma vero, Λ oleum Sanâum lab dari modo fimili, ft io loco per fe teneatur.' ft romdem hofliam femper in capite odo dieram twovet, ne aliquid finiflri accidat circa eam, ft primaaa, qua confecrata fait in pracedeotio&ava die, antequam purificet, famat, ft poftea purificet; ft cum (acerdotem contigerit eam deferre ad infirmum indutu albis vcftftus, ft cum ftola, cens lumine competenti, ft campana io pixide munda cum velis competemMNu ornatus deterat ante pedus, ft advertat, quod ipfam doo exhibeat in mortali conftituto, ft perioa* non contritu, nec fa- B tuo, vel in state ft fenfi» legitimi* non cooflituto, *nec* cuiquam, nifi in infirmitate pofito conferre prefamat, qui de fais boni* difpofitionem facere poreA *k» condito teftamento, vel alia legitima voluntate, ne decedentis, vel decedentium bonis contentio, five difeordia impoAerum valeat exoriri. Nec Hoftiam confecrate prafamat faper altari viatico, ft confecrato, nifi tant* longitudinis, ft latitudinis fir, luod calix, ft ipfa HoAia faper ipfo commo- • poflit optari: quod fi forte a quoquam io pratdi&is, vel aliquo pnediâorum contrarium fuerit attentatum, in XI. B. fp. pro vice qualibet noAn* camer* exfalveodis pradentis feripti anftoritate femcntialiter condemnamus.

Item pnefeati conftitutione faocimus, quod DuUue Reftor ecclefiarum fscularis, vel regularis, feu qu*vis alia perfona nobis quacumque de caufa fubjefta hoftiam confecratam vd vinum alicui tradat, nifi pro fpirituali anime refc&iooe, nec ad unum alium. Quod fi forte aliquis contrarium attentaverit, prster pcenam carceris ad arbitrium noflrum inferendam X. librarum pro vice qualibet noftra Camer* per* folvere teneatur, in quas prefeatibus condemnamus. Et hoc idem locum habeat in his qui chrifma, deum fanftum, ft infirmorum alicui tradere pnefumpferint ad ufum alium, quam ab ecdefia deputatum.

De *Ü vmtrtiMt Snih>rur>*

Item ftatuimus, ft ordinamus, quod omnes, ft finguli ecclefiarum rectores tam regulares, quam Uccuiares, noflr* jurridi&iooi fabjccli moneant & inducant omne* mares & femin-s in eorum parochiis conftitutas, ut tales feexhibeant, qood corporis Domini Sacramentum fuffulenti contritione, confeitiooe, & fatisfaûione promitti* vel (altem in anno recipiant reverenter. Alioquin una vice infra odarara nativitati* quolibet anno nobis vel noftro vicario Audeant nuntiare contrarium facientes: volumus etiam, & mandamus, quod omnes ft fioguli ecclefiarum redores tam civitati* quam dieeee- fis Florentin* officium ordinatum, ob reverentiam corpori*, & (anguinis Chrifti in decreta!» edita per boo* memori* dominum Urbanum fummum pontificem, ft inferta in libro VII. decretalem per fanAiifimum patrem dominum Joanoem Papam XXII. qu* incipit.* Tranfiturus de mundo ad patrem ftc.quam quilibet ecclefiarum Redotcs tam («culares, quam regulare* teneantur habere, & eam totaliter debeant obiervare, ut fabditorum at.;nus deo lucrifaciant, ft ipfi prçmium merentur retributionis «tero*. Et infaper prrfenti cvnllitutione fab excommunicatioda pcena prohibemus exprrifc, ne «aevis perfona, noftrc junfaiftiooi iiijefta, ctqufcumque ftarus exiftat, maliuofe reliquias fanAorum habere fe dicar, qua non fuerint approbet*. Alioquin ad dtftam ieotentiam proferendam per nos, vel per noArum vicarium procedant, ft falfarius puniatur.

Dt imfKumUtt Scclffariair.

Quia in plerifque locis nobis fubjeâis nonnulli, tam mares, quam mulieres noftra jurifdi&ioni fubpofiti refloribus ecclefiarum in fefti» viratibus nativitatis, rHtirrritorv* domini, ft certis aliis diebus prpextu quaiumdam abufionum, qu* vetius dicuntur corruptelc, artocreas, feu tortas, agnello* benedictas, callonea*, panes, vinum, ft nonnulla ali* fecundum temporis qualitatem, non ex devotione > fed quadam indevorione, vel potius ingluvie exigunt, ft extorquent, ft etiam difbs feftivitatibus, ft diebus officiale* in parochiis couftituunt, qui panem & vinum * ve&oribu* ecclefiarum recipiunt, exigunt, ft rapiunt, ft confumunt, non folum inter volentes recipere diftribuendo, fed etiam panem canibus proficiendo, ft vinum quod bibere non potiunt, per terram fundendo, ft etiam- vafa ipforum frangendo, ex quibas ebrietas mfurgit, fiunt rixp intercos, de qutous multoties homicidia, ftmu- C tilationes membrorum fequuntur. Et his non contenti, aliis diebus ex debito petunt libi dari, ft fieri convivia indebite, velint ft nolint, per reftorespr*diâo*, ft cumulantes mala malis, & pejora peffimi* in mo modicam Dei ofienfam, ft Saoâorum ipfius, & contra canonic* inftitutit pro libito voluntatis, ft multotie* contra voluntatem rectarum, nec non in eorum animarum periculum ft ipforum Reâorum, ft ecclefiarum doo modicum detrimentum, iaecclefiis aliquibus', ft piis locis tam civitati* quam dxBcefis operarios conftituunt, feu guardianos économes, vel decimature*, feu fab quocumque alio nomine officiales eonftituunt, qui boas, oblationes, redditus, ft proventu* di- *aorum bdnorum, ft ecclefiarum· recipiunt, que recepta expendi in utilitatibus eorumdem debent, ft fervitoribus qui ferviunt in divini* miniftrari, dividunt, rapiunt, ft in convivii*, in quibus illius judicium plus laudatur, qui plores inebriat potatores, ft calicesfeçundiorcsexhaurit, ft in eifdem monftruofafaciunt, quapropter errorem recitatione digna non cxilfant, expendunt, dillrahuut, ftconfurnunt. Et faper loca confecrata, ft altaria, ubi etiam appropinquaro non debent, irreverenter in contemptum Dei, ft SanJtoram accumbunt, minjftri*divinorum exdufi*, qui debent divinum officium exercere, ex quibu* divinus cultus minuitur r ft laudes fubrrahuntur creatori, errore* pullu- E lant, ft infidelitas augmentatur. Unde volentes tant* pefti, & abufibus io quantum de jure poftumus .obviare, confideranres quod tanto funt graviora peccata, quanto diutius infelicem animam detinent alligatam, pedenti conftirution* monemus omnes, ft Angulo*tam mares quam mulieres, clerico·, ft laico*cujufcumque ordinis feu Aatu* exiftant ooftr* jurildiâioni fubjeâo* quacumque de caufa pro primo, fecundo, & tertio peremptorio termino, ft ediâo cifdem, ft eorum cuilibet fab excc.TununicaiiotM* pana nihilominus injungentes, ne de cetero prstextu dt&arum abufionum

 feu

akmo

es* fcu aliquo quocumque qtnsfito color» pnadida, vel aliquod prsrdiftorum facere, feu exercere dirtâe› vel indireâe, vd a Reâoribm esckfiaitm extorquere prefumant. Es fi aliquis vel aliqui de jure, vel de coofuetudioe pnsdifta » vel aliquod prardiâorum forte Cbi competere dictent, infra mentem nobis, vd noflro Vicario de his facianr plenam fidem a die publicationis pratentia conflitutionis. Alioquin qui contrarium fecerint didam excommunicationis icotcatiam incurrant ipfo faâo, quam ex nunc prout ex tunc in eos, ft quemlibet ipforum damus, & proferimus in his icriptis, a qua nolumus ipfos, vel ipforum aliquem polle abfoLvi, nifi primo ipiis ecdefiis,' focis, ft reâoribus foper prawiâia integre fatisfaciant de injuB tis, damnis, ft quolibet interefle, & opere beata: Reparatae, pro quolibet folverint X. libr. fp. Mandantes infuper omnibus, ft fingulis ecclefiarum Rectoribus fub perna excommunicationis & etiam L. Lib. did* monet*, ne pradida feu aliquod prsdiâorum praediâ s, vel alicui ipforum de cetero talia uti permittant leu exhibere prelumant. Caftantes ft annullantes, fient ce (ure nulla font, omnes cootradus, palla, ft conventiones contra priemifla, vel etiam alictu d premifibrum foda, vel habita, quoquo n odo, etiaurTi' fuerint juramento vallata, a quo il icito jurjmento eos abfolvimua, decernentes ad oblervatioiiem p'armillorum, alicojus ipfotum pacifccmes, contrahentes, & convenientes aliquatenus non teneri. Et intuper notifieatnus difos Redoiibus, ft eornm fingulis, qui fuper hts annis fingulis diligentem inqiiifitionem fieri faciemus, ft quos foper prsdidis, vel aliquo prxdi&orum culpabiles invenerimus, ab eis di. âam pœnam procurabimus exigere cum efledu, iia ut quos dei timor a malo non revocat, foper prxdtftis faltem putos cobcrcest in hac pane.

Item injungimus, quod nullus nofler fubditus Civhalts, & Dicecefis Florendo* in ecclefia jaceat, nifi ob renun cuflodiam, nee fegetes, archdMnchas vel ferioeos, tira quccumque alia fupeUeâilia fervet ibidem, nifi neceffiiate urgente, nec domus ecclefue feu alterius pii Jo- si cujufcumque ctrto ufui deputatas ad alium uixun convertere fine noftra, vel vicarii nollri licentia fpeciali: ut ecdefic, ft pta loca propter fui muoditiam, ft ornatus Dei bafilic*, non domus laic* videantur, ft akaria defuper fint deccoti coopertura teâa, & cooperta Contra facientes vero in B. XL. ip. pro vice qualibet, ft re condemnamus noflr* Camera: applicandis.

Item prarienti noftra conftitutlone ftatuimus diftriâius fub excommunicationis pcenamandantes poteflattbu», Capitaneis, prioribus, executoribus, ft csteris officialibus Civitatis, ft Dicecefis Florentine prrlentibus, ft qui pro tempore fuerint, quod quotiefcumque coram eis vel altero ipforum aftum propofitum, five exceptum fuerit dtreûe, vel indireâe de Ufuris, feu quacumque cauta, re, leu negotio ipiritualem indaginem evpofcentibus, quoquo modo illa abique difficultate aliqua ad noflrum examen vel nyfiri vicarii, leu noftr* curi® omnino in tertiam diem poft inhibitionem per nos, vel Vicarium noflrum fadam remittere teneantur, & fe de illis nullatenus intromittere. Alioquindiflam excommunicationis fintentiam ipfo faâo incurrant, a qua nullatcnu abfolranrur, nifi A noftr* curi* vel injuriam paffis da peadtâisfâtufecerint cum effieftu, nihilominus viribus vacuantts quiequid in contrariam attentatum.

In aiiqufiiua locis aodr* jurififiâioai fubjeAis, qusidam abufio (fient Meavimus) inolevit, quod videlicet nuidam laid fpiritu irreverentie, ac indevotionis inqmlfi campanas ad denuatiatiooem tlloram, qui per no», vdpernofirum Vicarium ettomiminicniiftmt, ft denuntiari mandantes, pulfari prohibeat, allegantes quamdam cxeufatioois fpeciem, qua errons potius efi dicenda, quod in partibus illis, ubi fit talis pullatio campanarum, veniunt fulgura , grandines, ft alluviones aquarum, & alos pelles, quorum fuperflitiofam imaginationem najufinodi plerumque clerici, qui tales Lafoospotius ab *hoc* deberent retrahere, damnabiliter imLtaotar. Nos igitur tales infolentias, ft temeritates hujulmodi reprobandas cohibére volentes, ac iubditos noftros in obedientia Saoâ* Matris ecdefi* confervere, mandamus omnibus , ft fingulis fubditis noftris cujuticumque fiat preemiaenti*, conditionis, et flatus, cos monentes pro primo fecundo, ct tertio monitionis edi&o, et peremptorio, ut de cetero non prohibeant nec impediant quoquo modo pulfari campants, quando erunt aliqui per fuperiorum noftrorum, aut noftras vel Vicarii noftri litteras nuntiandi, fed permittant illos, quibus hoc committitur, libere Campanas pulfarc, & tales C fofpicioncs erroneas de *cetero* non fodentur, Alioquin ientientiatn excommunicationis, quam in eos io his fcriptis ferimus, ipfo faâo incur*rant.*

Nt Citrtci, Vtl Mmttbi ftcaltritu ft umifctnt.

Ad hoc ut qutfque in ea vocatione maneat, qua vocatus exiftit, prcfeori conftitiuionc precipitous omnibus Qerids io facris ordinibus cooflitutis, et maxime Sacerdotibus, nc officia Notarie in officiis publias, vel privatis Civitatum, Caftellorutn, Burgorum, vel Villarum , de cetero exercere prelumant. Alioquin fi feDeus ab aliquo fuerit attentarum, ipfum pro qualibet vice ù› X. libr. fp. condemnamus noftr* Camere exfolvendis; poffiot tamen hoc officium exercere pro pace, teliamentis, matrimoniis, ct locutionibus, et aliis ipiritualibos conttaflibus licitis, et honeflis,

INCIPIT LIBER QUARTUS.

Dt Sfeaftlihu^ tf MtirioKoiir.

Prafeoti noftra conftitutione prohibemus, ft reprobamus elandeftina matrimonia, ft ea ve-, tamus in pofterum contrahenda. Mandantes exprefle omnibus, ft fingulis Ecdefiarum reftoribus cuiufcvitnquc dignitatis exiftant noflr* jurifdiâiooi fubjedis, quod ante contienfum, qui matrimonium perficit ad requifitionem contrahere volentium, in eorum ecdefiis publicis proponant , fic contrahere volentium expteflis nominibus, & pronominibus. Quod fi quis fciat aliquod impedimentum, quod matrimonium impediat, dicat, & exprimat fub excommunicationis pcena. Alioquin a die propofitionis hujuf. modi in antea ipfum matrimonium contrahetur, Et mandamus etiam omnibus, ft fingulis, fub excommunicationis pcena clericis regularibus ,

O' fxcuiaribue, Laids, maribus, fic feminis, quod A
— Matrimonia contracta five contrahenda, quod,
anno Deus avertat, in gradu prohibito, adulteros pu-
C'***/TI blicos, & concubinos mauifeftos, nobis vel no-
4 flro Vicario intra odo dierum fpatium, poftquam fciverint, nuntiare procurent, ut in pradi* ârs noftri olficii debitum, ficut congraum fuerit, valeamusfalubriter exercere, Aliorum contra talia négligentes procedemus juftitia mediante prout nobis videbitur expedire. Et infaper prohibemus, ne aliquis juriididioni noftr* fubjedus in matrimonio feparando aliquod impedimentum falfoprcfumat objicere. Alioquincontrafactentes in X. libe. fp. convertendis io opera Beat* Reparate eo ipfo condemnatusexiftat, nec per auemquam de peccato contrado ex ta- B li falfo objcftu abfolvatur, nifi prius perfolveric in prediâa opera quantitatem pnediftam

Dt ttgutimr fp ritutli.

Non fine ratione, & rationabili caufa quibufdam illicitis, que quandoque fubfpecie boni committitur ex debito noftri officii inducimur obviare. Et idcircoflatuimus, quod nullus Clericus beneficiatus, vel in facris exiftens ordinibus cujufcumque ordinis, flatus, vel conditionis exiftat noftr* jurifdiâioni fubjeâus, commatres, vel compatres fibi acquirat, noftra vel noftri Vicarii licentia non obtenta. Contrarium faciens io XL. & noflr* earner* perfol- C vendis pro vice qualibet eo ipfo condemnatus exiftat.

Dt ftcadit Mptiif.

Inhibere cupientes Sacerdotibus inrerdifta, fit eorum animas lucrifacere Creatori, omnibus & fiogulis facerdotibus noArr jurifdiftioni fubjeftis cujufcumque flatus exiftant interdicimus, & prohibemus, ne conjugales, fit benediâos, cum iterata vice matrimonialiter copulantur, rcbencdicere iterato pnefumant, alioquin pœna remanente canonica in X. libris perfolvendis in opera beat» Reparatae eo ipio condemnatus exiftat.

INCIPIT LIBER QUINTUS.

Dt tcat/tlimkitf. , & denunci^t.

Volentes referimus, quod nonnulli noftrxjurifdidioni fubjeûi trangrelibres Evangelic* veritatis contra matrimonium inftitutum a Deo coram faxulari judice Curiae Flor, qui direâe , vel indire&e cognofcendi de talibus nullam habet poteftatem contra illum fcu illam, qui matrimonium coram fcculari judice inftat probare per telles, copiam probationum anguiliarein tanto facramento attentantes, accufationes porrigere non formidant nou fine praejudicio Ecde- E liaftioe libertatis : ptemiflis ergo obviare volentes diftriâius prohibemus, ne quis de caetero talia attentare przlumat, vel judex frcularis quicumque poftquam per nos, vel noftram Curiam, de talibus mandatis cognofcere, vel providere in eis pnefumat aliqua ratione. Alioquin prsfumptores, & violatores fic juftx noftr* cooflitutionis excommunicationis fententia innodamus.

Indignum prorfus, & ambiguum eSe cenfetui , ut clerici ad judicium fcculare difeurrant in acculaiionibus Laneorum. Unde prohibemus, quod nullus clericus vel perfona Ecclefiaftrca— de crimine criminaliter quemcumquc accufare, Anno vel judicare in curia fcculari prelumant, nifi CHR,iT< pr||U * oobis, vd nolito Vicario licentia peti- ,n" ia pariter, fic obtenta, fic fuam vet fuarurace- defiarum injuriam civiliter profequantor proteftatione firmper prsmifla, quod ad vindiftam fanguinis non intendit, prohibentes etiam eifdem cujufcumque flatus, five conditionis exiflant, quod in foro fcculari alicui impetenti non refpoodeant, fed privilegium debeant allegare ; fic fi contingerer, quod de noftra, vel noftri vicarii licentia in foro fxcuUri teflimonium haberet prsbere, in manibus noftri Vicarii, vel clerici, a nobis, yel noftro Vicario deputandi faciat juramentum, dummodo criminaliter non agatur, uti nullo modo in foro fcculari teftimonium prxbeant aliqualcm. Si autem clericus aliquis clericum traxerit ad judicium fcculare, vel alicui patrocinium preftiterit contra Ecdefiam, in qua prrbendatus extiterit, pro vice qualibet, fic quolibet prrmiilorum eofdem, fic ipforum quemiibet contratscientem in X. Flor, aureis noftr* camu* exfolvendis eo ipfo condemnamus.

Dt lUrtiic'n.

Ad exterminationem pravitatis lfcretic* ia tendentes ex parte Dei Omnipotentis, & noftra univerfis, & lingulis clericis Civitatis. & Diœcefis Flor, cujufcumque flatus, ordinis, vel conditionis exiftat diftriâe praecipimus, & mandamus, quatenus cura vigili fint intenti, ne Heretici aliqui, vel credentes in fuis parochus commorentur. Sed mox cum iciverint ex probabili caulTa de fide fufpe&os, nobis, vel noflro Vicario non differant intimare. Quos Hxreticos licet a jure excommunicat! exiftant, excommunicamus cujufcumque fint fpeciei, vel fefte, fic quocumque nomine nuncupentur. Nec non credentes, receptatores, feâatores, & fautores eorum ; fic quicumque fcienter elegerit eos ad aliquod officium pubblicum feu coufilium Civitatis, vel cujufcumque comuqis; quos capi vo- D lumus, fic a quocumque detineri polle precipimus, quoufque fuper hoc fuerimus requifiti. Si quis autem négligeas inventus fuerit, vel remilïus, vel confilium, auxilium prxfliterit, & favorem publice vel occulte, quod non capiatur, vel captus non detineatur Hxreticus, feu quod non puniatur, vel quod fugiat, vel evadat, eo ipfo fententiam excommunicationis incurrat, omnique beneficio ecclefiaftico feu feudo, ac etiam omni honore, cum io hoc manifefle deprehenfus fuerit perpetuo fit privatus.

Cum fecundum leges, fic canones ac etiam conftitutiones, ordinationes, fic mandata perpetualia in favorem fidei, fic exterminationem herefum Poteflates, Capiranci, Coofiliarii, Redores,vel quivis alii ad regimen civitatis, fic loci aOumpti in pub. canonibus banoo civitatis fupponant tamquam pro mallio univerfos hereticos quocumque nomine cenfeantur, fic confirmare bannum hqjufmodi a fuis prsdcceflbribus pofitum teneantur, fic cupientes ad fidei orthodoxe, fic facrofanft* Romans Ecclefi* fulcimentum, fuper hoc, in quantum pofliimus, ad hcreticorum exterminium noftrum impertiri favorem, requirimus , fic rogamus Dominos Poteftatem, Capitaneum, Priores, ficceteros officiales Florentis, qui nunc funt, fic qui pro tempore fuerint, atque volumus, fic mandamus, ut intra mentem

fem, afui principii regiminis tempore compuraodum, bannum hujufmodi faciant publicare, fit taliter fe circa percellendos hatreticos habeant foUicitos , & attentos, ut *digof* laudis pipeonio a Sanâa Romana Ecdefia, & a nobis mereantur attolli, fic etiam prçmio, dC honore Jonari. Addentes, quod fi aliquis per prselumptionem heretic* pravitatis fuerit excommunicatur a nobis, Λ per annum in excommunicatione perfliterit, ex nunc vetat ex tunc hzrecicus condemnetur.

Quia perpetualium, dt imperialium flatuta clamant petrinorum cunila aedificia, dc eorum receptatores, defeniures, atque fautores, & maxime ubi haeretici capti fuerint, vel manus impoluerint, vel confolamentum receperint, five basrefes docuerint dari protinus in ruinam, & prout proprie nota infamie perpetua ruina teilatur , quod nutt· tempore reparentur. Volentes ad telum fidei, & reverentiam fandaeRomaneEcclefie, ac deteftationcm peflis hjtreticat flaturis hujufmodi debitum exhiberi favorem, requirimus, & rogamus Dominos Potcftatem, fic Capitaneum, & Reâores Gvitatrsnoftrr, cujus Divina gratia paflor exiftimus, nec non volumus, fit mandamus, quatenus prcdiAa flatuta totis viribus abfque cujuslibet difficultatis obflacplo effeâui Audeant mancipare, prefertim quorum domus hujufraodi de pr«diâis infamaremur excetfibus ; & fuper hoc inquifitores, feu ioqnifitor pravitatis hrreticr, vel epifeopus nos duxerit requirendos. PrsemiÆs addentes Poteflati, Capitaneo, Prioribus, & aliis officialibus Civitatis Florentir mandamus, prasdiflas tres cotiftituttones fub rubrica de haereticis, & primam de lumma Trinitate, 8t fide catholica,fcilicet in conflirutioaum principio flatus communis Florentiae feribi faciant, dc parlamenro eorum le* gi, fit publicare. Clerici vero curati pradiflanim Civitatis, & Diœcefis inOâavis Nativitatis Domini, fic Pafcbae coadunato populo fimiliter legant, dc publicent. Ita quod nobis fidem faciant cum fuerint requifiti. Alioquinprrfatos noftro arbitrio relinquimus puniendos.

*De ih qui ji'.iot oeci\trn*t.*

Item prufentis fcripti conflituuonc flatuimus, quod nullus mafculus , vel ft mina boftne jurifdiâioni iubjcéii filium, vel filiam, vel alium puerum five puellam infra triennium conftitutos dormiendo fecum in kflo teneat, cem frequenter ex tali retentione infinita pre-niant pericula animarum . Alioquin contrarium facientes, praeter culpam quam incurrent mortalis peccati, relinquimus puniendum.

De repterilms.

Rapinis, de prçdis bonorum, 8l jurium no(lri Epifcopat. nonnulli cçca cupiditate leduâi manus improbas , atque facriiegas extendunt, fic haâenus extenderunt in tantum, nifi talibus dc op|>ortuno remedio obvietur, eft de totali deftru6ione ipiius non modicum prulumendum. Et idcirco, Nos Fr. Angelus Dei, & Apoftolicas fedis gratia eidem Epifcopatui praefidentes , dc prrmiftis ex incumbendi nobis officio obviare volentes, monemus, dc peremptorio monitionis ediâo , tam Ecclefiaflicas, quam fsculares perfonas omnes, & fingulos ritjufcumque flatus , feu conditionis exilian:, & quocumque nomiue ccnictDtur, dillridius prohibentes etidem , & cui* libet coram ne dc cetero emptionis, fins quocumque alienationis titulo, vel etiam ad fiftum, vel firmam ab alio quam a nobis, vd noArro vices gerentibus accipere audeant, *tea* quovis alio modo capere, invadere vel detinere de terris, poflei1ioaibue,rebus,bonis, vel juribus quAo» fcumque ad Eptfcupatum quoquo modo fpeôantibus (upradiftum; fit fi jam acceperint, vel detinuerint, nili infra XGdies pofl reqnifitionem noflro nomine etfdem faflam immediate fequentes fic accepta, dt detenta nobis, & Eptfcopatui noflro reftituerint, feu libere, dt plene dimifertnt, Ceu nobifeum in plena concordia fuerint de etfdem, tam ipfi, quam eorum heredes ab eiidem in perpetuum defccndentes ipfo faflo omnibus honoribus, ac juribus, qnos, vel quae in Epifcopatu pnediâo dinofeereotur habere, pneter alias poenas in facrilegos hujufmodi a jure infliâas, privati prorfus exiftant , quos ex nunc predidis honoribus, fit ac juribus privamus, & privatos decernimus, dc infames, dc nihilominus eos ex nunc excommunicationis vinculo innodamus. Monemus inluper modo, quofupra, omnes prslatos, & clericos, fingtilarefqne perforas Ecclefiaflicas nobis fubjeflas, poflquam de mandato noflro etfdem per nos, vel Vicarium noflrum inhibitum fuerit , de non conferendis hujufinodi peftilenttbus ecclefiaft. Sacramentis, ac ab eorumdem Sacrameotorum collatione, dc etiam fcpultune admiflione debeant penitus abfiincre. Alioquin facientes contrarium incurrant excommunicationis fententiam ipfo faâo. Monemus infuper omnes, dc fingulas perionas *ccclcfiafticas*, dc fieculares cujufeumque flatus, dc conditionis exiftant pro primo, fecundo, dt tertio monitionis ediâo, & peremptorio, debentes aliquid nobis vel Epifcopatui noftro in pecunia, vel rebus, dare vel folvere, ut infra menfem a die pratfentisconftitutionis computandum illud nobis dare, &folvere cum integritate procurent. Alioquin excommunicationis fententiam a nobis expeflent.

Pium eflëdinofcitur, ut gloriantibus in malitia per nos taliter obfiftatur, quod repreflis eorum infultibus vacantes divino cultui in quiete fpirijus liberius poflint in obfervantia mandatarum Domini gloriari- Ea propter decernimus, ut nulla ecclefiaflica fecularifque perfora ecdefias, feu pia loca qtueeumque aut poflcfConesearum, dc jura fcienter occupet, vel invadat, feu occ.ipandi, vel invadendi hujufmodi prçftet auxilium , confilium, vel favorem. Quod fi contra hocquifquam attentare praefumpiierit, excommunicationem incurrat. Poft autem cxcommuuicationis denuntiationem, fi ooo refttuerit, Λ frudus perceptos, dc qui percipi potuerunt, dc hujufmodi occuparis, vel tavafis plene non rcftituanr, permittimus fiecularibus poteftatibus , ut ad prediâa dimittenda compellant eumdem, fit prêter prenant fangninis rebelles puniant prone protervitas exegerit delinquentis. Porro omnes, dc fingulosinquilinos, colonos, fichjoJos, dc laboratores monemus dc peremptorie, ne hujufmodi occupatdsi^vel invafori manifeflo de frudibus, redditibus, vel proventibus Eccleftr, feu pii loci fic invafi debeant refpondere. Alioquin fententiam excommunicationis incurrant, aqua nullatenus abfolvantur, donec ecclefiam, feu pium locum hujufmodi, quem heferunt, ex fotatione improvida contervent indemnem. Prxmiflis addentes, ne aliquis fcienter publica inflrumenta,*livellarios* perpetuos, feu temporales redditus, vd poflçflioncs, dc terras, feu qu®-

C& Ubct- alia jura accleflarum , vel locorum Ve-A nrrahtlinm *ta fraude furari,* occupari, fup. primere, negare exiftere, aut fortafle tradere <lWM**b»li » Ac punienda obftinatkme in preju-dicium dt&arum ecdcfiarum, vd locorum pr» fumant , fi aliter aliquis hujufmodi documenta fubtraxerit, Ac ea penes fe habet vel poteft habere, nifi intra Lv. dies proximos ecdefiis ipfis reflituant. Quicquid autem per abfentiam documentorum damni Ecdefiis, vel ediâis locis illatum fuerit, de propriis facultatibus reddant. Et nihiloMinus..faciet» contra pr*diAa vel aliquod paedidorum, eo ipfo fententiam excom-snunieationis incurrat, a nobis etiam graviter puniendus.

Dt Vfiirii

Jurt non folum pofitivo, fed etiam divino & naturali ufuras, quae animas devorant, & facultates exhauriunt, prohibitas efle, dubium non exiftit, quas prohibitiones quantum poflumus exequi cupientes, & fubditorum noftrorumprovidere faluti, prefenti conftitutione ftatuimus pro primo, fecundo, Ac tertio peremptorio termino, & cdido monendo fub excommunicationis pœna diftriftius injungentes in Poteftatem , Capitaneum, Priores, Vexilliferum juflitiae, officialefque exteros, necnon coafiliarios feu alios quocumque nomine cenferi poflintCivitatis, Ac Ùicecefis Florentina, Ac ad inftrumenta auxi-C lium , Ac confilium verbo, Ac faâo impendentes in Civitatem, caftella, villas, collegia, feu uoiverfitates fententiam interdidi, quatenus recipere non debeaut, nec tenere aliquos alienigenas feu forenfes ad loca aliunde venientes, ufuras publice exercentes, feu pecuniam fenebrem mutuantes, immo de didis locis tales infra unius menfis *i*patrum expellant, Ac ejiciant omnino, nec domos feu loca eis ad penfiocem locent , tradant, vendant, vel alio quocumque colore five titulo in eos transferant aliqua ratione , & jam conceffas feu concefta revocent omni occafione remota, Ac contraâus fuper his habitos , ut de jure funt nulli, ita nullos pronuntiamus, cujus menfis X. dies pro primo, X. pro™ fecundo, Ac reliquos X. pro tertio termino, Ac ediâo canonica monitione pnemifta, eifdem Poteftatibus, Ac Officialibus prioribus, Vexillifero Juflitiz, officialibufque ceteris, Ac confiliariis, Ac aliis in his culpabilibus damus, Ac affignamus. AUoquin omnes, Ac fingulos contrad'dores ut culpabiles pœnam decreti Gregorii X. vel *Decrtttlii* in bis fcrijtis volumus incurrere ipfo fado: Civitates, caftra, loca, vel univerfitares pcenam eiufdem *dtcnii* incurrant ipfofaâo. Ec omnes contraâus habitos cum talibus ufurariis, At ipfos ufurarios, Ac in fraudem ufurarum fados , Ac extortos decernimus, Ac pronuntiamus irritos ipfo jure, ita quod ex eis agere, Ac experiri non poifint ; Ac prsientem conftitutionem locum vendicaie volumus in prçfentibus, & pendentibus przteritis, & futuris.

Item ftatuimus, quod nullus Notarius teftatnento alieujus publici Ufurarii tam de Gvitate , & Dkecefi Florentina , quam aliunde noftr* jutiidi&ioni fubje.h adefle prsfumat , nec fuum ttflamentum, aut ultimam voluntatem quamcumque deferibere, niti ufurarius bujufmodi de ttfuris primo plenarie, & eficdualiter fatisfecerit, feu caverit omnibus illis quibus tenetur fecundum tenorem conftitutionis olim Domini Grcgorii papas X. occ aliquis Sacerdos Religiofos vel fieeularis cujufcumque ftatus, ordints, vel conditionis exiftat nobis iubjedus quacumque de caufa quemquam ulurarium manifeftum feu hoc crimen confitentcmadmittat, vel recipiat ad ccclefiafticam fepulturam, feu ecclefiaftica conferat facramenta, nifi, ut predicitur, faiisfaâione prcmifta, feu cautione prout in fisquentibus conftitutionibus declaratur. Contrarium facientes ipfo faâo fententiam excommunicationis incurrant. Er nihilominus in X. lib. fp. operi Sanâ* Reparat? vice qualibet condemnati exiftant, poenis juris cujufcumque in fua durantibus firmitate. Prohibemus item omnibus, At finguiis incolis Civitatis, Ac Diœcefis Florent. Ac aliis quibulcumque in eis morantibus cleri-B cis, vel laicis cujufcumque ftatus, vel conditionis exiftant, quod ufuras nullo modo, ratione, vel caufii in domibus propriis vel alienis exerceant publice vel occulte, vel aliis domos locent vel concedam ad uiuras exercendas; alioquin pneter pernam a jure ftatutam, eo ipfo XXV. libr. fp. noftr* camer* perfolvendarum pro vice qualibet pœnam incurrant; Ac infuper mandamus omnibus noftris fubditis religiofis , clericis, vel laicis cujufcumque ftatus, ordinis, vel conditionis exiftant, quod ufurantes quofcumque, feu domos locantes in didis Gvitate, Ac *Diœceû, ia fuis parochiis, nobis vel noftro* vicario, fub excommunicationis pœna a dienotiti* debeant nuntiare, ut de illis ordinare pof-fimus, prout nobis videbitur expedire.

Quia nonnulli Sacerdotes juris ignari cautionem ab ufurariis exigere pr*termittunt juxta formam generalis concilii Lugduni, Ac plerumque ob hoc debita ccffat ufurarum reftitutio , Ac illicite fubtraâa, inhibemus omnibus clericis, Ac religiofis, ne fine licentia noftra vel vicarii noftri cautiones aliquas fuper ufuris, Ac male ablatis reftituendis recipiant ab ufurariis manifeftis, nifi mora in petendo didam licentiam, quando in xgritudine fieri contingeret, fit vifibiliter periculum illatura. In quo quidem cafu diftride fub excommunicationis pœna, Ac etiam alia, qu* nobis videbitur indigenda, eifdem clericis, Ac religiofis nobis fubjeâis praecipimus & mandamus, ut cautionem ipfam recipiant juxta tenorem, & formam infra per ordinem annotaum. De qua cautione recepta didi clerici p & religiofi de civitate Florent. inita 0Λ0 dies, Ac illi de Diœceû intra XV. dies immediate computandos a die cautionis receptç in ultima voluntate vel aliter fidem nobis vel noftro vicario faltem orctcnus facere teneantur. Exprimendo nomen , cognomen ufurarii ac etiam notarii, qui de hoc fecerit publicum fnftrumentum. Prrfentl etiam conftitutione firmamus, ut quotiefeumqueama> nifeftis ufurariis quifquam notarius cautionem de reftiiuendis ufuris, vel male ablatis receperit, vel fcripfeiit, in infirmitate, vd fanitate, nobis, vel noftro Vicario ante obitum talis ufu-E rarii exhibeat taiem cautionem, fi commode poteft. Alioquin poft obitum ejus infra menfem formam did* cautionis oftendat. Volumus quidem videre utrum legitime fit recepta, eamque poflris aditatis regiftrari. Si quis autem Notarius in oftenfione didas cautiènis de extero malitiam, vel notabilem negligentiam habuerit, nec infra didum tempus nobis, vel noftro Vicario oftenderit, in eum Canonica motntiooe uremifia ex nunc in his Scriptis excommunicationis fententiam promulgamus. Ne autem Notarius aliquam poflit de ignorantia

£3* —I CHRpn ,JO 1

ANNO CHRISTI

excufationem prrfumere, prxtendere vel obijce-'-re, priecipimus ecclefiarum Rc^onbu* per eoa recePMm› eofdem ioDicitent ? ut ipfam cautio-nem nobis, vel noftro Vicario intimare pro-curent. Cujus cautionis forma vel Tenor talis e(!. Videlicet :

Fsrtx» ctutinif prsfatd ʌ faaraiNyw *f*rerio fw.itentt.*

In Girifti nomine. Arnen. Anno &c. Petrus Filius Martini de tali loco.... lanus mente, & tenfu, licet corpore languens, volens faim ! luar anime providere, conflitutus in praelejrtia talis toufeltoris fui, & tetia fcientM, & non pet errorem fuit confertus, & afleruit, ÔC recognovit fe elle,' & fuifle a tot annis citra publicum, & manifeftum ufurariutn, & quia de uluris incertis cxtorlerat, & habuerat utque in quantitatem G librarum, & alias per uftfrariam pravitatem extorferat & habuerat a perfonis in *libris* rationum fuarum contentis utque in quantitatem librarum Mille fp. de Uluris certis, quarum reftitutio non eft farta. Quam quidem ufurarum incertarum quantitatem piomittcns per fe, fuofque b«redes dido tali confcrtbri fuo recipienti, ftipulanti vice, & nomine Venerabilis patris noftri domini N. Dei & apoftolicz fcdisgratia, Epifcopi Florentini, patris pauperum, & difpenfatoris bonorum eorum, & vice, & nomine pauperum Jefu Chrifti & omnium, quorum intereft, vel intercі.r, dare, & folvere ipft domino Epifcopo, tel eius oflrciah, quandocumque ipfe vel ejus heredes fuper hoc fuerint requifiti^ diftribuendo per ipium dominum Epifcopum hic vel alium pro eo inter pauperes JetuChrifti & di&jmfummam ufurarum certarum, & omnes alias, & fingulas quantitates, quas etiam ultra didam lummam Mille librarum per kripturam dictorum librorum, feu ali» probatp fuerint, & quas ipfi domino Epifcopo vel ejus Vicario idoneae videbuntur, & reperirentur ad ipfum per ufurariam pravitatem, vel alium modum illicitum pervenifle,· prumiht dicio tali recipienti, & fupe~ nomine, quo fupra, dare, folvere, fatisfacere, & reihtuere omnibus & fmgulis dc ipfis recipere debentibus, & ad on.re ipfius domini Epiicopi, & eius Vicani beneplacitum ‹Jt mandatum fine ftrepitu, & figura Judicii cum feriptura, vel fine feriptura, diebus feriatis, & non fe* riatis,c.'tatispartibus,&noncitatis, jure, ordine fervato, & non fervato, nulloque prxtermiiTo obflante, dc ipfis reftitutionibus, & lolutionibus faciendis, & etiam de quantitate, & tempore pecunix mutuat», ubi quantitas temporis, & ufurç in didis libris, vel tcripturi* aliis publicis vel privatis inde confcâis non effet expreffa, flare, & parere voluntati, mandato, declarationi, taxationi, & prxiurnptioni, interpretationi, pronuntiationi dicti domini Epifcopi, & fui Vicarii placuerit, & expedire videbitur pro exoneratione animae didi talis, dans, *tf* concedens idem Petrus licentiam diâo tali recipiendi, ut diâum eft, mittendi nuntium idoneum cum litteris dominiEpifcopi Florentini, vel fui Vicarii, expenfis aliâi Petri, & fuorum haeredum ad partes, &loca, ubidiâzufurc extorte funt, ad denuntiandum publice, quod quicumque aliquas ufura* dedit, vel aliquid ultra fortem diâo Petro vel alicui pro n» veniant legitime, ad certum terminum aifignandvm coram diâo domino Epifcopo, vel ejus Vicario fansfadionem de ipfis ufufis plenariam recepturi « Item abfolvic diâua Petrus omnes fuos debitore* ab omni vinculo ufurarum, *& ab omnibus fibi debitis ultra fortem, promittens per fe, k fuos heredes ab ipfis debitoribus aliquid non petere ultra fortem. Et contra prardkia, vel eorum aliquod nullam juris, tel iaâi exceptionçm opponere, & per partem in prscdiftis, vel eorum aliquo non appellare, nec aliquid facere, vel operari, propter quod prarmifla, vel eorum aliquod tolli valiant quomodohbet, vel infringi, fub pcena & ad pceuam Mille ftorenorum aureorum In fmgulis capitulis hujus contraâus folemni ftipulatione prarmifta, krcleftione damnorum omnium, & expeiifarum, ac interefte Bliti*, & extra & pcena foluta vel nonprxdida omnia nihilominus firma perdurent : pro quibus omnibus & fmgulis oblervandis idem Petrus obligat dido tali, ut diâum eft, fe fuofque heredes & bona Omnia mobilia, & immobilia, prefentia & futura, que te pro eo, & omnibus eis, quorum intereft, conftituit precario poffidere, dans, & concedens eifdem (ur diftunr cft) recipere, & fuicipere plenam licentiam, & liberam poteftatem, ft prxmifla omnia, & ftngula non fervarentur, vel contra ea, leu eorum aliquid veniretur, diâa bona obligata accipiendi, apprehendendi per fe, vel alio* auâoritate propria, & apprenenfa retinendi, diiltaheodi, alienandi, vendendi, & in folutionem dandi, prout diâo domino Epifcopo vel ejusdomino Vicario pro reftitutione, & exeeutione prxdiâorum videbitur expedire, donec predicts reftitutio debito effedui mancipetur, & nunc omnes libros luos pnedidos diâo tai', ut fupra, reciptos, conceflit, & dedit, & ipfcs, Λ quotcumque alios ipGus Petri libros, ubicumque lint, voluit ad ipiuiti dominum Epifcopum, & ejus curiam pervenire, & penes diâam curiam permanere. Inluper amem difti petri precibus, & mandato, talis tilius talis de tali loco pro prxdktis omnibus & fmgulis obleivandis extitit fidejutTor, & promiCr, & convenit fti pulatione lolemui dido tali recipere (ut fupra diâum cft) fe faclurum, & curaturum omni exceptione jutis, & fafti, ita & taliter, quod diâus Petrus prsediâa omnia & lingula prarmirta iuperius faciet, & obfervabit. Alioquin ipfc fidejuft'or ea faciet, & obiervabit, tub pcena fimili, qux fupra prxmifta eft, & obligatione tuorum bonorum. Renuntians diffus Petrus in prxdicfis exceptioni non faftx diâx confeflionis, recognitionis, & promillionis, & obligationis. Et didtrs fidejuflor exceptioni dc duobus reis debendis. Et tam idem principalis, quam di&tis fidejuflor exceptioni non celebrati prrientis contiaflus, & non folemniter celebrati, omnique juri, & exceptioni generali, & fpeciali, & legum Canonicarum ‹Jt antiquarum conftitutionum, competenti, ôc competitur, & per padurn omni appellationum remedio. Quibus principaliter, & fidejuflbri precept per &c.

Ut fupreme voluntatis liber fit ftilus, monemus omnes & fingulos Florentin* Civitatis, bc DierceCs, & prefentis conftitutione firmamus, ut quotiefeumque pro uluris, vel male ablatis reftituendis, aut eleemofyni* faciendis in teftamentis, ultimis voluntatibus, aliifque difpofitionibus reli&um aliquid fuerit, Notarius ille qui de hoc fecerit inftrumenturn infra menfem hujufmodi teftamenti tenorem nobis vel noftro vicario fub pcena excommunicationis oftendat,

cum

CT cum intendamus defunâi eot· penitus adimple-,*A
.............ri, & vidêre utsum inifrumcntutn celebratum
ANNO Yh fecundum ordinem rationis.
CHRBH QJna um |urc djviOOj quatn naturali cer-
n ' namus ad unum fingula rcfpondvrc, miramur non modicum quofdkm fie de fua przfumptioue confidere, quod patrem fpiritualem Epifcopum fùper reftituttone ufurarum, fit male ablatorum incertorum ad ipfiusdifpofitionem pits locis, δί pauperibus errogandis per manus fuas tractandum improvide parvipendunt. Monemus iniuper omnes, & fingulos laicos Florent. Gvititis & Disrccfis, ut przdidas uluras, & male .ablata, undecumque ad eos pervenerint, fine no11ra licentia & confenfu a XL. B. io!id. rtftituere five diftribuere non przfumant. Nos. N. B in omnes & finguloa, qui contrafieccrint, ex nunc excommunicationis fententiam promulgamus. Quia vero contingit frequenter, quod quidam ad reftituendum praedictas ufuras, & male ablata incerta, debitores fe elle cognolcunt, certam pecuniam, quantitatem, vel indeterminate omnia bona qua: poilident quandoque religioforum, quandoque clericorum fecularium, quandoque laicorum poteftati fupponunt, ut ipfam pecuniam, five bona pro animabus ipiorum, & eorum a quibus indebite fuerint extorta pauperibus Cc piis locis diftribuant, ficut eis videbitur convenire. Nos przdiâos religiofos, clericos feculares, & laicos cujufcumque conditionis exiftant noftrae jurifdiâioni iubjeâosC quacumque de caufa monemus, & przfenti conftitutione eis fub excommunicationis pcenaz mandamus, ut fi ad przdiftam pecuniam ha* &enus deputati fuerint, vel deputabuntu; in pofterum ipiarum pecuniarum quantitatem fine bona ultra di&a furamam XL. folidorum, fine Doftra expreffa licentia, diftribuere non prxtumant: hanc autem conftitutionem, & excommunicationem ad notarios aui de prxdiftis inftrumenta confecerint extendi volumus, ut in prcdiâam excommunicationis fententiam involvantur, nifi infra menfem a contraftus initi tempore numerandum inftrumentorum tenorem nobis curaverint exhibere, dummodo malitiam vel notabilem negligentiam habuerint in przdi- D &is. Permittimus tamen in przlatis, & eccleflarum reûoribus, & curam animarum habentibus, ut de ufuris, & male oblatis incertis poffint expendere ufquc in quantitatem Solidorum monet^C. de qualibet fumma, ficut eis viabitur conunire. Dum tamen illa fumma fuerit prius nobis vel vicario noftro infinuata per eos & iummam XXV. librarum fp. non exceflerit.

Cum ufurarii manifefti ecdefiafticam, fi in hoc peccato deceflerint, recipere non debeant fepulturam, volumus, & mandamus, quod nullus in Civitate Fioren. recipiat, vel recipi procuret, feu det operam, confilium, vel auxilium, quod aliquis ufurarius manifeftus recipiatur ad E ecdefiafticam fepulturam; qui fecundum formam noftrse conftitutionis de ufuris reftituendis non fatisfecerit, nec preftiterit cautionem, & nifi pro nobis, vel noftro Vicario faâa fuerit fides plenaria de przd&a fatisfaftione, vel promiffione, ut antea videatur, utrum fit legitime celebrata. Contrarium przfumeutes ipfo fa&o fententiam excommunicationis incurrant.

ANNO CHRIStI

De criminr fjifi.

Omne vitium falfitatis prohibere cupientes, ftatuimus atque mandamus, quod nullus nofter fubditus cujufcumque flatus, vel conditionis exiflat, inftrumentum aliquod publicum faltum faciat, aut fieri confentiat, vel icientcr eo uti aliquo modo przfumat, nec (alios refles in quocumque negotio, vel caula, leu probationes talias quafi titnque inducat, ten illi, utatur, (aut aliquas litteras fallas alicurus praelati dc aliquibus juribus acquiiendi. vel defendendis in przjudicium alterius, five de aliquibu% indulgentiis impetrandis, iabricare tacere, aut eis fcicnter uti prrfumat. _fclos N. contu praedidos talfarios inftrumentorum, & litterarum, & eis utentes, & telles feu probationes hutufmodi inducentes, & illis utentes in his feriptis excommunicationis fententiam promulgamus, a qua nullatenus abfolvantur, · nifi prius preftita fufficienti emenda przdiftis leu rebus vel locis cxpreflis, vel aliquo praemitiorum damnificatis quoquo modo. Contra hujufmodi (celeratos acrius proccfluri cum in tafibus fuerint deprehenli. Infuper alienas figillatas litteras aperri fub pcena excommunicationis prohibemus, ail:s, poenis in conftitutione noftra loquenti de pra>-fenti materia in fuô robore durantibus.

De SecriLegtsf ve'. ft>rt>le°ii/.

Sicut experientia docuit per fortilegta maleficiorum chriftians fidei finceritas per turbatur frequenter. Nos cupientes talibus obviare", prefenti conftitutione duximus ftatuendum, quod nullus Clericus religiofus, vel fecularis cujufcumque ftatus, vel conditionis exiftat, nec laicus vel mulier noftr· jurifdiâiont fubjeâi, quacumque de caufa in Civitate Floreo., vel Dicecefi ejufdem, maleficia, veneficia, five iacantationes pro maleficiis, *vc! fortilegta,* feu divinationes a Jure prohibitas, vel brevia pro maleficiis facere attentent, vel fieri procurent; nec credant, nec adlueréant talia facientibus aliqua ratione; nec medicinas feu potationes quaicumque, in quacumque forma feu fpede conficere, feu tradere alicui mulieri przgnanti, vel jam conceptum & vivificatum faciat abortum; nec ad hoc dodrinam, confilium, auxilium vel favorem prseftare. Contrarium vero facientes eo ipfo pcenas excommunicationis incurrant, a qua abfolvi non potlint, nifi quandoque libr. fp. opere beatx Reparate primo perfolverint. Conftitutionis autem predidorum przfenti conftitutione monemus, ut intra menfem a notitia pr^didorum nomina & cognomina talium ad notitiam noftram vel noftri Vicarii perducere ftudeanr, fub pcena excommunicationis. Omnes autem tales monemus, ut veniant ad abjurandum talia maleficia, veneficia, divinationes, & fortilegta, & alia fupradida; alloquirt fciant mifericordiam proclufam, non autem iuftitiaro fine rigore.

De ctlutfont detegmd.*

Pneienti falubri conftitutione revocamus, cafiamus, & irritamus, & remotas, caflas, dc irritas nuntiamus univerias collufiones fuper quibufeumque contradibus, promiftionibus, renuntiationibus, & aliis obligationibus fuper bonis, vel rebus ecdefiafticis in fpiritualibus, vel

temporalibus olim fadis a quibufeumque perfo- A i* 'n fraudem feu detrimentum, (i jaduram

--------------- nis, collegiis, capitulis, vel Conventibus, prohi-

'•hkkti bentes omnibus, & lingulis noflris quacumque

„Hf 1 de caufa , quod colluGones hujufmodi de extero nullatenus attentent. Quod fi contra hoc venerint, fi perfonx fuerint Gngulares, excommunicationis , G collegium , capitulum , vel Conventus fulpenfjonis fententias incuirant ipfo fado. Et nihilominus a nobis, vel noftro vicino pro modo culpx graviter puniantur.

De M/ W'

Cum nemo linguam habere debeat prurientem, flatuimus, quod nullus clericus, vel Jainis cnjutcumque conditionis exiftat noflrx μι- β iHdid'oni fubjedus, quacumque decâttla contra Deum , vel aliquem Sanctorum luorum, Λ maxime beatam Virginem linguam in blalphemiam publice relaxare prxlumant. Contrarium facientes, & ipforum quemlibet in XX. libr. ip. operx Saudx Reparatx condemnamus, prohibentes etiam omnibus Religiolis, & Clericis nobis tubjedis quacuniaue de caula, quod per Evangelia , Corpus, aut Sanguinem , & alia membra |du ChOftt, & beatx Manx Virginis matris cius jtuarb prx/umant. Contrarium facientes, & ipforum qneml bet XL. ip. didx Monetx c dem operx condemnamus, nifi in cahbtis .l ture permiilîs.

De Clerico perencore.

Quia Clericos non peteuffores efle oportet, fed illum (equi, qui dotium prxbuit ad flagella , fl in mm, quod G quis Clericus, vei eccleGa- I'i. j pertona nobis iubjeita , quacumque dç caula nato animo cum aliquo genere armorum abfquc ia guims efluGone aliquem percufferit, arbitrio noftro, vel noftri Vicarii, confidemta conditione offendentis, Jcoffenix, qua- It.ite delicti, prout qualitas exegerit, puniatur. Caveant infuper ne corrixationibus fe immifceant Laicorum, fimili puniendi arbitrio, qui contrarium prxlumpierint attentare.

Pe excelui Preilalarum, & jMirerum ,

Quia majora funt ad Epifcopum referenda, prxienti conflitutione prohibemus omnibus Prxhtis fecularibus, & religiofisnobis iubjcCtisquacunque de cauia , ne contra aliquem fuumiubdirum delinquentem ad privationem beneficii eccleftaflici quoquo modo procedere attentent , fed luper hoc ad noftrum Judicium recurratur; decernentes proceflus a talibus fados nullius ptorfiis efle momenti. Et nihilominus contrarium facientes, prgut nobis vilum fuerit, puniantur, nifi aliud obtinuerint de prxfcripta confieiudin. vel privilegio fpeciali ; huic conflitutioni addentes, quod nullus quxfluarius in ali- E qua Eiclcfiarum Civitatis, ficDiœcefis Floren. ad prædicandum, & quçftum querendum admittatur, nifi cum litteris noftro tigillo munitis, Si qu s autem fine litteris predicts prxdicare, vel quçftum quxrjtre inveniatur, tandium detineatur , quoiitque noflris auribus intimetur . Qui contrarium fecerit , noftro arbitrio puniatur.

Item Clericorum, quorum nulli eft nocere, omnibus autem velle prodefTe, juxta factorum flatuta Canonum, idcirco fiatuimus, quod nuihis clericus nobis fubjedus quacumque dc cau-

alicujus laici, vel alterius communitatis ieu univerfitatis poflit, aut rem "aliquam (pedantem ad aliquem laicum, feu de qua debeantur collc&e alicui communitati jure mi nicipali, feu aliquo jure fiditix in fraudem col edarum pro aliquo emere, vel titulo donationis, feu quovis alio titulo recipere jus in cis prxlurinat vel per fe. Quod ft fecerit-, & fraus legitime probata fuerit, emptio non teneat, & tales omnes in B. C. fp. noflrx Camerse applicandis pro vice qualibet puniantur, anno

Inhipcr prxfenti conflitutione fancimus, quod nullus Clericus religioius, vel fçcularis noflrx /urifdidioni lubjedqs. quacumque de cania pu- Mice vel occulte tradet, vel procuret direde invafioncm, vel perditionem Civitatis Florentine, feu diminutioncin flatus p.rcifiii ipGus, vei altenu- cujuicumque Civitatis, Caflclli , vei loci exiftentis in obedientia fanciç Matris Ecdcfitr Alioquin cçntraruim facientes beneficio, quod obtinent, privamus eo iplo. Er nihilominus in florenis aureis L. noflrx C.Tnerse perfolvendis k ntentialiter condemnamus : & plus & minus aibittio notbo, ve) noftri Vicarii conftderata qualitate delicii, prout nobis vilum fuerit , puniantur- Si vero aliqu'S de prxdiitis naftatum aliquem Invent fuper prxmiifis, nobs vei noflro Vicario fludear, quam.cito poterie, omni fraude remota , ut illi pollimus occurrere, fidc- C liter tcvelare. Altoquin prxçer pœnas prxui- «tias, eos noftro, & noftri Vicarii arbiti io relinquimus graviter puniendus.

Pe panir.,

Ut Ecclefix, & habitacula clericorum orationum domus appareant, non nutem receptacula malefactorum , ftatuimus, & mandamus, quatenus nullus prxlatus religioius vel (çcularis, ieu Rcdor alicu/us *Ecclefix,* five alterius cujtrfcumque pii loci noftix jurifdiitioni (ubjedti, quacumque de caufa, in domibus ecclefiafticis, vel piopriis receptare debeant fua fpontanea voluntate battnitos (eu rebelles comunis Floren- Dtix, inalandrinos, malefitftores publicus, feu exploratores venientes de partibus inimicoiun* ad Civitatem, vel diftriâum Florcntix. Quod fi a quoquam fuerit contra prxfumptum, in Florenis aureis X. noflrx Camerx perfolvendis ipfo fado condemnati exiftant, & plus, & minus, perfonx, & temporis qualitate peniata, per nos, vel noftrum vicarium puniantur.

Ubi majus imminet periculum , ibi fortius eft remedium opponendum feriptura teftante.* Quod inter extera vitia illud eft potiflime deicftaridum, propter quod ira Dei in filios diffidentixdefcendit, & ex cujus contagione omnis regio in qua committitur, diffamatur, Prxienti igitur conflitutione monemus, & peremptory omnes perfonas cujufcumque flatus, conditionis, vel prçeminentir fuerint, ut ab omni vitio fogdomitico prorfus debeant abftinere. Contrarium vero facientes, prxter pœnas a jure ftatutas, publico carceri mancipentur. Confeffores autem, ad quos tales delinquentes ad confcftionem pervenerint , eos abfolvere non debeant fine noflra , vel noftri Vicarii licentia fpeciali . Et tunc nos vel noftrum Vicarium nominibus talium non expreffis confulantde pernitentia imponenda .

De penttentur.

ϴ"" nonnunSuara temporali* infirmitas proveniat ex peccato, flatuimus, & ordinamus, quod quicumque mafculus, vel femina noftrx iurifdiâiont *iubjeilus* quacumque d?(cauta aliqua infirmitate corporea contigerit aggravari, primo, & ante omnia fide pofita in Domino Jefii Chriflo, qui potens etl lanare languores, ipiritualem animae medicüm, «qui noflit folvere, vel ligare, fcilicet proprium Sacerdotem eoavocet, & fibi fua intcgraliter & omnia confiteatur peccata, prohibentes fub excommunicatioms perna medicis corporum univerfis, quod ad infirmum poft fecundam vicem nullatenus accedant, niti prius, utprcdicitur, infirmos dc' fuis amnibus fuerit confefliu peccatis, & de boc fidem habeant a proprio Sacerdote. Quod fi quisquam Medicorum contra hoc venire prslumpferit, a peccato, quod ex inobedientia hujufmodi incurrit, abfolvi non poflit, nifi a nobis, vel Vicario noflro, excepto, quam in mortis articulo. Si infirmus mafculus, vel femina fic dece(Terit confefljooe, & abfolutione, ut prcmictitur, non habitis, & etiam non condito teftamento, ad quod condendum omnes Redores Ecclefiarum omnes mafculos, & feminas inducant follicite, & fideliter; & nifi in condendo teflamento caufa rationabilis eos excidet, fi prwdida non fervaverint, eos privamus Ecclefiaftica fepultura, dt Redores Ecclefiarum noflro relinquimus arbitrio puniendos, nifi ipfos infirmos cafu decedere contigerit, dt diem claudere extremum, vel aliud, propter quod non poflint confiteri, vel teftari, dc in his jutis forma fervetur. Prefentem autem conftitutioncm noflram Redores Ecdefiarum convocato populo fingulis VI. menfibus debeant publicare, ne prstextu ignorantiae quiiquam fe vadeat excufare.

Animarum laluti fubjedorum noflrorum quantum cum Deo poflumus ex incumbenti nobis officio profpkere cupientes, pnefentt noftra conflitutione ftatuimus, quod omnes qui audiunt coofeflíooes in Civitate dc Diocefi Florent. nifi neceflitas aliud fuaferir, iu loco patenti, ita quod ab aliis videri poflint, fed non audiri, & coofitentis contritionem. dt difpofitioncm non confabulando cum confitcnce, fed ad fatisfadionem potius inducendo diligenter advertant; dt confiderata peccatorum circumflantia, peccati poenitentiam injungant remittendo ad nos, vel deputando a nobis graviora crimina puniendà, qux nobis, vel noflro Vicario fpecialicer refervamus, que inter cetera funt ifta. Homicidia, Sacrilegia, Valorem XII- B. excedentia. Difpenfatio male ablatorum incertorum vel certorum, quando non exiflant hi, quibus facienda reflitutio; poenitentia matrimoniorum clandeflinorum contraflorum. Sortikgia de Corpore Chrifti, five de Chrifmate, vel Oleo fanfto, & quaccumque alia fortilegia Incantationes feu divinationes illicite quocumque vel de qwbufcumquc rebus fiant. Falfa teftimonia vel uKonun inftramentorum. Peccata contra naturam. Defloratio Virginum. Inceftus, qui committitur cum coofanguincis vel Religious. Vei coeuntes cum brutis. Symonia. Incendia. Injc&io manuum in patrem vel matrem. InQericoa vd alios Rdjgxdos. Vota fafla, fftipforutn commutatioacs. Hçrdcs. Et illa quorum pueri fine baptiftnate deceflerinr Aut per negligcutiam, vel eorum parentum inna annos quinque perierunt. Et quilibet excommunicatus majort excommunicatione. Falfarii & periuri. Et qui blafphemau^Deum, & San&os, & Amnium publicorum enormium criminum, omnibus aliis cafibus in noftris conftitutionibus refervatis in fuo robore duraturis. Er quod nullasconkili) nem audiens mulierem refpiciat in vultum coufitentem: contrarium facientes noflro, vel noflri Vtcarii arbitrio puniantur. Et ut confeflo* res'dc mortalibus peccatis aliquam poflint haberç notitiam, & doflrinam, prefentt conftitutionO quxdam de his duximus exprimenda. Hçrefis vel error in Fide Chrifti. Superbia, vanagloria, hypocrifis, odium, inimicitia,Jnvidia, perjuriufn, lallum teflitnooium, detradio, mendacium,- In quo damnificatur proximus in pecunia, vel publica infamatio proximi de moitali peccato. Defloratio Virginum, fornicatio, adulterium, inceftus, hoc efl concubitus feminarum religiofarum, vel confanguinearum. Omnis cftufio feminis libidinofa vigilando, & volendo habita, que per matrimonium non cxcufatur. Crapula, ebrietas fi aflidua fit, frequentatio tabernarum. Ludus prohibitus taxillorum, & alearum, homicidium contra praecepta Det. Mutilatio membrorum. Violenta manum, & pedum inje&io in proximum. Incendium - Furtum. Rapina - Depredatio. Sacrilegium. Ufura. Et omnis falfa exa&io confiftens in numero, pondere, & menfura. Carius vendere preter terminum majorem, vel breviorem. Falfum pondus. Falfa menfura. Falfum judicium. Falfa advocatio. Facere opera fervilia in folemnitatibus. Retentio decimarum Symonia. Subtraftio in altare, & aliis proventibus ecclefiafticis. Et omnis inobedientia divinorum mandatorum. Et qui folvere contemplent legata, vel judicia fafla ab eis, luibus injunflum eft. Super quibus omnibus & lingulis, Sacerdotes, & Redores ecclefiarum moneant, & inflruant populum, ut debeant confiteri, non tantum femel in anno, fed quotiens mftigante humani generis inimico incidunt in peccatis. Quod fi non fecerint, fciant in die Judicii rationem fe flri&ori examine reddituros. Caveant N. follicite confefliones audientes, ne verbo, figno,. nutu vel alio indicio confeflionem audeant indilcrete revelare. Alioquin, prieter pernam Canonicam, quam incurrunt, noflro, vel noflri Vicarii arbitrio puniantur.

De Sententia Excontmttnicatianit.

Magne pnefumptionis, prout audivimus, exiflunt aliqui nobis fubje&i, qui manus extendere non verentur ad ea que folum ad noftrum officium pertinere nolcuntur, alios decipientes, & fe periculis maximis involventes. Nos igitur cupientes talibus obviare, inhibemus omnibus & fingulis, ne quemquam excommunicatum « jure in cafu quo nobis fit abfolutio refervata, vel alium a nobis vel noflro Vicario feu per conflitutiones noftras excommunicatione ligatum abfolvere fcienter quoquo modo prclumant, eum abfolvendi non halitant facultatem, denuntiante» tales abfolutiones >fcienter obtentas penitus non tenere. Et abfulventes perna Canonica puniantur.

In Chrifti nomine. Amen.

Nos Frater Angelus, Dei, Ac Apoftolicç Sedis gratia Epifropus Florentinus proinde obviare volentes fraudibus malignorum, quos quotidie ad impediendam maxime jurifdidionem noftram, Ac laudabiles obfervantias, Ac cpniuètûdines Curiz noftrz, Ac alias invenire conantur; ad futuram rei memoriam infraferiptas conflitutioncs, cdinationes, Ac declarationes f-tunus, Ac edimus; Ai per quofeumque fubdites noftros clericos, Ac laicos inviolabiliter ob* iervari mandamus fub poenis infraferiptis, non intendantes propterea noftras ccnftttutiones fyno dales in aliquo revocare, fed eas in fua firmitate manere, niQ/quantum prçfentibus conluetudinibus obviarem.

Statuimus itaque Ar ordinamus, quod nulla perfona, collegium, vel univerfitas cujufcumque flatus, ordinis, vel conditionis exiftat, de exttro quomodolibet audeat, vel przlumat per fe, vel alium direde vel indirede trahere, aut convenire, vel citare facere aliquem clericum, vel perfonam Ecclefiaflicam, qui, vel quz gaudeat, aut gaudere poflit, Ac debeat privilegio clericali, feu immunitate Ecclefiaftica. Seu etiam Laicum, vel fzcularem quemcumque, fuper fe, vel caufa, quz ad noflrum forum, Ac judicium pertinet, feu alias in noflra Curia ventitetur, Ac tanquam przjudicialc impedire habeat procefliim judicis fçcularis, ad aliquem forum vel judicium fzculare. Contrarium vero quomoliber przfumentes, fi perfonç fuerint Angulares excommunicationis; collegia vero, Ac umverfirates interdidi fententias ipfo fafto incurrant. Et nihilominus rem, Ac cautam ipfam, fuper qua tales Clerici, feu perionz ecclefiafticz vel (zculares fcu^aici tradi vel conventi, aut citati fuerint, cq ipfo pereant, Ac quibus nifi prius injuriam ζρβΠΓο fatiffecerint competenter, Ac operi majoris Ecclcfie Florent, libras, C. fp perfolverint.

Item przfenti conflitutione excommunicamus, maledicimus, Ac anathematizamus univerios, Ac fingulos redores, Ac officiales przfidentes, nec non etiam lingulares quofeumque v cujufcumque flatus, ordinis, vel conditionis exiflant, Ac quocumque nomine nuncupentur, qui in aliqua flatuta, ordinationes, aut reformationes, feu provifiones editas, vel edendas, quz quovis modo fint, vel vergant direde, vel indirede contra Ecclefiaflicam jurifdidionem, vel libertatem, feu jurifdidionem, vel officium noflrum, Ac Curiç noflrç, aut per quz noftra, vel noftrz Cuiiz, vel alia ccclefiaftica juiifdidio, officium, audoritas, exeeutio, aut libertas poffet quomodolibet impediri, vel retardari, allegare, uti producere, aut fecundum ea in aliquo procedere, vel judicare, feu procedates, vel ludicetur petere^, vel peti facere, amationibus teftamentorum, Ac ultimanun voluntatum, feu reflitutione ufurarum, et male ablatorum certorum, Ai incertorum defun&orum fraudem, vel dolum fcrenter adhibuerint, Ac maxime in faciendo plus vel aliter confiteri quam dederint, aut confitendo ve) finiendo plus, vel aliter quam receperint, fine noftra vel noftri Vicarii licentia ipeciali, decernentes folotiones, exeeutiooes, confefliones, Ac fines tales penitus nullas effe, Ac quod propterea taliter datum effet pro non dato haberi, fed per nos feu noflrum vicarium, Ac officiales fore, quibus Ac prout expedire vifum fuerit, extraperfonam dic

eos, qui fic non procefferint vel judicaverint, punire vel findicare przlumpferint, aut in his dederunt auxilium, confilium, vèl favorem, a qua nullatenus abfolvantur, nifi prius injuriam paths fatisfecerint, Ac Camers apoflolicae Sedis, quam fedem apoftolicam proprerea non cft dubium eos lçdcre, Centum florenoa aureos perfolverint. Ad quam pcenam, Ac fatisfadionem hmufmodi delinquentes decernimus eo ipfo perpetuo obligatos. Ommaque juramenta, & pcenas, quz fuper obfervationem talium flatutorum, ordinamentonun, reformationum, Ac provifionum proflari, vel fieri nunc haâenus, vel in pofterutn contingeiet, tanquam temeraria, Ac iniqua caflamus Ac irritamus, Ac decernimus aliquem ad eorum obfervantiam aliquatenus non teneri. Et quicquid in contrarium fadum fuerit, aut fieret, irritum etiam decernimus Ac inane. Et contrarium facientes, per fe vel alium feu fieri facientes iplo fafto a jure fuo cadant, Ac io, fi quod haberent, fint Ac inrelligantur elle privati. Et eos ipfo jure privamus.

Item attendentes, quod multoties in caufis, maxime ufurariis, Ac przjudicialibus, quando in noflra Curia ventilantur per Vicarium, feu, officiatem noflrum, inhibitiones plerumque fiunt, ne lite hujufmodi pendente aliquid attentetur. Et in contrarium facientes pœna excommunicationis, Ac imiftionis caufz ipfo fadoapponitur, ne hujufmodi inhibitiones, Ac monitiones, quz in quibuicumque caufrs, Ac maxime ufurariis per nos, aut przdeccflbres noftros, vel eorum Vicarios feu officiates, vel Curis fade fuerint, Ac pendcant, vel iu poflerum fieri contigerint, przfenti conflitutione approbamus, ac fancimus, At decernimus inviolabiliter obfervandas. Contrarium vero prsfumentes direde vel indirede, feu eas, vel earum aliquam quomodolibec violantes, aut éis plenarie non parentes, prêter pernas alias infljdas Ac infligendas, excommunicationis fententiam ipfo fafto incurrant, Ac caufam, qualifcumque, Ac quantacumquefuerit, Ac id de quo agitur, amittant. A qua excommunicatione nullatenus ablolvantur, nifi prius injuriam paflis fatisfecerint, Ac X. florenos aureos noftrz Camere perfolverint. Et hanc conftitutionem extendi volumus, non folum ad futura, fed etiam ad przterita, Ac adhuc pendentia.

Item confiderantes, quam dignum fit, Ac congruum rationi, ut unusquifque fuis terminis fit contentus, nullufque falcem mittat in meifem alienam, prçicnii conflitutione interdicimus, Ac prohibemus, ut aliquis cujufcunque flatus, gradus, ordinis, vel conditionis exifiat, Ac quacumque, Ac quantacumque praefulgeat dignitate, in Civitate, At Diœcelî Florent, in quibus nobis lunididio ordinaria, & diotcefana nofeitur pertinere, aliquam jurifdidionem ecclefiaflicam feu officium fibi a jure communi prohibitum, Ac nobis competens, exercere pr«fumat, nifi hoc ei competat ex privilegio, feu commiffione Sedis Apoflolicz fpeciali, Ac aut aliter nofler fubditus fuerit, cui hoc competat ex confuetudine, privilegio, five jure. Contrarium vero facientes excommunicationis fententiz eo ipfo fe noverint fubjacere, Ac quod egerint, vires nullatenus obtinere.

Item maledicimus, Ac excommunicamus univerfos, Ac fingulos cujufcumqueflatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiflant, qui in executionibus

ANNO nuP

fic in fraudem confitentis, finientis integraliter perfolveodum; ac ii inde nulla folutio, vellatîxfaâio fafla foret; & cum pium fit defimflorum omnes exequi ultimas voluntates, huic conftitutioni addicimus, fic ftatuimus, exeeutiones quafcumque ultimarum omnium voluntatum de-' fundorum ad nos, fic noflram curiam, & officium pertinere, fic faciendas efle. Etiam fi talis defundi hereditas addita non exiftat. Et in piis defunflorum voluntatibus, etiam fi minus folemnis fuerit defundorum difpofitio quovis modo.

Item attendentes antiquam obfervantiam Curie noflne, que habet, quod notarii noftri, fic noftre Curie qui judiciorum ada confcribunt, telles poll eorum juramenta examinant fc ipfos etiam fine noftr^, vel noftri Vicarii, aut officialis prefentia, aut alta fpeciali comtniftione fuper hoc eis fAa, fic eorum depofitiones impugnari de cetero valeant a quocumque, ftatuimus, decernimus, fic declaramus, depofitiones, fic examinationes hujufmodi taliter fadas etiam hadenus, fic faduras in poflerum vires plenarias obtinere, fic a nullo pofle vel debere aliquatenus impugnari. Et fic de confuetudine antiquata fuifle, fic efle haflenus in di-^-fla Curia obfervatum etiam declaramus.

Item ad refrenandum malitias multorum, qut caufas ufurarias movent in noftra Curia in fraudem, ut per hoc fuos creditores in exadionibus fuorum debitorum impedianr, fic retardent, ftatuimus, ^it quicumque deinceps cau(am ufurariam in noftra Curia moverit, per Î[uam impediatur exeeutio alicujus fententi®, eu publici inflrumenti vel debiti, de quo alias liquerat, in qua feu quo obligatus principaliter vel incidenter exiftat, caufam ipfam profequi, fic terminare, feu finire quantum in eo eft debeat jufto impedimento cedante, infra duos racnfes *a* tempore litis conteftat® feu aftus illius, qui loco litis conteftata habetur. Alioquin a termino in antea non audiatur, c< reus abfolvatur, nifi nos vel vicarius noder tempus illud viderit fic duxerit ex caufa prorogandum; quam prorogationem fieri non intendimus nifi iufta, fic caufis rationabilis id cxpofcat.

Item cupientes quantum poflumus providere, quod cauf® ufurari®, ac exeeutiones nltimarum voluntatum breviter, fic fummarie decidantur, fit conGdcrantes, quod h® plurimum p darius, fic brevius fieri pollunt per libros, fit jcodices defundorum, ftatuimus, quod quotiefcunque in aliqua cauli, feu occafione alicujus reftitutionis, vel executionis faciende, vel que fieret mandaretur alicui per nos, aut noftrum Vicarium, feu officialem, ut hujufmodi libros, fic codices in curia, feu judicio exhibere, fic ipfe in hoc negligent, feu inobediens fuerit, *vel* remiflus, cum per hoc parti adverf® probationes lubtrahcre, ac reftitutiones, fic exeeutiones hujttfmodi impedire dici poflit talis caula, fic re-. flitutio, fic exeeutio poflit, fic valeat per nos, fic noftrum Vicarium fic cutiam expediri, fic terminari per juramentum deciforium per nos, fic noftrum Vicarium ,v fic officialem, cui fic prout viderit deferendum, fic tale juramentum pro plena probatione habeatur, huic conftitutioni addentes, quod in exeeutionibus ultimarum quarumlibet dilpolitionum, fic voluntatum, procedi poflit per pr®fumpttones, ÔC verilimiles conjefluras, & juramentorum delationes, *fic jure*, ordine, *ac* folèmniratibus non fervatis I Nec pioptcrea proceflus fic habitus valeat impugnari.

ANNO CHA,STI

Item providere volentes, ne laici in noftta Curia litigantes habeant materiam conquerendi, prrfenti conftitutione fancimus, quod in caulis, qu« inter laicos in noftra Curia ventilentur, ilis probationes fufficiant, fic legitima reputentur, qu® alias legitim® eflerft in /oculari Curb inter cos, dummoJo ccclefiaftic® libertati, fic juri canonico, noftris conftitutionibus non repugnent. Non intendentes propre-rea aliis noftris, fic maxime fupra fcriptis conftitutionibus in aliquo derogare, nifi fi, fic prout nobis, feu noftro Vicario vifum fuerit expedire.

Item animarum faluti providere volentes, ftatuimus, ut fi quis prxlatus, vel capitulum, feu reflor parochialis ecclefi® aliquem laicum in noftra Curia citari fecerit, a quo decimam petat pnedialem, fletur juramento petentis, fuper quantitate petita, dummodo fliorcm libram quinque non excedat, fic praedium feu rem de qua feu cum fruflibus decima petitur, conftet efle infra parochiam eeclcfir, pro qua pe tjtur decima prxdifla.

Item laudabilem, fic antiquamconfuetudinem Epifcopalis curi® Florent, obfervare volentes, ftatuimus, ut fi quis conventus fuerit in Curia noftra pro aliquo debito, de quo conflet*, per fcntentiam, aut infl rumentum publicum, in quo prxceptum quarantigie more florentino fit appoGtum, poflit, & debeat procedi%iiper execution talis fententie feu inflrumenti fummarie, & fine ftrepitu, *Ct figura judicii*, incipiendo etiam a prccepto, fit executione fit fine libelli oblatione, litis conteftatione, probatione definitive fententi®, aut alia juris felemnitate fervanda. Volumus tamen alias alicujus consenti defenflones legitimas aliquatenus non excludi.

Item prOvidere volentes, ne crimina remaneant impunita, ftatuimus, ut fi quis, contra quem fuper aliquo crimine, maleficio, vel delifto per nos vel noftrum vicarium procederetur', ad citationem, fit monitionem legitime de eo faflam, non comparucrit, vel fe reddiderit contumacem, ne de fua contumacia glorictur, poflit de tali contumacia puniri fpiritualiter fit temporaliter, & mulflari prout nobis, vel noftro vicario videbitur expedire.

a

CON-

jy CONCILIUM P'RAGENSE
ABER ώ-ἐ STOARCHIEPISCOPO I.

Anno circiter 1346. habitum.

Aβ. »;♦<· Ex I unig. Coor. III. PH M»·.

IN nomine S. & individus Trinitatis , Patris, & Filii, & Spiritus S. Amen , Erneflus Dei & apoftolic» Sedis gratia S. Pragenfis ccclefix archiepifeopus, untverfis praslatis , capitulis, conventibus, plebanis, ecclefiarum reâoribus, dc clero & clericis, ac ceteris Chrifti fidelibus, tam religions, quam fxcularibus, per Pragenfem civitatem, & dicecefim. dc provinciam conflitutis, in omnium Salvatore falutem, dt prxfentium obfervantiam, frequenti lectionis Audio falutarem . Rex magnificus-, qui facit mirabilia magna folus fusi munificentiae finum aperiens, nuper noftram Pragcnfem ecclefiam , per fanftiflimum ia Chriflo Patrem <& dominum noftrum' , dominum Clementem papam VI., ad preces dc folertem inflandam fcrcoiflimi principis dc Domini noftri, domini V.Caroli, tunc Marchionis Moravie, nunc vero Romanorum dc Boemix regis in Metropolitanam erexit, dc archiepifcopalis dignitatis titulo infignivit. Nofque fuper folium paftoralis preeminent!» ipfiusPragenfis ecclefue, licet immeritos, fua tamen ac ipfius fedis apoftolic» dignatione locavit. Idcirco ea injunfti nobis officii debito in hujus novitatis primordio fubditorum utilitati providere volentes , fiimmam aiioquorum canonum dc conftitutionum provincialium ecclcfix Moguntin», qux olim in noftra provincia tenebantur , ac etiam ftatutorum iynoJalium per nos dc noftros prxdecefiores editorum, quas conftitutiones pro morum correftionc dt dccifione, caufarum dc cafuum frequentius occurrentium magis utilis, dc tranfgreflbribus periculofiores judicavimus, dc unanimi confilio dc aflcolu fuftragançonçxr, capitulorum, conventuum, omniumque praelatorum, perfonatus dignitates, vel officia cccieflaliica regentium , exterorumque fubditorum noftrorum, quocumque nomine cenfeantur, plano & brevi flylo, ut facilius commendari poflent memori», in unum libellum duximus redigendas, quem dt nullum alium pro couftitutionibus provincialibus reputari volumus, dehaberi. Omnes alias conftitutiones provinciales ecclefix Moguntinx, quod totam noftram provinciam, dc omnia ftatuta fyoodalia a pr^cceflbribus noftris, vel a nobis ufque in praeiens edita, quo ad noftram diœcefim prxfentibus non infertas, dc inferta irritantes, immo irritas dc irrita nunciantes, dc omni carere decernimus roboris fiimitate . Ut autem conftitutiones ipfie ad fingulorum perveniant notitiam clariorem venerabilibus fratribus epifeopis noftris io virtute S. obedientix diftrifte praecipiendo mandamus, quatenus ipfas mox fibi feribi faciant dc procurent, ac fingults annis, cum fuas fynodos celebrant, clero fuoeorumdem ftudtum, obfervantiaan ftudiofius recommendent. Cathedralhun vero dc collegiatarum ecclefiarum capitula habeant earumdem conftitutionum duo paria , unum fub figillo noftro, quod in facriflia fervent, aliud quod in ecclefia fua in loco patenti affixum , catenula a die publicationis eorumdem infra trium mçnfium fpatium reponi faciant. Archidiaconi aùtcm, decani rurales, dc parochialium ecclefiarum redores finguli k unum libellum ipfarum conftitutionum pro fc comparent - nam lapfis tribus menfibus nemo per ignorantiam earumdem poterit fe tueri.

Dt fimtm TrimMt & JUt cttMic*.*

Firmiter praecipimus * ut uniyerfi pmlati plebam , de redores ecclefiarum nofirx provinciz de S. dc individua Trinitate, Patre, dc Filio, dc Spiritu Sanâo , dc in articulis fidei, maxime divinitatem dc humanitatem Domini noftri lefu Chrifti concernentibus , nil aliud credant, teneant ac doceant, nifi quod S. Romana credit, tenet dc docet ecclefia. Laici implicite, clerici vero explicite de diftrinâe. Et ne quis Oericorum per eradam ignorantiam Articulorum fidei fe poflic aliqualiter palliare, de ipfis articulis fidei, dc de quibufdam aliis ad falutem fidelium fumme ncceflariis libellum quemdam, qui de tribus punftis cflentialibus religions Chriftianx intitulatur, in fine haram noftrarum conftitutionum decrevimus aonedendum. Quem libellum infertum cum prxfentibus noftris conftitutionibus mandamus per omnia haberi , & contenta io eo ftudiofius intelligcre dc efficaciter obiervare.

Dt ctaflitittitMhu ·

Statuimus , quod conflitutiooes feu ftatuta provincialia, qualibet perfooaram fuperius ex preflarum, ad provinciale concilium fecum ai ferat, dc leftionem earumdem audiat, ac eafdem in eodem perlegat. Hoc ipfum circa fynodalia epifeoporum ftatuta, per fubditos ipforum in fynodis epifeoporum epifcopalibus obferrare mandamus

Dt rtftriptir.

Fraudibus impetrantium referipta apoftolica, in quibus aftor rei potentiam fe perhorrefccre falfo proponens, ad hunc finem tantum, ju* dices extra communem ipforum diecefim impetrat , ut reus fatigatus laboribus dc expenns, cum eo pro fuo libito concordare cogatur , obviare volentes, flatuitnus, quod dtecefeouf ipforum, vel ejus officialis , ad mftantiam rei, fi hoc notorium fuerit, quod non eft tante potenti*, quam aftor , merito perhorrefeere debeat, teneatur conditionem aftora ft rei ferihere judici taliter impetraro, ft ipfum petere, ut fuper hoc rei probationes recipiat potins, quam credat aftoris fimptici jnrameuto. Nam licet jus permittat hujufmodi perborrefcentiam probari pofle juramento, quit probatio inter ceteras eft fragilior; non tamen prohibetur, quin reus volens contrarium probare

es* propter telles, quorum probatio eft fortior jq-Ajufmodr volentes compcfcere, (latuimus, quod———

I——tamento, fit merito admittendus. Adjicientes, tales per diœcefanos fuos luipendantur ab exe- A'4'*O

ANNO CHRISII qu[redacted] ad requifitionem ctijufcunque ignotione ordinum fufeeptorum.. Et nihilominus

ti judicis fe delegatum vel fubdelegatum ledis apoftolicz aflerentis aliquam citationem feu publicationem proccffiium quorumcumque audeat facere, nifi piius fibi de jurisdidione ipfius per ollenfionem bullae apoftolicz , vel tranfumpti audoritaie Ordinarii per manum pqbiicam fada fuerit plena fides. Ut autem de citationibus Jadis fic procellibus exequutis coniiare poffit, injungimus decanis fic parochialium ecclefiarum plebanis, ut quilibrt ipfoium figillum proprium infra menfem , a przlentmm publicatione numerandum, habere teneatur fub pœna unius ferronis grofloiuin Pragenfium fabri-B cx cathedralis ccclcfix perfolvendum.

Pe *dixtin» confxetxdine.*

Olim ecdefia Moguntina diuturne fervatam confuetudinem introduxit, quam demum perpetuis fervandam temporibus ftatuti provincialis ferie declaravit, ut archiepilcopus Moguntinus vel ipfius officialis caulas appellationum, vel alias ad Moguniinam iejem legitime devolutas fubditis fuorum fuflraganeorum in toto, vel in parte poifit committere, fic eos ad (ufcipiendas hujufmodi caufas compellere . Nos confideiantes przdidas coiduetudincs, fic flatuta pro fubditorum htigantium commodo introdu-C das, fic ante er< irionem noîhz Pragenfis ecclefisc in Pragcnhum fic Olomucenfium dicecelibus obfervatas, eas in provincia noftra inviolabiliter fcrvand.is & renendas decztero hoc lando approbante confilio definimus.

De eleüime

Cum in ccclefiis praelatorum feu canonicorum eledio, vel praebendarum, vel beneficiorum collatio , vel bonorum alienatio feu obiigatio, aut alia ardua negotia eccleliz imminent facienda, ad talia abientes canonici funt vocandi ; alioquin ipfis inflantibus per fuperiorem Aftabitur, quod in eorum abfentia per D prxientes fuerit attentatum , nifi confuetudo habeat eos ad talia non vocari, vel abicr.tes fint extra provinciam conftituti. Excommunicamus omnes feculares & regulares canonico^ ac monachos, qui in electionibus, aut aliis fuarum ecdefiarum , aut monalleriorum negotiis prolequendis confpirationes, conjuraiioms, feu alias colligationes quafcunque fecerint ; eis difiri&us injungentes , ut ipfi utilitatem fic protc&um ecdefiarum fic monafteriorum fuorum, folum Deum habentes prz oculis, reda confcientia fic mente libera fatagant proem are .

De renuntiatione. E

Sunt nonnulli, qui fe ad beneficia ecclefiaftica minus pinguia procurant inftitui , ut! ratione tituli recipiantur ad ordines, & demum fadi presbyteri temeritate propria dimittunt beneficia , & more condudorum fervorum fingulis annis pro quotidiano vidu de una ecclefia ad aliam fe transferunt, facientes qus non licet loqui in cleri opprobrium & fcandalum laiconun. Nos attendentes , quod nullus fine lupertoris fui licentia beneficium ecclefiafticum dimittere vel recipere potefl, temeritatem hu

in exaggeratione fadi fubdantur pœnitentiæ carcerali. Verum cum beneficium fuum aliquis ad manus fui fuperioris ienunciate volùerit, iuperior ipft; je renunciationis caula an fit rationabili, & jufla, fic per conf/quens admittenda; an vero fimoniaca, vel in fraudem expeitantium, aut ordinum, ut przdicitur, receptorum, fcu per vim fic metum ex torta , & fii non admittenda , iniquifuioncm faciat diligentem 11

De atate &-qualitate ad facroi' ordinei & car.ı-iα beneficia promovendorum .

Cum clericorum otdinatio, vΛ beneficiorum provifio imminuerit facienda, przlati ex tui officii debTto diligenter inquirant, an promovendus ad facros ordines vel furatum beneficium fit gravis in moribus, ziat s legitimz , \ fcientiz competentis, fic utrum fi de toro legitimo generatus, fi in fzculoremanet, quoad facros ordines, vel curatum beneficium ubti nendum, fouis papa poterit dii peni aic . Et ipic promovendus, vel aliquis fuonim piog.niiuium uique ad quartum gradum , per paternam lineam afeendendo, occiderit vel mutilavit aliquem clericum, in facris ordinibus conlluuAiiii, fie pro ckrico fe gerentem; fic utrum habeat perpetuum beneficium cccleh.ifticum, vel lufficiens patrimonium volens ad facros ordines promoveri. Et fi eft de alia diœcefi, utrum habe.it commend atitias feu dimiilorias fuperioris lui litteras Quem autem criminolum vd defeduofum invenerint in przmiilîs, vel aliquo przmiftorum , hunc omnino repellant . Percipimus infuper , quod epifcopi excommunicationis tentiam proferant in il^Ds, qui furtive ad receptionem ordinum acceflerint, priulquam ordinationem inchoent clciicorum.

De Clericii peregrinis.

Nullus in ecclefia fua ignotum fcu peregi inum de aha diœcefi venientem , ad celebrationem divinorum in publico pizhimat admittere, licet formatas fuas, & litteras leu ordinationes exhibeat, nifi etiatn oftendat lit teras diœcetani epifeopi, vel ejus vicarii, in cujus diœcell habeat licentiam celebrandi. Contrarium faciens, in uno ter tone grofforum Pragenfium pro admiftionc qua libet, per loci archidiaconum puniatur, pro utilitate fabrics cathedialis ecclefts convertendo.

De officio archidiaconi

Permittimus, ut archidiaconi juxta antiqua flatuta eccleliz Moguntinz , per coniuctuditiem approbatam, perfonalitet in fuis fedibus refidentes, fi juris habeat peritiam, feu afleflores peritos, caufas matrimoniales, & ulurarum audire, & definire valeant, caufis aliis diœcela nis epilcopis fic ipforum officialium examini re fervatis. judicata per eos, przterquam in eafibus fupra didis, fint irrita ipfo jure. Et nihilominus per loci diœccfanum a fuis officiis fufpendantur. Nec abfque fuorutn epifeoporum fpeciali licentia, ex caufa quacunque a Clero

(uo-

inorum archidiaconatuum possint petere subsi- A

~Ânno tilUDa m0(lsir),,um ·

CHjusri

ZV *vicarii t.'*

Multorum querelis, & propria experientia pos docente, didicimus, quod nunnulli prelatt seu canonici catbedraiium sit collegiàta: un' ccclefr um fecularium & regularium, quorum dignitatibus, prehendis ieu monafleris parochiales ecclebe incorporate iunt vel annexa, perpetuis vicariis eorumdem alignant fie tenuem portionem, quod de ea vicarii nequeunt fnftentari. Nos in his difpofitionem juris communis oblervari volentes, omnibus, ad quos taliuhr vicariorum inflitutio seu inveflitura per-B linet, przfentis ftâtuti ferie dittriAe pnecipimus, quod de esetero nullatenus ad vicarias ip(as prxfentatos,admittant, nisi prius ipfis |iro ftiflentatione ftia & hoipitalitate fervanda, ac pro aliis oneribus incumbentibus fqfferendis congrua portio deputetur. Infuper remoribus parochialium ecclefiarum fimili di(ludione mandamus, ut quando ipfis, Audiorum vel ex alia . jufla cauia per epiicopum datpr licentia fe ad tempus a fuis ecclefiis abfentandi, non quadrant vicarios, qui eis folvant magnam penfionem, ,quam verifimiliter de frudibus beneficii ultra fuflentationem comportare non poflint; fed potius illos, quos plebibus fuis prodette crediderint, verbo pariter & exemplo adjuvet. Hu-C jrlnwdi autem vicanos, redores ecclefiarum epikopo loci praefocare teneantur, ut ab eo, przmiflo examine, pro illo tempore curam animarum recipient, quam redor ipfi audoritate prepria eis nequeunt delega

De officio delegatortm.

Quoi umdam delegatorum five fubdelegatorum, in tantum progreditur periculofa temeritas, quod licet a iede apollulica fimplices in fo.macommiifiones recipiant, nihilominus tamen earumdem auAoritate nonnunquam etiam pro pecuniario debito, terras, civitates, Oppida, Villas, Loca, Territoria, vel diftriftos ecclefiaflico lubjicipnt interdiéto. Et ut male fidum deterius valeant effedut mancipare, in fuum fubfidtum potentiam invocant brachii fecularis, cum auAoritate talium judicum, vel pro tali cauta interdira polita, ipfo jure fint nulla; omnibus meuopolitico jure nobis fubjedts, ne interdtda hujutmodi aliquatenus teneant, diflriAius inhibemus, nec fieculare brachium, quoad hoc, ipfis pratAet aliquod tubfidium vel jui amen.

De officj Ordinariarum.

Ne inferiores pMtlati fuorum fuperiorum juriidiAionem éludaA, epitropis, archidiaconis, E diaconis, & aiiis praelatis, feu eorum officialibus, in virtute S. obedientiae, fic fub interminatione maied idionis sterne diflrictius inhibemus, ne fubditis fuis, ieu eis qui litigafat aut litigaverunt coram cis inhibitionem faciant, aut aliquod impedimentum przflent, direâe vel indirecte, quominus appellatione, vel alias fuas caut v. -d fuperiorum examen deducere valeant aut perferre. Cum propter occupationes multiplices, aut invalitudines corporales ieu occafiones alias, epitropi per le ipfos non futficiant minifliarc populo verbum Det, ac ipfius con-

feffiones audire, maxime propter amplas dig — cefesfic diâufas, allumant fibi viros idoneos adS. praedicationis officium falubriter exequendum, C^RJ^TI potentes in opere & fermone, qui plebes fibi committas, vice ipforum, cum per fe iidem nequiverint, follicite vifitantes, eos verbo aedificent pariter' & exemplo, ac carters, qnr ad falutem pertinent animarum. Habeanf etiam faltem tres' primarios feculares vel religiofos induflrios & peritos, quorum duo apud ecclefiam Cathedralem fint aflidui, tertius epifeopalem cutiam fequatur continuo, quibus plenam fium auctoritatem tribuant in audiendis confeflionious,, & abluiutionibus impendendis, & eis,. cum indiguerint, congrua neceflitati lubminiftrent, ne pro necefTariorum defcdu cogamur deiiflere ab incepto. Celebrent autem epifeopi miflarum folemnia in fuis ecclefiis cathedralibus, prxfertim in feAivitatibus Domini ô Virginis gloriofe, clero & populo indulgentias folitas concedentes. Et quia plures non re, fed folo nomine, tam clerici, quam monachi, magis metu pœnae, quam verbo vite a Aiis cohibentur excettibus, Aatuimus, quod epifeopi fuos habeant carceres duplicatos, minores & magis rigidos, in quibus fecundum exigentiam criminum, tales delinquentes ad tempus, vel in perpetuum ad agendam poenitentiam recludeat. Prsfcnti prohibemus ediâo, ne cP,lö-P--aut '•«·ates, feuquivis..dn fecularesi vel regulares, aut ccclcfiaAicz vel laice quaecunque perfonz vacantibus dignitatibus, perfonatibus, prioratibus, vel ecclefiis quibufeumque fibi fubje£is, feu ad collationem, pratfentationem, ordinationem, iuAitutionem vel cufiodiam pertinentibus, eorumdem bona, morientibus eorum redoribus, vel minifiris in ipfis inventa, five vacationis ipforum tempore obvenientia, qux in utilitatem eorumdem expendi vel futuris debent fuccefforibus fideliter refervari, occupare, aut in ufus fuos convertere quoquo modo pnefumant: alioquin epifeopi ab ingretfu ecclefiz; ceteri vero clerici ab officio & beneficio tandiu eo ipfo noverint fe fufpenfos, Qquoufque reAitutionem fecerint de prsediâis. Laid vero patroni, pro illa vacatione przientandi poteAate, & nifi moniti occupata plene reAituant, infra raenfem jure patronatus ipfius ecdefiat perpetuo tint privati.

De majaritate obedientia.

Cum inferior fuo Superiori regulariter ad exhibendam reverentiam & obedientiam teneatur, quorum exhibitio nonni(i per obfequium humilitatis extrinfecus przttitum aliorum notiti* innotefeit; quapropter canonici catbcdralium & collegiatarum ecclefiarum przlatis, & inferiores praelati fuperioribus, ac univerfaliter omnes clerici majoribus fuis, in aflurgendo, inctinan. do, & aliis praerogativis, quibus confuçverunt homines revereri, honorem debitum deferant reverenter, ut etiam laici a clero fumcutes humilitatis exemplum, eidem exhibeant reverentiam ampliorem. Quia frequenter redores parochiarum non audent ^contra nobiles & potentes mandata fuperiorum exequi, propter eorum tyrannidem belluinam, Aatuimus, quod nullus presbyter affirmat capellaniam cujufcumque nobilis vel potentis, feu ipforum capellas tanquam capdlanus officiet, nifi prius epifeopo ditrcefano, fuper eo, quod ad tpfius fynodos

•e-

veniaç, & mandata fuperiorum libi injunda, ad.fui domini ic ipfius Caftri familias notitiam Pcrferat' obedientiam faciat manualem. Item, cum aliquis nobilis juftitiariiK, feu laicus quicunque captivaverit aliquem clericum, pro clerico fe gerentem, feu depraedatus*fuerit alicujus ecclefiz bona; capellani caftrorum hujulmodi & plebani locorum, in quibus clericus detinetur Captivus, aut praeda fervatur, quam primum hoc fciverint, etiam non expedato fuper hoc alio fuperiofis mandato, a celebratione abftineant divinorum, fub pitna excommunicationis; quam facientes contrarium ind* dere volumus ipfo Jado. Omnes clerici leculares & religiofi, tnetropolitico & dizcefano nobis jure fubjc&i, pro fcrcnilTimo domino noftro *Cerofo* Romanorum & Boemias' rege, &. gloriofa conthorali fua domina regina, ac eis qui ptp tempore fuerint Boemis regibus & reginis, in miliis & quotidianis orationibus fuis, fundant devotas preces-ad Dominum, ut in przfenti vias ipforum dirigat per fuorum femitas mandatorum, pro fiam pacifico lubditorum, & in futuro cis prztnium tribuat beatorum.

De pofinlenda.

Repellantur ab advocationis feu poftulationi» oificiO in presbyteratus ordine, vel in dignitate prslationis ecclefiafticz conftituti, nifi pro C prias & ecclefiz fua:, aut cum neceflitas imminet, conjundarum, vel miferabiiium perfonarum caulas, non temporalis lucri caufa, fed divins retributionis intuitu profequantur. Religiofi vero folum in caufis fuorum Monaftefiorum, & tunc, cum fuper hoc a luis luperioribus mandatum oftendunt, ad hujufmodi poftulationis vel procurationis officium admittantur.

De bit, qme vi, metufve ceufu fiunt.

Ex multorum inobedientia tam fecularium clericorum, quam religatorum, crudelibus hominibus difplicere nolentium, contemnitur nervm ecclefiafticz difciplinz, quibus cum a fuis D Superio-. injungitpr, ut contra rebelles procelfus publicent, vanum metum talium prztenden.es, eofdem proceftus publicare reculant, & ex hoc illi, pro quibus hujufmodi luot Lux lententis, beneficio execution's eonimdcm debito defraudantur. Lrt igitur huic pelli f..iubris obviet medicina, facrorum Canonum iequentes veftigia definimus: Quod metus amillionis rerum temporalium omnium vel faliem majoris partis, aut invafionts perfonte verifimiliter propter publicationem hujufmodi procelfuum imminens, qui probari podit, fi inquirat luperior, propter telles idoneos fubditum ab exeeutione mandati Superioris lui excufat. Si quis vero ad communicandum excommunicalis, vel celebrandum coram eis, feu in loco fiippofito ecclefnftico interdifto, five ad quodeumque fimile faciendum fe coadum aflerat, quod jure vel mandato Superioris heri prohibetur, qualifeunque fit metus, quem prztcndit, etiam *ü* poterit cadcie in conllantera virum, eum a tranfgrelfionis poena non valeat quomodolibet excufare. Qui autem abfolutionem a fententiis excommunicationis, vel fufpenfionis, aut relaxationem interdidi per vim, feu per metum extorquent, ipfo fado funr excommunicationis vinculo innodati.

De ebenatione mutendi judicii cm/A feHi.

Cum conceiiiones adtonum multis interve- nientibus caufis invalids reputentur, ad toiicndara fuper hoc omnem materiam dubitandi, hoc facro approbante Concilio, illam tantym celTionem, quz fit in przfentia, & auftoriiatc proprii epftcopi, vel ejui officialis, feu alterius ordinarii judicis, przmiifa lummana cognitione, an fiat ex caufa legitima, validam reputamus.

bir *judicia.*

Hoc facro approbante Concilio flatuimus, quod hi, qui propter pericula vcrifimiliter imminentia, propter Nuntios perfonalitei adiri non poiTunt, ut citentur io iplorum parochiah ecclefia per edidum in publico. Et fic ibidem etiam citator de periculo dubitaret, tunc in Ambone cathedralis ecclefis, continuis tribus diebus Dominicis, ciratio talium publice proponatur, contra quos taliter evocatos procedi poterit, ii fuerint contumaces, ac li eosapprehendiftet citatio personal's. Reus autem, Îni per ic, vel per alium, feualios, Nuntium udicis fpoliat, verberat vel captivat, excommunicationis fententiam incidat ipfo fafto.

De Jan competenti.

Qtiia tara ecclefiafticus quam fecularis ordo contunditur, cum unicuique tua jurifdidio non fervatur, hinc eft, quod fpiritualia & fecularia judicia elfe convenit impermixta. Quare omnibus ecclefiafticis judicibus diftriâius inhibemus, ne laicos ad iftantiatn quorumcunque clericorum vel laicorum, pro caufis feculaiibus, feu mere civilibus, ad fuum confiftoriuin citari faciant, au: de cognitione caularum hnjufmodi te aliquatenus intromittant, nili forte miferabiiium perfonanjnaf, vel in defedum judicis fecularis. Nec e coptra judices feculares, clericos, pro quibufcumque. caufts criminalibus, vel civifibus, nec etiam laioos fuper rebus, vel pvileilionibus ecclcfiarum, quocunque titulo cas polfideanr, aut fuum judicium faciant evocari, vel eas audeant judicare. Ahoquin tam ecclefiafticus, quam fecularis judex meras fuie porellatis excedens, excommunicationis lententia innodetur. Et ador clericus, qui reum indebite coram non fuo judice jatigavit, in eXpenfis condemnetur, & fuper eadem Caufa de cetero nullatenus audiatur.

De fide inftnœeentorwet.

Cum ex eo, quod pleiique rudes & ignari per ie prothocolla facere nefeientes, & alii fe notarius publicos mentientes, conficere inftrumenta prziumunt, ex quibus plurima incommoda v< pericula oriuntur, quibus nos obviare volentes prohibemus, ne pro Notario publico quifquam fe gerat, vel quevis inftrumenta conficiar, antequam de creatione fua, loci Dioecefano, vel ejus officiali, fecerit plenam fidem. Contrarium faciens, excommunicationis lentiam incidat, fic inftrumenta per eum confeda fint irrita ipfo faâo.

ANNO

D< j/pfeiUtionihis.

Juris beneficio Appellans, nooaunquam abutitur, qui revocattone per appellationis Judicem attemptatorum poft fententiam obtenta contemns, de juflitia fbrfitan principalis caufie dubitans appellationem fuam proienui pretermit* tit. Ut igitur 'parti appellanti & honori Judicis, a quo appellavit, provideatur de remedio opportuno, przienti conftituttone (latuimus, quod ii appellans ipfe, judo impedimento cefûnte, (nam appellationem non profequatur, ex tunc Judex ipie, a quo appellavit, eum in piifimas icducat fententias, quoufque judicatis parear, vel appellationem itum debite prole-B quatur.

Dt vit» & btntflitt Ciencormn.

Dolenter referimus, quod multorum eft adeo reprehenfibilis vita clericorum, ut ipft per exempli perniciem mores non inftruant, fed defttuant potius Laicotum. Quapropter uaiverfi clerici mores & vitam reforment in melius, & ea, que ad ipforum (latum & boneflatem periment cura magna cautela cuflodiant, nec folum a malo. fed etiam ab omni fpecie mali fe prudenter lludeant rohtbere, continenter & calle vivant, a crapula & ebrietate abftineant, quz funt libidinis incentiva. Et etiam,! quando convivia ptzparant, que rara fint, clerici fex cibariorum feu ferculorum numerum non excedant. Tabernas non vifitent & arma non portent, nifi propter neceffitaum & viarum pericula in itinere conftituti. Officia vel commercia fecularia, & prrfertim carnificum feu macellariorum, aut tabernariorum prorfus evitent. Nam clerici, fi hujufmodi carnificum aut tabernariorum officium publice & perfotuliter exerceant, fit cun hoc delerunt habitum clericalem, & per diœcelanum tertio moniti, ab hujufmodi officiis non dclliterint, vel defi- (lent, vel poftea reaflumunt, in rebus propriis clericorum immunitate non gaudeant. Si vero, cum hoc abjiciunt habitum clericalem, etiam quoad perfonam, perdunt privilegium clericale: decet etiam, ut clerici coronam feu clericalem tonijrrm, patentibus auribus, cum habitu deferant clericali · Er quicunque clericus publice virgata vel partita velle utitur, nifi rationabilis caula fubeflet, fi Bencficiarus extiterir, per fex menfes a perceptione fruduum Beneficiorum, que obtinet, fit ipfo fado fufpeohis. Si vero beneficiatus non fuerit, in (acris tamen ordinibus infra (acerdotium conflitutus, per idem tempus redditur eo iplo inhabilis ad Beneficium ecclefiailicum obtinendum. Et idem eft de aliis clericis, qui nec bénéficiait funt, nec laeram vellem talem, fimul & tonfuram, publice deferunt clericalem. Dignitatem vero, vel pcrlonatum (eu beneficium aliquod obtinens, cui cura imminet animarum, nec non carterr in facerdotio conftiiuti ac Religion quilibet, quos oportet per decentiam habitus exninicci motum intrmUcam honeilatem oftendere, ii picterquatn ex caufa rationabili publice veftem ferant hujufmodi, lunt eo ipfo beneficia*! a perceptione fruduum beneficiorum, quz oblinent, (uipcnfi per annum. Oetari vero lacerdotes & religiofi quilibet, per idem tempus annuale redduntur inhabiles ad quzeunque beneficia ecclefiafiica obtinenda. Clerici A mfupet maxime bénéficiât/, caligis (cacatis rubeis ac viridibus uti non debent, nec Joculatores fe faciant. Et ft per annum, vel poft trinam monitionem, artem illam ignominiofam exerceant, eo ipfo privati funt omni privilegio clericali. Alearum & Taxillorum ludos fugiant, chorearum, tomeaaacntorum Ot haftHudiorum & aliis publicis fpe&aculis nou interfint. Oaufuram monafteriorum Munialium, abfque cauia rationabili & manifefta, & fine *iuperioria licentia ingredi non* przliimant. Clericos, qui vagi communiter nuncupantur, in domibus (uis non recolligant, nec eis aliquod munus parvum vel magnum tribuant. Ecdefiam cathedrabm vel collegiatam, in qua quis beneficiatus exiAit infra divinum officium fine religione non intrent. Presbyteri parochialium ecclefiarum Campinarores litteratos, feu clericos, non laicos uxoratos habeant, qui cum cis cantare vel legere non ignorent, iit cum divinum officium celebrant, vel fidelibus ecclefiaftica (aeramenta minjllrant, uterque presbyter & campanarius, fuperpelliciis defuper fint induti, Inluper nullus presbyterorum Gne Mintilro raiflam audeat celebrare.

ANNO

Dt cobMitatl·** clericorum mtdiertsm.

Quamvis fornicationis crimen inter cetera crimina fit deteftabilius clericis, utpote, quia inter ceteras virtutes principaliter carnis continentiam profitentur; multi tamen clerici fuse (alutis & profeifionis immemores, non folum tentationibus vtdis, defideria carnis perficiunt, fed etiam testationem praeveniunt, dum ne fruflra tententur, io domibus propriis, vel vicinis, paratas ad malum, fornicarias nutriunt mulieres. Ne igitur crimen ipfitm videamur per tolerantiam approbare, omnes clericos, qui de cetero in domibus (uis fulpedas mulieres, vel etiam extra domum in fua procuratione publice detinent concubinas, fi funt bénéficiait, beneficiis fuis privandos, fi vero non habeant beneficia, ab exeeutione ordinum, per fuos fuperiores fore decernimus perpetuo fulpenden-Djos. Quos demum eorum malitia exigente, ipfi fuperiores carcerum ponis afficiant, vel de (uis dneccfibus ejiciant vel expellant, fi nec fic curaverunt vitam fuam emendare: archidiaconos autem locorum, qui clerico· fui atcbidiaconatus, plebant qui vicinos, five (ocios hac labe refperios fcienter tolerant, tanquam pro concubinatu proprio volumus condemnari. Licet autem clericus pro fornicationis crimine, vel alio mortali quolibet, quo ad feipfum fit(ufpenfiis, non tamen debet ab aliis in divinis officiis evitari, nifi crimen ipium fit notorium per fententiam feu confeiTtoncm faâam in jure, aut evidentiam rei, qu« tergiverfatiooe aliqua celari non _ poftit. Notorium concubinalium dicimus per C canones etiam ab officio, ne dum quo ad fe, verum etiam quo ad alios fufpenfum; qua infpenfione durante, fi divinis fe ingerit ficut prius, irregularitatis notam incurrit, a qua nifi per fummum Pontificem poterit liberari.

De citricis tun njUeatihu m indicil/.

Si parochialis ecclefi* redor, vel altu· delicus a beneficio, quod obtinet, fine fiai (opérions *licentia, fe* prsfumpferit abieotare, eodem beneficio per lupetiorem fuum eft privandus, quacumque contraria coefuetudioe noa

& obftante. Cam de jure communi quodlibet be-O^adem ecdefia caoonicatus ftprebendascon.------ — —
''anno "ne^c'uin '-T"rat refidentiam perfonalem. | dum '«cabunt. CHRISU

Dr *freiendit & àipitttihtf.*

Earn qui beneficium , cui cura animarum immïoet, ri occupat , *feu le* fcienter injufte intrudit in eo, decernimus ipfo jure privatum beneficio, quod cum cura fimilt primitus obtinebat Non enim decet, ut Quitus melioris quam peritus conditionis exiftat, vel quod invafor eo qui jufle ingreditur privilegio gaudeat potiori. Infoper ut violenti, qui aufloritate , vel verius temeritate propria occupare dignitates, pcrfooatus aut alia quacunque beneficia ecclefiaflica non verentur, etfi non virtutis a-B more, perne faltem formidine a fuc temeritatis audAcia refrenentur, eo ipfo jus fi quod in dignitatibus» perfonatibus & beneficiis occuparis taliter, vel ad ea, ipfis forfitan competebat , amittant.

De inftitntMaihni.

Statuimus, quod perfona ecclefiaflica quae* cunque regularis vel fecularis in dignitate, perfonatu, officio, feu ecclefiaflico beneficio quocunque, non inflituamr, vel ad illud confirmetur, nifi ante omnia de obedientia & reverentia fuis Superioribus impendenda, de flaturis Provincialibus & Synodahbus, in quantum eum C tangunt, obfervandis, ac de cura dt onere beneficii, in quo inftitueodus eft, pro pofle fuo capiendis , corporale prefliterit juramentum ; inftttutiooem contra premiffa faciam nullius firmitatis fore decernentes. Clericus, qui auenntate patroni clerid vel laid fine inflitutione epifeopi, vel ejus, ad quem inflitutio ejufdem beoeficii de jure pertinet, vel confuetudine approbata in beneficio ecclcfiaftico m fpiritus-libus ft temporalibus adminiftrare piefumit , eo ipfo, ad illud fe 'reddit indignum. Patronus vero , qui talem in hujufmodi beneficio pertinaciter fovere pnefumpferit, perpetuo prefentandi poteflate privetur. Religion fimiliter etiam exempti in cedefiis, que ad ipios pleno D jure non pertinent, & per tcligiofos confueverunt gubernari, inftituendospresbyteros epifeopis repreientent , ut ipfis de plebis cura reipondeant , religiofis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem I Nec inftitutos per epifeopos etiam religiofos fine auâontate ipforum epifeoporum rcligiofi poterint removere, nifi eis hoc competat ex privilegio fpeciali. In hujufmodi quoque inftitutionum & aliorum arduorum negotiorum litteris exinde confeftis archiepifcopalis vel epilcopalis majoris figilli appofitionem fine minoris impreflione decernimus non valere.

Dt ctnceffime prnknda ntn vaentu

Ne contra flatuta Canonum defiderare quis mortem proximi videatur, in cujus prsbenda fe crediderit foceeffurum, diflriftius inhibemus, ne capitulum cathedralis vel collegiate ecclefias, aliquem, non vacante prsbenda in cano* nicum recipiat ft in fratrem, nifi evidens utilitas ecclefiae id expofeat, quam foo epifeopo exponere teneatur , ft hinc unam perfonam tantum recipiendi habeant facultatem. Quibus omiffis receptio unius vel plurium eo ipfo fit nulla. Et in ptznam capituli epifoopus totidem

Dt rthu eceltfit ehenandir, vei «M.

Ituiemnitatibus ecclefivrum providere volentes, flatuimus, ut in cathedralibus ft collegiatis ecclefiis , praelaturarum , praebendarum ft ceterorum officiorum & minifleriorum ac bo. notum ecclefiae communium omnium reddituum & proventuum, in quibus villis ex nomine ft in quibufeumqua rebus confifleot, & quid ad cujuslibet dignitatem , officium , praebendam feu difpenfationcm pertineat, fob figillis majoris praelati, & rpfius capituli, habeatur in Sacriftia ccdeliz clara & fidelis conlcriptio, ut faltem novus praelatus, canonicus, vel minifler pet hujufmodi kripturam , de fuis juribus ft proventibus informatus, rtcuperare valeat per fuum praedecefforcm deperdita, vel neglcfta Similiter Labri, ornatus, calices & estera cienodia ft ornamenta ecclefir regiftrentur , & faltem de anno in annum revhfeantur per fe niores de capitulo , ut appareat , fi qua per imprudentiam Miniflrorum font diflraâa, vc' eorum diligentiam acquifita.

Adminiflratores bonorum ecclefiarum vacantium, vel alia ex caufa legitima Superioris officio deputati, fi quam poffctTionem ipfius ccdefis, vel rem mobilem pretiofam fine conCfenfo majoris ft renioris partis capituli, donationis, venditionis, permutationis vel emphiteufis titulo alienent aut obligent, invalidus fit contraftus. Quod fi abbates, prspofiti, priores, feu alii quivis monafleriorum feu *religio-*lonim locorum redores, aliqua de rebus foo-:um monafleriorum citra formam canonum , ui prsdicitur, alienare prefumpferint, contradus eft nullus. Et alienantes per fuos fuperiores adminiftrationum -theiis perpetuo fpolientur. Nec aliquis creditorum audiatur repetens a fucceffore mutuum , quod *fecit*, etiam fuper litterarum vel pignorum cautione ; nifi prius probet , quod in evidentem utilitatem ecclefiarum feu Monafleriorum hujufmodi fit conDverfom.

Dt emfiant & venditione.

Si quis emetit animalia, vel alias res praedatas, cum in predonis jus fuccedat ad reftituttonem eorumdem, per cenforam ecclefiafticam compellatur. Emtor vero vel venditor, qui alterum decipit in legitimo pondere ve! menfura , aut qui fcienter ignoranti rem vendiderit vitiofam, poenitere non poteft, donec fatisfaciat taliter damnum paffb.

De ptgwriAvj.

Sacrorum canonum vefligiis inhaerentes de. claramus . Quod fi quis alteri caftrum, villam, feu pofleifionem quamlibet titulo pignoris obligat, ratione cujus ad eumdem ecclefir inibi fituatae jus pertinet patronatus , etfi hoc non exprimat , nihilominus apud obligantem jus remaneat prefentaodi, ex eo, quia fruftus rei pignorats minuant debitum principale, fruôus vero juris patronatus cum fit fpiritualis , nequit cum rebus temporalibus compcnfari-

ANNO Uuu.U

Pr tefauneafà & tdtimif voientttihtr.

Cum in officiis charitatis primo Joco illis naturaliter obligcnntr, a qu'bus beneficium nos cognokimus recepiiTc, proinde (latuerunt ôi definierunt fandi Patres, quod clericus de bonis per ecclefiam & intuitu ecdefix acquifitis, non poteil condere tellamentum, ted bona hujuimodi, five clericus ipfe teftatus, five inteiiatus deceda., per eum relicts eccicfix a qua p.rcepit beneficium, vel iuccdloiis ufibus applicentur: fplvo quod pauperibus & religiofis locis, & illis, qui tibi viventi fervierunt, live contanruinci tine, five alii, juxta iervitiorum merita, poteil donationem facere moJeratarn. B I λ· lus vero, qux perfonx lux indutilia <cl intuitu, aut ex fuccellione parentum acquifivir, dilponere poterit in vita pariter & in morte. Pncicrca, (lamta locorum, qux habent, quod nu'.ius ultra certam fununam ecclefiiv vel clericis donare feu legare audeat in ultima voluntate, irrita judicamus, cum iniquitatem contineant &. teliandi périmant libertatem. Conditores vero hujufmodi ftatutorum, ac ekdem utentes coerccantuf canonica difciplina. Invigilent infuper ordinarii circa exeeutores teilamentorum & ultimarum voluntatum & contra illos, qui vas impediunt quovifmodo, ut ipfx voluntates extiemr, infra tempus tcllatotis arbitrio limitatum cflcchiimancipentur. Vel fitellator exe C qi.utionis terminum non prrfixit, ut ipfa creditio ultra unius anni fpatitun nullatenus proiogetuf. Exeeutores etiam ultimarum voluntatum de bonis defundi fe nullatenus intromittant, donec de eifdem inventarium fecerint, fub fide dignatum tcliimooio pcrlonarum,

De fe^titrit.

Illi, qui propria temeritatis audacia defunctorum corpora in cœmeteriis, interdidi tempore in cafibus non conceflis a Jure, vel «communicatos publice aut nominattm interdidos, vel ufurarios manifeftos, fcienter (epelire prxlumant, excommunicationis fententix fubjaceant ipfo bdo, a qua nullatenus abtolvi poterunt, nili prius ad arbitrium dioecelani epifcopi, cis quibus per prxmtifa fuerit injuria irrogata, fatisfadionem exhibuerint competentem. Quicunque religiofi fic ieculares dertei aliquem ad vovendum, jurandum, vel fide intcipofita. feu alias promittendum inducunt, ut lepulturam apud eorum ecdefias eligant, vd jam dedam ulterius non immutent, excommunicationis fententiam incidunt ipfo fado, a qua ab alio, quam a fede apoilolica, prxterquam in mortis articulo, nullatenus abiolvantur. Nec valet talis eledio. Et is, qui fic elegerit, nec apud fic eledam ecclefiam icpeliri, nec alibi poterit eligere fepulturam, ne contra votum, juramentum vel promiiTum hujufmodi a fe fadum, materiam habeat veniendi, fed contradidionc quacunque certante, fepeliatur omnino apud illam ecclefiam, apud quam fepeliendus de jure fuirtet: fi alias (epultura non eleda forfitan decertjrtct. Si vero iidem religion, vel clerici prxdidutn in fua ecclefia vel cœmeterio prrfumpferint fepelire, ad reditutionem tam fepulti corporis, fi petatur, quam etiam omnium qux occafione lepniturx illius pervenerint, quomodolibcc ad coldem infra dcAceonium integraliter faciendum obligantur, qua nifi fecerint, Ecclefia ipfa apud quam fepulru* fuerit, nec non ipfii» coemeterium, ex tunc eo ipfo funt fic tamdiu manebunt ecclefiaftico fuppofita interdido, donec ab eis fada fuerit rclVttiitio plenaria omnium paedidorum. Plebsnus ecdcfi*, Vel ipfius vices gerens, fi prêter licentiam lui epifeopi, vel ipfius in (piriualibus vicarii, defundum intra parochialem ecclefiam praefutnpierit fepelire, in poenam unius Sexagenx Groflorum Pragcnfium ad fabricam cathedralis ecclefia applicandorum incidat ipfo fado. Et nihilominus per epifeopum fubjiciatur pernitenti* graviori, nifi is, qni eft fepultu», fuirtet presbyter vel patronusecclefix, aut alius ipfius ecclefix notabilis benefador.

ANNO

De ptrochiit.

Dominicis St aliis feftivis diebus, presbyteri parochiarum, antequun mirtam celebrent, plebem interrogent, fi alterius parochtanus fit in ecclefia, qui proprio contempto plebano ibi miffam velit, audire · Quem fi invenerit, de ecdefia ejiciant fine mora. Nullus presbyter parochianum alterius, fine proprii facerdotis licentia, nifi morus periculo conftitutum ad confertionem recipiat, cum eum abfolverc nequeat, vel ligare, neque ei minillrct quodcunqae aliud eccicfiafticum faci amentum.

De fttlM JHmtckorwit.

Prxcipimus, ut abbates, prxpofiti, priores monachorum & canonicorum resulanum, nec non abatifle, magiftrc & prioriu* monialium, tam in fe ipfis, quam in fubditis, prout adeujufcunque fpedat officium, vitam, & converfationem exhibeant, ac habiium deferant regularem, fe ipfos ac fuos fubditos ab his prxeipue, qui ipforum profefljoai obviant, & ordinis hooeftati non congruunt, puta circa exquifitum ornatum vel notabilem exceflum in vcftibus, cibis, fic potibus, equitaturis, fic kdirterniis ac P^fimilibus fuperfluitatibus, feu taxillorum, aleaUrum, fit fchacborum ludis, ac chorearum lafeiviis, totaliter cohibentes, juxta difpofitionem fu* regule, fit facronim canonum inftituta, follicite providentes, quod nullus monachus vel canonicus regularis, ieu monialis, nifi ratione adminiftratioais feu officii, pofleffiones, redditus, vel aliud quidquam proprii habeat, quinimmo illud, quod cuilibet fingulart perfonx, ex fuo labdre vd artificio aut parentum feu amicorum largitione obvenit, fuperiorum manibus offeratur, ut per ipfius providentiam circumfpeâam, emolumentis hujuimodi communitatis, vel Cingularium perfonanun necertitas fublevetur, apoftatafque fuos inquirant fic repetant, ac ipfos carcerum poenis aSidant, fic voluntarie revertentes, paterne fofeipiant, falva temper poenitentia regulari.

Dt CefftUit Mwchtntte.

Rdigiofi in ccclefits, nd ipfos etiam pleno jure fpeâantibus, reûoms fui ordinis focare non audeant, qu* alias funt (olit* per ieculares clericos gubernari. Nec epifeopus poteft ecdefias parocbiales vd certos redditus earamdem fine cootenfu foi Capituli } religioforum ufibus applicare.

Dt

ANNO CHRtsn

CHRIS II MO'

Dr, jarr Pa/rsea/m.

VO|eater viam pnrckidere, ne quis per fubrcptionis aftutiam praficiatur ecclcfiis, & ne ex inftitutiooibus repentinis inter patrono·, fi qui font, lites oriantur, ex licibus fortiores, prarienti decreto ftatuimus, quod cum aliquis ad curatum beneficium per quempiam clericum vel laicum fuerit prxfentatus, ordinarius loci, feu is, ad quem inftitutio fpeftat, per decanum loti, vel viciniorem plebanum in ecdefia, ad quam fit pnefenratio, ptxfente plebe ad hoc fpecialiter convocata, publice faciat proclamari. Quod G quis cft, qui velit docere de jure fuo, quod ad ipfum folutn vel cum B alio, feu aliis, jus pertineat prarientandi, aut prsefentato aliquid objicere, quod cum reddat inhabilem, ne poffit ad id beneficium promoveri, veniat infra certum & peremptorium terminum ad ipfius inftitutionis przfentiam, hoc fafturus. Adjiciendo in proclamatione hujufmodi, quod fi infra talem terminum nullus compateat, przfentationt vel przlentato fe opponens, ex tunc ad inftitutionem przlenrati proceditur, juxta'formam juris. InP.itutio verofafta non pnunifla proclamatione hujufmodi fit irrita eo ipfo.

Dr patrvmt & clericis, qui mtdÎMte ecclt· fits prtfentint & reciptitnt: qxid eft fimnitetm.

Deteftanda quorumdam patronorum feu advocatorum cupiditas, in tantum tnctas fur' poteftatis excedit, quod cum aliqua ecclefiaftica beneficia vacare Contingit, quorum ad ipfos jus pertinet patronatus, nullam idoneitatem przfentandarum pqrfonarum, live ecclefiarum, feu plebium utilitatem attendentes, fed imitatores Ghiefi, quzrunt clericos Simonis iiiccef fores, quos recepta prius ab eis certa fumma pecunie five cautione, de it>fa in pofterum perfolveoda, aut promiffione de remittendis fibi, vd non repetendis ab eo decimis vel aliis ecclefis juribus, aut quod fi eis quandocunque O difplkentiam fecerint, ecclefias ipfas dimittere & litteras pnefentationis & inftitutionis fux ipiorum manibus tradere teneantur; aut fimilibus pa&ionibus premiftis, demum eos inftituendos reprefentant. Ne igitur hujufmodi execrabile mercationis genus, jus fibi vendicet dt extero contra canonicas fanftiooes, hoc facro approbante concilio definimus, quod patronus, clericus, vel laicus, qui ex conventione vel pafto, aut quolibet praxniftorum vel fimili deprehenfus fuerit aliquem prrfentafle, eo ipfo, pro illa vacatione jus pnefentationis amittat, & pro tunc beneficium hujufmodi per cum ad quem ipfiusinftitutiopertinet, conferatur. Pnefentatus vero taliter non folum eodem benefi- E cio fit privatus, fed ipfo faâo reddatur inhabilis ad facros ordines & ad alia qurvis ecclefiaftica beneficia obtinenda.

Pe cMs/ecrarime scribe, *vtl Aiitns.*

Si eeclefiam pollui humani fanguinis aut feminis effufioue contingat, ipfius «edefie cœmeterium fi contiguum fit eidem, cenfetur effc pollutum, & antequam reconcilietur per epifcopum. in ea dog debent divina celebrari, vel aliquis tcpcliri.

Dt ctltbrttitM fififftrmt.

In eadem ecdefia, & eodem tempore, duas sniflas fub nota celebrari diftrictius inhibemus: Adjicient··*, quod nullus pro'vivis, mortuoium officium audeat facere. Septimum, tricefunum tel annuale. Omnibus Sacerdot. in virtute S. obedientic, & fub cxcomrn. pcena, diflriftius inhibemus, ne dic, qua primam mittam celebrant, feu odo diebus immediate fequentibus, per fe, vel alium, invitatum folcmnem audeant pnepsiare. Salvo, quod tunc certos clericos feculares & teligiolos, paucos tamen & fine folemniute qualibet piocurare poterunt. Sic tamen, quod jocu'atores & hiftriones nullatenus admittantur. MiiTarum etiam novarum officia, quas S. Komana & univerfalisnon recepit feu inftituit ecdefia, penitus reprobamus. Hiftorits novas, hymnos, fequentias, nifi in concilio provinciali, aut in epifeoporum fyoodis approbentur, in ccclefiis legi aut decantari diftri&ius prohibemus. Qtiod enimSS. PP. decreto non eft fancitum, fuperflitiofis non eft adinventionibus prsrttimendum. Si cui per nos, aut fuftraganeorum noftrorum aliquem conceditur, quod in altari viatico panaiili divina coram ipfo pottint officia celebrari, non in loco ventofo, feu alias periculofo vel inhonefto, hoc fieri debere intelligimus. Unde fi quis piefC byterorum, occafione conceflionis hujufmodi contra prxmifla divina celebrare prrfumplerir, eo ipfo per unum menfem a rnittr officio, prrfcntis ftatuti vigore noverit fe fufpcnfum.

De Btptije.*

Qtiia facramentum Baptifini, omnium aliorum eft janua, quo carens non eft capax cujufcpnque alterius facramenti, presbyteri cum cxaàa diligentia ftudeant providere, ne in collatione ipfius, tam in prolatione format verborum debita, quam immerfione in aequa, circa que tota virtus Baptifini vertatur, aliqua negligentia committatur. Forma autem verborum, de qua nihil poteft omitti, nec ei debet aliquid interponi, eft ifta.*

Ego te baptizo, In nomine ‹£♦ Patris, & Ψ Filii, & 4» Spiritus Sandi. Immerfio vero hac trina, fic, quod primam faciat ftatim, cuin ineipit formam verborum proferre, ultimam autem finiendo formam. Hanc autem formam frequenter plebani doceant plebes fuas. Nam propiei ncceflitatcm iftius facramenti, fine quo nullus poteft falvari, etiam laicus quicunque, vir, ve! mulier, pater, vel mater, puerum vel adultum baptizare poterunt in fuo vulgari, proferentes formam verborum in mortis articulo conftiiurum. Et cum in tali necef fitate per hujufmodi perfonas quis fuerit baptizarus, presbyter a baptizato &perfoois circumflantibus diligenter inquirat, ü forma debita fit fervata, quam fi fervatam invenerit, circa baptifraum uuftiones tantum fupplere debitas non obmittat. Si vero circa formam erratum fuerit, tunc ipfum denuo baptizet. Quod fi verifimiliter dubitatur, an nuis rite vel non rite fuerit baptizatus, tunc baptizetur fub hac forma. Si baptizatus es, non te rebaptizo, in nomine ·£* Patris, & Filii dt tf» Spiritus Sandi.

Dt

- I tDf^tdie Cbrifetttis, tf «Zi
*'1'?®., /acravwrr»», va/ar*w, &
,*£Γl /sraw *fartum.*

Statuimus, ut in ecclefiis Chrifma, & Euchatiftia, Oleum Sacrum, Aqua Baptifmi, fub fideli cuftodia, five feris conferventur, ne poflit ad alia temeraria manus extendi, pro nefandis aliquibus exercendis. Si vero is, ad quem fpeAat cutiodia, ea incaute reliquerit, tribu* tnenfibus ab officio fufpendatur. Et fi per ejus incuriam aliquid nefandum inde contigerit, grj viori fubjaceat ultioni. Relinqui nolumus incorreAum, quod quidem clerici ecclefiae fic exponunt lupelkAilibus propriis & etiam alienis, ut potiui domus laies quatn Dei bafillc- videantur, non confiderantes, quod dominus in evangelto non finebat, ut vas transferretur per Templum Sunt & alii, qui non folum eccleiia.- dimittant incultas, verum etiam vafa mini(1erii A vellimenta miniflrorum ac palla* Altaris, nec non fic ipfa corporalia tam immunda reljnquunt, quod interdum aliquibus funt horrori. Quia vero aelus no* comedit domus Dei, firmiter prohibemus, ne hujufmodi fuppelleAilia in ecclcfiis admittantur, nifi propter hoftile* incurfus, aut incendia repentina, feu alias necefiirate* urgentes ad ea* oportet haberi refugium. Sictatwen, ut neceffitatereflante, res in loca priftina reponentur. Praecipimus quoque ut in oratorio vafa, corporalia & vellimenta pracdiAa munda & nitida conferventur. Nimis enim videtur abfurdum *in facris fordes* négligera, que dedecerent etiam in profanis.

Dt frftivifttil·) alttomùr*

Ut circa celebrationem feftivilatum fit ecclefiarum noilre provincia concordia fingularum, flatuimus, ut in fubfcriptis diebus tantum clerici & iaici debeant a fertilibus operibus afillinere. Primo in feftiviratibus Chrifti, videlicet; Nativitatis, Circumcifionis, Epiphanie Ac Refurredionis ipfius, cum duobusdiebusimmediate fequentibus, afcenfionis ipfius *fic* Penrecoftes cum duobus immediate fequennbus, Corpori* Chrifti. In feflivitaiibus S. Crucis, Inventionis fcilicet, dc Exaltationis, & omnibus diebus Dominici*. In quatuor fellivitatibu* Beats Virgiί>is Mans, Nativitatis, Annuntiationi*, Purificationis, & Affinnptioois. Item in die Angelorum, quod dicitur feftum S- Michaelis. In ieün rMivirMis S Joaonis Baptiftc. Item in diebus Apoftolorum, videlicet Mathiae, Philippi A Jacobi, Petri & Pauli, Jacobi *majoris*, Bartholonuri, Matthai, Simonis At Jude, Andre·, Thom« & Joannis evangelifte, tranfitus tantum. Item, in diebus beatorum Martyrum, Stephani, Laurentii, Viti, Venccslaipaffionistantum, Adalberts, A quinque fratrum, fcilicet, BenediAt cum fratribus. Item, confeflorum Jdartini, Nicolai, & Procopii. Item, Mari- Magdalene, & Margarethae, LudOTillc paffionis tantum & Catharine. Item in fello Omnium SanAorum. Item epifeopu* fellivitares patronorum fuc ecdefiz, in lua diceceft, poteft facere celebrari. Er quclibet parochial·'* ecclefia feftum pationi fui, in cujus eft honore principaliter dedicata, & anniverfarium dedicationis diem io lua parochia faciant celebrari. Item, in diebus beatorum Marci fir Lucqs Evangeiiftarum, & quatuor doAonun eedefi*» Gregoril, Ambre»...... ni, Aeuftini, fin Hieronymi, quorum feftivitates felicis memori- Bonifacfaa papa mandarit in univerfis eedefns, fab officio duplici iolemniter venerari. Et populta* in fua parochiali ecclefia divino officio pefaudito, ae fua opera licite fe convertit. aWO 4 '

Dt tifrnMitat jfjnifrtit,

Qiidam novitatum avidi feAatores, jejunia per ecclefiam indiâa violant, propter quadam alia jejunia, que faciunt divertisfiftiombus hominum adinventa. Cum autem omne* novirates fint fufpeft·, ftc propter hoc fugiende, ma xtme autem illae, qor SS. Patrum obviant mftituti*, diftriArus inhibemus, ne aliquis quodcunque jejunium ecclefia propter aliud votivum audeat folvere, fed univerfi fidelesutriufque fexus, prafertim a viginti annis fuper omnia jejunia, quae per ecclefiam indicuntur, vel confuetudine patrie approbantur, cum famma diligentia Audeant obfervare, nifi forte aliquis debilitare vel infirmitate gravatus, refeAione cibariorum egeat, fit tunc de licentia faperioris, fi commode adiri poterit. Nec fufficic licentia fimplicis facerdotis, nifi jejunanti periculum immineret.

Dt tctlcfiù alifamthr.

Ecclefiam ieu bafilicam denuo nulhi* «dificet, nee antiquam transferat, nifi per epifeopum vtl eju* commiftarium, in locum ftruAurr ponatur lapis primarius benediAus, alias aedificium diruatur, aedificans temerarius clericus rei laicus canonice puniatur. Nec epifeopt focii dicecefanorum ieu vicarii qui communirer fuflraganei appellantur, hujufmodi pnmarium lapidem ponant, maxime in locis, in qui* bus ecclefi- alias non fuerant, nec cdificatas confecrent, fine dKecefaol licentia fpeciali, qui ex officio fuo providere tenetur, nec ecclefia erigatur fine dote conggra, luminaribus & ornamentis, & abique alterius ecclefie notabili detrimento. Cum autem hufufinodi epifeopo per dkecefanum committitur, ut indioecefi fua ecdefiarum conflruendanun primarios lapides ponat, feu conftraftas confecret, in tali gene* rali mandato non comprehenduntur collegiate ecclefie, nifi de fpeciali ditecefani commiffione; nec poteft ipfius fubditoa folvere, vel ligare. Infuper finguhs patochiaks ecclefie duo* rum altarium, rd maxime trium numero fint contentae, nifi effient collegiate, in quibus Altaria, arbitrio dieeedani, multiplicari poterunt, fecundum exigentiam multitudinis mini, ftrorum.

Quicumque ecclefiaftica bénéficia obtinent, omnino adjuvent ad teAa reficienda vel eedefias vel eedeficandas, colfoftoreseleemofynarampro fabricis ecclefiarum, quos quidem vitricos appellant, deputati Cut otnixom exceptione de plebe majores, & iidem eleemofynas fidelium tncotofultis ecclefiarum reftoribus non expadant.

Dt inuKKiuMt tttlffienmt, & tttkfitfiictntKt PerfttunuK.

Licet laici* in ecclcfiis, in ecclefias ecclefia* fticafve perfooas, ac eorum booa, omnis au* Amitas fit ablata, tam jure canonico quam ciri·

cr civili, nonnulli taaaen faici nitentes in vetitum, A 'immuaitatcs eorum diverfis conatibus infringere moUuotur. Noa fiiper his volentes eorum mifum reprimere, auftoritate hujus facti concilii, fub cbreftatione divini judicii, & malcdifttonis anent· difiriffius inhibemus, ne de cetero ad bujufrnodt temerarias manm pnsfomant extendere, quod videlicet aliquem confugientem ad ecclefiam, quamumcumque maleficium commiferit grave, index lakus feu quivis alius quantamcumque fioculartm dignitatem obtinens feu poteftatem exercens, de ecclefia violenter pr·-fumaot extrahere, immunitatem ecdcfiztaliter violando. Sed potitu ad inftantiam reftoris cedeGe, ad quam fugit, eidem vitam & membra ilhefa confervent, & ipfum pecuniaria vel alia B difciplina puniant mitiori, nifi malefaftor ad ecclefiam fugiens, publicus latro fuerit, velnofturaus predator agrorum, aut fi inipfa ecclefia vel ejus cmmeterio homicidium, vel membri truncationem fub fpc immunitatis perpetraverit. Tales enim quolibet immunitatis privilegio foot indigni. Nullus fub excommunicationis pona in ecclefia vel de ecclefia munitionem feu furtalittum prsefumat erigere vel facere, aut ipfius coemeterium pro ejus firmitate follitis quibuslibet vallare. Nullus laicorum clericum quemcumque deferentem coronam, & habitum clericalem fine demandatione ecclefiaftici Judicis privare prsefumat. Quod fi fecerit, excom^nunicarionis fententiam incidit ipfo faâo, a C qua cum folus papa abfolvere poteft. E* nihilominus in ejus opprobrium clerus civitatis, ville, oppidi vel caftri feu parochis, in quibus clericus captus eft, feu detinetur captivus, eo ipfo, alio non experiato mandato, cefiationem faciat a divinis, donec per dicecefani providentiam, ad cujus notitiam id perferant, fine mora, vel aliter liberetur. Nec aliquis confanguinoorum, feu amicorum clerici taliter captivati, pro ipfius liberatione fub excommunicattonis pona aliquid audeat folvere, vel de folvendo ponere cautionem. Verum fi clericus vagabundus, tu furto, vel alio maleficio deprehendatur & habeatur de faga fufpcftus, tunc ex hacnoftra generali licentia, quam prrfentibus impar- D timur, fecularis poteftas fub tcftimonio tamen clericorum, fi commode haberi poterit, vel alio fide digno poterit malefaftorem hujufmodi captivare* ac eum quam primum ccclefiaftko judici prffentare, juxta traditione» factorum canonum puniendum. Qui autem aufu facrilcgo prvbtum, canonicum, aut quemcumque clericum pro clero fe gerentem occiderit feu mutilaverit, pneter alias diverfas poenas juris omnibus feudalibus, fi qu* ab ecclefia tenuit, fit eo ipfo privatus, & ad ecclcfiam a qua ea tenuit, libere revertantur. Jus patronatus, fi quod in una, vel in pluribus ecclefiis habuit, ipfo fafto perdat, & ad dicDccfanum epifeopum devolvatur, filii ejus & nepotes ufque ad quartum E gradum, per mafculinam lineam defeendentes ad ordines feu quodeumque ecclefiaftictun beneficium nullatenus admittantur. Illi autem, qui omnem malitiam fuperantes archicpifcopum fuerint hoftiliter infecuti, vel eorum aliquem percurierint, ceperint vel occiderint, feu ipfis ma* kfarioribua ad hoc prsfliterint confilium, auxilium, ve! favorenu ipforum filii & nepotes dependences, ut unX' cum fupra ipfis ad hoc quomodolibet cooperratibus, ipfo fafto panas incidunt a jure ftatutas. Eos qui temporale dominium obtinentes fuis fhbditù aliquando interdicunt, ne prclatis aut clericis feu perfoot's ecdefiafticis qukquid vendant aut emant aliquid ab eifdem, neque ipfi* bladum isolant, coquant panem, aliqua obfeqaia exhibeant vd exhibere pmfumant, cum talia in derogationen fibertatis ecdefiaftics vergant, eo ipfo excommunicationis ientenrir decernimus fubjacere.

Infuper prsfetui conflitutione jubemus, ut locum dkecefani cohtra cos, qui ab ecclefiis vel ecdcfiafticis perfonis, pro eorum rebus propriis, quas non negotiandi caufa deferunt, aut deferri faciunt, vel tranfmittunt, gabellam feu thelooeum fuo vel alieno nomine exigunt vel extorquent in fuarum animarum periculum, & eorum, a quibus talia exigunt, praejudicium fic gravamen, excommunicationis & interdidi fententias a jure prolatas, poliquam de hoc ipfis conftiterit, omnino publicent, & a luis fubditis tarndiu faciant publicari, donec illi fic ablata reftituant, & de tranigreffione hujufmodi fatisfaciant competenter. Ad hxc quicumque fervari faciunt ftatuta edita vel conluetudines introduftas, contra ecclefis libertatem, ftatutarit & fcrjptores flaturorum ipforum, nec non poteftates, confutes, redores, & coofiliarii locorum, ubi hujufmodi ftatuta, & conluetudines edits fuerint, vel fervat-, nec non & illi, qui fecundum ea prsfumpferint judicare, vel in publicam formam feribere judicata, in excommunicationis fententiam incidunt ipfo fafto.

De ffoafelibm, dT autrimeiuii.

Si inter virum, & mulierem legitimus canfenfus interveniat de prsefenri, ita quod unus alterum mutuo confcnfu, verbis conflict's expreffc recipiat utroque dicente: Ego accipio te in meam, & ego te in meum, vel alia verba confcnfum exprimentia de przfenti, non licear alteri ad alia vota tranfire. Quod fi fecerint fecundum matrimonium, immo verius adulterium de fafto contrarium, etiam fi fit carnalis copula iubfecuta, feparari debet, & primum in fua firmitate manere. Verum fi inter ipfos accetlit tantum promiTte de futuro matrimonio contrahendo, utroque dicente: Ego te recipiam in meam, & ego te in meum, five verba fimilia, & alter eorum, antequam carnaliter fe co?'nofcat, aliam feu alium per verba fibi defponaverit, de prsfenti dato, quod prima promiffio de futuro per interpofitionem fuerit juramenti firmata, ei tamen prsjudicat, de prsfenti dcfponfatio port fecuta. Illi vero, qui primam promifliooem per fecundum contrarium irritum fecit, eft de violatione fidei pqmiiemia injungenda. Carualis vero copula fi fequatur, promiflioaem de futuro, eo ipfo matrimonium efficit, fic quod in nullo prsjudicat quicumque contrarius matrimonialis poftmodum fubiiecutus. Confiitutioaem quoauc generalis concilii, tum inhibitionem contrahentium periculis provideo tem centemus diftririius obfervandam, ut cum matrimonia fuerint contrahenda, diebus dominicis vel aliis fefiivis in ecclefiis, per presbyteroe coram plebe publice proponatur, trium dierum ad minus, termino praefinito, ut infra illum <j«i voluerit, & valuerit legitimum impedimentum opponat. Sed & ipfi presbyteri nihilominus invenigent, utrum aliquod impedimentum obfiftat, & fi nec per oppofitionem alicujus, nec per invaftigarioocm propriam infra eumdem terminum inter volentes contrahere aliquod impedimentum mvenerint, presbyteri ipfi faftis in-

CS^ interrogationibus confoetis «os non differant copulare Si sero ex oppofitiooe rujufeumque sel 'lon,ra copulam contrahendam apparuit ptobabilis conjectura, per presbyteros interdicatur contraâus publiée & expreffe, donec quid fieri debeat fuper *co*, per epifeopum vel ejus officulem, ad quorum htrc notitiam perierant, fint edodi. Si quis autem ediâo hujufmodi prçtermiffo clandeftina vel interdiâa conjugia inire pr®<umpferit in gradu prohibito, etiam ignoranter, fobofcs de tali conjunâione fufeepta prorius illegitima cenfeatur, de parentum ignorantia nullum fubhdium habitura : cum. ipfi parentes taliter contrahendi, affeâatorcs ignorantia: videantur. Pari modo proles illegitimacenfeatur, *ii* ambo parentes impedimentum icientes legitimum, prêter eccl. intcrdiâum, etiam in confpedu eccleftc contrahere prxiumpferint. Sane, ii parochialis facerdos hujufmodi clandeflinas conjunâiones prohibere contempferit, aut quilibet regularis, qui eis prefumpierit interdie, per triennium ab officio fufpendatur, gravius puniendus, fi culpae qualitas poftulavcrit. Sed & iis, qui taliter copulare pnefumpierint, etiam nullo alio impedimento obftante, condign* pernitentia per epifeopum injungatur. Si quis vero ad impediendam legitimam copulam, malitioie impedimentum objecerit, canonicam non effugiet ultionem. Nullus autem elapfo dido denuntiationis termino, matrimonium audiatur accuians, feu contra illud teftificans, nifi denuntiationem hujufmodi probabiliter ignoraverit, vel nifi jure:, quod poti terminum denuntiationis illud didicerit, quod opponit, & quod ad hoc ex malitia non procedat. Cum autem presbyter contrahentes matrimonium legitime copulavit, eis benedi&ionem facramenralem impendat, fi neuter contrahentium altas fuerat in matrimonio conftitutus. Nam fi benedicetet fecundas nuptias, per epilcopumcutn litteris teffimonialibus ab officio beneficioque fufpenlus ad tedem apoftolicam eft mittendus laici fub excommunicationis perna nubentes non audeant copulare, nec aliqua ftattita condere, que libertatem contrahentium matrimonium impediant quovis modo. Cognitionem vero caularum matrimonialium plebani & decani rurales fibi penitus noverint imerdiftam.

De cognitione fair:txsl: .

Spiritualis co matio five compaternitas in viginti cafibus matrimonium contrahendum impedit & dirimit poll coniratfum fcilicet, inter levantem & levati.m, levatum filios levant:s, levatum dt conjugem levantis prius cognitam. Parentes levati & conjugem levantis prius cognitam, levantem & parentes levati. Item inter baptizatum & baptizantem, baptizatum & filios baptizantis. Baptizatum & conjugem baptizantis prius cognitam. Parentes baptizati, & conjugem baptizantis, prius cognitam. Baptizantem & parentes baptizari. Item, inter confirmatum & levantem, confirmatum & filios levantis, confirmatum, & conjugem levantis prius cognitam I Levantem *tx.* parentes confirmati. Item, inter confirmatum & confirmantem, confirmatum & filios confirmantis, & conjugem confirmantis prius cognitam. Parentes confirmati & conjugem confirmantis prius cognitam, confirmantem & parentes confirmati. Ne igitur occafione ipirttaalis cognationis in matrimonio difficultates emergant, diftriâc precipitous, ut ad prediâa Baptifmi & Confirmationis iscramenta, per que tantum compaternitatcshujufmodi contrahuntur, fotam unus .ir vel mulier cum compatre levante de cetero admittatur, non obftante in contrarium prava confuetudine, cum fit contra facronun canonum inftituta»

AMMO c^RI*rI

Z>r ConQngxinjtote ff jfjflnitété.

Qui divino timore poftpofito in animarum fiiarum periculum fcienter in quarto vel infra confanguinitatis vel affinitatis gradu, aut cum moniaiibus contrahere marrimonialitcr non verentur, necnon religiofi & moniales, ac clerici factis Ordinibus conftituti matrimonia contrahentes, prêter alias panas juris, excommunicationis fcntentiam incidunt ipfo faâo.

De eo, duxit i» metrimonixm poilnit per edxlteniem.

Habens uxorem legitimam, fi adultcie fue hoc fcicntt promittit fidem de ea ducenda poli moitem uxoris, vel cum ea de faâocontrahit, carnali copula precedente vel fequente, non poteft cum ipfa, legitima mortua, in matrimonio remanere. Si vero fecunda duda contradunt cum alia ignorabat, tunc fecunda inflante cum ea compellitur remanere. Compulfionc autem hujufmodi durante, fi vir cum tertia contrahit, tenet contraâus, eft tamen fibi propter hoc pernitentia imponenda. Similiter fi ipfe vel adultera fua, mortem uxoris legitime effcdualiter procuravit, non poteft adulteram aliquateuus ducere in ùxorem. Idem fi uterque etiam fine adulterio in tnortein legitime effet machinatus cum effeâu

De Simonie, Ô ne eliqttid pro fpiritnelibm exigetur vel promittetter.*

In tantum peccatis exigentibus corda quorumdam presbyterorum fimoniaca pravitas depravat, qui nec Baptifmi, Euchariftiz, Panitenaut Extreme unâionis facramenta, nec benediâionem nubentium, aut excquias feu fepulturam mortuorum, five alia quocumque fpiritualia fuis volunt fubdiris minillrare, nifi pro hujufmodi feu adminiftratione ipforum eis tolvatur vel promittatur pretium,-pro fue turpitudinis excufatione, immo verius accufatione, diuturnam confuetudinem protendentes. Ne igitur tam perniciofam venalitatem pravitatis fimoniaco per impunitatem vendentium videamur noftris temporibus approbare, hujusfacriapprobatione concilii duximus fiatuendum, quod fingula prediâa facramenta fit res faers non obftante quacumque coofuetudtoe io contrarium, que cenfcnda eft potius corruptela, per presbyteros, fine exadtone cujufcumque temporalis emolumenti libere conferantur. Et quicumque de cetero premifforum, vel alicujus ex predtâis venditor fuerit deprehenfua, fi eft reâor ecclefie perpetuo ipfa privatur, fi vero vicarius, lcu focius reâoris fuerit, ad cpifcopalcs carceres, ut ibi perpetuam agat pcenitentiam, detrudatur. Verumtamen, fi laici nollent rationabiles, fic approbatas ecclefiarum confuetudines obfervare, tunc non per ipfos presbyteros, cum in propria caufa judices efle nequeant, fed per epifeopum vel ejus officialem fummanc, & de plano de hoc veritate cognita ad

ea-

ANNO CHRISTI »»«<.

earumde m obfavatfoora per sanfwam eoelefia- fticam compellantur. Prcterea archidiaconi locerum feu decani rurales, fi pro facris liquoribus vel chrifinate dc oleo per fe vel alios aliquid pruiumpferint extorquere, fuis beneficiis perpetuo /polientur

De Judeit.

& fi Judaeos, quos perpetua culpa perpétuai Cervituti fubjecit, pietas chriftiana receptat, dc fuftineat cohabitanonem illorum, ingrati tamen efle non debent, ut reddant chriftianis pro gratia contumeliam, fit de familiaritate comtemptum, & illam retributionem impendant, quoturn juxta vulgare proverbium: Mus m pera, B Serpens in grenro, ôc ignis în finu, fuls consueverunt hofpitibus exhibere. Accepimus autem, quod Jutai Chriftianas puerorum fuorum smtrices, quod non tantum dicere, frd etiam Dcpbandum eft cogitare , cum illas recipere Carpus dc *Sanguinem* Jefa Chrifti contingit, Sc triduum antequam eoa kfrentlac effundere cnrut in latrinam. Alia infuper contra fidem catholicam deteftabtlia At inaudita committunt, propter qua fidelibus eft verendum, ne divinaa indignationem incurrant, cum eos perpetrare fimecnt, otue fidei noftra confufio» [redacted]pom inducunt. Inhibemus ergo diftriâe, ne de caetera notrices fini obftetrices, vel fervientes Subeant Chriftianos, ne ipfos ex familiaritate C nimia, ad fus infidelitatis errorem pertrahant, £ ne filii Item, filiis famulentur ancillc, fed unquam fervi a Domino reprobati, in cujus mortem nequiter conjurarunt, fe ialtem per cfle&um operis recognofcaat, fervos illorum, quos Chrifti mors liberos, dc illos fervos efiècit. Si vero hac prohibitione noftra , immove» xius apoftolica contempta , nutrices obftetri. tes, & aliam familiam, non dimilerint Chiiftianam, epifeopi locorum fub excommunicationis peena, inhibeant diftriâe omnibus Chn. flianis, ne cum Judxis commercium aliquod audeant exercere . Quia fimilitudo exterioris habitus, quem Judai cum Chriftianis indiftin—. Aum deferunt, plerumque tantum periculum u inducit, quod per errorem Chriftiani Judaeorum, et Judaei Chriftianorum mulieribus comtnifcentur. Ne igitur tam damnate commixtionis excettus , per velamen erroris hujufmodi quandoque fimulati, ulterius exculari poffit , ftatuimus, ut mafculi Judrorum in capitibus fuis pilea lata, ut antiquitus confueverant, et non caputia, deferant. Mulieres vero fub peplo, five aho velamiae, capitis uinarium, five levaturam eminentem fupra frontem ponant, fic, quod omni tempore per hujufmodi figna, a Chriftiants difcernantur. Qur figna, fi Judaei infra dnorum tnenfium (patium , a publicatione pnefentium non aftumpferint, ut eft,P diftum, ex tunc cis, per excommunicationis& fententiam chriftianorum communio fubtrahatur, et in pmnam temporalis domini loci, qui ipfba ad hoc non compellet, cleros fiecularis et religiofus «vitatis, Oppidi *ieu villa,* in qui. bus Jutai taliter indiftinfte morantur eo ipfo generalem cellationem factant a divinis, donec pes Judaeos ftatuta prefenti fuerit ob> ditum.

la die Parafceven dominies Paffioats Judai in publicum non prodeant, et per rotam illam diem oftia et feneftras fuas claufas teneant, ne *ia* chriftianoiumconfpeâum , qui tunc

A inrrudtum pufkorv ecororum exhibentes lamentationis figna pneteodunt, per fuas deriftones<<fe-blăf[redacted]as-io contumeliam prioGliant creatoris. Nulli eorum publico praficiantur officio · Si quis autem huic commiferit, excommunicationis fenteotia innodetur: Judaeo vera officiali, tamdiu Chriftianorum communio io commerciis dc aliis denegetur, donec *in* ufutn pauperum chriftianorum , fecundum providentiam dieecefani *epifeopi* converraturi quidque fuerit a chriftianis adeptus, occafione officii fic fufeepti , dc officium cum pudore dimittat , quod irreverenter aflumplit. Synagogas novas conftruere nullatenus admittantur**, "fed antiquas, fi corruerunt, vel ruinam minantur, rcdificare poterunt.- non autem, ut eas exaltent, aut ampliores, aut pracifiores faciant ,· quam antea fuifle nofcunrur, qur utique pro magno debeant habere, quod in veteribus fynagogis , ôc luis obfervantiis tolerantur. Ad baptifmum non cogantur inviti, nec in perfonis vel rebus fuis, fine judicio puniantur. Nec in fuis feftivitatibus perturbentur, nec eorum aemeteria' per exhumationem corporum, vel alias violentur.

Dt btreheti

Heretrci quarumcunque feâarum , dc erpdentes ipforum erroribus , nec non recepta·* tores defenfores dc fautores eorum excommunicari funt , quo univerfi fideles chrifti , maxime parochialcs presbyteri, dieecefanoloci, vel inquifitori haeretica pravitatis denuntiare tenentur, ut pro fuis demeritis ultionem recipiant , & ne fidelium corda, eorum dodrinis pefliferij corrumpantur.

Contra cLriftiantj.

Qui ad ritum tranfienutt vel redierunt Jis. deorum, etiam fi hujufmodi redeuntes, dum erant infantes , aut mortis metu, non tamen abfolute feu pnecife coa&i baptizati fuerint , fb tanquam contra haeretcos, fi fuerint de hoc confetti, aut per Chriftianos feu judeos convi&i,- &-fient contra fautores, receptatores & defenfores talium, procedendum.

Dt raptorihu.

Mandamus tiniverfis plebanis dc aliis clericis , cujufcunque funt ftatus , in virtute S· obedientia , fle fub peena privationis beneficii, ne aliquem raptorem, proicriptum, bannitum , profugum vel incendiarium, aut eorum rapinas in domibus tuis recolligant, vel confervent; aut ipfis etiam extra domos fuas, expenfas feu alimenta mmiilreni , five ipforutn litteras vel legationes ad quafcuoque perfonas perterant, a quibus plerumque hujuimodi peftifemm genus hominum , per comminationes de occidendis perfonis, vel earum bonis cremandis, iecunias extorquere conamur.

De nfxrit & nfttrariii.

Ufurariorum pravitatem, qui plerumque mercatorum famam inquinant, dum fub mercatio» nis velamine divertis adinventio fraudibus, plus fecum contrahentes damnificant, quam illi qui nullo quafito colore, direâe mutuant ad ufuras, detegere cupientes, & ne etiam juris iguo. G ran-

ANNO CHAIS II »10-

>> rantiam fimulatam circa hoc poffint praetende- A
---re, fit fic fuos errores de cattero frivolis ra-
cHR^ri tionibusexcufare. Declaramus & dicimus, quod
,/J1* cum uiurâ tantum committatur in mutuo, mutuum autem io iis rebus confidat, quas determinantur numero, pondere, vel menfiira, non folum is, qui expreffe rem hujufmodi eo pa&o, vel principaliter ea fpe mutuat, vel aliquod emolumentum temporale ultra fortem recipiat, quantumcunque fit parvum, five fitfru-Aus, feu proventus rei pigoorate, in fortem non computat, ufurarius eft cenfendus,· fed dc ille, qui mercem quatneunque venditionis tempore, communi cftimatione minus valet, & quam tunc venditurus erat, carius vendit, folutionem pretii differens, ea vice, & qui (la- B tim folvit pretium cujufcunque rei emptae, pro minoii, quam tunc valeat, lucri caufit, ejufdem rei traditione dilata, ad terminum, in quo confiât, ipfam rem plus valere, (Jfurarii hint cenlendi, & qui tales effe probari poliunt ad notitiam dicecclanorum, vel eorum officialium perferantur, ut per eos ad reditutionem uiurarum ipfi, vel eorum hsredes diftriâione canonica compellantur. Confeflores autem in foro anim«, tales ad reftitutioocm inducant efficaciter, fi foarum animarum damnationem cupiunt evitare. Sane, fi quis in illum errorem inciderit, ul pertinaciter affirmare prxfu* mat, exercere ufuras, non ede peccatum, ille, velut haereticus condemnetur. Praecipimus C autem plebanis locorum, ac illis, qui habent officium praedicandi, quod faltem femel fingulis meofibus ftatutum praeiens, fidelibus exponant vulgariter, ac eos falutaribus inducant monitis, utptbftineant a criminibus & fraudibus uiurarum. Et innotefeant omnibus, ac eis in remedium peccatorum fuorum injungant, ut ipfi in notlro, feu iuffragancorum noftrorum conGlloriis, ufuras, aliquo de przdiftis modis folutas, repetant, vel, fi nondum folverint, fed folvere promiferint, a proiniflo fe, & (uos fidejutfores abfolvi petant.

De FalfaruJ.

Plerumque parochialium ecdefiarum redoxes., & alii fimplices clerici, decipiuntur per falfarios litterarum, dum juris ignari, falfitatem eorumdera, qux non folum in figillis, & eorum applicatione, verum etiam in raforis chartarum, & alias multipliciter perpetrantur, deprehendere neicicntes, fallas pro veris receptant.

Volentes igitur inconvenientiis & periculis, que ex hujulmodi incauta credulitate fequuntur, occurrere, (latuimus, ne de extero aliquis plebanorum, vel quacumque alia ecdefiailical perfona, litteras, qua· dicuntur a fede apoftolica, vel ejus pœnitentiariis, feu a quocumque alio, de ignotis partibus, foper indulgentiis, E petitionibus dicemolyoarum, vel difpenfationibus, feu quibufeunque aliis negotiis impetrare, in favorem vel pnejudicium cujufcunque audeat approbare, nec ipfas, in fua ecclefia permittat aliquatenus publicare, nifi prius per dkxcefani loci, vd c)us officialis patenta littenufoerint approbate. Qpod fi ponitor» hujufmodi litterarum, contradicente plebano, eas publicare, vel earum pnetexiu eleeraofyoas feu alios quofeunque aâus prstfumpferint exercere.* ipfo plcbanus, eos cum rebus fuis auâoritatem habet arreftandi, cum adjutorio, fi opus foret, brachii fecularis, fic, quod ipfos una cum rebus et litteris diœcefano vel archidiacono loci, quam cito commode poterit, ftudeat pr*. lentare. *****

De fatilegri,.

Parochial» presbyteri plebes foas frequenter informent, ut fciant fortilegasartes, et incan» tattooes, fub prolatione quorumque verborum, vel feriatura charafterum, quibuslibet infirmitatibus hominum feu aninulium, nihil poffii conferre remedii, vel (leriiitati agrorum vel arborum, feu poteftati tonitruorum vel grandinum providere, et eis fub excommunicationis pœna pracipiant, quod a fortilegiis et fuperilitfotubus quibufcunque abftineant, Dec fortilegos confulant, vel ad dotons fou recipiant: fed quod ipfi plebaoo talea denuntient, ut turpitçr dchondlati, ejiciantur de plebibus, neper cos fimpliçium conlcientias polluantur.

De exemnmaueete, interJtfb, vel faffe»/e ctlebrente.

Is, qui celebrat majore excommunicatione ligatus, aut cui eft ingreflus ecclefias interdidus, fi in ea fe divinis ingerat celebrando, vel concelebrando in fuo agens officio ficut prius, et ille qui fcienter celebrat in loco fiippofito interdifto, irregularitatem incurrant, a qua nequeunt per alium, quam per Romanum pontificem liberari. Talis etiam, cui eft ingreflus ecckfix interdiftus, fi interdiAohujuf, modi durante decedit, non debet, ficut neo excommunicatus excommunicatione majori, in ecclefia vel coemeterio ccdcfiaftico fcpeliri. Illi vero, qui fcienter celebrat prnfente excommunicato excommuuicatione majori, eft tngreflus ecdefia interdidi». Et fi hoc interdiâo durante celebrat, irregularis efficitur, ah ea tantum per fummum Pontificem liberandus. Qni autem fic irregularis in contemptum clavium divina prcfumpferit profanare, beneficiis fuis privetur perpetuo, ct nihilominus fubjicia- D tur poenitentiae carcerali.

De injurii, & danam daM.

Si culpa tua alicui faAum eft damnum, vel injuria irrogata, feu aliis irrogantibus auxilium prebuilli, aut hxc imperitia tua, fcu negligcntia evenerunt, de jure foper iis fatisfaoere te oportet. Nec ignorantia te cxcufar, fi fcire debuiili ex faâo tuo injuriam verifimiliter poffe contingere vel jaâuram. Quod (i animalia tua alicui nocuerunt, tum ad fatisfa&ioncm teneris, nifi eadem animalia dando paffis datonum, velis liberare teipfom, quod tamen ad liberationem tuam non 'proficeret, fi fera animalis, vel que naturaliter confueverunt noce* re, dato, quod domeflicara foiflênt, et quam debueras, non curafti diligentiam adhibere. licet ille, qui occafiooem damni dat, damnum videtur dedifle; (ecus tamen eft in illo dicendum, qui ne damnum accideret, de contingentibus ntl obmifit. Et fi injuriam paffus fecundum chriftianitati* legem injurianti rancorem cx corde, gratia, pro Deo dimittere teneatur, fatisfadionem tamen pro eadem, co> rara competenti judice, poteft petere dimiffio. oe rancoris bujufsoodi non obftante.

De

ANNO CHRISTI

Dt pemittntiii tf rmiffioitibiit.

Omnis utriufque fexus fidelis, poftquam ad annos diferetionis pervenerit, omnia fua folus peccata, faltem temel in anno, fideliter confiteatur proprio facerdoti , fle injundam fibi yceoitentiam pro viribus ftudeat adimplere, fuicipiens reverenter ad minus in Pafcha Euchariftie Sacramentum, nifi forte de proprii facerdotis confilio, ob aliquam caufam rationabilem, ad tempus ab ejus perceptione duxerit abflinendum, alioquin fle vivens ab ingieffu ecclefiz arceatur flt morieas Chriftiana earcat fepultura. Unde hoc fiftntarc ftatutum frequenter in ecdefiis publicetur, nequifquam exigno- B rantûe ccecitate , velamen excufationis affutnat. Si quis autem alieno facerdoti voluerit jufta. de caufa fua confiteri peccata, licentiam prius poftulet flt obtineat a proprio fecerdote, cum aliter ipfe illum non polfit lolvcre, vel ligare. Sacerdos autem fit diferetus fle cautus, ut more periti medici , fuperinfundat vinum flt oleum vulneribus fauciati, diligenter inquirens, dt peccatoris confitemis non alterius circumftantias, flt peccati per circumlocutiones cautas, maxime circa inufitata peccata, quibus prudenter intelligat , quale ei debeat praebere confilium , flt remedium adhibere , divertis experimentis utendo ad fanandum aegrotum. Nam fi peccator dicat, le non pofle , C vel nolle in futurum ab aliquibus peccatis mortalibus abftinere, dato quod de praeteritis pœnitentiam Gt paratus fufeipere , tamen, quia contritionem veram non habet , quas requiritur , quod flt preterita plangat, flt in futuro abeifdem fle fusilibus abftinere proponat, abfolvi non debet, fed ejus confcffiooe recepta, crebris flt falubribus monitis ad abftinendi propofitum aliquali fibi impofita poenitentia inducatur . Caveat autem Sacerdos omnino , ne verbo aut figno, aut alio quovis modo feriofe. vel jocofe prodat aliquatenus peccatorem ; ied fi prudentiori confilio indiguerit, illud abfque ulla expreflione perfona caute requirat . Qiioniam qui peccatum in psnitentiali judicio ii- D bi deteâum prefumferit revelare , non folum a facerdotali officio decernimus deponendum , verum etiam ad agendum perpetuam pcenltentiam in arâum Monafterium detrudendum .

Presbyteri circa principium quadragefimz , in fuis praedicationibus, luas plebes follicilent, ut confeffiooes fuorum peccatorum ad finem ipfius quadragefitnz non differant , fed eas itaiim faciant, cum jejunium, feu alia quacunque bona opera ad falutem non ptofint in peccatis mortalibus conftitutis; fle induti fiiperpclliciis in ecclefia confeffiones audiant, pœnitentibuS, qui confitentur fe furtis, rapinis, ufuns vel aliis fraudibus facultates aliorum ab- E ftulilfo , ante omnia male ablatorum reftitutionem injungant, in toto vel in parte, prout corumdem fe facultates extendunt , cum non dimittatur peccatum, nifi reftituatur al> latum. Non confitentibus fibi praeite comparationes miffarum ityungant, fed mandent certum quod erogandum pauperibus presbyteris , vel aliis, prout rationabilius devotioni videbitur congruere confitentis. Cafus refervatos aultoritati fummi pontificis , vel epifeopis, de jure ad eofdetn remittant, nifi habens cafus hujufmodi, fit in mortis articulo conftitutus,

A quo ceffante periculo, fuper criminibus pi par ve) epifcoporum au&oritati rctervatis, pro recipienda poenitentia ipforum , vel pœnitentiariorum eonundem, fe confpeftui reprasfentent. Cum autem vocatur presbyter ad curandum infirmum, prit» quam deferat ad eum corpus Chrifii ipfius, fi non imminet mortis periculum, familiariter confeflio oem recipiat, ne per multorum pnafentiam' & tumultum , qui ob devotionem & indulgentias comitantur ipfum presbyterum facramentura cuchariftiz defetentem , impediatur devotio confirentis

Ab infirmis in periculo mortis polit», pura eft inquirenda confeflio peccatorum, non tamen illis imponenda eft quantitas pornitentie, fed innote cnda, & cum amicorum orationibus & eleemofynarum Audit's , pondus poenitentiae fublevandum, quod fi forte migraverint, ne obligati, a communione & confortio venias fiant alieni. A quo periculo fi divinitus erepti convaluerint, penitentia; modum a facerdotefibi impolitum diligenter obfervent. Et ideo fecundum auâoritatem canonicam, ne illis janua pietatis claufa videatur , orationibus & confolationibus ecclefiafticis , facra unftione olet inunâi , fecundum ftatuta facrorum patrum, communione viatici reficiantur . Aliis vero, pro qualitate peccati & praefidentium arbitrio, tempora penitenti* funt decernenda. Licet fratribus praedicatoribus & minoribus fit a jure permiffum, ut ex eis perfbnae lufficientes idonea, yita probate, diferete, modefiz atque peritae, per eorum certos fuperiores eleâs & prztentatas dyœcefanis locorum, in eorum civitatibus & dicecefibus, de ipforum humiliter petenda licentia, gratia & beneplacito confeffiones fibi confiteri volentium, audire, & imponere penitential falutares, & abfolutionis beneficium impendere poflint I Qtiia tamen fumus certo certius informati , quod iidern religiofi contempta ejufdem juris forma , indifferenter omnes, dummodo fint presbyteri, etiam non praetentati epifeopo confeffiones audiant Cingulorum , in apertam damnationem tuarumW, fle fibi confidentium periculum animarum. Né per errorem hujufmodi anime fubditorum noftrorum periclitentur, de cetero, hoc facro provocante ac approbante confilio, omnibus re&oribus parochialibus noftrarum diœcefis flt provintic firmiter inhibemus, ne parocbianos fuos permittant didis fratribus confiteri , nifi illis duntaxat, qui pir patentes litteras diœcefani epifeopi, pro ipfis confeffionibus audiendis, nominatim fuerint deputati . Quas quidem litteras de cancellarie noftra fle fuffraganeorum noftrorum, gratis, & fine folutione pecunia aliqua ipfi fratres habent recipere, flt eas redores ecclcfiarum ad requiiittonem fratrum ipforum, fub excommunicationis pœna teneantur in fuis ecdefiis publicare. Verumtamen fi epifeopus fratribus ipfis, ut premittitur, dedis flt praetentatis fine caufa recufaverit audiendi confeffiones licentiam exhibere * ex tunc fratres ipfi, ex fpcciali conceffione apoftolica id faciendi, habent liberam facultatem. lo nullo tamen cafu, circa abfolutionem , majorem auâoritatem habent, quam parochiales presbyteri, nifi epifeopus vel fuperior, qui poteft , ipfis uberiorem gratiam ipecralitcr duxerit concedendam . Nec etiam poffunt didi fratres, feu quivis alii religiofi, clericis, vel laicis, fine fpeciali licentia parochia!» presbyteri, miuiftrarc alia facratnenra; fle qui contrarium

ANNO CHRISTI

Curium faciur.t , excommunicationi» fentantiam A rit in cafibus, cui eidem epifeopo fpecialitcf" I *
**"■' --incidunt ipfo fado. referventur, nullam habet penitus poteftatem, ANNO
CRRTcrr *n Ecclefiis quoque parochialibus, didi fratres predicate non poflunt, nifi de ipforum rectorum beneplacito & affenfu. Cum autem fratres ipfi, diebus felbvis, in fuis domibus , in inane, praedicationes faciunt , oon eas in tantum protrahant, quod plebs ad predicatiopem & tummam miflam fu» parochia, quibus tunc intereiTe ı-nentur, negligat horam debitam veniendi. Nec psrochianos in fuis termonibus detineant, nifi forte domorum fuarum fertivitales indicent, nec gyrando per ecdefias & eorum ambitus , populum aqua benedida a(pergant, aut cereorum, cinerum, vd frondium palmarum beriedidionibus occupent, cum β talia in parochialibus eccleftis de jure & ant qua confuetudine peragamur. Non impediant etiam didi fratres per luas pnrdicationes & proceflionesfolcmnes , quasobfenat ecdefia generalis , quin immo, fratres ipfi fe in his debent parochialibus ecclefiis conformare.

Plerique epifeopi, per indiferetatn & fuperfir.am indulgentiarum conceffionem, claves ecclefix contemptibiles reddunt, & pernitentialem fatisfadionem enervant, non advertentes, quomodo romanus pontifex , qui plenitudinem obtinet potertatis , in hoc tantum moderamen confueverit obfervare, qui in cappella fua perfonaliter celebrans vei /redicatis, intereffeotibus contritis & confertis, ad maximum VII. C annos Indulgenti», & carenas (otidem largitur. Ne igitur per temeritatem hujufmodi fimplicitati fidelium de cetero illudatur , decernimus , ut fecundum difpofitionem juris communis, cum dedicatur bafilica, non extendantur indulgenti» ultra annum, five ab uno folo, five a pluribusepifeopis dedicetur. Inanniverfario vero dedicationis tempore, quadraî;inta dies, injundis penitentits, induira remifio non excedet. Et fimiliter quando ex aliis rationabilibus caufis, per litteras (uas Epifcopus hujufmodi remirtiones fuis fubditis voluerit indulgere, quadraginta dierum, & non amplius, numero fit contentus. Nec rcr.i ttentiutn indiligentias fubditi participant alieni, nifi hoc, D ut ipfi, uti portent , eis proprii judices fpecialiter duxerint indulgendum. Huic autem flatuto necellario duximus annedendum, quod nuilus clericus fecularis vel religiolus, exemptus vel non exemptus, in ecdefia iua, feu monaflerio, indulgentias, prxterquam dicecefani loci, audeant publicare, vd nili per dicecefani patentes litteras fuerint approbat». Nam frequenter in diverfis ecclefiis five locis, multotum annorum fic carenarnm indui ;enti» , (ub (-ominibus lummorum pontificum , & etiam 'epifeoporum ignotorum conceduntur, quaprofter nimium eXceflum dc falfitate vehementer unt fufpedz. Et propter hoc hujufmodi indulgemiaium litter», per Dyœcdanum exami- E nan fic approbari debent, cujus intereft, ne ıpiius iubditi ex fpe, quam hujufmodi mendofas fit falfas indulgentias obtinent, ab agendis condignis pœnitçntits retrahantur. Prohibemus infupei ne publice pernitentes alias quam in die Grn» Domini reconcilientur ecdefiz, & eis relaxentur caren», & nifi udem a fuis plebanis tertimoniales portent litteras , quod vere fnnt pernitentes , fit quod jam poenitentiam, vel ejus panem aliquam peregerunt. Si epileopits *fuo* fnbdito concertent, ut fibi poffit idoneum digere coofcilonm, ille quem is clege-

nifi hoc m concefl&ooe fpecialiter exprimatur, cum in generali cooceflione i'la non veniant, 1 quas non effet quis verifimiliter in fpecie cooceilurus. Nulla quoque poteft confuetudine introduci , quod aliquis prater fui fuperioris licentiam, confeflbrem fibi eligere valeat, qui eum poffit folvere vel ligare.

Pe fententit fccontmmicetionif, , interdi&i,

Sacro approbante confilio prohibemus , ne quisquam pnelatus vel judex, de jure vel eoofuetudine excommunicandi poteftatem habens, in aliquem procedendo, tamquam judex excommunicationis fententiam , nifi competenti admonitione premiffa, & prefer)tibus perfonis idoneis, per quas, fi neceffe fuerit, poffit probari monitio, promulgare prefumat. Excomm.inicatiooem autem in (criptis proferat, & cautam excommunicationis exprefle feribat , propter quam excommunicatio proferatur. Exemplum etiam hujufinodi feripure excommunicans teneatur excommunicato tradere infra menfem, fi fuerit requifitus, fuper qua requifitione, volumus fieri publicum inftrumentum, vel litterar teftimoniales confici, figillo autenthico confignatas. Si quis autem Judicum bujus conftitutionis temerarius extiterit violator, etiamfi alias fuerit jufta excommunicationis fententia , per menfem unum ab ingreffu ecclefue & divinis noverit fe fufpenfum. Et hrc eodem, in fufpenfionis & interdidi fententiis, volumus obfervari. Plebant vero feu parochia, rum redores excommunicandi audoritatem fibi noverint penitus tnterdidam. Qyod fi propria temeritate quempiam excommunicate prrfumpferint, fuperioris arbitrio proinde puniantur, Cum autem in prolatione fententiarum hujufmodi magna maturitas requiratur, epifeopiOc alii judices ecclefiaftici, fententias *ipfas*, per fe ipfos, in rebelles proferant, fic demum publicationem (eu denuntiationem earamdem plebani; locorum committant. Qui commiffione fuper hoc feu mandato recepto, induti faccrdotali vtfte ad altare, £r« in ambone ecclefiz rtantes, expofita populo excommunicationis caufa , accenfis candelis, proje&is ad terram, excommunicatum denuntiabunt publice, fic precipient, ut ab ipfius communione abftineant univerfi . Denum iare etiam debçt epifcopus eum, quem excominunicavit, vicinis epifeopis, qui ad ipfius requifitionem, talem in fuis dicecefibus cxcommunicatum denuntiabunt, fic ipfum tanquam'excommunicatum vitabunt, fie a fuis fub. ditis facient ardius evitari,

{hir *ehfolutitn;] beneficium pervipendient.*

Nonnulli majori excommunicatione ligati , & publice denuntiati, ablolutionis beneficium parvipendunt, cx eo , quia clerici fcculares β rchgiofi, & maxime exempti, eis non folum in communibus adibus, fic extra divinum officium , verum etiam in divinorum celebratione communicare prgiumuDt . Er fi quandoque clerici ipfi, de communione feu participatione hujus arguuntur, refpondcnt nonnunquam mendaciter , quod talis excommunicatio ad «orum notitiam non pervenit. Quia vero excommunicato* excommunicatione majori , tam

ô''

ANNO CHRISTI

tam exempti, quam non exempti vitare tenen-A fUrt & fi eis communicant, excommunicatio-nis incurrunt minorem, ne fit neceffarium, quod Angulorum auribus fingulariter inculcetur, ex quo fententia ipia publice promulgatur, definiendo flatuiraus, quod, quando excommunicationis fententia in eccletia cathedrali, fynodo, parqchia propria, vel alio loco debito, fle patenti J fokmnirer fuerit promulgata feu publicata, ipfi excommunicato participans, fe, quin bujvfiinodi canonice puniatur, per ignorantiam,'nullatenus valeat excufare, nifi doceat, quod tempore promulgationis ipfius fententir fuerit extra draecefim, vel alibi, in tanta diftantia conftitutus, fic, quod ad eum talis excommunicatio non pervenit, nec potue-B rit verifimiliter pervenire. Jnfuper ille, qui, dum effet fanus corpore, abfolutionis beneficium, a fententia excommunicationis, qua innodatus exiflit, petere negligit feu contemnit, in argritudinis Jeâo, abfolutionem petens, non antea abfolvatur, donec ponat idoneam cautionem, quod, five convalelcat, five moriatur, fecundum poffibilitatem fuam per fe, vel per alium, plenarie fatisfaciat <k commiffo, ratione cujus fuit excommunicationis vinculo innodatus. Qui vero cxcommunicatusmoritur, ipfius cadaveri chriilunurum rommunio denegetur.

Dt vtrhtrian figuifictliont.

Intelligentia verborum, ex caufis dicendi, affumenda cfl.' quia non fermoni res t fed rei cfl firmo fubje&us. Verba, cx communi ufu, lunt intelligenda.

Dt ftgulii jurif.

Dubia, in meliorem partem iunt interpretanda.

Utilius fcandalum nafei permittitur, quam veritas relinquatur.

Neceffitas licitum facit, quod in lege licitum non habetur.

Res facrat a quoquam iojufle violari non debent.

Non jufte facit, qui ex timore fervili quid facit.

Defleat peccator, quia offendens in uno, faâus cfl omnium reus.

Non potefl elfe palloris excufatio, fi lupus oves comedit, & paflor neicir.

CONSTANTINOPOLITANA PSEUDO-SYNODUS

In qua Joannes Calcea Patriarcha de grtdu dejicitur, quoniam Barlaami dogmata tueretur, fle Gregorius Palamas refte fentire declaratur

Nna Imperatrice, & Joanne Paheologo fi-C lio fuo quindenui prrfidentibus, fle quamplurimis epiicopis prsrtcntibus coafta eft in Palatio regio 7. die Februarii anno 1347· hre fynodus; in cujus feflione prima Joannes Patriarcha, eo quod Barlaami dogmata complexus effet, junflis fuffragiisçxau&xatur: feflione fecunda, fententia contra Patriarcham prius edita repetitur fit confirmatur, & tomus fynodicus conficitur, in quo Acindynus, eiufque loquaces damnantur: Palamas e contra ejufquep^. locii refte fentire declarantur: Joannes Patriarcha throno deturbatur, & Ifidorus annuente etiam Cantacuzeno Imp. in ejus Jocum iuffkiiur. Hujus Pfeudo-fynodi hiftoria legitur apud Cantacuzcnum hift. l- 3. c. 08. 90. & lib. 4. c. 3. Tomus fynodicus habetur MS in B;bliotheca Caefarca Vindobonenfi Cod. Jmid. 7. n. jI. ejulquc fubfcriptiones exhibet Lambecius in Bibliotheca C®iar. to.n. 6- p. 18. in hunc modum.

Mrrwwxir». B'l«,«φ-

O -»***·' iÇ Twitiu** ; M« »«?*♦·· O"»»"›·‹ M·'»i >ι·χ tirtf , S Σ·τ**»·Zμ·*› ($ Ττi,τ^φ-, Λ»^ >■*. O"·**'·» M*»,·*·■"*' Δ.Ι.î,τβζ· Ττι,τ^ι^., ®«-· O"-«-·»·. M»v*»«a/t»« , 5' , M·· **V«

O'-w.Mi A'ri,·, Xafinv ·5 /- f<H·· P·<·ιτ·» U'rnnt ihr/nnInt MaSt'r·,, »ÿ Tr»7r<ι>», M.τ,.τ,χ.τv, (,) p»r.·, T,ι/τιμM, ·‹/- O '·»*··< Ba, M,MΦ· O ·««H< M<'H'<^·χ XoKrfgiet, τ«>τι^φ.. Hr»i>, O'·»·>·« Mo,«»»*i'W liguaimA*·*, fr^a***. <

Athanafius humilis Metropolita Cyzici, Hypertimuf, & Exarchus totius Hcllefponti.

Macarius humilis Metropolita Philadelphie. Hypertimus.

Laurentius humilis Meiropolita totius Alanis fle Sotiropolis, Ac Hypertimus.

Theoleptus humiha Metropolita Didymotichi, fle Hypertimus.

Malachias humilis Metropolita Methymna, fle Hypertimus.

Apero humilis Metropolita Charitum, fle locum tenens Euchairarum.

Ifaac humilis Metropolita Madytorum, fle E Hypertimus.

Theodulus humilis Metropolita Rhofii, fle Hypertimus.

Methodius humilis Metropolita Barnc, fle Hypertimus

Hefajas humilis Metropolita Selibris, fle Hvpertimus.

Gregorius humilis Metropolita Pompejopolios, fle Hypertimus.

Eθ-

t.) Ita efl icriptuni nempe P^>'« non P·»i* ut apud Ondium ta Thefiuro Gcogreph.

EORUMDEM CONCILIORUM ACTA AMPLIORA.

Fx Suppi, Minfi rum. 111

Quamquam Venetus Labbei editor, vir doâus miluque amicus, Gsoftantiaopolitanam hanc fynodum non ignoravit; cum tamen in ejus hiftoria mancus ut fle erraverit in multis, ideo concilio huic non tantam additamento fuccurrendum ; fed flt ex integro refingendum eft. Tertia bec eft fynodus Crtana, Cui indicende eaufam praebuit Johanne· Caieca CPtanus Patriarcha·, qui Palatne olimCeftator in Barlaami fls Acindyni paries inclinare videbatur. Dies illi difta ad concilium, cui Anna Imperatrix flt filius ejus Johannes Imperator prefidebant. Perafta fub illis feffio prima, flt culum de Joannis abrogatione decretum; tum & tomus alter (alter inquam a priori, quem fecunda fynodus fcripferat) contra Acindynum & complices editus, ac *triRtnit tpifnperiuH fubfcriptinttiu confirmetm, qtubus* ***ftr*** */itb· feriptimem confafit Hicrejifiymorum pttriercb**. Ait David monachus in relatione de diffidio Barlaami fle Palame, quam m MS. cod. Bibliochecr Auguftane legifle fe Gretferus in Adnotat. ad Cantacuzenum lib. i. cap. 40. affirmat , fle ex ea verba illa decerpfit, que pariter verba recurrunt io aftis fynodi CPtatte a Combefifio vulgatis flt fyoodo anni 1350. affignatis, legendi* io edit. Vcner. Lab. tom. XV. pag. *610*. Hec mihi fufius aliquanto dicenda fuerunt, ut demonftrarem fub-'·'tcriptiones illas, quas veluti fubjeftas tomo in hac fynodo cufo dedit Venetus Labbci editor, accepitque a Lambecii Commentar. Hb. VI. pag. 30. non ad hanc quidem fynodum, fed ad praecedentem alteram anni 1341. pertinere convincerem . Exhibet enim nomina Patrum tantummodo decem; cum triginta tomo hujus renie fynodi iubfcripta legenda effent. Ex quo illud ulterius confequitur , tomum illum Bibliotheca Ceiaree , cui adjunffx erant fubfcriptiones a Lambecio vulgate, ad fynodum illam fecundam anni 1341. Ipeftaffe ; nec fane de Nefiel in Commentar. Biblioih. Vindebon. par. 11. decretum illud alteri afftgnat.

Dum ita concilium propemodum abfolvendum expeftaretur , accidit ut Joannes Cantacuzenus Imperatori Joanni collega a populo darus urbem GPolim, ex qua ad id uique prohibitus fuerat, obtinuerit. Eo confugit Joannes Patriarcha auxilium implorans ; agenteque Imperatore inftauratur concilium, cujus innovati aâa hic recitare verbis Joannis Cantacuzcni iu hiftoria, a fe feripta lib. 4. cap. 3. maluerim. Poftquam igitur narraffet htftoricus Joannis patriarche jam damnati ad imperatorem recurftun , ita loquentem Imperatorem illum inducit.

Quod aurem ad prava dogmata attinet, quorum te epiicopi coarguunt, ego quoque te calculo meo condemno, fi convincare. Sin abfolvere, nihil impediet, quin thronum tuum recipias. Quoniam vero te ab epifcopis exauâorari contigit, ego te in fedem reftituere non poffum. Tamen ad me provoces licet, meque arbitrio ad objefta reipondeas. Patriarcha imperatoris erga fe manfuetudinem, benevolentiamque cernens, propemodum fomniarefe putabat, propter rerum eventatn inopinatum videlktt . Inufuatum cnim mortis gam , flt omnia fumma ludibria, fupremafque"contumelia* fibi patiaadaa fufpicabatur, dum perpenderet , quam amita belli tempore in eum nefarie deliquiflet. Deinde jam meliore fpe fubnixus, flt c timore quo tenebatur recreatus, imperatorem de lenitate, injuriarumque oblivione prcdicabat oppido, agcbatoue gratias impede, quod fui miiertus, ignoviflet. Patebat autem tempus ad deliberandum, quid epifcopis refpondendum effet, fi caufiun fuam tueri vellet : quod cl imperator cooceflit. Tertia poft die ad eum regreffus, perblandis, ac feftivis fermonibus eum exbilacans, etiam de judicioper-cunftabatur, vellet ne caufiun fuam agitari . Patriarcha rurfum affatim imperatorem laudare, & judicium fibi optatum affirmare, etenim crimina fe diluturum, imperator ejus petitionem epifcopis ftatim *Cgoioctt,* fuaqne fententia , ut juftam confirmat: id quoque epifcopis quoque perplacete videbatur affirmantibus, nec fibi probari, patriarcham throno depelli, nifi pervertam doftrinam , fle ab orthodoxa religione valde diferepaotem fe&ari offenderetur, prefigebantqne diem, quo omnes in palatium coaftt, in ejus dogmata inquirerent. Qui ubi illuxit, epiicopi , At monachorum pnecipui, auficoruroque procerum leftiffimi conveniunt . Vocatur Patriarcha ; differt, fle fe venturum negat. Iterum ac tertium pro more vocatus, judicium femper detreâat. Epiicopi decretam exauftoratiooem , juxta patrum de his rebus fanftiones ratam faciendam conftituunt. Non permittens imperator, ipfe patriarcham adit; quaerit num ad caulam dicendam velit occurrere . Quo aperte etiam illo prefide, judicium repudiante, epiicopi conienfu abdicationem ejus in litteras redigunt , fle de dogmatis tomum edunt, in quo confitentur omnes : Acindynura cjufque coetum (quibufeum flt patriarche Joanni', eadem fentienti, confuetudo fuerit, quocirca fle fede fua dcjeâus fit) prave, atque impie de religione (entire . Palamam autem cum fui fimilibus divinorum & Theologorum placitis confentanea fle fapere , fle profiteri. Taii modo Joannes patriarcha throno ejectas eft, etiam antequam Byzantium intraret Impera* tor. Nec vero quicicebat, fed cum ecclefiafti» cis quibufdam, fle epifcopis, ac privatis confpirans, iterum turbas commovebat, flt jaftare perfeverabat, fibi in judicio faftam injuriam i vociferans contra epifeopos, qui ei patriarchatum abrogaverant. Quamobrem omnes, exceptis tribus ejus afleclis, ad imperatorem adeuntes petunt, ut Byzantio pellatur, ita afeditioDe fle tumultu ecclefiam conquieturam. Imperatori ob feditionem componendam fimiliter vifum eft faciendum. Ergo Didymotichum illum mifit.

Hanc fynodi fententiam de exauftoraticwe Joannis decreto fao Cantacuzenus Imperator confirmavit, idque extare in cod. MS. Bibliotheca Vindobonenfis teftatur de Neffel in Comm. Bibi. Vindobon. par. П. pag. *o. fignari vero illud teftatur menfc martio Indift XV.

85^ XV. aeno arandam 08JJ. Chrifti fcilicut 1347. A lamitic· anni 1350. redius an. 1331. a Corn------------------
'R "1___ 'Ponio etiam quadam tomi *fyoodici ia* Coocilio iflo fcripti recitatur iutar ada fynodi Pabefifio vulgata * in colled. Veneto Labbcan. anno to. XV. ioierta.

». STATUTA SYNODI PROVINCIALIS DUBLINII

Coad* tempore Alexandri de Bkknor (Brickoor) archiepifcopi Dublinen fit.

gx rtg. ipiffffi Oftrinft i» BiU. iUxflrit ixtit CUxJtf, nlUt. exxe JUS. fenee rever. I *tptfcop. Cloghtm.*

__ - «m. p r. r|f MaST Md. RS· »"·· T I^iverfis alnue matris ecdefia filiis per B dkrc. & prov. Dublin, conftitutis, Alexand. permiffiooo divina Dublin archiepifcopus, Hiberni* primas, ejufque fuffraganei ad certitudinem prafcntium & memoriam futurorum. Spiritus fandi gratia, ope noftra, & confilio tranfgreflores canonum corrigere, quadam etiam alia talubriter edita, non tamen fatis moribus utentium approbata recenfita ftabilire, & contra novellas quorumdam tergiverfationes, quas in furno fulphureo non cedat abyflus piceus exhalare, novis quidem remediis occurrere intendimus, ut valemus. Et licet fandorum patrum pntdeceflbrum noftrorum decreta per ora ipiorum dudum, promulgata, regulas, foftitia & acquitatis dogmata completiora quafi lata flu-C mina prodierint, dc tanquam rivuli de fluminis latitudine pro diverforum temporum neceffitate fint prodndi, humani tamen juris conditionem in foturum curare cogit nccelfitas manifcfta.

A fandis olim patrfotts nofeitur inftitutum, Juod metropolitan! fingulis annis cum fuis fufragancis provincialia non omittant concilia celebrare; in quibus de corrigendis exceffibus, dt moribus reformandis, pralertim in clero , diligentem cum Dei timore habeant tradatum, canonicas regulas , & maxime, quz flatuir font in hujufmodi concilio generali, relegendo, eas faciant obfervari, debitam pcenam transgrefforibus infligendo, ut quicquid legi divine cor- D ruptis moribus contraire cognoverint , gladio fpirituali dc dodrina falutis exterminent, ecclefiaftica farculo difciplina relut providi cultores vitia extirpent, virtutes inferant, mores reforment, ut appetitus noxius honeflatis de bits limites non excedat, deinde chriftiana profeflio liberius magis St magis falubribus proficiat incrementii.

I.

Dt Dttixtit foivendis.

Nos Alexander, archiepifcopus fupradidnx, in nomine fanftz Trinitatis, Patris, & Filii, E & Spiritui Sandi, notorium fore providimus auftoritate praetentis concilii', de fratrum & fuffraganeorum, ac cleri noftra dioec. & provincia confenfu & aflenfu ordinamus & ftaruimus, quod cum nonnulli inobedientia filii , ecdefia reverentia prorfus abje&a, propriis commodis inhiantes, ad Deum, a quo bona eunda procedunt, debitum refpedum non habentes, qui decimas in figuum univerfalis dominii fibi lefervsvit, dc reddi prwcepit, dc pro fuo cultu eas clericis ac miniftris ecdefia affignavit 0c çonceffir, excogitata fraude mahgna aliqua malisiofe domini przdiorum dc alii impediunt , impedixive faciunt feu procurant viros ecclcfiafticoa, ad quos fpedat perceptit› decimarum, eorumve procuratores vel miniflros, quominus hujufmodi decimas percipere & colligere poflint, unire, et abducere libere, integre, et quiete, ac eifdem gaudere fine quocumque impedimento, vel fine alicuius pecunia vel alterius rei exadione vel donatione. Alii vero in viros ecclefiafticos ea occafione, quod fora fua ecclefiaftica in foro ecclefiaftico prafequantur , aut foerint profetuti, ut tenentur, judicant, feu judicari et attachiari procurant, et clericos in ftrata publica, ac in domiciliis incedentes er exiflentes capiunt miniftri et detinent, ac incarcérant, donec finem vel redemptionem fecerint, bona hujufmodi captorum fibi appropriant, et in ufus fuos convertunt, aut eis alia gravamina inferri faciunt, vel procurant in cafibus omni fore reprobatis, vel fritem non permiflis ; unde maximas jadur-s, et pericula inevitabilia incurrunt ; univerfos et fingulos hujufmodi ioftigatores, impeditores, captores, et alios fupradidos, per quorum nefandas machinationes ecclcfiis, vel earum rudoribus , vicariis, aut eorum miniftris, feu quibufeunque viris ccclefiafticis feu eorum miuiftris quicquam damni infertur, aut, ut fubtrahatur honoris, permittitur, prefentis declaratione concilii pronunciamus vinculo excommunicationis ede innodatos, ac loca et terra hujufmodi capientium, in quibus hufofmodiclerici capti et incarcérait detinentur, fint et remaneant interdida, et fic publice interdida fore denunciemur per ordinarios locorum, donec ipfis abeundi libera pateat facultas, et priftinae libertati cum bonis et damnorum fatisfadiooe plene fuerint reftituri; ipfique capientes et detinentes, ct hujuimodi terrarum inhabitatores, hujufmodi durante interdido , omni careant ecclefiaftica lepultura, et aliis facris ecclefic, baptifmo parvulorum, & pernitentia moriendum duntaxat exceptis .

IL

De immunitote rcclejix.

Cum ad immunitatem ecdefia confugientibus aliqui propter ardam cuftodiam, qua apponitur circa ipfos, vix in alimentis valeant fubveniri, et aliqui confugientes hufofmodi ab ccclefiis, vel cœmetcriis, vel via publica poll abforationem terre violenter errraltantur, ac fic «xtradi, in prajudicium immunitatis ecclefiaftica , crudeliter occidantur ; ordinamus , quod omnes, qui talibus confugientibus, quos ecdefia tueri tenetur, alimenta impediunt roiniftrari, et illos, qui hujufmodi confugas ab ecdefia, vel cermcteuo, vel alio quocumque loco

C9> loco eeckfiqftico immunitatem habente, cum A parocbiales psesbyteros quater in anno publice
" '"tunc fub proteftiooe ecclefia coofiftant, vel a faciat dentmeiari
ANNrr *'* P**1** poft Ahjuratiooem terra, ut eft di- ftum, extrahere, vel extrados occidere prr- fumpferint, majoris excommunicationis fcntentiam incurrant tpfo fofto

ANNO CHRISTI

III.

A bcit ckriftmB cantne tfeinninfent aaruui 4M» *iitptdindij*

Item ordinamus et ftatuimua, quod omnes, >)ui de domibus, manetiis, grangiis, et aliis locis bona ad arcbiepifeopes, epifeopo», et alios viros quofeuoque ecctefiafticos ipettantia, vel B ad perfooas cedefiaAkas , feu ad ipfas ecclefias pertinentia, quequam preter voluntatem dominorum, vel ipforum, qui fint hujuîmodi rerum cuftodcs deputati, fubtrahere , abflrahere, confumere, vel intrare prcfumpferint, abftrahi, vel confumi, aut contreftari confenfuin fecerint; feu hujufmodi confumptionem , abiharfionem, aut contreftaiionem fuo nomine , *vel a familiaribus faâam , raram habuerint , fieri approbatione hujus concilii provinciali» proonnciamus et declaramus ecclefiafticm immunitatis exiftere violatores, et feoientiam majoris excommunicationis coatra hujufinodi violatores in conftitutionibus noftri», flt praee- deceftbrum noftrorum, fle auftoritate prsfentisC concilii latam, incurrant ipfo fafto ; rege, regins, Ac corum Jibcrjs duncaxat exceptis.

IT.

fie rtligiafi inlnctmt ntiqntt ta tli^en^cnt tfni tes JtptdtMtam , vel /ecrentenfn ÙKI/ ntiniflrttnlj,

Item, licet explorati jutis fit, quod viris veligiofis, cujufcunque ftatus, vel conditioni» exiftant, tub certis poenis fle cenfuris, in facri» canonibus comenti», fit inhibitum, ne aliquos ad vovendum, jurandum, vel fide interpofini, feu ad promittendum inducant, ut apud eo-D rum ecclefia» fepulturam eligant, vei jam cieftam ulterius non mucent, aut laicis(*aeramentum* unâionis extremae vel euchariftiat miniflrare, matrimoniave folemnizare, non habita fuper his reftoris, vel vicarii, aut paroehialis presbyteri licentia fpeciali, aut qui ex caulis prohibitis a canone, praeterquam in cafibus a jure permitfis, aut per privilegia ledis apolio» hc· conceffis, eofdem a fententiis per ftatuta provincialia & fynodalia promulgatis, feu, ut verbis eorum utamur, 4 pcena fle a culpa abfolvere quemquam prefompierint, excommunicationis iementiam incurrant ipfo fafto , per fedem apoft. Juntaxaa abfeivendi. Nonnulli iamen fub quodam devotionis velamine fle fan- E âitalis fu* aufibus temerariis contra pnemiffa facere, inducere, fle procurare, abjeâo juris tramite non verentur,* auftotiiatefocri praifea»i» concilii Maluimus fle ordinamus, quod quilibet dMeccfanus fiogulis annis coram populo in lingua materna, ac de hujufinodi dcUnquetuibus felertem faciat inquifitiocm; fk fi quo'-, io premiffia canooum invenerit tranmreflores, ipfos cenfuras in jure ftatucas iocurrifle proounciare non differat ; flt yfes fic involutos in fingulis ecdefiis fupradtfti» oominatim , fle nihilominus ouuKs fic delinquentes in genere per

V.

Vi ftcctth, in quitta ftnitentierint nbfikKTt u·· *fttefi.*

Item facri praefentis auftoritate concilii inbibemus, ne quis de noflris pernitentiariis, fle omnius adita, coafptratores, *perjuros,* falfee affdore», qui prece vel pretio, afieftiom vel odio, aut promiffionibus corrupti, contra *juftitum* in alterius prajudicium, damnum, feu exheredationem fcienter folfum dixerint, feu hoc procuraverint, ac clericorum indi&atores, & procurantes prater licentiam Joci diecefani, fine fpeciali licentia eifdem litteratorie fle nominattm conccfla, praterquam io mortis articulo, abfolvant ; quod fi convalefcant, eis injungant, ~~ut veniant~~ ad ditecefanum loci ptenitentiam falutarcm fuper hoc recipiendi

VL '

*Vt n*lltt< inferi* tfifeeft nhfelvntei honaatit.*

item abfolutiones ab homicidio voluntario, tam publico quam occulto , felis epifcopis extra. mortis articulum refervamus ; per quod homicidiorum audaciam refrenare intendimus, fle tion majori reverenti* in aliquo derogare.

VII.

Vt luttttu eR%wr fncttinteriitnt ei niicnjtu p. titienem, nifi nafltt ftltntm VKtri it· urine, qnt ft licet mmatiai.*

Item ex horrenda quorumdam malitia perpendimus accidifle, quod aliquo pofleflôrc ecclcfiaftici beocficii tu remotis agente , aliquis doloiu» ipfius adverforius beneficium, domum ejus, vel rem aliami, contra Inbibitionem dobili &faerarum fanftfoaum, avaritia caecitate concupifcens, fpiritu fathanico fe in lucis angelum transfigurans, fingit mendaciter paedidum abfentem vocari coram judice , flt fe ipfius procuratorem exiftere , & vocari nomme ableotis, ad caufam ejus in judicio defendendam , portendens auftoritate filium procuratorium; alicui decano rurali, vei alii fuperiori fcirfitan fupplicans in hire verba: Qiia figillum meum prefentibus eft incognitum, peto ut Cgillnm auftoritatis veftrr huic procuratorio meo apponatis; & fic data meroede iniquitatis obtinet , quod requirit· Deinde vero obtento falfa procuratorio, cura altero fe ipfius fingente adveriarium fraudulenter fle mendaciter litem ingreditur ; fle hac fraude procedet», podeibonem beneficii nancifeitur per feutenciam, vero domino, cujus (latus fic periclitatur de fofto, hoc penrtus ignorante. Volentes igitur tam detefiandis fraudibus, in quantum eft poffibile , obviare, (latuimus, ut nullus decanus, archidiaconua, vel ejus officialis, vd officialis eyi-. (copi figillum officii fui alicui procuratorio ap- Mnere parfumât, nifi hoc petatur ab eo publice, in judicio vel extra judicium, nifi hic, qui procuratorem conftituit, quem conftat verum elle dominum , parfera perfonaliter fub laudabili teftimoniohoc requirat, ut frausqa»-

libet

UP lifi»t excludatur. Si quis vero decanus, *archi.* Λ
" ■ '"■ "diaconus, vel eorum officialia, feu officialis epifcopi ex cena malitia contrarium fecerit, per
,Ki.} triennium ipfo faûo a beneficio fit fufpenfus ; Quiconque advocatu* feu procurator hujufmodi facinus fieri procuraverit, ipfo fadu fententiam excommunicationis incurrat, & ab efficio poftulandi, ut inhabilis per quadriennium fit fufpenfus. Nihilominus alii aliter puniendi fecundum loci diœcefsni arbitrium.

VIII.

Vt «» fiant inqmfitionet de kentfieiii , nifi capitxlu, ftfftffora ad id vocato.

B

Item ad elidendum fallacias iniquorum fagaci eft ftudio laborandum cuilibet juftitiz amaiori, ne, fi torpekat rrdonim indullria, {implicitas adverlantium fupplantetur , & fuccumbar veritas falfitati . Sane ex relatione multorum recepimus, quod quidam in abfentis beneficium oculo* cupiditatis jacientes, novos fingentes iuniores, allerunt mortuum elle beneficii poilefloreni, 3c procurant fe per patronos ejuidem ad illud pizientari, Λ clandeftinas inquititiones fieri de eodem ; fteque nonnunquam pofieflionem ejuidem (ubdole nancifcuntut, μι· ilis & veris ipforum beneficiorum poftedoribus penitus ignorantibus ; ex quibus tncl>ta mala provenire didicimus, *ex*,ipfis vero veri redores eorumdem gravia difpendu pátiuntur (ta tuimus & perpetuo ordm.mus, ut nullus, cui ex debito officii fui hujulmodt inquilitionem competit facere , inquilitionem faciat, ut capiat fuper vacatione cujufvis beneficii , nifi publice in pleno loci capitulo, eo, qui porteifioni ecclcuas rncumbn, vocato legitime, fub tanti temporis fpatio, quo poflit fibi de prudentum virorum confilio profpicerc, & detenfioni flatus fui iufficienti remedio providere · Super vacatione vero beneficii, quod de jure & de facio vacare protenditur , in pleno loci capitulo, per reâores, & vicarios ejuidem luci, cappellanos, & alios viros fide digniores patrie, fi redores & vicarii abfuerint, per quos D rei veritas melius poterit indagari, vocatis vocandis, lada proclamations publica in beneficio vacante, de die & loco hujufmodi inquifitiones ûticndz per totam noftram provinciam amodo fiant in juilitiones ; quicquid autem contra protentis concilii ordinationem fuerit attentatum, decernimus non tenere, & dandeftinarn inquifitioiicm, ut promittitur, capientes ad aibitrium diœcelani fore pnniend. & ipfum ambitiolum pizmilla procurantem , ab ipfo beneficio, lic.t .tmbitiule «depto, perpetuo fore cxc'udendum.

JX

A'r clerici bénéficiait, vel m fierii eonflituti. latcornm bali'vt vei lenefcballi exiflant .

Item erterum przfenti facro concilio (latuimus, ne clerici bénéficiait, aut in facris ordinibus conftituti , feneichalli laicorum, aut ballivi, fine licentia diœcefani, feu quovis modo exiftant, nec jurifdidiones exerceant fncùlares; quod fi contra hoc attentare prrlumpferint, per loci diœcefanum acriter puniantur & muldentur .

X.

ANNO CHKISII

Vt decani rurales caufat matrimonialei tractare non prafamant.

Item, quoniam in caufis matrimonialibus magna eft dikuftto ncceflaria, unde eas a limplicibus eft grande periculum pertradari ; ftatuimus, ut decani rurales nullas caulas matrimoniales de cetero audire profumant, nec earum examinatio nifi viris diferetis committatur, quibus allidentibus, fi commode fieri poteft, debito fine terminemur . '

XI.

Dr ollationibnf fa3u tn cappellif matrici ecclefla reflituendit .

item facro przienu concilia flatuimus, & diltuctc procipimus , quod cappertani intnillrantes in cappcllts, quz falvo jure matricis fuz parochiali ccclefiz qualircrcunque ftint conceifz , oblationes univerfas , & cetera omnia , quz ipfis non recipientibus ad parochialem ecclefiam pervenire deberent, reâortbus parochialis ccclefiz, vel vicariis, fi hoc libi ex aflignationc portionis fuz debeatur, intcgralitcr reftituant ; quod fi hoc facere contempleverint, donec réaliser* latisfccerint, a cclcbrationorum fint fufpenfi.

Item religionis ftneeritas ab omni fecularis implicationis malitia eft eo follicitius fervanda, quo devotionis fanclz fimplicitas facilius retardatur,* cum in curis (incero mentis oculus difiraâus ab unitatis Audio fit propeditus, protenus auûoritate concilii flatuimus, ut nullus religiofus admittatur executor alicujus teftamenti, mft fuus fupenor caveat fufficienter pro religiolo hujufmodi, quod ultimam defundi, cujus fuetit executor, fideliter exequatur voluntatem , & reddat integro fur adminiftrationit rationem , & de damnis, fi quz per ipfum evenerint, loci ordinario abfque difficultate refpondeat, nec aliter de exeeutione ve) diftributionc fe intromittat, fub p*snaanathematis inhibemus. Sane qui fufficienter cavere nequeunt, icunt fe tam ab exeeutione, quam admimftratione , five diftribuiiooc bonorum hujufmodi protentis definitione concilii perpetuo alienos .

XII.

De teflantem is.

Item cum in concilio (a) Caftekn. per archiepikopos, epifeopos, & altos de confcnfu illuftris regi» Angliz , & domini Hibcrniz (i) legatorum, ducum, comitum, baronum , procerum, clerique & populi Hibernis futftct & fit ordinatum, conceffum, Cx ftatutum , quod univerfi fideles in infirmitate pofiti, confeftore luo & vicinis altantibus, cum debita folemnita'te teftamentum condant, & bona fua mobilia , dummodo uxores & liberos habeant, rre alieno & fervienrium mercede exceptis, in tres partes dividantur ; unam liberis , & alteram uxori legitimz , ac tertiam propriis exequtis relinquentes; & fi forte legitimam prolem non habuerint, inter ipfum & uxorem fitam botta ipfa in duo media dividantur; ÜC fi legitima uxor

,< Ann MCLXXit.
Fher.' (i' c'u-
i,t·,

er uxor deccflerft, inter ipfum & libero· bipartiri debeant; nonnulli tamen non fine temeritati· «udacia hujufmodi ordinationem , conceftfo* nem, & ftatntum infringere moliuntur , profentis auâprirate concilii ftatuimus * ne quis alicujus folutse vel conjugatae mulieris, feu cujusvis alterius impediat feu perturbet, impedi* ri vel perturbari faciat vel procuret cujusvis teftamenti liberam faftioncm ; quod 6 fecerit, fciat fe majoris excommunicationis fententiam incurrifle ipfo fafto, a qua per loci dicecrfa* num tantummodo abfolvatur.

X1П,

Sententi genertâi.*

Item auâoritate prefentis concilii excotnmo» nicamus omnes illos, & fingulos, qui pacem regis & regni Anglin , & domini Hiberniae perturbare, aut libertate· ecclefiafticas infrio, gere, feu pofleftiones ecclefiaftica· aufu temerario invadere, aut ad bona ecclefiafticamanu· injuriofas extendere profumpferint, in projudicium ecclcfiafticat libertatis; necnon omnes illos fc fingulos, qui per prodicationes & fuafiones publicas vel occultas ad pugnandum δζ guerram movendum in regem eumdetn, vel populum fuutn fibi fubjeftum, in difta terra Hiberni», palam vel occulte inducunt, & f*)-, hortantur, non timentes animas decipere talium, eos quibusvis in hac parte finiftris fuggeftionibus adquicfcunt , & a perpetratis, ac etiam perpetrandis hujufmodi profecutioncm guerrarum, homicidiis, incendiis , facrilegin, & rapinis abfolvere propria temeritate profu* munt, cujufcumque ftatus, gradus, conditionis, & ordinationis, aut dignitatis exiftant; fic illos, qui in ecclefiaftica beneficia per Jaicalem poteftatem fe intrudunt, & ea per laica* Jcm poteftatem injufte detinent occupata.

XIV,

De wtn tf henefbite flerieown.

Item ftatuimus & ordinamus, quod omnes clerici, qui gaudere voluerint privilegio clericali , tonluram decentem, & coronam competentem in capite deferant, maxime coram fuis ordinariis, in ecclefiis ÔC congregationibus cie. vicorum, nec erubefeant ipfius portare figna, qui pro eis fpineam non dedignabatur portare t°ron*rn > faâus pro nobis obedient ufque ad naonem, (6) ut ejus refurreâicnis & glorias poflemus efle participes menue, Si quis vero clericorum contra hoc attentare prasfumpferit, per ordinarium foci graviter puniatur.

XV

Pe impedientiieu jttrifdidfanenf fCfltftfHiane,

Item facro profcnti concilio ordinamus ft ftatuimus, quod fi quis atckiepifcopum, epifeopum, archidiacooum, fiiofve officiales, com* miflarios, vel eorum miniftros pro CO quod eum pro fuis culpis, criminibus , vel excewbus in his, quo ad forum ccclefiafticum pertinent, fufpenderit, excommunicaverit, feu ejus terram ccdefiaftico (mediante juftitia) fuppofuerit interdiâo, ad examen vetitum traxerit , feu Jo foro laicali ea de caufa judicaverit vpl vp» xaverit, info faâo majori· eyenmmttnîeatî^pîf fententia fit innodati».

anno CHftnn

XVI.

De ndetn.

Item ftatuimus fub pcena excommunicationis majoris, quod nullus virum eccfefiafticum ad publicum officium, quod non fine ordinis fui, vel ftatus, aut juris ofienfa, vel fine nota ir. regularitatis exercere poteft, per captionem bo·. norum, vel alia amerciaments aflumere compellat; quam contravenientes incurrere volumus ipfo faâo.

XVII.

De [epnltnris, & nliis centntii in fatnte.

Item ftatuimus, & ordinamus, quod nullum officium fpirituale alicui tradatur ad firmam, nec quod fepuitura, vel aliquod facramentum ecdefias pro aliquo debito cuiquam denegetur. Et fi quis contra hate attentare pmfumpferit, ad arbitrium diœccfani fui graviter puniatur.

XVIIL

De tnetenitiMe ectltfa.

Item ftatuimus, & ordinamus, quod laid judicia fecularia, vel attachiamenta io ecclefiis, vel ctrmeteriis, vel foto ccdefic nullatenus exerceant; & fi contra hod fecerint vel attachtaverint, ipfo faâo fist excommunicari.

XIX.

Ne cepptlbni edeeeitiMtter fitte tbnrtit trdintae.

Item ftatuimus, & ordinamus, quod nullus cappellanus alienigena feu indigena incognitus ad celebranda divina infra noftram provinciam , nifi prius de fuis ordinibus litteratorie conftiterit, fen per teftcs fide dignos fidem fecerit, quovifmcdo recipiatur ,- Nec aliquis laicus alienigena de partibus remotis ad noftram aece, dens provinciam, nifi prius, quod folutus fuerit, in forma *jarif eonftiteric, ad* foiemnizandum matrimonium infra noftram provinciam quovifmodo admittatur. Et fi quis contra hoc fecerit, graviter puniatur,

XX.

De inftnuntihu.

Item omnes illi, qui odio vel lucri caufa alium penes aliquos alios, apud quos priusnoo fuerat diffamatus, falfo ft malitiofe diflamaM fuper criminibus, pro quibus mors, vel exilium, aut membrorum muulatfo, vd exheredatio, (eu majoris panis bonorum fisorum fpoUatfo feqm deberet, & judicialiter committeretur , majoris utcommunicatioaia lententia ipfo faâo fint inoortsv,

XXI.

ANNO
cmurn

XXI,

Dt tltihnc itceittriaii t

Item ordinamus, fit prefentis concilii auâoritate (latuimus , quod illi, qui decanos rurales eligunt, pro hujufmodi decanis ruralibus, fi in officio malevcrfati fuerint, ieu de perquifitis fit fynodalibus loci dicec. minime iatistccerint, pro illis reipondeant & iatisfacianr competeuter, & fi per mlniftrum fuerit (a) initiatus, quod ipfe refpondeat pro aflumpto.

(«)MS.Clo- "***■

XXII.

Dt fiffterihu

Item, qui* eleemofynarum queftorcs nonnullas abufioncs in fuis predicationibus proponunt, ut decipiant fimplices tantum, & nonnulla alia bona fubtili vel fallaci potius ingenio extorqueant, nonnulla etiam mala in deceptionem animarum multiplicem perpetrentur; Ustuimus, fit ordinamus, quod nullus amodo queftor fine lirreria archiepiicopi vel dicec. admittatur quovis modo, fit ut fatabrius animarum provideatur faluti, (latuimus, quod verba *decretalia* epiftolc infraicripta inferantur, quia, ut ait apoftolus, " Omnes flatuemur ante tribunal Chrifti, recepturi ut in corpore geflimus, five bonum fuerit, five malum, *' oportet nos sneffionis diem extremr misericordi* operibus prévenir*, ac (à) «ternarum virtutum femen feminare in terris, quod reddendo domino multiplkato frudu recolligere debeamus in celis ; firmamfpem fiduciamque tenentes, quum qui parce feminat, parce dc meter, fit qui feminat beoediâtenibus, de benedictionibus fit metet vitam aeternam; fit ad aliud proponendum, nifi fuerit licitum fit canonicum, nullo mode admittatur. Sacerdotes vero . qui alio modo, quam fupradiâo, quaeflores ad pnedicandum voluntarie fit fcfcnter admittunt, per ammm a celebratione divinorum ipfa faâo fint fufpenfi; * ipfi queilores fi coutra pnemifla aliquid attentaverint, ipfo fafto fint excommunicat!. Et £ per quadraginta dies perfeveraverint, ad (igmficatiooem evifeoporum capiantur, & incarcerentur, quoufque de talibus aliud fuerit per loci dkecefanum difrofitum. Quafcuoque litteras hujufinodj quseftoribus ha&enus concedas revocamus, prsemiffanim fententiarum relaxatione fine abfolutione loci dicecefani refervata. Et cappellani pecuniam ea occatione rects piam eccïcâit cathcdralibus rcftituaat triplicatam.

U)M&Cto- <>» It«i · Mry /<N*'

ANNO
CHRISTI

XXIII.

Dt ftfih 3. Ptlritii & p^irtetrimr.

In medio pedoris noflri beati Patricii, Hiberniae apofioli, & patroni, memoriam revolvimus, qui, divina diiponente clementia, populum Hibernicanum ad fidem convertebat, nonnulla etiam monaflcria & ecclefias fuis confinait temporibus , & multimodis corufcavit miraculis, cujus doûrina, vita, fit fanditate Hibernicana fulget ecclefia, aliiique multis inBfigniis decoratur & privilegiis; ipfe nos fovet, ipfiufque meritis fit intciccdionibus affiduis in dies (<) juvamur fit reibcillamur ; dc digne ad fui honoris gloriam dc laudem quilibet catholicus oculos fui cordis dc mentis convertere afiringitur. idcirco dignum prorfus arbitramur, ut fidelis populus prona voluntate tam excelfi , tam glortoG patroni uoflri memoriam corditus rememoret , ad divinam mifericordiam pro peccatis impetrandam; facri prefentis approbatione concilii ordinamus & (latuimus , quod qualibet hebdomada extra quadragefimam çfolomnis fiat commemoratio fan&iffimi patricii, patroni noftri, per totam provinciam Dublin. in aliqua feria ~~vacante, cum regimine~~ chori; & quod dies exitus fui ab hoc ergaftulo fanftiftimus fub duplici feflo perpetius temEsribus celebretur. Volumus infuper, & facri ujufmodi approbatione concilii (latuimus & ordinamus, quod aliarum ecclefiarumcathedralium noftre provioci® in *fuis diaectfibus dies* exitus patronorum earurndem, vis. fande Brigid® in Daren, fandi Canici in Offer. S. Laieriani in Ledilinen. & S. Edant confefferis [redacted]Fcrnen. dige fub duplici fello, & per totam provinciam Dublin, cum regimine chori folemniter celebrentur; ac etiam-qood fubditi cujuslibet ecclefi* catbrdr. noftre prov. diebus, quibus officium patroni ecclefiarum cathedr. eanimdem fub duplici feflo celebratur, ab operibus ruralibus prorim abflineant , & debita meditatione ad divini nominis honorem, gloriam, & exaltationem, fuarumque animarum falutem pro expiatione peccatorum fuorum ad eorum ecclefias conveniant parochialcs devote, & divinis interfiat officiis hujufmodi diebus celebrandis.

Item (latuimus & ordinamus , quod dies exitus S. Laurentii , quondam archiepiicopi Dublin, fub duplici officio, fic feftive; & feila undecim mille virginum , & translationis S. Patricii quodlibet fub novem le&icinibus *(d)* fande in ecclefiis per totam provinciam noflram celebretur.

Item ordinamus, quod, ubi eft fervidum proprium didoram patronorum , copta per dicec. ad quamlibet ecclefiam cathcdralem mittatur , ut dicecefani poffinc facere de illis diftributionem inter illas ecclcfiaa , prout decet

(‹) Del'unl in MS. Cloghw

Ms cu‹b«.

à

ANNO CHRISTI Lnh LS JI

DUBLINENSE CONCILIUM

Anno 1351. habitum .

*Hinc incipiant eonflitntioeus domini Joan*is de fanHo Paulo arehiepifeopi Dublin, tit concilio provinciali in ecclefia S. Trinitatis Lublin. A. C. 1351- edita.*

Fs MS. penei rev. epiic. Clo- vt/Vik.ı rom. pi. f. ■··

QUoniam Sandorum patrum decreta pro A moribus reformandis &· exceflibus corrigendis quantumcunque hadeou» falubriter or-'^lnâlâ' cftcdmn, pro quo ordinantur, tamen plenum fortiri non "pofltnt, eoprsfertim, quod humana natura ad malum faciliter inclinans, contra juris remedia ob animarum falutem feliciter inftituta per fuas nodofas & inextricabiles machinationes novas adinventiones quotidie nititur producere.

Nos Johann. permifTione D. Dublin, archiepifeopus, una cum fuffraganeis noftris in concilio noftro provinciali in ecclefia noftra fande Trinitatis Dublin, die mercurii proximo poft ® fetlum iandi Patncii anno domini 1351. celebrato, ad laudem Dei, ac gloriofz virginis & Dei genitricis Marizomniumque fandorum, & iandz matris cccfcfiz venuftatcm pro moribus fubditorum folidandis, & vitiis extirpandis conftitutiones infra feriptas breves & utile» pro tempore jam ioftanti, cum confenfu & afteniu iuftragancorum noftrorum przdidornm, ac noftrorum & corumdem fuffragancorvm capituloium, nec non aliorum omnium, quorum conlenius requiritur in hac parte, duvimu» promulgandas; decernentes eas a quibufeunque ^ iubditis noftrarum civitatis, diœcefis & provinciz fore futuris temporibus firmiter obfervandas, Stella mundi Maria mater noftri Salvatoris radiis fplendidiilimis lirz magnifiez pietatis totam machinais illuminans orbis terrarum, ab omnibus chriftianz fidei cultoribus inter omnes tandos Dei eft przcipue veneranda; fic fi in ecclefia militanti non poterit venerari, ut eft digna, congruit tamen, ut iptam devotis laudum przconiis, quibus puiTwnus, laudemus in terris, quz filium tuum interpellat prj nobis jugiter in czlis.

ior ftfto conceptionis beata Mari .*

Statuimus igitur, ltoc iacro approbante concilio, quod feftum conceptionis ipfius gloriofz virginis Maris per totam noftram provinciam perpetuis temporibus duplici fefto loleinniter celebretur; fubditis ejuldem provincia: firmiter injungentes, quod io eodem fefto in ecclefiis fuis parochialibus conveniant, & divinis interfiat officiis', & przcipue in miffa, & pro fuoium remilfionc peccatorum. Deum, & didam gloriolam virginem lineeris mentibus Audeant exorare, ab omni onere fervili, rurali & manuali prorfus abftinendo, ficut in fefto nativitatis ejufdem virginis a Chrifti fide obfervatur; & fervitium de conceptione fiat eodem modo, quo in nativitate; hoc mutato, quod ubi dicitur " nativitatis " in felio nativitatis dicatur, " conceptio " jn fefto conceptionis.

De fejlo S, .Anna Matri1 B. Maria, Ct alioriM fan&orma.

In ecclefiafticis fiquidem legitur hiftoriis, ficut fandorum patrum inftituta teftantur, gloriofuqj Deum voluiflie honorem, reverentiam & obfequia parentibus fœcunditatis exhiberi a fobole procreata, ut per hac & alia fibi invicem exhibita ftirpis in propagines honoris prerogative clarius elucefcat.* quum igitur vene tanda memoria beatz Anne, quz fandtffitnam Mariam Dei genitricem, & Salvatoris noftri matrem fuis geftabat vifceribus, in utero fandificata divinaque opinulante gratia ipfam genuit Ac feliciter produxit in lucem; nos igitur Joannes archiepifcopus fapradidux' ipfara beatam Annam, cujus memoriam ob vitz ejus landitatem 6c puritatem, fuis gloriofis meritis exigentibus, digne duxit fanda mater ecclefia excolendam, a fubditis noftrarum diœcefis & provinciz Dublin ii devotius venerari lineeris mentibus cupientes,, pnsfentis concilii audoritate ftatuimus & ordinamus; quod feftum iandz Anne memorat* in feria proxima poli feftum fandi Jacobi apodoli, nec non dt translationibus Thoma martyris, qui poft multas & varias perfectittones, quas fuftinuit pro defeufione ccclefiaftics libertatis, martyrii gladio feliciter occubuit, ac feftum beata: Catharine virginis, & martyria gloriofz in Angulis ecdefiiis noftrarum diœcef. & provintiz praedictarum fub duplici fefto lingulis annis diebus luis folemniter celebrentur; dt quod fubditi przdidi in honorem ipforum fandorum Deum devote in ecclefiis fuis parochialibus contemplantes, ab hujufmodi fervili, rurali & manuali operibus fe in feftis abftineant antedidis, ut divinis officiis vacent devotius & intendam; D Ungulis curatis ecclefiarum przdidarutn fub poena majoris excommunicationis diftride przcipientes, quod proprium fervitium de didis fandis in lingulis fuis eccl. feriptum, dt etfdem eccl. appropriatum, ubi propria hiftoria de cifdetn fandis in ecclefiis non habetur, habeant infra fex menfes a tempore publicationis przfentium continue numerandos, & quod fervitium beatz Annz fic in fefto beats Mari* Magdalen* cantetur, mutans mutandis·, interim celebretur; qui quidem curati lingularium diœcefium, qui hiftorias hujufmodi jam non habent, eas in ecclefiis cathedral, didarum diœcefium inveniant tranferibendas.

Contra violatores feyeafiri eeclcfiafiici.

Quorumdam fubditorum noftrz Dublinii provinciae malitia taliter inolevit, quod praecepta licita & difereta, fecronim canonum ac litorum ordinariorum contemnere non verentur, ecclefiaftica reverentia minime formidata, dum ipforum ordinariorum fequeftra ex. caufis juftis & verii ia bonis ecclcfiaflicis, & aliislicite inter-

gy terpoGta in contemptum clavium ecclefic pre- fumanf nequiter violare. Ut igitur didi przfumptores a tuis malitiis arceantur, prrfentis deliberatione concilii ftatuimus, quod violatores fequeftdbium per nos vd fuffraganecs noftros, aut noftra feu ipforum fuftragançorum audoritate inrerpoGtorum, dida noftra provincia poft & contra publicationem eorumdem fequeftrorum palam fada locis,* in quibus bona ftfequeftrata confiftunt, majoris excommunicationis fententiam incurrant ipfo fado.

aNNO c"Rs'sI' 'n'·

Do clnndefiinn dejponfdtione.

Licet clandeftina matrimonia lini per fandos canones interdicta, verumtamvri nonnulli fubditi ooftrz Dubiinii provinciz ad vetita faciliter inclinantes, matrimonia clandeftina contrahere coniueverunt, bannis in facie ecclefiz juxta *iplvs* facros canones non pmnif-fu, & multotics in gradibus confanguinitatis vel affinitatis prohibitis in jure, uno contrahentium vel utroq; io ledo aegritudinis time jacente, vel adhibita ibidem tertia lolemnitate per cappcllanos ftuhos, ficindodos, taliter contrahentes temporibus luis fiant ad invicem copulati, ac fi bannis legitimis pnecedcntious hujufmodi matrimonia fuiflenc in facie eccfefix legitime celebrata, Gcq; liberi illegitimi, adulterini fic inceftuoG procreantur, & animarum, pericula damnabilia oriuntur. Nos igitur huic abufioni peftiferx occurrere cupientes, hoc facro approbante concilio, inhibemus, ne fubditi noftr® provinciz matrimonia clandeftina loJemnizane fub modo prxdido, aut folemnizari facere in ledis vel alibi extra ecciefiam quovis modo, ieu in ecdefiis, nifi bannis publice trinis edidis per tres dies feftivos inter miftarum folemnia, juxta formam canopum przdidorum, praecedentibus prxfumant, fub pœna majoris excommunicationis, quam tam contra taliter contrahentes, quam presbyteros hujufmodi matrimonia foiemnizantes incurrere volumus ipfo fado. Quia fzpe contingit matrimonia ritee & legitime contrada per falfas & fidas caufas, teftefq; corruptos fic fubornatos, damnabiliter divoniart in gravitfimum periculum animarum, prxfentis atidoritate concilii excommunicamus omnes illos, qui lcienter falfum perhibent teftimonium, vel perhibere procurant, fic qai tales telles icienter producunt in caufa matrimoniali illicita, fic maxime ubi agitur contra matrimonium, nec non judices, qui icienter *illicite* conjungendos copulant, aut fcparaot licite conjundos.

De innuienitnte ecclefi.*

Irem in ftatuto bone memorise domini Alexandri noftri przdeccftons immediate in concilio provinciali edito novimus ordinatum, quod impedientes fugientibus ad ecclefram alimenta miniftrari, *Jt* qui ipfos fugientes ab *ecckûis* vel e coemeteriis earum, aut aliis locis immunitatem ecclcfiafticam obtinentibus extrahere, vel extrados occidere praefumpferint, fenten* tiam majoris excommunicationis incurrant; huic ftatuto falubri audorirate prxfemis concilii adjiciendo ftatuimus, quod nullus in prxdidis locis Immunitatem eccleftaftkam fic habentibus, etiam laicus in laicum manus injicere temere violentas; aut res alienas in locis prxdidis cauls cuftodi® pro faltfatiooe corumdem depofuas afportare vel tacere afportari prxfrmat, unde libertas ecclefiz aliqualiter violetur, vel talia przfumentibus auxilium, confilium, conienfum, vel favorem prabeat publice vel occulte; alio quin contravenientes vinculo excommunicationis confimili innodamus, exteris pœnis contra in ftatuto didi prxdeceiToris noftri, & facilis canonibus promulgatis, in fuo robore duraturis.

A*^?.

De jejunio paffionit.

Dominus noftrr Jefus Chriftus defeendens a parte luminum ad terram miferix tenebrofam de beatiilima gloriofa virgine Maria incarnari, fic in mundo Deus, fic homo inter homines voluit converfari, die viz. landificato parafceves, horis viz. matutinalibus a Judzis captus, prima coram Pontio Pilato judice dudus, tertia illulus,- corona fpin® coronatus,'fexta cruci ab ipfis Judais perfidis conclavatus, nona in cruce pendens mortuus, vefpertina de ipfa cruce depolitus, fic completoria extitit traditus fepulturx, ficq. circa ejus flagellationes, partionem, & ipfius fandiftimi corporis myfterjum erat tota expedita dies ipfa: dignum eft ergo, quod dies illa chrifticolis per ipfius Domini noftri acerbiflimam mortem ab infernalibus fuppliciis ad gaudia zterr.a redemptis feftivius venereturr, eo die ad laudem & gloriam ejus nominis jejuniis, orationibus fic obfequiis Deo placabilibus ipfiftatur. Et licet ipfa dies fic iandificata, qua per univerfum mundum ab oblequiis regularibus refervetur ut debeat reicrvari; quidam tamen de prxmiftis in illis partibus mores opera ruralia fic fecularia eodem die non metuant exercere.

Nos igitur hoc facro concilio approbante ex abundanti ftatuimus fic decernimus, ipfa fandificata die, ut premittitur, ab hujufmodi ruralibus fic fecularibus operibus fore in noftris dicecefi fic provincia de cetero, penitus abftinendum, ita quod prztermiflis hujufmodi fecularibus occupationibus llbeous Deo obfequiis vacaic valeat populus chriftianus.

De adorando nomine Jefu.

Cumq; dicatur per apoftolum, ut in nomine Domini Jefu Chrifti omne genufieftatur, exieftium, terreftium fic infernorum, quum pium fic fruduolum efte cenfemus, quod Ghrifti fideles cum ipfum fandum nomen ipforum auribus infonuerit, Deo inclinent devotius cor fic caput, confentiente eodem concilio, monemus fic hortamur in Domino fubditos noftiz provinci® Dublin, quod omnibus fic fingulis ecclefiis per noftram diœceGm fic *provinc. divina* officia quoliefeunq. celebrantes fic audientes, tam clerici cujufcunq; ftatus, quam laici, tam in choro, quam alibi in ecclefia, audito eo fandiflimo nomine Jefu, mentem, caput, fic corpus devotiftime inclinent, fic humillime Deo fledant, fic ut eo ferventius fic perfeverantius in ifto facro propofit· perfeverent, qui fune mercedem fpiritualem a domino accepturi, fingulis Gibditis diœceûs fic provinci® przdid. vere de peccatis fuis fic confeflis fit contritis, in didis choris fic ecdefiis cum ipfum fan&iffimum fic dulciflimtsm nomen Jefu inter miftarum fic aliorum divinorum officiorum folemnia audierint, humiliter fic inclinantibus, decçm dies indulgenti®, viz. qualibet die dominica, fic aliis

ahis teflir per cuculum anni duplicibus de omni-potentis Det mitcricordia confidentes mifcricor* diter elargimur.

De veneratione tian recitator " gloria Patri "

Infuper univerfis tk fingulis viris ecclefiaflicis tain religiofis non exemptis, quam aliis, tam in ecelefiis cathedralibus, quam parochialibus, & aliis locis, ubi divina officia licite celebrantur, eadem celebrantibus officia & etfdem intereflentibus firmiter injungentes, quod ipfi ad honorem & exaltationem nominis fandtfli-mr fit individuae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus landi, quotiefeunq. dicitur " gloria Patri, & Filio, & Spirituifan&o, " ad eadem verba Deo humiliter fe inclinent, unde viventes a Deo in terra gratiam, & moricnies crli gloriam merito reportabunt.

fjard ctniura ectleflaflica iikent I» parochialism etclefitt ptthlicari.

Cum cenfurc ecclcfiaflica eo magis timentur, quo folemmus divulgantur, ad poenam x-delinquentium & terrorem decernimus & ordiqamus, quod excommunicationum fententisa tam in noftris, quam in ptcdeceiToris noflri conllitutionibus, luperius promulgate, ter per annum viz. prima dominica in adventu Domini, dominica in Sepraagefimp, & dominica proxima ante frilutn beati Petri ad vincula in* ter miflarum folannia, cum major aderit po* puli multitudo, candelis accenfis, campants pullatis, in fingulis ecdcfiis parochia/ibus noflrarum diœccfis, provincias per locorum presbyteros, albis indutis, foiemniter publicentur, & in lingua materna maxime ad laiconun io* telligentiam exponantur.

Ut autem diâanim conflitutiontun recens in futurum habeatur memoria, mandamus coepifcopis & fuflraganeis nollris univerfis, quod ip* fas in fuis dicecefibcs per fe & alios faciat foiemniter publicari, & .firmiter obfervari, ac in fuis fypodes epifcopalibus fingulis annis publice recitari, ut per cos perverforum refrasnetur audacia, libertatefq; & jura ecclcfiailica confer* vetfiur illcfa ad utilitatem communem, laudem & gloriam nominis Jefu Chrifli, qui pacem & tranquillitatem ecclefis & terre Hybcrnicanc foveat & confirmet. Arnen.

Copia vera extraâa ex libro rubro antiquiffimo diœccfis Offorienfu regiftro fcu recordo-

Pct Rich. Connell. (Regiffium
noter. Publ. (Oflorien.
(principal.

ANNO CHRISTI M

CONCILIUM (I)TOLETANUM

Audoriute Æjidii archiepifeopi Toletani celebratum anno Domini MCOCXLVII. tempore Clementis papae VI.

TITULI CAPITULORUM.

CAPITULA

Ægtdius miseratione Drvma arcbiepifeopus Toletanus, Hijpauiarum primas Ô regni Caftella cancellarius, asi perpetuam rei memoriam.*

I. De vita & bonefiate clericorum»

AD reformandam in przlatis honeflatem, ne adverfus eos qui uni Domino famulantur, ex aliqua diflimiljtudine praebeatur occafio obloquendi: attendentes quod recolendae memorix dominus frater Guillermus epifeopus Sabineniis, in his partibus tunc apoflolicz fedis legatus, in conflitutione qtue. *benefias morum*, inter extera provide flatuit, quod epifeo- P* fuperiores praelati, cum eos equitare contigerit, cappellos fux dignitati deferant congruentes: nos cupientes fufDfragancos noftros fimilitudine decenti & debita, ut in ecclefia unum ovile & etiam unus paftor valeat apparere, in qua flores honoris & honeftatis fru&us in ubertate fuccrefcant, facro approbante concilio flatuimus, b cum nos epifcopi fuffraganei noflri cum cappellos detulerimus rotundos & in fuperiori parte laneos, nullatenus fericos, cum nigra & non alterius coloris fbdratura portemus. Qui vero fecus facere prxiumpferit, tamquam inobediens & inhonefle incedens, mille marabetinorum ufualis monetx fummam eo ipfi? folvere teneatur, quorum tertia pars fabrics ccclefix fux, alia pars denunciator!, reliqua vero pars redemptioni captivorum irremiflibiliter applicetur,

II. De immunitate ecdefiarum.

Ceterum quorumdam habet fida relatio, quod nonnulhe ecclefiafticat perfonx, ad obfervandam cellationem Divinorum officiorum, juxta conflitutionem prstfati domini legati, qux incipit, *Quia celefiis^* nimis promptse, fi aliquis cxceflus contra ipfam conftitutio-

ANXO tionem perpetratu* dicatur, ce(Tant & CHK0T1 ceffare faciunt illico a Divinis ; nos fa- '*** lubri meditatione ronfiderantes, quod hujufmodi ceflâtionis tempore Divina organa fufpenduntur, & ecclefiaftica facramenta , non ut folent, miniftrantur, fidelium deperit devotio, & multiplicantur pericula animarum ; eodem approbante concilio ftatuimus , quod fi quis perfosas ecdefiafticas Ixdere, aut capen, aut aliqua alia in prxdi&a confVtutione contenta attentare prxfumpferit, ad cellationem & alias pœnas in di&a conftitutione contentas, nifi prius citato malefadore, fi inveniri & tute citari poflit, alias in cathedrali vel parochjali ecclefia malefatftoris, ccclefiaftica citatrice publicata, ejus detentionibus , fi quas legitimas habucnr, auditis, fi idem malefaûor diffiteatur fe in diftam conflitutionem modifie, aut comparere noluerit, & fummaria cognitione pntmifta culpabilis fuerit inventus, nullatenus procedatur, nifi adeo fit exceftus notorius, quod pulla poflit tergiverfatione cclan,

Rurfus in provinciali inftitutione per bonx memorir dominum Eximium archiepifcopum Toletanum prxdeceflbrem via» ium noftrum , qux incipit, *Divinis exempli»,* i°ter alia cautum cfle novimus, quod r raPtorcs » invafores, vaftatores & deprxdatores bonorum ecclefiarum, vel clerieorum , aut vafiallorum ecclefue,qui bo- txai·. na prxdiéla ex propofito nocendi cum armis occupaverint vel rapuerint, feu invaferint violenter, aut ceperintvaifallos ecclefix, excommunicationem incurrant. Quia vero ftatutumipfum propterD malitiam temporis tunc inftantis rationabiliter editum , nonnullis nimis rigorofum videtur : nos hujufmodi rigorem quoad prxmifibs cafus manfuetudinc temperantes, eodem approbante concilio ftatuimus, quod fi prxmifia vel aliquid prxmifibrum quifquam commiferii, requifitus per judicem ecclcfiafticum, fi inveniri & requiri poflit ; alias requifitione in cathedrali vel parochiali ecclefia ipfius malefactoris publicata, infra quindecim dies a tempore prxdiAx requilitionis inantea numerandos, captum a captione liberare, & de illatis damnis emendam competentem facere contempferit, eo cafu & non aliter excommunicationis fententix fe noverit fubjacere, ut fic ejus infolentia reprimatur, aliis in diéta conftitutione contentis, ia fuo robore duraturis.

111. De penitentiis dr *remifionibus.* ouusrri

Sane de quxftoribus eleemofynarum, quorum quidam mentiendo alios feducunt , & eleemofynas fallaci ingenio extorquent, (latuimus hoc cdido, quod epifeopi fuflraganei noftri, vel fede vacante vicarii per capitulum deputati , nullum quxftorem de extra epifcopatum fuum, nifi litteras apoftolicas aut noftras exhibuerit, qnnmodolibct admitjjtant : mandantes, quod cum quxftores pro fabrica fuarum cathedralium ecclefiarum , vel pro aliis piis operibus fuorum epifeopatuum receperunt, conftitutionem felicis recordationis domini Clementis papx V. qux incipit, *Abu/atibus** in concilio Viennenfi contra quxftores hujufmodi editam, in omnibus faciant inviolabiliter obfervari. Contrarium vero facientes duorum millium marabetinorum ufualis monetx poenam incurrant: quorum tertiam pariem fabricx eeelefiœ cathedralis, ialiam denuntiatoCri, reliquam vero pdrtem redemptioni captivorum applicamus .

IV. Defimonia.

Verum quia plerumque in exaftione emolumenti figilli, nonnulli metas rationis excedunt, fit tam pro licentia quoad ftudia litterarum, feu qua animarum cura ad tempus committitur , quam pro littera dimifloria, qua cuique fe ad alias partes transferendi licentia conceditur, quantitates indebitae extorquentur : nos earum infatiabilem voraginem compefcere cupientes, ftatuimus eodem concilio approbante, ut pro qualibet prxdi&arum litterarum polfint fex ▪ marabetini & duo denarii («)«/ mor». pro cancellaria , & unus marabetinus p· '0*· pro regefto , & non amplius recipi ullo modo. Qui vero contrarium fecerit, mille marabetinorum pernam incurrat, dividendam & ampliandam, ut fuperius eft prxmiflum.

E Datum apud Alcalam Toletane diœcefis, die vicefima quarta menfu Aprilis, qua die diftum concilium extitit terminatum, fubanno Domrni millefimo trecentefimo quadragefimo fepttsno, fub figilli noftri imprcfljonc in teftimonium przmiiforum, prxfentibos venerabili* bus in Cbrifto fratribus noftris Blafio Dei gratia Palentiœnfi, & Garfia Coocbenfi, & Joanne Giennenfi, epifeopis fuftraganeis noftris, & capituli Toletani & aliorum fuffraganeorum no-Arorum & capitulorum ipforum procuratoribus, qui prrmiffis omnibus & fingulis luum preftiterunt confilium pariter & aflenfum.

PSEU-

vhkÎsti «μ·.

PSEUDO-SYNODUS (1) CONSTANTINOPOLITANA

Pro adftruendo etrorc Gregorii Palamr, damnandifque Barliamo Sc Acindyno.

A

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΕΘΕΙΣ

■aapà rüt Sfiixc itpii ircuaJu 7*c αρΓχρηστ»»-θ^κχατî ήΰ φρτΛΛΠ.» to. ΒapAa«>niÇ Avivera, «»* ** 3«<ηλώ»i φ Xer/Vr xj βρθο^βζω» βαστλιων η***'* * K.»vrvxt^lwi Γ«λ«/ολβ^».

TOMUS EDITUS

a iitina ‹‹r facra Jjnado, adverfut tf-fclletores Bavlnami & Acindyni, re-fnanhbus fiu ‹› trtbodoxis Impcrtfo-ribut noftrii, Caniacvzcno & Paitolo-£·, congregate

Ο Τπ τήν xxm ι'χχλησ/a; τ» «ton* τολιμη» μχ/tav ι«Mî£βμ^,· Ùn τ Παρà TB c-urrfi; ρ'îiώ, it'tu» μυ^«» «t«f-ρυΛτνν «.LT» ify |3iArv wreQi-uni μ·>βκ, iÇ λχμχρβ ItaS^ixvuwi α'îoipξι. it £ μ^' ixfiv» μχηîl,αîμ«Θ.·β, » IMBJ10V X, «tuipdç lβρβTvΘil» σιμμ«χ/*«, et tlu' «χχλ>ρ·ïα> Jiwwnî,μχρ-Tieiov βχ^ιβι -oi μ\'< « Xa.ry»Arcaiμιπ««-x<i,«>3ùnç 'oi èt rpoactic' τν TB 018 Ïχvoiμiω, β It μ «viΓβθτσαν, «λλα ii ùy xatnsiso?, autxrpc'Y^'irvi.iiuni'rri, x,' xîoôs χολψ/βv bx ki iptpiïy' βiïλ' «iîxtf tauiTB «■nr^.wl bx fàvu μιχρ μv apc<ntxern.'i tûi-ntp πκλβα nFi IbJxi'oic, r xotnt tàî ι'χχλχτ/< vβλιμο» β.'χ»μθ>lιυ éXtu» ntqw χ«τ'αZτ?i βτλ<?/< ·f faTX^e:'Jt «crjor ntpt ùro-xAiiTia cz >g Μαξιμ/ιον £ Jùtxtov, <HTt; x*t îxfrrvÇ, et win» a rwAc/tv, darw-or »Ç χολiμπil /j'SAÎxsee». fjfyt yàp oe^nu vv μιημόi-αχο» μ»τ' ήχ»' if τ« Θικ ε'x-xXijtr/af c φθοΓ><·i ιξiλθπ κ' irae-«v f yr.. μvρη'vιβv If τη« itiuaptox uùrii; αψX^i'-β-τv, e/ tfS μχρτûρω» wxpoZ, bxtpvx; txyrvi l'Axu.oytK. erui d ri &ii ιιοιαμζi ûvιρφi^i, xl Siù ?ÇS συμφοράν à'ntidtwwt.

AxX*c joirpdi têt χαθύîî' Q-r*», ^rafm r»i τπο βv,α'M*/πρβv τρβιομivχ ,βροσιαλλΗ τi ExxAnr/α · is μ^υ yep$x*P»i τολiμM t A/atv àπι^ιω, φβiγρβv ai\iu.ku dvtiùif^v" vs; 3» Tiei Σ«A»Mι·? «J ÀpHoyiC rècwuxw· >e; nAirnii Lioifç, iroAi^fier ix t5 μιtu xoiris-at^ei ^BAdtdun'ai, milite t»r aveu-tb> ïροφχσ-Μ tt.rhît jia ηιηi, rtxtrx rttXxOi vομiζω Θ» c<. »>λβ iÇ TÏrav ου'τv x»0' «juré Or-λ4.σβ'μ&»· eJ<p3n·tb >rcAιμ· tb rv λάφυρβv rne τ* Ots txxAnTt'a;, η τη TfptSo; ομοτ.-μο».

Πολλικ êf ^âXAvc χûχλiîζ» xwnpôf 3η xetn τi txxAnrta; , xJ nu μ^η ι-xeytvpwr, jιÛ <p»ea7Jjr>Aa»" «ri μ^v JeT-μχτι pviitv ύγα i^βστ,vοτ» Si tâoyxîc,arc r'x^ôe; yaiptiv, avril·ot è β'χβΘΜ^v-εισ-μό;, tyxns τ ûχρλχβiμ dxeJJc, Zxrrpa-

Nemini later· arbitramur quantus Gt com-munit hofiis adverfus Ecclefiam furor. *Hic IlrtiU* («■«/ B aut quantum in .Salvatore crxfidii; vi cuius in- <·""* currentibus licet in eatn tnnumct is calamitatibus, non folum telis lupcrior fit, fed & fplendefcit fMcri.r·;·» mags. Et illus quidem furorem demonftrat Dei ■»■*"»· languis, & crux, & raifio fponte fukepra: au-xtlium autem a Deo iuppetcrt, luculenti telles <>/>'. M. ipfi iunt, qui Ecdefiam huit peikcuti. Nam horum alii in cvangelii praecones funt mutati; alii virtutis Dei trophseum pronunciaii iunt, non quatenus credi funt, *fed* quatenus cecide-runt. Sic fe nes habebant, nec fieri poterat, ut communis hoftis quielcerct: fed quafi fui pœ-niteat, conlililque haud convenienter fukepti, ^oon pufillz genti, quemadmodum olimjud®», belli ccciefix inferendi curam committit: fed orbem univerfum adverius eamdem acerbius com-movet. Duces in eo bello fuerunt Diodetia nus & Maximianus & Decius, & fi quis ho-rum limitis fuit. Horum tamturois exitus fuit, Îuam turpe fuit ab illis Ecclefiain impugnaii. piorum enim periit memorra cum fonitu: at Ecclcfix Dei exivit fonus in omnem terram. *ρμî*, ». ». Tcflimonio auiem locupletilTimo virtutis eius, ipfa iunt Msrtvrum moriua corpora, qu« dx-monum omn: genus abigunt. Sic Dei virtus iupra naturam elle per ipfas calamitates often-ditur

At improbus neque hxc perpetieris novit, idque ob fiultitiam. Itaque ad alias fe conver-tens anes, Eccleliam aggreditur. Nam aperto Marte pugnandi fpc abjeda, nec publicum de-decus ferens, Sabcllium & Arium & qui fimi-lia profitentur induit & qtufi pluritnn deorum cultum e medio tollere confilium ineat, impru-dentibus fuadet, ut ptxtextu unius colendi Nu-minis, verum Deum,quam minimi faciant. Sed hoc ipfum confilium ipfiua caput manifefte recidit Ex eo enim certamine fpolium illud Ecclefia Dei retulit, ut par Trinitati honos habeatur.

Multis autem aliis modis nequiffimus illcEc-clefiam Dei circumcingens, nunc referens pe-dem, nunc irruens, aliquando do&rinis, in qui-bus nihil fani fit, interdum voluptatibus, qui-bus potifljmum delectatur, quarum finis iejun-Aio a Deo eft; poftremo mentem Barlaami fu-biens, arma fiimit adverfus veritatem. Fuit ille mo-

(1) Hujuk lût rrolixt, vetiuiqve dtCcribuuiur a Nicepuoro Grtjora, qni ia ea contra Palanum difputavit, lib. «»· ca» i. ic lib. i». > Si >i.

ANNO Qousn

'monachus, c Calabria prodiens, omnibus g*nti-lusos arübt» & do&riais inflrudiifimus; quibus fe totam divinciens, adverius veiitatem & eoa qai faoâe ci adherent, progreditur. Hos tgitar quaG gemine deitatis cultores accufat; qui non fotam tripliciter fubfiftentem et omnibus incommunicabilem eiTcntiam Dei increatam cfte dicerent; led etiam (cmpiteniam ac deificam, e< quae dignis impertitur gratiam Spiritus; congregata fuper his capitibus divina fyssodo , convidus damnatufque eft, ex fanda
iH|. Chrifli catholica et ApofioHca Ecdefia , ex ûtriptis Patrum de rebus divinis; veram doâri-Siam tum faodiffimo metropolita ThefTalooic* Palama, tum etiam monachis, atterentibus ac fropogBaatibw. At etiam paulo port imbutus eadem peflima opinione Aciodynus, nihilo fapientior redditus ex damnatione m.igiflri, nec melior effeâus, iifdemrurtas taper iiidem capitibus intendere litem aggreffus cil. Et msgiftrom quidem tabdole negavir, dirillima eiqusÎue imprecatus, confirmans £e non eadem ac iarlaamum fentire vel dicere; ut inde *ci copia* dicendi fieret. Quibufcum autem (et mones micebat, in Barlaamum, quem occuhaverat, patefaciebat, eamdemque atque ili-- pravam opinionem tenebat, proloquebatur, feriptis contignabat. Eam ob rem fynodo altera congregata, cui prefedit qui nunc eft fortis & fan-
-μ,,ıHı, áıu Ibiperator nofler Joannes Cantacuzenus , convictus eft camdem ac Barlaamus fentire ac proferre, & criminator efte monachorum . Idcirco eadem fibi ac Barlaamus condemnationem accerfivit; & Tomus prodiit fynodicus advertas blafphemiaS ipfius Barlaamiticas; quo pracifus ille eft ab omni Chriftianorum coetu, ut in fynodico ipfo Tomo narratur: tum aliis de esufis plurimis, tam quod Lumen Dominica Transformationis, vitam beatis difeipulis fit Apoftolis, qui montem fimul adfcenderaot, creatum conatus eft oftendere & circumfcriptum *eife*, neque tpitdquam habere amplius, quam lumina que in fenfus incurrunt. Neque ifte fotas Tomofynodico condemnatus eftBarlaamus; fed iifdem pernis obnoxiam fe ipfe conftituit, quilquis ei fe adjungens, monachis & Ecclefie Dei bellum indixerit. Sic enim totidem verbis fanxit *: Sed fi jxiialixt tanu» qitidpitta, ymt Barhataur Hafpbeuto ot e ac fcnfn pravo contra monaebof ftx veriuc centra Ecclefiam ipfata effutiit Ü canfcripfit, deprehendatur iterata Monachii objicere, aut eoi ootninfH de iifdem impetere ; tfle is eidext condemnationi a no/lra mediocritate fnbjeflm , ejediu & ipfe , ac procijut a fandia Chrifli catbodice & Apoftohea Lcclefia, & ab o»tni orthodoxo Cn idinorum coetx ,*

A Τ¥ʟ τ» αλοθ«>. Jπ ιάμηαγάι #S£f^yjí' ANNO
Κ«λα[redacted]x ορμαιμ&·ι> J$ rfrE>Aii>*» aöiti^x chr kt l
χαλù tqohm;, 4·λ·» tJtfiiiK tuum ο^φτά- *.**
vai, xarnτη *'λη θ«»i%·¥«<*£ T«f«i «ητχ·-
μ8μvι aùril. St^têat n'rut Xarrn^vpι«α ,»
μήοι ¥ tttrutiran·' lion άμί^ιχηι w-
ai'a, TàQiexKTtCainÜvatXi^ôrnfv, aMiti t Ui
ïï/iot i, θιοτκαν < n7« αζιαιι μιηχομι'vîη
tm χvXμαη<* rwuoÎ» 9ἐ.αi ivi tirai
ffuÿ'Mftrtôfrirn,-, »ξ»λ»>χθη «c «vιχHρvχθη*
rapa' ? tJ Xgtr» àytatf χαδολιχî ty irora·
λ/χï ixxXne/sti, lia ¥ w7ç etytn aarpim
dMÂM^fxwi ουγ^ραφιτη^ι, τβ τη αλ»5«α«
B λβ^-Μ τροîτχμιτvv, tin :u·' ùptmtnt μητρο·
τολ/τΜ Θιατχμβv/χη; τvl Ιχλαμα, £ τ μοκχ-
χ·v. μ/rd μηρόv l» ,τ'ZχMvβ xowipxi Scfy; >f-
rifÿw Anhimiaç, μιύαμα τρ|τi JslacxsAv
xanitxp «Νφρο^ο&Μ, μ* St βiλτivv ^κό-
μvη ,ïαlï οχλη iıï τη i αύηî{ xarrryopiêt
*9îχHρι^η·lξαρvαζ fjtye an» ïόλp TÜtSao-xi·
λ» γινόμεvο , qf| τiî Suinta ιτχράμπα ικύ·
vμ,χ. μτ,ΰχοη η αυ'ηi Qporiït τφ Βαρλαάμ η
Αq «v /χvv^ζβμξυο , it dar/L'^tt αûτω λî·
yuv t%p'oiiSf Γλi^i,τiτ χρτ7·'μ^υο»οxeÎM-
χvόi Βαρλααμ,>ç τ αυτάύ «χ«4vψ rompit Stξαv,
xJ $pav£? Kj λ·γα>τ>ç ο ρΓ^-fαφομ^ιο . ravrn nt
C £ awuiSarvr*p9TtfiilrniS&npai, vavpatxâ-
Ortv < « vus xpantii >ç âym Αμΰι ainxpi·
τvρ,οχiι'ιμ law/vrac KamxBfiuioç ,ιζηλi^γ-
%bj n) athi τρ Βαρλαάμ Ç Qporit £ λi^οη,>ç
ÎÜ μηαχvι xarxyopiy "Stator? Βαρλαάμ
itirtiaan xanStxùv, Τ·μv ατροβάvη συ-
toitxi xarà τ τβ Βαρλαάμ ixtin βλααφημιü?,
!«'-- xarnk xptrtatixï χληρύμαη aroxtxo-
xnu, n(ajurti msvc - «·uuelrxèc Τβμβ ιιιξκ·
στ »·?ΛΛ π <»wv Hίχαα^lτιηφvιττ. τά
χρΟμ μ/ημορφοία-ηκ , η wTç vυωαιχβiπ»
avrtj μακαύαμ μα^χτvΓi £ «χβΓολκ cp-
θ«", xrrrev iar^fipte JwxHuJj» xj rtgjypar-
D τv ,<¥a/a^BTw» φΰîτvχ ηλι»vîχov »'5rv.a^J-
τv J» μόvov· Βαρλαάμ τ£ rtuehxpaxaxfxn-
ρvχητiΤβμμ, i)M nui αvτvîi ïχιπμiαα lvo-
χov coujfbv xa^iitin , >ç üτι ιχήvφ îχόμηοζ
ntt μα,αχοii £ ri iythwif Θιi ταλιμύ·
φηβ·/ γχρ txt Atfytif aJAxiÇfi rti tripo: τι
ήΰ ove Tu Βαρλαάμ βλααφψΛK >ç αχχοαό^οα
χατ» τ μοιχχΰγ^ μα>λ·ïχατυïi'χχλM9·/αi αυτi;
λαλ»ιθi»«vv η συγγραφîvτMî, φαχόη χάλιγ τ
μ»αχ£v ααTφρüι, / ιλωi ca nti ntinti
α<θχ«'l·ρφ*·(, τiî αΰτρ xanitxp , tapi τii
iμ»η μιτi^τηη χαΰvαοlαiλόî^κ , ·τ·χi-
-ρυχη trot iÇ aàtii 9^άvvη1μημ^'αi ¥ àytai
Eτi XiK» «e$eXmfci£a'wr»X.«ifc txtiKrpriai ,
w' τα ορθοιοξ* fJJ 'xufttmîv τληραίμχη; .

gfkef. t.i. «k Gra.t. Vidît lUtcm is, qui operatur ia filiis diffijentjx, ficut icripmnj eft nequiflimus & malorum artifex draco, quod cum advertas pietatem ftrenuofque cius defeniorcs impetum fecit , coram opera uiiis eft, qui nulla citent dignitate confpicui: nec potuit propterea rem ex
Vmmm fententia gerere: Joannis fubiit animum, qui
'*.*....»" tunc fuit Patriarcha, idemque procul dubio vas
tf ricta·. ipfitB pravi (entas capaciflimum. Is Acindyni coocors fententia , cum multa contra pietatem ac pietatis ftudiofos, feu multo verius contra

A>Λ' «it» ὁ άκργύι ὠ»ι·7i υιοΓi τη άτκ-
Οκα , χαηi η ^>ραμ/φ·> , »·«φκ Λ α>χ»χΛ*
Jpaxtr;, βτιχατHττ &tOi<as Vî ημ αïφαλv
απ»χ·^i<» αυτïi χάρov/JaXw», α'οΐραη ^Pjwà-
iSpnty ὁ'x ὠ ά^ιύμαv» »ξ»ηιζ»/^Mi^ηχιτα
lta' mm φχαπi ρηiμiα' τυχπ»,
Ζτβiùπn w « aaigfipxai ww τ»λï»τυ Jaar-
tüv, rx£e; àtTtxptii ràt ixitn oaxatoiat^u·
pirrdr. Si o/Μφρvτiτα; r? AaM?,W'»·λ*

Afe ipfe feriberet, ageret, deliberaret: (ipfe eft enim qui damnationis fententiam feriptis mandavit contra excommunicatum iftum Barlaamum :) cumque contribulis fui partes in hoc certamine veluti lucrum infperatum illico arripuiflet; invenit etiam ipfe fui laboris pefimorumque confiliorum dignam mercedcm. Conviât® enim, e gradu dejeftus eft. Atque ifto pariter pulto, per fyoodale judicium, editus eft a fynodo Tomus facer, qui ipfum & *puro* teneri Aeindyni errone oftenderet, & ahfque ratione adverfus orthodoxos inianire. Tomus ille autem triginta epifeoporum fubfcriptionibus roboratus ; quibus confenfit fubfcribens noviflime fandiftimus Patriarcha Hierotolymorum; non Acindynum folum, aut ilium quiPatriarchatum geflerat, ejicit ex catholica Ecclefia, & ah omni prorfus praricindit Chriftianorurn Cflttu : *Std & fi φαι, inquit, aliut tx«m tubaf tedtnt dtprtbntdxtttf fxpert, vel dicere, vtl feripto mxndxre t coairx Keroienntchtat daenutent Gregtrieun Pλλλκ, tf Monteboj cum ipfo fint ; fete veritu «utro fiunt Tbeologoc ipfatnjm Eecliflem ; exdetn xdvtrfum ipfxut fix/utmar, eidemqut eum condetmeationi fubjicimtu, five fit die fiurii ordinibat ixitixtxi, five e laicis . Hmk ipfiitl Mtettf fitpe mtftnrahem reverendUfimutu Hierontonacbwu datnixxm Gfeguriam Palamem, & ipfi aufettlentet Menacbas, ya/a nihil a divinis littc- | irtfMf feribm vtl ftniirt, faik diligtnti examine rontperimnr ; immo ven propugnatores'Effe , teti par <fl, divinarum fcriptierarnm omni moda ec ratione-, yumadmodum (j communii noftra pietetis tf traditionir, non filnm fiperlores effe omni modo conjeflis in en, tvlpotiut inEcclefiam Dei nugit, congruenter edito nuper Tomo finodali, cenfemuf : verum etiem intrepido/ Ecdefia propugnatores, defenfire/, tf auxiliatore/ ejufdem effe pronunciamu/.* Sic enim vero diflerit ille , qui ab illis fynodis prodiit Tomus, uti certa & indubitata fide conlUt.

Verum qui noftris femper letatur malis, ne fic quidem novit quiefcere. Neque enim quifi deficerent, quorum opera rem prsftabat, cbcuibat querens · fed cum adhuc preter Barlnmum fic. Acindynum, quofdam haberet, quiipfis preceptoribus uterentur, eodemque motto pe(Time laborarent,* per eos fibi fubdit, qnem tunc nuncupabant Ephcfmm, & Gannum, fic Gregoram, & Dexum. Hi de compaâo, adjunfliique fibi aliis homuncionibus, qui nihil un* quam fani fapuiffent, tumultum citent adverfus Ecclefiam Dei; in id incumbentes unum, ut multos deciperent, dc ab ecdefia mifaabiliter prxfcinderent, gloriam fe comparatum exinde haud mediocrem arbitrati. Oportuit igimrpropterea fynodum congregari frequentiflunam, ferenif-fimo Imperatore noftro miferante animas quae perirent. Idcirco accerfiti per potentiflnum ipfius divina ope fanâumqne lmoerium, & per fan&iffimum atque ceeumenicum Patriarcham dominum Caliiftum, facratiflimi epifcopi & fupra caeteros honorati, Heraclee, TheiBlonic®, Cyzici, Philadelphiae, Calchedonis, Melenici, Amafi®, Ponto-HcracJc®, Pegarum , Berrbcez, Trapezuntis, Trajanopolis. Selybrir, Eupro, Ama-

anno CHRISTI

λ<^ τ*ζ w' Φ ἀηιχοιιψλη» μάλλον er xa7'«u>>«$ · υτζ qyγ^ ·ραψχ· «Γ«ζα; <9)' }*P ὠο*τἰὑ' xaraîr'xltu <»ραφ^ irtM^wr rev àxcxnpùx-τφ Βαρλααμ ,ἀμα rai ritu Ζμφνλ/ον μ«· ^Lu> ἰ Γρμα.ον αpwxtra;, <£/ἰi qo} un; τη i'αυ-τι «rialik κκι xwnpèr CeXA/aarw» αξια rôt ὑμοιβά . Zξ«λ»>^5M« ^P> *αθ«ρ£πH. xat αχ·χχμ/£θὺη; «a/ Tthfc rtu«Sitji Sig^ni-esc, Tîμ9* îtfii ttu-dinu tji ouaôiuy άμα «ra^uvçrxMO* ràc ΑxοSums χαχοδοξ/ac i ἀμα 3i xJ rlu <aip°i tac ορθοiiξχ αντι aut tâfii λογ<ο μMiαν*· if JtlTtytu óτογραφρϊ apyttptvx τ^μίχηηχ η CZ/lwov i-^wv ,cî(auvRit dì ύτοΓραφìi vetpw « ·αγσ-Tanç tvr^àf'jçK lιροτολνμυν, ί ·P Ax/riuw ΐδZ V χατ^μιρχΑσαîπ: ixflât^n μ·re» £ χα-Oβλ/χη; Zχχληα/αî ιζ tu iÇj X^α'ìανων πλι«χ txtctru τλχρύμαπ · ἀλλα ιζ ht/;, φιoii, iπpoi f arairrwr ni ccùvd ton φβραθï, ή ppc-fὺv η Aiyor η <π?Γ^ραφο'μ^ο «ατβ τ« Αρφοτά-xue)9 I ρλ>·εά* Γιαλαμα, » i'ÇJ and αν'τμ μονχχμν · μάλλον δι xara i$ itpcov ^ιολόγαν, >Ç τη; ZχχλητZα; α/îτü, ri aùrà x} xaT αντί ψH*ξZμιθα, ιζ Tf αχ,τρ χατηδ/χχ xati/xo-βάλλομî», tin Îipvf&t» rif tin, en λ«Γχ«v. <wm 3»' tSt.v w χοίλαχζ p^'vru ημιûχηνη ûρομόνβχ* xit»v Τρα^etiw îir Παλαμαν x} τύ aJr^i auvâàorrus μηχχμ, μχi'» axai» f ^Uwv Xa^tvv γρχφητκ πxj eycràvnj;, μιτ ιζιτάα-ιν χαηχλαβὼ·π axe»-Cw; ' μάλλον ît ï$ θὼν Xayt«v τη χομ Wi4 ήμά7/ Xirtfitiai xapaSoatu; -rift rpi-Vtç, tit xtforwt», i'χψμΛ^ινπτ;, βχ βîΛη-ρα μονον xavmx«a*/v f χα?' αυ?$, μάλλον it xara τη; τi &ti ivχληαiχ;, iptytAith, ὠi χ, ὁ apuuu αανο3/χο; ΤομΚ î^μιγ ' αλλα >Ç atr^xAifan;; τi; iχχληα/α; βρομχ^χi η x} •ροα^wçca» >Ç Co^ec ταυττ α^βφχινβμι^α ·Θ iru γάρ >Ç ρ txt tu/'ï σ-uuojor; tKit.xti eye. βχ Τομο Sti^trt, χαθάπιρ βν tytt ή κτ-ψαλι; π ι£ Ct/Jdt/ov,

Αλλ' ὁ nti ^μιτipiι xxxe'e t'xi^xifw xtit bj erus riru^/at i?*O f'jz/ctXM. sot ydp ο'ρ^οôay axopvit, x<ei>*< TvuTtt £η·uv ' αλλ' t^«v tri t<-νά; nxpx w Βαρλαάμ xj Ax/iaucv t'xHVOtC φβιτήβ·ανηι<:. xj t*Hr«v f^atvc veaSyme, it ix&Wf C4> iewrrif · xo/zjrut, nr π γρΛμα-TtaavTu Εφιάιον nv Γανvβv, Γρη^ορίν τί Ç Διζὼ · οî χ. βτii'ημχ ιοιηταiμîiοι, ι^' ἀλλκ <epcfft7UiUc αμθ'О< α\θρα>ιηο·χβ» , »δ»'v iytiç itxycr^itnti wizen, &ipt>C«v tytipwi χατûβ τη, <xxA>ic/« ©ιά,οχβδιὼ ηοιχμίνι άχοιλα-ι£v Tb'i xoXXic, <? τü »*xXvwtaç *τ«ήμν«v ιλιπνω, δόξαν îajjnti i'χ τ»η>v xoeifw ·7·-μv.vι. ιδi'ηο-i ytvStx Tuûru αὑνοδον αuΓχροτη-vlevât μίγχλiιν, 73 ^αλiιuβηiη» ÇaztAtttç ήμω> ìλιο> λ«β»ηi f Ατο^υμιη^ Λὸ < μiîûχνμφθὸπ; ααρατη ix Θiï xparauac <B χγιαi βαο'ïλάχi αντί, < τβ àyttmtn ι£ οt*-'reTCA»A· KUt>" Καλλ/fv, or" ZfpttTU-m βipχιιρ^i tÇ b ύχiρτιμ·ι, - , ττ Ηραχλi^ζ; , ο «' -"«' 0fayaAfc»/x)f> , ὁ Κυζîχχ, ὁ Φ/λαδνλφ^α; , ὁ

— 77" Amaflridis, Æni, Sugdaix, Bryfeos, Mady-A torum, Bfeyc, Garelle, Medi*, Tenedi, Caltiopoiis, Exantidii ; & qui fuam miferunt iententiam , Hadriaoopoieoa , Ghriftopoleos , & Didymotichi : pratentibus etiam rcligiofiflimis cpifeopis, Pam'i, *Chariopolis , Pamphyli, Λόγια,* Campani*, Sinai ,Elcutheropoleos. prefidente ierenitfuno ac potentiftimo faoâoque noftro Imperatore ac rege domino Joanne Cantacuzeno, in triclinio Âlexiaco nuncupato facrarum Blacbernarum .· fimul ad fidente oum iando Imperatore ianfiitfirno & œcumcnico Patriarcha domino Callifto: et defideratilfimo ipfius facrofan&e majeftatis fratre germano domino Mkhaele Afene; itemque dcfidcratiftimo *ipiitu* facrofanâ* majeftatis iratre germano feliciflimoque Sebaftocratore domino Manuele Afane.· fed de defideratidimo ipfius facrolandx majeftatis confobrino Panhyperfebafto domino Andronico Afane: juxta adfidentibus Senatui, cum epiieopis, ecclefiaflicifque pnefidibus, & congregatis pnefedis mooafteriorum & archimandritis qui in hac beata civitate degunt.· prxtcreaque Monachis facerdotio praeditis, & facerdotibus fimplicibafqoe monachis non paucis, abfente nemine ex magiftratibus Ecdefic: circumflante plebis multitudine, quanta fuit cupida hac audiendi. Vocati funt & ifti perturbatores, qui fcindunt Ecclefiam, rogatique, cur fub Imperatore pie vitam agente, talia auderent adverfus pietatem. Hi vero in caufamad-C fignarunt additionem quamdam in ordinatione faftam eorum qui in epifeopatum promoventur. Theftslonicentem etiam infimularunt, dicentes in eo fe fcaodalixari, quod nonnulla feripterit ad confutandum Barlaatnum & Acindynum. Theflaloniceufis autem, Vos igitur, inquit , in eadem atque illi fententia eftis? Hi vero Acindynum imitati, quemadmodum ille pernef'abar fibi ducem erroris Bariaamum exftitif-c, fic ifti hos ambos abnegarunt. Theftalonicenfis autem fubiiciens; Atqui pleriquc ex iis, inquit, quibus propofitum fuit nobis contradicere, iidem Barlaami & Acindyni pravis opinionibus aperte fuftragante, baâenus obftinati in ea voluntate perftiterunt, quibus & vos ip-D fos conjundos effeomnino manifeftum eft; quipfos conjundos efle omnino manifeftum eft ; quippe cum illos veluti propofitum vobis exemplum ad imitandum infpicitis, quantum ad dogmata propugnanda attinet.

Hic divina fynodus. Quod ad Olam, inquit, additionem attinet, quam dicitis a vobis improbari, que nec jure merito appellanda additio eft, ut que explicatio fexte cecumenice fynodi fit.- aliud ipfa nihil, nifi Barlaami & Acindyni exterminatio eft.* quam qui vituperant, ho· Barlaamo & Acindyno iutfragari, qui font vel minimum perfpicaces intelliguwt. At illi rurfum negare, eorum fe affe&torcs efle. Verum ut proferre cmperunt, in quBxu fcandalizarentur, conceptis verbis ea objiciebant, que Barlaamus & Acindynus adverfus Tbcflâlonicenfexn & Monachos prius pertraftarant. Cum vero ex his indiciis c&npertifiuniMn effet eodem jpfos morbo teneri, nec fanari pofle ; vifum

•U».

Χαλχî|Σόι·;,o'MiArv/xa, · A^s·thjK .« Hoy-WipcxXTMtC,˜ · Ιΐφ-MT,β *Btppv««i,* cT/MtSi' *firne ,* · Tpxi«nredAs*ç, o 2wAuCfti<; , · EÛ-*arpn ,* · , · Arw, · Xvyietec, ὁ Bpv·vmk, · MeJprtv, · B/ζûχ, ·Γβρ»»«,ὁ M»j-i««i , · TiVf*Se* » · K*>λπi»®λM»i , · Eξ«vτ»i<*, êiruv £ *hà* rï ASe/«nrecAf*c , τi τi û/JujUSTiv^s · χβροηuv iÇ ^«·f/AK-erorôr/e-xew *ri* Πηή,ή *Κα&*~ •ôAwf , τβ ΠχμφûAv, τi A *hpx SS K,αμΤΛ-ilα , τi* Σ<v«v , τi *ExdL^rfβτβλiνκ, θηθîντκ* τi ^<χλ/α«ηiΓ^ < *χρχri α* s^ta ιiμvv «limpXwpeç < *βασιλιω xvti* Itwn* B KevTOXvZW, de w τ^χAù» *rÿ* Jrw *M i-*•π λφ-βμήγ ΑΛ»ξι«£τ lipin BAe^.prJy. ès-Vfta*{ov««f τi» *αγiα CariKt^a aùrà ri à-ytvTBTn^* m'x spunai *πατριάρχη* xt^ K«M«-ns· iÇ *ïτι τi* ·fereaShrv *αύηiiλφχ* τη *άγια βχτιλûα£ aüri ri* π«l'dL·nçvfΓαrκ Xr3*r°·xpampec xueJs Mχησiλ nù *Aràvn* .«Wat SH £ wô asprss^nrs *tri άγια (Sxo·IAhxï ai-rtù rawttprtCira κυύ»* AvSpev/xv svtî Arum, vepaxaûnpuvw τi; ΣυΓχλiιχζ *σi* ηî α'ρχμ-ρ/,'αι < ικχλητταΓiχάï αpγvαι μîîvι η* xi *άρχιμανïpιπiv iff* cr τi *Λύαlμv/ι* ruiirx τολM. *triti* lιp *μονά-γv»* >Ç *ïfpttiï* iÇ ptsyx^iv ·vχ *·λιγαv ,* eux α'τovτuv < *rnw* τ$ τi *ιχκλητια αρχόηuv** C χ-MiΓηχ/τΦ* J· λ«i, ovoy & *tvcwk φι·*Xrixaoy, •pavfxXi^wrau' *Q* ci *δ^ρυβάνπ* , *lUi. iiutfairiat ααηήμηvη* ïw, χ, ipβiτήθη·σ«v · T/y<>- *tvtxtr* 0«mA»wç *ζάιη* , »ap' existi nt τ»/χûηχ χβπι τη dCtnCf-tac ιvλαi-*nt.* « St *inaravi·* «χ·»»5ηχ<ιυ *rni dr rp γHp·ι·ιlp* x'JJ χκροηvv^'«v *yrfytyMw* · Ct *αiτiαι* Sf i'vm»»w iÇ nv €h«r«Xsvtxdî , frwSH σ·χχ»$βλ/ζι«&« *ïλιγιv* xarr' «uri, *fvnn* rû» B<ρλα«μ iÇ AxivStœav «yT/ppjnxüf<û-r»T« *αυγγιγραμμiivv.* · *h* ΘκυαλiΗχκ 'Aoredr D Χ5 » †*·' ·· ' ' · --- *'trra fMpM** AxnStuv , a-i ix«v€r *t^apvvr ïγiηι·* ιJ χβθτiΓηtβρφ,v αυτρ 7>)f «τλχvηî *Βαρλαάμ,* ·η»i τiπ-χ *άμφiηρiη* . e iv *ΘMηληîiακ wSvvfipw* iÇ μ/ui, *φηην,αî* vλiβi fjiS *άηiλιγ^* «ρβηρημι'η* *ïiμîv* » *φα-*ytpw; *1η Βαρλαάμ* AxrvStiv xaxeSe^/eK *«®pMfàf^.M* _ SXpo αμιηµιλη*/ iîΓπλiτατ, et; χ} ·/ *λ·η·ι αι»ηηγμi>·ιφ«-*ytpM xabnaç *iri,* «pèf sxtiw* *ürvtp ααρά-$&γμα, ινηάγι ΙαΓμάηη àxtüüç άφιρ^τκ.* Ext TBW/; W θ«< β-uuioS®-, «pè{ lu.' *φααί Ε happaiκα , ψην», ·ρβΛΗχην, «τι* M^αρ·-·&φπî«vχ«λo<η Sixx/mc, «κ αv«»π/ξ« îva twc •ZxsptiJiMxni txrxf *ruvthi, üivtnpiv ira* if βχ»-χHpuζκ BαρλχΒμ π >Ç AxnSufa. *Id* w μιμφi" SηÂm τχπυ sv7; xJôvawÇv *rtuniim «-rîv, ÎÇS ri Βαρλαάμ^ ^xivhui· àntwàfja-ft· ai ii* npvitn *μù ι·ï Mwrit-yüv· ά Si Λ* Asystv ήρζβτ*, d» Λ s'rxev-*ïαλiζηι·,* Aiçtetv «vnuc liriwrw , *anp* qf|' Bχρλiιβμ £ AxtvSuv#* «porepey x«nt π τi ΘMMλβv/χM ι$ τ *μη*#» htÇfa* · S» xj α'χά Tsruy SnAw *γιμφûιμîHîv* , *to* Ixwvw» *1* » «v/αi-

ANNO CHRISTI ""4

«yt«n.C HcevTur, tSo£t xj άγι* CHRiTri ββiηλH , «rua^xor··* ÿ τϊ «fwrara^ ·/- ·»'· «erenip^iÇtetnic rie itpii muioStt, lii «vτήi Xi /Φ<T·|·«M»>·'» ϊογμάτμν ζχτιi- e-t«c à» «ρχXiiH «λ®* βαтανηθMαη ,τ'β- Aηθι'i O» Tume . tin J>t τμ 0tcty<Aeyr'x»K ιvαινιααvτ#-, txwot χαχηλν «irnj/dpav, α'»α αχαηχτ'μ^·/ φνσιράν rlw οϊχύαν xrd τ JcÇar, ά£αμΰ(ήθιλο», χρρβφασιν «ayJaAoy nt χρ·«- xotipfyot. λ·Γ«*l» χαχηθΐηvv χατύτiω epattkw vurliu eiuu'XdLtnx, ni μ^ΰ τii ώ»ταi·»* nmnji ΐηλόθη* xixupwnu Si tf- ·vρχφύK,vi βvώτϊ JAnpjt αωχλXαM «'ρξβv-B iX ft in; M.rfwdc τiώ ίχχλησiαv Jta^r· , /JeAwymt · «nt μιτ αΰτ« d Θκναλον*κ>κ αρξ«μ&Φ*, ^θιν αν « χαντβ η χατη γηiμiν^ ·ύτi.

Σi^X(MΠIλ>«·τ»i 3* i) l<£ήρα ravrAXtrfwç , arxyrÙtn xxxtîvw , 'Ç αρζαμ^ιβ» sîxw χαηi τ« Θκνα>·vίκι> , &τχ «3»λ· η . «ρξβμiχ» τi 0icuaAey/«nc «Rpce ï»^· v»7s χαρ ι- x«vtn αχαντρν , ni η λό· na' ·T·i Φ»^1α αρμiδiα. χβ>λά &t»àtvni, » tuM^avr» χαραμiναΓ . iό>τvî Jt ύo»χ/β·«« RC iripan σαηiλXσiν Cf- iημητλΐ, χαλο φX^vστ μι$ηκ Jtalxwwf, <l·« C τ« HϊPμι^μiη Wf*·

O St ΘiβσαλMiχη ^oτp»χ^ϊ χαρά π τ5 tx Θii βασχλiv χμϋι χ) Σ άγίβ τi Θη tit- χλy,viχ , aJpxlAne-i letpp^rlx χλαΊύπρβv I <π, * epexw^'a» «i ζη'τχΛv rjr ιχχλη-l cî3i ξoi'μάη.v' xaytiiiÇ ittYwrta χ) exnwt- σάη. t'xM 5» $ τiη «potrrdxxt, ais iπρόν tfefv »i i>ntp ·? ÆertCwaf «yrtAo^c'a, S' irtpvt 4' x/rrwe όμoλo^/α. xl ixi (J8fi arn- Aa^/aî xx a'yaj'XX x<d At^we ax£raoAoj/«- <^a< ? a'yrtAiTavni, ai; β μιyui φητ? Bae/AfW /·f,' St rüi όμiλoγ-iχi ^άτoβ&αχ Six xavnjyrn-, pertu xJ Çnreînu' x· Six 3et» nit ιμαυτχ«ρo(Bayptxdpt Ç Axôàuyey ά.τιμyτιχoΐ Achète trvyt'rrÇa, «Ç lu rapa àyiuy ϋιξάμM «>·- Aoj-tay ? xtrttu ' tvx^i Ctruy^àvwTK v»7çxpu- τiρβii, tx 'Iυ; iμoXo^ΐα xvnttt\ αντiλ*· yiat σχoχόv I l'ÇxrxrCà · xparic^ >Ç vίμoι» aùnxpàn.p «Ç βασΐλ&i rrv nimfinv eptoAc^/av. xJ <Bpβ*oμ/oi>H<ΓXi, àvayw&lüai πiρτiιυ txtK&· aCJt.e γiγoνόη ,»<aroç χρω^ιiθ») ,*ii 7·'"* μτκ *t(j τυΰτηi μ'χ«7χ . xj »»£«« (u ·i »< ι^X»· μiα» i'μvή^η Tfd i'χώτκ αχβφαηόiφφ* ,αμ* ήv η Θκσαλβv/χχi ^iωμάζαiν, i Xχόμ^i#· i- <ι»πi ηϊi 'lüi èu^oyla: txfiwA ryizartA^MV̈ iόγμαπ , χ) μιΊ' ixfiviK ιμφανi&lιΰχι ni *&Tρ ζvνη>v <£ HxpèvtxaTÜ τlώ'lηi χoηü άτηλoγiα τμ 'ραv, >i fj^nS/tTÎpa σμvιλΛ/ΐτι ώ* riiw/f tnAr/njec*.

Σiiγχρo'l^iηi St >Ç ή μιτ aurvv. «χαντηααvτii Ji Kxxütot, r ·Zχ«χχ oμoλoγiav άvaΓvot&lwai ζη'lίαη.ϊ , ê* tif ηλ« rJw »ρβτ· χύμηv» lu . me) Jt Bαρλαάμ ιζ AwSCn ans »td Zx«wv lχoμoΛ Γ^μM, ek ή τ· Θ»β ιχχλχα/α xid Tx'ruy φρ·«7. «Miv Jl μ«- π>ξό λόγv» wtâôwtipfyiyn oΐ i/«φ#ρ»μη«

θ& dlviniffimo fic facrofando Imperatori , d«—— —— cortfenfu fandiflimi & mcumenici Patriarche, (AζiNO totinique fande fynodi, ut de propofitis dog- matibus inftituta queftione fic a capite ad cal- cem diligenter ezaminata, quid in illis veri effet, demum patefieret. Et cum ipfe Thefla- lonicenfis confilium valde probaret, illi omni- no detredabant. Sed fic rogati utfuam ipfi di- lucide de propofitis rebus fententiam aperirent, numquam id voluerunt, caufati fcandalo efle ca qua dida pridem fuiifent. Multis deinde jadatis fermonibus hac prima feffione, foluta ea contentio eft : feripto autem decreto fanci- tum eft, ut in feffione fecunda illi quidem, qui ab ecclefia diffidebant, unde vellent, dicendi ·η'«i"πι facerent; poft illos deinde Theffaloni- cenfis inciperet, unde ei lubcret, verba facere pro fua fententia.

Coada igitur fecunda feffionc, etiam illi pro- deunt , primique dixerunt advedum Theflaloni- cenfem, quacumque voluerunt. Cum vero cce- piffet Thtilaloniccnfis per fingila refpondere iis, quasilli objeciflent, confundebant fermones, & fugam capeflcbant ; nec quanacumque adhi- bita vi fuftinuerunt ibi manere. Data autem fide, futurum ut proxima feffiote prxito acef- fent, rurfum dant fe fuge nemine perfequente, ante conftifutuiu tempus,

At Theflalonicenfis, juflus a noftro Dei gra- tia Imperatore, fit a fanda Dei Ecclefia, dif- férait omnibus confidenter & prolixe de dog- matibus, de quibus in Ecclefia controvcrfia a- gebatur. Laudaverunt dicentem, & affecti funi ei univerfi. Quod autem & iftud addidit aliud efle eam , quae pro pietate refutatio iifcipi- tur, aliud fidei profeflionem efle ; netue in confutatione quidem neccflê effe * ut s qui contradicit, voces fuas fingulas exquifite per- pendat, ut ait magnus Bafilius: At in confef- fione fidei exadam difcuffionem in omnibus fervari & exigi: ac propterea, inquit, in his D voluminibus qu® confcripfi ad confutandos Bar- laamum fic Acindynum, conjunxi eam quam a fandis accepi confcflionem fidei : ut quorum iu manus haec feripta noftra inciderint, ex confef- fione perfpiciant quis fit refutationis feopus; qurfivit potentiffimus ac facrofandus Impera- tor noder fic Rex hanc confeflionem, allatam- que legi prtecepir. Q<io perado, rogatus eft unufquifque, quid de ea fentirec expromere. Nemo inventus eft , qui de ea ferens femen- tiara non eam fummis efferret laudibus: ncmO qui Theflalonicenfem non timui miraretur, op- taretque fibi cum illis dogmatibus c vita dece- dere, fic cum ea apparere coram judice vivo» rum fic mortuorum, quo die publice reddenda E ratio eft. Ita finem accepit feflio fecunda.

Convocatur feflio tertia. Adfunt illi etiam, fuamque legi poiklant confeffionem fidei. Quod cum fieret, era* illud in fine appofitum ; D· Btrlaamo extfnf tf Acialyno jk fntiauu , qttnt- adtnodaMt Jf hi: fintit fia&a £>ei Ectk/ia. Cum multi inter ea fermones fererentpr, ceperunt qui dicebant rheflalonicenfem criminari. Hrc autem fumtra criminationis fuit . Scripfiffe cum perfiepe in quibufdam fuis commentatio- nibus,

anno JUSTI «J,·,

η^^υ*» ^u** „eo plure» efftf deit..tes , eaique A fuperiore» & inferiores . Cumque hoc frpius iterarent, ac circumilrepentes etfdem iubinde voces objicerent ,' piiffimus Imperator fuper his fieri palam nobis juflit , Utrum in his quz dixiilis, inquit, verba ipfa culpatis, an res per verba fignificatas» an iimul utraque? Nam fi quidem de rebus difceptatto cil, quorfum cum umbra rei pugnas, in voce herens? Examinandae funt ipfae res nude, & a Theologis quid in eis veri fit inquirendum. Sin autem de rebus ipfis confentitis, cur vocem incufatis? Neque enim huc de vocibus difeeptaturi convenimus ; Mfwe da wimiwAa/, ut ait Theologus, altercabimur: cum in verbis conflet periculum efle nullum, mens fi fana fir. B

Ad fac Theffalonicenfis, De vocibus, inquit , parum mihi curae eft : iw/ i» Vtrbii , ftd i» rebut verite/ piete/pie coafiiUt, ut Gregorius Theologus loquitur. De dogmatibus ac rebus ipfis ineundum mihi certamen cil- Si quis de rebus aflcntiatur , de vocibus non contendo. Ad id autem quod adverfarii criminantur, hoc dico: Equidem duas C aut plurcs ac diverfas in fanda Trinitate deitates, ita ut alia quidem fit Patris, alia vero Filii, & alia Spiritus fanâi, neque fenfi, neque fentio, neque umquam gratia Chrifli adjuvante fentiam: lcd & fie ieotientes, anathemate damno. Sed neque aliud quidpiam dico deitatem efle, pratter tripliciter tubfillentem deitatem: Neque etlcntiam divinam vel angelicam, neque hypollafim, ut magnus Dionyüus'docet ; fed operationes divinas & prucefliones quafdam naturaliter Deo & ab zterno inexfiitcntes, deitatis vocabulo nuncupavi, aibitratus me fandis Patribus confentanea dicere. At neque hzc ipfa proferrem, nifi me in hanc necellitaiem adverfarius conpciflet, ut & criminationem depellerem, & adverfus ipfutn decertarem, qui lolam increatam deitatem dicit eflentiam* Dei efle; omnem vero virtutem & operationem divinam ab eflentia diflmâam, in ordinem rerum creatarum dejicit. Deinde vero hoc ipfum dixi, non multas exinde colligens deitates, ut ifti mentiuntur.- nam id certe liquet tum ex aliis meis lucubrationibus, tum ex confctfione fidei. In omnibus enim fic illud a me profertur, ut ab adverfariis quidem prolatum , a me vero haud certe fufeeptum. Unicath enim novi deitatem, eamdemque tripliciter fubfiflentem, omnipotentem, & operatricem . Neque tunc quidem de vocibus cogitabam, fed omnis difceptatio de rebus fuit. Neque nunc de nominibus & fyliabis litigo : fed dummodo* res praedicentur ut pie decety Chrifli gratia adiuvante paratus ium quidquid facrofanda fynodus de vocibus ftatuet, profequi & ampledi. Tum piiflimusac fereniflimus Imperator, & facrolanâa fynodus comprobato in omnibus Theflalonicenfis animo erga res divitias femper religiofo maxime vero laudata manfuetudine ac facilitate; deitates quidem duas aut plures, aut omnino numerum deitatum neque dici neque cogitari oportere certo definierunt, neque enim id efle exprefle fic proditum a Theologis. Di-

τή χαπι' τi Θκυαλαν/κνκ κατη^ο^ιαζ . ii Jt' lu. niait, v apac» rtn rjS tour* ανγγραμχτμν j-ρχφβ νβλλαχΛ δό· ›ç vo>Λ« dtörnrttç , » ·»"·· [redacted]monte JrspxRp^'erç Ç ΰφαμiνα . ›ç t »wv m Aôyw «o»ά«/ H»e>rvv xl vjtsxper>wa.n;v , xJ Ttwrrc ii ms φανχ xarvtrιαμivvv, d d'riCf cant βαπλ& tit τΰηι 'fai£!at ήμ'ν φανιράν iχîλ&αΟΛ · πόηραν λαληθα*αιν iv αίτιαι Ttotitdt toc λ/ξ« aunre, η η δια τλιξιαίνδιι- λέμινα αράγματα , r iç, άμφόηρα ; U ρφ· â'> · ττiλιμφ· arpôi to <9νάγματιι, τι rr rxtp τ· ivράγμαη βοΆιμΰ , 'lp Λiξo ταραχαθημi^oi; ιξιηîΓiρβν ^«ρ iχαοτη γυμνά τύ «ρα^ματι, χ) B χαρά ÎJ3 $ ηλόγvv τ άν τπηι αλήδ&αν £ηητ· ηο>. U δι ηî vράγμαη σύμφωνοι διαηλΰν~ πi, τι λiξ» μiμφiδι ; α'λλ' ruH$ γι β λιξ^vv ΓviXiv CATtt'ra σονιληλύθαμ^ ' ύδι'γάρ *t(j rCv οημαη^v , χαηî ? θιολ^ον, ζυγομχχMP^v · χôivvoi- ΰδινα p'idne rset TOi λiξ«i > iw' àv o vï υγχiv^v Soxjï.

E·< τbτvte ò ΘiΛΤαλον/χη< · λι'ζiαιv i'μβi Λiγ^oΛî', , !φη · i γαîp da p'i,μαrtv ύμïν, α>Λ' es 9ράΓμαπv η αληθHα n^i £η'β(ια^ nard nr θioλό^ov }pnyit/9v. ntt) δι'δoΓμά· rur ›ç πραγμάηiv^άγΰνα πoημαι . xpv τκ mî _ τ£v πραγμάπη òμοφβνη, <w»dc rac Atξi-<i s διαφî* C (,9μαι.αρi Js -rnr tropa twv λiyo ruv χατχvo^αχ t°xM»0 Λιγv [redacted]σα μîv ìyυ ô<βτχ«i η ιoλAα' qgq' διαφόρν iîι t ?ç άγiα TeiaSfr* ά^liu μ»'» dvat TM πατρό , αλλάι> δi T· uS, âfâiu» if τβ ιv£μχη ι^ , «π »φρò>·»0·α, in φρov£ , in μîώ φρούτα τκ γάντι τ« X ;Γβ · β>λ« £ τβ; iru φρovβvτη , xadi>xofiâ>^t> t J αv*' divert. <*& b'J« α?λο τ/ φηαι θιότηπ» , »κ~ τ»i ι«i 'iewwrei-arii θιoτητφ* * in άη'αv η αΓ^iλiχiώ , «η ùevcatnv , xanî m ρηΓαv ûiorJrto» · α>λ' ώη-^ραi Θi<« qjn' <amc îβi Tffai twrn »po<rwa{ ›ç c/ζ άïδi» t|J Θiù , t J τη θiρτχτ®- όνύματι προσηγορ£. D 'τα , ηι άγiοi oZoμη»®* τΰμφύηα λίγην . αλλ' *5i ivîτB, «iόv »v μη προ χvχγκiχv ηλ^ov, itxpx τï oivτiλiyovτ<& , £ χαπχ α/7<- παρχïαπv < χρo'i r'x«v»v άγvωviζoμ&& >μόvîv> axnro» λiToνπι θιότητβ, τiu) ώ-fax τ« Θiï · πάσαv it δύvαμη xj ctipyuav Θ«αv, £ iriα èταçfptirxv , iî χτiαμχ xxnrxùvm . aMwî τ» (£ tir «τov , i χoMάi σv-χΓvv cpt X'- dtv διότητα , ù; aùni xxm^Â.iomi · qfi Jήλov i'x φ lμvv ruιγραμμάτωv

£ τη όμολoΓiα . CJt niai >ap art» τi» τρβ*- frnu παρ' iμ£ , v ύτo iμ a^riAtyww μiv λiδoμivov , ù»' iμ» St μχ ηρ^o'μ^uov · μi'αv E γάρ oZiα θioiητii, τiα airlu rejawriranv , <? πavηδΰvαμov , < carp^n . τλiα in vir» »tft) λiξiαιv β αχoπβ i'μoi , α»' άχα · α- Γβiv 9fù πραγμχηiv. un vùv r<j òβμα'η* < aiJ&xCôiv διχφîρoμαι · α»α τχύv πραγμάτωv £αiβΰ âvaxnpuxdtvn.ViXtifù^aUTi Zπiμ®· «μi »«» %9tp αv ή Θ«α σ-ύ/oioç xteî λ-- ξi«> διαγvρ, rip^at ›ç αποδiξα^αi. tv' «« i, η &πβiïαη vζ yaXWn/m βα<ηλ& , «ç i dfia αύvoδ^* riv Θvαταλovîη άπoδiξάμv- >μ , δια w«»iwt τi ^rt/K δια/oια ^ ρ ye> τπ

ANNO CHRISTI

ctmCTi CHRISTI

tttyPUM»*·*ÏιβηλΜ,ιύμβλιΓβ τη £- AoiaarwM «ùrà .'aamVaVTK , θ«τητ» μ» Jv. η r^A«, ì ·λυ Otenuvv, μη- rs Atyoüat μ^ημια χτφχλν ιt»· gjewra* μη)ι fap oipit^x/ràn r«pe Λβλβ- fov ρ'ηηï · Jrefapev ï<π«ι θ«· cnp5*<«c , ί xj Oww catp>wwr, W μβΧχιζ ftctâouiÇ At^rôrt χρ·ο·ρiψavη * Stxp'- piSUu τï wnita Ογμχη nape τη οχχλητiχ χιχηρυγμi'vχ , ak xj χβiτ» Swx&irtiat. ί Si θκσαλ·ι/χη , τ;·θι·'μv xj λιβv χτμivoι τï- w xanltξ«vv · xj r μ» τ iτη t v h AAt k CV τύ· WK îΠλX'τiMO·

Γιχο/uvχ Si ητïρτη , xp£<aw ταA/v ni® {/«φiρvμτivι λïξρ η»« «Zre««&«r, ιμ&ρχμ%»κ ά im τ» ©waAow'xnt <τvγγρχμμα»ι, φ ■κρχγμχηiî χφομιηι* τï ii θi.'oπiπι fixvtXttiç xj τη e-wdja τη ÎJ3 τ/χ^μβτv» f'ÇtnÎcfwc Jtf τομινών, xj xxpoi ifS τη i'χχλησ/β 3HλφMÏ η; «·4«ξ« χρχβιβλημ/τvv ζηήττvτ , χρMXoμ/^η o χ«τη τβ Bαρλ«αiμ t'xrtOUc rwoJtxeç ΤομΦ* . ι χιλiσκ τï Γβλiωβπiτυ βMiλiv ημόν xwrawiic Six xerrtuv τη τï Bαρλ«βμ χ«χ·|·ξ/« 7ΰ ιιχφiρβμi^ βηÏHξο . « γΰρ μ Six τïλβ xntKfynr wi *χ« γ γρχμμiκι , Xft) Π , μχλii-χ Ttfti τï θ«oπi- τ« φωτi τη τï χυ^iβ μιτυμαρφΰ<τι«κ. ιμîώ, «NC ipuntpùt» , τï π θμσ«λov/χη;, >ai ?J5 îi«<>iρ«μ»'vo7 τï iκχλητÎχ, όταo ιγασι iï- ξηi Triti τï θHβπii* «parais· · fjfyi Si w ≪≪kJ «r «»tTvw μ t'+ruMv Tarai» ta ¥ «αυτi βvΓ- ^ρχμμκτχv , Six τ«»1»i» χ'ηφβ/ττη, άτφ«« λoï τïi OrtXcp/aw $ιχι·«χ ι/ζηρτημi^ · o! Si, Si vv η ι$ iv îiîλîùτχv α-υ^γρχφv- μivoι, ιζiλi^θηβΑσ Stχonμ^rt M χïiΓχ άχτiΓκ τîώ μîχv θiβ'τητη τβ χβτρβ , xj τï iïβ , χî τï xyiu τιX'μβτ-- , τρ , t(u' μi» tîrixv τï Θi»ï àtTtro» λiΓvv ^iiτητα , !η· fnuivlut Mβîατ 3uvχμ/» xJ ctfpyeîxç τïvβ» Si $ύvχμiv κ, Cfipifixv Θiβo, χτλύ η t»l t b χχ'îηîùvχμβv x^tnùvrti η xj χρηύμ»' W ^ χτiσ-ματo xatrtterwmc n» ©te», qjl- ïòβ A»γovή αûτηi ^ιότηη , ixrtro» τv iÇ xrt- dw, ι·iρχ«μóάv π όφ^μiviu. ovπ* · irti ιζ vi CV TW Θχβiλùφ λχμ4#v τ' θiβτηα φ» , τβτ» μîv ocetetv tXtyov ivχι Θioo , τ«î Siψάτ- μχ £ τβρβχi'τβτμβ ι$ 7»Λλμβ xj χτ/τμτ · « Λβζ χχτ «ώτβ w aù» χτ/τμβ >ζ ώτ'β» ©rï. «ρMχvμ/«?η<τα» Si <β»ρχ τï Θ«υ«A·- »/χη xj γρχμμχη txtivtu oixetè^np» , άι ou χοση^όρβ» cu]t ï , άχτι ov ιvχι λiγovτ& τ» $nî- Tnn» t'xHMO φό xJ Γλλβμψσ, α>λ' ΰ irio» Θιβ. «».αi xj Si iv χχτηγόρov τï ©«WeAwi- X1K, v κoXXχ Aι^-βvîφ* 9iΰ1ητη , i'χκïητφ Ttxrxi τυ &<β xotvxi i'P Tfjxîr ivrxrtwt Suju̇x π 104 ώιρΓβάκ axr/rac ctrsu St»· τ λιπι/· φχvipoι γογivχη , aie ί βρv nk λιξκi «ùτvι d τβλ*μθ·, ·>λ' Sn Ira*apdv 9<<<« iîχîχ qn' θ«« dnp>««K , ûw fduî άχτiΓβ» Mxt tld dit» «tri zansluMqiNP ètipy^av vηλÏζχπ . iφ' ûi «pw^rm»» ffS OtaAa^wv τη i**λητ*«i} «vtyroiOq «τo /4*

flinfttonem porro effenti· divior fle divineoperationis, five etiam divinarum operatfonum, valde cohortatt funt ut omoes intellrferenr ac proferrent: cum tale dogma ab Ecclefia luculenter & aperte eradicetur, quemadmodum inferius demonArabitur. Theffalonicenfis autem iftud alacriter iubenterque fufccpit. Sic tertia feffio finem accepit.

Faâa feflione quarta, espérant ratios qui contradicebant, voces quafdam, rebu· neglegis, in Theffalonicenfis lucubrationibus carpere. At cum diviniffimus Imperator & fynodos rerum ipfarum examini Auderent, flagitarentque demonftrari ex Theologis ecclefiafficis ea que objicerentur, exhibitus eft Tornus fynodicus adverfus Barlaamum editus. Qui ubi leâus eft divino juffu fereniffimi noftri Imperatoris, diffidentes offendit in omnibus focioa effe prave Barlaami fcntentic. Neque enim fuflinuerunt non uique in finem contradicere his que ibi coofcripta font, tum de aliis capitibus, tum vero in primis de diviniffimo lumine Dominice Transformattonis. Quin etiam C eum rogarentur, cum Theffalonicenfis, tum qui ab Ecclefia diffidebant, quid de iffo diviniflimo lumine feotirent; ille quidem, tum ex iis que dixit, tum ex iis que cunftis aufeukanti ex fuis elucubrationibus legit, in omnibus vifus eft cum Theologorum lententia elfe conjunâilfimus. Illi e contrario tum in his que dixerant, tum in his qua deprehenfi funt confcribere, ooovifti funt bipartiri in creata & increata unicam deitatem Patris & Filii & Spiritus firnfti; dum effentiam Dei quidem tncrcatam dicerent deitatem, omni carentem virtute & operatione divina; omnem vero virtutem & operationem Dei, & omnino ejus omnipotentiam rejicerent ac negarent; Deumque in D rerum creatarum ordinem pertraherent, duas dicentes ipium deitates, increatam utique & creatam, excellentiorem & reipfa deteriorem; quandoquidem & quod cffidfit in Thabor deitatis lumen, interdum quidem effentiam Dei nuncupant, interdum vero apparitionem & velamen & fpeciem flerem creatam: ita ut fecundum illos idem res creata fle edentia Dei fit. Exhibuit autem Theffalonicenfis feripta ipforum propria manu exarata, in quibus eum culpabant, quod incitatum effe affirmaret illud diviniffimum lumen & illuftratiooem, nec tamen effe Dei effentiam; ea quoque, in quibus Theffalonicenfem arguebant, quafi multas induceret deitates; quandoquidem divinas omnes & tribus fubfiffentiis communes virtutesatque operationes increstis effe contenderet. Sic manifefte deprehenfi font non de vocibus tantum certare, fed nullum inter divinam effentiam & divinam operationem diferimen admittere, neque increatam effe divinam & omnipotentem operationem profiteri. Qiapropter prolatis Ecclefia! Theologis, lefta font ex magno Bafilio, tum alia multa, tum quas fequuntur.

Si

A re μιγαλ* Bxe-tAfta τoMλτϊ «Mα £

Si enim nihilprorfus in Deo fecundum rationem Eunomius confideret, ne humanis titulis & appellationibus Deum cehoneftare videatur; cunila perinde cffmtiamfatebitur, qua Deo tribuuntur. Quomodo ergo non ridiculam fit, vim eseativam ef. /entium effe profiteri; vim providendi, rur!nj tf- fentiam, vim prafeiendifimiliter; & ut femtldicam, omnem operationem effntiani ponere?

Er >‹rp obt'r oλv it ! OfJ «‹/ txbwat ὁ Eΰνόμιφ* Secepcè,ιναμη iὸξρ àr^fmxhan riy 0(W σίμωναv ‹9·οοηγο^αι , xavrtt ὁμοιv ἀσιαν ομολογήσω η ixtXtycpSpsa τύ 0f>5 . rὺi w b χαηγiλανον, τβ iημivρyiχάv v«7«v fsrm λiγ«v . η mpCiOnrtKoy xerArv iaiur, nJ «royvunaὺ» te'ruoruc, otuccfatnNic «à‹rav ewp9*»a7 iα·lav

Ex Theologo Damafceno, ubi de duabus operationibus drtferit, quas funt in Domino noftro JESU Chrifto, dicit: *Sciendum eft, aliud qfte operatiomm, alead operativam, aiqne aliud Beçiy eftę operątum, aliud operans. Ṣiquidem operatio eft efftflrvus & cffentialis natura motus. Operativum, natura ipfa, ex qua procedit operatio. Operatum, operationis effetius eft. Operans, qui operatione utitur, hoc eft, ipfamet bypofijfis.*

Axe bi th θιολ«^·B Δχμασχiΐνû , C* oit τι») tTJ bΰo &fpynsὺvity c? nJ xniioi npΰr IflTa Xtie*û irJatTxe , Xrjvsv· rr/ov « αλλο jÇ, a Mo òιpΛ·χτζ‹o›, xl «Mo i- ^ρy^μΛ ,χ,iMoι'πρ^ων* cat/>}·««μ^'κv tr/v, »î Speta-rtxn^&riὺSnc τη ‹ὼ·£«i χίvητι *C»rp- γητικά» Si, »i φῦσ» , nt ὺ Cmpycsx tr»e«- ‹07* Coipyyjui If ,w t»î cnHpyolntαχiτiλκτ- μβ· CMfyâv St ô rf cïfpyfsa im à ὀχοiββτμ.

Divus Maximus, in capitulo quod inferipftt, *Ex difpatatione in fecretario. Prarfus neceffe eft,* inquit, *in Cbrifto voluntates pradioari & operationes, & valde nertfftj Nibil enim eorum qua font, abfque naturali operatione fubfiftit. Nam /anili Patrer aperte dicunt, neque effe, neque agnofei, abfque effentiali fua operatione qualemcumque naturam.*

O i» M«ζ/μφ', ce τὺ χΐφχλα/^ nS iβiΓρηφομῖνo) , iκ rnç toi ctxpv'm Staht- ξi»i . xevraç φηχiv àràyxn txl XtirS ·θ‹· λη‹Tl/ Atyo^atr ›Ç cofp^«x;, ›Ç ri‹r« «fstjo- xx*b ÿàp orravχvζ) tefpy&oK spucrixtf ô‹ptr«C· . 0/ ÿàp oΓ/ot xariptc φβvιpωi λi- Cywi , μοη «»at μήπ yiroie^tsbatxtoejt τη b«»Sbç θύτη tvtpyoixi τiιὺ οiκviήτoτι φύηv .

Quoniam vero fuis illi didis, non modo ad-t verius fmgulos fandorum pugnabant, verum etiam jam ipfam fandam dcecumenicam fynodum funditus evertere ac refeiodere moliebantur; quae nihil aliud fpedavit, quam ut duas naturales voluntates, & duas naturales operationes in Domino ac Deo noftra JESU Cbrifto omnino adftrueret; atque idcirco neceiTe fuit Ada exhiberi prdegique illius fynodi, atque ex illorum fide praedicari pietatem: in medium prolata ea funt. At illi continuo, ubi ea propoſita fuere, exclamarunt, Na Ada fynodi, fed definitionem folum perlege. Ambigente au-tem fanda fynodo, quid fibi vellet ea vox, & quamobrem refpuerent nec fufeiperent Ada ipfa; illi ab ea affedata malevolentia perverfaque fententia ne minimum quidem abfcedcre, nullo modo admittentes ut Ada legerentur. Interim divino juflii fereniftimi noftri Imperatoris leda fententia eft excerpta exSynodico, quod in ambone legi mos eft Dominica Orthodoxis: quae fententia ad verbum fic habet.* S,w rW· Ma *rejiciunt di&a fmfhrum Patrum, qua ad confirmanda re&a dogmata Ecclefia Dei protulerunt; Atbenefit, Cgrilli, Ambrufii, Amphilochii, deiloqui Leonis Sauâlijjimi archiepifcopi femoris Roma, & ceterorum, adhuc autem & Atia conciliorum «cumemcorum, quarti, inquam', & Es jexti non ampleHuntur, anathema Jit.* Tum leda etiam fententia ex^Adis eft, quae fic habet totidem verbis; *Quis enim, quamvis fit tardue ingenio, non intellsgat, quod ommbus patet; fieri neu poffe, & prater natura conditionem effe, ut aliqua natura fit, quo natura non habeat operationem? Jd enimvero neque ab hareticie diei comprobatum eft; qui tamen omnes humanas callititates & pravas qnaftioms adverfits retiam fidem, & alias atque aliar adinvemre arter fua improbitati accommodatas. Quomodo igitur quod neque a funfits Patribus ditium eft aliquando, &*

'EvflSioTg fXt>oy ,μή μο'vov η7 β^/οι lit* 7»λio χλO' tvα μχχάïipoι. «>λ' ή|» iζ asst τ αγίαv ›Ç o/'χ»μ^Miχ{ὼ iκτiiu euéoloy àvaT(*vnyÇtx· tuAJwv exf^fipssv'vSn bx «M®4 (u›c ‹τχoιτ« , xifcî If (potftxtSv OtXnuxruv ‹ Sὺo iv- σiχων tvtpr^iôiv î ty τμ xuti? »îμ·* lwr» »««■« »» «βρo'θηtii γiγονζ* · ‹ LJ› ἀναγχη Stn non αηροχομi&lωαι τη wxdtm auvôSu etrpaxrtxà , ›9 àvxyvmdliÀati, a»d T»rur τι £β·Al avampoy-dhixt, τὺ μ$» rnpot- πθχχαv tri τiμiα·»,or o Sua rpon- ^ D^ λ·„'«ρβΓβν· ή τραχηχά τη συvoiη, αMα ηv opov μovov tviyvte^t.τη it 3eeat auvoSu StairopupSpni ô, τ‹ χοτv H*?.tnt ή nt- σiiτη ψ«»η ανθ'oτχ rtp αηoζοχiμαζvτι, xj d iiχovηi τη «ρχχτ/xet t«Rvw , ›Ç iα» τη suìrnç Tttfipyu χαχovoια xj I«Γραμμ/ηκ γvΰμη , aS' èvawir αφ/Γβvτ», ¥ mpaxTsxὺv μηiολv ηρo- ffttμûρoi tUÙ.thhus κiΛA'oή τβ ^aAlaor to"7b (iαβ'lλîv ημῦv, àvtyw^n ρ'ησt άχo τβ αvvήθ»î l'xr άμβαv9* àvaytnos-χο^v τρ xutsaxr τη ορθειοζζα a-yvolrxi, η τι xj tri λîζ(»i irae, ηî α'χoβαMoμ^ύοκ πî? tfS àγioφ..χατiραχ..φχvα....t.ὺi..txi avrâwtfS ôfiὺv 'Tt)f Θ(~ ^κ^σια ,'χφ^θH- cat, A^eveto·/»,–KugjM» , Aμβροσiα, Åμ- φζλoχi'β, τβ ûtUfcpB Λ/οvτφ*, τβ α'χ/ωηiτM βφχHXiσ-χo'χB τη mptoCurtpaç ' Pώμη , v^ «V λοiτύν, ht π ›Ç to ÎÇS oixupfyttxân auvoStr/ mpaxTtxà ,τη ηη'ρτηiφημî, xj 'Iμ *«tw M" **' '.vσχαζoμ^M , ΰ'vαθιμα . ht τήηi αηΓvω- £η›$ρη‹τκï αρooηπχμv *^βo*« hI li- rai · τι Γoip, μ ‹ βραiii «n orα τ» vοησαι, à ^tup^ate, oxsp Tart ^atvtnt, in SSvvanv ›Ç xapx tZu' τάξη τüi φiiπoκ trivSövaàat Mdt φΰ- ‹τυ,

*-*IMtU *tJltfuU 4 fIMtIUU tUgnUp Kl ' tnjtUiSfH? *•eiriwfl * tu*WJ "ttixtfwJ fftiiatjnant anw» !M*/r/HtMM»f ttntfiuix^ ' »μ λ t» «udnj ftt&UA tIMH oywf xiiuds X» 4 tûpqtf ttùfiÿm MtdoidQ «Ml itfdtjd 'xupaau ran •iffutfia tu :uu/tinuatp ttutftaiMf *utxt»n uttj ut xtrpuA ufXMri fini !n»»ad •"bjft 'uujnx^ tf^tu niant ^td 'tfntnaMxxf tu tü*{j>jiid nupani 'fiiniunaffnfuatfftfjud v^fwu an rpttitnyfijun •&"J 9 **M^- ""Kl MUM wnsai iuxtututa

taj rjX3»S ·»ηEî[» yod rj · tm^ottriidtxf ntxiÿ J 'M ntxxaffitd pt mnutffaXitJ uirgif rtnqtrir trnon rtMtxaJ ndtj ttatgittof an nuil * rn^nurnt rniadv nnidtafnf tiiijaptf ixponlj nattuuuta» itujtuj :ay uinqiM Γ» ya tyjf ka 'tuauopjayap ju»q»|nyod uirnb >8 pa$

•tutj aux/nu ponb ta Itninjxin Q aitnj uàrv -oxtpntuanb t ftivjUMuuaJtp etfuqj ut Mfmoi/rxW· £} Ul;na Mff 'fUia/uf JUILird tuawtiaaad» arQUjjJa tubjXlaJX UtufufutaUl £f JUUtif UtvftatfM axbnb •utainftjvitb utaftifuajf» Q tna^naMtvu m tuxaiftit iuttpuxaaj 'naum vtiuajja aubntatt xa tuaftupaa --ad ijtatput Inutuuuïuoa JQ uufuaxm £f »j/p tui/rr/tii/p 'mmnou»4a/9 nifutaau aubaavatti tuujGm]! -m txljnuifi :jaqrq ay uinquA p» anb 4 «nujj •i»j «fl» y» «yiipojd 5|vy wapjij xa uituaij

•r^/

Si)S3 i r^u^J UXUIUOif £f taa 1919 mapt Q inuh Onixf tu^ijiad an rtt.ua 'ixa(] iff^a/iad φ itt.ua i» 'ututtaaa Q xntn.'i •nr '·utntunxxq ftaitapta tumtaip 'uuttiuiado rapMin taqrff *not t»f suuuuxh 'ajdt uupt Mltpaia Ma £p apu.j -oμ^ Q uta^j ÿa ajdt rxiaa turttloub 'outoa tx i*tn.ta'o ajdt utapi ntad tadrnnnoq lumJ m» 4«μιχ/ικχμκ^ txxpwaaj Q /intaof uititxitf rhtjtj Q nupta · WJ ttani nb Iuut9itap uutptuiuaj ix *iχ^ι^^ ÿa rxtoiadt W Q p*tf9 umptmaaf innpj 'tfaftj jQ nî futtf xiapta «m nb :ÿ» rxiftj nb *ιχιμ/ -ai mÿdi ut9ttoji»d nurjoJ γη pi 4 ixÿu<}} ÿa mt ~niadt axnp *b vunumg uuwuÛA tu *tagag mu •aat» *»M^ · nanjlattjtntjf r*>pj ang 4 tian} «w/rrf nb utrpmbf :iafnj jâixgnaado jajrpuxj -*WW ***/« •'-p*· KtMf tu Mtngnjado nrnng nutp aanpg q mapt nt(f ta(j utntx -en» J»/»ÿ 'mxpinfgn ttfftp tfa ptxb pi iÿa anb -uflt tnoUnauta 4fgupj nininurtuug jQ ιμοιηιαιρ yanupna μα nn jxaiüf !S '*^*4 n nfatÀfp un 'JP trtuj ut £p nb uupna !xfraiaut un 'muaia 4 nunuxtj un 4 tUfiAip i vauat» un 4/y uputirp unt irrudxua mm *^waip 4 jfa nanx ^maptxbcptifiH^ ^uniÿiuanp jtaajod pt nutdnj ajpax tpunxbtjn aibfr Imauntanaadt /xnnfUf matux *tÿugj ut JWttxaJenBn ufnfxadAtd aùaunb 4 nntnxf

V

■*'f# Q aaaippiantatp *aounufru oÿugj ut autunxp

*^!*U3 1» :iMjtaj'Mtunpi^d atadmat iog ttûtod 'ami · tinaxa twj tfitn lafiMtg turjoad tfii aubau pnby-»tffi

-XiiγΛΛ xi tudunfu rrjL nig $t 5*W •k/fw* m *tudrtfa A* .iup*£ 4 »u»x4 aitfQUtn^, bpdmx xp *£rf «« -prupdf* *,5»tided» ·tndx aoisWo iu.f* pun 4 Miu*i«d^4» ep xyp» *ohv,i* j> -mç <p tonyu »Oχ 5Ux»^dx«5 ?» uifitoiit *χ3»X» 3î£·4« 4fx.'xf»W|C «JO <> »£<%» φ λ. χηλφτIÎβ ' |ÎmOxxj $I ;w>4 J» 5m iχ. u^x à sriZr

««W/V^QP '.u \·^M *»v·Φ«.» -©» -*€?^V ^du^fitdn >ui χχη,κQ -nini '*i Riuwjx.m u αηχ U f^fio^oxBp tm -diX 5i»u ><i $<u,nSr?je,3*£ '▮3'* 'iwtyi MX/d ? 'fiiôdrt U '5m· *>%>¥ WQ1 mmiûh» ^do fy'wdxto£»«y •«Oixpl /.W1*5HJO4> iiu <1 > xç dut*X •◆◆x/f p* h«XJ«jOx »1» ♦m*·axwÀWm» rrT}fflo4*xw.s> 5»,'·»».« ^rdu»Q ittriX4afi» ft *rlo iosfUrip τ>μ ▮ 4 niinpiox. U^oifitt ^ îηχiBηφ diçn αχμχiΦιχτ^» αη/, >u»x 45<oix 1Φ 5»ifif» Sidj-int tXBKtodx 5ntld -ixig» , âovU^nixx 5» ?» Λ_/,Y oW*» tndurtti 'λιλοΦ induxit 5ii^'fUfi :n,I»X '·? »fihXic ii-DUd Xcili uçtirf -oxtodx Awxxndx ^rtv i po» »¥*>▮ ,»»>{ *-*?aOx'sa*af ix 4 mttodQ •A» 5» »30 iUiintri Ju ra p 5H £ ^Hyu ;x 5f«4-uy» 5« "^Θ **C**V· 5.*· î'?"'1- f1/1 5' 4β·5η,i® M* 'nT)4!a οη^ > 'WWg 7»]* *srit-hr,) ftntfiné nX.t tp JH M*R Jup» f 4 *>U «· ^ftdQit nu ifin -4 umpx»JÇ\» ηηι aurf ? ^ittiiu>9Tif ifi^ · niooi 'duixx p hio* aiiuplQ πηι piiri xn 4 5·5θχ p roi!<4 •&»?e'«·^ d®J «W» ?»' «i«i pi a* x* »·<«» ,miid>^»t»hf ie«i 5f> ;[jro nlftfitdz u uwri 5odt 45·a -Oχ 0 t^fiUjJUtpxei^ Xt/JtnjQdX λλο ç' hXi:J -ix xw^Xy» k di»o*tifit ·H>oJt 5rt»ori'o ;o/n p ajnni 'ημλ djuxx o » «». t^nt-o ιφ tfiu4 -diuj duinx · > ?:7X Somno 4 :U4 Sui lui SfifiuZJnp »u»ndQ*» 01 ut ii 5pîθ Jmov · J/0 4« Jp/fl · A»fit nx? ·4» ^4ιy IIf <uo»oy<» dno 4a»J» Utrox * «i'3X J* itiUiaz -mdQ.'x 'U* > JuuipiÇ 5iu $i wnR»'Mim» k tui niti impôt h '.fiiusfi m xdnu fidut u* ait 'pjJ,·* U $t IIIt JUJ» U i ù.'ùxo ,®5UXy *«M/1ΛΗ \» U »hç *ιoiMM -Xîχ ¥ «**«*? **!*? »irf «» tJUpxp f ntyiçofi· tiuifiWg îio io uofi iu 'i rxt^Cduf ufitôKt mit4 <syx AtMU ittodQi» 5U1 ? MOMytit i»»Q 5U1 4 «aOX bl μοlβoφ οαξ »ά .ιηαη γιιιοά* mitt -«irtf :M*xpd«* ex txt 'wpl&fy NulcrAgMJl iKwitdf» myUfj.fj y^i px» uy *uox U^tdd/ mdu»tidbi4fi pb px® uy duo « '«> SndpéfiHÛ inu. snrifiiodQXi ▮ttj fjt 4 wjrx 5X1 fitupQdp tun 5/tnUiU^ 5χιχ MX* ^inj'CJMti iniMfitodQip Ml $>*«< 5ttll .e,tl 10 *j»r»»4iy ItQpnriingt uoè toiiudnt I ox tistwo QXNV dα»o . SotBO^ inXt Uîi axatjdup ^·us

TT» yo-dwrnoanvdTzirwiwo -aoo diMi a isaiQMTa SiiQONAS OundSa sttfwro U d' ' -l a

-— ----"tahliter, infeparabiliter, indtvife mantfeftatum : A ηζ κυιη xJ Mariai τι» Nβρθινβ

CHRISTI tJJ>. "ts° n*tMr*r,a" difcrimim fublato propter. «MMOW.- quin immo fervata proprietate utriufque 'notera, O in ww coeunte perfonam, —------ bppofafim·. NM i» duet perfoxat partitum five di: Vtfum : fed unum eumdemqm Filium unigenitum, Deum Verbum, Dommum JESUM Cbriftum, quemadmodum olrm Propbeta de ipfo, O ipfe noi docuit JESUS Cbriftut, O fenFiorum Patrum no ftrorum fymbolum erudivit. Et. duat nattertits vo- litional five voluntetet in ipfo, O duat natxralet operational infeparabiliter, immutabiliter, indivi- fet incoufufe, juxta fandiorum doflrimm fimiliter praheamut. Et dear quidem natura.et volento- tet, NM contrariât, elfit, quemadmodum impii di- xere baretici : ftd bumanam ippur vfiuntutemob- liquentem, non repugnantem aut reluilantem, fed pot u' fubjeflam d:v.fia ipfiut atque omnipotrnti voluntati.

«tant dΛNθ*Mo ătenxvxaTU %eu ανσ/NMorrra* cimis'ii frx rè> aufriv Xeiro'r, uiôa, xtifpov t μo;o- ·*»■ \ , - tpt , ctjçvùrwt, ctStatctn*; γΐα^ζόμ^το», i&e^i I Tnc^fùnMV Siaqtopà άηιφη^η; Stxlbjôfw- en' jajtNwrni tSiôrvp^q inotticoi φύσΗo, ι£ oi ?v aopôeurw μιαv ùttôrxnr rui'Ç'ryirNC · dx λ>· aopomna μιμζόμι- vav v Stattpù/jfyioe, 1Ç ηi» cuJWv vtiv μo· ro<fluii, θio'v Aôyor, xùfjor Iησiv Xt»f·» « na^sigtp ime oi βιροφηπι« ngi a*rà, iC «uns »iμ«i Inci» X*/rdç î'£f»at/JX«, x} iyttau tampon npôir ifyexiï&ri συμβολήν. x.' it* φοιηχβi θτλ»ι«β rnr θ«λ»μ«πι cat ηûτû, ι£ ιùο φοηχ«ι ctfpytiei, eitatptnui, ήξîτηκ» cqutftirtK, ηvvγχvηo, χβηιτηïτ iyftn Stiat*- tutkieet, «M-cuiivc χηριιημBμ. Iùo (jfyl φυτι* χα OiAti^utru, iχ îrrtsaauct^ù '^όoιαo, eut- m «VïChî tfwav aifarttoi, ehfi' ιαομι- iov -n nv^pûttvm «uni μίλημα, >C μτ> άντιτι- Ttmvj N αντιΐ«λ«7ov* μάλλov μ^> ur >ç è«*- TB0SÔ(^ft nJ tutri >£ Tnve9ntè ·?iλή· μαπι.

Hac ubi led« funt, fimile* fardis fuere h«* reicos coryphaei, unum atque omnino indiiere- tum clamantes atque contendentes efre divinam increatamque elfentiam, fic divinam increatam- que ejus operationem.- proferentes ôc dicta qui- dam; quorum alterum fuit divini fic Confeffo- ris Maximi; alterum, fandiConfeftbris Theo- dori Gr<pti, pervertentes ea praveque interpre- tantes juxta fuam impietatem. Qpomodo enim divinus Maximus bellum Dei operationi illatu- rus edet, qui pro duabus in Chriflo operatio- nibus, d>v'o« videlicet fic humana, tantis fati gams eft curfibus, cuique lmgua illa deroqua adempta eft, fic manus pnteifa: qui denique perpetuo damnatus exfilio, fortiter ln maity- rio mortem excepit ? Illis autem adhuc contra- dicentibus, fic cum Thetfalonicenii opponetent, quod deitatem diceret divinam operationem, lefts: funt fentertii tanftorum. Et BaGlil M.v gni quidem, in epidola ad Euflathium medi- cum. Nefcio quomodo ad naturam fipnficandam deitatir appellationem pertrahunt, qui nihil, inten- tatum relinquunt, quafi non audierint ex fcriptu- re, Naturam non fieri per ordinationem. Mofet enimvero ordinat tfi ^tgiptiorum Deut; div/no ^4 ipfum oraculo refpondente : Dedi te Deum Pharaooi. Itaque potrflatit alicujutfive infpeSri- cit five operatrici! fipnificationem appellatio ea in- fert, Divina autem natura quantalibet excogi- tentur nomina, qualii eil in fe, manet inexplicabi- bf, nt noftra quidem fert fententia.

x- (

£x«X. f. ·.

Tvtm it xretytw^c^-rvj, χ»φ·7 /o/xffatX ∂ ? aipta-tvi ^poi' όμ^ιοι, ci «i ratvn ot- Cjiχφoροo CoùtTfi χ} iteTHvôpfy/Ot τΐιυ θi*χv τι ιù ixtrcov nir OcÎavnC.ànrK'tv ntôrni În'pyfw, ptint, tév η μία Iώ τi oμoλoγ^r* Mβξ/μχ· τ» δι, ni cv ά}tot;o'μoλo^τ.τx&teSάpv τβ Γρβχτβ, Jratvpt- φo/π ταριρμiιιι&oηι η o nt <ι»po'c rfu .o 'xt i«v iurofCtw. tvï j oto àvô^ièoi ΜαξιμΦ*,τ· Θ.*i dbtpytiqt voλiμπv îμMOi, I yt ύι*p Ce Xt»r«v δiiβ Crrpj-Htir, τii Π θ««i δηλαδιι χ} rie dtâpwrtvTt;, δρoμβ ηтχτv;, Γλvτπαoι δi ? SiopSoypov ιχιάvιω Λ»χ. v,η·.i, χûρ» it inthomu · iÇ πλ#* an- φ·.γ·:χv xxmSinei^Hiy papTuttnir ^naiuK »i- D*0"jar«r» θavβηv ; Φ δι ditτι irrtAiyien.a, xJ mpovtpôviw tÇ θτΛTβλoHXNi ^tdnjnt A»- ^orrt r θ««v dotpynxv tàlryeeid?i!trat priirwc âyt<*;, 7î ρβρ μτρiλιι Bασiλπv, ce oι ορό Efce^rov ? talpir γ·ράφ» t un o*δ« i- X«K tni iτη φότιv ditt^iv „T epoexj-oeiarK τi; θiότηтφ* φîρβσιv, et ictam χκτκη *iζov- m, ûirTrp β'χ ««ηχoβ'πi τβρα 1η γρβφüi, ό'7< ^Hρoηvχτη φûοκ « yivtmt. Mawii Sι 'i ιyuττivv f^srpomn^x θiό · vrai wpo'i «»τ»> h'xwt>* tk χρημ«τ/ζ»τ®* ôrt Otov ri StSema t^ï Φαραώ, ùxùa t^tatan rtaèi cru t'xoxTtxrc E«r» CVf/>NTixii taSte^ia η ^peen^jat φ»'ροα. ή Λδi φήστi,β* lim vare («ηvvμi>·κ èai· μ«σι, χ«θ· »r«> μivη «rtyMcrr··, tiç ι >i- μιπρ#' λόΓ4>*.

Nyflentn porro in oratione de deitate Filii & Spiritus, fie «it.* Ajant PneumatomacU, m- S«r< effe fignificaiivam vocem deitati. Nat au- tem dicimut: Aùw» figmficativam nattera divina Vti NM baiet, vcl Ntirs NM babet. Sed fi quid *SMW Àrmmm (M/itrrattar dicitur, five n» drvtnû fcriptxrù, fw^pÛM» mtmv eft qua circa illam difigàantttr. Ipfavero nature divine inrfiaii- iif manet, ita et nec »Ue pqffit vecr exprimi, O

T· δi Nώπκ,ώ'τρ iff) ^fénr^ι γvXμαικ, Xs'ywwi, φαιη'α et ταΛ,μαημα^v^ φόβτv «ïv«r ημιoσταïα ? 0<·η>τβ. ήμ^ Î» Φ*^%·τι óvoμα O'ïματτiχóv v ψvακ ι à» ó^M,ιiîμιv wt hfit. α^λ' sïr» ιζ λi>ιΠΗ, s*rç ταρ« τi àadpwtιααχ aiwi^feal, ten rapà τήi 9tiati γραφηi i itf) àtrrna άηoαημαπ^óταη t- ι τι. «uniõ» 4 ÔMevîrtc, «φo·«Γoi ηρ- χ»«χ- K φ*α*~

ÔTtpfcxivw* rxffxy riu.

Christi viyMtftav .XeCirurotyit'ini dutyxvo*'

•n·- re σтμχΐΐχ т βφΐν χβτη^ορν, «i J«xrytnv err τι τ! ^ιοτητφ- βιζβμχ, %'c ορχτιχη CJtpyttati ? σημχτΐχν ονμβηλ&ω. fap άτvyop/.μι>‹ov , τΐι» iXΛ^τ-'λλiΠ.·/, err ά>o‹- yrooym όμoιv oι oφ^χλμoι , χ. ic ïj ^ï cec Grot · epii Sit т ^ixTtx'u Coipytixf ffCCo-μαρ'lυp^ rr τiΐ ^ioτηπi ; b yàp i^t Siatrxi&ai τι μη oφθαλμών «tordra».·. àcsv Wj φoσιv , αMβ 7/u> θiχτιχ^υ iivχμιτ, ή τήi θiότηπ mporryogjx mxefrr.rtv. xj ζχλιv o ayriç atpif Aζλχβιo·.· >ράφ*« * ©to; , φησιv ,' ύipy&τύ iηλoλ* OtOTvjç j‹, c>tp>H«v . -siSiv Si т reawv B cwc?..t«, α'>A« dripyev ΐχχ'ov αΐ/'ήΰ ·

Ocrai Si Six πα»τ«v rtra» tQhtXfyutvo;, xfo- fffX>K^r.Txy τιχρχ τηi ι'χχλησiχ HC pxrniye/jty,
i TioXSx «ppcnpov t b, ya^tluorur# βα^iλιoη η-
\ μ:?/,'μη αβοχηiησ·«‹ Ta χαλi riïc μiTMOiχ
\ φ*ρμ«χv, ZeTw; χoλù w ttxflayiy ‹ VÔ*' ΐχ»τι τχρχ\ΐχληχiπ>i χόΓ& . oi Si b xxriSi- ξχ.τv, «rnxpuc λ,'χoιτκ, IBS c'Îbï oetûSiVxits βΐλoυ^ι. ovιμιvov yxp oZ xxnù; tyηκx'! χρ· χϋ;. tfy.' τiπ χιλXτH τi χρβπΓ» ,^β*i- λιω; vμ«v £ τι a^rwrtin» xi «Xïμ^/χβ χβτ ι- α,-χβ, αΐiχ.ώ.Oη Γoμφ* tri KxSeupixd μi» ^·oβχi ·po' qjqpà ΠMi,TB Eφû-β,ΐvTαvB, (C irifw , aï; rtr Bβρλαυiμ AxoJtuv moj-tixd- raw* μκζ‹ύ Sitiitpy^y (ΐγoβχ t Stxn Tt>y iri- Γροφ'ώ xj p 'Tv;3ixy α'.·χμι>&v, ‹£ πχη Tfoieii »C μηχ«v«7i χvχχχλ£3χι τΐ'óτiiχ ?λv ‹r»o?fut'x π ‹rrs?/. tÇ xyxTyw^iyns. ηρ- ξχη ò 1ιμιώτυη μιγχi χ«ρηφι»λ«ζ urat· ι»i т .'λβσi'φ'χv , χ«πi τi »'χχλ»ιo·/βπχóv tôoï , rpwrjtv txerrev é rtp ô -r Tff' X'JcS μιτα μip^* Xχλτ,θiΐTv/ T» I^ΐTη^ZΛTlύl So^^xTtxùt η- φχλiχ/ωv. xi xa'inç i>i rauxrt ùt òξ evoe xr- ttiuÇver τι^αχη ^μιπΐ τi ivîvμiv» ‹£ diorpt- πi Stxxwiy Six9ipxv τη; κτiχi £ . ditpy^ixi ctxvtpcJ; ώμoλïyηχv, ηιi ^αλóγoïi fxc^uor. axTccôv η τiώ £é‹xv C>»->Hxv , nt Jri τηζτ sriav tetp^av. ^torr.TU ›Ç η.u'liιu cri т cxtpy^txvy άημχζiδβi rxpx ruùjcï OfoXoywr axtirevn; , χτμivv tâ/ξβvv·.

----- .» TÎn·/; »'ρ»>τ»>^«i x. ò xyiumn; c.xx- μ-.zxc; xareixpyri ‹£ atïrvc r o/x««v yv^μΐiυ »ξoπ^χΐΐΐ', ïcyoy Tf Λiξiλθ&v βρóπρov vtfj ê-y^zfxi θiΐχ; &esxz cttpydxf, κ, τά τιχρχ 1^5 χyι‹ύv λiΓo^B 7η S/χφoρχi 'fotui, rx. nt χβiλωi (ΐ χάπι μι poi Si^rfjyrxxt, in Tt η ή.αιμξύoχ x. x^jitsoy πóτη ors» τήv^Hβv ufixy α'ïoiκξχi, c> oi χ^ χχτιτov dtipytuxy, θιo'τηΐB txpx т xytu>· Mρη‹θ«ι Λ»ιφήv«η,· •*dç rec I^φipoμ^β; tx«nt txpxfyirftii S- ,λ^·* i^itn , τχρχχχλûv , yv ^eraiv , iKiyyvf χχτι fitoii 4*po, μιτύ,τoιχv χóτóι iχχαλβμi- vΦ', χ, ? ‹βρβi τiii βiyiiχ iÇ t lu' ttpxy ctu>eSoy ûυμφv^αv ,μιτ iri xAskrc ovo& μλτi £ ffrw Jn; θiOφiλ»; xtftrpttôfj^/&^ · ιζ «т*» т*i- τβ iaïpx xvixTut tytvtui, 'in utponpuy βλχχ- φημivv iχ·μóβ5 «α5αχαζ, rr,y μιηvoiβv ^β,ι- τύτχσιτ àxoxHopttui, ζiλβτ χιχλχβûv αξ/ov iajjjH ‹; τ› ixraiiôi χριτηi, βξιβv JJ là

Aonmtm lotgt fuperet vocum fipifiettiemm . Actr pient xutem fui ipforum infipientis i»ttUe£hit accu fetorem ferpentem ; Jiqnidem ofttndit t ttomen dei- telis fignificetidnem bebere feiûltetis Vt'dendi. Cum enim is Juaderet Vetite ettingere, bœ pel.icitus efi> Aperientur oculi veftri, & eritis fICut dii. t'ides fasiltetem efpiciendi ettefleri eum tffevoce- tulo dcitens penpm? Neque enim ufuvenit, ut quid- piem quir nifi oculis apertis afpiciat. IVsn igitur neturam, fed efpiciendi facultatem deitatis appti- Satio menti exhibet. Idem rurlus ad Abhviunt icçbens ; Ueus , inquit, operantem fignificat , deitas vero, optirationem , nullum autem e trihuf cpeiatio /β ; fed potius operans unum quodque eo- rum tfl. CYNNOn .yjt. Gf"· i 1

Cum hi eflent igitur per hate omnia fic cot.- vidi , ab Ecclcfia invitati' funt ad pceoiten- tiam, poftquam prius fereniflimus Imperator nofter, ne przclarum pernitentite remedium ab- jicerent , lenibus verbis eofdem cohortatus effet, & appofitis ad perfuadendum. At illi non ad- miferunt, palam dicentes , tuas feire nola- mus. In his enim perfliterunt, qtue ab initio male didicerant. Idcirco divino, juflu potentif- fimi Imperatoris noftri , atque fandiflimi & œcumenici Patriarchae, ledus eft tomus, qui prodierat ante aliquod tempus ad de|>ofitionem EpheGi, Gannii, & aliorum, ut pote qui Bar- laami & Acindy.ii morbo laborarent ; necdum tamen decretum ad rem ipfam perdudum fue- rat , ob exfpcdatam eorum converfioncm & poe- nitentiam , & ut omnibus modis atque artibus fummo defiderio ftudioque ad eam revocarent. Eo perledo coepit venerabilis magnus Charto- phylax, idemque fupremus philofophorum, ec- ckfiaftico more unumquemque interrogare, quid fentiret de dogmaticis capitibus, qua: fucranc fmgulatim prolata & examinata. Omnes uno ore tamquam uno afflati fpiritu, cum unione Deo decentem difcrctionem ac diflerctitiam di- vir.x etfentix & operationis manifefte confefli funt , Theologos fecuti : increatam vero divi- Dnam operationem, utique & cflentiam, profef- fi : deitatem vero ipfam hanc divinam opeta- tioncm nuncupati ab iifdem Theologis accipien- tes , lubenter aflenferunt. ?«»»·· '* Gre't

Rogatu» interim fandtflimus & cecutnenicus patriarcha, ut ctiam ipfe fententiam fuam pro. turret, diflèruit prius de differentia divine ef- fentir & divine operationis. Cumque a fan* dis enarratos diftindionis modos enucleate & fmgulatim explicuiflet ; atque unitionem & iη- feparabilitatem illius a divina eflêntia demon* flraflet; inter qua: & inercatam operationem E atque deitatem appellatam eflê a fandis docuit.* totus deinde fuir in cohortando eos qui diffide* bant, excitans, increpans, arguens, modis om- nibus ad poenitentiam eofdem invitans, & ut cum fandis & cum facrofanda fynodo confen- iirent, fummo defiderio ftudioque ex Dei amo- re obfecrans. Ut autem illos etiam fic vidit ci- te infanabiles, fic in prioribus blafphemiis ob- firmatos, refpuere omnino penitentiam , ae- lum affumens dignum feipfo, ac virtute qua pizditus a puero fuit; dignum throno cui infi- debat, Ephefi Gannique epifeopos pontificali- bus infignibus & omntfacerdotio exuit, ei quo- que

■que fententix fuflFragante facrofanâa lynodo. eHRSrr Å1" **ro eorum iodales, & qui fuerunt fcâx principes, & qui funtUllos m^le fccuti, con demn^iioi em fecum habentes dimittuntur; quibufdatn venum piecant ibus, & per pernitentem eonfccutis. Sic ii» ictlio finem accepit.

Diebus exinde paucis intermiiTu, fic jubente ferenidimo & facrofan&o Imperator^· noftio, ac peenitentix januam his qui diffidebant ea ratione fapienter aperiente; cum dii adhuc inianabiles eilênt, equum vifum eft fynodum alte- B ram rurfum congregari; ut inllituto examine manifeilior fieret de rebus propofitis ventas fidei, ex .iis quz de Deo fandi prudidetunt. Ea igitur cuada, cum interfile heterodoxi noluilent, fed id omnino recufaffent; juffit piifCmus Imperator, multis dogmaticis capitibus ad inquirendum propofitis: Primum· quidem, An fit in Deo quz Deum deceat dtftinâio effentiz Ac operationis. Deinde diftindionecomprobata, utrum operatio hacc ipfa creata iit, an increata. Tertium, fi quidem increataoftcndatur efle divina haec Operatio, quomodo quis eflugiat, ne Deus propterea compofitus exiftimetur, quod heterodoxi objedaie audent ccelefiae Dei. Quartum, An vox deitatis non de eflentij folum, fed etiam de divina operatione a Theologis prxdicerur. Nara ex eo duplicis deitatis frcdutp errorem adfeributu Ecclcfix Dei» qui belkrm ei indicunt. Quintum, Utrum Theologi aliqua ratione fuperiorem eftentiam operatione cite pronuncient; quoniam & illud adveriarii in reprehenfionem vertunt. Denique, cum Deus participatur, utrum fecundum eflentiam participatio fit, an fecundum operationem. Cum tot propofitr modo nobis quzftiones fint, non opdrtet de omnibusfimui inftirui difputationetn. Sic enim fieret, ut quzfiti nulla foret exaâa comprehenfio, neque qualem animo propofuimus: fed unamquamque fingulatim aflumentes, venerandos Theologos prcfc-D remu', qui funt ab omni errore liberi.

Ac primum, fi placet, de primo dicamu:: An Deo conveniens diieretiofit ctlcntix & operationis; (quod ell a diffidentibus pernegatum, qui multa alia abturda, ipiamque ex eo deorum multitudinem colligere fe arbitrantur;)an vero idem fit & indderetum.

Hec ubi juflit poteutifEnius Imperator, didis animum intendens facrofanâa iynodus, Haud altam, inquiunt, viam novimus, divi- L niflime Imperator, qiur ex facili ducat ad veritatem, prêter eam, quam modo nobis ipfe prat. mooftrafti. Et Theologis quid de his fentirent perleâis, ita ut omnes exaudirem, oftenfum eft, eos qui cum unitione diferetionen: divine eftentix & operationis non adftruerent, impios eflfe, & multis aliis abfurdis fe ipfos implicare. Drdivi»·· Nam fecundum magnum DionyGum, *Qrttd tud- . law vrrMm a«r eprra/iMeite bthtt, ntytt tft, aeya* tft tlijuid, ntqiu tjtu' otnit» tfintttfio M tttgxti» tft.* Qtiod autem habet, ab eo quod h?bet fecundum quid omnino differt. Si igU

A-Jrws, Y *μiv* Ερισβ «i ĩ l am *i xp^ttpxTtxut ~AM\A) iipu'i'K* , Ta- CHRbtf r»<ra; ιιρi-' <Π'μψ»φ/σ·Λμι»»K ai ît ,J"· *σύi auw7i tnpot, ot* n r *&*cts-itut** vot, », ω TB*« «l«t®c lire'.CW, nu xzruîi· χι·y μ ⁼ i-u'^5 ' Tf' r su·/ σv^.άiμiα> airuraïraz,^ *ètx* μι;ε.o/χ; *τv.ùτη* ητï/^»î*ö"τ®'· x. iijUtV *xt>~ τη & 'Ivηιζ ι'ηλ<4.ιηζ·(·* r

H *uipχι i' c%* *aaf-if-oe-av* *Tu* 5»αλ»)v·.·7:·τ8 if, ayr« *XiXΛ,τv»-* τΦ*,)ζ μiτovβiZi CirXfiia Otf«» τ»7i î<«- φτρoμήoτ crce>ui travcQ'®Γ »»{ · τ 3r «J »r» *xmxtuî* ι^òτ»/, *fftvaSor sn-* weAir *avyxfOTrjyljjiai*, «π *ûî* »ζι v , *ntfj τ xr,oCf(iXrt» ptvw τ τηi xXn^fifV, tx* T »7 *iyiutt δηλογημîvvv. χ.* ^η ^μi^i *lîτχvτησΛî μη li^Xn^fvrwta^* ατρτo^τ®» τv- τ» χζθχïχξ, o Xffq3tretr»* ιχιΛΛμ CawtAæC, *ξoγααταlï»* χiφαλαι^v *χρoβi^Xημόvv di ζήτησ-if* wfwrov *μi'vμ trtv txt ΘιΣ3i·*ρ·' xnf iiχκiρτι *trixiΣcttp?$ixi·* »r«ru *Stxxpl-fttfç χiχφχτMτ*, *tônptv* »i ώ »>?/««ja*rtj «ri- cti iΓî», η ««T/rec · Tft'rw *if*, αχτσκ «- *ττoΣiχγθ^η ή Stwtxni x"m ù-ipyttx·*, »»« «» Ϋç ιχφîi^βι τ» *μή zxix' τ»η* ηv®ιτ·» *ri»* ΒιιΛ *&Xι ημîζMi ὄvtf o/ inpoàtfé*!·r»« «ρβφîρ«v ηλ- *μûσι Tf* τ» Θii ιχχληβΊΛ. *TtTVpnf Si tiyf* η φ®·.·η i·θι·τ»îTKMXιτι τη;»·<Γ(<χ;μo\ov, α'λλα «J Ttjc Of-<'cr; CSfcywf rape r^-SoA·'}<«» *ιμvη-* tul. tx Tara *ŷxp rlu τη άμoρ-φiχv, Tr.i* ixxAtwùtî τi Θi» *χχηχiαv» ù rî-ύτηi χύλiμια. vιμηîv* strip·/ Οιβλo- >oι χατή*τιt*[u' *wixv* τηi ès>p^H«i vπρχHo^βι Φβτiv, I »< τiτ» T»7i *όαvτivμύoι* iîτβμι'μ- ψ» πλπ. >ζ λβττβv *ïτι,Θιβ* purr^*puva,re- ■ήραv *χχτύ* **i** *wit» μ»*χή,η* «atra r»|» caip- *nrvTvr χρκoιμivα» ημîν* Çnnjuarwv «ρ* , à vρή *tttt Ttvivf* όμ» *χoiüτ^χι* τ< λo^τι. TV0"· >«P *i» ιiτύK, ύ τü ζηημivχ* χχττΑηψκ t^aquw; axt^Ài, *iSi* xutni τîα ή- μ>τî'ρ«» χρ·θι<Γ/v· αλλ« rit» û«Γ» *Hit Stf* λχ/iovπi,* o in *mii xvXeolvt nti* ···*■ *σ·iητo7* 3<oλό?4î(.

K«ι »ρ«τ·» μ Λμμ rieJ τi rpwraAi^·*- ρφι, *tip' trt àterptint Siti^rii ixt* Θτμ *irixi* xj caip>4t«· oτφ twç *liχφipχμiηι χτκρη- 7ttt,* «·Mβiη«Mβ «τ·τ« χoλo^òβ» sx ra'ru *ewxtyuï* ·iβρM»β/« · *η* rout»» *vχ»τχ^* «λ«φ«ρ·v. Tη'nt *η xpttric* fStatXivi ιuKAvxttk*, η ρ$H« ewioi-· nTc Aq «ιuu»«iî , »'« «*TAIw^rev 'κτμ'Ί* ·|β»¦ θ«ίΨfη/3«riA4C,ρθ- *Xïv τρι* α'λη%<«» *fipwt»*, **i** ηατιι» τîααρ* *TtW* iîμï» üτi'3«ξ«; · >Ç ■ÿ/oAÔj^i» w;î^itr» *Tft} τύταv γvvμη l* trtixur *^nvttftym·* «Serrant, β«i$«χθ«, oτι μ μιπχ τi *intjMn* iÇ «ι' *Steauxofifa»* τ?i ΟιMiMΠβ *Cttpy+tai mtrC&tfrtK*, «$«·/ n Uri» «·M·7ηripae «nrw(*iturriçxf&(iilP9wi.* xatm *yàp w» μiTχ» btVH*tw*, η *μη^ιμiχ» luuiβιμ»* 4 d»spÿ««v l- χ·», in »nv, in τι in»· ή**ι** în »β»πλ«; «u- ηi *9îβ1i η tepent.* η *St* ιχ*», ·' »*·<x<ι4

CHRISTI

ANNO CHRISTI

HK kt Λ«φορα τη'ι A tur non eft diftinâio divine effentiae & operationis, non habet Dei effentia operationem. .Quod autem non habet operationem, expers opcrqpdi eft. Qtiod eft autem expers operandi, ;d neque exCftens cft.

Too bi θ«οφό.» ^αμαοχiivoú ypotporpty* ' fp^oy μὸ θκ«i tvdiwi η xpootiiki&.yHnot;'

DamaTceno autem deifero icribente, *Opus quidem efi divina natura ea generatio qua facula antecedit: opus autem eji divina voluntatit., creatio*. Et ianfto Çyrillo.* *Facerd quidem, operationis eft: natura vero, gignere. Natura autem & operatio* aaa *fimi idem:* *Qui diftipgui negant divinam effentiam & diviuan\ operationem; cum fecundum illum naturx *Gt* gignere; & te~ çunduin jftos indifçreta fit ab eiteniia opera*tio, erit fecundum* illos & operationis proprium erupt quae fada funt, ab «terno genita, quippe qu« fint ex divina natura. Quoniam vero rurfum operationis cft facere, natura veto ab operatione non difeernitur, fe* eundum ipfos proprium erit nature facere: £t fic fecundum cofdcm ex natura cruut que funt faâa.

Ac rurfum, cum feribat idem in fecnndo dialogo ad Hermiam; *sld bac omnia ex operatione Dei jadla effe dicimus,* dT *igne\ cpmbuftivum, tT aquam qua refrigerare novit:* qui dicunt quid unum & indiferetum efle cuentiam & operationem, ex effentia Dei & ignem *tf.* aquam effe cogentur confiteri. Sic porro nunc cxfiftct prava opinio prjor errore gentilium: fiquidem illi rationalem animam dumtaxat exeffentta Dei efle arbitrati funt: hi vero etiam nuleiûûa iff. & ftoCWti. corpor.

Sed a Domino ac Deo noftro dicente ia Evangelic» Joannis, *Ego & Pater ussum fumus,* divinus Cbryfoftomus in homilia LX. in illud ipfum Evangelium, explanans effatum illud, *Secundum virtutem ibi ditium illud effé* a Cbriita ictert; *quoniam de ta omnis ei ferma erat. Quad β virtus eft eadem, eadem manifefte effentta eft.* Er poft pauca: *Neque enim poteft alia per alsam, effeniia, fim virtus fignofii^.* Et rarfus incodem Evangelio, Apollolo Philippo dicente, *Domine, oftende nobis Patrem, & fuficit nobis:* divinus idem Chryioftomus in ea ipfa homilia dicit: *rideamus,* inquit, *qaid Philippus quarat videre: mtmquid fapientiam Patris? nxmquid bonitatem? Minime vero: fed ipfum quid tandem fit Deas, ipfam efientiam.* Itcrumque idem, Apoftoli diâum exponens, ex epiftola ad Romanos, ubi ait. *Prodentia carnis, mors cft: pro dentia autem fpiriius, vita & pax. Prudentiam,* inquit, *carnis, malitiam vorat; & pendendam fpiritus gratiam qua datur;* 0* *operationem temperatam bono propqfito; imfatam bis de bjpoftafi aut de efjentia dijferens.* Rurfus idem Chryfofto- E mus, in eo fermone, in quo exponit illud; *Pone minum tuam fuperfsmur meum, tf jura; lute* ad verbum dicit: *Candelabrum verum fuit caro Dominica, qua fm & iSpiritus illufiratim cs fepterupiici gratia exhibait.* Egreditur enim, *inquit Jfasoi*, virga de radice Jefle, & flos ex ipfaafceti- det, & requiefect iuper eum fpiritus Domini. *Qualis? Qui multiplex operationibus efl; 6* natura imens. Xequiefcet fpiritus Dei, fpiritus fapimtio & intellects, jpiritm cosfilii & fortitudinis, fpiritus fcientia & pietatis, fpiritus timoris Dei. Septem gratias fanfbi Spiritus, qua requiefexnt in corpore Dominico; bat figuravit in typocandelabri* feptem

Taw. a», ttanit. M.

Jtm. M. Hmul. I«.

—fIlJ 4 Hmut. μ

ANNO CHRISTI „S'. ôucernnntf*. R.urfum divinus idem Chry- A fo^c^mus, in fermone de Spiritu fanfto: *Aon* "'f* " *grutinm exiftimet tffe naturam.*

Sed fit fanâo martyre ac phiiolopho Juilino feribente; *Cntn Dent effitntieun bekeet* ***ntfit,*** »?|- *InntAtent nt féteint :* quifqub aufert eflentie & voluntatis diflinâionem, is exfiftentiam Dei aufert & vim faciendi: annoo manifefle qui di- ftinftiooem refpuunt, ipfi & Deum negare, & fatum atterere convincuntur? Nam lccundutn divinum Joannem Damafccnum, *O^trerio eji Û* ipfx volitio,* quemadmodum in xxxvi. dogma- ticorum capitum dc operatione pcrfpicuc ape- rit. Cum enim prius tum de aliis rebus, tum de voliftone humana ac divina dixittirt, flarim fubjungit, in ipfo principio capitis fubfequen- ! tis, hstc totidem verbis; Nolle oportet, om- .hes antea commemoratas virtute^tum cogno-C fcitivas, tum vitales, & naturales & artificia- les, operationes nuncupari. Efl enim operatio, naturalis cujufque eflentisE vis & motio, qui • folum caret quod rton exfillit.

His igitur tam clare & explicate expolitis, & diûiodione valde dilucida * neque enim aliter poterat, commonftrata; ■*»»»*prrftvtfikiliiat ka-* ***nent*** *fapier.tia vtrbir,* juxta divinum Paulum, fed in his quae docuit Spiritus fanâus, fcriptis fcilicet que divino fpiritu afflati de rebus divi- D nis Patres condiderunt; oportuit, inquit divina fynodus, cos qui quoquo rrodo conati client iuper hoc contradicere, nunc certe, fin minus antea, contentionis morbum cx animis fuis re- ligiofc depellere; & communibus noflns duci- bus ac magiftris pietatis, alacriter maxime vel- le morem gerere, qui tantum non omni tuba clariores emifere voces de dillinâionc divinas eflentiae & divine operationis.- neque amplius Omnino conari illis repugnare, au:tentareulte- rius curioie inquirere, que fit operatio, Aqua- lis diftinftio, & quemadmodum ipfa fat.

E Neque enim illi, ut videtur, Chr.-foflomum Patrem audierunt, ubi Joannis Evai^clium ex- ponit. Nam docet ille efTe ineflablem, nec poflè comprehendi cogitatione, fed fupra om- nes nature leges; divinam operationem efle. Hm». »j. m A'-»*» *fi bttjtu fpiritm*, inquit, *cttjttt fenfiem »c-* 7m-. *tipii Miditu & ttiln,* aec *viant exponere nofti ; quomodo operationem, tfi λ divino fpiritx at- rieft inquirit,* YO *ne venti jnü'ent nefti, quemvis* 7»e». j.s- vweav *attdbf Jilted entent,* Ubi vult fpirat, *nd doctement"* ditium rft potenti* Ptmcleti. Nnm fi illud nent» cokiket, fed abi vult fertur·, multo*

ntt γάρ φησιν **HaW** *, ρ'άβδο I** **i** *P'ζM* Levat/ £ âv&oc Ô? «u'τηi *άναβήηται, < înet-* chkisk *^atiatnt* »V «1'ή *τν£μα* Θ»i. »o7·v ; **ri** ··,* χολυμ/ρι nue ***entp^ati,*** x, τολυ *in quoit, ιτανατοαχηται ην£μα &tù , τη£μα σοφία* **£ miewi,** *ηνά^μα* i«λη« £ wvdC- μ« *γνûσιω* »Ç *£jtCbai* · χν^μα *φόβο Θιi.* σι! **fam** χα *ιτκ* το *άγιο* -χν^μβη ,, **ri;** r· *χχνατανσαμίνα τφ σωματι 'rtji δισηοτιχ^ , * ιχύνα ^ηματι^Η ζ» ιύιτω ιτηίλΰγνφ.* τ«· *λη* ô «usH Û«·ï Χρυσό?ομο , **&** τ£ x»ej τ« *άγιο* νν£μανη λò^ω , ó »«νπι , φησ/, *τα ·χ<χξ)αμαπν. λαμβάνα τα ,* Γνα μή τ/i την E^,v φύσιν «r«r »ομ/βγ.

Αλλχ £ το *άγια μάρτυρα £ qbtowpu* **lsr/ya** *γράφονη* , <«i /» ©t» **<r'e0' W·* " *", βϊλητν δί Φμό* χοίησιν , « *άκορ*[redacted]*M ΰσι'αί yi* £ 3«- *λη* την *διαφοράν* £ τη'ν *vmaffyv a- loppirrtt rü* Θiβ £ *rr.v itoiat/'* o *φαηρω* o.' *t Uu διαφοράν «ûiromî , ^ηι* τον -^τον «ρvHμ^ι·:,·(? το χοτομχην 3oζ«ζ·ιπ *Sfénuu-* ***nt ; Μτύ yàp*** rdv ôa Δαμασλν *Ιωχν- ω, ztipyaot i;:* >ζ *CàAt)<rK , ω* **or** *τώ ntt) ζαργΐα rgjaKtrü ιχ'Ιφ τ ξογματιχω^* χιψα- *Aaiut διχααφH* . **J**tcov *Γάρ πρόπρον nt^i η* , **£ W i C-Awaic** *«Πρωτινή* **n** *£* Omx; , *eirotyn* ***Adit,*** **c*** τρ *αρχρ* το ***tçt- ξi*** *χιφαληiv , tnt λί'ξιω* **truc·** *\ρη Γι\ύτ-* XHV, *TtSrat at διχνάμ^ ^ι vpo^ρημΐναι, at* **η** *yvotugi , at* τ» ***ζω'Ιι^*** , >ζ ***φυτι^*** » χ} **n^nqjq',** *ÇJtlpy^tat ^tywntt· cttpynayàp* **irrv,** η ψυσζχή txxrvii b'r/**xi** *δΰοαμί* **n** <t xA\|tç , **ηi** *μίνοι i ιρηηι* **ri** μ>» oy.

Toruy *n/ycu» ζνωσαφω* ,>£ τη ~5/«φορii *μίλα &αργω* ***t*** *in ά>λ·κ* **ûfu** , **αχoliÏM^μ^'η;,** «« c# xh^oTc π/**mi** *αοφία λογά καιο* τον θiσχισιβν Παύ- λον , «ïλ' *ύt δώακτόί* ***ν^μαη*** ***άγια,ηΐ*** **i$** *ηατίροΗ* **Jiî**xk ■SisXoju'ouç, ***tin*** rds <£ d- wwcrjv, *ιφη* n *^eia* «xu'ojo» **xtti** totm Jr«- φ/ρi^oM τπραθi'vτβi , *vtt»* 70* μι! «pc- rrpov, τiώ *τη φίλονΗχ/α; νόσον* , £ iownâv *διχκία &<τιβω* **όΖΛηλ** χχ*var? »Ç **w7i** χo/voZi *ήμΰ» κα^ηγίμόνι* i^$M *δίδαακάλοι* ? όl'σi^H- « , ***£*** *μαλα* π, *ο^ύμω ι^ιλησαι τΐ4<ΰλαναιΑ σάλνιγγο* *ατα* *ση* χ»^/'*διαφορά ^όα datai 1(94* ***ΘΜ?*** *Z»ipγάα* μόνον ***άχi*** *λαμηροτίρα: φ«νά άφιύσι -* qjq' *μηδή τι ήλιον μηδόλω ïκιχ&ράν αύηΓ άντιβαi-.uv , nyt vnpxtàai* χολυβρβΓμovH* *Ίπιραπίρω^τi » cttff)*4a^&* lOTtτxn *ή διαφορά, nyt ηω* βν ***^οιη*** *αZτη·* **Ου** *γάρ,* ώ$ *îorxi,* ***τΐ*** *Χρυαοτόμκ ttarpo;* άχηχόασιν, ov *oΓ* **ri** χ«π< **lvawfu** ***9ΰ·ν £'*** *υγγίλιον* ι'ζχ^«ηιι, iiiχσχovτφ*, α«ρμlaX- TCV £ *àntuxôr.m* £ ûr»'p *τό τη* φόσ·«i »·- *μα* τ θi7χν *OΛipΓiία»* ***Mat . ti*** *γάρ* τχτχ , φησ?, ***ri*** **χχΛματ®–,** J *τία, αίτηση δίχρ τρ* αχòv £ *τρ άφη ipywfaat* ***inv/ai,*** «J» èjov, *Λω* *t lui* ***and*** *τ»* **ΘiΛ** <vóζμ«τ*** Cr»p>*«tv »«ti'P>«Çp * Ÿ ï· *aitμη* »x **t»t- *sàfjfyA** ,** *nSH* ***n'*** *φωνiιά άχήων ;* ***ri*** *δò , Sr»* ***^iλα toit,*** ope? *tapât-aatv* **i** *rd* >«p«- χλητχ

" χτητΒ ùpvmit i&aiafiti rin v'ifrC xe-Atxqfis optrariontnt SptPituxo» oatara pe/ernef/<-"' "TT

CHRiyri ny«. ΛΛ' "<* OiXss ♦rprmi· μiλλβ» τώ ri τν<£μaτ®- diipy&av , β φοτλκ ∂u-τηχο'/Πi» νόμοι xam^stv , β^ epu σωματική •fyviaiuç, ax αλλ· tfà ηιύιμν ùitv. ùit ÿt tb μιΓαλο BxouAsw Eûvβμ/>> α,τζλιΤοντφ* , wc άpα η μ»|λ«μ^υ άιαιπχ τη χaπιληψ&μ«-τpπv,χ} T* τν?i λογισμo7 αιτiβ>ληχτvv ,μηîi τv ταpχ παv όπoλχμβάv^iv , oιιήσιτηι ó τ' ττîiîω , oι'χησ/τπι St ó τη< ιλτ/Ιβ μι&ό . πω S'àv κημ^υ ιτι ^5 μ«χ«(|β*μû'v αξio/,τ ι'πi Tr χ/γη τηv «eptriuv ιχικoψiνωv, oi μovoι τ»7i χχτB λσ^/αμo'ι* &α^γισι χμ-θo'μ^o/; soOc» ιμβπκώθχσα» το ιθvη, _ i'σχoτî4?η αστιύτφ- aur£y xxpStx; ùx ι'χμ-$η nti ni λογισμύ φΛημιvοι άχoλ^όηκ, η5 χτ.ρîφμχτι τβ »vά'μβτ®" άπ»^7σι; τσ« vt HσάΓα; βχoλωλoτη e'àt'pnu ; b' « eo-<o; irarp' txunï; >è dvvxtoy euir^i (πιπiμβvκ; v' τη; ntBTBÇ;

Toltu ι'ρχiά cu'riàf ÎÇ5 άγιων των a'xaiiV, xJ γ «σ·μi^«< CTassf-t? , ηέ/Γα π Ta»;, αapoσι^χivχι, afiaravicvi Te.7i i i/κφβpαï σημ«ηι»i·«κ diiettç φωvχï α.-'p} tXOTrXTUXf've/ , XffCw fflUjj} Tt.b-rr,v îipγovτáτ rr i^oμιïκi · TV, j' ι·, πω;, η μηiβμβ, η μή sV αiβζp/σ-H £ J/e. çefj» <α»oπSaint;, àpx- nt;. % ers»· cl·.' f<$ <^Tf,sâ;wi τιλiï·! èoxxnv f t'xvTBÇ rvy-χχηλiΓ^v η'Ę/vv. tret S, dç ησάηv vβp«îi χ. α,χζiκαi, μάλλον 5? τταpαχλ«ξ/«i αφiχη-τv, v; < χχτ* αυτ^ μavüvχι τι άγîμvΛ Ci'xtilJ^jlxÜv ffUUJC^UV λ < TKVTU9 «C MM QU itpüv y:! ηλμiζ Rfdl'ûiivw ηîη>$ τβ'Ιβ> x7ttv' >Ç TBiχiφi , τ E^XÎurxwv tτι sc, exu?pd(j«v avnii io^μαπi» «χoζiO * tbç i' άμχδiχi ypxtyfdxi ηΛ«τη«, eAUo TTiL·tu <TLu»Jer fvnf' cv<« S' dx"rfv«>xnc Λ •πιττiiu ^iαλoγiχv oίζηχθβι* «GM w μ»ρτu&/» θóvβι» ·ρoθiιμ«i ^^^rru'Aoutw,

S ιγχvμιχζovηκ «« αλησΛ·vη.*i muta γpχι φτ<. xwî χv τκ dr μip& Xiyfiv nt; αoήû α\αχθiΛ 3λαιτφημ/'χ{ ; φip! rtu iιμπ; , Jta τv μη χχτι-Mχi&χι τ φιλoχ^vv i atWui > <i XB th t<in v!*P *un7i χ9ιτχρû^<i>v πχ-Ttfuv, i, T/ TOT» rte) |·χαβτ·* ηι ηî χγ:«ζ, μη vφîipβ «Ληθ£.'<χiZ £iβ-λo^ιχη; χχζ^iχ cfyprruivw, τú xxp xutfS χ/]·ι ζ&Aμi·;ú 0ifS öxppn^xnft rt v.'ü~ c-fWi ?oir* 3fief ισια qyj arru T«pαθωμ^υ Sit^iivxt · bx oζ'χoθo λ»-γισμi i^A>txrxitv iχι^αpivη , «·'i β·ια»ηχβ· p tiav τινά τ όχ' αüîφ dCrr^®; χάλχι η λo^ηîivτuι»·αΛ.' ov χip χχχvηχi τηpπv rr-xeiaxap^v νόμον, m τ* i'χχληβ·/«« îti τ rüf StSarxàXwv xt<rB«?ar, £ μηiχμβ x«p"»«oτΛ «·poct^t'yar η à^xipdiv ï$ rvnti ùύγμβτι^όv-τ»v· TBτμ $η χιχρημivov xetvmS9» » i dotpyotan ix τη; Owxc ισια άvαι /lappHU» τ άγια» βovvτovv αχηχMπ * vχ ώî τú v«>$ i'χ TB Θ*ï, ig T&dnpr «Jv® voμiζopδ^, χβ9·· ■Bip nîî iιαφvpoμivoι nr χo)^·7 tripot α-T»XWÇ >Ç TBTV Sox», τo βo γάp ix tb Qt»a

f"' cohibere, m» fixe» corporea nativitati,, non OIHISTI aluta quidiptaHt httjafmocu · 3ed neque magnum <15.. Baiilium audierunt, ubi Eunomium refellit, de Deo dicens: (htod fi dtiemni omnia comprthei^io-ne metiri, if qxo/1 raiionibat affeyti non potxeri-mus, id omnino non effe arbitremur, periit fidei, periit fpei vtferces . Quomodo autem digni beatitudi-num trimus, fuo funt repofita iis , y;<i tnvifibilia credunt, fi illa dumtaxat credimus' qua Junt evi-dentia ratiocinationibus mentis? Unde gentes eva-ausrunt, ij obfcnratum cfi iifipiexs cor eorum ? nonne quod ea fequentes qua funt rationi manife. fia, prmhcatiuni fpiritus fidem non habent ? Quos porro pereuntes luget Jfaias ? Nonne cos qui Junt apud Jemetip/ot fapientet, & in oculit fuit periti P Aotme eos'qui ejufmodi junt?

Hcc iflos oportuit audire ex fandis, qui Je rebus divinis egerunt, & llatimlibcntcr iis mo-rem gerere, iuaviilunc iifdem adbxrere , & abf-que examine divinis vocibus , qux diftinâiô-nem fignificatit, lemetipibs fubmittere, religio, io filentio ampktfentes eam ac fuicipicntes ; nec Quomodo aut omnino, aut ad abolendam diilinûionem uiqtiam addentes, tiquidein vel-lent inter eos connumerari, qui quomodocum-que videntur inter pios cenlcri. Quandoquidem vero eo improbitatis & impudentia:, feu fttipo-ris potius proceikrunt, ut & adverfus ipias in-fantant (anclas ficœcumenicas fynodos , omnef-que, ut itj dicam , (aeros' Theologos ; jamque fit ipios reos peragere audeant ; alios quidem dicere, heu! Graecanica eifque cognata dogma-ta redolere; alios iummae imperitiae accubare , idque quamvis fynodttm totam efficiant; quoi-dam etiam ex neceffitate ad hanc de Deo opi-nionem pertraâôs, quamvis martyrii mortem alacriter pro ipfa obierint ; alios encomiaftice , non autem vere haec fcripfiffe· Quo pailo quis eorumfingulatimreferre blaiphemtas? Age nUnc, quoniam illei non ferant aures homi, num Chrifti amantium, ut alicubi quidam Pa-trum ait, ex eorum numero, quos ifti aipeman-tur , aliquando quidpiam de divino dogmate prolatum a fanâis efle, non cum veritate & Théologie accurata diicuffione connexum: nos Deo confifi, quem illi praedicaverunt, de mo-do unionis fic differentix divinx eflcnme fic ope-rationis pauca quzdam tentemus enarrarenon proprio ingenio conati adinvenire ratiocinatio-nes, ad defenfionem aliquam eorum que olim ipfi pie de Deo prodiderunt ; fed ut quam lo> gem ubique fervare ftuduimus, ut iis qne funt Eccieiie per Ecclefia: magtftros fidem adftrua-•mus, neque ufquam ex nobis vel adjiciamus aliquid, vel detrahamus his quas illi dogmata tradiderunt ; ea hic quoque tege utentes, di-vinam operationem ex divina eflentia efle ma-nifefte fandos clamantes audiamus. Non quod ut omnia ex Deo, fic ipfam efle exiftimemus; quemadmodum his, qui a nobis diffident, prê-ter alia multa abfurda, etiam iftud videtur . Nam ex Deo efle, etiam de rebus creatis di-dam eft : ex eflêntia autem Dei efle, de nulla diftum eft rerum creatarum; immo veromaxi-tpç # fanâis omnino prohibitum eft dici.

Ma-

anno Christi

ANNO JHRjri I

Magnu enim Bafilius, *Çuod efficitur,* inquit, *ex facientis rffntia non eft*. Et divinus Damaicenus; *Creaturo, etiaufi poflea faila eft, et non* *X effentia Dei*. Et iterum: *Creaturo & /anus'a, eo quod extrinfecum & njn ex f.ibftantia creantis & facientis fit quod creetur & fit, prorfut dtffimile eft.* Verum neque ut extra divinam ef(entiam ipfam operationem ex divina effentia arbitramur effe; quemadmodum & hac in par-^ te alicubi delirare, non tam impie, quam infelite adverfariis contigit: ne vero quifquam fic a mente difcedat: fed cum'fublLniiaîem ac naturalem iplam eiTe, cum fit Dei motio, a Theologis didicerimus; velut ex fonte perenni divin» cffcniiz dicimus procedere eam & fcaturire, nec abfque ea ullo mocji poffe cognofci: fed indivitam ab ipfa femper permanere, ab zterno divine effentiz coexfiftere, ei iufeparabiliter unitam effe, neque fzculo neque aliquo temporis vel loci intervallo poffe a divina edentia dirimi fed fine tempore & ante fzcula ex ipfa prodire, & eidem fic ir.hzrdre, ut divelli non poflit. Nam magnus Athanafius, *Cum autem,* inquit, *amnia efficiantur a Deo perChriftum in fanito Spiritu, infeparabilem animadverto operationem Patris èX Filii & Spiritui fanHiJ'.* Sanâus quoque ac divinus Anaftafius, cujus meminit fanda recumenica iynodus, quz & Magnum ipfum nuncupavit, in fecunda fua orationede Incircumfcripto: *Uideamus,* inquit, *quonam dicere de Deo audeant lutretici, Operatione,* inquiunt, *In omnibut eft Deui, effentia vero nequaquam: operationem fcilicet appellantes prodeuntem ex operatione effeElum. At dixerim ego a Dei natura feparari non poffe operationem ejus.* Et port nonnulla: *Ubi operatio apparet, ibi eam ea cogmfcitur èT effentia, ex qua procedit. Utrumque enim incircumferiptum eft, atque idcirco omnino funt invicem infeparabilia. Prodicat enim operatio latentem effenttam: intellegitur autem fimul adeffe cum operatione, neque effit poff fine ipfa.* Ac rurfum: *Circa univerfum eft operatio: ab ea autem infeparabilit effeotia eft.*

4

At vero quemadmodum unionem divinam & fempiternam, non folum ob infeparabilitatem, fed turn ob alia multa, tum ob communem rationem increati & incircumfcripti, fecundum Theologiam fandorum przdicamus; ita & diftindiooem fecundum eofdem rurfum Deo convenientem & ipfam novimus celebrare: non in omnimodam feparationem aut divifionem hinc ea pertrahentes: neque aliquam intinaamdiilindioncm hanc tfle & naturalem diremptionem cogitantes, aut ea feparantes invicem intervallis; abiit: fed qualem fufcipere caufas naturales & effeitus a fandis didicimus, fola cogitatione, ut Deum decet, diliinguentcs ea quaefunt naturaliter unita & indiviia. Nam magnus AihinaGus, in quinta fua oratione contra Aria-

. Axatvi' φ vnir^jrrwv οίρηται· ri 3 t« »·' σίχ t? Θiï, r»' witvo'c fynrtti xon %) not-rudruv. μάλιτα pfy» Sx iÇ drolputzu rxvnXw; τiη ft η/' dyloip.

O, r» ydp plyttp Brr/Xi-t®*, ri ποιΐμι-poy, φησι'vΰχΐχ τη iricK tb ζο/ivτ^· »rr. ö$f&· Δαμασχlαιά d xn<rrç,f»

ony, «V ùx ix, Tfli τv(Θη ότια . k, πάλιν · . XΓlΟΥ St moinoti, τ&5 Γζα>θθ*, xj ex tx rd; · ùriai nJ κτίζονη iC, voιτvττ ycjtt&au , ri.xrrÇô^o» ngfitoHySf/O'/, άνόμιαι ττχvπλiΰi . " μΐui dfc "*S « »*£wwi uoixi xtrluna τη 9oiati όσια ύπΐiλήφαμ!^ estai, uoxu BnJn^tjpSy s' ησουην άτiβύ Srov άuβ^ιû ,

η7 it*bonrletç iitntàvo 'μήχoτi τι ot ru φριvvv tKSOun,cfo\ uriùin χ,φvoιχηv nibllw τ»o Θιoΰ Wttrtv urct'/ icttà ηύ θiολό^βi «ioη ώi tx trnyfi ΛΡ/vΐo rie 9t«tt

«0«/ π usti χηγάζi·^, îφ) ηιύτκ χ^ otiSi-■aon^iotpfi^ut'ctSb.' aiSmipiW aîuτüi aift Siat-μZΛ^v ,òζ «Vâ/» η τρ ^tiqt\ua>utàpy/·v «>'-riot, r# at^togârtii hkoifjS^hi ^vau , μ*.τ ati-tovr μάη ^portxfè i nmiji Tsvt êrarriuxTi τîi O»«'ac *criai itatipfiSau fort Savctfjfyilit.' dfo' asperate vjh' oopoatuv/ωi a'ulni n «opotof-crev, «(jt) dSturirdrui ρuτή σαιοûταv . ,0' >àp μiyβ ASctrdrt®*, OTtry S/, φη<π , τη ταv-se CMpyfëwtt ύχό nù Θiou Stà XeiroJ tv aficp xvdLuari, èpù CJtipy^xv ηϋ vα^ά UJtr'nù viov .& nÙ άyiβ

Hjq' β tr «yΐoι AteraicrtOr , * XM »î ùyta xgf oιηαμηηχ^ σò/oi®'· μιμvη$.vη , μΐyαv rtjroy «res-f/pnaCA, Ce πι& dit-frypdrn duToù SdLrtpcp , , <τ»τ/v , oια Af'yttv ntp: Θiou dvt^ovrat ot ctiptTixot · là ttfprfot , φχτiτ , tv xdrir tïir d Θio' , τ» nrict Sl fddpf ' »'· vipytum λ»Γονή η «epoToy tx rèi inpytéaK ά.τoπλ.τμα. φβ(ία 3* ,*y ' ri'î Tet7 φuöiö dyäë^w nvcu rlu' tsipcpuav du-fù ' Π5Η P™ T/re· oiθα ay i ivipycect φά-vcci, -CTtwS-fMpfënu ηΰτρ gjq »i u'criet , wi cmo»p^tn</. tidripov ydp dxtpi'ypxvrov, ctd roùn ζα»τiλi» αλληλoιv »' ò attira . χτ,pûττH fj^è yàp >i ivt'pycsx rltù X«vθά?E-oav u'crias· dt&pfürus St συμπαραura ri C:tp-5**?» a'owi Mat μη Aηιαμiνη . wjj au· › ^tpi ''t «xy triv x ivtpycex, τuϋτχ, Si H uTta xartrnTCo .

Atkd μiα uffi-tp τ îvurtv 3ti'af dïJt-or, η μόνύ T)5 dyupîtcp, «λλ' αλλoτ π τoλ-λo/\, ιφι 3d qgj rù χo/vότητι τou dxrlcu ι^' ün-fDypdxTu xarà /Lu, d^t'ur StoKayini xnpùxToffSfi, utco njq riu οταφοράν kaf αuτoύ πάλιν Qfovptxn, ksm τvύτΐιu ^oξχζiτv ι'^vώχH-^v,v'χ fis πανrιλχ ιιαοιοασμον Zvτ<4.'·?0» du·' to qft' Staiptrn χαΠiσ-πΰvη · nSi 1:v« îμφu-λov τZώ' 3<a^op«y ηύτΐω φoτ.χiα a'Mof/»-σ·/v όvoovτii,η Stxi^xtre χvριζηη χλληλv» τκuηι, aπays · a>X' otto txiSiyfc&au vu xstni φiηv culta φ) αΓτiβτû μiμuτ,μ^/χ rapd dyitn, μόιμ rj λoΓισμό ^ιoτpινû ffiaxpi-yo/τi TÙ φ!/<ΓΠ luiv^n dSiaiptm. A3«·

vdoi9*

ANNO CHRISTI

'Υ"_' θ μ/Γ«ί,Ο» IJ χ«ηi Apttfcwv
Ttiptrrq» Ao>w χὔτ̃ό , ÎMo éne/'v tfvqi li h
w' «Me τν òξ b in . non τβϋτβ Jpa
?to. ti St μη St# tin, «λ' iti rev auro λ(-
Γριτο,i^αι η «υτv αίτιον , igq' at rrxsvv ,^tvv<wv
, Snip ântav est Σ«/3ıMı'β Si-
SftKTtti. bxbv <£τήv Carpyssav tp î ùsiat fiKxr,
Xα τ/Tθο.» StiviÀi<o\çâat aMriXwv , c*«pywî
à.avivât, ηχτύ T» b X, tx τ/vφ~,τ·«<-
rn xJ n xîrtanv, tfi è xoAts or·"'
τη θπα ûκλvρων . IÇ μιτύ rtva I
ir« Si vwi , χχραδîφμαανδρvτηον' meup,
x^ τv tuiti αηηr^αιτμα'··Joo··········τjd·£vαr
£ ôpàtàçt · i>y Si, nS ζ tunV àSiaiptWB
tevat τv àxàuγãä-μα «'ut b. tvàrrśp—ñivisu îrï
τi «ορό xJ τi ûξ «ors φωri tb~ ,αξΰ vùrtvi
>Ç «/το» ο,τφ·', tb* Si çwhxb'X. atriant · ni,
ri C» Stx τv α\«£Kθv, >Ç tv Stàyopou audit
Six tv attlc? xJ airtant fîcrjitO ' ana xpvtí
r* φoii« >7 £ dÇ «t/Iü cotpytta;, ή
d »ζ η ίιάφορον ήμΐν ικλοαriov : ni {.fy ,
xatù τv ιύαρφ,'β'.' >2 aStaipituv ' τv Si , xan
τv αιτiαv, xJ 'v ﻊ£ «ori Jti tb~ αίτια . in
'^«p n rr Wu Stafipàr àrt^xùvHi, Sn μîií.
όλv ή ίίαφορα' η îî ávαÏpιηπ' a'fti ίχ«-
προν χ«τη τvο'i a'yivî dCrtCwi ^evpè/j^ov ,
b'J' àrtnv χαρά ^artpn vjrofvivat Suvirnvi.

AMx ó Nùυτ; rltù iv ηî
XiTtoti time (C aiTtxnit ιιαφοράν £ μχλα
tiSvc αλvι^^ιαί <J£t\opBf>vlw, «yq' pnS' ov«·
β^τὼχαπι τ/u φ:ηv ιιαφόριρ λυμαινομivîiv,
A^λαi/'v γράφων, τv ἀταρáïλακην , ?<p» ,
rüi φiτηκ όμολo^^vη , χ} τiιî χβηî τv αi-
τιον ngi αίτιαπν διαφορά» β'χ ἀρηιμι^χ , est
ω μό,<p StctxtfuSai η ttepov in τi iηροηα-
πιλαμβάνομ^ , c> tip τv fjSj/u αίrιoν TtirAwi
d:ai, τ» S' ix τ»7 aîrìβ. ό Si yt άιιλφό
«or» xj μi^χζ ôvrvf Bασiλπφ* , ηταιηM
φαι'ηtîîi αραζαχλιά; τv?i αίτιοι Tante €p
airtanii rlu! ιιαφοράν τοαριχαv.v nfyv
tx ^i/ftxnp αχολvθ'*: r'>' αυτüî JoΤμ«τZζ«v,
>ù n <er'OTtpov xj n i£rtpov iirt η αιτία x}
αίτιατχ Aiyto , »wi SiappriSiui , « ngj
αήπων >Ç vapxhoyw stvat Hμîζκv , rd
μτ ομολογεί, «Xλ' àpvütQatnu-m xnpi^at.
iç η μη aiujtSvtv rbà ιιαφοράν τvv Εώομ/ov
tuo't Uu ïφη, χ x9m' «χοχροψαβθβi τoοτiω i-
χόvτη , γράφvv, txtèvo Si η · riuiotJca o ,Eu-
vάμι<^, η ixùv άχκρό-^Λτv ότι ιπ τι τri-
ξi«; β'χ ι'« τηi π«ρ' vμiv ^ivόα
ausjicxuBpvov, «M* άvτρ τη χατû φύσα αχo-
μη^iχ συμ^αivοι, ὼi τφ xvpait χopoi τv φvi £
ire τo ôÇ «yTB. c* T«rvti yàp mpdrepov rd
aim» λίΓορ^)· SJLnpov SI, ni «V avnu.n
Zιατήμηπι ^ω^ζovηi «Mχλων ntunt,«M«Tp
λoΓιαμρ π» OtlTtJCTH 4ff0fTfri0s'ITiÇ 19 Λ^T19î ·
text ex £\oyov apvdtâat 'îiuî n^n , tq> un
iri aop^ne SÁfltpoy, b xan rtiù vμ*τ(«
F«v δίσvι, β>λ' tx tïc x«tu φύτιν βivηi I-
vuχβρ^Bβτo «mAb^/ck ;

Π«ρ(Γ< wc'vtu» aatatnv àxtrfbài awotifnvÎx
Time, ooî W' o'τωavv λoΓ/ζη?«τ Jiwap^corc,
OTWÇ τov 'eov Faeoy «λχθiτΦî o'μη dt-

A nos, altnd dicit effe id qupd ex aliqao eft', aiutd — itM ·χ' J*,· ' Si ^er3^ Chr £?i dao fnerint, fed de_eodem iflad dicatxr, erit idem >,,7Γ çaafa tf confotam, gignens & genitam ; quod effe abfurdam inSabellio oftmfam eft- Igitur & ope· a- tionem ex eflentiaefle, & duo efle, dchtnc inter fe diflingui , liquido demonflravit , fecundum quod aliud efl ex quo, aliud quod ex aliquo, caufa videlicet & caufatum, ut ille in divinis rebus exercitatiflimus de Deo docet. Et poli nonnulla : Eflo , inquit, exemplum bamanis accom- modatum ingeniis: Ignis, & qui esfiftit'ex ipfy JpUxdor , duo quidem ftent & confpictitntxr effe : & anum tamen , eo quod ex ipfo infeparagilis eft ipfius fplenfbr Quemadmodum igitur in igne & ia ,ucc e>us> cum flt nie natura & caqia , tfta naturali* & caufata; hrc efle unum proptet infeparabilitatem , & differre rurfum propter rationem caufae fit caufati dixit: fic & in di- vina natura & quje ex ipfa efl, operatione, unum & diftinàum nobis accipiendum efl : illud quidem, propter unionem & infeparabilitatem: illud, propter caufam & quod ex ipfa cau- fa. Neque enim quod umim efl diflin&iQnem expellit, neque ompino diflmflio unum ever- tit: fed utrumque fi fecuqdum fando· pie in- telligitur, fine altero non poterit ulla ratione fubftflere.

C

Sed & Gregorius Nyfltuus, cum inter ha* car;, fas&caufata diftinftionem apprime noflet verita- ti confentaneam efle, nec vel minimum naturali diflinftioru officere ; cum ad Ablavium fcribe- ret, Naturam, inquit, immutabilem confitentet, neque dtftinHionem confit & caufati negamutque- tenta dumtaxat differre alteram ab altero concepi- ·"·fi , eoquod illud quidem caufam effe credimut, ·ftnd autem ex caufa. Eju» vero fiater & ma- gnus idem revera Bafilius, tantum videtur om- nino cautis ifli* & caulati* diilin&ionem tri- buere, ut & ordinem ex naturali confectutio- ne in ea conftituat ; ^ '&*'prius ac poflerius de caufa & caufato dicat; adeo aperte, ut inter abfurda & rationi contraria efle exiflimct, non ea confiteri, fed vel audere negare: atque Eu· nomium dicit vel hanc diflinflioncm non in- telligere, aut illam dedita opera occultafle ; ita fcribens.· Ilud wn aut mb intellexit Exno- mias, ext de irdqftria celavit, effe qnoddam or- dinis goMo, m› ex noftra intelligentia coitfUxm, fed ipfa natorali conficutione contingens, quem- admodum ad ignem fe babet lux qn* ex ipfo eft : in bit eaim prius vocamus, quod caufa eft: po- fterixs, quod ex ipfa eft; non intervallit fijttn- gentes ifta invicem, fed ratiocinationeprint caufa- to caufam cogitantes. Quomodo igitur confentaneam rationi fit ordinem: rugare, ubi prîñt pofterius r'/ , nan quia fic rem effe pommas, fed ex nota- rali qua rebus ineft cenfecirtione?

In promptu igitur omnibus «ft certo ex bis perfpicere, qui quidem vel minimum ratiocina- ri valent, quemadmodum par fanflo cura veri- plis

tatis fuerit ac pietatis. Nam hoc quidem ver- b°' itUtUigtotio, ftdip f* aatvrali apafaatiaoe natûgtiu; ex inevitabili plurimaque fle naturali neceditate, fle perfpicua veritate'oftendit effe diftindionem in illo ordine, caulatorum f(ilicqr fle caufarum: ncc poffe eam aliter (e habere, fed in illis temper lpfam necelTarip intelligi. Quod vero non intervallo, fed ratiocinationê leparari illa fubjeeit, fle diftindionem prioris ac pofterioris iola mente intelligi; videtnr utique unionis rationem pie coanmuniilfe, nullum ei ex talidiftinâioœ afferens damnum; fed ipfam quidem unionem inconfufam *elle theologice docens,* fle diftindionem prorfus tradens indivilan;.

Rurfum igitur cum Eunpmius talem diftinâioncm deftrnere conaretur magnus hic: *Qta* avoda, inquit, iwdAww *dijliniliontm rtlinfas, nt*- MM y*v *eanfis iatft ad ta qua ta ipfis fait?* Sic nullam diftindionem effe arbitrari inter caufas fit .caulata, fœtus eft evidens Arii Eunomiique inlaniz. Illi enim confubftantiale tollere modis amnibus conati, cum, audirent in Evangelio dixitle Dominum, Patrem quam lc majorem effe; inde continuo fle naturarum diftinâion&m inducere tmp'e aufi iunt: fle cum eam quae intereft inter cautam fle cauiatum, fcirent nullam omnino naturalem diremptionem aut diviiionem inf.*ire; fed fle f>c naturz unionem tndillblutam temper lci vare, omnino negaverunt. AJverius quos tres ilii, pro Trinitate fortiter dimicantes, eo quod 'iaec illorum impietas effet, fle magnum auguttumque Trinitatis myfterium everteret, :llua e nollrad, quam longiilime poliunt, Ecclcfu abigunt.

Igitur jure optimo, qui hanc diftin&ionem nunc refpuunt, deprehenduntur illorum pravae opinionis effe participes; qui vero hanc diligere fe fit amplcâi alacriter confitentur, ii fandorum iilorum pietatis ac Theologiae, magis vero Chrifti partis perpetuo iunt; quippe qui unite secundum illoa divina difeernant, & dilcrete eadem uniant. Unum porro primttmque & proprie quifpiam dixerit illum effe divinae eilentiac fle operationis diftingueodz modum.

Differunt autem invicem, *& eo* quod divina quidem operatio participatur ac dividitur incivile, fle appellatur, fle cognoicitur aliquo mo. do, quamquam oblcure, ex luis effeétibus. eifentia vero, imparticipabilis fle indivila fle innominabitis eft utpote qu« nomen omne icilicet, fle omnem imi cogitationem luperat.

Poftea ^uzftvimus demonftrari ex fandis, Utrum fit increata, infeparahilis quidem, diftinâa tamen a natura divina, b*c operatio; id quod contradicentes Ecckliz minime admittebant. Et demooftratum eft iftud etiam a fandis fuiffc manifefte przdica^um; quorum caput lancta fle cecumetuca fanda fynodus; quemadmodum fuperius ex ipGus fententiis fingulatim propofiti* valde potenter demonftratum eft-

LANJACUZA

AVsj&ac »μ»λη»i 7« α>ώ ... μ£ν yip
tx τη xatp «μα,v dtufsxi riunra*Jat <mxt, chkisii
'M qtrrr 7i) Xβηi φiη» ixoAtfax rtsufai-
v«v, ὀξ ἀφύκηυ ifa «·>λῆi qpt' φυηχη i-
ta'yxni \$n' λχμïράi αλ»θ««i Σiκξο» Ϊσαv,
τιώ c'» τη τηξΗ rrtLT/ i/«φορ«v' fty aîrta-
τvv n qpi* Aιrivv' qj4 »\«v μη-
St«on t'yyupSrav, αλλ'α« ranrs a'vofyqjqwç
aurlw ovθMvpβμι vûυ. τ£ Si μη ïiχîήμoτι,
α'îλχ fa λoγvιτμφ τούτη ι'tsw/xmv,
W τiβï C» fa aoptinp-p qp/ iΛη'ρ»» ïiβφβpχv
μότφ fa fa Stupfa, φα/WTur Sfin τ» τη;
ifartui χρημχ £rtCùi χχτηυ-φΑλiσ'/ή'»^' *
Bqjq' μιώιμιχ* eii oîuτiιu iκ 'lüi Statnt/rtuf βλχ-
Cliu eiràyuv· ά?λ' αυτiιώ η τ tvunv àrùy-
yuηr 4vαι θτoλo^v, qjn' τάü iiχφβpiv «-
Stoi'ptnn rxvm StSarnan.

Πχλ<v ntvuj» Ει,'voμ/ti tlu matisrlui Stctç·-
piv «hAhv , d μιyii er®*, xwc,
φητ/v, βδiμiβv Six^apàv χαπιλκτΗi, vit τχv
da η7 aiTioti χχpo «t ὰξ «u?^i truTtapy»-
σαv; in» το μηΛμiχv StetQopàv t'«r τ a/rZwv
«m' ai'rixfav HV«t |oξάζ«v, τη Αpκβ
Eovβμ/χ μχ.iχ tri ήκ^. sxw-
y«(yip τo ὁμoχτiov civripHv vin rpôvt'i t-
rraSxxtTti, αχηχoβτii C* £χΓyîλioκ τ» w
tiv r ταπρα μ^ζo/β ìxutb ppnxdsH, cardC^rv
Xdc'c, r κβτo φύηv δ<«φ«ράv ivηiβû
vtxpuriytHV ιτόλμvv · ¥Si χΛιτώ rt e*noy qp/
«/τζβiτòv, w; μτ^ιμiπι μηiχμï φoστχZώ «Mo-
Tti«w η 3;χίρκηv 5αυ»μ»vηv iiriytrv «Ατîi,
α>Aά qjtt' Siu τ W» çtfaüi ttunv «StôXunv
an ruuuTr.pSrav, cifanpfarn χβθ«χ«ζ· <p«i Sf
oî rpHi am t Ÿ ivt'p f TeiaJoi ovsAd/^m
^jvxtui xyùra, txùvtw τηv SwiCtMtr
7(u/ Srav, qjq' τo' μiyη nfi ύvιpφui T<μ1-
Soi μuvη ^v ivxtpirat, τ' ὑμτήpβ iuri ZoΛη-
riai àmXàunnt tJc SeuMtrov roppunrai.

Tatyapsv tixcn^ ai μι» rUù iiβφoράτ τoù-
τη/ «θiΠivτι; vox, τüi ixwuv χ«χ·l·ζ/«i «-
Arrxoyntr μiττχηχ^π ' ·i Si rtpynv rt G àr-
vχζι^χι α>*&ùμvi iμ^Kvyηtκ, 7nî ÏÇ5 «.
yiuv ratuv dLrtfitiai π ὸtoXvyiaç, μχλλov
Si £ voü X®ιyβ μιὁiαi «ΛχπλÏΛv Strtt· (α»>·
μὸω xal'iurii iù ^w«r 3<<χχ£>voνrκ, X, Sta-
χiχαμivvi τoύτo ifarrtf. Σv μφi îή χ,' ·ρ*ηv
<£ xisfax <χv τι φαόι τη π $tiai triai C t-
npyfat Siaxt^rtui .

faZfliuôxart Si «Mήλo», r(fa /jfyi
δiîχv (fapyeixv μiήχî&oι qgq μiùζiβδχι «μι-
gjrvi, qjû ὸvoμχζι&oι upi vo£Ew qpi' vû,
ti € αμvi/χii, t'x fJJ «u7ïç etwnhtrpiw
LT(U faP, ia-fa., Λμi9iχ.·ηv xj ifatiror tÇ
β>ὸuμ«9 (bat, ùt vvipάvuμ^v SifktrïTt qf|'
oirietvéqnv xatvnAwc·

M»ra τiτ» Σζητχβ'αμη', àvSux^tùai va-
pi ÏÇJ àylut^ « trn aartr^b ὁ
pfyi, iιβφipvo-χ Si φùo-lWC ααtη i-
TfpyMty ûvtp ai àvTiXiyovrtç fa ixxKnrta
natta iSi^ovn· ngj artSii^dn χχ" non ύv»
?ÇJ iyiw tfapyûi χιφ«ττ·μ%vβv · Jv xt<pa-
λαηv ή iFïa qjM' oι'xB^iwxn Σ<τη tftu.'oS®-
χ«θ·i àrtmpv Stà φ ««re μiρ* η^βηθιv-

Christi

ZtUMtrsifrQa *// nsi* r»r·, D/ m* Is· *yi^oi ixrtrmf* ÙTfoigjme *fjfyl φvηή»* rife θ«« vW« cvfpTimv, *ltaçtpvw U* <i/7ife, *imp ipnwt, χτιομα π notem* **vî** awnjv *f prion* **τï θτ»**· xstrù *fàp* Ÿ *àytvt* **M«ξιμ·v,** *àvi* **rit** *cetpytiai* η ixatcv *φύαι γαραχτηρί-* ·? *jjfyt inticu ietpytiaf* iχτχτβv δπχ- *pôrn φύτ/P · xTttlii ii* τη xrrrife , *trt re* x«rè rdr *Δαμαβχlινό»* **àîiot lwtoiw** φβσχβv· **fut,** n χτιΠî *ivipFtea, grtsüù inAiaee qff φύ- erv· ri* J» *άκτlîo , àxltcov χαρακτήριζα u- riea. ot ne* Αryεvrc *yteav,* α'φ' ιïi »î θπα φὺτ/i *^αραχτηρ/ζατιι ,* ® **artrlt*** όζ «vβi^χΛî ««ftraJei *xui rluà citas* φι<ηv,

Ou μlώβ>Λ« 1$ Movβθ.ληπ» *eiri* ¥ ««See· T? fXWFVX efWWTîp€i * Xj iβξαiζvΛ *firur χτιβτμχτα. ircl Γαρ Sl'-o spiocc* **ομολογώ** *ètl ri xvtju* lιχτi *Xt/rù ,* siα *[ïjf ixlcrovy t St* **xrrrijr.** *oi μη Άiγοτπ* ;

Oh«» *φύηv^^iληµχιζZïîpγαβα* àx~ cev, **ci** -?t'λτ,µχ *<£ μιαι drtpyctaa ioξάζβη,* **XdLrû,** *Srtp* ή *χτη ·tuxoJoï *ixwipu%i* xj α- Vt^quwirwf. «pv'iÆ'ÜC* Movoθιληττπ *oint ivuinKHwmt'* χπρii 5ι t'x^iw τβ>Λ^ ,xβχη¬ yer o* 3iληαα ιζ μi«» *coipyctxv tAtyov* *(tri* Xejrs α>λβ «xwrw, τiα xnri)\ 2n«v- θov *iratpà-.ηi ' ini it ci* θιλχμβ *μΰχv Coipyc-MVf* άλλ« **xnritù,** *rlu φχηpüi μη* **Ji- VJ^wt.**

A»e ri *μi^Λη* **BxeiX&g** *cat ηΓ ^ppi Aμφiλοχ™ γραφή , «* o,o'µβπι τ· *κιi,μχη main ύχιpφvη* **μτΓαλβ,** «μ^ιvv *îχοιή* π.'β κ'i *ióζχγ üttpCoXlw· βi it* t\tp- *yuat^ τivo ; àpfnnt µBµ itx ή μιΤι^φ-, ûη^χî/θμηηι i» ιια* v» **χλiθ®-** · *uù; Πρ* wr<roit!Ç» 7ti τ *aîuYt» ixixoctx ; ritu rrai uùri* <epd **■** vonrxf *xrt<rtvi at COipyccxt ; ot Atyovm* **xrteati iα» θ««** *Cmpυnaç ,* φ«π· p«i H»«r *χτiσμχηι* **î$** *aiww. i-* * ' λ. Jt x, Tara , *irt* **αχτ/ΓΜ** *ai wat x,* φυοι<ui τηi Ttiorvxofeni *φυτηα 9nxt cotp- ytixt'* b δ/α δύο η Ttl»y *ptapTutiiv ,* α>λ4 *ìtà χύτη; τη;* ^torvdl'rB *γραφή;.*

Mera *rùn ιζητήoαμ^ι ttapà* τ **àytw,** *oi μη&μiαι ιχpι τι* **it** *trivoüt πu&ισv txt* Θιβ" *ità* τηv τ* **Û**r xc *ûαîα άκργûα itx-* φοραiv. >Ç **rira** vαp *ot atriAtyorn; iχuûζpî'·* **ni.** *ertSU^Gn* **w** *xatpà* ayt'an *«wairruy χηpιηnpfyuw,* aiç wx *tct nn^tm mi* tbvb vo- μ/ζH» *tri* **Qti.** · *yap 9(c«f* **Mβξιμ®*** *'τ mpi;* Πυppvv *i.αλiγιται, φαημiηη* **JUx-** *wrti* μητιvκew&trty*ix* £ *cetpyoia;ytvt<&at. opα ,λιγοη τù* Πι^γ*», *óτι in rS τλαιάι&αι, ix* tù *xiyntiymnrat t Srt at cnw$trfe(¥* **ώu-** woreffH èvruv ,ιζ b' iÇJ C* *tΐîpιp ^mpufj&lme dtrt'v* · x, tbs· xetvey *φρόνημα* **rttaw,iÇr** *iζμ* φτλβ· σδφ«v, >Ç ¥ *τή tvtAnrias &οτόφοκ μιΑα- ytayvv. ύ ii ¥ O«λχμ«η*» nekton Aiytn,* xj αλλβv *φvαιχvv rùe^trn Atyocv iχζια- sQÔnèSt.*

Λ>λ« € · N/«niî rpnTceioi 'xr>» »-

Simul & iftud oftenfum eft, eoaquinoefufei- piunt increatam flt inieparabiletn quidem dena- juralem divin* dfetuic operationem , ab ca tamen dtftinftam , ut diftum eft, creatam ef- ficere etiam ipiam Dei edentiam . Nam fecun- dum fandum Maximum, *Ab operatione uniufcu- jnfyue natura defiguntur ; inerrate operatiom,* in- quit, *increatam denotante naturam, creatam vere creata.* Adhuc & fecundum divinum Joaonem Damafcenum, dicentem: *Creata operatio crea- tam manifeftabit & naturam ; increafa, increatam defigunt effentiam.* Qui igitur dicunt creatam di- vinam operationem , qua divina natura defigna- tur, creatam procfiano conftituunt, fit divinani* naturam .

Quin etiam Monothelet* funt, illis, qui ali- (JUâfido futnint t pejores & abfurdiores; quip- pe qui «terna exifliment elfe qu* funt creata. Quandoquidem enim duas naturas confitemur in Domino nollro JESU Chriflo, increatam ai- leron , alteram vero creatam .· qui negant di. vinan. naturam habere volitionem operationem- que inc catam, unam volitionem unamque ope- rationem praedicant in Chriflo : id quod feXta fynodus daunavit & anathematizavit . Atque inde Monothdetc & ipfi detnonftrantur, illis vero multo penres,- quod illi quidem unam vo- luntatem, unamque operationem dixere in Chrir flo, fed increatam, creatam videlicet dcflruen- tcs: hi vero unam voluntatem & unam opera- tionem, fed creatam, aperte increatam non admittentes.

Sed & cum magius Bifilius in his que feri, bit 'd Amphilochium d'eat.* Amvûm *quidem Spiituf talia funt,* «vargn^j èTwagiw, *tu- rnn juflam gloria menfuram non excedunt: ope- -utionei vero, pua ? ineffabilet quidem ob magni- tudimm, innumera ob multitudinem . Quomodo enim cognojcemus ea qua funt ultru facula? Qua fuere illiUr ante creaturum intellellivam operatio- nal ?* Qui creatas dicunt operationes divinas, manifefte exifIimant elfe creata ea , qu* funt ultra fecula. Demonftratum eft autem & illud, **increatas atie communes & naturales triplicitor** iubfifteWi$ Mture divinas operation»; nonduo- bus vel tribus teflimoniis, fed per omnem di- yinitus infpiratam feripturam,

Poftca indagavimus ex libris fandorum, An nullam quis poflit excogitare compolitionem in Deo, ob effentie divin* diflioâionem. Nam hoc quoque advertarii alleverant. Oftenfum eft igitur, ab omnibus fandis fuiffe praedicatum , non elfe aliquam propterea cotnpofltiooem exi- (limandam in Deo. Nam divinus Maximus io dialogo cum Pyrrho, valde manifefte oftendic **nullam compofitionem ex operatione erirl. Fe-** *dei,* inquit Pyrrhum alloquens, mdr *veffrum errorem exfiflere, fasd ommna nefeitit, compqfitio- nes earum effe rerum qua [ubfiftunt, non earum* Swe μ *altero confiderantur? Et hic comtmmirfen- us eft omnium, tum externorum Pbilofopberum, tum magiftrontm eccltfia in rebut drvinit perito- rem. Si vero voluntatum compofitionem dicit't, aliorum ^toque tuiuralimtf compqfitionem cogemini cenfitcri.*

Sed & Gregorius Nyflenu* in iexto capite fup

fl*

— ■""·plcnreMt in Hexacuidtoa, fit verbisl
Æ & tent.· 5: *iftxr « bornene,* **fuwv.r,**
,,,·. *$*· properata font λ organe ad fen]urn ; qua tamen per omnia mens operator ac movetur, C mode bee,* **wda** *ilh ai pnpqfitum ntesu , «μ eadnoyw eft , diverfitate operationum bandy«ay«aw fimtsl immutans nat«ram ; quomodo quit in Dee, eb varies virtutes mnitipertitem ipfius effentiam effe fufpicabitur ?*

Verum & iftud quoque probstum eft, Eo» qui cum adrcHaiiis non iiilcipirnt ditbnftionem divinz operationis, ac motu omnium qui circa naturam & clientiam naurabter confide- B rantur, magis compotitum iacerc ΓΧ·ηιη ; Bafilio magno manifefte dicente: *Si quidem ad ejfentiam referentet amnia divina nomina ti triduamxs, non jomsn compyfitum, fed etism ex partions diffimihbns conflantem Deum exstbebimiti, quoniam aliud tf aliud unoquoque nomine fignificatur.* Et magno Gregorio Theologo (cribentc.· *Aut & immortale tJincreatum Ü immutabile, effentta Dei erunt. Çuod fi ita eft, multa effentia Dei, tT non una erit : vel cempqfitus erit Deu< ex tftit. Neque esum fine comportions bac erum , fi quidem effentia funt.* Adhuc autem 6 divino Cyr.Do: *Neque enim ingenitum effentia e/l, aut meo. rupttbüt , aut immortale , aut mvfibi.t. Sim p ymiwquodque horum effentism figmficat, tx tot ejentm* ç *eovipqfitus eft Deus, quod ilii naturaliter ineffe at tributa videntur. Multa enim funt, qua ilii foli ineffe confiât, nulli autem omnium a..er..* Et divino Chryfoftomo: *Spiritus gratiam feriptura intersum ignem, interdum vero aquam appellat ; oflendens nox effe hac effentia nomina, jed operationis. Neque enim ex diverfisgeffentiis Spiritus c mfiituitur, cum fit invifibilis fimplex .* Et Nyfleno advertus Eunomtum dicente ; *Quis du plicis natura Deum effe dicit, prater te, qui omnem nominis notionem cum Patrii effentta per mifces, ύτ nibil extrinfecus effe dicis , fed unumquodque divinorum nominum ipfimet Dei effentia inferis I*

Poflea qutefitum eft , Num divin.i it increata Operatio , deitas a tandis appelletur , neque enim hoc illi, qui nunc contradicunt, recepe- runt Et viium eft etiam iftud a Theologis prçdicari. Station enim magnus Balilius in 'ibria adverfus Eunomtum, *Ipiumque,* inquit, *dritatir* aomea , *five tnfpiciendi five providendi vim fignifiea/, proprie babet ob res humanas.* Ac rurlum idem in epiftola ad Euftathium medicum : *Igi->*rL'nr Uit* — *operationis tn Patre & A-E*

mule amntno ex parte diffimilem. Quamobrem taotoetfi naturam figmficat nomen deitatis, proprie etiam Spiritui fanfio hanc appellationem convenire effentia commonitas adftmit. Sed nefeio quomodo ad nature demonftratioutm referunt appellationem deitatis, qui omnia moliuntur. Et poft aliqua : *Ergo potejiatii alicujus five injpiciendt five operandi de^ monfirationem infert ea appellatio. Divina autem natura yxantahbet excogitentur nomina, qualis in fe efi inexplicabilis permanet, xt nofira ymdem fententia fert: Cum beneficum autem ύ iadicfm,*

"uatNa· CANraCtZAPAL.eOL.lMFOH

«m dti- A *φαλαΐφ* £ ο« τιώ Εξβίριτρ·» *àwKtifmotou , AMNO* ·îto αρκ λ»ζ»» *Itt&rn. oi mtrnut do* **rjier-** christi θροivv, «pr *lie^opa ηγχάιρ* tùmpôi «r«9n> '<>*· r» x«nrxdUtrAU*r« »«pa *rùi φό<HK opymrm, ità* rcrrur d >oç dwpjwr iÇ *utvijjfyoi,* mJ «·- TiiXXàAwc f'utrp *mpôc* n *aopneiffi^a», χρι^ιοι* MS ICI <£ 0 tu>«ic,ttiîc *iitt^futircofpytaùr « * rtuff£aXXern.r ? *φύτη· tût it lig itl* **Θii,** *ità tir mutSun iιαιάμιvo ,* vaAv/uupf'f ni i *euùtù ùoitti xafiusoxrdbscsCO* J

Αλλα qŸj T·» aiwarrî&χθχ, *Irt* or xalti Tue *ivrtXiymç* μχ *it%ôfjfy>ot tîù ètot^opir tr,Î SrsXi Cstpydxi ,* M, ùiiλiv *Xatmt Tttpt* ÿ *φύοιν ùvtucs φυοnùi 5topipr,w,itiini*

ffuaûfn.' *μάλλον notioi* î- Θiο» , τi μ^αλv Bato-rAwa φα'/ipwf Arye···»»,· M<tp ci *tivô* «- •riav *φι'ροιτκ warrtx η* 0«α *ùripcm* «ατυθή-» *wouSfi, ù μοιον ^fui^fiov,* αλλα' tÇ ave· *μοιομιρvτ ουγχii^ον* i θiον *àxoè^o^û, ità* το Ç άλλο iÇ άλλο *ύφ ixa'fir τ«ΐ* ο'νομα* JÙ» <Γ»)μαiλi<vα<. <£ τi μτ^αλv *Γριιγιοii»* τ ■ÿroXoyo *γράφοιιοi* · *r* tÇ *eè α^άvαηv* »Ç " * *άχαχον* >Ç ni α'vαλλοινiον «Via Θιβ . α'λλ ,j Fortti μ τiη , τoλλαi *iviati* Θιβ, ii μiα* i *ror·*«»«■·», denv η θ«ον *ιχ* τ»α>·.· . b yap *àriutStms* JQβ rΦr, MTtp *noïxt. itt qji rù* KufpA»· *ùttx n àyiwnnr , I w άφ9αρι·ο ,* >î oî αθ» ατον , *û Tô iipetnr . ci* Γαp exa- ro» Turuv *àoîav* . πμαZvM * *t'x wreruv ci,'· γχαται i* ©tdf , οο-airp *it* as>r> *$wrtxir* ·poaérnt φαίν»nu . τoλλα yxp r'rr» , â μό· »ο» μiτ «Γ<ώ *aopôrtftt , iripqt St* ϕ <î· aavnj» ûitvi . *τβ* θ«ο ΧρυαοΓομχ · το τ»Λ· *μχη τ* ^ativ ή ypaqn», »οπ μiν τυp, won *Si ûSup* χαλM, *Suxvôira Sri ùx irlan* Tuùra ò.ομαπι, α'λλ' CMpinas* » yap i* liαφψ** σiλiχχο *u'ftvr* so wv/Γμα . a'opaw» η ng4 *μο οαiii tr . xjft tù* Ntîaniç *opó* Eóvόμ/ο» Atyevnc · rit *ò ξiφui* Ÿ Θιό» M»αι *λiΓιον ,* DiArx *ce* τ» wàirav όvòμαη; motar , τη τβ *tut pii Ût ιx ουμφυοιη , q/ft μηiιν ιζv^OΛ amo<rf-<rai* Aiyorwc , α>λ' îxarov τ *met* ÎÇS 5hwv ovoμαru» tj› τβ Θιβ *ertot* t'yxarti·

Mtr» Tare iÇnrnîn, «yi ή θπα «ÇJM α«- Trrei *C.ripynx ,* dtorri ταρα τ *άγιων* ·ρο· rafcpdCinrr, β7» *γχρ ηη* oi vι» α'vπλi'Γοι*· π *π*ρώiχοv*.* aïffam ιφ/ τβ» *χχρά* f ^κλοΓv» *χvρυττο/jfyor. euùrixa* yap · *μiγαi RxaiAnoi* co w/' ««τ' Εντομ/β , *qpj tuli· φΛτι,* το £ Θiοτηηî *όvομα, η π* rdy t'rorrnw κ'ττη τροτοητiχη'v *iJÇuafav* Iημαi»M , οZmhw WPOC to a»Sp«iwrvo». <ji' ταλi» aurdc do

Etk«e«» ™ «« ^r

φM<π'v, r τηi decpyUoi τοαιτοηκ *ttî* warpec *tgi t/ i KSH* «ryse τvXμα»·i , Jcéxrwr *o-gçàm* τό τii φροηλ; α'vαραλλαχiον . «rr xàv e-t-rr» onuairn το *τûi θιότχτο όvομα, qqq'* τ<> <'? *ιω* τvΛ'ματιτη» ·Pwrtyoeia» *αοροοχρμοζιάαi* ηiιλ tmv *ti* nie βτια χοοοηκ *fUurt&nti. α'XΛ'* tût oi7α oia»; ιιτ τη» τη φύτια»; *iiδiαξiv ττ,v eepontyopmv* τη» Otorntoc *φιροσiv ,* oi Tairm *καηηîiάζvηκ.* UN μιη» %α· vu» *i/ζβτîκ*

*<Ti ᵻ'oorrtnit wrs cupynliert
AS*
‹ f:Rtsn H mpornyc^et vtptt. » Sî 0Mt φooii , O r«-
In·· r/ Ttiç iTtivonpieoti dtdpetot ααθικι perte et-
çrjtt-Λi. fe.* · rptrif-o, λ^'Λ* . fiatytr»
yùp "? x£j t v , nya?ev τι v< ἐ'««iM » W
·«·« wsL.Tt pn$o,Tii, bta^o-
fii ri Si ùnpyimc τβv ^tr,
u'Sde μ«λλβ»< Stù rii èoipyfeÜe tumtOnreo^
ireytvreti èvvé/Mfiu.' Sntv ynp einoStSvlti λό-
ynt f'xxrx τ ο'ι·oμ«τ*v, qff' «s'tîc tu'î φuσ'oo
Tnt. kû ni β'.oμαπι, û rôv «Jtov ημφonpoα
etnoSüa h ›<■) ov · te» St ô ihôyot enpos, tbtlsv
MM H φιiα/ ctnfopoç. b'xmv «Ma ffyi èrtr»<riet
Xi ÙTtu λόγo μτ.μτη cξóLpi0v|, «ripa $i τ XIgi
•ct c/vμαπ-v ή στιμχ«/«, ûξ ·HpyaJec o'κμα-
ζoμivov . (i »«λη βûτ°i μiyoβ BatJ/Aft-- i»
τη «Crji <χσ·λv H7î Mfriiei όιoμχ ›i ôte-
τηv , a; μιαν ινîpyαιβ» »«'Σo; qÿ) Utu itff «>/·
πv/^ιχ'lo , Srte μι'αv φκμόv «Jr«r <? τ Oserij-
nt · sin qjq' χ«π> nie T xoftùr iβζα , φυ-
réwi tMftxTtxty t'rt τo τη ^io'τητχ
ftet τo pritμien dC<jrx«» ir τv φυσM
Aey/u, x'x αтHχòo.? μιi ^ιότητo τûù ἀ*
yixv TêjaiJflt β ιζoμiθ».

K«t' ό ijtoj Ay«r«<r«i wtv · n ©ret
^Cr?°e'.*» TΓ^"λβ* *s "V*"™"
M<· u yxp «o7!!ὼ τv ri &tù ùrlav nufjcitect
«iv/aro» ;ι›p nfrlut yvâvet' d›fc« i? 9tapn-
Tfldu «uτi 'ivipyw ipit nxtfiKt xni JnXe?
›› θ.·«· . „ «λ., ·.««·.·««·-›› θ..i ,»μ, ,
« Tiw B5-t«Ve? ^icrrni empátée · ««τoλχ-
oom yap aum »Ç «v*»κ>μβ rrn* «μ ' iχ τη
OvupviTtxnc àuri cotpyoixt, ^ιό eûptina, ai;
aarir · ajri-* Διvνι^στ·* , η «x tb Oiftv ,
iyv Stetrpiyter ' i »< τβ ®"θ«v,β trr φλ»-
yè^ta. o Si coin; μ^Γη Διoνόστφ** te τ(ιú
ùnipvnoror φηvî χρυφiότητη, ©rvv i dotat, q
φηi , ü λόγov άιoμύαβιμ^ι , djiv trtpov rvï-
μ^M, n nk HC ημά όζ ttùriii α/peeiτyοφ'μi
StuMtpLfsi t\$mrtxài ij ηoνoηoιύ , ῆ ξvyό u
v*c , i α-oφoiύpη . auri St' tucro τîὼ wotrüe
varpùv Λooλuηv tntfafàofjtyo , 'μηïiμ/α>
•pamc dteeoiv f ^telui, n ùatotv, i τα iμ-
φ/ρκ ici τρ xdnuv òζ^vημιπ) χβπ» »<«■<>
ι>'»ιpoχv «/τ/«.

Kαι' ηάλιν ô «nmi$ φηvi · θiότχ tetv, »j
•at»nt ^«ώμûη πρόvoια. Sri Si à τρόννα t-
vepytea iciv, x, dx' dxXwv pty» rùn yvo>tt·
μov, μάλκα Si xJ άφ uv a μ^γη
«-* ^ρχφ», >fiyuv' b' χ«™ Λλλivι evpàvoe-
arv , ό rarip £ è utôi ipyautrui, α'λλβτ xani
μιαv iÇ t(w nurlut vtrtwjut τη; Olotbtvc mp-prMw,
yoeav. «λλχ ›Ç ό μiyα Δ/·»όσiβi τaλ:v da^^da
τi «pë$ Γαιηv JXnp« inraAn ^fonttu φμ«
ree ôivai ri XP^put τβ ^tortui ,χ, ri άμîμη-
•η» μiμημα τi fetpSti» £ ÙTtpxyà&t , χηθ'
• 4^αθuχoμ»θβ.

Ex' τήηι ,iviαüηip τ/α wen'ràu Svptàv
τi χ>£μ«v»(doipytutv, JnÀeJH τv
xaÔ'* lui ni άyιoι ^rivnu, Orintm ttotpà τα-
yιηo 9PθTχyopΛ.μavlμ> , ·< rqî ©MfttXeiuxK
άvτιλχγovη λόγηαιv mvou θ(«τχTB XTtrlu,<«-
ntanfiâiÇonti nîn tx τi ùrornrlut aürii w-

A bonum b fitfixm, ,b fanrwyw ad» imfufmndi —
didtctmxt, operatiumm dèveefitatot ribdft fieumt ;
operantis vero nutmam nihiio mega per operetta.
num cognitionempofiimtuses^derutnmbaben. n**
do en;m qxifpiam reddiderit rnttenematjufifne no.
minii, {J ipfint netura, cujus fient en neutâm,
non eomdcm utrorumqm reddet ratiemm. Quo-
rum emm alia ratio efi, borum efi & mamadi-
terjo. Igitur aitnd effenha efi, cujus uoodum in-
dex inventus efi ferma. Alia vero nemimtm qua
circa earn /net fignificatio efi, ex operatione oli.
quo vel dignitate repetita. Ruriumque idem ma-
gnus Bafilms : Sive epersrtiomt nomen efi Deitas,
ficut unam operationem Patris b filii b Spiri-
tdf fimfti, fic unam dicimus effe b deitatem.
B Srör etiam, ut multi exifiiman/, naturam dtf.
gnat nomen deitatis, eo quod nulla invenitur m
natura diverfitas, baud abs re unius deitatis effi
faudiam Trinitatem definimus.

Sanctas quoque Anaftafius ait : Nmxen, Dent,
manifrfie operationis nomen efi, neque enim tufam
Dei effentiam menti exhibet ; Ifrpofibi'U fiquidem
*Pî*m étoffe: fed vox illa. Dene infpefirictm
operattomm mbit exhibet ac mmeifiiat.
Idcmque rurium : Nomen. Dem « effentiam
iumminabiht efi : fed ex infpefhtce ipfiusofirutm-
ne Dent dicitur, ut ait Janffns Dienfius ; out
ex verba, *»'·», quod efi cnrrerf, ont ex Verb·
-'*·>, qnod efi comburere. Ipfe autem magnua
Dionyfius: Si fuperfubfientiaicm, inquit, late-
brune, Detern, ant vitam, met ejfentiam, ma bu-
eeeele appellaverimus , nibil ahud inteUigimus ,
yemee in net ex tpfa prodeuntes virtutes deificas,
unt fubftontia effeftricee, ma vite produOrices ,
aut fapientia largitrietc ipfi ver» tribuimus fe-
eundum omnium intelligentitem operationum dif-
folutionem: quippe qui nullam intueamur deifica-
tionem unt vitam unt ejfentiam, qua fimilis fit
confie fecundum omue gémis excellentia pro eux-
ffit eximia.

Ac rurfum idem ait : Deitas efi, f«« omnia
infpicit, providenti». Quod vero providentia ope-
ratio fit, tum ex aliis cognitu facile eft, ma-
xime vero ea iis que magnus Atbanafius feri-
bit, dicens : Non fecundum altam & aliam pro-
videntium Pater b Filint operatur', fed focuodeem
unum (y emetdem fubfiantialem deitatis oyeratio-
Nem. Sed & magnus Dionyfius nerum ib re-
ad Gaiurn epiftola, deitatem ait efferem
dejfici doni , b inimitabilem imitatiomm fu-
per-Dci b fuper-ooni, fecundum fuam dmficmitm

Ad hac, quandoquidem tale domsm Spiri-
tus & operationem, idiicet deificationem, fe-
eundum quam iandi deificantur, deitatem a
fanflis appellatam, qui Theflaloniccnfi contra*
dicunt, dicunt cfle deitatem crentun ; confli-
utentes ex eo quod fiabilité ipfam didus fit a
magno Dionyfio Dem; Λ imitationem nona».

" T_'JT OMÜst i ■„·. eam, & habitum eorum qui participant impie loqui eos dcdxravitianfta fynodua. Tamen hoc etiam indagato a divina fynodo: Utram dixerit aliquis laoâorum increatam efle dcificatiooem ; ft utrum habitus, ft imitat», ft quod ftabditur etiam de mereatis dicatur: prolatae funt fententi fandorum, que non temper dc acatis ifta dici oAenderent. Nam magnas Bafilius in Antirrheticis ait: Qw *genuit*

deretur, inquit, wncadaw *effe queddom* rx *orte feBum oput, propqfitunt omnibiu od coutemplnn-* d«M, *ntper ipfumfot»orie fopimtiom ogmfconma,* no» *olio* fMpiear wr *nfuj tfl fopientijfimui* ΛΛ-
Gentfi t. 9. fer dt re: fed dexit , In principio fecit : *iperotu/ eft i mu ftobilivit;* /êd fecit: *quo rotione multi* MTMMi *qui femuiorunt coexiftere Deo nut»·* data *ok otemo, non efft foHum ok'ipfo comefferunt*. Simul autem ex co demonüratum cil, quod operari, five Grrcum verbum formaadivorum efferatur, five forma deponentium verborum, <«rr«' five qon folum de rebus creatis, fed & de fempiternis ft increatis poffe dici : quandoquidem ft gratiam operan-
C-'-<, >, '«η, <>«'>·***· audientes adverfarii, creatam illico effe arbitrantur. Magnus enim in Theologia Gregorius; *Efto,* inquit *ctiom optr.ittonii, fi ito videtkt·, nt fic quidem not copietn: fed ipfum dud quod operotum furit, trit confubflantitle.*

Sed & divinus Gregorius Nyflcnus, *Non trti deot noohnort poflitimti,* inquit, *qui divinom ú infpeÛrictm operotionem coujunHt fj indivije inttr ft circo mi & outturn crtoturom optrontur.*

Ad imitationem autem ouod attinet, dixit Theffalooicenùs, magnum Dionyfium imitationi noo-imitabile adjeciile : quamohrem deib* cum donum nihilo magis imitat» quam nonimitatio eft. Dicit & Gregorius Theologus, imitationem Patris Filium eue, feribens in fecunda oratione de Filio : *Imogo Patrii, utpote eonfnkfiontioll/i tf qnod ifiud inde eft, «sa outtm tx ipfo Poter. Hoc tmm imoginii noturo tft,* atf *imitotiofit primigenii exemploru, & (ltjut tfft dicitur*. Qiamobrcm imitatio non impedit, quominus increata deificat» fit. Refertur autem Dei providentia ad ea, qufeus providet : & praefeientia ejus ad ea qua: prcfciunrur : & pracdefiuitiones que ab sterno in Deo funt, ad ea qua prsdefimuntur. At nulli horum impedimento relatio eft, quin fit mercatum. Quamobrem teque deificum donum Spiritus, ipfa utique deificat», quiddam creatum eft, eo quod refertur ad ea qus deificantur. QwdE^ enim increata ea ut, mamtefta ft compendrafe convincet etiam divinus Maximus ; feribens ; *Divino grotio, quomquom frnHttm offert kie qui funt grotiA portiapti, ot non comprtkonfiontm. Monet enim ttiom porticipoto ok iit qui frmmtief incompreknfikiiie, to quod notorolitor, vtlut ingenite, koket N^nitionem.* Et iterum: *Hoc tftDei Evmigtltum, legotio Doi od komimt, torn Filio incornoto, torn merendem demente m ku qui io ft* crrdaat, *ingenitom dtificoitoncm.*

μμ&.« ωρρε r: /wyAa Aaaixri: ζ Ωrin iWW\ *μιοημχ οβλόοοι nvrUu*, qgl' Φ *μπιχόνη** auusT! iiarv, Λ «Hiie e'r^ww ι ύρβ fxn^i'rrwqpi'vatp<7ri *$Mf rvrila, ύηρ ftTt τκ* iJS *ùyiuv uort-*rsa 4var r(u *9itortv*, qg| 4ηρ ύ «gtae *vφi* ri ùrirn qjv* *toi ?* cxrrean Aryvnu* ⟵w *χομιδηοοο pöntt r etyitoi*, «x *tri nhriv Irtârtu \tyt&tu ntru.i yùp Bttoi-Nuor* os n7« *ΛιτιρρηηκηΤi* >ua«v, a nwxwc 3aiAttf tydsu, ·χ *όμοια nt* n CaAst, vjt vw wav *ûπ,'ήοοη. apv nSnonru Si* rie E-ζαημιρχ, îre *Sa.9p writ ölt i κîτμ9** ηχ-mmBrixor *iri* «πιχχiβχμβ, «paxi-i^φιβv *rioiv iit vft·Si βύτοϋτητ» moléiaoirroi* co-*φîη totyniiorKf&eui*XΛλλρ mi'* Zγρχ-«ratro è <ro<>4(Mwücâc xrti *tail»· «λλ** «rtv, da «ρχρ /xoinris. *u\i trnpyrtrco*, «'St C-xtrntrce, β'Aλ' rewarca. xc^aTtwroMa/τ *φolo-*Ttt»3c»rw ruuvTap^Hr όζ βïii'v *ιψ* Θi$3 ι χόv-μov,χ'χι >.Q^uâ^«r xcp' «ι>'τï r>>. *Si otoo* tsts, *ort* va i'vτρχώ, *qjj* n *lvtf^öïUoi, où μόvov toi* xrtewy, αλλβ KPf' *toi cttSt^v tinlirmi* Λv*-Ttu λίχi<θ«<· r»H τιώ ^«e^v *ivtpyufJ^Lut*. a'xssvn; at *Suwpi/jfyjoi* * «T/rlu'r <£ÔÙ wrer Cys^/Qetfw :—ô yxp /uu'ycc *Co θιoλβχιβ Γρη-7%»®*, Î<W, φΠβ·<* HJm' *fVtp^Mi y U TÏΛ jsxH, ùSi* «rue *ήμi aiptrtrt'* «Jn *Si* tôt» ό»Ρ7>ιχ« qr HX ri *όμοόιηον.*

K«< · Nώπκ *Si* ΓρηΓο'^» τρκ Θτόi *όνομηζκν, wi*, IαAMτμι^β, nie riu dfaxqy >ç t'rovTixkù *ivipyncτv, ovoινιμμîv^* κζ *fiSiuxtint* «>λ4λ«* *ιφ* Â/awr *η* <c xcew ris' xTt'trHsc iHp^vyruf.

Had *Si* τ» *μ/μόμβιοζ* 4rca *ό&ιβπκλovi-*xac, ai; » *μίγοκ Δ/oybatof t ιύ μιμήμκτι ri βμ'ιμοιηv oopovi^WtCo.* Jn ri Θ/oxsrri *Svpov » ρη^ον μiμoMΛ^* If *κμιμv>σικ*. φηη' Ç · D^rtAofse *ffvïyoyoc, μiμημ» tiveu* i£ xx^s; *? ulov, γρûφvη Ce rqi SLripqt* F «g/ w'« · tèxnv *τï* xoFàe ai; *όμούση*, êrr *rùn t-*χ«ΘΘ, β'Aλ' s'x ιχ tût» χβηiρ. «vm yap *tènivoi φύοι ,μιμομα, olvtu τï «ρ^ιτûχ», χρi η Xiyrnu.uri ri μiμημο^οκ iμοοιιζ" opó ri ourtfw fivttt rliù 9i&nv.* %/σκ *St*:'rr qpi à τï *&tu* «payant xpa; ni wpaycô^a^ mv ή «payvain; *uùnï* «pôe ni «psynwxô^$v«' xri *ot fiïSiu Ct rd Θψ oopo^μoi t^pii* ni *ovpooo/ζόμφιοi. ùλλ"* ««ara» *niruv* «χ *iμ-toSm ici ri içiotv* hhh xpsç ri «xrrcsv 4-an a'ü» ·η Otaxsto; Saurai τï *ηv£μβη*, j Q.— f·f<.

OKpùt ni . *Srt yόo κκτιlo tri*, r«« *φv* qjq* rtwriyMK *roperûove* qpi's^^oc Mx-ypx^aiv* *ol* qg* a'xaXauriv *ï<J<*ri nîe ««ni ^oid» μiïvχιoτι,* «λλ' »* *χoηîλv^v. μi-tot* yap *qgï rp μ&* " a'xaAauenuv *fuo-rii βΓοηλvιoη*, *Sri κβτύ φόοπ tir et^'vns iχ« /* arneiav. qpi* vaAn * t«s» *tri* ri τï €hu XoyxiTuav, «prr^céa Θτμ x/rie *ùtàpè-*me, vi *tx'i retpme^tmc ^'μ/·^όι iπpημivo nèi ββo9·μό/η ouèrqi, lu» 9ioeocv,*

Mini

– ! " Mini Jà w oerâmq* ràv Caïpysam» A Poftquam wru patuit aperte etiam divinam "" "T"

Xj..™ ™<η«ζ.4.·Λ»,.·i.τiτ.4.- ""·<*- SESJt iS-TXL-

yfmt ηὑηκ, 9 Ηb ùrmΗet mu vòrtP *. ρημioη , vrtpxomu χβт* M'l«v a Bιo ' 1Ç «- ηφβvχ < тvî» »<ρ« rdrw xnpvtlëfjfym.ov-runbùr^nbi < rίη,ht ei pyrtnnepelr^d·ffyot, xaAbOsat Urt' › xa»«c λιχovтκ α'ρχχ;, MC μη ùraviporm «ccâw'rraî^gt/'ev on^tù nî irifj tù θιov umaibàc 9totpifjftpe .- yip ftfyn Beettafr* ὠ «·« «ηφρηтΛ^i · în 'ι πιζηκ » « sa rnc wap' vμiή fft*s <ruAK«^·», αλλ* curri, т> x«ru φὐασ «χoΛβ^/« evp&otw vs nj iri T» out -, do s»7c wrvVMC npbn-poq ei tùrny λιχvμ^υ, SAnpoy It τι ὑχ' «ΰ-тi' a Itatnigttn e'MdXwv ntunt , α'χλα тὺ λvpιoμὑ ri atriori «pearryMVTK w elnov. χv ut dCAoyay epwïi&at t(u tu-ξσ,ι'φ nV trt mpvnv ιζ JXnpav,wxerurk·' ημπipχv Sirty, «>A' tx тη χβтiî φύoη βύ› mitt ὠï/т«ρχvтηi

Αλλη < ce mii mpdç Aμ®ιλoχι·» γρα\ φH * «i It Cttpyteat ri nyfilqMiK, ti»K ; a'ppnnt pÿi itx « μîγ«$& . Ù:(ξ*Ù$μηηι Jt', Ira η χλη@Φ* . »wi yàp voweu^ td euoiyvy triXH»e;ri«ç rr«ï aura «aeç rne ymirii χπ'σ-tu; xi ctifynxi ; rtèffxt ll «/xt' eràri me) iltù xrîrn χχυтιι ; τι Ji ή mpôç Tβi ffzàre» тii ioιpχoμivo iύvχμi ; Iu pur yùp trpo'ïï ›Ç oυμrapti» ηï υι'v xj тρ »β-Tf) mpo eùuytH. vet xèy тι voijewç fJJ eitdyvv tw:x«re, x, τiή fci mΛlμχη xgnt-ripv" toc ooρoχivvΐη cotpyoixf «ιX'μβη; xs-ntnpv rd ηΣμχη «ηφαivoμiM c?r«/.

Er Jr nJ xid dtoninc v!i i£ rrXgstwc β Nΰσικ Ohoc Fpuj-o^oc φητî› · ›i fjftp φύoι χφχΓo n iÇ χηκφv^io mpftxiywu fàouy 'Ui iti φvori enuxoîar . ex Sv ὐ\è φὸσiv , «λλχ Ÿ ^tanxiui ġwapτft vT t>Xu«ivc , a θi«тvт» npooTiyogja et-e)rnmv- i if μiyac A^atrecriaç tv r‹J xani ApM«vài» J£rtpp> λo>> » »'piftxvy λιγόv-n»y, Tnc OtAvrwc «w w uèe, χλλ'όтη vΰα-foK ll χχтpò · fè ri CuAs&ai v»ri rtf)

μт evrur itiôxat Tjï Btv , lιαт/тιύтιρ-χπμ^υoχ тη; ββλήo-iv vχ iutytytifxwi т» ©tè ; xàa тώ Tfjrv xttnî т αι›'^i5 ' »» /4C«»-TtxH^av тη; βvλήπω;, ivpxxuriy «7 α/pt-тιχβ/· d ii μΰζov xj irtpxH^ov, x'rtSiw-fWtaesy. vrxtp yxp eirrixeenu ri ei xxpx' yηiμηv, itu; ùatcx«ημ xj mmrrpfUnt тi C«At»3«i ei Kxni φu3-n . u, κχтη M«xt- E lβvι'κ ypxvvy ŏ χ'υη , γivvβтα , φηт\ν , ᾶтι тi Θιόi Kyat, iΛήpov èri тη φύoiv · iζ^βρ ήμπ; txy μιμηπii yιιάμιθχ ri Bti xarù sap Γïβυλβ», θ»o/ j/ivout^x,·? Jt «uтη $bvtvs $ui&χι, ù i<χvαμι^α. ô Si 0««c Mβiξιμ·;, tratvTwv, φηтι',т ôvn.», μтηχόvηiv W μι-Oιχтv; àmipvf ô ©tac ύχiριζηρηττι.

A»« npf i θ«·4 Δηήα-ιo , co rp Tig) Ohw β'κμαη^v JwJtxaiy, vnuiv, χβθόσov ύ· Itprpri àx ézruy td i;πι »yι* £

operationi, s nu que cucntialtter circa eam confiderantur, iuperemineat fecundum effentiam Deci: Et patuit etiam illud ab omnibus fan-Ô» fuiflé pnadiciram. Simul autem demonftr». tum & iftnd eft, *Qui* iflud non admitterent, eoa plurium deorum aflertores eflê ; ouippe qui multa inducant principia; quandoquidem non referunt ad unam cautam & ad unum principium , quaecumque circa Deum eflentialiter con-Aderantur. Magnus cenc Bafilius id Antirrheticia ait: *Eft qmddam ordinis genus , «m ex a*. ftra afirmatiom caqftfieat, fed ipfa naturali cea-Bfentiom contingens; quemadmodum ad ignem fe habet lux qua tx ipfo tft: in talsbus enim prius oocamus quod caufa eft·, pofteriut, quod ex ipfa eft. Non intervallis fejungentes ifta vevicem; fed rotiocinatium print caafato caufam cogitantes . Quomodo igitur ritioni confentaneum fit ordinem negare, ubi prius tf pofterius eft, mm quia ftc rem effe ponimus, ftd tx naturali qua rebus ineft cmftcnliuu i*

Sed & in his que fcribit ad Amphilochium, dicit: *Operationes autem Spiritui, quel Jneffabilts quidem ob magnitudinem, innumera eb multitudinem . Quomodo enim cogpofcemus ta ;- quσfunt Cultra^fecula ? Que fuere lUius ante creaturam intellellivam operationis ? Qimm multa ab ipfe erga enaturam gratia ? Qua porra erga fuperventura facula virtus ? Erat etenim & priât erat iSfimut erat in Filio & Patre ante facula. Quamobrtm quantumlibet aliquid ultra facula cogites, iftnd quoque Spintu inferius tft:* operationes Spiritus quat fecula prascciTcrum, inferiores Spiritu conicos efle.

. In oratione autem de deitate Filii & Spiritus. divinus Gregorius Nyflenus ait: *Divinquidem natura ineffabilis if inenarrabilis permanet, omnem fuperans , quo voce ‹ xprimitur, fignifiesetionem.* Non igitur natuiam, fed vim infpeâiicem Spiritus, deitatis appellatio exhibet . Magnus vero Arhanafius, in oratione fecunda contta Arianos, cum haeretici dicerent, voluntatis efle Filium- at non natur* Patris. *Si velle*, inquit *circa ea qua non ixfiUnnt, Deo concelant, eu' quod fupe-iu' eft volunsate non agno (cunt tn Deo)* Et in tertia oratione contraeodem. *Quod quidem eft dppqfitum voluntati, vt aerunt baretici : quoo vero majus & fuperius efi , non animadverterunt. Quemadmodum enim opponitur voluntati quod prater fententiam eft ; ita fuperius eft & procedit volsmtatcm, quod naturale eft.* Idem adverfus Macedonium feribens; *Sci*'e, inquit, *Deum effe, pofterius quiddam quam naturam effe. Nam & nes, fi imitatores Dei fimas, fecundum Paulum, dii efficimur; ejufdem autem natura fieri,* naa poffumtu. DiviaunvefO Maximus,- *Omnia,* inquit, *qua fetat, tum quo participant, tum quo participentur, infinite Deus antecellit,*

Sed & divintu Dionyfius, capite duodecima c<p. «»·<·!· de divinis nominibus, ait: *Quantum antecellunt iis qua non font, qua funi fon&a aut divina aut pria-*

AXNO ΟΛΚΠ 'pnncepalta aat rtgta, tf iù pern participant ipfa per ftparticipatiemi, tmtumfaperemtmt

f»r caafa eg imparticipabeüa Et inicamda ad Gaium epiftola ; ^xonoado, inquit, is qai eft ultra amnia, if faper faprtma deitatis rationem eft, dSt ftftr rationem fxprema bonitatis ? Si deitatem iT bonitatem cogitet, ipfam rem ege bomme & deam efficientis doni, per qxod dii boniqm efficimur. Nam fi iftad principiem eft qao diiefficimar iT boni; nitra ta eft qna deificantar it bonafiant, aamiasit, O JUfTVKe deitatis, fapremaqae botàtatis. Et idem iterum: A«ne tranfeandam efl ad earn qxn vere enfiftit, tilias qai cm tfl egentialem appellationem Tbeologito ccnfideratione. Tantam extern cemmofubiaittt, orationis bajas propqfitxm ege, mm Jxpereffentialem egentiam, ya* Hit faper egentias eft, eysrrare: inegabile enim iftxd tfl & ignotam & prorfas inenarrabile, <7 ipfam faperms animem; fed egentiarxm egeSorem ad tamia qaa font fapremi egentiarxm principii progreffxm prodicere. Divinus autem Maximus in fcholiis: Progreffem bic dicit, divinam operationem, y«« omnem egentiam produxit.

Et divinus Chryfoftomus, in oratione prima de Incomprehenlibili, ait.* Propbeta Jôh tpid fetendata egentiam Deas fit nefeire videntar; fed etiota de ipfamet ftpientia, fvMTa fit, dxbitant. QtantqMm non tfi egentia a fapientia, fed fapientia ab effmtia efl. Caat aateta neqne banc pofaf cotaprebendere plane tf expkrate; quanta dementia fitent, egentiam ipfam arbitraipropriu page fxbjicere ratiocinatitaibxj? Et in Evangelium Joannis, iterum idem ait. A'm in menfxra dat

7ea». 1.1 D**1 fririt* tn*1 °ntt menfxra operationem Spiritm acceptmtu. Spiritam enim ibi operatimem diett. Ipfa enim efl qua difpartitttr. lUe aatem immenfam babet tf integram omnem aperatiottem. Si antem aperatio ipfim immenfatft, mnlto magie egentia.

Deiucens quarfitum a nobis eft, quandoquidem qui Ecclefiam vexant, hi etfientiam Dei participare omnia contendunt, quippe cum indiftinibe lint divina edentia & divina operatio; neque aliud Deus fit fecundum ipfos, quam iola edentia. Nos vero ex facris edodi fumus feripsuris, & eflentiam habere Deum; & virtutem, & operationem ab edentia divina diftindam; vel potius & virtutes fic operationes. Sic enim non folum tripliciter fubfiftens; fed etiam omnipotens erit. Quaefitum eft igitur, quid fit quod participent omnia; an divinam eflentiam, an Dei divinam operationem. Divina fynodus dixit: Infeparabilem quidem icimus ede divinam eflentiam a divina naturali operatione. Neque enim umquam operatio fiso rit fine faa edentia. Tamen quod attinet adea que abinlt» Deus condidit, quis ignorat, nifi cum advcrfarUs definiat, omne opificium ope. rationem opificis, led non eflentiam participare? Nequeenim domus iUlus qui edificat, domum, aut navis illius qui navim fabricatur, efUptiam participat) iea artem ft operationem,

A< CatrsArt·, Rf) «uris pstv^dmiv «* «*»- "7^" μηγοιî' tutni maint ùtttjipurvt τάηυο, - ontisTI

Λ «τη. q» τρ ift.npqt ii «pàc Vsuw iricoAn, τάί,φη-rrv, · rartuv »rixuva, yq ὑτίρ θκρχὄσ ici W' Ù9tp βιγαθαρ^ιαι. oi Stônn qff aryst-3on)ιu mwee/c,store n *ρτμ« tj ctyaSooon qpt Oaoxatî ia'pn, *αθ* « διάμοδα qft' oiytt· 9ÎΛ·μ»9»' qft' yep « rân «ρχ4 yivtnt τϊ θϊκὑβτ W «χβθὑνιοθβ*, η7ι Sftpfyitet tffi eya^umfj^ati, · aarne χρχϋι ὑηρβιρyΦ*, qpi' ιnε-Σα> λiγομiπ θιστ»ιτ» nat aye^s-Brnivt, οἱ ζαρyiα χβi αΤαθβρχ/βi /manta· xat τβλη αtinc μτπτvov >vv «»« ni» ôrrui as*av, τi Sent ^roAoyrxlw iattai^ μïβα. nrJwv it ΰτομγήσ-ομ^ι, οΊι r^i Asyas exorse, a rlw vatpao-ttv wiaxy y vatpirtti, ixQaiw apptrnt γάρ τόη Kai ey»«rov xsu xavnAaic otvtxescmv, Kat oaiΐϊὼ ùatpeùptt rlui ttartv' βλλά f x'oŶoro/dr tic rd inu room TXC Gfap^txiic Μβναφχiβi rpoojov qutyfrat. 4 Μαξ<μoi it rote ^oA/ore, τροΛ» φησι» è»raÙO«, m'v Ci»py««», i rtc aâaat irioa aapiiya^D·

K«i e θβoi ΧρυβΌΓομο; ον τ^> att) βîχβτ C ηιλμχ^τβ <vpwry> Aoyy, φχο*/», ai apo^tinttf i ©to'i «yvoïvni φβὸovπn, «Md x) nttjl· o-ofttK ητϋl,ηόοΐ) τι »*tv «χορίσ-η». kou ntyt a'jç à nota ind vie σoφ/srs, βλλ' d ro>/« «ro τχ x'ristç. Srtty Js' μ>i 4« πιΰτiιu Juasonu 1 βηληβov exfci/Wec, χάση a» μαv/xc, « t(u' aoiect «i>rUù >oμι'ζ«v Jcuisw^au soif oi'xf/o« ùnftatofet λογιομοι ·, lyce τ£ xerd laMnrtui XstyysA/o xstAnr d «Jwi Wt't· va t'a μi'lρη i Θιi ri <vΛ*μ«. ημά y«p τήη μιrpv t(u Ctfpyotnv τϊ τνΣμανκ ι'λνιβομ^. τνΣμχ γβρ ivττvθβ, τîη' iτîpyoHH λiγoι' Dat τη γαίρ icn à μ<ειζ®μ&χ, τϋη ii «μετρη-τòv χ} ολοχληρov ttioat την Λ/ρ>««v· « ii η ivι ρyM «ι't ï α'μι'τρητ^*, χoλλφ μάλ-λov v βo-iα.

Mini τβτο ι'ζητηθ* »«ρ* duwv, ι'τ«iήηρ ο* την îχχληтiβν ιλοώvovτι, ητνϊ notos τϊ θiβ μ/τiχoη ararm φαοiv, oi άiιαφόρηη-«η τ* rt ^Mi nota; τ' ÜHatC irtpyooai, <£ μη3/v ι'ηρov ovt G* τ« Θι· κατ' atrv'ç, xAlu' η tria μ·η · ημ«i ii napd i$ àyitm ibMxfa/jfy «τiβ» îγHî» τovθιò <2 ivlpyma» iθ«« η αία, iιαφiραοατ* μαλ· Aov ίΫ Ô καναμH φινιργM 'όπoράρη μ4vβv 'ξiουτο'οοττο, «*Md 6 trot. x J, ,inn 5 *r'«» * ™, ™ «u Wk *** ‡ *' riot $ τH» Staff çuertxu» ittpytaa. · von tvipyua sân «v rie tairriç «'«-/«c ξK .'pyifc ,Td n M^mpyn-; τ· Λ χ<τυ'Tβ\ ά,ηλΛ y » . » - -er-U! τ* Ι^ι^ΟΤ^,ιΐΛΛ .χιτκ notat μηνλαγχαι^i" W n *"« «

MχΛ'μβ . v'Ji MÜt rùf n rautryu μ«τ«λΐι*· urinu', «λλ« riç ήχο* $ rii x«ni m Νώσ* Οι·λ·>*v· ·τ< K .** ,®3'**, * vjt mpôi Ow» »»·<« Stoxotÿfyot, a τi« 9t«ts tiei'ui, «>λ· lie «ûrï θπ'χi μiïi χηαι. 0 la μiyo* do ^mXoysp l'pryôts& xaàcim, yp·^ »»d t* >ιμ«* In*» Xttrà ôn Xtfiic hiytnu Ssù riu 9iirw Xfimc ydp «ùrn «V^pawdnjm · àx r'vrp· ytcf, nutà riç Xtpùi àyid(»oe ,xu- pnriçtH ÔXu τϊ ypiotmi. 4 μiyχ Βααι- Nteof" re'yTU jjfyl ywr. χλχρϊχ ťn τi Save- μ»4 ni χv^μα W ûyιoo\μivoıi it ici μα^iχ· «w η7i ἀξιη , « rw μiτp# μπ·χόμ$«0)» «>λ« WTTl t!u «ïαλ^ι'χv τ' iriffVi Siatpϋv rlu. cerj^war. > αλλ«χii χαλι>·«<ππρ αΖήβjrpe· îμ&îv"i ,·* es τ·β·« ππi iλ«« yivomt α'λλ' »χ η.ı Nnorn» ma.xi2<αφα>«ανχiχτηiήÎΛK Cruçv'xc* τα<Γ«/« π:?> φοχ«7{iτϊ T»A'u«nç ιηρ^βα, «>λ' ù πû iiir σχiλιοχ iyiraui, ait cpayyxXtùiti . · Si aytoç Mettra®·* · vxyru, ewrir. oτ« ὀ 0rèi,iÇ · lia τpiχχ- ttm n3f«u5Jù>C «rai · χ*»iλ τη; χχτ' ώ7«v tDvnnjwi · 0 Si μiγαi Διονύσιο · χυχλ/χ*i , φiî<η'·. , o/ δύοι xtyivwt vote , ι\vpφ»0/ raie ùntpa0it ... αλiῦτ>iηî(»'»«μψi<π τα χαλi ... βθβ~· χληθωτiχώi · ρφ)β»«ûπι'i epetV.Q'Xw'rj ίΐΐ1?ξθ» »χ «-/αv vrai τi ΰχ»* «5< τoτ» yap ι'χέΛη τλχθσνταβν; ιχφiριται * ·'λλβμψπi «uruç χχλι'σχi, ιζαναρχκ ιζ ατiλ4?ήτ» ·po«- τvv, Ones £ axTirxe ûtpyoéeç tοùt bî the- £er . e Si xt^of χμῦν st} θτi ce nS xard Ivανviω «Τ» 4ύαΓγ»λι'μ, ὀ «rrdCwv oèi iμi, *nco, χ«θ«i w»C* ri 7px$'› , vontpxoi rx TRi xotNiui «Jri p&eTtra tia-n (»vη . r»n il MTt »*tî τϊ vvX'μβτΜ ,ï iμι^λovλαμβavαv oi WtiÆ»»ni est «uiw.vxw Γ«ρ lu. χv£μα£Γη», Sri Iwàç «Sixw imp ô θi7o« Xpv- »0Γoμoi c^xytip^Moe, <oτβμo« φχτ/ΐ...iχ τη. . χoιλiαi aura ρΧoηv » |» Sx^eXii «Ç ivSo.&txkutrictur, vox τη χάiïηi «Ζητημ^υκ · fwrp···αλλ^β Φ»β·/», χ»χχ uiaioi {wynç <^opφi« η'ï ζoiα aZc.no/· ητiπ, τoλλiui ιξ« χ«£μ ◦ α'^λαχχ μηiv ζηῖιύ ettoivtov λiyη, drntfàa Si , *J»P ζ«» Si Ntyn , τi trtpyüv dec. ή yep τi rrÆ- μαη; χα&ïi , txesià» oii ιιΰvvαv iλ^η xj ι'ipωυθ» τάoτκ xnyüc uaXXe» ttvaftXw, χ}« iιχXιμχάv&, ûSt xtyerai, ùSi trams. òμi Si ιÇ τ» άηiXiχi t Rï χoρηyiα SnXà» (? ri et- f>any rô; ivipyciai , myliÀ x} χoτβμό» ixx- λiτoo· ·χ tva γoτvμoΜ , «αφ«7« · ›Ç txii Si τîώ χλχμμύρ«η Sia ri afatiSet <«- pirn<rC0. κJ μiτῦ τι»« a tuirof «x iit npe· ♦vxe xxp «Ûw7f UZ , a'Si /rJwrXo i. y , , , , - ·>£μα n aytov ,ιμι»« Si Auxoy txyn&et iβχ^υλû 9. ntirrm Si τii $<«»oμi) np\X μ«η* f rcutpiv tyiitm' η μηη)<χψ^i<«i , αXλ« iÇ μ/κζύκΜ -χχ^μiι^· iÇ yeip &&μΛK»îφî lu. R eupté, we ôrav ^i^-x* ax ot'Sarn rttu xvA.uawe ici ; >ζ χβλι* * «i yùf iXetCnt x»X"- μ« Suhnxi χλλ' iX«0tn τι£μΛ utàuritti, «J 7»P i w »βλv·< «vXμβ ρφ» «χ<», «λ·

ut auâor eft Nyffcnus 1 hcoiogus. Quod autem etiam fumat, perunioem cum Deo dificati, nou divinat «flêntic, fed ipfius divinas operationis participes fiunt, magnus in Theologia Gregorius ofteudit, feribens de Domino noftro JESU Chrifto: *Cbrifitudicitur pr»pterdii· tutent: uniti» enim ipfu ktmunitutit efl: nuuope· rutiuntf ut uliu chrifioi, fun&ificuni, fedprufe*· tiu tntinr ungenti/.* Et magnus Bafilius; *Omni» quidene t* inquit, *implet virtute Spiritus funitut ; Jtiis tumen illis purticipubilu eft qui digni funt ; arc mm mod» purtici^Uur ; fed fecundum pr»p»rti»· nem fidei dividit uperutionem.* Et alibi iterum: *Quemadmodum enim vultuum imagines five fpectes non in quibuslibet corporibus exhibentur, fed in bis dumtuxut, f«« luvitutem quemdam ut perfpicuitetem bubent ; fic non tn omnibut animit Spiritus operati» eft, fed in bis quu nibil obliquum bubent, nibil twtnofum.* Sanâus vero Maximus; *Omnia,* inquit, *quacumque Dens eft , but fj ille erit, qui per gratiam fuerit deificatus ; fed non eadem effentia.* Magnus autem Dionyfius ; *Circu 1eriter,* inquit, *divina moventur mentes, dum uniuntur principio, & fine carentibus Pukri Boni. que iUuftrationibus.* Has ille plurali numero efferens, oftendit non effe eas effentiam Dei: neque enim illa numero plurali effertur. Dum autem illuftrationes illas appellat, & principio ac fine carentes vocat, divinas illas effe & increatas operationes oftendit. Dominus autem nofter ac Deus, in fando Joannis evangelio , *Q"· fffdit i* mr f* inquit, *fient dicit feriptura, ftumin» de ventre ejus fluent aquuvivu. Hoc a», tern dicebat de Spiritu., quem accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat Spiritus fanHus, quia* JESUS *nondum erat glorificatut.* Quod divinus Ghryfoftomus enarrans , *Flumina,* in« quit, *de ventre ejus fluent·, affluentiam abundantiamque gratia fubindicans: quod alibi dicit:* Fons aquae vive falientis in vitam aeternam: *btc eft multam habebit gratiam. Alibi fune quidem vitam ateruam vocatt bic ver» aquam vivam·, vivam autem dicit, fempor operantem . Nam Spiritus gratia ubi in mentem venerit, ibiqm confederit, omni faute uberius erumpit, nec definit, mu nec retinetur. Simul vero etiam ut deficientem fuppeditationem offenderet, tj in. effabilem operationem, fontem tf flumen nuncupavit: nec flumen unum, fed ineffabili»: affluentiam autem expreffit verbo faliendi.* Idem poft nonnulla *: Non jam Propbeta apud eos erat,* ne. *que gratia eorum San&» tutabatur. Quoniam igitur receffenat Spiritus fandius, debebatque deinceps effundi copiofe ; atque bufus diftributsonis initium poft crucem fadium eft, mc folum liberalitatis, fed & majorum cbarifmatum: nam multo mirabilius donum fuit ; ut cum ait:* Nefcitis cujus Spiritus eftis. *Et iterum:* Non enim accepiftis fpiritum iervitut» , fed accepiflii fpiritutn adoptionis filiorum. *Enimvero tf veteres Spiritum habuerunt, fti »Iiir w* «ûh»t. Aptfleii Mitent, innumeros repleverunt. Quoniam vero hanc erant ncctpturt grMimet,* nardw* *ilU fuernt dntn* : »dcirco ait : Nondum erat Spiritus fanâus, *quod eft, datur,* quia JESUS nondum erat glorificatur , *gloriam Cbrifli crucem appellans, Quoniam enim inimici eramus (f peccatores, if privati* de- *as Dei, if Deo txqfi·, grati» autem reconciliationis demoi^lrotio 45^; donum vero mu inimiess mqm invifis, fed amicit datur, tf placitis gralife* } t^hs offerri pro mbit bqftiam, if inimicitiam in came diffoboi, tffieri Dei amitos, Ü tum donum accipere. Nam fi i» promif,*

cîtRUTJ u»·- chr ist ! ,,,·. DeUivtu.no. *■· c· «· i- *' ?*»»· ■ »· 7oan. ·,. «. £«.. t. km 6öc

*''·4 W
mrrl m ut «‹>»
.ŸV,· · *î?*î* u** m» »· * xu»x/ Stt‹ia SJ*
•J '5»Λ*ΛX·γî I**5.ΰ»φ» $ η ·5»Λ·χι»^'
·} ·» ^1P> * *f *^,·Y
-UIU ·*» d»j »4fZ»j '^î9 ^^»Λιλ
'I -^IΛI *? ntUiuitu wi^ttÿti·*.
«X titi ffit * »j *βγγ»τi~· ttditu·
i» ΛiχΛ» 4AQXIJ» sutu SkY'-Vy inZlt MM
•tt fit « iftnu *λ u itdxiri £ '''p> ‹*t ‹·γ»
iuttdut dut.tii tu.û»Qni 'ndtié*·4» n ·
^lUitM^u Mtrvi 5U1JW 5UX I*·
M^ftuni tmnt η»Λ $, »» γγ» a
• S9t‹ltdtX SMui 3f9 su >1 M
-*f.· * iKΛγ* 'nnftvÿdtM ju
. tua» taïaut» Mγγ» stt tm $t
•YY* **WJY* ** 4*C·^· *14* ù&.Mrn» 4jui»/
•i ‹i »« .«H ρΥMiρ» > 5*Φ‹î5» >
. anyvx φ jjj u^tdtxnu $t uAuua» ^γ»
Swdftf ‹ημ »Aj * uÀté * pJix>ç«W « . «·‹oγ
4U MUX» SMI ««X d»J fut 'ror7t^»Yf Mx
-uti SMrfk tin» ^iwrixdu^» »i »» *Su«M«d
-μ «»Y»44»y «X . 4j y*- $r ‹mx»Y»
'ft! · '·«»·*» > '«·» ft M·‹ι«
*sui4turi «x stpjdut sjx
$i mu .tnfClu ‹«‹x s»4tux*Yjt «ifjt '^Y't·
Mtttïj *3Λ»η^» SU^IUXU SUX* Skjû 5iu llt t
μ ‹/α» »χ ·ση ta·} 4x4» tt ut^ttyCuCiuii
•tottjfZ *ia» /f mnjMt px's‹* Vrtu/x»
•bit »u d^tj *çq ta»} 4xjx u 'tvC
*·γ SUX fh» tu £ H‹»»} * Stauw»j t
S»f4idwiltg sjû (9u. tfù». ilMΛ ' >4^φή>
umij» uirn if «4M μ * sxjjxrr/Owita îkipr»
Skx >fY'^· duritt it Sun* p ‹»γ»* $i * ^iip»
«κυιρηχγ·!» üdutt >ηχ·χχ»γ» 4»f« »»»Zdii/
^^•Wyxx *4 u 4myγ»W 4γγ·χ Jx ' ‹*uy . 5p6 *x
xium/4 S mu» 4«ix»y» s»| ‹m‹/«% SUyy - - Skx
pΛ» tf9 · nU4M»X»f · $‹ '4»d»wp 4kX IU$
-ιχαΦ ώμ»»ι ^vx Sinx»» ,IΑχιγρ i» dit»Q»u
Jx * «x pdta $ »it lumiu, 'ntui Mtwit
,Y‹,· *»«u»4»x»j »ït4iui * |p X · IIUIX.CtyBMHX
-»x x |3G»X Jt 'kQYj »»»n lefyiftxit k tn
ft^i» .»tX»dÿ Æri·*Bï»iïΰ^»ïi» UXH3Y nx
«km» uu * »4x^5?? *QM>üy‹UL ;x 'ψ
taug #γ‹» •taiQÛCdt 4»jn «x 5«γχ» \u tt»
-l‹4 4Mrt‹ ,4' $1 ·5»MinriZ»da› skxrn» 5ux ivfi
•rrit lux» ijoxui^J, ro sujn» t üγ»χ wj{
, ^α»^

5ux ix» xoftxr/ 4γ^β« * rindfjy $p4» Skx u
-tji'C «txx i sux txt d»4 » 't»td
•ηρaηχ »xu 5>(swy>> «ιθ *x
-»‹$«· »»πη^4γ4ï»χ indu» di tp utdfit
4fix $i * utinnQ tnriu dftn «px nrtuX.ui·
smMI· Muttiet MJ» * UDOltludlTf 5nx ^' IU
Mf/f SMY/4 sju «Y‹» *iM4fTiwlt 3IU,
*>itdQXj 9M1 u ff itdnç .H^HftU» rij 5k‹
»»WU»k >fi»k pj k §» *5*θ Λ
sxxAtf Skx lùfipindjsn $i *supxiu^»WU fx «ψ7
-U MdQ\t d»4 pf»M· 'buyut ttdffl tu 9(9
ZlX I»^fg . kç»»^»y» MM PIP» 5«M| H»f * ItQ
••f »jpuu .tut» »Wjp4M τη u» . IfMfi MXB
••it. *ft * fl ft **! «u
US1MH3 '-|rf»Y MYprf* Muni ff JM» *4MMγ>·φ S»f
ONNV 'tfinrt *MY»jp»» ff J9 .ttKfifitM p ff

1ΛXX 'm0X yut)
~tj9 fvt 'muumtu ntfgtwf utb «xxjMpM
-ipruintfutditi u im ig 'fi uttfiftuuu ftfi
••«««·W e««*/ «w«wir^Je am «uιμ
-Wm mttmij M mtp ' >m5« μκπ« tufuituifi
nufvt «I tuut^ · ttudrj gf * utfttu »uit»t tfi
Q 'rruuq tfu»Mu njuuruu tfuif tfft x» ufid
*>tn3t uututf »jf» utu» nuuntj 'rtfidtti tftu
"Γ* tu uufutofftut T· /tu tutfitf nui tunA
nuu» ftti ' nit fi nttit tqr : Ufitqx» tuu
•tjanb ftub ft fini mu 't^iM^u fufi'uru 'μ
tïxjutj utqiuux» putjv p fi tfftxu tfpa tuu
■fl · nwtunuf uni xt r#m› iun ·tttffiùq
te-tnbnbunMutuutB ff -.fitti ie
-ixf u»tuu tqt tf....:t»uΔ w‹· tfpuuuuu 'nui
nunA *nxf nutu mîrpltfit tt 'rtututp tStf
'tijf utu» urtn^ 'tubtft tuuruu ftui fini ·»
-ttfXf urjiutu» p*fi xAtu 'tutti fta :ttoutuf
-u nStjtiff uutjtutuut uuJJXp'p uütxt rttui
tppa Q 'tjjtanu x» utfpùb uutStû» * fituu
P»W *** ·'7* f* : untfdtMjtri 'tuf u»n»
tÿtft^J ' ttuuututtfftjui utfùt u 'tutttuitu
nqnqtuut uut Q ' ntM/x/rÿ Mdu»Jf»J ztttfr
u uuutfttitM f· ntnutuut u rfp mu *nuu
'tuuti nutfi 'ftatfutfu urttifii Q 'ntrpnf
-u uuut ttqr u ptj ‹ru/iatf uuitutt n/utut»
tjjttj u utu :nifMA rjjt Q uq rjit iQ tftA
,J,, , χΦ*''β· J9 *β· M ·/*r
unutf ' imbqi 'uutujfxîui utjt 'fi tftu
tfuuftt uufurt un» xq p ' nûîiiun rnun
rtu ni» tuifuftufi tQ *ttu»Mf tqâuuig tume
-Jtu jg · if» rgtf ttuuu qtqiu « rfftf Q unfit
ui ttftpui ifjufifu» tuituutrtunb 'fintïntff
xutituitu uin Mf · tÿtmutu uujutJ ûtiutt ffi
-« 'iiuxrwf ninuMunturui « tfutugfl
UUtf Ut Mffit UMfttUfUUtÙ^ «ju» ûu ojd(
D| : ttxuuÇ^J 'tuf tffff unfit ui utwt n
tu Oftuoub 'tutfÿftf tutu t» ufutfg · W9
vjm ojdi uj :ruutf * ututtuuf ututftaui tf
uut» j/ShtWf»/ ' /MWWf ftfftxtf tutiùtM UUtU tf
UMJ : Ut 'tunj tutfii fti tnuuo * 1?«Λ»
fNijn ;qn ttiuon*itutuuK» uepjnia vi|ra›o‹] ti
-ornb ui tutuJji mappg 'jutuùuf trt nii tu ft
•j Mttttuiuut tftu tfjuu tfituit ntutig 'ttinu tt
'juu uitt 'Mf ' ntftfft uq tuffit uuu tuttfti
-tM tfptu X» ubu '.Mtutunfuù MU *fUtJUJ nq
•ttf tquSugf nfrt ttnjtf uttfuptutub tj 'ftuf
•»tut Q rqnb «rtfvt £f 'tnuu Mttjtntff f»J
'nttntqx» ottujttit 'uitu * ntuutfut» «m ufua
*ttfnu tt^Jtt njjttanot fiunt» f»g :*9uvd yod
jg •vfttMi tftqtp vtuut aunt *tft»i»3Mt tuntwS
ntutig tfwnh f»J 'jotfUMio Mtbt uftMfiufi «■·
'jrabai ' rtfiu ut uut· xg : sioonvjqnjfl| taap
*jn(9 wifjiuoq ij xj| vâirjajuj ni ta»p« snjitqi

* ««Λ usnoD
chnv
rtànt ttfiu xq rgtj fifitqy tut*,
»4> ''ærSÎ™IwïvS'0 'VNVXnOdQNIXNVXSNOO »S‹ro i£'

CHRISTI
·Ji·

t9·. ito χρη ÎMλ/rat, *ιφ* *ντολμάΛ*
AθΛ»» *ààtttÇ ptyi* $ «v'W, *dj u htmfimt*
*Step ζρηρ^ι npasfoat'*μβλλον *Si τ** Opo-

xsquuriu.» *τμάν* nu. όχο^ί'μΐθα *yap* h̄v« »b-
pht Ttylsji, «τη or»·* τη *imine μυ-*
*&** *ιάτπδαι* λιίχπii, ι$ τρις ,'xj πολλβχ/c.
*apct un è*i* τii ανπϊ μπN τληροτητο *οάτύρ,*
μ£ τ» /mt uJkwu Ttxrrfvwç , τϊi *ùnrpias*
àuvè; ratnZ *τη iüλov t'ri.* « *Si trirfSfV'*
μάτυν, T puewwr, *ιλαττνμίνοH* ὺχi τi
àqmtpiamç, *£pi^ η* τούτοι· , Ô
ταραχή ιηροι η ταρ *tout» uStsταραζλα-*
TTvmif »ολλ£ μàλλM *ini* m *άαιομάτη* >ÇB
ύκηράτη juva/aru? taftr']; τουτv *avpflüarmt* .
ol yàp όθα *oùcia isi το* ptsmAepiCod^io*
x} *αίμα,* *μιρίζιτνι^ η μιρίζτπιι,* *τολλφ*
μάλλον ·π«v *ntpi iytpifiafô* λο>®" *S,* >$ *drtp-*
t Fç ax tûç *άταμάτη urlui,* a'îcà *fi~*
xo'ç *roioHror Tarder. Sid roülo* x} · lawrrtK
tx tou χλχρνμβτο; «ûroù *τανπ ιλά**
βομ$ο. *τμΐΐ τΰηκ ιλάβομOo. ήμϋζ ·» X»-*
lηα, ο« Tyaxôffio*, *ol mConxôcriot, ot rtt-*
·yi^ios, ei τζοτνηιχΐλιοι, at τολλαi fjî la-
Je/*» *μνριάϊι:* , i««v τi τλ>ip»μβ i^S *ttswr,*
ιζ τ *vür,* ι$ *αv9κ* trognw, iχ
τοο «λ^ματοi «Jtoû *ιλαίβομο*.1i* ii ιλά-C
Co/xca, *χά&ν àvrî ydtsroc, φητ/v.*

K«i ô *μίγα* Bβσϊλ«^* W *rtosapaxosev*
SySow ψαλμο'ν *ifyydpsni* , *φησι'ν* * ?»»
«y^pwxov ο' Θιο'ί *iTOtnoCJO àro τüi ynt,* χ)
rodi λ^τκ^οόi *au]où tupdf <p%âya ' αλλ' ο-*
μαΰ n yt τoυ voeïy < *atuiiiyat vô» t«wriy xri-*
rv *i^Mispyov ιαιΐαμι ,^ ty άνδμόηκ ù-*
τûρχρι. ινιφΐχτηοι Γαρ cis w *appôoeorov , ru-*
nst, μούρα» Tnà τϋ îiia; i'v«»iθi-
το *rqi* ανθρ»»«, *»e nS *όμαip tntyt'jùrxn* τ»
ομο/ov. >9 τοiλιν ό auiiç cr w/'i *mpos* Aμ-
φiλδχιόν *τιρί τ» àyi* ΐνΐματ&* ' οηιβρϊ-*
{wv, φΐΐσ·? T»y *atàpvmov ό* χό'eī®*,
τiλiαι îx tù iμφυβτiματφ* *aûiü ,ηύ-*
τiω *τûλιν ùto/iSus, ιμφντvιo-α cii* w ofo-
ffwro» f μβθηti», *rt φτσττ* ; λαβιτι χ·/Γμ«
àyeov. 1Ç o Θ«βH Δαμαβ-χlαιο *te rql τιμ*
smpoyrvateos >ζ *mpoogpopi* τ *$fo\oyixûr αΰτΰ*
χivαλαι'v tÜtov, φvι τον αιθροιχov d 5n·
ptupyci àpf-tva xatne-xdtowi , *μιπώiζ èavlS*
dosas yàtirA,* 1Ç t'v xonw/« taure *Sid nui-*
τη aùtiv TOirri/jfyiA . τάλιν · piyas*
Bαβ'/λ«<*4 ii· toTs «pd(Aμ^iλoχ/av · *τι* ,
φΐΐτη, Jn»ç ανiiχoβi τ *ήτοιματβΐαο àyaSùv*
ταρα' θiï *τοί οκ , ώ àyvotëv Sit* ï *SnaNw*
*è π'φατA** , vi tw »:-/'ματο'i *ers y»tis Sia-*
φïλιτïρα Wto £ *nXsvrèpa Tapeypi^pm*

AMti £ o *aytA** Kι<«>λ·* tv rpi ÇTJf»
mpù Epptriav, ZpwrtJvr#' <ι/r v *nru Sù*
Έρμοι , wte)* £ cv ήμ7v dUa$ *innirtets* iÇ
μττοχii, x} XtyovrO—· τλiα *ùs foirait «*
I/jtxuào/μάο W, *Smes àt it* Hpu> in *r** »«'
'foc *vi* ηλΰρvαι tooâii n* «p«ttmto ,
μία τι 2r« ιζ W *SttfoopA* .«χ·χρ<vό^φ**
• iv) ο' *SyA** Kt<iM** * >Ç μ/u , φ«-
<r/v, *'S' ômeosiùy ctye Sd τ*1ρ ya^ttit $*

*quid invenitur, quod neque paftqnam largitus eft" aliis qua fua faut, nihil damni patitur·, multo ** corporea tf incorrupta virtute ilia id con.* ·«·■ *C corpus, et dividitur,* £T *non fecatur; multo "·oris quando do operatione ferma fuerit, & ea quidam au* fit ex effientia experte corporis, nihil talc conjentaneum eftaccidere? Propterra etiamJoaunes dicebat,* De plenitudine ejus omnes accepimus. *Nos omnes accepimus. Nos duodecim , trecenti, quingenti, ter mille, quinquies mille , multa Judaorxm myriades, univerfa plenitudo fidelium, & qui tunc fuerunt, dSl qui nunc funt, & qui in pofterum erunt: De plenitudine ejus accepimus, ^uid autem accepimus?* Gratiam pro gratia, *inquit,*

Magnus etiam Bafilius quadrat;:Graum odavum Pfalmum tnarrans, ait *: Hominem quidem Deus fecit ex terra, & miniftros fuos flammam ignis; fed tamen vis cogitandi t} cognofccndi crt tarent ficum tf opificem, etiam hominibus ineft. hfuflkvit enim in faciem, hoc eft, partem aliquam fu* grati* depofuit in homine, ut fimili agnofeat fimile.* Et idem iterum in feriptis ad Amphilochium de Spiritu fando : *Renovans* , inquit, *hominem Dominus, tJ quam amifit gratiam ex infcfjiaticne ejus, hanc rurfum reflituens, mfufftavit in faciem difcipxlorxm, quid dicit?* Ac. [uy (r'.Dcipite Spiritum fandum. Et divinus Damafcenus, in capite de prxfcientia & pnedeflinatione, inter Theologica ipfius capita ; *Hunc* , in quit, *hominem creator mafiubm ronftituit, impartiens ei divinam fuam gratiam , &,fito eum per tpfam donatu confortio.* Iterumque magnus Bafilius in feriptis ad Amphilochium I *{fias,* inquit, *adeo ignorat qua praparata fint bona a Deo dignis, ut nefetat jxftorum coronam effit Spiritus gratiam copiqfiorem tunc, tf prrftHiorem futuram?*

Sed & fandus Cyrillus ia libro tertio adHermiam, fufcitante ab eo ipfomet Hcrmfa, de *di*vina in nobis inhabitatione & participatione ; ac dicente: Fmrw rx *te libentiffime qxufierim, ^xomodo in nobis Petrir & Filii plenitudo intelligatnr Û fiat, cum una fit & indifereta.* Refpondeos fandus Cyrillus.- *Certe* , inquit, *hil in eo vel minimum difficti* captu vel comprebenfu. Qtomodo enim aliter, quam per fenHum Spiritum, divinis nos dénie replentem per*

feip-

AMNO CHRISTI /*#--» if tmffMit natura confortes gfficien- ri !" Tbefaur,s.' ·? fi Nîuαιφιχτ*. τν γùp αν «rtp^ç, j Sui τ» «' Tknur» <vXμ«ï»i, Smut· ημη χαβΜΜ·*»» «v<· CHUisn

**. rationem? Neqrn enim quifquam tantum, opinor, excidet a fana mente, ut audeat vel dicere, di- ftnam effentiam, per quadam inftrumenta, qua forat ad effe proferat, mtnifttrium prabere ad operationem, qua ex ipfo naturaliter irrumpit ad quofdam, qui funt ad accipiendum idonei.

Et magnus Athanafius, in epiftola ad Sera- B pionem: Omnia, inquit, qua Patris funt, Fi. lti funt. ldcirco etiam qmo a Filio m Spiritu dantur, dona funt Patrii, & Spiritui, qui in nobis eft. Et Verbum quod hunc dedit, in nobii »" f»ter eft Et Jic eft illud: Ve- niemus ego & Pater, fic manGonem apud eum faciemus, quemadmodum didum eft. Ubi enim lttx, ibi tf fplendor eft; & ubi fplendor, ibi tf Ulixi operatio, tf fplendida gratia. lique rurfum Paulus docent, fcripfit ad Corinibiot iterum in oX<r i> >. /*2**^* epiftola, dicent: Gratia Domini noftri JESU Chrifli, & caritas Dei, & communica- tio fandi Spiritus fit cum omnibus vobis, Nam qua datur gratia tf largitio, in Trinitate tri- huifur, a Patro per Filium m Spiritu fando. C Quemadmodum enim ex Patre eft qua per Filium datur gratia, fic neque fieri poteft communicatio largitionis in nobis, nfi in Spiritu fando. Hu- jus enim fadi participes, habemus Patris cari- tatem, tf Filii gratiam, tf ipfius Spiritui com- municationem. Una igitur ex his Trinitatis opei ratio effe oftcnditur.

Sed & fandus Anaftafius in fua oratione de Spiritu fando; Cmfentientia funt, inquit, ÎZ D fM funt » divino Paulo de Spiritu dida. Nam ms qui crediderunt, temple Dei appellavit, inha- bitantem adeptos gratiam Spiritui. Nefcitis iter. 9*»"". De» , & Spiritus Dei habi- fx Geme e tat in vobis? Et iterum: Nefcitis quia corpo- ra relira templum funr Spiritus fandi in vo- bis, quem habetis a Deo? Hac vero mamjcfte decent, divinet neture effe fandijfimum Spiritum. Si enim templum Det nuncupantur it qui credide- runt, eo quod gratiam Dei fufeeperunt; ex Deo Utique Spiritus fandus eft. Nam quia bujut gra- ttent inhabitantem hebent, Dei templum appella- fi font.

Et divinus Chrifoflomus in quarta Enarra- tione in Ada, ubi illud explicat, Et apparue- runt illis difpertita lingua tamquam ignit: Re. Ut, inquit, dixit difpertitx: ex una enim erant radice: ut difeat operatianem effe ʌ Paracleto omffam. Et rurfum idem in eodem loco: Et repleti funt, inquit, omnei. Non tenuiter acce- perxnt Spiritui gratiam, fed repleti funt.

Quin etiam Maflalianis dicentibus, in par.

»·. .'-ï. / — - *■ *— ?......

χοπoùç άτοφαιιοι'ΐo ; < τάλιι ί αυ'ló ii τοϊ ^ηααυροά · α>λ' oίτιρ bf όιτοκ τοιημα, I χanr τ(α ï »προ|βξ«v μaviav »· τίλμα τ» aytov,mic oλίω tyce τ» Θ»i την triiyftan » yàp Λiπ τοχβτονorμαι, τβ φpovũv dp- θ« ixOMtntt, wî voλμηo-ar χ} μόvov ΐΐτ^v, την 9ciav oriar Si ôpyàvtov rtviv, ifySco oi ii ievat Taput^timv, Siaxoviėidai «^β ivipyceav, τΐιu ύζ «ύτη; ιιαβαivuaav φυαιχi mpóç τηα iTiττ^M αβpό τ» λαβάν.

Ka? c μι'^α Αθανάσιο tv rr αβpó Σα« ;α/Γβλ~. yeyro, ,τάΊΐττ- τβ we' tet. Sid xj τ« τaρ<x r» uii tv αovλματι SibôjjSpu, too τoιξό ici χα^αμα- η., £ too τvΧματφ* ov*?©– îv η'μΓ/* <£ · Λφφ* o τούτο 3/5oύ ,κιv ii ὑμαv ,Q &τ<ρ λόΓp itiv d τχτάp 'î^ ouτv iri τi, ιλΑσό- μ&α ifti o τατηρ, *βP' "W notri<TO$\j' xaSartp «ρητή/. ivθα Γαιρη φάί, ixfl αταύ^αιτμα · (c ivθα η α'ηηύγαομχ, ixù χ} ή τούτ» tvtpyfvx, 19 αù^oπéη χαΣΑ. 'ύ τούτ· αoáλιv ί Παύλο StSàrxiav, typaçc* χυ$ι Ko^vθioα, τ'y τη ìλήpχ ιτιτoλi) λiγoιv · ή %àtn 1ou χιθ« ημιvv lrwoû XiKoo,ιζ η α- ydim τo" ΘηΓ, ιζ a xotvemix rù oiyi» ■»*&- μaτo tî» μιτv xavruv ὑμûv. ή yàp itiop^pn χάoτ >ζ hoptù it Ttw5« iiSonit, χαpά τα- τpo h' ut» ii ηιüμαη àyitp .imp yàp ix ιταμό iri Stà vif ή ιὠoμîvη χά^i, urvi μ'χ ii yiιoιη xwuvta ? lorteyç ii iιμ7v, η μη C* vvΛμβη τp άγΐφ. roùreyàp μiήχpι- η;, ΐχpμΰpι η τβ^o τiα αγάoΐω, χ} τ· u!» τΐιû >ç «ùr» τ» τvΑμαΊo rlu 'xotrwixi.μια ipx tx Tovrvv ή iit Tetotâ®· ivipycta Scixvurui.

A>λα >ç o iyioç Aνατάoι^ co τ$ nipi τβ τv4,μaτ& λo^μ αù'li,rtuuSà, Tti τaρά r» 9tffTtoi» Παύλβ Ttpi 1» τiλ- μaτo oipr.μiva. τύ yàp τιτ^λχoτu, να» Θiβ" mpornyôp λα-c*, ἰιoιχov »%nxoruç την χά- ov τβ τvΑμαη 'χ'χ oîιαπ yap on vaó Θi» trt, xJ ni tv Αμα τi Qt» oixte ι'ι vμî':,· τάλιî' e'x otSxTt ότι ηi vύματv ûμύι vaoi τ» d òμΐι αT/'β τvλμχιόi irci,» iχιη α'τo Θiβ"; τκύπι Si âvrtxpui StSa'o-xce rnr Oafxc φύαi« ervar n» vaoiyioi τiλμα. « fa'p vaó Θι» γpχματ/ζββ-rv oi τ^λααvηi, τ* τvλμαη τΐιύ yâgsi iSi^avn, in τ» Θι» p.αpα η τiλμα η» áγιoι. την 7aP T"'ra tvo/xov <·^ηχότκ, Qu vao? βvoμα«9ηβ·αv.

Ka/ e O«ó« ΧpoτoΓoμχ co' 1ΰ S'. T cîi tùi mpa^ni cfyyrrrtxiiv, η, vφθτται aù- ηΐ ιιαμιιιζό$μβι Γλύιvαι »«·« τupó α,*- TTvajw, χαλω, φητ/v, η η ιιαμι^ζόμδμχι · ix μια yap wai ριζκ' 'va μαδη Srt i- vipycta irii ατά τη χαpαχλητβ τιμφθ^ιτα.

τάλιι ί αυτό ii τφ auli ' χ. ›'χλ»(o5η- σoα, φoιαιι, ιτaιη ' ηκ àxXir ìλαβoι τ»* τiλμaτo Ίΐιu χα&p, α'>λ' ιτλιαδηται.

ÂWa £ rftJ MaeraNtoiiv λιγόιηιî, oi

* «NNη ' OiBJm •is--

τ^(detet τν θη Θ' μχηχτ uAtretnu d »«v' txdmt xneStwutat , xJ npo^dw ni £eTyrAnd tuin rl, iyd «; e τ«τiîp ΑΛ- eiptSx^ Ç μηîú eep' «tùrn xant'ra^C» * Ç raTr» «vàc τια tau^S Suaytflfnr Ain «raq-vue Stetprpdtur· à x«3' «u?U $·» F Mew-Arerdr ruràre rrinSet , rlù ixdm vavnpav i»ζ«τ η«v^Nî·/ζ»Γ«, fittni τι , φ*τι\ , vtSntue τν repnAërn innd τvï «ξι«* • θ»ο , «>X' iχ aie ιχ« *<<w» W ^w'njç.

Mrrtt τ»η ιζχτήΛ» lκχθliZχι npè ni> è~ yt'tn Sri h eirtrdr trt va φv ràt n xvgje μiημΛρφvβτπi t <i ltr à »cr v»w H voie τ» Θη. >Ç Terni %d* sîtev, Jri derîw^Ga τîη nan rit ranfcrfa eunrAdU/v, dtp <«-ptrnc d dniAiyomt τp iwiAnri^ , vui /Zp xTrrcv duu ran <? φα'vτησ-μβ kJ itSttAyut φβ-vrpvc Ολα«φ>ρMîπ iΛιγη· nù St , < τηη èotCèi Ï ιγoτ ,βχτιτβ· «J artet drei Θ» . «paWxftti yip tt tuitu or «ttafAdCrsr , à rit SnAtytet rrwK/μ·- i , >pe-<wr* tffe'e itit CS ùtoripert ade [xvd» , χάπι ia Γ^ρχμ u^iη,iζ &ta ^vrrtirtStt χ,ùξη-^ipLrc». £ ë Θττ·" Mβζ<μ·« >?·φ·η cà iβüμφ tiÿeAsitp τη veintc rûv OmAo ^xwv ťxenyruŠot ᵃ á ή7 trt μ̈ι) x«r' ucrar ùrtip-χ·v μ&ηηi , x«t' aMav Si rpirrr μiήχτ-diat nfc ïuuaprrerç (ivAdpfoff·, τ» x«r'ë-ei«9 «pι*φ*« τχ/ηλ^ tx Vicerat. β θπο XfL^ep^M·* *»Mw ioprliù ypaçw. C* τμ âpM, W7' * μτημopι^ù ë ourip purpdt eei, ù Streimt *în£r n'f iaurâ μχθiτvïi τii βθ»«τ» θπχïi «vr» fteeiAdet t!uÎ Jc£«v. άλλ* XSι î ipârit d «'xuAueav^ £vp4τi«iώ rrpiCi'parrrc fXùcryao . tei · w «-Stent ή Ohm &1» Jë£« , vëç twta£ca «rJriw dît direόλη -, d yèf operi , ëx «-Stent. d St eStenf , »χ operti . Stc exvt CUPrtVî· Cann'Sx ë /ttriarni Xg^ëf w7c î-euri μβõηηύ ittSdft £ ttStdrv cut» etAdat tH» xj ,«' ttiidfy· lerirt μι-*pèv <«pi-βiξ» r>h Oisrara, «Ç à nAdm · ri iSfî ιληpo*opóîv , ri Ji φAii^pφι·*· «Anpa-φ·pov μîo γχp tisica eànît τη àSd'in flttvtAdef rre Sdnr» i«ξ«> · »'χ'ôrn tu iώ,βi>λ' trot r&dern ftAtnw d β^μητavi àpSeA-μ* yU9tprint· p<Jdun+* St vχι φ6·-twv ëx iΐκξ?* cJtvZi τη dStxrv ftariAdet xatrx» Ohsvv «ut» îc^ev, ne μ* euu' 7y ópè<rH >Ç rlu ζvîι» ètrAtrertr. «Mai Tttfits ·/ iyttt , ιλλβ^ψζv cun Xtyanw ?.«μ·ρβη|ΠΒ ç χ'«βι* , < Oi'swo OreTnntg irapetoxfàrei μ^pi tippetipri i-^ntt » φ«i e^prrmt, <ti^-aàv têerTre ri vie · drap-^n firAiSe Sdrent, drperiv Orarum, n nt-wnt.

ΠροiαΛχOη Si Ce tedf τ> «μμΑΣτη ΙÇ 9 iri nintt etwrSitrt «*ô«K «iμ#* ,ó τvι* φΛΛ^iβüi xJ Ct^eitK àdld^n , «rrrra, , ux éeint Si» raNw ·« lis Sdetpfe-φüi μΛρτvuκv , xJ fliJ ri τ^μιαβpiη ι$ «vι|/μχ BertAint τîμú» ùtddt «f/t^ A4pa-rix» ri Πβλαioλά^β vhî

A liciputione divine eflènti* conftnui e<X, qui «P"d ip«o» «ffem pnqçatiî proferentèofque il-,ud E*«tgelic«., Bn Fetn vnineu, H na^nrnt apvd cmjacuetet: deboejuxta fuam imptetatem valde ebùvrdc detorquentibus ; que contra cofdem Maflaltanoe conflata eft fyno-Jt'j, eorum iceleftam opinionem confnrans , Fit fddaat, iaquit, advntni Pemloti, tf iababttat Dent n bit fri difei fart, fed ms et ft babrt aafan ddtatu. 1 1,1,1 "gE. n" ?μβ·ι«-ι-

Poftea quatftum eft, nt oftenderetnr ex feripti* lanâorua, iocreatum quiddam efle lumen Dorainkn Transfannationis, nec tamen illud Beflentiam Dd efle. Et omnes fere dixerunt , democratum illnd fdlione quarta; in qua cum prrienter adtflcnt qui Ecclefir cocmadicunt, nunc quidem creatum illud efle, ft vifanem, ft velamen & imaginem, aperte Maipbemantes dixerunt: nunc vero «que impie protulerunt, illud ineneatum & ipiammeteflentiam Dei efle. Produ&us eft enim in illa ieTfane Gregorius, cui a Theologia cognomen eft ; quique fic feribit : Ntetr tfi in fnlfintie Ü fgnti* Dretini, fient feriptme efl; ntetr Dti enterrer ent vidit eat narravit. Et divinus Maximus ieribens in feptimo capita tertiae centurie rerum Theologicarum : Çui i:i que fent inferticipeSUit efi ftcandam fffntient, alir arde participari vo.trt ai bit qni pcffimt, an tut ab/ccaiitr tffntie fee. Et divious Chryioftomus in camdcm icflivitatem feribens ; Λ noatt, inquit, trantfmnatni Sdvatrr errdicr ttmprrt tanqnaat Dmiaat , txbibait diftipolir fair invtfibilù divine fua ntajefiatir gîort'art. Std fiatim dient qai tfrnetan tf vnaticam lmgaaei dreateftrnat: 'fimtr vtn, fi iwififtir eft ipfiatgloria , fantrd· rftndit tant Jpoftati? Note tfpcSiabiii/, an tft ievifibilir·. fi aaitn invfibiUr, en tft afptffabitit. ltafae ndi tf tattltigt. titic Donnai Cbriftar fair difeipetit rftndit invifibitit fne anjeftatû rltriae, tf an rftndit. Htc tft, tnaitrr aprmt daitattn, tf »» dtrranr fvidnt et tn cefimarrt , alttraet nt tifdtnt parerrtf· Cnfimm fvident rftndit Mit invilibitit najtftatit divinata gîniavt, an f«4M/J fvnta tft, JM fentant prttrnt rntxrri, fri ttrpenrt reniai circwrfrrmt. Ferent Mtrw, arc invident, dm rftndit iltit iwiftbiGt tnajeftatir ranter dtvinan feeet gloriaui nt vidante! vitant aauttrmt. Sed ft omn» fanât lumen illud illuftrationcni vocant, fic imendorem, & gratiam, de deificatiooem, & deitatem ofteniam panic folidiorctD quam ocnlis poflit confpici, & lumen iuacceflibile, ft naturalem Filii radium; principio carentem facem deitatis, deitatis coruicationem, & fimilia- yJlJUl,l u.<«cZk^ htttr Λ+i· ·o*r·>·^

Produâns aptem efl to illa ieOione de his fynodicut primus Tomus, qui pie firmiterque demonftravit, efle lumen illud increatum, nec tamen Dei eflentiam, multis ex divina icriptlira teflimoniis, de v«&religioGiquefanâicmibus ter beatiflûni ac celcbratiffimi Imperatori noftri illins domini Andronici Palàologi que fattâonun didis coaictuiunt. Huic facroac divino

ANNO CMusn

*oo Tomo videntes adverferi & contradicere eos, qui etiam fecratiffimo Tbcffaloniceofi adverfantur, eoa abjicimus: ut qui nunc qudem creatum |pmen Dominical Transformationis, nunc vero valde ftulte eflemiam Dei illud effe ftatuant: nec confiteantur habere cflentiam Dei & virtutem increatam & operationem; fed omnes communes virtutes & operatiooes Patris & Filii & Spiritus fendi in ordinem rerum creatarum inupienter detrahunt; & multorum deorum cultores arbitrantur eos, qui mercatum fatentur Deum, non fecundum effentiam dumtaxat, verum etiam fecundum hypoftafes, & fecundum communes trium hypoftafeon divinas virtutes & operationes.

Poft lux omnia Acindyni Uber in medium produdus, ledus eft: io quo & alias quidem piavas opiniones novas ac veteres vifus eft adftnxre; affirmabat autem fe nullam conftitucre operationem increatam communem deitati tripliciter fubfiflcnri, nifi fetam Filium & Spiritum fandum. At divina fynodus, fende ac rtligfafc agnofeens, Marcelli, Pbotini, & Sophronii, veterum hureticorum, impietatem illam efle, illico divinum Chryfoftomum contra hanc pravam omtuonem proferunt, quafi quemdam e cado ipfum demittentes turbinem ... tttn, qui tanquam. virgulta arida Acyndini deliria concremaret! Nam is exponens epiftolam ad Philippeufes; *MareeUnt,* inquit, dT *PSoti.* M/, άT Jfydvwa/, PirrfaMV «prra/Mnrw *effit di. eunt: eperottomm axtem iftam MaUtaffe ia oot fui ex femine David,* aoa *effntiam fnkftftouem. Ariut Filium ftidem confitetur, fed varie tomi: creaturam extexe effio ait, & Patre ieage minorem. Alu vere mgaat ipfum Mere animam. Fidifti cxrrut floater? Confidrra igitur ipforum etiam cafus: puomodo fimal omnes defigens vuhuret, b una plaga* arnau *repente quodammodo ruit,* ... Hoc enim feotite in vobis, quod & in Chrifto JESU; qui cum in Dei eflet, non rapinam arbitratus eft

cecidst, b Marcellus b Saiellutt. Cum *enim,* MfM/, in forma Dei eflet. ^aMsvds *igitm, fcelefte, dicit; A Maria eetpit, b print non erat? Quomodo tn dicit, Operatio fait? Ham Dei ferma, inquit, formam fervi acciit. Forma fervi an operatio fervi eft, an non potius nattera fervi? Omnino fetlicet natura fervi eft. Jfcitnr u forma Dei, Dei natara eft; non xti*pv *operatio.*

Sed & Nyflentjs divinus Gregorius, *io* oratione ad Ablavium; *Dem,* inquit, *operantem figniftcai: deitas vers,* opfrsr/ennu; *nxliam autem e tribut eptratio eft; fed potiut operant knumymdyie termet eft.*

Ex bis itaque divina fynodus; Oftenfum eft, Inquit, eum qui dicit, folum Filium & Spiritum fandum incrcatas operationes elle, ut qui non communem operationem exiftimet natwakm trium hypofUfcoo, quam Acindyuus rtf-

ΑρμβΠΜ,ιζ θ»β«·ίΘίτ θ«<πι<τμ«τν>· «ρ«c ôr/r· ρ'n >ς νόμον ârrtnsauâmf tîovni nn iu αίντιλίγοντα rv; xj τv ùp*>πiτp ©w«Aor/- XK citTiXHpim, άτ(βα»όμι5α tstsî · a*\ rSr μι'v xrtfde W φ»; τ» τ· twfta μvπιμ·ρφvηοκ, ntS Si Aino eirefax, naine weu τήη tà 9fa· < ak μί ripy-ovntt net<o ta θ«β" «J Sitcmti èutrtcoe ιπ'ρΓκβv, β>λ« môrni tin nnneii n >ς inpfoies τϊ xarpaç xJ nT uin i$ va* φΛ* ΐl&μβΐ*, appo'wc tit χτ/β-μβ xantσΧΜΠΒΖ, tÇ ΜβλοθιβΙ vvμ/ζvττη ,τ* β'χπrev <NpaXa>vvTU(I Θιό, μύ χητ natter Βμ/vw, «>λ« >ς xara toc vwdaeK, £ xartï roc xsr.ac Φ ttfût ùnvtùatm O«'« douapmi n <t iwp^dec.

anno christi

Eut TtiiM a»iwi vi r» AtuvJwu &βλiov •if μi'τv»· 4vp«€πχθi* àrtyvûàn · cs^«Î«Aλ«; & χααv|·ξι«(χβλχιά n i£ mai Se>ματiζv/ iφαiηη * Sh%ypt£en Si, >9 μηl·* μiα» mptaft^w in'f^mea «χ'l ιγ·» wÀu i TeMvracaTs, ei μη 1 urev μόvov vζ V· wdC/MC vi 0φΛ9. «λλ' » Θ«β ffM-oJst, anASi η >ζ θιοφτλû; ««revera, ΜαφiiiλΜ$ Φvτημ; >ς Σμ >P«κ*ϊ χ«λ<τ«v aipnutâv î Siatiftmovraorfeonaan „<£0ô; 1 Xfuairepov Castro râc xaxsdo^/xc τηvτη «ϊπηξβynov, χα· 9nrtp τπη npaviter atùw «prône «pwnpr, rd VpuyanàSn τϊ Ax/vdvvv λιφήματη xaruxaikorTU* de tÇrrv mpoi ^IAitmainç ittΓoλiώ c^nTv^uec, Μ«puMo$, wi, φ«thvÔï, Σύρρvχv, τ» λόγov QAtpymat eîwm pur/v* 1 ît ivipymav ηûτiω caotxnaai tx atippar^* ÂotftiS, ax naiav càuxôresw. Apcrvc, uiiv /4» όμoλoγ^, ρήμαoι dt μόvφ* κχίαμα Si eivett φv^i ι$ ta Αβττovβ χ·λu. tnpet Si η φααη t^eer αûrov «iκ η άρματα irint; 9teipm πivαv qiifS χτûμχπι, χ«; oμη raina clîcDtutnxpêtn 'fitfAie, Σ μ/iχληvi ?vrec «'- ... mé Λ Kαiέ Nαα. τχπ γάρ vpotcieJa ai ûμïv, vnan, S $ b XeA'y IxreC* Sc b μoρφή &tn ΰκαρyvv, η'γ αρτaγμόv nyn'aam vs eftat Taa &t<p. bra^tv xj II*J· λo e Σ«μ·α-«τΧ; tnat, Map<»>Xoc xj Σαβύλιo. b μoρφo γάρ p»wi, Ôtn ùxapχ*v. τύζ ηv λiγo, ατό Μαρία, μ μiαpi, ip^an, xj mpô recnt «'» lu; τά Si αύ λΐγoo, bipyma lu γ μoρφή yoip ©ta, φvμ·η, μoρφiώ SetiAn tAaftn. d μoρφή τov iov'Xa iripyeta Soύλ» «π4 £ φόαι $oόλη; τύπo drirv φότι IβoλoU. aaxovv ή μoρC φîi τov θiov, θioo φύτι * ovχ àpa btpyeca.

A>λα £ ό Nύχηκ θΛ b τφ epvc A&ûfteov Aόyφ, ©»·« φτ,αη, ivtpyoSv. η IsAaF * Oro'njf Si, bip^mtn. oùSb Si? Tgaïv bipyota' tîtid μα>λov trepyeüv tnaec.·

Ex là tsmuv à ^SMt autbSoe, àroSÎSmxntt, φηrïv* «k à λιyvό μόvv vw v<ô»^v» «yrsv ebrbtoç ivtpyotaf ètvat tw &tov, ak Λ ft»/ tow w -(? . »', * ». ' " ™ ηm» vnriww»lu e Αχ/luas; adiret, rnr Map- ««'λ-

ANNo^w>A<lt' CHRISTI 'n··

◆a''*»*' % Saipariop *ajptaa* xdXrvM
n^nwv7«r $ x«Ttrp^rix«v, *d(tint ıvıλχ-*
σ/«vηλμ« xapterayt' SttS.dit' m 'hrt fJJ
a^tav *ııûαμκ* i *tnpf«· teptriuiuiis* ■rixvdC'-
μα ri iytt, β'Xλβ rs<7 rarrp/ * *txeinpat tiç*
fixiraatt nXria, k} *iwpy+eax* aj *ivuαμ** »χβv*
a) *irt lopr»* «arvdv *ifμα*, ««ri η» 3riov *ûna-*
>òη·>, *rï* òλβπλβρ *$ όχıpχλβpουζ 9i»'τıı-*
TVÇ' χα& · <H/muv»p /mv* xj · *xarfip* Λv«μ/
μαλϋτuı. tyuv *Si «A'* op' *xtpi ηî,ηκ* τi fe
ïανάμαι , *tupi τη» xstvït τη*

Ttieowerw Oiomrvç, xt s vpχ oxdratmc *tri,*
βλλβ *t}* o'χφφοû xporroiv *ixàrp fji*
àtap^avr ùxec«t«w, «ri rliL fJJ *^αλόγχ**
ταρα$-σıı. rie *ρ*ip θ»v* »'v rtiriv pxacatTwrv,
x«ri riv *μίγαı θβvβσтvv* θiβλv^βïïiφı */uu«v
i^βvτπ *τîıú* eoVtotr^Tijr lıvχμıτ «ai riir *bip.*
*W**»* w' ··■« «λλ« *Titpi* t lw *Mix»* Oı·λ·'
. qjq' *'»at* rtire

rÿ , afi* *β^ρπτμΛ fi* χληpvμχ rd x«ra'
ôroAej./«i s^utC» , χχθiζη «xotirwp^ „ en
ri «rnrey, n at'rai/serar, ri a^poroy, ri *i^ap-*
^ov, t» *ttiJttv, ri* araAdCma» , ri *irupct* ,
rè βχημ«τκ#v, το ©tw 0«»» ouu-
tov , τβ xt'eiw *Kuptvrtri BanXia*
ruv, ri *trarrupànpa* , ri χooιτη», ri iıιμ/vp-
ri fric, ri «Γıov, ri Çwlu ,ri «ya^dv,
W r\up«v, ri xanrvlxiri/aey, *$ όσα àtoa*
χ«πi π dsipo^nv xJ «Ztıoλo^/βv , vχ rttetov
arta Xi^intr, à»« xtfij *rUL lσıα»'ά «>*
Θρ«ισμχ < xAnpwu* $tom»K *λίγıταı xarù*
τὐὐ *ypalUi , ««$* txàrliu τ eiyiuv* τ^ηvv tr*
xorctnw 'τı'ση χ} Oıoλo^Ti1*-
xa»ni *2aP *"** 0 I'aTIrP tftjlC *it-*
ἐoξχβγıαı θ' *χύπί . ά&v Tt iiuiapti* ««λ«-
nt i viii ri χα^òi, fi xi ri χv£μ« *iyηı,*
>Ç *It* «Aλβi /4· *tbiai, ii u'* θκλό^oτ x«-
p?es-«v · μβλiΓβ Si, w{ όλη ■ χχτ ıχïïi $ı>-
ıαμηκ Oiβχoχpμi^ ry *u<v* , rii « *μίγα* ,
β<χσıλi & pr.tùi Tïη Eıλoμ&ı χ«-
λαivv. τϋi 5v *iii&or à-aipib tιu φυσαiώi*
xe/.iώ τη TticrvxofaTa *δioΊηη ξûαμıv, iiid'*
xl o ρıv >C ri xvdT.ue ri «^>o> *iwapti ri*
■*xaÇii trap** p^vnrrr;

Eri Tw'ra/ *iwpw r» xpami < άγîβ* η-
μών *αόηχράηp&** xj *βασıλiv;, fip^cirt χαρά*
*rS μıγάX** ^«ρ»»φı λ«χo Ç òταiτβ τ φτλoσ-o'-
φων, *άρχııpivτ ïxaroi* nJ τ «τρ^χληтiχων
xj *îχχλησıαπκvv àp^iitur, rira y.ùpttf t^fe*
AotAijOnruy ,rüv χάνουν yup" *im'*
xJ *itpài* σθρoΛ· xJ χαθ' *tva xavn; βίvaμφı-*
tyw xtù rbuv x, χoλ- p
Àiώ *χαΰv débat* ïfwıfa ϋηρχoΛ/ryb
Θ>αταλovΛ»; ıλıΓov , ω *συμφά',^κ* Wi «-
j/ioii *χάση dxôyrt* χ. *συγγραφαμB^μ.* xj *dr*
xuMTtycijay rfir xorr' *tvai^nat αλη^iiα txi*
ησάηv σχ·5αi<Γ«v1ı, xJ rvecumiç *C(ipm n* xj
σvχοφαïτıατ (? ixntdar «>λ« bxntyxirri ó-
χıρ τi ÒζıλıTξαı *Bαρλαάμ* txwyov, i ir A-
xAJupovjXJ τχ *μ£* topru *pi^piuntd* α'v«φα-
vı'vπıi *συμφ*ıχ(* adnZc, xj £ *χαΊ;a trapetióru*
αχρο θ»óv *xictvr* xJ *Aaifitiat rfit ri Xfirts*
iχχλησı» μi-mrfirai p^iixb-

puit ; Marcelli fic Phoriaai fic Sophroa■i here* I
ûm iam olim demortuam & abolitam,
cfefiam Dei audere fabinducere. Quamvis an» I||a» *
rem e fanâis aliqui Filium fle Spiritum fandum
virtutem ve! operationem dixerunt, led Patris,*
de fic uterque ut perfeda hypoftafis, & opera»
tionem habet & virtutem : fic eft hoc commu-
ne nomen, fecundum divinum Dionyfium, in-
tegrr fle fuperplenx deitatis.* fecundum quam
fignificatioocm etiam Pater Virtus nuncupa»
tur. At nobis non de hac operatione ac vir»
tute, fed de communi tripliciter fubGftentis dei-
tatis, qux non eft hypoftafis, fed, naturaliter
fle fupra naturam ineft unicuique divinarum hy-
poftafeon , fecundum traditionem Theologo-
Brum. Unum enim Deum in tribus hypoftafi-
bus, fecundum magnum Atbanafium, cum Je
Deo loquimur, pnedicamus; unam habentem
eifentiam, fle virtutem, fle operationem, fle
quacumque alia circa eifentiam confiderantur,
ac de D«o cum laude prxdicantur. Atque ut
fummatim dicamus, fle colleûiooem five ple-
nitudinem habeamus eorum, que de Deo di-
cuntur, deinceps audiamus: Quod increatum,
incorporeum , ante omne tempus, expertem
principii, fempiternum, interminatum , infini-
tum, ignotum, formam nou recipientem ,
ineffabilem , tmperveftigabiiem , Deum deorum
dicimus ipiu.n, Dominum dominorum, Regem
regnantium , omnipotentem , fa&orem , eondi-
torem, lumen, fandum, vttam , bonum , for.
tem, omnipotentem, fic quascumque alia ex-
cellentiam fignificantia vel caufalitatem ; non
unumquodque eifentiam dicimus effe, fed cir-
ca effentiam : qux fic collc&o fic complemen-
tum deitatis effe dicuntur fecundum feriptu-
ram, fic in unaquaque trium fandarum hypo-
ftafeon ex equo confiderantur, ac de ea pre-
dicantur. *Onmia mil* qua bébtt Petit,* Pµ-.ı;.-»
funi ; & clarificet) f*m i» tu,* Alioqut Virtus
Patris Filius appellatur , aut etiam Spiritus
fandus, tum ob alias caulas, quas Theologi
prodiderunt; tum vero maxime, quod tota
virtu» Paterna Filio ineft, ut magnus Bafilius
ad verbum feribit, certans adverfus Eunomtum.
DQuomodo igitur equum bonumque fuerit, pe-
rimere naturalem fic communem tripliciter fub-
fiftentis deitatis virtutem, per quam Filius fic
Spiiitus fandus Vinus Patris effe a Theologi»
celebrantur ?

Poft hxc juffu potentiffimi fatidique noftri
Imperatoris ac Regis, rogatus a magno Char-
tophylace fic principe Philosophorum, quilibet
ex cpilcopis fic Senatoribus, fic Ecdefiafticis
prxfulibus, qua quifque in fententia effet, de
his omnibus que diâa fic examinata nunc fue-
rant in divina fle facrofanâa fynodo. Et om-
nes fingulatim nihil ambigere fe de hisrefpon-
derunt ; plurimamque gratiam fe habere facra-
metropolis Thcffaltxiicenfi dixerunt .
quod concordimme cum fanais omnibus fic lo-
cutus fit, fic fcripferit ; fic ad patrocinium ve-
ritatis, qux fidem fpeâat, tantum diligentix
attulerit; fic tot contumelias atque calumnias,
alialque injurias pertulerit, ut refelleret Barla-
amum iftum fic Acindynum, fic cos qui poftea
ufque nunc exftiterunt confemientes ipfis, qui-
que a tradita nobis a Patribus in Deum fide
ac pietate Chrifti *Ecclefum deducere molie-
bamur*. Poft omnes poftretno pronunciavit et-
iam vere magnanimus fic rerum divinarum
feientia ioftruffiflimus, fereniflimus, fortiffimus,
fic fan-

·Λ fanâus nofier Imperator ac R.ex, omnibus A
^6S?n <<<..>>___***<!*l'>.-- fenatoribus ,
,7^ tum iacratiflîm» cpdcopis, ut moa eft in ta* Liban, dOmims Joanna Cantaauenua, ita definiens: Magnum improbitas malum eft, etiam in terrenis iftis humilibufque rebus; cum Ûc gentem totam valeat deftruere ac demoliri: quando et que ipfi contraria eft *jaftihr,* ficut fcriptum eft, rlroar gratraa. Qpod fi autem in rebus infimis improbitas tantum eft malum , quanto magis quando in divinam majeftatem loquuntur, qui prave.fentiunt? cum et irfa quae in Deo eft veritas injuria afficitur ab his qui ipernunt eam; qui vero eam diligent ac praedicant, quique ulterius pro virili esm detendunt, injuriis vexantur ffi Cthimaiiset igno-B minia, ab his qui perverfa (ementia feducere nubas conantur. Ego fane tantam intueor cum fandis confenfionem, in his qua: dida funt a facratiffimo metropolita Tbeflalonicenfi, & in Stis ejus, qus modo leda fuerunt ad de- onera pietatis; & tantum diligentixfandos attuliiTc in fuis lucubrationibus pro divinisdogmatibus proxime propofitis, ut nemo eorum qui velint cum probitate & aequitate vivere , ampliorem ea velit defiderare. Pro his autem quse funt a beatis Chrifti difcipulis & Apoftolis, et a fandis atque œcumenicis fynodis , faodifque Patribus, de Deo tradita, tanta mihi alacritas eft, per Chrifti gratiam qur in me eft, ut paratus fim, liquidera mihi vel C una fuerit hemina (anguinis, hanc effundere prompte pro illis. Gratiam autem habeo etiam ei, qui eft fuper omnia Deus Dominus ct dominator nofter JESUS Chriftus, qui magnam miiericordiam fecit nobifeum.* cum placuit ei manifeftari ac ftabiliri hodie fidei veritatem, nec pafliis eft aliquid ex ea convelli , aut concuti ab his, qui inultis conatibus & dolis ct machinationibus eam pervertere ac profierneie ab annis quatuordecim moliuntur . flad.cnus lane quiden diviniilirr.us Imperator .

tUu^tiu. Poftquam autem profedutn eft hujus facrum ac venerandum cdidum ad fandum Montem ; ut qui ibi intelligendi vi ac virtute excellerent, convenirent ad lynodum convocatam in hanc felicem Magnam Urbem ; nec illi poffent proficifci, tum ob itineris longitudinem, tum ob moleftum anni tempus ; idcirco duos ex Monachis faccrdotibus virtute & dicendi vi eximie ornatos, cum relatione ad potentiifimum fandumque noftrum Imperatorem ac regem , ?[ua indicarent fe fuam fententiam feripto ad ynodum mififle. Surrcxerunt igitur qui milii fuerant Hieromonachi, & dederant fynodo tradatus, velut commun» toti Monti Sando, 2uos ibi confcripferat, cum adhuc ibi cum ip- • degeret, facratiflunus metropolita Hers-
t^tta clee, dominus Philotheus. Protulerunt autem
'«MardU inde miffiun feripto omnium fententiam: que
ΓΛ audientibus cunais perleda, confcotirc & ad-

ntç *μχtφ* àxtfimrn* -χ · μ*Γ«λ·φΜΓ«η. »v« ANNO
τυ <c nl θττ«' <·*&, >«Alu^rwm 9 x/xrr/- olklsT|
F'C >Ç «ô*·* w» <ώ**P*™P «ô ÆerAdCc , ui·.
T«m»y r *xa9iSpttt «ξβτβτβvτuv ffS* τv λ«μ-
aapararev *χvγχλχτιχϋ»* >Ç i|3 *itptrràruv àpyn·*
pin»t Jrxsp Jd *»ιμφ** C» v»7 wrvnrc , χό-
gt·* ïawW ὁ KoπιXMζ&vX, ί/βiχα'μΛ«·
Sri μΐγ» ή *aSttix χαχλ»,* a} ·'·» *ifi Γv»v»*
rww *x/Kfitpiwt* «Motori** *·Λ·» βχpαv-*
rat xj aatturxercr ìαιχ'μξvov * ·'»« >Ç η' ι-
Htn/ev TBi/TM v' Jne^tlm, χβηî τ» *γιγpχμ-*
f&'tir, v4>·< »θ>·. fi Si iri* ijiî «ana η
βiiiχήτ swrr-vy *μiγχ wit , riry* μβλλov ,
Jm, *tit η 9iiw οψ®** λ<λ«τηζ, *rapi $S*
xaaüt ; {, τ£ β·^_
9(4» âStxiinu xapà rùr àjtrinu» wirlui' xj
Z TBorw *ripytrtK* ιζ βκπoφûττβττκ, »r/ *Si* >ζ
ffuvn^apïmç opoc *Sujiaptn , iruptàÇwnu* >Ç
β-υχφσπλττM xJ *Sta&à>9Mmu , raptt* i*J3 Ce
tacrpe'w >M*μ» »λβ>i» 7«i·χλχ *trryttpi»-*
ruv. iγ ^ev naaùrtu ipi rûù <9pèt iylout*
σuμφv»ÏΛT t ÎJÎ *rapà . ri itpvmrov μη^βχo-*
λι'τχ θκσαλβvιχη λιλi>μ»H», < *vùf* «vayvai-
•ÿirruv aura *ηγγpχμβχη» fît e-UMiyatia»*
tv? *Ærtfifiaf·* iÇwreiÎTV» xewa/xrvie τ« ά-
γι'α <rx»Siù t» [τoΓi t'xdttt vuγγpiμμ&π»
*Ù9tp *pW4[Îpu» άpτια» 9ti»» Stypàruv ,*
ù; μχiiiβ iÇS μιτ' X^vvμ·0*ÏM»>κ *ζpv t'9f*
Awruv, t Amw TttvHjf f'&Xire/ζητη«·«. *Crip*
Si ut *λΓi Tf μΛκv&ι* ra X^/Γv *μ»9»ïηι7*
>Ç άχoτβλoζi >Ç nt7c *àyiatt* >Ç or«vp|vrx«7(
e-tLuaJ*;, «Ç ro7; *àyitn ττβξβη η9ηλiΓηπu9*
τoτiτvv τ· iv ιμoι <9pό9uμo», Sià τη ιv *i-*
μoi 1» Xfirà *Xrtiï&'i* «» iιv/μ·4 *t4vai»·*
rtf' μo< <? μι» χvτiiλv ·ρoσi> α/ματΦ* ,
τηύη(ÏM ιχχιβι *<vp9$ùμ»K ùrip* cuirùr. *yàtff*
Si tyu «J τ« *itt* ratvrwv *Θψ Strwirp* xj
au&v ήμ»» Iηβ-i XtiTj» t *Srt μι'^Λ iΛιφ* i-*
roiurt μ& τμüv , Xδoχησ-α φατιp»θiiv«τ
rvy^OluwM σ-ήμιpoχ τîα τvi Λ'σ-iOπχ «-
λήθ*<», >Çex i\5» *raparpaaHvat τι ηύττκ **
> σαλXθηχβι *rcqà* $ πoλλβïi *iπχαp^μηη*
<? iολκ; χ,' μηγβ/ημαστv ZrzyHpwrj» *nvrlut*
tri nc^aparufiSiK» «vwurrw vin *S/arpi^mQ*
xaneütrai. nùm μ$î «y (N *5t49niï& βχ-*
σιλ<£;.

EvU jf «τiλûθv t»t»tb *9m»* $ ffrrrè» »p·-
Γα^μ* <£ *trpit* ts *äyn» *p&»* «» «» '< '*
TMTbl σ·'χui<ΓH (? «ffTj· *Staffpovη ii»ιξημή<τv~*
ew tit f Karti f £$βîμov» ηûτη» μτp^αλoτ··
λi> *ïuγχαpoτημMιu* eiWey· *itiùftt Si Sta*
■η τβ *rit »Si μüκ9*, <£ τ/u ri t^i Su-*
%ipt4toi ixtS^irat ix t\t^-e»9Sôo ήÛ *itou·*
μι»» μηβτχμ» ^ptrf rt* (? λβΓ» *ïψviΛAημi-*
»8S *>μvχβ'ï t $ *àvafopà» «rpit 9 xptmuè»* vi
άγη» χμû» aùroxfânpx Vf)
Λïβ-o,Πι «ü4 *tyypofw rUi atxtiai γvάμîiβ*
τp r^uiSf «χiτκλβ.». «tifitew xv ot' *ημφ-*
9intt itpyMurytti w' *ifiSwuo* t* *wttSn*
ύ Xtoii TM *àTi» «put rtorèt, St^ai*
rvvtpyà-^em iui tri raptytintf μττ «ju/fto
ùptirtnG μ»ιτp9ï9λiηι Hpβχλïiη xùcjto**
♦.'A«3w. *αμαiμιvκι Si* rv TtuT *txh 9t» ημ-*
♦O«

ÆSi r^üfntithinn, nmas, r^u^-rirulrv- ,

·>*·- »m^«propwr· JrtriA«TÙjiipti»TW^WTpewX/Tp ©KtreAw'®», it· wttmt^teririuint£n0ei^ «λ»θ«Mχ* "nSw ii <riT·' ·Γ«* ·&* ···»· HfMÜc It verte «i ὔξρ&ρηάά·· ό rn Te/χλòv tpi froc iηλιΓ·ρφ.v Aλìξιαη T φ itpûv Bλβχlρτηï, θ«« φ/ <φ< ruvalac χ*-ejert Xusüt XSH më τii £ηβή^ ètvfl·» yitiK, mn' tiwfii «M «epMfUaro riüi vid TO «pexf^t/rov σχ»'ψM» qpj i^t'runr raoirr-lty*tt qfi lit nptim ifi nhtt ruvrirxèe τβμ» tit éierfitttirat imwftvn^, ii qfi lirtt tv«74u<M , f μίν &φλMμ tχμμ» B W' rdy Axrriu^ . Aie rie <ëra ri w >m rit

^»tnrt,trt rtfjow τύ β»μ t tjJ βv· X /Γ» «y«S/Mrrr StwtK Tvc H SU· eNtpeMTBt xj «HMta£c C^tX»>-χβirrac ùuàtt ·μόφρ·HK, xj «vAmc ·γμ £ vυμμ·&M <ui$, «v·vφMτκ η ›ζ ànCtà· vac ιχ·$* ï χ«θ·λιχîκ κ, draca^niiriXej-ri ιχχλχσ/βκ , η μη /MτημAχθ^O , xj τ£ -ti Xtir* αïΛδîμβπ xetSuitCefàaijfyt. xj Tvc xMMwvrntf TtiitK Cjt ΓηiσH arxsrMuirvc ·X*A** *î <ββ'IH › f/xraif λι^ηφγïΛ , tùc «gerrae η.τvγυμ\ûμ3μ . rie J* o'χo tbtuv βv Wtpieffifnt , iÇ μχ ΰξμρχρ* ? xipertt/t ·»ruç, Aμ/τυμΛήτv ju^i μïηvτaι, ηï ιμ·ι-οι χβθυvβββiλo/φ, μπΛμτλχ^ή.'η it yn· fini ιζ βήβ&μ·τιζvηι 1ïui π wxjutLv χλ-χ4oξ/«v i τ« Hf τiλφ- ιμμΛηβατα ηὐτρ9 μî μivη t<, xtepnlar τîὠ χχτ &ή 'fluey ›λ›&χ xJ fit ιιρητύ ιυ drflr.irgru apwtffifSx , μη-$«μ» vint ύχβζιβûïζηπκ, χ«ηìτχ>ì»« »7« xviBRrç ιιβφκκη ›Ç αχo'φαβτv τη iyioK iÇ wxap^utxxi iβὒμγ,ζ «ruiole, iηυζoμ$Mi · irt rit μ5μ› «pensif ›C «apoiraju^ie; «Ç rif -- «rtCUaî txS/xxrac, Ht μ»ταμιλoμ^M^ «\nt tit itpttetukv ηρβiιχόμι^»· rit it ζιβ&ïττυ , i s-iwapwa^nt; η ι£ iccpetrupirnit ,μπvμι-λoμîηκ αλη δv Xj fnetut , (i ifpttarurlu/ xara ? o/xhov rxaror βαδμiι ·Bρ·viïχiμ»· O«· «Mà iÇ tint tnp9* τφ «xrrvnjv , ni αvπi τoτ» ·4>ραθ«η i φρηύι , i λiT·»» η cvyypf^èfSfiW χάη τi "ρ*ήτ9 &καβλovi· χ»)i· μiλλo» 5t x«nt iJJ ïtpiv SseXoy·»» xJ ttiç iχχλχ<τ<«; «vr>k,ri cuira χατ' cuiri φχ-φτζβμτOβ, ›Ç t‹› euirj›· χαπιîάρ χα^uio^λ-λoμ^u , tin τ îîρvμîι/vτ ὠι nt fin r Xazx£r. «T? μivτη τ zeMotxrc px^irra itpüTuny μη-τρoττvλ/τη; , μη3i\ λ*), '* ρ ypaçani η ιζ φρovi>ηχ μιτ c^tnfwt xera-λαβ4ηκ9 μi^·v ii ï ^tétar λβγiηv χ} τη; awrit ημûv Aatfitixt ·»« βρββ-ηχo ὒχιρμχ-j(ivn9 «x àrùnpat eamxxrt ?JJ xcrr' cuira, μαλλoτ ii χ«πi τη ri X(jri iκχλπτiβi i· pf<r£fA/Mir , aîf ›q ai <9pnhi erwaiixtu ·ήμαι ιχ^i-δμ' α'λλα x£ aV^ctXi'fctm £ Os^Uctc Xρόμβχo? ›Ç 4ρ·βΓ»»«TX» ›Ç Oβχθό» τηύτχ ««oφαooμiθα. !ru γ«iρ ›Ç t' ininut «nutiiatt ixfifxtt npoCxvnt ιiμη tfyrtt ««· $ὐ"ρ «y ri αβ-φβλii π £ βîβκ/β>.

t«»e-Aftipulari vifa eft facratiffimo Metropolite The!· Si verii» rem. Atque taac quidem ct torus Mens Santa*.

AMNO CHRim ·JS».

No« autem omnis congregata in Triclinio fie nuncupato Akxiaco facranim Blachernarum , divina et facra iynodus Chrifti gratia, etiamnunc pro pietate cenantes , et accurata coovenienteque de tdta pTOpoiitis deliberatione et examinatione &âa; et priores fuper his fynodicos Tomos' velut pietati maxime confentaneoe confirmantes, vel potius iifdem inherences , Barlaamum quidem ct Aciadynum , ut qui in praecipua ifta fidei capita infultarmt, ®««o «fipuerint, qwmdiu faere lu-

Λ COOTjai Λ<1ooι 1(que iHj iemire, et qi|Ot. quot penitus funt ex eorum fataooe, condemnatos et projeta» ftatuimus a catholica et Apoftolica Chrifti eccleiia, nifi poenitentiam egerint, et anathemati a Chrifto fubjicimus. Eos item qui communicant ipfis in do&rina, excommunicatos habemus, et omni eos facerdotali funâione, fi quam habent, exuimus. Qui lunt autem ab illis abrepti et abftraâi, neque funt ex principibus hcrefeos, fi quidem impoenitentes maneant, fimilibus pcenis fubjicimus . CEos autem qui poenitentia duâi fincere anathematizaverint ejuimodi pravam opinionem, et eos qui in ea pertnanferint ; non folum in communionem pietatis, fed et in facerdotium Jubentitfime fufeipimus, nihil otr.nino eifdem detrahentes; juxta fententiam ac judicium de talibus fantae & oecumcnicc feptimx fyoodi , qux définit .· Eas ^idfm yù principe! & antifti-tti impietatifyte ajjertarft fxermt, ne φαάηι β panitentia ducentur, Mvn/M in Jactrdatittnt re~cipiunu: f^ù Mtm vi abdufii, abrepti, aJjftra-flipte fient, β vere ac finctrt rtfipifiant, m fa-terdetitem pre Jut fingnlat grade fitfeipinuj. Sed & fi quis alius ex omnibus eadem aliquando deprehenfus fuerit aut fentire, aut diene, aut Dfcribere contra facratiflimum Theîialoniceofem; vel potius contra facros Theologos ipfamque Ecclefiam ; eadem contra ipfum decernimus , eidemque condemnationi eum fubjicimus; five fuerit is ex ordine facro, five e laicis . Ipfum pneterea fspcdidnm facrofanâum métropolitain, quem nifiil fcripfifle aut fenfifie deprehendimus port exaâam difeuflionem , quod diferepei a divinis feripturis ; irnmo vero pro ipfis divinis litteris & communi noftra fide, ut par eft, decertaflê; non modo omnibus, que adverfus ipfum, vel potius contra ipfam Chrifti Ecclefiatn, coojcâr funt , tragis › quemadmodum qui pridem prodierunt T®®nodici, fuperiorem habemus; verum E etiam certjflimum fidei defenfiorem & propugnatorem, atque'ipfius auxiliatorem efle pro* nunciamus. Sic enim dc qui in illis fynodi tomi prodierunt, habituri funt , quemadmodum jam nunc habent, certitudinem ac robur.

His

A'JN® aj»·.

Hi» ita pera&is, oon fine Spiritu» iaftâi A auxilio, & gratia, reliquum erat adhuc, quod enitebantur omnem occationem auferre volentibus criminari; ut que in facratiilimi Theflalooicenfu lucubrationibus adverfarii Ecclefia carpebant, ne ea quidem ipfa tranfcurrerentur indifcufla : quamvis in iis qu« tunc examinata fuerant in facra iynodo, bare etiam omnia fuerint comprehenfa. Hac itaque cum inveniflet potentiffimus & fandus Imperator nofter æ Rex, dclcripta fmgulatim ipforum manu, flt nobis ea dediflfet; nos unumquodque eorum ip facratiilimi Theflalonicenfis libro lefimos ôc expendimus, convenientes in Magnam xclcfiam & fimul diem totum agentes, nec femel, fed iterum, ac tertio, ac fepiu». EtB ThaffiilonicB quidem facratiffimum metropolitam etiam in his confennwtcm reperimus facris Theologi», per Chnfti gratiam defenlorem veritatis , que ad fidem pertinet ; bos autem, etiam ex his qua feripto depravare & calumniari conati fuerant, in multas magnafque hsETcfcs incidifle. Nam & his, qua a Theologis totidem verbis difta fuerant, manifiefte & conftanter contradicebant, et dcificatiooem corporis a Domino aflumpti creatam aufi font profiteri ; & eflientiam Dei, eo quod fandi dixerunt ipiam effe inacceffam & imparticipabilem, corruptricem effe arbitrari eos, qui de ipfa fic fentiant, (oh audaciam prorfus impiam·;) aflirmanmt.· idque cum Deus MofiC durent; *wMat facem meam, & woet*· Verum etiam uui requieverunt, juxta prophetiam, fuper notem ex radice Jeffe, fcilicet Dominum noftrum JESUM Chrillum, feptem fpiritus, hoc eft, feptem operationes, juxta divinos 'Theologos, divini ipiritus; quas facer quidem Zacharias feptem oculos Chrifti praedicavit, refpicientcs in univerfam terram; divus vero Maximus naturaliter ineffe Filio Dei Theologice pronunciavit ; ifti cum rebus creatis collocarunt. Et his plura, qus nihilo minus ad impietatem ducant, nec numerare facile eft . Quamobccm et ob ifta ? nnatio illis, nifiutique poenitentia ducantur, confirmata eft. Et que fynodice nobis nuper cum Regia ex Dei D gratia Majeftate examinata fuerunt &conftituta, & cum divinis Patribus univerfis, & prius celebratis fuper hoc negotio facris divinibufque iynodis, et fynodicis carumdem Tomis.* item legitima in omnibus & canonica hrc fententia, (cripta fubfcriptaque nuper, immobilis in omne fieculum obfervabitur, omnipotenti virtute et gratia omnipotentis et magni Dei ac Salvatoris noftri; pro qua, et per quam prxfenti certamine perfundi fumus.

Habuit fuMcriptiones exemplar, nibris quilitteris, utnufque diviniflimi Imperatoris, "Cî

Tv'ruv le «rut ôtCatrnjy, μ avdC 14 τχi——..— *η* «Γ«θϊ τ»<£μ«τφ- β·ια»ρΓ««i *4 χ*ν*ι* cïnusn Xotrov *lu trt <9po5up*utt*i rirait atria»* ■»›·· ÎJJ βχλομι'π* *gtTtàcSeu Tftiatpüa « μ* Si* àrtp *cl* swç *ri itptrnrn* θιαταλβiiχχ *ανγ-* ⁄ ·*γρiμμΛτη ia attritui tvtäan ·!* rit ιχχλη riot χολιμ/vr, *μ** le *nùm rapeSpetyuüa ctfiaratatre· ti* i$ β··' ήû é£ern«Sonar *ia rjî &If rutiSp rin*, iÇ Ttore *rear** η^λχ'φ* Ot^τα». *£piyni* Jv *nim rï xparrifu* x} «-*yht ipàia* euimpdwp®·· <? *fiueihita xarnytγρβμμiν»* χαπi μιρΦ* *rape* τ* ε'xM*aw £m-P: ❡ *npii iμβl tbûhx* loïns, *ημά* exaroy t^uv ὀ Tj5 /tpairrir» ©waXew'xv *Ct&Jy a-*^ητσαμÏ» , <r<wfAO«ms xani Ἰ4v *tvûvnrte»* xj *ruυXnyatρΣraσni* ; άχ άναξ , αΜα ›Ç *ιι τ& χ}* χολλαχι · › iw /φ θ«σαλοη'χ»κ npairunv *μητρβηλi-llu>y ιζ ia rintç* σι!μο·»·v w7c *itpois* ^w-λòχβi; *Æpejjtyty* xJ etuoiyopw Xgx» χα' σι *1χ κατ' &ri(keen* βληθώκ' <ώτ& le X^αφ' *ia iyîpά&κ Xietrpifut* ιζ χατχΓβρ«v exr^Fiρκαν, χoMαZ ›Ç *yxyibtti «iptartrt* χι^ιν/-tswtuç. t>7j π *yxp rape* θ»ολο'χ«v p'tj-tùç *κ'ρημiμοiζ φΛ\ιpû Oîιλiy&τκ Suriam , ri* IwxoraJ ·ρ·αλi(μ«η CXT<r(u) ⁀ μη<Γβ, *Ή*

θιβ, I/« τ» rapa τ *àyiatv tipnüat Ttiùrlm* a«poCTf'Aaro χ} *άμîδιχπτ , φ$αρτ/χηχ* hw *νμιζατ ni Sru* vefci πώτη *φρούτα; , ‹3* νιλμικ Ιοαπββi, are$ryam. £raùru *η Qti ·gpii* Mskw *eipuxim* · «Ifk iψιππ ri «ρό-*rtnia* μ», ζîβvπo . α>λά x? *ri ilanam ιανμû»* xam *riù* ·ρ·φητ«αν eri' «i άνθο ri tx τχi *ρ'îζιк Itrau y Saihuin ria* xctiov *ruit* Inrwv Xtirer, irnr τvΛ'μαηι , Tarife Tof *cptpyùai χβτùη îipù 3ηλ4ρ** ,τi *$ύ* ττv&μχη , « , ·' μi* itpi;* Ζαχαρία; irni όφθαλμβi τβ X^μ'l *βτùμτηβτχ ivi^nams iri Ttarao τîώ* «It Μα/ξ'μκ *φυσιχωi nûm ^pariiaeu uif ri* θ»ï *i9f*·Ao'yiwe», iφ χπβ-μα'α» ιταξα» · $ τ4 τλM» Tb'rur (£ μ»I6 »tw» *tiç ert&iet φl-poaiUy* «It *Λ£&μM* paleey. *iiè* axo t^tu» *ï xamitxn ηηι* , « μχ άρα μ/τîiμιλχ^iiπ, *tttxvpti&i.* xî w auMlnuxf *^ta àpriaK y* Y' ex Θ» Car/XUac c^enu^evnt xJ *Staeyav-t^iartiy* ›Ç *dsfaç aarrpàri τiη,ιζ ηT «po-yt^i^iaaut* τχτχ χβi^ιχ *itpaùi* x} θπα/ ru-E *tiiny* eg wc ft˘u'nïî σιαι·liχ·7i τiμβ/ -x} » *ta^^9* Ste vttvnw* ›Ç xerwrxH «vni *4fo*s* , ΓραφΛ-α › vτ·>ραφ·7αα *eprte , α-xt'anirf ms αιι»α* Ϊ *vùμτβσπ ιικηψ^ήη-aatty* τρ ra'nw IαiNτμiχρ. *catpytiç ιζ χi^η* τ» ravnIuMÎ^M ›Ç μη^αλχ Θιi rwnîpxs χμάιχ* *ùrip* XS ›Ç le* Is · *rreçan iμï9* «Γχ)χ xwrar .

E?χι» υχβ^ραφάε τ· «pwroww, lea *ι&i* ypdpyMtmï, OMoro'ruy ^arAe'w αμφβτip·*, τ·,

ANNO
omen

ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΤΩΘΕΩ ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΑΕΤΣ $ ΑΠΌΚΡΑΤΩΡ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ Ο ΚΑΝΤΑΚΟΤΖΗΝΟΣ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΤΩ ΘΕΩ ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΑΕΤΣ ΚΑΙ ΑΤΤΟΚΡΑΤΩΡ ΡΩΜΑΙΩΝ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ.

Δη! *ll Ÿ etCerninu* t$ *wrfjap^nni yetpk » ',* Ket&irac *t'Xiÿ* 0as K**γ«>τ/- ηηλη* *η'β Ρ*»μι»* >ζ a<o/*mxôi x«r^- «ρχ* · '

B

O tutmvk μχτροχολιηκ Ηραχλώκ *apMpof ¥ ύτιρτιμ*»* >ζ Εξ«ρχ«« τβίατκ θράχηι >ζ Mxxtïon'crç,

O tuxhvôc μ»Τ·τολ/τ>κ θκσ«λ·Νχ»Κ , ώτ/ρ- *πμ& &* Εξαφχ0* χ«<πκ Θiτ7βλι« ,

O TtJXMVtk μητροχολ/πκ Kufixv,xai Εξβρ· χ0* γ«ηκ EXXntrrdmi, *ρvlνη* .

O μη^οχβλ/τηi ΦιλχiΑφβiβκ, *ύτιρτιμο wi* Εξβφ· *τάπα* Αυi/'α χαθιΑτχβi xpr- τ? Ρ«μα/'«*ν, MexettK.

O TBXHHt *μητροτνλι1ικ Χ<χλ«ηέό»0*, ΰχιρ- ημ9* χ*<* Εξβρχοi Β/θηπ'βi, I«· *xvCl·*.

C

O /υιητρβχβλΖπκ MtXflty/xw , *καθολικό* χ^τπΐ F *Ρνμαιη,*

O ntïtodi μη^οΓθλ/τi) Apocrcxft χα? *tttp~ Ύίμφ·* .

O ïux«vèc *μιΐξπβλî-ηκ* Πονη»ιρ«λΗ«5 ιξ *ύ- ■χίρτιμο* Mt^dJrsc.

O TtiXHvèî *μιβ>9Χθλiτ M* Πι^ν x«r Πχ^'β, *ύνΐρτιμii*, Γtup^tas.

O tuxhvôc ^η^οχολ/τη Bsp'po/eç *ύιπρτιμο w* τον τβχον *ι χίχρί» rί* Ttxxvwv , ΰ/ο- ηβτο .

O ntTHvdi *μτΐ^οιηλiτ1K* Tpeiffàïwc xx/ ι''D zt'pT/μoi, Νηφ»».

O TuirAydi μχ^οχολ/ηκ ΤρβΓανχτόλi»i ΰχιρ- τ//40i xflu' Εξβρχο χα<πκ PoJôirw , Γiρ· *μβα^i.*

O τπχMvάi ^η^οχολ/τηi Σî)λυ/3^«« Ττiρη- *μ» κλι* τον τοsoy *ιιΐχμν τβ* Κοτυβήi « H<r®'« .

O TuxHidi ρσι^οχολi?η Εΰ»ρ« *vvίρτιμο* hsh' ve Torov *ivίχμν* **τi** *Et/getn»*, Γ«/3ό»ή·

O TttXMvèc ρ*»1ooχ·λ/τΐ| A/uerptJ»« > χ«ι ô- *·κιρτιμκ^* K«M/r<xof.

O *nwii μητροηλίηα 'Σφiχίβ ,*λ› *›**?' τιμκ,* Eju<r//3<«ç.

O *mttÔJf* /umÇoioAi'tuc *Atnt* x«/ *ύχιρτιμοi, Δβοιιΐλ.*

O TOTioôc μ>»τρβχ·λ/τM Bpéaec , £ *ύ^ΐρ- τιμοi* , θiβÏMρητ#·.

O τηικνo'i μη^·χολ<τ>κ MaJJruv ›9 ΰ»<Ρτ/· *μ/ut,* Iαiχιιβ^·

O iBWMvèc μη'^'οτολ/ηκ Β/ζώ|$ xJ *ύripri- μβ* , Nιoφυητ.

O TUTcnsi ροιΐ'οχολiτ» KaMnaoArttç, 1 κτiφ.

O TUTHvàc pax^axoAiTUC Εξβρολ/'o.

JOANNES IN CHRISTO DEO FIDELIS REX ET IMPERATOR ROMÆORUM, CANTACUZENUS.

JOANNES IN CHRISTO DEO FIDELIS REX ET IMPERATOR ROMÆORUM , PALÆOLOGUS.

Per manum autem venerabilem & Patriarchakm, Calliftus mifericordia Dei archiepifcopus nove Rome , & «cumenicus Patriarcha.

Humilis metropolita Heracles, Primas honora* tiflimorum, & Exarchus totius Thracie & Macedoniae, Philotheus.

Humilis metropolita Theflalonicenfis, honoratiflimus, & Exarchus totius Theflalic, Grcgorius.

Humilis metropolita Cyzicenus, & Exarchus totius Helleiponti, Arfcnius.

Metropolita Philadelphie , honoratiflimus, & Exarchus totius Lydie , & Catholicus Judex Romeorum, Macarius.

Humilis metropolita Chalcedonis, honoratiflimus, & Exirchus totius Bithynie, Jacobus.

Metropolita Melanici , honoratiflimus, & G*> tholicus Judex Romeorum, Metrophanes.

Humilis metropolita Amafce , & honoratiffimus.

Humilis metropolita Pontohwaclee, & honoratiflimus, Methodius.

Humilis metropolita Pegarum A Parii, honoratiflimus, Georgius.

Humilis metropolita Berrhcee, honoratiflimus, & locum tenens Tyaneniis, Dionyûus.

Humilis metropolita Trapezuntis, A honoratiifimus, Nephon.

Humilis metropolita Trajanopdlis, honoratiflimus, A Exarchus totius Rhodopes, Germanus.

Humilis metropolita Selybrie, honoratiflimus , A locum tenens Cotyeni, Efaias.

Humilis metropolita Eupro, honoratiflimus, A locum tenens Euchaitenlis, Gabriel.

Humilis metropolita Amaftridis, A honoratiffimus, Callinicus.

Humilis metropolita Sugdea, A honoratiflimus, Eufebius.

Humilis metropolita Æni, A honoratiflimus, Daniel.

Humilis metropolita Bryfeos , A honoratiflimus , Thcodoretus.

Humilis metropolita Madytorum, A honoratiffitnus, Jacobus.

Humilis metropolita Bizyc, A honoratiflimus, Neophytus.

Humilis metropolita Calliopolis, Joieph.

Humilis metropolita Hexamilii.

Humi-

Humilis metropolita Sosopoiis, Theodofius.

Erant & ifli per fus fufiragia, Hadriaoopolitanus, Stauropolitanus, Didymotichenfis.

Aderant in fynodo etiam epifeopi, fub Heracloenfi quidem, Panii, Cariopoiis, Pamphyli t Athyrr, fub Theffaloniccnfi, Campanus: fub Sardiano, Synnadorum, Sc Elcutheropoleoa.

Oiaiffa bac A» atutnut^ ptfa fatrt addita :

Humilis metropolita Didymotichi, & honoratidimus, Theoleptus.

Litizitxes metropolita, confirmans fubfcripG.

Magnus Chartophylax fanâidimr Dei magne Ecclefir, & Philofophorum fupremus, Empatis.

YJbfa^nus Vaforum cuilos, Euthymius Apocaucus.

SacelJarius fanAilfime Dei magne Ecclefir, dc Archidiaconus, Michael Cabaûlas.

Referendarius fanâidimr Dei magne Ecclefir, Manuel Silvefter,

A fupplicibus libellis fanâiftime Dci magne Ecclefir, Theodorus diaconus Perdices.

Cuflos vaforum venerabilis Regii cleri, Georgius diaconus Perdices.

Pnsfeâus facto ordini fanâidime magne Dei Ecclefir, Michael diaconus Maniaces.

Prefies mooaftcn'orum diaconus, Choniaics.

Habuit alttraat ftAfittptiontat fimiliter primaeaittat txtiapUr, illini qui pefita fuit divimjfiuttu larptrultr ae/ltr, .mot boc tdtiia :

Msjcilu mea cum debeat fubcribere prrfenti tomo, þrius edito a potentidimo fanâoque folo Imperatore & rege, parte manibus tnec, & a divina facraque fynodo, ad confirmationem quidem fandx Chrifli catholice & Apoftolicr Ecclefir, ad abolitionem autem maxime impir Barlaami & Acindyni hxrefis, (latuit ac definit, hunc ie ab ea fuicipere fine uMa immutatione vel imminutione, abfque difcufiione & examinatione qualicumque, tamquam a Deo feriptum, per fanâos qui in eo loquuntur: fufeipiente majeibte mea & ampleAente que & prrfens Tomus admittit ; anatheraatiuute autem queeumque ipfe anathematizat. Et quidem contra eos qui divino hujufmodi facrOque Tomo adverfantur, (latuit nujeftas mea & verbis & faâis infurgere, & famquam communes Ecclefir holies infeibri. Eos autem qui huic adhrferint, favore & benevolentia potenti profequi. Hrc vero (latuit majeftas mea, tamquam a Deo conditura per ipfius gratiam Defenfor & vindex ipfius *Ecclews.* Porro ut prrfens ediâiun maieibtis mer firmum & immobile perdent in omne rvum, asm fubcriptum ei ab ipfa eft, tum fanâo ab tati manibus meis veluii (aerum donarium ferons appendi: prrfente potentidimo fanâoque meo Imperatore ac Rege, patre majeflatismer, dt faoâidimo domino meo eecumenico Patriar-

AO TUXMTCÎ ^gJsraAtnic ZwfexeAsec, Sm- J»m. T CHRISTI

Herr ιζ *Sta γπιμ*9* «m,o AdejrnwArac, • ΣτβυρβχβλiMi, · *Δώυμοτώχ*'.

Γiχρiσ-β» τρ *aujuiSf* dx/rxaxw, τβ *fty Hpatàfias,* · Πα/fe, · *KattmrêAttKt* c ΠαλφiλΒ,· Αθυρα· τβ *Si Θκυχλονiχικ,* « Καμτ«>/< · τβ *SapSttn, i* ZuvaJur, • EaX-5ι/>»«®Am»c.

Δ/χληθάτη τβ *Si·* wont, *Snpav qpanti.* dnrov.

O tuxmmc *μιi^·τ·λi'Ιικ* ΔιiιμβΤΗχβ, iÇ J-xtprrpjtae, Θιολnχπ.

BO Atnr{tr{>K μιιτρβχολ/ηκ *Citpp.*

O *μ»γβi* χηρηφόλαζ τ' *βγινητικ* τû Θiβ *μφχλικ ixxàwlai* ιÇ κατφ* iφ φîλ·-

Ομ/^*(<Γχ4«φîiλ«ζ, *Ευθύμιέ* d *Arùuu/xtf.*

O Σαχιλλ/ν αΤ/νηηκ τi Θiβ *μι^λη ιχχληβτία* >Ç *àp^tStaxvtti,* M/^αηλ c Κα-0·τ«λαi.

O *Pat<t>tptvSxt>9ç* Ÿ *βγινπiηκ τβ Θiβ μ/Γβî-*λ»i Zxxhwtaf, Mererλ ὁ Σiλ/1iΓρ·.

O txt *Stwuv* i *âyittTtiTiK rà Θiλ μι·*

C *γβλικ* Zχχλικ'α;, *QtcSttptf Stâxoyaç* · Γ1φî/«>îi.

O ΣΑοφûλαζ *ηû Cart^ncoc χληρ&* > Γi-'^'* *Stdxwti i* Πiρδ/χ»(.

O txt τi *ttpàt xxmfârtvi rüi iγiντύτη* τβ Θiβ ιχχλ>ιχ/«, Μιχαήλ *Stàxvnç i* Μανιαχη.

O *ipχv» Sttiwt f · Xe-vfta'iiK.*

£?χιν *iripar uToypavir* ·μ«M(n epvnroxor, τβ irtpey ^υορ^υ'β ^Ηβπττβ *βασιλι» ex ήμ«», «ρ·γρΛμμχη* tel».

H 0χσιλi<« *μ»* μι>λχχα üX^ραφH*^

D *rapdrrt* npte, «ρνχτ^οχοτι χαρα τβ xpanue ^owuiMxpenpoς ιζ 3α<πλiM τβ x«-*τρο* τ' *Caneat μ» τüi &Mf* iÇ 7tp/f ffuveje, *t'ai (StfattirH μ$> rüi àyt'aç* τï Xexfe χα5·λαï x, a'xoroX/xnc iχχλικτ/χi, *tti xaSaipifH Si rüc.* α'θωπiτη Βαρλαάμ C *AxtvSujiu aipiattii,\τύτΠ« (? Steefctntirip· >te?at τβτν» vap'* «uirnc «|Mnt«stnm, < «-μχmxi'itinv, *fiaaata ty δοχιμαα-ι'α oiaaStirtvii,* m'c *ix* Θiβ *γρβφiιτη Slà* t'r *aùr^* λαλβνηi» *afiut,* 3iχ·μι'χη μξυ' *rüfββ·atAtisf* μβ >Ç α*τχαζ«μ/ηι, *âxtp i trapè» ήμο ^pcaimUf àta^tualt Si aapaStSàani»*

E ira (? οωτν *τφ* «ναθiμαπ *tapaSiSuxt* ' £ -VV A?? τ√ç *àntvrmpim* τ̄ρ *niiiy ïtfÿ* πμμ *ήτiα CartXtia μ»*, £ λòχβιi xJ fp^4f$xar*«utf^ *Γα>?<», xJ m'c xenec τi *tx-tXtfît; àatXatvn» t\9pii' rit Si ι'μμîνονrυ* τβτ^, αχβïοχή'i dt/MVfrrc τη Juvrrni *à-*ξ<β». nent *Si* tutth >i βααιλκα *μ», tii ix* Θiβ xamreaa *Sta τη* «JrJ χβ^τν *Δχφi*"* σβρ iÇ i«Ληrή *'Iη* «are sxxAue/w. «ici *Si* μή-H» nr *aapirnt ο^iiτμον ÇiCanr* ^'«witw τή *βχσιλάβ μ»* sic *aiaïa* τ âxarnt, κ,ύ-

-νσγι'γρανηι ταρ' βυύτϋί, τψ iyttt θοσ/Acha «-ne> , to?{ ομαυτί χνραίν, <&r«p 'άρον «·

Γαθημα φιρνν aviuvjxa, χαρνσ/α t b xpantis xJ άγι* μα αùnxpxnpf^* xJ ζασιλiv , τi tarpof τη |3«vrAfai μχ,ιζ ri νανχγη/ηίΐα μ* Jforera, τi οιχ»μηιχi χατ ιαρχβ xoei* Φιλούν , r>ti xie) «ww θiλχi ifpii ru-jki'Js · μίώι 0>rCp»»tiw, hi. ζ - M^τ^βτiβ 6» "> aùn-*p«Tup jyj ΡνμΛΪθ9 , Aσά',ïϋ é Kayruxa* ζη>ό .

domiuo Philothto , & divina ipfius fit- ZJZk" fy°- m«iê Februas,, Indidione O«im fepttma. Matthatus in Chrifto Deo fidelis Rex & Imperatos Roixusorum , Azancs Cantacu- <Xm» *ls^ tenus.

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΟΣΡΘΟΔΟïΟΤ ΠΙ2-ΤΕΩ5 ναρ« τβ irpwrtiTM μιiζο· τολ/τβ Θκσαλον/χη xutâi Πα-λβμα .

^PROFESSIO OR THO DOX^ F II) t./, tilit» λ facratijjuno mtir/tpolila Tbefitlaniccn-Jit donnioo Grrgorio Pdama.

Ει Θιο' 4βρi va'wuv, 1$ ivi vivK>v , iÇ ώ ταβ-r, xj ii»»p t» x«v , Cf x«7d >h àγi» τν£μ<χτι x«p' ïμûv φηνάμηόi η inrdU{4irti· μοναί Cf TeuiSr ,iÇ Tewc df μνκχli βτυ^χΰηύ ό«μ«ηι , χ} βîμτ^ωi i/κιρνμiηι· μονβ ή «uîtij 1Ç Ttfùi »«>r»3iî-»«μo . ττχτηρ <χ.χρχ« , v μόηϊ tit aWi«' >9 «i xatnî vx^tu rpdiroy afxittu · μόνο κiτiχ ρ'iζχ τη Cf 1'19» vvX-μχτι $i<φ>μiΉK ^ιότηtv · μόνο erτι a •poxantpxTrtn fJJ yt^vômv, b μόνο $ημ<-vpΓό , αλλΛ μόνο όό τβττηρ, iζ τν£μ«η ύγi» tyài iβροβολX · a'U «v»>£ »'<«5vνατηρ, ,>Ç «iv ων μόνο χατήρ η i£-ρο3ολ<£, · μ^ζ<* W » <vά.μ«η>, τi»· μόνον ώ «Γπo · τ' «Mot Jt xai-ra, ό χυ'η tuiwîçiÇ όμόπμο ·Bî//ό « , άν«ρ^®- «νάρδο μινα^ρονο , wt Jr, ùi ap-χîiχ iζ ρ'/ζiχν >Ç Ttyluù i'^βν fivxanpx" όζβ μόνο «apo xxvTtn τ «faiwχσ-νμάηχ , app'dtr«c , «χαθ^ , $>νηηϊ βροηλθο, «λλ' «' Jmpt-θη. Θiό tJv ix ©t» · βχ άλλο χβθ' ô Θiό , St *αθ' o v/'ό · xn «Jv w'cçiÇ. μόνο v/ό · iζ aer βρό τον ©ιόν ασ·i?>yiiπ. oiv, ùt χiτiχ mJ αρχή 7η Cf Teicrir vobms-vηi Σiότηη ,<v <xiiixs 1$ αρχή ύχoipχμν τi xaÇ'o'i , α'λλ' cu'rix κ, αρχή τ ^Ο^^πον «αντuv, ai ir' ajûrJ νάνηον peyworuv , if Cf μορφή θiβ υ'χαρχβον , κχ βρνχγμον raw τ» «ναι ήτα θ»ά> . α'λλ' ivi σoΛηληρ aitivav iaunv txivawt , μορφiώ τ χαθ' ημά λαβών , xj tx τη ànvapbivv Μαρια dl'Joxr'a τi χα^ό a-yvtpyta τi oi^ïB χνΧμα-τv χνηθi< τι ι·όμ« φù<Γ»<^ < ^uvη^Η , θiό ομi i£ ανθρωχο , xj « α'λη5» Cfav9pw»>>·<τα ytFwt όμοιο ημ7v χαπî xavru τλiώ α·μαρτία t μήνα uvtp Lu θiό α'ληθινό , ι-«α-ι^oη- xj ατριχτν rei ëco ç>or«Č ιÇ θiλημα xj ονεργiαι , μένων ni uuiv 6$ μια i/rocart<, xJ μιτυ τiiύ o*ανθρ«χη«·iv * CfipAiv ηî ·9η « vavm ωi Qtii , xj to av-àpavrva χαντη « ανθρωνβ , <£ vo7 α'νθρ»-τiνοι αiιαβλήηïi ηχοχΗμ^uo χά·θiβ·iv . a-χαθή *> £ iιαμîνκηώ Qiii, ιχω'ν if σχρχi χαθώ' û ανθρ<><o * >$ rw ρνΰή £ javwr xJ τοφ«-.·i, xJ Tf ve/τι· *μî-rx a?ara<· ô; £ *ïf μχ&ïπϋi μ$ τ(α --

Unus Deus ante omnia, & fuper omnia, & in omnibus, & fuper univerfum, qui in Patre & Filio & Spiritu fando a nobis adoratur & colitur: Unitas in Trinitate, & Trinitas in unitate inconfufe unita, & indivife divita, unitas eadem ac Trinitas omnipotens : Pater principio caretis, non folum ut fine tempore, fed ut omni modo caufa fui cffcdrice carens .' folus caufa & radix & fous deitatis quz ccnfideratur in Filio & Spiritu fando.· folus caufa prima & principalis eotutn quzfafta fuut : non folus opifex, fed folus unius Filii Pater, & unius Spiritus fandi produdor. Semper exftftens, & Temper exfiftens Pater, & temper exsiliens folus Pater & Produftor : Major Filio dt Spiritu, hoc folum quod caufa eft: nam in ceteris omnibus idem atque illi & honore par. Cuius Filius unus eft, principii expers , quatenus caret tempore : nec tamen fine principio, quatenus principium & radicem & fontem habet Patrem : ex quo folo ante omnia faecula modo incorporeo, abfque profluvio vel paflione , genitus proceflic, fed non eft feparatus ; cum Deus fic ex Deo: non alius quidem, ut Deus, fed alius fane ut Filius; femper exftDftens, & femper exfiftens Filius, et folus Filius : et femper apud Deum inconfufe exfiftens, non caufa vel principium illius qu« in Trinitate intelligitur deitatis, quippe exiftens ex Patre , qui caufa et principium eft : fed ipfa caufa, et principium eft omnium qu« fada funt, quippe cum per ipfum fada fini omnia. Qui cum in forma Dei effet, non rapinam arbitratus eft effe ex skjuo cum Deo: fed inconfUmmatione feculorum fetnetipfum exinanivit, formam noftram accipiens, et ex Maria femper Virgine conceptus nature lege ac natus, Deus fimul et homo ; atque ut vere fadus homo, fuit fimilis nobis per omnia abfque-peccato, manens id quod erat, Deus verus ; uniens inconfufe et immutabiliter duas naturas et voluntates et operationes : et permanens unus Filius in una hypoft.G; et poftquam firtus eft homo operam divina omnia ut Deus, et humana omnia ut homo, et humanis inculpatis obnoxius aftcftibus ; Impaftibilis quidem eb immortalis exfiftens ac permanens ut Detn; voluntarie autem carne Ìaliens ut homo; et crucifixus, et mortuus, et rpultus, et tertia dte refurgens. Qui etiam difctpulis poft refurnedionem apparuit et virtutem ex alto promifit, et prsceplt docere omnes ~~gentes, et baptizare * in nomine Parris et~~ Filii et Spiritus farti, « docere fervanda quç

prr

pr· cepit; poftea ipie aflumpeus eft in cstlum ^OOQre ac oottram coolxritooem anciens: qua cum coo·fpcrfiooe mnmn venturus eft cum gloria judicare viros et mortuos, et reddere unicuique fecundum opera ejus. Tunc veto cum ad Patrem afeendiffet, mifit in fandos fuos difcipulos et Apoftotos Spiritum fandum, qui a Patre procedit ; qui seque principio caret ac Pater et Filius , quatenus caret tempore : non caret autem principio, quatenus et ipfe radicem, et fontem, et canum habet Patrem, non ut genitus, fed ut procedeqs. Ex Patre enim et ipfe eft ante omnia faxula, abfque profluvio et paftione, non ut genitus, fed ut procedens duxit originem, indivifus «xfiftens a Patre et Filio, ut ex Patre progrediens, et in Filio requiefeens, inconfufe etiam habens unionem, et une partitione divifionem Deusexfiftens etiam ipfe ex Deo, non alius, quidem quatenus Deus, fed alius quatenus Paracletus: Spiritus feipfo fubfiftens, ex Patre procedens, et a Filio miffus, hoc eft, manifeflatus; caufa etiam ipfe omnium que fada funt, ut que in ipfo perficiuntur: Ipfe etiam fimul honoratur cum Patre et Filio, excepta Ingeniti et Geniti ratione. Mifli» cft autem a Filio ad difcipulos fuos, hoc eft, manifeftatus. Quomodo enim aliter ab ipfo mitteretur, qui non feparatur ab ipfo ? Aut quomodo aliter ad me veniret, qui cft ubique? Idcirco non folum a Filio, fed etiam a Patre et per Filiam mittitur, et afeipfo venit manifeftatus. Commune enimvero opus eft miflio, manifeftatio nimirum Spiritus. Manifcftatur autem non fecundum eflëntiam: nemo enim aliquando Dei naturam aut vidit aut enarravit; fed fecundum gratiam, et virtutem, et operationem, qtue communis eft Patris et Filii et Spiritus. Proprium quidemuniufcujufque horum , cujufque hypoftaiis eft, et qjjzcumque ad ipfam pertinent : Communia vero funt , nen fupereuentialis dumtaxat eilentia, qux cft omnino admodum innominabilis, et ineffabilis, et imparticipabilis, ut quas fuperet omnem appellationem et narrationem et participationem : Verum et gratia et virtus et operatio ct claritas et regnum & incorruptio, et in univerfum fecundum ea quas communicat , et fecundum gratiam unitur fanûis Angelis et hominibus Deus: neque eo quod dividantur acdiftinguantur bypoftafes, neque eo quod divifac et varix funt virtutes et operationes, a fimplicitate excidens . Sic nobis ubus eft omnipotens Deus in una deitate. Neque enim éx hypoftafibus perfciftis fieri poteft urnquam compontio: neque id quod poteft, eo quod virtutem aut virtutes habet, compotitum vere urnquam dicatur cfte

Ad hxc veneramur «elative fanâam imaginem circuœicripti quia propter bos hominis faûi Filii Det , ad primigenium exemplar référença adorationem ex affedu; Et veneundum

CHAI

B

C

t'r/ÿotydi, iÇ τη> JF t-"~........ χα^7«λαμτν·i . <£ ttxpaeyytlKais μαΟητΛιτν anusTi „} ,ç βχτττίζααν αί w ^νομα τι »>»»· xarrpe'i xJ τ« uni >Ç rS βΓήι πνΛ'μαν*;, igq' ■tipib Siiivxtw ότα ώ«'Ι«<λαη, «Jnk α'νiλη- tit τ ipxtb, tty intàirc* ix it^ttiv tb τατρο; , ιμάτιμοι 1Ç όμό^ιον xonja-ac ri »*μι-ηρον φΐ'ραμα , μιθ' απαλό φοραματ^* ϋξρν* μιΜη μιτύ ϊοξχ; xeJya/ («iπτχ χ^ nxpiit «Ç acxoiïHu txa'ra» xarfl ni tpy» tùri . rirs St <opè{ riy πχτipχ α'νιλθΰν ΐπιμψο* ttt τ«i α-ybi cuîtb μα9ηπΐ(xJ α·0ΓΟλβ ri πν/Γμα ri àytw, i παρα τβ πατρά; IxropSCrrtu · συ-ya'yap^ov pÿ» 'v r$ πατ^ΐ"xj rp ulfy «χρο-yev· BX άνχρχον Si , ώι ιζ auri μζαν iÇ tvtyUù 1$ aihixt ΐχον riy xaripa , ύχ ali $uvnriv , α>λ' w; t'xrepAri» · ιχ ταίρο yàp βυη «ρο πχ/Hjy ÎÇÎ αι'ώκvv, etfp&xx >Ç α'χαθάι, ùytf-yijrCî αλλ' »χτορ4τύι αρβηλθο, «tSixiptw iv τβ πατρο χ,' τι uii , ait t'x τβ πατρί <5»o-(ρ^ομξuov X,' C* uiw &αιααι>άμ3ρΜ t αίσυγχυ-svy >Ç τ/αλ ιιαση ΐχη, >Ç αμι^βν rbSixipt-fftv· ©toc iv atiri tx τι Θ»β , βχ αλλ®-μ^ χαθ' ό θιο'i , αλλφ- 5»\ χαθ' ô ·αρα« χλχικ* ·ν£μα αοθοχοΓαην, «χ πατρο; ιχ-rop4op4*icy, xj it' uii κμπτνμ^υον, τβπγί' φανιρβμ^ν · atiïtw ι£ auri ' ytyovimv xxv-Tuy, w; d» avrp ηλίσηρyιιμιη» ' ri aùri îζ όμόίιμον xarei n >Ç ut'Ç, τη α*^νη-crtaç xJ τ£ ^νχτiv . tπιμφθ» Si iratpx ri uii ajri» tb'î o/x«bç μαθχτα , rnift πτφα-y/puTtu. π« y«p àv aWiwç παρ' tuùrS ιιμφ-θ«>), ri μH χvvζïμûρΜ «u»t· » S' αv άλλiPi ιλθβi μo/, ri ύπαρχον πανηιχi ; Jri μη μiνα» rapa-fb wb, αλλi xj rapa' τiπα'·τρο , ιζ Stà, τι uti πi'μπΓΠ«· ι$ παρ' tauri lpχιται φακρύβ^v. xwvèv yàp tpyav Ha'we-Γολ»i, SnΛwoτi ή φανΐρασι! τι τv<£ματ»i. φα-vtpirut ©ï, χαπMv mt/ov· bJh'c ταρ j f ifyyôp&J-tv · α>λα xard τιώ τη', χΐχμii ^TJ{, &Ipy«*V, n rtï xotvii iet πχτρο wb iÇ πν£μαη . ι-5/cv μή Γχρ ιχογβ TMtuv, ή txalm uroraa/ç, >Ç ora Ti-ivtt προ uulluC· χο/να 5f, βχ »' ό-τηράτΛ* irta μονον, ή nxvmram ανώνυμο xj α'νιχφανη >q α'μiθiXΛ , ώi utip πιταν ι-π^υμ/αν στα >£ Γχφαντιν >Ç ρηγiα . α>λα >i *· X«4«f xj i' 5«*χμ/ χ} » CcepyH* «Ç r λαμπρο'τχ , χ} »i Oατιλ«α € ή α'φθαρτ/α,£ πανθ' απλώ χαθ' ί xoltwvh , <£ χαηΐ "χάζρ ivitut n'tί iyioti «χ^/λο/ç n >£ αν&ρώαοι po θιόi · μήη Stà ri μι ιτον χ, Stavopov ?{S ùtvràrtvv, μηη Stà ri μ^ον r, ποιχ/λον ÎÇJ ϊuvάμιώv η xJ catpy+tMt τi; α'ιτλότχΜ fxrirnsv . «rue viμ/v Hi irt πα»ηiαό.χμφ* θιό dr μιi ûtonrn. in yàp οξ vwfacfwv πλiάvv j^u'etT αv rors ατιύ&σκ · Sn ri Jb-vàfjfaov ort 5uvαμ« «χ**» Si aùri ri $<ria-«0'er rùvdmv αληθώ ren λiχ5«η αv.

Tlpôç rivorc βροβ-χuvipφi την xyl-an tlxéva tb rteOfα κ'π»i, èi il ήμα »'-vatàpanfcacmi uii ri Θη, aarài ii «f**-luiftj ανβφiρovη %rraàt ni» apoatuara* .

η n>/* n revpï ïùλ·v, £ to ήμΐολχ A
ΛκΐΘι T«TO T «r; »«θχ/Xv , «km rp««t«
, fc>ç t»m τp·τ«ι«
xrrci TÎ x*oà voÂfjuuv r» fin* npvr .
«pèf ?ζ i$ w τv·ov τi τιμι* raufâ ewrx-
twr, >Ç 7ΐi θ·λκ M«f «Win* <*φ« σχX'η
ιι £ι«xapaiam λβ>:«, êta riy C* tuùnti cr-
erxvrni Qtèr· airturvc <wrxtuuë/jfyj >ζ T'
β>««» xevnav οχόιβi,&β tîιi «ρόi «ώτ»i «·
y««x» iC τvv θ»«», S» «wi «AnOw'ç iyiv*·
σav η iÇ iSffxnÂfwr · Cv τη ,
Όρo η>i ».'χόv«? μβρφχ ακβφZρσηκ rij» i/<-
Fororv. VftMwpfyj χ. αuΠ/'ç nie τ àytt/v ffo-
ρ , «; τη αΓ/«ΓMΓi χβi /τ®* τ βώv* *«
arwnianç ύp»τiτuv ι'rwv. vα-χ/ρ βii Jtb St- B
σ»oτiχi «rJaarrç , C* τύ Τζρiμipp ή vt'rnc
'ifjipt'9» θ«»«τφ.
Kαχov x«r' trtav *α·μθΛ a'JZr.nvatrà ta-
xe αρχή> i'τiρχv, η r.'u «xrpav'u τφ Λφΐ-
χv y, xQ-pnurvwv τi χχρχ τ* θι» ίώoμήρ
αu'πζvσ-ζoτητΓ χχχω . Cip^eufy lafetS Tbf tx-
χλχσiχΓiχβ vxpxSôatü ιΓγράφvi '<?·?·' »«v-
τuv τλ> μuiΐχvτûτπ ττ rarrtpav rsArriu £
xtcvta* xj <τω>αξ/> , tap χ xj to7{ «>λ«ι«
βiλiπ π > nÀHwrrç, χαθ' ko κi arajurwr»
ni* χη«τ»>τ®· itujiir axtvainaC, vJ axpxa λα-
Co. r®· < χβθo//®- ύχip notât , x«TU 7ks
5kritfi«» t'xié's TtpayytKtat iC, aùnpytar, C
n ^Hérarn ifpap^nrvt xJ Siapynrtit, ë âpm
x, tv reniera* v) aùn vd ζvMχρχvχβv ix£r-
ttAmtol ffteue £ «rua* >ζ τûυ «tdppqwr arù-
fù> μiτβη'βv £ xc/rww'o τv7i é^eyüi
fftifft ■^«i/ζiTî1.
n^ras et' 7»ç μη όμ^λv^^η xJ srfdCav-
ntî ·« ri irv&ux n âyizy ^ραμύûMπ iiâ
<ροφτηi», û o χιχ;®· i<β rapxëi
τμΐv ι'ιπφ«vήi ,'Λ ei «χoγoΛμ ι'χήpvξ·» »iμ-
φθήπi v»' αo'τi , w; er τ«τ»ρκ ήμûivχ,'ιiβ-
èoyot têiâxÇat* ήμχ · «>λ' aipfVfvi
oι'χ^Λ η «^«ΐ'Tβi,i Tvr'i x«xwî àrfartv Uc
πλ(® ZrrueAaStHdrrc , βιoβχïMμ&χ à D
κ^iμβτι χβθv«3*>Λoμ5ï).
Διχε'μι?® it >ç αoχαζόμiδχ η ciytai >ç
β/χβμ^iΐχχ σvvόivi , τ(ώ CV N<χ«/ρ τ ι-
«xotl'wv êtxa χ^ ëxrù Sttyëpw ranpw·. , χάπι
78 ^foux^B Apri», xam^ewvT®· àvfCvi
χτiτμχ rit uor τï Θiv, xi χχiατiμvo^ηi ny
xTi-a άχτiΓχ τiώ ca Talej >ç v/^i >ç a-
·ytx. <β;4.μχτι χρvoτχαvvμ^/uu ^lernra* ritu
μiτ' χ^'τiώ C» KwvfxvTr βτoλρι , ιχβτvv
iriVTnxo.Tt» àγ'&v uχτipvv χα^' MxxtSovtii
Kurra-. rivBXÔAtui, as-f/iùi nf χκiτμχ xarv-
η τ\£μχ τv α-yioy , xi χαΓηπμvo>>-^
tv. urSi; ττηv ιç tara η; χτι -à x. arxrrcat
τ5ό μιχv ^icT»)TU ' ^ιλ« /xrr' aùrw Or Εφiï^
ètaniTtv» χχήραv χχτύ NfCtti* K«vravn-
ηiχoλιω;, riv χ«9' ùrcfxm ttvir/y άθiτβv
tv? txi Xtir» τγ, ai'ri Oiότχτvi >£ âf^ptn
Trërr.nr, C τχv «»' χλη$ûi rtxaffxy τ»» θιov
xep^r.o;, ©tonxov xaAfïv μηiχμv βαλ^μi-
>« · τiιύ πηiρτiρ τûû ύiτ Xχλχηiv^ι
ïζχκoσiM Ttrxxo.ru taripuv xxzri Eoru^ïc r,
Zirosxo'fs, μ gy ïxi Xtife loyμχηζov-
tj»r xxxan · τη; μiτ aJ'Jkv cv Kwrwtrre-

Crucis l-gnum et fymbola omnia ipfius P*ff>o- 4 "««
at‿J ""f,B[«~P»« a«vm. adverfu. cornmunem hoftem genens nofln. Praeterea lignum ,JJe.
etiam falutarc venerande Crucis; divina tern pia et loca, facra vafa, et divinitus tradita» icripturaa, propter inhabitantem inipfisDeum. Similiter veneramur etiam fandorum omnium imagines, ex caritate erga illos et Deum quem ipfi vere dilexerunt et coluerunt ; in adoratio» ne ad imaginum formas mentem reterentes . Adoramus et ipfoa fandorum loculos , cum fandificans gratia ab eorum facratiffimis ortibus non avolarit; quemadmodum neque a Dominico corpore in triduana morte feparata dei* tas eft.

Nihil fecundum eflenttam malum novimus, neque erte mali principium alterum, quam rationalium depravationem, male utentium data (ibi a Deo liberi arbitrii facultate. Amplcâimur omnes ecclefiafticas traditiones feriptas et non feriptas; et ante omnes valde myllicam iacratiffimamque cerimoniam, et communionem , et lynarim , ex qua ceteris cerimoniis accedit perfedto : fecundum quam in memoriam illius qui exinanivit femetipium fine exinanitione, et carnem accepit, et partus ert propter nos, fecundum divinam illius praeceptionem et quam iple peregit operationem, divinirtime facra fiunt & deificantur, Panis & Calix ; & ipfum vivificum illud perficitur Corpus & Sanguis , & ineffabilem ipforum perceptionem & communionem fande accedentibus impertitur.

Omnes autem qui non confitentur Accredunt, ficut Spiritus fandus prsenunciavit per Prophetis , ficut Chritlus praecepit per carnem nobis apparens, ficut Apoftoli praedicaverunt mifltab eo, ficut Patres noftri Ac eorum fucceffores nos docuerunt; fed privatam hacreftm vel inchoarunt, vel eos qui male ei dederunt initium, fecuti hint ufquc in finem; rejicimus Ac anatbematitamus.

Sufcipimus autem Ac ampledimur fandas Ac œcumcnicas fynodos, Nicsnam trecentorum decem Ac odo deiferorum Patrum , contra Dei impugnatorem Arium,^qui detrahebat impie ad res creatas Filium Dei, Ac diffecabat in creata At increata communem Patri Ac Filio Ac Spiritui fando deitatem quam adoramus: Conftaotinopolitanam, qucfecutaeft, centum quinquaginta Patrum contra Macedonium Conflammopolitanum , qut impie in ordinem rerum creatarum detrahebat Spiritum fandum, ac diffreabat nihilo minus etiam n»fe in creata Ac increata deitatem, quae una eft ·. Ephefinam poftea habitam, ducentorum Patrum, contra Neftorium Patriarcham Confiantinopoleos , quippe qui hyportaticam unionem aboleret in Chriito deitatis ipfius Ac humanitatis , Ac eam quae Deum vere genuit Virginem , Deiparam vocare nullo modo vellet: Et quartam in Chalcedone fexcentorum triginta Patrum, contra Eutychem <\ Diolcorum, unam naturam in Chrifto male docentes: Et qux poft illam fuit Conftantinopoli, centum fexaginta quinque Patrum contra Theodorum ac Diodorum, qui cumNeftorio idem Ac unum fentiebant, Ac feriptis volumini-

I ' "| 'minibus illius fenfa approbabant ; contra Ori- genem quoque, & Didymum,„ & Evagrium quemdam, prifoos quidem , fed qui fabulofa Donnulla in Ecclefiam Dei inducere conati fuerant: Et quae poll hanc in eadem civitate, centum foptuagiota Patrum,contra Sergium, Pyrrhum, Paulum, Conftantinopoleos antiftites , qui abolebant in Chrifto refpondentes duabus *nature* duas operationes & duas voluntates: Et eam que in Nicea iterum, trecentorum fintaginta feptem Patrum, contra Iconoma- *eb0e* I

>n··

Ampledimur etiam omnes cam Dei gratia diverfis temporibus ac locis ad confirmationem fidei & Evangelice vitae congregatas fandas fynodos: ex qufcus funt que celebrate fuerunt in hac magna civitate, in celebratiflimo Templo fande Dei Sapientic, adverfus Calabrum Barlaamum, & qui poft illum cum ipfo fentiebat, & dolo eumdcm defendere nitebatur, Acindynum : Qui communem gratiam Patris, Filii, fic Spiritus, & lumen futuri frculi, quo Sc jufti fulgebunt ficut fol, quemadmodum & Chrifius premonftravit in monte refulgens; et ut fummatim dicatur, omnem virtutem et operationem tripliciter fubfiftentis deitatis, et quidquid diftinguitur quomodocumque a divina natura , creatum efle contendunt ; et diflecant etiam ipfi impie in creata & increata unam deitatem ; et eos qui pie increatum efle divinif-fimum illud lumen, omnemque virtutem atque operationem divinam affirmant, eo quod nihil fit recens eorum quae Deo infunt naturaliter, Ditbeitas appellant & plurium deorum cultores , ficut Judei, Sabelliani, et Ariani nos vocant. At nos et hos et illos ut vere atheos et plurium deorum cultores rejicimus; & ex coetu fidelium , ut et fanda Chrifti Catholica et Apofiolica Ecclefia per fynodicum Tomum & Montis fandi, omnino feparamus: credentes in unam deitatem tripliciter fubfiftentem & omnipotentem ; nullo modo ab unitate et fimplicitate excidentem, propter virtutes aut hypoflafes . Port hacc omnia exfpedamus refurredionem mortuorum, & vitam «ternam futuri foculi. Arnen.

A νχτολ#< txow iFibtvrm rears *naiipw* » χαηî θioï*1ρ* < ûma'pw w «uni rw Ntc-- *ύφ* ffwww» < *ηΓγρτμμήηη* ni «x«* m ruvtrwruv, Ûe^»c »· x} ^Διϊύμβ<£ Εΰβ- *Γρί» τιιι* , φ xaAsuûv μ$ι* ®nur * -- τ/να CS ςγ τβ ©»e ι'χχλην/ρ rap«o-ey«v fxi^Hpenuv. «ÇTitù *μττ at>riu C* ry aturyri-* A«, ? r'xxtvv tβioμήχβτπ: xtrnpaw, xotni Σίρ^/vy Πύρρβ , Παΰλβ , KwrcerrmtraAiec «>£«»- .^mivnav .»i *Xuri* nk χαrπλληλβ *η7 Si* φύτιην, Si»* cwpysrttf £ *Si» θiλήμαπτ* tÇ *rûù* C* Ntaxfo xaA/v , *rü t'rn** iζιi- xe»ru tÇ Tfttnxw/wv xarspatv, xarù ijî Uxwe- B *pàytn.*

A<τχχ(·'μ»θα xaraç -nk χατη ©te χ«- ty» xani xsupo'r η rixes epof /tyîeiaxny Xrt- O«« *ιβγγίλαΰί* xaArrfiac *<rwa0p»iÛH- rat iyiat* auvoief . Jv «<rr *ai* αι/Γχρvτχ- *Sürxt* χατη' τη» μφαΑοχβλχv ruvrfou Ce vÿ» *ttufairy raü* τη «y/αiτβθiβ Σβ</« ,χαπi τï ΚαλαOρi ΒχρΑααμ, xj τβ *μιτ iuir»9* ni ι'xmw ^powwe , i·Ap axXiarvaç *ttnSc* xhv, Aχ/v$αό· *»i riu xotvUù* χά^v *aa^öç, uti* , 1Ç τ» τï μ.<>λβvτ#· xr'wrO*, χχθo iÇ *»I* λαμψ·™ Ar^y^c Xyrèf «poÔ viÎK^CJ *in'* êpac λαμ- C ψβi* >Ç «xAτïç *tirai Sûiapif* Π *cÀipynat rii* Ttm»Toc«ni ^iòτχτO–, <2 *ttv n Staçi-* patt oxwoïv *lis θH« φύτιωί , xrrcèv àwu Svypaxifyri,* ιζ *κχτνήμvησι* ιζ em *Sucvt^i sic χτiΓα àxrtra* τήν *μiav διότηπι* · tÇ *τï* dCcr/Jwc àxrrcov τ· ^taintwv *ι'κάv» φüi* , >Ç *tirai Stuiayji* tvipywstv *9ftr^A»irat* αv , «Jf μηîivòi βvτ®* ejwparu ¥ τρ Grÿ» epwevruv *φuτiχû , Sijfiraç «ιβμήζβτι* κ) χσ- AuOtttf y «k < , Σα/λΑτανM* *It* , >Ç ApMavet' ovβμα^»στv βμ«« . α'λλ' viμπ τβπκ θτi xâxsmti «i ovτυ *η* >Ç χoAι*θ»κ,«'- χoβαλλ^μιθα" τi χληρβvμαr·' τ dCrs/Vr- Twv , «i xj ή *iyia* τï Xtuc» χαθoλτχ»! A'xvcoArxit *ίχχλητ/α Stà* τï *runitxi* «iμχ *ayiopurtiû t nAr'wc* ·*χχoχvvμθ* xtcXovnc wç μ/αv θiòτητβ rete-uxéraw qρ|' τατηϊύααμov · Μiαμώ τβ *iviatt* w' τη ατλβηιτ-- »χχ<- ττβα-αv <Λά τï; *iuηiμ^* ή ntc *wnrirttc. ίxi* τβ»/ *tiri* «ροσïoχûμOi a'vdcavrv vapur, q^t' *ζvîiύτ» μτΧλβvτ®*- άλχχιχv *βαύv&,^μîui.*

ÀNNO chr ist I '»'··

FRAN-

' , · I/

FftANCISCI COMBEFISIi ORD. PrÆD.

Notæ.

' A Nimus erat nullas notas addere, q«xi ftdficere videre-.XX tur ipia 'Caleo* impugnatio, &. qo* ad ipfum obfervavimus de Palama : quod tamen margines plura verba non ferant, oeceffe habeo vel pauca perftringere . Magva cautela legenda hmc omnia, hsretico plana fpiiitu conscripta, & mendaciis conferta., ut quod damnaram Bsrlaamum afferit Synodus ia procamio ob Palamitaram dogma impugnatum, eum nihil de dogmatv difoepearam fit in ea Synodo, ut auAor eft Grego»as, qui ipfa in hac Synod* ut Palamitarum erroris impugnator damnatur Videatur Leo Allât- t ». Grr.m Orth, ft de Confeniu utriufque Ecclefts, Demenus Cydon, ft Cypariffiota .

s. M·*·» A ·■»' a^«(«4« . $ic qfiafi eleganti* caufa quandoque iff iftis iavtrfa voces. Porro Joannes hic , Deccus eft egregius Coufefcr, ob jCatbolice fidei dafeafiwrem de proceffione Spiritus fanâi, ab Andronico Sede pulfus . Potuit hic Barlaamum damnare petulanti* ia Monachos, ipfiufque Pahm* errores poftmodum reprobare . Ejus plura edidit Allât. Nicrpboti Blemid* fcriptis adduftus eft . ut 6dei Catholica animum accommodarer, exque Eoclefi* fanfu effè Spiritum ft ex Filio, agnofaeiet. Palamitaram faâfaae faâitatum ut deponeretur, fau , in eam rem eos operam contvliffe, vel ex iis, que fequuntur, liquet, ac quod cum Adndyno tentire aerfarus eft ; qui ipfa errorem turptSmurfi egregie exagitaret. Legatur ejus Opufc- eo argum. apud Leonem Alfa- citaram

·- AfV't* r $» Tvs'fr^.. Qpafi ,Bpift»fi tf-bfrtrtfems Hypeitimi enim difti omnes Metropolitico jure gaudente*, five erant ·'{■»*«< faltem · τνχ«·» quos fere recenti ufuArchiepilcopo» dicimus. ft rere Mctropolt* funt, capita fcilieet provinciarum, plure» fub fe EpUcopos habentes, five folum Metropolit* quafi nomine tenus , hoc fciiicet audi boaore lavare ac diplomate Principis. Qpomodo i*pe in eadem provincia plures erant Hypertimi. \ idetur hoc Concilium « illi» dunraxat Profulibus qui Crnftaocioopoli loveatì funt, coicuicn, ut & <lui duo» alteram in quo Batlaamus. alterum in quo *Acindynu*,* Palamitaram faftioe opprrffi funt. Nec aliter Joaanes Beccus videtur damnafie errores Palam*, quam fimili c*aâo Concilio, quamquam non videntur plure* illi adfuiffe Anti-Hires , paucis admodum Latinorum communionem ac Becci ipfius palam Λe-'.»erer*< admittentibus , quicqmd Michael Palsmlogus anniteretur, haud diffimili exitu a Concilio Lo-gdunettfi ac fuit .· Concilio Florentino, per gentis pervicaciam, qua Petri ac Chrifti ovili» efle relpuentes, Mahumeti preda effefti jam pene coniumpti funt . Sunt quidam hic Eptfroparur , quorum nomina non extent in Notitiis Sedium Patriarch* Conflantinopolitano lubjeftarum , live funt nor* Sedes, five mutati» novifque no,-nimbus, veteres; ne»· vacat de his plura inquirere. Augebunt iftis Tabulas Geographicas, qui huic peculiatius ftudent dik iplin* .

}. O-w» v <'»·' >».·'<»» :» A<■'·» <»»■>. . Sk quoque in lublcrtptionibus tres illi Metropol i* ·»ve ,r»u«s dicuntur. Accepi ac fi per Vicarios, ac quod fententias illi luas ad Synodum miliffent . Niti rem acu attiri , gratiam facitt qui me docebit: nec enim profiteor me Lire Eocletiaitica omnia , li. prclenim recentis *vi . AJ .c iopolis civitas tanti vila . ut tibi eam Turei ante captam Cunftantinopolim , ubi jam ex Aha traieceralM. Regiam feeertut. Necdum tamen id contigerat . Ipie Palamas dum Conftaotinopoltm petit , a Turcii, qui jam Cafippol» potiti erant, captus , inque Afiam adduâus rft , ubi haffenus illi imperabant . Fxtat eius Epiftola ad luo» 'l hefialouicenks de luis ibi laboribus; at ft difputatio ·»r ·*»■» lie vocat 1 urcarum doAorn) conferipta a Taronita Medico, qui tunc aderat. Edent h«.· non inutilia Hirtori* Byzantine. ut & tanta illa de teatata Baibaris Theffalonica, qu* habentur in tanfli Dtmetru Vita , cum allis jam Allai» editu , de illa femrl & iterum expugnata.

». Il»'A-«Zuz t,,· « re w» >»·<«»'»» Ar- . Novum 11KJ aliquid inonituando um Epikoporum profefliuie . occafione motarum nuper queftionum , uti fere lolebat . cum dogma aliquod peicrebrekebat , recentque impugnatum plenain demum tidem obtinebat. Quod tefpondet Synodus . eam additionem nihil aliud ede , quam fexte Synodi explicationem, inde acceptum videtur, quod in illa duplex operatio in Ctuifto definiatur , humana fcilicet & Divina; ft quod nulla res *fit operationis* expers *feu virtutis,* ac sieque Deus, quod illi hc imperite accepeiunt, ac fi in Deo, velut in creatis, operatio feu virtus aliud re ipfa effet ab effeutia , non ipfamet ut voluntas & agens, ob Xumnum Dei fimpliciratem ·

». £»·»·< va,n>.i α'τ«>ο»·ι· . Forie av»»fPA·». Etfi verba funt , ejufdem fare & formationi» & fignin. aiionis . Poterant viri Catholic· putnam defugere ac dilputatiemem, quod illud Concilium totum Palamitaram viderent , quorum taâione ipfi opprimendi edent , ft retiras ludibrio habenda , Vtlut jam in Barlaamo & Acindyno lifdetn prodamnata.

s. E«f»s · · »"·» β< A»·4·'·i «»τ<λ·ζ/·. Videtur hanc Palamus ditlinftionem adhibere, ne fi l)pid inter dipuuMum, five advaiiàrK» impugnando , tk Rdurduta ex-

A cider*, ut wc lpfis ftMewibus fais probari poffet . Mt al* errori» nota ei> vindicari, aegieftam ia difpuratioae ex were , ac quah ex Bafilii ipfa rcgnia, vJ· «»^'4··» excuterer; ia coafeffioae ac Me formula. fervataas, ex qua tjus 6dei fiacerita» foret penfanda. Dosaiaicawît ·p·/»ξ< «» f qua eft facunda Qlafr«e&wr . Gracia Jejoafarura prima) Fidei Formulam habet Palamas, paullo breviorem , quam qtw extac ad calcem hujns Synodi illius itomiae , in qua «Jan* fuum procacius errorem tuetur, relut jam tertia ia eam rem Synodo rtâor, Λ cum ipfa Palama opiato, Ecrlefi* CmhoUw featemia Coaftaatimmoli (Palaminrom fcUicet illi Sadi iacubaarium) judicio haberetur. Detxdt petulawiffimas homo, qui rot taatoique ejus Sedi» Amiftires herdecc aotatoa ia Coacilii» Gtazralibu» producat, woo fic Ifidoro rel Calixto Mere l at quia Uli eorumque Synodi ejus mereatur leererwiam, atari earn exifllmaret ac probare Eccte-fiaru Catbotecam ft Apoftolicam , non magis Satan* purelynagogam , ubi maxima fic a Romana Eochfia diffidere» . pet cujus Amdikes, fic Coaftatxiaopolitaai ProJules hcreti-

T» ci probati efffar, atqca eo nomine a Synods' Qsnuasaicte ipfam rere Eccleftam, uuwnque Chrifti ovile, uno eji* V icario, in quo adunetur Cbrifti Sacerdotium, reprafeasanribus) damnati. Hinc enim regula EccleAaitica . Non licere Generalem Synodum fieri abfqua Romano Antifiite; nullo humano ambitu, fed ipfa Chrifti inftitutiooe, fummo ia Ecclefia Sacerdote Palam* candorem fabit mirari, qui nec Honorium Papam aufas fit arceflere, ut fuis Sergio, Pyrrho Paulo Coaftantinopoiitauis lccium adjungeret . Exiftimavit ■® jufta fati» coitiom ia illum a Synodo pronuntiatum efie, cum nec ludor bnredeo» effet, nec ia eam opero aliquid cwtuUfiet; led wfceatcm atque feipeanm non fatis forte ApoAolico vigore leofuque compreffiffet. Cui re» ve! hoc ipiiuu argumento eSer, quod Roma & ia Occidente nulla» illa radices egiflet : aftura fate, fi tanti nomini» Pontifex , ioduflore Sergio in eam ferio abattus effet, aut illi quicquam patrocinatus. quicquid Graea Syraque calliditas, Romana L-atinaque iitnplscitate tantifper abuti vifa edet ; ac dooec Joannes IV. Petri, -m tam equitate , quam jufta emutatione , Apoftolicum gladium ftriaxit, Heracliumque

C 4piu.n .iu<«oribulque Theodoro. Martmo. Do-~mno, Agathoni, Leoni fempkem illeais exemplo brevir. Sic animatus dim in Honorium fui, nec aliter puto kripfiffe, quicquid feclis lippientibus Theophili Raynaudi oculi» perque eos intuitis alia , deprebenfum fit.

·■ Or< x"e«wrn»'yuric « y«'»sr«u. Apud Bafilium, ·' >>rr«>,ubi Interp. Od>w«r»» wm rjt μ/*γ«. Qpod mihi non placet ; melius Laurent. Siphanus apud Greg. Nyff. cui perinde ttattatus ille tribuitur. 4**d aararx wwt jfa *ejai ccadititan, ar tsufiitai, tlifi tr àtfigneri figit .* Malim ego χ·»>η·>/χ ir, dandi calu. Afarorw wws *fit tltSitut V pnafi crtatitut , <·* yrr fuffra/i* ijt ; fa*ttitie nimirum ft inftitutiooe feu defignatione , fed ipfa nafcitur vel a le eft ft quali fundamento reliquorum ; quod nobis in Deo ignotum, nec nifi ex effettibui nominatur, tum etiam, cum Deum dicimus. Ut enim auâor eft Greg. Nyffen. ad Abiabium, Vox illa. r·'» r'rirr..V /rnapir fanat, wm *utfftSttricet» tr fprSitricem ,* fcvTrg *it* >··<·'■ >1)·"», fsiaas *Dfitatr» iitinui.* Nec aliter ejus frater hic .nempe Bafil.Ji·»'■< »<»'; "·» srevrtaag

Dart > or·">'£>* **'f· · *Piltftitit CKHtffi·» fut infpeartcit gvt fASricii* , et* Aafirr; ubi non bene Bafilii Interpret, *ftttfieut fecttrtm vtl auu·· atlufitujtrauami.* Non enign Moles datus eft Deu» Phaiami, ut quafi in facris pneeffet, fed ut in ipfum adverteret , ejufque pervicaciam edomaret, juxta ejus vocis duplex'erymum , *quod magis* Balilio arrifit «v»' t«, >»■'>■. ' quod videat, inlpe&et omnia, nec eum quicquam lateat, *Ttfii n* ,· », , ait Magnum Etymolog. . vmm» vi.·.» M v' —«tr»4.<c alrnc . quod omnium creator & audor. » ftirrm. , de illis qui facra jam relut intuentur, ac infpeflare cenfentur , in eu lciiicct perfeAi . qao refpexit interpr. non videtur ad rem vel ex mente Bafilii ·' Aha vide in Erymolog. Porro h«c, ac lequenua Nyffeni , ne vel in fpecie Palamitis favent, inèptiffimeque relut ex eis riftores, Adveilarios ia erroti» fui confenfum poenarum feveritate cogunt.

1. Er? w. fiwf.'r μ». Reliqui omnes, ft ipfeCbryf.in eo trafiatu 4 in Gen. «■». babent, ipfaque Hebr. ut vel

£ librarii errore, vel lapfu memori* , alterum alterius loco obrepferit. Sic Match: ». Interpr. Ethfap. *trt* »'(«</·» egent, pro r»· »1··/·., dum ex illo redditur, JVam V ry« ywidain *pr<rfe3ai fata* ; cum aliud potius fanet, *Sub frafr-89 jtuu* (fub Tribuno fcilicet) cum ramea manus aliqua militum ei fubeflet, ll,-que illi dido audiens effet.

p. Ori *>w' *9.'** Venim iftud cum ple rique Patres confentiuttt, nec alii alii» adverfantnr, Ut fine telles communis fidei, ft traditionis vindices. Hic vero nullus eft Patrum quem Paiamitc evincant fic cralle, fic ftupide ac illi, de Deo fenfiffe, nec ejus in nobis dooa, creata agnoriffe, ipfa Dei in fe virtute, increata; virtualiter tolum , non reipla emanante ab elfentia, deque illa exillente . quod habear omnes Dei dotes, quas vocant Attributa; de quibus proinde eft divina Scientia, 1. Theologia; vere ip(a demonftrans per caufam virtualem , feu rationem formalem ; no·' quod tint aliqua vere produâa, eoque realtter diftinAa , nec ipfa Dei efictxia

fed non retat alta *nt*, fed ipia effentia, erfi Bon tub r. lioae *ttuii·.* Sic ait earn effe ·' <" *area* Mu'vrr-*(aae*, pro°t feilicet pcovidemia eft ; quam aliud ab effentia pfoque Deo retail tacere, Image abeft a veto .

at. a*· -' ·· r<H((viX· w «1 »t'c Ira refle Athana* fiut ta Triait·te, ta qua fide· difttattee pertonas 4 fubfi-ftentw »»·> »«'*»' docet: nec locum in·»'»()·a eue virtute babe*, na lot ta Deo pertonas admittamus.

Hcatea raaUtar difttaâa* habesv, U(que eompofitum effe ; qaod erratica Synodus 4 Marnai debuit advenere , ana fic Athaaafii, Patrumqu» aMoram laufforitates alio feufu detorquere. Athaaafii inrerpr. five Naaoius, five aliut eft, *Alitui*

alternae nattera» dedit. Scriptorii,

raraaa *dedit. Sic* ecifii fenfiit conflat , cum auim s'·*'» n-ror in Trinitate & . Sequentibus etiam, quod ira habet At-·V *Al* Λ —r··

vifHlet. Eft eaim, Um· *vere (ignit &* fplendor five lux , que duo 4 efl« 4 videri dixerat) *ta radaet* yned *fpitn-été ex ilh ef V ai n iadivi,Sit'd.*

five ct alii Rome Codd. fe *ttia* χ·>v ♦··r-» . Et hic Palamnawm ftruea, Maximiqne auftorlratis abufu». Refpoodet Maximus Pyrrho, vetanti ex duabus voluntatibus nnam voluntatem compofitam fieri: idque Maximui inficiatur, omaique facrc ac profaaa Philofcphta merito adverfari contendit, nec efie eorum, qua fic ia alio fpeâentur , non propria ratione, inter fe compoAtiooem ; non aurem nega: ede cum lubftantia, ad quod tamen infievti homine· aftumunt. Qpu enim neget conipofitii oem fub.ieôi & accidentis , ubi maxime rralii diftmâki eft, qUc niauifeflior i|>paret in qualitatibus tertia fpeciei ; que prxeipue acerdum, *St* recedunt ' iwn potentias, funt qui nolint plus quam ratione aut formaliter ab effentia diftingui ; cum qua proinde non tam phyfica 4 reali» , quam metaphyfka & rationis compofitio erit, que nec *fpCt* ia Deo ob luminum eminentiam & quali rranlcenUentiam admittenda fit: eo feilicet fundamento, quod in creati, , quautumvii hmpficibus, occuirit.

i». O «·,<·'(*dftr·* Sic Sixt, nulla alia left. Fiamiaio addufta , cum Complut. Balil. *6tc.* meliut habeant ή·>·<' *fiilttu rem :* quid enim gleba ad rorem, cum gleba craffiorai fint, ros gutti· minutiftimii cadat, Deo terram ((eu potius in ea plantas *tt* fruge·) molliter infundente, coque munere toris quali parente ac genitore, ut debuerint fepientiflimi Seaes ·> 70. d«x«c reddere, rvclamaotdxis Hebr. ac quotquot ex illu vel prefla interpretatione, vel paraphiali reddidere? Codex Alexaixlr. », 3·χ·: Λ·»« habet: led adjeâitiam vo.em, nemo non vider, ac icbolu loco primum potitam , ftudiofo quodam molliente w 3«-*»r , 4 offendente ut *rem [lebe* dici *ac* intelliri queant, nempe ut jam r0« infudit terra faciem , certnque panibus ilfi continue haret. Vi> ifta in verbis, faris molella , nec ex illis facile confurgat Theoloricum argumentum, quod cmm.iofit efficax, tanta Gracia in ve.bi» li*-eniia, ubi pre feitim «rniijiu eft non ·ιμX·)<« , ia quaium prima non canaino fervatur «'»^'4·«. Satis enim eft undecumqi e AdverUrium elidas probabili quadam fpecie, etfi non accutata omnino 4 explorata vernate illius argumenta eludem! 1 , qua fe methodo ufum profitetur Palamas. Videtur Batihus in voca ·'»·»>», velut naturalem quamdam ope ationein fpeâaffe, 4 quafi neceffariam emsnatiooera , fecundum quam mundus coxvus Deo pofiet intelligi, ea ratione qua >>«»> cujiMque rei aftus dicitur 4 virtus . Vox veio lonat fubfifieatiam date, cujus ufus frequentifiimus eft in Incarnatione,ta qua paffim Vetbum dicitur c<>c*»«A·. humanam naturam, quafi ta fe coodiditfe , ut in *fe* fubfifteret ei dedifié · Noftri Theologi longe barbara voce */tfpeftaedi* videntur exprefffiffe, Deus Dionyfio »><: celebtatur , fupra omiern *s»<» quod Maxim. 4 Pachim. de habitu exponunt : poceftque exponi de omni habitu , quafi qualitat·, vel relatione 4 habitudine , ut ·«·«< fit abfolntus 4 «>'··» » ut alibi loquitur idem Diooyf. Htacque noftri Theologi veram in Deo feu reaiem relationem ad creaturas negant, voluntque denominari a relatione, quo eft In creatura , 4 quafi extrtafece ; ut relatio in Deo, fit ipia divina vinus, »*s'fS··, vis ipfa agendi, ut coimotat effeâum, ipfa in fe tamper eadem, nulla evariariune aut mutatio·· ante 4 poft elfeâum perieveran· .

1«. *Teif* Sic quoque Saodioo. Reliqui, Wt *>t»fdet.* Nec fenfii differt utrumvi· feribatur, In verbis fequantibus, ·« fubaudi, *dret fiet deittl V btaitat ,* fam *dii beeifue rfici-texe;* male Cord, ad Deum refert, quafi dicat Dionytius : Deum antecellere deitati 4 bonitati, tanquam ipie>i»,x<« Λ ·>·<»x»·,non qmi fini ♦*«iχ·'·4·>·>·<χ<·,formales feilicet deitati» 4 bonitatis participationes, ac proinde ·arum in nobis principia, quod fonans illa voces: nec male LanfeUna reddiderat.

tj. ·leAsytata' *deunefti^* . Fficef^rcM· r/nviarntr/fS* ·MW·. Sic Pachim. in paraphrafi. fle χ>>·

Sfceu >

(quod in Laniet potuit efle erratum typogr·) *Sitae* nec fequixitta docete potuerant, quibus Pfechim. duas ha· voces, • ·>» 4 · «><·, ait idem fignificare. Sequemibus magis erratum Corderio, fe "*-' «··,>·» »*.<<>.· quod Maxim. 4 Pachim. d« emis illo uno diâum volunt, quod Deo fiagutariffimum eft , non ut principium numeri, fed qua Dew omnibus eminet, in feque abfoliaifttmus eft. quod nec ipfum tamen ilia »'т·.u,· v·μ«« Dei eifeMia eft : dumtta reddir , *Et ipfa tepalatieam ateatii faperat. Etait* voluirte dicerem, n major io aliis effet Viri diligentia , non omnia ei aibitiarta. 4 qui eadem eodem procinâu divarie alioque ienfu paffim reddat, uti hic in Dionyfio 4 Pachim. - „ w-···> ·v»,uv···/<„ ' in allero, *Tanteat ceamentahatar, tnaatnta prepefti rade pefalat ,* inepta etiam additione auftoris fenlum ac feriem turbans in altero. *Tantam adaeaeiut*, quod unum aptum eft, potuitque 4 ih Dionyfio ex Laafelio habere. PJamitarum unus ubique error , quod participationes fiirnules apud Dionyhum aliofque Patres, in Deo velint aliquid reipla medium ac diftioftum inter ipfum 4 effeftum cicatum , velut fere Platonici idea, comminilcebamur, cum fufficiant ex parte Dei ipfer ide< virtuique agendi Ipfa nimirum divina ratio 4 voluntas, nihil a Deo vel ejus eK.nna diftinfta, nifi ratione, ipfa efficax ut pinifer quicqud velit 4 quando velit : (Jmtfque maxime rem explicat M.vinos , qukquid Palamita ejus tn-|>e locus uluipeut.

I(. $ic4 Savi). in margine vero /AgtA·', quod Dumus habuit . Ignoram vocem Atettau» fic ex fuo capite reddidit , rswfer *irritant.* Scrlpferit Joannes neutra firnihcatfe. c , cudem lemu ac . Neceffaria Spiritus m,na in anima, ut fic veniens mane'.fque jugis in ea fuo· fiat , faliamque ejuc latices in viia n rternam ; quod irrigandi v-.e, 4 ut irn.arsii aâu fom ille in anima concreLai . iM.ii lan* apfr exprimitur .

!.. Ev, fee w Nbhil beneArettaus iuaque her mala Ik bonis, ac claris Chryfoft. lubdit. *Sic ia tpmta' Unifrnm , ^aedexatrae te bit prtdaâane faftatave nrd âtri, , ailnhiau.iat rfedt .* Qpam hac aptv, affumptam Ciyi-iftomo redduut fimilitudinem tantis abyffos implenti-5 tuf»·., vinus, ipfa in eo vis, fic fontis rationem i.'*"·., quam Palamita hac auâoritare torque aliis ab effentia difttnftam *iituuiur probare.* Nobis fuftkit difttaftio vi:tuali». Non pauca per interpretes non fatis aceuraros , \ iris magnis, Clnyloftomo aliifque Ecclefia Graea Luminitus , tnenda adhrleret nec qui factat medicinam fecile occunit, aut quifalrem rotanti fecere, aqtnu latis fit, jnvetque Oj|iera .

I«. O/ *Tgurt mi.* Putem »e»k.u« »»»··,<»·„ ac refpexiiTe Chryfoft. »'(»»»·', ·«·,<, *centene vijinti,* qui A-lluim » leguntur, cusn ta reliquis certos in Scriptura Fidelium numeros reipi.·:st , qui fic omnes de Chrilli plenitudine acceperint. Abundant bec pre Gracia editis, ipfa non aliena a Cbry otlomi vena.

î|.ûπι»·A« μ··‹ inn···' Vulcan, *uidmini^rare eperatteneat.* Idem quidem fenins ; malui tamen vim ipiam vopro, 5»-r rx r>/a: quod velisti typorum» Cyriili argumenlum eft, non effe creatoram Spiritum, qui omnem babeee Dei vμtutem, ac per quem Deui omnia operetur; cum fit abfurdum id praftare, valut per quoddam extrinfectn *crtr* t.m organum. >>«p«« hac, quod ♦«»<»·< ex Dei effentia tranfire dicitur, in eoi qui apri fint ut fufcipuat, fic accipiendum, ut cum dicitui naturale Deo, feu ex natora, be nefacere ; etii libere , exque voluntate benefaciat , ac creatirehu, hoc quod bona funt. tribuat. Nempe, eft Dei hac Batura , quod fit illi confentaneum ea praftare, fi tamen decreverit, ad divinarum fuarum dotum imitationem trahendo creaturam; non quod ulla ad extra Mcvffaria Deo emanatio fit, illique coaeva ac increata , ut fruftra Palamira tanta locorum cungctic nituntur probare.

>·. vpHĭξι n, >.···. Défunt hcc io Orat, ex Reg. Codice Savilio reprafentaca . Sic que habentur veterum Theologorum Homilta in libris Graecorum Ecclefiafticn. non ubique omnino habentur integre , pro extcribentium feilicet libidine ufuque Eccleuaru.n , majori minorive ambi* tu comprehenta. Sit forte ifta Amphilochii, cui familiare illud ,«»··»«···>{ ' infuerura autem vero Chrytoftomo. Antiqui Theologi manumertam prefect. Deitati· vocem etiam ta creati» uiurpari ex Dtanyfit» Maximoque liquer.

·i. K»em torint. Hic ipfe'eft, qui brevi poft Conftantinopoli fedit , olimque imbutos Palamc erroribua m Nome, jam non tanâo, fed extiaâa fidei fece ia plerifque in eo Hefychaftii profano, eorum Antiftitem Palamam ipfum vindicavit , edebriqu· elogio , Syaaxario Domtaicc • c (fecunda feilicet Qpadragefima) magna piorum offinfione, *adjunxit* . Cuju» etiam extant aliquot oratione» ; ut fuerit vir fatis eruditui 4 facundus. qu. lie fe-mooe» votaque Monachorum totius Monti» fanât excepe-rit & conferipierii ; ia hoc forfitaa a Callixto Patriarcha ve! ab Imperatore miffus.

vπλιμη»;. Ita fane yi-

mv Sm

ri C=tholid de Lamtoe Thaborio, rec de alia, affurepri a Domino corporis deificatlon·, vidanturloqui Palantis·, quam ipfi error· increnram aliquid & divinam Dnoque curvum (ipfius fcilicet feautam viitarem *ne imrruuo*) definiere : nam de Deitatis uaâfoae, ipfa peribo· Verbi tociuique unguenti fubfiaatiali prafimria , qua boreo Dat» perfonalitar & *dpelPo-* •t extirit. nunquam fic feafere Palam· hofins, quicquid ais impingant Palamire ; dure unam Dei Virtutem Filium agaofeunt. «erepe iubtifientem, & a Deo (». Patre) ut a quo vere procedit, difttoftam: quibus efientiaiem virtutem, & qu· Deus ipfe fit , virroalner folum et eminsMar diftiariam, eaque ratione effe ab effentia diAam, ooo c courra, •on negant.

t|. *>ηρτ<ι·ν *n'reu expier*. Qpafi maleficam exiffimare correptionis et interitus sudorem, non entis ac vita. Ita fane Palam· boites colligebant, riteque vexat nofier Caleras, efienditque ex negatione illa omnis cotr.mescii efienti· Deitatis cum creaturis Palamitarum error·, definii myfterium Incarnationis, nec nifi s'»p<>· NeAoriano errore conflare, quod ipfum Palamit· male eis impingunt : Communi fcilicet Verbi in Chn.1o inhabitatione per afflatum et operatioaere, ut in Sanftis reliquis et Prophetis : Locus Exod. hoc folum vult, pro Asm mortalis vit· non videri divinam cfientiam, nec nifi io diviniorem alium translatis, quo extrua quadam ratione erimus Deo frmiles, videntes cum ficuti efi , ur auâor eft dileftus Dilcipulus, cujus dum h*c feribo, martyrii dies anniverferius agitur .

»t. *uuleu r·1 Tip m Ote . Hoc* maxime Palamitici erroris agnofeunt illius impugnatores Catholici, quod *e'rinéfxum* (divini fcilicet Spiritus efieftus ac dona) (ocreata Deoque coeva Λ naturalia vellem, infulfiffimique hominum fic proterre oppetitum horefeos da narem . Ad Maximum quod attinet, libet huc fcbolium affeire ex Regio CypariiKot· Cod. quo it vindicatur ab ea Palamitarum caliunnia. A/»is» TV /Jty«Xv Mnf.'uv iiftsv'-».

'···>·(α,ι- j<.t rÇ bα·χ

Ael&if

/us* > «*?<#» «'ı w' τA/uer.Hir

Incertum num ullo loce fertpium fit. magae Meximo, inefle neture Filio Dii effeBui fanBiJfimi Spiritui xeiuntete produirai . Nedum enim id Scripture edverfetur, irrasas *etiam Dei Filio injuriefum extftit. Erit enim ejut neturo, velat*

ejentie: quo pelem conficitur, creeturem effe. Dei enim volnutate 9 conftlie produil.e eft emeu crexture . Et quomode, non memfefte impietei ? l'el igitur Senilui bee pcnitat* a·· *fcrtpfit , vel* c«· *elie fenfu expofnerit, bi fao*

rnefle natare Filix Dei , renone bumanitatii. *Ne-tee enim te eiui Deitate, qua efenliam omnem fuperat, re^aiij.tat feftm /ptritut i boc enim infinite eft , omnemque prebabet perfeBimum ; eue indiget eliquo, arr in ee requiefeet ; fed plene in templo qxiod fibi ipfe conftraxit, quieverunt, dum ftatim e principio fenffum illud ec fpirituale eSe.it.* Cui alteri folutioni flandum ; ut eft Maximus valde formale < ut ita diram) preffeque ac proprie loquitur. Hoc enim flos ille ex radice Jetfe, non ipium Verbum Deique Filius fecundum fe, ut ita de ilio debuerit Maximus accipere, rei Palamire ad ipfutn trahere . Qperebar Saurii Maximi gra·•ia, *it.* qui unus, Omnis Theologi· relut Lydius lapis *ac* Patrum amuiTis, fuis quidem Gratis vilus ht, quod qua ctrpi majeftate , typorum elegantia , charte puritate, meaque ipfius ac Typographi fedulitate , per meum tenuitatem, ru·it fugiente, non potfem abfotvere. Verum abiitiiit qu«tc-

A Um, qua illi favere largitate, tsim· imlinavit. Ampli®mu, Ordomiper ia fais Crenkiis Gereralibus, ® q^ ilU, a fe invitatus, ukroqoe pewtverot, meritis, quam purpura, clarior, limranun reique Ecciefiafik* colomei, EminareMimM Cardinalis Bullionius: per qnos Maxfau, Deo aufpice, brevi lucem videbit.

•t. O MsXnv/·· . Videtur,quam Melantiam Farrarius vocat, Thraci· Urbem ac Propontidem , inter Byxantium *tt* Selymbriam. Qpod fe folum Hypertimure fcribit, no· imm Exarchum, indicio efi ex illis Metropolitis huffs, qui nomim tenus folum Métropolite étant, no honora donati ab Imperatoribus, cum nulla·provincias, mdlafve alias Urbes Metropolitica poteftate, & quafi Patriarchal), regendas haberem. Hi enim omnes Hypsrtimi dicebantur, quafi honore primi, aliifque in provincia Epifcopis preiati ; ion tamen Exarchi, quod idem efi ac Patriarcha , uti etiam Archiepifcopus ; quamquam Patriarch· aoreat ad majores primarias «««' ·!·*<»' Sedesufu refiriftum efi,ut '* Archispifeopi apud Graces. Vel certe Efnrxst magis propria notfcae fefe inlcribaat, qui Primatis jure plures provincias '' verafque Métropoles fubjeâas haberent, non qui fchim veri Metropolim effem , eoque jure Epifcopis aliis in fua provincia ptneflént : velet qui ftatim (equitur, O A^asaac, quam liquet veram Metropolim ac claram urbem in Ponto fuiffê, cum ejus Epifcopus non dicatur Lfa^s;, quod & ipfe orte Otfarienfi Exatcbo fubeffet ; nifi deed aliquid in ejus *fub feriptionem, cum & ipium illius nomen defideretur. Fuerunt Greei mire liberales *ia titulis, eoque liberaliores', quo accifa* nimis ditione , magis defici rebus videbantur. Qpid vero iftud officii in Philadelphie & Melanic! Metropolitis, K·-

Keire'f *Ki Pupni'er·, Judex univtrfelii Komenonm,* i. Gracorum , malim audire ab alio , quam ipfe dicere. Nuas & iftud honorarium quid ab Impqratoribus in eos collatum , ve) etiam jejkaria vera poteftas , ipfa Epifcopis omnibus nou communis', velut in illiseft, quos Rex Chrifrianiflimui Confiftorianos Comites vel epifeopos vel alias honoratiores Clericos adiegit. qui ei fint a fandioribus Confiliis, feu magis una cum ipfo judice» vere fedeam ; aditantibus quos Libellorum luprlicum Magiftros vocant. C*onfell1ert d' Etat,* *fie-Q& Maifret de Reqnefiel.* Sedent freterea in Parlamento (fuprema fcilicet regni Curia) Parifiis Epiicopi, quos Pa*rei* vocant, nec non Archiepifcopu» Parifienfis, fuantm Sediumjure; pratterClericos, Senatores,quos fic ·β>·λι«·'(»e.-m'f, nihil vetat dicere.

10. MrTfiVliexc Παο,'ο T«s'fTl,u»f. Duplex hec Metropolis, ex illis quas novas Metropoles vc.aut ex aliis lubtrarias, fadafque privilegio Metropolnki juris. Amborum unus Antilles Georgius, quamquam erant Sedes fatis diffite, nec ex eadem antiquiori Metropoli divifc . Nam altera jam Turearum ditioni cefferat, alteram ejus vere Pallor puefeus ipfe regebat. Vel commendata altera Sedium fuerat. Pegfeu Pag· , Bostic Urbs in *Itthmo* Corinthiaco , fub Athementi olim Metropolitai Panum, Myfia Urbs ad Helle·.pontum, fub Cyxiceno olim Metropolitas.

>7. MvTfaTaXifvc KaAi»»s'Xi«c *Celliepelil*, ut in Tbefauro ling. Latin· , quicquid Ferrarius vituperet. Sic certe K«rr«r« τσ,ι,ìo, *Conftentiuopolim* reddimus: Etti aliis forte melius tiL» ·Γ·λ<i fit.Nec enim diverfas putem urbes, fed ipfam Thraci· ad Propontidem contra Lampfacum , *Gallipoli* Ita-L' lis. De ea exrat egregia Demetrii Cydonii Oratio deliberativa, mihi edita ad calcem Libri de Heneti Monothebtatarum; qua Vir fapieotiBimus vario argumentorum genere probat , non effe illam cedendam potenti Amurathi, graviaque inde damna Grwcorum Imperio creanda , rite prefagit. Hinc quippe Turearum in Europam propagatum Imperium, ipfa illorum Regia, iaâa Turearum Late Metropoli- Qpod tribus his Metropolis non adjeâus Hypenimi titulus, argumento efi, non fic quoslibet Metropolitas dirios elle , ac fi nulla diftiaüio effer ; fed fuifle qui fic nudo Métropolite titulo potirentur, ut etiam Hypenimi appellatione gauderem ; qua ctiain alii fic ambitiofe Métropolite titulum in feipfis boue(larent. Ferrarius has tres Urbes folum Epifcopales vocat : atque adeo nov· admodum erant inter Metropoliticas, necdum fic honorat·, ut qui illi* proeffimt Epiicopi, Hypertimi audirent, adhuc forte Synodo provinci· , veroque Métropolite fubjrili.

S Y-

CH«m *'*' christi «O··

«.SYNODUS ARETINA,

Λ qua condito, tr admiffia funt coufiitutiones pro eadem Ecciqfia fub Bofo ejufdem Ecclqfio Epsfcepo,

Circa annum ijjō. celebrato.

i^^R^^txtiouumSynodal.xmCle-i Civita-Ki

cMm Ca- thsdniiUr- ?'■· ' "· O Dicte(fi) Aretmo per Reverendum in CbriAo Patrem, Cf Dominum, Dominum Bofum provifiom Divina Erefcopum Aretinum, Et per novem Officiahs, O offio Adjunffos diffi Cleri concorditer editorum.

XXIII. Quomodo /nfiritmenta Guarentigie extentioni mandentxr.

Statuimus, & ordinamus, ut in Curia no» flra, & Vicarii Noftri, & in qualibet aha Curia Ecclefiaftica Delegatorum Noftrorum Inftrumenta Guarentigie contra Clericos execution! mandentur fine libello dtjbdiciario ftrepitu, & fine alia juris folemnitate, nifi falfitatis, vel folutionis exceptio fuerit oppofita, & probata; ita tamen quod hoc Judicium iolum contra perfonas principales nominatim in Inftrutncnto contentas, dt expreftas, dc non contra alias obfervetur, nam contra fuccclbres ordinem judiciarium decernimus obfervari. Illis autem locis, ubi Clericis cootra Lairas inftrumenta Guarentigie non mandantur execution!, ut prediftum eft, volumus Laicis contra Qericos communia jura, de non ftatutum pnediâum fervari.

XXIy. Dt Clericis non convtniendis fnh Judice fecnlari.

Cum fecularia judicia Clerici fubire non debeant, ftatuimus, quod Clerici noftre Civitatis, dt Diœcefis coram Vicario Laico, nifi per rcconventionem non valeant conveniri, dc fi conventi fuerint, impune non pareant Vicario fupradifto; fed coram nobis dc Clerico Vicario Noftro pnedidi Clerici agant, et rcfpoodcaut in Caudis civilibus, & criminalibus, et Ecclefiafticis, ut tenentur.

anno CSUUSTt

XIK *Qxod dits Dominica cnfiodiatxr fideliter.*

Sanftam diem Dominicam ab omnibus volumus cum reverentia cuftodiri, ita quod nul* lus illa die artem praefiunat aliqualiter exercere.

XXVI. Dt fefiivitate Beati Donati Martyris celebranda.

Cam Beatus Donatus caput fit et patronus Cathadralis Ecclefie Noftre, ac Civitatis, ac Comitatus Aretii, qui virtute fui martyrii meruit in ecteftibus decorari, ac per hoc meritorium exiftat dc dignum, ut ab omnibus cum reverentia honoretur, ftatuimua, fltordinamus, quod dies fefiivitatis ejufdem ab omnibus noftre Civitatis et Diœcefis debeat fblemnitcr celebrari, dc cum omni reverentia cuftodiri. Nos enim reverenter cuftodientibus feftum ipfum, ad ipfius Ecclefiam venientibus ea dic quadraginta dierum veniam indulgemus.

XTF2Z. *Dt ^xihxfdam nominatis fefiivitatihns celebrandis.*

Cum non deceat a capite membra recedere, ftatuimus, & ordinamus, quod feftivitas beati Bartholomei Apoftoli die revercodiffimse monis ejus, feftivitas vero beati Gregorii die *viceûmo* quarto menfis Aprilis*, fcilicet immediate ante feftum beati Marci, dc feftivitas beate Criftinsa die decimo Maji ab omnibus noftrar Civitatis et Diœcefis debeant celebrari, cum in noftra Cathedrali Ecclefia fic fervetur.

XXVIII. Qnod m ob/iantibns feriis feer maleficiis procedatur.

Etfi quolibet tempore, quando neceflîtas fuadet, poflit in maleficiis procedi, flatuimur tamen, dc ordinamus, quod tempore feriato procedatur pro ipfis maleficiis puniendis per accufationem, inquifitionem, et denuntiationem, vd alterum ipforum modorum.

XXIX. Dt gntrnlihns ftriis.

Ut ambiguitas interdum in Curia Noftra exorta fuper diebus feriatis in pofterum fit fopita, conftitutione declaramus prefenti, ftatuimus, ac etiam ordinamus, quod omnes illi dies feriati fint, dc cuftodiantur ab omnibus, in quibus feftivitates Sanctorum, vel Sanftarum Dei fiunt, dc de quorum, five quarum *propriis* vocabulis in Civitate Aretii Ecclefie funt conftruâr.

XXX. Çxomodo citati tonhautos fxptr maldficUs repxitntxr.

Statuimus infuper, et ordinamus, quod fi quis, vel fi qua legititM requifitus, vel requifita fuerit contumax,, et non compenfent infra quindecim dies, poftquamfic fuerint requifiti, habeamur pro coofeflis in maleficiis, ex quibus dc jure ramnumi privatio non debetur.

XXXL

— II— outisn *n**

XXXI. Dt faÛtf ttfiihtss, & tu fcin·,tr »*fer«sr»feu.

Excomunicanms, et maledicimus omnes fid· foe teftcs, et qui eos fcienter induxerint, *et* qui cos veritatem prxfumpferint fubhomarc, et qui fecundam di&a eorum fcienter prxfumpfcrint judicare. Nec doo Judices, et Notarios, qui di&a tefthtm ant publicationem patefacere attemptabunt, eos omnes infama, & cxcommunicatos ede per hujus CooftitutioQis feriem decernentes.

XXXI/. Dt tnfpirttituhu, & cnprttitùht nn findis.

Oman Clericos cujufcumque ordinis, religionis, five flatus conjurationes, confpirationes, vel colligationes aliquas de extero facientes indebitas excommunicationis vinculo innodamus, ⁎ viginttquinque libraram pœnam noftrx Camers applicandam incurrat nihilominus ipfo fe&o.

XXX111. Dt Jttrejicrsnde.

Ut finis litibus facilius imponatur *, flatufmus, & ordinamus, quod in quxflione qualibet quinque librarum, vel ab inde infra, fi a&or juramentum veritatis deferre voluerit inC qualibet parte litis teneatur reus prxflare, vel referre hujufmodi juramentum; quod fi reus juramentum dilatum fibi prxftare ceflaverit, ipfo fe&o pro confeflb de petito debito habeatur. Si vero juramentum iptam reus a&ori retulerit, et a&or recufaverit illud immediate prxftare, reus a petitione Adoris ipfo fa&o pro abfoluto effe&ualiter habeatur, et ad cautelam per noftrum vicarium abfolvatur.

XXXy. De Notorii!, fuerint de hfirnmentis eppellatiouuet rogeti.

Excommunicamus omnes Tabeliiones, et notarios, qui appellationuminterpofitarum a gravaminibus Ecclefiaflicorum Judicum Inflrumenta confecerint, nifi refponfionem Judicum przdi&orum pofuerit in cifeem, dummodo refponfionem ipfam petitam ab ipfo Judice cum inflantia debita infra menfes potuerint obtinere, quam fi non poflent infra di&um menfem habere ex tunc.

iyil. Dt Cenmicis in fnitett, & nn ftns findis.

Statuimus et ordinamus, ut nullus Prxlatus txjftrx Civitatis vel Diœcefis dum fuerit . . E fua fecere, vel eligere quovis modo ptxtamat, fed dum fanus fuerit, abfque moleftia corporis, eligat fibi Canonicos de Capituli fui confenta juxta Ecclefix facultates, non tamen pueros, non ignaros, fed tala, qui poflint in divinis officiis Ecclefix defervire - Qui vero in extremis pofitus aliquos in Canonicos, feu Clericos, vel in tirul.......... eligere, vel recipere prxfumpferit, incurrat excommunicationis fententiam ipfo fa&o, et elcôiooa, et receptiooa ipforum Canonicorum fint irritx et inanes.

lyill. Dt Prétendis ftr PreUtu €mucis qftpMdû. anno ouwri

Item flatnimus, et ordinamus, quod Ptxlati, et Ecclefiarum re&ores fingulis annis confactis temporibus Canonicis et Clericis fuis, et Servitoribus Ecclefix debitam, et contactant prsbendam conferant, et aflignent, ita quod 1 digne poflint Ecclcfix defervite, ne aliquam habeant materiam conquerendi.

LIX. Ç»fJ udius Cmucns dt Btaii Eccl<fit td·ir» preindm..........fnhripitt.

i Advertentes, quod omnes terminis tais debent efle contenti, prxfcnti conftitutione (latuimus, et firmamus, quod nullus Canonicus Ecclefix Collegiatx aliqua fraude quxfita quicquid de bonis Ipfius Ecclefix ultra portionem, live prehendam fini fubripiat, abfque fui Prxlati confcientia, et confenta.......... fuo debere gafligetur, et ad quod . . . . teneatur.

LX. Qvd Cutnici Eccltfiermt ùbd ή tifntit recipient.

Cum beneficium propter officium . . . . nonici, P.......... Civitatis, et Dkrcefis Aretinx.......... nolc ptxbendas recipiant, nifi tunc demum. – – – – in illi divinis.......... prxcepiflfent Salo..........

vel quomodolibet alienet aliquid de immobililibus bonis, vel thefauris Ecclefix, nec fine jufta, & rationabili caufa, & noftra licentia fpeciali. Alioquin vendentes & fcienter ementes immobilia bona prxdi&a..........iplb fa&o poenam excommunicationis incurrant, & omnibus Ecdefiafticis beneficiis, qux obtinent, fint privati, & venditiones per mutatiooa, & alienationes hujufmodi fint irritx, & inanes. Qui vero Prxlatus, vel re&or thefauros Ecclefix lux, fine commodo evidenti Ecclcfix, & fine licentia prxlibata alienaverit quoquo modo, pœnam excommunicationis incurrat, & talis alienatio non teneat fa&o ipfo. Decernimus tamen, quod prxmifla fe extendant folummodo ad futura. Super prxfentibus autem alienationibus, venditionibus, permutationibus bonorum immobilium, fit thefaurorum Ecclefiarum ha&enus fa&is, ftatuimus, declaramus, & volumus, quod.......... Vicarius aofter infra duos menfes, pofl publicationem conftitutionum prxfentium immediate fequantes (blcmniter inquirere juramenti vinculo teneatur, & fi fa&us invenitur juxta hujus conftitutionis tenorem, & pretia inde recepta in utilitatem Ecclefiaram converts fuerint, bene quidem, af-s fi contra vel prxter ordinem conftitutionis prxfentis fades repererit, & pretia, qur de illis recipi debuerunt, io utilitatem Ecclefiarumconvena non fuerint, ficut de jure rvquiritni, vend'tiones. alienationes, & permutationes hujufmodi -*..........us faâas facere rera&ari, & per fententiam fuam..........celeritate procuret Nec fion Prxlatos, & re&ores Ecclefiarum..........prxfumpferit attemptare acriter puniat, ficut fac.......... -get,

Çy aget, fibîqoe videbitur convenire. Ceterum fi A
- I emptor..
anno erum ipforam Laicus tuerit, & bone que . . .
....epit reftituere
forte co - - - - net, talis........................
.... urrat, & ditius Vicarius
in hoc cafu . ...
implorare...cium brachii

tSyiJL Dt Ttftamtntis dt rtte Ectltfit mm findi).

ANNO CHRISTI w».

Statuimus fic ordinamus, ut nullus Prelatus, vel Ecckfi· R. . Canonicus, feu quivis intuitu - - - - - - Teftarnenram... . ,

ii qua in pnedi&is reliâa fuerint ad piaf cay. fas, pauperibus, vel mon . . . . Ecclefiis, hoipitalibus, aut aliis piis locis, vel pro reftitutione .... B illicite acquifitorum, articulum ipforum . . . . relinquentis, & perfonas, fit loca quibus reliâa fuerint.......................... anno nobis, vel Vicario noflro, aut alteri, quem ad hoc officium duxerimus deputandum lemel, fic fideliter inûnuarc procuret, ut fetamus, quid poft annum ab obitu relinquentis exequi debeamus, fi haeredes, vel fidei commitfarii jufla derelinquentis, non adimpleverint infra annum. Si vero quisquam de premiflis fuperius negligens fuerit in denuntiatione, fic notificatione pnediâis cum poena debita puniemus; quod etiam extendi ad reliâa preterit* volumus, fi Presbyter, vel Notarius, vel alius ptx predicts infra annum, ex quo praeiens admonitio ad eum pervenerit praadiâa ad pias cauflas, vel pro reftitutione ulurarum, vel aliorum illicite acquifitorum, de quibus habet memoriam, nobis neglexerit intimare. Hoc autem capitulum femel in tnenfe in Ecclefiis coram Populo precipimus publicari; fic ne quis praetextu ignorantiae fe valeat quomodolibet excufare, pro parte noftra iidem Clerici moneant heredes, fie fideicommiflàrios univerfos, quod jufla Teftatoris adimpleant infra annum, computandum, ut fiipra dicitur, ab obitu Teftatoris. Et per Ptebanos femel in anno redores Ecclefiarum fui Plebatus ad praediâa facienda precipimus admoneri.

LXIV.

Cum nemo militans Deo negotiis fecularibus fe debeat immiiccre, & fecundum canonica inftiruta nil miferius fit, quam propter nummum D...............'. ampnare... alieujus...................................... .... ordinibus cooftitutus publice mercari prefumat

oleum, feu alias merces, vd quicquid aliud, ut carius illa vendat, cum boc videatur ex radice cupiditaiit procedere, qwe maloium orantes caput efle dignofeitur, atque radix.

ZJF. *Dt Ornamentis Ecclefia* Ms *piywrandis,*

Statuimus, & ordinamus, ut nullus Cericus calicem, libros, aut alia ornamenta Ecclefiafiica, vel thefauros Ecclefir fur abfque licentia noftra alicui pignori obbligare prefumat, quod fi fecerit, fententiam excommunicationis incqrrat, & quod per eum fa&um fuerit decernimus non valere, nifi infra fex menfes, quod pignoraverit recolligat, & in flatum priftinum reducendo - - - - -

ZJJ-7. *Dt poena petentium, tf vendentium debitum jam folutum.*

Excommunicamus, ma'edicimus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis, fic noflra omnes, fic fingulos, qui de aliquo debito jam foluto dabunt alteri, vel recipient aftionem; fit qui ad voluntatem, fic requifitionem debitoris non reflituerint inftrumenta, vel feripturas, fic qui debitum iolutum petierint *iterato.*

Quod futceffor non teneatur ad debita Pracejfvis.

Item ftatuimus, fic ordinamus, quod fucceffor non teneatur folvere creditoribus debita per £ i - - - - - . praedeceffo.............. ... . contraâa, fi debita ipfa iumtnam decem libiaruin excedant, nift de noftra licencia przdecelfor debita contraxiflet, fic..................eat debita ipfa fuiile pro Ecdefiac utilitate contrada.

Dt ultimis voluntatibus - - - - extentioni mandandis.

Quoniam nil tam naturale eft, quam defunâorum ultimas voluntates execution! mandare, ftatuimus, fic ordinamus, quod fidei commiflarii haeredes, feu quicumque - - - - - - promiferit folvere reliâa ad pias caufas, fi ea non folverit infra.............................computandum ab obitu Teftatoris, fententiam excommunicationis incurrat, nifi .... tempus coram nobis, vel Vicario noftro rationabiletn caufam probaverit, quare..................... execution! mandare.

Ctitrtl défunt.

à

Cîn?n ANNO CHRIST

erPADUANUM CONCILIUM PROVINCIALE

A Guident Ctrüuli A. S. L·

Anno 1350. celebratum.

„ Oneilium quoddam Paduae habitum pre-A Ku „ fide Guidone Bononienfi S. R. E. „ cardinali A. S. L. novit Venetus Labbei „ editor, a Raynaldo ad annum 1350· edo* „ &us. Nihil tamen prefer nomen habere *ic* „ quod daret, profeftus eft. Non vidit *ille* „ proiêfto aâa integra inferta in couftitutioni- „ bus eccleftas Tkinenfis, fit cutu illis édita fa „ colleâiooc peculiari, que primo quidem pro- „ diit Papie anno 1487. dein recufa itidem „ Papie anno 1652. hoc titulo *SenileTitinm- tccl. conftitatimes ente en.* 1403. *edite.* „ Ex illo igitur opere ut hic haberent leâores R „ mei curavi ; quos tamen praemonitos volo" „ editiones Ulas mendofiflimas efle, adeoque „ At mee hujus errata exculcor.

hfrajeripte fat conflitatiomi tutptr edite Pedee in Concilio per reverendi^Junape in Apto patrem & dominum dominam Gaidotum tituli fenile Cecilie preibyternm cardinalem in tote Lombardie Apoftolice Sedis Ltgetam.

„ TN Xpi nomine Amen. Anno ejufdem Na- X „ tivitatis millefimo trecentefimo quin- „ quagefimo, indid. tertia pontificat, dominiC „ Clementis Papae VI. anno nono, die domi- „ nico vicefimo menfis *junta* per adhuc in epi- „ fcopali palatio praefentibus venerabili viro „ domino Barchonato Stephani domini Ado- „ milphi de Comite canonico ecclefiae fandi „ Laurentii de Confilve diœcefis Paduen. près- „ bytero, Nicola de Caramanico cappellano cap- „ pelle fandorum Ermacorae, Ac Fortunati fi-· „ ts in palatio epifeop. Paduen. ac Theodori- „ co de Bonavilla quondam Thomz de Her- „ veto ambobus ultimis familiaribus , infrafcri- „ pti domini epifeop. Paduen. teftibus ad hzc „ habitis atque rogatis Ac aliis. Cum reveren- D „ diifimus in Xpto pater Ac dominus dominus „ Guido tituli fandz Ceciliz presbyter cardi- „ nalis apoftolicr ledis legatus mandaverit ac „ expreflie oraculo vivz vocis commifcrit reve- „ rendo patri domino · Udebandio permiflione „ divina epifcopo Paduen. quod de conftitutio- „ nibus infraferiptis editis nuper per eumdcm „ dominum legatum in provinciali concilio per „ ipfum Paduz celebrato, omnibus Ac fingulis „ ipfarum conftitutionum copiam habere vo- „ lentibus , recipientium tamen fumptibus Ac „ expenfis copiam, in publica feu privata for- E „ ma det Ac aflignet, prout de coinmi&one „ przdida conftat publico inftrumento feripto „ per me Ugenium notar. infrafcriptaim fub „ anno domini, Ac indic, przdiâa, die lunz, „ quarto decimo menfisMaji. Ea propter fub- „ feriptus dominus epifeopus Paduanus volens „ juxta mandatum Ac commifliooem przfati do- „ mini legati, reverendo patri domino Bonifa- „ cio Cumano epifcopo ipfas conftitutiones pro „ fe Ac clero fuo petenti copiam in forma pu- „ bltca facere Ac exhibere, mandavit mihi no- „ tario fupraferipto, Ic infraferipto, quatenus eaf- „ dem conftitutiones portandas Ac aflignandas „ domino epifcopo Cum. predifto ad rcquifi* „ tionem ipfius domini epifeopi Cumani Berto* „ lacio de Avinione ejus nuncio fub ligno, Ac „ nomine meo in forma publica debeam* afli- „ gnare. Tenor ante przfatarum conftitutionum „ talis eft.

Guido miferatione divina tituli fanfte Cecilie presbyter cardinalis, apoftolice fedis leÎ;atus , venerabili patri Patriarche Aquilegenft alutcm in domino. Ad utilitatem ecclefiarum, quietem Ac falutem fidelium precipue confidentium in regno lingerie, ac Aquilegien. Graden. Sillizburgen. Mediolanen. Janven.. Spalacen. Antibaren. Ac Bagulin. provinciis, necnon Strarien. Bonon. Mutin. Redin. Ac Perman. civitatibus Ac diœcefibus, in quibus nobis eft ab apoftolica fede officium plene legationis in. junctam, falubriter procurandas, diuturna nos cura Pollicitar, ut communi omnium ilatu bene difpofito clerici Ac populi prefatarum provinciarum mores Ac altas preftante domino or* dinationibus falubribus regulentur. Sane per nonnullos przlatos, clericos, Ac laicos provinciarum prediftarum in principio noftri adjeftas (aditus) ad provincias fupradichis fuit nobis expolitum, quod in eildem provinciis ab oliru per legatos apoftolice fedis Ac locorum ordinarios fuerint conftitutiones plurime promulgate, quarum alique graves Ac pcenas duras continent, alique vero in defuetudine abierunt. Ac quod non fervantur, multa exinde pericula perveniunt (proveniunt) animarum, Ac fuit nobis per eofdem inftanter humiliter fupplica. tum, ut fuper premiflis conftitutiones ipias mutando, pcenas quoque in ipfis adjeâas tollendo, aut mitigando, novas Ac conftitutiones edendo, providere de opportuno & falubri ntnedio dignaremur.

Nos itaque, attendentes, quod ftatuta humana , que mutabilitati Temper fubjacent, pro qualitate temporum utiliter immutantur, ipforum fupplicationi duximus annuendum . Et propter hoc principaliter concilium prelatoruin Ac aliarum perfonarum ecclefiafticarum fupradidarum provinciarum ad odavatn diem prefentis menfis Maji in civitate Padue duximus convocandum, ubi convenientibus venerabilibus patribus Berrrando Patriarcha Aquilegieufi , Andrea Patriarcha Gradenfi, Nicolao archiepifeopo Jadrenfi, Ac nonnullis aliis epifeopis, nec non arcbiepifeoporum, cpilcoporum Ac capitulorum procuratoribus,' aliifque perfonis ecclefiafticis, regularibus Ac fecularibus de provinciis fùpradi&is, conftitutionibus prelibatis diligenter recenfitis, Ac omnibus que prenominati prelati, procuratores, Ac perfoneecclefiaftiese, regulares Ac fieculares dicere Ac proponere voluerunt, auditis, Ac plenius intelleftis, conftitutiones, quefequuntur duximus promulgandas, mandantes easin prçnominatis provinciis

ci s St diœcefibus integraliter obfervari, confli-A tutionibus legatorum apoflolicx fedis dudum editas; in eiidem provinciis & diœcefibus, quo ad impofitiones pœnarum qux continentur in illis, omnimode revocatis; conilitutioncs vero provinciales fic fynodalts in fupradidis provinciis & diœcefibus per ordinarios editis, nifi fuerint exprefle per has nofttas conilitutioncs revocatx, in fiio flatu volumus remanere. Quare vobis in virtute fandae obedientix prxeipimus fic mandamus, quatenus per vos, feu alium, ieu alios in eccl. veftra, fit locis aliis veftrae diœcefis, de quibus, vobis vidpbitur expedire, infra duorum menfium fpatium poft prxfentationetn prxfentium, coram clero fic populo eafdem conftitutiones publicare curetis, tranf-B miffuri eafdem infra eurridem terminum omni, bus epifeopis vel eorum vices gerentibus veftrx provinciç; eifdem tam tuiflra au&oritate, quam vdlra praecipientes, ut ipfas in fuis civitatibus fie diœcefibus congregato fimiliter clero, infra fimilem terminum poli mandatum veflrum Audeant publicare; fic nihilominus m primis (ynodis, quas vos fic epiicopos prxdidos celebrare contigerit, publicari eafdem folemniter faciatis. Ita quod carum notitia ad omnes, quos tangit, valeat pervenire. Inluper operam detis, ut conilitutioncs ipfr, poflquam publicate fuerunt, diligentius obferventur, fi quos (non) cx prxdidis przlatis inveneritis negligentes, eos ad hxc percenfuram ecclcliafticam, C appellatione poilpofita, compellatis, mandatum noflrum taliter impleturi, quod diligentiam vdlram exinde valeamus in Domino commendare

De occupatoribui monafteriorum, ecclefiarum, jurtttm jura .di, & bonorum immobilium & mobilium guorumcumque ad eccIffiar, monafirrta, & fierjouai ecclefiafltcai <]uairfcun<]ue cornmuxiter vil Jivi/im pertinentium.

De lw] [tribus rerum & bonorum etclefiafticorum.

Monaflcriorum, ecclefiarum infra terminos noflix legationisconfidentium affedantes L>trJcmnitai bus providere, monemus patriarchas, archicpifcopos, epiicopos & abbates atque priores, infra eofdem terminos conflitutus, cifque in virtute (andx obedientlx diflride prxcipiiuus, quod prædida monaileria & ecdefias ve! eorum bona immobilia ieu mobilia vel lura qtixcunque non occupant & invadant; & ii quarum fortaflis invaierint, illa dimittant fic rellitutnt, infra fpatium unius mcnfis poil publicationem prxfentis conilituiionts, perfonis, ad quas pertinent, feu illis quibus fuerit de illis pixfata reflitutio facienda; *eos* vero, qui monitioni & mandato nollro circa pixmifla non paruerint, fufpendimus a di P virus, & tamdiu volumus fufpenios remanere, donec fupradtclis noflrx monitioni & prxeepto iatisfecerit cum effedu.

Borne memoriae domini Latini epifeopi Ofien. olim in pinibus L .'mbard:x apoftolicx iedis legati, laudabilibus vcHigiis iuhxrenfts, monemus omnes clericos, & laicos, & quofcunquc noflrx legationis, eifque in vittutc iaa*8ot* obedientix, audoritate qua fungimur, diilride prxeipimus & mandamus, quatenus clerici qui ecdefias quaslibet feu monaileria propria temeritate invadere vd occrpare pizfumpfcrjnt, & eafdem fic occupatu detinete non metu«u: laici vero qui quomodocunque ecclefias occupatas detinent, fic illis faciant per alios deferviri, eccleGas ipias cum omnibus bonis mobilibus,.fic immobilibus ac juubūs quoquo* modo pertinentibus ad eafdem infra duos menfes poflquam prefens conflitutio fuerit publierait in civiute feu diceccfi, in quaecclcfr ptxdidx confiilunt, libere ficabfolutedimittant, ut per illos, ad quos de jure pertinent, pofftt prefatis ecdefiis, de perfonis idoneis provideri, fic provifionem hujufmodi occupatorcs prçdidi nullatenus publice vel occulte per fe vel per alium impedire prxfumant; fi qui vero huic noftro prxeepto parere comcmpferint, ciericoc prxdidos ecdefiis fic omnibus beneficiis ecdefiaftkis, qux infra noflrx legationis tçrminos obtinent, omnino privamus, fit inhabiles reddimus ad alia beneficia infra eofdem terminos obtinenda; laicos vero, qui contra prxmifla fecerint, excommunicationis (ententias incurrere volumus ipfo fado, a qua non pofiint abfolvi, nifi per apoftolkam fedem vel legatum a latere domini Papx mitium; fic nihilominus ecclefiaflica careant lepultura, donec ecclefix, ut prrmitritur, occupate liberx fuerint in manibus epifeopo rum vel aliorum, ad quos (pedant, dimiflx, çt de earum frudibus per occupatores ipfos perceptis fuerit perlonis, quibus debentur, ad mandatum ordirarii, latisfadum. Illi quoque, qui in futurum ecdefias occupaverint infra terminos noflrx legationis, five clerici, five laici fuerint, ipfo faite fupradidis penis noverint fe fubjedos; omnes vero clerici fic religiofi, fieculares fic regulires, qui occupatores prasdidos ante farisf.>dionem ut praemittitur fadam & abfolutionem obtentam ad fepukuram fcienter & fponte receperint, ab *officio* & beneficio per unum annum noverint fe fufpcnfos: illi autem ad quos prxfatarum ecclefiarum collatio feu provifio pertinent, eifdem Audeant quanto citius poterint de peifonis idoneis providere.

Conftitutionem venerabilis patris Patriarchx Aquilegenfis, editam in concilio Aquilegenfi, inter alia continentem, quod Occupantes aliqua bona eccletiaflica immobilia, decimas, jurildidiones, honores feu jura fpiritualia vd temporalia, vel res quaslibet fpedantes ad cultum divinum per fe, vel per alium, ieu alios direde vel indirede, aut perfonas ecclefiafticas in poffeflione prxdidorum moleilaverint, quominus ea feu reditus & proventus eorum pacifice percipere valeant, ipfo fado lententiam excommunicationis incurrant, quo ad pnemitia approbantes, (latuimus, quod occupatores feumoleflatores, qui in qualibufeumque partibus noftrx delegationis de extero fimilia commiferint, ipfo fado fint vinculo excommunicationis ad(lridi; eos vero, qui in prxmitiis vel aliquo prrmiflôrum hadenus deliquerunt, fic omnia taliter occupata per cos infra fpatium quatuor menfium, poflquam hujufmodi noflr* conflitutio fuerit publicata, eccl. feu perfonis ecclefiafl. (non) reftituant integraliter, ipfo fido fententix excommunicationis decrevimus fubjacere. Ea vero qux in *prxfata* conftitutione dc poena interdidi continentur quo ad civitates Trivifinam, Paduanam, Vicentiam, Veronam, Mantuanam cumFeltrenfi, & Belinenfi fic Tcrcflina, fic carum dioecetes revocamus.

Çwd

centra laitoe injuriae pralatie & perfoni/ etcl&afficit irrogantei·, feu re>, bona ecclffiafti- M eceMpara quoeeeodolibet detinente t, Judex ec- ' clejiafticut poffit procedere quoad ea, qua com- ntiffa effient in fua dtacefi ftituimm & etiam declaramuJ.

Rubrica .

PEi conftitutionem bonr memorise Guidonis tituli fan&i Laurentii in Lucina presbyteri cardinalis olitn in provincia Scilrburgen fiapoftoJicr fedis legati ordinatum fuit, quod nulius clericus vel laicus prztextu advocati» feu patronatus bona clericorum decedentium auderet invadere vel occupare, & qui contrafacerent fententiam excommunicationis incurrerent ipfo fado. Nos itaque conftitutionem hujufmodi ad alias provincias noftrz legationis extendentes , przcipimus, quod nullus clericus vel laicus cujulcumque ftatus, ordinis, (eu conditionis exiftat, cui, feu quibus de iure hoc oon competat, bona mobilia excedentia valorem quinque florenorum aurei ecclefiarum vacantium (eu clericorum decedentium caperevel occupare przfumant; & qui contrafecerinr ipfo fado fententiam excommunicationis incurrant, a qua, nifi fatisfaefiune prrmiila , n illatenus abfelvant; bona vero mobilia clcricorum ab inteftato decedentium in utilitate ecclefiarum , quas clerici przdidi obtinebant, per ordinarios convertantur, & (f. nifi de) de Approbata confuctudinc leu privilegio aliis debeantur

Monemus omnes & fmgulos detinentes, infraferipta privilegia, & alia ima ecclefiarum feu quanimcumque ecdeiiifticarum perionat um , quod illa eis, ad quo» pertinet, incorrupta & integraliter fine dolo & fraude infra menfem poll publicationem przfentis conftitutionrs reftituant ; nec non omnes fciçntes illos, qui ea detinent, quod detentores paedidorum loco- .um ordinariis infra .terminum lupradiftum nominare , & denunciare percurrent. Et ù contrarium fteterint, IIIi, qui in prrmiflis culpabiles fuerint per" menfem przdifhtm, ipfo faite fententiam «communicationis incurrant.

Nonnulli clerici per fe vel alios frequenter procurare nituntur, quod per minas feu preces comminatorias perionarum potentium ecdefiafticarum vel fecularium, direâas & fadas per nuncios, vel per litteras his qui habent beneficipdCbnferre, provideant eifdem dc beneficiis vacantibus vel ineifdemeligantur, confirmentur inftituantur, vel przfententur per eos, ad quos eleûio, confirmatio, inftituiio vel przfentatio nofeitur pertinere , & fuper hoc ab eifdem patentibus exeeutionem petunt & recipiunt, per quorum minifterium pro cathedralibus fit coilegiatis ecclefiis feu monafteriis vel ecclefiis beneficiis aliis quibufeumque fe admitti & recipi faciunt ; nos itaque premiffa acceptari vel fieri in pofterum inhibente'., eos qui prrmiffa vel aliquid pracmilTorum fieri procurant, &qui fe fic admitti vel recipi faciunt, ad quafcunque praelaturas feu dignitates ecclefiaft. & ad quacunque ecdcfiaft. beneficia perpetuo privamus voce capituli in ecdefiis capitularibus, & eos inhabiles reddimus ad przdiâtas przlaturas feu dignitates retinendas, fit ad omnia alia beneficia ecclefiaftica fimiliter retinenda; & ni- *hilomimu* omnis eledio, collatio, inftitutio. feu przfentatio de perfonis przdidis Ce fada, fit ipfo jure inanis & irrita.

ANNO

Bona & reditus ecclefiarum fabricis vel ad alias expenfas pro ecclefiis feu altaribus, vel pro divino* cultu deputata feu deputatos, -epifcopi vel eorum lupcriores cappdlani ecdefiarum cathedralium vel coilegiatarum , earumdem quoqu· canonici, abbates, priores , & quzcun que aliz ecclefiafticz perlonz exemptz & non exemptz in uius proprios vel alios quam ad illos, ad quos deputata feu deputati funt, nulla ratione convertant ; & fi contrarium fecerint, duplum przfatis ecclcfiis folvere teneantur: & fi ad recipiendos przfatos reditus non funt certz deputatz perfonz, deputentur ad przdidas expenfas faciendas perfon? idoneç, qu? exinde poftint, & debeant ordinariis vel (aperioribus fuis, & de przdidis debitam reddere ratio nem.

De vita & honeffate clericorum, èT qxri ecrum concubina ipjarumqut fiht ex ipjerum tejiamentir nibil capiant.

Rubrica .

CLerici, fire fint, five non fint in facris ordimhus conftituti, honefte vivere ftudeant ; a fornicationibus abftineant & publice nullatenus teneant concubinas. Qui veto concubinas publice vel notorie tenent, vel in futurum , diabolo luadente , tenebunt, poftquam conftitutio fuerit per ordinarios vel alios dc ipforum mandato in propriis civitatibus vel dicc'cefibus publicata, & clerici ipfi in (ynodis vel alias generaliter feu nomination fuerint tnontii de concubinis przdidis ulterius non tenendis, & ex tunc infra menfem huic noftro przcepto & przfatz narrationi parere contemplerait, voce capituli, ti fuerint in ecclefiis cathedralibus ve) collegiatis bénéficiât!, ipfo faite noverint fe privatos, fi in hujufmodi duratione per alium menfem immediate fequentem perftiterint ; live in cathedralibus, five in collegiatis vel aliis quibufeunque ecclefiis curatis ve! non curatis bénéficiait fuerint a perceptione fruduum omnium beneficiorum, quz obtinent, noverint fe fufpenfos. Quos frudus eifdem auferri ner or dinarios eorum praecipimus, ac per eoidem in utilitate ecclefiarum, a quibus frudus ipfi percepti funt, volumus eos fine aliqua diminuiionc converti ; & ii przfati clerici non fit (t. fic) a tam deteftando (celere fe emendaverint., poft lapfum alterius menfis, abfque alta monitione ipfo fafte fententiam excommunicationis incurrant; & nihilominus ordinarii fupradidi, fi eis expedire videbitur, contra eos ad pcenarn privationis , per alia juris reme dia procedere non omittant, fi vero fe correxerint, ordinarii przdidi clericis ipfis beneficium abfolutionis impendant, vocem in capitulo reftituant, & ad perceptionem fruduum pro tempore futuro ipfos admittant.

Concubinz clericorum manifeftç, public? vel notori? ex teftamentis clericorum, vel alicujus eorumdem ultime voluntatis, quod ipfas in tali concubinatu tenere non erubuerunt, nihil omnino jure inftitutionis legati, vel donationis caufa mortis capere pofluntfilios quoque fic filias, ex przdidis concubinis fumptas, fimili fenteniiz volumus fubjacere. Et quidquid przfatis concubinis vel earum filiis a przfatis ciericis relidum fuerit quovis modo, ab cis, tan-

fÿ3 quam ab indignis, per ordinarios auferatur, & — in utilitatem ecclefiz vel ccclrfurum, in qui. anno tas clerici przdiâi inftituti étant, integraliter »n*n coo'ert,fur teftamenta quoque pizfatorum clericorum, fi tempore mortis vel infirmitatis, de qua mortui fuerunt, concubinas prgdiââs pu* blice tenebant, ipfo jure fint invalida, exceptis legatis faâis ad pias caufas. Si quod veto in fraudetn prurientis conflitutionis f«dum fuerit, fit irritum & inane; bona quoque przfatorum clericorum, nifi fint immobilia, quz liquide perveniunt ad eos aliuude quam de bonis ecdefiaflicis, praefatis ecclefiis applicentur.

, Olim cum in provincia Salzburgenfi clerici contra clericalis flatus decentiam tabernas nimium frequentarent, au&oritatc venerabilis patris archiepifcopi' Salzburgenfis in concilio feu fynodo per cumdcm archiepifcopum in provincia fua nabitis, contra przfatos clericos quafdam conflitutioncs inhibentes clericos eotdem ab ingreflu tabernarum; cum conttarium facientes pernas aliquas infligentes faflz fuerunt, quz conflitutioncs, quantum ad pernarum impofitionem, graves efle dicuntur; nos itaque przfatum archiepifcopum & epiicopos per Salzburgenfqm provinciam conftitutos - hortamur, quod circa prçdiüb inducant clericos ad fervandum decentiam & modefliam clericalem; & fi (ecus fecerint, puniant cos fecundum canonicas fanfliones. Pœnas vero in prafata couftitntione fl-bihtas fic ad inftantiam archiepifcopi fujradifti, & epiicoporum de provincia fua totaliter uvocamus.

Prava confuetudo, vel potius corruptela in quibuldam partibus inolevit, quod clerici cum laicis nec non & clerici ad invicem litigantes pro terminatione quzflionum fuper quibus litigant feu litigare volunt, coguntur per fe vel alium fubjici duello; quam conluetudmem omnimode reprobantes, Hatuimus, quod cogentes clericos aid hujulmodi duellum fubcundum, cujufcunque flatus, dignitatis, ordinis vel conditionis exiftant, etiam fi regali vel quacumque majori fulgeant dignitate, & clerici illud fponte fufeipientes ipfo fado fententiain excommunicationis mercantur, ic cxcommunicatos (excommunicari) per ordinarios denuntientur.

Religiofi exempti etiam ordinum mendicantium, claufuras vel ecclefias monafteriorum monialium cifdem non fubjcdarum prorfus & omnino non intrent ex aliqua caufa, neque cum monialibus ipfis inf.a eadem monafteria, feu ecclefias quoquomodo loquantur, diœccfanorum feu vicariorum earumdem licentia ήoη obtenta, & fi contrarium fecerint fuptriores fratrum mendicantium przdiûorum cpilcopo per fe vel alios vel in eorumdem abfentia vicariis ipfos nunciantibus ic requirentibus, teneantur przdifli lupeito es infra odo dierum ftatim (f. fpatium) poft requifitionem przdiflam eofdcm fratres de locis ipforum removere, & eos ad alia loca tranlmittere^ipfoiquc ad loca unde remoti feerint ante annum unum completum (non) revocare, & eifdcm iin;>oncre pœnas, quz fecundum ordinationem ipforum debeat pro gravioribus culpis imponi. Superiores quoque przdiâi teneantur fuper prrmiflis credere & flare verbis & aflertioni pizfatorum epifeoporum, feu vicariorum. Si vero przfati tuperiores huic noftrz conflitutforrr obedirc contempfcrint, nos ipfos ab officio eorum iuipcndiibus, & tamdiufufpenfi remaneant, donec przf. tz noflrz conftitutioni paritum fuerit com cflcdu; & nihiiemtnus in virtute fimflz obedientie luperioribus- eorum praecipimus, quod in hoc delinquentes etiam·alia pœra fic cocrceanf, quod ulterius in fimilibus non delinquant; & ordinarii locorum faciant *illos*, qui in hoc deliquerint, per luos fubditos i- ecclefiis fibi fubditis publice nominari; & hortamur tamen praelatos praedidos, quod pntfatis re.'igiofis, fi fuerint bone converfationis & vitat, eundi ad przfata monafteria pro caufis hoaeftis & licitis licentiam benigne concedant; & praetenim pro divinis minifteriis in praefatorum monafteriorum ecclefiis celebrandis. Volumus tamen,quod religiofi prediâi, quando fuerint in itinere conflituti, in locis, ubi lui o.dinis mena fleria non habeant, & Bbonefta hofpitit conunode invenire nonpoflint, ad prafata mpnisliiun uaonafterhr accedere valecnt, ôccxtiA dutnor, quas moniales habitant, hofpitari; & tunc in ipforum monafteriorum ecclefiis per (pro) divinis celebrandis innare, & cum monialibus loqui, accedente ad hoc abbatiflz monafterii, ad quos declinaverint, voluntatç, & debita boneftate in omnibus obfervata.

—■ — ANNO

Abbatifla & moniales oujufcumque ordinis locorum o dinariis fitbjiâz monafteriocarum fine licentia epifeopi vel fui vicarii & abbatiflarum ve) primarum fuaru.n omnino non exeant; & fi contrarium fcc iint, praticr pernam fpirituakm vd corpo.aiun, quam eifdem ordinanti' przdidi daxerm: irnpoutndam, una die ac totis diebus alii! jejunare compellant, quot eas contigerit extra proprium monaflerium remanere; &. tuqc pane & vino & uno tantum ferculo fint contenta.

Dt paen'tntiirij , & nvod; /nd.<^«ar;4nr«i.

Epifeopi & fuperiores przlati unum vel plures petnitentiaros fcculares vel regulares providos & difcrcros, prout & quando eis videbitur, habere procurent, qui pœuitentcs, quos intendum ipfi audire non poflint, eoium vice audiant, & ablokant, vel cum opportunum fueɵrit eofdem remittant; & diligentet attendant, ne aliquos abfolvant in cafibus fedi apoftolicae fpecialiter refervatis; fed cos ad epoftolicam ledem remittant. Cafus vero fedi apoftolicc refervatos, & quos fupradiâi pre.lati fibi dumtaxat refervant, determinare & notificate Audeant inferioribus facerdotibus, tit illos dc celero non ignorent.

Cum plerique modum indulgentiarum flatutum in concilio generali per felicis recordationis Innocentium Papam III. noo obfenent, nos volentes tam przlatis ipfis, quzm Chriflifidelibus providere, prxeipimus lub virtute fanâr obedientiz przlatis cifdem, quod modum determinatum in inftitutione przdiâa nequaquam excedant; & fi contiafecennt, fint per unum menfctn a poteftate concedendi indulgentiam iplo faflo privati; infuperque nonnulli per importunitatem, ne quid deterius exprimamus, a quibufdam przlatis extorquent, quod fimul vel divifim ipforum pluribus figilli indulgentiarum litteris apprnfis, procurant per quemlibet quadraginta dies de indulgentia Chriftifidelibtis, ficut ipiorum litters continent, concedi, qus conceflio nullius penitus efl tunrnenti; hoc fieri de cztero prohibemus, & indulgentias fie conceflas, licet fint cullz, tamen ad majorem clarificationem, tenore przfcniiuai rc.o.anuis;

eel-

fy
anno CHRISTI *'5*'

epifcppos vero & eorum fupenores quam modo przdiâo, indulgentias duxerint concedendas, ab ingreffu ecclefiarum <x divinis fufpendimus, & fic (bfpenios vehimus remanere, donec ab apoftolica fede, vel legato de latere, lupcr hxc meruerint abfolutionis beneficium obtinere. I

Ad exhibendum debitae reverent iarMevotionis obfequium facratiffirz eucharifliz facramcnto, cupientes Chriftifideles eo reddere promptiores, quo illud fideliter venerarties fuerint amplioris gratis privilegio conjunai, hac conftitutione lem per valitura concedimi.t, quod fideles Chrifti, qui tunc, vel intra oâo dies proximos fcquentes, vere prtnitcntrs fuerint & confeffi, affbciantcs iacerdotes deferentes ia-B cratifftmum Chrifli & Redemptoris noftri corpus ad infirmos; fi de die hoc fecerint, decem; fi vero de node cum lumine fuo vel alieno, viginti dies de injunâis eifdem pernitendis relaxationem inPominoconfequantur.

Dt ttfieru & execxtionibui uliinttruiH volmi. fttnt*, iT ava/r *tbltlis incerti/.*

Quamvis per jura canonica ufurarii teneantur contra fe libros fttanimedere rationum, ut facilius conviâi lint de tifuris; quod plerumque ipfi feu eorum filii vd hxiedes hoc facere contradicunt, przfenti conftitutione ftatuimus, quod manifefti ufurarii leniantur libros, quater-C nos, cedulas, feucartas, vel feripturas quaslibet publicas vel privatas fuper eorum mutuo, ufura, contraflibus aliasconfeclas, poftqttam ufurar exercuerint, ordinariis tradere, vel eotum nomine recipientibus cautionem; quod fi facere recufaverint, denegentur cis fepultura, & ecclefiaftica facramenta; nec audiantur, fi dicant vel jurent fe nullos libros vel feripturas habere, tiifi per Ipforum ufnrariorum habere feu quofeumque lucceffores, confanguineos vel amicos oftenlum fuerit per probationes, vel verifimiles & perhâb les conjeâuras, quod codices, libri feu cartz vel inftrumenta rationum & debitorum per ignem, feu alio quocunque casu fortuito fint perdita. Nccquifquam reputet, D quod in przmiflis dare (f. dure) agatur contra ufurarios fitpradiâos, cum fit przfumptio vehemens contra eos, quod tales feripturas hi fecerint, habeant, ex quibus rationes fortes ufurarum cum fuis debitoribus calculabant, fient fuas rationes edere tenentur, de quo loquitur lex civilis. Infuper ftatuimus, quod poftquam manifefti ufurarii confefti fuerint, fecertam quantitatem pecuniz extorfiffe per ufurariam pravitatem, vd ab aliis conviât fuerint de eadem, proclamationibus confuetis publice fa&is, fi non appareant repetentes ufuras, vel non appareant tot, quibus illa pecunia ufuraria fit reftituenda, tunc przdida pecunla ufuraria, quz a nemine repetitur, reftituatur epifeopo, qui eam debeat in virtute fanâz obedientizft fub pœna maledictionis xternz expendere in eleemofynam pauperum, vel alios pios ufus; cum turpia htcra fint ab ufurariorum hzredibus extorquenda. Per przfentis auâoritatem conftitutionis non intendimus in aliquo derogare aliis conftitutionibus & juribus editis contra ufurarios, tam in conciliis provincialibus & fynodalibus, quam etiam per jus commune; fed ca potius in fuo flatu firmas volumus per* manere.

Executores feu fidei commiffarii ultimarum A voluntatum dc maxime ad pias caufas confiitu■, infrà annum, a dïc mortis teftatoris computandum, exeeutiones eis commiffas adimplere omnimode teneamur, & nifi feccrintw execuiioifis officio fint privati, & illud etiAn ipfo facio in ordinalium transferatur, nifi reflator ipte in teflamento adjecerit icmpus vel tempora, inf.a quod feu quz mandari execution! luam voluerit voluntatem; vel nifi ex forma veiborum teftamenti, & qualiter legati feu reliât, evidenter appareat, quod exeeutio voluntatis fellatoris fit in tempus aliud producenda; cyecujores quoque przdiâi de geilis per eos in exceutione teflamentorum locoru n diœceianis teneamur reddere rationem. Notarii quoque rogati de teflameniis faciendis, feu ali^ quzcumque ■erfonz, quz teftatoris lcriplcrint voluntatem infra fpatium trium' menfiptn port mortem tellatori* de forma qualitate teflamenti, teneantur fub perna X. librarum ufualis monetar, integre & fine *diminutionc ordinarios vel* eorum vicanos informare & reddete certio.es; pizdiJam intdlgi nolumus, nifi in locis, ubi per confuetudincm approbatam aliter effet ptovifum.

ANNO

Male ablatorum incertorum difpofitionem & ordinationem ad folos locorum ordinarios declaramus & decernimus pertinere; quidquid ex illis ad manus eorum pervenerit, teneatur fine dolo & Gaude per fe vel alios pauperibus, vel in refectionem ecclefiarum indigentium, ieu alios pios ufus fideliter erogare; quod nifi fecerint, in examine divini judicii teneantur ufque ad ultimum quadrantem de hoc reddere. Ceterum fi de confuetudine pizdiâa male abbta incerta alicui loco ucclefiaftico vd perfonis aliis confueverat affignari, perprzfentem conftitutionem pixfatz confuetudini volumus (lege nolumus) derogari; mandamus tamen quod aflignatiofiat per locorum ordinarios vd per eos, quos ad hoc duxerint deputandos.

Dt pttientibut defeilam ntttiinfn.

Rubric.*

Statuimus quod patientes defedum natalium non poifint admitti ad c monicatus & prrebendas ecclefiarum cathedralium, nifi fuci it cum eifdem per fedem apoftolicam difpenfatum, quod przf.no defedu natalium non obtlante, poffint ad htiptimodi canonicatus & przbendas admitti; & nulla alia, quantum ad hoc illis qui defiâu.n natalium patiuntur, vel in poftetum patiemur fada vel faqienda ordinatiorum quorumcumque difpeniatio fuffragetur, quam ex nunc irritam fore decrevimus & inanem. Mandamus quoque epifeopis & eorum fuperioribus, nec non omnibus aliis perfonis, ad quas przfatorum caonicatuum & prebendarum collatio, eleâio, feu quzvis alia difpofitio pertinet, quod patientes defcâum natalium adprzdidos canonicatus & przbendas nec recipiant nec admittant, neque de ipfis illis quoquo modo provideant; & qui contrarium fecerint, a collatione beneficiorum in ecclefia feu ecclefiis fupradiâis confiftentium, per annum fini ipfo fafto fuipenli. Et nihilominus ^ptod contrafaâum fuerit, fit irritum *tf* mane.

ANNO CHRBTÎ

Dt clericis a fuir tcc'cfiis txpulfir.

Qna cootingit interdum, quod ciet ici beneficiati Ane eorum culpa ab ecclefiis, in quibus inflituci fane, violenter de indebite cxpelluotur; flatuimus, quod clericis fic cxpulfis relidentes in ecclefiis, a quibus ptxfatt clerici expulG fuerint, teneantur cum requifiti fuerint dc frudibus fic foventibus tenendorum*, qu« praeliti exoulfi tenebant in ecclefiis (uprsdidis, providere, ficut eisdem providebatur, quando relidebant in ecclefiis prxlibatis.

Dt renunciatiatibur.

Rubrica.

Statuimus, qjjod reftunciantes, feu requnciarc volentes beneficiis fuis, fic przfertim dignitatibus feu beneficiis caufam habentibus animarum, renunciatiooes praedictas faciant in manibus epifcoporum vel vicariorum eonundem, feu illorum qui habent in beneficiisfupradidis jus inflituendi, & dellitucndi, & renuDCjaiioncm aliter facere non *valeant.*

Dt tttattfionariis ftu cuftodiir ordinandis (appellants m fabrica tcclefiarum.

Ut in divinis officiis melius in ecclefiis cathcdralibus iervìatut, flatuimus, quod in ecclefiis cathedralibus infra fines noftrz legationis in Italia conflitutis, in quibus non funt ordinata beneficia, quae vulgariter manlionariae, cuftodtz vel vicarhe nuncupantur, epiicopi, ernn conlilio & aflenfu fuorum capitulorum, dc praebendis in eorum ecclefiis proxime vacaturi, fi quz tamen non debeantur deficis in eifdcm eccletiis expedantibus przbendas aycloritate apollolica, ordinentur de przbendis ipfis cum vacabunt beneficia ad arbitrium przfatorum epifeoporumfic capitulorum moderanda, quie aflignentur perfonis in factis ordinibus coiiftitutis, vel qui poilint ad facroa ordines promoveri, qui teneantur in przfatis ecclefiis continue refidere, fe facere ad eoldem or dines promoveri, & in cildem in divinis officiis defer.ire, prout prztati epifeopi & capitula duxerint ordinanda.

Quia contigit interdum, quod in quibufdam ecclefiis cathedralibus & collegiatis, infra fines noftrz legationis in Italia conflitutis, funt plures cappcllaniz adeo in redditibus tenues & exiles, quod de ipfarum frudibus cappellani earumdem fe nequeunt fubftentare; (latuimus, quod ipfi cum confenfu & confilio capitulorum luo- ,.n poflint & debeant cappellanias ipfas unire. Ita tamen quod frudus vel redditus unius cappellamz fumtnam XX. flor. aurei vel circa aliquatenus non excedant; & fi capitulum ecclefiarum fine cauta rationabili ad hoc conienttre noluerit, epifcopus folus audoritate przlentis conftitutionis uniones przdidas faciat. Si vero capitulum alieujus ecclefiz cathedralis nnionem hujufmodi heri vellet, fic ad hoc nollet requifitus epifcopus abfque caufa rationabili contentire; fuperior fuus hoc facere poffit, ejus coocradidione non obftaute; fervata in ntroque cafu moderatione przdida, fit cappellani, ut przmittitur, ordinandi, teneantur in cifdcm ecclefiis fervite in divinis, ac in eildctn perfonaJiter relidere.

A Si pro fabrica ecdefias cathedralis feu pro faciendis expenlis luminarium & aliorum, quat peninent ad divinum cultum, non iunt aliqui certi redd'tus alimnati. tunc in ecclefiis cathedralthus in balia, intra noflts legationis terminos continuas, abfque prcjudicio expedantium prabciidas auctui itate apoitolica, unius praebende canohualis vel duarum, fi epifeopo fic capitulo videmur, fructus fic redditus deputentur perpetuo pro huiuiinodi expenfis faciem dis; & et tunc nob ceofcanrur elle praebendç, ner alicui pro prçbcndis vel beneficio afligoentur; fed frudus ex ea vel eis provenientes per Cos, ad quos pertinet in ecclefiis przdidis difpofitio, & Collatio praebendarum, atfigoetur (f. alTigncntur) alicui ccclciiaftico fideli, qui frudus ipfos expendat in utilitatem ecclefiarum, & in itlus purdictas, fic de receptis fic expenfis per cum fadis teneatur epifeopo & capitulo reddere rationem.

Dt tucoumunicatn pafiquasn denuntiati fuerint Ma adneitftnMs .id d.ria.i.

Rubrica.

Rdigiofi ordinum mendicantiiiki quorumcumque, noverint, quod fi excommunicatos & publice dcnunciatos, ita quod huiufmodi denunciatio ad eorum notitiam deducatur, ad divina officia vel conldhones eorum admiferini; pœnam in decretali, quae incipit *tpifeoporum*, politam extra, de privilegiis, li. VI. incurrunt; & nos ordinariis locorum praecipimus, quod conitemptores decretali» przdidz laciant in fuis ecclefiis pœnain przdidam interdie (fic) publice unciati.

Quod flatuta laicorum non ligant clfrisos i3 tcclefiafticas perfnas.

Rubrica.

Declaramus, quod flatuta fada in civitatibus Italiae, infra terminos noftne legationis contiitutis, ftatuentia direde vel indirecte, quod ecclefiz fic perfonz ecclefiaflic* non poflint acquirere quovis titulo bona, mobilias, vel feudalia feu cenfualia, vel in perpetuum livelata ad laicos pertinentia, non ligant ecdefias, ecckfiaflicafque perfonas; fic illi qui talia faciunt, vel obfervant, aut extendunt, incurrunt pernas contra libertatem ecclefiaflicam facientes, tam in jure canonico, quam in civili Habilitas.

Cuin vulnerantes clericos feu in iplos manus injicientes temere violentas latam a canone fententiam excommunicationis incurram, mandamus locorum ordinariis, quod fi cifdcm per fadi evidentiam vel alias legitimas probationes de hoc conftiterit, pcrcuflores praedidos faciant (detineti) in carceribus, fic (in) aliis eorum ecclefiis, de quibus eis videbitur, ulque ad latisfadionetn condignam fic abfolntioncns obtentam excommunicato» publice nunciari.

Quad nun utatur aliquis fcitnttr inflrutfttalia, fcripturu vtl ttfltbtu fayit.

Rubrica.

Prohibemus, ne aliquis clericus vel laictM in curia ecclefiaflica, fic pnecipue in caufic fpiritualibus vel matrimonialibus fallis litteris, in·fau-

>> ftrumntis, vel teftibus fcienter utatur. Nullus A
"II letiam tcfles in eadem curia producentes au.
CHRSTI "eat ubornare; & qu» contra przmiifa vel
IJJe< aliquU przmjflbrum fecerint, ipfofadoexcommunica'ionis lententiam incurrant, preter pernas contra tales a jure tlatutas.

Çaod rtlhw Ktltfiantnt parxbialiitin non poffint ft Λ fuit tedtfit abfentare, lictnua ab ardinanu mm obtenta.

Rubrica.

Mandamus, quod redores ecclefiarum parochialium, quocunque nomine nuncupentur, volentes fe a propriis ecckfiis abfentare, teneantur ab eorum ordinariis licentiam petere; quod ii,non fecerint (&-) infra menfem non redierint, quarta parte morum fruduum fint ipfo fado \privati, per euifeopum pofita in utiliutem ecclefix, que defervirc debebant, convertenda. Et fi canonice moniti poli alus (ex menfes immediate fèquentes ad eccki'us fuas predidas non redierint, fint illis ipfo facto privati. Salvis nihilominus aliis modis centra eos procedendi.

confiitntionet privantes clericos privilegii clericali fint nulla

Rnbrtca

Confhiutiones provinciales & fynodales, vel per ordinarios quoslibet promulgatas, quod clerici delinquentes priventur beneficio clericali, nifi in cafibfis cxpretlis in jure', caiTamus cc totaliter revocamus; oc finiiles fieii i.r poiierum prohibemus, & fi fierent, decernimus irritas & inanes.

%Hod reiteres ecclefiarum parochialium poflint fibi eligere conjeforei

Rubrica

Concedimus praelatis inferioribus & ecclefiarum parochialium redoribus, quod poilmt fibi eligere confeflorcs idoneos, qui ipfos abiolvant, exceptis cafibus '.edi aoollolicx vel locorum ordinariis quumodolibct rclervatis.

Qcod epifeopi incogniti non admittantur ad pontificalia exercenda.

Epifeopi vd archiepifcopi qui in locis extraneis & ignotis dicunt fe ad uichiepilc. feu c-pilc. tore permotos, ad exercenda pouiificalia infra terminos nofirz legationis nullatenus admittantur. Et fi contraiecerint, epifeopi, qui fic eos admiferint, a collatione ordinum per annum tint ipfo faâofufpenfi, nifi de ipiorum l pifeoporum ordinatione feu promono.ic conflet per litteras apoftolicas omni vitio ôcluipicione carentes, vel nifi epifeopi ipfi fuerint poli eleâionem de ipfis canonice fadam per aliquem de infralcripis patriarchis vel archiep. confirmati videlicet Aquilegenfi & Grandenfi patriarch. Salzburgenfi, Strigoncnfi, Coloceafi, Mediolanenfi, Januenfi, Jadrenfi, Spalatcnfi, Ra'enatcafi vel Pifano archicpifcopis.

fhtod ordinarii non participent cunt nota rifr /M

ANNO CHRISTI

Mandamus ordinariis locorum, quod falaria notai iorum fcribentium in caulis, quz in eo* rumdem curiis peraguntur ad debitam quantitatem fit moderationem ordinent & reducant, & idem faciant de infrafcriptis litteris & icripturis quibufcunque, quas tient in cledionibus, confirmationibus, collationibus beneficiorum fpeftantium ad eorumdcm ordinariorum confumationem, eledtonem, feu quamvis aliam dtfpofitionem, nec qon & litteris infrafcriptis leu icripturis quibufcunque fadis vel faciendis B fuper difpofitionibus yei quibufeunque aliis adibus 1piritualibus per' eofdem ordinarios peracendis. fnluper fub virtute fandx obedientiae eitdem prccipimus, quod cum notariis feu ferinioribus fupradidis lucra percipienda pro in-(frumentis, icripturis vel litteris iupradidisnulla ratione participent direde vel indiredè; & ii contrarium fecerint ab ingreffu ecclcfie fint ipfo jure iufpenli, de tandium in fulpcnfione permaneant, donec lucrum, quod de eifdem perceperint, fuerit per ipfos vel de. ipforum' mandato per alios pauperibus erogatum

L>e bannie in ecclefii·· faciendi/, & de perna etnhabentium ciandefitnum mitrimonium

C

Rubrica.

Pixcipimus, quod ordinant locorum mandent reâoribus ccclebaium, quibus cura imminet animarum, quo! ialtem fenicl in ..cnlemconftitutioncm apoftolicam prohibentem matrimonia non debere contrahi bannis non editis, & pœnam appofitam in eadem conftitutione,,ftudeant fuis parochianis in eorum ecclefiis infra miflarum folemnia publicare. Quicumque vero matrimonia clandeftina bannis non %dais confenferint vel contraherent in futurum, prztcr pœnam ftatutam in canone, fint communione (aeramentorum ipfo fado privati, ad quam, i^nifi in mortis articulo, fint licentia epifeopi nullatenus admittantur. Infupcr cum illi, qui contrahunt Icientcr matrimonia in gradu prohibito, latam a canone ieruentiam excommunicationis incurram; mandamus diœccfanis focorum & terrarum, ecclefiarum parochialium redorinus, qui illos, de quibus cis conrtitcrit ■iatrimonia hujulinoui contraxilie vel contrahent in luturum, nominarim ôc perfonaiiter moneant, quod fe ad invicem feparent; & fi ,χiΓioηβliιβΓ eos monere non poliunt, faciant monitionem hujufmodi ita notorie & manifefte, quod ad przdidos monendos poifit przfata mouicio verifimiliter pervenire; & nifi per eoldem monendos feu nominatos coram prxfa-f-cis diœcelanis ve! eorum vicariis fuerit fulficienter probatum, quod cum eifdem, qui taliter matrimonium contraxerunt, fuerit per fedein apoftolicam dilpenfatum, quod potuerit admittere matrimonium, contrahere, vd jam contrado licite remanere, ipfos diœcefani fit redores prxdiâi denuncient excommunicationis fententiam incurrriilc.

» .53·

CJiKISri

S^ttod tie bm'n tteonafietjoratH , etclrfiariaet pa· *rocbialinm iwenJaria fiant.*

Rubric» .

Volumus & mandamus , quod abbates . & priores monafteriorum , & archipresbyteri feu praelati ac redores ecclefiarum parôchialium, & quicumque inferiores ab epifeopis eCcküarum prxlaii non exempti, ad aÜytias, prioratus, archipresbyteratus feu prxlatias, reâorias vel dignitates qtiafcumquc in eofterum aflumeodi inventaria de bonis & rebus mobilibus monafleriorum , prioratuum ieu ecdefiarum, ad quorum feu quarum-regimen aflirmuntur, pollquam corpcralem & pacificam prxdiâarum abbatiar. prioratuum fic ecclefiarum pofleflionem fuerint adempti, infia unius mcnf.s fpatium inventarium per publicum inftrumentum facere teneantur; & illud infra fpatium alterius menfis proximi fequentis teneantur locorum ordinariis vel eorum luperioribus, feu in talibus vicariis aflignare, & hujufmodi conftitutionis contemptores decem libris ufualis monetz pro pœna prçfatis ordinariis vel fuperioribus folvere compellantur: exempti autem abbates feu priores prçfatum inventarium coram fuo conventu facere teneantur.

Dt vifilitione nttmafltriorttm, ecclefiarKH & perfenaram eccl^fiafticaram .

Rnbric» .

Ordinarii locorum & alii ad quos de jure, confuetudinc ieu legitima prxfcriptione pertinent monalieria monachorum & monialium & quarumcumque perfonarum religiolarum fibi immediate fubjcéla per ie, fi poflunt, vifirent, aut per alios idoneos lecundum ordinationes fic moderationes facrorum canonum fic apoflolicarum conftitutionum vifitare procurent.

Quamvis de jure communi competat locorum ordinariis fuam cathedralcm fic alias civitatis fie diœcefis lux ecclefias^fic ^cdefiafticas perfonas non exemptas vifitare ; tamen nihilominus (latuimus, quod ordinarii lupradiAi poffint fic debeant ecclefias fic perfonas prxdidas, lecundum moderationem juris communis vifitare, nifi ecclefie fie perfonx prxdiâx fint exempts 4 vel nifi perfonis aliis quibufeumque fitjus vifitandi prcfxtas ecclefias & pcrfooas competat, quod ipfi foli poflint ficdebeanteq£ dem perfonas & ecclefias vifitare. Nos cum eifdem ecclcfiis & perfonis in jure exemptionis, & faciendae ac exercendx vifitationis, fi quod eis competit quoquomodo, ned aliis defenfionibus & juribus eorumdem ; neque etiam juribus, quz competunt venerabili patri Patriarchs Aquilegenli in vifitatienibus faciendis ia civitatibus diœcefis & provincia Aquilegenfis , feu in quibufeumque ipfius provincia monafleriis, ecdefiis & lucis aliis per przfentem conftiiutionem nolumus aliquid prxjudicium gravari .

Prxcipimus, quod clerici infra noftrx fegationis timor (£ terminos) conftituti mon^fteria. monialium, prrdicatorum , minorum ,' hxremitarum, fic cannelitarum ordinum fuperioribus, feu eifdem ordinibus immediate fubjefta, fic eorum monafteriorum claufuras vel ecclefiaSj prorfus fic omnino non intrent ex aliqua caufa , neque <um monialtbus ipfis infra eadem monafleria, feu ecclefias quoquomodo loquaotur, prxfatorum fuperiorum licentia non obtenta; fic fi contrarium fecerint pro qualibet viceX. lib. ufualis monete prxfatorum clericorum ordinariis pro pecunia folvere compellantur; fic fi eifdem ordinariis videatur contra ipfos etiam majori pcena procedant. Dat. Padux XIII. Kalen. Junii pont, domini Clemen- C tie pap* VI. anno nono.

„ Ego .Ugerius filius MayfreJt de Padua „ imperiali auâoritate judex ordinarius, fit no» ,, tarius publicus fic familiaris ofliciarius fic feri- „ banus fupranomibati reverendi patris fic do- „ mini domini Ildebrandini divina providentia „ epifeopi Paduenfis, fupraferiptas conftitutio. n nes reverendiflimi patris fic domini domini „ Guidonis tituli fan&x Lucie presbyteri car- „ dinalis apoftolicr fedis legati nuper editas „ in concilio per ipfum Padux celebrato, feri- ,, ptas fic fupraferiptas per me in his duode. ,, cim foliis* ut praedicitur, de mandato di- „ ai domini epifeopi Paduenfis in ianâis w- *Rlt* (Ce) comiflîonis ejufdem domiti lega- >> t« tranfmittendas fic aflignandas reverendo „ patre dorniuo epifeopo cum prxdido tenpii „ fideliter fic in hanc publicam formam redegi » in teftimonium prxmiflorum me in quolibet ,, latere cujuslibet folii fuprafcripfi, meique fi- „ gnum confuetum appofui.

à

CON-

a!i^.

CONCILIUM BITERRENSE.*

Habitum anno MCCCLI, r

Litterx Petri archicpifcopi Narboneniis ad Hugonem eleCtum epifeopum Biterrenfem, fuffragancum fuum; quibus eum invitat ad concilium, quod in urbe Bitterrenfi celebraturus erat vis. die menfis Novembris anui MCCCLI.

Petrni Dei & apoflalice fedis gratia fanila Narbonnifii ecclefia arcbitpifcopm, vnerMi fratri Hugoni eadem gratia tlitfh epifcpo Biterrenfi, fnffraganeo noftro^ vel ejiu vicario rali in ejnr abfntia, falntem & fneeram i» Dwnino feritatem.*

INter aftîduas curas fit follicitudines, quzminifterio noftro incumbunt, de falubri flatu ecclcfiarum noftrarum civitatis fie diœcefis ac Erovinciz, necnon & gregis nobis committi, allicite nos cogitare convenit, ut in ipfis vigeat tranquillz beatitudo quietis, pacifquc, falutis, ac libertatis gratia nutriatur: & que in eifdem non abfque difpendio miniftrorum, & cultus detrimento Divini, fervari novimus, per appofitionem congrui moderaminis in melius reformemus. Et tandem officii noftri debitum in aftibus dirigendis, veritatem imitantes,. lucem amantes, libenter evitare nodofz difficultatis involucrum anhelamus.* & illam Temper in noftris ordinationibus fervari cautelam intendimus, ut de ipfis proveniat commodum, adeo quod aliis non immineat detrimentum. Cum igitur pro quibufdam arduis negotiis, civitatem fic diœcefim ac provinciam noftras, ngenon fic libertatem ecclefiafticam tangentibus, fuper quibus ad debitam proviiionem fic reformationem, una vobifeum fic aliisfuffraganeis noftris intendimus, concedente Altiifimo, interponere follicitudinis noftrz partes, prsefcrtim cum tangatur communiter ftatus ecclefurum civitatis fie diœcefis ac provinciz przdidarum, provinciale concilium ordinavimus convocandum, videlicet die vit. Novembris, Biterris in veftra ecclefia cathedrali: ea propter vos tenore prefentjum monemus, ac etiam exhortamur, ut una nobifeum die fic loco prçdi&is, in dido provinciali concilio Deo przide celebrando, ad quod concilium, profatos diem fic locum, cum diebus fequentibus, quos ad hoc continuare vel prorogare contigerit, vobis fic aliis peremptorie aflignamus, perfonaliter comparere curetis, voiquc ad id prçiêntium tenore citamus. Mandantes vobis infuper, quatenus interim citetis & peremptorie, auctoritate noftra, & tempore congruo, omnes ficfingulos abbates, prepofitos, decanos, & priores ecclefiarum collegiatarum, fit alias perfonas ecclefiafticas regulares & fcculares non exemptas, que debent & confueverunt in didis conciliis imereflè de ulu, confuerudine, vel de jure; exemptos vero, ü qui funt, exhortantes, ut perfonalitcr, conventus vero & capitula & collegia veftr» civitatis & diœcefis, per procuratores idoneos ad hoc fpceialiter conftitutos cum fufficienti mandato, in ipfo provinciali concilio comparcant dida dic, inibi continue moraturi, donec ea qiuc in dido concilio tradanda fuerint ad honorem Dei, proviiionem ecclefiarum, profeâum Animarum, fic utilitatem fubditorum proviecic antedidz, per didi concilii providentiam finem debitum fortiantur. Ne vero didi fubditi vcftri, 'quos profens tangit vettangere poteft negotium, ignoranti® caufam pottint protendere: de promittis prefentes litteras in vjftra fynodo, quam interim tenebitis, eifdem publicare* fit denunciare curetis. autem (uperfluitatum fic pomparum inanium jaftantiam pi«eludamus, vobis tenore profentium inhibemus, fub virtute fande obedientic injungentes, ne ultra decem equitaturas, fic duos iaumeries five gerulos, pro vobisfic veftra familia adducatis, cum ad didum provinciale concilium venietis: abbatibus veftro diœcefis ex parte noftra nihilo minus injungeritts, quod ultra quinque equitaturas ad longius^ffic unum faumerium feu gerulum, fecum adducere* non profutnant; fi vos fit abbates prsdidi reprehenfionis noftro aculeos de inobedientia volueritis evitare. Reddite litteras portitori earum figillo veftro impendente figillatas, in lignum receptionis earumdem. Datum in caftro noftro de Montillis noftr® diœcefis, die antepenultima menfis Septembris, anno Domini MCCCLI. –

Ejufdem archiepiicopi cpiftola ad Arnaldum epifeopum Magaloneniem, pro eadem caufa.

PEtais Dei fit apoftoline fedis gratia fanfta Narbonenfis ecclefiz archiepilcopus, vener. Fr. A. eadem gratia epifeopo Magalonenfi ficc. *Omnia nt in fnperiore, nifi quod pre* Biterris in veftra ecclefia cathedrali, *qmd babetnr in tpiftola ad eleilnm Biterreniem, in tfta legitur,* Biterris in ccdcfia cathedrali. Datum ut fupra.

Alia ejufdem archicpifcopi epiftola ad prxpoiitum & capitulum Magalonenfc, pro cadem caufa.

Pttrxt&c. prndentibns viris prapqfito tJ capetnl· Magaionenfi, faintem infaintii anitore.

TjErfpicacius attendentes, quod corre&ort fic reformationi ecclefiafticz difciplinz dare remedium, profentis vitr habet fubfid'un, fit «terne remunerationis cernitur prauniura expedite; fic quod hujus vite novitas negLgit que ab antiquis patribus fuerant ha&enus provide fic confulte conflituta, nifi frequentiis memoric reducantur, nofque, qui, licer indigni, ad pafloralis officium providente Altittimo fuimus aflumpti fandorum patrum vefligia debeamus, quantum nobis eft poflibile, imitari, contre quorum quippe fahtberrimc inftituta agimus, u quod

I "■ Iquod ipfi Divino flatuerunt confiiio non ferva-
Chr Ist I mus intadam.- idcirco juxta fandorum patrum
I,$I. ordinationes, pro corredione fic emendatione miniftrorum, ac ^reformatione flatus ecclefialum noftrarum civitatis, diœcefis, &provmcix Narbonenfis, provinciale confilium Biterris in ccclqfia cathedral! die feptima menfis"Novembris proxime ventura ordinavimus convocatidum . Qjàinobrem confiderantes , quod illud quod quxetur a pluribus, facilius invenitur , & quod ubi multa cotifilia, magna lalus, teflimonio Sapientis dicentis illud firmius judicium quod plurimorum lententia comprobatur: ideo vos in Domino exhortamur , quatenus vos , Prxpofite. perionaiiter, fic capitulum per procuratorem idoneum & fuffidenter inflrudum ad hoc fpecialiter deputatum, didis die fic loco cum aliis di.ebus fequentibus qui ad hoc fuerint opportuni, in dido concilio comparere fit interefle curetis, circaea qux tractaturi fit ordinaturi lumus una vobifeum fuper flatu ecclefiarmn didarum noflrarum civitatis, diœcefis, & provincix, panes vefIri miniflerii impeniuri. & hoc cum paucis equitatui is fic moderatis expenfis, fi noflrx reprehenfioms aculeos de inobedientia volueritis evitare. Reddite littçras portitori earum figiilis veflris impendentibus figillatas in fignum receptionis earum deni. Datum ut fupra.

Epiilolx ejuidem archiepilcopi ad reli-quos iutifagaueos & capitula provincia: Narbonenfis

Petrus &c. vener. fr. Gisberto eamdetn gratia epifeopo Carcaflonenfi fi<c· *ut in jupe-noribut.* Duum ut fupra .

Petrus &c. vener. fr. Joanni eadem gratia Nemauienfi epifeopo fite. *ut in epileia id epifcopum ilfaj^lontn/em.* Datum ut fupra .

Petrus Oei & apoflolicx ledis gratia fandx N.nbonenfis eccleli® archienilcopu vener. ir. G. eadem gratia epifeopo Eledenii &c. *ut m fupertore.*

Petrus &c. prudentibus fic providis viris priori & capttulo Eledenfi fite. *ut in epifloia ad •apitulum Mugalonenje .*

Petrus&c. prudentibus viris priori & capitulo fandi Poncii Thomeriarum fice. *ut tn fu-periore.*

Petrus fice. ven. h. Stephano eadem gratia epifeopo Elnenfi fice. *ut m epijiola ad epijcopum Afa^alonenjem.* Datum ut fupra.

Petru· five. prudentibus viris archidiacono & capitulo Elnenfi fice. *ut in epijiola ad capitulum Magalonenfe .*

Petrus fice. ven. fr. Hehx eadem gratia epifcopo Uticenfi fice. *ut in epijiola ad epi/copum Afaealanenjem.*

Petrus fice, pt udent ibus viris prxpofito & capitulo Uticenii file. *ut ad capitulum Mngaloncn-/e.* Datum ut fupra.

Petrus &c. prudentibus virft archidiacono & capitulo Lodovenii fice. *ut in fupenore.* Datum ut fupra.

Petrus fice. diledo nobis in Chrifto archipresbytero Narboncnii, vel ejus locum tenenti, falutem in falut s auftore fite. *ut in eptjhla ad eleffum Bitetrenfem ufpee ad verbum* tangentibus : fuper quibus ad debitam provifionem fic reformationem una cum fufffaganeis, abbatibus, prxpofitis, decanis, capitulis, prioribus, fit aliis perfonis ecclefiafticis didarum ciyitatis & diœcefis ac provinciæ noftris intendamus concedente Altiflimo, &c. *ut in epifiola ad elefium Biterrenfem, ufyue ad wrbum* Bitcriis in cedefia cathedrali. Ea propter vobis prxeipimus & mandamus , diflridius injungentes , quatenus citetis fic peremptorie audoritatenoflra & tempore congruo omnes & fingulos abbates, pr®pofitos, decanos, & priores ecdefiarum collegiatarum fic conventuum , fic alias pertonas êcclefiaflicas regulares &fsrculares non exemptas, qu® debent fic coniueverunt in didis com i(iis interefle de ufu, conluetudine, vel de jure; exemptos vero, fi qui fint, exhortantes, ut perfonaliter, conventus vero fit capitula fic collegia veftri archtpresbytcratus per procuratores idoneos ad hoc fpectaliter conlbtutos cum fufficicnti mandato, fice. *ut in epijiola ad eledhem Bitet venjem, ufyue ad verbum* profetlum animarum & utilitatem fiibditorum civitatis, dicecefis, fic provinci® antedidarum per difttim concilium provinciale finem debitum fortiantur. Ut autem fuprrfluitatum & pomparum inanium jadantiam prxdudamus, vobis tenore prz(entium praecipimus & mandamus, quatenus abbates didi archipresb) teratus veflri cx parte notha inhibeatis, ne ultra quinque equitaturas ad longius, & unum laumcrium, pro te & familia tua iccum adducere prjdumanr, fi reprehenfionis noflix aculeos de inobedientia voluerint evitare. Ccrtificantes nos per v.ftras litteras apertas de citatione fit telponfione prxdicforurn citatorum: prxfentcs litteras nihilo minus reftitueiires portitori earum figillo veflro impendente figillatas, in fignum receptionis carumdem. Datum ut fupra.

Petrus, file, diledo nobis in Chriflo archipresbytero Redefii inferioris, vel ejus locum tenenti , falutem in falutis audore. Inter afliduas curas , &c. *ut in epijiola ad arcbipresbyterum Nar-bontnfis.* Datum ut fupra.

ANNO CHRISTI

Litterae Petri archiepifcopi Narbonenfis exrerorumque epifeoporum concilii Bitcrrcnfis, de fuborta quxftione fuper prioritate fedendi inter epifeopum Carcaifoncnfem & exteros Narbonenfis fcdis fuffragancos

Noverint univerli prefentes litteras infpedurii, quod cum nos Petrus Det & apoflolic® fed» gratia fandx Narbonenfis eccleli® aichtepifcopus, celebremus Biterris nothum provinciale concilium anno Domini MCCCLI. die vu. Novembris, cum diebus fequentibus opportunis, fuborta quxftione inter venerabilem fratrem noiirum dominum Girbertum qpiicopum Carcaifonenfem ex una parte, & alios venerabiles fratres noftros coepikopOs prxfentcs in dido concilio exiflentes, fuper prioritate fedendi, ex altera; dicente dido epifeopo CarcaiTonenfi fe debere fedete' a parte nniftra primo & immediate poli fedem noflram, pofito quod alii eflent antiquiores epifeopi promotionis prioritate attenta; aliis dicentibus in dida prioritate fedis didum Carcaflbnenfem epileopum nullam * fedis * habere, fed fecundum prioritatem promotionis didum epifeopum iedere debere, prout aliis competit & de jure communi exiftit : tandem pro bono pacis fic concordi® duximus ordinandum , quod dtdus Car-

Cateaflooenfis eptfcopus fedear in parte prrdi-fta poft venerabilem fratrem noftrum Magalonentem epifeopum, qui antiquior eft in promotione pjzfato Garcaflbnenft epifqppo. Hoc falvo & retento, quod per hoc, nulluni przjudteium difto Carcaftbnenfi epifeopo generetur, fi probare vet docere legitime poterit infra annum per telles, vel inftrumenta, vel privilegia, vel qiuevis aha legitima documenta, fe debere habere praerogativam pradiftam · Qyi diflus Carcaflbnenfis epifeopus proteftatus fuit ibidem,.quod fedendo in difta fede poft diftum domfaum Magalonentem εpiΓεορηπο, quod juri fuo in pofleiBonb vel quafi, fcu proprietate, prrjudicjarc non intendit quantum ad prxrogativam fedendi praediftatn, fi appareat in.fu-turum ipfqm didam pnerogativam nomine fuo fic ecdefite Carcaflonenfis habere debere. Quibus falvitatibus fic retentionibus per nos faftis, & proteftationibus per diftum epifeopum diftis, praefati venerabiles fratres noftri, feilicet Ma-Î^alonenfis, Agathenfis,'Uticcnfis, Ncmaufenis epifeopi, dum tamen infra annum legitime de univerfis appareat, confenferunt. Et in teftimonium pnemiflbrum, nos diftus archiepifcopus fic prrfati fufiraganei noftri fuperius memorati , figilla noftra praefentibm litteris duximus apponenda. Datum Biterris anno quo fupra, & die ix. Novembris.

TITULI CANONUM CONCILII BITERRENSIS.

PRÆFATIO.

IN nomine fanftz fit individui? Trinitatis , Patris fit Filii &. Spiritus fandi. Amcn. Infrafcriptz conftitutiones fuerunt faftz fic edite per reverendifiimum patrem in Cbrifto dominum Petrum Dei fic apoftolic-. fedis gratia ianfte ecclefae Narbonenfis archiepifeopum , Biterris, fuo facro provinciali concilio approbante -

Paftoralis curse noftris humeris fic animis inhaerentis follicitudo nos aflidue excitat fic ammonet, ut juxta nobis credita: difpcniationis officium, fubditorum commodis vigilanti fic indefeflb animo intendamus. Amplcftimur fiquidem plerumque meditationis ftudium fic laborem, ut evuifis fic dhfipatts vitiis, aedificatisfic plantatis virtutibus, exceflibus emendatis, fic moribus reformatis, eorumdem animas, quantum Divina gratia permittit, lucrum Domino faciamus. Ideoque nos Petrus tniferatione divina fanftaa Narbonenfis ecclefiu archiepifcopus, fit P. Agathenfis, Amaldus Magdonenfis , HeliasUticenfis, Gtrbertus Carcaflbnenfis, fit Joan-Des Nemaufcniis, epifeopi, apud Biterrim provinciale concilium cum procuratoribos altorum venerabilium epifeoporum provinciae & capitulçrum tam noftrorum quam ipforum, abbatibus, prioribus, & aliis perfonis ecclefiaftiz cis pluribus difts provinti* vocalis invitatis ad idejn concilium & citatis , celebrantes , coaftituriones infrjfcriptas pro ftibditorum optata falute animarum, fic prvfeftu fic quieteecclefraftieat libertatis, de ejufdem totius concilii confilio unanimi fitconfcnfu, ad honorem, laudem, & gloriam Divini nominis duximus promulgandas.- quas'A contentu, in eis, per omnes noftrul iubditos reneri volum >j irefragab*liter fic fervari, proteftantes, quod per iptas conftituliones,-vel ipfarum aliquam, ftatutis provincialibus vel fynodaiibus, feu ecclefiarum cathedralium vel collcgiatarum, rationabiliter editis, in noftra provincia derogare non intendimus, nifi in quantum diftis noftris ftatufis infraferiptis reperirentur per contrarietatem ve! alias obviare; nec privilegiis nobis induitis in aliquo derogare. Volentes nihilo minus, quod eadem ftatuta non ligent aliquem vel adftringant, donec in proximis fynodis epifcopalib·»- fiierint publicata · Adjicientes, quod in caGbui ubi abfolutio vel relaxatio non reperiretu? in ordinatione przientis concilii refervata , fmguli epifeopi lubditis pro fux diferetioni· arbitrio , per fe vel alios , potTmt a iententiis in iftis noftris conftitutionibus latis ablolutionis vel rciaxationis beneficium impertiri.

CANONES.

I. Ut nomen Jefu capitis inclinatione honoretur inter Divina

IN prunis, cum felicis recordationis dominus Gregorius Papa X. per iaerum conftitutionis oraculum invitaverit quoslibet Chrilliani nominis charactere infignitos, ut nomen ilhui quod eft fuper omne nomen, videlicet Domini Jefu , exhibitione reverenpa: fpecialis attollerent , & prxeipue dum aguntur facra myfteria, illico , quandocumque recolitur , veneratione dignum devota capitis inclinatione monftrafrent : nos de noftrorum ialute folliciti fubditortjm , volumus ut linguli retftores & vicarii ecclefiarum noftrx provincix, ad hoc ipfum faciendum plebes fibi fubjetftas moneant efficaciter & inducant. Er ut illi id libentius faciant , quo uberioris retributionis prxmium exinde fibi fenferint proventurum : nos lingulis in illiua gloriofi nominis memoria fe inclinantibus reverenter, dum Divina dicentur officia, vere tamen pernitentibus & confeffis, x. dierum concedimus indulgentiam , perpetuis temporibus , quotiens , ut przfertur , id fecerint, valituram .

II. Ut

«OT U. Ut Cbrifti corpus, cum defertur agrotis, reverenter ajfocietur.

' id. 4 » Si propter Chriftum reverentix fandis ejus impendere jubemur, dignum eft facrum corpus ejus coli veneratione praecipua, quod utique pro nobis in illius paflionis memoriam confccratur. Statuimus igitur, quatenus finguli redores & vicarii ecclefiarum noftrx provincix, parochianos fuOs falutaribus monitis inducere ftydeant, ut fandiflimum corpus Dominicum, dum presbyter ipfum portat in viaticum miniftrandum xgroto, reverenter aflbeient, ac luminarium adhibitione decenter honorent, illis qui afl'oeiant de die vel node fine luminaribus, x. qui autem cum luminariis, vel luminaria mittent per alium, die xx., de node xxx. dierum indulgentiam ex conceflione noftra, dum tamen confefli fuerint, habituris.

III. Ut pro papa, rege, à" pralatis oretur.

Ibid. 7·ηΐ. i. ?/-'-- ,, Item cum fecundum faerx feripturx teftimoniuni *multum "Valeat deprecatio jufii ajfidua,* eo quod *oculi Dommi fuper jujios*, dr *auret ejus ad preces coruni,* ut pfahwfta tcftatur : pia deliberatione prxfentis concilii duximus concedendum, quod quicumque fubditus nofter, vere tamen pœnicens & confeflus, devotas orationes infundere feu pia vota emittere curaverit in Miilarum folemniis, ante Divinx majcftatis confpedum, a quo bona eunda procedunt, ut per fuam ineffabilemclementiam, dominum papam aut regem, cxterofve prxlatos noftrx provincix, in fux pacis gratia confervarc & cuftodire, fidemque catholicam toto orbe terrarum multiplicare dignetur, xi. dies de injundis fibi poenitentiis relaxamus, quotiens id duxerit faciendum.

IK *Ut claudantur fontes baptifmales.*

ibid. c. ». Sacri fonte*, in quibu» originale abo-£ letur culpx contagium per baptifmalis aqux vifibile facramentum, coli debent digno venerationis honore : ut nec indecentibus contredationibus pateant, nec extrinfecus advenientium inquinamento fordefeant. Statuimus igitur, ut parochialium ecclefiarum redores &. vicarii prxdidx provincix, in quibus funt fundati fontes hujufmodi, eos fic cum clavibus claudi faciant & aptari, & Aclaufos teneant & aptatos, quod nullis fordibus ad illos immineat accefliis potiorque reverentia illius quod ibi traditur facramenti fuccrefcat. AMNO CHRISTI 'i»*·

V. De invadentibus bona ecclefiarum.

Item conciliorum provincialium, per prxdeceflbres noftros Narbonenfes archiepifeopos eorumque fuffraganeos olim fandorum *, veftigiis inhxrentes, & certa in aliquibus eorumdem ftatuta pro β qualitate & conditione temporum, prout nobis melius vifum eft expediens temperantes & etiam moderantes.· hoc facto approbante concilio ftatuimus & etiam ordinamus, quod quicumque, cujufcumque conditionis aut ftatus exifiat, qui fcienter & temere quafcumque res, bona, poiTefliones, & jura mobilia feu immobilia aut fe moventia (qux tamen mobilia fe moventia valorem xx. folidorum monetx currentis communi xftimatione excedant) ecclefiarum fxcularium feu regularium, aut quorumcum- Cque religioforum feu piorum locorum, feu perfonarum ecclefiafticarum, invadere, occupare, rapere, aut perfonas ecclefiafticas, feu eorum domos, quas inhabitant, invadere, ferrarc, feu violenter expugnare, vel aperire prxfumpferint, nifi infra fex dies a tempore invafionis, occupationis, rapinx, claufurx, fradurx, expugnationis, & aperturx hujufmodi, fatisfadionem & emendam plenariam fecerint de prxmitfis, fi perfona fingularis fuerit, tam ipfa perfona, quàm quxeumque alia in prxmiflis dans auxilium, confilium, velfavorem, excommunicationis ; fi vero univerfitas, extunc interdidi fententias, audoritate prxfentis concilii ipfo fado incurrat. Quod fi prxdidi infra didos fex dies fatisfadionem de prxmiflis non fecerint competentem : extunc nos ordinarii prxdidi, vicarii feu officiales noftri, & noftrum quilibet in fua civitate & diœcefi ubi prxdida attentata fuerint, poftquam ei confiiterit de prxmiflis, ubi ea notoria non fuerint, fuper quo quilibet noftrum ordinariorum, vicariorum, & officialium, cognitor & executor legitimus cenfeatur, poteftatemque habet cognofcendi etiam de plano, abfque ftrepitu judicii & figura, ubi ex more * officio procédatur. Si vero notoria extiterint : procedendo in eis ficut eft de jure in notorii» procedendum, denunciet feu faciat excommunicates publice nunciari & etiam in;crdidos. Et nihilo minus ad requeftam

. CtfT u ftorum.

'anno "^*1" CHRtsTi "". ‹^®ccTanorum » vicariorum vel officialium Tuorum , in quorum diœcesibus prxdida commiffa fuerint, exteri ordinarii & officiales didx provincix Narbonenfis , prrfatos excommunicator & interdidos aggravatos, fi aggravati fuerint, in locis fuarum civitatum diœcefum, de quibus requiliti fuerint, faciant publice nunciari.

VI. Ut in tempore Pafcbali, eucharifiia a folii curatii miniftretur.

CeacitArr Woo. jan. •11J- c. ». Item defiderantes illud prxeeptum generalis concilii, pro animarum falutc & catholicx fidei teftimonio falubricer inftitutum, quod omnis utriufque fexus, poftquam ad annos diferetionis pervenerit, reverenter recipiat ad minus in Pxfcha Euchariftix facramentum, fic a Chrifti fidelibus follicitudini noftrx commiiis efficaciter obfervari, quod nulli quxfitis coloribus & fimulatis devotionibus, vel alias, dum ab aliis, quam a propriis facerdotibus recipere velle fe afferunt corpus Chrifti, fraudem quxrentes facere canoni, fraudent potius femetipfos: prxfentis deliberatione concilii ftatuimus inhibendo, quod curati Civitatum & diœcefum noftrx provincix nulli parochianp fuo, cujufeumque conditionis vel fexus exiftat, in fefto Pafchx, nec in odo diebus immediate praecedentibus, necvm. fubfequentibus, concedant licentiam recipiendi , nec etiam alicui conferendi feu miniftrandi facramentum euchariftix , nifi ex caufa infirmitatis, extra ecclefias fuas parochiales, vel alias ecclefias ubi per pfos curatos miniftrari extitit confuetum. Si qui autem curati, hujufmodi ftatuti fuerint tranfgreflores, audoritate prxfentis concilii excommunicationis incurrant fententiam ipfo fado. Prxlati autem fic prarfens ftatutum diligenter obfervent, ut alicui, nifi ex caufa rationabili, recipiendi facramentum prx didum illo tempore alibi quam in parochiali ecdefia, licentiam non concedant.

ZП. *Ut bénéficiâti aut in facris ordinibus conftituti, (obbato a carnibus abfiineant.*

Caeni. Are. •«.ao. ■H7 C.7· Item cum deceat viros ecclefiafticos , 'prefertim beneficia ecclefiafticaobtinen- modo vivendi fic inter homines exemplanter converfari, ut laid eorum informentur exemplo, non autem ex clericorum abufu corruptis moribus deformentur : exhortamur in. Domino omnes clericos beneficiates, aut i^acris ordinibus conftitutos, quod ab iniacinantea Temper in diebus fabbati ibus abiiineant , nifi ex caufa nckeffitatis , vel nifi feftum Nativitatis Domini in die fabbati contigerit evenire. A oqusti *"'.

*VIII. De iis qui fe presbyteros ‹*r prelates fingentes, excommunieatores fuos excommunicant.*

Cxterum abominabilis, proh dolor ficut ad noftrum tam de longinquo quam e vicino pervenit auditum, in quibufdam partibus inolere coepit abufio. Nam aliqui filii Belial, qui nec Deum timent, nec homines reverentur , iniquitatem bibunt ut aquam : qui dum fentencias vilipendunt, dum medicinam , qux fuerat ad falutem, rejiciunt, ^mortis incurrunt periculum , & ad interitum fux perverfitatis exemplo nonnunquam inducunt alios & feducunt. Ifti fiquidem in Dei opprobrium , in contemptum promulgatoris, & fententix promulgatx negledum, non minus viliter quam damnabiliter procedere , immo verius exeerabiliter excedere non reformidant, utpote dum adulterini presbyteri vel prxlati confingentes officium, ac interdidum fibi ufurpantes minifterium, excommunicationem , immo verius execrationcm, verfa feu perverfa vice in excommunicatores feu denunciatores fuos fimulare prxfumant, accenfos palearum fafciculos, aut candelas dc cepo, aut titiones ardentes in patellis, conchis aut farraginibus, vel fimilibus vituperabiliter extinguendo. Cum igitur talia ‹Sc iis fimilia in Dei vergant opprobrium , & in ecclcfiafticx difciplinx redundent contcmptum : ftatuimus & fub pœna excommunicationis diflridius inhibemus, ne quis clericus vellaicus, cujufeumque ordinis, dignitatis, conditionis, vel flatus exiftat, rem tantx perniciei de extero , per fe vel alium , aut pro fc vel alio , attentare prxfumat . Qui vero hujufmodi faluberrimi ftatuti tranfgreflbr exciterit, & infra triduum emendam exinde competentem non exhibuerit : extunc fc fciat, prxfentis concilii audoritate , ipfo fado excommunicationis vinculo innodatum. Locus autem ubi hxc vel fimilia, domino loci feiente, vel mandante , vel ratum habente, vel poftquam requifitus fuerit, vel ejus locum tenens , ultra x. dies corrigere négligente, prxfumpta fuerint, ccclefiafti- Aw nk». mn. c' T'

' anno '00 taroditt "maneat fuppofitus in-A
Christi tenfidto, donec ad mandatum ecclefix,
r°.. quam delinquens offendit, & prxlato, quem irreverenter defpexit, fufficiens & idonea fatisfâ&io & reali* emenda prx-ftita fuerit per eumdem : quam, cum in talibus non fit relaxanda rindida offenfus praelatus minime remittere va leat ullo cafu. Eifdem poenis fubjace-' rc volumus illo* & illas, qui, vd quae talia fieri mandaverint, vel alias opem, vel operam aut confilium prxbucrint, fi rem tam damnabilem prodire contig *rît* deteftabiliter in effeâum: addito. " quod eorum pofteri, ufque ad fecundam generationem, in clericorum collegium nullatenuladmittantur, nifi prius
- per metropolitanum............................ ...

Dmtm› ndiqo. i. codiM MS. ·"**■ i"®-- « coedbo Areaioa. a quo fcrnr» h,c c*°°·

F« MtrttM Thci.Aeecd >»M1V Concilhnn tam prunu i· luce· cdMit Gebriql Cofcrim $ode<MM Jefu, prHbytcr crudi», coBciliortmi geamπ,ηι ro». XI. peg, *M* teperMan». Ntem ϫw omaiao oâo, ipiu**o· oAa« u» bm iwtcgru· Mdan; cum m» daodteim coadhi fuerim, fed Mqoe onde iUod acceMri', ARH*· Koa iβκχηβ· ft ptrfeâam cum reperMcmu» 1· irdurte iUuftriffimi epifeopi BiterreoA»; & ia M&. chHffinrf vM domini Muvhionu Dmbab, «Ume ia primi· riaoam cum manufenjMfe coafem <xr«rimui, ia qnitaaeam diCcrtaUab aihil occuniSct . quod «UcujiM c*at momeati , aM «md nacuaei tituli «lio raodo emmdmtur. ac ia nr lio caaoae. ubi pro *rtg»* & pndatu Dmm eaiaa oraariba* x>. die indulgemia comeduntur ia meauferipti·, «t. dum· ruat rriboir ctw> typi· tnaadena ; opera non duxiame pretium, jam vtdgame caneat* Mc recudere, eorum dumuut titulo» referre amend, quibu· c· qua ia edicit deluar intnirirmm .

CONSTITUTIONES PROVINCIALES

Editx per reverendum in Chrifto dominum Petrum Dei & apoftolicx fedis gratia fan&x Narbonenfis ecclefix archicpifcopum, ejus facro approbante concilio , in provinciali concilio Biterrenfi , anno Domini M. CCCL. primo, die vu. Novembris

PAftoralis curx noftris humeris & animis inhaerens follicitudo , &c. *ut in editis.*

CANON I. *De indulgentia conceffa bis qui Je inclinant audito nomine* JESU . e

CANON II. *De indulgentia concejfa ajjociansibtts Corpus Cbrifii cum portatur ad infirmos.*

CANON III. *De indulgentia data illis qui orans pro papa & pro rege.*

CANON IV. *£uod fontes baptifmnles ecclefiarum fint claufi.*

CANON V. Coxov sq^r/bres *ecclefiafiicarunt libertotum.* ——— anum

CANON VI. Pe *[aeramento Euebarifii* i* tempore Pafcbali a parochialibus Jbltan presbjteris minifirando.* «m«.

CANON VII. *Vt béneficiasi aut in [acris ordinibus confiituti in diebus fabbatinis a amibus babeant abftinere .*

CANON VIII. *Qualiter contra illos, exiommunicatumts [ententiam contemnentes exemplo pemiciojb peragunt, procedatur.*

Huic canoni in editis imperfecto boc in fine debens addi, nifi prius per metropolitanum cum fuffraganeo cum ipfis fuerit fuper hoc mifericorditer dipenGtur.i. Si vero clericus bénéficiants , vei in dignitate feu perfonatu vel officio conftitutus taliter exceffcrit,· ultra psenam laico infligam , beneficio , fi quod in provincia noftra obtinet, fit ipfo fa&o prxfentis concilii auctoritate C privatus ; non beneficiatus autem ad obtinendum beneficium ecdefiafticum fit extunc inhabilis & indignus.

CANON IX. *Ut deferentibus litteras pro jurifdi&ione ecclefiafiica exercenda nulla injuria, tel 'Violentia inferatur.*

Cum juftitix jus fuum cuilibet tribuenti, & ipfius miniftris, ac reipublicx plurimum detrahatur, fi proceffus ipforum mimftrorum juftitix iniquorum contingat machinationibus impediri : nos ^volentes talium aufus temerarios timore difciplinx ecclefiafticx cohibere , provifione prxfentis concilii duximus ftatueodum, quod fi quis, cujufcumque conditionis aut ftatus exiftat, nuncios aut exeeutores noftros & fuffraganeorum noftrorum, officialium, vicariorum, feu eorum loca tenentium, vel vices gerentium , aut alias litteras & feripeuras judiciales noftras, vel fuffraganeorum, vicariorum & officialium, Ieu loca tenentium prxdiâorum deferentes hac occafione verberare, capere , detinere , occultare , carceri mancipare , vulnerare, interficere , vel mutilare , feu litteras vel feripturas prxdiâas, aut eorum bona auferre, feu rumpere ipfas litteras, velinftrumenta cancellare, vd alias deftruere quoquotnodo, vel ablatas celare, vel deferentes compellere ad frangendum , vel, ut eorum verbis utamur, ad manducandum hujufmodi lit-

^OIO cMum ****' litteras vel foripturas, aut quod prxdiâa, feu aliquod pnedidoram fiant (*oculaverit, aut facientibus dederit confilium vel favorem, excommunicationis fententix, quam exnunc ferimus, fubjaceant ipfo faâo: a qua* nifi prius judici, cujus auâoritatem contemferit, & paflb injuriam & exteris quorum intererit, prout exceflus exiget a_ trocitas, fatisfecerit, nullatenus ab> folvatur.

CANON X. *De teflamentis, quod interfit parochialis frcsbjter.*

Item, ne rçliâx in teftamentis vel aliis voluntatibus emendx, vel ad pias raufas eleemofynx, vel rellitutiones certx feu incertx in antea occultentur; ftatuimus, ut vd presbyter parochialis, vel ejus locum tenens intereflе rogetur ordinationi teftamentorum fi haberi poterit, aut quod infra vm. dies a die obitus teftatoris numerandos notarius prxlato, vel officiali, aut presbytero parochial!, vel ejus locum tenenti votuntatem teftamenti revelet, & infra alios o&odies requifitus expenfis requirentis, copia illius articuli, ubi quxvis eleemofyna piis eft ufibus deputata, vel emenda, vel reftitutio facienda fub pœ* na excommunicationis, quam ipfo faâo, fi negaret, incurrat, fideliter facere teneatur, & ille vel illi fic cum hxredibus vel cum exeeutoribus teftamentorum ordinare feftinent, quod emendx non occultentur, & eleemofynx fic reliâx, vel reftitutiones hujufmodi non pereant, ad tempus magnum vel modkum aut forte perpetuo faciendx. Adjicientes infuper, quod juftx reftitutiones nulli per aliquem prxter diœcefani licentiam, aut ejus vicarii, praebeantur, nec alicui diftribucre prxiumant alibi, quam ibi ubi praelatus duxerit ordinandum, nifi teftator exeeutorisvel exeeutorum fuorum arbitrio faciendam reftitutionem & diftributionem hujufmodi ordinaflet. Quo cafu exeeutores a tempore mortis. ubi tempus reftitutionis non effet teftamento infertum, alias ab illo tempore computando, infra annum debeant fideliter defunâi exequi voluntatem. Quod fi non fecerint, extunc dioccfani reftitutiones & diftributiones infertas faciant, intentioni defunâi, quantum potuerint, innitentes. Exequutores autem prxdiâi, ut magis materiam habeant fideliter exequendi, de diftributis & reftitutis prxdiclis ordinario teneantur reddere rationem. Ad hstc autem adjicimus, quod presbyteri ad fynodos venientes prxlato fuo vel officiali ejus in feriptis rellatorum & exe* cutorum nomina & quantitatem hujumodi prxfentare in virtute fanâx obedientix teneantur.

CANON XI. *Ut canonici & alii bénéficiait non intrent ecclefiam fine habitu condocenti.*

Item, ut nullus canonicus vel bénéficiait» cathedralis ecclefix velcollegiatx, dum in ea divina officia celebrantur in choro, ecclefiam intrare audeat fine decenti habitu, fecundum temporis diverfitatem; vel in ea etiam remanere, neque comam prolixorum pilorum a parte pofteriori, fed undique rotundam nutriat, live barbam. Alioquin canonicum privatum diftributionibus illius diei efle volumus ipfo faâo, & beneficiatum puniri pcena xis denariorum pro tali aufu temerario ftatuimus & mandamus fabrioe illius ecclefix applicandorum.

CANON XII. *ftixd feribantur nomina confitentium fer audientes confefifimes.*

Item ftatuit pnefens fynodus, quod nomina illorum omnium, qui peccata fua confefli fuerint, ferîbantur, vel feribi faciant a cappellanis, qui confefikmes audiverint eorumdem, ut laudabile teftimonium de confeflionibus eorum valeant perhibere. Quod fi alicui habenti poteftatem audiendi confefliones & abfolvendi eofdem confefli fuerint; iidem confitentes faciant fidem femel in anno proprio facerdoti, quod confefli fuerint. Illis vero qui proprio facerdoti confiteri contemferint falcem femel in anno a *xiv.* anno fupra, vel fidem *facere,* ut praefertur, vivis introitus ecclefix ufque ad fâcisfaâionem condignam, mortuis vero interdicitur ecclefiaftica fepultura.

OON-

** B||I·

X» CONSTITUTIONES ECCLESIÆ LUCANÆ

Edite a Bcrengirio ejtxidem Ürbia EfiTcopo anno 1351.

hcipiunt Rubrica Aaraw €*«^/«/μ μ μ Zμ γη Oμ - mr > 1350. *rire.*

J. A*primis qmd Capitula Ecdefiarum vacantium non poffmt facere conftitutionem, of eerum prstbenda aagmenlentur.*

II. *Qmd nullam Capitulum, vel collegium faciat aliquam eonfirtutiesum fine auBoritate* M''P»·

III. *Qmd nullus recipiat ecclqfiaflicum beneficium de manu laici, vel per violentiam vel beneficium in menu laid refignet.*

IV. *Quod nailer alienigena eligatur, vel effumatur ad aliquod beneficium ecslsfioflicxm Civitatis vtl Diactfit Luceqfis fiat licentia Epifctpi.*

V. *Quod wm fiat aliqua conjuratio de m eligendo aliquem clericum Civitatis vel Diatffis Emana.*

VI. *Qugdin elefliom, prafentatiom vel previfiOne mu intervesuat violentia nec metat.*

VII. *Qmd ignorans grammaticam ad aliquam di. gmtatem mn eligetur.*

VIII. *De temporibus ordinandorum. Qmd clerici fi facient ad erdims, quos eorum beneficia requirunt promoveri.*

IX. *Qualiter & quando clerici ordinandi debeant prafintari ú examinari.*

X. *Qmd illegittimi mu ordinentur od ordines fi. ne difpenfitiom, O quod nullus ordinetur per fai'um.*

XI. *Quod nullus Civitatis vel Dioccfis Lucana je faciet ab alio Epifcopo fine litteris ejufdem domsm Lmetfis Epifeopi ad aliquem ordinem promoveri.*

cient in fex menfis (dT) *debeant ad ordines, quos ipforum beneficia requirant, ordinari.*

XIII. *De atate & qualstate. Daad nullus qui «* attigerit XAK. anms effumatur ad aliquam pramturam vel curatam ecclefiam.*

XIV. *De facra unflione. QuodreUores admoneant populares fies, quod fi& puerosjuot factant cbrifmars.*

XV. *De officio ordtnarii. Qmd abfilulio, tf difirsbutto incertorum pertimet ad filum Epi(copum.*

XVI. *omnes prolati tT clerici fingulis mis de menfi novtmbris veniant ad fiuodum.*

XVII. ÇhoJ *miverfalis convocatio clericorum m fiat fine aaEloritate Epifeopi.*

XViil. *De componis non puljaudis in fabbato fauBo, antequam pulfentur in ecefifia cathedraii I Et ubi debeant pueri baptizari.*

XIX. *Qmd cappellam m vigilia dedicationis feffi fanBu crucis df in ipfius Jefiss debeant venire ad ecclefiam Cafbedralem.*

XX. *Ut beneficiorum provifio fine paBiom fiat.*

XXI. *De judiciis. Quod idem jus fiat Insets contract rices h curia epifcopali, quod fit clericis contra luices in fore fitculori.*

XXII. *De foro competenti. Qmd nullus prelatus audeat de capfis agmfiere, vel judicare.*

XXIII. *Quibus temporibus nuptiarum folemnia frobtfinture*

XXIV. *Ultima cmflitutio (alia manu, & diverfe cbaraftere.) De fertis.*

XXV. *De dolo & 'mtumacia. Qmd fuper criminibus finientia pqfit ferri contra contumaces fine alia probarum, & litis coutefiatiom.*

XXVI. *De jure jurando. Depcena mariti uxoris jurantium vel pacifientium fi ad invicem* wa *repetere.*

XXVII. *Quod nullas clericus juret in mana laici fine licentia Epifeopi.*

XXVIII. *De vita if bonefiate clericorum. Qmd ad jacendum in ecclfia fetalares perfoeanon admittantur.*

XXIX. *De vefiibus clericorum.*

XXX. *Quod vtllut clericus teneat' concubinam.*

XXXI. ZV *pana ludentis ad taxillos.*

XXXII. *De armis prohibitis mn portendis.*

XXXIII. *Qmd clerici portent tonfmam & vefie.* «araw *ordini congruentes.*

XXXIV. *Qmd certis facalaribut negotiis clerici non utantur.*

XXXV. *De pona intrantium clauflra Mbuafierii Monialium.*

XXXVI. *Qmd'nullus clericus vadat de mile per Crvitatem Leecanam.*

XXXVII. *De clericis mn rqfidentibiu. Qmd clerici in eerane ecclcfiis vel benqficiis perpetuam faciant rqfidentiam.*

XXXVIII. *Revocatio difoeufatiomsm* Ô* *gratia faBa fuper abfentia beneficiorum.*

XXXIX. *De prabendss. Qmd habeas mum beneficium, qmd requirit rqfideatiaatperpetsum t aen recipiat aliud fimile fiat difpenfatiem.*

XL. Qa»d *habentes plera bénéficia debeant de eeraae titalit fident facere.*

XLI. *Qmd in ecclcfiis collegiatis fit folitus numerus canonicorum tf clericorum.*

XLII. 4>aad *omnes qui obtinuerunt, veldetinmrant aliqmd beneficium vel bo[pitale debeant de teram titulis fidem facere.*

XLIII. *Revocatio commendaram jcmemataam, tJ difpenfatiomsm, & prorogationum olimfaBamm.*

XLIV. *Predeceffbrum tsofireram fiatata feqmnits. Qmd nullas alienet vel pigneret res ecclefiaram.*

XLV. *Dmd nullus contrahat debita nemine ecclqfit ftm.*

XLVI. *Qmd nullas locet ecclefiam fine licentia Epifeopi.*

XLVII. *Qmd nullsu occultet fendavel ammos redditus ecclefiarum.*

XLVIII. Çed *aallas donet, vtl cedat m fraudem a quam nfarumenta, vel jura, de quibus faBa efi fidatio.*

LXFX. *Qmd voluntates defmBorum intra aenam debeant eaentimi mandari.*

petcata confiteri

LI.

ANNO CHRISTI

>> Ua /ptfnvi,. par ««fcC. XUurALXXXt. D> hoirie,. O» i^icU. n- nimtur.

fertimem eccefime fefnltme.

txte fejfehentnr m cmneterie ecciefin cxlfa drelit, tf qned bene eentm efijcefe nffgnentxr eenem inrwfat , vel ftxferibxt & gnende.

LIII. freed mdlxt eekbret miffem, vel ceefferxt eccDfirfacx fxcremente in elienx ecclqfie.

LIV. De cenverfiene cenfaxterxm. (fad nxfa/ redfixt xfateem m cenverfxm m frnxdem Lmxm centmnxir.

LV. Qmd mrnet frebti tf refartt tenexntm· frefettxre Demine Efifcepo emnet eerttm cen. toerfa infirx certum temfeu.

LVI. Qmd nxllm fafitùurir· efafaem cajar Momftertt Mmixlixm.

LVII. Dt cdebritiene Mifferum de efide divine aycumqxe xpfrebxte dicende.

LVI11. Qwod tf quxlibxt tebxleii nitere debent ernxri.

1AX. Çwod exndehxccen/e tenentur in niteri, fmm. de Miffe celebretur.

IX Qmd nxllut celebret nfi nnem EEffem i* die.

LXI. Çwd fame fecrementerxm m quilibet cureti eccltfix in faiftij tementxr.

LXII. Qmd mdlut faerdet elienigene ndmittatur fim licenlix Efifafi ed Miffei celebrendis.

LXni. Qmd qwUbet erdinetxi in feeerdotem teneetur Mffern centere in tret menjer ftf efa erdixettenem.

JXIV. Qmd erdinxti ed fecerdetium debexnt Mif fa célébrité.

LXV. De cttfadie Eucberifiin, Cbrifmetit tf alientm fecremententm.

LXV1. Qmd mtllut cemmittet nlijmd meiefictxm cxm elique re fieri.

LXVII. Qmd in fefa dediextienit fa conceftionit Bente Merie t'irginit fini efaixm dx-

LXvîlî. De ebfavmtix jejmierxm. Qmd nuiltu cemedet cernet die fnbbxti

LXIX. De ecclffiit edificendit vel referendis.

LXX. De fatmamtate ecclefierum. Excemmuni- τμΤμτ P*#*' tf eüi efaixlet, fa /iar fmtrx eccQfiefitcxm ltbertetem.

LXXL 4>mm A* excemmumceti tmnes fa fecimt centre tcclffiefiicem libertntem.

LXXII. Qmd mmt / imfemnter eliquem cnlleflim ferfais vclqfieffticit , vd fectentes, vel cmfautes centre eccfaefaem Ubertatem fat exceeeemmeicati.

LXXIII. Qmd imfedientei fax efifafitu» tf cifitxü, tf ilixrxm eccfairum fat extent, ueunicxti.

LXXIV.'4>mnî nullus vialxter eccUfie Ubertitis, vel faietm efifafiitu , vel eUerum tccltfa. rum ftfit nffmni fn ndvecate, fmcuratore vd effcffere nlicxfa ecclcfin .

LXXV. De occxltentibur mftrumente fublicx fa fax ecclefiirum.

LXXVI. fie tltrici fanlxribus nrgetiis /r titremittent.

LXXVII. Qmd nullus mterixs clericus faiet efamd farumentum tenirn Emenfem Crnemnhm-, nifi effet in fevurtm cleri.

LXXVIII. De clericis frecmeterit efficium exercentibeu centre Lxcenfe Cemmme.

LXXIX. Quad fendente txxfx metrimenixU mdhu tenirxbxt eliqmd mxtrimmium.

LXXX. De Simfax.

LXXXII. De nfait.

LXXXUI. ....

LXXXIV. Defa ntdlxf eeeertext nfxrxnet vclttfa d""*" t9cet·

LXXXV. De fatten cxettiexir xfi xfxrxriit red.

LXXxVI, Qtted nniltu lecet dentem nfxrxriit, tf exiliter qttit cenfancxtxr xfaerixi.

LXXXVII. De feenx fxlfattm teftixm.

LXXXVI1I. De fatile^iit, if ntxl^fidit, & eentm feni.

LXXX1X. De fcnx Uxfpientxntixnt Dexm, & fadht ejnt.

mS-BXG 'De fefaTc^mmittentium frxxdem in gxbelle L^iC^d,.

XCÎ. ^llixmxnxfy cberxDere xdditnr. De axefieribif,

XCII. Qxed clerictu injxrixnt lxice fxnixtxr ex poHM, φιη fxnitxr hient fccxndttm famem fixtxfi.

XCIII. Quod nen fiet injxrin nxntiit fertentibxt iitterxt efifafi vel efa viterii.

XCIV. freed ftmiitnr clericxt effendent elerienm vel lnicxm.

XCV. De ferme (elix numx tf cbere&ere)fa ctenttxm cenffandenet, vel ceiliexttenet.

XCVI. ^Ktd qxtlibet fat fetexte xd minxi femei m ama cenfitextxr.

CXCVJI. Pwd medid debexnt mernre infirmet, qmd eerxne feccxix ceqfitexntttr.

XCV111. Revecxtie cemmiffiemtm fufer xhfelxtiene in cxfibeu refervetis.

XCIX Qmd quilibet tieriti eorum frnlxtis, vel xliir de eerttm licentix cfaittenter.

C Qmd faerdotet inducent feccntorti, qui eit confitentur, nd fecem.

G. Qmd mdlxt fafit ebfolvere in cnfibus efijiepe refervetis fine efa commiffine.

CH. De fatentix excommunie.itionis. Excommunicxntnr violatores eccfaxnun Ü cxneetcriomm, (f certi xlii xtalifxileiei.

CIII. Qteed onenee incendixrii fint exceeeexttancnti.

DCIV. Qmd falibetexcemmmscntutin unummenftM faiet fe ebfelvi.

CV. Qa*d mUZn/ faiet cmfittri , vel cvqfiteetwr ft rectfiffe frn enimx niicnfa ultri illnd qmd revere récifitxr . Et fuemod» telir frtHt frobetier.

Berengerixt Dei, tf ifoftelicx fedis grntix bumilit Efifcofut Lucmus , nntvcrfe Clcre mflro Civititis tf Dicncfa felutem tf fatum felktM .

E

QUjmvij canonic* fanâiones , in auibus fandi Dei homines Spiritu S. inipirati locuti hint nobis, contineant magifteria infallibilis vetitatis, qu* miniftcria divini cultus pleniilitne edocent, & declarant, in fpirituali vita dirigunt, & in tuoribus fideles regulant univetfos , tamen quia human* natur* fragilitas, que fua infirmitate cotidie ad femus pueriles labitur: ne ex toto œnruat difciplina indigem pedagogi, nu* a devio facronun canonum retrahat greiius noflros: finie eft quod nos Berengarius, al quali experientia edcccutc, reperientes, quod propter diutinam abfentiam Palloris in noitra Lucana ccckûa multi a via gref-

& greffas ecctefiaflki deviabant, Chrifli nomine invocato , ad laudem Omnipotentis DH» & Beat· Marias Virginis, ac Beati Martini patroni noftri corremancm, eruditionem & ta formationem Clericorum & fubditorum noftronun, & totius gregis nobis commiffi fahttem, & bonum flatum omnium eccleflarum noftrarum, quafdam epnftitutiones adinflat Piaadeceflbrum noftrorum quibuidam refreatis, qui. bufdam abbreviatis, aliis in toro vel in parte mutatis, muitlique orredionffius, «taradionibus, additionibus fadis, prout vidirr·» expedire de fratrum noftrorum noftri Capituli Lucani confiiio duximus ordinandas.

DE CONSTITUTIONIBUS.

jQiwd capitula eccleflarum vacantium wa poffint facere conflitutionem, ut eorum probenda augmententur

I. In primis predeceflbrum noftrorumvefligiis tnhzrentes (latuimus, monemus, & hoc noftro prohibemus edido, ur nullum capitulum , ve. canonica alieujus ecclefur Civitatis velDiœcefis Lucan· eorum ecdefia vacante aliquam conflitutionem vel ordinationem tum ulierinsfaciant vel componant fine noftra licentia fpeciali de augendo fibi praebendam, vel vidum , & fi cortfetititu fuerit totum fit itritum A: inane Contrafscientes prêter pœnam librarum X. ex-^* communicamus in bis (criptis.

Qvod nullum capitulum vel collepum faciat ahconflitudonem fine anHorita te Epifcopi.

II. Item cum fecundum juris communis difpofitionem capitulum *eccMias cathedralis* , nec aliquod aliud capitulum, collegium, vel univerfitas etiam cum aliis eorum praelati* flatuta tangentia generale ftatutum ecclefir vel Epifcopum , vel ejus jura fine Epifeopo facere non poflint , quocirca fi capitulant Lucane ecclefix, vel quodeumque aliud capitulum vel collegium etiam cum aliis eorum praelatis, vel univerfiras ecclefir cu/uicumque Lucane Civitatis & Diœccfis aliqua flatuta vel conftitutionem generalem ftatutum ecclefir Lucan», vel aliarum ecclefiarum, vel nos, vel jura noftra quomodolibet tangentia fecerit, vel fecerint, fi per nos, vel prrdecefforcs noftros non fuerint confirmat·, ipfo jure decernimus irrita & non valere, & ipias confttutioncs & flatuta ex nunc caflamus, & revocamus, fi in aliquo valerent Ipfa autem flatuta paratos nos offerimus confirmare , fi in utilitatem Lucan· ecclefic, & aliarum ecclefiarum redundarent, & falutianimarum contraria non exiftant. Mandantes omni, bus, & lingulis Abbatibus, Prioribus , & Pieban's , & aliis aliarum ecclefiarum Prelatis, conventibus fic capitulis Civitatis & Diœcefis Lucanx, quatenus ctvitatenfes in duos menfes, illi deDiœcefi in quatuor menfes a die publicationis hujus conflitutionis computandos omnes & fingulas ecclefiarum eorum conftitutiones & flatuta nobis vel noftro Vicario oftendere , & aflignare procurent fciturí, quod rationabiles & utiles fine aliqua difficultate confirmabimus. Quod fi didam affignaiiunem facere conrempferint, ex nunc pro tunc omnes & fingulas conflituttones fit flatuta nobis vel noflro Vicario non aflignatas in termino· ta pradtftos caflamus & tevocamus, & milita cf- ficact·, vel momenti efle volumus. Et contra eoa ad aliam pœnam noftro atbitrio impoocndam procédante.

DE ELECTIONE.

QmJ meUete recipiai k^fidum da marne latet, vol P'r vièleJlam, vel beneficium m laid rtfigmt.

III. Nttflua e'erieu* ecdefiaflicum laical m*nu vel pa violentiam, feu potentiam laicafan recipiat, vel manu laicali refignet, cum ecclcfiallicarum rerum nulla fit Laicis difponendi attributa poteflas. Si quis autem hax attemptare pnefumpferit, recipientes beneficio fic recepto tint ipfo jure privati ; re. fignantes vero fecundum noftne prudentis arb'trium puniantur. Et fi quod jus habuerant, amittant, preter pœnam didorum exceffaum, quam noftro arbitrio refervatnus. Non tamen per hanc noftram conftitutionem patronis lakis, vel eorum juribus, quominus ad ecdefias vd beneficia, in quibus iis de jure competit jus patronatus, poflint, cum talesecclefir, vel beneficia vacabunt, redores feu clericos prefentare, prxjudicare intendimus quoquomodo.

Quod nuLut alienigena eligatur , vel aflnmatttr ad aliquod beneficium erciefioflicum Civitatit, vel Diotctfis Lucana fim licentia Epifcopi.

IV. Item flatuimtts , ut nullus de alieno epifcopatu oriundus ad regimen, vel in clericum, vel beneficiatum alieujus ecdefis noftri epifeopatus eligatur, prefentetur, feu etiam admittatur abfque noftra licentia fpeciali. Et ii confertum fiierit, illud decernimus non valere- Et nihilominus eligentes, pnefentantes, feu etiam admittentes, fi clerici fuerint, X. librarum pœnam preter excommunicationem incurrere volumus, fi laid, cos excommunicationis vinculo innodamus .

Quod ma fiat aliqua conjuratio de mn eligendo aliquem clericum Civitatit, vel Diotcefit Lucana.

V. Item flatuimus, & omnibus capitulis, collegiis, & tlericis, ac patronis, & populis cujuslibet ecclefi·, & vcneralibus locis, velhofpitalibus Lucane Civitatis & Diœcefis hoc noftro prohibemus edi&o, ut nullam conjurationem, vel compofitionem, vel ordinamentutn fimul faciant de non eligendis clericis civibus , vel nobilibus, vel aliis litteratis perfonis Civitatis vel Diœcefis prcdidse ad prioratum, vel piebanatum, vel perfonatum, vd redorfam, vd ad alliud beneficium alieujus ecclefic vel loci venerabilis, vel bofpitalis, Civitatis vd Diœcefis Lucane, & eledionibus de talibus perfonis exceptatu fadis, nihilominus in fiso vigoris robore duraturis. Caflamus & irritamus quidquid contra prohibitioocm noftram eft vd fuerit ab aliquibus attentatum, facientes autem contrarium pernas noftro arbitrio infligendas incurrant.

Qmd

ANNO âflusri

m «MKw, *prafentatiom, vel frovfiom neo interveniat vMentia, nec metui.*

VI. item flatuimus, ut fuper eleftionibus, poflulatiooibus, prefentattoeibus, reformationibus ad vacantes ecdcfias, dignitates , perfonatus, & quacumque alia beneficia eecleflaflica , vel hofpitaiia, feu pia loca, ulterio» faciendis in civitate vel dtœccfi Lucana tam per clericos quam laicos, ad quos fpeftat, vel fpeftaverit Deo duce, ut ratione provia lü re procedatur, & reformatione canonice fafta line injuria adminiflretur in pace, clericos, omnefque perfonas ecclefiaflicas fic univerfos laicos profenti decreto perhibente commonemus, ut B nullus ipforum per fe vel aliam perfonam alicui clerico, vel perforue eecleflaflica, vel laico eligendi vd poflulandi, vel petendi, aut conferendi , vel reformandi jus vel poteflatem habenti ad aliquam ecclefiam, vel in aliqua ecclefia , vel loco venerabili civitatis, vel diœcefis praefata, vel ejus confangnineo, vel amico ante aformatiooem, vel pofl aliquam molefliam veafBetum, vel comminationem, vel injuriam, vel oftenfara dido vel fafto, aut litteris vel figno inferat de crtero, vel procuret inferri, in omnes & fingulos, qui inpradiftis, vel eorum occafione modo aliquo confecerint, excommunicationis fententiam proferentes, a qua abioivi a nemine nequeant, nifi a nobis, vel noflris majoribus, prater quam dum laboiant in extremis. Ac etiam decernentes omnes hujuf. modi eleftiones, poflulationes, & collationes de quibufeumque beneficiis vi, vel metu, aut comminatione alicujus vel aliquorum laicorum faftas , five qua fient, nullas, & non tenere de jure , ealdemque pronuntiamus irritas & inanes, recipientemquc tales eleftiones inhabilem in noflra diœcefl ad quodeumque beneficium obtinendum, donec per nos, vclfuperiores noftros cum eo fuerit mifericorditer dispenlatum , reddimus, ac etiam judicamus. Et bare conftirutio coram populo quater io anno folemniter recitetur.

ignoram grammaticam ad aHqxam digni, totem non eligatur.

VII. Item cum valde periculofum exiftat animarum curas clericis committere imperitis , flatuimus, ut nullus clericus, qui grammaticam nefeiat, ad dignitatem, fiveperfonacum , prioratum, plebanatum, vd collegiatas ecclefias ulterius clinantur, vel poflulcntur. Et fi confertum fuerit, illud decernimus non valere ; profens vero conftitutio ad Cappçllas nullatenus extendatur.

DE TEMPORIBUS ORDINANDORUM.

Çnod clerici fe faciant ad ordine/, yavr eorum beneficia requirunt, promoveri.

VIII. Item flatuimus, quod quilibet clericus , qui nunc habet, vel in antea habuerit prolaturam, vd reftoriam alicuius ecclefia- civitatis & diœcefis nofiro curam habens at m"·nam, five perfonam», flaturis a jure temporibus fe faciat ad presbyteratus ordinem promovi, vd ad'ordinem, quem ipfiusbeneficii cula acquirit, fecundum quod de jure communi tenetur feib poena in canone feu jure conflituta, & X. librarum noflro camero applicandarum, A medietatem dite pœnac revelanti concedente»." (*Sedentia oddnotier alia* «j m) Extendentes hanc conflitutkxietn noflram ad oblinente» collegiata beneficia eecleflaflica , vel plebanias, vel alia' dignitates, qui vigore hujufmodi conflicûtioni» moniti teneantur fe ad presbyteratus or. dinem facere promoveri infra annum a die de fe faft» conflitutionis, nifi legitime docuerint fe pofleflionem pacificam habere minime potuifle, ex qua fe promoveri ad diftum ordinem non tecerunc, & prodifta fieri dece nimus, & mandamus per hanc noflram conflitutiooem fub perna prodifta canonis, five juris, & X. librarum ut profertur .

Qnalittr, èX quando cierici ordinandi debeant prafentari, # examinari.

IX. Item flatuimus , quod elèrici, qui ad facros otdines funt promovendi, diligenterexaminenfur per cos, qui ad hoc fuerint deputati, vel ad quoa pertinet, quod ut rite fieri pofltt, quarta, & quinta, & ferta feria, fabbatum quatuor temporum praecedentibus a plebanis fuis perfonaltter profentctitur , ut aie ipforum vita, fcientia, conditione, & natione conflare valeat eorumdem teflimouio pleLanorum. Quod fi forte aliquis ipforum plebanoruus venite nequiverit canonica ptxpeditione dctentus, clerico» fues , quos cdinari voluerit Ceum litteris fuis de ipforum vita, fcientia , conditione , & natione teflimonium perhibentibus ad nos mittere cum aliquo de cappellanis fuis bonx fanur , & converfationis hone·fle, qui eos nobis feu examinatoribus no&ris ipfius plebant vice feu nomine reprefentet, alias ad examinationem nullq modo admittantur. Si verocontrafaftum fuerit, examinator & quilibet aliter examinatus G folidorum pœtum incurrat ipfo fafto.

Quod iliegittimi non ordinentur ad ordinet fine difpenfatione , & tjiwd nxlins ordinetur ▮cr fititxm .

D X. Item fi quis GcerJotis filius illegitimus, aut alius ex fornicatione, adulterio, vel alio illicito coitu n.itus difpcnfatione non obtenta aliquem ordii-,n ciet icalem iiibripuerit, hoc ipfo fit excoirmun'carionis vinculo innodatas, & etiam poli abfolutionetn obtentam inaneat tamdiu ab ordinis fic fubrefti exeeutione iufpenfus, donec difpenfatiouis gratiam meruerit obtinere. Quod etiam de his qui fine certo titulo fe clanculo feccriAtad' factos ordines promoveri, p; arter prrnam X. librarum cameiç noflra; applicandarum decernimus obfervandum · Ilos vero, qui fcienter adordines jam fufeeptos iterato, vel ad aliquem ordinem per faltum promoveri fe fecerint, aut per fimordacam praEvitatem a nobis vel altero fe procuraverint ordinari, excommunicationis fententia proier alia» pœnas a jure flaturas contra recipientes taliter ordines innodamus. Si qui vero fcie*ter ad facros ordines profentaverior, filios fscerdotum illegitimos , vel alios illegitimos tacite, tales ipfos ex nunc X. librarum pcenam incurrere volumus ipto fafto, partem quintam carum dcnuntiatoribus applicantes.

Çuod

ANNO CHRISTI

(W nullut tivitatis, Vel diatttfs Lucane /</■ ciat ab 441« Epifcopo fine litteris ejufdem Domini Luttai Epifeopi ad erdnem promoveri.

XI. Item ftatuimus, quod ü qui, laicus » vel clericus fxcularis, vel religiofus ecclefiaft^ cum habens beneficium in civitate vel diœcefi notas, vel beneficium non habens, fe ab alio Archiepifcopo, Èpifcopo, vel alioPrxlato abfque noftra licentia fecerit ordinari, ab exccutione ordinis fic fufeepti ipium duximus fufpendendum, donec difpenfationis gratiam meruerit obtinere, prxter G (olidorum poenam, io quam conftitutionis prxfentis aurtoritate B quemlibet contemptorem incurrere volumus ipfo fartj, quarta parte denuntianti derelirta.

Çawd *prelati & reflares tccltfiarum ft facientia fex menfes , èT debtant nd ordines, quos ipforum beneficia requirunt, ordsnori.*

XU. Item Prrdcceflbrum noftrorum confitu'iones lequemcs, ac volentes, quod ecclefix civitatis Aï diœcefis Lucanx a prxlatis, & remoribus, J< canonicis earum in debitis ordinibus ferviantur decenter , univerfos & fingulos pttriates, decanos, arefridiaconos, prxpofitos, archiprcsbyteros, pkbanos, priores, & redores eccleliarum civitatis, & diœcefis prxdiâc, no-C bis iublito' ordinandos femel, fecundo, & tertio perhentorio, ac publice commonemus eifdem & cuilibet eorum fub excommunicationis pœna dillride praecipientes, ut in fex menies a die publicationis hujulmodi conftitutionis computandos coram nollra prxfentis fe prsefentent fufeepturi ordines fecundum quod ipforum beneficiorum cura requirit. Alioquin in omnes & fingulos prxdidos prxlatos, redores, & canonicos, fit quemlibet eorum noftr» monitionis, & mandatorum hujufmodi contemptores, ex nunc prout extunc, in his (criptis excommunicationis fententiam promulgamus contra eos, alias nihilominus procefturi prout de jure videbimus procedendum . Θ

DE ÆTATE , ET QUALITATE.

Çwod *nullus, qui nn attigerit XXP. annos a(fumatur nd aliquam prelaturam, vel curatam tccltfiam.*

XПI. Licet in canone a felicis recordationis Domino Gregorio Papa X. edito in Concilio l.ugdunenii inter extera contineatur expreta, quod nullus ad regimen parochialis ecclefix fulcipiatur, nifi XXV'. annos xtatis attigerit, ac (cientia ac moribus commendandus exiftat, decernendo in parochialibus ecclefiis his , *jui non attigerint XXV. annos juribusomninO ® carcant, quia tunc in obfervatione canonis memorati nonnulli clerici & laici Lucanx civitatis & diœcefis fe, ut prxeipimus, exhibent *négligentes* , & etiam contra ipfos canones fcienter &malitio<e delinquant, pœnam canonisprç- a dirti *Et ' m in cunilis, &* aliorum canonum parvipenl_. Nos Bciengarius Dei gratia epifeopus Lucanus tam peiiculofe illorum negligenlix fic malitix obviare volentes, ac cupientes canones prxdidos in civitate & diœcefi prxdi* dis metu pœnx & conditions per nos addit» acrioris ab omnibus inviolabiliter oMcrvari, prç-*Afenti noftro decreto ftatuimus êt ordinamus— quod nullus de extero clericus, vd laicus cujulcurr.qoe religionis, vel ordinis, aut dignitatis, vel conditionis exiftat civitatis vel diœcefis memorat» ad regimen parochialis ecclefix , vel ad prdaruram aliquam Lucan» civitatis vel diœcefis eligere, feu prxfenrare audeant aliquem, qui *non* attingat XXV. annos, nullufque prxlatus vel *stilor* aut vicarius alicuius praslati, ad quem confirmatio vel inftitutio rertoris pertinet per fe, vel per alium, feu alios, elertionem vel prefentationem aliquam de aliqua feu aliquibus talibus perlonis fartam vel faciendam contra formam canonum, & hujus noftrx conftitutionis confirmare, vel inftituere, vel in pofieflionem inducere prcfiimant. In omnes & fingulos tam clericos quam laicos , qui eligendo , vel prxfcntaodo , aut conferendo, vel providendo , aut confirmando, vel inftituendo, vel in poftelfionem inducendo fcienter contra *fecerim vel* mandaverint, in his (criptis excommunicationis fententiam prçferentes. Et nihilominus confirmatores, & inilitutores hujùfmodi a perceptione proprii beneficii protinus (ufrepdimus. Salva temper majori pcena contrafanlhtibus inferenda in quantum contaterit eos in hoc per malitiam ex aftertu aut ignorantia cxceififle. Mandamus infuper univerfis & Cingulis ecclefiarum prxlatis & rertoribus, eorumque vicariis civitatis & diœcefis prxdiftx, ut prxCdidam conilitutionem infra XV. dies a publicatione prxfentis diebus lolemnibus Refurrertionis Dominice , Sandorum Petri & Pauli , Omnium Sanrtorum, & feta Nativitatis Domini diligenter coram populo exponere, &publicare procurent.

ANNO CHRISTI (>>>*

DE SACRA UNCTIONE.

Quad refhrts admoneant popularer fuos, quad fe t/ pueros fees faciali cbrifmari .

XIV. Item, quia perferte non dicitur chriftianus, qui cum poterit, in fronte per manus Epifeopi non accipit Sacramentum , quod armat ad agones, & ad prxlia contra holies in-(Iniit invitibiles ; & quia invenimus in civitate & diœcefi Lucana multos tam mares quam feminas, non folum adultos, fed etiam (enes, & decrepitx xtatis, qui hoc fanrtum Sacramentum nondum receperant.* idcirco volentes hujufmodi corruptelam radicitus extirpare, fub excommunicationis poena prxeipiendo mandamus omnibus & Cingulis prxlatis , & rertoribus ecclefiarum noftr» civitatis & diœcefis, quod ipfi ad minus femel in ^nenfe admoneant populos fibi commifios , quod ipfam confirmationem recipiant, & recipi faciant a fuis fiti>s & filiabus tam parvulis quam adultis, qui alias dirtum Sacramentum minime receperint . Et JjUod ob reverentiam chrifmatis adligandum ia rontibus pannum lineum (ecum portent. Item eos moneant, ut dirtum (aeramentum non recipiant nifi femel.

DE OFFICIO ORDINARII.

Quod abfolutio, & difiributie infraferiptorum pertinent ad folum Epifcopum.

XV. Item licet jura communia innuant, & etiam coniuetudo, que eft optima leçum interpres, approbet, quod male ablata incerta , & in-

er
anno
CHRiSTt

dc incerta damna data, qu* fubjacent neftitutioni, non tamen cerne perfon*, fed diœcefanoram Epifcoporum, qui patres font pauperum providentia pauperibus erogentur. Et quia ut experientia docuit multe fraudes dc per ipfos eofdcm, qui dite male ablata receperunt, dc etiam per eorum heredes dc fideicommiffarios ha&enus font commifl* ; quocirca volentes animarum periculis obviare, dc pauperum indemnitatibus providere, abfolutionem, dc diftributionem omnium male ablatorum, dc damnorum incertorum omnium dc propria civitatis dc dioceiis Lucane, dc habitantium ibidem nobis omni modo jure dc norma quibus melius poffumus refervamus. Et univerfis, dc fingulis fideicomirtariis , dc exeeutoribus teftatnentorum, dc ultimarum voluntatum, qui font, vel erunt per tempora, nec non omnibus dc fingulis prolatis, dc ecclefiarum reâoribus , dc presbyteris dc clericis univerfisLucane civitatis, dc dkecefis fub excommunicationis pœna diflrifte praecipiendo mandamus , quatenus hujufmodi mala ablata incerta fine noftra providentia dc commiflione non diftribuant, nec difpenfent. Qui autem in aliquo contrafecerint , non folum teneantur illud dc tantumdem, fi folveodo foerint ubi providebimus, pauperibus erogare, fed etiam in aliis exccutionis otficio fint privati, dc ad quafcumque alias hdeicommiffarias fulcipiendas inhabiles habeantur. Et hanc conftitutionem mandamus inviolabiliter obfervari, non obftante aliqua difpofitioAe teftamentorum, vel *aliarum* ultimarum voluntatum in contrarium faciente.

Qaad mraei prnlati & clerici fingatis awwr. die noe^fis Novembris veniant aJ fynodnm

XVI. Item, cum fecundum facratiflimos canones epifcopales fynodus debet ad minus quolibet anno fieri, ubi trateri deber de morum reformatione, dc exceffuum corre&ionc, ftatuimus, ut quolibet anno io die S. Lucz de menfe otebris fiat Synodus , dc volentes laboribus dc expenfts parcere, monemus dc prxeipiendo mandamus omnibus dc lingulis vobis, dc quibufcumque aliis abbatibus, archidiaconis, propofitis, prioribus, dc plebanis, dcecdefiarum prçlatis, reteribus dc canonicis, dc clericis beneficiatis noftrx Lucan* civitatis de diœcefis, qua tenus fmgulis annis in dite die ad didam iynodum celebrandam in domibus epifcopatus perfonaliter vel per legitimos procuratores, quando fueritis rationabiliter dc manifefte impediti, veniatis, deveniant ad diâum epifeopatumfummo mane diâi diei fine aliqua citatione (eurequififitiooe. Qui vero huicconftitutioni non paruerint cum effete, pcenam XXV. librarum ipfo fado incurrant.

*Qa*d ttniverfatis convocatio clericorum non fiat fine aufioritate Epifcopi.*

XVII. Item prodeceflorum noftrorum flatura fequenres ac confiderantes, quod univeriales clericorum congrega tiônes per alium, quam per ordinarium epifcopum nequeant celebrari, dc merito fint fofpete, monemus omnes & fingulos clericos & ecclefiafticas pertonas Lucane civitatis de diœcefis femel , fecundo dc tertio perhentorie, quod nullus eoramdem clericos , vel redore ecclefiarum, & alias ecclefiafticas pertonas Lncanç civitatis, vel extra audeat univerfalirer convocare, vel facere convocari, necipfi reteres vel clerici aut ee[redacted]fiafticx perfon* ad mandatum vel convocationem altcujus profomant quomodolibet convenire, nifi client prolati, qui protextu prolationis eorum foa capitula, vel conventus pro eorum emergentibus negotiis vocent fuos iubditos, dc eos faciant convenire, vel priores aliquorum conventuum, quibus licear temporibus confuetis vocare illos, qui tantum fuerint de congregatione, dc conventibus eorumdem, aut vicarius epifcopi generalis invocantesdcconvenientes, dcomnes dc fingulos contrarium facientes pœnam X. librarum noftrç camerç applicandarum incurrere volumus ipfo fate .

r^;[redacted]NO
CHR,STI
'n**

Dt campants non pnlfandir i» Sabbato S. antequam pnifentnr in ecdefia catbedrati ; tJ ubi debeant pueri baptizari.

XVIII. Item ad hoc ut debitus honor cathedral: ecclefiç, dc aliis majoribus ecclefiis deferatur, conftituimus dc mandamus, quod in Sabbato S. nullus audeat Miflam cantare, vel campanam pulfare profumat, antequam miffa cantetur, dc campana pulfetur in majori ecclcfia Lucana. Et quod perfonas de civitate Lucana, vel de prioratu S. Johannis majoris alibi quam apud ecclefiam S. Johannis prindifti, & in diœcefi alibi quam apud plebes, dc baptilmales ecclefias, nifi forte in mortis articulo, vel de noftra licentia fpeciali, nullus baptizet fub pœna X. librarum in quolibet cafoum prfcditerum, quam poenam locum habere volumus in cappellanis & redoribus ecclefiarum noftrx diœcefis, qui pulfabunt, vel pulfari permittunt campanas in Sabbato Sanfto, antequam pultentur in eorum plebanatu.vel *matrice ecclelia*. Si vero quod de pultatione Campanarum dicitur loca religioforum maxime mendicantium non fervaverint, omni gratia cis & eorum Cingulis a nobis vel pnedeceflbribns noftris, vel eorum, vel noftris vicariis concerta ipfo fate privati exiftant. Per hanc autem conftitutionzm non intendimus prejudicare ecclefi* S. Pridiani, quominus ejus parochiani poflior ibidem baptizari, prout eft hadenus obfervatum.

QuoJ 'appellam in vigilia dedicationis, tf fefii ii. Crucii, dT in ipfis feftis debeant venire ad eccitfiam ^atbedrolem

XIX. Item, ut noftro cathedrali ecclefi* Lucane debitus honor deferatur , prxeipimus, dc mandamus omnibus dc fmgulis reteyribus dc cappellanis civitatis Lucarne, quatenus quilibet eorum in vigilia fefti dedicationis dite ecclefi*, fcilicet in fero diei procedentis ad ipfum feftum hora Vefperàrurft veniant ad vefperas de ad matutinum, qui cantatur de fero in dite ecclefia, dc in die fefti dd mane ad miflam, ad nonam, de fub pœna X. fblidorum parvorum Lucentium . Idem ftatuimus de feftivitate S. Crucis, quam poenam incurrere volumus folum illos, qui non fuerint rationabiliter impediti , vel qui fine noftra , vel vicarii noftrij licentia venire certaverint.

Ut beneficiorum provifio fine pailsene fint.

XX. Item cupientes ut beneficia ecclefiaftica in civitate de diœcefi noftra rite ac fecundum Deum dc fanâiones canonicas habeantur. Statui-

tuimus, quod de beneficiis ecclefiafticis nuite fiant paâiones'm civitate, vd diœcefi memo* ratis if per hoc. Moncinus omnes & GnguJes •jj«. ' '|ui pactiones przdiftas fecerint, vel fieti confenferint, vel opem, feu operam dederint ut fiant, prêter pernam librarum XX. fi clcrci fuerint, quorum pars quinta denuntianti applicetur, excommunicationis fententiam proferentes.

DE JUDICIIS.

Çwd idem jut fat laicit centra cltricoj i» Cn· ri» , çaad fa clericis centra latter in fore jacular!.

XXL Item, quia srqualitas in judiciis eft fervanda, nec debet ede acceptio perlonarum, idcirco przfenti conftitutione duximus ordinandum, quod ficui clerici cupiunt celerem juftitiam a judicibus fzcularibus de laicis obtinere fecundum formam ftatutorum & ordinamentorum civitatis Lucanz, ita volumus & mandamus, quod laid contra eos, vd alias perfonas ecclefiafticas coram nobis, vel noftro vicario in caufis civilibus eifdem ftatutis ficordinamentis uti poifint, fecundum quorum fot.nam. fi per laicos contra clericos petitum fuerit, in noftra curia debeat cognofci & judicari, ac etiam executio fieri, dummodo ipia ftatuta, fic ordinamenta lint rationabilia fic honefta, ac divino C juri fic libertati ecclefiafticz non contraria, & omnibus fuit communia. Et hanc conftitutionem locum habere volumus in caufis etiam j cudentibus in noftra curia.

DE FORO COMPETENTI.

Qtod nnlif.s pralatur audeat dt canjis cogne· jcere, vel judicare.

XXII. Sufcepti regiminis nos cura foihcitat, ut utilitatibus iubje&orum in illis przcipue, per quas occurritur animarum periculis, fic fubditorum parcitur laboribus fic expenfis, nov.-r cunfttuitionis editione lollicite providere cure- D mus. Sane licet cautum repetiatur in ime, quod caufz matrimoniales non fint ttaftandz fer quoslilet, fed per diicrctos judices, qui potcftatem habeant judicandi, fic ftatuta canonum non 'guorant, fic alibi in jure caufz prohibeantur committi, nifi in civitate vel locs magnis ieu infignibus, ubi habcn valeat juris copia peritorum, tamen ad audientiam noftram plurimorum fide dignorum relatione pervenit, quod nonnulli przpofiti, plebani, priores, fic coiu-n vicarii *civitatis,* fie diœcefis Lucanz caulas vertentes inter perionasfuorutn plebanatu .m fic pioratuum etiam matrimoniales, in quibu» tamen periculum vertitur, indifferenter audiunt, fic eas decidere non formidant, unde interdum evenit, quod matrimonia couiraüa legitime dtflolvuntur, fic alia mala fie animaiu.u pericula multoties inde proveniunt, que ad przfens cauta brevitatis omittimus, quia longum effet per lingula enarrare, nec non litigantes propter peritorum diftantiam, fic maxime in jure canonico multiplicibus expenfis fic laboribus adgravantur. Quare volentes in przdiftis, ut didum eft, providere animarum periculis, fic lubditorum noftrorum parcete laboribus fic expends, prxdeceflorum noftrorum vcftigiis iohzrcntcs icmd, fecundo, fic tertio A perheatone Lucanç civitatis fitdiceceta priores přzpoficos & plctanos corumqwe vicarios commonemus, utde cauüf aliquibus audiendis, nifi privilegio apoftolicz (edis, vel ex commitfioae ipfius, vel ejus legati, feu legi:time lint przfcriptione muniti, de qua prtsfcriptiooe infra tres menfes nobi», vel perfonz ad hoc a nobis deputanda: fidem facere teneantur, ic mulhtcnus ut judices intromittant. Alioquin in omnes fic fingulos monitionis hujufmodi contemptores excommunicanonis fententiatu promulgamus. anno Chr ist i n*'

Çaitar tmftriinr nnptiamnt fnltnufa prebt^tnlttr.

XXIII. Item, propter fimplices facerdotn, qui canones ignorant, tempora, quibus folemnia nuptiarum prohibentur, przfenti conftitutione duximus declaranda. In ptimis a Dominica de adventu inclufive ufque ad oâavam epiphanie inclulivc. Item a feptuagefima ufque poft oâavam palchç rdurteâionis. Ideft poft dominicam in albis. Item a die prima rogationum inciufa ipia die ufque ad VII. diem poft feftum pentcccftes inclufive, ideft poft dominicam primam poll leftum pentecoftcs. Mandantes omnibus fit lingulis prçlatis fic vcclefi.ii urn re&oribus. quod ipfi fic Cwtu.n quilibet per fe ve! alium annis fingulis ia dominica proxime prteccduili predict* tempora in eorum ecdefiis inter miffarutn folemnia populo denuntiare debeam, fic monere, ut didis temporibus prorfus abftineant a didis folemnibns nuptiarum. Si vero aliquis p*. rochianus alicujus ecclefiz noftrz civitatis, vel ditrcclis, vel ibidem moram trahens tranfgrcifor h.unimodi conftitutionis extitent, vel fi aliquis ptçlatus, vd reder przdidam monitionem, ut di.'tum eft, non fecerit, pœnam X. I brarutn Lucenfium parvotum noftrz camtrz applicandarum incurrant. Et nihilominus parochiano, vel parochiauz ptzJi&is debita pœna per nos, vd noftru;n vicanum in.ponatur.

ULTIMA CONSTITUTIO

(Dt Ftriir.)

XXIV. Item attendentes quod judices fic confuies curiarum fic alii officiales Lucani communis non fedent, ncc jus reddunt io ordincriis, vel civilibus caufis iftis diebus infralcriptorum menfiumjk quorum quidam indufti funt propter ferias meffium, fic quidam alii in honorem Dei fic ianftorum ejus, fic quidam alii propter ferias *vcndeiziarum,* fit propter caufas inferius declaratas, fic in noftra epifcopali curia inter cives Lucaoos fic noftrz temporali fic fpirituali jurifdiétioni fubieâos luterdum agatur de caufis civilibus fic ordinariis; ftatuimus fic ordinamus ad hoc, ut omnibus in noftra epifcopali curia pateat manifefie, fit propter ignorantiam fa non valeant excufare, quod vicarii noftri, fic nfitlrz epifcopalis curiz teneantur qualibet die federe, fit jus publice reddere fit faccre cuicumque petenti fecundum formam juris, fic confueiudioem noftrz curiz ha&enus obfervatam. Salvo quod non fedeant, nec jus reddant in ordinariis vel civilibus caufis, tantum ab hinc in antea, videlicet a die S. Viti de menfe junii, ufque in diem S. Alexii de tncnfc julii, ncc jpta diebus piopicr ferias tneffium- lcent a dic

er
li
***>

ANNO CHRISTI u»»·

a die feftt exaltationis S. Crocis XIV. menfisA fcp-.embris, ufque in diem Kal. novembres, nec ipfi» diebus propter ferias vendemiarum, poflint tamen in didis temporibus feriarum (edere, & jus reddere & facere iuper inrefimentis & quxftionibus pofleflionum ablatarum ft turbatarum, ft de interdidi* ipforum & novi operis nuntiatione damni infedi, & fuper quxftionibus & caufis (ptrituali'-us & matrimonialibus, ac viduarum ft pupillorum & appellationum. I»*m non fedeant, nec jus reddant infraferiptis diebus fefiivis & indudis ad honorem Dei, videlicet die pafchatis refurre&ioms Domini noftri Jefu Chrifti, & VII. diebus precedentibus, & VII. fubfequentibus, & die Afceofionis Domini, & ditripafchatis, pentecoftes, ft duobus die-B bus feodentibus ; ft die paichatis, nativitatis Domini, & diebus fequentibus ufque ad epiphsniam, ft ipfa die epiphania:, & die vigilis fande nativitatis, ft fingulis diebus dominicis. Item ftc.

DE DOLO, ET CONTUMACIA.

Qj»d /irper *criminibus fententia fvffit ferri contra contumaces fine alia pnbatiane, & lite* mu *cmtejiata.*

XXV. Item quia publice utilitatis eft, ut maleficia non remaneant impunita , & quia multi iniquitatis filii fatagunt excelTutim fuorum per eorum contumacias & abfentias vitare vindidas: ftatuimus, ut quicumque in noftra curia fuerit, vel erit accufatus, vel contra eum procédant vel procedetur per viam & modum inquifitionis debeat citari perfonaliter , vei ad domum fux folite habitationis, vel apud ecdefiam fuam, vel ubi obtinet beneficium trôus vicibus vel una vice pro tribus cum exprcilt *>ne* perhentoria . Et quando citatur una vice pro primo, fecundo, & tertio & perhentorie prrfigatur in tali citatione ad minus terminus tiium dierum, quod coram nobis, vel noflro vicario vel commiiTario noftrn comparent in ipfo termino refponfurus accufationi vel inquifitioni fadx vel fiendx con.ra eum. Et ii talis fic citatus clericus, vel laicus in dido termino non comparuerit, vel fi comparuerit, finccjufa legitima recufaverit refpondere , ne de ejus contumacia valeat gloriari, vel premium reportare, ex tunc habeatur pro confcflo, & contra eum procedatur & procedi poflit etum ad condemnationem, ft definitivam fententum fine aliqua alia probatione , ac fi crimina vel exceflus, dc quibus proceditur contra eum in judicio fuiflet confelfus. vd fuiflet legitimis probationibus convidus, non ‹ bftante quod non fit lis conteftata. Hanc autem confliituucneni locum habere volumus etiam in proceflibus pendentibus , vel quomolibet inchoatis. *(qua fequuntur, eadem manu , ut videtur , fed diverjo atramento, habentur.)*

ADDITIO

Et idem ftatutum per omnia obfervetur, & locum habeat in quocumque iuppofito ratione de! id', contraCus, domicilii, five rei jurifdidio-Di temporali Lucani epifeopi, in quacumque caufa accufationis , denuntiationis , vel inquifitionis de & pro quibufeumque cxceflibus vel dcliftia commiflis, vel committendis.

DE JUREJUKANDO

Λ pane mariti & uxorie Jurantium vel patnfcentiam ft ad invicem non repetere.

XXVI. Item, quoniam quidam laici de non repetendis uxoribus fuis, ftquxdam mulieres de non repetendis maritis fuis legitimis temerari* lolenr facere lutamenta, qua- penuria funt merito appellanda, & illicitas protnifliones & pafla, ut .matrimonia legitima indebite diilolvantur, prefenti decreto (latuimus , ut omnes five mares fuerint five feminae, qui de extero fecerint hujufmodi juramentum vel paâum, *(C* qui eis in hac perverfione aftiterint conficiendo luper hoc publicum iuftrumentum , vel locum teftis etiam obtinendo, feu alias operando, quod hujufmodi juramenta immo verius perjuria committant, vel interveniant pada, hoc ipfo fint excommunicationis vinculo innodati. Illique nullatenus ligati, vel adftridi hujufmodi juramento, vel pado agant pœmtentiam de perjurio, & fefe repetant j-ramento, vel pado hujulmodi, quod nullum decernimus nonobftante, cum juramentum & padum non debeant effe iniquitatis vinculum, fed adminiculum veritatis; ne autem per ignorantiam aliqui fe valeant excufare, przcipimus, ut hoc noftrum decretum per omnes prelatos & redores ecclefiarum coram populo quater in anno folcmniter publicetur.

Quod nullut clericus Juret in mana Laici fiet» licentia epifeopi.

XXVII. Item hac noftra conftitutione precipimus, quod nullus clericus, vel perlona ecclcfiaftica prxfumant jurare, vel reflimoobim perhibendo, vel quacumque alia de caufa in aliqua curia fçculan, nec in manualiciqus laici tipe noftra, vel vicarii noftri licen;ia fpeciali fub pœna, ft ad pœnam C. folido.um pro qualibet vice qua fuerit contrriadum , inquam pœnam côntrafacientes ex nunc incu ere voluimus ipfo fado.

DE VITA, ET HONESTATE CLERICORUM.

Quod ad Jacendum in ecclefia feculares perfona non admittuntur.

XXVIII. Item, cvm domum Domini deceat fanditudo, precipimus , & mandamus, quatenus ad tacendum & flandum infra ecclcliam freulares mifculi vel feminx, etiam fi eflent religiofx nullatenus admittantur, nifi hoc expolceret neceflitas extrema, & in eo calu fic mulieres a viris diflinguantur, quod nihil im* mundum, aut fanditati loci fandi contrarium valeant perpetrari, quod fi exnunc feclis adum luerit, prxtcr expenfas fiendas in reconciliatione ecclefix , redorem illius condemnamus in IV. libras cere.

De vtfiibtu clericorum.

XXIX. Item ftatuimus , quod nullus facerdos aut clericus in facerdotio conflitutus, habens ecclefiafticum beneficium, per civitatem aut vicos five plateas incedat, quominus exteriorem vcftcm clxuiam habeat, nec mantellis utatur aut

fir aut capias *ie* vîvò coloris folgore au< fplendo- A
re, pannis autem giallfs, rubeis vel viridibus lxml
anno *utatur,* nec cappucetun aut infulam ioecdefia,
m >ut c'"',eten nudo inhooefte, vel fuperbe
1 ' more deferat laicorum, fi canonicam voluerit
effugere ultionem: bottooes vero de panno tantummet, duas cappas in villis & terris diœcefis Lucane, & extra terram eundo, & equitando, & redeundo, & cappuceum fit 'nfulam in ccclefia de noâe, fit etiam eundo extra civitatem , & redeundo habere unicuique derico liceat , & deferre . Qjiicumque autem praemifla non fervaverint XL. fol. pœnam fe noverint in curfuros, quintam partem prndkbe penue revelanti concedentes.

Quod nullus clericur teneat concubnutne.

XXX. Item (latuimus, quod nullus clericus in faens ordinibus contiitutus, vel eccleGafticum obtinens beneficium civitatis, vel diœcefis Lucane, vel ibi moram trahens, vel delinquens, concuoinam aliquam publice, vel aliquam fecum io domo, vel extra domum, de qua fit, vel fuerit diffamatus, aut finiftra fufpicio rationabiliter vel verifimiliter haberi poflit, teneat mulierem, nec admittat eam ad aliquod (ervitium in canonica ecclefic, nifimater, vel amita , avia, vel foror carnalis ejus fuerit. Et qui contrafeccrint ab officio fit benefit io (ufpendantur, & alia pœna noflro arbitrio puniantur. *Si* qui vero crimen adulterii vel inccftus cum •liqua moniali, vel nefarium crimen fodomitum commiferiot, officio priventur & beneficio , & alia pœna pecuniaria, vel carceris noflro arbitrio puniantur. Plebant' quoque *& alii prç*lati praedictam cOnftitutioncm obfervent , fic eorum clericos & cappellanos non cbfervantes, vel in aliquo contrafacicnrel debeant nobis vel noflro vuario per eorum litteras, vel viva voce denuntiare fub excommunicationis, & XX. librer. poenam noftrse earners applicandarum.

Ut pern ludentis nd textiles.*

XXXI item (latuimus, & univerfos & fingulos clericos & petfonas ecclefiaflicas civitatis Λ diœcefis Lucana: femel fecundo & tertio perhcntoiie commonemus, ut nullus ipforum ulterius ludat, vel per ic aliquam aliam perfonam ludere faciat ad (udum aliquem taxillorum , vel ad aliud, quod vocant *rigsnetta.* Omnes & fingulos qui contrafecerint pœnam X. librarum, quarum quartam partem denuntianti applicamus, irrrevocabihter incurrere volumus ipfo faâo.

De omis probibitit non portendis.

XXXII. Item, ut clericorum cotnpefcatur audacia, (latuimus, quod nullus clericus Lucan« civitatis vel diœcefis in locis, ubi habitant, oftendibilia, vel defendtbilia arma per civitatem Lucanam vel burgos, vel fubburgos vel caftra vei vicos ubi habitant, portet, abfque noftra licentia fpeciali, nifi eundo fic redeundo extra ipfam civitatem & burgos fic lubburgos fine fraude, vel nifi ilh de caftris vel villis ad civitatem venirent, vel ad alia caftra vel vicos remota accederent fine fraude. Omnes fic fingulos qui contrafecerint pœnam X. librarum noftr« earners applicandarum volumus incurrere, quinta parte denuntianti penitus refervata

Quod clerici portent tonfnrnue, & vefbet «rm ANNO c^1·

XXXIII. Licet clerico· religiofos & converti» congrui^ attollere favoribus, & eorum immunitates, jura & privilegia illibata confervere pro viribus intendamus, tamen ipfo· fuis juribus & honoribus ita volumus ede contentos, quod immunitatum & jurium tuorum limites observantes jura non impediant vel occupent aliorum . Et qui eorum verbis & exemplis laico· debent ad viam vite & reâitudinis revocare, ipfos in mortis devia non impellant. Et ex ipfis fomites eorum erroris & difeordiarum materiam dicantur laici B invenire. Sane, ficut nos tam faâi experientia, quam frequens clamor inflruxit, quidam clerici religiofi ac ecdefiarum & venerabilium locorum Lucane civitatis, & diœccfis converti, nec in veflimentorum forma, nec io modo tonfure, nec in qualitate negotiorum de clerico religiofo feu converti) quidquam oflendunt ad pœne fubterfugium fe pro clericis religiofis feu convertis folummodo exhibentes , & cum fuper exceffsbus, quos feculari luxu committunt , fic negotiationibus frcularibus, quas exercent ad publica judicia pertrahuntur circumctfis crinibus, & habitu clericali feu religiofo affumpto, ut poffint circumvenire vindiâam, (e pro re" giofis vel convertis (eu clericis reprasfentant, fo- C privilegium labiis allegantes, quod faâis negaverant paulo ante. Verum quia privilegium meretur amittere, qui permifta fibi abutitur poreftate, & fruftra legis invocat auxilium , qui committit in legem ; Nos volentes tam prcdiâorum animarum periculis, quam fcandalis fit malis exemplis, qui exinde occurrunt, & poffunt occurrere auxiliante Domino pr«cavere, omnes clericos & religiofos converlos ecdefiarum fiecularium , vel venerabilium (eu religioforum locorum civitatis & diœcefis Lucane femel, fecundo & tertio termino perhentorio commonemus, ut fe ipfos debeant emendare, & («cularibus negotiationibus & officiis dimiflis omnino, vdles & tonfuiam poitare ^debeant congruentes, ita quod in modo tonfu*ne* & veflimentorum qualitate eorum religioni conveniat, & a Laicis difeernantur. (*eft additio quu ponitur*) Non tam propter aliquid praemitiorum, vel aliquid de contentis in aliquibus noftris conftitutionibus intendimus foro vel)urifdiâioni («culari in perfonam ecclefiaflicam jurifdiûionem aliquam prorogare, five alias tribuere aut dare. Quinimmo, fi aliqua contra hanc noflram intentionem reperirentur quomodolibet edita five faâa per nos, vel aliquem (eu aliquo* ex praedecefforibus noftris Lucanis epifcopis, tamquam canonibus inim<ca , etiam fi tranfiviffent in contractam in his feri- g ptis totaliter revocamus, fic haberi volumus pro non faâis.

Qaod *certis [ucnUsribus negotiis clerici non utantur.*

XXXIV. Cum fiecularia officia, & negotiationes lint clericis penitus interdiâa: Nos Berengarius Dei gratia epifeopus Lucanus omnes, & fingulos clericos civitatis fle diœcefis Lucanae, cujufcumque flatus & conditionis exiftant, femel, fecundo fit tertio perhentorie ac publice commonemus eis & cuilibet eorum fub excommunicationis pœna diftriâe precipientcs, ut nullus

Qp coram peGndi officium venalem panem, vel aliquod aliud interdicimus a laicis quibufeumque coounifitim in civitate vel dkscefi prsdi&isul-tenus exerceant, nuUufqoe tabernam vini, feu vinum teneat ad vendendum vd vendi faciat ad minutum in fiuram ecclefiarum domibus vel alienis abfque noftri in utroque cafu licentia fpeciali. In omnes, & fingulos qui contrafecertnr, ex nunc prout ex tunc in his feripeis, excommunicationis fententiam promulgantes. Et nihilominus vinum & panem fic venalem vel venales noftra camera applicantes ultra pcenam G folidoram denarii hicenfis, quam etiam in aliquo contrafacientes volumus incurrere ipfo faâo, exinde quintam partem denuntianti integraliter concedentes.

anno 04,11511

De pm ittratim cUufire tttemsflerii ueeniulium.

XXXV. Item cupientes diflolutos & infami- potandos acceffus quorumdam hominum & perfonarum in pofterum faciendos ad loca & monafteria monialium civitatis & diœcefis Lucan- via qua convenit coercere, fle ipforum malitiis obviare, ftatuimus, & univerfos fle fingulos tam clericos quam religioios, quamlaicos utrtufJue fexus civitatis & diœcefis Lucarne femel, ccundo & tertio pethentorie commonemus, ut nullus ipforum audeat vel prefumat ad diâa loca fle mooaftetia intrare fin manifefta, neceffaria, honefta fle rationabili caufa abfque noftra licentia fpeciali. In omnes fle fingulos qui contrafecerint excommunicationis fententiam proferentes. Prrfens autem conftitutio ad patrem vel matrem, patruum vel amitam, fratrem vel forarem monialium pntdiâarum nullatenus extendatur prêter pœnam X. librarum denarii Luccnfis exinde quintam partem denuntianti applicantes. Que tamen conftitutio tunc dumtaxat locum habeat, quando quis monafterium ingreditur in fepta monafterii per clauluram monialibus deputatam.

Qa«d nullus clericus vedet de noile per civitetem Leeenem.

XXXVI. Item cum viros ecclefiafticos non in tenebris ambulare oporteat, fed in luce, hac conftitutione perpetuo valitura prohibemus, ne aliquis clericus, vel perfona ecclefiaftica poft fonum campatue communis Lucani, qua: pulfatur de fero ufque ad campanam diei per civitatem Lucanam, fub poena X. librarum prsefumat incedere, nifi pro1 poenitentia vel aliis facramentis ecclefiafticis conferendis, vel pro alia caufa neceffaria fle honefta eum *ice eoa*ftaret, fle cum lumine, fle cum focietate decenti, fle cum coda, vel alio habitu decenti tali clerico, vel perfonae ecclefiafticc, quam pcenam noftrc camene applicandam contrafacientes incurrere volumus ipfo faâo.

DE CLERICIS NON RESIDENTIBUS.

Çned clerici in eerune ecclefiis vel beneficiis propriem feriunt refidentiem.

XXXVII. liem nolentes, ut fcclefix noflre civitatis fl< diœcefis debitis officiis defraudentur, ftatuimus, fle pro primo, fecundo fle tertio fle perhentorio monitionis ediâo monemus omnes & fingulos pradatos fle redores ecclefiarum Lucane civitatis & diœcefis, ve! aliud beneficum ecclefiafticum curam animarum habens, ucl quod ex-ftatuto privilegio vel confaetudine perpetuam relidentiam requirat, qui nunc funt, & qui erunt per tempora, eifquefub pœnaexcommunicationis & piivationb beneficiorum prscipiendo mandamus, quatenus in ipfis ecclefiis vel beneficiis perpetuam perfonalem faciant refidentiam, fecundum quod de jure tenentur. Et ab ipfis ecclefiis & beneficiis fe ulterius non abfentent ablquc noftra licentia fpeciali. Et qui cootrafecerit, pcenam X. librarum incurrat, quartam partem diâc pane revelanti concedentes. Scientes quod contra illos, qui per iv. menfes fine noftra, vel vicarii noftri liceotia erunt abfentes a diâis beneficiis, ad ipforum privationem fine monitione vel citatione alia procedemus.

ANNO CHRBn

Revocetie difpenfetionune, 6 gretie felt» fuper nbfentie beneficiorum.*

XXX'ZIII. Quia multi pnelati & reâores ecclefiarum curatarum vel clerici aliorum benefiejorum, que ex confuetudine, privHegio vel ftatuto perpetuam & perfonalem requirunt refidentiam, tam a nobis, quam a noftris antecefforibus gratias & indulgentias feu difpenfationes impetrarunt, ut eis indeterminate vel ad tempus a fuis liceat ecclefiis & beneficiis abfentare, quafque gratias fit indulgentias, quia periculofas effe novimus tam ecclefiis quam populis earumdem, ficut experientia manifefiat, pro eo quod divinus cultus & animarum cura negligitur, in hac noftra fynodo publica auâoriiate prnfentis corftitutionis & omni modo, jure & forma, quibus melius pofiiimus, cafiamus & revocamus.

DE PRÆ BENDIS.

Çwd bebent unum beneficius, yasd requirit refilent perpetuum, neu recipiet uiiud fimile fine difpenfetione.

XXXIX. Item ftatuimus, quod aliquis habens dignitatem vel perfonatum, vel altud beneficium curam habens animarum, vel quod requireret ex privilegio, ftatuto, vel confuetudine approbata refidentiam perpetuam fle perfonalem (additur in margine) vel hofpitalc five alium pium locum de cetero, fle aliud ecclefiafticum beneficium curam animarum habens, vel quod fimili modo perfonalem refidentiam requirat, nullatenus aflumatur, nifi faâa refignatione prioris beneficii, vel ecclefias in manibus noftris, vel illius, ad quem inftitutio fle deftitutio ipfius ecckfic nolcitur pertinere, fle fi primum retinere contenderit cum fecundo, utroque fit ipfo jure privarus, nilt per Romanum Pontificem vel *ejus* auâoritate, feu per nos in cafu nobis penniflb a jure cum eo fuper hoc fuerit legitime difpenfatum. Ille vero, ad quem pertinet prioris beneficii vel ecclefue inftituiio, inftitutionem facere non audeat, nifi prius confiet fibi de refignatione prioris ecclefue vel beneficii, vel quod per nos vel noftram curiam fuerit declaratus privatus. Et fi contrafecerit, X. librarum pcenam incurrar, quintam panem diâc pœns revelanti concedentes. *(infuper eddttier)* Infuper volumus fic mandamus, fle fub infraferiptis poenis citamus, requirimus fle monemus pro primo, fecundo, fle ter-

ANNO αχvό Christi u

At tertio & perhemorio termino, ac monitio-A ne canonica omnes & fingulos reâores hofpi. talium noflrx civitatis vel diœcefis, quatenus CTCOnTmunicatk»is & privationis pamis infra dix» rnenies proxime futuros a die publicationis hujus noftne conftitutionis debeant & teneantur in hofpiralibus , qux habent, vd de cetero habebunt, continuam refidentiam facere perfonalem, & bona fit redditus eorum hofpitalium convertere in ufus pauperum, aliaque omnia & fmgt la facere, quas fande recordationis Dominus Clemens p. V. providit per fuam conflitutioncm , qux incipit : Qyia contingit ficc.

-Meules plure bénéficié debeent de evnem titxlie fidem fecere. B

XL. Cum pluralitatem beneficiorum tam generale concilium, qi'jvn noAra epifcopalis conflitutio irterdicat, & multi effe dicantur clerici & prrlati in civitate fic diœccfi Lucana plura cum cura & fine cura beneficia obtinentes, omres fic Cingulos clericos fic praelatos io civitate Lucana fie diœceft plui a ecclcfiaftira beneficia obtinentes, monemus , ut civitAtenfes in duos rnenies, Diœcdani vero in quatuor mentium fpatium a die publicationis hujufmodi conftitutionis bénéficia *cu;n cur»,* vel quibus cura non imminet animarum, que in civitate vel diœccfi obtinet memoratis, nobis cum ipfo-C rum titulis fic beneficiorum feu nominibus in feriptis debeant intonare cum difpenfationibus, fi quas habere fe aiTerant, de eifdem, quem tamen eis pro primo, fecundo, fic tertio fic perhentorie adijnamus . Alioquin contra tales hujufmodi plura beneficia obtinentes, fic contra monitionem noflram huiiifmodi temere venientes, elapfo p.rdifto terni ino, ad privationem beneficiorum iuorum pre cedemus, quantum juflitia ltiadebit , (ibi cVcilione pt imi lui beneficii , vel ejus quod *ûbi de jure* debebitur refervata.

Q«od *in ecclffiit crlie^tatir fi/ folitm eumerm cettomeerum & clericorum.*

XLI. Irem cupientes, quod tam prioralibas quam baptiimalibus fic collegiatisecdefiis civitatis, fie diœcefis Lucanx in debitofic confueto canonicorum numero ferviatur decenter , univerfos fit fingulos priores fic plebanos ac prxlatos civitatis fie diœcefis prcdiftx femel , fecundo, fic tertio perhentorie ac publice prxfenti Tcriptura monemur, ut unufquifque prior fic plebanus, feu alius praelatus , ad quem canonicorum eleftio feu receptio pertinet, flatutum feu conluetum numerum canonicorum ecclefue ac plebis fuse hinc ad tres menfes proxime futuros eligere feu habere procuret, qui continuam in ipfa ecclefia refidentiam facientes eidem in or- E dinibus fecundum quod ipfius beneficii cura requirit de cetero ferviant diligenter, ficut canonici tales fervite tenentur de jure. Alioquin omnes fic fingulos priores fic plebanos, qui noflris monitionibus hujufmodi obedite contemplerint, pœnamXXV. librarum volumus incurrere ipfo fafto, & contra eos, alias nihilominus procefturi, fic ecdefias fic plebes ipfas de canonicis idoneis ex officio noftro curabimus ordinare, prout ipfis cofnoverimus expedire.

0*ad Mvaej *qui oihemneet vtl* drtraamM/ *eli-qtttd iemficitem vei koffitele de/eeut de eerttm titulif fidem futere.* *

XLIL Item, quia beneficium ecclefiafticum non potcfl licite fine canonica inftitutione obtineri, & quia tanto graviora funt crimina , quanto diutius infelicem animam detinent alligatam . Et quia multorum relatibc ad noftram audientiam pervenit, quod rtiulti cltrici civitatis fit dicecefis Lucane multas ecclefias & rcclcfiaftica beneficia ac hofpitalia detinent minus jufte volentes , ut ex debito paftoralis officii tenemur cognofcere oves noftras , fic animarum periculis fic 'ecclefiarum & hofpitalium ac beneficiorum indemnitatibus, prout nobis eft poffibile, viam praecludere, (latuimus, fit pro primo, fecundo, fic tertio perhentotio monitionis edi&o, fic fub excommunicationis, fic privationis perna , fic alia pcena noftro arbitrio inflingeoda praecipimus omnibus Ac Angulis abbatibus, propohtis, prioribus, archidiaconis, decanis, archipresbyteris , plebant*, canonicis fic aliis ecclefiarum prclatis feu reAoribus fic bénéficiât» ac cappellanis, fic hofptcalium rcftoribtis, fic commendatariis ecclefiarum vel beneficiorum , fic quibufeumque aliis noffre civitatis, fic diœcefis, vel ibidem moram trahentibus, vel qui in ipfius civitate fie diœcefi poffiden. vel tenent aliquam ecclefiam, monaderium , hofpitale, vel beneficium , vel prpbendam adepti fuerint a quatuor annis citra debeant in duo' menfes civitatenfes, fit in quatuor illi de diœcefi de titulis, fic eorum juribus, quibus ipfasecdefias, beneficia, feu hofpitalia pofUdcnt feu tenent, nobis vel vicario noftro per publica inftrumenta, vel per litteras authenticas plenam fidem faciant.* altoquinaddiâamexcommunicationis fententiam fic privationem diftoium beneficiorum feu holpitalium feu ad declarationem contra eos de nullitate, fic ad eorum beneficiorum ecclefiarum feu hofpitalium ptovifionem de aliis perfonis idoneis, fic ad alias poenas , prout nobis videbitur, procedemus.

D

Revocetie temmendarum, ycnimetuum & difpenfetiamem, & proregetivnttm olim fulturum.

XLIIL Item , volentes indemnitatibus ecclefiarum fic hofpitalium , fic beneficiorum , ac aliorum piorum locorum providere, & animarum periculi* obviare, hac fjmodali conflitutione revocamus fic cafbmus fic omnes fie Angola* commenda* ecclefiarum , beneficiorum, hofpitalium fic piorum locorum Lucane civitatis fie diœcefis per praedecefTores noftro* fic eorum vicarios vel per capitulum fit ejus vicarium, vel per quemcumque fub nomine vicarii capituli fede vacante, vel per quemcumque noftrum vicarium fic omnem conflituttooem yconoraorum , vel ycooomaruum, fic omnem prorogationem exeeutionum tcftamentorum , fic ultimarum voluntatum , nec non omnem difpcofatiooem fuper aliquo beneficio vel ecclefia vel hofnirali habitas vel faâa* per prxdiftos pradeceflbres vel vicarium, vel capitufum vel fub nomine vicariam*, mandante* mhiJominu* omnibus fic Cnguiu perfonis eccMjaflicle, qu« aliquam commendat n Vel yconomatum vel dtfpenfationem paedidam per praedifto* vel aliquem pratdiAorum faâam haberent, quatenus civitaccnfc* in duo* menfes, fic dicecclani in quatuor

GT ““•“fee nobis rei noftro *vicario per* in-
«rumcmum publicum vel (literas auttibtkas pro-
ducere Ac onendcre teneamur ad pœnam &
fob pana L. librarum uoftr* camera applicandarum, cujus pome quartam partem denun* tiatori affignamus, femper nobis refervata pocc-ftate ab ipfis rationem de adminiftratioaibus exigendi.

Qwd aaliue alienet, end pigeoret ret ecclefiaruue.

XLIV. Item pradeceflbram noflrorum flatuta fcquentes, cupientes ecclefiarum utilitatibus providete, (latuimus, ne quis redor alicujus ecdefi* vel loci religiofi feu ecclefiaftid civitatis vel diœceûs Lucarne, vel quivis alius alienet, vel pignori obliget poffieifionem aliquam tel thefaurum feu proventus nondum habitos ad tempus alicujus ecclefi* vel loci religiofi vel ecclefiaftici civitatis vel diœcefis pradid* abfque no* ftri licentia fpeciali, que appareat in feriptura figillo noftro fignata pendenti, vel per publicum inftnuncntum. Et monemus omnes Ac fingulos, ne contra predidum flatutum aliquid debeant attemptare. In omnes Ac fingulos qui contrafecerint vel fieri confenfcrint alienando feu pignori obligando, vel recipiendo aliquo titulo alienationis feu pignoris aliquid dc pr«-didis, excommunicationis fententiam proferentes, ac etiam decernentes irritum Ac inane, ac penitus non valere quidquid contra predidum flatutum fuerit attentatum. Et nihilominus omnes Ac fingulos clericos vel perfonas ecdefiafticas contrafacientes pœnam XXV. librarum pro vice qualibet incurrere volumus ipfo fado.

Quod nullus contraint debita nomine tccle-
></w.

XLV. Item ftatuimus, quod nullus prolatus feu redor vel beneficialus alicujus ecclefi* vel loci religiofi vel ecclefiaftici civitatis vel diœcefis Lucane debitum contrahat nomine ecclcfis fu* vel loci ecclefiaftici (additur in margine) „ vel alias ullo modo fine noflro, vel noflri vicarii generalis in noftra abfentia extra civitatem vel diœcefin Lucanam liceniia fpeciali “ ultra fiimmam fibi conceflam vel concedendam a nobis, Ac fi contraxerint pronuntiamus contradum ipfum penitus non valere, Ac ex tali contradu in nullo fuam ecclefiam obligari. Verum plebani Ac priores ufquc in fumsnam X. librarum, alii vero ecclefiarum redores ufque ad fiimmam folidorum XL. denariorum parvorum lucenfium poflint, Ac eis licear debitum contrahere pro ecclefia, nonobftante pmfenti conftitutione.

A fiat pagella additur iac coafiitutio Nicolai epifeopi Lucani

xmnm *aatifaa fed diverja.*

Anno nativitatis Domini mccccxxhl. indidiooe prima, die XIV. Julii. Reverendus in Chrifto pater, Ac Dominus Dominus Nicolaus Dei Ac ApoAolic* fedis gratia Epifcopus Lucanus, dum cifee in ejus Lucana ecclefia, aditante libi magna congregatione canonicorum did* ecrlcfie, Ac aliorum clericorum beneficiatonim Lucan* civitatis, idem reverendus pater Dominus Aepifeopus ex certi» legitimis caufis, Ac maxime ad tollendum feandalum, quod exortum erat, & multiplicabar inter clericos At peribnas ecclefiafticas did* civitatis Ac dksceGscum grandi deliberatione pro removenda querimonia, que quotidie inftabat, revocavit, caflarit Ac retradavit conftitutiooem iltam, Ac capitulum fynodale cum omni iua dependentia Ac additionibus de volumine conftitutionis did* curt* fuc politis fub rubrica fupraferipta: Quod nullus contrahat debita nomine fu* ecclefi* cap. XLV. Reliquos contradus feu obligationes prolatorum, clericorum Ac perfooarum ecclefiafticarum in. omni cafu Ac fado difpofitioni juris canonici decernens didam conftitutiooem nemini debere fofiragari, aut abfolutionem debitorum contradorum vel contrahendorum relevare. Datum Ac latum in fupraferipta ecclefia, profectibus etiam Dominis Dominico de Vibetelio decretorum dodore ejus vicario gene* rali, Ac Domino Jacobo 'Franchi fpecialiter in telles vocatis Ac rogatis, Ac pluribus aliis, ut fupra didum eft. Ego Joannes Terii juflu ejus fcripfi & me fubfcripfi.

Quod nullus locet ecclefiam fine licentia epifeopi.

XLVI. Item ftatuimus, quod nullus prolatus vel redor alicujus ecclefi* dc civitate vel dicecefi Lucana ecclefiam itum, vel omnes poflirfllones ejufdem ecclefi* univerfaliter ulterius locet vel concedat ad firmam, nifi in cafibus a jure concedi & noftra licentia fpeciali. Et fi quis contrafecerit, locatio fit nulla ipfo fado, fed-clericus locans eo ipfo pœnam XXV. librarum incurrat noflr* earner* applicandarum.

Quod nullus occultet ftuda vel annuos redditae eccûfiaraat.

XLVII. Item cum quidam parochiani Ac vicini ecclefiarum feudum Ac praedationes annuas five redditus annuales, quos ecefefiis, monafteriis, hofpitalibus, vel alicui loco pio reddere, Ac proflare tenentur, vel confueverunr, occultant in ipfarum animarum periculum, Ac ecclefiarum ipfarum prcjudicium Ac gravamen, ftatuimus, Ac univerfos Ac fingulos parochianos, Ac vicinos ecclefiarum parochialium diœcefis Lucan* prçfenti decreto monemus, ut infra duosmenfes, poll hujufmodi conftitutionis publicationem ipfum feudum feu preftationes annuas vel redditus annuales, quos occultarunt vel fubtraxerunt in fraudem, prolatis Ac redoribus ipfarum ecclefiarum feu locorum piorum tnanifeflarc procurent, Ac eifdem de ipfis occultatis in alium proximum fequentem menfem debitam fatisfa-dlooem impendant, vèl fuper i~fis componant amicabiJicer cum eifdem, quodque nullus ipforum parodtialium occultet ulterius aliquid de pndidis. In omnes Ac fingulos tales occultatores Ac parochianos, qui predida obfervare contempferint, excommunicationis fententiam proferentes. Et hanc coollitutiooera praecipimus quater in anno publice nuntiari.

ANNO CHRbTI •J»'-

*Paid nulbif b*tt vtl ndat m frandeni nlifin u^mattvn^ vel jura, dr jmiÀmt /aAs •il /·&»>*

XLVm. Item omnes homines & periboas, qui de aliquo debito jam ioluto fcienter, vel ad impugnandum, vel in prajudicium alicujus univcrfitatis vel perfona in fraudem dederint, vel cefterint alicui alteri peribo*, vel recepe- rint attionem, & amnes qui de folato debito ad voluntatem debitoris non reftiraertnt inftrumenta, 5c rogita cancellari non fecerim, fraudem vel malitiam in illis aliquam committendo, nec non notarii, qui de talibus ccflioaibus fcienter publicas fcripturas perfecerint, excommunicationis vinculo innodamus, quam conftitutiorem & excommunicationem pnecipimus quater in anno fo'emnitcr publicari.

jÇaad voluntates defunUon» intra avutm de· ktant extentioni tmtndnri.

XLIX. Item cupientes, ut pir defunftonun voluntates execution! debite demandentur, pradecefforis noftri veftiglis inharentes, ftatuimus & monemus, quod omnes fideicommiffarii feu exeeutores ultimarum voluntatum deputati vel in pofterum deputandi intra unum annum poft defunctorum obitum pias eorumdem defunctorum voluntates fic ;udicia, ad qua conftituti funt vel fuerint, exequi fideliter juxta poffe teneantur; alioquin ipforum fidcicommiffarios omnes, qui hanc conftiuitiorem contempferint , vel diftulerint obfervare, poftquam officium executionis acceptaverint tacite ve! exprefle, vel fi ultra annum de fatto procefler int, licet de jure non poflint,omnes ipfo fatto excommunicationis vinculo innodamus predittos fideicommiffarios nihilominus ipfo faâo dido officio pnrienti conftitutione noftra privatos, & quod per eos fattum fuerit decernimus non valere.

Quod nnllns impediat aliquem ttftari, vtl fnn peccata confiteri.

L. Item quia frequenter avaritia caritas adeo mentes aliquorum offufeat, quod dum aliqui in infirmitate conftituti volunt condere teftamenta, vel ultimas voluntates, confanguinei ipforum ab inteftato fuccedcre cupientes, vel qui vigore aliorum tellamentorum vel ultimarum voluntatum per dittos infirmos jam conditorum fuccedere credunt, vel alii non permittunt facerdotem, vel notarium , vel teftes intrare ad eos, fic interdum accidit, quod occafioue pneditta inteftati, & fine pœnitentia & abfolutione decedunt . Idcirco nos huic malitia obviare volentes, & quia nihil eft, quod magis debeant hominibus quam. ut fuprema voluntatis liber fit ftilus omnimodo , jure, forma, & caufa, quibus melius poffumus, ftatuimus & monemus, ac proripimus, quod nullus de civitate, vel dicecefi Lucana, vel ibi quomodolibet moram trahens, cujufcumque fexus, arte aliqua vel ingenio per Ù) vel per alium, publice vd occulte impediat, quominus infirmus fiia confiteatur peccata idoneo facerdoti, vel fuam ultimam vo. luntatem per teftamentum, vel aliam ultimam voluntatem exprimant. Si quis autem contrafecerit, vel in faciendo preftiterit confilium, auxilium vel favorem, per hanc noftram conftitutionem excommunicationis fententiam ipfo Afatto incurrat , fit alias poms juris canonici vel faaik* non evadat.

ANNO CHIISn

DE SEPÜLTUR.IS.

j^Nvd prior tctlcjia ititTt tanonicam ffftium occnfcnt ftpetUttr».

LI. Item ftatuimus & fub excommunicationis pana proripimus diftritte, ut cum aliquis alibi quam in fna ecclefix degerit fepulturam, ille apud cujus ccdcfiam iepultus feerit de omnibus ex funere provenientibus fecundum loci confuetudinem dare priori teneatur canonicam portionem.

peregrini dtcedcnlec m Zjhsm civitate ftprisante" in cameterio ecclqfi cattedraUj, fiX qeeod bona wr-.w epifecpo afipeenteer, eornm httrtdiins vtl pauptrihu affignamLi.*

LII. Item quia certum domicilium non habenti epifeopus eft pater, & episcopalis ecclefia dicitur effe mater, ftatuimus & fiib XXV. librarum pcena, & ad reftitutionem corporis fit perceptorum pracipimus , quod fi peregrinus vd advena in hac civitate iepultura decefferit non eletta , nulla perform ecclefiaftica , z vel fecularis feu religiofa eum fine noftra licentia fpcciali audrat alibi, quam in coemeterio majoris C ecclefia Lucanx lepelire, advenam fic peregrinum in hoc cafu intelligentes fic declarantes qui adhuc domicilium vel larem non habeat nec conftituerat in civitate Lucana, dum vivebat. Ceterum univerfos hofpitcs civitatis fie dicecefis Lucana, in quorum hofpitiis infirmi, peregrini fit adi erue fuerint hofpitati, monemus fic exhortamur in Domino, fic in remiftionem eis injungimus peccatorum, quod in fuis neceffita tibus dittis infirmis ferviant, libere permittentes eofdem de bonis fuis conficere teftamenta vel alias ultimas voluntates. Quod fi inteftatidecefferint, dittis hofpitibus fic eorum fociis familiaribus vel famulis fub excommunicationis pcena mandamus, quatenus nihil de bonis & rebus hofpitun D defanttorum ufurpent per fe vel per alium. Sed omnia eorum bona, ficut jura decernunt, haeredibus tranfmittenda, vel in pias caufas, eis non inventisfuperftitibus, eroganda. Alioquin ipfam excommunicationis fententiam incurrant, aqua abfolvi non poffinr. nifi prius in triplum ejus quod ufurpaverint vel abftulerim nobis reftituane in ufus fimiles convertendos, ficut in juribus communibus continetur.

Qtod nxllas celebret miffam vtl conferat tccltfn. flica facramenta in aliena tedtfet.

LIII. Item quia nemo debet manum tu meflêm mittere alienam, ftatuimus, quod nulliu E facerdos in aliqua ecclefia aliena civitatis vel diœcefis Lucans miflas populo celebret , feu corpora defiinttomm fcpeliat vel baptitet, nifi in cafu fummr neceflitatis, aut euchariftiam vel alia facramenta alicui miniftret fine noftra vel illius, cui talis ecclefia vel ejus cura eft commifla, licentia fpeciali. Qui autem contrafecerit pœna X. librarum puniatur , quarum medietas rettori ecclefia, cui irrogatur injuria, reliqua vero noftro camera applicetur.

DE

recipiat aliytett» in convrrfitnt in frendent Lucani ctetnutnis.

LIV. Item cum tam *fa&i*experientia, quam frequens nos clamor inftruxerit, quod quidam Lucanas civitatis & diœcefis ecclefiarum praelati, ac Venerabilium Rdigioforum quam locorum redores in animarum ipforum periculum & Lucani communis & temporalium jurifdidionum fraudem, aliquos five aliquas in converti» & converfas recipiunt, qui ficut prius in eorum domibus remanentes, & incularibus negotiationibus & officiis intendentes, licet labiis Deo & B corum ecclefiis offerant fe & fua, hoc tamen peragunt, ut cum deliquerint, poffint circumvenire vindiâam, & onera Lucani communis tam realîa quam pcrfoualia evitare. Nos Berengaxius Dei gratia Lucanus epifeopus volentes prout pofliimus animarum ipforum periculis, & indemnitati ecclefiarum & fcandalis quas inde poflent inter clericos & laicos evenire auxiliante Domino prccavere , fequentes vefligia predeccflbrum noftrorum, flatuimus & ordinamus, quod nullus „ abbas, prior, plcbanus, velabbafiffa, feu quivis ecclefiarum praelatus, vel“ *(bac fient edjienite tn energne prout bic* pm«, *nant inadvertent! caafa non inferni*) reâor alicujus ecclefie Lucane civitatis vel diœcefis fiecularis C vel regularis aliquem virum vel mulierem ulaerius in converfum feu convertam fuarum ecclefiarum , ac venerabilium Rcligioforum- 2ue locorum onerofos vel inutiles, vel qui non nt bone famae, feu in fraudem Lucani communis, vel alicujus univerfitatis Lucanae diœcefis, feu fingularis perfonae ipfius civitatis vel diœcefis, cui fic recipiendi eflent ad aliqua ratiocinia obligati recipere debeant. Et fi contra faâum fuerit, illud decernimus non tenere, & in nullo ipfis fic receptis eorum ecdefias obligari, nihilominus in omnes & fingulos qui contrafecerint feu fieri contempferint excommunicationis fententiam promulgantes . Et illi & ille intelligantur onerofi & onerof« D feu inutiles 4c in fraudem recepti, qui ficut prius in eorum domibus remanentes habitum converiariae condecenter non deferent, vel fe àmmifeuerint fiecularibus negotii» & officiis ficut prius, nifi in hujufmodi converfionc, eorutnque oblatione feu receptione noftra vel vicarii noftri confenfus & audoritas intcrceflerit, & per nos, vel noftrum vicarium cum eis fuerit difpenfatum, quod poffint per certum tempus in eorum folitis domibus cum habitu, quem antea geftabant, remanere, & artem honeftam exercere,

Qeod otetnes praloti tf restores teneantur prefentare doentno epifcopo omnes tortent cmverfas E

Uf. Item cum bonus paftor videre habeat oves fuas, ut quas pafcerc, quafque tueri, & quas indefenias a fuo expellere grege teneatur, cognofeat , univerfos St fingulos ecclefiarum & venerabilium locorum praelatos & redores religiofos & fteculares civitatis & diœcefis Lucane fiemel, fecundo, & tertio perhentorie ac publice commonemus, ut in duos menfes proxime venturos illi de civitate, & in quatuor menfes illi de diceccfi omnes converti» & ot>

A Utos ecclefie & loci fui nominatum dare infcriptis procurent. Er illos cum inftrumentis cOnverfiirie ipforum perfonaliter coram noftra prefentia reprariëntent. Et nihilominus couverfos omnes cujofvis ecclefie, aut loci ptedifte civitatis & diecefis, & illos etiam converti* aliarum ecclefiarum cujuivis alterius diœcefis, qui ratione domicilii funt vel fuerint cives vel diflriftuales Lucani, & quemlibet eorum femel, bis, ter, ac publice commonemus , ut unufquifque ipforum cum chartis fu® receptionis & converfarie nobis oftendendis intra diâum terminum perfonaliter comparcant coram nobis. Alioquin tam in praelatos & reâores, quam in convenas ipfi» omnes, & quemlibet eorum, qui nofiris monitionibus hujufmodi obedite contempferint, praeter pœnam librarum quatuor denarii lucenüs noftraa camena applicandarum, exinde quintam partem denuntianti alignantes, ex nunc prout ex tunc excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis, contra eos alias procefliiri, prout expedire videbimus.

Qnod nnllat foffit intrare clanfierant alicitjnt en» nefterii atotialinae.

LVI. Ut utilitati monialium falubriter confutatur, & omnis periculi materia eviterur, monemus femel, fecundo & tertio perbentorie omnes & fingulos tam clericos quam laicos, ac omnes & fingulas abbatiffas, prioriflas, 3c moniales, ut nulli clerico vel laico pateat aditus ad eafdem, nec ingrediatur claufuram eifdem monialibns fpecialiter deputatam, nec ipfse moniales aliquam perfonam recipiant intra ambitum claufuric fine noftra vel vicarii noftri licentia fpeciali, nifi fuerit medicus, qui intraverit pro infirmis, aut magiftri lapidum, vel lignaminum pro reparandis domibus & aedificiis faciendis, aut laborantes, vel alie perfonc pro introducendis rebus neceflariis, fine quibus non poffent ipfie moniales, vel domine comode fuftentari, fecularis facerdos pro audiendis eorum confeffionibus dt impendendis ecclefiafticis facramentis laborantibus in extremis, vel alias gravi infirmitate, & fepeliendis corporibus defunctorum. In omnes & fingulos & fingulas contrarium facientes, przter pœnam librarum X. denarii lucentis, cujus quintam partem denuntianti volumus applicari, ex nunc prout ex tunc excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis. Item quod nullus facerdos audiat confefliones earum, vel abfolvere poflit fine noftra licentia fpeciali, vel illius, quem ad hex: duxerimus deputandum , mortis articulo femper excepto.

De celebratione neiffaritne, de oficio divin» ψ«v-cnettqiu appreieto dicendo.

LVII. Item flatuimus flt ordinamus, ut m omni ecclefia divina officia diurna & nodurna cum exaâa diligentia celebrentur, &quia multi videntur excufationem prehendere, quia propter ecclefiarum paupertatem & occafione praeteritarum gnerrarum & peftem mortalitatis nec libros continentes officium Lucanum habent, nec bene venales inveniunt, concedimus quod pro ifto tempore juxta officium romanum vel ordinis praedicatorum, vel alterius ordinis approbati poffint laudes dignas exfolvere Deo. Et cum hoc nequeant obfervare fine fufficienti adjutore, volumus, quod quilibet reâor ad minus

unem fcholamm habeat, qui competenter friat iegeit de cantate; quicumque *autem in prçmii-* vel aliquo premiflorum defecerint, fuperioria arbitrio puniantur.

jQwt tf vcihu ttMtif dtero Meet ornen.

LVIII. Item cum ornamenta altaris, in quibus conhcitux corpus Chrifli debeant effe integra, munda , nitida atque fanda , premiffa fic effe volumus dc mandamus, declarantes altare debere muniri fubfequcntibus ornamentis, *OL* primo duabus mappis longis , qua pallae nominantur, quarum una ad mings per epifeopum fuperiorem debet effebetiedida, fuper quam debent corporalia .refidere. Qjii autem in aliquo pracmiflorum inventi fuerint négligentes per fuperiorem durius puniantur.

Qwd caadr/a accrw/a ttncotnr in niteri, yaeada miffe ccltbratxr.

LIX. Item volumus & mandamus, quod in omni ecdefia in cujuslibet miff® celebratione ardeat candela cerea in tota miffa, nec facerdos audeat miffatn incipere donec *telis* candela accenla fuerit. In plebibus vero & aliis locis collegiatis dc in miliis folemnibus fuper hoftiam dt calicem temper fiat incenium. Et qui reperti fuerint négligentes, per uos vel vicariumnoflrum noflro arbitrio puniantur.

jQaad nedleu cekkret nifi Mune miffem in die.

LX. Item precipitous & mandamus, quod nullus facerdos nifi unam miflam in die dicere prftumat abfque caufla neceflariafic urgenti abfque noftra vel vicarii noftri licentia fpeciali, fic tunc non ultra duas, in quarum prima poft acceptionem fanguinis, nec vinum, nec aquam debeat fumere, debeat etiam effe vel diverfum officium, vd diverfum altare ; poteft tamen tam in node quam in aurora, & in die nativitatis Domini dicere tres noiffas juxta tria officia a laudis patribus defignata. Declaramus autem, quod quilibet facerdos in miffa debeat indui ad minus admidu, alba, cingulo, manipulo, ftola, & plancta , que omnia debent effe per epifeopum benedifta. Et qui in predicts , vel aliquo prrdidorum contrafecerit, pœnam per nos noftro arbitrio inflingenda puniatur .

^eod (orne fnerementoretm in tpulibet curet» t.ctefin in Jcriytij teneantur·

LXI. Item (latuimus & ordinamus, quod in omni ecdefia curam animarum habente habeantur forme (aeramentorum in feriptis , juxta quas omnes & finguli facerdoces in collatiooe eorumdem procedant, eas coram fe tenentes pariter & legentes; quicumque autem premifla noo fervaverit, per fuperiorem durius puniatur.

Q··^. meUar facerdoj olieni^ena admittatur fim dentia optjcofi ad *mifide celebrandae.*

LXII. Item praecipimus & mandamus, quod nullus reftor ecdefia aliquem facerdotem ad C^r>a°^Unï VC1 «dminiftrandnmaliaecciefianka facramenta , qui non fuerint de Lucana civitate vel diœccfi ad fuam ccclefiam admittat abfque litterarum noflrarum teftimo*nio* fpeciali, nec etiam aliquem qui fit de alíqua religione , neque aliquem qui de ordine fuerit mendicantium. Et fi quia aliquem talem receperit fine teftimonio pretaxato hinc ad fex dies ipfum extollere teneatur; quicumque autem in.contrarium fecerit ipfum abfolrendoG. folidis noftne camera condemnamus , quinta parte. pnedtdc poena revelanti concedentes. Non eft tamen noftra intentionis, quin religiofi dc alii derici peregrini fecundum formam juris declinante ad ccclefiam poflint miflâs ibidem celebrare.

jQaad ftilOct ordinntnt m fecordottm tenentur mifflus cemtere intre tree menftt pcft tjnt ertlinntienene.

LXI1I. Item Aarvimus, quod quilibet clericus ecdefiaflicum obtmens beneficium in civitate Lucana, vel ejus dicecefi, poflquam fuerit in presbyterum ordinatus, intra tres menfes proximos a die presbyteratus pradidi fufeepti computandos , mtffam cantet, & tam promoti haSenus, quam promovendi cantare miflam infra didum terminum *teneantur*, nifi poft ordinationem fuam ad facerdotium canonica fuerit pnepeditione detentus. Et qui intra didum terminum miflam non cantaverit, eum pœnam librarum X. decernimus incurridê, nifi de noCftra licentia fpeciali miflam omiferit celebrate

Qmd erdmeti ad facerdetitem deleant miffet celebrare t

LXIV. Item volentes quod illi pnelati, restores, & canonici ecclefiarum civitatis Λ dictcefis Lucane, qui jam funt presbyteri ordinati , fit nondum miflam cantaverint ad ferviendum Deo *ia* ecclefiis fuis non fint ulterius négligentes, nec amplius videantur, in vanum facerdotii ordinem fufeepifle, cofdem presbyteros omnes, dt quemlibet eorum nobis fiibditos femel, fecundo, & tertio perhentorie ac publice commonemus, ut ipfi fic quilibet eorum Dhinc ad feftum nativitati» Domini miflam cantare procurent. Alioquin in omnes & fingulos tales presbyteros bénéficiâtes, qui noftris monitionibus hujufmodi contcmpferint obedire, fol. c. denariorum luccnfium pœnam incnrriffe nofcantur, cujus quartam partem denuntianti volumus applicat..

Z?r cnftodia nciarifii», cbrifmetir , èT diorum fncramentanaee.

LXV. Item quia pretiofus thefaurus corporis Domini noftri Jefu Chrifli fumma diligentia eft cuftodiendus, & devota reveicntia venerandus, volnmu. & mandamus omnibus, & finEgulis abbatibus, pridfibus, praepoGtis & praelatis ac redoribusunj¥crlj, noftracivitatis &diœcefis, quocun^œ nomine umfeantur, qua tenus ipfum thef10;um corporis Chrifli m loco aliquo venerahih dt decenti cum elavi firmato fic quod ab alio prêter quam afacerdote tangi nequeat, fludeant cuftodirc. Ac etiam fandum chrifma dt oleum fandum fub fida cuftodia taliter confervent , ne ab aliis quam a facerdote tradari valeat, ne de ipfo nifi pro baptifmate vel laera uudione alicui concedatur. Qui autem in aliquo pramiflorum inventi fuerint négligentes, per fuperiorem acrius puniantur.

ANNO Christi uj«.

Quod nullus committat aliquod maleficium eunt ediqua re fucru.

LXVI. Item in illos impios chriftianos, qui divina corporis (aeramenta lacro chrifmate, oleo fanâo, vù alia re (aerata ad aliquod maleficium conamttendum abuti prrfumpfcrint, ft facerdotes » clericos quofeumque, qui corpus Chrifti, ebrifinavei oleum fanâum,~aut aliam rem facratam alicui viro, vel mulieri dederint, vel qui receperint, nifi in facramento, nec non in dantes quodeumque in praemiflis confilium, auxilium vel favorem, excommunicationis fententiam promulgamus; fub eadem excommunicationis pœna mandamus omnibus ft fingu-B lis tam maribus quam feminis, qui fcirent aliquem vel aliquam maleficum vel maleficam in noftra civitate & diœcefi, quod intra menfem debeant nobis vel vicario noflro denuntiare nomen, & cognomen di&i malefici, & locum unde efi, vel ubi moram trahit affignando.

i» fefia dedicationis feu conceptionis B. M. yir/fnis fiat officium duplex.

LXVII. Item cum juxta aflertionem fandorum & canonum Beata Maria Virgo mater Domini noftri Jefu Chrifti in utero matris fanâificata luerit ad reverentiam & laudem pritdi&s fan&ificationis ft in honorem genitricis Dei, C volumus & mandamus in omnibus ccclefiis noftrw diœcefis de praedi&a dedicatione feflum fieri totum duplex VI. Idus menfis Decembris annis fingulis in futurum. Et facerdotes qui non habuerint officium proprium, per cos dicatur officium de nativitate ejufdem Domitue. Sed ubicumque dicitur nativitas, dedicatio vel conceptio dicatur. g

DE OBSERVANTIA JEJUNIORUM

Quod nullus comedat euntes die fabbati.

LXVIII. Item quia tranfgreflbr laudabilis confuetudinis ficut tranfgreflbr legis puniendus eft, D idcirco approbantes laudabilem coniuetudinem civitatis & diœcefis Lucanx, qua in diebus fab> bati per rotum anni circulum ab ufu carnium abftinetur, mandamus ipfam confuetudinem inviolabiliter obf.*rvari. Qui fine caula neceflaria aliqua d'e ûbbati in civitate vel diœcefi Lucana publice vel occulte carnes comedent, fi fuerit clericus vel perfona ecclefiaftica XXV. librarum, fi 'ero laicus X. librarum lucentium pœnam ipio iado incurrat, aiia pœna fpirituali noftro arbitrio imponenca.

De eeclfiis udificundis vel reparandis.

LXIX. Item (latuimus & prohibemus/ne E Îjuiiquam in civitate vel diœcefi Lucana ecclesiam, oratorium, vel hefpitale, vel altare erigat in eifdem une noftra licentia fpeciali; nos enim loca talia confiruâa prseter noflram licentiam .nterdiâo eccle fiaftico decernimus fubjacerc. (additur in fine alia manu) Et quia malitia temporis faciente beneficia ecclefiaftica in noftra civitate ft diœcefi funt in tantum in fuis facultatibus attenuata, quod * incumbentibus oneribus fupportaris ex eifdem beneficiis non percipiunt ad vivendum. Statuimus ft ordinamus, quod in parocnialibus ccclefiis ipfarum Aparochiani, io plebibus vero tam'ipfarum quam aliarum ecdefiarum plebanatus earumdem parochiani teneantur ft poflint, & debeant compelli, tam per cenfuram ecdefiaiticam, quam per alia juris remedia ad reparationem, ft refeâionem, confiruâionem, feu recoaflruâiooem ipfarum ecdefiarum & plebium, refe&iooe, reparatione, conftruâiooe vel reconftruâioac egentium in noftra civitate vel diœcefi. anno

DE IMMUNITATE ECCLESIASTICA.

Excottnuunicuntur potefiates, 6 ulii officiales, qui funt contra eccifflafticatit libertatem.*

LXX. Item cûm ex injunâo nobis paftorali officio libertatem ecclefiaflicam defendere teneamur, flatuimus,&tampoteflatem, capitaneum, antianos, & priores, & majorem findicum civitatis Lucane, ac judices & afleflbrcs ft cancellarios eorum, & confutes, judices, & notarios, ft alios quofeumque officiales falis ft viaram & gabellarios ft officiates, ft gahellfrum exaâores, feu levatores quocumque nomine cenfeantur, & ipforupa familiares curiarum civitatis ejufdem, quam vicarios vicariarum, ft judices & notarios & nuntios omnium praediâorum, ft poteftates & confutes ft omnes confiliarios generalis ft fpccialis ft cujuslibet confilii civitatis ft cujuslibet communis & terre diœcefis Lucanat, & alios officiales uni. verfos prsediftorum locorum quocunque nomine cenfeantur deputatos ft deputandos, prsfenti decreto commonemus, ut ipfi omnes ft quilibet eorum ratione fui officii vel perlons defendant & confervent ecclefiafticam libertatem, & contrafacerc vel venire opere vel confilio aut confenfu direâe vel indireâe, tacite vel expreffe per fe vel per alios ulterius non prsfumaot. In omnes & fingulos fupradidos, qui fcienter vel malitiofe contrafecerint, vel venerint, excommunicationis fententiam proferentes.

Quod fint excomimtnicoti tntnes, qui fuciunt ton, tru eeelffiuflieum libertatem.

LXXI. Item pro libertatis ecclefiaflice defendendo privilegio flatujmus & monemus, & univerfis & fingulis flafutariis, notat iis & feri* ptoribus, & officialibus, & hominibus Cingularibus ad flatuta communis vel populi, vel ctfriarum vel officiorum Lucanae civitatis condenda ft fcribenda eledisvel eligendis praecipimus, fthoc noflro ..-nerali prohibemus ediâo, ut nullum flatutum. vel ordinamentuin, compofitionem vel capitulum ulterius faciant vel componant cum fcriptura, vel fine fcriptura, vel fcribcnt contra ecclefiaflicam libertatem. In omnes ft fingulos ftatucarios, notarios & feriptores, officiales ft homines, qui contrafrcerint ex nunc excommunicationis /ententiam proferentes. Statuta vero omnia, crdinamenta, & capitula, vel reformationes cujuslibet conflitutionu civitatis, & cujuslibet univerfitatis & terne dice «..fis Lucanae contra ecclefiaflicam libertatem ufque ad hanc diem condita vel deferipta Îrecipimus in unum meniem proximum poft lujuimodi prohibitionis & conftitutionis publicationem de libris & capitulis omnibus fuis penitus ftc.

Çuu

----------------facter ab boc cafite, quod w eft inte-*

font, un avulfa fat folU a cndice.

Quod facerdotee inducant peccatores , qui tii <w-fitentier , ad facem .

G Item , ut faluti animarum melius provideamus, ftatuimus fic mandamus, quod facerdores, quando (inprurn feu infirmorumconfeffiones audiunt , diligenter eos interrogent, fi cum aliquo habent odium capitale. Et fi hoc verum efle invenerint, non prius abfolvant eofdem, quam odium fic rancorem deponant, fic pacem tuis reddapt mimicis, Et fi przfentes B tales inimici non eflcnr, ipiam pacem recipiant in przfentia tabellionis fit tcftium pro eifdem . Hoc fabb, quod fi tales injuriam pafli per fiiccrdotrs non pudent induci, ut injuriam eorum inimicts remittant libere, tamen rancore fic odio dimiflo, aftio injuriarum ad petendum dumtaxat cat (fic) injurie fibi vel eorum fucceflbribus refervetur.

nxlhef foffit abfclvcrt in cafibx! efifcoft refervahr fine ejtu caanmjfane .

CI. Item hac noftra fynodali conftitutione monemus fit praecipimus quod nullus facerdos Ixcularis vel religions cujufcumque flatus, di. C gnitatis , fic conditionis etiftat, civitatis vei diœcefis Lucan*, vd ibi moram trahens audeat aliquem confitentém abfolvere, preterquam in n.ortis articulo, in cafibus a jure epifcopO refervetis, vel in aliquo cafuum infraicriptorum, quos nobis tefervamus fine noftra, vel vicani noftri licem 1.1 fpeciali, fub flfna fic ad ptenarn temporalerr , firfpiritualem noftro arbitrio infligendam . *Articuli refervati jient bi, videlicet* : Dilpei.latio cujuicumque voti. Abiolutio& dtfpenfano incertorum & male ablatorum vd damnorum datorum incertorum, fi non apparent illi, quibus eft facienda reflitutio. Abiolutio a periutio fado in alicujus prxjudicium, maxime fa-^ rin vel cemmiilo in Curia epiicop.di, vel in D aliqua caufa, quz ibi ventilatur, vd ventilata luerit, vel fuit. Abiolutio comrahcntiuin matrimonia clandeftina. Et abiolut o a qualibet excommunicatione majori lata ab homine vel a jure vel conftirtitione. A concubitu cum aliqua moniali. Abfolutio a quolibet homicidio voluntario vel cafuali. Abfolutio ab opprefISone filiorum vel aliorum infantium ex propolito , vel cxcafu. Abfolutio blafphcmantium Deum, vel Beatam Virginem, vel aliquem fandum. Abfokrtio (eu difpenlatio tuper irregularitate. Abiolutio facrilegii. Abiolutio maleficiorum, indivmatorum , & iortilegiorum. Abiolutio incendiariorum. Abfolutio effrariorum fic violatorum ecclcfiarum , fic eccleiiaAicz libertatis fets immunitatis. Abfolutio a quolibet peccato carnali conti a naturam, vel cum btutis. Abfolutio illotum, qui comedunt, vel comederent carnes in quadragefima , vel diebus prohibitis fine caufa rationabili. Abfolutio illorum, qui ducunt uxorem temporibus prohibitis. Abiolutio Cmontacorum in re ipirituali annexa. (*Qua/equientur funt adjxnila.*) Abfolutio illorum, qui verberaverunt patrem vd matrem. Abfolutio illorum, qui abufi fuerunt chriftnate, veleuchariflia. Abfolutio illorum, vel illarum, qui, vel qux procuraverunt abortum vd flerilitatem . A Abfolutio illorum, qui manus violentas injece» rant in clericum. Abfolutio publicorum ufurariorum. Abfolutio iliorum qui per faltum fe promoveri fecerunt, fit illorum qui fuerunt ab epifeopo alieno ordinati abfoue licentia fui proprii dimcefani ordinarii .* Abfolutio illorum, qui celebraverunt in ecclcùa interdiâa, vel qui in altari non confecrato, vel fuse facris indûment» celebraverunt, fit qui corpus ufurarii , vel excommunicari in cemererio fepelierunt.

ANNO ,|'1'

DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS.

Exnemennicaniitr violators eccl^jiantm tictt-tfitterieritm, Ô" ceteri alii mtlefaflerts.

CII. Item, omnes ecclefiarum fradores:ficonono bonorum & rerum ecclefiafticarutn raptores : fic omnes ecclefiarum, facrorum fepulcrorum violatores: fit omnes qui alicui mulieri religio* ÏH moleftiam intulerim impetu voluptatis: fic mnnes incendiarios: fic omnes difrobbatores Aratarum.* fit omnes fares noânmos.* fic omnes vinearum fit agrorum depopulatores occultos.* & omnes qui terrarum terminos devulferint in fraudem vel mutaverint dtvifivos: fic omnes qui domum alterius, vel in aliqua parte in pre/udicium vel injuriam, vel dedecus alicujus perion* lapides de noâe latenter projecerint, vel projici fecerint in civitate, val dicecefi Lucana excommunicationis vinculo innodamus; quam excommunicationem quater in anno decernimus fore folemniter publicandam.

Quod anenti incendiarii fiat exconemmicati.

CIII. Item periculofam incendiariorum malitiam abhorrentes,- omnes fic fingulos ex odio vd vindida vel malo Audio in ecclefia, vel aliis quibufeumque locis ignem immiferint, vel immitti fecerint animo & intentione nocendi, vel immitioribus prsefliterint auxilium, confilium, vel favorem , excommunicationis vinculo innodamus; a qua per vicarios fit pcenitentiarios noftros abfolvi non poflint, nifi damnum emendaverint ei qui paflus fuerit, fit firmetur proprio juramento, quod ignem ulterius non immutent, nec immitti quomodolibct procurabunt.

Quod quilibet excomemenicatur in unient ntenfem factet ft abfolvi.

CIV. Item ad reprimendam malitiam eorum, qui vilipendunt excommunicationis fententias latas ab homine vel a jure, fic ad evitandum periculum pai ticipationis cum excommunicatis , ftatuimus, quod quicumque eft vel fuerit excommunicatus majori excommunicatione per fententiam hominis vel juris, maxime ex quo fuerit publice denuntiatus excommunicatus, debeat quamcitius poteft petere , fic fecundum formam juris facere fe abfolvi. Qui vero in excommunicatione permanferit ultra menfem , fi fuerit laicus, pro quolibet menle, quo fic fteterit excommunicatur, in XX. fol. lucen. parvorum condemnetur, fi vero clericus, vel pertona ecclefiaftica, pro quolibet tali menfe , quo fic fteterit excommunicatus, in XL. loi. Si vero fuerit praelatus, vel praelata , puta abbas, prsepofttus, archidiaconus, prior, archipresbyter, vel plebasus, vel abbatifla, vd priorifla

riffa in quatuor lib. pro quolibet menfe, quo fic excommnnicatus permanferit, condemnetur. Qui vero in tali excommunicatione ultra unum annum uerfliterit, tunc contra eum tamquam contra fufpeâum de fide procedatur.

anno I,"

tutUxr foaet canfitrri, vtl cnfittetxr fert· ctpiflir fTt aarasa *elecujei nitre i/ixJ, qtttd rt· vrre rreipitter. Et* fwawda *tear fretu prt· btiur.*

CV. Item volentes pias defunâorum voluntates cum efteâu, & fine fraude juxta defunâorum difpofitionem exeeutioni mandari, ac volentes animarum periculis heredum, &fideicommiffariorum, & pauperum indemnitatibus providere, ac confiderantes abufum & fraudes hsredum, & fideicomtniffariorum civitatis & diœcefis Lucarne, qui fecerint, & faciunt fiepe fiepius per pauperes confiteri ultra illud quod ab eis recipiunt, ftatuimus & monemus pro primo, fecundo, & tertio flt perhentorio monitionis ediâo, & fub excommunicationis pœna pnecipiendo mandamus omnibus & fingulis haeredibus feu fideicommiffariis quorumcumque defunâorum, & omnibus & fingulis aliis perfonis ecclefiafticis vel fiecularibus cujqfcumque dignitatis vel flatus exiftant ncftrz civitatis vel diœcefiJ, vel qui in diâa civitate, vel dkrcefi morantur, ut nullus faciat vel confentiat,quod aliquis vel aliqua perfona confiteatur fe recipere, vel recepiffe aliquam pecunia: quantitatem, vel aliam rem ultra illam, quam rfcvera recipit vel recepit. Simili modo monemus, quod nulla perfona ecclefiallica vel fzcularis, collegium, capitulum vel conventus, vel eorum procurator, vel findicus confiteatur fc aliquid pro ultimarum voluntatum exeeutione ultra illud, quod revera recepit, vel recipiet. In illas vero fingulares perfonas, qui contrafaciet vel in faciendo confiteri vel confitendo, vel in dando in prssdiâis vel in prsediâorum aliquod confilium, auxilium, vel favorem, excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis. Iniuper fimili modo monemus omnes ôc fingulas perfonas ecclefiafticas vel fiecularcs civitatis & diœcefis Lucatue, vel qui ibidem morantur hçredem fideicommiffarium, notarios vel telles,& quofeumque alios cujufeumque flatus vel conditionis exiftant, qui a quatuor annis citra fecerunt confiteri, vel procuraverint, vel confenferint confiteri aliquam quantitatem pectini*, vel aliam quamcumque rem, quam illi qui confefli funt per publics inftrumenta, vel aliter fe recepiffe quam revera non receperunt, vel ultra illam quantitatem, quam reccperu.it, & qui a diâo tempore citra fuerint conleili, vel guarentaverunt feu recognoverunt fe recepiffe aliquam pecunix quantitatem, vel al;am rem pro diftributiooe vel exeeutione ultimarum voluntatum defunâorum, quam revera non receperunt, vel ultra illud, quod revera receperunt ,& Jui in prsdiâis dederint auxilium, confdinrn, vel avorera, intra duosmenfes, civitatenfes, vel in civitate Lucana habitantes, & illi de diœcefi Lucana vel ibi habitantes intra quatuor a die publicationis prxfentis computando nobis vel vicario noftro figuificare & revelare teneantur, exprimendo nomen & cognomen illius, qui fecit, vel procuravit, vel confuluit fieri talem confeflionem, guarentationem, vel recognitionem, & quam vel quantam quantitatem pecunix, vel aliam rem revera recepit coufirentes. In illos vero qui hujufmodi noftrc monitioni non paruerint cum efiedu, ex nunc pro tunc excommunicationis fententiam proferimus in his feriptis. Et hcc conftitutio legatur per quemlibet Redorera ecclefiarum parochialium ufque ad annum qualibet prima Dominica mr fis cujuslibct publice, pndcnte populo, ad hanc convincendam malitiam & fraudem prrdiftorum heredum & fideicommiflartorum, flatuentes, quod ad probationem predids fraudis fufficiat probatio IV. tcftium bone fame Cingularium, etiam fi fint illi iidem, qui tales confcffiones fecerunt cum iribus teliibus de publica fama, ad hoc ut nos vel vicarius nofter poffimus ab ipfis heredibus vel fideicommiffariis recipere & *exigere* illud, 'quod fecerunt confiteri, ultra illud quod dederunt, & dtftribuere illis qui confeffi fuerunt, vel aliis, vel in illosufus pios convertere fecundum defunâorum voluntates, non obftante aliqua abfolutiooe vel liberatione per nos vel noftros vicarios, vel per pr*-deceffbrem noftrum vel ejus vicarium, vel per capitulum vel ejus vicarium lede vacante £aâis. Infuper monemus & fub excommunicationis pcena, quam contrafacientcs, vel non parentes incurrere volumus ipfo faâo, praecipiendo mandamus omnibus & fingulis perfonis civitatis Lucans, qui fuerint fidcicommiffarii aliquorum teftamrntorum vel ultimarum voluntatum, quatenus infra duos men*fes a* diepublicatioais hujus conllitutionis computandosdebeant nobis vel vicario nofuo affigoare omnes libros & omnes feripturas, qui fit que in totum, vel pro parte pertinuerint modo aliquo ad defunftum, cujus fuerint vel funt exeeutores. Et illis de diœcefi, quod przdiâam afhgnationem librorum & feripturarum debeant fubdiâa pœna facere mira quinque menfes, provifo quod libri, qui pro parte pertinuerint ad defunftum, debeant per nos vel vicarium noftrum reftitui fociis difti defunâi, recepta inde copia per noftram curiam de prediâis.

ANNO Christi M

Item fic ut przmittitur per omnia ftatuentes, univerfostam clericos & perfonas ecclefiafticas, quam laicos nobis fubditos hac ultima generali conftitutione femel, fecundo, & tertio commonemus, & eifdem, & Cuique eorum diftriâe prreipimus, ut Deum habentes pr* oculis prxdidas conflitutiones, & qu* in cis continentur obfervanda o 'ovent, agenda y erugant, & publicanda publicent, recitanda recitent, & contra prohibita non excedant, Cc fi falutem, honcftatem, & quietem fuam diligunt, & poenam imponendam incurrere pertimefeunt. Et ut nulli per ignorantiam fe valeant excufare, eas in generali noftra fynodo ad hoc convocata mandavimus publice recitari, pnecipiendo infuper univerfis ecclefiarum prxlatis civitatis & diœcefis Lucanae fub excommunicationis dt X. lib. lucenfium pœna diflriâe, ut unufquifque ipforum pro fe & fuo capitulo & capitulis plebanatuum eafdem conflitutiones poll duos menfes proxime fi-cuturos publicationem earum ter in anno coram tuis capitulo & capitulis eas omnes & illas publicandas, qu* de laicis loquuntur quater in anno, ut contenta in eis coram populo fuo publice legere & vulgariter exponere *non* omittant. Et ut prasdiâam publicationem facere poffint, fit ne pnetextu & caligine ignorauti* aliquis fe ab obfervatione harum conftirationum valeat excufare, fub pœna XX· lib. mandamus omnibus & fingulis abbatibus, prioribus & prepofitis, plebanis & aliis

rw·

fy» pi*|atis civitatis, & dkecefis Lucan*, ut copiam omnium fupradiâarum cunftitutiooum a noftris notariis recipiant, feilicet illi de civjMte jo|ja jyoj mcn(f$> mi vcro <je dïœceft intra quatuor meules a die publicationis earum computandos, quas copias eis dari mandamus recepto lalario competenti - Qui vero contrakcermt pizdiâam pernam XX. lib. incurrant.

aMNO «THUisi 1

IN nomine Domini Arnen. Nos Bereogarius Dei & apoftolicas ledis gratia epifeopus Lucanus attendentes, quod Judices & Confutes cunarum, & alii officialer Lucani communis non (edent, nec jus reddunt in ordinariis vel civilibus caufis infraferiptis diebus infraicnptorum meniium, quorum quidam indufti funt propter ferias meftium, & quidam alii in honorem Dei & fandorum ejus, & quidam alii propter ferias vindemiarum , & propter caulas inferius declaratas, & in noftra epifcopali curia inter cives Lucanos, <k noftras temporali & fpiritua-ç ii jurifdiftioni lubiedos interdum agatur de caufis civilibus & ordinariis. Statdimus & ordinamus ad hoc ut omnibus in noftra epifcopali cutia agentibus pateat inanifeftum, & propter ignorantiam fe non valeant excufare, quod vicarii noftri & noftr* epifcopali* curi* tenean— I — tur fic debeant qualibet die federe, «St jus pα- -Λ****? blice reddere, & facere cuiquam petenti lecundum formam juris, & confuetudinem noftr* curi* haâenus obfervatam K falvo quod non fedeant, nec jus reddant in ordinariis vel civilibus caufis tantum ab hinc in antea, videlicet a die S. Viti de mcnfe Junii ufque ad diem S. Alcxii de menfe Julii, nec ipfis diebus propter ferias meftium. Item a die fefti Exaltationis S. Crucis XIV. menCs Septembris ufque ad diem Kalendarum Novembris, nec ipfis diebus propter ferias vindemiarum B pof&nt tam didis temporibus feriarum federe & jus reddere & facere fuper inrefimentis fit quçftionibus poflcftionum ablatarum fit turbatarum, fit de interdidit ipforum, fit novi operis nuntiatione fic damni infedi. Er fuper queftionibus fic caufis fpiritualibus, fic matrimonialibus, ac viduarum fic pupillorum, fic appellationum. Item non fedeant, nec jus reddant infraferiptis diebus feftivis fic indudis ad honorem Dei, videlicet die Palchatis Refurredionis Domini noftri Jefu Chrifti, fie VII. diebus precedentibus, fit VU. fubfequentibus, fit die Afccnfionis Domini, fic die Pafchatis Pentecoftes, fic duobus diebus fequentibus, fic die Pafchatis Nativitatis Domini, fic diebus fcquentibus ufque ad Epiphaniam, fic ipfa die Epiphani*, fic die vigili* dide Nativitatis, fic lingulis diebus Dominicis .... Item........

DE MENSE JANUARII.

Die	xxt.	Sanft* Agnetis Virginis.
Dit	*XX.*	*Sanfarxm Mi? b Sebafati mm.)* Λ
Dit	*XXV.*	*C onverfitnn S. Fault .*)

DE MENSE FEBRUARII.

Die	*11.*	Purificationis S. Mari* Virginis.
Die	11 I.	S. Blaiii.
Die	*XXTI.*	Cathedne S. Petri.
Dic	*XXTV.*	S. Mathi* Apoftoli.

DE MENSE MARTII

Die	VII.	S. Thom* dfi Aquino.
Die	XII.	S. Gregorii.
Die	XX J.	S. Benedifti Abbatis.
Die	XXV.	Annuntiationis S. Mari* Virginis .

DE MENSE APRILIS.

Dit	*VT.*	*Item libertatit noftra. (alia moot minoris antiyxitatis.)*
Die	XXI 11.	S. Georgii.
Dic	xxv.	S. Marci Evangeliil*.
Die	XXVI1.	Migrationis beat* Sit*. (*Mia tnamt tft.) Ü S· intexi· bartmita i» S. Patiite.*
Die	XXIX.	S. Petri martyris de ordine Pnedicatorum.

DE MENSE MAJI.

Die	1.	Sanftorum Apoftolonun Philippi fic Jacobi.
Die	111.	Inventio & Crucis fic S. Alexandri.
Die	VI.	S. Jobannis ante portam Latinam.
Die	VI11.	Apparitionis S. Michaelis.
Die	X.	S. Cataldi fic S. Chriftinz.
Die	XII J.	S. Mari* ad martyres.
Pu	A1Λ.	*Theeieri. (alia matt ifc.)*

DE

cr

1NNO CHRISTI

DE MENSE JUNII.

ANNO CHRISTI

Dig in. S. Davin!.
Die xi. S. Barnabe.
Pw *xiii. S. Jtateaii da Padua (alia auu jgc. >*
Die xv. & Viti.
Die nu. SS. X. mill martynmi.
Die xxiv. S. Johannia Baptifte.
Die xxix. SS. Apoftolorum Petri fit Pauli.

DE MENSE JULII.

Die I. Letem» matrona terbit Raeaa. (alia mean tfe.)
Die II. l'ifitatieait Beata Yirtiait. (mkm nsentifima)
Die xii. S. Paulini Epifeopi Lucani.
Die XVI- SS. Quirici fic Julittc.
Die xvii. S. Alexii.
Die xxii. S. Marie Magdalene.
Die xxv. S. Jacobi Apoftoli.
Die xxv i. S. Arae .
Die xxvii. S. Panlaleoaii. (alia tanna Ôc.)

DE MENSE AUGUSTI

Die i. Abfolutionis S. Petri a vinculis.
Die v. S. Dominici. *Et fefam Beata Ptryaij de Nive. {alia maaa rtenfifian.)*

Die vu. S. Donati
Die x. S. Laurentii.
Die xiii. S. Caxiani.
Die xv. Aflumptionis S. Marie Virginis.
Die xvi. S. Rocbi (alia arena tie.)
Die xx. S. Bernardi Abbatis.
Die xxiv. S. Bariholomei apoftoli.
Die xxv. S. Pontiani.
Die xxviU.S. Auguftini.
Die xxix. Decollation!! S. Johauni* Baptifte.

DE MENS E SEPTEMBRIS.

Die i. S. Reguli.
Die vili. Nativitatis S. Marie Virginia.
Die xi 11. Vigilie S. Crucis.
Die civ. Exaltationis S. Crucis.
Die xxr. S. Matthei apoftoli & evangelifte.
Die ecxv. S· Faafla Kirgints. { alia mana reeentiffima.)
Die xxix. Dedicationis S. Michaelis.
Die xxx. S. Hieronymi.

DE MENSE OCTOBRIS.

Die IV. S. Francifci Confeflbris .
Die vi. Confecrationis S. Martini LucenCs.
Die vin. S. Reparate,
Die ix. S. Domnini.
Die xviii. S. Luce evangelifte.
Die xxvin. SS. Symonis & Judr.
Die xxxi. Vigilie fcfti omnium Sanâorum .

DE MENSE NOVEMBRIS.

Die i. Feftiviratis omnium Sandorum.
Die u. Commemorationis defundorum
Die vi. S. Leonard·.
Die ix. Dedicationit Btfltca Salvator» . < alta manet recentema.)
Die xi. S. Martini.
Die xviii. S. Fridiani.
Die xxv. S. Profperl, & S. Catherine.
Die
Die « cenfaetadiae. (alia taaaa recent^ma.)

DE MENSE DECEMBRIS. "aSj*

i». M. *Enfouis Hwi tf ïlaria.* («Ife «mm *&c.)*
n. S. Barbare.
vi. S. Nicolai.
vu. S. Ambrofii.
vin. Conceptionis B. Marie Virginis.
xm. S. Lucie.
xiv. S. Agnelli Abbatis.
xxi. S. Thome aooftoli.
xxiv. Vigilis Nativitatis Dommi. D diebus fequenubas di&i menfis propter ipfum Pafcha.

Item diebus Rogationum, quibus itur ad Lctanias.
Item die primo Quadragefimx.
Item dic lobbred, Et die Carnisprivii.
Item diebus, quibus Lucanum Commune univerfalitcr, ve! particulariter iret vel effet in exercitu, tra&a, vel Cavalcata. Et quando particulariter iret non fedeant in cautis illorum, vel contra illos, qui irent vel eflent in dido exercitu, trada, vel Cavalcata.

Item non fedeant vel jus reddant in vefperis, vel in novis infraferiptis diebus Vigilia* rum pnedidarum, videlicet
Die Vigili* Pafchatis Pentecoftes.
Die Vigili* Corporis Chrifti.
Die Vigili* Afcenfionis Domini.
Die Vigili* Aftumptionis S. Mari*Virginis.
Die Vigilis Purificationis.
Die Vigili* Annuntiationis S. Maris Virginis.
Pie Vigilia S. Murtini. (aZ/W mmm *&c.)*

Quibus diebus vigiliarum prsdidarum poflint federe, & jus reddere folum a mane ufque ad tertias. Et in tertiis, nifi alias provideatur per nos feu vicarios noftros, vel alterum ipforum.

Anno Nativitatis Domini mccc l l. Indiftione v. dîc xvm. Menfis Odobris Pontificatus Sandiflimi in Chritlo Patris & Domini Domini Innocentii Paps vj anno.... fads firmats, lefts & publicat*, correds & emendats fuerunt fupraferipts Conftitutiones, fic leges per Reverendum in Chr'ftoPatrem fit Dominum Dominum Berengarium Epiicopum Lucanum in publica fit generali Synodo . . . .congregata Lue*in epifeopali palatio.

Additiones ad eamdem Synodum

ANNO CHRIS! j — *Edite ob eodem i» alia Synodo anni 1^66.* — ANNO CHRISTI •1«.

IN nomine Domini Arnen. Infrafcript* funt additiones faft* per Reverendum in Chrifto Patrem & Dominum Dominum Berengarium Dei fit apoftolic* fedis gratia Lucanum epifcopum conftitutionibus fynodalibus fupralcriptis ipfius domini epifeopi in publica fic generali clericorum civitatis fit dkecefis Lucans congregatione fit fynodo per ipfum dominum epiicopum congregata fic celebrata Luc* in majori ecclefia Lucana anno Nativitatis Domini millefimo trecentcfimo fexagefimo fexto, indidione V. die XX. menfis Oftobris, Pontificatus fandifiimi in Chrifto Patris, fic Domini noftri Domini Urbani p. r. anno iv.

Nos Berengarius Dei fic apoftolic* fedis gratia Lucanus epifeopus infraferiptas additiones noftris conftitutionibus facimus, videlicet

In primis capitulo quinto circa principium poft verbum *letis* addimus fic, videlicet, *vel bofpitalibus* ; fic deinde poft verbum *venerabibis* additur *vel bofpitalibus.*

VI. Capitulo circa principium poft verbum *ecclefiaftica* additur *vel hofpitalia feu pit lote.*

VIII, Capitulo in fine additur fic, videlicet: A *Extendentes banc conftitutionem noftram ad obtinentes cohegiata beneficio ecclefiaftica, velplebanias, vel olios dignitates, qui vigore hujufmodi cenftitutionis moniti teneantur fe ad presbyteratus ordinem facere promoveri infra annum a die de fe ftlla inftitutionis, nifi legitime docuerint fe poffeftionem pacificam habere minime pohtiffe, ex qua fe promoveri ad dillum ordinem non fecerant, (f pradiiia fieri decernimus (f mandamns per bone noftram conftitutionem fub poena proditia canonis* g/oe *Juri/.*

XXV. Capitulo in fine additur fic, videlicet : *Et idem ftatutum per omnia obfervetxr, & locum habeat in quocumque fuppqfilo ratione deliiti, contrarias, domicilii, five rei jurifditiioni temporali Lucani epifeopi in q-^cumque caufa accufatsonis, dementiat.oms , vel inquifitior.is (fc. (f pro quibufeumque txcejfibxs Vel dehilts commits, vel* C *committendis.*

XXXIII. Capitulo in fine additur fic, videlicet : Aon *tamen propter aliquod prumijjorum, vel aliquod ex contentis in aliquibus noftris conftitutionibus intendimus foro vel Jurifdiflioni facultri i» perfouom aliquam Kclejitftcam jurifdi-*

ain-

ANNO CHRISTI

-aut dort; fawn·»·· / aliqua centra bene noftram intentionem reperirentur quomodolibet edito, /pe '/«Λ per net, tW per tlifta feu aliquos ex pradocefbribus ueftrit Lucanis epifeepis tamquam couembus mmnci, etimefi trmfijfent i» contra-Arw, in iit feriptis totaliter revocamus eadem, tX haberi volumus pn non fo&is.

XXXIX- Capitulo pofl illud verbum *requiret*, addatur fic, videlicet : *Firf bofpitole, five alium* A»** *cetero*. Et deinde addatur in fine fic, videlicet: *Jnfyper volutant tX mondomut, tX f"i infroferiptij ponit citemus, requirimus,* Ô*

*naptorio termino, ac monitione tononico omnes ** fingulos refiores bqfpitolium noftrocivitatis vel* B *eecqfis, quatenus fub excommunicationis tX privationis poenis infra duos menfes proxime futuros a die peMicotianis bujufmodi noftro conftitntionit debeant tX teneontxr in Sofpitohbxs, qxe bebent, vel de cetere bobebxnt, continuent rffidentiom fetore perfonolemt tX bono tX redditos difhrnm bofpitolixm convertere in xfxs pottpernm, olsoqne omnie tX Jagxlo fecere, put Sonde recordotionil Dominus Clement p. v. providit per fnom conflitnttonem, pte incipit : ^xie contingit : de oeligàfis domibxs.*

XLV. Capitulo pofl illa verba, *loci ecclffioftici* addatur fic, videlicet : *X'el olat nilo* ■*nodo fine noftro vel noftri vicorii generolis in noftri obfentio ex civitote, & diotetf lnceno lt-* C *centio fpecieli.*

LX1X. Capitulo in fine addimus fic, videlicet: *Et qnio molitio temporis fedente beneficio fcclqfioftico in noftro civitote & diarcefi in tentem font in fuisfecxltotibxt ottenneto, quod ipforum beeuficioti ncumbenlibus oneribus fupportotis ex rif* dem beneficiis non percipiunt od vivendum, flotnimut iT ordinemus, quod in porocbiolibus ecckfiit ipfi poroebiom , in plebibus vero torn ipjerum, quem eliorum ectlcfietrnm pitbotut eorum porocbioni teneontur, poffint, tX debeont compelli, ttm per cenfurom ecclqfiofticem, quem per olio juris remedio od reporotionem, refedionem, confervotiMrm, feu rrftrxdiencm ipfsrum cclefierum re-porotione, confiruflieue, vel reftourotione egen-* D *tium m noftro Crvitote, vel Dicecpfi.*

LXXI11. Capitulo addimus in fine fic, videlicet: *Nec non ornas tX fingulos, qui fcienter clericos vel ecclefiofticot perjmes traxerint ceram aliquo judice fnculori, vel aliquo alio junfdtitionem feculorem qunmodolibet exercente.*

LXXX. Capitulo additur in fine fic, videlicet : *CMerum od fimmiacorum malitiam convin tendam, qui ut plurimum fic occule fimoniam committunt, quod de fimoniaca labe convinci non pofttnt. Statuimus, quod fi quii ex permutatione adeptus eft beneficium ecclqfiafticum honorabile tX voloris majoris in triplo in redditibus omutatim ojut quod volet, vel valebat beneficium, quod ex fermutatione bujufmodi dimfit, quodque benefi-* E *ctum fic dimiftum bm fit tanti bonesris, quanti eft adeptum cum teftimonio bon* famu probantium effe vel fuijfe publicam vocem EX famam bujufmodi beneficium acqufitum effe, tX fuijfe -deptum per fimoniam: ut quicumque tale beneficium bonoris & valoris pemUUorum obtinet, vel de cuter obtinebit, m ipfo convincatur fimouiacus, tX bujufmodi beneficium babuiffe vel habereper fimeniacom pravitatem, tX teneatur tX puniatur confililationibus canonicis, faens canonibus, oc penis, qu* tentro Jmtomacos emanarunt.*

De articulis fidei.

Rxbrica

Item com fuper articuli* Fdei, & Sacramenti» ecclefia» debeant quil&et effe doâi, bac noilra conflitutione ponimus hos articulos fidci & facramenta ecclefic, ut per quofeumque clericos implicite & explicite fetantur, & eofdem articulo*, de alia facramenta fuo* parochianos doceant, fit quod finguli plebani & redores parochlalium ecclefiarum infra menfem fubpeoa excommunicationis ipfo* articulos de ipfa facramenta, de banc noftram conftitutionem recipere ft habere de manu noftri cancellarii. Qui quidem articuli funt xiv. quorum vit. refpiciunt ad divinitatem Chrifli, & vu. ipfius humanitatem. Articulorum divinitatis primus efl de unitate divin· effentic, ibi: *Credo i» tatou Deum*. Secundus de perfona parris. ibi : *Patrem omnipotentem*. Tertius de perfona filii, ibi. *Et a Jtfum Cbrijlum filium* e)«/. Quartus de perfona Spiritus Sanâi, ibi.* *Et in Spiritum SonClxm*. Quintus de affcâu quo a Deo creamur in ciTe nature, ibi .' *Creatorem teli tX terra*. Sextus deafledu, quo a Deo creamur in effe grati·, ibi : *Senilem (X catholicam ecclefiam, Sonitorum communionem, Remijfioeum peccatorum*. Septimus de affeflu quo a Deo perficimur in effe glori· , ibi : *Comis refnrrtfUonem, Pitono Mernam. Amn.*

Articuli vero humanitatisChrifli funt primus, ibi : *Qui conceptus eft de Spiritu S.* Secundus, ibi: *Notui t» Morio birgine*. Tertius, ibi : *Paffits fub Pontio Pilote , mortuus tX fepultut.* Quartus, ibi : *Defcendit ad inferos.* Quintus, ibi: *Tertio dit refnrrexit λ mortuis*. Sextus, ibi: *utfcendit in colum , fedet ad dexteram Patris omnipotentis*. Septimus, ibi.* *hdt venturus eft judicare vivet & mortuos*. Alii tamen dicunt diâos articulos fidei divinitatis, & humanitatis Chrifli effe Xtr. facientes de ultimis duobus predidis articulis divinitatis unum articulum, & de primis duobus articulis fupradidis humanitatis unum articulum, quorum etiam opinio efl bona, dc ifti omnes articuli habentur in fytnbolo minori. Efl etiam credendum, & tenendum, quod Spiritus S. a Patre & F:lio procedat, tamquam ex unica inipirationc, & non tamquam ex duobus principiis, vel ex duabus ipirjtionibus. Efl etiam credendum & tenendum , quod anima rationalis , five intellcftiva efl forma corporis buinaoi per fe & cflcntialiter.

Sacramenta vero ecclefi· funt feptem, quorum quaedam funt ncccffaria, & qtuadam voluntaria . Sacramenta ncccffaria funt quinque , videlicet: *Baptifmus, Confirmatio in fronte, Pernitentia, VuSio, b Corpus Cbnfli.* Hxc dicuntur facramenta neceffitatis, quia fine illis homo falvarl non potefl, fi contemptu omittantur, ft haberi poflint. Sacramentum vero Baptifmi a quocumque io neceflitate potefl recipi , dummodo in forma ecclefi· conferatur, & idem de pcenitentia efl tenendum, quod io ncccflitate quis poflit cu libet confiteri. Ceffante autem neceffitate debent hujufmodi facramenta Baptifmi & Pernitentix conferri fecundum fan&iones canonicas. Sacramenta voluntaria funt duo, videlicet . *Ordo, tX Matrimonium*, ft ideo dicuntur voluntaria, quia omittere quod recipiantur non efl peccatum.

Item quia ex malo opere quis non debet

>> commodum reportare. Statufamsft ordinamus, A quod nullus poffit afliimi ia pmlatum vel re- 8°^°* al'cul'e ecclefix vel hofpiralis, aut pii foci» 'lu' pnmo curato beneficio, quod prius habuit, male adminiftraverit, ft hujufinodibeneficium damnificaverit, ft ad hoc teneatur quilibet taliter aflumens de omnibus ft fingolis bonis habiti beneficii pratdidi nobis vel noftro vicario generali facere veram & integram rationem. Qua nou fada de co quaelibet inftitutio fada in quocumque alio beneficio curato vel non curato, aut hofpitali vel pio loco nojtuié civitatis vel dioecefis nullt fit ipfo facto. Extendentes etiam conflitutiocmftejus ponam felicis recordationis Domini Gregorii p. IX· qqp incipit: *Qnam fitecclrfiit:* quae habentur de etedione lib. VI. ad quemlibet eteftum, prxfentatum, vel poftulatum ad regimen cujuslibet hofpitalis noftr» civitatis vel diœcefis Lucanae, ft ad quemcumque, qui de cetero eligetur, pnetentabitur, ft poftulabitur ad regimen ctajuslibet hofpitalis didx civitatis vel diceoefis, m videlicet non confentiendo infra menfem eleftioni de fe fadae, feu prxfentationi vel poftulationi infra menfem a tempore fibi praetentate hujufmodi eledionis , prxtentstionis , vel poftulatipnis jure, fi quid ei ex prxfentatiooe, dedione, vel poftulatione hujufmodi foret acquifitum, ex tunc eo ipfo fit privatus, ficut per didam conftitutionem deberet fieri, ft fervacetur ia dedis ad beneficia ecclefiaftica, de quibus in conftitutione hujufmodi continetur.

In » revocamus totaliter ft exprefle omnes fic fingulos oeconomo· per nos vel noftro· vicarios vel «lio· quoicumque haftenus conftitutos, vel alio· qnofcumque in noftra civitate, vel diœcefi in quibuteumque beneficiis ecclefiafticis, mandante· eifdem oeconomis omnibus & fingulis in virtute Sanft* obedientix, ftfub excommunicationis poena, quod infra duos mentes proxime futuros debeant nobis vel noftro vicario generali de perceptis frudibus, introitibus, redditibus & obventionibus univerfis beneficiorum ipforum, eorumque exitibus facere veram & *iotegnun* rationem. Inhibentes de extero totaliter ft exprefle omnibus ft fingulis noftr* civitatis, ft draecefis ne in aliquo beneficio Ecdefiaftico vel hofpitali, aut pio loco fob poena excommunicationis aliquem oeconomum vel adminiftratorem , vel receptorem conftituere, ponere, vel deputare audeant, aut prefumant . Noftr» tamen intentionis exiftit predida non extendi ad oeconomos per nos vel noftram vicarium generalem conftitutos « fex menfibus proxime praeteritis citra.

Item ftatuimus, quod operarii eeclefiatam noftne civitatis vel diœcefis tub poena excommu- *Qnicationis* non audeant, vel prxfumant bona aliqua ecclefiarum recipere, colligere, vel habere fine noftra vel noftri vicarii generalis licentia fpeciali, & de peteeptis nobis vel eidem vicario teneantur & debeant infra mentem proxime futurum facere veram ft integram ralionem.

à

·* CONCILIUM LAMBETHENSE

brthenfe.

ANNO ÇHRI5T1 »n«.

A Simone Cantuarienfi archiepifcopo cum fuffraganeis celebratum, anno Domini MCCCLI.

ANNO CHRISTI

Ex niieDtonit Anglican Tomo II.*

DECRETUM SYNODALE.

De clericis inrarceratis ad afperam pcenam ponendis .

Simon permifiione divina Cantanrie^fis archiepifco. pnt, totini Angba primat, & apoftoiica fedis Ugatm, venerabili fratri noftro domino Radalpfo, Dei gratia Londine^fi epifeopo, faleitem & fraternam in Domino caritatem.

"^TUper in parliamento regit) London, habi- XN to, nobis inflantibus, pro debita reformatione quarumdam injuriarum, Deo & fandx ecclefix illatarum, quas conniventibus oculis nequivimus pertraufire, pro ft ex eo videlicet, quod judices fcculares, nitentes plus fo- *lito in meffem* Divinam mittere falcem fuam, clericos paflim, etiamfi facerdotes fuerint, ft infuper regulares, in pofteflione clericatus & faccrdotii notorie conftitutos, ft pro talibus, tam per ipfos, quam alios, publice ft communirer reputatos, de ft fiiper variis criminibus, flagitiis, feu tectoribus, coram ipfis irretitos , feu etiam indi&atos, judiciarie poteftatis fue fines notorie excedentes, & inChriftos Domini fibi in caufis criminalibus hujufmodi nüJlo jure fubjedos, poreftarem indebitam ufar- Ptntes, ipfos decicos & facerdotes. contra fa- D.to| canone· & eeclefiaflicss libertates, morti turpiffime ft infolitp condemnare, addicere, ft efle&uakter tradere non verentur, in Dei ft fanâx ecclefias irreverentiam , contemptum , & teandalum manifeftum, animarumque fisarum periculum nimis çrave, tam per ipfiim regem, ft proceres regni fui, quam communitates alias tinicas, ibidem obje&um fuerat Et quia fub refponfivis coloribus graviter replicatum, quod clerici pnetextu fui privilegii, audaciam capiunt fortiorem frétera perpetrandi: cumque ipfi in (celeribus hujufmodi capti, feu faltem veraciter ind&ati, ft de hoc fecundum morem regni coovitei coram judice fieculari, per prxlatos, ordinariofve eorum competentes, feu eorumcommiflarice, debite requifiti, Deo, fande ecclefix, ft eis fic petentibus, faerint cum reverentia liberati, ita tegniter, quin potius favorabiliter cuftodix & temere committuntur, ft io hujufinodi cuftodia, fic in cibis & potibus lautius procurantur, quod career pro eorum flagitiis, eis non cedit ad poenam, fed magis ad folatium ftrefociUantiamfuorom corporum delicatam. Et propterea cum quies fine labore, tantis adjutoribus fuflulta perpere v·-tia fubminiftrat , plures multotiens per tantam.......iograflati, ft in fuis neqqifljmiscogitattoaBus dilatati, ab hujufinodi cuftodia, qutfi eis fulOTcc inimice, iqgratiflime fugiunt

recedunt; nonnulli etiam flagitiofi notorii A fiamofi, de quibus nulla fnppetit veritas exculandi, ad purgationes fuss procuratas A fufpeftas adeo faciliter admittuntur, quod cuilibet fic liberato, utpiurimnm fpes firma tribuitur, uno modo vel alio ad vitam priftinam redeundi. Unde fiepe contingit, quod nedum faciliter fic pravati, efficiuntur plus folito nequiores, fed etiam aliis clericis innocentibus, propter facilitates A Incurias, A negligentiu hujufmodi nimias, incentivum tribuitur delinquendi: ex quo pax regni graviffime violatur. (Jadê nos premifla A circumflantia» alias in hac parte follicite ponderantes, timentes infiiper, ne abufus poteftatis eccleGaftic®, pnefertimqui in regni perturbationem univerfalitcr redundat, in praejudicium A damnum cedere valeat privilegii clericalis: *cetfilio G cm/en/a fratram wftreram* io difto parliamento pnefemium, A procuratorum abfentium, de cuftodia clericorum hujufmodi taliter duximus ordinandum; quod tam fratres noftri, quam alit locorum ordinarii, ecdefiaflici judices noftr» provinciis Cantuarienfis, ad quos de confuetudine pertinet hujufmodi receptio A cuftodia clericorum, clericos fic cis, ut praemittitur, ad carceralem cuftodiam, ob praemitte, juxta libertates ecclefiafticas, liberatos, A de cartero liberandos, cum bona, ftrifta, A celeri diligentia, fecundum qualitatem perfonarum, A fcclerum gravitatem, Audeant facere cuftodiri: ut fic poenaliter cuftoditi, ir fcandalum ecclefue, ad vitam priftinam non redeant. Et fi qui clerici taliter liberati, malefaftores notorii fuerint A famofi, confettive, feu fuper felooiis, criminibus, fceleribus, A fiagitiis hujufmodi, adeo publice fuerint diffamati, quod fua per eos committi fceJcra infiriari nequeant, feu quod eorum a carcere 1'beratm, ecdefi» ipfiufque libertati tranquilllitative regni, ficevidenterfcandalum allatura: tunc in quarta A ferta feriis, A in fabbatis, de pane doloris A aqua anguttix femcl in die; ceterifquediebus, pane A debili cervifia; die vero Dominica, propter honorem ipfius diei A excellentiam, de pancp certifia, A legumioe, *eiidem* tantummodo miniftretur. Quinos, ex eleemofynarum, velconjunâorum feu amicorum quorumcumque largitione, feu quovis alio quaefito colore, vel ratione quacumque, nihil amplius tribuatur, nec ipfis aliqua purgatio quomodolibet concedatur.

Si vero aliqui carcerari clerici hujufmodi, innocentes fuerint, rei de maleficiis feu flagitiis fibi impofitisaut aliis non firfpefti, notorii, feu coufefli, vel ut promittitur, publice diffamati: talem volumus adhiberi cautelam, ut antequam ad eorum purgationem judicialiter procedatur, premittatur folers inqnifitio, per ipforum ordinarios ecdefiafticos in ea parte competentes judices, de ipforum vita, fama, gcftu, & convertstione, in loco criminisde quo indi* ftati, feu pro quo incarcérait fuerint, & originis eorumdem, fuis notis & amici» de ioquiGtioiie hujufmodi minime premunitis. Et u locus criminis vel originis clericorum incarceraterum hujufmodi, in diœceü ordinarii ecclefiaftici judicis, cui fuerint liberati, non fuerit: de vita, fama, geftu, & coqverfatione diftorum clericorum, ad fignificationetn ordinarii judicis pnemifli, in cujus carcere detenti fuerint, judex ecdefiafticus ordinarius loci, criminis pnotenft, & originis, inquirere in ea parte, Acertificare fibi mittentem A fignificantem, ut pracfertbr, fuis litteris teneatur. Vobis igitur mandamus, firmiter injungentes, quatenus pnemiffa omnia A fingula, quatenus ad vos attinet, obfervetis: A ut finguli coepifeopi A fuffraganei noftri ca obfervent, veftris litteris harum feriem continentibus, vice A auAoritate noftra efficaciter injungatis.* mandantes, quatenus ipfi confratres citra feftum Nativitatis fanfti *Joannis* Baptifte nos certifieent, quid in pnemiffis duxerint faciendum; vos etiam citrafeftumprçdiûum nos reddatis certiores quid feceritis, A facere duxeriris in hac parte. Oats apud Lambeth, xn. Kalend. Mart, anno Domini MCCG LL A confecrationis Noftr» tertie.

LEGES ECCESIASTICÆ ÆGID1I

zfbineafis epifcopis tf A. S. per Marcbiom legati.

COLLECTOqjs PRÆFATIO.

JDC-idin/ Cardinali' Albernotias, Concbexfii, Hijpan, t virgeneris nobilitate, prudentia, dexteritate agmdoram, G /cientia clarat, /aera Romana purpura Jam ornatas G Sabineîfi epi/co. patn petitas, ditionis pontificia in Italia citra Siciliam provincia/ adminiftranda/ ab haocentio 1'1. fnfctpit. In te rtgimtu hanc cararum potiffimam habuit, ut optimi/ conftitutis legibat reipablica crmlis, G eeclefiaftica flatam componeret. U enim cm/u/a Italia rtt tunc maxime exigere videbantnrt cum omnia /aera xyee ac profana mi/caiffet Ludovici Bavari febi/ma, G /cbi/mati efferendo arma. Accedebat hi/ Fraticeliorum bartfis pernicio/a, qua /ab obtenta pietatis fidei infidiabatxr, nec fim fttceffx. Ha potifima rationes .JSgidiam fua/erant, «r, quas dixi, cmftitutiones daret, ndofiaftica, G civili rei mfiitmnda apttfima/ i fnt/ sg» naffn/ /xm in manxfcripto codice membranaceo ab IUaftrifime, G Rev^endiffimo p. Jofepbo Palma arcbicpifcopo Lxcano mihi commweicato, & anno 1371. nemm poft ^piUi ebitam ytnftemio, exarato. Porro banc legam /naram-eodictm fex librit diftinxit fafen/iffmu legislater, ex ^xibas tertiat tantxmmodo in rebat eecl/fiafticis verfator. Unam hanc libram tertiam hic dandam cen/xi, c** anni iftt prafenti mftitnto meo ferviat. «rem, civilia traHmtiba/, omiffis, eo plane cmfilio, ^m ex legibas Jacalariam Principam ecclefiafttea/fanHtomt excerpet G poffim exbtbet Labbent. Sed, nefeid diffiamiem, Cardinali/ -Ægidii lege/ ifta am ex me premam typi/ vulgantar, prodierant enim primam ameo 1481. impreffa Perafii/, peacemo aditione ea contali, faa bic 0 M3, trado, ad oram libri variaatiba/ adferipti/.*

CON-

ANNO CHSISTI Mil·

CONSTITUTIONES ECCLESIASTICÆ ÆGIDII ALBERNOTII CARDINALIS

ANNO CHROTî ·»»*.

jfpoftolico S. L. per Provincial oc Terrai Ectlffia m portibus balia citro ft· pmm Stcilim cteffiflentibus.

INCIPIT LIBER. III. DE CONSTITUTIONIBUS PERTINENTIBUS AD OFFICIUM SPIRITUALIUM.

Dt officie re&erit, ffive oeeditorii fuper fptritualibui .

GOnfuetudo I antiqua , cujus non reperitur A initium, fic veteres conftitutiones fuccef- five per redores, fic officiales ecclefie confirmate, quarum primi non reperiuntur audo» res, fic exigentia commoda provincialium, qui Metropolitanum non habent, fic opportunitas explicandorum negotiorum ecclefie, dcluorum officialium fic fummi Pontificis fbrian ordinatio, vel faltem tolerantia retroadis temporibus tribuere redori provincic iuper fpiritualibus, qui quandoque auditor vocatus exiftit, officium late difiuium ; adeo quod idem redor five auditor, ut quilibet ordinarius, de omnibus caufis fpiritualibus ad forum ecclefiafticum peninentibus cognitionem & decifionem confueverit exercere , dc vice ordinarii fimgi in quibufeumque caufis civilibus , dt criminalibus, dc corredionibus detidorum ; ordinariorum epifcoporum , dc aliorum prelatorum locorum fuo regimini comtqiflbrum eaufas cognofcere, fic eorum fupplere negligentiam dc defedum ; dc etiam confueverit cognofcere dc terminare eaufas appellationum ab ipfisordinariis, de prçlatis oc quibufeumque clericis, feu eorum (entendis iriterlocutoriis, dc definitoriis fic quibufeumque gravaminibus interjedas . Nos igitur, C non videntes evidentem utilitatem mutationis feu revocationis confuetudinis conftitutionis hujulmodi, ipfas pro evitatione feandali, fic bono publico duximus approbandas.

De officio Jttiicis fuper fpiritnalibnt Marchia .

P«fft in edit. ih.

Judex fuper fpiritualibus per redorem , five auditorem generalem deputatus, fit fic effe intelligatur Judex competens fic ordinarius in omnibus caufis fpiritualibus fic criminalibus fic civilibus ad forum ecdefiafticum pertinentibus, preterquam in iis, que Cbi a dido redore, five auditore forent fpecialiter interdida, fit preterquam in caufis appellationum a fuis fen* rendis, five gravaminibus interpofitjs, feu interponendis, de quibus didus redor fpiritualiutn, five auditor per fe vel alium fit cognitor fic terminator.

De modo procedendi fuper fpiritualibus caiffis.

Spiritualium caufarum , dc omnium pertinen- E tium ad forum didi auditoris, vel fui judices vel delegati, five fint criminales, five civiles, five appellationum , fimilis ordo fit in procedendo , fic fententiando, ficut determinantur per noftras conftitutiones in caufis civilibus , criminalibus, dc appellationum pertinentibus ad forum fecularium judicum, feu reftoris temporalis provinciarum.

De ffxomrnumcotiomba/, & initrdiSit infavorem oppeUantieem, èX profeqmntiitm jus ftttueo ɒ i» nofira corio.

Auditor , & judex fuper fpiritualibus , & quilibet ipforum, quandocumque ipG, vel alter ipforum idem fuerint requifiti per judicem appellationum vel delegatum, coram quo caufa appellationis interpofit* ad redorem , vel futim judicem, aut officialem verterentur, vel pro pane appellante, aut jus fisum profequente coram redore, vel fuis judicibus, teneatur fub pana excommunicationis in officiales, feu 'fingulaies perfonas, fic interdidi in communitates fit terras (quas panas incurrant ipfo fado) mandare omnibus, quod innovata fic fa. da contra didos appellantes, vel jus fuumprofequentes debeant intra terminum per eos affignandum revocare, dc ad priftinum ftatum reducere, fic quod ab omni notitate noxia debeant ubftinere.

Dt modo deferendi Corpus Chrifli od iiffirmot (À).

(i) *ad-tl.* illud reir rwdum

Ut debite devotionis occafio circa Corporis D. N. J. Chrifti pro redemptione fidelium immolatum omnibuspntbeatur, prateipimus, quod quotiefeumque idem Corpus D. N. Jefu Ghrifti ad infirmum deferre contigerit in calice vel pixide, vel alio decenti vafe ad hoc fpeciaUter deputato cooperto, pulchro, & mundo velamine, Sacerdos vefle alba, vel alio habitu docente indutus ambabus manibus ante pedtu deferat reverenter ad infirmum miniftro clerico, vel in Clericali habitu cum campanella, dc lumine precedente Et id ipfum in reditu oblervetur, ú inde Corpus Domini contigerit reportari,

Quod miffia non ctlebretstr Jme lamine dt ttra.

Item praecipimus, ne quìs presbyter abfque lumine candcl* de cera miftarum folemnia audeat celebrare.

Dt naa celebrando in lotit interdiHis, & nonpar ticipando turn excommunicatis.*

Item diftri&ius inhibemus, ut nemo audeat celebrare in locis interdidis, aut cum excommunicatis, aut interdiâis in divinis adeiTe officiis , vel aliter cum cis participare contra canonica ioftituta.

De

Dt pecu admittentium publice excommumcatum, wi interdiDum.

•,w* Item interdicimus, ne quis aliquem publicum

ei. cajoC- cu»«mcm- ****.- excvmmunicatum vel interdiâum cujufcumque conditionis vel flatus exiftat, quomodolibet fcienter admittat; transgreflores autem conftitutionis noftrz, 'cujufcumque conditionis,· & religionis exiftant exempti, & non exempti, ipfo fado fententiam excommunicationis incurrant, & aliter redoris five judicis fpiritualium arbitrio puniatur.

Dt parM *excommunicati vel fufpeiffi immifeextis feje divinis.*|

Item fi quis excommunicatur, aut fufpenfus fententiam excommunicationis vel fufpenfionis comtemnens celebrare prrfumpferic, aut injecerit fefe divinis, decerntmus officio, & beneficio praefenti conftitutione privatum, & aliter R.cdoris arbitrio puniendum.

Ne clerici vadant fyc tonfura, & habitu, nec facularibus & inbonejlit aNibus fe intmifceant.

Item ftatuimus, & acrius prohibemus, ne quifquam Clericus beneficiatus, aut in facris exiflens fine condecenti tonfura & habitu clericali decenti incedat» nec utatur inhoneftx mercationis, vel negotiationis officio, vel taberna, nec in taberna comedat five bibat, nifi in itinere conftitutus; nec ludere audeat ad aleas, vel taxillos publice vel privatc,' contrafacientes vero judicis arbitrio puniantur.

Ne clerici faterentur.

Item interdicimus, ne quifquam clericus per fe vel alium, publice, vel occulte ad uturas, feu caput falvum pecunias mutuer, nec aliquid aliud faciat, vel concedat, ex quo polfit ultra fortem percipi, vel 'icrum fenerati vuœ pervenerit.

(deeS in •ditis.)

Ne ufurarii abfolvantur, vel eccle/iaftica gaudeant fepultura fub certa forma.

Item praecipimus, ut nullus publice ufurarius, & in mortis articulo abfolvatur, ac etiam ecclefiaftica gaudeat fepultura, nifi prius eos, a quibus ufttras extorfit, & quantitatem extortam juramento proprio manifeftet, & primo etiam ab eo idonea cautio exigatur de reftituendis vel remittendis ufuris iis, a quibus eas extorferir, vel fraudolenter fibi promitti fecerat juxta tenorem felicis recordationis D. Gregorii papae X. edite in concilio Lugdunenfi; praecipientes infuper ecclefiarum przlatis, ut conftitutionem ipfam frequenter in ecclefiis, & prçdicationibus publicent, cam» quam diligenter» faciant obfervari. /

De pano clericorum tenentium publico concubinam.

' Item interdicimus omnibus clericis Ac religions, prsfertim in facris ordinibus conftitutis, concubinas, vel focarias habere, retinere, vel habete publice. Qpi vero contra fecerit, incurrat excommunicationis fententiam ipfofado, aliter fic gravatus puniatur, quod poena docente cogoofcat, quam grave fit hoc crimen in clericis» & enorme.

ANNO C**R*ST|

Dt pcena clerici arma pertenti/.

Item interdicimus omnibus clericis, & religions perfonis in civitatibus, caftris, vel villis arma portare; Ac ii quis contra fecerit, tribus floregis aureis pro vice qualibet puniatur, & arma amittat.

Nt clerici poft tertiam foment campana incedant.

Item, cum doo folum ■ malo, verum & a fpecie mali precipiat Apoftolus abftinere, interdicimus eifdem clericis, ne poll pulfationem campanc cuiuslibet loci de noâe, abfque maxima rationabili caufa, & neceflaria per terram incedant; ficut nec laicis cujuslibet loci licet; contra facientes rcâoris arbitrio puniantur.

De hora celebrandi matutina

Item diftriâe omnibus ecclefiarum reftoribus flt miniftris praecipimus, ut in ecclefiis fibi commiftis matutinum officium faltem compleant in aurora, excepto fpecialiter dumtaxat pafchali tempore, quod iufficiat illud perfici orto foie,

£>< pignerantibus varia facramenta vel ordinamenta *ecclfiaffica, & recipientibut ea pignori.*

ernementa lie etiam later.

Item interdicimus etiam, ne quifquam calicem, patenam vel crucem, turibulum vel fscerdotalia indumenta vel librum ecclefiafticum, aut quaevis alia ecclcfiaftica ordinamenta pignori obliget vel obligare prefumat; alioquin mutuans, quae mutuaverat amittat, & pro déliât quantitate obligans puniatur.

θΛ> clerici effumant officium communis, nec excrceant advocationem in foro facularí, & de pcena admittentium eosdem.

(cfeeft i» •diu)

Item ftatuimus, quod nullus clericus ia facris ordinibus adfumat officium communis, nec fit confiliarius, nec ftacutarius, nec advocationis, nec procuratoris, aut findicatoris in foro fzculari officium faciat, nec adfumat, nifipro ecclefia, & miferabilibus perfonis, fub pcena excommunicationis, quam contrafacientes incurrere volumus ipfo fado; prohibentes poteftatibus, judicibus, & aliis officialibus, quod eos ad prardiâa non admittant fub pcena fimiliter incurrenda.

fUtuarim

Ne clerici recipiant contraltus in fraudem collurum, & de pcena contrafacientium.

Item prohibemus, & interdicimus, ne aliquis clericus a patre, a fratre, vel quibufeumque recipiat emptiones, donationes vel alias ceflioocs in ftaudem terne, Ac communis unde eft; & ut propter hoc commune terre fuse fraudetur in daciis, & *coitis*, quas debet, & folitum eft percipere de bonis prrdiâis. Contrafacientes, & fieri facientes fententiam cxcomuoicationis incurrant, Ac cdfioocs & contra-

colWHs

traâus ejuftnodi non valeant nec teneant ip-A
— ! -fo jure.

ANNO CHRISTI

De poena [allinentium [eutentia» excommunicatio- mr, x-rZ interdiili animo indurato ultra certa tempora.

Si qua communitas fententiam excommunicationis in poteftatem, redorcrfl, confiliarios^ vel officiales iuz terr® occafione luorum officiorum per .,-i.lorem, vel legatum Romati®ecclefiz, vel judicem in fpiritualibus, aut epifcopos prolatam, aut etiam interdidi lententiam in terra ipfa promulgatam fpatioduorum menfiutn fuftinuerit indurato animo, communttas , vel univerfitas MC. florenos auri; re-B dor five potcftas civitatis vel univerfitatis MXXV. ac quilibet alius officialis X. florenos auri civiliter condemnetur. Singularis vero perfona, quz excommunicationis fententiam a fuo judice promulgatam per idem tempus fuftinuerit, nec cum efiedu petierit fe abiolvi, fi comes vel baro fuerit C. tlorenorum auri , fi nobilis alius XXV. ii plebeus X. florenorum auri pœnis fe noverit iubjacere. Quod fi faite przmiiTz univerfitas vel fingularcs perlon® per alios duos menfes luftinuetint animo obftinato, pœnz przdidz in lingulis duplicentur, fic gravj ter judicum arbitrio puniantur, fi tempore proIixiore in fua duritie contumaciter duxerint peififltndum.

C

Çaod *qailikt epifcopxt habeat procuratorem i- curia geeuraH.*

Quia nonnulli eplfcopl, prelati, univerfitates, provint>®, fic eorum officiales *fe* a proceftibus , condemnationibus , feu fentanms ipiritualibus , quos, fic quas a nobis itu reflote vel noftra curia contra iubditos, fic univerfitates, ut pro ipforum exigant impietatum demerita , promulgari contigerit, excufare pro craffa fic lupina ignoratione moliuntur, ac frequenter propter iniultum guerrarum , fic rebellionum diterimina fragrantia commode eifdem epileopis nequeunt interminari; nos volentes pradi-^SS. ûis per debita juris remedia obviate, hacconftitutione irrefragabili decernimus, fic ordinamus, ut przdiâi epiicopi , fic eorum capitula ecclefiis vacantibus, fic pleb.mi fic przlati locorum infignium procuratorem , ieu officialem (indicum conftituere in curia reftoris provinci® teneantur, continue ibi moraturum. Demque reâor intra menfem a przlcntis conilitutionis tempore prefentet per quem, ieu qu »s przlaCfs, epifeopis, capitulis, fic eorum officialibus proceflus, fic ordinationes commemorata lententi® debeant, fic valeant intimari; iplofque epifeopos, capitula, plebanos (uperitis nominatos, confiderâtâ locorum diftant'a, fic ipforum qualitate, perinde teneri ad obfervationcm fie E ordinationem diflarum fententiarum, feu proceftuum przdiâorum, poftquam in noftra curia fuerint publicati , ac fi eifdem forent perfonaliter prefentati . Qui epifeopi fic przlati debeant intra unum menfem a die publicattonis prxfentis conilitutionis , przdiâ® conflitulutionis copiam fibi fieri facere, & habere-

Qeod rpifcapi, tf exteri prthti religiofortint etixm exempti tenexntxr fervtre exeommantcitiaxes, fufpenfiones, fie interdiâa de privilegio papa circa predifla

ANNO Chr is ri

D«ft in ednu.

Item quoniam confcientiz prefumptWofa te. meritas quorumdam animos fic tenebrofe occupat , fic invadit, fic mentem obnubilat eonimdem, ut veritate, ac ratione poftpofitjs, arbitrii , & proprie voluntatis propofitum fequi velint , ficut in plerifquc religions, fit ecilefiafticis perfonis contingere cognovimus ab excepto dum fit per redorem feu audoritate noftra contra contumaces, inobedientes, atque rcbek les S. R.· E. atque noftras, eorumque demeritis exigentibus, atque culpis excommunicationis in pertonas, iufpeniionis, interdidi, & univerfitates, atque collegia fententiz promulgantur, quanquam duftz fententiz publice fic prolata plerique religiofi, fic ccclcfiaftici, fic ipforum obnubilantur mentes fic animus, quod przdidas iententias non obfervatit ad eoium exeeutionem caufam frivolam pretendentes. Quidam excufrionem· enim ad fententiarum przdiflarumobfervantiam privilegio non teneri. Qui»iam vero craflam, fic fupinam ignorantiam allegant , fic dicunt przdiflas iententias non pervenifte ad notitiam eorumdem , quod abfurdum, fic inexculabile elfe dignofeitur, cum non fit neceiTe fingulorum moribus inculcari, quod tam publice fic folemniter publicatur , leti promulgatur , ex quo quot, fic qu-.nta rcfultent animarum pericula, fic fubditorum diferimina nemo fan® mentis ignorat. Judicia nempe ex prediâis turbatur jwM *nervii* ecclefiaftic® difeiplin® delinquentibus peccandi audacia tribuitur, fic in turbatione datus pacifici, fic tranquilli, provinciarum , fic fubditorum periculum, fic dilcrir.ien noftra jurifdiftio fic exequutio non abfque apoflolicc ledis, fic noftri contemptu in diverfis cafibus multipliciter impeditur, fic licet ad obviandum przdidis malis, fic fraudibus multa fint adinventa remedia , propter quz poliemus ~~temeritatem compefcere prediôorum ; tamen~~ SS. Pater fic dominus Johannes Papa XXII. ad malitiis & dolofiates hujufmodi compeicendas concedit litteras in bac forma.

Johannes epilcopus fer.us fervorum Dei dilofto filio Amellio przpofito Bellimontis praspofitum folitum gubernari ordini S. Auguftini Vallion diœcefis capellano noftro, & March;® Anconitanz rcâori ialutem , & apoftolicatn benediAionem. Sicut ad noftri apoflolatus pervenit auditum pt«dicatorum minorum hzremi* tarum S. Auguftini, fic aliorum mendicantium, fic non mendicantium ordinum fr.itrcs, ac nonnulli etiam ecclefiaftici feculares, & aliz perfonz ccclefiafticz in terras provinci® Marchi® Anconitanz, ~~fic aliarum terrarum tuo regimi~~ni conceftarum conftituti excommunicationis & interdidi iententias per te latas dicentes ad ipfarum obfetvaiiooem aliquatenus non teneri, obfervare contemnant, propter quod tua jurifdiâionis executio non abfque noftro fic apoftolic® fed is contemptu in diverfis cafibus multipliciter impeditur. Nos igitur volentes in hac parte de opportuno remedio providere, compellendum prrdi&os fratres ecclefiafticos fic pertonas cujufcumque flatus exiflant, fit quemcumque locum feu przla'vam vel officium obtthere nofcantur etiam fit conventos ipforum, ficecclefiafticas pertonas eafdem ad obfervandum invio-

AKND CHRISTI

vidlàbiliter fententias fupra didas excommutti-«cationit in perfonas & interdidi fententias in conventum Λ ecclefias ac loca ipiorum, qm-bufcumque privilegiis, indulgentiis, è< lit:eris apol (lolicis generalibus & ipectalibus eis, & ipiorum aliquibus, & ordinibus eorumdem lub quacumque forma verbotum concedis *tue jurfdiilio im pediri pofjit in bac perte ^uimodoiibet vel diff r>. , per* que nullum in hic pane volumus aft.i i fuffragium nequiquam obflantibus pleqam & liberam tibi concedimus tcnote p-xtentium facultatem . Ciim igitur tam in officio ordmariç poteilatis, quam ex prxdidarum audoritate no fira teneamur prxdidis fraudibus obviare , & quantum potlumus ipfas compeicere & punire, audoritate qua fungimur in liac parte prxlent. edMo monemus omnes eptlcopos priores, pr › vmciales locorum fratrum prxdicatorum, r. i mflros cuflodes gitardianos fratrum minorum, priores provinciarum locorum fratrum hxrcmitarum, & omnes fra' es & converfos prçdidoru-n ordinum in pre »ci:s Marchtx continu tus, & omnes & fingulos abbates, prxpofitos & piebanos & univedatum ecdefiarum redores per didam provincia I conllitutos, exemptos, & non exemptos cujitfcumque ordinis , prxminentix, leu flatus exillant; cifque prx cipimus & manamus fub pœna ingreflus cc-cletix , epifcopis ramen cum reverenti L excommunicationis in pcrlonas çeterorum pixdidorum , A lufpenGoms in capitula &/collegia, interdidi fenrandi in eccleliis eorumdem , quatenus fententiam per nos feu audoritate no-(lra publice in nollro auditorio contra aliquam civitatem, caftrum, terram (eu univerfitatem, vel fjpecialon perfonam latam occafiont. rebellionis alfamp*® intra XV. dies a promulgatione e;ufdem fententix inprxdidiscivitatibus, cailro , leu terra unde unqfquilque in civitate, communantia , fjye ciflro f,c interdira & mterdido, in quo vel quibo5 ipforum vel alterius eo'um frç eeclefix digno(caOtur t teneantur insio.'abilitei ojztcrvare, ac denunc»»re ol>le.t .an ; exc ommunicates vero occafione perd ra ubuumque A tnfallibiliter teneantur per *fe vel alium cx prx-* did s caufis denunciare , publice lubjacere ex-communicationis vinculo, eofque evitare & fa cere evitari juxta canonicas ianftloins, quem tamen eis pro primo, pro fecundo ;f-timo peremptorio tcmiino aïïi.-nai.-its. nh qiim iptos prxdiitam letitenti.im m j'.'fi >i. > < c-dciix, iuipenfionis & interdicti, y.M n i>), ios canonica monitione p.xmilTa ptolcirus n .'i s icnptis, iplos incu 'i.c volumus ipl t.-.t. .

L'Vtll »rdi

Çuod notific.itio fenter.ru ?m-r ri-r.;.'(J *inter,ulli pojfit jtiri* ps. eu.duiti.

Quia mulioties illi , contra quos per a>: luo rem leu tuditem lupcr Spiritual ous gnicuIrm, vel eorum *comntifione jeu concefione* piufeuiniur fentenpx cxcommun cationis v«.l imeididi t« les fententias vilipendunt , lub prxtextu ignorantix per eos fit feu a. prolate ; llatuimus . quod quotiefeunque dutis peiferentibus didas fententias, vel eoiun uiotlkio lucivtloribus vi-utbiiur, pollit per euidum publice apponendum ad januas palatu vel audientix nvx generalis judicum fieri notificatio talium fententiaium excommunicationum feu inierdidirum , talis notificatio perinde valeat, A ad obfervanium didarum fcntentiarum ardet , ac fi pcrlonaluer ipfis excommunicari» & interdidrs , & 1lÏ1* quorum intereft talis ootificatio fada ell.

A-N») CHRIS Γ)

Quod fittret »M *procèdent fifh, nee cumco-»art yugfit» contre e,,nue*? non bort!itune.* nec de criminc quod de hxrefi non dapem ma-. nitric *net Cru e fignet* ·

Item volentes fplendorem negotii fidei, quod iuminam puritatem expofeit, per adus quorum v s inquiGtorum hereticx pravitatis ut in.lilc e-Bus & improbos tenebroG fumi caligine obdurari, Aper ipforum inquiGtorum avaritiam, >cl quamvis aliam iniolentiam linguis loquentuirn denigrari , & defiderantes hujuimodi deieilaudi i liminis pernicioM labe rdperfos fic per diligentem mquifitionem & debitam *enjmedverfijnem de* inedia fidelium extirpari, quod per ioquiG-tores, A ipiorum malinas vel imperitias (latus & fama fidelium A innocentum non bedatur, audoritate prxdida (latuimus A ordipamus,quod in quacumque provincia condituri, & vicarii ab eis vel provinciali deputati mimllri Ge diligenter inquifuores hrereticx pra; natis officium fuum exetecan', & contra lufpedos vel diffamatos de hçrefi , poflpoGtis odio, atnore, prece, pretio vc| faVotc procedant, quod fe de cognitione, indagine, ptonunciatioec, vel quovis alio procet* lu quorumcumque aliorum 'cuminum nullaretenus intromittant ; nec alia crimina, qux hereGm non faperent manifelle, ad crimen hxrefis , ut per hoc de ipfa pothnt recognolcere, retorqueant volutantem (eu reducant, nec ali cui vel aliquibus crimen hxrefa falfa imponant, vel imponi ab aliis permittant. Signum venerabilis Crucie nulli, nifi quatenus eia ex fpecia-h licentia apolluilcx fedis , de qua prius redori fidem faciant, hoc liceret, doo imponant ali cui nec ablignent, A ubi audoritate apoflohca Cruce fignarent , Gent de jure no· poffunt prsdidisCrucc Ggnatis, nec aliis aliquibus cooce*^dcre, quod tempore interdidi audoritate apofto-l.ca .cl quacumque alia vice appofiti pollinr incivile divinis, nec eos ab aliis a fuis peccatis , me a iententia excommunicationis a canone stl ab homine lata, prxterquam per cos, vel piardecclTores, vel vicarios (uos prolata abfoive *c* , nec al quibus fuper irregularitate quovis in-Jo contra quomodobbet dit.vniare, ne <| ic ,'iivtlegia aliqua concedere vel lodu'genius d.nc, nifi in caiibus, quibus ipfis a fede apoflolna tit loncedum; neque Gnc oidinar10 vel eram Vica '.s compoG'ionem feu tranladio non, qnx m locum (uccedit fententix, cum delatis tacere, nec etiam cum epifeopo (eu j. vicano, niti publice A de confilio peritorum, 'ner in haudem aliquos in fusm familiar natem, ut pct hoc poiTint arma portare, poflint recipere, nec aliqualiter jam receptos retinere. Et ut tollatur fraudo lutpicio, A ut inquifitores piceum importunitates viirnt , quemlibet inqui-;.ti -em λ vicar utn ultra ‹ clo pertonas m talem iamiliaroamn fine rectors rrovmcix hccri tia non polluit r.torf vel *nabere,* quorum cd › nomma ipfi icdü.i in le .pus, antequam poilint impune arma po't-rr, tradere tencah-lu.. Quod li prxtati itiquifitoti s ‹ cl ticarii prç km.s Cv nrti ut tonis fuerint iranlgrciTores, ex

IW' >. etu

Drefl *i» .du*

àNNO ^iH$Π 11

cedente* direde vtl indirede in *prxdiâit* vel aliquo poadidorum, vel in contrarium temere venientes, excommunicationis lententia» incurram 'P ° «ninifter provincie fuper hoc futnmarie informatus, remoto ab inquifi- A ttoais officio hujufmodi delinquente, immediate alium fubftituerc teneatur ; nec talia hae cauia amotus honorem, adminiftratiooem, veloffi- cium in luo ordine valeat obtinere.

AMNO CHRISTI

Æn CONCILIUM HIS'PALENSI

CHRIST

Ptxfide P. Nuntio Archiepifcopo elebratum.

Ex Card de ajuir O <7?. '

1 Nno Chtifti 1351. celebratum fuit Concilium Hifpali a D. Nunio Archiepifcopo, ιuῖω meminit In fchedis fuis dodor Joannes Torres de Alarcon , & recenter d.DidacusOrtiz de Zuniga, eques Hilpalenfis, in Annalibus Ecdefiafticis ejus urbis, ad annum prsdidum. g Canones illius videntur non extare: folumque deprehenditur, in eo cautum fuifle, necompatres in baptifmo eflent plufquam quatuor; & ne locus de cactero eflet quibuidam abufibus introdudis in matrimonio.

VITA
INNOCENTI1 PAPÆ VL

INnocentius VI. ait Triihemiu·, natione Letnoviceniis , vir bonus & amator religiolorum, & canonifta maximus, qui Carolum im- peratorem poftea coronavit, fucceflit Clementi, decimo fexio Kalendas Decembris anni 1351. tempore Caroli IV. imperatoris, Stephaniis antea vocatus, ex cpilcopo Claromontano & cardinali pontificatum adeptus, multaslefotniationes per prxdecefioris lues illatas .ibiogavit . ^relatis Λ bénéficiais, ut in luis locis refiderent, injunxit: impetitas aulx lux familiamque imminuit. Domi lux nonalius virus quam peritilTimos alere voluit , idemque cardinalibus ut facerent prxeepit. PJatn auditoi ibus llipendia conftituit, ne ic ptxmns corrumpi paterentur. In Italiam mifit /Egidium Hapanum catu nalem, qui rebus Italicis tua prxlentia mapnum adjumentum attulit. Interea temporis, quo Fiancitcus Baront<lkis Icnatoriam dignitatem Komx tibi uiutpaverat , pontifex Nicotaum Kcniti e carceribus eductum libertate dona»it : 'ut afteio alteri oppoiuo, inter fe contenderent, donec libi iplis perniciem atque interitum inferrent. Tunuilubus & diflcnfionibus invalef.entibus , regem Cypri ienatorem a fe fadum eodem mifit, ut quofdam, qui fe reipublice reformatores vocitabant, opprimeret. Cum wro pacem inter Gallos & Anglos Omnibus nervis in vanum componere illideret ; mortem oppctiit pridie Idus Septembris , anno 1J61. cum (ediflet annis novem, menfibus odo, diebus frx . Vir fuit juris civilis & canonici peritilTimus , fmcerx vita: & magnx conflanti* : beneficia null s nifi fuffinenter dedis contulit. Huius temnoubus, inquit Silvius, Joartnes viclefus hxiciiarcha. quia non< potuit conlequi epilcopatum Vigonietifem , in Anglia fui dogmata evomere erepit , & compolu.t plufquam ducenta volumina librorum , quibus prxter fuos, Marcionis & Manichrorum errores imrnifcebat.

INNOCENTI! VI. EPISTOLA

aci Ctnruar. & Eborac. arehiepife.

De telehm.h ftflo S. jht^uflim :n Anflu.

Ex tonic IL colkHianis Anji.canx

I>.η· tntiAt rpifopt,· jttvrum Dei, vt~nerabiiibm jratribnJ , (\nhtar. & Ebor.tc. ar-cbiepiJiOpif . fimte'/i & apfloiicem benejiflio-rem.

DEcet amico* Chrifli fideles illos in terris fummx devotionis Audio venerari, quos omnipotens Dominus perpetue corona gloriar in cxlo magnificat: & ibi prreipue ipforum laudes attollere, ubi per gloriofum laborum fuorum frudum, majora corulcant infignia meritorum. Hoc itaque attentaconfideratione penfantes , decens & congruum reputamus , ut gloriolus conieflbr beatus Augudinus, qui olim mitius per iedem apoftolicam ad gentes Anglorum , nondum tunc baptifmatis unda renatas, eas de infidelitatis tenebris, ad lucem catholic* fidei per prxdicationisminifterium evocavit, primufque in Anglia erexit ecclefiam, fpecialiter in illis partibus honoretur. Ex hoc namque ibidem populorum crefcct devotio, ac ille qui glorificatur in fandorum concilio , benignius preces refpiciet devotorum. Ut igitur ipfiusconfefloris feftivitas in didis partibus, quae, ficut accepimus, vix aut minus in regno Angli* celebriter colitur, folemnius & devotius veneretur, lriternitati veftre, de qua fpecialem ia Domino fiduciam gerimus, per apoltolica feripta committimus & mandamus, quatenus fellivitatem coiifefloris ejuidem in omnibus ecclefiis didi regni, exemptis & non exemptis, faciatis auctoritate noftra perpetuis futuris tetnporibus fub duplici officio folcmnitcr celebrari} & nihilo niions in dida feftivitate ceifaxi a mc- cfia-

chanicis Oebaliis operibus interdiflis in tellis duplicibus, dc mole, confiseiudu.e , feu outer vanfia ecclefiarum partium carumdem .

Data Avinioni vit. Idus Februarii, jui.ificatus noAri anno tet^o.

Ejufdem ad prxlatos AngLx . De celebrand^ fefto S. Eduardi regj;.

*Jnnocentint epifcopns ferum ferusrem Dei *lvtnereb'.ib'<< fratribus.... arcbiepijcspis Ü rprfopa , <5r diieÎftt jutis , ebbettbm , prtaribets , erchidiacann, dr.aan , & nitit emefiemmpreletis, tim exemptu ijnim non ιριηι'lι, per regnum conflitutsi, Jalulent O epo/leli cent benedtiftjnem.*

Mirabilis Deus in fanâis fuis apparet quotidie, ac ultra quam dici valeat glorioius, cum in eis mira prodigia, & tigna magna in univerfis mundi partibus Operatur ; iplofque , ut pote lue Divinitatis participes , faciat corufcare miraculis, & Divinis laudibus infigniri, quibus, cum inrercetfores grati animum judicis placare & inclinare iolcant, tanto potius honor & revetem.a cll ab univerfis, & lingulis exhibenda, quant, ipfi tanquam propinquiores & magis ac magis accepti, poffunt pro nobis jugiter intercedere apud Deum. Cum igitur fandus Eduardus rex, gloriofifltmus Chrifti con. feffor, pre multitudine miraculorum, que luis meritis Divina potentia Operatur, haberi debeat ab omnibus Chrifti fidelibus in magna reverentia fic honore: nos ipfum habere patronum & pugilem cupientes, ejus felium, quod lingulis annis cum devotione ac folemnitate celebrare proponimus, Kalendario ecdefia: Romane fecimus annotari. Quia vero in panibus Anplie debet eo celebrari folemnius, quo tuta illa terra ejus prefentia illuf.ratur: univerfitatem veflram rogamus , monemus, & hortamur attente , ac per apoftolica vobis icripta firmiter prçcipiendo mandamus, quatenus idem felium annuatim cum venerit, ob reverentiam ejufdem D lancH, celebretis folemniterAc devote, ac facialis a veftris fubditis celebrari. Data: Lugduni, vu. Idus Januarii, pontificatus noftn anno fexto. ·

Jnuocentii Pepo ΓI. -ederetis jitper fiatutis BenediHt AII.

Tt MaL,. η ι·σl. tsm.

JNnoccr.tius Epifcopus fer vus fervorum Dei ad perpetuam rei memoriam . Sedis apollo-Jicx providentia circumfpeâa quietem & pacem diligenter profequens fubditorum , ea quz in ordinationibus fitis dubia videntur, ne *lires & jurgia* pariant, libenter dilucidat At declarat . Dudum fiquidem felicis recordationis Benedicius E Papa XII. p.xdeceflor nailer in conllitut·ι;ibus per eum circa flatum monachorum nigrorum falubritcr editis inter cetera ftatuit Aeetiam ordinavit, quod in ordine ieu religione didorum monachorum nigrorum in fingulis provinciis per cum in eifdem conftitutionibus defignatis ieu deputatis fieret in loco ad hoc deputando de triennio io trlnnium, falvo jure diceccfanorum Pontificum, commune feu provinciale capitulum Abbatum & Priorum Abbates proprios non habentium, aliorumquc Pnorum Ecclefiarum cathe* dralium ipfius ordinis feu religionis, del aliorum ceterorum tn ipfis Ecclefiis |otl Antiftitcs earum exiftentium , quocumque nonyne nuncuparentur, czterorumquc przlatorum Abbates ptoprios , ut praefertur , non habentium, exemptorum ieu etiam non exemptorum , ordinis feu religionis ejufdem, ad quod quidam capitulum, jufl ut impedimento cenante, p.aedidi Abbates, priores, praelati alii conveniant univerfi , ut circa id ac reformationem ordinis (eu religionis hujulmodi & oblercintiam regularem adimplere lludeant quz in eiidem con'.htutionibus explicantur, decernens Priores Ecclefiarum cathedrabum ordinis feu religion s c jufdem,' aut majores in ipfis Ecclefiis pofl catum Artiilnes exiftentes, ac poli ipfos «nullités rcgiil-um curam monachorum habentes, quocumque nomine cenfeantur, ad conveniendum tn ipfis capitulis provincialibus fub modis & pernis *m eifdem* conftituriombus defignatis, calque forte iub diâorum cipitulexum provincialium diflmdionibus , cortedentbus , & ordinationibus tiiclufos At etiam comprclienlos, & ad illas tub pceois, quas ddi pizfidcntes eis ducerent imponendas, per ipios pizudentes aufloritate apoftolica per ccnluram ecclefiaflicam, oc alias oppoituna remedia, luNato appellationis obllaculo , compellendos . Et infuper flatuit & ordinavit que circa^çfidentes ac vibtatores in eiidem cap.iulis deputandos,Ac „ alia omnia in eis excquenda i.la ferventur, qu« tn generalis Concilii ac felicis recordationis Honorii Papz III. noft.i lu que ptrdecefloris conftitutioiubus exprcflius continentur, fervatis tamen ipfius Bcn.'utctt conftitution.bus antediâis adjcAionibus ac modificationibus, quz comprehenduntur in cis. Ac etiam ordmavir, quod in hujufmodi capitulo primitus celebrando Ac lemper in antea fucceflive prrfidcntes fingulis capitulis celebrandis, feu major pars eorum provideant & ordinare pr. rurent, per quam in lequenti capitulo fermo ficti, MilTaque debeat celebrari, & eligant locum pro celebrando alta vice proxima przfato cap.iulo, At qui ptefidentes debeant tn eodem, At fic in antea nat in provincialibus capitulis fucceflive, quodque ipforum prefidenuuin poteftas de uno provtnciali ad aliud provinc:..'c capitulum habeant per. durare , piuut in eiiJc.n i, inn Bened'Cii confl tutiombus plenius continettu . Cum aurem , h cut exhibita nobis pro parte dtlcfti fili.Thunz Abbatis monailerii laudi Albani ad Romanam Ecclefiam nullo modo pertinentis ordinis lanfti Jkncdiâi Lincolnicnii' dimccfi* petitio crtm n · bat, a nonnull.s vertatur tn dubium , aneaque dc Prioribus Ecclefiam cathcdraliuin in «ifdetn caventur conft rutionibus, in Pr ionbus Ecdefiarum metropolitanarum debent obfervari, At decedentibus liujuiniodi prxhdcntibus vel aliquo eorum *inire* tempus qwo hu/ufinodi eorum poictl.-s erat, ut przmittitur, duratura , qui tn p.xiid-.ii^i ruccedant huiufmodi poteflate , nos ad pxmiiTa tollenda dubia volum.is, fc .cnore przlcnt.nin auéfj.'itaie apolloiica declarau.irs, quod orr.r. a & lingula quz dc Prioribus ipl tum EcJchaium cat.'fedi.t'ium m c idem coniirtut.or.ibus exprimuntur, ad Pium etiam iplarum mctropoliunai uin Ec<lcliatu.n cxicnd-.iitiir , tn eis etiam obici uritur, quodque m «....< quo Otnncs prciidcnus l.u uirnodi mori ccmgcnt, etiamfi ad pratiidendum propiut eorum numinibus elcfli cxilletcnt, fuccedcnics i,s in eorum d'goitaiibus tn premrfla luci edant prefident·» po

potefttte. Si vero aliquam vel aliquos cx ipii« prefidentibus fupervivere contigerit, nunc omnis poteftas hujufmodi in eifdem fuperftitibus feu iuperilite per tempus prcdi&um in folidum remaneat & perduret. Nulli ergo&c. noftrac volutitatis fit declarationis infringere &c. Datum Avinioni x. Kal Augufti , pontificatus noftri anno primo.

SÏ NO DIGUM NIG OS I EN S E.

Codicem nafti fiimjis optitnum Nicofienfium conftitutionum: quo quia concilia nonnulla continentur multorum annorum , & jam editis, moxque edendis partira ptiora , parum pofleriora, hoc cum loco edendum çenfuimtU.

ExCofarüi Ap^ad. ““ 7vm. Xi!>

iNCIriUNT CONSTITUTIONIS ECCI^SIdS NICOSIBNSIS .

I. Ut /modus bit in anno celebretnr.

QUonlam faeris eft canonibus inftitutum, ut bis in anno epifeopi fynodum, feu epifcopale . concilium cckbrent, in quo honeftatt morum ·& correttioni exceffuum przcipue intendatur: <]uia ficut fcriptum eft, five pleftcndo, five ignofeendo, hoc folum bene agitur,ur vita hominum corrigatur : przeip mus omnibus presbyteris, diaconibus & fubdiaconibus Latinis, in Nicofienfi civitate vel diceccfi commorantibus, ut quolibet anno, fme alia citatione, in fext.t feria poft oftavam Epiphani*, & in *terta* quarta poil odavas Pentecoftes, veniant ad fynodum: quod concedente domino in Nicofienfi ecclefia celebrabitur diebus przdidis. Si quis autem venire contempfcrit, vel impeditus legitime, & fe per litteras aut certum nuntium non excuiaverit, acriter punietur.

II. Vt fyneftc veniant ad fynodum ,

Venientes vero, in inceflu, habitu, & converlationc, honefte fe habeant: lutpcüa holpitia & conlortia evitantes, f* canonicam voluerint eftugete ultionem.

III. De ordine ftrvtndo in fynodo.

Die vero fynodi, mane ad majorem e:ciefiam conveniant , ita quod nullus délit pullatione finita. 5i quis vero tunc defuerit, punietur. Intrent autem omnes in honefto habitu, videlicet in hyeine tupcrpcllicio vel cappa claufa aut chorali ; in zftate vero, in fupcrpellicio tantum. Sedeam etiam m locis, luis ordinibus & perfonis decentibus, in quiete & filentio auicultantcs ea, que ibidem dicentur aut ftatuentur , nullum ftrepitum in loco bencdiftionis facientes, quia hoc non poflemus aequanimiter tolerare. Nec audeat aliquis exire (ynodum ante finem ; niti hoc icccrit corporis neccftitatc pulfatus.

IV. De moribnt tX vita clericorum.

Et quia clericorum moribus corrigendis & reformandis przcipue intendere nos oportet , utpote qui debent elle fpeculum ieu vivendi reRu*a I<ICOruni : facrls canonibus concordantes prreipimus, ut continenter cunâi vivant, & maxime m *factis* ordinibus conftituti, ab omni libidine prreaventes, & przcipue ab illo nefando vitio , pro quo ira Dei m filios diffidenti* venit.· quatenus in conipcâu Det ommpotentis puro corde ac mupdq corpore valeant miniftrare. Alioquin, protft in eademconftitutione fequitur, punientur. Dignum eft.enim, ut quos Divinus timor a malo norrrevocat, temporalis faltem poena cohibeat a peccato-.

latrr iv ,*I.

V. Ut clerici abftineant crapula.

A crapula & ebrietate omnes clerici diligenter ab(lineant, unde vinum fibi tempered! & fe vino , nec ad bibendum- quifpram incitetur , cum ebrietas & mentis inducat exilium, & libidinis provocet incendium. Si quis vero fuper his fc culpabilem exhibuerit, ut in hac ' conftitutione legitur, punietur, -Jjrr ,Y Cip.

VI. Ut non cohabitent cum mnlieribnr.

Sed nec cum mulieribus aliquibus commorentur, aut eifdem cohabitent: quia non folum iuipefta eft e/ufmodi cohabitatio, verum & periculofa. Non enim, (ut ait beatus Hieronymus) tutum eft vicino ferpente dormire : nam etfi non mordeat, follicitat tamen. Si quis autem contra fecerit, aut incontinenter vixerit , vel de hoc diffamatus fuerit , five converfari vel confabulari repertus cum ea, de qua antea per fuperiorem monitus extiterat & corredus: poenis (criptis in canonibus fubjacebit, vel aliis in legatorum conftitutionibus Acclaratis, prout fecundum delifti quantitatem & qualitatem , locorum & temporum congruentiam, fuperiori vifum fuerit expedire.

VII. Ut non font nd moniales fint licentia.

Monafteria etiam fandtmonialium fiquifquam clericus fine manifefta & rationabili caufa , & dc noftra licentia fpeciali, adire prcfumpferit : pcenz canonis fubjacebit, & alii iuperioris ar· bitrio infligende.

VIII. De vita Ü boneflate clericorum.

Item clerici commercia vel officia faecularia non exerceant, maxime inhonefta, mimis, joculatoribus, & hiftriombus intendentes: & tabernas prorfus evitent, nifi caufa neceffitatis in itinere conftituti. Ad aleas & taxillos non ludant, nec hujufmodi luds interfint. Coronam & toniuram habeant congruentem, & fe in ecckfiaflicis officiis & aliis bonis ftudiis exerceant diligenter. Claufa deferant de fuper indumenta, nimia brevitate vel longitudine non notarida, pannis rubeis vel viridibus, necnon manicis aut fotularibus confutitiis vel roftratis , frenis , lellis, peâoralibus & calcaribus deauratis, velaliam fuperfluitatem gerentibus, non utantur . Cappas manicatas ad Divinum IV. >«.

©fi-

officium intra tcclefiam non gerant.* ficut nec A alibi qui funt in facerdotio vel perfonaubus conftituti, nifi jufia caula timoris exegerit habitum transformari. Fibulas omnino non terant, nec corrigias, auri vel aigcnti ornatum habentes, ficut ne<- aunulos, nifi quibus competit cx officio dignitatis.

IX. *De iir, qui mimjirare poffimt Divina.*

Sacerdotum prxterea filii patribus in Divinis officiis non miniarent : ncc cum eildctn curam animatum habentibus , vel nollrx ecclefix, a 'ifiis exiftentibus, commorentur . Infuper^ommbus facerdotibus prohibemus ditlriâe, ne laicos vel mulieres ad minifterium al- B taris admittant : led clericum habeant in tonlura fic habitu condecenti.

X. *Ut fervetur canon,* Omnis utriufque fexus.

Qiiia vero fententia a non luo judice lata non tenet, prohibemus diftriâe , nc quis iacerdos non curatus , aut noffian^ non obtinens licentiam, in civitate Nicofienfi aut diœcefi, confeffiones audiat, folvat , aut liget , nifi neceffitatis inevitabilis articulus hoc expofcat. Bk hoc enim decipi contigit fideles,prx· iumptiones crcfcere atque icandala, fic clavium later. I\r.provenire contemptum. Itaque omnis utriuf- C «Γ >'1 que focus fidelis , pofiquam ad annos diferetionis pervenerit, omnia fua folus peccata (altem fcmel in anno fideliter confiteatur proprio facerdoti ; fic injundam fibi penitentiam pro viribus fiudeat adimplere , fufeipiens reverenter, ad minus in Pafcha , Eucharillix facrajnentum : nifi forte de proprii lacerdotis confilio,ob aliquam rationabilem caulam, ad tempus ab ejus perceptione duxerit abftineodum ; alioquinfic vivens ab ingreflu ecclefix arceatur, & moriens Chnfiiana careat fepultura . Unde hoc falutare ftatutum frequenter in ecdefiis publicctur, ne quifquam ex ignorantix excitate velamen exculationis atfumat. Si quis autem alieno facerdoti jufta de caufa voluerit lu a con-D fiteri peccata.' licentiam prius pollulet <3c obtineat a proprio facerdotc ,cum aliter iplc illum non poffit folvere vel ligare . Sacerdos autem fit diferetus fic cautus , ut more periti medici fupennfundat vinum fic okum vulneribus fauciati , diligenter inquirens & peccatoris Circumdant ias fic peccati : quibus prudenter intclligat, quale ei debeat prxbere confilium & cujufmodi remedium adhibere , divertis experimentis utendo ad fanandum Xgrotum . Caveat autem omnino, ne verbo, aut figno, aut alio quovis modo prodat aliquatenus peccatorem ; j- (ed fi prudentiori confilio indiguerit, illud abfque ulla cxprcffiooc perlonx caute requirat . Quamobrem qui peccatum in pœnitenuali judicio fibi dete&um prxiumpfcrit revelare,non iulum a facerdotali officio deponendum decrevimus, verum etiam ad agendam perpetuam pœnitentiam in arctum monaftnium detrudendum .

XI. *Dt iu , qnibni clerici confiteri debent.*

Volumus etiam, ut omnes clerici tam civi, tatis quam diœcefis Nicofienfis,exceptis perfonis, canonicis, fic aliis clericis majoris ccclefix, confcffori uni vel pluribus, quos ad hoc deputabimui, fua confiteantur peccata, fic ut cilra diligens adhibeatur circa illos, qui lemel in anno fua neglexerint confiteri peccata : & ut circa et» fervetur perna conilituuonis prx. dldc.

XII. *Ut infirmi prim provideant anima, corpori.*

Cum corporalis infirmitas fepe proveniat ex Uter IV. peccato , dicente Domino languido, quem'/,!^ lunaverat *: Vade , tj> amplini noli peccare,* w *detenui aliquid tin contingat:* moneamur fubditi , ut itaiin in principio infirmitatis , cum intimius compos cll mentis , advocetur medicus animarum, fic laCla confcffionc de peccatis integre, recipiatur (alus mentis fic corporis Eu chariftix (aeramentum. Vocatus autem facerdos ad infiimum , fine mora vadat ad eiffii . quia fi propter djus moram, aut defedum aliquid fmiilrum contingat, graviffirtic punietur. Moneantur etiam laici, ut tempcilive, de die videheet, fic antequam multum gravetur infirmus , lacerdotem requirant , ne eorum culpa infirmus fine confeffione aut viatici perceptione decedat: qu.a qui in hoc culpabilis fuerit, gravjffime peccat, fic acrius punietur.

XIII. *Ut pro corporali falnte nihil fuadeatur a^roto in periculum anima,*

Cum autem anima fit multo pretiofior cor- Jjrrr pore: tub interminatione anathematis prohibe ar II tur, ne qu;s pro corporali falute aliquid xgro fuadeat , quod in periculum animx convertatur . Unde qui Chriffianus^jdderi fic efle voluerit, fbrtilcgos fugiar & divinos, ne efle de fchola diaboli comprobetur.

XIV. *Ut nema utitur medico infideli.*

Prohibemus etiam dirtriâe.ne quis Chriflianus (anus aut 'infirmus medicum advocet infidelem , Judxum videlicet aut Saracenum : led nec ab eo, vel de ejus confilio medicinam a liquam recipiat , quia hoc pia confideratione in lacris canonibus prohibetur . Nam ex hoc contingit nollram fidcin haberi defpeâui : cum ipfi Juexi vel Saraceni, hujufmodi Chtillianoruin uti ininiile.-io dedignentur , & reputent propter hoc oflendete luam legem.

XV. *Ut Derelict omnti denitncienlxr encommu-*

Denuntientur etiam frequenter excommunican iplo jure omnes hcrctici, quocumque nomine centeantur ; fic quod hx.ctici funt omnes illi, qui de (aeramentis ecclefiaflicis aliter credunt aut ptxdicant , quam Romana «ecclefia pixdicat fic obiervat : fic qui Romanam ecclefiam non credunt effe omnium ecclefiarum caput atque tnagiffiam , ac dominum papam (uccetTorem effe beati Petri, fic in terris vicarium Jelu Chriili . lidupcr fic hi Chriftiani , qui vendunt ferrum vd lignamini Saracenis , vel qui in Saracenorum piraticis navibus aut aliis vafis regimen aut curam gubernationis exercent , vel quocumque officio utuntur in cis.

XVI. *De*

XVI. *Dt conirtbentibnj clmdeftuu nentri-*

Illi etiam denuntientur frequenter, qui dandeftina matrimonia contrahunt, vel eis intervint, vel confitiuir. aut auxilium ad hccpratbent, defraudant decimas, attumptam religionem propria auâoritate dimittunt,ut caveant, ne propter hoc vinculum excommunicationis incurrant. Sacerdotem praeterea, qui ctandcftinum matrimonium celebraverit , Miffam cantaverit, aut benedidionem ', immo verius maledidionem fecerit .' decernimus perpetuo cauce: i mancipandum : quem capiendi & ad nos ducendi, fine verberibus aut corporis icfione,B cuilibet Chriiliano audoritatem concedimus . Drnun.-icuir & publice & frequenter , qiiiod laici ,qui in hujufmodi matrimoniis contrahendis , vel contra interdiAum ecclefie , culpabiles inventi de caeterO fuerint , quod ex quo Dei timor aqt pœnz pecuniariae ipfos a malis hujufmodi non compdcit , pernis gravioribus punientur.

XVII. *De puerit a laicir in neceffitate baptizandis , èT fuod Confirmations & Extremes nnflions facramentnne recipient .*

Doceantur praeterea laici,ut cum neceflitas occurrerit, vir vel mulier, qui prtfens fuerit, preponat nomen puero & dicat; Ego tc baptizo in nômine Patris , & Filii , & Spiritus fandi, amen. Et poll hzc verba , fi fupervixerit puer , ad presbyterum deferatur,qui fupplebit alia ficut decet. Item moneantur laici, ut lacramentum Confirmationis recipiant , & cum infirmi fuerint, extremam recipiant un-Aionem.

XV11I. -dnfr *mntutiner & Priment diile vel exdit.t jecerdot non celebret : fed nec nifi wC»m fndie Miffem dicet.*

Item diftride pracipimus , ne quis facerdos MiiTam celebret , nifi prius audiat aut dicat matutinalc fervitium atque Primam : excepto die nativitatis Dominiez, & nifi caufa neceffitatis fiiadeat, fufticit facerdot i fernel in die unam MiiTam folummOdo celcbraic.

XIX. *De reverentia m elevatione boftiz,* 6* *cam ad infirmum de'ertier .*

Item iacerdos quilibet frequenter docear plebem foam, ut cum in celebratione Miffarum elevatur hoftia falutaris , io reverenter inc'iuent.

Idem facient, cum e.im portat presbyter ad infirmum, quam in dcceuti habiu , fuppofitog mundo linteamine, ferat manifafte ac honorifice ante pedus cum omni reverentia A timore: & ipfe iacerdos dicat aut cantet aliquos pialmos, ita quod audiatur,&clericus refpondeat temper lumine przcedente, cum fit candor lucis zternz, ut ex hoc apud omnes fides & devotio augeatur . Huius autetn mandati puniti debent graviter transgreflores. Item quod omnis qui fidci s & catholicus vult reputari, ante quorum domos Euchariftia portatur, accendat candelas ante domos ipforum, donec facetos tranfitum fecerit. Item monemus & inducimus ob falutem animarum luaArum, & nihilominus in honore fidei Chriftiane >t»cipiendo mandamus, quod omnes Grstci & praelati 'feu facerdotes altarum* nationum, quae Chriftiane religionis nomen colunt , moneant It inducant eorum plebem & populum, cum ito ecclcfiis Latinorum elevatur in altari hoftia EucharHtùe , reverentiam exhibere, inclinando fe, & capita eorum difeooperiendo : & quod idem faejant, quando ÿcr. lacerdotem adinfirmos portatur, & quando legunt evaogclium.

XX. *Contre tibicinet &ctnttfrictt pro*

Ceterum quia morbus quidam peAifer & infidelitati vicinus ««luit in his partibus , ut videlicet in exequiis mortuorum, in domibus , ecclcfiis & coemeteriis, tibicines, qux lugubre canunt, quas cantatrices vocant, advocentur, qux non folum turbant Divina, verum etiam Îrovocant feu excitant alias verbis vanis ac udxorum ritui confonis, ad plorandum , verberandum , & lacerandum fe ipias : hoc ne fiat de extero diftriiftifljmc & fub excommunicationis vinculo prohibemus , inhibentes omnibus tam presbyteris quam aliis clericis , ne hujufmodi funeris fepuiturae interfint , nec officium celebrent, aut crucem deferri faciant , poflquam intellexerint , in domo ubi funus Cfuerat, vel io ecclefia cantatrices hujufmodi ext ii ifle 5 quas , fide cetero contra hanc noftram prohibitionem fecerint, *faciemus* capi , verberari, & poni in fcala , & demum in carcerem detrudi , donec pcena docente difeant quantum deliquerunt, & de *aetero* ab hujufmodi abftinere. Mulieribus etiam aliis omnibus atque viris prohibemus, nc eas advocent, aut eis dent aliquid propter hoc , *& ne* mulieres in coemeteriis aùt domibus ad plorandum conveniant : quia hic mos eft infidelium, & paulatim ad infidelitatem adducit , dum contra Apoftolum triftantur ficut exteri , qui de refurreâione fpem non habent , cum ita inorte fideles deberent coufolationem fuicipeDre, & gaudere cum domino noftra Jcfu Chri ilo.

XXL *Ut conftitutiones legati ferventer.*

Et ne a&a agere videamur .ordinationes feu conftitutiones venerabilis patris noftri Odonis Dei gratia Tufculani epifeopi, apoftolicz fedis legati, quas idem io noftra ecclefia edidit, in quibus continentur multa, que ad ecdefut honeftatem ac morum , & falurem pertinent animaium, praecipimus inviolabiliter obfeivari

XXII. *Ut omnes babeaxt bas conftitxtienes /criptas , Ü ente ptsoftanm obedientiam nnllns celebret.*

Ut autem tranfgrefsores presbyteri nullam cxcufationem habere valeant circa przdida 3c fequentia ignorantiam prztendcntcs , praecipimus omnibus presbyteris, qui in noftra civitate vel dicecefi ubicumque cantant vel cantaverint : ut has conftitutiones infra menfem in lciiptis habeant, & ut fibi eas fernel quolibet mcnfe legant. Sed nec aliquis presbyter in civitate aut d'ceceii audeat cclcbiare, qui nobis aut przdeccfsoribus noftris non przftitcrit obelucntiam prout decet.

XXUI.Pe

XXHI. A

Sacerdotum infupert avaritiam ref «nantes , inhibemus , ne quis presbyter, qui recipit pro uop anniverfario ftipeudia, vel pro alio fervi, tio afiidue exequendo interim ad fimile Vel a-iiud fe obliget in parte temporis vel in roto : quod fi fecerit, & id quod male accepit refti-tuet, fic ad eleemofynam folvet tantumdem.

XXIV. *Di focrrdotibxi, qxi centmt nrtlitihxi 'mt dominttbtu.*

Sacerdotibus etiam, qui militibus cantant ant dominabus, praecipimus, ut dies, quibus jejunia Chriftianis ab Ecclefia indicantur , cis annun-cient, & ipfi jejunent , non jejunantes acrius reprehendant , & quod in prima ieptimana Quadragcfim» de folvenda decima integre in-ducere debeant fic monere fub pœna excommu-nicationis.

XXV. *Dt pen* toram, qui in txtqxiis aliquid rtcipim t, fincm non txptiianf .*

Juin eae- Eos vero presbyteros aut clericos, qui in*ob-fequiis vel officiis pro defunâis cereos vel can-delas recipiunt , pnecipimus finem fervitii ex-pedare : alioquin fic quod acceperint reftituent, & tantumdem : & ■elumus inviolabiliter ob-fervari, quod nullus clericus auaeat vel praefu-mat rapere candelas de manibus dantium in fu-nere, feu ejus occaftone, fub pcena noftro ar-bitrio inferenda.

XXVÎ. *Dt pern* tltrictmm dt noClt tmtimi.*

4 Quia vero qui male agit,odit lucem .omni-bus clericis inhibemus diftriâe , ne vidant de noâe, maxime poft tertiam pulfationem : quod fi inventi fuerint, licentiam damus cuftodibus civitatis, ut eos capiant falva manu, , & deti-neant ufque mane,nobis quanto citius praefen-tandos. Et quia mulieres nihilo minus adhuc in domibus vel ccemeteriis ad carmen lugubre conveniunt , in contemptum Dei , & iuariim periculum animarum : omnibus iacerdotibus di-ftride praecipimus, ne pr^fente iliqua muliere, quam coptra prsdiftam prohibitionem fecifte fciverit, aut pro certo intellexerit, Miftam ru-dest celebrare : cavente» attente, ne circa hoc pretendant craffarr. ignorantiam vel lupinam , fi diftridam voluerint effugere ultionem .

XXVII. *Stetxtuai legati Odonis .*

Venerabili patri H. Dei gratia archiepifcopo Nicofienfi : Odo miferatione Divina Tufcula- E nus epifeopus, apoftolicc fedis legatus , falu-tem fic finceram in Domino caritatem . Vobis auâoritate qua fungimur diftriâe prccipiendo mandamus , quatenus in majori ecclefia Nico-fienfi , & in omnibus aliis ecclefiis in regno Cypri conftitutis, ftatutum,quod nuper (njop-pe edidimus, publicari folemniter faciatis : *cu-jus* ftatuti tenor talis eft.

Venerabilibus in Chrifto panibus, patriar-chis , archiepifcopis , epifcopis , abbatibus , prioribus, tam exemptis quam non exemptis , ecclefiarum reâoribus & cappellanis tamexem-ptorum quam non .exemptorum , in noftra le-gatione conftitutis, Odo miferationè Divina Tufculanu» epifeopus, a poliolier fedis legatus, lalutem in Domino fempiternam . Cum talus animarum omni lucro temporali & qtrrilui merito debeat anteponi; quidam tamen, iicut nobis innotuit', fur avaritiae confulere cupio-tes, impediunt vel impediri procurant quomi-nus Saraceni, feu alii infideles, quos in capti-vitate detinent, vel qui eorum potcftati feudo-minio funt fubjedi, ioftruantur in fide, dt re-generentur baptifmatis facramento : licet diift Saraceni & alii , nondum adepti baptifmatis facramentum , fidAn catholicam confitentes , inftanter petant ablui lavacro falutari : quod B facramentum nulli fidem confitenti , & idem (aeramentum pofluJanti , convenit denegari . Hinc eft, quod nos inhumanitati feu impietati eorum falubrem cupientes adhibere medelam , auftoritate qua fungimur dtftridius inhibemus , & irrefragabili conftitutione fancimus , ne quis in noftra legatione conftitutus , de extero im-pediat vel impediri product, quominus Sara-ceni (clavi, feu quicumque alii, nondum rena-ti baptifmatis facramento ,^cui fidem catholi-cam confitentes, facramenigm baptifmi fponte petierint, baptizentur: falvo in omnibus & per omnia debito fervitutis, quod eorum dominis alias competit in eifdem . Quia per hoc noo intendimus illis, qui baptifmum fufeeperint , C libertatem aliquam indulgere . Quod fi forte aliqui contra inhibitionem fic ftatutum. aotbuto aulu temerario przfumpferit fclavum Sauce-num, feu quemcumquc alium, nondum bapti-zatum, cp fe vel per alium a facramento lut-jufmodi prohibere , pollquam baptizandorum voluntas fuper hoc fuerit patefafta ; cqntemus eos ipfo fado excommunicationis vinculo in nodatos . Et ne in potkinm aliquis pt.ct.xiu ignorantiae ab obfervattone hujuûnodi llaiuii noftri fe valeat cxcufare, fic ut infideles ad fi dem catholicam liberius fic facilius attrahantur: volumus fic mandamus vobis in virtute obcdicu-tiz firmiter injungentes, ut bis fmgulis annis , videlicet in ramis palmarum , fic it» çpiphania D Domini, vos fic fucceffores veftri hoc ftatutum noftrum in ecclefiis veftris publicetis , vel pu-blicari folemniter faciatis. Tenorem nihilomi-nus ftatuti ejufdem in libris ecclefiarum veftra rum conicribi ad perpetuam rei memoriam fa-cientes. Dat. in Joppe ann. Dom. MCCLII. Nonas Januarii.

Nihilominus tamen volumus fic prreipimus , ut in ramis palmarum , fic in epiphania Domi-ni, vos fic fucceffores veilri, ficut in antedido (latuto plenius continetur, ftatutum ipfum in ecclefia veftra, fic i.i aliis locis vobis fubjeftis, publicari folemniter faciatis : tenorem nihilo-minus ftatuti ejufdem in libris ipfarum ecclefia-rum confcribi ad perpetuam rei memoriam fa-cientes . Datum in Joppe , anno Domini MCCLII. quarto Nonas Martii.

Item anna Damini MCCLIII. decimo quar-to Kalend. Julii . In fynodo ab eodem domi-no Hugone Nicofienfi archiepifcopo in Nico-fienfi ecclefia pubblicatr fuerunt infra (criptc dus conftitutioncs & pofica populo fequendai .

XXVIII. *Statut» dao Hngonis nrcbitpifcopi.*

i. Ne laicorum infolentia invalefeat , quae jam in tantam prorupit audaciam , ut pluries intran-

jntrantes Nicofienfem ecclefiam dum celebrantur Divina, vel fit aliqua exccutio ofticii pafturalis, publice conclamantes, przlato, facerdotibus, & aliis deficis ecclelizque miniftris, ipfique loco 6c Divino cultui, non modicas injunas imporrannt : ftatuimus, ut quicumque laicus aut clericus de exiero prz.i>dain Nicoiientem ecclefiam, iut uiiain quamcumque noftrx civitatis five diœcctis, >n qmbus cum pace cx quiete vota competit reddere, ac celebrari Divina, intrans, aliquid injuiiz importaverit przlato, facerdotibus, alulque iplaium eccletiarum clericis ac miniftris, teu ipfis locis aut Divino cultui, vel conclamationibus. /editionibus, aut tumultu, fuerit ufus ibidem; ipfo fado vinculum excommunicationis incurrat. Nos enim ipiuin, quicumque fuerit ille, cum omnibus fibi allidentibus, vel ad hoc dantibus auxilium „ coofibum, vel tavorem, audoritate Dei omnipotentis excommunicamus, & excoinmunicatum ulque ad iansiadionein condignam przcipinws publice nunciari, pœnas quas fecundum jura evilia tales incurrunt lu s judicibus relinquentes.

1. Non fine admiratione referimus, quod aliqui religioti, & uiinam non unincs, civitatis Nicofienlis, falcem m alienam mcllem minentes, parochianos Nicolienlis ccch-fiz, quz uni ca eft in civitate paiochi.tiis ecclefia Latinorum, pallim recipiunt ad Divina. Quos etfi non reprimit regula naturalis, videlicet, ut quod fibi fieri nolunt, non faciant aliis : faltem jura canonica ab hujufmoUi eos revocare deberent, quz prohibent alienos parochianos ad Divina recipi diebus Dominicis & *tellivis*, & ne in religiolorum coenobiis miffz publics, id eft publice celebremur, nec in fervorum Dei feceifibus & eorum receptaculis ulla popularis conventus occafio prxbeatur: quia eorum non expedit animabus. Nos amem volentes eorum providere faluti & etiam honeftati, & ne Nicofienfis ecclefia, diebus faltcm Dominicis & Fe-Divis, debito honore privetur, aut ficut tugurium in cucumerario relinquatur, ne hoc dc retero fiat dirtridius inhibemus.

XXIX. *Contra ufurarios.*

Sacrorum canonum conditores fummo ftudio uiqtie hodie vigilarunt extirpate ab agro Dommuo zuaniam ulurariz piavitatis, claris & apertis conftitutionibus ufurariorum peifidiz ac fraudibus obviâmes. Sed quia hominum vitiata natura prona eft ad malum, & temper ad fua fceleia pallianda formas novas properat inveni-re jam eo res devenit, ut publice ulmarii fiant contradus fub palliatione fimtilatz venditionis; dum is qui mutuo indiget pecunia, fit emptor pannorum, cetz, icnci, cujufcumque alterius rei, plo pretio longe majori, quam res tunc valeat, quam in continenti, quia pecunia nu morata indiget, vel venditori vel alii vendere comi<lliiur, pretio quo.: tunc valeat longe minori : ûcque dum is qui indiget fit emptor ac venditor, in utroque decipitur contractu, ut ad cum przter ultras qux ultia ftaiutum terminum, lub fido pœnz nomme curiunt, vix perveniat preni dimidium emptz ici, aut rei venditz liniulate. Crevit etiam in tantum fraushujufmodi, ut alioquin nulla res vendatur aut ematur, fed tantum verbalis fiat contradus, nominatis mercibus, qux nec videntur, nec «iam habentur, aut tiadumur. Compellitur etiam quandoque is, qui pecunia indiget, con'fiterife recepifle mutuo centum ,ft>lvenda ufquc *d talem diem fub poena : cum revera non uifi odogima receperit. Et alioquin coram perfona publica fit totius fumm* nominate traditio cum tamen ex pecunia debitor illi correcipiens pariem reftiiuat ex cordido. Et ur dicamus breviter, temper hic agitur ut folummodo tempus vendatur. Nos vero, prout ad dos pertinebat, volentes morbo tam peftifero obviare, qui quorumdam' faciente malitia ferpere coepit ut rancer in Cypro, & przfcriim in civitate Nicofienfi: jam dudum publice cOntfadus hujufmodi fieri nihilominus, * & fub pœna excommunicationis omnibus notariis, & aliis feripto. /.rewi™». ribqs, ne eos feriberent, atque militibus & aliis omnibus ne in contraâibus przdiâis, quos, ut vulgariter loquamur, barrattas appellant, fidejullores fe continuèrent aut debitores pro aliis. Similiter & mediatoribus, quos ienia'cs appel, lant, ne traâarent aut promoverent conventiones contraâuum przd'dorum. Ceterum curantes Babylonem, non eft curata : fiunt etenim & vigent fraudes hujufmodi ficut prius; propter quod compellimur contra peftem hanc manu inlurgere graviori. Quare inh-bemus diftride, ne de extero tales vel iimilcs in civitate ficdicecefi Nicofienfi fianr contradus; cos qui cpntrafecerint, five principales, five mediatores aut feriptores, feu fidcjmlores aut debitores, excommunicationis vinculo innodantes: nihilominus contraûus przdidos, ipfo jure nullos effe prouunciantes, ut nec agi nec excipi valeat ex eifdem; nec judex ecclcfiafticus, ctiamfi fe contrahentes ecclefiaftrcr jurifdidioni fubjiciant, aut jurent, ex cildem audiat conquerentes aut excipientes, aut judex etiam fzcularis.

Edita eft & recitata publice hzc conftitutio, in ecclefia fandr Sophiz, populo poft icimonem, a reverendo paire dom. Hugone Dei gratia Nicofienfi arch'epifcopo, ann. Domini MCCLV1I. prid. Kal. Odobr.

XXX. *Contra avaritiam clericorum.*

Ad reprimendam avaritiam miniftrorum ecclefiz, tam feriptura Divina, quam facrorum canonum mftituta, attentius vigilarunt. *Scientes quod a minore ufque ad tnajorcm omnes avaritia findebant ; a propheta ujfyee ad facerdotcm cundh faciebant dolum, curantes contritionem populi cum ignominia, & dicentes, pax, pax, cum tamen non effet pax. Sed* heu! ex medicina invaluit morbus, ut rede dicatur : *Lex fabintravit, ut abundaret deliUum.* Jtrtm e Rom. Ln tantum enim in noftris ecdefiis invaluit ifta peftis, ut rediflime de iis dicatur; *Omne caput languidum, (7 omne cor maerens : a planta pedis ufquc ad verti cem, non efl in eo fanitas : vulnus, & livor, & plaga tumenr, non efi circumligata, nec curamedicamine, neque fota oleo. Curavimus* enim *Babylonem, & non eft curata*: quin potius ipfius plaga fada eft defperata. perem. ti- Ecce enim, quod de noftris fubditiscum cordis amaritudine referimus, jam adeo devenere effrontes, ut etiam i» loco & de loco facro morfuii,,erl quiz cdcbrentur, oblationes dc manu laicorwn iptas ad altare deferentium, in confpedu populi, rapaces lupi non recipiunt, fed rapiunt impudenter, non verentes crimen facrilegii incurrere fic aperte. Cumque ad domum «lieottM detundi cum cruce pioceifio debeat proficifci «ot illuc, non *pri,pler Deum,* aut devotionem

aliquam, fed propter candelas, cruces undique deferuntur, quod laici* non fulficiuot deferentium extinguere fitim, nec poiTunt eorum moleffias tolerare ingerentium fe tam ardenter , ut eos quafi opprimant & (eipfos , ut etiam , quod eft horribile audita, przter eôrum clamores validos, crucesipfz ad invicem collidantur.

Qjlidam etiam presbyteri , fiç*-alii clerici ', dum dc(un<fto commriflarit, feu exeeutores-fuerint cum fociis , aut foli : qua committuntur eifdem, infideliter diftribuunt , negligentçr aut nullo modo requirunt : quodque pcllimum eft, aliquando retinent fibi ipfis . Nos autem etii prxdiftorum incurabiles zftimemus exceflus : nihilominus tamen fi forte poffimus proficere pœnz metu volumus experiri : ftatuentes, ut quicumque presbyter, vel clericus, in noftra diœcefi, in ecclefia ,aut coemeterio, Circa res oblationi deputatas violentiam aliquam commiferit, przter crimen facrilegii, quod ipfum ex hoc incurrere declaramus , tribus menfibus ab officio & beneficio , ipfo faâo , fufpenlionis pœnam incurrat ;& qutxl fic abftulit , in duplum reftituere teneatur.Cum autem proceflio petita fuerit , ut ad domum est defundi : omnibus laicis diftride inhibemus, ne pro aliquibus crucibus , ut ica loquamùr, alicui tradant aliquid , nifi duobus presbyteris aififiis ecclefix noftrz , quibus volumus ea quz confueta funt dari: ita tamen, quod nominatim exprimant quot crucibus, & pro quibus etiam dant. Inhibemus etiam , aliquid pro aliqua cruce dari , cum qua non venerint clericus & facerdos : qui nihilominus funus profequatur cum fua cruce,ulque ad locum ubi fuerit tumulandum. Expletis vero exequiis, duo przdiâi aCGfii reddant fideliter ea que acceperunt tradenda : ita quod de hoc nullum fcandalum oriatur. Ad hzc inhibemus quibufçumque commiflariis , feu exeeutoribus, presbyteris, aut clericis noftrz diœcefis , ne corpore tradito fepulturx, de commiffaria feu executiooe, fine noftra fcientia vel lucceiTorum noftrorum , *fe* in aliquo intromittant. Hzc autem non ex eo dicimus , quod inde velimus aliquid, nifi folum obviare malitiis, & ut fidelius ac celerius pareatur voluntatibus defundorum.

Lata & recitata in icriptis in palatio archiepifcopali , a reverendo pane domino Hugene Dei gratia Nicofienfi archiepikopo , przfentibus dominis, Guillelmo archidiacono , & Roberto cantore Nicofienfi, & univerfo clero civitatis ejufdem, anno Domini MCCLI1I. die nono intrante Januario.

Editio concilii generalis ad didam conftitutionem celebrati per reverendum patrem dominum patrem Heliam , Dei gratia archiepticopum Nicofienfem : quod fi quis contrarium fecerit, ipfo faâo fententiam excommunicationis incurrat; ad hoc ut commiffariorum malitiis obvietur , Se celerius impicantur decedentium Voluntates.

XXXI. *De alffifiorum officûs*

Statuimus ur affifius,qui de aliquo iibiafcrtpto defectum fecerit, in tribus denariis pro vice qualibet puniatur. Allifius vero anteadferiptus , qui in diebus novem ledionum , Matutinis , maiori MiiTx , vel Vefperis defuerit , pœna fimili puniatur . Item Affifius ndh adferiptus , ii in diebus profeftis , Matutinis ,

A majori MiiTx, vel Vefperis defuerit, in diioblis denariis puniatur · Similiter pro fingulis alii» horis minoribus, pneter quam pro una, in duobus denariis puniantur . Cujus pœnz . medietatem pcrcipiàt , qui defeâus feripferit, fic aliam habeat qui fupplebit defeâum. Item leda epiftola jnajoris Miflse, nullus intret chorum . Itepj nullus de choro flet prope ecclefiam , vel intret o^m, dum cantatur in choro, in fuohabitu fxculari. Item illi qui folummodo intrant chorum , cum aliquid ibidem dandum fuerit , tunc non recipiantur ibidem . Item Affifius, qui defeâum fecerit, die faifti defeâus, vel laltem in craftinum, proponat fit oftendaç excuiationem , fi quam habet legitimam : alioquin uullatents ulterius audiatur.

B

XXXI1. *Conftitutio de haris office Divini .*

In nomine Domini, amen. Anno Domini* MCCLV. die decima intrantis mentis Januarii., Cum nos Hugo miferatione divina Ni'ofienfis archicpifcopus , noftram ecclefiam viiitantes , invenerimus ipiam & ipfius pertonas in pluribus reformatione ac corrc&ione indigere : volentes fuper hoc providere , prout pertinet ad officium noftrum , in primis quia invenimus quod clerici ecclefix , officium beatz virginis & fervitium defundorum quafi omnino negligunt, cum pixdida fiunt non intrantes chorum , vel fi ibi

C fuerint , exeuntes : przcipimus eis diftride in virtute obedicutiz, ut hoc de cztero corrigant fit emendent, ad prædiâa fervitia veniendo. *if* in choro, quoufque finita fuerint , permanendo . Si quis autem hujus praecepti noftri tranfgreflor fuerit, pro certo teneat , quod fi ad no» perveneril , non pertranfibit impune . Et hoc idem przcipirniis de hora prima, ad quam pauciffimi veniunt aut confueverunt venire. Horam autem completorii inter canonicas reputantes . volumus & mandamus, ut quicumque de extero eidem horz defuerit, feribatur in defeduin, fic contra eum exigatur pœna, prout de horis aliis eft ftatutum. Quia vero invenimus , quod aliqui, dum funt in choro, rixantur, clamant, ftrepitum fac.unt , fic ad invicem colloquuntur in contemptum Dei, fic cultus Divini turbationem : hujufmodi de cztero fieri prohibemus , przdicentes <ei quem invenerimus tranfgreflbrem , quod pœna docebit , quam gravis fit exceflus turbatio Ditinorum.

CONSTITUTIO INSTRUENS GRAECOS & altos, per diverfa capitula, ut infra.

eftUc v,A iA;{ .o*· Ctlnu» , «<·!·>

Ecce ifti de longe venient: & ecce ilii ab aqui lone àr mari: & ifti de tefra auftrah . Leva circuitu oculos tuos, vide: omnes ifti congregati inar cepisu· *funt, venerunt tibi . Uivo ego dicit Dominar : qu>a omnibus bis velut ornamento veftieris:& circum dabis eos tunquam fponfa .* In Ifaia 49. verba finit r/zw Dei Patris ad Filium ,vel ad ecclefiam, de diverfis mundi partibus , linguis fit ritibus , in^T'*» /<- unitate fidei congregandam, ne fe videlicet o ^uennb»· I blivioni reputet traditam, confolamis eamdem. ft·· isunde ibidftn aliquantulum fupra dixit Sion, id eft .ecclefia *: Dereliquit me Dominus ,& DominusIM oblitus eft mei :* fic refpondet ei Dominus: *Num· quid pote/i oblivifei mulier infantem fuum,utnon mifereaturfilio uterifui ? etfi illa oblita fuerit, ego tamen non oblivifear tui . Ecce in manibus meis defcripfi fe,* dicit Jefus ad ecclefiam, cum fuerint cruci affixz ; non poflum ergo cui oblivilci, ficut

nec id quod in manibus habetur: quia videtur frequenter. Unde fubditur: Mrri *tui*, id eft, àpoftolift alii pntlati qui te muniunt, cara aw *furet.* Sed timendum valde quod fequitur : Faneruut firuHorer *tui, deffrueutor te*, ieu , mali praelati qui te conftruere debebant : quia ad conftruendum te funt potiti , fic te deftruunt , fic ditfipant prava vite exemplo , fic *daftriurt venir oc peregrmit* ur ait apoftoiusadHebr.iJ. videlicet fideles ab unitate ecclefie ieparantes , docentes cos raditiones hominumfic non Dei, fit contra legem De' fuos perverios ritus , fic juftitias etiam ftatuentes. Dominus ergo non oblivifcitur fux ecclefia : fed eam deftruunt, fit quafi derelinquere faciunt, fic in oblivionem venire, qui eam rdipeare tenentur . Alloquitur autem Dominus faam ecclefiam de diverfis mundi partibus, linguis, fic ritibus, fic *ex omni «atione qua jub calo efl :w* in acbbusapoftolorum legittu , congregandam : dicens et. *Ecce ifti de longe venient* : ipiam monens ad fidei unitatem: ficut *etenititudinie credentium*, quamquam diverfarom nationum , *fit cor* «nanr èT anu aiuwa , ut in aftibus apoftolorum habetur *: tf* M» *fit diftin&to Judai v fraci*, ut legitur ad Romanos io. nec una natio dicat: £go *fum Pauli; oho*, ege *jam Cbrifti;* ut fic dividatur Chriftus: ut legitur ad Corinthios i. & inter fideles fchilmata fiant , fic efficiantur aliqui pejores militibus crucifixoiibus Chrifti, qut Domini tunicam inconfutilem fcindere noluerunt. Non igitur infultet in ecclefia Dei Grxcus Latino, vel e contra: fed pari voto, unquam veri adoratores, glorificent patrem communem omnium, qui in cxlis eft, qui *vult oerruee bomiteet jalvot fieri ad oguittonem fui venire*, ut legitur ad Timotheum: fic qui audit, dicat veni, cuilibet indiftinfte, ne cum Pharifxo pereat exteros afpernante, fic fe non effe ficut exteri homines exiftimante. *-Afifitt itaque regina*, id eftfanâaecclefia , ereda per fpem , non curva per umorem , fit prompta ad ferviendum,adex/rHDri, fro in penioribus bonis xternis , 'am in fpe , licet non adhuc in re. Adiftit autem non nuda, ied *r» veft/tu*, id eft, in connexu fic ornatu virMitum,· ' *iterato* per lapientiam, qux eft xternorum contemplatio, fic prxguftatio: *deaurato*, per aurum enim intelligitur illa fapientia , qua fapiunt nobis sterna. Vel afliflit in veftitudeaurato , id eft , in operibus caritatis . Opera enim veftimenta dicuntur in Apocalypfi : *Beatur qui vigilat, (J cuftodit veflimento fua , ne nudur ambulet.* Per aurum vero intelligitur caritas , qux optima eft inter virtutes, ficut aurum inter metalla · Hxc autem regina , id eft ecclefia, eft *circumdata varietate* multiplici, videlicet liguarutn. Idem loquebantur variis linguis apoftoli. Item varietate diveriarum confuetudioum, qux non funt contra fidem , aut contra bonos mores. Nil enim, ut facri canones atteftantur, officit in ecclefia Dei confaetudodiverfa inejufdem fidei unitate. Virtutum etiam varietate hxc regina ornatur: quia, ut ait apoftolur, *Stella differt a ftella rn claritate.* Item varietate perfonarum diveriarum /acierum , five diverforum officiorum . Unde apoftolus : *Quofanm dedit opeftolor, quefdnm prophetet, alter vero evaugtltfiar, afiar autem uafioret atque doSorer* . Qlix omnia ad laudem hujus reginx, five ecclefix, non eft dubiam pertinere. Quibbs omnibus varietatibus vdut ornamento veftitur ; eafque , ut diftum eft , fibi quafi fponfa circumdat·

Hxc & multa alia confiderantes nos Raphamiferatiouc DivinaNkofienfisarchkptfcopas, quia circa nationum Gneeoram & Syrorum regni Cypri, quorum curam licet immeriti tenemur gerere ex fqfceptx oflkio dignitatis, tum ignorantia, tum *iimplicitite*, & quod eft deterius, eorum qui eos inftruere tenebantur facicn. te metitis, multa quae divifionem fapiunt ab ccclefisB unitate, & aux nutriunt pericula animarum plurima, inolcvifle invenimus: ne fanguis eorum de noftris manibus requiratur,ft videntes venire contra gregem , * noftrum gladium, non infonuerimus buccina, cum fimus in fpecula conftituti: convocatis, ' ite. cogitavi, mus prout poftumus contra morbos hujufmodi remedium adhibere. Scribentes aliqua breviter circa hxc, & ea tam Grxcis epiicopis, quam efibros, * fit aliis regni prxdidi Grxcis clericis, in Grxca littera feripra tradentes , quorum tenorem interius duximus annotandum.

1. *Quatuor eptfcopi Gruet flent in Cypro reHili, tf quod fit eorum qfficr· —* I c'

In primis volumus & mandamus epiicopis Grxcis, ut diligenter confiderent, quod fit eorum officium-- & caufam quare, cum Latini epifeopi lint per Romanam Ecclefiam in Cypri infula ordinati, ipfi in eadem infula fint tolerati.* ut & ea ad qux tenentur, fecurius & diligentius çxequaniur ; & illa qux ad ipfos non pertineor, non uiurpent . Qux duo habentur in concilio generali. cujus verba funt hxc · Quia „ in plerifque partibus , intra eamdem civitatem „ atque diorcefim permixti funt populi diverfa„ rum linguarum, habentes fubuna fide varios „ ritus fit mores: diftrifte percipimus,ut por „ tifices huiufmodi, civitati five diœccfi provi„ deant viros idoneos,qui fecundum diverfita„ tem rituum & linguarum, Divina officia illis „ celebrent, & ecclefiaftica facramenta mini„ firent : inftruendo eos verbo pariter&exem„ pio. Prohibemus autem omnino,ne unaea„ demque civitas five diœcefis, diverfos ponti„ fices habeat, tamquam unum corpus diverfa" „ capita, quafi monftrum : fed fi propter prac/criptas caufas urgens neceffitas poflulaverit, „ pontifex loci catholicum prxfulem nationi„ bus illis conformem provida deliberatione con„ ftituat fibi vicarium in prediftis, qui ei per „ omnia fit obediens & fubjeâus. Unde fi quis „ aliter fe ingeflerit, excommunicationis/e no„ verit mucrone percuflum : &, fi nec fic refi„ puerit, ab omni tninifterio ecdefiaftico de„ ponendum, adhibito, fi neccfte fuerit, brachio „ fxculari ad tantam infolentiam repellendam. „ Grca hoc, falvum moderamen (edis apoftoli„ cx poft iecutum. “ Ex prxdifta conflitutione liquido patet, quod fit epifeoporumGraecorum officium, fub illis, quorum fum obfequio deputati, Divina officia celebrare, & miniftrare ecclefiaftka facramenta, eofque inftruere verbo pariter, & exemplo .' & quae fit caufa quart fint inftituti, fcilicet urgens neceffitas io prxiiftis ' Patet etiam, a quibus fint inftituendi, quia videlicet a pontifice loci Illius qui * talik*r fe ingeflerir ad prasdiâa. Monemus igitur ac requirimus Grçcûa epifcopo», & eos fub interminatione Divini judicii atteftamu-, ur voa, quorum funt obfequio depurati , fecundum fibi a Deo *truditom fcientiam, ut diänm eft,* verbo pariter & exemplo*; 6c vivendo , ut Chrifti fideles videntes cocum bona opera , glorificent , juxta verbum Chrifti, qui in coelis eft, Deum

Margin notes: ûetr. i]. — O3. ·. 43. — I. 71 — 4ftc. if. — Cer. — * Lett. K. ftium flab um · H. — fufrat^aeir f*>. * O» ftrtt clerici ali- V." di3> Hefy — Hic (liquid &eft. — * Deefi «d' juveai.

> F>rr.«v- C«i t grtgw •kacaanr, t* »· Per. S- ,· β.

Pattern, fle ut eorum compar^Îtiobr * orteriAfic Graxi dicantur, Cent beatus Petrus^Jefu Chrifti vicarius atteftatur. Et ut eifdem frequenter Dei verbum proponant, oftendendo ipfis, a quibats abflincre debeant, & qualia agere ; que fint mortalia peccata, & quam fit mortalis perna crudelis, quantaque bona per mortale peccatum perdantur. Doceant etiam cos fuper obfervatione mandatorum, five decem praeceptorum decalogi : que videlicet fint illa, & quod fine illis non eft falus. Ait enim Chriftus in cvangelio de eifdem, cuidam : *Hoc fac tf vivet* · Item , *fi vit ed vitam ingredi, ferve mandete* . De fornicatione autem, quam folutus cum folura committit, quin fit mortale peccatum, non eft aliquatenus ambigendum: cum B tam fornicarios, quam adulteros, a regno Dei «poftolus aderat alienos: ûcut Dominus papa determinavit.

S. *Qmd fertum fit danmahiie, dT <feod refiitetio fieri deoeat.*

Furtum quoque efle damnabile eis often, lant. Scriptum quippe eft , non furaberis ; non enim remittitur peccatum, nifi reftituatur ablatum, fi tamen reddi poteft. In quo Greet quafi communiter dicuntur peccare, & in quo etiam errore eorum confeflorcs cos dicuntur fovere, pro iurto nullam vel modicam poenitentiam imponentes, nec furibus reftitutionem aliquamC injungentes.

J. *Qnod funt feptem Sacraminiλ* .

Inftruant infuper -os fopet ecclcbafticis facramentis, oftendentes *eis* qux fint: videlicet, Baptifmus, Confirmatur jn fronte cum chrifmate per epifeopum, Euchariftia , Pœnitcntia, Ordo, fle Extrema undio per faccrdotem de oleo fando, fle Matrimonium. Denuncient et iam ^is, quod qui aliter de his C-ptcm (aeramentis *len*tit, quam Romana ecclefia docet & fervat , eft hxrcticus judicandus , ^rout conftitutto Dotium papst dicit

4. *De Bapt.fmo.*

Inftruant itaque facerdotes vel alios, dumiq neceilitate baptizant , fervare in baptilmo verborum formam, a Jelu Chrifto fit lardis patribus inftitutam: fit ut (ciant, quod in baptilmo fit remiflio omnium peccatorum : fic ut omnino caveant, ne pueri fine baptiimo decedant. Qui enim 10 hoc négligentes fuci mt aut remifti, graviflline delinquunt, fic iunt acerrima pernitentia corrigendi. Pnecipimus etiam eis, ut facerdotes inftruant, quod m undionibus qux circa baptdmum fuerint, morem Romane ecciefic teneant fic oblcrvent : videlicet, ut antequam puer baptizetur inungat eum (a- E cerdos oleo fando cum pollic.. crucem laciens imci (capulas fit in pedore.

5. *De Confirmatione.*

Poftea vero puer reprxfentatur epifeopo vel archiepifcopo, ab eodem confirmandus m fronte chrifmate cruce fafta, quia de his undionibus fecimus rationem. Volumus fic precipimus, quod quilibet epifeopus Grxcus, quolibet anno in die ccrnc Domini, in civitate iu qua eft Latinus Epifeopus, chufma conficiat batfao» oleo olivarum.- *fimiliter* faciat oleam fandum per fe, fle oleum infirmorum per fe dc oleo tantummodo olivarum : qu* omnia per cotum annum diligenter confervent in locis m* tifllmis atque mundis, taliter ut ad ca contredanda manus temeraria extendere fe γλπ poffit. Quibus inter presbyteros diftributis utantur , tam in Baptiuno, quam in Confirmatione, fle Extrema etiam unâionc. De quibus ti anno finito aliquid fuperfuent, eadem die everse qua nova conficiuntur, vetera comburantur, ipfocum pulveribus in facranum reconditis fic projedis. Ad quae facienda, ii in libris fills formas non habent (criptas, fecundum quas premifla fieri ftatuuntur : volumus , ut casdepontihcalibus nolitis accipiant, fle habeant penes iplos. Aliam autem, vel alio modo unftionem nolumus fieri dc extero citra puerum bapiizandum, vel etiam baptizatum . Indecens enim eft. totum puerum inungi, tam per presbyterum , quam per laicos : fle fupcrftitiofum ac (pneroftim, fle qtpod nulli innititur rationi . Et hoc etiam nuper Dominus papa inter alia praecepit eifdem, quod fi non habeant circa hu;t>(modi dodrinam , five Romanx ccclefie oblcrvantias , eas a nobis non differant poilu la re .

d. *De Jincbanfiia.*

Admoneant etiam ipfos circa Euchariftic facramentum, quod five in fermento live azymo pane conficiant, dummodo per faccrdotem fiat fecundum ccclelix formam , non refert, cum Dominus papa dicat: dummodo credanr, quod utroque modo eft verum corpus Chrifti, quod de beata Virgine traxit , fine quo non eft talus, fle per quod falvati fle liberati fumus; fic quod qui manducat digne, ut ip(e Chriftus ah, habet vitam xternam .· ideoque a Chrifti fidelibus haberi debet in omni reverentia fic honore. Quapropter diftride prxeipiant, tam clericis, quam laicis , ut cum ad infirmos Euchariftia portatur, prefentes dedant genua , fic eidem reverenter inclinent , dicentes hxc verba , Dqux eos doceri volumus: Ave falus mundi, caro munda , caro fanda , caro immaculata , verus Deus , verus homo .

Epifcopis autem injungimus , ut ipfi unium hoc facramcntum Confirmationis conferant , ptout etiam Dominus papa determinavit.

Duinim papx etiam cina Euchanftiam dclerminauon.-m eis prxeipimus obfervare, qui ait. Sed Eucharilltam in die cq-nx Domrni confecratam, ufque ad annum, prxtextu in-, hrmorum, ut de illa videlicet ipfos communicent , non refervent. Licet tamen eis, pro infirmis ipfis corpus Chrifti conficere, ac per 15 dies, & non longioris temper s (patio , confervere, ne per diutinam ipfius *rciervanooem,* alteratis forfitan fpeciebus, reddatur minus habile ad fumendum, licet ejus veritas fic efficacia femper eadem omnino remaneat · nec ul'a unquam diuturnitate, feu mobilitate temporis, evanefeat. Et ut quablxt die maxime inQuadragefima , quilibet parochtalis tacerdus Miilam cantet integram , fecundum morem fandi Bafilii, fic fandi Joannis b ofaurei , nifi fuerit legitime impeditus. In diebus ver-, in nuibus opera fiunt (ervilia, mane cahtent presbyteri Midas fuas : nullus tamen facerJos Millam cantare prxiumat, nifipcius cantaverit aut uixerit Matutinas. Examinentur etiam piotnctcri cu-

Ih ,, chrjwsiH·

circa Divinum ofteium diligenter: quia ut io-lelleximus a fida dignis presbyteri*, Gneci communiter parum aut uibil feram de horis canonicis, dt maxime matutinis : & quod periculofius eft, neiciunt etiam, ut dicitur, Milia* fuas. Volumus etiam dt pnecipimus, ut quilibet facerdoc, qui poteft, calicem habeat aureum vel argenteum, vel faltem ftanneum, ad conficiendum corpus Chrifti, honorabilem & decentem; calicibus ligneis aut terreis penitus derelictis. Corporalia vero lioea decentia dt munda, ac pallas altaris habeant, & alia iacerdotalia indumenta.* tela etiam linea alba & munda tergant calicem interius'& exterius, fimiliter & involvant. Mulieres vero ad altaris fervitium non admittant.

7· *De Panitenha .*

Qtua vero circa poenitentiz (aeramentum nationem Grzcotum & Syriorum in pluribus inordinate invenimus (e habere ; videlicet, quod aliqui numquam, aut rariftime confitentur,- item nec proprio facerdoti ; item & quod aliqui * obedientes Romanae & Nicofienfi ecclefis evitante* , inobedientes dt de bzrefi notato* ii* bi eligunt confeflbres, quos non eft dubium cum eiidem infectos elle hatretic* pravitate ; dt quia contingit interdum, quod facerdotes infirmis vel non confcflis , vel confcflis fimilibus, vel dubitantes an fint conietTi, praebent Euchariftir (aeramentum : circa hoc volentes apponere remedium falutare . ftatuimus , ut quolibet anno, circa initium QuadrageGma , in qualibet parochia legatur & exponatur populo conftitutio concilii generalis ; cujus tenor talis eft .

»1 tffr.obedire H.

Cnn<- 1 arer. IV. ,. ,,.

,, Omnis utriuique (cius fidelis, poftquam ad
,, annos diferetioni* pervenerit, omnia fua io-
,, lus peccata (ahem (emel in anno fideliter
,, confiteatur proprio facerdoti , & injun&atn
,, fibi pcenitentiam propriis viribus ftudeat ad-
,, implere, (uicipiens reverenter ad minus in
,, Paicha Euchariftiz (aeramentum: nifi forte
,, de proprii iacerdotis confilio, ob aliquam ra-
,, tionabikm caufam, ad tempus ab ejus per-
,, ceptione duxerit abftinendum. Alioquin &
M vivens ab jngreflu ecclefiz arceatur, & mo
,, riens chnftiana careat fepultura. [Unde hoc
,, falutare ftatutum frequenter in ecclefiis pu-
,, blicetur, ue quiiquam ex ignorantiz cscita-
,, te velamen exculationis aftumat. Si quis au-
,, tem alieno facerdoti voluerit jufta de caufa
,, tua confiteri peccata, licentiam prius poftu-
,, let, & obtineat a proprio facerdotc , cum a-
,, liter ipte illum non poflit abfolverc vel liga-
,, re. Sacerdos autem fit diferetus & cautus,
,, ut more periti medici, fuperinfundat vinum
,, & oleum vulneribus fauciati, diligenter in-
,, quiiens, & peccatoris circumftamias, &pec-
,, cati, quibus prudenter intelligat quale debeat
,, ei przbere confilhsn, & cujufmodi remedium
,, adhibere , diverfis experimentis utendo ad
,, falvandum zgrotum. Caveat autem omnino,
,, ne verbo aut figno, aut alio quovis modo,
,, aliquatenus prodat peccatorem: fed fi pru-
,, dentiori confilio indiguerit, illud abfque ul-
,, la expreftione perfooz caute requirat, quo-
,, niam qui peccatum in pcenitentiali judicio
,, fibi detedum przfumptent revelare, non fo-
,, him a facerdotali officio deponendum decer-
,, nimus, verum etiam ad agendam pœnitco-

A,, tiam perpetuam in ar&tm tnceafterium de-
,, trudendum.

Quam conftitutiooana tam ab epicopis, quam - presbyteris * «fibros, magiftris, cappellanis, & laicif, Graecis & Syriis, fub poena exeam» numicationb prascipimua inviolabiliter obfervari . Adjicientes» quod nullus iacerdos alicui infirmo det Euchariftiam, & alia ecclefiaftica (aeramenta, niG ei vonftitarit, quod confeffiu fuerit alicui facerdoti, qui ad hoc poteftatem habuerit. Qui autem contra fecerit, noftra arbitrio acrius punietur. Inhibentes fub eadem poena omnibus monachis dt presbyteris Graecis, ac Syriis, ne aliquo modo coofeffiones audiant, & tam clericis quam laicis, ne aliquibus con> B fiteantur, niG iis qui nobis in noftra civitate & dfaecefi ad audiendas confefliones fuerint deputati . Si quis vero contra hoc feceritvel feme] in anno, ad hoc deputato, titdiéhun eft, facerdoti conieftus non fuerit, & vivens ab tngreffu ecclefiz arceatur, & moriens chriftiana careat fepultura.

S. *animarum medicus, antequam corporans , advocetur.*

Et cum corporalis infirmitas fzpe proveniat cx peccaro, dicente Domino languido quem fani verat ; *Kade & amplius noli peccare, ne deteries tibi contingat :* moneantur fideles , Ut fttC tim in principio infirmitatis, donec infirmus compos eft mentis, advocent medicum animarum, videlicet confefiorem , fle faâa confeflione integre de peccatis, recipiat infirmus *Fu.* chanftiz (aeramentum : ac demum , fi opus fuerit, advocetur medicus corporalis, fie ft neceffe fuerit, ipfum infirmum ungat oleo quod dicitur infirmorum, omni aliaundionc penitus interdira.

Ibiil c. , y,AM. j.

9. *Quod facerdot ad infirmum vocatus cito vada/ ; & laid ipfa» advocent tempeflive.*

Vocatus autem iacerdos ad infirmum, fine mora vadat ad eum.* quia C propter ejus mo-D ram aut defedum aliquid finiftrum contingat, graviifime punietur. Moneantur etiam laici , ut tempeftive de die videlicet, & antequam multum gravetur infirmus, facerdotem requirant : ne eonitr culpa infirmus fine confeftione aut viatici perceptione decedat.* quia qui in hoc culpabilis fuerit, graviflûne peccat , & acrius punietur. Adjicimus tamen, quod fi medicus prius ad infirmum vocatus fuerit, inducere debear & teneatur infirmum, quod ante omnia advocer proprium facerdotem. cui fua confiteatur peccata , fub excommunicationis pœna.

10. *MI ad umdicinam [amendant, ftod i» periculum vertat animarum : mc arntdam ad fatilegos, vel divinos, nec ad medaegm i», fidelem.*

E Cum autem anima fit multo pertiofior corpore, fub interminatione anathematis prohibetur, ne quis pro corporali falute aliquid infirmo fuadeat, quod in periculum anime convertatur. Unde qui Chriftianus videri & eflë voluerit, (ortilegos fugiat & divinos, ne efiê de fcbola diaboli comprobetur. Prohibemus etiam diftride, ne quis Œriflianus, (anus aut infirmus , medicum advocet infidelem, Judamm

fcili-

fcilicet Mat Saracenum; *M* nec ab eo, vd de epa confilio,medicinam alluam recipiat:quia hoc pia eoofideratione m faerts canonibus pro. hibetur. Nam ex hoc contingit , noftram fidem haberi defpe&ui, cum ipfi Jtadxi vel Saraceni m hujufmodi Chriftianorum uti minifterio dedignentur, flt reputent propter hoc of·

II. ;Qmnmmî · *ft babtet ftttrdu ta cttftfit-*

Confeffores etiam diligenter ac benigne audiant peccatores, infundentes , ut diâum eft , vinum & oleum vulneribus fauciati ; hinc perterrentes , hinc per fpem Cc venic fiduciam erigentes: quam graviter deliquerint , quantamque poenam incurrerint , quantaque bona perdiderint, quantumque Deum offenderint , ipfis di(cretione debita oftendentes : & inveftigantes caute , ut diâum eft , de circumftan*tiii aggravantibus* culpas, loco videlicet & tempore , frequentia, ftudio , & perfonis ; & ne aliquo modo, ut fupra diâum eft , confeflionem revelent, omni diligentia praecaventes : alioquin pœnam prauliâam poterunt non immerito formidare.

it. *Dt Pnmittntia*

Qui etiam latistaaiones injungant peccatoribus ucundum qualitatem deliciorum & quantitatem, prout decuerit : & noù inunâio quedam folummodo injungatur , ad inftar imperiti medici, qui uno collyiio, omnium oculos vult curare: prout etiam Dominus papa determinavit. Confeflorcs autem , pro fimonia ,furto, fic ufuiis, pro damnabili & mortali pecca- • *f.* ace talea. eo teneantur injungere poenitentias.' qui * tales peccatores abiolvant nifi reftitutionem promittant , fi habeant , vel cum habuerint , unde reddant. Pio fimplici vero fornicatione , tanquam pro mortali & damnabili , peccatoribus injungant poenitentiam falutarem. Et ut tollatur quidam abnius , qui invaluit baâenus in populo antedido, quod videlicet conjugato fa- * cerdo tt vel * Latinus confitentur : volumus eis **- ad memoriam revocare, vel potius ad eorum notitiam devenire, qualiter nuper Dominus papa circa hoc duxerit ftatuendum: ait enim: „ Sacerdotes quoque conjugati , & alii, quibus ,, parochiarum cura , vel ecclefiarum parochia- ,, lium regimen , per epifeopos fuos comtnitti- „ lur , licite ac libere poffint parochianorum ,, fuorum confcftiones audire , ipfifque pceni- „ ten11ara injungere pro peccatis. “

13. *Dt ftcrttaealo Orittui.*

Ad hzc volumus,Atdiftride przcipimus epifeopis Greets predidis , ut ordines conferant E prout Dominus papa eis mandavit, cujus verba font **hzc**„ Ad hoc volumus dt exprefle prz- „ cipimus, quod epifcopi Greet feptem ordi- „ nes, fecundum morem Ecclefiz Roraanz, de ,, estera conferant : cum huc ufque tres de mi- „ noribus circa ordinandos ncglextfte, vel prs- ,, termififle dicamur . ° Septem vero ordines funt ii : boftiarius , Irdor , exureifta , acolytus , fubdiacooos, diaconus, dt presbyter : quos fequitur ordo epticopalis . Itet* in ordinatione presbyteri, dt epifcopi coniecratione , utantur oleo Ac chrifmate fecundum formam ia noftris A libris epifcopaltbus ordinatam-Qood fi formam non habent, quam fervat Roman* tcelefia : votenus m camdem a nobis poftulent , obtineant , & observent obtentam . Item fciendum quod in compofitiooe inita fic habetur : „St ali- M quit, fine licentia Latini epifcopi & domini „ temporalia, a Greco eptfcopo in regno Cy- „ pri (e fecerit ordinari: Grçcus epilcopui, qui p taliter eum promovit iu regno , ab officio *, confetondi ordines a Latino epifcopo fufpendatur: & taliter ordinatus , ad cooiuetutn „ Domini fui fervidum reducatur. “Item przcipimus eifdem epifeopis , ut facerdot ibus injungant, quatenus juxta verbum apoftolt Jacobi, & domini papae mandatum, infirmis extre- B mam conferant unâionem.

14· *Dr Mitrimontt.*

Doceantur praeterea tam clericj. quam laid, ut circa matrimonia contrahenda credant & obiervent ea, quz dominus papa fuper lus ordinavit , cujus verba funt haec : „ Qpia vero ,, fecundum Apoftolum , multer mortuo viro „ ab ipfius eft lege foluta , A nubendi cui vult ,, in domino liberam habet facultatem, fecun- ,, das & tertias , ac ulteriores etiam nuptias ,, Graeci non reprehendant aliquatenus , nec „ condemnent i fed potrds illas approbent inter „ perfooas, quz alias licite ad mvtccr.i matri- C„ monto jungi poffunt. Secundo tamen nuben- „ tes , presbyteri nullatenus benedicant . Et „ quoniam apud eos confueverunt contrahi ma- „ trimonia inter perionas contingentes fe, jux* „ ta eorum computationem, oâavo gradu, qui „ fecundum computationem & diftindiooem „ graduum, quam nos facimus, apud nos qttar- „ tus habetut : ne id przfumatur deinceps,fir- „ miter prohibemus, diftri&e przcipientes, ut „ cum in ulterioribus gradibus licite matritno- „ nia contrahantur , in przdiâo quarto con- „ Gnguioitatis vel affinitatis gradu copulari „ ulterius non przfumant : ftatutum in hoc „ generalis concilii obfervantes . Illos tamen , „ qui jam in gradu hujufmodi contraxerint , D„ difpenfative permittimus in fic contradoma- „ trimonio remanere. “ Dum vero inter homines przdiâarum nationum matrimonia fuerint contrahenda, banna five bannos fieri volumus in ecdefiis, fecundum quod ecclefia Romana przcipit & obfervat ecclefia Latinorum : cum eadem fit ratio prohibitionis, ne aliter matrimonia contrahantur apud Latinos dt Grrcos . Qui vero clandeftina matrimonia contrahunt , aut confilium vel auxilium ad hoc praebent , fecundum confuetudinem ecclefiarum regni Cypri excommunicationis fe noverint vinculo innodatos ; fimiliter dc faccrdos qui clandeftinum matrimonium celebrat, millam cantat, aurbenediâiooem, immo verius makdiâiooem fecerit, vinculum excommunicationis incurrit, prefer graviffimam aliam pcenam , qua nihilominus punietur.

15. *fiat ij>ft jttrt fxcMmnmitati , tJ γηΛ talti frtqataltr draaacitatar·*

Denuncicntur etiam frequenter excommunicati ipfo jure omnes hzretici, quocumque nomine cenfeantur ,Ac quod haeretici funt omnes, qui de facramentis ecclefiz aliter credunt aut praedicant, quam ccckfia Romana prxdicat dt obfavat; & qui Romanam ecdefiam non credunt

: dunt efle ootthun ecdefiarwn caput , atque A magiftram , ac dominum papam fucceflbrem effe beati **Petri**, fle In terris vicarium Jefu **Chrifli**. Item hi Chriftiani qui vendunt ferrum, aut lignamina, vel alias res prohibita» Saracenis, vel qui in Saracenorum piraticis navibus , aut aliis vafis , regimen aut curam gubernationis exercent, vel quocumque officio utuntur in cis. item denunciamus excommunicato! omnes presbyte·os fle diaconos Grzcos , qui non fecerunt ; nec facere volunt obedientiam ecclefiz Romane & ecclefiz Nicofienfis. Item denunciamus excommunicatos omna ufurarios manifeflos. item, omna fortiarios fic tertiarias, divinos fle incantatores. Item omnes* caoteas. Item omnes qui publice B in domibus fuis manutenent fle fuftinent ludum azardi. Item omnes illos , qui aliquo modo domos fuas concedunt publicis meretricibus ad commorandum in eifdem , vel poftquam intellexerint eas tales, ipfas in fuis domibus efle permittunt. Item denunciamus excommunicatos omna piratas, feu curfarios , qui fcilicet in mari, vel fluminibus, vel etiam in terra , mercatores fic alios Chriflianos fpoliant bonis fuis. Item receptatores feu defenfora eorumdem .' fle qui eis in fuis maleficiis przbent confilium, auxilium, vel favorem . Item omnes apoftatas noftne diœcefis , makulos aut feminas, qui fcilicet dimiflo vel abjeâo religionis , fzculartter viventes, ad fzculum fine licenti» C ecclefiz redierunt. Item omnes qui fppnfalia vel matrimonium clandcflinc contrahunt , vel etiam contraxerunt, vel qui his prziumpfcrinc interefle.

* Incantara recaoteos fle & inritmiri- vide'o'u- Camium ia H

id. *Dt difcipltM abbatum & fHOntcboTKtH.*

Volumus eiiam & przcipimus , quod tam abbates **Grrci**, quam monachi , regulam S. **Balilii**, quam Obfcrvare promiferunt , teneant inviolabiliter & obfervent, maxime circa obedientiam, continentiam, renunciationcm etiam proprioram, dormiant etiam infimul in una^ domo , & fimul cdmedant in refedorio, & non exeant fepta monafterii, fine fui abbatis licentia vel prioris . Monachi vero vaglbundi ad lua monailcria revocentur : nec fe intromittant de emero de balliis feu negotiis laicorum, nec vadant venatum, nec cana velares habeant ad venandum , nec reneant in luis domibus mulieres, fervilia opera non exerceant, nifi de przcepto fui abbatis vel prioris, fi neceflitu vel utilitas hoc concedat. Presbyteri vero, de balliis tferiptoriis, feu negotiis aliis laicorum , fe nullatenus intromittant. Volumus fiquidem,ut monachi in abbatiis recipiantur libere, monachorum paitione vel conventione aliqua non adjeâa.

17. *Vt faeramenta & fimilia fint paihonibm conferantur.* E

Volumus etiam 6c przcipimus , quod ordines , beneficia, (epultur* , officia , atque alia loramenta ecclefiaflica , omnino libere conferantur , nullis pa&ionibus vel conventibus interjcftis

18. *Jtencm yu fint uttommttnictfi.*

Item, denunciamus excommunicatos omnes, nui non reflituunt vel reftitui faciunt integre & plenarie decimas ecclefiz Ricofienfi de omnibus potfeffrasubus, animalibus, apaltibus fle ~~redditâxn fuis: fit~~ qui iode femina , expenfas vd angaria» ante earum reftitutionem deducunt, vel qui in ipfis folvendis fraudem aliquam committunt, hem denunciamus excommunicates au&oritate domini papae omnes, qui in clericos vel religiofa» pcrfbnas manus injiciunt, aut injicere faciunt, violentas; vel cos incarcérant, aut incacerari procurant, fine licentia praelati **fui**. Et ne aliqui per ignorantiam fe excufent , quoddam flaturum domini legati przfenti capitulo duximus inferendum ,· quod inviolabiliter przcipimus obfervari . Cujus tenor talis eft.

Venerabili patri Hugoni Dei gratia archiopifeopo Nicofienfi , Odo miferatione Divina Tufculanus *epifcopus, apoftolicz fedis* legatus, falutem, frc. *nt fnpra, pag.* 718. *nfyut ad bac verba* , conferibi ad perpetuam rei memoriam facientes . Datum *ia Joppe* anno Domini **MCCLII**. Nonas Januarii.

Sed6cnelaicorum infolentia invaleicat, qu« jam in tantam prorupit audaciam , ut pluries intrantes Nicofienlem ecclefiam, dum celebrantur Divina, vel fit aliqua exeentio officii paftoralis, publice conclamantes, praelato, facerdotibus, & aliis clericis ecclêfixque miniftris , ipfique loco 6f Divino cultui non modicas injurias importarint : ftatuimus , ut quicumque laicus aut clericus de cztcro przdiftam Nicofienfem ecclefiam , &'c. *nt Cupra , pag.* 719. *"font ad bete verba* , fuis judicibus relinquentes.

Capitulum verô qnoddam a nobis & fratribus & coepifeopis nofiris editum in provinciali concilio, fimiliter duximus inferendum ad extirpandam hxrcticam pravitatem , cujus tenor talis eft.

Et quia a pluribus annis quamplures presbyteri **G.zci**, & monachi, in Infula Cypri fuerunt lufpiciohe notabiles de hzretica pravitate, fle pluria admoniti ut omnes hzrefes abjurarent, & maxime illam quz damnat confeâum in azymis Eucharillir (aeramentum , ac redirent ad obedientiam Romanz ecclefiz.* quoniam hoc facere contempferunt , latitantes per loca diverfa ac fugientes, & nonnullos veneno peflifero corrumpentes, fuerunt perprzdeceflbres noftros publice annis fingulis excommunicationis vinculo innodati: io qua non tantum per annum, fed per plurimos annos perftiterunt facie indurata. Nos etiam eofdem pluries admonuimus ut redirent ·: quod fimiliter facere contempferunt. Ne igitur circa peftem hujufmodi negligenta inveniamur au: remiffi : jam didos auâoritate concilii hzreticos judicamus.

1 *g. De commerciis & etgotiationibns pnbibitis clericis.*

Item prohibemus, ficut io facris canonibus continetur, ne quifquam clericus vel lakus, fine manifefta fle rationabili caufa , mooafleria ianAimonialium adire prasfumat ·: clericus vero aut laicus qui coutrafeccrit, pœnz debitu fubjacebit. Item prohibemus clericis, & przcipue preiyteris dc diaconibus , ne commercia vel officia faxularia exerceant, maxime inhonefia: 6(ne fint cafalium aut redditum apaltatorcs , baliivi, aut procuratores militum ·: quia hoc eft contra coram Ordinum honeftatem, fle ex hoc contingit cos capi per milites, in foveas mitti.

& *

ft alias *tn&tri twpiter* contra ecctefia/lkam libertatem: ipfofquc milites propterea incidere in canonem Jar· fententia , uofque etiam o-ponere contra eo» procedere: unde tam ·oα-tra no», quam contra ecclefiam , moventur , licet injurie.

SO. *De Miff» tf Divinii effieib.*

Item prohibemus, ut , excepto die nativitatis Dominica, ft nifi neceflitas fuadeat , non nifi unam Mitiam facerdos cantet in die.

Praciptmus etiam, prout dominas papa ftatuit, ut facerdotes dicant horas canonicas more fuo: fed Mitiam celebrare , priufquam officium matutinale compleverint, non prafumant. Nam promovendi ad facerdottam, ft presbyteri qui preficiendi fuerint ecdefiarum regimini, debent examinari antea diligenter .· fed pracipue de horis canonicis, ft Miflarum officiis , fecundum diftinftionem temporum exequendis, fint fufficienter inftruâi : quia ad hoc non funt, nifi digni & idonei, admittendi . Caterum unufquifque fererdos in aureo vel argenteo folum, aut faltem ftanneo calice , facrificet , habens corporale de lino candidum ft nitidum, & altare mundis veftimemis opertum , vel decentibus paramentis. Mulieres autem fervire ad altare non audeant , fed ab illius minifterio repellantur omnino.

21. *De Cbrifieute.*

In chrifmatis vero confeftione, ftatutum domini PP. diftrifte precipitous obfervari cujus tenor talis eft.

„ Singuli quoque epifeopi in fuis ecclefiis ,
„ in «lie corna Domini, potiunt fecundum for-
„ mam ecclefia chrifma conficere ex balfamo
„ quidem & oleo olivarum . Nam Spiritus
„ fanfti donum in chrifmatis unftione confer-
„ tur: ft columba utique, qua ipium defignat
„ Spiritum , oliva ramum ad arcam legitur
„ retulifle. Intelligant vero hanc elle formam
„ inter alia, ut fingulis annis novum chrifma
„ conficiant ; ad quod fi doârinam non ha-
„ bent, a nobis pullulent prout debent. "

22. *De Pnrgetorie tJ elib que feqnmtnr.*

Item prçctpimus, clerum & populum Grçcorum & Syrorum, inftruit prout dominus papa determinavit, fic dicens : „ Denique cum
„ veritas in Evangelio aticrat, quod fi quis in
„ Spiritum fandum blafphemiam dixerit , ne-
„ que in hoc fieculo, neque in futuro dimit-
„ tetur ei; per quod datur intelligi quafdam
„ culpas in przfenti, quafdam vero in futuro
„ potie fxculo relaxari ; ft Apoftolus dicat ,
„ quod *teninfexjitlqitt epni qtele βι , ignh ptε.*
„ iafe/ : *& cnjM open atferit, detrimentum p»*
„ tirtar; *ipfe entem felvet erit , β tenqmem*
„ per *ignem ;* & ipfi Graci vere ac indubitan-
„ ter credere ft affirmare dicantur, animas ii-
„ lorum qui fufeepta poenitentia, ea non per-
„ aâa, vel qui fine mortali peccato cum ve-
„ nialibus tactum ft minutia decedunt, purga-
„ ri poti mortem, ft potie fuffragiis ecelefia-
„ fticis adjuvari. Nes, quia locum purgationis
„ hujus dicunt non fiüfle fibi ab eorum do-
„ ftoribus certo ft proprio nomine tadieatum:
„ illum quidem juxta traditiones ft auftorna-
„ les fanftonim patrum, purgatorium nomt-
„ nantes, votamus ont
„ iflo nomine appelletur . Illo enim tranfito-
„ rio igne peccata utique, non tantum crimi-
„ nalia, fcu capitalia, «sa prius per poeniten-
„ tiam non fuere rcmida, fed parva ft minu-
„ ta purgantur , qua port mortem etiam gra-
„ vant, fi in vita non fuerint relaxata.
„ Si quis autem abfqre pmnirentia io pecca-
„ to mortali decedit: hic proculdubio eterne
„ gehenna ardoribus perpetuo cruciatur.
„ Anima ,vcro parvulorum , poli baptifmi
„ lavacrum , & adultorum etiam in caritate
„ decedentium, qui nec peccato , nec ad fa-
„ titfa&iooetp aliquam pro ipfo tenenti»: , ad
„ patriam protinus tranfvolant fempiternam.

23. *De Simeniecii.*

Omni praterea dtilridiooe qua poftumus praecipimus, tam epifcopis,quam aliis laccrdotibu» Gracis, fepulcrum & fepulcra * terra .· omnia-, que denique ecclefiaftica iacramcuta omnino' libere conferant, ceffantibus conventionibus ,& omnibus qua in fraudem potient fieri circa hac. Qui enim contrarium perpetrat, non eft dubium ipfum fimoniam committere , & efle cum Simone mago zterna pcena damnatum.

24. *Ut prjtdtd» pnbiicntnr .*

Pradiâa omnia per epiicopos volumus in fuis locis, tam clericis , quam laicis , faltem quater in anno expeni.· congregatis ipfi» 4ή loco aliquo ad hoc apto. Hoc idem praeipimus, effores * in fuis locis, item magiftris, cappellanis Grareis , qui funt in civitatibus vel alibi conflituti.

2J. *Cefni epifcapo rtfvvjti.*

Volumus & ftatuimus, quod, ficut ha&enus obfervatum eft, majora ad archiepifcopum, ft ad epiicopos in iuis dioecefibus referventur, ut funt , homicidia , facrifegia, peccata contra ~~naturam, inceftus, ut eft cum confan~~guineis , vel monialibus cotnmifceri, ftupra virginum tnjeftiones manuum in parentes , iuftbcationee parvulorum, perjuria, incendia , refikutioablatorum & illegitime acquifitorum, in folemnes pernitentia» imponenda. Item excommunicates abfolvendos. Item mutationes votorum peregrinationis vel abftineatia. Item perjurium folemniter faftum in omn* curia.

20. *Benifeeint Pepe.*

Si vero iidem pralati praefatis fratribus ad confeffiones, ut prsmufimus, audiendas eleftts, hujufmodi exhibere licentiam recufavermt : nos ex nunc iptis , ut confeflionet fibi confiteri volentium libere liciteque audire valeant , eis-3ue poenitentias imponere (alutares, atque eifem abfolntionis beneficium impertiri , gratiofe concedimus de apoftolica plenitudine poteftatis. Per hujufmodi autem coacetiionem nequaquam intendimus, perfonis feu fratribus ipfis, ad id taliter deputatis, potcftatem in boa impendere ampliorem , quam in et. curatis , feu parochialibus facerdotibus eft a jure coocefla: nifi forfan eis ecdefiarum pralaci ulteriorem in hac parte gratiam fpecialittr ducerent faciendam. Hujusmodi quoque ftatuto ft ordinationi noftris adjicimus, ut fratres diftonun

rum ordinum * ta ecclefiis dc locis fuis ubilibet cooil·tutis, liberam, ut fequitur, habeant fepulturam; videlicet, quod omnes ad eam recinere valeant, qui fepeliri elegerint in locis,& *ia ecclefiis memoratis*. Verum ne parochiales ecclefi*, ac ipfaram curati live rectores, qui miniftrare habent ecclefiaftica facramcnta, quibus nofeitur de jure competere praedicare, feu proponere verbum Dei, & confeifiones audire, fidelium debitis dc neceffariis beneficiis defraudentur, cum operariis mercedis exhibitio debeatur: auâbritate ftatuimus dc ordinamus eadem, ut fratres ordinum prsdidorum, de obventionibus omnibus, tam funeralibus,quam aiiibufcumque, dc quomodocumque relidis, diinde vel indiftinâe, ad quofeumque certos, vel determinate» uius, de quibus etiam quarta feu canonica portio dari, five exigi non confuevh, vel non debet de jure,.necnon de datis, vel qualitercumque donatis in morte, feu mortis articulo, aut infirmitate donantis vel dantis, de qua deceflerir, quomodocumque, direde vel indirede, fratribus Ipfis vel aliis pro *iifdem quartam* partem quam audOritate apoftolica taxamus, dc etiam limitamus,- parochialibus facerdotibus, dc ecclefiarum reftoribus, feu curatis, largiri integre teneantur: faduri & curaturi, quod nec alii, nec aliis a quibus quarta hujufmodi minime deberetur, ad ipforum fratrum ·utilitatem vel commodum, hujufmodi fiant reli&a, aut in eos taliter data vel donata procedant; feu quod in morte vel ab infirmis *hujufmodi*,dandum, vel donandum fratribus ipfis exifteret, in eorumdem dantium vel donantium fanitate, fibi dari * vel non donari procurent. In quibus per ipfos vitandis, eorum intendimus confcientia* onerare: ut fi, quod abfit, per fratres ipfos dolo vel fraude quicquam in hac parte agi fortaffe contigerit, prxtcr id quod eos propterea didis facerdotibus, reâoribus, & curatis teneri volumus., etiam diftriâa ratio in extremo judicii requiratur examine ab eifdem. Ultra portionem autem hujufmodi nil valeant parochiales facerdotes, redores, curati, & phelati exigere fupradidi: neque illis amplius didi fratres impendere fint aftridt, neque ad id a quoquam poffint aliquatenus coerceri.

• vf) eoad.fiiari. u.

17. *Hoc congruit facerdotibus ecclefi*, epijcoptsi) presbyteris*, fwr grave *pondus pernitenti* imponunt*, *ipfi* vers *minime* agunt *de peccatis*

Talis ergo poenitentia imponenda eft peccatori, quam poflit ferre. Accipe exemplum. Si potueris fuper humeros innocentis onus, quod non poflit bajulare: neceffe eft, ut aut onus rejiciat, aut fub onere confringatur. Similiter fi peccatori grave pondus pœnitentic impofueris: neceffe-eft, aut ne poenitentiam faciat in dcfpcrationem cadens, aut ipfi oneri fuccumbat. Melius eft namque, ut de mifericordia arguatur facerdos in die judicii, quam exhibuit erga pernitentes, quam de nimia crudelitate.

CONSTITUTIO

Çuo deelrrontnr & demmeirntuf excommstnicttf, Récitât sued. MCCL1.* ia saqgaa *temttt-rio ecclefi* Nicqfienfis.*

Auctoritate domini papse denunciamus excommunicator omnes haereticos utriufque fexus, quocumque nomine cenfeantur. Item fautores, receptatores, dc defenfores eorum. Item omnes qui de ecclefiafticis facramenti* aliter fentire aut docere non metuunt, quam facrofanda Romana ecdefia praedicat & obfervat Item omnes qui de cetero fervari fecerint ftatuta dc confuetudines introdudas contra ecdefiafticam libertatem. Item feriptores didorum ftatutorum dc ftatutarios: nec non redores confiiiarios locorum, ubi de cetero ftatuta, dc confuetudines hujufmodi edic* fuerint vel fervar* I dc illos qui fecundum illas prefumpferint judicare, vel in publicam formam feribere judicata. Item praecipimus diftride, dc fub pœna excommunicationis univerfis Greets qui facramenta confirmationis dc matrimonii juxta morem ecclefi* Roman*, dc ecclefi* Nicoficnfis, receperunt, dc etiam iis qui ex predidis funt procreati; ut de cetero, femel faltem iri hebdomada, die fcilicct Dominica, in ftjajori ecdefia Latinorum Nicofienfi ad audienddm Divinum officium conveniant, fic ibidem confiteantur Latino presbytero, faltem femel in artuo, fua peccata, & ab eadem ecdefia juxta morem Latinorum omnia ecclefiaftica recipiant facramenta eadem de cetera, nifi forte io neceflitate, juxta mores & ritus Gnrconam nullatenus recepturi. Quod fi aliqui, quod Deus avertat, contra fecerint, fententiam excommunicationis, & pœnam etiam aliam, non immerito poterunt formidare. Item denunciamus excommunicator univerfos, qui Romanam ecclefiam dicunt & afferunt non effe caput omnium ecclefiarum, & eidem tamquam capiti obedire reculant. Irem omnes, qui deferunt arma, ferrum, lignamina, vel alias res prohibitas, Saracenis, vel regimen exercent in eorum navibus vel galeis. Item omnes presbyteros fit diaconos Grascos, qui non fecerunt, nec facere volunt obedientiam ecclefi* Roman*, & ecclefi* Nicoficnfis. Item omnes ulurarios manifeftos. Item omnes fortiarios & fortiarias, divinos dc incantatores. Item omnes caoetos & caoeta*. Item omnes, qui publice in domibus filis manutenent & fuftinent ludum hazardi Item omnes illos, qui aliquo modo domos fiias concedunt publicis meretricibus ad commorandum in eifdem.* vel poftquam intellexerint eu tales, ipfo in fuis domibus efle permittunt. Iem denunciamus excommunicato* omnes piratas feu curfario*, qui fcilicet in mari, vel fluminibus, ve! etiam in terra, mercatores & alio* Chriftianos (poliant bonis fuis. Item receptatores, feu defenfores eorumdem, Aequi eis in fui* maleficiis praebent confilium, auxilium vel favorem. Irem omnes apoftara* noftr* diœcefis, mafculos aut feminas, qui fetlicet dimiffo vel abjeâo habitu religionis, *fsecularitér viventes, ad (jaculum* fine licentiaecclcfi* redierunt. Item omnes, quifponfalia vel matrimonium clandeftine contrahunt, vel etiam contraxerunt· vel qui his pnefumpferint *intereffe*. Item denunciamus excommunicato* omnes, qui non reftituunt vel rcftitui faciunt ingrete

ttgr· fle plcsurie liatimst ecclefia Nicofienfis de omnibus pofleffiosubus, animafibus, apaltibus. fle redditibus fisis, fltqut indefemina, cxpcDLM, vel angarias, ante earum reflitutiooem deducunt: vel qui in ipfis ibi vendis fraudem ali*

pulo in magno coemeterio Nicofienfis ecclefia, in die Palmarum, tempore domini Hugonis Nicofienfis eleâi, confecratl, anno Domini MCCLI. nono Id. April, flt eodem modo anno fequenti.

CONSTITUTIO ARCHIE?,

P» caoMuci/ *fnptrnwnerorin.*

In nomine Domini, amen.

NOs frater Helias, Dei fic apoftolica fedis gratia archiepifcopus Nicofienfis, vigilantes attente circa honores flt utilitates noftra Nicofienfis ecclefia.* confiderantes quod propter jamdudum canonicos in eadem noftra ecclefia expeftantes, ipfam noftram eccleliam intolerabilia oportuit fupportare.* volentes itaque predi&s, & indemnitati ipfius noftra eeelefiç providere.* de voluntate, beneplacito, confilio, flt aflenfu venerabilium virorum dominorum Leodegarii de Nabinalis decani, Bahani Guecii, Antonii Marbre, flt Bernardi Cofle, canonicorum fltcapituli noftra Nicofienfis ecclefir, ibidem prafentium, fit ad hoc fpecialiter convocatorum, cum plure* tunc non eflent io eadem noftra ecclefia canonici refidentes, nec in loco, ubi citari vel vocari deberent.' pr®fenti noftra conftitutione fancimus, ftatuimus, flt ordinamus, quod de catero nullus canonicus, quantumque fit in facris ordinibus conftitutus, fub expeftatione prebend® vocem in capitulo flt ftallum in choro fibi debeat vendicare: nec amucias deferre de vario, feu profellis duplicibus aliquid de fecreta noftra, vel aliunde, vel exenia aliqua recipere, nec in aliquo fe tanquam canonicus intromittere, donec prçbendam fuerit pacifice aflccutus. Et prrdidam ooftram conftitutionem mandamus, & volumus Ui debere de cetero inviolabiliter obfervari: non obftantibus quibufeumque confuetudinibus ipfius ecclefia, rstroaftis temporibus obfervatis.

ORDINATIONES SEU JNSTTTUTIONES domini Odonit Tnfctilemi epifeopi apoftolit fedis hgnti i» rtgmCpfri, en. M.CC.XLPni.*

Odo miferatione divina Tufculanus epifeopus, apoftolica fedis legatus, imiverfis prafente* litteras infpefturis, falutem in Domino·

f^Onfiderantc* quod difpenfatio nobis credita eft, unde va nobis fi tacuerimus, vel fi non fparferimus, ad Nicdfienfem ecclefiam perfonaliter accedentes, ibidem vifitationis officium imperfuri. Quia juxta canonicas fanftiones, vilitatiosM* officium exercentes, prrdicatioei flt exhortationi, correftioni & reformationi debent intendere.* poft przdicationia flt exhortationis a nobis verbum propolitum, prout Dominus miniftravit, tam venerabilem patrem E. atcltiepifcopum in verbo facerdotis, quam peiftna* flt alios canonicos flt clericos ejufdem ecclefia aftrinximus juramento, quod fuper his que correftionis vel reformationis bono in capite, aut in membris, ac ftatu ipfius ecclefia, indigent, nobis quam lcirent dicerent veritatem.

I. itaque quia circa ftatum ecclefia quadam per inquifitiooem taftam invenimus reformanda, quadam etiam corrigenda i in primis quoniam quod falubriter a tandis patribus extitit definitum.- ut videlicet lynodus leu eptlcopak concilium bis in anno certis temporibus ad correftiooem excefluum, flt morum informationem, necnon fle provinciale concilium annis fingulis celebretur, in quo de his qua pertinent» ad totius provincia bonum ftatum communiter ordinetur, majorefque infuper audiantur querela, in tota Cypri ecclefia, non lini, culpa maxima invenimus omnino negle&um. diftriâe percipimus, ut tam epifcopalis fynodus, quam provinciale concilium, in ecclefia regni Cypri de cartero annis fingulis habeantur: in quibus ea diligenter fle devote tradentur, qua in facris ordinibus continentur, fle ad pacem flt falutem pertinent animarum· Caveant autem tam archiepifcopus, quam epiicopi regni Cypri, ne noftrum prreeptum negligent in hac parte· quia fi in hoc eorum aliquem amplius culpabilem in venerimus, poterunt non immerito formidare, ne ab eis exigamus culpam tam ptrtcritam, quam prrfentem.

II. Et licet fuerit in Lateranenfi concilio fidubriter ordinatum, ut in fingulis cathcdraiibus ecclefiis, de grammatica, & in metropolitanis fimiliter, fltnuper, de theologia, habeantur magiftri, qui alios inftruant ignorantiam effugere in feipfi*, qua eft mater cunftorum errorum, & imbuere alio» idem i- margarita-, & hoc tamen ftatuto tam utili nullM ant mo* dictu in regno Cypri fruâus provenerit haâenus, cum, ficut dolentes referimus, illud ibidem vix aut nunquam extiterit obfervatum: propter quod prêter tante tranfgreffionis culpam, qua graviter offenderunt oculos majeflatis Divine, timendum valde eft hoc negligentibus, quod procul dubio ab eia ratio diftriâiifime exigetur pro animabus, tam illorum, quam fuorum fubditornm. cum eflent ceci fle cscorum duces, cum his quo* duxerint lapfi funt in foveam infernalem; quam illorum etiam quos duxerint. Quos etiam tanto minus confiat excufabiles effe in hac parte, quanto a locis, in quibus fuper pradjâis habetur ftudium, remotiores exiftunt, cum vel paupertate coafti, veljocorum diftantia, aut difficultate viarum territi, vel maris periculo, illuc ubi ftudetur, pauci, vel nulli, de his partibus ire audeant fivepofliot. Volentes igitur morbo tam gravi ac periculofo celeri remedio fubveuire, ne flt nos etiam hoc négligentes cum negligentibus condemnemur: diftriâe flt fub interminatione Divini judicii pracipimus archiepifcopo Nicofienfi, quatenus omni mora, cxcufatione, aut difficultate poftpofitis, magillros de theologia flt grammatica in civitate Nicofienfi de estero effe faciat flt docpre, quibus provideatur juxta ftatuta concilii antediâi. Et nihilominus, fi opus fuerit, ut omnis impedimenti tanti boni tollatur materia, amplioribus beneficiis inducantur, quos gratis docere volumus, ne aliquo exaâiouis timore fcholares fe fubtrahant a difeendo.* flt hac eadem praecipimus fuffraganeis ecclefia Nicofienfis circa magiftros grammatica facultatis.

111. Ad hac, tam archiepifcopo, quam epifcopis, aut vicariis eorumdem, diftriâiffime prohibemus, ne ad excommunicandum fint faciles,

edes, aut ex levi caufa excommunicationisfententias fulminent in fubjeâos: quia ex hoc fûbrepit contemptus clavium, ft multa pericula proveniunt animatum.

IV. Ceterum quia totum quidquid agimus ad hoc debet tendere, ut animarum provideatur faluti : precipimus tam archiepifcopo, quam epifeopis, ut in fuis ecclefiis magiflros cappel-Janos, qui curam teneantur agere animarum, non ficut hactenus omnino illiterates inftituant ; led potiu. tales, qui alicujus faltem littérature cxiftant, ut artium artis, cur® videlket animarum , aliquam peritiam habeant, & tamquam dociles ad fludium excitentur : quos perpetuo volumus in luis remanere officiis, nifi jufta caula quocumque ipios exigat amoveri. Quibus etiam volumus in Nicofienfi ecclefia quadraginta, fic in aliis viginti quinque Byfan-, tios albos, ultra id quod nunc de more percipiunt, ut boncftms ac libentius lerviam , exhiberi : fit etiam ut propter victus tenuitatem non compellantur extendere ad illicita manus fuas.

V. In aliis etiam parochiis, tam civitatum quam dimccfum, idonei fic perpetui inftituantur presbyteri : quibus , ne in opprobrium cleri mendicare cogantur, fic fe propter inopiam a fuis parochiis abientare : prccipimus, ut cuilibet contueti redditus, tine diminutione aliqua aut difficultate, debitis temporibus perfolvantur.· fic ut qucliber *parochia,* ornamenta deccntia, fic libros, fic calcem argenteum habeat, jubwmus diffrifte. Et quia intelleximus a pluribus fide dignis, quod pauez tant parochi® Latinorum in diœcefi Nicofienfi , propter quod nonnuoquam plura proveniunt pericula animarum ; volumus, fic ptzaipimus Nicofienfi archicpitcopo , ut ad prztens unam de novo ftatuat parochiam in cafali fuo de Fandia, vel ibi prope , ubi magis cognoverit expedire.

VI. (Jt autem tam perfone, quam canonici, affifii, fic alii clerici, propter moram aut difficultatem lolutionis eorum, qux percipere debent, occationem nullam habeant le a Divinis, ieu ccclefiz officio fubtrahendi : diftride przcipirrttts, ut ea quz confueverunt percipere, ipfis integte tu:s temporibus fic fine difficultate qualibet perfolvamur quia non eft minima pœna , non iblum frequenter, fed vel etiat' quetiefcumque , retpiccre ad manus alienas.

VII. Quia vero ex eo quod cedentibus vel decedent lmls ecclefiarum przlatis, vix invenitur aliquis qui potfefliones › reditus, aut jura noverit ecclefiarum, nonnuoquam contingit ecclefiis circa fua jura multa pericula provenire .' ut contra morbum hujnfmodt ialubritcr provideatur ecclefiis, ordinamus atque prccipimus tam archiepifcopo, qtiam epifeopis, fic aliis przlatis ecclefiarum regni Cypri, quatenus infra duos menfes, omnes poiTeifiones, redditus , atque jura ecclefiarum fimum inveftigent diligenter , fic fideliter atque diffinde codficribant, tradantque fuis capitulis unam feripturam fuo figillo munitam, in fuis archivis diligentius confervandam, aiiamque ejufdem tenoris ipfi confervent fimiliter figillatam.

VIII. Adjicimus etiam antediôis, ut tam archiepiicopi, quam epifeopi, follicitius fic libentius , quam huc uique fecerint, Divinis atque fpiritualibus rebus intendant, fic his qu® ad falutem pertinent animarum .' fpiritualia temporalibus preponentes, fit non e converfo, ordine perturbato- Quia fi hoc fcctrint quod ju7 Abemus, juxta veritatis verbum haec omnia adjicientur, dum primo tam fibi, quam Inisfubdttis quefierint regnum Dei.

IX. Ad hoc, quia aliquando, ficut dicitur, decanus fuit in NicoficDu ecclefia, licet hoc in dubium revocetur, dc pnxipue quia invenimus quod diâa ecclefia maxime indiget hujufmodi perfonatu: ftatuimus, ut in Nicofienfi ecclefia de cetero fit dignitas decanatus, percipiatque decanus quantum duo canonici, & habeat curam animarum, perfonarum, canonicorum, ft clericorum ecclefie memorat®. Jurifdiâionem tamen aliquam contentiofam non habebit. Sitque major perfona poft archiepifcopum , tam in capitulo, quam in choro,' vigiletque circa B bonum fic honeftum ftatuin, tam fpiritualium quam temporalium omnium , ecclefie fupradiilz. Volentes, ut idem decanus in Nicofienfi ecclefia ad refidentiam continuam teneatur.* & ut fupei hoc in fui receptione przftet corporaliter juramentum . Si vero qui electas fuerit in decanum, iacerdos non fuerit : in inftftutione iua jurabit, quod infra annum in facerdotem ie faciat promoveri. Cum vero decanus receptus fuerit , archiepifcopo Nicofienfi homagium facere teneatur. Decani vero eleâio ad capitulum pet tineat, ita quod de ipfius gremio ecclefi® fiat: confirmatio vero fic inflitutio, ad archiepifcopum pertinebit-

X. Verum quia invenimus, quod antiquitus, C quando longe minus abundabat in redditibus eadem ecclefia , fexdecim fuere in ea canonici, licet poflea paulatim per negligentiam hujufmodi numerus multum extiterit diminutus , quamquam multum excreverint, ficut competimus, redditus ecclefi® memorate: ftatuimus, ut in eadem ecclefia de cetero xti. canonicorum numerus habeatur; qui *ii* non refideanr nihil percipiant de eadem , nifi de licentia archiepiicopi, cum confeniu capituli, fuerint absentes caufa lludiorum, aut captivi ab hoftibus teneantur, vel pro negotiis ecclefiç, aut capituli , fi cum archiepifcopc caufam habeant , abfentes fuerint .' & tunc folus confenfus capituli exigatur. Poterit autem archiepi-D fcopus unum aut plures fecum habere de fuis canonicis, & fimiliter epifeopi, juxta canonicas fanftiones . Infuper ordinamus , ut poft mortem canonici ejufdem ecclefie, alius canonicus fubftitutus eidem, & relidens, integre percipiat omnia ficut fuus perceperat praedecelfor.

XI. Ad hoc ut peufitm fimm omnes *jugiter* in ecclefia , ubi beneficium percipitur, Deo reddant, nifi caufa probabili excufentur: ftatuimus, ut canonicus qui de aliquo fibi aferipto defeftum *fecerit,* in fex denariis pro vice qualibet puniatur. AiTtfius vero, qui fecundûn. tabulam in defeâu fuerit, vel horis defuerit, diflriâius corrigatur.

E XII. Er quia Nicoficnfis ecclefie Ordinariun , prout intelleximus, in multis deficit, propter quod in eadem ecclefia frequenter connugit fervitium fieri perturbate: prccipimus, ut ad * * alicujus magne, & fircuları» ecclefieregai Hie-,xt,Uilun'· rofolymitani, dictum ordinarium reformetur, & ut in diebus profertis in matutinis leâionea legantur in medio choro, non in pulpito, de quo ab his qui funt ia choro parum auditur aut nihil.

XIII. Cumque etiam invenerimus, aliquando fuiffe ab ecclefia Cypri in provinciali concilio ftatutum, ut canonici tficoficnics ia iua e-- dc-

clefia, per Ce vel per vicarios, faciantfeptina-A *nas,* & hoc fuifle negledum: nos juftum repetentes & fandum, ut qui fentit commodum, expers minime iit laboris, hoc idem in eadem ecclefia prxeipimus de cetero inviolabiliter ob* iervari. Sed volumus, ut per vicarium, non canonicum tunc iervire pofttr canonicus, cum fecundum confuctudinem Nicoiieufis ecdeii.r, vel aliarum ecclefiarum regni Hierofolymhani, perfona canonica alicui fervitio fpecialiter deputetur.

XIV. Volumus etiam, ut perfona duos cie* ricos non aftifios, & canonicus unum » in domo fecum teneant: qui & cos aflocient, *& e** quibus numerus fervientium in ecclefia augmentetur.

XV. Inhibemus proterea, ne aliquis chorum ingrediatur poli primum *Ghrmpxtri* primi plalmi: & ne ingreifus, ante finem illius horae, fine cauta rationabili exeat: vel in choro loquatur, nifi de his qux pertinent ad officium, quod tunc fiet: fed nec difcalceatus aut fine caligis quifquam in choro comparcat, five in habitu ioconfucto, vel etiam inhonefto. Quod fi quis, circa hoc quod de choro, vd ejushoncflate ftatuimus, deliquerit: per cantorem, fi fuerit in minoribus ordinibus, vel per Decanum, fi fuerit in majoribus ordinibus, corrigatur.* falvis tamen diis juribus & honoribus cantori Nicofienfi, fecundum confuetudinem in eadem ecclefia hadenus obfervatam.

XVI. Qtiia vero, prxfertim fecundum hxc mala tempora, maximam decet circa figilli cuflodiam diligentiam adhibere: volumus, ut figillum capituli fub duabus cuftodiatur clavibus, qux aliquibus diferetis de capitulo per ipfum capitulum committantur* quas fine difficultate, cum voluerit capitulum, 1.petere poterit aliis de capitulo committendas.

XVII. Infuper competimus, quod tamen *-gre ferimus, non fine przfumptione damnabili & fcandalo faicorum, in Nicofienfi ecclefia jam pro confuetudioe obfervatum, qux dicenda eft potius corruptela, ut cum proceffio pro mortuo petitur, ante omnia certa pecunia vel fidejuflbres, aut pignora exigantur; fimiiiter pro campanarum pulfatiooe, & fofla pro mortuo facienda; & etiam tam in fponfalibus, quam in matrimoniis contrahendis, dc dum pueri baptizantur, clericus unum byfantium vel plures, de cereo, quem ad honorem portant laici, violenter auferr, ficut nobis extitit intimatum. Qux omnia & fingula, five fimilia, tamquam perniciofa diftriditfime prohibemus: volentes, ut omnino nihil pro hujufmodi aut limitibus exigatur. Sed prxeipimus, ut omnia exhibeantur liberaliter atque gratis. Quod ii contingat, laicos circa hujufmodi laudabiles coniuetudines non fetvare; ad illud compelli poterunt, juxta ftatutum habitum fuper hoc, ut fuerit rationis.

XVIII. Quamquam autem lumen luminum, quod *iiixmnutt armum hominem venientem in hum mundum*, luce materiali non egeat: pia tamen fuit ftatutum devotione, ut noftri redemptoris corpus ad infirmatum deportari contingit, ipfum ob fui reverentiam lumen materiate procédât: nec tamen ad hoc tam modicum, in ecclefia Nioofienfi eft aliquis certus redditus deputatus. Unde, quod non fine rubore referimus, contingit, ut pro hujufmodi habenda candela, pro ecclefia mendicetur. Nolentes itaque in hac parte Jefu Chrifli ignominiam fuftincre: prateipimus, ut antequam cera, qux pr .. venit ecclefi*, dnidatur, tantum ad hunc u* lum accipiatur de ea, ut ei qui dat omnia de* fur aliquid, quod commode fufficiat, ufque a>J partitionem fequentem.

XIX. Invenimus etiam, quod canonici Ni* cofienfis ecclefi* in fui receptione jurabant, fecreta capituli, *& jura ecclefix* confervare. Se I quia ja'mdudum id negleâum extitit: prafcipimus, ut qui non juraverunt jam recepti, & qui recipiendi dejnceps fuerint, prxftent hujufmodi juramentum. Non tamen intelligimus, ut in expenfis propriis canonicus jura ecclefi* fn* profequi teneatur, vel folus; fed ut majori fic fanidri parti capituli, cum oportet, in his B confentiat bona fide.

XX. Cum autem, ficut accepimus, novi panni ferici, qui in Icitis mortuorum apud Nicofienfem ecclefiam five in ejus coemeterio fe* peliendotum ponebantur, cedebant ad ipfius ornatum ecclefix, & hoc fuiffc a paucis temporibus immutatum; volumus, ut de extero, prxdido ufui fine diminuiione aliqua deputentur.

XXI. Licet autem fandi Dei fint a tota ecclefia honorandi, fuper quos poli Chriftum lua jecit fundamenta: fpecialiter tamen ibidem eorum eft habenda memoria veneranda, ubi vitam finiere temporalem, adipifeentes xternam. Cum igitur non * multos apud Cyprum fan- » p
C dos legamus ad dominum migrafle, videlicet k». Barnabam, Epiphanium, Hilartonem, Nicanorem, · Titicum, Jafonem, & Spiridionem, t Ty Aymonenq fic Alexandrum, Potamium & Nc- chicum *tx* mefium; & pro tribus illorum tantum in Ni- *'"·njrtltg··* cofienfi Ecclefia intellexerimus novem flentediones: nolentes, ut aliis honor debitus fub-F trahatur, prxeipimus, ut per omnes ecdefias Latinorum in Cypro, in die fefto cujuslibet prxdidorum fiant novem lediones de martyribus five confefloribus, prout decet.

XXII. Et ut quantum poifumus provideamus, ne quid defit cum facerdotes oportet offerre hoftiam falutarem, quando maxime offerentem cor decet habere pacatum; volumus ut cum '-'cappelianum, quem venerabilis E. Nicofienfis arcliiepifcopus inftituit, ut tam pro fe quam pro luis prxdecefforibus celebret, fic Aflifium qui tempore vicis fux in ecclefia Nicofienfi celebrat pro defundis, oportebit cantare, utrique ad ferviendum fibi in Miffa, aliquis de fubdia*conis*, vel acolytis, per feptimanas viciffim per tabulam five matriculam deputetur.

XXIII. Ne àutem prxdida per ignorantiam aut oblivionem aliquatenus negligantur: volumus, ut tam archiepifcopus, quam capitulum, fub noftro figillo ea recipiant duplicata; quorum unam Icriptw am archiepifcopi, qui pro tempore fuerint, cuftodiant; altera veru penes p capitulum confervetur. Er nihilominus in aliquo magno ipfius ecclefi* libro, in fine vel in principio tranferibantur: ut eorum copia fic notitia ab omnibus de ecclefia facile habeatur.

Adum anno Domini MCCXLVIII. menfe Martio.

CONSTITUTIO ODONIS LEGATI

Contra Simoniacos.

Lata in concilio provinciali Syri® an. M.CC.LIV.

FinerMi i» Chriflt pétri H. Dei gretie orthie ptfcepo Nicqfienfi, vel ejnt vtctrur : Odo mi~ ferohone Divin» Tnfcnlonnr epifcopnr, opofleli- t» [edit legohtt, feinter* & fineertn* in Demino caritotem.*

NOverit paternitas veftra, nos zelantes animarum providere faluti, volentefque tollere fcandalum laicorum; fit qualdam confuetudines abufivas, qur per panes ciimarinas invaluerunt , & per quas decoloratur honeftas ecciefic, de coniilio fic confenfu prelatorum Syri® nuper edidiife qu«dam ftatuta, quorum renor talis eft

Legitur quod primus gradus innocenti®, eft odifte nefanda : nec prodeft alicui non puniri proprio , qui puniendus eft alieno peccato. Hinc eft quod propheta petens mundari ab occultis propriis, precatus eft ut *ei parcatur* ab plienis peccatisqu® habenti poteftatem corrigendi, fiunt propria, fi ea corrigere negligat vel omittat. Nos igitur przca vere volentes, ne nobis aliena crimina imputentur, cum nobis licet indignis fic infufficientibus, ex injundoofficio incumbat evellere fic deftruere, diiperdere IV diftipare vitia, & cdificare & plantare virtutes: quzdarn quz non plantavit pater czleflis, intendimus evellere ex agro, cujus cuftodia nobis a Domino eft commifla.

Frequens necnon & aftidua nos querela circumftrepit , & in tantum clamor adfcendit contra clericos ciimarinos, quod ipfum diflimulare ulterius fine fcandalonon valemus, nec fine periculo tolerare. In multis fiquidem cafibus deformatur & decoloratur honeftas cedefiz cifmarinz, derogaturque ftatutis fandorum patrum , per quafdam abufiones, & perverfas confuetudines, que debent dici potius corrup»e!e. In nonnullis enim ecalefiis cifmarinis delinquunt clerici contra ecclefiaftica facramenta, exponendo ea venalia : quod fieri non poteft fine vitio fimoniac® peftis; qu® ficut fua magnitudine alios morbos vincit, ita fine dilatione, mox ut ejus figna claruerint, debet de Det ecclefia eliminari radicitus fic propelli. Dicitur enim, quod cum quis elegerit fepulturam in cœmeterio fandi Nicolai Acconenfis, ve! alibi in coemeteriis in cifmarinis partibus condituris.- canonici feu clerici proceftionaliter profequi nolunt corpus defundi, nifi pro proceftione cerrum ftipendium habeant, quod poftmodum inter fc dividant.* focictatis human® vinculum contemnentes fic fidei, quz quadam fraternitat: nos unit, fic mutua iervitia dos admonet gratis ad invicem imnartiri. Item cum propinqui defundi faciunt fieri aliquod monumentum Japideum in coemeterio fubtus terram, coguntur folvere unam litram olei , qu®continet iv. îuarteronos, vel aliud pretium, clericis eccle® ad quam fpedat illud coemeterium, nec aliter fine pretio poifunt fuper hoc licentiam obtinere. Item cum in coemeteriis monumentum , five cdificium fit per aliquem, qui quandoque alicubi ad hoc eft fpeciiliter conftitutus, vel alium: ipfc certum pretium recipit pro la> A tare, de quo duas partes recipit pro laboro , fic tertiam recipit ecclefia cujus eft coemeterium.* fic quandoque aliam portionem * In quibus duobus articulis proximis terram fanftam miniftri ecciefic, io qua talia fiunt, videntur pendere: immemores ejus, quod dum Abraham ab Ephron fepulcrum ad humandum corps® fu® conjugis pretio poftularet, Ephron primo pretium accipere renuit, ne commodum ex cadavere videretur confecutus. Si ergo tan*« confiderationis vir paganus fuit, quante magis nos facerdotes & clerici, qui fideles fumus, hoc facere non debemus? Item quidam, ut dicitur , pro puero baptizando, cum portatur ad fontes, certum pretium exigunt: fit pro alba, five vefte candida, qu® facra veftis eft, fi indigenti vel non habenti pro puero baptizando accommodetur , certum fimiliter pretium exigunt, licet poftmodum reftituatur eifdem. Item fit cereum, qui propter honorem baptizati ac parentum ad domum eorum cum puero accenfus deportatur, exigere, nec aliter deportare permittunt, nifi prius cautione recepta quodreftitua. tur eifdem, licet neutrum iftorum inter oblationes neceftarias numeretur. Irem pro fponfalibus contrahendis exiguntur a prelatis quibufdam tres folidi, five * raboinus unus, vel aliud . pretium : nec volunt aliter fuam prsfentiam exhibere. Item fit cum matrimonium volunt contrahentes in facie ecciefic folemnizare, quadraginta 1res denarii, vel aliud pretium primitus extorquetur ab eis: nec aliter volunt przlati quidam ad ea fuum officium aut ininifterinm exhibere, vel facere folemnitates , ve! concedere ut fiant. Item fit pro officio circa celebrationem nuptiarum impendendo, quoddam ferculum & auas phialas vini, vel aliquod fimile pretium, a nubentibus exigunt & exiorquent. In quibus przd'âis multum offendunt canones, fic ecclefiaftic® derogant honeftati: cum fecundum beatum Gregorium, dignum fit, ut ficut ordines, przlaturas, fic beneficia ecclefiaftica gratis accipiunt, ira ea quz ad eorum fpcâant officium, gratis diftribuere petentibus teneantur .

gem» in rr 8·» Ht-m- jnqu^D^l .«"jiu» i· do®»™».

Item afleruntur quidam facerdotes, & alii in facris ordinibus conftituti, fub colore fervitii tenere fecum in domibus propriis quafdam mulierculas, cura quibus inhonefte, ut dicitur, aliqui convertantur, vel per ipfarum miniftetium, aliarum fubintroduftio aliquibus procuratur. Item fic aliud vitium irreput apudquofdatri, quod quando aliqui contrahere volunt per verba de futuro fponfalia, pœna pecuniaria de matrimonio contrahendo apponitur : fic quandoque certum tempus prefigitur, infra quod contrahi matrimonium debeat ; & plerumque fit fine temporis prefinitione. Et cum certum tempus apponitur, fi non contrahant infra illud, quamvis poftmodum velint contrahere , pcena propterea przfixa petitur a przlatis ecclefi®, compelluntque partes ad folvendum fibi ipfam , in utilitates proprias convertendam. Item fi poft coDtrada fponfalia de futuro,poena appouta de matrimonio contrahendo, contrahentes fe ad invicem velint abfolvere: petitur a przlatis poena appofita, fic ab utraque parte in fblidum extorquetur. Et fi unam diffentire contingar, altera coofentiente: petitur pœna a diffeotiente, fic compellitur ad solvendum. Et plerumque etiam ab illo qui contrahere confentit, licet alter diffentiat, poena folita, ve) pro parte exigitur: quod fatis crudele

le ft -J'Hsm eft, ut innocens puniatur. Et in bis cafibus nituntur infringere lactas conftitn-ttones, qun matrimonia debere elle libera decreverunt t cum nihil fit, in quo magis confenfus lier ft pacificus debeatur; nec locum habeat cottferfns, ubi meras vel coaâio intervenit, qua quodammodo partibus ingeritur, cum hujufmodi exaâio interradit; & ubi coofeofus ^cujufquam requiritur, oportet quod omnis coadionis materia repellatur. Si enim timore cogente dicat contrahens, fibi placere quod difplicet: tepe (equitur exitus, qui de invitis folet nuptiis provenire· Et in hoc cafit refponfutn eft de quadam, qua contrahererecuübat, qua monenda eft potius quam cogenda: cum coaâiones, difficiles foleant exitus frequenter habere. Apare patet, quod pceoat exaâiô circa matrimonia, odiofa ft inbooefta eft, ft in avaritie radice fundata, ft ideo reprobanda ; cum ea quas ecclefiaftica provifio ordinavit ad pacem & concordiam, ft pro periculis evitandis, clerici trahant ad noxam. Et abominabile eftabfitrdum, ut quod in aliis condemnat ecclefia , fibi ad compendium trahat. Et videntur tales qui hujufinodi pœnas exigunt, ex fidei ruptione ac perjuriis gratulari, propter emolumentum quod coofequuntur ex cis; vel malos exitus nuptiarum appetere, ad quas compelluqt per coaâiones hujufmodi renitentes, & etiam plerumque * volentes, quod eft iniquum. Infuper quod aliis prohibemus ut malum ft illicitum , indecens eft, ut illud licere nobis clericis exi(limemus: & in eo quod ab aliis exigere tenemur, nobis parcere non debemus.

taxei H.

Item ft a quibuidam inolevit quoddam abominabile ft horribile; videlicet quod celebratis folemnitatibus nuptiarum, ftatim quidam clericus ecclefias, in qua folemnixatum eft matrimonium, portans aquam benediâam , cum pervenerit ad *porum* domus in qua detent fe recipere nubentes, tenens quandoque candelas accenfas in manibus, ponit easfubconjugatorum pedibus, & accipit pro hujufmodi tam improbando officio, xii. denarios, vel aliud pretium: quod fortilegii vitio carere non dubitatur, quod improbatum eft & canonibus inimicum , cum fecundum canonicas fanâiones, arioli, arufpices, incantatores, fortilegi, atque ceteri iedatores hu'ufmodi abufionum que a sabulo invente dicuntur, eliminandi fint ab ccclcfia, que fine macula & ruga eft.

Nos igitur attendentes, quod hoc folumquod jrreprehenfibile eft fanâa defendit ecclefia, irem quod cito fequitur lepra mercedem, & pecunia male acquifita corpus animumque commaculat , & quod inexpiabilis eft venditi cu'pa myfterii; eoofiderantes etiam, quod licet frequenter prohibitum fit a fanâis patribus, ne pro fepulturis ft exequiis mortuorum, & tenediâionibus nubentium, chrifmatis oleique perceptione , bapeixandis confignandifque fidelibus, feu quibuicumque aliis (aeramentis ecdefiafticis, pretium aliquod exigatur, nondum tamen certatur, nec proficiunt ftatuta fandorum apud quofdam , putantes hoc fibi licere, quia *ex* longa confueradine extitit hoc obtentum, nec attendentes, quod tanto funt graviora peccata , quam diutius infelicem animam detinent alligatam; cum (cire debuerint, quod gratia, fi non gratis detur vel accipiatur, non eft gratia. Idcirco nos eorumdem fandorum patrum fequentes veftigia, auâoritate domini papae qua fungimur : ftatuimus, decernimus, ft irreffagabiliter fancimus, ft in virtute obedientin prncipimus, ut de cetero pro fepulraris, procef. fljontaa mortuorum, ft exequiis ac monumentis eorum, henndiftionibui nubentium, chrtfmatis olei que perceptione, baprixandis configoaodÜqne Metibus, alba, cereo, feualiis quibufeumque (aeramentis ecclefias, nihil penitus per pertonas ecrlcfiafttcaa, pafto aut conventione precedentibus, exigatur; fed gratis accepta dona Chrifti, gratuita difpenfatione donentur; ennibetudines prndiâas, qun potius corruptelafunt, reprobamus. Si tamen ex poft faâo gratuitum aliquid offeratur, vel ex devotione fidelium ; fpodte oblatum recipi non vetamus. Volumus tamen ft prccipimus, ut alba foilicite requirantur (ne per malitiam bombnum £ aftutias diaboli, in ufus illicitos convertantur) in ufus ecclefiafticos applicentur. Et id quod de quinque candelis fit, m perpetuum reprobamus,

Grca exaâionem vero poenarum pecuniarium qua vulgariter appellantur répétantes, vel aliorum, quocumque nomine ccnfcantur, qun in matrimoniis & fponfaliis apponuntur, quia ufitatum eft malum, & majoribus inolitum, majorifque quaftus, & ob hoc difficilius evelli timetur.- ftatuimus ft fancimus, ut fi quis de noftra legatione, poftqtum prefens ftatutum ad notitiam iplius pervenerit, contraire poefumpferit , vel fraudem aliquam circa hoc adhibuerit, ex eo tempore fe noverit ipto tacto ab officii executione fiifpenfum. Sed ne crunina remaneant impunita, volumus ut parti rcfilienti, pro perjurio vel fide rupta, per prnl«tum loci poenitentia competens imponatur. Intcrdicimus etiam, ne quis *iofri* terminos nollrc legationis conftitutos , pro fponfalibus facienda , vel folemniiandi matrimonium licentia concedenda, exigat raboinum, feu aliquod aliud pretium . Inhibemus etiam, ne pro celebratione matrimonii quadraginta tres denarii, vel aliquod aliud pretium exigatur. Quod fi quis auiu temerario contra aliquam duarum iftarum inhibitionut.. aliquid exigere pnefumpfcrit, ipfo faâo ab ingreffu ecclefiat ufquc ad xx. dies continuos noverit fe fufpenfum .

Vcrumtamen ut animarum periculis occurramus,venerabilibus patribus , patriarchis, archicpifcopis & epifeopis infra terminosnoflrz legationis conftitutis, vel eorum vicariis, fi praefentes non fuerint, concedimus poteftatem abfolvendi a fententiis antediâis cos, qui in fuir civiratibui & diœcefibus incurrerint fententia antediâas. Ita tamen, quod antequam eis abfolutionis beneficium impendatur, pneftito juramento caveant , quod de cetero talia non attentent: & pretium exaâum reftituant iis, a quibus exegerint, fi cos potuerint invenire : fi vero inveniri non potderint, pretium exaâum reftituant diœcefano epifcopo, per provifionem cius iu ufus pauperum applicandum. Si *veto* aliqui ex iis, qui propter exaâioncs prcd'âas inciderint in aliquam fententiam praediâarum , reftituere non poffint quod fic exaâum eft : talis eis psnitentia injungatur, propter cujus terrorem, tam ipfe, quam alii, a fimtlibas arceantur.

Itçm diftriâe inhibemus fob poena amiffionis beneficiorum fuorom ecclcfiaftkontm, oe presbyteri, & alii in facris ordinibus conftitisti, mulierem aliquam, cohabitandi vel ferviendi caufa , fecum in domo teneant, nifi de illis perfonis fint, quae a canonibus permittuntur.

tur. Ubi enim eft virorum ft mulierum coha» b'iatio, ftimuli carnis non deûmt. Si qqj vero contra hanc inhibitionem noftram fecerint, fi moniti a fuperfori iuo fuper hoc, defiftcre noluerint, ipfo faâo luis beneficii· fiat *privati,* fi qua habent, ft ilii ad quos (pedatbeneficio* tum illotum collatio, ex tunc liberam habeant piteftatem illa beneficia perfonis idoorà conterendi. Si vero beneficia cvclefiaftica non habuerint, per tuos fuperiores pcena fufpenftonia vel excommunicationis ab hujulmodi flagitio arceantur.

Statuimus etiam, ut finguli patriarcha, archicpifcopi, & epifcopi, ad minus feme! in anno, in diœccfibus fuis iynodum celebrent.' ft in illa fynodo flatutum hujufmodi faciant publice recitari.- ft in libris matricis eccleûc cooferibi ad perpetuam memoriam faciant.

Hujufmodi autem liatutorum copiam vobis mittimus, mandantes, veftramque exhortantes in demino caritatem, ut ea publicari folemniter faciatis in majori ecclefia Nxofienfi, convocato clero civitatis ejufdem: ft ita fieri faciatis per epifeopos, vel eorum vicarios, in civitatibus vcftrr jurifdiâioni fubjetiis, necnon & per alia loca regni Cypri, uibus videbitis expedite, ft circa eorum oblervantiam, adhibeatis ft adhiberi faciatis cutam & diligentiam efficacem. Arium in Accon *, anno Domini MCGLIV. viti. Idus Augufti. • u- *ti*

COKCII JVM KIMOC1ENSE

Ann. MCCXCV1II.

INcipiunr conftitutione» facri provincialis ccncilii celebrati apud Nimoctum, per reverendos patres dominos Gerardum archiepifeopum Nicofienfem, Nicolaum Paphenfem, Bernardum Nirnoccnfeni, epifeopos: epifeopo Famaguftano tunc in remotis agente. Anno Domini MCCXCVIII. vicefima fecunda d;e Septembris.

(ÇffjrdMj Ix. ij eppfleiice itdn erchiepif· copuf Nicofirnjif, d.irFlu Cbri/to mwkw/h rc- tltfiernm minijln< per Cypri froviKum et· H'fKtii, faiulem & peter»* feritetis afftifnm.*

Z^\Uia labilis eft humana memoria, idcirco ut q rje ad aedificationem pertinent & doônna.n, fortius & firmius obferventur, fi fuetint icripturæ officio animis iaipreifa (quia qu» iolo capiuntur auditu, poteft ex facili foliiciindo tuperveniens exliifHare: nos prscepta provincialia, ut melius letantur, lanius intelligantur, & fine calumnia firmius & efficacius obferventur, per hanc noftram feripeuram volumus plenius declarare.

I. *De Beptifmo*

In virtute Ekimini noftri Jefu Chrifti diftriâe ptxcipimus iacerdotibus & clericis univertr., quatenus cum honore ft reverentia, ft devotione debita, fingula ecclcfiaftica (aeramenta, ut pote Baptiimum, Pernitentiam, Eucharîftiam ftc. populo exhibeant: & ut reverenter • fubditis, & devote fufeipiantur, ab iis fcpius in ecdefiis inftruantur > diftos (ubditos admonente», utfingulis dicte·· Dominici» in parochiaii ecclefia conveoianr, precept· [redacted]cclefiaftica audituri.

In baptifmo vero adhibeatur diferetio ft cantala, ft maxime in forma verteram, que talis eft: *tf ktftùu, h frite Pitril, tF Filii, if Spiriteu fàiti,* «uw. Et licet - folis facerdoribus infantes debeant baptiiari: tamen cum mortis vel infirmitatis maxima neceftitas ingruerit, alii clerici ft laici, nifi adlsnr peesbyreri, ft etiam parer vel mater, fi aliae perform defuerint, parvulis exhibeant facrameota, ter mergentes in aqua, & non in «lio liquore, dicentes pnadiâam formam. Et fi laicus nefeiat Latinum, fententiam pnediûorum verteram in fuo vulgari dicat P. *jt tt hptuu* m naav d« Λvv, *& dtt FiU, tF* d« *feint Efprit.* «nra, vel in alio idiomate fuo. Cum vero contigerit, pueram ab alio quam « facerdote baptizari, deferatur presbytero ad chrifmandum: qui primitus diligenter inquirat antequam ipfum chrifmate liniat, "quod diâum velfaâum fuerit. Et fi pnemiflam formam invenerit obfervatam, ipfum chrifmet: alioquin fub predida forma ipfum baptizet. Si vero probabiliter dubitetur de a'iquo, an fuerit baptiiatus: baptizetur dicendo, ego non rebaptizo te puer, fed fi non es baptizatur, ego baptizo te, ftc. ut pnus. * *Fftrt* i"'J· H·

II. *Dt jont-.bv fterttit.*

In ecdefiis, in quibus de confuctudine baptizatur, fontes fiant lapidei ft lronefti, ft ad fortilegia vitanda claves fontium penes facerdotes fint. Pro eadem caufa, chrifma & oleum hmiliter fub davibus obferventur. Ad levandum de fonte infantetn, tres patriot tantum utriufque fexus admittantur: videlicet duo viri, ft una mulier, cum mafcufus baptizatur: ft contra duae muliere» & unus vir, cum fœmina baptizatur: qui doceam puerum, aut docere faciant tempore fuo *Puter no/ier, & Credo in Dtxnt.* Et hoc omnibus pattinis poli baptifmum a facerdotibus injungatur. Item propter vitanda pericula pracipimus, ne teptilmus periculoie differatur. Et frequenter a facerdotibu» populo hoc predicetur. Et ne parvuli a parentibus vel nutricibus iu ledis aliquatenus, fed diligenter in cunabulis collocentur. Et quia quaedam nefandae mulieres confoeverunr proprios filios projicere: communiter inftruantur, ut fi quandoque illud, quod abfit, contigerit, in fignum baptifini non fufcepti juxta projetas fal apponatur, vd in collo figetur. Item ftatuimus, ut facerdotes patrinos ft matrinas inftruanr, quod ipfi vel filii fui, vel fili®, non poterunt cum perfona levata, matrimonialiter copulari: & hoc filiis fuis ft filiabus fepiflime proteftentur.

ii I. *Dt Cenfimutimet.*

Volumus, quod presbyteri fiepe moneant populum fuum, ut fi adulti fuerint confirmandi, prius confiteantur peccata fua, ft poftmodum confirmentur. Pueri vero qui inteMigere poffunt, ad Confirmationem veniant. Si vero de aliquo, an confirmatus fit, dubitetur, ft nulla poffic haberi fuper hoc certitudo, confirmem, ficut fuperius diâum eft de baptifmo: ft dicant laicis fivpius facerdotes, quod iftud nonnegligent (aeramentum, cum in iufcepiioue ipfius gratia» roboretur.

IV. *Dt*

IV. *De CtWMu.*

In confeffionibus magnam adhibeant diligentiam facerdotes, fle coofeffiones audiant in ecclrrta, ut ab omnibus valeant Intueri: fle ub non erit ecclefia , utputa in cafali, non in ca mera vel gardaroba, fed in capella, fi fuerit vel in palatio, feu in alio Joco non fafpeâo , nifi neceffitas aliud fuaderet: ufitata tseccata diligenter inquirendo, fle eorum circumftantias, puta, locum, dignitatem, fcientiam, ordinem, votum, fit etaton. St enim in loco lacrOperpetratum fuerit peccatum, vel fi aliquis dignitatem habens, ut prielatus, vel fcientiam , ut clericus, vel ordinem , ut fubdiaconus, di«conus fle lacerdos, vel votum, ut religiofus, vel •tatem, ut fenex, cum fit venus in tene ridiculofa , peccatum perpetraverit: tunc eft major fle gravior poenitentia injungenda. Et fic de aliis circumftantüs, que peccaram aggravant, decernimus faciendum - De gravioribus veto peccatis fic inufitatis, fle qualiter viri contra-&aot cum uxoribus fuis , nullatenus quaerant. Ea C peccatum carnale fuerit, puta, luxuria, gulofitas, fle his fimilia ; jejuniis , difciplinis , & peregrinationibus pcenitens caftigetur. Si au* tem fpirituale fuerit, ut fupetbia, Ira, acedia, Invidia, avaritia, odium, fit his fimilia: tunc pcenitenti orationes devote, electnofyn· , obe* dientia, fic alia que ad humilitatem faciunt , injungantur. Ita tamen, quod imungens arbitretur provide nihilominus fit dilcrcte, juxta qualitatem delinquentis, fit quantitatem dilidi: ut tam pro peccatis carnis, qu· videntur effe minora, quam pro fpiritualibus, qu· mtjora funt, major pernitentia injungatur. Nequaquam autem confitentes, fle précipité mulicres; intueantur faciem contefforis, nec confcflor faciem confitenus., fic ut omnia peccata integra confiteantur, in fpintu lenitatis hortentur, non dimidiando, vel alteri confcttori partem alteram refervendo. Admoneant etiam ne erube(eant foli homini confiteri, quod terte Det committere prcfumplerunt, pro quibus corair ipfo, fle fanais omnibus, fle demonibus, & malis hominibus, damnabuntur, li aliquid voluerint occultare. Volumus fic ftatuimus, ficut haftenus obfervatum eft, quod majora peccata ad archiepifcoputn, fic epilcopos in fuis diœcefibus relbrvcntur, ut funt, homicidia, facrilegia , peccata contra naturam, incellus, ut eft cum confanguineis vel monialibus commifeeri , ftupra virginum, injcâioncs manuum in parentes, fuffocationes parvulorum, perjuria , incendia, reftitutio ablatorum fic illegitime acquifitorum, falfarii epifcopali; tigilli feu ejus curie, deftoratores virginum, ftrupratorts viduarum , raptores mulierum, votorum fraôores, venefici , qui in mortem conjugis eft machinatus , luxuriam in ecclefia committens, coiens cum Judra vel Saracena, coiens cum ea quambap* tizavit, vel cujus confefftonem audivit, celebrans in altari non confccrato, vel fine facris indumentis , celebrans nou jejunus. Ablolutiooes excommunicationum, qua: excommunicationes folent in Ramis palmarum per totam provinciam recitari, quafque multi ignorare fe dicebant, fingulis diebus Dominicis Nicofimandavimus publicari: fit funt be. Nos denunciator excommunicates omnes bcreticos , quocumque nomine cenfcantur.- fic receptatores , feu defenioves eorum. Item omnes illos, qui faciunt ftatmum contra libertatem ecdefus , vel >am farium faciunt obfervari. Item omnes illos qui deferunt arma, vidualia , & qua(cumque alias metres, Saracenis- Item ulurarux tnanifeftos . Item fortilegos & divinos coavetos & coavetas, & cantatrices in funeribus defunftorum, five in ecclefia , five ni ctemcteris , feu alibi. Item iHos qui publice tenent ludum taxillorum in domibus fuis. Item omnes curfarios fit viratas, & receptatores eurum , five m terra, five in mari . Item illos omnes, qui non permittunt telavoa , five fciavas, fmc fuo ptrjudicio bapriaart volentes. Item omnes illos,qui clardeftioa contrahunt, feu contrahi faciunt matrimoou, rd (poofalia , vcl fieri procurant · Item omnes illot qui non lolvunt, *ieu* lolvi fa* ciuot ir.icgre & plene ecclefiis, quibus tenentur, decimas, de omnibus poffeffaonibus, animalibus, appaltis , ceterifque reddiribur, fle qui inde tollunt femen, expenfas feuangarias, an te decimam perfolutam, vel nui lolvunt devi lilori, vel aliquam fraudem adnibent in folvendo. Et qui femel in anno non veniunt vel mittunt, ad reddendam legitimam fuper dida decima rationem. Item omnes illos qui femel anno non veniunt ad confitendum peccata fua omnia proprio facerdoti: flt qui faltem femel in anno non recipiunt Euchariftï- facramentum , nifi de confilio fuperioris duxerint abftinendum. Irem omnes illo» qui *violentiam inferant* ecclefiis, fic eorum conliliarios, & confentientes ·sidera. ·Item ome t» illos, qui dimittis propriis uxoribus fuit tenent focarias feu concubinas manifefte . Et vice *ver*fa uxores, que dimifltf propriis viris, adhèrent fuis adamatoribus aut rtbaldis. Item om nes illos qui invadunt res , feu poffeflioncs , ia quarum pottciTiooe fuit ecclefia, feu qui invaforibus favent. Item omnes illos qni naufragantes impediunt, & eorum bona diripiunt Item omnes aportatas noftr· dioecefis, malculos & ffminas, qui feilicet dimitto & afocflo habitu religionis, fsscülariter viventes, adtreu lum fine licentia ecclefi* redierunt.

K *Dt cnftftriti*! & pmitmtiij* «jaagraJ;» .

Interroget etiam confitentem , fi de peccatis preteritis pcenfteat, & utrum habeat propofitum non peccandi de cetero mortaliter: fine quo non eft ei prenitentia injungenda, nec abfohitio facienda, cum necfaâa proficiat in his cafibus , fed confilium dandum , feilicet ut faciat quidquid boni poterit inierim, ut Deus illuftret ad poenitentiam cor illius. Secundum quantitatem culp* dt poffibilitatem conformis pcenitentic quantitas debet effe: ne facilitas veniss, delinquendi provocet incentivum, vel in defperatiooem mittat aufteritas confcflorum . In rapina, furto, ufura, fraudulentis emptio* nibus fle venditionibus, fle aliis dotofis contraftibus, fit in iis que in ludo per fraudem , vel ab illis qui detentores non domini funt, infideliter acquiruntur , confeffor diligens infiftat, ut raftituiionem damni faciendam precipiat confitcnti: quoniam non dimittitur peccatum, nifi reftituatur ablatum, fi facultas adiit. St vero per inopiam ad tempus cxcufctur, indicenda eft reftitutio, fi quando ad fortunam venerit pinguiorem. Injuriam pallo, fi appareat , vel ejus legitimo heredi, eft femper re-Airapo faciende : alioquin juxta arbitrium fuperiorum, quod scftkuitur, eft in piia ufibus coo-

convertendum. Ad conMGooo facienda» fe-Anin Cairx *fautmit* - . Precipitous proteresa-dWr.us». pius iubditos mourant dc inducam, nec perquiram cum quibus perfoais peccatum commitlum fuerit nominatim: dicantquecu fispiuecappellani, quod licet irpe confiteri fit ctsfaluberrimum, ad minus tamen in anno femel eft neceflarium ft praeceptum.

lintrjminibtts.

Quoniam fpecialis reverentia circa facramcntum altaris eft adhibenda : volumus , ut in quo. libet altari, tn quo celebrantur Divina , fint ad minus tria linteamina, munda & bcocJtfta, qiue laventur quater in anno, fcilicet, in Na-tali, in Pafcha, in Aflumptiooe Beatae Maric v rginis, dt in fefto omnium Sanâorum.

Dt corporolthu ,

Corporalia vero mundidima lint ft honefta, & fcmel in mcnlc, & * presbyteris vel diaconibus , quorie» necetfe fuerit, abluantur ; & a* qua in pifeinam jaftetur. Sed fi fuerint infufa vcl intinfta fanguioe Domini noftri Jefu Chriiti, extunc cum eis minime celebretur, fed in lacrario cum reliquiis reponantur: nec ille cui contigerit, prius accedat ad altare, donec per nos ve) vicarium noftrum, live ab ordinario |uo, peeniteutiam receperit competentem ,

pt ctlicibir,

Calices mundi lint & *integri ft argentei, & terloria* quibus presbyteri poll communionem manus tergum, fint Candida ft hondta & iemel in mcnle quolibet abluantur; vel («pius, fi opus fuerit.

De tmpulfa.

Ampullae ad opus vini & aquu, fint munda; & integi r, & continue cooperte , propter mufcas & araneas, & alia pericula evitanda.

Dt pyxidibus

Pyxide» autem in quibus ad opus facramenti hulliz fervantur, mundae fint, & clauiae teneamur : ne a ligni vermibus fint corrofit

De indumentis [ocerdotum.

Indumenta vero facerdotum, vel aliorum miniftroium, abluantur fzpius, ft decenter pkrentur ; & fi mhonefta fuerint , aut nimis vetera , in eis nullatenus miniftretur. Et clericus leniens ad altare, iuperpellicium femper habeat candidum & honeftum : ft tonfuram habesr decentem, ft coronam,

Dt Socerdotibus .

(aveant facerdotes , ne flolam , manipulum* vel arr.iftnm dimittant, fed omnibus ornamentis induti, reverenter ad altare accedant, didis prius Matutinis canonicis atque Prima. Cum vero omnia quz dicuntur in Mtfia cum devotione & intentione debita fint dicenda : tum maxime tota diligentia eft adhibenda cum venitur ad verba, quorum virtute conficitur facramentum: *Hoc eft tmmCtrftu totum. Hic cft* facendoubos uruverfis, quod quando voluerim celebratu* ponat hofiiam mundam dc integram in patena* ft vimm, dt aquam in calice, ft tergent catieem tali modo, quod aqva vel vino in extremisatixts ipfius remanentibus, corporalia non valeant maculari. Et fi contigerit, quod abfir, quod io confeftionc facramenti vinum & aqua dceffem *ia* calice, ob negligentiam miniftrantts, ftarim apponantur, ft appofitb* ut pmnis dubitatio ft opinio difpuraotfam amputetur , tacerdos caute reiocipiat; 7> ÿtar, cbwaAJbw *Poter:* non inclinando *fe* ad altare nt prius, nec elevando manus, fed verba canonis contint' proferendo Bfccreic, & figna fuper facrifidum, ut celatius poterit , propter fcandalum populi faciendo, nec elevet hofiiam ad populum , fi tamen prius ab ipfo fuerat elevata: & fic perveniat ad illum locum.* *Simili* wsvd» pqdraf«sav coma /mu <0 : ut fic appareat totum diftum, & totum pariter coniummarum , non accedendo impiius ad altare, donec per nos, vel vicarium noftrum, vel fuum ordinarium, fibi poenitentia fit injunfta, pro tanta negligentia ; cum fit certum , eum in boc cafu graviter dcliquifie. Item fi cafu contigerit, quod aranea vel mufea, vel aliquid reptile, caderer in fanguinis facramentum ; tunc facerdos in calice de ftanno, vel alio metallo mundo, omnia illa

C fic claufa, dc bene cooperta, in loco reliquiarum recondi faciat diligenter. Unde precipitous, quod ad ppus hujufmodi, fi neceffe cflet, & ad tependas reliquias, & chrifma, fit alia qu« ibi debent reponi, faerpria five armaria in ecclefiarum parietibus habeantur. Et quia indigne fumentes Euchariftiam, judicium fibi manducant & bibunt; caveant facerdotes, ne peccatoribus notoriis euchariftiam adminiftrent, k b ?»◆k. (‹ feu illis, de quibus cOoftitcrit quod peccata re- · H liquerint confitentes . Et notandum, quod iftud facramentum corporis Chrifti nullo cafu contingente adminiftrari debet, nifi a folo facerdote.

D

VII. Dt Extreme tmHiont.

Volumus quod presbyteri iubditos fuos utriufque fexus a xiv. annis ft ultra, ad (aeramentum extreme: unftionis recipiendum frequenter moneant ft injurent. ft cum periculum mortis, feu gravis infirmitas evenerit, cum honore ft debita reverentia infirmos inungant oleo infirmorum, folemnitatem debitam adhibentes. Et licet iftud facramentum valeat iterari- non tamen in eadem infirmitate reiteretur.

**7/7. Dt 9lte fare .*

De oleo vero facro, ficut dechrifmate, vo-Elumus ne in vafis vitreis teneatur propter periculum fraftionis. Vafa vero in quibus tenebuntur, fint munda: ft cuilibet vafi proprius titulus inferibatur. Volumus etiam, quod per facriftiam, feu per tbefaurarium, vel aliur. qui habeat cuftodire in ecdefia cathedrali, non miniftrentur predifta, pratterquam fubditis noftris omni fufpicione carentdms* ft quorum intereft habere pnedifta.

IT. Dt clt»i$nit HMtrMtKiù

Quoniam claodefifoa matrimonia confiaeverunt mala plurima generare: volumus & mandamus, quod matrimonium femper in facie ecclefiz, inter pcifooas legitimas, & hora debita celebretur: extunc excommunicantes omnes, qui matrimonia clandeftma de estera contrahere ftziumpferint, & qui talibus matrimoniis confilium, vel auxilium dederint: & illorum abfohitiooem loci dimcefimo epifeopo refervamiu. Infuper clericos atque facerdotes, qui talibus matrimoniis claodeltinis, opem vel operam dederint, ab officio & beneficio duximus fufpendendos, uique ad tempus a canone praefinitum. B Claodeftina autem matrimonia mtelligimus, quç fiunt fine licentia priorum, leu curatorum fponfi & fponfr, five in eadem dioecefi, five habeant nabttatiooes fuas in diverfis. Cum autem de matrimonio inter aliquos fuerit prolocutum, feu comraâa fuerint fponfalia, volumus, quod in parochial: ecdefia fponfi&fponfz, tribus diebus Dominicis publice *St* folemniter przdici debeant, dum facra Miflarum folemnia celebrantur, quod tales perfonz debent matrimooialiter copulari: & fi quis fciat impedimentum quare contrahere non poffint, furgat & dicat in publico, & ad judicium veniat, fidem faciens de impedimento: fin autem, dc cztero nullatenus audietur.

T. Dt frdâûhu

Statuimus, quod presbyteri, l qui non funt oriuodi de Cypro, non admittantur in civitatibus vel dkscefibus iftius provincia: ad celebrandum Divina, ut facerdotes. Novimus enim & pro certo didicimus, quofdam in facris ordinibus conftitutos, culpis propriis exigentibus, a prelatis fuis excommunicationis vel fulpenfionis vinculo innodatos, cum litteris luse ordinationis ad peregrinas, ubi funt incogniti, natiçnes migrafle, & ibidem aufu temerario in fuiceptis ordinibus mtniftraftê. Et nonnullos alios, qui mentientes fe promotos, cum non fint, cum D falfis litteris nunnunquam ab indiferetis ecclefiz przlatis admiflbs fuifle, & ibidem de faâo miniftrafle ccdefiaftica facramcnta: quod quam grave dc ridiculofum fit, nullus fame mentis ignorat. Unde volumus, quod nullus talium admittatur omnino, nifi fui ordinatoris, vel faccflbris illius offendat litteras omni fufpicione carentes, fufeepti ordinis mentionem expreffam, & caufam peregrinationis idoneam continentes: vel alias de bona vita dc fama, & converfatione antiqua, dc quod in terra de qua venit faccrdutio fungebatur in habitu fzculari, faciat plenam fidem. Alioquin tam recipiens, quam receptus, puniatur ad arbitrium concilii lubfequentis.

XI. ^wd clerici »n fini tfficitlei leictm»·

Prohibemus, ne facerdotes vel clerici, cujufcumque lingue vel nationis exiftant, juftitiarii vel officiales aut baillivi laicorum exiftant t aut eorum officia exerceant, feu negotia gerant, per que, feu propter quz, ad ratiocinia obligentur.- ne occafione talis adminiftrationis, eorum perfonz impetantur vel impediantur, feu eorum booa capiantur. Quod fi fecerint ab hac noftra prohibitione poft quatuor menies, A ab officio fiafpendimus, fit volumus manere fnipenfos & inhabiles ad habendum beneficium ecclefiafficum, quoufaue per fubfequens concilium, fi meruerit, merit cum eis mifericorditer difpenfatum. Quod fi quis de cetero hoc attentare przfiimpferit, ipfo faâo fententiam excommunicationis incurrat.

XII. Dt iit, ftu cltrictt tttfiMt.

Statuimus, quod quicumque canonicum, feti aflifium, alieujus ecclefiz cathedralis de pro. vincia ifta, ceperit injuriofa captione, ieu captum tenuerit, feu mutilari mandaverit, uique in quartam generationem incluti ve nullus de pofteriute ejus recipiatur ad dignitatem vd canonicam, ieu ad aliquid* aliud ccclefiafticum beneficium.; & qui tali fcienter beneficium contulerit, conferendi poteftate fit privatus, fic collatio ad concilium devolvatur, ne asm iftis poffit, vel debeat, nifi per fedem apoftolicam difpenfari: cujus poteftatem cum debita reverentia volumus in omnibus efle ialvatn.

XW. Dt PrtJont vtl prttd».

Statuimus, & facri approbatione concilii definimus, quod loca, in quibus poffcfliones, domus, aut res unam marchant argenti valentes, ecclefiz aut perfooarum ecclcfiafticarum, C capte, rapte, invale, vel occupate detinebuntur, nifi monitione przmifla reddantur vel recredantur, pro jure faciendo vel capiendo coram fuperiore fuo, ecdciiatlico fubjaceaot interdiâo. Et fi forte alibi transferatur przdo vel praeda, ut aliquando compcrimus effe fa&urn, loco illo io quem fafta eft translatio fubjacente denuo interdiâo, donec ibi fuerint vel predo vel pra-Ja, primum interdiâum nihilo minus in fuo robore perfeveret, & faâa fatisfaâione Irfo de damnis, & ecclefiz de interefle, cvanclcat interdiâum fine alia foïtrinitate.

XII'. Dt efficit judicii·

Quoniam non quicquid officio judicis committitur, juris neceifitati fubjicitur; led habet judex diferetus confiderare quid deceat, liceat, vel expediat, ut fic nec defit juflitiz, nec offendat juftitiam; & aliquando petitur ab epifeopo, feu ejus vicario, Vel officiali, ut put/, in abfolutionibus & adminiftrationibus (aeramentorum, & difpenfationibus, & czteris confimilibus, quod ipfeex officio fuofaciat, quod zilimat, ipfe de jure fieri non debere, & lana conicientia, fine offenfa Dei & juris iniuria credit fe non poflfe, vel debere facere quod petitur ab eodem: evenit aliquando, quod ca> P piantur domeftici familiares, fie fervientes eofcrum, aut confanguinei, aut propinqui, & fic non fine offenfa Dei, & bonorum virorum ignominia, puniuntur indebite, qui culpabiles non exiftant. Ne igitur talia vel fimilia de carrera attententur, facroapprobantecoocilio, przdiâa & przdiâorotn fingula prohibemus: in contrarium facientes, mandantes, & procurantes, excommunicationis fententiam proferendo.

XK · *Vt ftctrdtr dtbeet celebrtre.* ubi Sacerdvi H

Qaoaitm, fecundum canonicas fanâiones, noti alibi quam in locis Deo dicatis, M›fla de-

débat aliquatenus celebrari, nifi fumma necei- filas hoc expoicat: facri approbatione concilii, fub mnm Mpenfioais, quam in contra facientes lerimus io his *feriptis, prohibemus,* quod ubi habetur ecclefia, nullus alibi Miffam audeat celebrare, mfi a fade apoftolka aut ab epiicopis loci habuerint licentiam fpecukro.

XVI. ^ dre/aws *ettkfi* ptrftitxrdti*

Contumacia non plene iokentium decimas, vel ooa consputantium de iildem, exigit vel requirit, ut fola pnedeceflbium nollrorum excommunicationis feoientia per eos lata in non plene folventes decimas, ieu etiam femelmanno ad plenum computantes, contenu non fimus, fed ipfam quam mulli vilipendera non formidant, nofiris conflitutionibus renovando, juvate cogimur pcear adjediooe vallatam. Volentes naque, prsdidam praxleceflbrum nofirorum lententiam in luo robore permanere, ac ab omnibus fit Cingulis in noftra provincia conflitutis, inconcuUefit inviolabiliter obfervari, quoniam funiculus triplex difficile rumpitur, facri approbatione concilii excommunicamus omnes fit fingulos, qui ecclefiis noftris debiias decimis abfque dedudiooe expenfarum nonfolvuor, ut tenentur, de omnibus polTeffionibus, tertis, animalibus, appahis, fic de aliis redditibus, feu qui de decimis per fe vel per fuos non reddunt, infra tempus confactum, legiiinum rationem, id eft, a craftino Epiphanie Domini, uique per totum Februarium: diftride precipientrs, ut quicumque in nodrampredi&am fententiam inciderit, debitas decimas integre non folvendo, vel non reddendo debitam rationem, ficut fuperius eft expreffum, extunc audoritaic concilii nominatim denuncielur excommunicatur, ab otnnibufque taoquatn membrum putridum evitetur. Domos etiam, fit manena eorum, five in civitatibus,.fivc in csialibos, in quibus habitabunt, uique ad fatisfaftionem plenarum, leu velle ditrccfanj, cui decima debetur, ccdefiaftico fupponimus interdido.

XVII. *D· tij feu febtwet fepultetrtm entra etdéfient.*

Si de parochianis noftris aliquis apud aliam ecclefiam elegerii fepeliri: mone nunciata ipfius, dux tantum cainpanç pullentur, fic non plures, quia proceflio non *radit, fed facerdos* cum clerico, cruce, thuribulo, fic aqua benedida, ad deferendum funus ad ecclefiam. ibique officio mortuorum expleto, modo debito & boneflo facerdos faciet corpus cum clerico, ut fuperius expreffum eft, ad locum in quo fepeliri elegit. Nullufque canonicus, feu affifius, vel clericus, de choro, pro fociandocorpore, feu pro faciendo honore amicis, egrediatur ecclefiam vel dimittat: quia pro certo didicimus, quod aliquando contentio orta efl inter clencoa, fit aliquos religioios, qui quandoque tollunt corpora, in quibus jus non habent, fie prater base ecclefiis nolunt reftuuere canonicam portionem.

Hxc autem uoiverfa fic lingula, ficut fuperius funt exprefla, ac facri concilii provincialis ad hoc fpecialiter congregati approbatione ftatuta feu definita, vel etiam ordinata, ab omnibus integre, inconcufle, fit inviolabiliter volumus, fic prreipimus obfervari. Salva in omnibus, fic ootuia debita reverentia fedis iantes fab peeaa excommunicationis, quod nullas addere, detrahere, ieu diminuere audeat vel pnefiMMt: nifi qua per fabfcqitens provinciale concilium vifa fuerint fiilubria, fit etiam opportuna.

Αβικη, kAum, fit publicatum per nos praediBum Gerardum Nicofienfem arcbiepifcopum, apud Ninaocium in eccleGa maiori; prelentibus pradidis fratribus fit coeprfcopà nofiris, fic careris bonis viris ad didum concilium evocatis.- ac etiam multis aliis probis viris. Anno Domini millefimo ducenteumo, nonagefimo oâavo, die h h I. menfis Septembris. In quorum omnium fupradiâorum teftimonium fit munimen, figillum noftrum prxfcnti feriptuna duximus apponendum.

CONSTITUT10NES D. PETRI atiferatnee drô/M *Rtabnofit tpifetpi, apoflelice frein le&ati,*

Anno MCCCX1I1. in Nicoficnfi fynodo publicatae.

PEtrus * *mifcratione divina* Rutbenenfis · n» epifeopus, apoftolicz fedis legatus in fr»«r Pr partibus cifinaifais, ordinamus ad evitandum ,Γl“· otium, vitis fpiritualibus quam maxime inimicum, quod omnes clerici regni Cypri fe occupent in aliquo utili opere, quod clericalem'deceat boncilatem, ut habeant, maxime pauperes, unde poffint commode vivere, necnon fic divites cum exteris occafiooern validam, qua:· cumque animç contraria evitandi. *Nam ftei tptrateer terror* [nam fideliter, fetereUter panileu,* Ut ait Sapiens, *& feu fellatur etinert, repleiiietr egtflatt.* Quicumque vero his contrarians, ottofitati vacaveritde malis omnibus, fic non immerito, eft fafpcdus fic accufatus, ad probationem facilem, tanquam culpabilis puniendus.

II. Item quod omnes clerici femper deferant habitum clericalem; nifi talis neceffitas immineat, quod ad tempus jafte poffint apud Deum fic homines excufari. Et qui contrarium attentare prrftimplerir, timeat veibum Domini crudeliter increpantis omnes illos, qui vellem induunt peregrinam. Si quis vero repertus fuerit culpabilis in prndiftts.' toties, quoties per prxlatum, cui fabjedus fuerit, inventus fuerit deliquille, *in xx.* byfanxiis dandis pauperibus condemnetur, vel alia poena, fi ei vifutn fuerit, pro culpa debito graviori.

III. Item quod quilibet epifeopus confcribi faciat perfede omnes clericos fux diœcefis ad tardius ab iftx fynodo infra menfem.' ut melius cognofcat oves fati proprias nominatim, fic clare merita five demerita pradidorutn. Et ut facilius poflit eos corrigere, dicat eis in fynodo fua, quod ipfe icit bene vitam fix mores diu efl fingulorum, qui reformatione magna indigent, ut eft notum. Et quamvis *.perwrfi E(ctt, défiait arripatnr, tf fielttrm fit mmeerat itfleuteer: ic'umt* firmiffime, quod exceffus eorum publicos non poffet ultra aequanimiter fuftinrre. Unde praecaveant de extero ultricem vitii fcandalizaatis Dominum fic populum manum faam. Quktunque autem vult gaudere privilegio clericali, poll terminum prasdidum provideat fibi, quod reperiri valeat in hoc feripto, feu in quateroio ecclefia Nicoficnfis·

IV.

IV. Item quod nullo modo eleriet mercatio- A non fit fama publica de *legiiji ltiho* matrimonio ■es aliquas exerceant indecentes officio clericafi > oec teneant bailtvias, nec pertrafleut odiofa negotia quorumlibet laicorum, Ac fpecialiter que poflott litm five fcandala ia patria generare. Nam fecundum Apoflolum; Afoaw fidelis 2Jr» *militans t implicat* fe pomp Ac *fiecularibus ti placeat cui fe probavit.* Qui vero fecerit contrarium, ut difcolus ■ clericali tramite, fecundum fcita canonum puniatur, At privetur lucro tali pecunias acquifit* per proprium epifcopum, Ac per eumdem mendicantifiw erogetur. De aliis vero, qu* non funt minus gravia, prout culpa exegerit, in perfo- °* 'Ii.*O 6 habet, ac io rebus, gatur m ‹lucm pettûxt » graviffiinc diftnn- B

V. Item quod laicis quibuslibet non tradantie bailivic, nec alia officia prdatorum, nec etiam quorumlibet clericorum. Nam ex hoc multa fcandala, damna magna Ac vitupena, ecclefie Ac praelatis ac clericis in iftis partibus funt exorta: Ac ni caveant, forte majora iis qu* difla funt adhuc proceflu temporis orientur. Quicumque autem id quod difluin eft evitare noluerit, officium fuum At tninillerium vitupérant contra fententiam Apoftoli ' accufatus, a fuo fuperiore graviflime puniatur. Aide damnis ecclefi* datis per laicos officiales prrdiftos nullam adrerfus eoidem habear aâtonem.

VI. Item quod omnes clerici addiicant expe- C dite legee qui nefeiunt Ac cantare, necnon irwtnmatic* facultatem: ut fciant Al intelligent alten ad litteram groflb modo illa qu* dicunt in ecclefia, Ac audiunt, ad differentiam laicorum ne facerdo» fiat ut populus, Iculptae imaginis rfota. Nam fepe querit Dominus, tiec invenit in iftis partibus ut deceret, *Uii litteratas? tAi verba legis ponderatu?* per prophetam.

17* JJ.

VII. Item quad omnes clerici praecaveant dum cantatur, vel legitur officium intra ecclefiam, vel extra in proceflionibus, quod non fint aflibus vel geftibus diflbluti, fed maturi, devoti, fimplices, At quieti, ac Divinis intenti laudibus, ad Diei gloriam Ac honorem, nec- D non cdificationem omnium fidelium qui affiftunt. Quia *inter vefiibalstm & altare plorabant facerdotet mtmfiri Domini, & dicebant, parce Domine t parce populo tea,* cum volebant placare Deum de oflenfis fuis, & populi anxiati. Qui autem fecerit contrarium, intendens vanis diffolutionibus flarim in publico per illum qui procelliOni preerit, five choro, de aliorum ordine ut dyfcohis expellatur: Ac nunquam, nifi per archiepifcopum, vel vicarium ipfius, ad gradum priffinum reducatur.

W ..

VIII. Item quod nullus clericusecclefiafticis vacans officiis, deferre audeat tortos crines, cum fecundum Petrum apoflolum talis cultus fit habitus mvlierum; nec coronam lineam, ut E miles laicus, (eu * vayletus, fed juxta moreta curi* debitum clericis, a prsdiflis abflineat cum f'nt «anifefle contra decentiam clencalem. Qgcurnque vero fixerit conirarium, non recedens a tah habitu muliebri, Ac ornatu fohs laicisdebito ecclefiam & ejus beneficium, fi quod in ea percipit, fibi pio pcena noverit interdiâtun; & repertus portate cofiam, folvat «>· Widos, & penbt cofiam.

' Hoc eft si in verbo *H.*

IX. Item quod nullus clericus ad iacros ordines venire audeat, fub interminatione Divini anathematis, dt malediftionis zterne, qui

procreatus: vel cum quo falrem non fuerit expreffe in defedu natalium, per dominum fummum pontificem, vel altum habentem fuper hoc poteflatem, fervato juris ordine, difpenfatum: bone utique fame, honeftx ac laudabilis vite, fufficiens, vel ad minus competentis littérature, ac Claris congris* fecundum gradum ordinis, quem requirit: qui etiam titulum habeat in re certa, Ac litteram ad hoc illius domini, vel domin* firmam Ac flabilem, qui, vel qux fibi titulum adignavit. Multi enim villum promittunt pariter & vcftitum de novo accedentibus ad ordines, dc poftea cum otdinati repetunt, reddere contradicunt; At oportet eos iu viiuperium Dei Ac ordinis, quem acceperunt, lub coium confidentia, viliilime, ut eft notorium, mendicare.

X. Item quod nullus clericus, maxime intra iacros ordines conftitutus, fufpeâam mulierem teneat, vel habeat in domo fua propria, de qua poliit apud Deum vel homines, faut incontinens diffamari. Quicumque vero fecerit contrarium, excommunicationisfententia fit ligatus, necnon privatus beneficio, Ac iufpenfus ab executione ordinum, quoufque fatisia&ione praevia, per illum ad quem pertinet reftitui mereatur. Hoc enim execrabilc flagitium Apoftolus in omnibus, & maxime in clericis, cum multis aliis deteflatur. *Fornicatio,* inquit, & Cmmii *immunditia, vel avaritia,* are *nominetur i» votis, flent decet faaHos, aut turpitudo,* a*r *ftulttloquiuue, ««/ fcurrihtas* 9*4 ad *rem* wt *pertinet*, /rd Magi/ *ailio gratiarum.* Unde fi mulier fufpefta, fuerit in domo clerici cujuslibct deprchenfa, felava vel ancilla: ipfam pronunciamus ex nunc liberam & veniat quando (ibi placuerit, gratis manumiffionis fuz a nobis Interam receptura. Et eft fufpefla mulier, cum qua dudum talis concubuit, vel quia juvenis, vel quia diffbluta geftibus, vel quia etiam de malis procurationibus foedis & turpibus palam & publice diffamata.

XI. Item quod nullus clericus, fine neceffitate maxima, vel in itinere conftitutus, bibat vel comedat in taberna, nec eamdem vel aii.r loca intret quoquomodo fufpefta. Quicumque autem fecerit contrarium, pro qualibet vice tribus diebus in pane & aqua debeat jejunare, & non intret ecclefiam, nec aliquid recipiat in eadem, quoufque poenitentiam compleverit fupradiflam. Et ultra hoc, accufatus legitime de re tali, folvat pro vice qualibet 111. folidos dandos pauperibus per officialem archiepiicopi, vel ejus vicarium, in cujus civitate vel dicecefi fa cit moram.

XII. Item quod nullus clericus, tamquam fu* falutis imtnemor, furto rei notabilis fe exponat. Qpicumque autem fecerit contrarium, damnum parto reftituat duas partes, licet quinque fecundum legem Moyfis reftituere teneatur,

XIII. Item quod nullus clericus arma qu«libet de node portare audeat, nec de dic, nifi talis cafus emergeret, quod hoc licite poflet facere fine culpa. Quicumque autem fecerit contrarium, privetur armis omnibus per prdatum, ad quem hoc pertinet; Ac ultra hoc, prout dc jure fuerit, puniatur. Arma quidem nofltx militi* non lunt carnalia, dicit Apoftolus, fed potius fpsritualia, quibus debemus nos defendere ab hoftibus ecclefi*, ac fidei, Ac totum populum Chriftianum.

XLV. Item quod nullus clericus ad otiandum

diu iedeat *in* plateis, in quibus facile judicas-tur innoxii qui tranfcUnt, per fedentes; fedpotius in occulto dcfpkiat, & judicet femetipfum: nam judicabitur a Domino, quia judicavit ignorans alios. Nec ludat publice vel occulte, nec lufores refpioiat five aflbeiet, recipiat, vel det eis, aut etiam tnalefadoribus quibuslibet, coofilium, auxilium vel favorem. Nam *cum fanfh fanGus tris, if turn perverfis* neceflario per*verteris. Qua efi participatio Jufiitia cum iniquitate?* ait Apoftolus: quafi dicat, nulla penitus debet efle.

Pfal.

XV. Item ad evitandum tumultum & deordioationem chori, detur pecunia canonicis & aliis pacifice tali hora in diebus folemnibus, quod Miflam celebrans non turbetur, nec alii circumflantes; ut fit cultus juftitiz filentium, & difeurfus indebitus per chorum & ecclefiam tunc temporis compelicatur.

XVI. Lcm qualibet die Dominica, & fefto folemni, femper in majori ecclefia fiat fermo, prout decanus provide ordinabit: Nam *vivus efi fermo Dei & efficax, tf penetrabilior omni gladio aneipiti, pertingens qfque ad divifionem anima ac fpiritus, campagum quoque & medullarum, & diferetor cogitationum ac intentionum cordis*, ait Apoftolus, *nec revertetur ad me vacua‹* przdidus fermo, dicit Dominus, *fed faciet & profperabitur in omnibus ad quacumque* falubria *illum mifi.*

Heir. 1.

If. 33.

XVII. Item obfecramus in Domino, licet auctoritatem habeamus fuper hoc imperandi, quod in altari maioris ecclefiz Nicofienfis, foil canonici ecclefiz adminiftrent, tam in Miffis, quam in epiflolis & evangeliis; & quod alternis vicibus per ordinem fiant hebdomadarii & cantores in diebus folemnibus propter fedis authenticum principatum. Honor tamen & reverentia fiat epifcopis, & aliis fuperioribus, quando eis placuerit in przdida ecclefia celebrare.

XVIII. Item quod nullus presbyter fineconfeftione przvia temere audeat celebrare: dum tamen poflit commode habere copiam facerdotis, & neceffitatis articulus * non emergat ut fua confeflioое faciem Dei przoccupet, neira-icatur Dominus contra cum, & fubito ultionem recipiat de peccatis.

tKui entergat. ur non line confef-f.ODC. H.

XIX. Item quod facerdotes, quando celebrant, cum fumma reverentia, & in filentio, ac devote fe habeant in altari: & poft ablutionem manuum, nihil omnino teneant in capite propter frigus vel aliud; nam facerent magnam irreverentiam, atque intolerabilem facrameruo. Et quicumque contrarium attentare przfumpferit, loquendo fcilicet impertinentia, feu clamofe, vel tenendo quicquam in capite tanquamirreverens, indevotust atque infipiens: a quolibet officio Miflz privatus fit per tres menfes,- & ultra; etiam quoufque per judicium prælati fui proprii, ad flatum celebrandi congruum & debitum reducatur. Et idem ordinamus penitus de ignorantibus presbyteris, qui detedus multos in Mifla faciunt, dum celebrant coram Deo & populo, & facere nullatenus erubefcunt.

XX. Item quod Divinum officium in choro melius recitetur, de die pariter & de node, ad Dei gloriam & honorem, necnon zdificatiooem populi, & debitum miniftrorum ecclefiz fidelius perfolvendum. Nam fi de die pauci nunc ad chorum veniunt, de node multo veniunt pauciores; & cum pro labore fuo rccipiant bona ftipendia & pinguia, debent ea fideliter & fine fraude qualibet promereri,

XXI. Item quod quilibet facerdos, fpecialiter de propria licentia fui epifeopi, diferetum habeat fuum confeflorem: cui & non alii femper, quando commode poterit, confiteatur integre, humiliter, & devote. Necdfe eft enitn, ait Gregorius, ut manus mundas habeat, qui aliorum tergere fordes curat. Nolumus tamen, nec approbamus, quod confcflus, vice verfa fuum eodem tempore audire debeat confeflorem.

XXII. Item quod omnes clerici de alienis partibus venientes, certificent epifeopum in cujus eligunt diœcefi refidere, de fufeeptis ordinibus, per litteras vel per telles: aliter cos non ordinet, fi requirant, nec permittat cos facramenta ecclefiaftica miniftrare.

XXIII. Item quod informentur provide facerdotes in fynodis, cum diligentia & efficacia falutari, quod daves fibi traditas per facerdotium ad aliqua illicita non extendant, excommunicatos videlicet abfolvendo, & alios culpabiles, in cafibus epifcopis refervetis. Nam fic eos deciperent, & fe ipfos, qui nullam ftipct hoc habent pottftatem.

XXIV. Item quod infra przfentem annum, canonici ecclefiz Nicofienlis totum oflicium ecclefiz perfide corrigant, ut fit perpetuo uniforme, vel allumant ex tunc in pofterum offícium Roman» curiz, antiquitus cum magna diligeutia ordinatum. Et ad hoc per obedieutiam facram didi canonici teneantur, nec aliquid recipiant de fuis juribus in przdida ecclefia, ultra przfatum terminum, quoufque ordinaverint de Divino officio ecclefiae, ut dtftum eft.

XXV. Item quod fine necefltatis articulo nullus presbyter confeflionem audiat' cujufdam fubditi, five parochiani, magiftri, cappcllani, fine fua licentia, & informatione utili & falubri, qualiter eum moneat ptenithme confiteri & fatisfaccre integraliter, tmenetur. Et etiam fi eft excommunicatur, quod primo faciat fe abfolvi: nam aliter nhil predeft fibi confeifio ad falutem, nec abfolutio poteft dari,

XXVI. Item quod fine magna caufa & notabili, ut eft mortis articulus, vel etiam gravis iufirmitas, & evidens periculum nulli carnes comedendi licentia in Qnadragefima, & aliis abftinendi temporibus, concedatur: quia non poteft fieri, fervato juris ordine, nec flatus ecclefiz fandz, quem tranfgredi gravi(limum peccatum eft. Et fi afque licentia minifirorum ecclefiz, forfitan aliqui carnes comederint, prxter modos qui didi funt: puniantur ecclefiaftica difciplina, nec abfolvantur leviter, nec etiam per quoslibet, fed folum per arcbiepifeopum, vel ejus fuftraganeos, qui more infidelium ipfos puniant, fi publice deliquerunt, vel domino fummo pontifici, fi vifum ei fuerit, tales mittant.

XXVII. Item quod omnes clerici vitent erceflum quemlibet in veftibus, cibis, equis, (ellis, & aliis quibuicumque. Non enim Chrifti pauperis collatum fibi patrimonium debent in exceflu expendere, fed in fuis necefltatibus moderatis: ut eorum modeilia eundis hominibus fiat nota, *tu* fpeeialiter in epulis: nam fuperfluitas in talibus notorium eft peccatum. *Vtere qustfi bon» frugi*, ait fapiena, *iis* 9«« *tibi appvnantur: ut non, eum manduces maitum, odio tabearis**

£((ii g

XXVIII.

XXVIII. Item quod dominus archiepifcopus, ac ejus otrncs fuftraganei epifeopi, hcreles & errores contra fidem catholicam, bonos mores, fic doftrinam fanam & falutiferam Chrifti, et ecclefix Romane r modis et viis, quibus pôterunr, de regno Cypri et provincia fatagant extirpate.- quia procreante diabolo, multo major * eft ibi hodie infidelium, ut intelleximus a pluribus fide dignis, quam fit fidelium. Et hoc file non poteft fine magna negligentia prclatorum .' quia non carent lcrupulo focictatis occulte, qui fic manifefto facinori patenter definunt obviare.

• *Deep* nu- imiM.

XXIX. Item quod omnia facramenta eccle-fi® fanitate vigente corporis recipiantur in ecclefia, et publice non occulte.- nec aliquis extra eccleliam illa fine neceftitate maxima , ut eft mortis articulus, adminiftret. Quicumque vero fecerit contrarium, pana canonica graviftime puniatur.

XXX. Item quod diferete provideant epifeopi & prxlati, ut quilibet ecclefix fu® in feripto manu publica redditus omnes faciat annotari: & in iribus aut quatuor locis fideliter fic integre confervari ad majorem memoriam futurorum .

XXXI. Item quod ecclefix ornamenta fint multa, numérota, & varia, ficutdecet: ac plures etiam fervitores, libri boni fit utiles, ac calices argentei & aurei, campan® mult® infuper prout facultates ecclefix commode poterunt fuflinere .' ita quod laus Divina valeat honorabiliter in qualibet ecclefia epifcopali fieri ficut decet.

XXXII. Item quod folemnes fiant ecclefix per prxlatos, ubi faftç non funt, fecundum loci exigentiam cujuslibet , de opere bono fic fido, tamen nullatenus cimofo, fic alia fimiliter cdificia, utilia & neceftaria pro habitationibus prxlatorum: fic in locis fuis epifeopi refideant continue, ut tenentur, quando alibi facere pro arduis negotiis ecclefix non habebunt .

XXXIII. Item quod quilibet epifeopus fic prxlatus, ficut pater fiibjeftos fuos, fic maxime clericos, ut fiiios cariftimos, erudiat fic nutriat in moribus fic difciplinis, fpecialiter legis Dei atque ccleftium mandatorum : fic fuper eos vigilet diligenter , ne devient per errorem a refto tramite veritatis ac fidei, qux viam aperit fidelibus ad falutem.

XXXIV. Item quod nullus clericus in publico vel occulto, prxlato fuo audeat iniquo animo detrahere, vel falfo eum apud aliquem diffamare. Nam hoc effet magnum periculum fic peccatum, ^rxter damnum ecclefix, quod non poflêt de facili reparari ; nec non fic animx diffamantis occifio, fic pacis perturbatio morum. Fïr rw *peccator turbabit amicos* , ut ait Sapiens, *tX »a λ fdio pacem habentium immittet inimicitias* , Quare *fufurro fX bilinguis, a Deo efi. malediiiuj^* * *multos enim turbat pacem habentes .* Quicumque vero taliter inventus fuerit falfo prxlatum fuum, vel epifeopum diffamafte, caufa fufeitandi litem atque difeordiam inter ipfum fic populum, vel dominum temporalem, aut clerum fuum , feu capitulumab omnibus beneficiis fic officiis fit fufpenfus, quoufque fatisfeceritde offcnfaecclefi®, ac prclato, prout de jure fuerit faciendum .

Exli. il·

XXXV. Item quod feftum de corpore Domini, fecundum ordinationem felicis recordationi» Urbani pap®, fiat folemniterin tota provincia Nicofienfi, feria quinta port oftavam Pentecoftes, cum oftava.

XXXVI. Item quod corpus Domini extra ecclefiam, quando neceffc fuerit, cum magna reverentia deferatur, fic infirmis cum devotione ut decens eft, miniftretur. Quicumque autem in itinere fibi occurrerint, dum portatur, adorent eum Hexis genibus, humiliter nudato capite, ac junâis manibus, reverenter. Et omnibus qui per xl. paftus eum affociaverint, vel veftes pedibus portantis eum Oraverint in *via.* vel lumina fibi accenderint, xl. dies de indulgentia elargimur. Et fi equitantes portanti corpus Domini occurrerint, debent ftatim defecndere, ac regi regum Domino devotam reverentiam cordis & corporis humiliter exhibere,

XXXVII. Item quod omnes clerici, tam juvenes quam alii, qui cfiorum intrare voluerint, cappis nigris in hyeme dum dicetur ofticium , fi cut canonici, de extero induantur.

XXXVIII. Item quod omncsclerici, utconfuetum eft, diebus Dominicis fingulis ad proceftionem omnino veniant.* & nullus audeat remanere, de illis fpecialiter, qui funt ad hoc per ftatutum ecclefix obligati. Et quicumque* remanierit fine licentia fpeciali, & cauta valde neceftaria, nihil ex tunc recipiat in eadem quoufquc fuerit per mandatum archiepilcopi, vel vicarii ejufdem, voce vel littera reftitutus.

XXXIX. Item quod nullo tempore utantur clerici fervitio ecclefix deputati, maxime in Choro, vel locis aliis facris, ineptis novitatibus, nec cantu aliquo ditfoluto, contra uium laudabilem ecclefia: Nicofienfis.

XL. Item quod omnes clerici contra noftram fententiam focarias retinentes, excommunicentur nominatim & publice: ac conferantur aliis eorum beneficia, nec audeant in fiifceptis ordinibus miniftrare.

XLI. Item quod omnes clerici fervitio ecelefix deputati, has omnes conftitutiones habeant, & alias per legatum cardinalem, &Nicoficnfes areftiepifeopos dudum faftas : quas omni menfc legant femel ad minus, tam provide, quam diftin&e: ut melius fciant quid habent facere circa ecclefiam, & non poflint de ignorantia excufari.

XLII. Item quod bacularii noftri, fic etiam ecclefix, omnes illos qui contra diftas conftitutiones facient, vel aliquam pnediftarum, ex nunc aperte poteftatem habeant citandi eos perfonaliter coram nobis, ut pro dementis in corpore vel in pecunia puniantur.

Leftx & recitatx fuerunt conftitutiones feu ordinationes prxdiftx in majori ecclefia Nicofienfi, Anno Domini millefimo trecentefimo tertio decimo, Indiftion. xi. die xv. menfis Junii, in qua fuit fynodus celebrata.

A

CONSTITUTIONES JOa NNIS
artix(prfcopi Nicufirnfii.

Ann. M.CCC.XX.

* Iα nomine Domini, «men.

INfra fcriptx fitnt conflitutione), & ordinationes faâx per reyere dum in Chriflo patrem & dominum, dominum fratrem Joannem archtepifcopum Nicofienfem, fuper emendatione & corregione ac reformatione majoris ecclelix Ntcofienfis, ipfius capituli, ac clericorum Nicoûenüujn.

QUu pafloralis curz follicitndo elle debet, ft ad hoc illam Deus prxordinavit, ut evellat. diifipet, plantet, ft aedificet: ft frater Joannes archiepifcopus prxdidus ex debito nobis incumbentis officii noftram matricem ecclefiam Nicofienfem vifiiaverimus, fecundum modum, ft formam ecclcfiaflicarum traditio. num, & invenerimus nonnulla emendatione ac eradicatione digna, nonnulla egere teformatione, ft aliqua ibi *neceffirio fore* adificanda ieu plantanda: quantum cum Deo poflumus volentes ea emendare, corrigere, zdificate, feu plantare.

I. Ut afififii % olu bénéficiâti fuotidie per ft offiium ctieirent m ecclefia.

Ordinamus, flatuimus, & mandamus, quod omnes aflifu, ft abi bénéficiât! in diâa ecclefia, continue debeant horis conluetisad diâam ecclefiam accedere, ad officium celebrandum per fe tantum, & non per hebdomadas, ftad ferviendum in ordine luo. Contra facientes autem poena duplici ejus, quz ante coniuevit lolvi, debeant dc faâo mul&ari, nifi infirmitate eicufsrcntur.

B

11. Dt pandatione deficientium.

Item ordinamus ft mandamus, quod omnes canonici percipientes przbendam, debeant interefle Divino officio diebus fingulis, nifi jufla de caufa cxcufarentur: de qua eorum confcientias oneramus. Et tunc clericos fuos, quos tenent ft debent tenere, mittere teneantur. Alias autem fi contra fecerint, pœna denario»um (ex puniantur, & punâentm ficut exteri, ft pro eorum clericis ipforum domini teneantur

III. Dt bobitu intro etclefiem portando.

liem prxeipimus ft mandamus, quod canonici omnes, ft aflifu, & alii bénéficiait diâz ecclefix, nullo modo debeant intrare ecclefiam, nifi habitu honeflo induti: videlicet in hyeme canonici cappis, ft aflifii & alii bénéficiait cappis ,· tn zflate, fupcrpellicio five cotta, ft canonici cum almutiis. Et in hoc nullam excuiationen feu exceptionem prztendant: p<rna duorum byfanttorum, canonici, ft unius byfantii, aififii.

jy'. Df habita extra Kdjfaet.

Item praecipimus ut tam canonici, quam alii clerici bénéficiait, five Maioris ecclefix, fire Doflne diœcefis, in habitu corporis & flatu mentis, ft Deo, ft hominibus Audeant placere· ut nec in fuperflitiofis veftibus aut tonfura, ia ucotium, quorum forma ft exemplum elle debent, offendant afpeAum: fcilleet ut nullus extra domum luam pOrtet guarnachiam deante fciflatn, (eu apertam per terram, nec mafpillos de argento feu auro, nifi de panno tantum aut ofle; nec capillos habeant defeendentes ultra extremitatem ultimam auris. Et qui poft odo dies a die prxfentis monitionis inventus fuerit in tali habitu prohibito, poena duorum folidprum pro vice qualibet puni atur.

Item flatuimus ft ordinamus, quod annirerfaria, quz pro defunâis celebrantur, debeant iolemniter celebrari, ad hoc ut viventes inducantur exemplo pro defitnAis oblationes offeric.· cum *falutrit fit cogitatio, pr» defundit exarare.* *Met-* Deficientes autem ft conit.i facientes, per illum, qui regit chorum, debent ad hoc moneri. Quod fi fe non correxerit, ten emendavçrit: parte fibi de anniverfario contingenti privatus fit iplo faâo, & aliud taniumdem perdat,

C

y/. De Mifft pro defundis,

Item quod, ficut fcriptitm efl, omnes morimur; ft alibi, quia pro obeuntibus Deus placandus efl facerdotum oblationibus, aut carorum eleemolynis; ideo flatuimus & ordinainus, Juod continue in difta ecclefia majori poft fiflam de beata Maria virgine, dicatur Mifla pro defunâis in alrart beati Martini, per illos per quos coniuevit fieri.

y11. Ut exeuntes it tboro, punflentur.

Item quia multi funt de affifiis, & aliis beneficiatis, qui feipfos decipiunt, & aliis detrahendi de eis przbent exemplum, exeuntes chorum, quafi volentes Miflam celebrare, ft non celebrant: volentes huic morbo, falubri remedio providere, volumus, quod ille qui punftat dcfeâus m ecciafia, punâet omnes exeuntes de choro; & ille qui eft in facriftia, punâet omnes celebrantes Miflam: ita quod fi punâatus in choro, non reperiatur punâatus in facriflia, pœna dupli ficut de aliis defeftibus puniatur.

yIII. Ut >n civro cafifnt profana colloquta.

Et quod fcriptum eft, *Decet Dornum Dornmi ?[λI [anditado, ft damns area, domur oratioau vocebttpr,* *Im* ficque in ea debet efle quieta converfatto, Deo grata, infpicientibus placida, quz confidetantes non folum inftruat, fed reficiat. ldcirco volumus & mandamus, quod certent in choro vana, ft multo fornus foeda ft profana colloquia, ft confabulationes quaslibet, five inter fe clericos, five ipfi clerici cum aliis. Qui autem contra fecerit, fecreto accufatott flabimus·

mus: & pœna XII. denariorum vice qualibet A punietur.

IX. Ut idàxrddittr ceqfitenter i» tatrte, fn febrttd dctltft.

Quia eccleüam fraudare, facrilegii inftar ob tioet; de lucrum unius, alii ia damnum verti non debet: monemus omnes & fioguk» confeffores, deputatos & deputandos permagiftrum cappellanutn, fle ipfum magiftrum cappellanum, quod decedentes inducant *ad relinquendum ec-* clefi* nortr* de bonis fuis ad opus ccclefi*·, Ac quod in hoc fraudem non commutant, in faciendo fibi relinqui feu tacite dari. Ad quam fraudem expellendam fle evitandam, volumus B & mandamus, de omni eo quod tali conieflori reliAum, feu aliter datum fuerit, medietatem efle debere did* ecdefi* NicoGenfis, fle dtft* ecciefic ad reftitutionem teneri, nifi tantumdern difte ecciefic fuerit per diâum te(latorem reliûum. Quod fi quis repertus fuerit fraudem committere, occultando tacite datum : in duplo ejus quod acceperit, puniatur.

*X. Ut fra confeffient, knpiif*et, extrentd nniliione, wAt/ petdtxr.*

Item (latuimus, ad hoc ut pauperes non retrahantur a confertioae fuorum peccatorum ob verecundiam, quia bon habent aliquid porteC dari , quod facerdotes deputati ad coofertiooes audiendas, nil ab ipfis pernitentibus, fle confiteri volentibus, in feftivitatibus anni principalibus percipiant , etiamfi (ponte offeratur . Quod fi (ecus faâum fuerit, eidem, a quo percepit , quadruplum tanquam male ablatum , reflituere teneatur. Idem in baptifmo, nifi offeratur in altatia a didis confirentibus, & nomine baptizatorum. In extrema unâione nil petatur.· fed fi fponte' offeratur, licite portit percipere.

XI. Ut qtu venemt ni «x-faiaj , fient ttf‹fne dd jut» fefxitxrd .

Et quia non videtur venirte , nifi qui ulquc ad finem (leterit: idcirco monemus Ac horiamur, quod omnes derict, qui venerint ad exequias alicuius detundi, ulquequo corpus traditum fuerit fepulturs, (lare debeant ; Ac quod ille qui habuorit folvere clericis pro ipia proce(ltone , folvere debeat in fine (epulturae ; Ac non reperto ufque ad finem fepultul* nil dare debeat, poena dupli nus quod iofinit fibi imminenti .

XH. De ut frigent fxffrd^u eefunilarxm.

Cum gravius fit idos fraudare, qui eorum fuffragio indigent, idcirco cum defundi fuffragia vivorum expedient, monemus ac etiam mandamus , quod nullus aftifius recipere debeat pecuniam pro MtiTu defunAorum, nifi pro quot crediderit vere fe pofte Miflam celebrare . Contra facientes autem Divinum expedient judicium, flt nihilo minus noftro arbitrio puniantur .

XIH. Ut tltrili emfieter r· cben reffoeeiernt cele^rnh.

liem ftatuimus, volumus, fle mandamus, * ut clerici omnes in choro elidentes furiumcor. da ad Deum dicantur habere, tam canonici H quam clerici alii cudentes in choro , reiponddere debeant facerdoti celebranti Miflam, dum celebrat, Ac ei qui cantat primo ia choro, ieu locum cantoris tenet. Contra facientes aurem punâentur, ficut de alus delertibus, At pœna qnatuor denariorum pro vice qualibet puniantdr.

XH'. Ut onnet cenon.ci elerieoi J»ei tmeent.

Item ordinamus & mandamus, quod canonici omnes, tam perlouales, quam alii, (uos clericos tenere debeant, ficut luit altas confitutum: dummodo tales teneant qui alias in di&a ecclefia non fint bénéficiait , nec incitu lati, feu aliquid certum penfum de ecclefia, leu pro ipia percipiant. Contra facientes autem , in tantum de luo beneficio puniantur, in quantum clerici, quos tenere deberent, portent commode fuftentari.

XK *^nfleter Ageliler tffitinm exercent.*

Item monemus illum, qui habet (eu babebu io futurum pundarv , legaliter fisum officium exercere, fi Dei flt noftram indignationem vitare voluerit.

XVI. De lxjfriiui ad dxereixde.,

Item monemus omnes Ac fingulos clericos , cujufcumque conditionis & (latus, fugere tabernas, loca inhonefta, Ac ludum assrdi. Contra facientes autem noftro arbitrio puniantur .

XIU. Vt clerici dtrftinenni a mercimonia.

Item quid Dominus vendentes, A ementes Dde templo ciecit , Ac neuro *miliijm Dec tmfluet fe negotia fdcxldrtbxt* : idcirco monemus omnes & fingulos clericos, abftînere a mercimoniis, Ac a negotiationibus ieu luctis illicitis : nifi qux pro vita tantum iplorum (uftecermr. Contra facientes autem perna canonica puniantur

XtIH. Ut frrMntet ectlefix , edfint br rd nxfrxd .

Item ordinamus, quod tam facerdotes , quam diaconi Ac iubdiaconi, At alii clerici, qui per hebdomadas fervite debent, interefle debeant ad celebrandum Ac ferviendutn in fua hebdo mada io hora congrua . Quod fi repei tus non fuerit , alius *pro eo iervire* debeat in ordine abfentis : *ft* habet At habere debeat a tali ab(ente vi. denarios, nifi)u(la cauta fuerit Impeditus , quatn ante hortm *Mdfa* decano debeat notificare I

X/X. *Ut facerdat n* ferViendo didcona fftfCUIIT .*

hem quod quoties Miffa celebratur in eccle fia, At aliqui defecerint, qui deberent (accrdoti in altari diaconi feu tubdiacom loco fervite, ita quod aliquis (accrdos haberet tunc (ubftitu-

ftitutl, quod non celebrer facerdos io officio A iubdiacoiMtu*, nifi luerit facerdos qui deberet firvire loco diaconi: aliter iaeerdos femper in ierviendo diaconiàur prepooaiur. Qii contra jecerit, renuendo celebrare poil iacerdotem, puniatur »u vi. denarni: nifi aliquis ex lubdiaconibus, feu aliis diaconibus, fuerit in ecclefia fupradida.

Leftz & publicata & pronuntiat» fuerunt pra-C'_tx conthiutiones in majoti ecclefia Nicofirtifi, pratentibus, audientibus, fic intelligentibus canonica, aifiliis, & clericis ecclefix prxdida, ad prxdiâas coniiitutroncs audiendas de mandato lupradidi domini archiepifcopi vocatis, & in ipia ecclefiafpedaliter congregatis. B Quas quidem csnftirutloii·* dominus arc nepiicopus mandant inviolabiliter obiervari, fie ‹ suide confici pra.ens publicum inftrumentum, m prit ntia venerabilis viri domini Guillc'nu de Antio canonici plebis iandz Mariae civitar s l'utdem, didi domini archiepifcopi effit, rali, rclnjolurum virorilm fratrum Bcnedifti de Burgo fandi fepulchri, fit JaCobi de 1' beitteu orcinis fratrum Praedicatorum, fociorum domini aichicpikopi lupradid', ac lapient ilm virorum dominorum Jacobi de Anum juris titriulque periti, fit Michaelis deAn· t « med.-vnz artis protciforis, teftium fit lociuitm·. affiftentnmi domino archiepilcopo lupradiclo. Ann. Domini a Nativitate cjulJemC M.CCC. XX. Indidione *111.* tempore domini Joannis papae xxn. die feptima menfis Aprilis.

Et ego Theodinellus magiftri Bernardi de Aquafparta, imperiali auctoritate judex ordinantis, atque notarius, fic przJidi reverendi in Chnfto patr s fic domini, uomini fratris Joannis arjnepi. opi Nicofieniis familiaris, & icriba publicus, prrdidas conlhtutiones, de mandato didi domini archiepifcopi, legi fic publicavi, fi< in h»ne publicam formam te.'igens, into illito ligno fignavi.

jO.fWf *ARCH1EP. NKOSIENSIS*

C'tnfimiiiones editae, ann. M.CCC·XXI- & conicquentibus.

1. I't in menafitnu monial, uni.

NOs hater Joannes permiflione Divina archiepiicopus Nicofieniis, nvonemusfichortamur in IXimino omnes fic fingulas perfonas t.un cleiicos quam laicos, cujuicnmque conditionis rvlbnt, ne infra clauftra, feu ieptamonailer iorum monialimn dc Nicofia intrare deb.ant, fine noftra licentia fpeciali: exceptisdominabus reginis, fic earum comitiva, ac etiam io;roribus domini Regis, quibus propter fpecialem prxrogativam eis deferimus in hac parte: fic exceptis conleflonbus ipiarum per nos depurans, qu bus intrare liceat tempore ncccflitatis. Abas, tam intrantes, quam etiam introducentes ceidcm, pœnam excommunicationis incurrcic volumus ipto tado. Datum Nicohz innoftra maiori ecclelu Niccffienh, die xvii. Jurim. Ind'ftionc jv. ann. M.CCC.XXI.

II. Da wa ceZrÀraada Mffit nuptiali fi. at luentia.

Item ftatuimus & ordinamus, quod nullus facerdos debeat, vel pnelumat Miflam nuptialem celebrare, finenoftra licentia (pedali, «ut magiftri cappciiani ecdefic Nicofieniis, cui cooiliicrit ipium matrimonium, ut eft œoris, efle legitime proclamatum. Qui vero contra fecerit, noftro arbitrio puniatur.

III. Ut afffiat qui ctlebrat prt mtrlui», aoaft ohli£ft ad aliud effictum.

Item inhibemus, quod nullus ex afliGts notiise ecdefic fupradid», qui Mi(Tam affidue debet pro mortuis celebrare, ad aliquod iervitium icu officium celebrandum fe obliget, nec faciat quoquo modo. Qui autem contra fcccnt, acritci noftro arbitrio puniatur·

11 Ut altari jerviat, qui dvtt de altari.

Cum ad hoc tint ecclefiaftica beneficia deputata, ut ldoi.««c m Divinis officiis ccclefue lerviatur, & ad tplum mimllerium talii quaeri perfona debeat, que pcr fe ipfam illud valeat exercere: quare unufquifque m ea vocatione manere debet, in qua extitit evocatus; ac jure debet altari fervire, qui dc altario vi&um quzrit.

Γ. Ut affifiu» per ftipjum ferctat ia Dicta».

Sane nobis fratri Joanni archiepifcopo Nicofienii innotuit, quod noftra Nicofieniis ecclefia quibuidam ex fervitoribus fic aftifiis ejusabicntibus, fic quibuidam przfentibus, diverhs negotiis fe implicantibus, aliis per eos minus dignis tubftitutis, circa Divinum Cultum plurimum deftituitur, * fic quod ipforum officium ac i>omeu requirunt, fcilicet continuam afTiftenttam vix laltein pei menfem adimplent. Nos volentes ftatui noftrc ecclcfiz providere circa Decdefiafticum minifterium, quod femper difpoluimus augmentare, fic ipiorum aflifiorum faluti contulere.· ftatuimusfic ordinamus hacconilitutiooe inviolabiliter valitura, quod omnes fie ûnguli aftifii noftre ecclefix, in eo ordine, cujus beneficium oblinent feu praebendam, ferviant in Divrnis per fcipios, fic non per alium fubftitutum, non obftante, fi alium titulum fub expedatione habeant ia ecclefia memorata nifi infirmitate aut juft» abfenti» caufa, a nobis etiam obtenta licemia, valeat excufari. Contra facientes autem volumus poenis canonicis iybjacere.

In nomine Domini, amen. Anno Domini a Nativitate ejufdem M.CCC. *XXIII.* Indiftiofcne vi. tempore domini Joannis pap» xxia die ultima Augufti, prsdifta proxima conftitutio contra edita affifios ecclefise Nicofieniis. ad eorum doftrinam publicata fuit fic leda in auditorio, ubi jus redditur apud archiepiicopalum juxta cappellam, praefentibus omnibus affifiis ecclefiç prçlibatç, & dominis Baliano Guezi, fic Roberto Turcheti, canonicis ecclefizan4edi&r, prefentibus etiam Andrea Gallioti, Îoanne Gualterii, Fedooo Tabarani, magiftro 'etro Anfelmi, fic Conftantio baculario, cum pluribus aliis teftibus vocalis ad predida.

Ï1. Coa.

F7. Cntfra *faifu toflei*

crpeat, reflante fcriprera, ut quos Dei timor a malo non revocat, faltem ecdeGaftk* cohibeat feveritas difciplioe: licet nos frater Joannes archiepifcopus Nicoftenfis, tempore quo fuimus in Cypro, relatione quamplurium au diverinMM, morbum peftifenim talforum teilium puUulafle, fic etiam adhuc vigere.· coofiderantes aliqua a noftns pnedecefloribus contra pnedlâa fuiffe ftatuta, non de facili credore poteramus aliquos tam infsoos, quam etiam hebetes mente, qui fe tanto crimine irretirent, ut Deum contemnerent, judicem fallerent, ac offenderent innocentem : qu* omnia perpetrant, cum falfum teftimonium proferunt, ac proferri procurant. Sed quia nos ipfi experimento didicimus, multos prediâa poftponerein delufum, in animarum fuarum periculum, & damnum non minimum aliorum.' cogimur feno abfeindere vulnera puttefafta-

Idcirco nos frater Joannes prsdiâus, monemus *& hortamur in Domino,* pro prima, fecunda, & tertia monitione, omnes fit fingtflos, tam clericos quamiaicos, mafculos & feminas, cujufeumque conditionis & ftatus exiftant, & nihilo minus fub pcena excommunicationis mandantes, qui in noftra curia tulerunt teftimonium falfum, feu ferri traâaverunt, feu procuraverunt, unde fententia fuerit fubfequuta, quod ipf», quantum in ipfis eft, revocent ditium fuum, ut ex fententia tam damnabili, pcrniciofa exeeutio fequi non poflit, feu nebis iecretomanifeftent. Multo magis, fi adhuc fentcotia lata non *fuerit, diâum fuum* revocent, vel nobis pandant: & hoc infra tx.dies, quorum tres pro primo, tres pro fecundo, & tres pro tertio termino peremptorio aftignatnus. Contemptores autem hujufmodi noftr* monitionis, ex nunc, prout ex tunc, tn bis feriptis excommunicationis vinculo innodamus mandantes, omnes & fingulos prædiâa committentes, feu aliquid de prsemiflis, ipios excommunicationis vinculo innodari, quorum abfolutioviem nobis lolummodo refervamus: non intendentes, per commilitonem aliquorum cafuuaa per nos fadam prœdiâes includi, nili fpecialiter in commiflione denominaremus cofdem.

*I'II. Ut rtuRiofi non babeant advocatos fl pros-n-ratores perpetuet, nec dantei e>, perpetuat ·*βιβθι.*

Item ftatuimus fic ordinamus, quod nullum monafterium, prior, abbas, vel conventus, vel quicumqne alius adminiftrationem habens, ipfius civitatis, feu diœcefis Nicoficnfis, poflit advocatum, procuratorem, ieupatronum, vel defenforena, clericum vel laicum, ad eorum fervitium perpetuo deputare, pro patrocinio, procuratione fic dcfenfione eis in poftetum preilandi', nec eorum alteri po&nt perpetuam afliflam feu penfionem annualem conftituere in futurum ; fed liceat ei» advocatum, procuratorem, feu defenforem qwerere m caufis de novo emergentibus, quibus convenienter pofiint, confidcrato labore, providere de eorum (alario fic mercede, revocante», caftantes, fic annullantes omni modo, jure, fic forma, quibus melius poftumus, omnes perpetuas aftifias, feu pcnfiooes, haâenus per quotcumque abbates, conventus, priores, feu quofcutnque ahoa admitüftratores monafteriorum ipferum, quibulcumqoe advocatis, procuratoribus & defenforibus concedas ordinatas fic fa&as - Mandantes cx nunc tenore prefentium, abbatibus, prioribus, conventibus, fic qmbufcumque aliis adminiftrationem ipforum monafteriorum habentibus, quod hinc xv. dies ex nunc io antea computandos, difta· afiifias, feu penfioncs perpetuas Audeant cflcâualiter ad jus ipfontm mon;fieriorum revocare : *nec* dent, nec dare debeant eafdem, fub pcena excommunicationis, & fub pœna f. byfaniiorum dc Cypro, fit alia pcena noftro arbitrio infligenda.

V1U. Vt eeligitf fj clerici «m contrahant nitra

Item ftatuimus & ordinamus, quod nullum monafterium, abbas, prior. vcl cooventui, vel quicumque alius clericos, Latinus vel Giarcus, civitatis vel diœcefis Nicoficnfis, luo nomine proprio, feu nomine lu« ccctefic, mutuum contrahere, emptionem ieu venditionem, aflRftationem, ieu quemcumque alium contra, itum excedentem fuminam C. byfantiorum albo, um dc Cypro; & alius quivis clericus culufcunr.que alterius ecclefi*, ultra quantitatem xxv. byCantiorum, Cmc noftra feu fuperioris fui lpectali licentia &. mandato, debeat. Etficontraxerit ipla obligatio ieu contraâus, eccicfiam ieu monafterium non valeat obligare : ita quod ipfa ecdefia feu monafterium, ad didum debitum reddendum nullatenus obligetur, nec etiam compellatur. Et quicumque contra fecerit, punietur pcena noftro arbitrio toferenda.

Pnediâc conflitutiones left* & promulgat* fuerunt per *dominum* aichiepifcoptur fupradiâum, in facriflia feu thefauro fur ecclefi* Nicoficnfis, pr*fentibus venerabilibus viris dominis, Ntcolao de Camilio, Henrico da Biblio archidiacono, Philippo Alamanno, Elia Anfelmi, Laurentio dc Berico, & Baliano Gueri, Canonicis, & capitulo ecclefi* fapraDdid*, cum plurcs canonici in capitulo tunc non eflent, exprefle confenttentibus in prsedifiis. Anno Domini a aativiiate *ejufdem* M. CCC. XXIV. Indiâiene feptima, tempore domini Joannis papa XXII- die xxt». mentis Januarii.

*II·'. L't eaclefia fiicefie^fit J*ra honores a ae-OTfM arpenter, fj nfarpata reftitnaieterl*

No» frater Joannes, permiflione Divina archicpifropus Nicoficnfis, monemus prO prima, fecunda, fic tertia monitione, de confiiio fit confenfu capituli fic canonicorum noftr* ecclenf>« Nicoficnfis, omnes fic fingulos tam mare quam femina», cujufeumque flares, ordinis fic conditionis exiftant ; fic nihilo minus cis fic cuilibet eorum fub pœna excommunicationis diflride prccipiendo mandamus : quatenus jura, honores, dc bona ecclefi* Nicoficnfis pnediÛ*, deinceps non ufurpent, nec ufurpare audeant fcienter; immo, jura, honorer, ficbona jam diâ* ecclefi* dudum ufurpata, occupata, feu fubtrafta, taliter ufurpantes, occupantes, feu etiam fubtrabentes, infra (cx dies a die dataram prsefcntium computandos, quorum duos pro primo, duos pro fecundo, fic duos pro t«–

tio fic peremptorio termino, eis & cuilibet o-A rum, tenore prefentium affjgnamus, ipfajura, honores, fic bona reflituant ipfi ecdefiz, ficreftituere teneantur cum effeâu. Alioquin, in ufurpantes *io* pofterum fcienter jura, honores, & bona praediâa, fit jam ufurpata, occupata, feu fubtrada , infra diâum terminum non rcflituentes, feu emendantes, fententiam excommunicationis contra ipfo» fit ipforum fingulos, de confilio fit confenfu canonicorum & capituli ecclefie fupradiâe, proferimus in his feriptis , quam ipfos & ipforum fingulos incurrere volumus ipfo faâo. Ad denunciationem & aggravationem ipfius fententi® pihilominus proce* demus, ipforum inobedientia exigente. Datum Nicofiz die penultima menfis Martii, Indiâio-B ne oâava, anno Domini M.CCC. XXV. tempore Domini Toannis papae xxii .

X. Dt tUgtntibnt fepxltttrani tntrn fnnm tccltfiam.

Si de parochianis noftris aliquis apud aliam ecclefiam elegerit feoulturam : morte nunciata ipfius, duae tantum campanc ptilfentur , *tJc. ut jnpra cap. ult. concilii hicqficnfis t an. JH.CC. LXXXI 1JJ.*

HELICE ARCH1EP 1SC0PJ NJCOS.

CONSTITUTIO,

Qua *pradtceffbr.'vi conflitutiones innovat.*

CUm laudande definitionis intentio , partons fit femper fludiis adjuvanda : cura eft follicitudinis adhibenda, ut ea qu® pro culi Divino, ..uieta ecclefiaftic® converfationis funt diipofita & ordinata , ncc diflimulatio ncgligere, nec quzdam valeat przfumptio perturbare. Quia nos frater Helias, Dei fic apoftolic® fedis gratia Nicofienfis archiepifcopus , multas icimus conflitutiones fic leges , tam a legatis fedis apoflolicz , quam a noftris przdecefloribus, emanatfe ad decimabulus DIMini, fit honcftatem ordinis clericalis, quas, noflram ecclefiam vi-D filantes invenimus, ut plurimum datas in ncgleâum, fic fic potius membranas occupaffe, quam in aliquo frudum falutiferum attuliffc.* idcirco omnes conftitutioncs legatorum ledis apoflolicz, editas ad cultum Divini nominis fic honcftatem ordinis clericalis, tanquam validas , firmas przlentialiter d nunciamus; ac conflitutiones predeceflorum noftrorum , in quantum non fint prim® poflerioribus contraria: vel adverfe, approbamus fic ratificamus, ac etiam innovamus : mandantes, ipfas pro definitione noftrz vifitationis debere inviolabiliter obfervari.

C O N C 1 L JV M N1COS1ENSE E' *ab Htiia arcbirpijcopo, cum fuffragancit, ctltbratnm,*

Anno Domini M.CCC. XL.

PRÆF ATIO.

Ia nomine Domini Jefu Chrifti, amen.

COngregato & convocato provinciali concilio regni Cypri in aula archiepifeopatus Nicoficnfu per reverendum ia Chriflo patrem & dommum, dominum fratrem Heliam , Dei fic apoftolic® fedis gratia archiepifcopum Nicofienfem, metropolitanum *regni pradiât*, una cum fuftragancia fuis , reverendis in Chrifto patribus, dominis, Odone Paphenfi, Lambertino Nimocienfi, fit fratre Marco Famaguftano, fic Anteradcnfi, epifeopis, fic pnefentibus, fic eidem concilio intereflemibus venerabilibus in Chrifto patribus, dominis, fratre Leondio de Solia, Nicofienfis ; fratre Matthco de Larfmo, Faphenfis; fratre Clemente de Lefcara, Nimocienfis , fit fratre Michaelc de Carpafio, Famaguftanz, dicrcefum Grzcorum epifeopis; fic fratre Georgio , Maronitarum ; fic fratre Gregorio, Armenorum, prsfulibus fic epifeo» pis; & aliarum nationum, videlicet, Neflorinorum fic Jacobitarum reâoribus, fic aliorum clericorum Latinorum fit Gnecorum, fie diâarum nationum multitudine copiofa: *praefatus* dominus archiepifcopus, premiffis Romano more orationibus conluetis, Spiritus fanâi gratia primitus invocata, propofito verbo Dei, clare, diftinâe, fie explicite declaravit, aperuit, fic expofuit fidem catholicam, quam dc articulis fic ccclcfraflicis facramcntis, ac aliis qu® poffent forte ex ignorantia in errorem aliquos declinare, facrolanâa Romana ecclefia tenet , docet, fic praedicat, didis nationum prclatis, corumque fubditis audientibus, fic intelligcntibus , liquido , finguiariter fie diftinâe per in-Cfra icriptos fideles viros interpretes auâoritatis, fic linguarum, quarum erant inttepretes, plenam fic veram habentes notitiam , quidquid per eumdem dominum archiepifcopum verbo extitit declaratum : fic feripto de unanimi confilio Latinorum pontificum publice ibi leâo, ad nationis cujuslibet intellcâum, mediantibus interpretibus infraferiptis. Cujus feripti feries, de vctbo ad verbum, nil addito vel minuto, tenor talis eft .

CONFESSIO FIDEI.

„ Quoniam in regno Cypri, in fingulis ci- „ VltatibuS & diœCCtlbuS, permixti funt „ populi diverfarum linguarum, habentes fub „ una fide, ficut experimento didicimus, va„ rios ritus & mores, qui ? fuis epifeopis & „ przfulibus, juxta diverfitates rituum & lin„ guarum, verbo inftituendi funt pariter fieexem„ pio: ut in falubri doârina przfati przfules, „ expulfa omni errorum caligine , polfint in lumine verte lucis, quz catholicos profeflbres illuminat, ambulare, & fiioslubditos, feu populos commiflos eifdem, clarus informare : decrevimus fidei prokftionem explicite declarare , quam facrofanfia Romana ecclefia firmiter tenet, docet, fic prrdicat; ut ipfover®lucis lumine mediante queant veritatis femitam imitari, & varios errores expellere.

„ Quicumque autem cupit falvus fieri & catholicus reputari, firmiter credere debet & fimpliciter confiteri, quod unus foius, verus eft Deus , «ternus, immenfus, fic incommutabilis , incomprchenfibilis, omnipotens . ineffabilis, Pater, & Filius, & Spiritus fandus,- tres quidem perfonar , fed imaeffentia, fubflantia, feu natura fimplex omnino. Pater a nullo, Filius a Patre folo, fic Spiritus fandus ab utroque : non tanquam ex duobus principiis, fed tanquam ex uno principio ; non duabus fpirationibus , fed unica fpirationc procedens. Hoc profeffa eft haftcnus, prardicavit,

wr<b——·,

„ cavit, ft docuit; hoc firmiter teste* & pre-
„ dicat facrofenfta Romana «cdefia . mater
„ omnium fidelium ac magiflra. Hoc habet or-
„ tbodaxorum patrum atque doâoram, Lati-
„ noram pariter ft Grwcorum, incommutabi-
„ li* ft vera (ementia.
„ Tenet infuper, docet & prcdicat eadem
„ tarifa mater ecdefia , fandam Trinitatem ,
„ Patrem , ft Filium, ft Spiritum fandum :
„ toumque in Trinitate deitatem, coeflentia*
„ lem ft coofubfiantialem, cocternam, coom-
„ nipotentem, unius poteftatis4 voluntati*, &
„ eujeftatis, creatorem omnium creaturarum,
„ a quo omnia, per quem omnia, ft in quo
„ omnia, que funt fiib celo ft in terra, ri-
u fibilia ft invifibilia, corporalia ft fpiritualia.
„ Singulam quamque in fanda Trinitate per.
„ fonarn, unum verum Deum & perfedum exi-
„ flere, ipfutnque Dei unigenitum, Verbum
„ Dei, etcmaliter natum de Patre , cooiub-
„ ftantialcm, coomnipotentem & coequalem
a per omnia Patri in Divinitate, tota Trinita-
„ ta communiter incarnatum, ex Maria fem-
„ per virgine Spiritus fandi cooperatione con-
„ cepturn cum anima rationali, duas habentem
„ nativitates, unam ex Patre «ternam , alteram
„ temporalem ex matre: Deum verum & ho-
„ minem verum, proprium in utraque natura
„ atque perfedum ; non adoptivum neque phan-
„ tatmaticum , fed unum & unicum filium Dei,
„ m duabus ft ex duabus, Divina fcilicet ftC
„ humana, naturis , fed in unius perfone fio-
„ gularitate; impaflibilem ft immortalem Di-
„ vinitate, fed in humanitate, pro nobis ft
n pro falute noftra pafliim vera carnis pallio-
„ ne, mortuum ft fcpultutn , & defeendifle ad
„ inferos, ac tertia die refurrexifle a mortuis
„ vera carnis refurreftione ; die quadragefima
„ poft rtfurredioocm, cum carae qua reiurre.
„ xit, & anima, adfcendiffe iu cxlutn ft (ede.
« re ad dexteram Dei Patris, ft inde ventu*
„ rum judicare vivos ft mortuos, & redditi».
„ rum unicuique fecundum opera tua, uvebo-
„ na fuerint, five mala , tam reprobis quam
„ eleftis, qui omnes cum luis propriis refur-
„ gent corporibus que nunc geflant ; reprobi
„ vero cum diabolo, pœnam perpetuam rece*
«, pturi, ft cleâi cum Cbrifto gloriam fempi-
M ternam.
„ Credere etiam debet ft tenere firmiter
„ unuiqutfque catholicus , unam elfe fidelium
«, univerialem ecclefiam , extra quam nui*
„ lus omnino (alvatur, in qua unum datur
„ baptifma , & vera omnium rcmiilio peccato-
·, rum.
„ Firmiter etiam credere, & fimplici»ercon-
„ fateri debet quicumque fidelis, novi ft vete-
„ ris teftameoti, legis, ac prophetarum, &
„ apoftolorum , unum elle audorem Deum.
„ Et hasc eft vera fides catholica, quam fuper
„ diftis articulis tenet & prcdicat lacrofauda^ u
„ Romana ecdefia, mater omnium fidelium &
„ magiflra.
„ Sed propter diverfos errores , a quibufdam
„ ex ignorantia, & ab aliis ex malitia adit*-
„ ventos, dicit, tenet, docet, ft prcdicat,
„ quod fecundum communem Dei ordinatio*
„ nem, anime fandorum homiaum, qui de
„ hoc («culo ante Domiafi noftri Jefu Chrifti
„ palGonem deceflerunt ; necnon fandorum
„ apoftolorum, martyrum & confeflbrum , vir-
„ giuum , ft aliorum fidelium defundorum ,
„ poft (aerum ab eis Chrifti baptifma lulee-
„ ptum, in quibus nil purgbbilc *fait* quando
„ deceflcruat, nec erit quando decedent, etiam
„ ia futuram, vel fi tunc fuit aut erit pur.
„ gabile aliquid io eildem cum poti mortem
„ fuaro fuerint purgate; aut quod animepue-
„ rorum eodem Chrifli baptifmate renatorum
„ ft baptizandorum, cum fuerint baptizari, an-
„ te ufum liberi *arbitrii decedentium, mox*
„ poft mortem fuam & purgationem pracfa-
„ tam, in illis qui purgatione hujufmodi in-
», digebant, etiam ante refurrediooem tuorum
„ corporum & judicium generale, poft afeeo-
„ fiooem falvateris noftri Domini Jefu Chrifli
„ io celum , fuerunt, funt, ft erunt, ia ce.
„ Jo celorum, regno ft paradifo cclcfli, cum
„ Cbrifto fandorum angelorum contortio coo-
„ gregate, ac poft Domini Jefu Chrifti paf*
„ fionem & mortem, viderunt; vident, ft vi-
„ debunt Divinam eflentiam, viGone intuiti-
„ va, ac etiam faciali, nulla mediante crea-
„ tura io ratione objedi, nifi *fe* habente fe-
„ cundum Divinam eflentiam mediante fe * vi- «·< ·ι·φ»ι
„ dere clare, ft aperte eis oftendere ; ft quod
„ fic videntes eadem effentia perfruantur ; ncc-
„ non quod ex tali vifione, ft fruitione, eo*
„ rum anime qui jam deceflerunt, funt vere
„ beate, ft habent vitam ft requiem «ternam,
„ ft erunt illorum , qui poflea decedent, cum
„ eamdem videbunt Divinam eflentiam, ipfa-
„ que perfruentur, ante judicium generale . Et
„ quûd poftquam inchoata fuit, vel erit, talis
„ intuitiva & faciali* vifio & fruitio in etfdem:
„ eadem vifio ft fruitio, fine aliquaintercifio-
„ ne feu evacuatione predidc vifioni* & fnii-
„ tionis, continuata fuit, ft continuabitur ut
„ que ad finale judicium, & extunc uique in
„ kmpiternum.
„ Definivit infuper eadem fi nfta mater ec-
„ clefia, quod fecundum communem Dei or-
„ dinationem, anime decedentium in aâuali
„ peccato mortali, mox poft mortem fuamad
„ inferna defeendunt , pœnis infernalibus, ta-
„ men difparibus, puniende; ft quod nihilo
„ minus in die judicii omnes homines ante
„ tribunal Chrifti cum *fuis* corporibus com-
Dn parcbunt, reddituri dc faftis ptopriis ratio-
„ nem.
„ Tenet etiam ft docet eadem Romana ec-
„ clefia , feptem fore facramenta ecclefiaflica.
„ Unum, fcilicet Baptifma, de quo fupra di.
„ ftum eft, quod ad invocationem individus
„ Trinitatis, videlicet Patris, ft Filii, ft Spi-
„ ritus fanâi, coofecratur in aqua , quod tam
„ parvulis quam adultis in formam ecclelic a
„ quocumque rite collatum, proficit ad lalu-
„ tem . poft cujus fufeeptionem baptifmi, fi
„ quifquam prolaffus fuerit in peccatum, po-
„ teft femper per veram poenitentiam reparari,
„ ft fuorum confequi veniam peccatorum · Aliud
„ eft facramentum Confirmationis , quod cum
„ db apoftolorum tempore folis fuerit pontifi.
„ cibus refervatum in frontt cluifmando re.'a-
„ tos, foti debent epifeopi per manus impoli-
„ tiouem conferre. Cujus forma hrc eft: Si-
„ gno te figno crucis, & confirma te chrif-
„ mate falutis in nomine Patris , & Filii, ft Spi-
„ ritus fanfti, amen. Quod fi fimplice* facer-
„ dotes conferre prsefumant, nihil agunt : cum
„ ex eorum collatione , umbra quxdam oflen-
„ datur in opere, veritas autem non fubcat
„ in efleftum. Aliud eft Psnitemia. Aliud eft
„ Euchariftic (aeramentum, quod ex azymo
„ conficit eadem Romana ecdefia, tenens ft

A a a do-

,, docens, quod in azymis verum conficitur AtAh*> poteft confici corpus Chrifti : cujus corpusAc fanguis, in facramento altaris, fub fpecie ta bus panis Ac vini veraciter continetur, tranf- fubftantiatis pane in corpus, Ac vino in fanguinem, poteftate Divina. Quod utique facramentum nemo poteft conficere, nifi facerdos rite fuerit ordinatus, fecundum claves ecclefir, quas ipfe conceffit apoftolis, Aceorum fuccefforibus Jcfus Chriftus. Aliud eft Ordinis facramentum. Aliud eft Extrema undio, que fecundum dodrinam beati Jacobi infirmantibus exhibetur. Aliud eft Matrimonium, de quo tenet fanda mater ecclefia, quod nec unus vir fimul plure* uxore» habere permittitur, nec unquam licuit, nifi cui fuit Divina revelatione conccffum, nec una *mulier* fimul habere plures viros· Soluta vero lege matrimonii per mortem alterius conjugum, fecundat, Ac tertias, Ac deinceps nuprias, fucceffive licitas effe dicit, fi impedimentum canonicum ex caufa legitima non obfiftat.

„ Tenere debet infuper, fateri, Ac publice confiteri, quiconque vult reputari catholicus, quod ipfa facrofanda Romana ecclefia eft mater omnium fidelium, Ac magiftra, Ac fuper univerfam catholicam eccleuam plenum principatum obtinet Ac primatum, quem memorata ecclefia ab ipfo Domino in beato Petro apoftolorum principe feu vertice, cujus Romanus pontifex eft fucceffor, cum plenitudine poteftatis reccpiffe, veraciter Ac humiliter rccognofcit. *Cofu»* Romani pontificis, fi quae fuborts fuerint qurftioncs Ac caufx majores, fuo debent judicio definiri : ad quem poteft qnicumque gravatus in negotiis ad forum ecclcfiafticum pertinentibus appellare, & in omnibus caufis ad examen ecclefiafticum fpedantibus ad ipfius poteft recurri judicium.* Ac eidem omnes ecclefia: funt fubjedc, ipfaruroque ptyclati obedientiam Ac reverentiam fibi debent, qui in partem follicitudinis funt vocati.

,, Pnefcriptam igitur puriffimam, certiffimam, folidiflimam Romana: ecclefir Ac orthodoxx fidei veritatem, evangelicae dodrina: confonam, a fandis patribus traditam, Ac Romanis pontificibus in fuis ftatutis, fynodis, definitionibus, determinationibus, Ac conftitutionibus rpboratam, ab univerfis Ac fingulis regni Cypri, cujufcumque nationis exiftam, firmiter teneri, Ac fimpliciter abfque varietatis inconftantia, Ac fine fcrupulo cujuslibet dubietatis agnofei, praefentis conftitutionis ferie, audoritatepnefenris concilii promulgatae, praecipimus Ac mandamus, fi omnipotentis Dei Ac facrofandae Romanae ecclefiae, necnon fandiflimi domini noftri, domini Benedi&i papae XII. cupiunt effiigere ultionem · Per hoc autem non intendimus inhibere Greets epifeopis, Ac eorum fubditis, quin ritus fuos fidei catholicae non adverfos fequantur, juxta compofitionem a felicis recordationis domino Alexandro Romano pontifice in regno Cypri inter Latinos Ac Gnecos editam, Ac diutius obiervatam.

Memorati Grrcorum, Maronitarum, Ac Armentarum epifeopi, Acpnemiffarum aliarum nationum majores, pro fe Ac fubditis fuis, imelleffis omnibus Ac fingulis fupradiâis, *& fuper* fingults articulis fidei Ac ecdcfiafticis facramcquli fingulariter, Ac uoiverialiter univerfi, juxrelationem infraferiptorum interpretum, clare, aperte, diftinde, Ac fingulariter, Ac explicite recognoverunt, humiliter Ac devote, Ac fpontanea voluntate, omni timore femoto, Ac quacumque coactione ccffante, humili profeflione confeffi funt *i* Ac devota confeffiooe profeiTt, illa omnia Ac fingula in didi icripti ferie comprchenfa, vera effe,' Ac quod illa omnia & lingula firmiter credebant, prout fuperius cxplite declarantur. Adjiciens rationes, quod ita erat ab Omnibus catholicis abfque dubietate credendum: Ac quod facrofanda Romana ecclefia erat mater omnium fidelium Ac magiftra, fuper omnes ecclefias plenum principatum oblinens* Ac primatum: Ac quod fanctiffimus in Chrifto pater, dominus Benedidus Divina providentis papa XII. lucceffor beati Petri, Ac in terris vicarius Jefu Chrifti, erat eundorum fidelium pater, Ac paftor, Ac dominus, cui finguli praelati eccleuarum omnium debent reverentiam humilem; ipfique reverentiam eidem Ac obedientiam promittebant. Petentes humiliter, quod eis liceret in fuis ritibus fidei nor. contrariis permanere, ac depreeantes diffum dominum archicpifcopum, ut devotionem eorum intimare domino fummo pontifici dignarctvr.

Ada funt hate Nicofiae, in aula archtcpifco* patus majori, praelentibus venerabilibus viris, dominis, Leodegario deNabinalis decano, Baliano Guezii, Antonio Marbre, Ac Bernardo Coftc, canonicis, Ac capitulo ecclefia: Nicofienfis, Marino de Luca cantore, Ac Joanne Benediffi, canonicis Paphenfis ecclefia:: Jacobo Pafchatis thefaurario Ac canonico Nimocienfi, linguarum Latine Ac Giarcac notitiam habentibus; Qofrcdo Spaugiota archidiacono Ac canonico Famaguftano, Juftinode Juftiois, milite Ac confiliario regio ; fratre Francifco de Nimocio priore provinciali fratrum Praedicatorum in provincia terre fandae, fratre Raymundo de Mo» ragis, ordinis fratrum Minorum in dida provincia *mtniftto* ; Jacobo de fando Prolpero canonico Nimocienfi, Ac didi domini archiepifcopi officiali, inter latinos & Gratcos, Ac Joanne Mahe presbytero Tarfenfi canonico, inter Latinos Ac Maronitas, Jacobitas &' Neftorinos, Ac presbytero Petro de Afcalona, inter cofdem Latinos Ac Armenos, interpretibus. Fratre 1terto de Nabinalis, ordinis F. Minorum, ac domino de Parma, teftibus ad h«c vocatis Ac rogatis, Ac quampluribus aliarum ecclefiarum canonicis, Ac notabilibus viris, rc clericorum Latinorum Ac aliarum nationum multitudine copiofa.

Poft haec Ac inflanti. in praefentia totius concilii ledae, firmate, Ac publicate fuerunt alie conftitutioncs infraferipte.

STATUTA CONCIL

1. Dt decitnit integre /divendit.

ITem approbatione ejufdem concilii confirmamus, innovamus, Ac ratificamus, ac etiam approbamur, conftitutionem editam contra decimas non folventes in provinciali concilio apud Nimocium celebrato, qua: incipit « *Conttanncin* w» *fint.* Adjicientes eidem, ficui in conftitutione bonas memoriae domini Hugonis Nicoûenfis archiepiicopi continetur exprefe, quod eamdem excommunicationis fententiam

tiatn ipfo fafto incut* ant omnes Acfioguli, qui ecclefiis Nicofienii, Paphenfi, Nimocienfi, & Famaguflanc, integraa decimas non folverint, ut tenentur, de omnibus redditibus fuis, poflefionibus, terris, animalibus, appaltis, ac aliis qutbufcumque, fine deduftiooc feminis, tali*, angariarum, vel altarum quarumlibet expenfarum, cum integre fine dcduftione aliqua, decima fit folvenda. Quam fententiam incurrere debeant ipfo fafto omnes & finguli, qui annis finguli' plene & pe.fefte non computaverint, & integre non folverint, ut fuperius eft expreffum, per totum Februarium cuiuslibet anni. A qua fententia nullus poflit abfolvere, fine fpeciali licentia noftra, & aliorum prxlatotum premiffarum ecclefiarum, vel eorum, quibus nos io dioeccfi noftra, & ipfi in fingulis fuis diœcefibus, fpecialiter duxerimus concedendum. Et quod illorum corpora, qui ufque ad extremum vitx exitum excommunicationem fuP.inucrint, occafione pnemiffa, animo indurato, licet eos in ipfo mortis arnculo abfolvi contingat, ufque ad fatisfadionem integram extra cœmeté-ium ecck-fiafticum valeant detineri, cum vix unquam ecclefia valeat percipere quod eft fuum.

Cui eonftitutioni diftus dominus Odo Payhenfis epifeopus non confenfit : immo, in quantum fuam pollet ecdctfam tangere, totaliter contradixit ; maxime ubi incipit, ÔT *quod illorum carpor» &c.* & ab inde infra.

II. Contre matrimonia clandeftina.

Item flatuimus & mandamus, auftoritateejufdem concilii, quod mattimoniuin femper in facie ecclefix inter perfonas legitimas hora debita celebretur, excommunicantes ex nunc omnes & fingulos, qui matrimonia dandeftina de extero inter fe prxfumpferint celebrare, & omnes & fingulos qui talibus matrimoniis interfuerint, feu confilium dederint, auxilium vel favorem : quorum abfolutionem, loci diœcefano epifcopo refervamus, impolita prius diftis excommunicatis poenitentia falutari, & aliis qux de jure fuerint injungenda. Sacerdos autem vel clericus, qui matrimonio clandcftino opem vel operam dederit, ab officio & beneficio fit fufpenius, ufque ad tempus a canone definitum. Clandeftina autem matrimonia intelligimus, que fient de extero fine licentia noftra, vel dioecefanorum in eorum diœcefibus, vel illorum, quos nos & ipfi fingulariter duxerimus deputandos. Et in matrimoniis contrahendis proclamations fieri debeant tribus diebus Dominicis fucceflive, ut eft fieri coniuetum : quod tempus proclamation)'; ab aliquo nequeat coar. ftari: falvo quod hoc locum non habeat in regalibus λ deicendentibus ab eifdem. Et fi contrahentes eflent diveriarum diœcefum, manimoniuna intelligatur effe clandeftinum, nifi tribus diebus Dominicis, ut premittitur, fuerit publice more folito proclamatum in majori ccclefia, vel in cappellis parochialibus illius cujuslibet civitatis vel diœcefis, in qua vel quibus quilibet ex contrahentibus confueverat habitare, feu illo tempore habitabat. Poenis aliis contra facerdotes & clericos hujufmodi matrimonia clandeftina célébrâmes, per conftitutiones praedeceflbrum noftrorum promulgatas, nihilo minus in fuo robore duraturis: videlicet pœna perpetui careen's, juxta conftitutionem bon* memori* domini Hugonis prxdeccfforis noftri, quam auftoritate prefentis concilii innovamus, ac etiam approbamus.

JII. Pe fynoda Àn in anno celebranda.

Item flatuimus fit mandamus, quod fingulis annis quilibet Latinus epifeopus bis fynodum debeat celebrare, videlicet iv. feria poft oftavas Pentecoftes, dt vi. feria poft oftavas Epiphani* : in qua perfonaliter debeat intereffe, canonico impedimento certante, vel per vicarium fuum, legitime impeditus, inflruendoclerum verbo pariter & exemplo, & faciendo legi conftitutiones prxfentis concilii, & alias ia Niinocienfi concilio editas, quas mandent a luis fubditis obfervari,

71'. Ut aliquofigno admoneanturfideles, perfeltnm effe corpus Chrifti.

Item flatuimus & ordinamus, ac etiam mandamus omnibus epiicopis Graecis, fit aliis ραβiulibus quarumlibet nationum, & facerdottbua earumdem, nuod debeant ordinare quoddam fignum, quod poflit omnibus audientibus Divinum officium notum efle, illa hora qua perfecerint corpus Chrifti, quando celebrant in altari : ita quod illo tempore corpori Chrifti exhibeatur reverentia, tam debita, quam devota.

F. Ut conflitutiones antehac edita habeant aniloritatem.

Item auftoritate prxfentis concilii, omnes conftitutiones, tam a prxdeceflbribus noftrisveditas, quam in provinciali concilio apud Nimocium promulgatas, necnon per nos faftas, innovamus, ratificamus, approbamus, ac etiam confirmamus, io quantum fibi ad invicem minime contradicant : quas in diftis fynodis, *nanti* fingulis celebrandis, publice legi mandamus, fit ab omnibus obfervari, fub panis in eifdem coaftitutionibus comprehends.

VI. Ut non fint in ecclefiis catbedralibas canonici expeflantes.

Item cum propter canonicos in ecclefiis ca* thedralibus regni Cypri expeftantes, ipfaseccleflas intolerabilia oportuit fupportare: volentes prxdiftis occurrere, At indemnitatibus noftrx, & aliarum ecclefiarum difti regni cathedralium providere. auftoritate prxfentis concilii (latuimus & ordinamus, quod de extero nullus canonicus, quantumcumque fit in facris ordinibus conftitutus, fub expeftatione prxbendx vocem in capitulo, Ac ftallum in choro fibi debeat vendicare, nec almucias deferre de vario, feu pro feftis duplicibus aliquid de fecretis ipfarum ecclefiarum, vel aliunde, feu exenia aliqua recipere, nec in aliquo fe tanquam canonicus intromittere, donec prxbcndam fuerit pacifice confecutus. Et prxdiftam noftram conftitutionem mandamus, Ac volumus auftoritateprçmiffa, in quibufeumque ecclefiis cathedralibus difti regni debere inviolabiliter obfervari : non obftantibus quibufeumque confuetudinibus ipfarum ecclefiarum, retroaftis temporibus obfervatis. Salva femper in omnibus fanft* *fedit* apoftolicc auftoritate.

Cui conftitutioni diftns dominus Odo Paphenfis epifeopus non confenfit: immo totaliter

«er contradicit, nec vult ipfam locum habere A in (ua Papbenli ecclefia.

P7A *Ut clerici de exeeutiene teftementi fe wa i»tnnitiM.*

Item cdoAitutioni fynodali edit* Hicofic per reverendum in Chrtfto patrem, dominum Hugonem bonç meraoriç archiçpifcopum Nico, fieufem, prçdeceflbrem noflrum, in ea parte in qua cavetur, videlicet in fine ipuus conflitu-*tionis,* quod presbyteri aut clerici diœcefis Nicofienfis, corpore tradito fepultur*, de com. miflaria feu executiooe teftamenti, fine licentia praelatorum, feu vicariorum Nicofienfis ecclefis, *fe* in aliquo intromittant, quç incipit : B *Ad reprimendam* avanffirMr *mimfirornm tccltfijt:* adjicimus auftoritate prçienct» concilii, quod fi quis contrarium fecerit, ipfo fafto fententiam excommunicationis incurrat. Et ad hoc inducimur, ut fidei commiflariorum & exeeutorum malitiis obvietur, & celerius impleantur decedentium voluntates: quorum exeeutorum officium non intendimus impedire.

I'!IF Ut clerici neu *fint oficialei Lticoram.*

Item coaflitutioni bonae memori* domini Gerardi archiepilcopi Nicofienfis predeceflons nottrj, edit* in provinciali concilio regni Cypit apud Nimocium celebrato, in qua conti- C netur, quod clerici non fini officiales laicorum, & incipit : *Prooioemns ne fecerdotei eut clerici cu uffumqHe lingue, vel natimir exiftant* : adjicimus, quod fi quis de retero hoc attentare prxfumpferit, ipfo fafto fententiam exrommti meationis incurrat.

Lcâx A‹ recitat* fuerunt dift* conftitutiones & ordinationes per reverendum in Chriflo patrem & dominum, dominum fratrem Heliam, Dei & apoflolic* fedis gratia archieptkopum Nicofienfem fupradiftum, afliftentibus tibi reverendis in Chriflo patribus, dominis, Odone Papbenfi, Lambertino Nimocienfi, Aç fratre Marco Famaguflano & Anfheradenfi jD epifcopis cius luffraganeis fupradiftis, in pr*lenlia totius concilii fupradidi convocatis, in aula archiepifcopatus Nicofienfis.

Et kriptura per me Marcum notarium infr.deupturn, fub anno a nativitate Domini M. CCC. XL. Indiâione vit t. die Lunç xvi j. mentis Januarii, pontificatus ianftifluni inCbiifl.o patris & domini noftri, domini Benedict pap* XII. anno vi.

Ego Marcus fciliçct Rolandini de Parma, imperial· auctoritate notarius, fit nunc notarius & fetiba publicus didi domini archiepilcopi, prnlationi & recitationi didarum conflitutionum, & omnibus & fingulis fupradidis, cum ageretur, in pratentia totius concilii lupradiâi interfui, & de ipfius domini archiepifcopi mandato Ac audoritate, fcripfi Ac publicavi, meoque figno lofito roboravi.

CONSTITUTIONES PHILIPPI erehiepifeopi Nicqfafit.

Ann. Dono. M. CCC. L.

I* Ghrifti nomine, amen.

NOs Philippus permtffione Divina, & fan- a* fedis apoflolic* gratia, Nicofienfis archiepifcopus, confidcrantes, quod perverforum audacia exigit, ut praefentes noftras conflitutiones ordinemus & faciamus, ad omne fcandalψη inter Francos & Grecos evitandum, de voluntate dt aflenfu venerabilium virorum, dominorum, Salvi de Cypro decani, Alexandri de Alexandria cantoris, Balduini de Clavaro, Ad* *de Gentraco, fit Jacobi Gazantis,* canonicorum, flt capituli noltr* Nicofienfis ecclefi*, ad hoc in camera majori noftri palatii more lolito fpecialiter vocatorum, rogatorum, cum plures non eflent tunc prefentes, nec in loco unde ad hoc vocari, vel citari deberent, de iure vel confuctudine ecclefi* noftr* Nicoficn-*lu* prefat*.

k Dt Frtr.ca contrahente cum Greet.

Statuimus & ordinamus, & in noflris conftitutionibus feribi mandamus, quod de retero nullus Francus audeat conti ahere cum Gneca, sci Graecus cum Franca, nifi tribus edidispropofitis more folito in ecclefiis Francorum, fecundum formam per prcdecefibres noftros editam, cum ad invicem contrahunt Franci. Et quod teneatur mulier Greca, qu* contrahet, leu contrahere velit cum Franco, primo recipere facramentum Confirmationis, more Fran. eorum: Ac e converfo fi fit Grccus qui velit cum muliere Franca contrahere, primo antequam ad contrahendum admittatur, confirmetur, Ac banna etiam proponamur juxta mores, ut fupra : ita quod liberi ex eis procreati feu nati,, pro Francis habeantur At teneantur, Ac more Francorum vivere debeant, fuper omnibus (aeramentis recipiendis Ac perficiendis, Ac aliis quibufeumque negotiis per ipfos agendisAc kiendis.

IL Ut nec *Creent Franco,* nec *Frenent Greco, minifirent (aeramenta.*

Item ftatuimus At odioamus, quod de retero nullus presbyter Gr^'111, cujufcumque flatus Ac conditionis exiftat. audeat facramenta ecclcfiaflica, vel eorum aliquod miniftrare alicui Franco, nifi in cafu neccflitatis evidentis; Ac c converfo, quod nullus etiam Francus eodem modo facramenta ecdefiaflica, vel aliquod eorum, miniftrare audeat alicui G>*co; nifi, Eut prxmiflum eft, neceflitate cogente evidenti.

Et quia pramilTa confueverunt & (olent inter Francos Ac Griecos plura fcandala generare: viam quibufeumque fcandalis Ac malitiis vokates praecludere, cum non fiœuj iola pnemiflorum excefluum prohibitione contenti, una cum pr*miflis canonicis Ac capitulo noftro deliberavimus pœnam imponere, ut quos Dei timor a malo non retrahit, laltem coertionis poena reflringat videlicet, ut facerdotes Ac clerici omnes, qui aufi fuerint contra noflras prohibitiones przmiflas matrimonia folemnizare, vel (acramcnta miniftrare, puniamur pennis ftatuti*›

Ac de-

& declaratis in conftitutioaibt» matrimonia clandcftina prohibentibus; fit Laid excommunicationis fententiam incurrantipfo faâo. Qjiam etiam (canonica monitione prauniflâ, videlicet fex dierum, quorum duos pro primo, & duos pro fecundo, & reliquos duos pro tertio fic peremptorio termino, eifdem affignamus) fedentes pro tribunali in camera mÿori noftri palatii, in pnefentia didi capituli ad hoc fpecialiter vocati, de confentientis, contra quofcumque qui diâis confli rationibus fic mandatis noftris non obcdicrint, proferimus in his feriptis. A qua noftra fententia nolumus, quod aliqui tranfgreflotvs didarum noftrarum conftitutionum poflint abfolvi.* nifi impolita fibi pcena, ad arbitrium noflram imponenda. Non intendentes per hoc, viam praelatis * indudefc, quofeumque Grecos confirmare, volentes fe ad ritum Francorum transferre.

* >rrrin- cludere. EX

111. Pe clerici/ mamu injicientibus in clerico/.

Item ftatuimus & ordinamus, quod de cetero non abfolvantur presbyteri rixantes, qui manus injecerint unus in alium, quantumcumque fit ofiênfa levis.* nifi folverint byfantios x. pro labore & fatisfadione injurie, Nicoficnfi ecclefie. Et jdem de diaconibus. Subdiaconi autem, fic alii in minoribus ordinibus conftituti, priufquam abfolvantur, folvere teneantur byfantios v. eodem modo, pro labore & fatisfadionc injurie. Nicoficnfi cc clefix.

7F. *Ut in inPrumentis manumitfionum fiat mentio de figillo curia ecclefiajiica.*

Item ftatuimus & ordinamus, quod de cetero notarii non audeant publicare inftrumenta manumiflionum, nif in ipfis inftrumentis fiat mentio defigillo curie ecclefie: & fifada fuerint iniirumenta, quod eifdem non adhibeatur fides, & puniri poflint notarii ad arbitrium uoftrum, aut vicarii vel officialis noftri.

Leda, publicata, fit recitate fuerunt predidx ^onftitutiones & ordinationes, coram clerov& populo, in coemeterio fandi Michaelis de Nicofia, congregatis die Dominica Palmarum, fexta decima menfis Martii, anno Domini MCCCLIII. Indidione vi.

EJUSDEM CONSTITUTIO

Edita anno Domini MCCCLIV.

Ut quilibet in fuo ordine ferviat

Item ftatuimus & ordinamus, ut nullus in ecdefia noftra Nicoficnfi exiftens in ordine facerdotali, de extero promoveatur ad aflifias fubdiaconales & diaconales. Item urnullus habet» feu obtinens in eadem ecclefia noftra Nicofienfi aflifiam acolytalem, fubdiaconalem, vel diaconalcm» fe faciat, quamdiu eamdem aflifiam obtinebit, ad facerdotales ordines promoveri: fub pcena privationis ejufdem aflifix, quam ibi obtinet. Conveniens enim eft, ut quilibet in gradu fuo famuletur Deo, & ferviat in eadem ecdefia, prout eft, feu fuit ab initio inftitutum; nec fuper hoc poflit per aliquem difpenlari, nifi folum per nos, vel per alios archiepifcopos, qui pro tempore fuerint in cadem ecdefia conftituti.

Leda, publicata, & recitata fuit dida conftitutio & ordinatio coram canonicis, & capitulo dide noftrx Nicofienfis cedefi», in Thefauraria ipfius noilrx Nicofienfis ecclefiz, MCCCLIV. Indidione vir.

G. C. Singulare hoc habent ac proprium fuperioree conflitutiones, ut multa deceam, alioquin ignota, de difciplina, qua Grecorum eccleftas Latini regebant. Plurimum autem lucii accipient ex Alexandri IV. coaftitutione, in fuperio*ti* allata.

^SYNODUS PRAGENSIS PROVINCIALIS

ANNO CHRISTI Hs5' — *Anno MCCCLV.* — anno CHRISTI

Habita ab Erncfto Pragenfi archiepifcopo I.

Erneflu/ Dei & Apoflolica Sedi/ gratia fanfla Pragenfis ecclefia arcbiepifcOpus, univerfis Prolatis, Capitulis, Conventibus, Plebanis, ecdefiarum Refloribus, clero & clericis, ac ceteris Cbri/li fidelibus tam religiqfis, quam etiam facularibus, Pragenfem per civitatem, disrcefim & provinciam conflitutis,; in omni falvotione falutem, Ct projentium obfervantiam ex frequenti leflionis ftudio, falutarem.

t P. lier-* ""·

Rex magnificus *qui facit mirabilia magna filus,* fuum magnificent!» finumaperiens, nuper noftram Pragenfem ecclefiam per dii. in Chrifto patrem fic Dominum D. Clementem papam VI. ad preces fic folertem inflandam Sercniflimi Principis fic Domini noftri Dom. Karoli tunc marchionis Moravie, nunc vero Romanorum fic Bohcmorum regis, in metropolitanam erexit, fic archiepifcopalis dignitatis titulo infignivit, nos quoque fuper folium paftoralis preeminent!» ipfius Pragenfir ecclefic licet immeritos, fua tamen ac ipfius fedis apoftolicc dignatione locavit. Idcirco cx injundi nobis officii debito», in hujus novitatis primordio, (ubdltorum utilitati providere volentes, fummam aliquorum canonum <5' conilitutionum provincialium ecclefie Moguntinar, que olim in noftr- provincia tenebantur, ac etiam ftatutorum Synodalium per nos & noftrps przdeceflores editorum, que pro morum corre&ione & decifione caufarum & cafuum frequentius occurrentium magis utiles & tranf grefforibus periculofiôres judicamus,, de unanimi confilio & aflenfu fuflraganeonun, capitulorum fic conventuum, omnium quoque prelatorum, perfonatus, dignitates, officiaccclefiaftica

anno Ihkist J

regentium ,·>plano & brevi flylo, ut faci-Jinr> poflint memorix commendari, in unum libellum duximiis redigendum , quem & nullum a|jum pro canfliurtionibus provincialibus reputari volumus & haberi ; omnes alias conftitirtiones provinciales ecclefir Moguntinr, & omnia flatüta Synodaha a prxdcceiforibus, nolitis, vel a nobis ulqne ad pixfcns edita , quoad noflram {hcecefim pi aientibus non inhtas & infita irritantes, immoirritas ⊲̈: irrita nuntiantes, & omni carere decrevimus roboris firmitate. Ut autem conftitutiones ipfse ad Angulorum perveniant notitiam clariorem , venerabilibus fratribus & coepifcopis noftris in virtute S. obedientix diftride prreipiendo mandamus, quatenus ipfas mox feribi faciant & A· bt procurent, ac fingulis annis, cum fuas Synodos celebrant, clero fuo earumdem fludium fc obfervantiam , fludiofius recommendent , cathedralinm vero fit collcgiatarum ecdefiarum capitula habeant earumdem conftitutionum duo paria, unum lub fygillo noflro , quod in facriba fervetur, aliud quod in ecclefia iua in loco patenti affixum catenula , a die publicationis earumdem infra trium incnfmmfpatium reponi faciant. Archidiaconi autem, decani rurales & p ·rochialium ecclehauim redores Anguli unum libellum ipianiin sonflitutionum libi .oir?arent, nam lapils iribus menfibus menu.rjtis, nemo per ignorantiam earumdem potent ic tueri.

I. *Dt [ww Trinitate.*

Firmiter prxeipimus , ut univerA Prxlati, PleVani & Reclnres ecclefiarum noftrx provincix de S. & individua Trinitate Patre, & Filio, 6; Spimii > ndo, & articulis fidei maxime divinitatem x humanitatem Domini noflri Jelu Chrifti concernentibus, nihil aliud tradant, teneant, ac doceant, nifi quod S. R. E. credit, tenet, & docet. Laici implicite, clerici vero explicite & diftinile , & ne quis clericorum p.i ciaflam ignorantiam articulorum fidei lc poflit aliqualiter palliare, de ipfis articulis f.dei, & de quibufiiam alus ad falutem fidelium fuinme nereflariis, libellum quemdam, qui de tribus punctis cflentiahbus religionis Cbriflianx intitulatur in fine harum noftrarum conflitulionum decrevimus annectendum, quem libellum cum prxfcntibus noftris conftitutionibus mandamus per omnes haberi, & contenta in eo efficaciter obfervari.

II. *Dt confiitutionü'Hs .*

Statuimus, quod conftitutiones feu ftatuta provincialia quxu'»t perfonarum fuperius expreflarum ad Provinciale concilium fecum afferat , & ledionem eorumdem audiat , ac eadem in eodem perlegat, hoc ipfum cirta Synodalia epifeoporum ftatuta per fubditos ipforum iniynodis epiicopalibus obfervari mandamus.

HI. *Dt referiptir.*

Fraudibus impetrantium referipta apoftolica, in quibus ador rei potentiam fe perhorrefeore, falfo proponens, tantum, ut judices extra ipforum dioecefim impetret, ut reus fatigatus laboribus & expenfis cum eo pro fuo libittf concordare cogatur, obviare volentes, ftatuipius, quod ipforum dicccçfanus, vçl ejus où* A*cialis*, ad inflandam rei, fl hoc notorium iuc—y-rit, quod non efl tante potentia, quam aâor merito perhorrefcere debeat, teneatur conditionem aflor» & rei fcribcre judici taliter impetrato, & ipfum petere, ut fuper hoc rei probationcs recipiat , potius quam credat adori* fimplicis iuramento. Nam licet jus permittat hanc perhorrefcentiatn probari pofle juramento, qua probatio inter ceteras efl fragilior, non tamen prohibetur, quin rats voiens contrarium probare per tefles, quç probatio fortior efl juramento, fit merito admittendus. Adjicientes, quod nullus ad requificionem cuiufque ignoti judicis fe delegatum velfubdelegatum fedis apoftolicr afferentis, aliquam citationem feu publicationem procefluum quorumcumque audeat facere ; nifi fibi -prius de interdidione ipfius per oftenfionem Bulla apoflolica, vel tranfumpti , auAoritate ordinarii per manualem publica fafta fuerit plena fides. Ut autem dç citationibus faclis & proceffibus caecutis conflare pofljr, injungimus decanis, & parochialium ecdefiarum plebam*, ùt quilibet ipforum Agilium proprium infra mcnfem a prçfentium publicatione numerandum, habere teneatur fub pcena unius fertonis groflorum Pragcnfium , fabricar cathedralis ecclefia perfolvendt.

anno CH,RISIf *,n'

IV. *Dt eonfutfuliM*

Olim ecclefia Moguntina, diuturna fervat* confuetudine, introduxit ardiiepiicopus moguntinus vel ipfius officialis, eaufas appellationum , vel alias ad moguntinam fedem legitime devolutas, fubditis fuorum fuffraganeorum in toto vel in parte poflit committere, & eos ad fufeipiendas hujufmodi eaufas compellere. Nos coniiderantes prxdidam confuetudinem & flatutum pro fubditorum litigantium commodo inrrnduftas, & ante ereâionem nûftrx Pragenfis ecclehx in Pracenfi & in Olomucenii dicecefibus obfervatas, eas in provincia noftra inviolabiliter fervandas, & tenendas de extero, hoc facro approbante concilio, difinimus.

V. *De tleUitmt.*

Cum In ecclcfiis Praelatorum feu Canonicorum eledio vel prxbendarum feu beneficiorum collatio, vel bonorum alienatio feu obligatio, aut alia ardua negotia ecclefi* imminent facienda , ad talia ab*fentes* canonici funt vocandi ; alioquin ipfis inflantibus per fuperiorem caflabitur, quod in eorum abfentia per prxfentes fuerit attemptatum, nifi confiietudo habeat eos ad talia non vocari, vel ablcntes fint extra provinciam conftituti.

VI. *De excoirmuntcatime.*

Excommunicamus omnes fxculares & regulares canonicos ac monachos, qui in eledionibus aut aliis fuarutn ecclefiarum, feu monafleriorum negotiis periequendis confpirationes, ieu alias qualcumque colligationes fecerunt, eis diftride injungentes, ut ipii utilitatem & profedum ecclefiarum, & mooafteriorum fuorum folummodo habentes pne oculis, reda conficientia & mente libera fatagaot procurare.

VIL

ANNO

VII. *De Ymnstfi.itine.*

^UBt '.amen n°nnulli, qui fc ad beneficia ecclefiailica minus pinguiora procurant inftitud; ut ratione tituli recipiantur ad ordines, & demum fadi presbyteri, temeritate propria dimittant beneficia, & more conduf>orujn fervorum fingulis annts pro cotidiano viâtj de una ecclefia ad aliam fe transferant, facientes qu£ non licet loqui, in cleri opprobrium & fcandatum laicorum. Nos attendentes, quod nullus fine fuperioris fui licentia beneficium eccleflafticum dimittere, vel recipere potefl, temeritatem hujufmodi volentes compefcere, flatuimus: quod tales per diœcefànos fuos fufpendantur ab executione ordinum fufceptonun, & nihilominus in exaggerationem fiidi fubdantur perne carcerali; verumtamen beneficium fuum aliquis ad manus fui fuperioris fi renuntiare voluerit, fuperior ipfe de renuntiationis caufa, an fit rationabilis & juila fic per confequens admittenda an non, Simoniaca, vel in fraudem expeftantium aut ordinum, ut prxdicitur, fufeeptorum feu per vim & metum extorta, & fic non admittenda, inquifitionem faciat diligenter.

VIII. *Dt atote èT qualitete ad fierai ordines frofenvenàorum.*

Cum clericorum ordinatio vel beneficiorum provifio imminent facienda, praelati ex fui officii debito diligentius inquirant, an promovendi^ ad Sacros Ordines, vel ad citatum beneficium, fit gravis in moribus, aetatis *legitime*, & feientix competentis, & utrum fit de thuro legitimo generatus? (nam cum illegitime nato, fi in feculo remajjrt, quoad Sacros Ordines, vel Curatum beneficium obtinendum folus Papa poterit difpenfare) & an promovendus, vel aliquis fuorum progenitorum ufque ad quartum gradum per paternam lineam afeendendo, occiderit, vel mutilaverit aliquem Clericum in Sacris Ordinibus conP.itutum, & pro Clerico fe gerentem? & uttum habeat perpetuum Beneficium Ecdefiallicum, vel fufficiens patrimonium volens ad Sacros Ordines promoveri. & fi eft de alia Diœcefi, utrum habeat commendatitias, feu dimiflorias Superioris fui litteras, quem autem criminofum, vel defeduofum invenerint in przmiftis, aut aliquo prxmiftortjm, hanc omnino repellant. Praecipimus infuper: quod Epifcopi excommunicationis fententiam proferant in illos, qui furtive ad receptionem Ordinum acceilerint, priufquam ordinationem inchoem Cierivorum.

IX. *De clericis ftregrims.*

Nullus in Ecclefia fiia ignotum, feu peregrinum Clericum de alia Dkrcefi venientem ad celebrationem Divinorum in publico pnefumat admittere, licet *fortuites*, feu litteras fuse ordinationis exhibeat, nifi etiam offendat litteras Diœcefani Epifcopi, vel ejus Vicarii, io cujus Diœcefi fe petit admitti, in quibus contineatur exprefie, quod io ejus Diœcefi habeat licentiam celebrandi: contrarium faciens. in uno fenooe groflonun Pragenfium pro admiffione qualibet per loci archididconum puniatur, pro utilitate fabrica cathedralis ecclefi* convertendum.

X. *De officio ctrcLidiaconi.*

ANNO Curis n

Permittimus ut ^archidiaconi juxta antiqm Astuta ecclefix Moguntinx per confiictudinem approbata pertonalitcr in luis fedibus refidentes, fi juris habent petitum feu atfeflbres peritos, cautas matrimoniales $ edurarum, audire & definire v.ikant, caulis sitis diœtelanis Epifcopis, & officialium examini refervatis judicata per eos, prxterquam *in cafihus lupradidis*, fint irrita ipfo jure, & nihilominus per loci ordinarium a fuis officiis firfpenJantnr, nec abfque fuorum epilcpporum fpeciali licentia ex caufa quacumque a clero fuorum archidiaconatuum poffint petere lubfidium.

XI. *De l'>arin.*

Multorum qucrcl.s ic proptia experientia nos docente, didicimus, quod nonnulli prxlati ieu «anonici cathedralium & collegiatarum ecclefiarum. fxciriarium & Regularium, quorum dignitatibus, praebendis leu monafteriis parochiales ecclefix incorporais: funt vel annexx,, perpetuis vicariis earurnJem aiTignant fic tenuem portionem, quod de ea vicarii nequeant fuftent.iri. Nos tn his difpofitionein i.ms communis obfervari volentes, omrvbus, .id-quo' talium vicariorum inflitutio, feu invdlitura pettinet, prxfentis flatuti ferie ditln'de p.çcipimus, quod de cxreio nullatenus ad vicarias ipfas prxfentatos admittant, nifi ipfis prxfentalis pro fuftentatione fua, & hofpitalitate fervanda, ac pro aliis oneribus incumbentibus fuflerendis congrua portio deputetur, infuper remoribus parochialium ecclefiarum, fimili diferctione mandamus, ut quoniam ipfis (ludiorum, vel alia juila caufa per Epifeopum datur licentia fe ad tempus a fuis ecdefiis abfentandi non nuxrant vicarios, qui eis folvant magnam penfionem, quam verifimiliter de frudibus beneficii ultra fuftentationem comportare non poflunt, fed potius illos, quos plebibus fuis prodeffe crediderint verbo pariter & exemplo, hujufmodi auctem vicarios, redores ecclefiarum epifeopo loci prxfentare teneantur, ut ab eo premiffb examine, pro illo tempore curam animarum recipiant, quam redores ipfi auduritatepropria *cis nequeunt* delegare-

XII. *De officio legati.*

Quonm-dam delegatorum five fubdelegatoium mentem progreditur pcriculofa temeritas, quod licet a fede apvftolica fimplices in forma commilitones recipiant, nihilominus in earumdem ait&oritatem, civitates, oppida, villas,loca, territoria, vel diftri&us ccclcfiaflico fubdunc interdiâo, & at malefaAum deterius valeant effeâui mancipare, in fuum fubfidium potentiam invocant brachii fecularis; cum auâoritas talium judicum ipfo pure fit nulla, omnibus metropolitico jure nobis fubje&s, ne antediûa hujufmodi teneant, diftri&us inhibemus, nec feculare brachium, quoad hoc, ipfis pneflet aliquod fubfidium vel juvamen.

XIII. *De o&.o ordinarii.*

Ne inferiores Prclati fuarum Superiorum jurifdiftioncmeludant, Epifcopis, *Archidiaconis.* Decanis, & aliis Prslatis feu aliorum officis-

£3* cialibus in virtute S. obedientiz, fic fub inter- minatione malediftionis ztemz diftriâius inhibe* mus: ne fubditis fuis, feu eis qui litigant aut litigaverint, coram eis inhibitionem faciant, aut aliquod impedimentum przftent direâe vel in* direâe, quominus appellationem, vel alias fitas caulas ad fuperiorem 'educere valeant, feu perferre examen.

anno CHRisn

XIV. *Dt vicarih & prtdicitorilw Epifcoporwa,*

Cum propter oecupationes multiplices, aut invalitudines feu occafiones alias, Epifeopi per ieipfos non fuflkiant miniftrart populo verbum Dei, ac ipfius confettiones"'audire, maxime propter amplas diœccics, & diffufas attumant libi viros idoneos, ac fanftum praedicationisof> ficium falubriter exequi potentes, qui plebes fibi committas vice ipforum, cum per fe nequiverint, folliçite vifitantes, eos verbo reficiant pariter fle exemplo, ac cztçris qu* adfalutem pertinent animarum. Habeant & faltem tres prjvatos feculares vel religiofos induflres & peritos, quorum duo apud ecclcfiam cathedralcm fint attidui, tertius epifcopalem curiam fequatur continuo, quibus plenam fuam auctoritatem tribuant in audiendis confelfionibus, fle ablolutionibus impendendis, & cis cum indiguerint neceffaria fubminiftrcnt, ne per neceffartorum defeâum cogantur defiftcre ab ince pto. Celebrent autem epifeopi miflarum folemnia in fuis ecclefiis cathedralibus, przfcrtim in fefiivitatibus Domini & Virginis gloriofz, clero fle populo indulgentias folitas concedentes, fle quia phires non re, fed folo nomine, tam clerici quam monachi magis metu p<rnz, quam verbo vitz a fuis cohibentur excettibus, (latuimus.* quod epifeopi fioguli fifos habeant carceres duplicatos, minores fcilicet, flt magis rigidos, in quibus, fccuqdum exigentiam criminum, tales delinquentes ad tempus, vel in perpetuum ad agendam poenitentiam recludantur.

XV. *Ht beneficia /poltentKr,*

Przfenti prohibemus ediâo, ne Epifeopi aut Abbates, feu quivis alii regulares vel fzcularcs Przlati, aut ccclefiaflicz vel laicz quzeumquz perfonç, vacantibus dignitatibus, perfonatibus, prioratibus, vel ecclefiis quibufeumque fibi fubjedis, five ad collationem, przfentationem, ordinationem, inftitutionem, vel cuflodiam pertinentibus, eorumdem bona, morien* tibus eorum reâoribus vel miniftris, in ipfis inventa, live vacationis ipforum tempore obvenientia, quz in utilitatem eorumdem expendi, vel Juturis debent fuccefloribus fideliter refervari, occupare aut in ufus fiios convertere quO· quo modo przfumant; alioquin Epifeopi abin* greffu ecclefiz, czteri v..o clerici ab officio & beneficio tamdiu eo ipfo noverint fe fufpenfos, quoufque reflitutiooem *fecerint de prçdiâis*; laici vero patroni pro ilia vacatione prçfentaodi poteftate, fit niti occupata plene reflfarXnt infra tnenfem, fure patronatus ipfius ccclcfiz perpetuo fint privati,

XVI. *De rwemtU* èT *tiefanti*.*

Cum inferior fuo fuperiori regulariter ad exhibendam rcvçrcntiam fle obedteatiam tcnca* tur, quarunjexhibitio nonnjfi perobfequiumbumilitatis extrinfecus prxftitum aliorum notitie innotefeit. Quapropter canonici cathedralium & coUegiatanun ecclefiarum Przlatis, fle inferio* res Pnelati fuperioribus, ac unjyçrfaliter omnes clerici majoribus fuis in adurgendo, inclinan* do fle alus praerogativis, quibus confueverunt honoratiores revereri, honorem debitum deferant reverenter; ut etiam laici a clerico fumentes humilitatis'exemplum eifdem exhibeant reverentiam ampliorem,

anno CWRKTt ,n"

XVII. *Dt ebedicnjia nttnnali.*

Quia frequenter reâores parochiarum non audent contra nobiles fle potentes mandata fuperiorum exequi propter eorumdem tyrannidem belluinam, ftatuimus, quod nullus presbyter affumat cappellaniam cujufcumque nobilis vel potentis, feu ipforum cappellas tanquam cappellanus adminiftret, nifi piius ipfo diœcefano fuper eo, quod ad ipfius fynodos veniat, fle mandata fuperiorum fibi injunâa ad fui domum fle ipfius caflri familiz notitiam perferat, obedientiam faciat manualem. liem cum aliquis nobilis juftificiarius, feu laicus quicumque capti* vaverit aliquem clericum feu pro clerico fe gerentem, feu deprzJatus fuerit alicuius ecclefiz bona, cappcllanicaftrorum hujufmodi fle plebant locorum, in'quibus clericus detinetur captivus, aut przda fervatur, non expeftato fuper hoc alio fuperiorum mandato, a celebratione abftineant divinorum, fub pœna excommunicationis, quam facientes contrarium incidere volumus eo ipfo faâo.

XVIII. *De Rege.*

Omnes clerici fzcularcs fle religiofi Metropolitico noftro fle Diœcefano nobis jure fubjedi pro fereniffuno domino noilro Carolo R.om. fle Bob. rege fl(gforiofa Conthorali fua domina regina, ac eis qui pro tempore fuerint Bohemiz reges fle reginz, in mittis fle cotidianis orationibus fuis fundant devotas preces ad Dominum, ut in pnefenti vias ipforum dirigat per fuorum femitas mandatorum pro flatu pacifico fubditorum, fle in futuro cis tribuat premium Beatorum,

XIX. *Dt rf& tinih'.*

Repellantur ab advocatorum feu poftulationis officio qui in presbyteratus ordine, vel in dignitate przlatiocus ecdefiafticz conftituti, nifi proprias fle ecclefiz fuz, aut cum necettitas imminet, convivarum vel miferabilium perfonarum caudas, non temporalis lucri caufa, fed divin* retributionis Intuitu profequantur. Religiofi vero folum in caufis fuorum monaAeriorum, fle tunc cum fuper hoc a fuis fuperioribus mandatum oftendunt, ad hujufmodi poftulationis, vd procuratoris officium admittantur,

XX. *De bir yt* tutht fint Ctnfa fimt.*

De multorum Inobedicntia tam fzcularium quam regularium, crudelibus hominibus difplicere nolentium, contemnitur nimis ecclefiaftica difciplina; quibus cum - fuis fuperioribus injungitur, ut contra rebelles proceflûs publicent, vanum metum talium prztcxcntes, eofdem pro-

(3Г ceffus publicare reculant, & ex hoc illi, pro
I.......... suibus hujufinodi latas funt fententua, benefi-
clo eavumdum indebite defraudantor. Ut igi-
u 5». ier F®* ^hibris obviet medicina, facrorum canonum icquentes vefligirdefinimos, quod metus amiffioois rerum temporalium omnium aut faltem majoris partis. aut invafioms perionc propter publicattooenrinujufinodi procefluum imminens, qui. Greqnirsjtfaperior, probari poffit per telles idoneos, fitbdftum ab exeeutione manda i fui excufat ; fi quis vero ad communicandum excommunicatis , vel celebrandum coram eis, feu in loco iuppofito ecclciiaflico intendiâo, five ad quodeumque fimile faciendum fe coaâum afferar, quod a jure velmandato fuperiorum fieri prohibetur, qualifeumque fit metus, quem prétendlt, etiamfi poterit cadere in conflantem virum, eum a tranfgrcffionis pcena non valeat excufarc; qui autem abfolutionem a fententiis excommunicationis vel fuipenfioois , aut rehxatiooem interdidi per vim feu mbtum extorquent, ipfo Gdofunt excommunicationis vinculo innodati.

XXI. Λ .

Cum ceffiones ad tonum multis intervenientibus caufis invalidae reputentur; ad tollendum fuper hoc omnem materiam dubitandi, hoc facro approbante concilio, illam lantumcefljonem, qur fir in prc(e«na, & de auâoritate proprii epifeopi vel *J“* officialis vel alterius ordinarii judicis, prumifla fummaria cognitione an fiat ex caufa legitima, validam reputamus.

XXII. *Dt jttdiàii.*

Hoc (aero approbante concilio (latuimus, quod hi qui propter pericula verifimiliter imminentia per nuntios perfonaliter adiri non poliunt, ut citentur, in ipforum parochiali ecdefia citentur in publico; & fi ibidem etiam citator de periculo dubitat, tunc in ambone cathedralis ecclefic, continuis tribus diebus dominicis, citatio talium publice proponatur.- contra quos ta-1 liter avocatos procedi poterit, fi fuerint contumaces, ac fi eos apprehendiflet citatio perfooalis. Reus autem qui per fe vel per alium feu alios, judicis nuncios verberat vd captivat, excommunicationis fententiam ipfo faâo incidit.

XXIII. *De for» nenpetnti.*

Quia tam ccdcfiafticus quam fecularis ordo confunditur, cum unicuique fua jurifdiâio non fervatur, hinc eft, quod fpiritualia & fecularia judicia convenit effe inpermixta. Qpare omnibus ecclefiaAicis indicibus diflridius inhibemus, ne laicos ad inftantiam quonuncumque clericorum vel laicorum pro caufis feculanbus, feu mere civilibus ad fuum confiftorinm citari faciant , aut de cognitione caularum hujufmodi fe aliquatenus intromittant ; nifi forte miferabilium perfboarum , vel in defcâum judicis iccularis. Nec e contra judices fcculares , clericos pro quibulcumque caufis criminalibus vel civilibus, nec etiam laicos iuper rebus vel poflelfionibus ecclefiarum , quocumque titulo eas poffideant, ad fuum judicium faciant evocari, vel eos audeant judicare; alioquin um ecdefiaAicus quam fecularis judex, metas fuse potefia-

Aiis excedens excommunication fententia *in·* nodetur, 4t aâor clericus, qui |eum indebito coram dou fuo judice fatigaverit, in expenfas condemnetur, & fuper eadem cauli de cetero nullatenus audiatur. ANNO CHRISTI

XXIV. *Dt fiât teintent*.*

Cum ex eo quod plerique rudet & ignari per fe protocolla facere ncfcientes, & alii notarios publicos fe mencientes, conficere inilrumenta prsfumunt, plurima incommoda & pericula oriuntur, quibus nos obviare volentes prohibernus, ne pro notario publica quifquam fe gerat, vel dusevts inlrumeota conficiat, antequam de fua creatione loci dicecefano, vel ejus officiali fecerit plenam fidem ; contrarium faciens cxcommuukationir fententiam incidat, & inftrumcuta per eam coafeâa fint irrita ipfi» faâo.

XXV. *De tpftiittiaukm.*

Juris beneficio abutitur appellans ,qui fenteotia obtenta contentus, dc juflitia iorGtan principalis caufa: dubitans appellationem luam con/equi praetermittit . Ut igitur parti appellate & honori judicis a quo appellavit, provideatur de remedio opportuno, praefentt couAitutiooe (latuimus , quod fi appellans ipfe, Cjuflo impedimento ceflante , luam appellationem nen profequatur, ex tunc index ipfe *a* quo appellavit, eum in priftinas reducat fententiaa, quoufque judicatis pareat, vel appellationem luam debite profequatur.

XXVL *Dt vitλ & btneftttt cUritontat.*

Dolenter refeiimus, quod multorum clericorum adeo reprehenfibilis fit vita, ut ipfi per exemplum mores non inftruant, led potius definiant laicorum. Quapropter univerfi clerici mores & vitam reforment, & ea que ad ipfo. rum AstumΛbooeftatem pertinent, cum magna cautela cufiodiant, nec filium a malo, fed etiam ab omni tyecie mali fe Audeant cohibere , cafic vivant, a crapula & ebrietate dbfiineant, que funt libidinis incentiva ; arma non portent nifi per necefiitatem, & viarum pericula in itinere conflitui i, commercia fecularia, flt prefertim carnificum fen macellariorum, prorfus evitent; nam clerici fi hujnfmodi carnificum, aut etiam tabernariorum officium poblice & perfeualtter exerceant, & cum hoc habitum deferant clericalem, & per diecefanum tertio moniti no· defiiterint ab officiis hujufinodi, vel pofiea reaflumant, clericorum immunitate non gaudeant ; fi vero cum abjiciunt habitum clericalem, etiam quoadperlonas perdunt privilegium clerkale. Decet etiam ut clerici coronam feu clericalem tonfuram patentibus auribus deferant ; & qukumqne clericus publica *virgata vefte utitur,* nifi rationabilis caufa fubeflet, fi beneficiates exiflat aer *fex menfes* a perceptione feuâuum fuorum benefieiorum fit fufjpmfus, fi vqro benofidatus non fuerit, in facris tantum ordinibus infra iacerdounm conAitutus, per idem tempus redditur eo ipib inhabilis ad benefidum ecdefia- (licum po&dcndum. Clerici infuper, maxime bénéficiât! tabardis rubeis ane viridibus uti non debent, nec joculatores fe faciant, & fi poA unam aut trinam admonifiontm artem illam

anno C?R1,fn ""5'

ignominiofamexerceant, eo ipfoprivati fint omni beneficio clericali; alearum & taxillorum ludos fugiant, corearum, torneamentorum & hafiiludiorùm, & aliis puNicis ipcdaculis non interfint, claufuras monafieriorum monialium abfque Caufa rationabili & njanifefia & fine Superiorum licentia ingredi non przfumanr, clericos, qui vagi communiter nuncupamur, in domibus fuis non recolligant, nec eis aliquod munus nec parvum nec magnum tribqant : /cdefiam collegiatam vel cathedralem, in qua quis benefidatus exifiir, infra divinum officium fine religione non intrent. Presbyteri parochialium ecclefiarum, campanatores litteratos feu clericos, non laicos uxuiatoshabeant, quicum eis legc^ & cantare non ignorent, & cum divinum officium celebra[redacted], uterque presbyter & canipadarius , fuperpelliciis de[redacted] fint induti ; infuper nullus presbyterorum fine minifiro mtflam audeat celebrare.

XXVII. *Dt tobthitttione CLtricorum.*

Quamvis fornicationis crimen inter cetera crimina fit detellabilius cleric's, utpote qui inter ceteras virtutes principalitei camis continentiam profitentur multi tamen clerici fuz falutis immemores & prcfdTionis, non folum temptationibus vidi Jeitderia carnis perficiunt, fed etiam temptationem przveniunt, dum ne frufira temptentur, in domibus propriis vel vicinis, paratas ad malum fornicationis intercenent mulieres. Ne igitur crimen ipfum videamur per tolerantiam approbare, omnes clericos qui de cztero in domibus fuis fufpeâas mulieres , vel etiam extra domum io fua procuratione publice detinent concubinas, fi funt bénéficiait, beneficiis iuislprivandos: fi vero non habeant beneficia, ab exeeutione ordinum ^cr fuos fuperiores fore decernimus fufpendendos perpetuo, quos demum, eorum malitia exigents, ipfi fuperiores carcerum panis afficiant, vel de fuis diœcefibus ejiciant & expellant, fi nec fic vitam fuam curaverint emendare. Archidiaconus autem locorum, qui clericos fui archidiaconatus, & plebanum qui vicinos fibi ibeios, hac labe refperfos fcienter toleraverit canquam pro concubinatu proprio volumus condemnari. Licet autem dericus per fornicationis crimen, vel pro alio mortali peccato quolibet quoad fe ipfum fit fufpenfus, non tamen debet ab aliis in divinis officiis evitari, nifi çrimen id fit notorium.

XXVIII. *Dt titvitit tun rtfdtntHHJ.*

Si parochialis ecclefiz reâor , aut alius quivis clericus a beneficio quod obtinet, fine fui fuperioris licentia fe abfentare prefumpferit, eodem beneficio per fuperiorem fuum efi privandus, quacumque contraria confuetudine non obfiante, cum de jure omne quodlibet beneficilira requirat refidentiam pcrfonalcm-

XXIX. *Dt infiitutmibiit.*

Cum qui beneficium , cui cura animarum incumbit, vi occupat feu fcienter *fe intrudit* in eo, decrevimus privatum beneficio , quod cum cura fimiii primitus obtinebat ; non enim decet, ut fiultus melioris, quam peritus, conditionis exifiat, vd quod invafor eo, oui jufic ingreditur, privilegio gaudeat potior:. lofuper, ut violenti, qui au&oritate , vel potius temeritate propria occupare dignitates, perfanatus, ait alia qtueeumque beneficia ecclefiaAiea non verentur, & fi non virtutis amore, penue formidine a fua temeritatis audacia refrienentur, eo ipfo.jus, quod in dignitatibus, perfonatibus & beneficiis occupatis taliter Vel ad ea ipfis forlitam competebat, amittant. Statuimus cti\m, quod perfuga ecclefiafiica quccttmque regularis aut fecularis, jn dignitate, perfonatu, officio feu ecclefiaftieo beneficio quocumque conftituarur , vel in eodem confirmetur, nifi ante omnia de fibedientia & reverentia tuis fuperioribus impendenda de Aatptif provincialibus & iynodalibus in quantum eam tangunt , obfervandis corpore przfiiterit juramentum. Clericus qui au[redacted]ritate patroni, clerici, vel laici fine infiitutione epifeopi, vel ejus ad quem infiitutio ejufdem beneficii de fure pertinet, in beneficio tn temporalibus & fpiritualibus adminififare prefumit, eo ipfo ad illud fe reddit indignum; patronus vero, qui talem in hujufmodi beneficio pertinaciter fovere przfumpfcrit, perpetuo prefentandi jure privetur. R,eligtofi fimiliter etiam exempti , in ecclefiif quz ad ipfos pleno jure non pertinent, & per religiofos coniuevcrunt gubernari, infiituendos prpsbytcros przfentent Epiicopis, ut ipfis de plebis cura refpondeant, nec inAitutos perEpifcopos fine audoritate Epifcqporum, religiofi poterunt amovere, nifi eis hoc competet ex privilegio fpeciali.

anno CHtR,su n>'

XXX. *Dt conctflint*

Ne contra datura canonum defiJerare qtiis mortem proximi videatur, in cujus prebenda fe credit iuccefiiirum ; difiriâius inhibemus, ne capitulum cathedralis vel collegiate ecclefie aliquem , non vacante prebenda, in canonicum recipiat, nifi evidens ecclefie utilitas id expoicat, quam fuo Epifcopo exponere tenebitur, & tunc unam perfonam [redacted]tu[redacted] recipiendi habeant facultatem; quibus omiflis recçptio unius vel plurium eo ipfo iit nulla, & in pœnam capituli , Epifeopus totidem in eadem ccclefia canonicatus & ptebendas conferat, dum vacabunt -

XXXI. *Dt iiuUffnitttiitu tcdifitrtatt,*

Indemnitatibus ecclefiarum providere volentes, /latuimus, ut in cathedralibus & collegiatis ecclefiis, prelaturarum·, prebendanun, & ceterorum officiorum ac bonarum ecclefie, nec noa omnium reddituum & proventuum, &quid >d cujuslibct dignitatem, officium, prabendiun, feu difpenfationenj pertineat fub fygillo majoris Praelati & ipfius capituli, habeatur in facrifiia ecclefie clara & fidelis conicriptio, ut faltem novus Przlatus, canonicus vel minifter per hujufmodi feripturam de fuis juribus & proventibus informatus recuperare valeat per fuum predeceflocem deperdita vel negleûa · Similiter libri & ornatus, calices & cetera ornamenta clcnodia ecclefie rtgiftrentur, fit faitetn de anno in annum videantur per feniores de capicuk», ut appareant fi qua fuerint dittraiû, aut a novo acquitta,

XXXII.

ANNO CHRISTI ,,tf'

XXXII. *Dt rebtfi tccltfu ulimondis vtl non.*

Adminiftratores bonorum ecclefiae, fi quam rem mobilem aut pretiofam fiue confenfu majoris five fanioris partis capituli, donationis vel venditiouis vel permutationis titulo alienent aut obligent, invalidus fit contradus ; quod fi abbates, pnepofiti, priores, feu alii quivis monaftcriorum, fcu religioforum locorum redores , aliquid de rebus fuorum monaftçriorum citra formam canonum, ut praedicitur, alienare pnefumpfcrint, contradus eft nullus, & alienantes per luos fuperiores adminiftratione officii perpetuo fpolientur, nec aliquis creditorum audeat repetêrfe a fucceflore. mutuum , quod fecit ecclc'fia*per litteras, vel pignorum cautione, nifi prius probet, quod in evidentem utilitatem ecclefiarum feu monafteriorum hujufinodi fit commiflitm.

XXXIII. *Dt tmptiont tf vmditiont.*

Si quis emerit animalia vel alias res praedatas, cum in praedonis jus (uccedat, ad reftitutionem eorumdem per ccnfuqtm ecclefiafticam compellatur. Emptor vero vel venditor, qui alterum decipit, in legitimo pondere vel menfitra, aut qui fcienter ignoranti rem vendiderit vitiofam^pcenitere non poteft, donec fatisfaciat taliter damnum palTo.

XXXIV. *Dt pignoribus.*

Sacrorum canonum veftigiis inhaerentes declaramus , quod fi quis alteri caftrum, villam, feu pofteffionem quamlibet titulo pignoris ob. ligat, ratione cujus ad eumdem ecclefise inibi fiiuatae jus pertinet patronatus, dt fi hoc non exprimat , nihilominus apud obligantem jus remanet priefentandi, ex eo quia frudus rei pignoraup minuunt debitum principale, frudus vero juris patronatus, cum fit fpiritualis, nequit cum rebus temporalibus compediri.

XXXV. *Dt ttflarnemii & ultimis voluntotibut .*

Cum in officiis caritatis primo loco illis naturaliter obligemur, a quibus beneficium nos cognofcimus recepifle , proinde ftatuerunt ôc definierunt Saudi Patres , quod ckricus de bonis per ecdefiam & intuitu ecclefue acquifitis non poteft condere teftamentutn, fed bona hujufinodi, five clericus ipfe teftatus five inteftatus decedat, per eum relida ecclefia, aqua percepit beneficium, vel fuccefforis utibus applicentur; falvo quod pauperibus & religious locis , & illis qui fibi fervierunt, five confanguinei fint, five alii juxta fervitiorum merita poteft donationem facere moderatam . De his vero, que perfon* fur induftria , vel intuitu aut ex iocceffione parentum acquifivit, difponere poterit in vita pariter & in morte. Praeterea ftatuta locorum, qux habent quod nullus ultra certam fummam ecclefiis vel clericis donare, feu legare audeat in ultima voluntate , irrita judicamus, cum iniquitatem contineant, & teftandi perimant libertatem. Conditores vero hujufmodi ftatutorum, ac eifdem Utentes, coerceantur canonica diiciplin*. Invigilent infuper ordinarii circa exeeutores teftamentorum & ultimarum voluntatum, & contra illos, qui eas impediunt quovis modo, ut ipfr voluntates extreme infra tempus teftatoris arbitrio limitatum effedui mancipentur. Vel fi teftator exequutionis terminum nonprxfixit, ut ipia cxequutio ultra unius annis fpatium nullatenus prorogetur. Exeeutores etiam ultimarum voluntatum de bonisdefundi fe nullatenus intromittant , donec de eiidem inventarium fecerint fub fide dignarum teftimonio perfonarum.

anno C"KIS 11

XXXVI. *Dt Sepulturis.*

Illi qui proprix temeritatis audacia defundorùm corpora in cœineieriis interdidi tempore, m cafibus non concedis a jure, vel excommunicatos publice, aut nominatim interdidos, vel ufurarios raanifeftos , fcienter fepelire prxfumunt, excommunicationisfententix fubjaceant ipfo fado, a qua nullatenus abfolvi poterunt, nifi prius ad arbitrium dicecclani Epilcopi eis quibus per prrmiflj fuerit injuria irrogâta, fatisfadionem exhibuerint competentem. Qjiicumque religiofi & feculares cici ici aliquem ad vovendum , jurandum , vel fide ipterpofita', feu alias promittendum inducunt, ut fepulturam apud eorum ccclefias eligant, vel jam cledam ulterius non immutent, excommunicationis fententiam incidunt-ipfo fado, a qua ab alio, quam a fede apoftolica, prs^rquam in mortis articulo, nullatenus abfolvuntur. Nec valet taClis cledio. Et is qui fic elegerit, nec apud fic cledam ecdefiam fepeliri, nec alibi poterit eligere fepulturam , ne contra votum, juramentum hujufmodi a fe fadum, materiam habeat veniendi; fed contradidione quacumqueCeifantc , fepeliatur omnino apud illam, ecdefiam, apud quam fepeliendus de jure fuitfet, fi alias fepultura non eleda forfitan deccflifift. Si vero iidem religiofi, vel clerici praedidum in fua ecclefia vel coemeterio prt|fumpferint fepelire, ad reftitutionem tam fepulti corporis, fi petatur quam etiam omnium, quas occatione lepulturte illius provenerint quomodolibet ad eofdem, infra decennium intcgraliter faciendam obligantur, quas nifi fecerint, ecclefia ipfa apud quam fepultus fuerit, nec non ipfius coemeterium, ex tunc eo iplo funt, & tam diu manebunt ecclefiaftico fuppofita interdido, donec ab eis fada fuerit reftitutio plenaria omnium praedictorum . Plebanus ecclefise vel ipfius vices gerens, fi prrter licentiam fui epifeopi, vel ipfius in fpiritualibus vicarii, defundum intra parochialcm ecdefiam prcftnnpferit fepelire, in pcenam unius fexagemegroff orum Pragenfium ad fabricam cathedralis ecclefix applicandorum incidat ipfo fado . Et nihilominus per epifeopum fubjiciatur pcenitentix graviori, nifi is qui eft fepultus fuitfet presbyter vel patronus ecdcfic, aut alius ipfius notabilis benefador.

XXXVII. *A parochiis.*

Dominicis & aliis feftivis diebus presbyteri parochiarum, antequam mitfamcelebrent, ple* bcm interrogent, fi alterius parochianus fit in ecclefia, qui proprio contempto Plcbano ibi miffam velit audire, quem fi invenerint de ecclefia fine mora ejiciant. Nullus presbyter parochiauum alterius fine proprii facerdotis liccntia, nifi ita mortis periculo cooftitutum, ad confefiionem recipiat, cum abfolvere nequeat vel ligare, aeque ei minillret quodeumque aliud ecclcfiafticum facramcntum.

XXXVIII.

ANNA ^KJSIf

XXXVIII. *Dt fiat* ntwmtbtnae.*

PitBcipimus' ut abbaiçs, przpofiti, priores monachorum, fic canonicorum regularium, nec non abbatiffae, magiftrx & prior iiTae momalium tamtn ie ipin, quam in fubditis, prout ad cujuicumque (pedat officium vitam & convcrfationem exhibeant, ac habitum deferant regularem, le ipfos ac tuos fubditos ab hispcrcipue, quas ipiorum profetfioni obviant, & ordinis honcftati non congruunt, puta circa exquifitum ornatum, vel notabilem cxceftum iu veilibus, cibis & potibus, equitaturis & lectisterniis, ac fimilibus luperfluitatibus, feu taxillorum, alearum, & fcachorntn ludis, ac chorearum lafcivtis totaliter cohibentes, juxta difpofitioncm lux regute, & lacrorum. canonum inftituta, follicite providentes, quod nullus mônachus ve) canonicus regularis, feu monialis, nili ratione aJminiflrationts feuofficii, podeffiones, redditus, vel aliud quidpiatn proprii habeat, quin immo illud, quod cuilibet peribnx lingulari ex fuo labore vel arjihcio, aut parentum feu amicorum largitione obvenit, luperiorum manibus offeratur, ut per ipforum providentiam circumfpcdam, emolumentis hujufmodi > com. munitatis vel fingularium perfonarum necelGtas fublevetur, apolhtafque fuos inquirant & repetant, ac iplos carccruin pœnis afficiant, & voluntarie revertentes paterne fufeipiant, lalvaC iemper poenitentia regulari.

XXXIX. *Dt caffelila monacherum.*

Religiofi in ecclefiis, ad ipfos etiam pleno jure (pedantibus, redores fui ordinis locare non audeant, qux alias funt folitx per feculares clericos gubernari. Nec epifeopus poteft ecclefias parochiaies, vel certos redditus earumdem fine conlenfu lui capituli, religioforutn ufibus applimrc.

XL. *De jure fatronataa.*

Volentes viam prrcludcre, ne quis per fubreptionis atlu'iim prxheiatur ecclefiis, fie ne ex inftitutionbus repentinis inter patronos, fi qui funt, lites oriantur ex litibus fortiores, prxfenti decreto ftatuimus; q iod cum aliquis ad curatum bcnchci.un per quempiam clericum, vel laicum fuerit prztentatus, ordinarius loci, k*u is ad quem inftituiio 1pedat per decanum loci, vel viciniorem plebanum in ecclefia, ad quam fit przfentatio, przfcnte plebe ad hoc fpecialiter convocata, publice faciat proclamari. Quod fi quis ell, qui velit docere de jurefuo, quod ad ipfum iolum vd cum alio, feu aliis jus pertineat prxfentandi, aut preientato aliquid objicere, quod eum reddat inhabilem, ne poffit ad idem beneficium promoveri, veniat inira certum & peremptorium terminum, ad in. fius mflituent.s prxfmtiam, hoc fadurus; adjiciendo in proclamât>one huiufmodi, quod ft infra talem terminum nullus conipareat pnefentationi, vel prxlenuto fe opponens, extunc ad inftitutioneiD prxlentati procedetur juxta formam juris. Inftitutio ve.o fada, non prsunif. fa proclamatione huiuimodi, fit irrita co ipfo.

XLI. *De patmuii (T tlericit t φû mtiiantr patio Ktlefies pr^feiUMtt & recipiwti, jaed eft Jiumucitiei.*

ANNO .CHRIiTt

Dcteflanda quorumdam patronorum feu advocatorum cupiditas, in tantum metas funpo. teftatic excedit; quod cum aliqua ecclcfiaflica beneficia vacare contingit, quorum ad ipfos ,us pertinet ^patronatus, nullam idoneitatem .pr*. lentandarum perfonarum,five ecdcGarum let pie. bium utilitatem attendentes, fed imitatores<jie. zi quzrunt clericos Simonis fucceftoris, quos re. cepta prius ab cis certa fumma pecunix live cautione <Ml ipla inpofterum perfolvenda, autpife. lmidione dc remittendis fibi vel non repetendis ab eo decimis, vel aliis ecclefix juribus; atlt quod fi, cis quandocumque difplicentiam fecerint, ecdefias ipfas dimittere, & litteras prxlentaiionis fuse ipiorum manibus tradere teneantur, aut fimilibus padionibus pnemiffu, demum eos inftituendos Epifcopis reprxfentant. Ne igitur hujufmodi exeerabiie mercationis genus jus fibi vindicet de cetero contra canonicas fandiones, hoc facro approbante concilio definimus, quod patronus clericus vel laicus, qui ex conventione vel pado, aut quolibet pre. miliorum, vel fimili deprehenfus fuerit aliquem prxientafle, eo ipfo, pro illa vacatione jJS przfentationis amittat, & pro tunc beneficium hujufmodi per cum, ad quem ipfius inftuutio perrinet, conferatur. Pixfentatus vero non folum eodem beneficio fit privatus, fed ipfo fafto reddatur inhabilis ad tacros dr ad «lia quxvis ecclcfiaflica beneficia obtinenda.

XLII. *Dc eohfecratijne tcclefi* vel altaria.*

Si ecclefiam pollui humani fanguinis aut feminis effiilioDC contingat, ipfiusecclefix coemeterium fi contiguum fit eidem, ccnfctur effe pollutum; & antequam reconcilietur per Epifeopum, in ea non debent divina celebrari, vd aliquis fepdiri

XLIU- *De celebratiaae tniffantf».*

In eadem ecclefia & eodem tempore duas midis tub nota celebrare diftridiiu inhibemus adjicientes, quod nullus pro vivis mortuorum officium audeat facere feptimum, tricefimum vel annuale. Omnibus facerdotibus in virtute S. obedientir & fub excommunicationis pcena diflridius inhibemus, ne die qua primam mifiam celebrant, feu odo diebus immediate fequrntibos, per fe vel alium invitatum folemnem audeant praeparare. Salvo quod tunc certos deficos, feculam, & religiofos, paucos tamen & fine iblemnitate qualibet procurare poterunt. Sic tamen qood joctelatorcs & hyftriones nullatenus admittantur. Miflarum etiam novarum officia, quas fanda Romana & univcrialis ecclefia non recepit, feu inflitun, penitus reprobamus. Hiftorias novas, hymnos, fequemias, nifi in concilio provinciali, aut in Epilcoporum Synodis approbentur, in ecclefiis legi aut decantari dillridius prohibemus. Qiod enim SS. Patrum decreto non eft fanciium fuperftitiofis non eft adinventionibus prefiunendum. Si cui per noa aut fuffr«ganeorum00Ürorum aliquem conceditur, quod in altari viatico ponatili divina coram ipfo poffiot officia celebrari, non in loco ventofo, feualias pcricufofo, vel in-

cr honefto, hoo fieri debere intelligimus. Unde
fi quis presbyterorum, occafione conceffionis hujufmodi, contra premiffa divina celebrare pre- , ». Fumpferiteo ipfo pet unum menfem a miflie ,officio prefentis ftatuti vigore noverit fc fufpenfum.

XLIV. *Dt beptifitet.*

Quia facramentumbaptifini omnium aliorum eft janua, quo carens non eft capax cujufcumque alterius facramenti, presbyteri cum exada diligentia ftudeant providere, ne in collatione ipfius, tam in prolatione forme verborum debita, quam immerfione in aqua,-circa quae tota virtus baptifini verfatur, aliqua negligentia committatur. Forma autem verborum, de qua nihil poteft omitti, nec ei debet aliquid interponi, eft ifta: *tgt tt' beptia» in nomine Putris, tFFitiif tJ Spiritus Seniii.* Immerita vero fiat trina, fic quod primam faciat llatim, cum incipit formam vernorum proferre, ultimam autem finiendo formam. Hanc autem formam frequenter plcbani doceant plebes fuas. N.im propter neceflitatem iftius facramenti, fine quo nullum poteft falvari, etiam laicus quicumque, vir, vd mulier, pater, vel mater, pueram vel adultum baptizare poterunt in fuo vulgari proferentes formam verborum, in mortis articulo conftitutum. Et cum in tali neceilitate per hujufmodi perfonas quis fuerit baptizatus, presbyter a baptizato, fle perfonis circumflantibus diligenter inquirat, fi forma debita fit fervata; quam fi fervatam invenerit, circa baptifinum undiones tantum fupplcre debitas non omittat. Si vero circa formam erratum fuerit, tunc ipfum dcnuo baptizet. Qtiod fi verifimiliter dubitatur, an quis rite vd non rite fuerit baptizatus, tunc baptizetut fub hac forma: *Si ts ktptituhUf* mu *tt nboptûoo innomint Petris,* Û* *filii, tf Spirints Senfii.*

XLV. *Dt cufiodie Eucbarifiit, Cbrifnutis,* Û *olsorum focrumtntorum, vaforum, & voftimentorum ftcromm.*

Statuimus, ut in ecclefiis Chrifma flt Euchatiftia, oleum laeram, aqua baptifini fub fideli cuftodia, five *feris conferventur, ne poflit ad* illa temeraria manus extendi pro nefandis aliquibus exercendis. Si vero is ad quem fpedat cuftodia ea incaute reliquerit, tribus menfibus ab officio fuipendatur; fle fi per ejus incuriam aliquid nefandam inde contulerit, graviori fabjaccat ultioni. Relinqui nolumus iacorredum, quod quidam dcrici ecclefias fic exponunt fupciledibus propriis fic etiam alienis, ut potius domus laicac, quam Dei bafilicc videantur, non confiderantes, quod Dominus in evangelio non finebat ut vas transferretur per rem pium. Sunt flt alii qui non folum ecclefias dimittunt incultas, veram etiam vafa minifterii fic veftimenta miniftrorum ac pallas altaris, nec non fle ipfa corporalia tam immunda relinquunt, quod interdum aliquibus funt horrori. Opia vero sdus nos comedit domus Dei, firmiter prohibemus, ne hujufmodi fupelledilia tn ccclefiis admittantur, nifi propter boftiles incurfus, aut incendia repentina, feu alias neceûitates urgentes, ad eam oportet haberi refugium. Sic tamen m neeeffitate certante res in loca prjflina reportentur. Prodpimus quoque, ut in oratorio vafit, corporalia fle veftimenta prediâa, munda & nitida conferventur. Nimis enim videtur abfurdum, in facris tardes negligere, que dedecerent etiam in prophanis.. anno C^'RISI1

XLVI. *Dt ftfiivitttibus celtbrmtdis.*

Ut circa celebrationem fefiivitatum .fit ecclefiarum noftrr provincic concordia fingulapum, ftatuimus, ut in fubferiptis diebut tantum clerici debeant a fervilibus operibus abftinere. Pruno iq feftivhatibus Chrifti, fidelicet Nativitatis, Cjrcumcifionis, Epiphaniae, fle Referreâionis^iplius cum duobus diebus immediate fequentibus, Afcetyfionis ipfius & Pentecoftes cum duobus immediate'fequentl^is, Corporis Chrifti, in feftivttatibus Sinda; Crucis, Inventionis fcilice£ fle Exaltationis, &, omnibus diebus dominicis. In quatuor fellivitatibus B. M. V. Nativitatis, Annuntiationis, Purificationis & Affumptionis. Item in die Angelorum, quod dicitur feftum S. Michaelis, in fefto Nativitatis S. Joannis Bsbtiftn; item *in* diebus Apoftolorum, videlicet, Mattbiz, Philippi fit Jacobi, Petri fle Pauli, Jacobi majoris, Bartholomci, Matthaei, Simonis, Jude, Andree, Thomae, fic Joannis evangdiftc tranfitus tantum. Item io diebus beatorum martyrum Stephani, Laurentii, Viti, Wenceslai partionis tanfum, Adalbert! fle quinque Fratrum, Icilicet Benedidi cum fratribus; item confertorum Martini, Nicolai fle Procopii; item Maria. Magdalenae fle Margareth*, Ludmilla:, partionis tantum, fle Catharine,' item in fefto Omnium Sindorum. Item epiicopus feftivitates patronorum fuse ecclefie, in lua dicecefi poteft facere celebrari. Et quelibet parochialis ecdefia feftum patronr fui, in cujus fle ^pnorem principaliter dedicata, fle anniverfartum dedicationis diem in fua oarochia faciat celebrari. Item in diebus SS. Marci fle Luce Evangeliftarum, fle quatuor dodorum ecclefie, Gregorii, Ambrofii, Auguftini, flt Hieronymi, quorum feftivitates felicis memori* Bonifacius papa mandavit in univerfis ecclefiis fub officio duplici folemniter. flt populus in fua parochiali ecdefia divino officio peraudito, ad fua opera licite fe convertit.

XLVII. *Dt ok/ervetitne jejuniorum.*

Quidam novitatum avidi fedstores, jejunia per ecclefiam indida violant, propter quasdam alia jejunhi, que faciunt divertis fidionibus hominum adinventa. Cum ititem omnes novitates Cnt iufpedsc, & propter hoc fugiende, matime autem ille, que SS. Patrum obviant inftitutis, diftridius. inhibemus, ne aliquis quodeumque jejunium ecclefi* propter aliud votivum audeat folvere» fed univerfi fideles utriufque fexus, prefertim « viginti annis fupra omnia jejunia, que per ecclefiam indicuntur, vel coofuetudine patrie approbantur, cum fumma diligentia Audeant obfervare, nifi forte aliquis debilitate vel infirmitate gravatus refedione cibariorum egeat, flt tunc de licentia fuperioris, fi comode adiri poterit. Nec fufficit licentia funplicis facerdotis, nifi jejunanti periculum immineret.

XLVIII. *Dt tcclfis edifitmOis.*

Ecclefiam, feu bafilicam dcnuo nullus sedificet, ncc antiquam transferat per epifcopum vd

ANNO CHRISTI 1,5

vel ejus commiftariiHn in locum ftnidurz ponatur lapis primarius benedicius, alias zdificium diruatur, zdificans temerarius clericus vel |ainis canonjce puniatur. Nec epifcopi focii dirrcefanorum, feu vicarii, qui communiter fuffraganci appellantur, hujufmodi lapidem primarium ponant, inaicime in locis, in quibus ecclefiz alias non fuerunt, uec zdificaias conlecicnt fine diœcefani licentia Ipeciafi, qui ex efficio fuo providere tenetur, ne ecclefia erigatur fine dete congrua, luminaribus ôc ornamentis j & ablque alterius ccalefi® notabili deuinvento . Cum aptem hujulinodi epilcopo per cicrceianum committitur, ut io diœcefi tua ecdefiarum coniiruendarum primarios lapides ponat, feu çonftrutias confecret, in tali generali mandato non comprehenduntur collegia<z ecclefiz , nifi de fpeciali diœcefani cumiuif. fione . nec poteft ipfius mbdiios folvere vel ligare. Iniupcr lingulx parochiales ecclefiz duolum altarium vel maxime trium numera fint contente, nifi eftent collegiatz, in quibus al. taria arbitrio dsœceùni multiplicari poterunt, lecundum exigentiam multitudinisminiftrorum. Quicumquc ecclefiaftica beneficia obtinent, omnino adjuvent ad teâa reficienda, vel ecclefias emendandas . CeKeâorcs eleçmofynarum pro fabricis ecdefiarum , quos quidem *vitricoi* appellant, ^putati , fint omnium exceptione **de plebe majores, & tidem eleemofynas fide**liutn inctonfuhis ecdefiarum rectoribus non expendant.

XLIX. *Dt imrnmitttt tcciejiantm, iX tccl/fi*. /bearunt per/enaram.*

Licet laicis in ecdefias, ecclefiafticafve periona> ac eorum bona , omnis auâoritas fit aolata tam jure canonico qram civili ; nonnulli tatnen laici nitentes in vetitum, immunitates eorum diverfis conatibus infringere moliuntur . Nos fuper his volentes eorum aulum reprimere, audoritate hujus lacri concilii fub obteftatiooe divini judicii & maledictionis rternz diftriftius inhibemus, ne de cetero ad hujufmodi temerarias manus pnefumant extendere, quod videlicet aliquem confugien*em ad ecclefiam quantumcumque maleficium commiferit grave, Judex laicus, five quivis alius quantamcumque fecularem dignitatem obtinens ieu potcftatem exercens, de ecclefia violenter pntfumant extrahere , immunitatem ecclefiz taliter violando. Sed potius ad inftantiam R.Câoris ecclefiz, ad quam fugit, eidem vitam & membra iHcfa confervent, & ipfum pecuniaria vel alia diiciplina puniant mitiori, nifi malefactor ad ecclefiam fugiens publicus latro fuerit , vel nodurnus predator agrorum, aut fi ia ipfa ecclefia aut ejus coemeterio homicidium, vel membri truncationem fub fpe immunitatis perpetraverit. Tales enim quolibet immunitatis privilegio funt indigni ."Nullus fub excommunicationis poena in ecclefia vel de ecclefia mu- Ditionem, fcu formalitium przfumant erigere vel facere, aut ipfius coemeterium pro ejus firmitate foffatis quibuslibet vallare. Nullus laicorum clericum qucmcumque deferentem coronam & habitum clericalem fine demandatione ecclefiaftici judicis captivare pnefamat. Quod fi fecerit, excommunicat ionia fententiam incidit ipfo faâo, a qua eum folus Papa ablolvcre poteft. Et nihilominus in ejus opprobrium clerus civitatis, villae, oppidi, vd caftri feu parochiae, in quibus clerimscapti» rft , icu detinetur captivus, eo ipfo alio noa e>-1pedato mandato, cellationem faciat a divini*, donec . per dicecefani providentiam, ad cujus notitiam id perferant, fine mora vel aliter liberetur . Nec aliquis conlanguineOrum feu amicorum clerici taliter captivati pro ipfius li-_ bcratione tub excommunicationis pcena' aliquid audeat folvere, vel de folvendo ponere cautionem. Verum fi clericus vagabundus· in furto vel alio maleficio deprehendatur , & habeatur de fuga fulpeâus, tunc ex , hac noftra generali licentia, quam przfentibus impartimur, fccularis poteftas fub teftimonio tamen clericorum, fi commode haberi poterit, vel alio fide digrjp, poterit malefadorem hujufmodi captivare, ac èum quamprimum ecclefiafticcf judicio przientare juxta traditiones facrorum canonum puniendum . Qui autem aufu facrilego praelatum, canonicum, aut quemcumque clericum pro clero fe gerentem occiderit feu mutilaverit ; przter alias diverfas pnsnas juris, omnibus feodalibus, fi quae ab ecclefia tenuit, fit eo ipfo privatus, & ad eccl. fiam, a qua ea tenuit, hberc revertantur. Jus patronatus, fi quod in una, vel in pluribus ccclefiis habuit, ipfo fafto perdat, & ad diœcefanum epifeopum devolvatur : filii ejus & nepotes ufque ad quartum gradum per mafculin.im lineam defecndentes, ad ordines, feu quodeumque ecclefiaftiCeum beneficium nullatenus admittantur . Illi autem, qui omnem malitiam fiipersntesarchiepifeopum vel epileopum fuerint hoftiliter infectui , vel eorum*aliquein pereuflerinn, ceperint vel occiderint, feu ipfis malefaâoribus ad hoc przftiterint confilium , auxilium, vd favorem , ipiorum filii & nepotes de cendentes, ut una cum fupra ipfis ad hoc quomodolibet cooperantibuS, ipfo faâo poenas incidunt a jure ftatutas. Eos qui temporale dominium obtinentes fuis fubdiiis aliquando interdicunt, ne pratlatis aut clericis ieu perfonis ecclefiafticis quidquam vendant, aut emant aliquid ab eifdem, neque ipfis bladutn molant, coquant panem, aliqua obfequia exhibeant, vel exhibere przlumant, cum talia in derogationem libertatis ecclcfiafticz vergant, eo ipfoexcommunicationisfententizdecernimusfub. jacere. Infuper przienti conftitutionc jubemus, ut locorum diœcefani contra eos, qui ab ecdefiis vel· ecclefiafticis perfonis pro eorum rebus propriis, quas non negotiandi caufa deferunt, aut deferri faciunt vel tranfmittunt, gabellam feu theloneum fuo vel alieno nomine exigunt, vel extorquent in fuarum animarum periculum , & eorum, a quibus talia exigunt, praejudicium & gravamen, excommunicationis & interdifti fententias a jure prolatas, poftquam de hoc -pfis conftiterit, omnino publicent, & a fuis fubditis tamdiu faciant publicari, donec illi lie ablata refiituant, & de tranfgrcAione hujofinodi fatisfaciant competenter. A3 bzc quicumque fervari faciunt ftatuta edita , vel confuetudines introdtktas, contra ecclefiz libertatem, ftatutarii fit fcrtptores Aatutorum ipiorum, nec non potentates, confutes, redores & coofiliarn locorum, ubi hujufmodi ftatuta & coniuetudines edit® fuerint vd fervatr, nec con & illi, qui fecundum ea przfumpferint judicare, ve! in publicam formam feribere judicat;, in excommunicationis fententiam incidunt ÿio f*ûo.

KNNO CHRISTI

L. *Dt*

ANNO CHRISTI

L. *De fponfahbut tf matrimoniis.*

Si inter virum & mulierem legitimus confenfus interveniat de prefenti, ita quod unus alterum mutuo confcnfu verbis confuetis e>- I pretle recipiat, utroque dicente: *accipio te ut meant, & ege te in meum*, vel alia verba confenfum exprimentia de przfenti, non liceat alteri ad alia vota tranfire, Quod fi fecerint fecundum matrirhonium, immo veriusadultenum de faâo contraâum, etiamfi fit carnalis copula fubfecuta, feparari debent, & primum in fua firmitate manere. Verum ft inter ipfos acceftit tantum promiftio de futuro matrimonio conttabendo, utroque dicente: *ego te recipiam in B meam, & ego te in meum,* five verba fimilia, dc alter eorum, antequam carnaliter fe cognofeant, aliam feu alium per verba fibi defponfaverit de przfenti, dato, quod prima promiffio de futuro per interpofitionem fuerit juramenti firmata, ei tamen praejudicat de prxfenti defponfatio poftiecuta. Illi vero, qui primam promilfionem per fecundum contraâum irritam fecit, eft de violatione fidei panitentia injungenda. Carnalis vero copula fi fequatur promilfionem de futuro, eo ipfo matrimonium efficit, fic quod e.i in nullo praejudicat quicumque contraâus matrimonialis poftmodutn coniecutus. Conftitutionem quoque generalis concilii, tum inhibitionem contrahentium periculis C providentem, cenfemus diftriâius obfervandam, ut cum matrimonia fuerint contrahenda, diebus dominicis vel aliis feftivis in ecclefiis per presbyteros corpm plebe publice proponatur, trium dierum ad minus, termino praefinito, ut infra illum qui voluerit, & valuerit, legitimum impedimentum opponat. Sed & ipfi prefbyteri nihilominus inveftigent, utrum aliquod impedimentum obfiftat, & fic nec per oppofitionem alicujus, nec per inveftigationem propriam infra eumdem terminum inter volentes contrahere, aliquod impedimentum invenerint, presbyteri ipfi iaâis interrogationibus confuetis eos non differant copulare. Si vero ex oppofitiooe cujuicumque vel alias contra copulam D contrahendam appatuit probabilis conjeâura per presbyteros interdicatur contraâus publice & expreffe, donec quid fieri debeat, fuper eo per epifeopum vel ejus officialem, ad quorum nrc notitiam perferant, fint edoâi. Si quis autem ediâo hujufmodi prxtermiiTo, dandeftina, vel interdiâa conjugia inire prxfumpferit in gradu prohibito, etiam ignoranter, foboles de tali conjunâione fufeepta prorfus illegitima ceufeatur, de parentum confenfu nullum fubfidium habitura; cum ipfi parentes taliter contrahendo afièâatores ignoranti* videantur. Pari modo proles illegitima cenfeatur, fi ambo parentes impedimentum (cientes legitimum, prçter ecclefix interdiâum, etiam in confpeâu E ecclefir contrahere prcfumpferint. Saiie fi parochialis facerdos hujufmodi clandeftinas conjunfiiones prohibere contempferit, aut quilibet etiam regularis, qui praefumpferit intereffe, per triennium ab officio fufpendatur, gravius puniendus, fi culpae qualitas poftulaverit. Sed is, qui taliter copulare pnefumpferit, etiam nullo alio impedimento obftante, condigna pcenitentia per Epifeopum injungatur. Si quis vero ad impediendam legitimam copulam malitiofe impedimentum objecerit, canonicam non effugiet ultionem. Nullus autem elapfo diâo denuntiationis termino, matrimonium audiatur accufans, leu contra illud tefiificans, mfi dcnunciattonem hujufmodi probabiliter ignoraverit, vel nifi turei, quod poli terminum denuociatioms illud didicerit quod opponit, & quod ad hoc ex malitia non procedat. Cum autem prefbiter contrahentes matrimonium legitime copulavit, eis beaediâionem facramentalem impendat! fi neuter contrahentium alias fuerit in matrimonio Cobftitutus. Nam fi benedicet et fecundas nuptias per epifeopum cum *litteris teftimonialibus* ab officio bencficioquc fufpenfiis ad fedem apoftolicam eft mittendus. Laici fub excommunicationis pana nubentes non audeant copulare, nec aliqua ftatuta condere, qu* libertatem contrahentium matrimonium impediant quovismodo. Cognitionem vero caufarum matrimonialium plcbani & Decani rurales fibi penitus noverint ihtcrdiâam.

ANNO CHRISTI

LI. *De cognatione fpirituali.*

Spiritualis cognatio, five compaternitas, in viginti cafibus matrimonium contrahendum impedit, & dirimit poft contraâum, fcilicet, inter levantem & levatum, levatum & filios levantis, levatum & conjugem levantis prius cognitam, parentes levati & conjugem levantis prius cognitam, levantem & parentes levati. Item inter baptizatum & baptizantem, baptizatum & filios baptizantis, baptizatum & conjugem baptizantis prius cognitam, parentes baptizati & conjugem baptizantis prius cognitam, baptizantem & parentes baptizari. Item inter confirmatum & lfvantem, confirmatum & filios levantis, confirmatum & conjugem levantis prius cognitam: levantem & parentes confirmati. Item confirmatum & confirmantem, confirmatum de filios confirmantis & conjugem confirmantis prius cognitam. Parentes confirmati, & conjugem, confirmantis prius cognitam, confirmantem parentes confirmati. Ne igitur occafione cognitionis fpjrttualis in matrimonio difficultates emergant, diftriâeprçcipimus, ut ad prsediâa baptifmi dc confirmationis facramenta, per quae tantum compaternitates hujufmodi contrahuntur, fojum unus vir, vel mulifcr cum compatre levante, de cetero admittatur, non obftante in contrarium prava confuctudine, cum fit contra facrorutn canonum inftituta.

LII. *De eonfanguinitate tf affinitate.*

Qui divino timore poftpofito in animarum fuarum periculum fcienter in quarto vel infra conianguinitatis vel affinitatis gradu, aut cum monialibus contrahere matrimonialitcr non verentur, nec non rcligiofi & moniales, ac clerici in facris ordinibus conftituti, matrimonia contrahentes, przter alias pœnas juris excommunicationis fententiam incidunt ipfo faâo.

LIII. *De eo qui duxit in matrimonium quam pellust per adulterium.*

Habens uxorem legitimam, fi adulteras fur hoc fcienti promittit fidem de ea ducenda poft mortem uxoris, vel cum ea de faâo contrahit, carnali copula precedente vel fequente, non poteft cum ipfa, legitima mortua, in matrimonio remanere. Si vero fecunda duâacontraâum cum alta ignorabar, tunc fecunda inftan-

er
anno CHXtSTt

liante cum ea compellitur remanere. Cotnpul- A fiooe aurem hujufmodi durante, fi vir cum tertia contrahit, tenet contraâus, eft tamen fcbi propter hoc poenitentia imponenda. Similiter fi ipfe vel adulter· fua mortem uxoris légitima effieâualiter procuravit, non poteft adulteram aliquatenus ducere in uxorem. Item fi uterque etiam fine adulterio in mottem legitime diet machinatus cum effectu.

L1V. *Dr fimonia, & ne alijttid pre fpiritaehbai exigatur vtl premitterar.*

In tantum peccatis exigentibus corda quorumdam presbyterorum fimottiaca pravitas depravat, qui nec baptifmi, Euchariftí®, Pœni- B tentis, aut extretn* und onis (aeramenta, nec benediâionem nubentium, aut exequias, feu fepuhurarn mortuorum five alia queeumque fpirjtualia fuis volunt fubditis ir.iniflrare, nifi pro hujufmodi teu ?dminiftratione ipforum cis iolvatur, vel promittatur pretium pro fuse turpitudinis excuiatione, immo verius accufatione, diuturnam conluetudioem praetendentes. Ne igitur tam pemiciofam venalitatem pravitatis fimoniacz per impunitatem vendentium videamur noftris temporibus approbare, hujus facti approbatione concilii duximus ftatuendnm, quod fingula pnediâa facramenta, & res faers, non obftante quacumque confuetudine in contrarium, que ccnfcnda eft potius corruptela, per C presbyteros line exaftione cujufcumque temporalis emolumenti libere conferantur. Et quicumque de cetero pratmiflbrum, vel alicujus ex pnediâis venditor fuerit deprehenfus, fi eft tedor ecciefí®, perpetuo ipia privetur, fi vero vicarius feu focius reftoris fuerit, ad epifeopales carceres, ut ibi agat ptenitentiam, detrudatur. Verumtamen fi *laid* rationabiles & approbatas ecclefiarum confuetudinesobfervare, tunc non per ipfos presbyteros, cum in propriacaufa judices efle nequeant, fed per epifeopum vel ejus officialem fummarie & de plano de hoc veritate cognita, ad earumdem obfervationem cenfura ccclefiaftica compellantur. Praeterea atchidiaconi locorum, feu decani rurales, fi pro D facris liquoribus vd chriïmate & oleo per fe, vel alioa aliquid pntfurapferint extorquere, fuis beneficiis perpetuo fpolientur.

LV. *Dt Jadah.*

EtG Judaeos, quos perpetua culpa perpetue (ervituti fubjecit, pictas chriftiana recepter, & oftineat cohabitationem illorum, ingrati tamen efle non debent, ut reddant chriftianis pro gratia contumeliam, ft de familiaritate comtemptum, & illam retributionem impendant, quorum joxta vulgare proverbium: *«*r in *pera, firptnt* fe *gremia, tf ignit in Jmx fuis* confueveruac hofpitibus exhibere. Accepimus E autem quod Judei chriftianas puerorum fisorum nutrices, quod non tantum dicere, fed etiam nefandum eft cogitare, cum illas recipere corpus & fanguinem Domini N. J· C. contingit, per triduum, antequam eos ladent, lac effundere faciunt in latrinam ; alia infaper contra fidem catholicam deteftabilia ft inaudita committant, propter que fiddibua eft verendam, ne divinam indignationem incurrant, cum eos perpetrare fuflinent, que fidei noftra confufiooem inducunt. Inhibemus ergo diffrifte, ne de eatero nutrices vel obftetrices vel fervientes habeant chiiftianoa, ne ipfos ex familiaritate ni-' rnia ad fu« inf[redacted]atis errorem pertrahant, & ne filii libere, filiis famulentur ancille, fed tanquam fervi a Domino reprobati, in cujus mortem nequiter conjurarunt, fe faltem per effedum operis recognolcant fervos illorum, quos Chrifti mon liberos, & illos fervos effecit. Si vero hac prohibitione noftra, immo verius apoftolicacontempta, nutrices, obftetrices, & aliam familiam non dimiferint chriftianam, epifcopi locorum tub excommunicationis pcena inhibeant diflride omnibus Chriftianis, ne cum Judeis commercium aliquod audeant exercere. Quia fimilitudo exterioris habitus, quem Judçi cum chriftianis indiftinctim deferunt, pierumque tantum periculum inducit, quod per errorem Chriftiani Judaeorum, & Judçi Chriftianorum mulieribus commifcentur. Ne igitur tam damnate commixtionis cxceflus per velamen erloris hujufmodi quandoque fimulati, ulterius excufari poffit : (latuimus, ut mafculi Judaeorum in capitibus fuis pilea lata, ut antiquitus confucverunt, & non capucia deferant. Mulieres vero fub peplo five alio velamine capitis ornartum five levaturam eminentem fupra frontem ponant: fic, quod omni tempore per hu/ufmodi figna a chriftianis difeernantur. Qu® ligna, fi Judzi infra duorum menfium lpatiutn a publicatione prafenthim non aflumpferint, ut eft diâum, ex tunc eis, per cxcommunicationis fententiam Chriftianorum communio lubtrahatur, & in pœnam temporalis domini loci, qui ipfos ad hoc non compellet, clerus fecularis & religiofi» civitatis, oppidi ku ville, in quibus Judei taliter indiflinâe morantur, eo ipfo generalem ceflationem faciant a divinis, donec pej Judrus ftatuto prçfenti fuerit obedirum. In die Parafceves Dominice paflionis Judei in publicum non prodeant, & per totam illam diem oflia, ft feneftras fuas clauias teneant, ne in Chriftianorum confpeûum, qui tunc facratiflima paflionis memoriam exhibentes, lamentationis figna pretenduot, per fuas derifiones ft blafphemias in contumeliam profiliant creatoris. Nulli co- Drum publico prznciantur officio. Si quisaatem *hxc commiferit,* excommunicationis fententi* innodatur. Judzo vero officiali tamdiu Chriftianorum communio in commerciis & aliis denegetur, donec in ufum pauperum Chriftianorum fecundum providentiam dicecefani Epifcopi convertatur, quidquid fuerit a Chriftiaa» adeptus occafione officii fic fufeepti, ft officium cum pudore dimittat, quod irreverenteraflumpfit. Synagogas novas conftruere nullatenus admittantur, fed antiquas, fi corruerant vel ruinam minantur, readificare poterunt ; non autem ut eas exaltent, aut ampliores aut pre, tioiiores faciant, quam antea fuiffe nofcun» tur, qui utique pro magno debent habere, quod in veteribus fynagogn ft fuis obfervantiis tolerantur. Ad haptifmum non cogantur inviti, nec io periods vel rebus fuis fine judicio puniantur, nec in fuis fefliviratibus perturbentur, nec eorum ccemeteria per exhumâtionem corporum, vd alias violentur.

LVI. *Dr Hnretici/.*

Heretici quarumcumque feâaram, ft credentes rpfonun erroribus, nec non receptatores, defenfores, ft fitutorea eorum cxcommunicati Cnt, quosuofrerfi fideles Chrifti maxime parochia*

Cp chiaks presorted, dmccfaooloci, velfoduif ——--heretic* pravitatis dentariare tenentur,
ANNO cmsn fuis dement tsukkaaem rariniane < dene fidei___ corda eorum doftriaic peftsfcrts corrumpant* .

LVII. Cra/va 6 foÜaaar, fas ad ri/aa* tra^fe-

Etiamfi hujufmodi redeuntes, dum erant m-fantes, aut mortis metu, non tamen abfolutc leu pnscife coaâi baptitati fuerint, eft tamen contra eo* tanquam contra bereticos fi fuerint de hoc confcffi, aut per chrifliaaos, feu Judaea convifti, dc Gcut contra fautores, receptatores, Ce defenfores talium procedendum.

LVI1I. *Dt ritpttrihii.*

Mandamus univerfis piebanis, dc alii» clericis cujufcumque font flatus, iri virtute S.obedientic dc fob pcena privationis beneficii, ne aliÎtaem raptorem, proferiptutn, banmtum, pro. ugum» vel incendiarium, aut eorum rapinas, in domftus tuis recolligant, vel confervent, aut ipfis etiam extra domos fuas, expenfas feu alimenta mmiflrent, five ipforum litteras, vel legationes ad quafcumque perfonas perferant, a quibus plerumque hujufmodi peftiferum genus hominum, per comminationes de occidendis perfonis, vel earum bonis cremandis, pecunias extorquere conantur.

LIX- *Dt tfitrir* i* *ttftrtrih.*

Uforariorum pravitatem, qui plerumque mercatorum famam inquinant» dum fub mercationis velamine, divertis adinventis fraudibus plus fecum contrahentes damnificant, quam ilii, qui nullo quefito colore, direfte muniant ad ufuras, *detegere* cupientes, & ne etiam juris ignorantiam fimulatam circa hoc poflint protendere, A fic fuos errores de cetero frivolis rationibus excufare - Declaramus, dt dicimus, quod, cum nfura tantum committatur in mutuo; mutuum autem in iis rebus confidit, quas determinantur numero, pondere, D vel menfura; non folum is qui exprefle rem hujufmodi eo paAo, vel principaliter ea fpe mutuat, ut aliquid emolumentum temporale ultra fortem recipiat, quaotumcumque fit parvum, five fit fruftus feu proventus rei pignerate, in fortem aon computat, ufurarius eft cenfendus; fed & ille, qui mercem quamcumque venditionis tempore, communi aeftimatione minus valentem, & quam tunc venditurus erat, carius vendit, folutionem pretii difi©. ms ea vice, & qui ftatim folvit pretium cujufcumque rei empte pro minori quam tunc valeat, lucri caufa, ejufdem rei traditione dilatata ad terminum, in quo conflat, ipfam rem plus valere, ufurariifuntcenfendi; dt qui" tales efle probari poflunt ad notitiam diœceianorum, vel eorum officialium perferantur; ut per eos ad reftitntionem ufurarum ipfi, vel eorum heredes diftridiooe canonica compellantur. Confeflores autem in foro animr tales ad rellirutionem inducant efficaciter. fi tuarum animarum damnationem cupiunt evitare. Sane fi quis in illum errorem inciderit, u» pertinaciter affirmare profomat, exercere uforas non efle peccatum; ille vehit basreticus condemnetur. Pnedicinaus autem piebanis locorum, ac Illis, qui habent officium przdicandi, i A quod (altem femel fingulis menfibns ftatutum — profs* fiddlbus exponam vulgariter, ac eos falntaribau inducam monitis, m abftiaeaM a erbnimbm & fraaUfaas adoraram. Et muorrfcant onmibns, ac ets io remedium peccatorum faorum injungant, at ipfi in noftro feu fuflragaoeoram noflrorum coufiftorns ufitraa, aliquo de pmdiftiamodisfolutas, repetam, vel fi nondum folveriot, lied folvere promiferint, a pcomiflo fe dc luos fidejudores abfolvi petant·

anno 1 '

LX. *Dtftlfm ii.*

Plerumque parochialiurr. ecclefiarum retones & alii fimplkes clerici decipiuntur per fal-Bfarios litterarum, dum juris ignari, falfitatem eorutndem, qua non folum in figiilis Ac eorum applicatione, "verum etiam in rafuris chartarum dc alias multipliciter perpetrantur, deprehendere nefctentes, faifas pro veris receptant. Volentes igitur inconvenientiis dc periculis qun ex hujulmodf incauta credulitate fequuntur, occurrere,* ftatuimus, ne de cetero alinuis plebanorum, vel queeumque alia ecclefiaftica perfona, litteras que dicuntur a Sede apoftolica, vel ejus pernitentiariis feu a quocumque alio de ignotis partibus fuper indulgentiis, petitionibus elcemofynarum, vddifpenfationibus, feu quibufeumque aliis negotiis impetrate in favorem, vel praejudicium cujufcum-Cque audeat approbare, nec ipfas io fua ecclefia permittat aliquatenus publicare, nifi prius per dicecefani loci vel ejus officialis parentes litteras fuerint approbatae. Qpod fi portitores hujufinc litterarum, contradicente plebaoo, eas publicare, vel earum prattextu eleemofynas, feu altos quotcumque atos pnefompferint exercere: ipfe pkbanus eos cum rebus fins auAoritatem habeat arreftandi cum adjutorio, fi opus foret, brachii fncularis, fic quod ipfas una cum rebus dc litteris dioecefano vel archidiacono loci, quam cito comode poterit, ftudeat pnfentarc.

LXI. *Dt ftrliltftit.*

Parochiales presbyteri plebes fuas frequenter informent, ut fciant fortilegas arte* dc incantationes fub prolatione quorumcumque verborum, vel feriptura charaâcrum, quibuslibet infirmitatibus hominum feu animalium nihil poffe conferre remedii vel flerilitati agrontm vel arborum feu poteftati tonitruorura vel grandinum providere, dc eis fob excommunicationis pcena praecipiant, quod a fortlfcgiis dt foperftitiooibus quibufcumqne abftineant, ncc fortiletos confidant, vel ad domos fuas recipiant» fed quod ipfi plebano tales denuntient, ut turþiter debooeflati ejiciant de plebibus, ne per eos fimplicium confriemus polluantur.

LXII. *De* exrMSMMueate, mrmfr/fo, *vtl fit· fpotfi ctWrottt.*

Is qui celebrat majori excommunicatione b'·Bttus, aut cui eft iugreflus ccdefue interdictus, fi in ea fe divinis *mgertr,* celebrando vel concelebrando in foo agens officio, ficut prius, dl ille qui fcienter edebrat in foco (uppofito interdifto, irregularitatem incurrant, a qua nequeant per alium, quam per Romanum Printrficem liberari. Talis etiam, cui eflingreflus ccdefue interdiAus, fi huerdiAo bujul.no-

gy di durante, decedit , non debet , ficut nec excommunicatus excommunicatiooe majori, eft ingreflus ecclcfic interditet. Et fi hoc inter- durante celebrat , irregularis efficitur , ab ea tantum per fumatum Pontificem liberandus. Qu autem fic irregularis in comicmptum clavium divina prcfiunpferit profanare, beneficiis liiis perpetuo privetur, fit nihilominus fiibjiciatur pernitenti· carcerali»

------ •ns-

LXIII. *Dt i»jetrii/ tf* drama daris.

Si culpa tua faâutn eft damnum vei injuria irrogata, ieu aliis irrogantibus auxilium praebuilli , aut hzc imperitia tua ieu negligcntia evenerunt t de jure fuper hi» fatirfaccre te oportet . Nec ignorantia ce excufsr, fi fcire debuifti, ex faâo tuo injuriam vebifimiliter pofle contingere, vel jaâuram. Quod ii animalia tua alicui nocuerunt, tu ad latisfaiHonem teneris, nifi eadem animalia dando pallis damnum , velis liberare tcipfutn ; quod tamen ad liberationem tuam non proficeret, fi fera animalia, vel qu« naturaliter coniueverunt nocere , dato quod domefticata fuiflent, & quam debueras non curafli diligentiam adhibere. Sane licet ille, qui occafionem damni dat, damnum videtur dediife, fecus tamen eft in illo dicendum, qui ne damnum acciderer, decon· lingentibus nil omifit. Et fi injuriam pafliis fecundum chriflianhatis legem injurianti rancoretn, ex corde, gratis, pro Deo dimittere teneatur; fatisfaâioncm tamen pro eadem, coram competenti judice poteil petere, dimilfione rancoris hujufmodi non obftantc.

LXIV, *De pmitentiif &*

Omnis utriufque fexus fidelis, poflquam ad annos diferetlonis pervenerit, omnia fua folus peccata, iahem limei in anno fideliter confiteatur proprio facerdoti, & iojunâam fibi poenitentiam pro virilibus Audeat adimplerefufeipiens reverenter ad minus in pafcha Euchariliise facramentum, nifi forte de *proprii* facerdotis confilio ob aliquam caufam rationabilem ad tempus ab ejus perceptione duxerit abflinendum, alioquin, A vivens abingreflu ecclefia: arceatur, & moriens chrilliana caieat fepultura. Unde hoc hlutare ftatutum frequenter in ecdefiis publicetur, ne quifqujm ex ignorantiae crcitate , velamen excufationis afiumat. Si quis autem alieno facerdoti voluerit, juila de caufa, fua confiteri peccata, licentiam prius pofInlet, & obtineat a proprio facerdote, cum aliter ipfe illum non poflit folvere vel ligare. Sacerdos autem fit diferctus & cautus, ut more periti medici fuperinfundat vinum fic oleum vulneribus fauciati, diligenter inquirens, & peccatoris confitentis , non alterius circumflantias, Bc peccati per circumlocutiones cautas, maxime circa inufitata peccata , quibus prudenter intellegat, quale ei debeat praebere confilnun, & remedium adhibere, diverfis experimentis utendo, ad fanandum egrotum. Nam fi peccator dicat fe non polle vel nolle in futurum ab aliquibus peccati» mortalibus abftinere , dato, quod pro prasteritis poenitentiam fit paratusiufctpere, tamen, quia contritionem veram non habet, que requiritur, quod fic praeterita plangat, fit in futuro ab eiulcm fic fimilibus abftinere proponat, ablotoi non debet, *fed eju»* confirifionc recepta

A crebris fic falubrtes monitis ad abfiinendi propofitum aliquali- fibi imp[redacted]a pœnitentia inducatur. Caveat autem faccrdos omnino, ne verbo aut aut alio quovis modo feriofis vel *jocoie* prodat aliquatenus peccatorem^ fed fi prudentioci confilio indiguerit, illud ablque ulla expreffione periooc caute requirat. Quoniam qui peccatum in penitential! judicio fibi detcâum prnfumpferit revelare, non folum a fecerdotali officio decernimus deponendum , verum etiam ad agendam perpetuam pœniteu tiara ia arâum monafterium detrudendum . Presbyteri circa principium quadrageftma in fuis praedicationibus fuas plebes follicitent, ut confcfliones fisorum peccatorum ad finem ipfius B quadragefime non differant, fed eas ftatim fitcianr, cum jejunium, feu alia quacumque bona opera ad fahitem non profint, in peccatis mortalibus conflituris, fit induti fuperpelliciis io ecclefia confefliones audiant, pernitentibus qui confitentur, feu furtis, rapinis, ufuris, vel aliis fraudibus facultates aliorum abflultlfe, ante omnia male ablatorum reftitutionem injuuf>ant, in toto vel in parte, prout eorumdem e facultates extendunt, cum non dimittatur peccatum, nifi reftiruatur ablatum. Nec confrtentibus fibi prxcitc comparationem miflsrum injungant , fed mandent certum , quod erogandum pauperibus presbyteris, vel altis prout rationabilius devotioni videbitur congruere confi- C tentis. Cafus refervacos auâoritati fummi Pontificis, *vel epifcopis de* jure ad eofdem remittant, nifi habens cafus hujufmodi fit in martis articulo conftitutus, quo ceflante periculo fuper criminibus pape, *vd Epifcoporum* auHoritati refervetis, pro recipienda pcenitentia ipforum , vel pcenitenttariorum eorumdem fe confpcâui reprofentent. Cum autem vocatur prefbyter ad curandum infirmum, prinfquam ad cum deferat corpus Cbrifti ipfius, fi non imminet mortis periculum, familiariter confeffionem recipiat ; ne per multorum praefentiam & tumultum, qui ob devotionem fic indulgentias comitantur infum presbyterum facramentum Euchariftix defferatur, impediatur devotio con- D fitentis. Ab infirmis in periculo mortispofitis, pura eft inquirenda confeflio peccatorum, non tamen illis imponenda eft quantitas pœniteutiz, fed innotefeenda, fic cum amicorum ora tionibus fic eleemofynarum ftudiis, pondus pta nitentis fublevaodum ; quod fi forte migrave rinr, ne obligati a communione fic confortio venie fiant alieni. A quo periculo fi divini, tus erepti convaluerint, pernitenti· modum a facendote fibi impofitum , diligenter obfervent. Et ideo fecnndum auâoritatem canonicam ne iliis janua pietatis ctaif? videatur, orationibus fic confolationibus ccdefialticis, facra unâione olei inunfti, fecundum ftatuta facrorum patrum, communione viatici cibentur. Aliis ve-^ro pro qualitate peccati, dc praefidentium arbitrio, tempora poenitentiae funt decernenda. Licet fratribus fit a jure permiftum, ut ex *iis* perforuefidficicntes, idoneas, vit·probaris, diferetr, modefte atque perite, per eorum certos fuperiores ciete fic prefentaue diecefanb locorum, in eorum civitatibus, fit diœcefibus de ipfornm humiliter petenda licentia, gratiadc beneplacito, confriliooes fibi confiteri volentium audire, fic imponere pœoitentias falutares, fic abfolutfonis beneficium impendere poflInt. Quia tamen fumus certo certius informati, quod iidem Seligiofi comtempta cjuUem juris forma, inuiflereth

ANMO cwaisTr

cr tenter oomes, dummodo fint presbyteri, etiam A fub fubdirb voluerit indulgere, quadraginta dio» I - —

•——■ou pmfentatt epifeopo, coateÆooes audiant fingulorum, in apertam damnationem fuarum, & fibi confitenttum periculum animarum; ne per errorem hujufmodi anime iubditoram nothorum periditenenr de emero, hoc (aero pro vocante ac approbante concilio, omnftus parochiafibm noftrarum dimcefis fle provinci* firmiter inhibemus, ne parochianos fisos permittant didis fratribus confiteri, nifi illis dumtaxat, qui per patentes litteras dicrcefani epifeo. pi pro Imis costfeflioolbus audiendis nominatim fuerint deputati. Quas quidem litteras de cancellaria noftra fle fuRraganeorum noftrorum gratis dt fine folutiooe pecunus aliqua Ipfi fratres habent recipere, & eas reâores ecclefiarum ad requifitionem ipforum fratrum fub excommunicationis pœna teneantur in fub ecclefiis publicare. Vetutatamen fi epifeopus fratribus ipfis, ut promittitur, eleâis fle profentatb, fine caufa recufitvciit audiendi confefliones licentiam exhibere ; ex tunc fratres ipfi ex fpeciali conceflione apoftolica id faciendi habent liberam facultatem. In nullo tamen cafia, circa abfolutionem, majorem auâoritatem habent, quam parochiales presbyteri, nifi Epifeopus vel fuperior, qui poteft, ipfis uberiorem gratiam fpecialiter duxerit concedendam. Nec etiam poflunt diâi fratres feu quivis alit religioG clericis vel laicis fine fpeciali licentia parochialis presbyteri miniftrare alia facramen C ta, fle qui contrarium faciunt, excommunicationis fementiam incidant ipfo faâo.

4SNS.

In ecclefiis quoque parochialibus diâi fratres praedicare non poflunt, nifi de ipforum reâorum beneplacito fle aflenfu. Cum aurem fratres ipfi diebus feflivis in fuis domibus in mane praedicationes faciunt, non eas in tantum protrahant, quod plebs ad prodic.-tiooem fle fummam miffam fux parochi*, quibus tunc interefle tenemur, negligat horam debitam veniendi. Nec parochianos in fuis fermonibus detineant, nifi forte domoram fuaram feftivhates indicent, nec gyrando per ecclefias fle eorum ambitus, populum aqua beoediâa afpergant, aut cereorum, cinerum, vel frondium D palmarum benediâiooibus occupent, cum talia in parochialibus acclefiis de jure dc antiqua confuetudine peragantur. Non impediant etiam diâi fratres per fuas praedicationes (lationes dc proccfllones folcr.nes, quasobfervat ecclefiageneralis, quin imir.j fratres ipfi fe in his debent parochialibus ecclefiisconformare. PleriqueEpifeopi per indiferetam fle fuperfluam indulgentiarum cuoctflionem, claves ecciefic contemptibiles reddunt, dc p<enitentialem fittisfaâionem enervant, non advertentes, qubmodoRomanus Pont, qui plenitudinem obtinet poteftatis, in hoc tantum moderamen confuevcrit obfervare, qui in cappella fua perfonaliter celebrans vel prodicat*, intereflentibus contritis dc confefljs, ad maximum feprem annoa indulgenti* tie trenas totidem largitur. Ne igitur per temeritatem hujufmodi (implicitati fidelium de cetero illudatur, decernimus, ut fecundum difpofitiooem juris communis , cum dedicatur bafilica, non extendantur indulgenti* ultra an. num, five ab uno fblo five a pluribus Epifeopis dedicetur. In anoiverfario vero dedicationis tempore quadraginta dies de injunâb prtnicentiis, indulta remiflfio non excedat. Et fimiliter quando ex aliis rationabilibus caufis, per litteras fisas Epifeopus hujufinodi remUfioncs

rum gt non amplius numero fit epotemus. Nec remittentium indulgentias fubdiii participant •lieni, nifi hoc, ut ipfi, uti pofleni eis proprii judices fpecialiter duxerit indulgendum . ANWO

Huic autem Hanno occeflârio duximus an. neâcndum, quod nullus clericus fecuiaris vd regularis exemptus in eccleiia fua ieu monofteno, indulgentias, praeterquam Dxecefani loci audeam publicare, vel nifi per Dicrcefani patente* litteras fuerint appiobat*. Nam frequenter in diverfis ecdcfiu five locis multorum annorum & catenarum indulgenti* fub nominibus fummorum Pontificum, & etiam epifeo<m ignotorum conceduntur, que propter nimium exceflum de falfitate vehementer funt fuipeâc, & propter hoc hujufmodi licentiarum litter* per dicecefanum examinari & approbari debent, cujus intereft, ne ipfius fubdiii ex fpe , quam hujufmodi mendofas, & falfas indulgentias obtinent, ab agendis condignis pœnitentiis retrahantur. Prohibemus infuper, ne publice pceoitentes alias , quam in die Coeme Domini, reconcilientur ecciefic, & eis relaxentur caren«, & nifi iidem a fuis plebanis teftimonialcs portent litteras, quod vere iunt pernitentes, fle quod jam pœnitentiam, vel ejus partem aliquam peregerunt. Si epifeopus fubdito conceferit, ut fibi poflit idoneum eligere confeffo rem, ille, quem is degerit, in cafibus qui eidem epifeopo fpecialiter rriervaotur, nullam habet penitus potcftatem, nifi hoc in conceffiooe fpecialiter exprimatur, cum in generali conceflione ilia non veniant, qur non effet quis verofimiliter in fpccie conceffurus. Nulla quOque poteft confuetudine introduci, quodaliJ;nis przter fui fuperioris licentiam confeflbrem ibi eligere valeat, qui eum poflit folvere vel Hgare.

LXV. *Dt fentmtie txrtnmvucttinit, fttfifnfinit. & MttrJilli .*

Sacro approbante concilio prohibemus, nc quifquans prolatus vel judex de jure vel confuetudine excommunicandi potcftatetn habens, in aliquem procedendo tamquam judex excommunicationis fementiam, nifi competenti admonitione promiffa, fle prrientibus perfonis idoneis, pei quas fi ncccflc fuerit poflit probari monitio, promulgare prsrfumat. Excommunicationem autem in feriptis proferat, dtcaufam excommunicationis expreffe feribat , propter quam excommunicatio proferatur. Exemplum etiam hujufmodi feripturo excommunicans teneatur excommunicato tradere infra tncnfem, fi fuerit requifitm, fuper qua requifitiooe volumus fieri publicum inftrumentum, vel litteras tcfttmoniales confici, figilloauthenticoconfignatas. Si quis autem Judicum hujus cooftitutionis temerarius extiterit violator, etiamfi alias fuerit jufta excommunicationis fententia , per menfem unum ab ingreffu ecdefi* & divinis noverit fe fufpenfum.

Et hcc eadem in fufpenfionis dc ioterdifii fententiis volumus obfervari. Plebant vero feu parochiarum reâores , excommunicandi au&oritatem fibi noverint penitus interdiâam. Qpod fi propria temeritate quempiam excommunicare prsfumpferint, fuperioris arbitrio proinde puniantur. Cum autem in prolatione femen tiaram hujufmodi magna maturitas requiratur, epifeopi & alii judices ecclcfiaflici fententias

ipfas

ran , rrrraamnnicatran denuntiabunt poblice & pnadpient, m ab ipfius coaununioBe abfti* ncaur univerfi. Dcnuuriar* etiam debet Epitropos cum, quem cscooMDunicavit , vicinis Epifcopts, qui ad ipfius requifitionem talem ta fuis dieecefibus excommunicatum denuntiabunt, Ac ipfum tamquam excommunicatum vitabunt & a fuis fobdit» arfttus -faefcht evitari.

LXVL af/sfitairaû Jo k lo m- *ftrvifourni.*

Nonnulli majore excommunicatione ligati & publice denuntiati , abfolutionis beneficium parvipendant, ex eo quia clerici feculares & religiofi dt maxime exempti, cis non folum in Y communibus adibas, & extra divinum officium, verum etiam in divinorum celebratione communicare pmfumunt . Etfi quandoque clerici ipfi dp communione ieu participatione hujus arguubtur , refpondeot nonoumquam mendaciter , quod talis excommunicatio ad eorum notitiam non pervenit. Quia vero excommunicates excommunicatioac majori tam exempti, quam non exempti vitare tenentur, fit fi C cis communicant, excommunicationem incurrunt minorem, ne fit neceflatium, quod fingulorum auribus fingulariter inculcetur , ex quo fententia ipfa publice promulgatur, definiendo Aatuimus, quod quando excommunicationis fententia in ecclefia cathedrali, fynodo, parochia propria, vel alio loco debito dt patenti folemnicer inerit promulgata feu publicata , ipfi excommunicato participans fe , quin hujuimodi canonice puniatur, per ignorantiam nullatenus valeat excufare , nifi do- D nodatos exiftit, petere nengit ten contemnit ; in ngritudMs kâo abfotatioaem petetis, antea non abfolvatur, donee ponat idoneam vd per altam plenarie fatisfaciac. de eonunifib, ratione corae fuit excomnranicatiouis via. calo innodatus. Qu vero excommunicator moBritur, ipfius cadaveri chriftianorum communio denegetur.

LXVII. *Dr wrier** fipujûaritttt.*

Inteiligentia verborum ex caufis dicendi affmnenda eft; quia non fermonires, fed reieft fermo fubjeâus, verba ex communi ufu funt intdligenda.

-LXVIII. *Dt ngiiu jarii.*

Dubi» in meliorem partem funi interpretanda.
Utilius fcandalum nafei permittitur, quam veritas relinquatur.
Neceflitas licitum facit quod in lege licitum non habetur.
Res facra a quoquam injufte violari non debent.
Non jufte facit, qui ex timore farvili aliquid facit.
Defleat peccator, quia offendens in uno fa As eft omnium reus.
Non peteft efle paftoris excufatio, fi lupus *OKi* comedit, *& paftor* ndcit.

CONCILIUM TOLETANUM

Auftoritate Blafii archiepifcopi celebratum anno Domini MCCCLV. tempore lunocentii pape VI.

TITULI CAPITULORUM.

PRÆFATIO.

PAteat univerbs, quod nos Blafius miferstione Divina archiepilcopus Toletanus , Hilpaaiarum primas ac regni Caftelta cancellarios, ta concilio per nos atrad Toletum die prima menfisOftobris, anno Domini millefimo trecentefimo qutaquagefimo quinto celebrato, qua pradiâum concilium extitit tenntaatmu, procuratoribus fle vicariis ep&oporum fufiragaueoram noArorum ac capitulorum ecclefiarum cathedralium noftru ptovincic, qui voluerunt flt potuerunt commode interrite, congregatis, pro animarum noûrorum iubditonun udute, facto approbante concilio, conftitutiones edimus fubfequentes.

CAPITULA.

I. *Quati tnOtjgreJbKJ MtJf/MÙimmfn- vùtcialiton,* an ad *culfont, fui ai* ****** *M&JU traufreferej.*

NE onerentur culpx pondere ex tranf grefltane conftitutionum provincialium Chrifti fideles, quibus * Divi- · Cvrr.p» na pietas jugo fuavi & oneri leviori fuppenere mifericordicer eft dignata ; facro approbante concilio ordinamus , quod conftitutiones provinciales pnedeceiTorum noftrorum, & que in futurum condentur nifi aliter in condendis exprefle fuerit ordinatum, non ad culpam ,

pam, fed ad poenam tantum, earumdem obligent tranfgreffores.

II. De conftitutionibus Joannis legati feeiis.

Quia in prooemio conflitutionam provincialium editarum per bonz memoriz dominum Joannem przdeceflbrem noftrum, continentur hzc verba: „ Prxcipimus conftitutiones per dominum legatum editas in concilio, per „ eumdem apud Vallemolcti celebrato, „ cum infraferiptis per nos in przfenti concilio editis obfervari: " aliquibus grave periculum videatur, quod tranfgreflbres conftitutionum domini cardinalis legati przdiéti, quz pheceptum non continent, eos ad culpam obligent ex vi przcepti, quod in di&o prooemio continetur; & quia ex eo quod aliqui afferunt, quod ezdem conftitutiones domini legati non ligent, pro eo quod non fuerunt publicatz integraliter, modo & forma in prooemio earumdem traditis & contentis: nos facro approbante concilio flatuimus dtdeclaramus, quatenus vigore przcepti hujufmodi, ad obfervantiam di&arum conftitutionum przcepca domini cardinalis legati nos & fubditos noftros non obligent, nifi in eo cafu, modis, &. forma, quibus nos & eos di&i domini legati conftitutiones ftatucrunt obligari.

In cujus rei teftimonium przfentes litteras per infraferiptum notarium publicum in formam publicam redigi, ac noftri figilli appenfiooe msodavimus communiri. Datum loco, die, rnenfe, dcanno przdiâis, przfeatibus venerabilibus & diicrctis Hugonc de la Manham· legum doctore de Maiorito, ac Didaco Gonlalvi de Talavera, archidiaconis, ac Joanne Alfonfo de Villa regali canonico ecclefiz Toletanae, teftibus ad prsraufla vocatu.

Et ego Alphoofus Fernandi publicus auftoticate archiepifcopali in civitate & diocefi & provincia Toletana notarius, przdiftarutn conftitutionum editi, & publicationi, ratificationi, ac omnibus & fingulis fupradiftis, una cum praenominatis teftibus przfens interfui, & in pratentibus litteris meum folirum fignum appolui rogatus, io teftimonium veritatis.

LONDINENSE CONCILIUM

Á Simone archieptfcopo Cantuarienfi.

Anno CHRISTI 1356. Mitto*.

Simon permiffione divina Cantuar. archiepifcopus, totius Angliz primas, & apoftolicz fedis legstus, venerabili fratri noftra domino Michaeli Dei gratia London, epifcopo falutem, fraternam in Domino caritatem. Saciorum canonum traditiones, jtrduaque negotia, manifeftam ccclefiz neceffitatem concernentia, de quibus fraternitati veftrz, czterifque confratribus, defuffiagands noftris, proparliamento nuper apud Weflm. ultimo convenientibus, innotefeit ad plenum, nos vehementer excitant dt compellunt, ut abfque morz difoendio, quantum congrue poterimus, de Det mifericordia, ope, dt gratia confifi, provinciale concilium celebremus; quocirca fraternitati veftrz committimus dt mandamus, quatenus citetis, feu citari faciatb peremptorie venerabiles fratres coepiicopos dt fuffraganeos noftros provincix noftrz Cant, univerfos; dt per eos abbates, priores, cleftivos, etiam exemptos, faltem quorum monaftica ecdefiaftka beneficia in ipfa noftra provincia habuerint non exempta; decano·, pnepofitos cathédrales de collegiales ecclefiarutn, dt archidiacooos fnarumdioc. quod perfonaliter, collegia vero five conventus locorum hujufmodi finguli per fingulos, dt clerus cujuslibet dioecef. per duos fufficientes dt idoneos procuratores, ut xvi. die menfis Maji jam futuro, proximo vid. die juridico, poft completam tertiam hebdomadam Paichz folemnitatis proxime jam fequentis, cum continuatione dt prorogatione dierum tunc fcquentium, quatenus opus fiierit io hac parte, coram nobis in ecclefia & Pauli London, comparcant, dc fint prrfentes; concilium tunc ibidem celebraturi, factum juxta facrorum exigentiam canonum celebraturi bis, quz communem ecclefiz, nec non eorum neceffitarem & utilitatem concernunt, tunc exponendis coram eis confilium fuum providum impenfuri, fa&uri & recepturi, quod ipfum facrum concilium, divina afliftente providentia, duxerit ordinandum: intimantes eisdem, quod contra abfentes in forma canonica procedemus; nullius fic abfentis excufationem penitus admifluri, nifi uuatenus ad hoc nos ardarum canonice fanaiones; prefertim cum ad idem concilium de communi confenfu noftrum omnium fic, ut przmittitur, convenientium, diligenti traftatu fuper hoc inter nos przhabito, deliberatqque confilio vifum fuerit procedendum: denunciantes, & denunciari facientes in genere ceteris omnibus, qui fe gravatos lenierint, quod in cafibus illis, quorum correctio, feu reformatio ad concilium hujufmodi pertinere dignofeitur, audientia efficax per divinam clementiam eis in forma debita concedetur, & fiet in omnibus juftitir complementum. Vos etiam przfens mandatum, quatenus ad vos, dt decanum atque capitulum veftrum, nec non religkdbs feu alios fuperius nominatos, ac archidiacones dt clerum veftrz dicecefis attinet, curetis in omnibus, prout convenit, adimplere; de die vero receptionis, dtc. Dat. apud Otteford. XVIII. calcnd. Februar. dt noftrz confecrationis vi.

Craftino dic celebration» hujus concilii provincialis, vid. dic Martis XVIL menfis Maji, com-

comparcerunt nobile* viri domini Kadalphus comes Stafibrdi», Wålterius de Manor, WiL icimus de Sharshull, dc Henricus Greve juft. domini regis, cum dominis Joanne de Prey, fendcalio dooms regis, Thoma de Holland, dt domino Joanne de Wynvfcks, thefaurar. ecclefia Ebor, cuftode privati figilli demini regis, dcfaâa per dominum Willel.de Sharshull. intimatione, 'ne quid per concilium hujufmodi fieret in pnejudicium domini regis, twifve regni fui, tandem diâus dominus Walterius de 'Manny, expofitis per eum diffide negotiis regis, dc periculis regni, petiit nomine regis, quod pnefati di clerus provincie coocAiercnc regni decimam iexeon.tlenf, dc quod folveretur infra triennium.

Cui petitioni, poft varias concilii continuationes, propofitafque dt difcuflas cleri petitiones, die Lun» XXII. menfis Maji, hanc refponfionem dedit clerus provinciae Cantuarienfis.

Vobis reverendis in Chrifto, patribus, dominis Dei gratia archieptfcopo Cantuar. veftrifque fuffraganeis, ad celebrandum concilium provinciale juxta facra inftituta canonum eongregatis, fupplkat humiliter dc devote clerus Cantuar. provincie, quatenus pio fibi eompatientes afteâu, rationes fuas de motiva infraferipe. dementer aufcultare dignemini, dc eis in examine cireumfpefts diferetionis veftr» diligentius ponderatis, petitiones ejufdem eleri admittere gratiofe.

Io priants: cum in ultima convocatione prolatorum dc cieri ejufdem provinci®, certa enormia gravamina, diâo clero illata, propofita fuerunt, & oftenfa, fuper quibus-petitum fuit a domino noftro rege remedium; dc fub certis modo, dc conditionibus adjeâis dc non impletis, dc inter cetera, quod in proximo extunp parliamento reformatio fieret eorumdem; idem clercs conceftit diâo domino regi decimas biennales; fed interim in predido, dc aliis parliainentis, qu» ex tunc citra fuerunt, licet diâa decima fit foluta, nullum omnino extitit remedium ordinatum.

Item, cum reverendi patres duo cardinale, fedis apoflolic» legati, ad regna Franci» de Angli» in brevi, ut dicitur, fint venturi; pro quibus, de etiam pro venerabili viro domino Simone de Sudburia, nuncio dide fedis, indubitanter procuratio exigetur.

Item, cum beneficia ecclefiaftica did® provinci®, dc eorum frudus vix ad medietatem ejus, quod valere folebant, his temporibus fe extendant.

Item, cum cuftuma lanarum domino noftro regi in ultimo parliamento per communitatem Jaicorum pro fex annis concefla, de fado magis tendat; licet de jure tendere non debeat; ad grave onus cleri, qui a diâo parliamento non per contumaciam abiens erat, quam laiCorum, quibas concedunt fuerat, quod in didis fex annis ab eis peti non debeat aliqua quintadecima, feu collcda; placeat benignitati veftrx abfque ulteriori onere ac vice ecdefis imponendo, ipfitm clerum, qui difto domino femper devotus extitit, & ipfum juvit in quantum poHijtj æ deterioris conditionis exiftat quam coannunitas laicorum habere, fi libeat, cxcufaram; & prsentfla pro plena dc finali refponfione cleri admittere, ipfique clero affliftere, dt ipfum erga dominum noftrum regem m hac parte excuiare.

Fa&aque fuafione per dominum archieoifcopum, & alio· epifeopos diâo clero, quod confideretis expolitis ei pro parte regis, fupermeliori refponfione deliberarent, ufque diem merits tunc craftinum idem dominus archiepifcopus concilium hujufinodi, dc expedienda cum prrfentibus in eodem continuavit io ftatu, quo tunc fuerat, & abfentes decrevit fore expedandos ad diem pr»diâum marri.-. Quo die manis vit. XXIV. die menfis Maji, diftis dominis archiepilcopo, London. Wynton. Elicm Lincon.Atfaven.de Roften. epifeopis, una cum aliis pratlatis, fit clero did® provincia» loco praedi&o conftitutis, clerus ejufdem pro»iocie ad petitionem regis in feriptis, prout fequitur t finaliter refpoodebat.

Licet refponfioni cleri pnedids datae fint vena, & validae rationes atque juft», nihilominus Ob reverentiam domininoftri regis, &fincerc devotionis aftedum, quem habent, prout femper hadenus habuerunt, ad captandam ipfius benevolentiam, gratiam, dc favorem, rcquifitionetnque praelatorum *in* praefenti facnr concilio prefentium; idem clerus concedit diâo domino noftro regi fub forma, quae {equitur, decimam tamen unam vis. quod fub fpe reformationis infraferiprorum gravaminum efficacis, medietas ejufdem *decito»* lolvatur ad feftum S. Andre» proxime jam futurum; dc quod antequam alia medietas exigatur quomodolibet, vd folvatur, diâus dominus nofler rex etiam per fuum fanum & providens confilium, gravamina ecclefua, praelatorum, dc cleri, in diâo facro concilio expolita, dc ex quibus, dc per que cenfuraa evcleuaftic», dc claves ecclefie contemnuntur, quinimmo fides periclitatur catholica, dc maximum incurritur periculum animarum, mandet dc faciat effedualiter reformari, ac libertates, & jura, ac jurisdiâionea fande matris ecclefi», more chriftianorum prmcipum antecetforum fuorum fubditis & revocatis novis gravaminibus, in ftatu fuo antiquodc debito confervari: quo fado efficaciter dc impleto, alia medietas diâ» decime ad feftum nativitatis S. Johaonis Baptifte proximum poft feftum S. Andre», pnedift. dc non aliter perfolvetur- Non intendit tamen diâus clerus, nec vult, quod pauperes, qui diâam decimam propter evidentem inopiam folvere non valebunt, ad preftandum eamdem aliqualiter teneantur; fuper qua inopia nude relationi feu certificationi epifeoporum fingulorum in fuis dieecefibus, abfque probatione quacumque alia fides datur.

Qua quidem refponfione data, idem dominas archiepifcopus omne* citatos ad diâum concilium, qui ille die non comparuerunt, uc tenebantur, ~~preounevit contumaces i poena~~ fibi tefervata.

CON

«ÏS, e»>o=!'.lcnn-®3n(«arlo>iffl3caBl!<nj(^ra.aiNJfe^ ^

CONCILIUM MAGFELDENSE

A Simone Cantuarienfi archiepifcopo & fuffraganeis celebratum, anno Domini MCCCLXII.

Ex Taaoo 11. ctUt&itnit atnglitana.

Maodatum de feftis celebrandis.

JiaVM *&t. vtntraiili fratri noftrt domina Simoni Dti gratia tpifcapt LanAxatrf, fainttat & frattrnrux* ns *D**m taritatux.*

Ex fcripturis facris didicimus, vitia fepe fe ingerere, & virtutes efb mentiri: dum videlicet fub figmento fanditatit ad execrandum proceditur, & fubfpecic cultas Divini, ad abominabilem Dei vidimam properator. Ab exordio nempe oonditkxus bumana, die duntaxat faptimo hebdomada, ftamit omnium conditor ab oper&us abftinendum.* fed faceedente tempore gratia, militans adjecit ecdefia dies plurimos, ab omnibus Catholicis feriandos: ex quibus poftmodum ufus hominum, tolerante eedefia, propter operandi ut creditur neceffitatetn, nonnullos a feriandi ritu fubtraxit, & quofdam in divertis catholicorum partibus feftivoa fuperaddidit localiter obfervandos. Qui quamvis a primordiis ob venerationem fanâorum in feAivandi confueradtnem introduât fuerant.* inconftantia tamen bumana ut plerumque in deteriora labente, quod in eleâorum Dei receptum erat honorem, converfum eft in blafphemiam & abominationem, dum videlicet conventicula, negotiationes, & alia exercitia illicita, diebus hujufmodi potidime ingeruntur: quod vero ad devotionis parabatur compendium, m diflblutioois erieitur cumulum, dum inipfis feftivitatibns colitur taberna potius quamecclefis, comeflationes abundant, & ebrietates uberius quam lacryme & orationes; lafciviis infiftitur, fle comtumeliis magis quatn otio contemplationis', & quod pretermtttendum non eft, mercenarii, fine quorum operibus refpublica regi non poterit, fub colore licito fic ab operibus mechanicis, diebus etiam quos fibi feftivoscon- ftituunt, & fanâorum vigiliis, abftinent, licet non minus per hebdomadam capientes propterea de falario, quo utilitas reipublicc graviter retardatur, quin potius impeditur.* nec propter Dei honorem ficut deceret fabbatizant, fed etiam juxta praemiflà, Deum ipfum & fandam ecclefiam, in diebus hujufmodi, per abominationes fuas peffimas fcandalizant, tamquam folemnitares ipfa ad profanationis & perverfitatis exercitium, gratis fuerint inftitutc; qua quanto magis protenduntur in numero, tanto abundantius cultores abufiooum hujufmodi, in fuis exceffibus infolefcunt. Ut igitur tam fuperftitiofis adinventionibus, ac etiam fraudulentis mercenariorum hujufmodi commentis occurratur, & eorum attenuetur occafio, & memoria fanâxnm ferianda, juxta primam ecdefia inftitutionem, in debita habeantur veneratione.* relervata facultate viris ecclcfiafticis, aliifque majoribus, ac fibi ipfis fufficientibus, quorumcumque feftoram, prout eb placuerit, ad Dei honorem in ecclefiis fois vel cappellis, folemniter venerandi, de *fratrwx xofiroriox nxfilio*, dies fefios patientibus infebre duximus, quibus videlicet ab univerfis popularium operibus, etiam reipublicae utilibus, per noftram Cantuarienfem provinciam fuerit regulariter abftinendum.

In primis tacrum diem Dominicum ab hora dici fabbati vefpertina inchoandum, non ante horam ipfam praeveniendum, ne Judaica profeflionis participes videamur, quod in feftisquç fuas habent vigilias obfervetur. Item fefta Natalis Domini; Sanâorum Stephani, Joannis, Innocentium, Thoma martyris; Circumcifionis, Epiphania Domini, Purificationis beate Maria, S. Matthie Apoftoli, Annunciationis S. Maria, S. Parafceves, Pafchr cum tribus diebus fequentibus, S. Marci Evangelifta, Apoftolorum Philippi *A Jacobi*, Inventionis fanâf Crucis, Afcenfionis Domini, Pentecoftes cum tribus diebus fequentibus, CorporisChrifti, Nativitatis S. Joannis Baptifte, Apoftolorum Petri dc Pauli, Translationis S. Thome, Sanâa Marie Magdalena, Sanâi Jacobi, Aflumptionis fanâe Marie, B. Bartholomei, fanâi Laurentii, Nativitatis fanâe Marie, Exaltationis fanâe Crucis, fanâi Matthei Apoftoli, fanâi Michaelis, fanâi Luce Evangelifte, Apoftolorum Simonis & *Juda*, omnium fanâorum, fanâi Andrea Apoftoli, lanfti Nicolai, Conceptionis beata Marie, fanât Thome Apoftoli, Dedicationum ecclefiarum parochialium, & fanâorum, in quorum honore ecdefia parochiales dedicantur: aliaque fefta que in fingulis diâe provincie dicecefibus, per locorum ordinarios ex certa feientia peculiariter ndicuntur.

Vobis igitur mandamus, quatenus pretnifla omnia & fingula, ad fingulorum confratnim & fuftraganeorum noftrorum notitiam deducentes, eorum cuilibet injungatis, quod moneant & efficaciter inducant clerum & populum fibi fubjeâum, ut fefta fupbrius7enumerata, prout fuis acciderint temporibus, iummopere obfervent, ôc debito venerentur honore, & ad parochiales eorum ecdefias diebus ipfis reverenter accedant, MiiTarum, & aliorum Divinorum officiorum complementum exfpeâent, pro ipforum, caterorumque fidelium vivorum & defunâorum falute, Dominum devote & lineeris mentibus oraturi: fic feftorum ipforum decorando folemnia, ut ipfi, & alii catholici, pro quibus oraverint, fanâos, quorum fefta celebraverint, interccflbres mereantur habere affiduos apud Deum: & quod difti confratres noftri, fubditis fuis hujuînodi intiment, quod reliquis fanâorum fefliviiatibus impune potuerunt ad opera procedere confaeta. Si vero aliqui operarii conduâitii occurrerint, qui feftis peculiaribus, & non ut praefertur indiâis, a confuetis operibus ceflare praefumpferint, ut fic fecundam prpmiffa eos defraudent, quorum minifteriofeaftrinierint.* ipftiM a fuperflitionibus hujufmodi canonice compefcanr, & faciant per alios compefei ecdefiafticam percenfuram: demandantes in-

infuper prsJiâis rvnfratribus nofiris, quod eo-A ruœ fiuguli no* dire ft dlüinäe certificent, feœrin' «n pnemiflis dira feftûat Nativitatis fanâae Maris virginis proximo nunc futurum, per fuas litteras patentes harum feriem commentes. Vos etiam, quatenus vcftras civitates & diœcefes concernit, prrtniflâ omnia At fiugula Audeatis efficaciter adimplere, ft dos modo confimili reddere certiores. Datis apud Magbfcld. xvtt. Kalend. Auguftt, anno Domini MCOCLXII. ft notlrs conlecretionis decimo tertio.

CONCILIUM LAMHETHENSE

A Simone Cantuarienfi archiepilcopo cum fufFraganeis celebratum anno *Domini* MCCCLX1I.

Pt faUrile » prtibyterie ermnatim percipiendis ,

Ex Tomo II. collcâionif Anglicane.

Sinto» ptrmtjfione Divin» Centneritnfa ttrchiepif B cspv/, Û* *tpoftoücn ftdû legelies, wntribili fretri noftro domino Simoni pti groti» Lendonienfi epifcopo feintent.*

Efirmata generis humani cupiditas , cujus conatus, nifi juflitia fua virtute reprimeret , ita ex fibi innata malitia cxcrefceret quod caritas extra mundi terminos exularet. Sane communis ad nos querela perduxit, & inagiftra rerum experientia manifeftat, quod moderni temporis* facerdotes adeo jam cupidi* tatis ft acedis vitia infecerunt, quod flipendiis^. rationabilibus non contenti, pro labore faleria'- vendicant & recipiunt exceftiva, falutariumque laborum fpretis exercitiis, adeo delicatis ftudent voluptatibus, quod ecclefiis vel cappellis parochialibus & curis animarum defervire ieu intendere , tamquam parochiales presbyteri, etiam oblatis fibi congruis falariis, reculant penitus & contemnunt, annalia pro vivis vel mortuis pccdliari quodam otio celebrantes: fteque parochiales ccclefiac ft cappellc quamplures do Ûiç provinces, inofiiciats remanent, cappeilaois parochialibus , immo curatis propriis, non abfque gravi animarum periculo deftitutis; facerdotel- D qus prsdidi fic delicati ft cupidi , falariis excellivis hujufmodi farcinati, evomunt, indomiti delirant ft deficiunt, ft poil ventris ingluviem ft varias carnis illecebras, fpumant in libidinem , ft tandem in malorum voraginem funditus demerguntur, in virorum ecclefiallicorum deteftabile fcandalum, ft exemplum perniciofiifimum laicorum. Huic igitur morbo peflifero mederi falubriter ft celeriter cupientes, *dt frttrnm noftronutt cenfiho & nflimjic* ftatuimus, ft ordinamus: quod cappcllani quicumque nou bénéficiât i, prsfertim idonei curis animarum, & ecclefiis feu cappellisparochialibus,moderatis fibi cooftitutb falariis inferius plenius defertbendis, poftpofitis privatis feu peculiaribus obfequiis quorumcumque, ante omnia oficiari ft intendere teneantur, cum per loci diceftfanum feu ordinarium judicem in hac parte competentem fuerint requifiti, fub pcena fententbs fufpenfionis ab officio, quam, fi fic requifiti, ut premittitur, infra viginti dierum fpattum, ceffame impedimento legitimo non · pervenerit^ cum effcftu, co ipfo fe noverint incurfuros.

Statuimus etiam & ordinamus, quodcappellani annalia celebrantes, ft ester! curam animarum non intendentes, quinque marcis; ecclefiis vero feu cappellis parochialibus & curse eifdem imminenti officiantes, fex marcis, pro fuis ilipcndiis annuis debeant conternari: nifi locorum diœcefani , propter amplioris parochiç follicitudincm , vel aliam caufam legitimam , aliter pro luo arbitrio duxerint ordinandum. Si quis vero facerdorum hujufmodi noftrae provincia , ampliorem, fummam, quam ut prsfertur, quovis cxquifiio colore, pro anno integro, feu rata temporis ejufdem, receperit : nifi infra menfem, fabrics ecclefias infra quam Divina celebraverit, fummam ipfam excedentem reilituerit, fententiam fufpenfionis ab officio fuo incurrat ipfo faâo. Et folvens, fi perfona ecclefiaftica fuerit, puniatur in duplum fic exceflive foluti, in pios ufus, juxta arbitrium Joci diœcefani, convertendum.

Et ut amplius facerdotibus evagandi materia fubtrahatur, ipiorumque mores ft vita certius cognoicantur .· volumus & ordinamus, ne quis facerdos de una diœcefi ad altam fc tranfferens, ad Divina admittatur ibidem, nifi dicecefeno lcci, ad quem fe tranftulerit, litteras commendaticias offendat epifcopi, in cujus dio ccfi antea proximo morabatur.

Abfolutionem vero ipforum, qui prefatas fufpenfionis fententias incurrerint, nobis, ft confratribus noftris locorum diœcefanis, fpccialiter refervemus.* quas demum, port publicationem debitam praemitiorum, juxta canonum exigentiam, ligare, propter juris ignaros & fimplices, tenore prsfentium declaramus. Fraternitati igitur veftra committimus & mandamus, quatenus pramifla omnia ft fingula in diœcefi veftra celeriter publicetis, & executioni debitae demandetis, ipfaque catterisfufffaganeis ft confratribus noftris in fuis dkeccfibus publicanda & exequen.......... debite demandanda quam citius tranfinittatb : ft quid feceritis in hac parte , nos citra feftum Purificationis beate Mariae Virginis proximo nunc futurum, certificate curetis, per litteras vcftras patentes harum feriem continentes.

Datai apud Lamhcth. v. ldus Novembris, anno Domini MCOCLXII. ft noftra confccratioois XIII.

URbauus quinius patri* Letnovicenfis ante* Gutllelmus Griiant appellatus, ex abbate fandi Vidoris Maflilienfis ad fummum ecclefie faftigium evedus eft quinto Kalendas Odobria, anno Chrifti 136*. fub imperio Caroli IV. imperatoris, eo fcilicet tempore, quo apud vicecomites legation" fungebatur. Avenionem profedus fua fingulari animi magnitudine qua praeditus erat, cardinalem Ægidium, de quo fupra, in Italiam mifit, ut libertatem codefiafticam tueretur. Eodem etiam ipfe, pontificatus fui anno quarto fe contulit., ut contraverfias ibidem exortas fedaret & componeret. Quibus fopitis, cum pia urbis loca vifi-B tarer, fandorum Petri & Pauli capita in loco fatis vili reperit: quae auro argentoque circumdari & exornari procuravit, folemnique pompa in Laterano repofuit. Orvieti fit in Montcflaicone palatia cultiffim* extruxir, quod ea loca propter aeria temperiem fibi pofterifque fuis coovenientiffim* eflent. Mortuo Ægidio cardinale, Joannem Haucut ducem bellicofiffimum militias ecclefiaftica» praefecit. His peradis, in Gallia* fe recepit, ubi vir juxta chronicum Hirfabgienfc dodus fit fandiflim» converfationis, qui crucem praedicari fecit contra Tureas, & multa bona patravit, poft o'davum ^annumC & rteniem fecundum admioiftrati pontificatus, decimoquarto kalendas Januarii, anno 1370. diem claufit extremum, eo tempore quo Brigitte mulier devotiffim* caufa reddendi voti Romam venerat.

URBANI PAPÆ V.

Conftitutio contra pluralitatem beneficiorum.

Ex tomo II. Collcdionis Anglic.

*UrbM*r tpifcopKt Jrrvits fervor#* Dti, aJ perpttKAHt rti HKAMTÏMK.*

eofueta follicitudo apoftolicz fedis, animarum falutem & eundorum pmfedus in tais adibas femper quaerens, ili* Audet ordire celeriter, quz ad eorumdem falutem & protedus noverit redundare. Dudtun fiquidem ad audientiam noflram fama publica referente, produdo quod quorumdam virorum ecclefiaftieorum, tam farcnlarium qtuun regularium, partium diverfarum, caca ambitio fic cxcreve-j? rat, quod nonnulli eorum, quamquam etiam minus digni, plura, prioratus, dignitates, per. fonatus, adminiArationes, offici*, ecclefia*, canonical», &c praebendas, preftimonia, & alia beneficia ecclefiaftica, cum cura vel fine cura, quamquam cum difpenfatione ubi exigebatur, fit quamquam etiam fine illa, retinere prsefumebam in numero deteflabiliter excсffivo. Ex quo bnjufmodi bénéficiât» nequeuntibus in diverus beneficiis refidere, diminutio Divini cultus, hofpitalitatts defiedus, ecclefiaftica» libertaiis & juri^m perditio, ac rerum lapfus, praediorum dcfi?bd>o, aedificiorum & ipfarum ecdefiarum ruina, vitiorum * pullulante * animarum pericula, & nonnullorum populorum carentium propriorum redorutn regimine murmur & fcandalum veniebant. Nos tantorum multiplicitati malorum, que abfque gravi remorfu confcientue noftrz non potuimus ulterius tolerare, opportunis remediis, prout ad noftrum fpedabat officium, occurrere cupientes.- nonnullis archiepifcopis, & eorum fiitfraganeis, partium diverfarum, per apoftolica feripta mandavimus, ut infra certum terminum competentem, per nos eis praefixum, per fe vel fuos vicarios in fpiritualibus generaliter, in fuis ecclefiis cathedralibus generali fynodo congregatis, univerfps & fingulos clericos, At perfonas ecdefiafticas, tam fiecufares quam regulares, partium praedidarum, eis fubje&os prioratus, dignitates, perfonatus, adminiftrationes, officia, ecclefia», canonicatus, prehendas, pretlimonia, & alia quzeumque beneficia, cum cura vel fine cura, & officia pro .... ecclefiaftica, alia fuarum & aliarum curarum ecclefiafticarum, quocumque nomine nuncuparentur, obtinentes, vel audoritate apoftolica expedantes,- necnon habentes cappellanias cômmeniales, feu alia officia Romanz curir, cum beneficio vel beneficiis, aut officiis ecclefiafticis, feu curiarum ecdefiarum perpetuis, cujufcumque flatus, ordinis, feu conditionis extiterint, peremptorie monere curarent, eis diftride mandamus', infra unum menfem a monitione computandum, hujufmodi eorum prioratuum, dignitatum, peribnatuum, adminiftrattonum, ecdefiarum, canonicatuum, praebendarum, pneftimoniorum, & beneficiorum ac officiorum nomina; necnon qualitates & taxationes, fi ad decimam forent taxata, feu quantum pro eis folvi pro decima confuevit; alio, quin eorum veros & communes fine fraude valores, expeditiones «quoque & cappellanias, & officia perpetua fupradida, una cum beneficiis eifdem, ipfis & eqrum ordinariis, vel eorum vicariis, prout eis fuberant, allegare debereht effit&ualiter, * non parerent, hujufmodi eorum prioratibus, dignitatibus, perfonatibus, adminiftrationibus, ccclefiis, canonicatibus, prehendis, preftimoniis, beneficiis, officiis & expectationibus, gratiis, csppcllaniis, dt officiis perpetuis, extunc ipfo fado perpetuo eflent privati, ipforum prioratuum, dignitatum, peribnatuum, adminiftrationum, ecclefiarum, canonicatuum, praebendarum, praeftimoniorum, beneficiorum, & officiorum difpofitioS ue nobis fpecialiter refervata. Ad hoc 'autem illos qni haberent unicum beneficium fine dida cura, vel aliquo officio perpetuo, aut e contra, feu expedationem unicam, ac profeflbs militar ordinum, volumus non teneri. Mandamus etiam, quod ipfi finguli fuffraganei, elapfo dido menfe, hujufmodi prioratus, dignitates, perfonatus, adminiArationes, ecclefia», canonicatus, praebendas, przftimonia, & alia benefici*,

eia, officia, & expettationes, ab obtioentibus e* 'n ^cr*PI'A exhibita, ut praefertur, *io* regi* Aro ordinate redatta, fub eorum figillis claufis, fuis metropolitanis, infra uniusmenfis fpatiutn affignarent; & quod quilibet eorum metropolitanus, tam hujufmodi beneficia & officia per fubditos fibi clericos, feu in fuis civitati* bus & diœcefibus commorantes, in fcriptis exhibita fimiliter in regiftro redatta, quam regiftra didorum fufiragaocorum, infra ccnos menfes quo* eorum cuilibet duximus aflignandos extunc proximo fubfecutos, nobis deftinare curarent; alioquin omnes & fingulos eorum qui deficerent in premiffis, certante legitimo impedimento, excommunicationis & fufpenfionis ab adminiftratione fpirirualium & temporalium fententiis decrevimus fubiacere, prout in diverfis litteris noftris fuper his confettis plenius continetur.

Cum autem ad aures noftris multorum fide dignorum relatione pervenerit, quod in regno Anglic nonnulli clerici, plures dignitates, prçbeodas, & beneficia alia & officia ecelcfiaftica, in numero exceflivo, Λ facets canonjbus invito obtinere prefumunt; ex quo fupraditta & alia mala plura, graviaque fcandala provenifle hattenus & affidue provenire noicuncur, & alia majora ventura verifimiliter formidantur; nos nequeuntes talia, abfque lcfiooe noftra: conficientia:, oculis eonniventibus pertranfire; & proprie volentes, ut tenemur, in hac parte deopportuno remedio providere, univerfas & finÎ,ulos clericos, dt eeclefiafticas perfonas, tam «culares quam regulares, ditti regni Anglic, prioratus, dignitates, perfonatus, adminiftrationes, canonicatus, praebendas, praaftimonia, & alia quaxumque beneficia, cum cura vel fine cura, & officia ccckfiaftica perpetua, & aliatum curarum eccleiiafticanim, quocumque no. mine nuncupeunfr, obtinentes, aut auttoritate apoftolica cxpettanres, cujufcumque flatus, ordinis, feu conditionis exiftant, per hoc public; monitionis cdittum, cujufmodi monendi modum ex cenis dt rationabilibus caufis elegimus, prxfcntiunt tenore monemus; his diflritte mandantes, quatenus infra fex menfes a data prxfentium computandos, hujufmodi eorum prioratuum, dignitatum, perfonatuum, adminiftrationum, ecclefiarum, canonicatuum, prxbendarum, prrftimoniorum, ac beneficiorum & officiorum nomina; necnon qualitates & taxationes, fi ad decimem fint taxata, feu pro cis folvi pro decima confucvit; alioquin eorum veros & communes fine fraude valores, expettatione quoque, necnon & officia ecclefiafticarum curatum perpetua fupraditta, una cum beneficiis eifdem, ordinariis locorum, in quibus moram trahunt, in fcriptis clare, particulariter, & diftir.tte exhibere procurent. Alioquin omnes & finguli, qui praefatis noftris monitioni & mandato, rationabili caufa certante, quam infra dittum terminum coram nobis vel ordinariis eifdem allegare per ic vel alios tcneantur, non pareant cum eftettu.' hujufmodi eorum prioratibus, dignitatibus, perfonatibus, admioiftrationibus, ecdefiis, canonicatibus, przbendis, beneficiis, & officiis, & expettationum gratiis, que ultra duo ipforum compatfibilia, tum quas coram ipforum duorum beneficiorum ordinario feu ordinariis infra dittum meofem duxerint eligenda, ptrfumpferim retinere, elapfis dittis fex menfibus perpetuo fint privati, ipforum prioratuum, dignitatum, perfonatuum, adminiftrattooum, canonicatuum, praebendarum, ecclcfiarum, prcftitnoniorum, beneficiorum, & officiorum difpofitione, nobis refervata. Quod fi tales hujufmodi prioratus, dignitates, adminiftrationes, perfonatus, ecdefic, canonicatus, praebende, praeftitnonia, beneficia, δi officia, quibus ut praemittitur erunt privati, ultra dittum terminum per menfem retinere prſumunt,- extunc ipfo fatto aliis duobus beneficiis b compaflibilibus eos, ut praemittitur, permittimus retineri, noverint privatos, ipforum collatione & difpofittone nobis fimiliter refervata: ac nihilo minus fententiam excommunicationis incurrant, a qua, nifi per Romanum pontificem, prxterquam iu mortis articulo, non poflint abfolutioms beneficia obtinere: & nihilo minus perpetuo fint inhabiles ad ea, & quaslibet alia beneficia eccleiiaftica obtinenda.

Ad hoc autem illos qui haberent unicum beneficium line alto officio perpetuo, aut e contra, feu expettationem unicam, & profeflos militarium ordinum, volumus non teneri. Mandantes infuper, quod finguli epifcopi ditti regni, elapfis dittis fex menfibus, hujufmodi prioratus, dignitates, perfonatus, adminiftrationes, ecclefias, officia, canonicatus, ptxbendas, & prxftimonia, & alia beneficia ecclefiaflica, ac capellanias, officia, & expettationes, ab obtinentibus ea ipfis in fcriptis exhibita, ut praefertur, in reglQro orditlata, fub eorum figillis claufis, luis metropolitanis infra unius menfis ipatium Audeant adignare: & quilibet eottun metropolitanus, tam hujufmodi beneficia & officia per fubjettos fibi clericos, vel in civitatibus vel dicecefibus commorantes, fimiliter in regiftio redatta, quam diftorum epifeoporum, infra quatuor menfes dittum menfem immediate fcqnentes, nobis deftinare procurent. Alioquin omnes & fingulos epikopos & arciiicpilcopos feu metropolitanos, qui defecerint in praemittis, certante legitimo impedimento, excommunicationis, iufpeofionis ab adniieiftratione fpiritualium & temporalium fententiis decernimus fobjacere- Ceterum volumus, & auttoritate apoflolica decernimus, quod monitionis mandata hujufmodi, perinde valeant & robur obtineant firmitatis: ac eofdem clericos & eeclefiafticas perfonas, necnon archiepifcopos & epifeopos omnino c arceant, ac fi iis infinuata & intimata pratfentialiter extitiflent, conftitutione quacumque contraria non obftante. Nulli ergo omnino hominum licear hanc paginam noftra: monitionis, mandati, privata refcrvatione inhabiliratis, conftitutionis & voluntatis infringere, vel ei temerarie contraire. Si quis autem hoc attentare prefumpferit, indignationem omnipotentis Dpi, & beatorum Petri dt Pauli apoftolorum, fe noverit incurfurum.

Date Avinioni, v. Nonas Maji, Pontificatus noftri anno quarto.

CON-

s Pro rcfixnuodif montas, & prrfertim tollenda pluralitate beneficiorum,
f aono Domini MQCCLXV.

«f» *b ΙΛ4μ» *P.* archiepifcopo* & eo- Jrum fuffraganeos partium diverfarum, *eta- dlia eMrart adtotrfa dtricet audtu predittt tefUteer Vrbaueu ipftt η ta queat an.* A *dt legifii earfitutieae : decent* **tf** *tjufIna ad* T'a· *la/aaaae & Narbtanfeae arcbitpifctpt letter·* , *tadeat arptuente data*, «r *teflatecrOdtricut key. naldat.*

CONCILIUM ANDEGAVENSE

A Simone Turonenfi archiepifcopo eum fuffraganeis celebratum,
anno Domini MCCCLXV.

Ek mttnpii Tanae^fi. & MS. viri tl. JEgid. Mtnapi.

TITULI CAPITULOR.UM.

PR.ÆFATIO.

AD honorem Dei patris omnipotentis, de eus & decorem civitatis, diœcefis, ac provincia: Turonenfis, cui, Deo auûore, fedis A- poftolic* gratia, dt Divina favente clementia, prefidemns. Nos Simon permiflione Divina ar. chiepifeopus Turonenfis, vocatis flt coadunatis venerabilibus fratribus nofiris, Gantrido, Do- Blenfis; Michaele, CœnomanenG* ; Radulpho, Redoncnfis; Guillclmo , Andegavcnfis ; Guif. lelmo, Madovienfis ; Guillelmo, Leooenfis, *tc.* Eveno, Trtcorenfu, ecclefiarum epifcopis , *it* fufiraganeia noftrii; fed NannetcnG vacante, venerabilibus fratribus Briocenfi , Venetenfi , & Coriiopiienfi, epifcopis abfemitas, & legitime excufatis per legitimos procuratores litteratorie deftioatos; txxnon abbatibus & praela* tis qui ad boc vocari confueverunt. Ad futuram rei memoriam, pro reformatione morum, defenfione & tranquillo flata ecclefiarum no- ftro regimini commilfatum , deliberatione provida pnehabira, & ipfius approbatione concilii, ordinanda duximus & etiam flatuenda ea, qux per ordinem fubfequuntur. Quae quidem juxta approbationem hujufmodi decrevimus oblinere perpetuam roboris firmitatem. Ada in ecclefia Aodegavenfi, die Jovis duodecima menfis Martii, anno Dom. MCCCLXV.

CAPITULA.

I. *De refcri/tis .*

Dt Icet fedes apoftolica in gratiis & Jue juftitia fe exihibeat liberalem: tamen nonnulli ejus litteris nequiter abutuntur , reum trahendo & conveniendo ad diverfos judices fuper divertis adlionibus pcrfonalibus ; vel conveniunt cos cum quibus nullam habe*t materiam quzftionis, vel contra concilium ultra duas dictas, per confervatorias, vel referipta alia, in quibus eis conceditur, E quod reum ufque ad duas dietas trahere valeant, & non ultra. Quod licet fit prohibitum per canonicas lan&iones poenas tranfgrcfloribus infligentes: quia tamen fa&i experientia nos edocet , prohibitionibus non obftantibus, quod nonnulli noftrz provincix Turonenfis, referiptis prxmiftts apoftolicis abutuntur: deoque facro approbante concilio, edido perpetuo prohibemus, ne quis per-

/nno ciiRun ,,tf

Pcr qu°dcumque referiptum apeftolicum, coram divertis judicibus, fuper *eifdem vel* divertia adiondms perfonalibus, eodem tempore, vel illum contra quem non habet adioncm,vel per quamcumque confervatoriam, privilegium, vel referiptum, in quo conceditur, quod ufque ad duas dictas reum trahere vdeat, ultra duas dietas non trahat; nec referipta apoftolica ad futuras controverfias trahae, qux non erant exortae tempore referipti impetrati. Quod fi contrarium fecerit in cafibus pnemiftis, vel aliquo prxmiflbrum, excommunicationis fententiam incurrat ipfo fado.

II. *De affare* dr *rea.*

Dudum Bonifacius papa falubriter (latuit, quando ador &. reus ejufdem civitatis & diœcefis fuerint, quod per litteras apoftolicas infra ipfas reus conveniatur & non extra, nifi certis cafibus in dida conftitutione cxprcflis: ita quod tunc reus a fine diœcefis ultra unam dictam non trahatur. Et quia nonnulli noftrx provincix, prxdida conftitutione abutuntur, reum trahendo ad loca remota ultra unam dictam, contra tenorem conftitutionis lupradidx, & eum fatigant laboribus, & expends: volentes prxdidis abufionibus obviare, edido perpetuo prohibemus, ne quxeumque perfona ecclefiaftica, fxcularis, regularis, vel alia, quacumque prxfulgeat dignitate, quando ador & reus ejufdem fuerint civitatis, vel diœcefis, reum extra ipfas audeat trahere, nili in cafibus in dida conftitutione comprehends, vel alias fibi competat ex beneficio litterarum ex tunc ufque *ad* unam dietam a fine diœcefis & non ultra, & etiam in aliis cafibus in dida conftitutione comprehenfis, in quibus permittitur quod reum trahere valeat extra ipfas; itaque * reus etiam ad loca non iniignia non trahatur. Contrariuin vero facientes in cafibus prxmiffis, vel aliquo prxmiiTorum, incurrant excommunicationis fententiam ipio fado.

* *ft'* ita quod

III. ân/d *efl dicta.*

Sane quia nonnulli in noftra provincia dietas diverfimode in cafibus prxmiffis nituntur computare: aliqui decem, aliqui duodecim plus vel minus leucas accipiunt pro dicta. Nos vero de communi confilio, & afienfu totius Afcmcilii, duodetim leucas taxamus pro' dieu vulgari, ve etiamufuali, in dice, edi Turoncnfi &. Andegavenfi: in Britannia vero &Cœnomama, decem leucas taxamus pro dieu. Itaque reus a fine diœcefis Turonenfis & Andegavenfis, ultra duodecim, & *in* Britannia & Cœnornania, ultra decem leucas per litteras apoftoheas non trahatur: vel ubi competeret ex beneficio litterarum, 3uod ultra traheretur, qualiter dida icta in diœcefibus prxdidis decem vel duodecim, ut praefertur, leucas non excedat. Qui vero contrarium fecerit, excommunicationis fententiam incurrat ipfo fado.

ANNO CHRISTI

IV. *Dc citationibus virtute litterarum afoftalicarum.*

Item prohibemus, quod nullus prefbyter, clericus, tabellio, notarius, vel quxeumque perfona alia ecclefiaftica, vel fxcularis, noftrx provincix, citet vel audeat citare audoritate aliquarum litterarum apoftolicarum, five fint referipta, confervatoria, vel privilegia, nifi vifo originali, vet tenore ipfius publicato audoritate dicecefani, & dc man. dato ipfius, per aliquam perfonam publicam, & fub tigillo ordinarii. Qui contrarium fecerit, pœnam decem librarum incurrat ipfo fado, piis operibus per ordinarium convertendam.

V. *De apoftalicis impetrantibus beneficia.*

Sane quia nonnulli apoftolica impetrantes beneficia vacatura, cum claufufa, quod infra menfem valeant acceptare, virtute litterarum apoftolicarum plura beneficia acceptant, & hujufmodi acceptationes occultant fraudulenter in prxjudicium & fcandalum plurimorum, ex quibus plura inconvenientia in noftra provincia reperimus evenifle; maxime cum aliqui, quibus dida beneficia acceptata, per ordinarium collata fuerant, didas acceptationes ignorantes, ratione beneficii tibi collari, promoti ad facerdotium, per didos impetrantes poft annum a tempore vacationis funt exdufi, & ipfas oportet mendicare, in opprobrium ordinis dericalis,- volentes didis fraudibus& malitiis obviare, approbante facro concilio, ftatuimus; quod hujufmodi impetrantes, acceptationem hujufmodi infra tres menfes a tempore acceptationis, legitimo impedimento cdfante, in lo-

'"“JJTT'loco beneficii acceptati teneantur publi-CNKiSTtccre: alioquin di&a acceptatione dc ju- •i»s. re fibi acquifico per hujufmodi acceptationem, fine privati.

VL *De iifdcm.*

Item cum beneficia ecclefiaftica ultra fex menfes facare non debeant, & nonnulli apoftolici impetrantes, occulte & clandeftine faciunt fibi de beneficiis provideri, collationes fibi fadas occultantes, differentes didorum beneficiorum polTeflionem recipere, ut fibi de pinguioribus faciant providere, non fine di&orum beneficiatorum praejudicio & fcandalo aliorum: ideoque facro approbante concilio, ftatuimus, quod impetrantes apoftolici, poftquam de beneficiis vacantibus per fuos executores fibi fecerint provideri, five fuerint dignitates, per Conatus, prioratus, officia, adminiftrationes, & beneficia alia, quo. cumque nomine cenfeantur, infra fex menfes a tempore provifionis fibi fadar, per fe vel per alium, polTeffionem realem didorum beneficiorum apprehendere teneantur. Quod fi infra didum terminum, legitimo impedimento ceffante, poffeiftonem didorum beneficiorum, dignitatum ,· per Conatuum, prioratuum, officiorum, adminiftrationum & aliorum beneficiorum quorumcumque, non apprehenderit: omni jure fibi quadito per didas collationes fint privati.

VII. *De fupplenda negligentia pralatarum.*

Item ftatuimus, quod prxlatj, tam feculares quam regulares, & alii qui dignitates, perforatus, prioratus, officia, adminiftrationes, & alia beneficia de jure vel confuetudine in noftra provincia habent conferre, pérfonis idoneis illa conferant, quorum collatio non fit clandeftina nec occult^ immoipfam collationem infra fex nenfes a tempore vacationis publicent & illi quibus collationes fient, five j ovifiones, de dignitatibus, perfonatibft, prioratibus, officiis, adminiftratiohibus, & aliis beneficiis, tam fieculanbus, quam regularibus, infra fex mènfes a tempore collationis beneficii, pofleffionem ipfius, per fe vel per alium, legitimo impedimento ceflante, apprehendere teneantur: alioquin collatio pro nulla habeatur. Et ille cui fada fuerit proviso, lapfo termino, omni jure fibiquzfito per collationem vel provifionem fibi faâam, fit privatus, & collatio ad cHfuin proximum fupcriorcm fit eo ipfo devoluta.

VIII. *Beneficia non conferantur nifi atatem legitimam habentibus.*

Item conftitutione irrefragabili prohibemus, ne beneficia ecclefiaftica, five fint dignitates, perfonatus, officia, cappellaniz, przbcndz, vel alia, quocumque nomine cenfeantur, quz de fundatione, confuetudine, vel ftatuto, facros ordines requirant, perfonis, quz non erunt ztatis légitima: ad recipiendos illos ordines quos beneficia requirunt, nullatenus conferantur. Quod fi contrarium fadum fuerit, collatio fit nulla ipfo fado, dc collatores poteftate conferendi ea vice fint privati: nifi ex caufa evidenti per ordinarium fuerit difpenfatum.

IX. *De temporibus ordinandorum.*

Przfenti decreto ftatuimus, quod omnes principales perfonz, prxlati, & capita ecclefiarum collegiatarum', & ormes qui in ecclefiis cathedralibus, collegiatis, regularibus, noftrz provinciz Turonenfis, obtinent dignitates, perfonatus, officia, five fine decani, przpofiti, archidiaconi, archipresbytcri, capicerii, & alii, quocumque nomine cenfeantur; & alii qui alia beneficia obtinent, ratione quorum, de jure vel confuetudine tenentur promoveti, in noftra provincia infra annum, a tempore provifionis fibi fadz & pofleffionis adeptz pacifice, impedimento legitimo cenante, falcem ad fubdiaconatus ordinem fe faciant promoveri: alioquin dignitatibus, perfonatibus, officiis, & beneficiis, lapfo anno, abfque monitione alia fint privati,

X. *De ojficio archidiaconi.*

Czterum cum provida deliberatione in concilio Andegavenfi alias fuerit ordinatum, ne archidiaconi, vel archipref byteri, qui de jure vel confuetudine perfonas ecclefiafticas przfentatas ad curas parocbialium ecclefiarum habent examinare, dc poft examinationem nobis vel fuffraganeis noftris, vel aliis quibus de confuetudine, vel alio jure pertinet curas committere vel conferre, nil exigant pro litteris, vel tigillo. Quod vero hujufmodi ftatutum minime ferva-

ba-

anno CHRISTI

batur, immo prxdidi ratione figilU vel A littenc, immoderate pecunias extorquebant: ideoque facro approbante concilio prohibemus, ne quis, vel aliqui, perfonis ecclefiafticis per ipfos examinandis, vel prxfentandis illis qui habent curas committere vel conferre, pro figillo vel littera aliqnid recipiant. Contrarium vero facientes eo ipfo poena in dido concilio peroeliantur.

XI. ftwd pr» *leffit Jefiatftorum re&orum.*

B

Item edicto perpetuo prohibemus, ne archidiaconi, archipresbyteri, fic alis perfonx ecdefiafticx, qui de confuetudipe ledos redorum parochialium ecdefiarum decedentium, infra certos limites noftrx provinces Turonenfis, fibi vendicant, pro ledo, ultra quinquaginta folidos recipiant, dum tamen parochialis ecclefia, quam curatus .defundus obtinebat, quinquaginta libras, fecundum taxationem decimx, non excedat, vel ledum recipiat fecundum C taxam fuperius moderatam. Quod fi ultra quinquaginta libr. parochialis ecclefia excedat pro decima: centum folidos pro ledo poterit recipere, fic non ultra, fibi condicione refervata, quod pecuniam poffic recipere juxta taxam fuperius moderatam, vel ledum ad valorem, ut fuperius eft expreflum. Qui vero contrarium fecerit, recipiendo ultra fummam fic modum qux in prxfenti conflitutione continentur: eo ipfo perdat ledum, vel illud quod ratione ledi poterat evenire,

XII. *De vita* dr *honefiate clericorum.*

Item cum in concilio Turonenfi falubriter fuerit ordinatum, ne presbyteri prodeant in publicum fine cappis, vel mantellis claufis, &. quod etiam portent claufa fupertunicalia & honcfta: nos latius providere volentes, audoritate prxfentis concilii prohibemus, ne aliqua perfona ecclcfiaftica noftrx provincix, cujufcumque ftatus vel condi- B tionis exiftat, decanus, archidiaconus, archipresbyter, canonicus metropolitans ecclefix, cathedralis, vel collcgiatx, fic alii bénéficiât!, veftes breves, vel botonatas ante pedus, in publico deferant; nec capucia cum lunga corneta, fed brevi & honcfta, & botonibus in capuciis non utantur. Qui vero contrarium fecerit in cafibus prxmiflts, vel aliquo prxmiflorum, fi canonicus metropolitans ecclefix, cathedralis, vel collegiate, a voce capituli fic diftributioaibus quotidianis per menfem eo ipfo fit fufpenfus: ita quod fufpenfione durante, vox fua in capitulo pro nulla habeatur, fic diftributiones ad illum ufum affignentur, cui de confuetudine diftributiones abfentium committuntur. Quod fi alias bénéficiants fuerit, a frudibus beneficiorum per menfem fit fufpenfus.

chrkti ’»*’·

XIII. *De eaJcm re.*

Item firmiter prohibemus, ne clerici in noftra provincia utantur brevibus veflibus, vel fotularibus de polem, nec capucia boconata in publico deferant; fed veftes longas, ad minus ufque ad genu propendentes. Qui vero contra*·rium fecerit, videlicet portando breves vertes, vel fotulares de polena, vel etiam capucia boconara, in cafibus prxmiffis, vel aliquo prxmiflorum, poenam decem librarum incurrat eo 'ipfo, (vel etiam fi deferat mantellum feu clamydem fixum depeczatum per circuitum) *per* ordinarium piis ufibus convertes, darum.

XIV. *De Mifia* d’ *ÿteio eiefwHervm.*

Item prohibemus in virtute fanda obedientix, ne quis presbyter noftnc provincia audeat Miflam celebrare pro mortuis, nifi primo dixerit officium mortuorum: fic omnes curati parochialium ecclefiarum fingulis diebus ferialiDbus teneantur dicere officium mortuorum, potUfime trium ledionum.

XV. *De oficio* *beata Maria.*

Item approbante concilio flatuimus, quod in fingulis ecdefiis metropolitans, cathedralibus, regularibus, collegiatis, matutinx, fic alis hors de beata Maria, fingulis diebus folemnitar decantentur: nifi alias officium effet de beata Maria, vel aliis majoribus feftis anni, vel in Adventu Domini: fic ad hoc omnes volumus adftringi fub prxeepto.

XVI. *De cibis eccle/ajliearum.*

Cum fobrie vivere debeant univerfi, fic maxime perfonx ecdefiafticx, quas in fe oportet oftenderc quomodo alii debeant converfari, non in ebrietatibus vel conviviis epulando, fed moderate

fic ho-

CMusa m«p bonefte, ne longi temporis brevis hora vidum^confumat; ideoque in virtute fandx obedientix, & fub obteftatione Divini judicii, approbante concilio firmiter prohibemus, ne qusrvis peribat ecclefiaftica, fxcularis vd regulars, in noftra provincia, etiamfi pontificali, vel quavis alia praefulgeat dignitate, ultra duo fercula ad plus, etiam in conviviis /blemnibus, vel fcftivitatibus pnecipuis, parare finiat; fed paedidis duobus ferculis non fuperfiuis fit contentus: nifi forte propter adventum prindpum, vel aliarum perionarum, propter quarum adventum poflet ecclefia aliquod commodum reportare, vel damna & incommoda evitare; & tunc ipforum confcienti* relinquatur,

XVII. *De clericis sto» reJUesstiinu.*

Cxterum cum perforuc ecclcfiaftïêx in fuis beneficiis teneantur perfonaliter reddere, & maxime fi curam habeant ^nimarum: irrefragabili ftatuto ordinacanus, ut omnes curati parochialium ecclefiarum noftra: provincix Turonenfis, în fuis parochialibus ecclefiis refidentiam faciant perfonalem, nifi fuper hoc ex caufa per fuperiorem fuerit difpenfatum, vel alias legitime fuerint impediti. Quod fi refidentiam non fecerint, ut tenentur, & ultra menfem fe a fuis beneficiis abfentaverint fine caufa: a perceptione fruduum fuarum ecclefiarum fint fufpenfi, frudibus ipfis in ecclefiarum utilitatem convertendis. Quod fi per fex menfes fine caufa legitima, ut praemittitur, fe abfbntaverint: lapfis fex menfibus, ipfis ecclefiis perpetuo fint privati, & illi ad quos pertinebit didarum ecclefiarum collatio, de ipfis ecclefiis habeant providere.

XVIII. *De dijtributiosubus.*

Item licet diftributiones quotidiane & anniverfaria, in ecclefiis metropolitanis, cathedralibus, & collegiatis, pro interefleatibus perfonaliter horis ipfis& anniverfariis, fint laudabiliter ordinatx; ita quod qui non laborat, non manducet; & nonnulli ecclefiarum paedidarum nnftrx provincix canonici, A alii qui de confaetudine didas diftributiones &. anniverfaria in ipfis ecdefih recipiunt, tarde veniunt, flt cito poftquam diorum intraverint recedunt fine caufa: ideoque facro approbante concilio ftatuimus, ut paedidi canonici, dt alii qui prçdiâae diftributiones & anniverfaria »· paedidis ecclefiis recipiunt, in principio horarum intrent chorum ipfis horis anniverfariis, & ad miflâm interfint, videlicet a primo pfalmo ufque ad finem illius hone & anniverfarii necnon in introitu Miftx, tf prima colleda, n<qne ad finem totius ipfius Miftx continue remanfuri. Quod u in pntmiflis defecerint fine caufa rationsbili, diftributiones five anniverfaria illius hone eo ipfo perdant, & illi vel illis applicentur, quibus applicarentur, fi iidem recedentes ipfis horis vel anniverfariis nullatenus interfuiflent Quod fi pnedidas diftributiones vel anmverfaria, contra noftram conftitutionem voluerint extorquere: per menfem a diftributionibus vel anniverfariis fint fufoenfi. Quod fi in prxdido menfe, fufpenfione durante, aliquid pro diftribationibus vel anniverfariis receperint: ingrefliun ecclefir, ufquequo reftituerint omnia qux contra prxfentem conftitutionem perceperint, fibi noverint cinterdidum.

XIX. *De ftatu moHacioTum.*

Item cum per decentiam habitus extrinfeci morum oftendere oporteat ho_ neftatem, & licet fecundum canonicas fanâiones fuerit falubriter ordinatum, quod monachi ordinis fandi Benedidi pro habitu cappas claufas, cucullas, vel floccum honeftum longum & amplum deferant, & veftes fuperiores proximo habitui largas, longas, claufas per circuitum deferant, & quod bottis vel fotularibus corrigiatis altis & honeftis utantur: tamen nonnulli monachi didi ordinis in noftra provincia, in fe quafi nihil de regulari obfervantia often, dentes, chlamydes five rotundellos, veftes fixas decurtatas, cum botombus, in publico deferre non verentur, in religioforum opprobrium, & fcandalum plurimorum. Ideoque approbante concilio, prohibemus, ne quis religiofus didi ordinis, abbas, prior, vel quicumque alius, cujufcumque ftatus, vel conditionis exiftat, chlamydes feu rotundellos, veftes proximo habitui fixas, vel quomodolibet botonatas, in publico deferre poefumat. Qui vero contrarium fecerk in aliquo cafu prxmiflbruna, fufpenfionis fententiam incurrat ipfi» fa&o: quam fi fuftinuerit per annum, pariatura, prioratu, beneficio, vel adminiftratione quam habuit, fit privatus. Quod fi beneficium non habeat,

Christi '**». beat, per annum fit inhabilis ad quod- cumque beneficium ecclefiafticum obtinendum.

XX. *De canonicis regularibus.*

Abufionibus quorumdam canonicorum regularium noftrz provinciae Turonenfis (qui fecundum regulam beati Auguftini debentes laudabiliter vivere , & honefte converfari, quid eis liceat non advertunt, a regulari obfervantia deviantes , qui nec, prout decet fecundum regulam, fuperlicium aut cuppam, nec alium honeftum habitum deferunt fecundum fuorum monafteriorum confuetudinem approbatam, immo vcftes fixas, botonatas, & chlamydem fixam fuper humerum in publico deferre non verentur) obviare volentes: approbante concilio ftatuimus , quod monachi diAi ordinis in noftra provincia, profeffores, prxlati, priores, & alii, cujufcumque ftatus vel conditionis exiftant , habitum deferant fuz religioni congruentem, videlicet fuperlicium in ecclefia, & locis aliis quibus folirum eft fieri ab antiquo., aut cappam claufam, vel alium honeftum habitum, fecundum fuam regulam, & confuetudinem fuorum monafteriorum approbatam; necnon veftes fuperiores longas, claufas, & honeftas portent in publico , nec chlamydes fixas fuper humerum, fed claufas, largas, longas, & honeflas, nec elocas * fericatas, five confutas de fcrico alterius coloris quam fuerit eloca, vel mantcllus, feu cappa. Qui vero contrarium fecerit in cafibus prxmiflis, vel aliquo prarmiflbrum : per annum a beneficio fufpendatur. Et fi beneficium non habuerit , per idem tempus iit inhabilis ad beneficium ecclefiafticum obtinendum.

XXI. *De religions domibus.*

Irrefragabili flaturo prohibemus, ne illi qui de confuctudine, dc jure, vel fundatione, in noftra provincia elecmofynarias, leprofarias, xenodochia, vel *domos* Dei habent committere, quocumque colore fibi quxfito, pecuniam, vel quicquam aliud, ratione commiflionis, figilli, vel litterx , recipiant. Quod fi contrarium fecerint, & contra noftram przfentem conftitutioncm aliquid receperint: excommunicationis fententiam incurrant ipfo fallo.

XXII. *De obfervatione jejuniorum.*

Sane cum diebus jcjunialibus, & maxime in Qtiadragefima, non folum a carnibus, fed etiam ab illis quz a carnibus fementariam trahunt originem, fit penitus abftinendum ; & nonnulli noftne provincix, tam perfonz eccle. fiafticz , quam etiam fzculares , in nonnullis locis la&e & butyro utantur indiftinAe, licet pifeium, olei, & aliorum neceftariorum poflint copiam invenire: ideo approbante concilio prohibemus, ne aliqua perfona ecclefiaftica vel fzcularis butyrum vel lac comedat in Quadragefima, vel quomodolibet in pane, vel leguminibus utantur, in calibus a jure non permittis, nifi fuper hoc privilegium habuerint . Qui vero contrarium fecerit, notam reatus inobedientix incurrat, & tanquam tranfgrettbr przcepti dc concilii provincialis puniatur : abfolutionem tranfgreflbrum tantummodo fuperioribus refervantes.

XXIII. *De cen/bus.*

Cum juris fit provifione flatutum , quod pro rebus propriis ecclefiafticarum perfonarum, quas non caufa negotiandi deferunt, feu deferri faciunt, pedagia vel quidagra, nullatenus exigantur , & in contrarium facientes eft excommunicationis fententia promulgata; & bonae memoriae Gaufridus praedeceflbr nofter in concilio apud Caftrum Gonterii celebrato, falubriter prohibuit ne a clericis, \cl a perfonis ecclefiafticis, pro rebus propriis vel etiam ecclefiarum, quas non mercimonii caufa, per terram vel aquam, aut per mare ducerent , vel duci facerent, quifquam fuo vel nomine alieno pedagia, quidagia, couftumas, aut exa&iones quafcumque, & quocumque nomine cenferentur, exigeret vel de novo imponeret, contrarium facientes excommunicationis fenrentia innodando : & res proprias clericorum , vel ecclefiaflicarum perfonarum declaravit, vina, blada, & alia de fuis rebus hereditariis, dc quas in terra fua vel ecclefix recolligunt, & quz de redditibus propriis recipiunt, & quz collegia, recepta & habita, caufa vendendi, ut pecuniam inde habeant, in ufus proprios convertant , per terram, vel aquam ducunt, vel duci faciunt, intellexit, dc debere intelligi declaravit hoc non fieri caufa mercimonii, taleque negotium efle perfonis ecclefiafticis licitum

"^^"tum dt hoodlum, dc liberum a pedagiis,couftumis, &exadionibus aliisquihufcumque. Nos vero approbante dido concilio, didas prohibitiones, declarationes, ftatuta, dc poenas in prxmiflis comprehenfas, volumus in fuo robore permanere: ita quod qui a perfonis ecclefiafticts, pro prxmiflis rebus, quas ducunt, vel duci faciunt, per terram vel aquam, per fevel ahum, a du&oribus, vel ab illis qui vehunt, vel transferunt, receperit pedagia, exadiones, vel couftumas, excommunicationis fententism incurrat ipfo fado; dc locus in quo pedagia, qnidagia, couftumy fit exa&iones recipiuntur, eo ipfo fit fuppûfitxxs ecclefiaftico interdido. Et quia nonnulli in praejudicium ecclefiaftiae libertatis dc prxdidi concilii, novas fraudes inveniunt per obliquum, volentes perfonas ecdefiafticas iubmittere fervituti, non a prxdidi* perfonis, fed ab illis qui prxdida, nomine clericorum dc ecclefiafticarum perfonarum, deferunt, vehunt, dc transferunt, per fe vel alium, pedagia, couftumas dc exadiones de novo exigunt, necnon prxmiffas perfonas ecdefiafticas, vel illos qui nomine ipforum przmiffa portant vel transferunt, compellunt ut ad ipfos veniant, dc quod fibi fignificent quod font res dericorum dc perfonarum ecdefiafticarum, qux ducuntur per aquam vel terram, fibi de fado confifcant, dc appropriant pro libitovoluntatis (quam confifcationem declaramus effe contra concilium, dc in prxjudicium ecdefiafticx libertatis: dc talia facientes declaramus incidere in fententia, &. pœms

Gaufridi innovamus, dc quod omnia hic comprehenfa in noftra conflitutione fidem faciant, ac fi totum originale dc tenor ipfius effet hic omnino de verbo ad verbum comprehenfum.

XXIV. *De immiotiiaie ecciejiarum.*

Sacro approbante concilio excommunicamus invafores, raptores, depntdatores, occupatores, fuo nomine, vel etiam alieno, perfonarum ecclefiafticarum & rerum fuarum, vel eccldix feu locorum religioforum, dt quofeumque alios qui bona prxdida indebite occupata detinuerint, aut in religioforum domibus, vel locis ecdefiaftkis pofuerint comeftores; dc loca ubi bona taliter occupata, delata, recepta, vel detenta fcienter fuerint, fint fuppofita ecclefiaftico interdido: dedarantes, bona ecdefiaftica effe intelligenda in hoc cafu, prout in concilio apud Caftrum Gonterii per bonx memorise Petrum prxdecefforem noftrum ultimo celebrato, non folum bona clericorum, verum etiam bona commodata, & ab eu conduda precario & conceffa, & quorum ecdefiafticæ perfonx vel clerici habent poffeffionem, aut detentionem qualemcumque / necnon fi perfonarum ecclefiafticarum occafione, m ipforum prxjudicium vel contemptum, eorum homines, familiares, vd confanguinei, vel ipforum bona, vel qui fub temporali fua jurifdidione conlifterent, indebite caperentur, vel invaderentur, hac appellatione volumus comprehendi. Et quia facientes de confentierites par pœna conftringit: receptatores dc defenfores invalbrum, raptorum, maleficorum hujufmodi, de quibus fuperius fit mentio, dc qui ad prxmiffa dederint auxilium dcfavorem, publice vel occulte, eifdem poenis, quibus dc ipfos maleficos, eo ipfi) quo ipfo», vel res dequibns fuperiusfit mentio, fcienter receptaverint vel defenderint, eadem excommunicationis fententia volumus innodari; dc ubicumque fuerint raptores, occupatores, invafores, defenfores, dc receptatores prxmifli, cefletur penitus a Divinis, donec abfolutionis beneficium meruerint obtinere. Et poftquam publice excommunicari nunciati fuerint, nullatenus abfolvantur, nifi de prxmiflis fatisfecerint, dc ecclefia: emendam fecerint competentem: nec tradantur poft mortem ecdefiafticx fepukurx, nifi ipfi, vel ipforum heredes, fatisfecerint de prxmiflis, ut fuperius eft expreffum. Prxdidum autem concilium didi domini Petri, de quo fuperius fit mentio, innovamus, dc volnmus in fuo robore permanere: dc quod omnia hic comprehenfa fidem faciant, ac fi cotum originale & tenor ipfius effet hic omnino de verbo ad verbum comprehenfum.

XXV. *De injufiis extftioHibui.*

Verum nonnulli principes, & alii domini temporales a viris ecdcfiafticis, prolatis, tam fxcularibus quam regularibus, ftc aliis, qui nec feuda tenent ab eis, neque ut fuperiores rveognofcunt, nova dc infolita nituntur exigere & exigunt juramenta, didofque praelatos dc alias perfonas ecdefiafticas, per minas & terrores, perfonarum captionem» bonorum dc rerum fpoliationcm,

compellunt ad przftanda juramenta . Ideoque facro approbante concilio prohibernus, ne quis princeps, dux, baro, fenefcallus, baillivus, aut alius dominus temporalis, per fe vel per alium, a prxdidis perfonis ecclefiafticis nova exigat juramenta, nec ad ea perflanda compellat per minas, terrores, captionem corporum, occupationem rerum & jurifdidionis, fpoliatipnem parentum & bonorum , injurias hominum ecclefiz vel bonorum ipforum, mortem vel incarcerationem familiarium vel confanguineorum fuorum; contrarium vero facientes, audoritate przfentis concilii excommunicationis lententia innodamus› *fic* terram eorum fupponimus ecclefiafticeo interdido, a qua nullatenus abfolvantur, nec interdidum relaxetur, nili primo de injuriis , damnis &. offcnfis , tam perfonis quam ecclcfiis fatisfecerint competenter .

XXVI. *Dc injuriis qu£ jiunt ecclcfiàfticis* .

Dolentes referimus quod nonnulli nobiles , & domini temporales, quandoque perfona: tcclcfiafticz, & etiam fxculares, per fe vel alios, & etiam per viles & abjedas perfonas , in noftra provincia diffidant, & diffidari faciunt, publice vel occulte, prxlatos, vel alias perfonas ecclefiafticas, & ob hoc quandoque prxlatos & alias perfonas ccdefiafticas crudeliter infequuntur , terram ecclefiafticam currunt , bona rapiunt, loca, maneria , caftella occupant, & detinent occupata, homines ecclefix capiunt , trucidant, occidunt & fpoliant bonis fuis : ita quod oportet quandoque prxlatos & viros ecclefiafticos fe redimere , & etiam bona fua. Ideoque facro approbante concilio, edido perpetuo prohibemus, ne aliqua perfona ecclefiaftica , vel fxcularis , etiamfi dux, princeps , comes , baro, capitaneus , ienefcallus , baillivus, vel alia perfona fxcularis, nomine fuo vel alieno, archiepifcopum , epifeopum , abbatem , abbatiftam , officialem archiepiicopi , epifeopi, canonicum metropolitanz cathedralifvc ecclefiz, per fe , vel per alium diffidat , diffidarive faciat. Qui vero archiepifcopum , epifeopum , abbatem, vel abbatiftam , officiales archiepifcopi, epifeopi , canonicum metropolitanz vel cathedralis ecclefiz, per fe vel per alium diffidaverit feudiffidari mandaverit, publice , vel occulte, vel fadum ab aliis nomine fuo, ratom habuerit * audoritate przfentis concilii excommunicationi* fententiam incurrant ipfo fado . Quod fi poft diffidium fadum pér pnrmHTas perfonas, vel alias, proceffiim fuerit, vel ipforum nomine , vel ratum habentibus, vel hac occafione per confanguineos, amicos, familiares ipforum, contra perfonam archiepiicopi, cpifcoporum, vel per alias perfonas quas in caftris vel jocis fuis fcienter receptaverint, aliqualem injuriam fecerint, feu bona ipforum capiendo , caftra, villas, domos, & loca occupando, terram ipforum , vel ecclefiz , domos & loca incondendo , homine* ecclefiz damnificando , mutilando , interficiendo, capiendo, vel ipfo* bonis fpoliando, familiares , confanguineos przdidarum perfonarum ecclefiafticarum in injuriam ipfarum capiendo, iqcarcterando, injuriando, bonis fuis fpoliando in cafibus przmiffis , & quolibet prxmiflbrum : przter fententiam excommunicationis, quam audoritate przfentis concilii pro» pter przmifta incurrerint, terra , quam iri noftra provincia obtinent, audoritate przfentis concilii fit fuppofita ecclefiaftico interdido : ftatuentes eadem approbatione, quod fi terra diffidentium, quz propter przmifta fuerit interdida , ultra unam dioecelim protendatur, quilibet fuffraganeus noftrx provinciz ad mandatum noftrum, five dicecefani in cujus diœcefi delidum fuerit perpetratum , przdidum interdictum refervare teneatur, & a fuis fubditis facere obfervari: & qui propter przmifta fententiam incurrerit, vel ejus terra fuerit fuppofita ecclefiaftico interdido, a fententia nullatenus abfolvatur, nec interdidum relaxetur, nifi prius de damnis, injuriis & oftenfis , perfonis & ecclefiz fatisfecerint competenter. Quod fi perfona ecclefiaftica fuerit, quz archiepifcopum , epifeopum diffidaverit per modum fuperius exprefliim , & poft diffidium procefterit in cafibus prxmiffis, vel aliquo przmiflorum ; fi przlatus fit regularis, vel fxcularis, feu alia perfona ecclefiaftica, quz dignitatem, perfonatum, officium, beneficium, canonicatum, przbendam, adminiftrationem, in noftra provincia obtineat ; perlatura , dignitate , prioratu, beneficio, officio, canonicatu, przbcnda, prioratu, adminiftratione, przfentis audoritе concilii, fit privatus, & inhabili* perpetuo ad alia beneficia obtinenda. Quod fi beneficium non habuerit, fit etiam inhabilis perpetuo in noftra provin-

"^ ^"vineia ad beneficium ecdefiafticum obtinendum : itaquç * qui tali inhabili fWtcr contulerit fcienter beneficium, fit excommunicatur ipfo faâo, Si vero regularis fuerit, qui abbatem, vel abbatiffam propriam diffidaverit per modum fuperius expreflum : beneficio, officio, prioratu, adminiftratione, fi quam habuerit, fit privatus : quod fi beneficium non habuerit, fit inhabilis ad beneficium ecclefiafticum obtinendum. Si vero aliam perfonam diffidaverit ecclefiafticam, per fe vel alium, ut fuperius eft expreflum, & fi poft diffidium procedent in aliquibus prxmifiis, vel aliquo prxmiflbrum, fententiam excommunicationis incurrat ipfo faâo. Et ulterius procedatur contra eum fecundum tenorem ftatutorum, Ac fecundum quantitatem & qualitatem delidi, prout fuperiori videbitur faciendum,

cwusti /tatud

XXVII. *De iifdem*

Verum quia nonnulli domini temporales, baiilivi, prxpofiti, fenefcalti, capitanei, fervientes & allocati, & alii, ad illicita manus laxant, perfonas ec,, clefiafticas, tam frculares quam regulares capiendo quamplurimum fine caufa, incarcerates feu imprifionatas detinent, & quandoque ipfas reftituere contradicunt, Jdeoqne facro approbante concilio prohibemus, ne quis dominus temporalis, baillivus, prxpofitusfenefcallus, capitaneus, fcrviens& allocatus, vel quicumque alius, clericum, vel aliam perfonam ecclefiafticam, regularem vel fzcularem, capiat fine caufa, nec tunc retineat, fed reftituat fuo judici cum informationibus & bonis, qux cum ipfo reperta fuerint, ad quem fpedat cognitio puniendi, Si quis vero clericum vel perfonas ecclefiafticas incarceratas, vel imprifionatas detinuerit, & requifitus non reftitucrit una cum bonis & informationibus legitimis; five fit dux, princeps, comes, baro, nobilis, five dominus temporalis, baillivus, fenefcallus, prxpofitus, ferviens & allocatifs, capitaneus, vel quxeumque alia perfona ecclefiaftica, regularis vel fxcularis, excommunicationis fententiam incurrat ipfo faâo; & extunc in parochia in qua detinebitur didus clericus, vel perfona ecclefiaflica, vel etiam tranfferetur, quamdiu ibi detinebitur, ceffetur penitus a Divinis abfque ulla monitione vel prateepto, poftquam curato confliterit, vel illi qui habet gubernare parochiam, quod clericus incarcrratus, fuerit requifitus, & poft requifitionem legitimam infra unam diem naturalem non fuerit reftitutus. Quod fi ille qui clericum velperfonam ecckfiafticam detinebit › five ejus baillivus, fenefcallus, prxpofitus, non poffit tute adiri, vel alias nequeat inveniri: moneatur in ecdefia cathedral: publice, quod clericum vel perfonam ecclefiafticam reftituat cum bonis fuis & informationibus, ut fuperius eft expreflum, infra certum tempus fuperioris arbitrio, in cujus civitate vel discefi clericus detentus, fuerit inearceratus, moderandum: qux monitio ar&et monitum, ac fi alias effet legitime monitus, & perfonaliter apprehenfus, Quod fi infra prxdidum tempus, perfona ecdefiaftica, vel clericus captus vel incarceratus, reftitutus non fueritlapfo termino: auâoritate prxfentis concilii, pœnis fubjaceat fupradiâis, & ccfletur in locis quibus detinebitur vcl transferetur, a Divinis, ut fuperius eft expreflum. * Contra prxfentem conftitutionem noftram cellatione durante immifeuerit fe Divinis, in cafibus a jure non permiffis, ii collegium fuerit fxcularjum vel regularium perfonarum, lingulares perfonx ipfius, vel aliae perfon< fingula* res, redores ecclefiarum, & quaxumque alix, etianili fuerint regulares excommunicationis fententiam incurrant ipfo fado. Aliis flaturis prxdeceflbrum noftrorum contraries promulgatis, in fuo robore duraturis.

chrasti *><>·

• XV»)» Ut. Q|kml £

XXVIII. *De exailionibus*.

Audoritatc prxfentis concilii prohibemus, ne aliqua perfona ecclefiaftka vcl fxcularis, impofitionis, feu exaâionis tributa, fubfidia, vel aliquas nova* impofitioncs, a perfonis ecclefiafticis » terris, vel hominibus ecclefix, do noro exigat. Qui vero contrarium fecerit, etiamfi dux, princeps, baro, vel alia quxeumque perfona, quacumque prxfulgcat digftitate, qui prxmifia de novo impofuerir perfoniseccIefiafticis, vel hominibus ecclefix, fine confenfu illorum ad quos fpe&at, vel prxmifla exegerit, per fe vel alium, etiamfi naulum fit de novo impofitum nomine fuo, vel alieno, excommunicationis fententiam incurrat ipfo faâo. £t locus illius domini vel principis in quo impofitum fuerit, au&oritate prxfcntis concilii eo ipfo fit fuppofitus ccdefiaftico interdiâo : & poftquam notorium fuc-

"7nvo Chrkti *»*»· fuerit, quod impofitiones de novo fuerint impofits, exaćtiones, tributa, fubfidia, vel alix fervitote» in terris, vel hominibus ecckfix, extunc omnino in loco illius qui impofuerit, vel levaverit; ferietur interdiClum, nullo alio mandato expeâato. Novas exaAiones, fervitote*» naulum inrelligimus in hoc cafu, quorum impofitio five cxaâio memoriam hominum non excedit.

' XXIX. *Dc immunitatil>uf ecclefia.*

Cum jure canonico caveatur, quod qui de extero fervare fecerint ftatuta, edida, & confuetudines introdudai^ontra ecclefix libertatem, ftatutarii, & feriptores llatutorum ipforum, nec non poteftates, confules, redores êc confiliarii locorum, ut hujufmodi ftatuta, & confuetudines, de extero edita fuerint, vel fervata; necnon illi qui fecundum illa judicare prxfumpferint, vel in formam publicam fciibere judicata, excommunicationis fententix debeant fubjacere: nonnulli proprix falutis obliti, fic fuse verecundix non parcentes i«ris fententiam verborum amplexu non fine fraude circumvenire nituntur, non ftatuta ut afferunt, banna tamen faciunt proclamari, prxeepta & prohibitiones inducunt, quod non cft dubium in libertatis ecclefix prxiudicium redundare. Nos itaque fraudibus malignorum, quas circa hoc adhibitas tuifle cognovimu,, obviare volentes, ftatuimus. ut quicumque luo nomine vel etiam alieno, cujulcumquc gradus vel conditionis exiftant, contra ipfius ecdefix libertatem, banna, prohibitiones, five prxeepta fecerint, aut fieri procuraverint, live facientibus confilium dederint, vel favorem excommunicationis lententia fint ligati. Qui vero contra ecclefiafticas antiquas confuetudines, rationabiles, approbatas, & ha&cnus pacifice obfervatas, ftatuta, banna, prohibitiones aut prxeepta feienter fecerint, aut procuraverint, five jam fadla fervaverint, aut fervan fecerint, feu facientibus in hoc coniilium vel opem prxftiter.nt: excommunie ationis lententia, quam extunc in ipfos proferimus, fint ligati.

XXX. *Dc adulteriis.*

Perpetuo ftatuto prohibemus, ne aliquis, cujufeumque ftatns vel conditionis exiftat, five perfona ecclefiaftica, fxculanlve luerit, in noftra provincia de extero notarie teneat concubinam. Contrarium vero facientes necnon adulteros notorios, excommunicationis fententia innodamus. cmerri ·ı««.

XXXI. *De /entemia excommunieasusnis.*

Prohibemus, ne quis in noftra provincia fententiam excommunicationis latam per quemcumque judicem ordinarium five delegatum, ad ejus inftantiam occultam teneat, fed ipfâm infra menfem a tempore quo lata fuerit, faciat publicari. Quod fi infra prxdidlum tempus non fecerit publicari, po-nam viginti folidorum incurrat, in 'pUs operibus convertendorum.

XXXII. *De publicatione pr*fimis concilii.*

Prxterea ne quis fuper poenis in prçfenti concilio ftatutis, prxtcxtu ignorantiae fe valeat excufare: ftatuimus, & etiam ordinamus, quod redores ecclefiarum quarumlibet provincia: Turonenfis, ftatuta in prxfenti concilio ordinata, perpetuo, anno quolibet, prima die Dominica in Adventu Domini, die Dominica in Quadragefima, die Dominica in paflionc, die Dominica poft Pentecoftem Domini, die Dominica poft feftum Affumptionis beatas Marix Virginis per fc vel per alios, in fuis ccclefiis publicent populo congregaro, & lingua materna fufficienter exponant, dum ibidem Divina contigerit officia celebrari, pœna unius marchx argenti a quolibet qui defecerit tn pracmiflts per ordinarium exigenda» & in pios ufus convertenda.

XXXIII. *Quando liceat in domibus feu cappellis celebrare.*

Item auûoritate prxfentis concilii (latuimus 6c etiam ordjnamus, quod quotiefeumque pe· aliquem epifcopum alicui nobili, vel alix perfonac fieculari, celebrandi Divina officia in domibus fuis vel cappellis licentiam contigerit impartiri, quod illae fex dies, fcilicet prima dies Dominica in Adventu Domini, Dominica poft Epiphaniam, prima Dominica in Quadragefima, Dominica in Paflionc Domini, Dominica poft Pentecoftem Domini, Dominica poft feftum Afliunpticnis B. Mariae virginis, ab coneeflione generali fine excepta:, in quibas fex diebus» per nullum poterit in didis domibus, feu cappellis celebrari, nifi per redtorem parochialis ccclcfix, vel ejus cappellanum, vel alium dc

mandato ejufdem re&oris, qui in A aeusn ipforum nobilium, & aliorum prjedi- •j»i· ctorum prxfentia, prxmifTa capitula tenebuntur publicarc, dum Divina didis diebus inibi celebrabunt, ne velamento alicujus ignorantis fuper hoc fe valeant excufare. Et concefla adprzfeos indulgentia quantum ad bos fex dies reftringatur.

XXXIV. Dr ebfolvcnJi. (£££,

In omnibus autem cafibus in quibus excommunicationum, iufpenfionum, vel interdiâorum fcntcntias duximus in prxfcnti concilio promulgandas, cuilibet epiicopo in fuis civitate & diœcefi abfolvendi hujufmodi excommunicationem & fuipenfionem & interdkQum hujufmodi relaxandi in formam ecclcûz, auctoritate concilii concedimus peu B teftatem.

Ex Marte··
ꝑiT* I' 11'.

CONCILIUM APTENSE.

Anno M. CCG LXV. celebratu·» I

A, Ex fthtdis Cl. I·'. dextiai dt S. Qtntia.

IN Chrifti nomine, «men. Quoniamecclefiarum praelati, quibus eft commiiTa cura re- Siminis ic gubernationis, & provinciarum diindo ordine imperium eft conceflum, funt primo pontificalibus infulis infigniii, ut ceteri recognofcant in eis jura Domini privilegiaque. Qui funt pro ceteris procipui in honore, fic cne debent in follicitudinibus sc laboribus principales, & taliter poftidere habenas gubernaculi quod poifint fieri fubicdi pacifici, & fub tranquillo vivere fucceflibufquc felicibus abundare.

Ideo nos G. Arelatenfis archiepifeopus cum reverendis in Chrifto patribus dominis Philippo Cfufdetn miferaiiooe patriarcha Jerofolymitano, Cavallicenfi ecclefis adminillratorc perpetuo, Joanne Aranficenfi, Joanne Carpentoradenfi, G. Maffilienfi, Joanne Vafionenfi, JacoboTricaftinenfi, G. 7holonenfi epifeopis, ac venerabilibus viris dominis Hodo Notatii [rspofito Avenioni», fit Stephano Salayronis decano ecclefuB Vilis novs prope Avenionem procuratoribus R. in Chrifto patris domini Anglici epifcopi Avenionenfis abkntis, Cavcllicenfis, Aurayccnfis, Carpentoratenfis, Maftilienfis, Vafionenfis, Tricaftinenfis, Tholonenfis ac Villsnovx prope Avenionem capitulorum procuratoribus fufficienter comparentibus.

Et nos B. Ebredunenfis archiepifeopus cum R.R.. in Chrifto patribus B. Digmenti, P. Senecenfi, Stephano Vencienfi, & Laurentio Nicienfi epifeopis praefentibns ac etiam dominis Bofcaudonenfi & S. Pontii de Nicia monafteriorum abbatibus ibidem perfonaliter afliftentibus, nec non venerabilibus viris Jacobo deSalaGraffenfi canonico procuratore domini Amedei Graffenfis epifcopi, & PonforauJo canonico & ge- E nerali vicario domini GlandatenGs epifcopi abfentis ac cum Ebredunenfis, Dignienfis, Scnecenfis, Nicienfis, Vencienfis, GlandatenGs, Graffedftf capitulorum procuratoribus fufficienter comparentibus.

Et nos Joannes Aquenfis archiepifeopus cum RR. in Chrifto patribus dominis P. Regienft, Gerardo Siftariccnfi, Sc Raymundo Aptenfi epifeopis, & venerabilibus dominis Raymundo de Cafteltana prspofito Forojulienfi procuratore domini Raymundi Forojulienfis epifcopi, fit domine Joanui priori de Volona Vapn ccnln diœcefis domini G. Vapincenfis epifcopi vicario & procuratore, ac cum Aquenfis, Aptenfis, Siftaricenfis, Forqjulienfis, Regienfis, VapincenGs & Forcalquijrii capitulorum procuratoribus (uftcietrter cofaparentibus in civitate Ap» tcnfi provincis Aquienfis fupradiâe provincia* lc concilium celebrantibus per nos Arelate» fem, Ebreduoenfcm fic Aquenfem archiepifcopos noftrofquc fuflragaoeos, ut reverendorum patrum dominorum prrdeceftorum noftrorum ilatuta in S. Rufo Avcuionenfis diœcefis dudum edita per eofdem, tanta maturitate verborum & fenfuum gravitate repleta, paucis additis, vel detradis temporum mutationem ftc qualitatem penianttbus, unanimiter approbantes, ipia fervari volumus nobis & a ceteris quos ibotum fit noftrorum auâoritaie apprehendit ....

. . . . . cupientes iuvta dodriram apoftoli nos irreprelier.tibile» exhibere, nobis ipfis fornum imponimus, ne ipfi efficiamur reprobi dum *alus* prardicamus, & quod abfit, fabris aicx Noe fimties, qwi ut falvarcntur alii fecerunt, ij'fi vero îiihnio perierunt & ut ipforum anteceftorum noftrorum exemplo feftus noftros luculentis adibus decoremus, ad honorem omnipotentis Dei ac Virginis Maris totiufq-e celeilis curis, pro falutari regimine cleri & populi ac animarum falute & facro approbante concilio, fubkripta ilatuta edenda vidimus fit vonccıTiraus ui ipia particulariter continentur.

I.

In primis audoritate prxfentis concilii duximus ftatuendum, ut Deus & Dominus noilcr ccdcftam fuam dirigat & confervet, quod in quaiibet parochij^ li ecclefia noflrarum provinciarum, civitatum «c diœctfum, qualibet feptimana die non feftivo, una niifTa de S. Spiritu, vel de B. Virgine gloriofa ad voluntatem curati pro domino noftro papa, & tota univerfali ecclefia celebretur: in qua dicantur orationes coi- r·*

ANNo CHRIST.

leibe de officio & *Deus* arauitm, &c.A & EccAyfc *tua,* &ç. Noftram quilibet omnibus didam miflam celebrantibus, ibidemque afliftentibus, verumtamen vere pernitentibus & confeflis in qualibet mifla xl. dies de injundisfibi pœnitentiis relaxamus.

IT.

ledulremi· ΪΪÜ5. Ih›

q"· »b reverentiam Dei in qualibet mifla quando *Creào i» unum* Dew» cantabitur ieu dicetur, ab illo B verbo £u/ *propter *os homines*&c. *genibus* flexis ftcterit, xx. dies noftram quilibet de injundis fibi poenitentiis miiericorditer in Domino relaxamus vero pœnitentibus & confeflis. Etpari modo xx. alios dies illis qui genua devote flexerint cum in mifla dicetur *(tratios agamus Domino Deo noftro ,* nec non dicentibus ⅄ audientibus miflx officium beatx Manx Virginis. quod dicitur regulariter poft miflam aliam quamcumque cum S. Joannis evangelio videlicet, *In principio erat Verbum,* alios dies xx, C vere pernitentibus & confeflis,

III.

•Miffz pro ·*iμîΛ"·

Exhortamur audoritate prxfentis decreti , quod qualibet die Iunx, in qualibet parochiali ecclefia noftrarum provinciarum, civitatum & diœcefum pracdidarum , una mifla pro defundis fidelibus celebretur. Si vero illo dic feftum interveniat , poft miflam de fefto, miffx officium pro defundis dicentibus & audientibus devota mente pœnitentibus D & confeflis xx. alios dies indulgentiarum noflrum quilibet &c. ut fupra .

IV.

!->dute*ntie III [U£ iputf feli I*.

Item, concedimus audoritate prxfentis concijii omnibus vere pœnitentibus & confeflis, qui in diebus feftivis, videlicet Nativitatis Domini , Refurredionis, Afcenfionis Domini, & Pentecoftes , patroni feu titularis earumlibet ecclefiarum cathcdralium, provinciarum £ noftrarum, & in quatuor feftis prineipalibus B. Marix Virginis , videlicet Nativitatis, Purificationis, Annunciationis & Aflumptionis, nativitatis fandi Joannis-Baptiftx, Dedicationis fandi Michaelis, & omnium fandorum ad didas cathédrales ecclefias caufa deyotionis confluxerint pro die fefto quolibet videlicet noflrum quilibet χî. dies de injundis fibi poenitentiis pariter indulgemus.

V.

ANNO amisTt

AuStoritate pnefentis concilii etiampi. pZü" ordinamus, quod quilibet diœcefanus di-^J^** datum ecclefiarum, quando celebrabit pontificaliter in fua diœcefi. vd etiam ubicumque, aut pntdicabit populo infra didas provincias de drocefiuii licentia, poflit concedere audoritate pncfcntis concilii, pro quolibet noftram xl. dies de injundis poenitentiis vere pœnitentibus & confeflis qui in mifla vel prxdicationc intererunt.

VI.

DsnMn ‹ie ‹

Et cum a capite ratio fit edenda , dc nos praelati qui caput ecclefiarum efle cenfemus , modicum nt plurimum refideamus in noftris ecclefiis ac civitatibus : ob quod greges nobis commifli, quos divino debemus nutrire eloquio, ac exemplo falutifero erudire , a via veritatis aberrant multoties in eorum perniciem animarum. Nobis in hoc per prxmifla caufam prxbentibtj quantum eft poflibile providere communi noflrum concordia ordinavimus , ut ex nobis quilibet in civitate quam poflidet, quanto commodius fieri poterit , faltem in feftis praecipuis Quadragefima & Adventu Domini, refidentiam faciat per. fonalem , ibique celebret , praedicet , confefliones audiat , & alia faciat qux incumbunt noftro paftorali officio, ficut jura volunt.

VII.

Mimi A *

Item etiam ordinavimus audoritate hujufmodi concilii, ne noftram aliquis hiftriones feu mimos habeat, nec canes, feu aves venarias habeat ullo modo. Nam fi hoc per aliquem noftrum fieret, tempus quod deberet in commiflb *grege* dominico eradiendoexpendi , aifibus confumeretur talibus : quod eflet fummum detcftabile , noftrum audoritate attenta : & panis , qui deberet erogari pauperibusi, canes hujufmodi ederent, & pecuniam ecclefiarum pauperibus convertendam quodammodo exhaurirent.

VIII.

Item, cum noftri domicelli feu feu-___ tiferi, qui ex nobis aliquid tenent in numero exceflivo ultra quam *eis* eflet fc»»—› expediens, calamiftrati incedant ut fc-J^

mi-

'minx, & cum vcflibus fru diploidibus, hoc eft gipponis, tam brevibus, ut femoralia & figne pofteriora eis appareant, foedares roftratos, & caligas colorum di(parium deferant aon in fignum honeftatis, qux in nobis debet vigere: prxcipue dati omnibus in exemplum duximus auâoritate prxfentis concilii providendum, ut noftrum quilibet vrftes fuis domicellis feu fcutiferis, quos tenebit, fieri faciat longitudinis competentis, fic quod faltem fubtus genu quatuor digitos protendantur, quarum manicx nodum attingant brachii, &. non ultra accedant capucini cum botonis vel croquetis, aut fotulares roftratos non deferant feu caligas colorum difparium, ut faciunt hiftrioncs.

IX.

Cum fandiorum patrum audoritas fit, ut diœcefanus fuas vifitarc debeat ecclefias, ut male aâa quxcumquc reformentur, & qux in eis deficiunt procurentur; & fiait nonnullorum relatio leu informatio habuit, aliquorum cx nobis qui fuerunt tempore rctroado locum tenentes, feu vicarii in fynodis celebrantes, quod nefandum ccnfetur, cum prioribus, vicariis, & aliis bénéficiais convenerunt, ut pecunia data de uno vd de duobus annis non vifitarentur: & fic tenentes beneficia quxftui & avaritix potius quam fuo debito inhxrcnt: ne ulterius ferpat hoc vitium auâoritate prxfentis concilii ordinamus, nequis in pofterum prxfumar fimilix ittcararc: immo quod cx nunc receptum vd habitum fuerit per aliquem locum tenentem vd vicarium, reftituatur integralitcr in unum menfem a dic publicationis hujufmodi numerandum. Quod fi hoc facere non curaverint, duplum reftitucre compellantur.

X.

Prxterea attendentes quod in vifitationibus, qux contingunt per metropolitinos Oc ordinarios fieri, bénéficiâti in expenfis multimode onerantur: attenta temporis qualitate, ftatuimus auâoritate prxfentis concilii, & hoc ftacuto quadriennio duraturo, & non ultra: verumtamen & prohibemus, ne quis metropolitanus vel ordinarius, nifi biennio in bieruiium incipiendum pro nunc, in illis qui de proximo vifitaverint: illis voro qui non vifitaverunt a magno tempore tunc temporis biennium inchoatur. Pro qua quidem vifitatione metropolitanus quicumque & fuftragaoeus quatuor florenis tantummodo pro procuratione fit contentus, nec ad plura * vifitaturus cogatur, qui vifitatus poifit di-gere, aut, quod eft diâum, folvere vd miniftrare expenfas, qux fummam hujufmodi non tranfeendant.

XI.

Quia per venditiones reddiruum tam fpiritualium quam temporalium, quas contigit per noftrum aliquem fcpe laicis * facere, jurifdiâionem mifccndo, multa committuntur indebita, ipfis laicis, fpiritualia exercentibus habentibus miniftrare, de quibus non poflumus excufari: quod cedit in Ixfioncm juftitix, & detrimentum intolerabile fubditorum: ftatuimus auâoritate prxfentis concilii, ne aliquis ex nobis vel alius cujufcumque fit gradus, beneficia in diœcefibus noftris obtinens, redditus feu proventus qui ex fpirituaiibus venerint vendere laicis audeat: vel quod idem eft beneficium arrendare, nifi effent decimx, in quarum venditione nullum Icandalum venit.

XII.

Item, quia in provinciis & noftris diœcefibus male fervantur mandata dominica, fcftaque coluntur pdfimc per ecdefiam ordinata, nomenque Dei & B. Marix Virginis matris Dei & aliorum fan&orum indifferenter blalphematur per multos & turpiter: nec curant ad miflas parocbiales venire, verbumque fpernunt audire dominicum contra noftra canonica & falubria fuper hoc edita ftatuti; ftatuimus prxfentis audoritate concilii, ut quilibet noftrum in fua diœcefi mandata dominica obfervari, fcfta coli faciat, gregemque fibi commiflum ad miflâs parochiales venire, & verbum audire dominicum, ccnfura cogat ecdefiaftica, & aliis juris remediis fuper talibus ordinatis.

XIII.

Cum in diebus dominicis & feflivis mercata, mercatus & nundinas, in quibus fraudes & deceptiones ut durimum committuntur, plebs indiicreta exerceat: non qux decet, fed qux mundi funt, & peffime in periculum ani-

anno christi marum intendent: cupientes tali morbo peftifero obviare, ftatuimus prxfentis auâoritate concilii, per ordinarios juris remediis provideri, & fi non obtemperaverint, temporalem curiam per quemlibet noftrum in di&is noftris diœcefibus requirendam, qua: fubditos ipfos compeicat talibus pœnis& remediis, aliis quibus videbitur expedire

XIV.

Cum in eoclefiis plurimis noftrarum provinciarum, ac diceccfiim multa ftatuta male ferventur, in detrimentum ecclefix, in non fervantium periculum animarum: duximus au&oritatc prxfentis concilii providendum, quod ordinarius quilibet in fua diœcefi au&oritate prxdi&a, reje&o contradicente, quxeumque ftatuta ipfe faciat inevitabiliter obfervare: dummodo ftatutis provincialibus non repugnent, facientes contrarium Centura ecclefiaftica rigide compcfcendo.

XV.

Item, cum :n multisdiœcefibus multi funt nomine chriftiani, non curantes confiteri peccata, ncc recipere Corpus dominicum, ialtem Pafchali tempore ad id fidelibus ordinario: propter quod cfient ut oves morbidx a didis fidelibus feparandx: duximus audoritate prxfentis concilii etiam providendum, quod contra prxfatos eorum non curantes confiteri peccata, nec recipere Corpus dominicum, ut eft di&um, indagare ordinarius ipfe ftudeat: ne in perditionem labantur, procedat didlus ordinarius, & procedi faciat rigide juxta tradita jura forenfia, prout in capitulo *Onmis utriufque fexus*, &c. dc pçena rcnulli habetur.

XVI,

Item, cum in didis noftris dioecefibus iniunti excommunicati exiltant, re* dire ad gremium fanélx matris ecclefix Ipernentes; nec ceflant propterea audire divina officia in contemptum Dei rjufque fandi® ecclefix *Sc* fiatutorum fuper his cditoium: propter quod fufpeàli vehementer cenfentur. Ut a fxce peccati, quo jacent, hujufmodi releventur inviti, providemus ftatuendp"prxfentis auâoritate concilii, quod dieeeefanus quilibet çenfura ecclefiaftica, di abis juris opportunis remediis, dictos tales ad gremium fanflx marris ecclefue cogat redire, & compellat, & quiri faciat brachium fxculare, attenta pia ordinatione inclytx recordationis domini regis Carom hoc etiam ftatuentis: pœnifque & remediis aliis jpfos cogat.

XVII.

Cum fint multi, quod non grate referimus, non fa&o religiofi, fed nomine, exemti & non exemti, religiofum habitum fpernentes deferre: prxfentis auéforitatc concilii ftatuimus, ut fi quem ex prxdi&is incedere fine fuo decenti habitu, vel relinquere aut alias inhonefte incedere, aliquis noftrum vel ex noftris officialibus repererit; capi faciat atque detineri, donec per fuperiorem requiratur ipfius remittendo eidem pro demerito puniendum,

XVIII,

Item, quod multi operarii deputati Cm catnearalibus vel alus pus loos no* ftrarum provinciarum & dicecefum ad recolligendum legata *&eleemofynas* fabricx vel ecclefix elargitas, legata, & eleemofynas ipfas quas debent in pios ufus convertere, juxtateftantium & legantium voluntatem, improbe inter eos dividant, & in fuos ufus convertant: in magnum periculum animarum ipforum, prxjudicium hujufmodi fabric®, & pauperum detrimentum: ftatuendo jubemus audoritate prxfentis concilii, quod tales operarii anno quolibet prioi, curato vel vicario perpetuo ejus loci, ubi legata fa&a fuerint, vel elecmofynx hujufmodi elargitx, aut alii quem diœceianus talium duxerit deputandum, de omnibus receptis per eos adminiftratis &. *gcftis* teneantur reddere ratjonem, & reftitucre reliqua fi qua eftent, Diœcefanus ipforum ad facienda prxdi&a Centura ecclefiaftica & aliis pœnis ipfos cogat.

XIX.

Demum abufiones quas nonnulli elcemofynanun quxftores in fuis proponunt prxdicationibus, utfimplices decipiant, & fubtili ingenio ab ipfis extorqueant, reftringere curantes: ftatuimus prxfentis auâoritate concilii, ut quxftores hujufmodi apoftolicis litteris, fi quas habent, diligenter examinandis per loci ordinarium vel diœcefanum epifeopum femel in anno recipiantur.

XX.

4MMO CHRBTI

XX.

DtfaMbi· <w Item * cum experientia edocente reperimus, quod ftatuta per reverendiffimos patrec in concilio S. Rufi hadenus Ulubritcr ordinata, oblivione, lapfu temporis , plurimorum ignorantia & infcitia non ferventur, & fic adhibita contra inordinata proviiio jam periit.· & ne idem contingat tempore fuo cedenti ; ftatuimus audoritate przfcntis concilii, quod dioecefanus quilibet omnia ftatuta pnefata per didos dominos edita in una fynpdorum in fua diœcefi celebranda anno quolibet tn fua diœcefi mandet & faciat publicari : ut ad notitiam deveniant fingulorum , & ut temporibus fuis & cafibus eis fubditi valeant fe juvare.

XXL

Statutum autem primum de concerta indulgentia &. aliud quod incipit, *Item quia curati publicantes in vulgari, stée* non xi. quod incipit, *Quoniam aliqui fitis finibus non contenti,* &c. xvm. quod incipit, *Quod quidam fua /alutis immemores* & xix. & xx. & xxi. fequentia.item xxiv. quod incipit, *Item· ftatuimu, excommunicates judices*, etiam xxvii. & xxvrit. quod incipit, *Item, ne relifia in teftamentis:* & xxx. quod incipit, *Item, cum nullo jure patiatur ratio.* Et aliud quod incipit, *Item , ftatuimus quod domini /oculares.* Item , aliud quod incipit , *Quia nonnulli S. Matris Ecclefie.* Et aliud quod incipit, *Quod quocumque perfono.* XLIII quod incipit, *Quod ftatuta/ocularium.* l v h . quod incipit, *Item cum in jure cautum cxiftat.* Et LVin. immediate fequens, nec non l x v iij. quod incipit, *Item, ftatuimus quod quicumque contra ecclefia/ticas confuetudines* , &c. In ccclefiis parochialibus dida ftatuta per fex dies dominicos publicentur ; quod dioecefanus quilibet fieri faciat in fua diœcçfi cum effedu. *

XXII

Poftremo cum reverendi patres noftri pnedeccflores praefati in primo ftatutorum in fando Rufo editorum, in quo fit mentio de mifia beat» Mariae Virginis, in qualibet die fabbati celebranda, fingulis ad didam miflam venientibus vere pernitentibus & confertis M. dies de injundis fibi poenitentiis in-

Adulferint, ut libentius ad veniendum animentur fideles. Alios vero x. dies aoftrum quilibet indulgentius eifdem . Statuto autem x. edido per eofdem dominos pnelatos, quod incipit, *Item ftatuimus quad ex* fw volumus, quod in fententia interdidi tantummodo metropolitani vel ejus officialis, ut forma ipfius ftatutj continet, requiratur; in aliis autem ut in fententiis excommunicationis & fufpenfionis ordinarius addendo quod fit in ... . requirentes epiftfcopi, quom populus adire maluerit, "aut metropolitan's aut ejus fuflraganeus audiri vel requiri faciat officialem eorum feu convincinum epifeopum, feu ejus officialem, dum tamen fit in provinciis fupradidis. xv> r i. ftatutum quod incipit, hrm, *cum quiJam fua /alutis immemores,* ordinamus addendo, quod niti idoneis perfonis adfolvendum cenfum vd canonem fiat alienatio prxdidi cenfus vel canonis. In ftatuto autem xvii. quod incipit, *Item, fub pana excommunicationis proripimus nequis a po-* G *trono,* &c. poft verba, *non petita,* qux jn fine funt pofita, volumus addi, d* *obtenta,* ac prarfentis audoritate concilii ordinamus. Pari modo adjungimus ftatutum prxdidum xxxiv. quod incipit, *cum ftatuta /ocularium ecdefiarum feu perjonas ecdfiafticas non attingant,* quod praelati & alia perfona ecclefiaftica in fuis locis in quibus habitant, blada, vina, & vidualia quzlibet pro vidu eorum & fuorum dumtaxat familiarium provehere feu immittere, extrahere pro libito non vexentur : nec θηοπ etiam ftatutum l j v . prxdidum quod incipit; *Item, quod priores ecclefiarum ,* prarfentis audoritate concilii addimus ordinando poft verba, *In fex menfes,* quae in fine pofita totiens quotiens per mortem vel aliud beneficium vacare contingeret quod ad cetera tam prxfens quam alia prxfenti ftatuto contenta in prafatis aliis in fua manentibus firmitate & forma, Volumus tamen quod propter didam additionem ftatuto xvi i i. pratdido fententia excomEmunicationis aliqualiter includatur.

chrhti 11

XXIII.

Item cum quaedam in prxfatis abufio intervenerit; quod dum contigerit perfonam aliquam ad creditorum vel aliorum inflantiam excommunicationis fententia innodari , & in fententia ipfa eam decedere; non propterea certat talium publicatio , & per cappellanos cu-

AhuSo d«. put'toff>o HMMMMtO-

r f a r*-

"anno Christi ratos excomn,un'c*tionem continue in ecclefiis publicari: nos talem abufum tollere cupientes, provincialisau&oritate concilii ordinamus, &ftatuendo precipixnus, talem excommunicationem non debere de cetero publicari; fed ft creditores voluerint, recurrant ad heredes talium defun&orum,

XXIV.

Item, cum in di&is ftatutis provincialibus in S. Rufo ha&énus celebratis, qux ut rite fa&a approbamus, fuit quoddam inter alia ftatutum de rotis Judeo, rum faciens mentionem, quod minime obfervatur : prxfcntis au&oritace concilii ordinamus, quod quilibet diœcefanus in duos menfes ab hodie in antea computandos , ftatutum ipfum in fua dioecefi faciat inviolabiliter obfervari, cenfura ecclefiaftica quomodolibet compcfcendo.

XXV.

D- fr;Jtu· Item , cum prohibeantur a jure morruorum corpora, irrequifitis cappellanis curatis parochialis ecclefix, alibi quam in coemeterio di&x ecclefix, fepcliri: ordinamur prxfentis au&oritate concilii, quod corpus aliquod provinciarum & diœcefeon prxdi&arum nullatenus ad fepeliendum portetur , nec fepeliatur in aliqua non parochiali ecclefia, vel ejus coemeterio, nifi requifito primitus cappellano curato ecclefix, de cujus parochia defunctus erat, qui fi crucem parochialis ecclefix primus aflbeiare velit, expeditur .

XXVI.

Pro iifpen· ÎMionibût nihil esigcn. dum. Item , cum in difpenfationibus , quas contingebat aliquoties fieri fuper bannis qux debent intervenire in contrahendis matrimoniis, pro figillo per aliquos exa&io excefliva fiebat: ordinamus ftatuendo au&oritate prxfentis concilii, ne fuper bannis hujufmodi faciliter ditpenfetur: fed fi difpenfari contingat, nihil volumus recipi pro figillo. Si vero contra&um matrimonium ciandeftine fuerit; * obtentum recipiatur quod diocefano videbitur : ut reprimantur a talibus alii & quod recipietur exinde, in pios ufus publice & notorie convertatur. Pro figillo vero litterarum tonfurx dc ordinum unus groflus argenti: & pro figillo litterarum collationum beneficiorum & permutationum fex grolfi recipiantur dumtaxat, & nihil janitor & cubicularius prrfumat petere vel recipere a prxdi&is,

XXVII.

Poenas in quodam ex provincialibus flaturis per didos noftros pnedeceftbres in S. Rufo editis expreflas contra illos qui poft fententiam excommunicationis redire non curant ad gremium fao&e matris Ecclefix, didum flatutum fequentes, volumus exigi ab eifdem ordinariis hujus au&oritate concilii in pios ufus & notorie convertendas.

XXVIII.

ltem , ftatuimus, ac etiam prxfcntis auâoritate concilii ordinamus, quod li forfan, quod abiit, cafu aliquo audioritatis & ordinationis feu flatutorum per nos feu dittos noftros prxdeceflbres editorum, nos feu' aliqui noftrum aliquam' excommunicationis , interdidi , Cfufpcnfionis fententiam incurrerit dum tamen malitiofe aut ex contemptu hoc fieri non contingat, noftri vicarii generales ab hujufmodi fententiis poflint & valeant nos & quemlibet noftrum 'abfolvere , quandocumque cafus huiufmodi contigerit evenire, committentes cifdem noftras quilibet fuper hoc vices noftras.

XXIX.

Item, addimus in di&is cafibus, ubi difpenfatio vcl abfolutio non reperiretur, in ordinatione prxfentis concilii aliis refervata , epifeopi pro fuxdîfpenfationis arbitrio, juxta negotii qualitatem & perfonx conditionem, provideant, & difpenfenc, aut per reconciliationis feu difpenfationis remedia remittant cui* pabiles ad fuum vel aliquam alium de prxdi&is metropolitan!», ut magis videbitur expedire, &. fic illius faluti de cujus ageretur exceifu, penfatistam negotii quam perfonx circumftantii», inagi$ crediderint opportunam.

XXX.

Qux quidem ftatuta & ordinationes leda & publicata fuerunt in choro cathedralis ecclefix civitatis Aptenfis, ubi domni metropolitan! provinciale concilium celebrabant cum dominis epifeopis eorum fuftraganeis, prxfentibus fupra Iqriptis, ac cum aliorum fuffraganeorum ab-

chrjsti >Hs* pbfentium & capitulorum fupraferipeo-ru<n procuratoribus, anno *t* Nativitate Domini M.CCQLXV. indilt. ni. die XIV. menfis Maji: pontificatus fanAiffimi in Chrifto Patris dc DD* Ujlbani divina providentia papae V. anno 111. Didis dominis metropolitanis, ac eorum fufiraganeis & procuratoribus prxdi&is, in edenda dida ftatuta & ordinationes ibidem unanimiter congregatis, & concorditer affiftentibus, necnon venerabilibus viris dominis Petro Olivarii operario dc canonico Aptenfi, Reipundo *Crolle* decretorum dodore, priore Tarafconcnii, Avenionenfis diœcefis; Remundo Gaufridi de Caftellana Aquenfi przpofito, Artaudo de Meylano Forcalquerii pnepofito, dc Remundo Vencientii, facrifta Tholonenfi, dc pluribus aliis, ac magiftro Joanne Portanerii Tolonenfis diœcefis, JoanneStambrinos de Mamdris Lingonenfis, dt Remundo *Da-Cr/or* Auxitanenfis diœcefis, publicis apoftolica audoritate notariis ad prxmifTa etiam dc fingula pnefentibus dc fpecialiter vocatis. Qua quidem publicatione fafta, didi domini archicpifcopi metropolitan! habentes, dcrepnefentantes di-<5ta ftatuta dc ordinationes pro publicatis, voluerunt dc mandaverunt, quod per me Joannem de Stagno notarium poblicum inllrumentum quibufcumque petentibus fic volentibus fieret in publicam formam vel alia de prxdidis inftumenu tot quot habere voluerint.

Ego vero Joannes dc Stagno clericus Mirnatenfis dkrceiu, publici» apoftolica audoritate notarius, ftatuionim dc ordinationum prrmiffarum ordinationi privilegiorum conceiponi prohibitionum dc monitionum ac mandatorum pu*blicationi, ac omnibus dc fingulis fupradiâis cum fic per dominos memoratos, ut pnemit*tirer, fierent dc agerentur, una cum prsnominatis teftibus dc pluribus aliis potientibus interfui.

LITTERAL CONCILII APTENSIS

Indulgentias vifitantibus ecclefiam S. Mariz Sanionis concedentis.

T TNiverfis dc fingulis Chrifti fidelibus no* kJ Ararum provinciarum & diœceium fubdi* iit Philippus miferationc divina patriarcha Jerofoiymicanus, Guilklmus ArelatenAs/ BfRTRANOUS Ebredunenfis, Joann $ Aquenfis Archiepiicopi, Petrus Regentis, Joannes Carpentoracenfis, Joannes Va*fiooenfis, Joannes Auraycenfis, Jacobus TricaAinenfis, 'Gphxklmvs MaflilienZ», Raymundus Aptenfis, Giralous SiAaricenfis, BfcRtrandvs Digoenfis, Guilulmus Tholonenfis, Petrus Senecenfis, Laurentius Nicienfis, Stephanos Vencienfis, eadem gratia epifeopi, Apt* in generali concilio congregati falutem in Domino & bonis operibus abundare. Rex pacificus, fplendor paterne gloric, qui fua univerfum illuminae ineffabili curitate, de fummis czlorum ad ima mundi defeeodens, pro nobis ledimendis peccatoribus, in facratiâimo Utero virginali incarnari dignatus eft, humili* ans fe, ut fuos exaltaret milites Dei Filius Dominus Jesus Christus. Propter quod ad promerendam facilius detiderabilem divine propitiationis abundantiam, interceflionibui fandorum glotiofius ... veneratur & honorificentius populus ad eamdem. Sane cupientes ad devotam fupplicatiooem & humilem vicarii perpetui ecclefi* B. Man* Sanionis, Aptcofis diœcefis, & nonnullorum nobilium hominum de univerfitate difti loci; in qua ecclefia plurime reliqui* ver* crucis exiflunc, frequenter a fidelibus & peculiari reverentia honorentur, ut in illa. Deum querere fideles Chrifti eo Au*deant devotius, & anhelent frequentius, quo in illa fruâus uberiores horreis celcAibus interendos, fe percepturos noverint ad falutem dc elcemofynam facientibus animabus purgatorii, de omnipotentis Dei mifericordia, & gloriofe Virginis ejus matris, & beatorum apoliolorum Petri & Pauli meritis, fic interceOionibus patronorum noflrorum, omniumque czleflium civium fic meritis, confidentes in facro generaljj coocjlj0 prOvincial(fupradiâo, nos patriarcha, archicpifcopi, fic epifeopi prxfati, fic quilibet noftrum omnibus vere pernitentibus confe(C», quibus poflumus fic debemus, qui didam ecclefiam Beate Marl* Sanionis fit caufa vifitationis vifitaverint in feftivitatibus fingulis inventionis fic exaltationis S. Crucis, fic per oftavas, 'fic ipfis animabus purgatorii did* ecclefiz Sanionis manus porrexerint adjutrices, pro fingulis feAivitatibus inventionis fic exaltationis S. Guets, fic cujuslibet carum, quibus Evifitaverint, ficcuilibet danti ... elcemofynam, quilibet noftrum xt. dies de injunâis pœnitentiis, tendre prxfentiutn mifericorditer relaxamus. In cujus rei teftimonium pnefaites litteras fieri facimus fic Agiliorum noflrorum apEfione muniri. Datum fic aftum Apt* in afinodi facro provinciali Ac generali concilio, die tertia decima Maji, anno a Nativitate Domini M.ccc.lxv. indiftione m. pontificatus fanâiflîmi in Chrifto Patris Domini Domini noftri Urbani divina clementia papz V. anno tertio.

CON·

AMMO CHRCTÏ leWf^TCFKiGaijLTi'^^r ii ÀWO CHMISTt

::L AGENNENSE CONCILIUM 'ïï:

A Turooenfi archiepifeopo

Aw 1366. *Mtua.*

A *Qsmcniu* coocUil nihfi ferme ultra no* men fupereft; id veto innotefcit *n* co* M*°^Alrl'dice quem Montfauconius Biblioth* torn. >. pag. βοι. inter manufcripta bibliotheuc regt· aecenfet; *coalmen cnim* in co affirmat litteras vernaculas archJepifcopi Turoncnfis fuper concilio Ageuneiffi anni 1366. M. SS. *Ztttrrj dr Г Arckrvtipu dt Ttttffwr h fait d* ctttilt d'Axgtri F en* 1366.

S-EBORACENSE CONCILIUM

A Joanne archicpifoopo & fuffraganeis

baiitem «ne» J367.

ADDITIO.

An. tjir. *Afcrt* Wiik. t. III. p. n. Ex MS. Cott Vitellii» D* j, fol. ■<>. *i.* 61 ex ι MJ. peno ep. Afftten

JOteMte *EiaractnJlr ertbkpifapl oaaftkutionibar* addeadwM *aliquid fittftrli nvulJfuHMS Anginawum conciliaram aditor 9ilkmt,* «x y«e *acttffieltCi ili* bk datur.*

refervati ercbitpifiepe Ebtr»cn\f>

Et quia tam reftores, quam vicarii, quam 'presbyteri parochianos fuos ad confitendum paffirn admittere perpendimus, inter crimina, & crimina, quae fint enormia, flt qu« levia, non. diftinguentes ; cum tamen in nonnullis cafibus incurratur irregularitas, in aliis vero licet irregularitas non contrahatur / abfolutio tamen fedi apoftolicn fpecialiter refervalur, A nonnunquam nobis permittitur, feu conceditur abfolutio in eifdem, majora crimina, quae no, bis & pccnitentiario noftro retinemus, faciemus in brevi, Deo dante, dilucide apparere, ut in cafibus, in quibus abfolutio pertinet ad nos, confitentes amolvimus ; in aliis vero ad fedem apoftolicam tranfmiuimtu eoidetn, pro abfoilutione, ficut convenit obtinenda.

Primus caius eft in eo, qui peccat contra fidem. Secundus eft in eo, qui peeen .Outra naturam; & maxime euan brutis. Tertius ca-£) fus in eo, qui peccat homicidium committeado. Quartus eft in eo , qui pecrat contra Deum , vel. aliquem lanftorum , publiée blafphemando. Quintus eft ineo, qui peccat contra ecdefiam , violenter frangendo', aut ecdefiafticas immunitates feu libertates violando. Sextus eft inceftum committendo. Septimus eft adulterium notorium committendo . OftAvus eft falfarn teftiinonium perhibendo, & fic perjurium committendo. Nonus eftin committendo funoniam. Decimus eft in committendo fortilegium. Undecimuseft in illis, qui faciunt conjurationes & confpirationes contra prulaios E fuos. Duodecimus eft incendium perpetrando. Decimus tertius eft contra votum licitum A honeftum veniendo. Decimus quartus eft in parentibus, qui liberos fuos opprimunt. Decimus quintus eft in iis , qui fanftimoniales corrumpunt. Decimus fextus eft in eo , qui in clericum, vel periouam religtofam quametun* Bque manus injecit violentas, vel cun poteft, cos a violenta manuum injetiionc non defendit; vel qui clericum inimicum detinet, licet manum non injiciat, ut forte ponando eum cuftodie, vel infra domum aliquamfariudens. Decimus feptlmus eft in eo, qui per fe, vel per alium lnteras alicujus domini ftlfaverit , feu hujufmodi falfarfos foverit, feu eoe defenderit- Decimus o&qvus eft in eo, qui bujufi modi litteras ab aliofalfatas habuerit, & icienter talibus ufus fuerit. Decimus nonus eft ia arehidiaconis , decanis, plcbanis, prepofitis, cantoribus, & aliis clericis perfonatus habentibus, nocnoa pr< ' " cam an· dientibus, nifi i fpatium deftiierint omnino. Vicefimus eft in eo, qui participat in crimine propter crimen ... cum excommunicato. Vicefimusprimuseft, quifponte ,-A fcienter participat cum excommunicato a domino papa io divinis officiis. Vfoefimus fe. eundus eft in iliis, qui ecclefiis, faecniofibus, flt eorum pofleffiontbiu exaâiones, feu onera in. debita imponunt, nifi moniti deftitariht.'Vicefimus tertius in durants publicis, A in his, qui ab cis oblationes recipiunt, vel cos ad ec* defiafticam fepulturam admittant. Vicefimus quartus eft in illo, qui celebrat, vel alias in ordine officiet, excommunicatus majsri excommunicatione, vel fufpcnfas, aut interdiftus ab homine. Vicefimus quintus in clerico, qui ac. cedit ad judicium principis feeulara, contempto judice ecclefiaftico . Vicefimua fextus in clerico, qui btgamiam *contraxit.* Vicefimus fi> ptunus in clerico non ordinato miniftrante. vicefimus oâavus in clerico perfelium ad ordines promoto. Vicefimtu nonus in eo, qui ordinem furtive fufeepit. Trigdknus eft, fi *fe fecerit quis in eodem ordine iterum ordinari .* Trigefimus ptum ecclefiæ fe ab eis fecerit baptiaari, vel ordinari. Trigcfinjus tertius eft in ordinato extra quatuor tempora, vel alias illicite , & ante difpenfationem obtentam miniftrante. Trigefimus quartus caius eft in ilio, qui fitfpenftu eft

eft a divinis officiis a canone, ft fic fofpenfo divina celebrante. In cafe, in quo fummus P0?1'®01 fibi difpenfationem rdervat; in cafu illius canonis, qui incipit: *De fen.* ft t. videlicet libro VI. *Cum etenim.* Et jn cafu canonis, qui incipit fic: *Cum medicinalis:* quarum uterque eft concilii Lugdunenfis. Trigefimus quintus eft in eo, qui tn fententia excomn*·nicationis ordines fufeepit. Trigefimus iextus eft in illis, qui de domibus, maneriis, feu grangiis, vel locis aliis archiepifcopontm, epifcoporum, vel aliarum perfonarum ecclefiafticarum, oontra ipfarum voluntatem, vel cuftodum rerum earumdem aliquid auferunt, vel confumunt, injuriofe contrectant. Trigefimus feptimus eft, & ultimus in iis, qui publice perpetraverint dclifta enormia, unde tota civitas, urbs, villa, vel patria commovetur, p^>I quibus publica poenitentia fuerit injungenda. In iis igitur exceffibus, & aliis, qui majoribus annumerantur, nobis, vel nollro poenitentia, rio, pneterquam in mortis articulo, mini volumus delinquentem. Litteras autem grati* concedi praecipimus panitenti, & ur liquear, qualis poenitentia fuerit, ft pro quo crimine ut injun&a, pœnitens blteràs a panitentiario referat ad mittentem, qui poenitentiam a pœnitenttario injunftam non remittat; fed nec in pœnam pecuniariam, fi forfan corporali* injun&a fuerit, fed nec alias quoquo modo commutare prarfumat fub pana fuipenfiopis ab officio, quam ipfo fafto incurrat, fi fecus egerit, dpnec noflram meruerit gratiam obtinere.

CHR1CTI ne?,

CONCILIUM

A Joanne archiepifcopo, cum fuffraganeis celebratum, anno Domini M.CCGLXVJI.

TITULI CAPITUM.

Ex Q&rtH Append· Tee. XL

PRÆFATIO.

Joannes permiffime Divina Eboracenfs aribiepifcoput, utnglia primas, &c.

Oficii noftri debitum exequimur, duin ea que decus ecclefia provehunt, ftfalutem refpiciurit animarum, necnon exceffus & abufus fubditorum reftringunt & reprimunt, falubriter ordinamus.

CAPUT PRIMUM.

De negotiationibus, placitis facularibus <Jr *ludis iri ecclefia ruat faciendis.*

Volentes itaque quibufdam erroribus & abufibus, quos in ecclefia invaleicere cernimus, pro viribus obviare, in primis exemplo Chrifti, quifandlam ecclefiam, domum fuam peculiarem, non negotiationis fed orationis domum voluit nominari, nolens negotiationes, in quibus quilibet nititur proximum fuum decipere, ibidem exerceri, ementes & Cvendentcs ejecit dc templo, ne domum fuam facerent domum fraudis & fpeluncam latronum; firmiter inhibemus, fle quis in ecclefiis, aut earum porticis, feu coemeteriis, vel aliis locis facris, diebus Dominicis Sc feftivis, forum rerum venalium teneat, vel mercatum, nec ullam in eis negotiationem exercere przfumat; nec etiam placita izcularia teneantur in eifdem, ncc in ipfis fiant luâationes, vel ludi, qui caufam vel occafionem patrare poterunt ppeccati, diflenfionis, odii, five pugne; fed quilibet catholicus illuc reverenter accedat ad orandum, & peccatorum veniam humiliter implorandam.

II. *De 'vitandis in ecclefia exceffibus, tum in 'vigiliis fandorum. tum in defundorum exequiis.*

Et quia faepe contingit, quod quidam in fandiorum vigiliis conveniunt in ecclcfiis, qui Divinis ibidem deberent vacare obfequiis, vel in exequiis defundlorum oraturi, converfi in fenfum reprobum, ludis noxiis, & vanitatibus, & quandoque pejoribus, intendunt· Deum <Sc fanctoc, quos fe venerari fimulant, graviter offendentes; & in defunctorum exequiis de domo lucius & orationis, domum rifus faciunt & exceffiu, in animarum- fuarum periculum perquam grave: diftri&ius inhibemus, ne aliqui venientes ad hujufmodi vigilias, & exequias, przfcrtim in ecclefiis, hujufmodi ludos aut turpitudines, vel alia in cr-

ANNO CHmm *r*r'

errorem vel peccatum ducentia, faciant vel exerceant .quovis modo; fed Audeat quilibet *fic* veniens humiliter & devote facere, propter quod hujufmodi vigiliae & exequiz fuerunt ordinatae . Omnibus & Angulis retforibus, vicariis, & aliis quibufeumque beneficia ecclefraftica obtinentibus, firmiter injungentes, quatenus infolentias & excefliis , hujufmodi in fuis ecclefiis, cccmctcriis, & locis condedicatis, per fufpenfionis & excommunicationis fententias., fieri & exerceri canonice inhibeant & compefcant, fub pcena viginti foltdorum, quos ab ipfis redoribus, vicariis, & bénéficiais, 'quoties & quando circa exeeutionem hujufmodi confiitutionis, in prxmiiïis vel aliquo prxmiflonim , ipfos contigerit negligentiam commifiile, fabricz ecclefiz noftrx cathedralis volumus applicari : ac perpetratoribus dictorum exceiTuum , ingrefliis ecclefix, cujus honeftatem polluere nitebantur , fit eo ipfo penitus interdtilus ; & ipfis ad audiendum Divina officia, & facramenta ecclefiaftica percipiendum, aditus non pateat in cadem , quoufque iatisfecerint de commits .

III. *De ftipendiis presbyterorum.*

Item quia in cafibus , quibus per jura prius edita fuflicienter providetur, promulgatione novarum conAitutionum, feu junum non eft opus : nos ftatuta fynodalia temporibus prxdecertbrum noftrorum promulgata , recenfentes , invenimus in eifdem, per oonftitutionem qux incipit: „ Item ftipendia presbyte- „ rorum unius anni taxanda quinque „ marcarum, in ditioribus tamen ecclefiis , juxta ipforum facultates fibi „ volumus uberius provideri ; " & per cpnflittitiones bonz memorix VVilielmi dc la Zouche , immediate przdecefforis noftri, de presbyterorum flipendiorum falariis, de cappçllanis ad fervienduni ctirz animarum, de aliis mimftris ailumendis, bene & rationabiliter provideri; ipfas ordinationes, feu conftitutiones , <x abundanti innovamus, diftriilc prxeipientes , quod fecundum vim, formam & cffeélum earumdem, inviolabiliter obferventur ; & ut conftitutiones fynodales veras habeant in futurum , quarum tenores tales funt.

1. villehnus, permiffione Divina Ate. Paftoralis officii tunc debitum credimus exercere, dum fubditorum noftrorum utilitati, vigilanti (ludio prolpicimus, pariter At quieti. Sane confidet ames nuper, & diligentius attendentes, difficultates & exeefltfs, quos cappellani ftipendiarii, fuper conveftione & perceptione ft(pendiorum fuorutn aunualium, propter dde&um βî caritatem cappellanorum hujufmodi. & exiflentium his diebus, \Ac impediverunt hsftenu» & fecerunt, ac impediunt & faciunt in prselenii; volentefquc Ac diligentius affeâantes, difficultates Ac cxceflus huiufmodi refrenare, ac etiatn moderare, quantum cum Deo poterimus m hoc k»fu , u fic utilitati (ubdiiorufrt noftr rum. cappellanos hujufinodi flipendiarios conducere volentium, valeat provideri; ac exceflus At difficultates hujufmodi, quatenus no. bis poftibile fuerit, exiirpemur .' de *junfperitorum* con(ilio nobis afliflentium, ac deliberatio. Bnc przhabita pleniori , ordinandum duximus, At etiam flatuendum, quod omnes & finguli cappellani, tam retroaftis temporibus ordinati, quam etiam in porterum ordinandi, infrafciiptis ftipendiis, fub pcena annotata inferius, fint contenti. Videlicet, quod quilibet cappellanu,, etiamfi parofbialis erte debeat, ultra fummatn fex marcarum, io pecunia numerata, vel valore ejufdem *iumnuc in* aliis rebus, pro ftipendio fuo annuali, a quoquam non percipiat quovis modo. Que quidem rtipendia, eoufideratis confiderandis, preferttm caritate cappella, norum fic durante, fufficientia eXtflere dinofcuntur. Inhibentes univeriis At fingulis cappeilanis hujuimodi, ordinatis Ac ordinandis, ne quifquam eorum, tub pcena fufpenfloois a lebratione Divinorum, per unum annum, ultra fummam fex mai carum prstaxatsm , pro fuo annuali flipendio, percipeie przfumat aJiqualiter in pecunia, vel valore. Si fecerit, diftam fufpenfionem, ipfum fic percipientem incurrere decrevimus ipfo faâo.

». (Jniveriis infuper reftoribus , & lingulis ecclefiarum przlatis, vicariis, At aliis quibufeumque perfonis ecclefiz, cappella», eanrarias, oratoria, hofpitalia, feu beneficia ecclefiaftica quxeumque infra noftram diœcefim obtinentibus, in virtute fanftxobedientiz, & (ab pcena quadraginta folidoium, cleetnoiynar noftrz applicandorum , fimiliter 'nhibcmus, nc in ecclefiis, cappcllis , cantabis, hofpitalibus, feu aliis beneficiis fuis hujufmodi quemquam cappeUanum ftipendiarium Divina celebrare permittam, nifi nomine ftipendii fui annualis de fumma VI. marcarum huiufmodi contentaret. Qiubqr' omnibus At lingulis, in virtute fanftz ofcdientiz, Ac fub pcena confimili, inhibemus, no quemquam cappellanum hujufmodi ftrpendiarium, de czrero ad celebrandum Miftas, anniverfarias, feu peculiares in ecclefiis, cappellu, cantariis, oratoriis, hofpiialibus, aut locis ecclefiafticis quibufeumque diftz noftne diœcefis , aliqualiter admittant, feu celebrare permittant, priulquam ecclefiis parochialibus locorum hujufinodi, de cappellanis parochialibus, pro ftipendiis prztaxacis, primitus fit provifum. Et, ne ordinationes, inhibitiones, At ftatuta noftra hujufmodi, per non uftrm , fed abofiun, effe. du careant At vigore: volumus & ordinamus in his (criptis, quod in fingulis fynodis Pafchz, Ac S. Michaelis, in ecdefia noftra Ebo* racenfi celebrandis, ac aliis temporibus opportunis, annis fingulis, inquifitio fiat Ac habeatur diligens Ac exaâa; adeffeâum, ut pretntf. ia non obfervantes, pernis infraferiptis, At aliis, prout expedire videbitur, canonice puniantur. Per przfentes tamen ordinationes Ac ftatuta noftra, quz, propter inflantem caritatem cap-

pelfanorun?, emittimus, & facimus publient, conflitutioni fynodali, fuper perceptione flipendiorum cappellanorum conJuâitiorum, pridem editae & promulgate, non intendimus, nec volumus derogare.

IV. *Di nutricibus parvulos fuffocantibus.*

Item, cum ex eo, quod mulieres, & nutrices parvulorum, quos enutriunt, in ledis fuis incaute juxta fe collocant, provenit frequens & dolenda nimis oppreflio, feu foffocatio hujufmodi parvulorum, & fic inde procedit morus occafio, unde vita: contumptip fpcrabatur: inhibemus, ne patres, vel matres, nutrices, aut alii quicumque cuftodiam parvulorum habentes, ipfos fecum in ledis ponant, 'vel cubiculis fuis, fed ftorfum in cunabulis, vel aliis locis fecurjs, ubi timor fulocationis hujufmodi nota fupererit, illos collocent, vel faciant collocari; feu lac ipfis parvulis miniftrando,- fomnum fuper ipforum cunabula ^rripiant quoquo modo.

V. *Dc perfolvendis decimis.*

Item, licet Deus & Dominus, cujus eft terra & plenitudo ejus, gratiofadUpenfationc univerfa difponens, plebi lux terram colendam conceflerit & regendam, refervando decimas frugum, &. operum fuorum...................... pro facerdotibus & Lcvitis ad miniftrandum in ecclefiis in fortem Domini prxeledis; virtute cujus Divinx refervationis, redores ecclefiarum & perfonx ecclefiafticx, decimas garbarum, & rerum aliarum, infra commiflas fibi parochias exiftentium, libere percipiunt, ∧ eas per eadem loca, de quibus & per qux Domini prxdiales novem partes hiijufmodi garbarum cariant, libere & licite cariarunt, & per alios cariari fecerunt, ôc in poilefflono, vel quafi, libertatis hujufmodi. fuerunt didi redores & perfonx ecdcfiafticx per tempus, cujus contparü memoria non exiftit, pacifice, continue & quiete. Quidam tamen fandx matris ecclefiz filii degeneres, & ingrati, fadam eis cxleftem gratiam de novem partibus minus debite ponderantes, per exquiiitas malitias & impedimenta nituntur perfonas ecclefiafticas, Chrifti miniftros, in libera perceptione decimx partis diverfimode impedire. Quidam enim ipfas decimas libere percipere, & eas per vias & itinera, per qux cariari confiieverant, * abduci, & per longos circuitus & nocivos, eos malitiofe cariari compellunt: quidam etiam garbas expofitas, & lignatas pro decima, non permittunt a fuis terris cariari. quam. diu in illis quicquam de bladis remanet eorumdem, ac 'ipfas décimas a fuis & aliorum beftiis fcienter & fraudolofe conteri tolerant & confumi; ac iplos redores ad ordinandum de hujufmodi decimis non permittunt, in Divinx majqftatis offenfam, violationem notoriam ecclefiaftica: libertatis, ad didorum redorum & perfonarum ecclcliafticarum jjdamnum non modicum & gravamen, ac aliorum perniciofum exemplum. Capientes igitur, prout cx officii noftri debito aftringimur, contra maliti;. & injurias hujufmodi, in Dei & ecclefix fux contemptum nequiter irrogatas falubriter providere: prxfcnti oraculo firmiter inhibemiis, nequi«, cujufeumque fuerit conditionis, flatus, aut gradus, ecclefiarum redores, feu alias perfonas ecclefiafticas, eorumve ferientes & mi* niftros, quo minus decimas garbarum, fœni, & aliarum rerum quarumcumCque, fibi'fle ecclefiis fu>$ pertinentes, ubicumque & quandocumque obvenientes, abfque confumptione animalium, & alia quacumque diminutione earumdem voluntaria & damnofa, integraliter & libere poftint percipere, apprehendere, & per omnia loca, per qux novem partes canantur, & conlucverant cariari, & vehiculis commodius cariari, abducere, & de illis, pro liix voluntatis arbitrio, difponere impediant vel perturbent, nec impedire vel perturbare faciant, vel procurent, fub pœ^na excçmmunicationis majori, contra omnes «Sc fingulos contravenientes, quam ipfos incurrere volumus ipfo fado.

V/. *De alienationibus & donationibus non faciendis in prejudicium ecclefie, regis, dr creditorum.*

Item, corruptela peflima, per quorumdam verfutias & calliditates ad inventa, in noftris dieecefibus &. provtngCia................................. quod quidam viri ecclefiaftici, prxlati, alii quos ordo clericalis includit, & nonnulli l.u«i, dum mortis periculum approximare recogitant, univerfa bona fua, feu quotam eorum, tam immenfam inter vivos donare, feu aliquo modo alienare prxfumunt, quod nedum ecdefia, fed rex, &. alii creditores, quibus htijuimodi alienantes > dum vixerint, luerunt ex variis caulis aftridi, & efhcacuci

A Christi ****. citcr obl'8atl' fui$ *<^»onibus & perfe-A curionibus funt exclufi: uxores & libcri de portione bonorum, de coniuetudine feu jure eis debitorum*, irremediabilitçr defraudantur. Nonnulli etiam talibus xgrotantibus in extremis affifter. res, hujufmodi alienationes heri malitiofe fuadene, & temere inducunt, eofque a libera voluntate teftav.di, verfuta lapientia, nequiter &' callide avertunt. Ex quibus folita & legitima teftamenti fadio trahliit' ut plurimum in abufum ecclefiarum, juribus & · perfccutionibus aliorum prxdidlorum indebite fcu malitioffe derogatur. Unde provida deliberatione provincialis concilii, in domo capitulari ecclefix noftrx Eboracenlis celebrati, prohibitum extitit fub prxeepto, ne hujufmodi alienationes fcu donationes, quocumque colore vel ingenio, fierent in futurum. Et quia, ut docet experientia, generalis prohibitio legis, malitix deditos a mali ----- cxccutione non revocat, nifi fpecialo pœnx formidine propentius compçfcantur: nos prxfentis audorita-C te fynodi, omr.es & fingulos hujufmodi donationibus fcu alienationibus confilium prxbentcs, auxilium, vel favorem, in noftra diœcefi, ingreffum ecclefix interdicimus ipfo fado. Donantes infuper, & fua bona in noftra diœcefi prxdida taliter alienantes, propter fui gra\ itatem cxeeifus, ecclciiaftica carcant fepultura. Fraudis jeu malitix in hoc caf.i eo facio probatur interveriiile conver.tr.m, quoties aliqui omnia bona lua, quocumque titulo, ut prxmittitur, alienant inter vivos; vel tamU immenfa quantitate, quod ecclefiis, regi, creditoribus, uxori & liberis, fatisfieri non poterit de refiduo, ficuç juris ratio exigerer, & confuetudo, fi hujufmodi alienatio fada taliter non fuiifet,

pro/rc.ro- Bibj·.

VIL *De habita ecclefiaflicorum.*

Item cum omnis jaélantia hfcivix corporalis, a facro ordine fieri debeat aliena: peu.tus a facris canonibus <5c fandis patribus provide prohibetur, fub £ pœnis gravibus & cenfuris, ne viri ecclefiaftici, in facris ordinibus conftituti, potiifime facerdotes, quorum geftus laicis, quibus elfe debent exemplum & ferma \ iv^ndi, facile trahitur in exemplum, veftes deferant non nimia brevitate udiculofas, vel notandas, ncc in calceamentis quxrant gloriam, vel decorem: fid in ftatu mentis, & habitu corpous, Deo & hominibus ftudeant cbinNaccre. ut per decentiam habirus" " cxtrinfcci, morum honcftas intrinfeca CHKisn valeac oftendi: dum tamen nihil in eis pateat, quod oculos vel afpedum intuentium offendat. Nam, fecundum lci ipturas, incompoiitio corporis, qualitatem Indicat mentisY & ex habitu, forte indecenti, is qui geftac, vilis apparet, ac corda videntium pro facilitate judicii icandalizat. Nonnulli tamen, uc famx & facli tridentia maniteilat, & clerici in facris ordinibus facerdotio conftituti, propria: dignitatis immemores, & ofticii, ac ordinis clericalis honorem temere profequentes, contra facras conftitutiones & panas in eifdem ordinatas; veftes publice deferre prxfuinpferunt dcfoimiter decurtatas, medium tibiarum fuarum, feu genua nullatenus attingentes, ac contra decentiam. & clericalis feu/facerdotalis ordinis honcftatcm, ad jactantiam, Λ fuorum corporum oftentationera, & morum diilblurionem, abfque lationabili caufa & hondla, fic deferre, et eis uti publice cv communiter in dies non dcliftnnt, in animarum fuarum periculum, ordinis clericalis et ecclefix Dei grave fcandalum, aliorumque Clulii fidelium exemplum perniciofum. Volens igitur hoc laurum provinciale concilium, infolentiis liujuûnodi, et animarum periculis obviare: pœnas quafcumquc lire cenfuras in hujufmodi conftitutionibus, canonibus, e: flaturis, quomodolibct ordinatas, contra hujufmodi delinquentes decrevit et ftatv.it quomodolibct cxcquendas.

VJ II. *De ca'.ifis matrimonialibus,*

Item, quia nonnulli archidiaconi, decani, abbates, et alii viri ecclefiaftici, jurikbdlionem ecdefiafticam et cognitionem caufarum matrimonialium fe habere prxtendentes, caufas matrimoniales, qux inter çxteras caufas per difcretos judices diligentius tradari deberent, et maturius terminari, perfonis fimplicibus et imperitis examinandas et definiendas, modernis temporibus indiftinde, contra canonicas fandiones, et fandorum patrum ipftitvta, committere non verentur; hujufmodique perfonas infufficientes et quandocumqnc laicos, in officiales, commiftarios, feu cuftodes, cum poteftatç de hujufmodi caufis matrimonialibus cognofc.ndi, pr.eficerc prxfumunt, inani-, marum fuarum grave periculum, et reipublicx prxjudicium, pemiciofius deputare;

ANNO CHRRTI

'tare; ipfique officiales feu cuftodes, ut A prxmittitur, deputati, perfonis aliis infufftdcntibus & imperitis, intervenien-te nonnumquam notabili pccunix quantitate, ad cognofcendum inter certA pertonas dp camis matrimonialibus hujufnioJi · & eafdcm terminandum, committunt indebite vfces fuas, ut fictam officiales, quam cuftodes prxdidos , per fe «SL fiios infufficientçs commifTarios, nt prxfertur, m & de caufis matrimopialibus, & divortii, *nedum cognofcetc , fed etiam fententias injuftâs, &^ multipliciter indiferetas, quas definitivas fententias afleiunt . . . . prxiujnunt & periculofius promulgare , ex quibus nedum gravia fcandala, fed etiam plurima in dies provenire pericula animarum comperimus Nos Joannes archiepifcopus, de confiiio iuflraganeorum jioftrorum, & cleri noftri, in concilio noftro provinciali congregatorum, volentes hujufmodi fcandalis viam prxcluderc & in quantum cum Deo poflumus , periculis obviare . fandorum patrum veftigiis , & facris canonibus inhx-C rentes, univerfis & fingulis archidiaconis, decanis, abbatibus, prxpofitis, & aliis viris ecclefiafticis quibufeumque, noftrarum civitatis, diœcefis, «5c provincix Eboracenfis, jurifdidionem ccclcfiafticam obtinentibus , & eorum officialibus , fpiritualitatum hnju modi cuflodibus deputatis, feu deputandis, interdicimus, & firmiter inhibemus; ne videlicet , ipfi archidiaconi , decani, abbates, prxpofiti, feu alii fupradidi , aliquos in officiales, feu cuftodes hujufmodi , cum potcftate dc caufis matrimonialibus, sci divortii quoad foedus, cognofeendi, prxficcre vel deputare , feu eis vices fuas in hac parte committere prxfumant ; vel ipfi officiales, feu cuftodes, ad cognofcendum in vel de caulis hujufmodi, aliquibus vel alicui, alus feu alii, quam .iris idoneis, providis & fide dignis, habentibus juris peritiam, vel ialtem competens exercitium , de caufis hujufmodi judicandis , committant , feu aliquis eorum committant quomodolibet vices fuas, feu per fei-E pfos alibi, quam in capitulis per eofdem celebrandis hujufmodi caufas definitivas decidant : fed publice in eifdem capitulis pronuncicnt, quod duxerint ftatuendum, vel fub pœna, quoad ipfos archidiaconos, decanos , abbates , prxpofitos, & alios viros ccclcfiafticos , quocumque nomine cenfeantur, jurifdiâionem feu poteftatem libi vendicantes, hujufmodi officiales five cuftodes deputandos , fufpenlionis ab officio ; quoad' hujufmodi officiales. mccs (ùus in prxmiflis aliis infurticientibtis committentes, & quoad» hujufmodi miifarios infufficientes , & cas feient r admittentes, & de caufis hujufmodi cognoiccntes, majoris excommunicationis lèntentiam. Quas quidem pâmas prxfenti conftitutione , ut prxmittit'ir, promulgatas, omnes & fingulos qui prx» -fenti conlliitutioni vel llatuto , icienter, ignorantia aft'edata & craiia feu lupina, contraire prxfumplerint, & cam cum efledu non obfervaverint, prout fupcrius diilinguitur & plenius declaiatur, incurn e volumus ipfo fado.

IX. *De matrimoniis dandejlinii .*

Item quamvis matrimonia clandellina, ex quibus animarum 3t. corporum pericula folent fxpiffime piovenire, facri canones, utpote fic contrahentibus & reipublica.· damnofa , prohibeant. & ea fieri fub pœnis gravibus interdicant : nonnulli tamen illicita pluries matrimonia occulte contrahere callide machinantes , ut non arguantur eorum opera mala, lucem fugiunt, tenebras aflcCUntes, abfquc editione bannorum rite & licite prxmiifa, matrimonia per capcllanos Dei timorem & legum prohibitionem temere contemnente», folctnnizare facere , non ablque gravi c- ciefix fcandalo & periculis animarum , procurant damnabiliter &. prxfumunt : poenitentias contra huiufmodi matrimonia contrahentes, celebrante», & i;r.c-reflectes, latas & promulgatas, miru me formidantes. Nos igitur, arJnep.fcopus prxlibatus, de confer.fu fuflraganeorum noftrorum, & cleri noftri p:xdidorum, hujufmodi cappellanortin» ac perfonarum fic contrahentium Λ aliorum folemirzationcm hujufmodi indebite procurantium, temeritatem & audaciam , pernarum aggregatione reprimere cupientes: prohibemus, fub pœna excommunicationis majoris, fupcrius annotatis , quam omnes noftrarum civitatis, diceccus , & provincix prxdiclarum, qui huic noftrx conftituriom contraire prxfumpferint , incurrere volumus ipfo fado, ne quis presbyter fxcularis vel regularis, cujufcumque conditionis extiterit, matrimonium clandeftinc celebrare, vel eidem interefle prar-fumat , fed, quotiefeumque matrimonium fulemnuandum fuerit inter aliquas perfonas, in ecclefiis, feu cappcllis paiochianorum ipforum contrahentium, àat edi-

ANNO CHRKTi '««?. ęditio bannorum, & publice prôponatur A cdiSlum per tres dies folemnes, competenti termino prxfinîto, ut infra illum terminum, qui voluerit & valuerit, impedimentum opponat, & presbyter nihilo minus jnveftiget·, utrum aliquod impedimentum obiiftat, aut qukquam appareat reclamans in hac parte, feu quomodolibet contradicens. Quod fi apparuerit contra copulam contrahendam contradiélio, vel probabilis conjectura: contractus nullatenus celebretur,, fed interdicatur exprefle; do nec quid fieri debeat fuper eo, per judicem in hac parte competentem legitime fuerit declaratum, vel alias de ftrtr oîîwrii. H· fuperiore ordinare * licentia, cum contrahere volentibus, quoad temporum interftitia & bannorum editionem fuerit difpenfatum, Quorum omnium abfolutionem, quos in poenas hujufmodi, vel earum aliquam incidere contigerit, prrterquam in mortis articulo, quoad impedimentum hujufmodi, nobis in noftris civitate, dicecefi, & perfonis earumdem, & noftris fuffraganeis in fuis C civitatibus, & diœcefibus, vel fuperioribus noftris, fpecialiter refervamus. Sententias vero, feu pronunciationes, jn câufis quibufeumque matrimonialibus vel divortii, coiyra prxfentis conftitutionis tenorem quomodolibet promulgatas, decernimus irritas & inanes: caique omnino fuis viribus vacuamus, ut nulla fententia, ab hujufmodi perfonis prolata, nomen habeat fententix vel effedlum. Salvis femper conftif.it ionibus borrac memorix Oronis, apollolicx fedis dudum in Anglia legati, dc hujufmodi D caufarum cognitione provide promulgatis, & aliis quibufeumque conftitutionibus, canonibus Ac ftatutis, fuper prxmiflis editis, quibus non intendimus in aliquo derogare, fed ea volumus & cupimus obfervare.

X. *Ut prtrnific conftitutiones pronwigentur* dr *obfwentur,*

Et ne ordinationes, conftitutiones, &. inhibitiones noftrx fuper omnibus E prxmiflis, per non ufum, feu abufum, efletiu, quod abiit, careant: volumus, ordinamus, & omnibus fubditis noftris, fub pœna prxdifta mandamus in his feriptis, quod in Ungulis capitulis, in fingulis. decanatibus celebrandis, in civitatibus, & aliis locis, & temporibus opportunis, przmifla omnia et fingula legantur, et folemniter publicetitur per decanos; et quod annis fingulk, fuper prxmiflis iequilitio fiat et habe atur diligens et exalta; ad effcélum, fit prxmifla non obfefvantes, pœnis fupraferiptis, et aliis, prout videbitur expedire, canonice puniantur. Et, ine restores, vicarii, *et* alii fubdid noftri de clero et popiilo, prxmiflorum ignorantiafti praetendere valeant in futurum; injungiipus omnibus et fingulin trilonibus et vicariis, in virtute obedientix, et fub poenis jirxdi&is, quod ipfi, et eorum finguli ? veras copias de omnibus prxmiflis, infra duos menfes a tempore primx publicationis earumJ.m eis faltx, habeant et recipiant, et ea omnia et fingula in omnibus et lingulis articulis obfervent", ac parochiis et fubditis fuis, fingulis diebus Dommici», publice intiment et exponant, b ficut b, Ftrtt poenam ukiohis canonicx volucnnt evitare, A p=μ π» H·

In quorum omnium teftimouhim, iigihuni nollmm fecimus his apponi. Datum «pud Thorp juxta Eboracum, quoad contignationem, penultimo die menfis Sept.-mbnis, Anno Domini M.CCC. XLV1I. ' & coniccrationis noftrae xv, ' C»r.txvu.

Γ.· C. Piovincule hoc clR concilium, roiitbt <x c»p. 7.*.,. Effe auiern celebratum '>r» Çhritb M.GCC. LXVII. ex eo habemus, quoi clirripti.s fit aenus XV- uo.ilecrationi> Joannis arcbiepiü-opi, qui fed-re cœ. it snno M. CCC. Lil. Itaque Itvi mutatione litterarum pro LXVII. tn Anglicane edit.one icnptu n état XLV 'f.
Ad *Haem* concilii addnui modificat 0 capitis X. io liudc modum.

Suint.<m madifi. eHTi in *Hiûo piovincilli.*

SC endum eft, quod iftud ftatutum poftea in uno alio concilio provinciali fuit modificatum, & rcitriâum, ut non incurratur excommunicatio, nifi incertis cafibus.· videlicet quod contrahentes, feientes legitimum impedimentum, etiamfi in binnorum editione nihil objiciatur, funt excommunicati. Item contrahentes, abfque editione bannorum, matrimonium ioiemnizari facientes iunt excommunicat!, ac etiam presbyter folemnitans. Item ubi contrahentes faciunt folemmiari matrimonium, ubi objcihtm eft impedimentum in editione bannorum ipfo impedimento prius non diicufib, funt excommunicat!. Item, compellentes cappeHanum per merum folemnizare matrimonium cJandeftinum. Item cappellanus, non edens bânra per tres dies folemnes, & matrimonium folemnizans, vel poftea apparet impedimentum. Item, contrahentes contra interdiâum ecclefiar. In iftis cafibus lunt excommunicat! ipfo faâo, & non in «liis.

CON-

CONCILIUM VAURENSE

A trium provinciarum cpifcopii celebratum, anno Domini MCCCLXVIII.

£x JUS. codice ilbtfirijfimi Franc. Bofqneti Monfpelienfis epifeopi, cujus copiant nabit burningme fecit. Pravius tamen epiflolas babemus ex ma St. Balnvsi A'. CL edittone inter concilia Gallia Narbonenfis „

Urbani PP. V. litterz ad Petrum Narbonentem archiepifcopum, de celebrando provinciae fux concilio.

Urbanus epifeopus fervat fervorum Dei, venerabili fratri arcbiepifcopo Narbonenfi, falutem tf apofioiicam benediiJionem,

SAcrOrum canonum teftatur auûoritas, quôd olim fanât patres, tam Romani pontifices J|uam alii ecdefiarum praelati, curam folertem uper gregem Dopiinicum exercentes, de celebrandis conciliis, in quibus de extirpandis vitiis & plantandis virtutibus tam in clero quam in populo, ac de conicrvanda libertate ecclcfiaftica, de flatu quoque ecdefiarum & piorum locorum dirigendo, ialubi ner agebatur, luerunt plurimum fludiofi, ex iifque ilatus ccclefialiicus in fpiritudtbus & temporalibus multum crevit. Sed, proh dolor! fuccrefcente paulatim prelatorum defidia, otnilTaque continuatione conciliorum hujufmodi, pullulant vitia, creicit indes Otio populi, praefata libertas m.nuitur, cultus Divinus negiigitur, irrogantur a laicis clero gravamina, & in temporalibus bonis ad Dtviuum deputatis oblequium fentitur nonmodicum detrimentum. Optantes igitur quod tantis malis in tua provincia per ialubrem tuam ac tuorum fratrum providentiam occurratur, fraternitatem tuam apoftolicae foilicitudinis (lu-dio excitamus, ac tequiiimus, &huitamur attente, per apoftolica tibi fcripta mandantis, quatenus concilium tuz provinciz, in quo de iis qua: pro laude Dei ac utilitate ecdciiatum & piorum locorum, necnon cleri & populi, fuerint utilia &. opportuna, provida examinatione tradetur & provideatur, quam cito comode poteris, ftudeas convocare; nobis de convocatione hujufmodi, cum ea feceris, & demum de geflis in eodem concilio reteripturus, ac tu & fuffraganei tui favorem apoftohcum, in iis in quibus i !Um reputabitis utilem, fiducialiter pulluletis. I)atum Avenioni vu. Kal. Decembris pomifica· Us noftri anno tertio.

Ejufdem epiftola ad Petrum archiepifcopum Narbonen,em & Gaffredum Tolofancnicm, quibus eis permittit ut concilium fuarutn provinciarum fimul celebrent.

An. Ch. ')«<·

Urbantu epifeepus fervus fervorum Dei, venerabilibus fratribus Norbonenfi, & Tolofanenfi arcbiepifeopit, falutem & ope/leitcam benediftio·

EX parte veftra fuit nobis expolitam, quod in convocatione concilii provincialis fuffragaoeorum veftronim, fuper quo celebrando cuilibet veftrum nuper direvimus fcripta noftra, intendjtis, quam cito cemniode poteritjs, noftris juiïionibus obedire: fed ex cenis canfis,-nobts pro pane veilra expofitis, cupitis cum noftro beneplacito dictum concilium invicem celebrare. Nos igitur, votis vcftris hujufmodi benignum praebentes alTenfum, quod dictum concilium in loco dè quo veftrx circttmfpcâioni videbitur, infimuf-tJebrare pollit isT & ad ipium locum vçfjros fuftfagancos, non obftantc quod eorum aliqui extra fuam convocentur provinciam, convocare, tenore przfenttum coulentimus, & vobis tribuimus facultatem. Datum Avinioni v, Idus Martii, pontificatus noftri anno tertio, An. Ch.

Petri archiepifcopi Narbonenfis epiftola ad Glucelinum ejfifcopum Magalonenfem, qua eum evocat ad conciJium Vaurenfe.

*Petrus miferatione Divina faniLe prime [edit Narbonenfis arebieptfiopsts & primes, venerabili fratri Gancelino eadem gratia eptfeepo Mag*l<jpenfi freffr*%»"·* nojlro, vel ejus vitariit genAalüust* in *ipfius abfentiâ, falutem & finceram in Domino caritatem.*

INter afliduas curas & follicitudines quae miniilerio nofiro incumbunt, de falubri flatu ecdefiarum & mooaftenorum noftrarutn civitatis, diœcefis, ac provinciae, necnon & gregis nobs co n miili, follicitc cogitare nos convenit, ut in ipfis vigeat tranquillae bratuudo quiet s, pacifque, falutis, & libertatis gratia nutriatur; A quae :n eifdem non abfque dif-p<ndio miniflro'tim & cultus detrimento Divini iervare novimus, per appofitionem congrui modersminis in melius reformemus.' A tandem officii noflri debitum in aâibus dirigendis, * f- iu*n veritatem imitantes, lucem amanter, libenter evitare nodofir ambiguitatis * *voluertim' anhe*·., lamus, illamque femper in noftris ordinationi jucrum'>' bus iervare cautelam intendimus, ut d· ipfis proveniat commodum, adeo quod alus non immineat detrimentum. Cum igitur pio qtgbuidam arduis negotiis civitatem, djcecefitn, & provinciam noftras, necnon & libertatem ecclefiaflicam tangentibus, fuper quibus ad debt-tam provifionem & reformationem una vobif-cum & aliis fuflraganeis noftris interidimus, concedente Altiftimo, interponere lollieitudinis poftrz panes, prrfertim cum tangatur cooemuniter ilatus ecdefiarum flcmonafteriorun^ aliorumque piorum *locorum ooftrarum miratis, diœcefis,* & provincue praadiâarum, provinciale concilium ordioavimua & determinavimus convocandum, videlicet diexxvit. menfis Maji proxime futuri, in qua erit vigilia Pentccoftes, apud civitatem Vaurcnfem, in ecclefia cathvdra-

aewui·

drali. In quoxtiam intererunt, fit una nobifcum ptovinciale concilium hujufmodi celebrabunt, rcverendilTimi in Chrifto pitres domini, Afiuldu» Aux.itanus, fic Gaffredus Tofofan. Archicpifcopi, feu eorum vicarii generales, ad hzc fpeciale mandatum habentes, cum omnibus ipforum dominorum archiepiicoporum fit cu jusiibet ipforum futfraganeis, eorumque capitulis, abbatibus, collegiis, prioribus, decanis, archidiaeonis, atque ptatpofitis, fic clero univerfo fuarum civitatum, diœcefum, provinciarum, etiamfi fint exempti, cum dc negotiis atque dubiis fidem catholicam· tangentibus habeamus pertraâare. Ac etiam quia hoc provinciale concilium, nos fiC ipfi domini archiepiicopi, in loco fic ecclefia Vanronli przdiâis celebrabimus de communi concordia fit coniieienlia, beneplacito aC etia.-> exprefla vo'nntateatque mandato fanftilluni in Chrifto patris fic domini noftri, domini Urbani Divina providentia faciofaiids Romanae ac univerfajrç ecclefiz lummi pontificis hodie prendentis, ac etiam lieentia fuper hoC ab eo, quoad convocationem exemptorum, nofttum trium archiepiicoporum, noftrorumque fuffraganeorum fic ceterorum diâarum provinciarum congregationem five unionem, fit vos alioiquc fufliaganeos, noftrofquc alios fubdito» diclx provincie, extra eamdem convocandi, nebis alitiquedominis archiepiicovis itipradidis, tam vivx vocis oraculo, quam Lttcraiorie cum bufta, ifta vice fpectalitct attributa. Ea propter vos tenore przfcutium monemus ac etiam exhortamur, ut una nobifeum die ac loco pi«d:ftit, in dido provinciali concilio Deo praeilde celebrando, ad quod concilium prêtâtes diem fic locum cum diebus leqnentibus, quos ad hoc continuare vel prorogare contigerit; vobis fit aliis przcilc & peremptoiie aflignamus, pcifonalitercompaiere curetis, vofque ad id przlcnttum tenore citamus. Mandantes vobis infuper, quatenus interim ciictis fic peremptorie, tam auftoritate apoftolica qiywn noftra, tempore congruo omnes fit iingis les abbatis, pi «ores, decanos, archidiaconos, atque przpoiitos vccleft irum colkgiataium fic inonallericrum regularium fic etiam («ciliarium, fic alias perfonas caclefiailicas, regulares fic («. culares, exemptas fic non exemptas, cujufcumque flatus, ordinis, fit condition:* exiftant, etiam Cluniacenfis, Cillcrcicnfis, Pizinonflratentis, Carthulieniis, Grandimontenfis, fandorum Benedici fic Augtiftini, aliortinique ordinum hic non cxpreftatoium, quos habere volumus pro expreliis, ut perfbnaliter; conventus vero, capituli, collegia veftrarum civitatum fic dio-cciuru, per procuratores idoneos ad hoc legitime ÔC ipc.iaiiter conftitutos, cum fufficienti fit fpeciali mandato, in ipfoprovinciali Con cilio compare-nt difla die, inibi continue movaturi, donec ea quç in difto concilio traâanda fuerint ad honoiem Dei, proviiionem ecclefiarum fic monallcriorum, profedum animarum, fic utilitatem fubditoiuin provinciz ahtedidz, per difti concilii providentiam finem debitum (brtiamui. Ne vero didi abbates, priores, decani, archidiaconi, fic praepofiti, etiam exempti ut fupra, fic alii veftri fubditi, quosprçfens tangit feu tangere poteft negotium, qui debent fic coniuc'erunt in didis conciliis interefle de ufu, coi fuetudine, vel de jure, ignorantiam valeant quovis modo prztendere de przmirtis: przfentcs noftras litteras feu earum tianfumpium in forma publica confcriptum, in veftra ecclefia, fit alibi ubi, expediens vobis videbitur, interim fçpius fit. frequenter publicare & denunciare curetis. Ut autem fuperftuitatumfic pomparum inanium jaâaatiam prcciudamua: vobis tenore ptsfentium inhibemus, fub virtute fanâç obedientiç injungentes, ne ultra decem equituras dt duos faumerios five gerulos pro vdbis d(vtftm familia adducatis, cum ad diâum provinciale concilium venietis; abbatibus veflrz diœcefis, etjam exemptis, injungentes ex parte,fedis apoflolicz atque noftra, quod ultra quinque equitaturas ad plus, fic unum iaumcrium feu gerulum, fecum adducere non prçluinant, aeteri vero qui venire voluerint, cum paucis dt moderatis expenfis veniant. H vos abbates prediâi, fit etiam alii, reprehetifionia noftrz aculeos de inobedientia voluerirtis evitarc. Reddentes prxfentes litteras portitori iigillo vçftro impendenti figillatas, in tignum receptionis earum. De omnibus tero & lingulis przfentationibus, publicatioflifius, atque citationibus, quas fieri, facietis, volumus quod faciatis recipi, & ex caufs, unum vel plura publica inftrumeuta. Datum in caftto le Cîaromonte noftr® diœcefis die xxvtii. mentis Aprilis, anno Domini MCCCLxvm. Ita faciinus. P. Narfconcnfis.

Ejufdcm epiftolx ad exteros epifeopos provineix Narbonenfis, quibny cos .evocat ad concilium Cum rcfpunlionibus quornnulam

PEtrus ficc. ven. f. 1. eadem gratia epiicopo C-ircaflonc nfi ficc. *m/ in fa>eriort.* Datum ut fupra.

BLevcrcitdiftimo in Chrifto patii & domino domino P. miferatione Divina primae fai.ftz fedis Narbonenfis archiepilcupo & primati, donino fuo przcanfltmo.

Revcrcndifliine pater & domine przcaiiifime Humili recommendatione przmûTa, novent velira paternitas reverenda, me dic datz prçfcrttium veftras litteras cutn reverentia rcceptfle. promptum Λ paratum me offerentem f.tcere & complete, q-iu v diris litteris continentur. Paternitatem camdem, quae mihi przcipiat quz grata, confervet Altiifimus io longaevum. Scriptum Carcaftonx die vi. Maji Per veftrum I. epifeopum CarcaiToocnfcm.

Penus ficc. ven. f. I.Nemaufenfi eadem gratia epifeopo ficc. *ut in [nptrioribni.* Datum ut fupra.

Petrus fice. ven. f. P. eadem gratia Epilcopo Elncnfi ficc. *ni ». fnptrieribui.* Datum ut fiirra.

Petrus fite. ven. f. J. eadem gratia epifeope fc'S. Poncii Thomcriarum ficc. *ni in Jnperioribn/.* Datum ut lup.

Petrus fice. ven. fr. A. eadem gratia Lodovcnfi epiicopo ficc. *ni in fnptrioribns.* Datum ut fupra.

Reverendiftimo patri in Chrifto ac domino, domino P. Divina providentia prinuc fedis Narbonenfis archiepifcopo fic primati.

Reverendiflime pater ac domine, per latorem prcientium duas veftras, litteram unam videlicet claufam, & aliam apertam, figillo veftro magno impendenti figillatam, cum qua decet reverentia recepimus; quas, Deo duce execution! demandabimus, ut tenemur. Et infuper, juxta votum velitum, idem V. lator unum flore-

" " '"renum habuit pro l&bore. Ststutum veftrum µı A agendi' Aliiûimu» dirigat & confervet. Seri- ptum Lodove Jiç jx. .-renfis Maji.

°îyiı.

Tottu veftcr Ay. fuflraganeus epifeopus Lo- dovenGs.

Pitrta &c. ven. f. B. Uticenh epifeopo fuffra- ganco noftro fite. *ut 'in faperloribxs.* Datum ut fupra.

Kevereoci(imo in Cbrifto patri & domino, domino P. Dei gratia arci.iepifcopo & p?ima- ti fanâ« & primar fedis NaiboncnOs, domino- que fuo prjecarifiimo.

Reverendiflime pater, veftras litteras reçept decima die Maji, cum ea qua decujt reveren- tia in ablentia domini mei Utiçenfts epifeopi, qui eft abfeos a civitate Ucetiac ; eft tamen in- B fra diceccGm, in quodam caftro fuo, ex cati- fu nunc filem io commendandis-, quandoque vo- ftrat reverendiftime paternitati explicandi». Si- gnifico autem beftrr paternitati reverendiftimr, quod veftras littera* *ii* contenta in eis, ut di- ligentius potero, execution! fideliter demanda- bo . Prefentium etiam portitori , tradi feci uoum francum dc duo» florenos sini, de qui- bo* fcripfiftis . Reverendiflimam paternitatem veftratn, cui me humiliter recotnmendo, con- fervare dignetur Allidimus, cum multiplicatis progrcftibw in fanâo legunine ac fsn&eeccle- lic Narboocnfit per tempora peroptata, Scri- ptum Ucetue die xi. Maji.

Veftcr humilis fervitor Blancus Durianc prior C S. Baudilii prope Ncmaufum, vicarius genera- lis ac officialis (Jticenfis,

Petrus *kc.* venerabilibus ac religiofis, & oru- dentibus viris præpofito & capitulo M«&uQ- pcnfi &c. Datum ut fupra,

h tnmdeni modum feriptum eft capitulis Ne- maufenfi, Helenenfi, finDi Pentii Tbemtrtarum, Biterrtufi, tf nrcbipretbyteris Narboncfii (J Ttr- mveqfii Netrboneufis diercefis, mutatis mutandis.

CONSTITUTIONES EDITÆ &

ix concilio Vaurtnfi.

INcipiunt novx confticutiones editx in concilio Vaurenfi anno infraferi- pto, praefidentibus ibidem reverendifli- mis in Chrifto patribus & dominis , dominis, Petro Narboncnfi, &c. Gaffre- do Tolofano, Dei gratia archiepifcopis, & Philippo eadem gratia abbate Sori- cinii, vicario generali reverendiflimi in Chrifto parris domini Arnaldi eadem gratia archiepifcopi Auxitani, ab eo-E dem ad jnfraferipta potcftatem ha- bente.

TITULI CAPITUM.

1. *Dt fidt catboüca\ If ut laid de urticulit JUti tf aliis esd npeffendum uteneuee falu- tem mcefiariis cum diligentia informentur.*
X *De pana vocatmum ad ctmilhem provincia, le, naa emeofamtimee.*
3· *De epifeopis, natiter prneuraterem mittere debeant, fi jafie fmrinf frapediti.*
4. *De jamforibuf concilii, ubi dedunt perara-'''*
5. *Qualiter fnpplicjns concilio, concilium exire *ebeat, quoufqeie vocetur .*
6. *De fynodis, fingulis annis ccuiranJit.*
7. *Qualiter abbates fiebditi, vocati ad jynodum , venire debeant .*
S. *IU reilortt cieram animarum babent-s ad fy- nodum venire teneantur.*
ç. *De conjiitutionibus in conciiioprovinciali alias • editis, in fmodis recitandis.*
JC. *De confervutoribus & delegatis , afitentibus litteris domini no/iri papa.*
11. *De abutentibeu litteris apoftoheis in diverfis cafibus.*
II. *De bannis exortis Cf praijnizalimb.it fa- Dii contra libertates & conflittnaines ce- cl(fia.*
jj. *He prolati vel alio perfona ecchfiaftica bona ecclefiarum vacantium , nifi privilegio, vel confuetudine, aut de jure, profument occu- pare.*
14. *De non contrahendis coLig-timibus, vulgari- ter focietates nuncupatis, # de poenis eo- rumdem.*
IJ. *De impeditatibu; eieciionum # pefluiationum , tf qualiter-pumanfur.*
16. *Ne fuperpacata pojfej/lone beneficii ecciefiaftici impedimentum inferatwr.*
17. *Ne quis dignitates aut alia beneficia prafu- mat occupare.*
18. *Vt beneficiorum incompatiiilium pluralitas de- beat evitari.*
1Q. *Quod negligentia inferioris in acquirendi‹ iX retinendis beneficiorum fuorum juribus per or. dinarium fuppleatur.*
îo. *Ne ignorans grammaticam prufentetier, aut ad ordines dignetur promoveri.*
21. *Qualiter ieprcfia fanis feparentur, & quali, ter ex fignii eorum cognojcantur.*
21. *Ne fine litteris fuorum juperiorum , oieentge- na presbyteri ad Divma admittantur.*
2}. *De non erigendis altaribus in trrajudicium dieecefanorum , & emam perna .*
24 *Ut falfi & filii, qui fe affemnt αροβοιοι, evitentur.*
Jj. *5inr licentia ordinarii, ·de caufis matrimonia, hbut arcbidiaconi nan cogncjcant.*
16. *Ut gratis caufa apud ordinarios examinentur , conjuetudine tamen fuper boc cbfervata.*
J7- *Ubi, & penes quos, caufa matrimoniales de- beant agitari.*
î8. *Ne fuffraganei impediant quo minus ad me. tropolitanum libere appelletur.*
29. *Vt domini temporales ordinarium non impe- diant ut ubi voluerit cognofeat : tf da pa- nis eornmdem.*
30. *De impeditoribus nunciorum exequntium man- data curia Ordinariorum, tf qualiter pu- niantur .*
JI. *Qualiter ad requfiliomm ordinariorum, ex- commumcati debeant in aliis dioecefibiu pu- blicari .*
JX. *Ut nuUui in fabris, aut beneficiates, m cu- ria faculari ad officia publica nec privata admittatur ; U de ponis emundem.*
33. *Qualiter perfona ecclqfiajlica, dans ceufilium contra libertatem ecclcfiafiicam, puniatur.*
34* *btagficiatiu pro laico contra tccltfiam ad. vocatus exifiat .*
35- *Quomodo φά per wav aut metum fe abfohsi faciunt, alia cenfura arceantur .*
36. *Ne judices temporales, ckricw in oDionibas pct.*

ANNO CHKWri'l . *J

perfcnalibus ipfis refpondere cpmpeliant, nec fi de cenfura anJufta vel injufta fit lata, ▮scognofcant : & de poems eorumdem.

J7. Ne, ad publica Officia excommunicati publice admittantur.

38. Qualiter capti clerici per temporales, curia ecclefiaftica remitti honefte debeant, êT fine ulla innovatione faila in perfonis captorum. Contra facientes pena hic contenta puniantur.

59. Prorogatio jurifdiflionis in invafores occupatores ecclefiafticortcm bonarum, <7 ftntentium exercendo.

40. Super caufis mere fpiriiualibus, aut de jure vel confuetudme ad forum eccltfix pertinetetibus, judex ecclffiofticus cognofcht, Jaiuia-H rif judex arceri pojftt.

41. Quod de omnibus contraflibus, tarn vaffallatieis, quam emphiteotecariis, duo fient publico inftrumenta.

4*. Ne apud creditore/ inftruntenta emaneant, poftquam eis fuerit fati/faUum, poma (antra oos imminente.

43· Uaffalli ecclfia, vel empbiteota, in alium transferendo res vaffallaticas, in contrail* exprimant qualiter ah ecdefia teneant. .ÇwJ fi omittant dicere, poma excommunicationis puniantur.

44· Super ',uramedto praftito a laico, ui ipfe & ejus haredet coram judice ecclefiafttso pro ejus obfervatione valeant conveniri*

45 Quomodo juramentum praftitum moniti fervare per judicem ecclefiati^um teneantur : Ct qualiter contra eos proceffxm exiftat.

4$· De cappit portandi- per canonicos eccleflarxm cathtdra.ium tf collegiatorum in Divinis officiis.

47· Qfiomodo fe habeant in vcftibus portandis in ecclefia dignitatem habentes.

48. De familiaribus & fcutiferis epifeoporum, in veftibut portandis, quales portar; tene' antur.

49· Ne perfona ecclefiaftica temporalem jurifdiilionem h.ibentes, malefaflores receptent.

50. Qualiter caiwmci in eorum ecclefiis refidentes, juxta eorum gradum officiate teneantur: & fi non faciant, qualiter puniantur.

51. Plena provfio, m quo flatu debet fuccedens in beneficio ecclefiam retinere.

51. De dillrihutionibus percipiendis quotidianis, ir.tercfientihus in Divinis.

53· Quomodo tX per quem bona ecclefiaftica vacantia cujhdiantur, prolato decedente.

54· Pcena impqfita contra occupatores bonorum occlefia, fele vacante.

.JJ. Quomodo clerici tj laid puniantur, qui fede vacante, bona ecdefia fiiifiri faciunt, aut prafumunt.

56. Per quot, adminiflratores ecclefie vacantis eligantur, & qualiter in admmiftratione je habeant, idene providetur.

57· Rauiima fcrtbama ad pralatos fpeflantes, *d voluntatem, non ad vitam, conferantur.

58. Eona ecdefia quacumque ad figillum cujufeumque domini temporalis minime obhgen-

59· Ne q.,i< bena clericorum in udem i-icram depofita fub hanno ponere prajumat.

60. QuornoJo Ü qualiter ordinarii in exequendo ultim.im voluntatem habere fe debeant, tf quem proceffum in ejufdem habeant exer-

6I. Prolati in vita vel in morte, ecclefie cui prafuerine, certam cappeUam, ad Jummam donatam hic, relinquant.

61. Curati m fuorum parochianorum voluntatiultimis, fi commode vocari pojfmt, .t/Z»·ftant. 'Et qualiter datarii in manifeftando diftas ultimas voluntates habere fe debeant. Et per quem legata incerta quomodo diftribuenda exiftant.

63. Super fepultura inter duas ecclefias orta diffenfione, qualem proceffum habeat exercere ordinarius.

64. De corporibus Jefunihrum eorum ecclefiis prffentandis, fi confuetudo habeatur.

6fi. Quam portionem curati ecclefiarum habere debeant in depqfito funere, quoufque alibi in eleila fepultura tumuletur.'

66. Mandatur ut decretalis Super cathedram penitus obfervetur.

ò7. Ne religiqfi aut alii pradicent, quo minui a folutione decimarum aliquis retrahjtur.

68. Cuicumque liberum exiftit domos aut horrea locare pro decimis recondendis, ij eas arrendare libere, & pro arrendatoribus fidejubere, prohibitione dominorum temporalium non obftante; gravi poena contra eos imminente.

69. De c/uibus rebus vera decima exfolvstur, confuetudine quavis non obftante.

7o. Ut nullus res decimandas abinde extrahat, quoufque decimantes fuerint convocati ad effeftum.

7». Qualiter infideles ad baptifmum admittantur.

7». Quomodo regulares apoftatantes puniantur, & etiam dantes eifdem carfihum aut juvamen.

Jj. Quomodo exempti, in prioratibus non exemptis delinquentes, per ordinarios puniuntur.

74. Rehgtqfi mendicantes ad aliam religionem non mendicantem affumpti, prohibetur prelatus paqfiones eis affignare; pana pralato eidem imminente.

qq. Si curati ecclefiarum fujlentari de redditibus fuarum ecclefiarum non valent, percipienter decimat per ordinarios compellantur, ut abunde fuftententur.

76. Lifici qui jus patronatus in ecclefiis paroebialibus habere fe afferentes, eas tenent occupatas, dimittere eafdem teneantur, & per ordinarios ad hoc compellantur.

77. Ut nullus per f^cularis alicujus potentiam ad beneficium ecclefiafticum admittatur.

78. ./Id Divina celebranda prafentatus, non admittatur, nifi ordinarii licentia petita & obtenta.

Jq. De contributione expenfarum inter beneficiates fienda pro legatione ordinariorum, aut pr» litigia fubfecuto.

So. Pro juribus ecclefiarum pauperum defendendis, per clerum ejus diaeefis contributio fiat.

81. Licitum fit presbytero celebrare volenti, cuicumque presbytero confiteri, fi proprii conjeftoru prafenti» non affiftat.

81. Ne facerdos celebrare prafumat eum fuo filio illegitime procreato.

83. Clericus, cum fuperpellicio indutus, facerdoti celebranti dejerviat in obfequio Divinorum.

84. Parochiani utriufqut fexus, Dominicis diebus Ü feftivts integras debent audire Mtffat.

85. Qualiter euebariftia tt chrtjma diligenter cuftodiantur, & qualiter renoventur; & de pernis contra non facientes.

86. Quomodo fontet baptifmales cuftodiantur, & claudantur; & ad quem claufura fienda eqrumdem pertinere dinojeatur.

87.

INNO CHRcrn

87. *Dt indulgentiis eoneffis corpus Cbrifti affis- dantibus, cum infirmis aiportatur.*
88. *Quitter wM reliquia venerentur: èX antiqua extra vafa minime oftendantxr.*
89. *ît diebus jejunii vel abftineittia, carnet non comedantur : perna contra facientu immi-*

9·. *Diebus fabbatinis ri efu comium "riflIneant clerici, nifi in neceffitaiibus, aut 'die a jur/ excepto.*

OI· *Omnes 'utriufqtee jexus paroebiani ecclefiarum maneri debeant ut ecdfiss adificènt, aut re parbnt; & qualiter in ecclefiis ruraltbut, diebut Dominicis, ibidem celebretur; & qui eleemofynas dederint, indulgentiam confequan. txr.*
91. *Exempti oratoria non erigant fine licentia ordinariorum petita tf obtenta.*
«3· *De pana eorum qxi ab immunitate ecclefiarum vel a domibuc epifcoporiim, ad e.ifdem profugientes abftrabunt, mutilant, aut vulnerant, aut in.pediunt quo minus libere exire poffint*
*+. *Qualiter clericis, clericum in judicio Cucula-ri convocans, puniatur.*
Dxalirer tempor.ies fimtini puniantu, , q.v fubditos eorum probent ne viflu->.ia ai,t teeceffitria clericis miniflrcntur.
96. *Contra libertatem o,.-ffiajiieam quovis modo ncqxifitane foetentes, ijX perfonis ecclcfiafltcit tJ eorum bomt onera imponentes, fubmiffio-nemqne facere confle procurantes, pana bic fiatuta puniantur.*
97. *Perfann ecclefiaftico blada iX vina fua portare ubi volunt poffint, ftntuto luscorum non obftante ; poma ft.itufntibus imminente .*
98. *A'e perfonis ecclffiaflictr per temperaits juftitia denegetur: alias, tenJura ecclefiaflica puniantur.*
99· *Sona perfonarum ecclefiafticarum, qua ab ipfit tenentur, ad colleflas per leicoi -.npo-nendas per eot minime quovis modo compellantur.*
JOO. *Hofpitaiibus, pro eorum bonis pauperibm deputatis, quod aliqua indsflio feu quafla minime imponatur.*
301. *Dominis temporalibus poena infligitur, pro bibentibus ne decima exfolvantur.*
101. *Vt officiales dominorum epifeopomm, tf eorum locatenentes, ab omni injuria praferventur.*
>03. *Nsm valet fiatutum laicorum ne decima exfolvantur, aut in ecclefia non differatur, aut in ultima voluntate aliquid relinquatur.*
104. *Qii nuncios curiarum ecclefiafticarum impediunt quo minus libere mandata curia excquantur, graviffime puniantur.*
IOj. *Bona quacumque ad perfonas ecclafiafticas tX ad loca pia pertinentia dtpraduri, occupari, invadi, rapi, impediri, detineri, pignerari, plagiari, inquietari, perturbari, per dominos temporales non debent; ÛX fafla ftatuta contra libertates ecclefia & earum aliquas obfervantias, nullius efficacia confiftere debent; nec quamvis indiflionem diflis bonis imponere debent- Et modus procedendi rigorofus contra tales bic exprejfe repetitur.*
I06. *Prriibentur temporales domini manum apponere in bonis ecritfiafticis fex perfonarum ec clgfiaflicarum quibafcumque, nec ea arreftare tf baarirt foffies tf nd^jura ecclefiarum tX locorum, ejxfdem fit extenfio. Hac continet CCS#tutio.*

A io?. * *injmi» ,liâta prélatis ecclefiam ,-i èJI perfmis ecclffiafticis, contingat fieri collefla, indiflto pro ejufdem injurie perf^utione: modum contribuendi, ÈT per qms jiJt exafito, indicit prajens conflitutio.* A 'INr

108. *Contra diffidantes perfonas ecclefiaflicat\ & earum bone, tX guerram bojltiiter ei)dem\facientes; ad non Jaciendum 1·.ı: confli'Mlore arceantur.*
109. *Gaudere volentes conflitutionibur pi.rfintii concilii. eos ipfis friejfe vj.aw.u (j; ■fle-mus.*
■io. *(lundeflina matrimonia e*t> 1 diercefim r;ntrabentei fine licentia reflom, centur, tX aha> extraordinarie pw:i mtur.*
" III. *Perfona de ecclefia catbedrahflui vd collegiatis ad ftudium mitti deber.t tbc^hg-.a vel juris canonici: & tpfit negligentflat, .tI J.i-pertoret fic mittenti fit tr.inil.ita potefl.ii.*
1)1. *Quod Judaifigna portare debent, ut a(.Ir'·flianis dignofeantur.*
)· J. *Ghriftiana liberos J.id.toràm nutrire non debet, nec altat cum ip/it habitare.*
J 14· *-fld Jujaos Cbrifltani mn re 1,—int tro medicina quacumque eorum capir.Ja, -.fi maxima neceffitas im·,:.neret.*
115. *C hriftiam prohibent»· ad-Te in matrimontii & fepulturis Judxo.um.*
116. *Clerici & latci prohibentur 1-erbji & Λ.,α venenofa dare io mortem alicuius, aut ut abortivus pariatur.* C
II?. *De adulteris (J concubin.triis.*
118. *Incendiarii ÎT raptores publici fint rx.c<nmunicati, & careant ecclefiaflica fepd.t.,ra.*
lip. *Aon revelantes inftrumenta pubi.·:a t(. alia documenta ad ecclgfias pertinentia, tenentur pana bic contenta.*
IXO. *Qa ufuras folvere aut repetere prohibent, excommunicat! publice nuntientur.*
IX). *Qialiter contra exempta <'T pr.~v ,\g.' t;o> f.tis privilegiis absentes procedatur.*
I'41· *Quomodo procedatur cintr.t capieniei epfivpum aut pralatnm, aut eorum oc.iirst,, tf dantes in pram fin contilium vel -«c.> men.*
D 113. *Convenientibut ad MiJfjm beata M.ir..t tn d.ehus fabbatinii, indulgentia efl uncefla.*
IZ4. *Omnibus Chriflianis provinciarum antedfilarum & dia.ejum, qrantibui pro domino niflro papa, efl indulgentia coneefla.*
115. *Qtod quojiorei quicumque jfl.· litte, :f ordinariorum minime recipiantur, nec ad pra.itcandum admittantur.*
116. *Ut ordinarii in cafibus rejerv.itis deputent idoneor conftffiores.*
127. *Indulgentia conceditur d.-enIDu, jainquiet Pater noder, feptiei Ave Marr4, cum campana trainur pro pra<nfi:<.*
Ix8. *Qti contemptum ecclefia, e.\:ommuni. at.onia jententias & interdiili vilipendant, u!urpanda fibi facerdctale officium, Jententias findente' per eot ferrt p<fie in tàet vil.-pc-id.a*, ia Ctnfura ecclefiaflica opprobrium, pαiα hic contenta ajfligantur.*
129. *Lata fententia excommunicationit vel inferdilti, requifitut ordinarius ab also eat Jaciat inviolabiliter obfervari.*
jjo. *Λ ceffiettone Divinorum, capittflttm Almi mater obfervetur.*
131. *Λ dominii temporalibus, excommunscati, ad unitatem ecclfia, per ordinarios requfiti, redire compellantur. Dornins temporales requfiti, négligentes, vinculo excommunicatio-* nis

ANNO CHMiSTJ

IUI 4tr*t*txr-. O ex****ucati, te*p* re ψ* Divina celeir*t*, ai ecdefia exire temoni*.

131. Exce**mieoti ad ***1 oficxlx* na» admittant* , nec in pet* pariter , arc fa die.

133- Confirmatio conflitxtionxm a pradeceflbribx' arciitpificopornm éditant*,

PAÆ.FATIO.

IN nomine Domini noftri Jefu Chrifti, Amen. AJ futuram rei memoriam. In cohaerentibus fibi propinquitate locali archiepifcopatibus feu provinciis, folemnium communio ftatutorum decenter inducitur, opportune quôque ac utiliter cuftoditur. Honeflatt bamque coogruum effe dinofcitur, ut ficut provincis ipf* funt eorumdem quodammodo ponfinium mutua confrontations participes, Gc earum incols in ....legitimis obfervandis Gnt conformes. Infuper fi efleâus utilitatis infpicitur, ex ipfo paris diiciplin* confortio, dum multis una regiminis proponitor forma feu ratio, qucriam inter eos fimiliter vivendi lubfequhur habitudo; hincque procedunt facilius gubernacula preiulum, & felicius proficit conditio fubditorum. Ea propter nos Petrus Narbon. fit Gaffredus Tololan. permilfione Divina archiepifcopi, & Philippus eadem permiffione abbas Soricinii , vicarius generslis reverend iilimi in Chrifto patris domini Arnaldi Dei gratia archiepifcopi Auxitani, ad infraferipta fpecialem ac plenariam habens a praefato domino archiepifeopo Auxitano poteftatem, illius fummi paftorjs atque reftoris inftruâi exemplo, qui, prout ex oraculo prophetici fermonts colligitur, *habitare fuit nnim mord in domo*, fubditorum faluti piofpicere, ac extirpatis vitiis virtutes inferere, fanare languida , fana fervare, quantum Divina clementia nobis prstftante conceditur, juxta paftoraliscommitfi nobis officii debitum, cupientes : de infraferiptorum reverendorum fratrum coepifcoporum At fuffiaganeorum noftrorum prarientium, ac procuratorum fuffraganeorum noftrarum provinciarum abfentium *infraferiptortrm, cenfilio* & aftienfu ; videlicet nos P. Narbonenfis archiepifcopus prxdiâus, una cum reverendis in Chrifto patribus dominis H. Biterrenfi, I. Circaflbnenfi, A. Aleâenfi, Ac generalibus vicariis & procuratoribus dominorum, fi. Agathenfis, G. Macalonenfis, A. Lodovenfis, *1.* fanâi Poncii Thomeriarum, I. Nemaufenfis. B. Uticenfis, & P. Elnenfis, eadem gratia epifeoporum fuflraganeorumque noftrorum, ad hoc .idoneis & perfonaliter conftitutis.- nofquc Gaffredus Tolofanus archippifeopus prstdiâus, una cum reverendis in Chrifto patribus, dominis, R. Vaurenfi, G. Appamiarum, Ac G. LumbarienG, Dei gratia epifpopis, & generalibus vicariis At procuratoribus Dominorum A. patriarchy Ac adminiftratoris ecclefi* Montifalbanenfis, P. Rivenfis, P. fanât Pappli, At P. Mirapicenfis , gratia etiam prediâa epifeoporum , fuflraganyorutn noftronim, ad infraferipta legitime conftitutis.' nofque etiam Philippus Abbas Soricinii, vicarius generalis reverendiffimi in Chrifto patris domini Amaldi Auxitani archiepifcopi pr*di$i una cum reverendis in Chrifto patribus, dominis, B. Convenarum, B. Tarviepfi, G. Vafatenfi, P. Olorenfi, Ac Oddo Lafcurrenft, Divina gratia epifeopis, Ac generalibus vicariis â proyuratoribos domtnoram I. Aquenfis, P.LeAottefis, P. CoferanenGs, E. Baioncniis , At I. Adorenfis, gratia mdiâa epicoporum, iuflragaocorumque eccleG* Auxitaoe, ad mfralcripta legitime conftitutis & fufficienter comparentibus in ecclefia cathedrali Vaurenfi provinciae Tolofans, tam auâoritate & de mandato fande ledis apoftolicae, quam noftra ordinaria, provinciale concilium celebrantes, prorogata primo jurifdiâiooe de loco ad locum pernoa P. N*rbonenfem & G. Tolofanum prehiepifeopos ac Philippum abbatem ^oriemii generalem vicarium domini A. archiepifcopi Auxitani fupradiftos, noftrofque fuffraganeos, pretentibus vicariis & procuratoribus fupradiâis hac vice confentientibw' âd hooorem'& liodcm iümmeâc unice Trinitatis, ac pneceît* & gloriofiflim» beate Marie Virginis matris Dei, totinique collegii fupemorum , morum reformationem, coertionem quoque ac correâionem ex efTutim ac etiam deliâorum, *St* noftrarum & (ubditorum noftrorum animarum profeâum , & datum ecclefiafticum falubtiter confervandum , illius invocato prrfidio qui eft mentium *illaftrator,* facto approbante concilio ad infraferipta edenda, feu eorum aliqua innovanda, reformanda , & declaranda, prout inferius continetur, duximus procedendum. Ante omnia verumtamen proteftati , quod per huiofmodi fubfequentie noftra ftatuta, alias rationabiliter Ccuita in noftris provinciis fupradiâis abrogare nequaquam intendimus, nec ipfis etiam derogare : nifi quatenus infraferiptis noftris ftatutis reperirentur contraria veladverfa, fcu per contrarietatem vel aliter obviare.

ANM)

CAP. PRIMUM.

Dt fide catMica, tJ at laid Je articxlif fidei, èX ahii ad capefiendam attrnarr fialxtem necefifiariis , ckw diligentia infiormentxr .

QUontam, ficut apoftolica tradit auâoritas, *fine fide iniMfiikile efl placere Deo :* idcirco fine fide omnis hominis labor eft vacûus. Fide* namque, ut Auguftinus ait in libro de fide ad Petrum, eft bonorum omnium fundamentum : fides eft humane falutis initium. fine hac nemo poteft ad filiorum Dei numerum pertinere: fine ipfa nec in hoc f*cuk>quifquam gratiam juftificationis confequitur, nec in futuro vitam poflideb<t «ternam . Unde fummopere iis quibus committitur Dominici gregis cuftodia vigilandum eft, At maxima follicitudine providendum, quatenus fides integra, fine ullo perfidi* vitio, ab omnibus cuftodiatur tok licite. Et eft nobis etiam perconfequens laborandum, ne m noftris provinciis poflit fe ab«k fus aliquis fubreperc heretic* falfitarir. Ignorantiai quippe legis Divinas, »At hnperiria *artdendorum*, qua turpiter propter nonnullorum eccleftafticorum incuriam laici fimplices involvuntur, Ac facerdotea miniftros verbi, quibus incumbit alios de fide inftrucre, reprobationi julliflimi Dei reddit obnoxios, juxta illud Pro. pbetr teftimonium : *Quo tx fidenda* reptili fii, id* ege repello* te, ne facerdetie fixiorit "dii* : & ipfos lubditos ad bonum facit ignavos At tepidos, & interdum tanquam incautus précipitât in diverfa pericula Ac errores. Sic Dominus ipfc conqueritur alibi in Scriptura dicens. *Periit popxlx' mext,* p*λv *nonialxit fide». tia**. Ut igitur tam perniciof* ignoranti* Ac

Het. i

Of<* t-

i»

in refloribus Qc ia Abditis occurramus, & per
ÆEt oot »c*r frhtred noftro* faflraganeoc parari
asino pleb* p*r£efla, atque in noftrarom provinciarum civitatibus & d«-cefibus doflrina vigeat falutaris; ia primis hujus pnafentis '-ooctlii aufloritare ftatuimus, fle nihilo minus fub pcena excommunicationis precipitous, quatenus unirerfi & finguli redores ecclefiarum, in aliqua provinciarum noftrarum confidentium, diebus Dominicis ftt feflivis in fuam parochiam ex more ad Divina conveniant, ipfos parochianos fuos & fubditos, ficut opportunum fuerit, & fecundum gratiam ac Afficiendam unicuique a Domino datam, de ipfius fidei noftre principiis five articulis, de decem praeceptis Divinas le»»is, de feptem peccatis mortalibus, & fi qua funt alia quorum fit cognitio neceflaria ad falutem, non fitnul quidem de omnibus , fed alternarim & feorfim prout tempus & locus & capacitas auditorum exigent, diligenter inftruant & informent . Id ipfum circa zgrotos feu decumbentes fervari volumus: ut fi videlicet per inquifitionem facerdotum, quam fieri volumus femper antequam eis facra communio miuiflretur , ignorantes in pramiflis fuerint deprehenfi, ibidem familiariter & peculiariter, praecipue de articulis fidei, & de feptem peccatis mortalibus, de quibus cos diftinfte confiteri neccflc eft, inftruantur: ne forte, fi cum ignorantia vincibili eorum quae fcire tenebatur, migret aliquis ieu obeat, talem comprehendat Apofto-
i.Ctr. ««. H HI* fententia-- *Jgitoraar ignorabitur:* id eft, reprobabitur, cum pro tenebris ignoranti* interioribus, quas propter negligentiam palTuseft ia hoc mundo, ia futuro examine in exteriores abyfli tenebras detrudetur. Si quis autem curatus feu redor hoc falubre flaturum noftrum pratericrit, feu implere & exeeutare neglexerit, aut alias quocumque modo, temerario aufu eidem reftiteiit-* cum de hoc legitime conftiterit , ultra indignationem Dei, quam profe&o pro tali contemptu incurrerit, volumus & jubemus ut per locorum ordinarios poenis aliis, ficut plus aut minus meruerit, contemptor hujufmodi percellatur. Sed & nos ipfi , cum ad aliquam ecclefiam nobis fubjeflam, gratia vifitandi, nos, ut eft fob tum , venire contigerit: informationem & inquilitionem diligentem de pramiflis facere intendimus ; & id ipfum pari voto fieri volumus per noftros fuffraganeos, cum eos coofimiliter ecc'elias fibi fubditas contigerit vifitare. Ut autem, ficut habemus in votis feu defiderio , hzc noftra fanflio & cooflitutio perpetuo ritu & competentius obfervari valeat & impleri , ne videamur noftris fubditis imponere grave jugum : decrevimus, ftilo pleno, breviterque, atque di lucide tradere dochinam quamdam & fummam illorum in quibus volumus, ut praediximus , plebes nobis fubditas informari: ut ipfis redoribus & curatis dicendorum tradatur per nos foima dc regula, & etiam ut non fit ncccfle pro implendo Loc noftro ftatuto librorum nunerofitatem evolvere, cui brevitas per nos hic ex diâis do&orusn dc fandorum roJefta, offert quod queritur fine labore. Conprehendimus ergo intentionem noflram fub certis liantibus : 8c fanâoniri patrum veftigiis inhérentes, proDuociamus unicuique fideli, poftquam ad annos diferetionis pervenerit, fore neceflarium ad falutem, rofle fcilictt dc inquirere quid fit fibi credendum, quid diligendum, quid expe-

A flandum, Tria enim quadam lunc, ut tradit Auguftious, quibus Deus 'refle colitur, & P*Vouisn qua ad Deum, vefut quibufdam mentis patfibus, pervenitur: videlicet fida, fpes, caritas. Per fidem dirigimur In credendo, per caritatem regulamur in amando, per fpem in laboribus coafolamur. Primum Itaque doflrinam tradimus de credendis, quZ funt, articuli fidei, & ipfa facramenta legis nova. Nam in his duobus, facramentts videlicet & articulis , tot* Chriftiana religionis dc ecclefia univerfalis ftruâura fundatur. Deinde loquemur de virtutibui & vitiis eis oppofitis; de donis & beatitudinibus, qua prioribus correfpondent. D.mum in explicatione praxeptorum Decalogi, per qua
B explicatur caritas, finiemus. De iis omnibus ergo, propter rectores minos eruditos, aliqua in medium proferamus: & primum de fide, fecundum cujus tnenfuram pacipit Apoflolus |inicuique fapere. Fides igitur virtus quaedam eft, qua creduntur quae non videntur. Nam cum Paulus dicat: *Fidet eft fabflantia fperaadarum rerum, argumentum «m apparentium:* hoc veraciter dicitur credi, quod non valet videri. Unde Auguft. Credimus, inquit, ut cognofcamus ', non cognofcimus, ut credamus . Quid eft enim fides, nifi credere quod non vides? Neque tamen iflud de omnibus intelligendum eft, que non videntur; fed dc iis tantum qux credere, ad religionem pertinet Chriftianam,
C five qux credenda Scripture facra proponit, fle ecclefia catholica docet. Verum quia latitudinem facra Scripture Cmplicibus, & in abis Audiis & negotiis occupatis , fcire non erat poflibile, ad quam tamen intelligendam , fecundum plus fic minus, pro differentia officiorum & ftatuum, fuperiores in ecclefia obligantur.· idcirco, ut fides eorum que ab omnibus explicite, vel faltem pro magna parte, credi & cognofei oportet, haberetur in promptu , ipfi primi ecclefiz fundatores apoftoli, ipfa credenda, quz in diverfis locis facra Scriptura funt tradita & fparfa , collegerunt breviter in unum locum. Et ifta colleflio, Apoftokxum
j-j Symbolum appellatur. Et diftinxerunt in ipfo quatuordecim articulos fidei: quorum feptem funt pertinentes ad Divinitatem, alii feptem ad Chrifti humanitatem . Septem igitur\funt de Deo fecundum fe; & feptem alii de ratione humanitatis atfumpta. Qui omn iftis quatuor verfibus continentur ;

Vnum crede Deum, Patrem , Filium, quiqxi Flamen,
Qui crtat tf recreat tontines, i/aos jaltu cabtt.
Conceptus, natus, faffui, défendit ad i na ,
Surgit, & afeendit, ventet dtfcernere cten^i.

Primus ergo articulus de pertinentibus ad Divinitatem, eft de unitate Divina cftcntia.
g Non enim funt plures dii, fed unus eft folum Deus. Et ideo dicimus; *Credo in unum Dium.* Et hunc ipfum articulum infinuabat clara voce veteris legis exordium, ubi dicit : *Audi Ifraet, Domtmu Deus tuut untu efl.* Tres fequentes articuli funt dc Divinis perfonis. Nam Chriftiana religio cum unitate Divina eflcntia tres perfonas fatetur. Eft ergo-articulus fecum dus de perfona Patris : *Patrem aumipotentem.* Tertius eft de perfona Filii; *Et in J.fumCbnflum Filium ejus.* Quartus de perfona Spiritus fanfli; *Credo i» Spiritum jatdflum.* Tres lequentes funt de e&flibus ipfius Dei. Eft rigo quintus articulus dc creatione omnium rerum :

*\nno ,^rιM*n" *** *& terru.* Sextos eft de cfleâu Chrifti Era. Gvé. Propter quod dicitur: *Cre-na». d- fau&am eccieſam caikilicum, nueunmiuutm fanfitrtoHy remiflioxem peccaterxxe.* Septimus eft de cflcân glori-: *Cunis refarretHneue, vitam ateruam.* Articuli autem peninentes ad naturam a filio Dei aifumptam, funt etiam feptem. Primus pertinet ad conceptionem ipfius Chrifli: *Cexceptus efl de Spiritu fauflo.* Secundus ad nativitatem: *Aatxs ex Muria virfiue.* Tertius ad paflionem: *Paffiu fuk Puutie Pilato, cruci-^cx/, mortuus, Ü fcpuliut.* Quartus ad defeeofum ad inferos: *Defendit ud iuftres.* Quintus ad refurreftionem: *Tertia die re/xrrexit.* Sextus ad Afcenfionem: *effindit ad culor, fedet ei dexteram Dei Petris.* Septimus eft de adtentu ad judicium: *hde vnttcrur efl judicare vives & mortuos.* Aliqui tamen computant sdecutsdutn numerum Apoftolorum duodecim, qui iftos fidei articulos diftinxerunt: *fed* prima diflin&io melior eft, qux accipitur fecundum numerum credendorum. Porro, quia in ifto fymbolo Apoftolorum funt quzdam breviter valde expolita: ideo ad ejus explanationem fymbolum Nicznum, quod diffufius de articulis prxdidis exequitur, additum eft. Et rurlus quia in ifto fymbolo N czno adhuc quzdam implicite continentur, qux propter infurgentes herefes oportuit amplius explicari; additum eft fymbolum Athanafii, quod incipit: *Çuicumque vult /alvus effe, &c.* Proinde fymbolum Apoftolorum lilenter & fecrete dicitur quotidie in Completorio, & in Prima: quia fuit editum tempore quo nondum erat fides catholica propalata. Alia autem duo publice io diebus Dominicis & feftivis, quando major ad eccleſiam ccngicgatur populus, decantantur: quia fuere edita tempore fidei propalat». Symbolum quidem Nicznum poft evangelinm cantatur >n Miffa, quali evangelicz fidei expolilio. Symbolum Athanafii de mane folum cantatur in Prima: quia fuit editum tempore quo maxime fuerunt depulla & dcteâa nox atra & tcnebtx hsrefum & errorum, licet autem ante adventum Chrifti in vrginem, (uflSccret iaicis fimplicibus de articulo Trinitatis & Jn-carnationis habere fidem implicitam in fidem majorum, & pto illo tempore iufficeret expiicitam fidem habere quia Deus eft, & quod credentibus ru le remunerator eft, quod temper etiam fecundum Apoftolum oportet credere omnem accedentem ad Dominum: ifto tamen tempore grati» revelat», tam majores quam minores tenentur credere explicite Trinitatis articulum, & Incarnationis tr.yfterium, & aliorum articulorum de quibus dictum eft, praecipue eorum de quibus in ecdefia communiter folemnizatur, & qui publice proponuntur; ficut funt articulus Paftionis, Relurreâionis, & hujufmodi. Et hoc ioteIltgimus quantum ad ipforum articulorum fubftantiam, fecundum quam homo iplos articulos diftiofte cognofcit; non quantum ad ea difficilia que continentur in articulis, & vim veritatis ipforum, per quam poffunt ab hzreticorum impugnatione defendi. Nam quantum ad talia, fufficit fimplicibus de omnibus articulis habere fidem implicitam, id eft, in talibus credere quod credit ecdefia. Et ita accipienda videntur verba quorumdam magiftrorum loquentium de materia ifta. Majores autem iftam explicationem totaliter in via ifta fcire non poffunt. Tenetur tamen unufquique tantum fcire, quantum pertinet ad officium luum. Poli articulorum Jo-ârinam, confamens eft de facramentis novz h-gis traftare. Eft autem facramcntum, invilibilis gratis yifibilis forma; ita ut ejus imaginem gerpt, & caufa exiftat. Fuerunt autem tacramcnta aliqua ncccffaria femper humano generi, poftquam incurrit peccati morbum; non quia fine facramentis Deus hominem fanare non poffet, fed quii per illa nugis congrue fit hominis reparatio. Quod lie patet. Humanum enim genus, ex quo primus homo peccavit, circa fenfibilia corruptum fuit; quantum ad cognitionem, quia, circa ifta fenfibilia, humana mens implicita, in Dei cognitionem turgere non valebat; item quantum ad afleftionem, quia cis, quafi fumtnis bonis, Deo poftpofito, inhaerebat; quantum ad aftiones, quia cis inordinatiflime utebatur. Neceffariutn ergo fuit ad peccatorum curationem, ut homo cx fcnfibilibtts in fpiritualia cognofcenda proficeret, contra primum; & ut ef-fechim, quem ciica illa habebat, in Deum referret, contra fecundum; & cis ordinate & fecundum Divinam inllituiionem uteretur, contra tertium. Proinde nece(Tatia erat (aeramentorum inflitutio: & propter eruditionem, dum homo in ipfis per id quod foris vifibili fpecic cernitur, ad invifibilem virtutem agnofeendam, quz imus eft, eruditur, quantum ad primum: & propter humiliationem, dum homo in facramentis, rebus fenfibilibus, quz natura infra ipfum tunt, ex prreepto creatoris, fubjicirttr, quantum ad fecundum: & propter exercitationem, dum in facramentis homo circa figna fcnâb.üa in Dei honorem occupatur, quantum a.) teit.u.n. I'itur, ex quo fui: morbus peccati, iacramentorum fuit ncceffaria medicina. Om.itc itdo autem ad przfetw faentmenta antiqua atque legalia, quz ceffaverunt adveniente Chrifto, ficut umbra adveniente Sole recedit; dc folis facramentis legis *novx* loquamur, quz funt feptem: Baptifmus, Confirmatio, Eucharıftia, Pœnitcntia, Unâio extrema, Ordo, Conjugium. Baptifmus, efle dicitur (aeramentum fidet; Extrema unftio, fpei; Euchariftia, caritatis; Ordo, prudenti»; Pernitentia, juftitiz; Matrimonium, temperanti»; Confirmatio, fortitudinis. Baptifmus eft direfte contra culpam originalem, Pœnitcntia contra culpam aftualem mortalem, Extrema unitio contra culpam venialem, Orco contra ignorantiam, Matrimonium contra eunçupifcentiam, Euchariftia contra malitiam, Confirmatio contra infirmitatem. Nil ergo aliud eft facramentum, quam illud in quo, fub tegumento rerum vifibilium, Divina vntus falutem noftram lecretius operatur. Porro facr.ttnenta inftitucre, quz ex fui inftitutione & fao&ificatione contineant invifibilem gratiam, competit foliChrifto.* qui folus poteflatem excellenti» fibi retinuit, poteftatem miuifferii Apoftolis & *exteri» fuccedentibus* dedit. Qux igitur inftituta funt ab Apoftolis & fuccefforibus eorumdem, ut benediftio aquz & panis, coniecrationcs virginum & altarium, & cetera hujufmodi: non facramenta proprie, fed facramcntalia dici debent. Omnia ergo facramenta novz legis Cbriftus per femetipfum immediate inftituit. Aliqua tamen, przcipue Confirmationem, & Extremam unâionem, per Apoftolos promulgavit: ficut de Confirmatione patet in Aâibus Apoftolorum xix. capitulo, & de Extrema unftione, Jacobi quinto. In iis facramentis quzdam fiunt ad decorem & folem-

ANNO CHRISTI

IroMiieateaa facramenti, *cro peni- netu ad (aeramenti (ubftantiam. De fahftaatia cufuslibet (aeramenti funt, forma verborum preferipta, certa materia, dc minifter, Verbi gratia, materia baptifmi eft aqua elementarii, tonna, £/- Aaptüea ft i» «*»i* Pétrit, èXc. Minifies eft facerdos aut alius in neccflitate baptisans. Horum (aeramentorum, Matrimonium fle Ordo, funt voluntatis. Alia funt neceflitatis, ut fufeipiantur aliquando, vel in re, vel in voto. Praecipue autem Baptifmus eftncceflarius omnibus, & parvulis fle adultis, ex quo fuit a Domino inftitutus, fle alia contra reatum originale remedia certarunt. Ell enim ptifmus contra vulnus originale: fine quo, fecundum fandos, in filiis hominum nemo'unquam conceptus eft, przter Chiillum, Pqtniteutia vero iis eft neceflaria, qui per aliquod mortale peccatum veftcm innocenti», quam in Baptifmo acceperant, amiferunt: fle ob hoc fecunda poft naufragium tabula appellatur. Si etiam aliqui*, cum opportunum fle congruum eft, vel propter ordinationem ecclefiz, vel propter periculum mortis, omitteret Eucbariftiam, Confirmationem, aut Extremam unâioncm fufeipere; nec defcâus miniftri, aut alius neceflitatis articulus, fed contemptus religionis folum, ifta facramenta excluderet: nq.-i dubium, quin talis contemptus induceret gravem culpam. Necefiarium ergo, ut diximus, eft cuilibet adulto, ifta facramenta aliquando in vita fua fufeiperq, vel in re, vel in voto. Horum enam facramentorum Aliqua funt, quz in eodem homine iterari non debent; fcilicet Baptifmus, Confirmatio, Ordo: alia poflunt iterari. Prohibemus autem diftriâe, ut nullus cum remorfu peccati mortalis facramentum quodeumque prefumat fufeipere, aut etiam mioiftrare, Veremur enim, ne propter hunc abufum, quo polluti & indigni ad facra paflim iftis temporibus noviflimis plures accedunt, clades multas Deus judex Juftus in nationes Chriftianorum immittat. Proinde dicit Deus ad antiquos legis illius Mofaicz facerdotes: *Studii eftote, quorate* tgf ftndlxs ixtet.* Et rurfus: *Stttrdttei qxi eectdmt ed Dttutt, fteBificmittr, etptrextiet eot*

Lnit.

Poftquam de articulis fidei fle facramentis difleruimus: de virtutibus theologicis fle moralibus eft loquendum. Virtutes theologicas Paulus apoftolus tres enumerat. Sunt autem, fpes, fides, caritas. Virtutes morales, quz cardinales dicuntur, font quatuor: de quibus philofophi gentium multa fubtilia fit utilia fatis dixerunt. Sunt autem, juftitia, fortitudo, prudentia, temperantia. Juftitia, fecundum Auguftinum, eft in fubvenlendo miferis, prudentia confiftit in praecavendis infidiis, fortitudo in perferendis molcftiis, temperantia in coercendis dcle&atiombas pravis. Cuilibet harum virtutum, fequendo eruditos quofdam, etiam fidei noftra homines, partes has aflignavimus. Species quidem juftitiz, five partes, funt ift«: religio, picus, gratia, vindicatio, obfervantia, veritas. Vel, fi magis libet fic dici, partes juftitMB funt, obedientia refpeâu fuperioris, difciplina refpeâu inferioris, ^uitas refpeâu prssmü, fides fit veritas refpeâu omnium. Partes fortitudinis iflz funt; magnificentia, fiducia, patientia, perfeverantia. Prudentia diftribuitnr in memoriam praeteritorum, fit intelligentiam przfentfan, fit providentiam futurorum. Porro partes temperanti· funt, caftitas, fle (obrietas. Caftitas refrzoat delcâatiooes qu« foot fecundum taâutn. Qpa virtute nihil in ecdefiaAicis viris praeclarius inlget. Ipfa enim fola cum fiducia Deo poteft animas prarientare. Sobrietas reftringit deledationes qua funt fecundum geftum. Qpia igitur aftus harum virtutum, quas diximus, five ipfatum opera, huic mortali vitae funt necaflaria, utpote quia per ipfa* in pnefenti bene & refit vivitur, & in faturo «terne vite bravium potfidetur: ideo etiam, per reâores dc alios verbi Divini miniflras, volumus in ecclefiis noftrarum provinciarum dc iis laicos commoneri, dc «d iicc opera virtuofa congruis induâionîbus invitari. Sicut autem diâc virtutes perficiunt hominem, ut in humanis humano modo, id ed rationali, fe habeat; ne, fequendo fcilicet abrupta vitiorum, a dignitate humane naturae decidens, beflialiter vivat: ita dona Spiritus fandi al bene operandum perficiunt hominem fupra homines, id eft, modo quodam Divino, & fupra humanum gradum. Hzc dona, juxta facras Scripturas, confimiliter feptem efle afleriinus, quafi feptem fanft'ficationes fidelium mentium: quz Ifaias Propheta odendens ea fuilTe in Chrifto, enumerat in hunc modum: *F^rediettr virft dt rtdice Jefft, & ftos dertdict ejxf tfcexdet, O rtqxiefctt fuper eunt fpiritxt Dteunt, fpirilxt ftptextie & intelleilxt, Jpiritief cottftii Ù fortitxdieit, fpiritxt fciextie & pietttit, ÎT repit- Ut enat fpiritxt tixterit Dtmixi,* Qpamquam enim unus Gt Spiritus Domini, qui eft cum Patre fle Filio unus confubftantiàliter Deus, JuaG aliquod eorum flamçn: multi tamen font piritualium donorum meatus, quibus Spiritus ipfe fandus omnem fupereminens creaturam, mentis nollrz arcana vegetat fic infundit. Quocirca alma mater ecclefia, horum donorum femper ftreunda fpirituali pinguedine, in bymno quem in ejufdem Spiritus findi hor.oicm concrepat, inter cetera, hcc feptem dona in ipfum refert, cum dicit: *Tu Jeptiformii revenere, dextre Dei,* φï. Dicimus autem fle credimus, hzc feptem dona communiter a tota profluere Trinitate. Indivifa quippe funt opera Trinitatis ad extra. Verum confuetudo eft facti cloqufl, interdum appropriare uni perfon«, quod roprie & vëriiGtue dicitur dc mraque: ficut Atri attribuitur potentia, Filio fapientia, bonitas Spiritui tanfto. Et tamen una & indivifibilis eft potentia, & lapientia, & bonitas ir» iis tiibus; ficut una Deitas, una elientia, & natura. Quemadmodum autem, Gcut fupcrius afljgnavimus, feptem (aeramentis correfpondent fcptetn virtutes, tres theologicae, & quatuor cardinales; & rurfus feptem dona, feptem v rtutibus: ita feptem donis corrcfpoodent leptem petitiones orationis Dominiez: quarum tres primi funt, quibus «terna pofeimus: quatuor ultime funt, quibus ea petuntur, quz tantum funt in hac vita. Et ita in illis continentur omnia bona homini neccflaria. Iis etiam feptem petitionibus feptem ills bcatitudiius, dc quibus loquitur Salvator in Evaogelio, adaptantur: ubi pauperes fpiritu, mites, efurtentes & Gtientes juftitiam, mifericordes & mun dicordcs, pacificos dc lugentes, beatos efle adruit dc affirmat. Demum quoniam, Gcut dicit Scriptura, bonorum laborum gforiofus eft fruâus, nec funt labores aliqui digniores, quam qui in donorum fpiritualium agro latitfimo exercentur: eapropter iftis feptem donis illi fruâus honeftimeni congruunt, quo· diftinguit ad Galatas feribens Apoflolus in iis verbis;

ANNO CHKISII

Fnt·

"TLJL· "Froftw mraa> *fariteu* el, *curitat>* faadaav, Amdia, bHÿfaai·, «error, φακτ, & indi-- — CHRJSTI prtfertM, feqta^a/, fangaSa, W natio. De gda wocetaK, inert· totkl·. JjfJ® .,«1. M», m^Mtods, jidw, aasdt^M^ crtaniu, fcurrilitas, immunditia, awltiloqumm, hebe- <w*· >· caftibu. Veram quia eidem dono, habenti pin- tudo Wuura. De iovidk vcnhmt, dolor de res fruftus refpoodcnt: ideo non funt tot dona, bono *1tertas, gaudium de malo, five affliftio quot froftut.

in profperis proximi, exultaiio fas adverfis. Acedia, qua eft qaoddam tedium boni, habet comita, ignaviam icilicet & torporem de omni mortali peccato. Quod tenetor memoria j neceflarium eft corde confiteri: & ore, nifi articulus aeccflttatis confeftorcm exduderet, confiteri. Neque enim confieffbr debet effe promptus ad facile judicandum de aliquo quod fit mortaler peccatum, T nifi fit in diftis icripturn vel fandorum expreffum.

Ceterum, quoniam ex dono unico pietati· profictfci videatur illa pietatis oficia, quibus defe&ibu· proximi fubvenimus, A opera mifericordis appellantur; congruum judicamus, ad eruditionem fimpliciorum, de iis etiam no· preterite. Aflignaotur autem in fasto canone feptem corporales hujufmodi eleemofyn·, A feptem fpiriiuales. Per illas quidem, proximorum defe&ibus corporalibus; per alias, defeftibus fpiritualibus fubvenitur. Septem corporales eleemofyn· funt ifto verfu contente *t*

f^ifite,poto, cibo, rediero, tere, collige, conde.

Vifito, fcilicct infirmum. Poto, icilicet fidentem. Cibo, fcilicct efurientem. Redimo, icilicet tnearerratum. Tego, fcilicct nudum. Colligo, id eft, recolligo, five recipio hofpitem. Condo, id eft, fepelio mortuum. Et licet 'Dominus in evangelio, ubi, mifericordie opera commemorat, quibus homo a damnatione A auditione mala in die judicii liberatur*, A regnum eeelcfue meretur, non computet mortui fepulturam, tamen in aliis Scripture locis, talis dcemofyna commendatur. At vero elcc- (nofynse fpirituales continentur hoc verfu t

ConfnU, caftigtt, folare, remittet fer t ora.

Confute, id eft, doce ignorantem, A dirige dubitantem. Unde in hoc duplex fpiritualis eleemofyna intelligitur, doârina, Aconfilium. Caftiga delinquentem. Solare, id eft, confolare triftem. Remitte delinquentibus in te. Fer, id eft, porta infirmitates A gravamina aliorum. Osa pro omnibus.

Adhuc feptem dona Spiritus fan&i non folum in nobis omnia illa feptenaria virtutum, beatimdinum, petitionum, priorum operum exigunt, vel efficiunt; quin etiam feptem fpiritibus immundis, id eft, feptem vitiis capitalibus advertantur. Verbi grati». Quippe contra fuperbiam timor eft, qui sd humilitatem inclinat. Contra invid: m, qua oefeit proximo compati, donum militat pietatis. Contra avaritiam aciem inftrutt donum feientie: cujus eft bene converted cum hominibus, unicuique quod fuum eft reddendo, Td avaritias opponitur. Contra acedlam fo» undo decertat. Contra iram, qu« agit precipitanter otqnia, eft donum confilii. Contra gulam, que intelle- Aum hebetat, domun eft întellcâus. Contra luxuriam, donum eft fapientic, nam guftato fpiritu, defipit vmnis caro. Ex quibus liquet feptem effe peccata mortalia principalia: qua iunt, fuperbia, avaritia, luxuria, invidia, gula, ira, aceoia. Comites five filia fuperbia funt, favitia, inobedientia, impatientia, imprudentia, fzcularis pompa, inanis gloria, jaftantia, hypocrifis, novitatum pnsfumptio. Comites avaritia, qua radix omnium maiorum eft, funt, rapacitas, tenacitas, contemptus fidei, proditio, fallacia, fraus, perjurium, in. quietude, A contra mifericordiam cordis obduratio. Luxuria comita funt, ventris ingluvies, veftis A leâi mollitia, iomni refolutio, coitus deleft·tio, caecitas mentis, inconfideratio, inconftantia, pracipitalio, amor fui, G- dium Dei, affeftus pratentis fieculi, difpcr»· tio futuri. De ira procedunt, audacia, faciei tnutatio, imprudentia, injuflitia, lites, contu-

B **Sueereft modo de pnecepttr Dlrlme legls** eloqui. Licet enim totam legem impleat caritas ipfa, qua Deum propter fcipfum diligimus, & proximum propter Deum: tamen bcc dile- &k> per decem pracepta decalogi explicatur.* qua ica diftribuuntur, ut prima tria pertineant ad Deum, feilicet ad cognitionem *ejus* A*reve-' rentiam, & dicuntur prreepta prima tabula. Reliqua feptem dicuntur pracepta fecunda tabula, & pertinent ad proximum. Prteceptum primum itaque eft: Λώ» iafrfer *Dtai alienos:* Î|uo omnis infidelitas, omnis *heerciis, omnis* uperftitio prohibetur. Secundum eft *Non affomet nomen Dei tui in vannm,* quod eft dicere, fecundum litteram: Non jurabis pro nihilo no-

C meo Dei. Tertium vero eft: *Memento ot dieno fabbott fanHificet*: ubi pracipitur *dici Dominica* & feftivitatum in ecclefia folemnim» oblervanus. Quartum eft: *Honora patrem tonne t; matrem tonne.* Pono parentes fic honorandi funt, ut eis revernotia merita exhibeatur, & neceffsria miniftrentur. Qpintum eft.* *Non occidet:* ubi, fecundum litteram, aftus homicidii prohibetur; fecundum fpiritum vero, omnis injufta percuflto, A voluntas etiam occidendi. Sextum eft: *Non ttemebaberit,* id eft, ne cuilibet mifcearis, excepto findere matrimonii. A parte enim, ut Auguftrnus ait, totum intelligitur. Nomine igitur tnœchia, omnis illicitus concubitus, iliorumque membrorum illegitimus ufus, prohibitus debet intelligi. Septimum praceptum eft t *Non fortem faciet:* ubi furti nomine intelligi voluit omnem illicitam ufurpationem rei aliene; ficut funt, furtum, ufura, rapina, facrilegium, A cetera hujufmodi. Oftavum eft: Λμ *loqnerit centra proximam falfttne tefiimoniam.* ubi crimen perjuriofi mendacii A perjurii prohibetur. Nonum praeceptum eft.' *Non dtfderabit oxortne proximi tui.* Decimum eft: *Non concopifcet demum proximi toi, non fervant, non ancillam, &c.* NVque putet aliquis praeceptum de non concupifcendis rebus proximi, unum effe cum eo quo dicitur, *Non fxraberit;* A praceptutn de non concupifcenda

£ uxore, unum effe eum eo quo dicitur, *Non metebaberit t* nam in illis duobus praeceptis, non furandi, A non mmchandi, ipfa opera notata funt, A prohibita. In his vero extremis, conçupiicentia tantum. Hac decem pracepta io his verfibus concludentur.

Vanne cole Donne, nec jares vano per ipfnne,
Sabbata fanfiifices, tf venerare parentet.
Non fit occifar, /br, *ntptcbat, refitt imqrntt.*
Ficialyur *tpram, rrfjne cavete fear,*

Summa igitur hujus doftrina, quam in hac conftitutione noftra, pro fimplicium eruditione, facro di&ame concilio, inferi fecimus A voluimus, A quam frequenter relegere jubemus,

""""^"T"Iμ v, & habere etiam penes ft omnes xoftra-Avice alio* ab Olis, quj per epifeopo* foeriot-------- ~
aoumr rutti poevitocfaNM prabyteroa ft reteres, hase conflituti, cffiJn
•1«*. cft.JDtadxux enfin, quod articuli fidei perri- **«*.
SMBMS ad deitatem, fuajt feptem. Articuli pertinentes ad ChrUU humanitatem font feptem. Virtutes theologica, cum cardinalibus, totidem. Sacramenta «edefia totidem. Dona Spiritus fente totidem. Petitiones in Dominica «ratione contenta funt totidem. Beatitudines totidem. Vitia capitalia totidem. Praecepta lens funt decem. In articulis fidei eft, ut fideles ad petendum dona altHUmi dirigantur, ft iUuminenaur. In precibus five petitionibus eft, px dona haec impetrentur. In vitando peccata ft implendo prxeepta eft, ut beatitudines confequamur. Hase font igitur, in quibus volumus B diligenter noftrarum provinciarum populos informari, prxeipue In articulis fidei, peccatis mortalibus, & ptxcepti*. Hxc omnia ft fingula cum omni veneratione a laicis fufeipienda prxeipimus, quibus non eft permifliim de qui-Mcumque ad fidem catholicam fpeftantibus difeeptare. Sicut autem volemus retere* noftrarum provinciarum atque dicecefum huicdoteinx ft predication! icfiftere; ha ipfos, ft cunâornm ordinum clericos, fcholares, vel religiofos, per vifcera mifericordix Domini notet Jcfa Chriftl, & quo ppflumus affeftu paterno monemus, ut his maxime temporibus, quibus crebrefcentibus cladibus guerrarum ft peftilentiarum, ft exterarum adverfitatum, vicinum C futuri jodkii diem timere poffumu* ft debemus, non tam verbo quam vita & operibus fatagant prxdlcare: exemplo Olo commoniti, quo legimus, quoniam ctepit Dominus primo facere, poft docere. Nam illos reteres ac ccclefiafticos viros, quorum mala vita doteiox bone non confonat, fugillat ac reprobat Dominus in Evangelio. De ii* etiam beatus Gregorius
£y*T. ita fcripfit: *Sent nennaUi pw frierti cara Divina praeepta ^erferataetar: fed qna uttUignio penetrentt* vroreda *tenet lcant. Qnia decent feed pri n* asu epsrv, *fed meditatime àsd'ctrent ; & yted vertis étent, meritas imponant.* Jicyar /r, «S cora *pafier per ehnfte graditer, ia precipi*riaw grsx *ferantur.*

II. *Pe psrw vecatervm ad ceeciliam provnciek ns» cemparentiane.*

Verum quia quod omnes tangit, debet ab omnflras approbari.* prxfentis concilii fanftione ftatntmus, ut epifeopi omnes Narbooenfis, Auxitanenfis, Tolofenenfis provinciarum, de cçtero ad fui metropolitan! concilium veniant, prout decet, nifi caufa neceflaria & urgentillima excufentur. Et quicumque epifeopus, ab archiepifeopo foo vocatus, hujufmodi conflitutionis tranfgreflor fuerit, ipfo fate ponam juris incurrat.

III. *Pe teifeepis, ^neiiter precitretrrtu mittere* dMUMtf, *fi jnfte fverint prepediti.* bita

Com, teftaute Sapientia fententia, *falas fit, M* ancte *textile*, copiam fani conlilii nequaquam coar&ari expedit, fed extendi. Idcirco Mb virtute fenfts obedient» epifcopis eradi* te· injungimus, ut cum fofiepifcopi venire ad ipfa concilia perfexaliter fuerint legitime impediti, qno mitras ad ea venire non poffint, procuratote* conternant viros difereto* alios ab tUx qui per eorum capitula, ft capitula veri*

IV. *Ptjeniteri^ueeucilii, Mdeieent permanere.*

Item ftatuimus, quod quandt^umque provinciale concilium vei fynodum infra aliquam didarum provinciarum celebrari contigerit, janitores, aut qnivis alius officialis, quorum pnefentia in concilio vel fynodo memoratis nequaquam neceflaria feu opportuna exiftit, extra januam maneant.

V. *tyaliter /applicant centilie*, cawtf*** *entre* driiri, *fMHtfrite vacetur.*

Item, quod fi contigerit aliquem praelatum, feu canonicum cujufvis metropolitan*, cathedralis, aut collegiatis ecclefiarum de didis provinciis, feu alium quemcumque, circa negotium aliquod ipfius ecclefix nobis fupplicare, idem fupplicans, fupplicatione fua propofita, recedere ac exire de concilio teneatur, dum concilium deliberabit atque difeurret fuper admittenda vel not) admittenda petitione hujufmodi fupplicantis,

VI. *Pe frnedit, fingulis ntutis celefrandit.*

Ad memoriam reducentes ftatuta patrum, in quibus prxeipitur ut femel in anno per epi. fcopos fyoodalia concilia celebrentur : facro approbante concilio ftatuimus, ac in virtute fanâ® obedientix fuffraganei» noftris prxeipimus, ut fingulis annis, per fe, vel per Idoneos viros fi ex caufa neceflaria fuerint impediti, difta 'fyoodalia concilia habeant celebrare.

VII. *Qnelittr eUetts /Miti, veceti ed frntdstnt, venire tmeentur.*

Cum non palfim quilibet fint admittendi vel deputandi ad ardua, fedindnftria in talibus fit diligentius exquirenda.* prxfentis auteritate concilii duximus ftatuendum, ut archiepifcopi ft D epifeopi, abbates eis fubjetes ad fynodos fuas per cenfuram ecclefiafticam venire compellant. Vel fi forfan legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus perfonaliter ad (Ua accedere non poflint; procuratores deflinent ad talia expertos, idoneos, ft diferetos, ft de eorum ordinibus fibi fufficientes exiftant.

VIII. *Ut rtQerei arent eeueentu kekmtts ed fyeedtut venire teneentitr.*

Statuimus infuper, quod omnes clerici curam animarum habentes, ad fynodum veniant cathedralis ecclefix, in cujus civitate vd dwecefi commorantur : occafione minus legitima vel con-* fuetudine aliqua non obftantc. Alioquin per fuos ordinarios, ad eorum arbitrium, pona deCaftigentur.

IX. *Pe emflitetimih/i in cencHie prwincie/i eliei editis, in frendis recitendis.*

Item, quod annuatim in fingulisecclefiarum catbedralhim di&arum provinciarum noftrarum, in fynodo, omnes conftitutiones hujus concilii, ft allorum in dites provinciis batenui celebratorum, qux quidem conflitutione* nequaquam fuerint per hoc concilium rcvocatx, ft qui-

PI|||T* qu^ia P* concilium ipfan derogatam non fit,^ ÁyzR. wblice Mehamir. ne Kt liant β· c „<s. cufare fe valeat >b obfervaotta eamandcm.

X. *De conJervettrilHU tf iAptit, eAtttttiihns litteris ami* mftr» *MP***

Se?!t^ Stktuimns, ui judices, confervatorcs, delegati, de fubdelcgati, qui frient» ad locanotorie diftantia vel non iâfignia partes citare prssfumunt, quique audoritate litterarum apoftolicirum, contra aliqutm, citando, eel allas, Srocedunt ad inftantiam alicujus, nifi fibi cooiterit Hlum, ad cujus inflantiam· proçedunt, eum re vera, vel ipfius-procuratorem elle, qui in litteris apoftolicishujufmodicontinetur, fententiam excommunicationis incurrant ipfo faâo. Si quis veto fuper rebus dotalibus litteras apoftolicas impetraverit, & illarum audoritate aliquem vel aliquos, cum quibus ratione dotis non habet aliquid qtueftionis, fecerit fatigari: audoritate pnefentu concilii, eadem excommunicationis fententia, qua fuperius nominata, noverit fe ligatum. Illi vero qui falfo fe crucefigoatos aderunt, cum non fint, & fic tamquam crucefignati litteras apoftolicas impetrant, per quas alios fatigant laboribus & expenfis, eadem excommunicationis fententia fint ligati.

XI. *Dt ehtentibut litteris eprfolicis in dt-Vtrfij cnfibni.*

Qp*a per abufum litterarum apoflolicarum multi vexantur & affliguntur laboribus dt expenfis: in prasdido concilio ftatuimus, quod tam clerici quam laici, cujufcumque conditionis aut flatus exillant, qui litteris apoftolicis abutuntur, vel litteris legatorum apoftolice fedis, videlicet utendo fallis litteris frienter, vel qui litteras nomine luo vd ecclefix fuse impetratas aliis eiuldem nominis tradunt pro adverfariis fatigandis, fic qui eas ad fic utendum recipiunt, & qui litteris in forma, raqM de bonis, utuntur, contra quos da jure, fecundum formam ipfarum, di&x litterae non procedunt, vel non poflunt extendi, aut litem non habent& idem de litteris, *poft iter erreptnt»t* vel aliis litteris apoftolicis feu referiptis quibufcumque, fententiam excommunicationis incurrant; & etiam judices, qui feienter aliquos fic faciunt per fuas litteras fatigare. Et hanc eamdem excommunicationis fententiam incurrere volumus illos, qui ad loca «quivoca aliquem citari faciunt, ut malitiofe & fraudulenter vexent fle decipiant fic citatum laboribus fe expenfis: & illos, qui litteras apoftolicas, vel delegatorum fedis ejulidcm contra jura feienter & dolofe ad futuras trahunt comroverfiss, quae nondum fuerunt tempore impetrationis exortx.

XII. *De hennit edttit & p>^conizetionibns feilis contre lihertetes & confectudinei tcclcfiee.*

Coae.Arta. Statuimus, quod quicuroque contra ecclefiaflicas conluetudines, libertates, feu obfervan„âi flatuta, banna, prohibitiones, vej preconixationes, aut praecepta feienter fecerint, aut fieri procuraverint aut fervari, fcu facientibus vel fervantibus in hoc coofilium vel opem direfle vel indireâe prrftitcrint, per dicec.lanos locorum, aut officiales vel procuratores eorum, pntfeutMMiaoritew coacSi ten»— neantur, m infra quindecim dim tempore monittonh hufeûnodi nuaMrandos, ftatuta, banna, prohMtioncs, pneconiaatMoes, fe precepta bajufaaodi corn efleân debeant revocare, ad coofimilia nunquam ulterius procefluri. Alioquin excoaununicattonis fententia, quam ex sume in ipfos ferimus, fint ligati.

XIII. *Mr profer, vel elie ferfc** occlejMUcse Ama «rfoûnmr <μτ«βT/μ*, nifi privilégié, vtl cMfntttuUnt,* ur d» >rs, pra/asvaas svcspm,

Coae· Am Hac Infuper provida conftitutione perpetuo valitura ftatuimus, quod nullus omnino prelatus, abbas, prior, vel patronus', clericus, vel laicus, cujufcumque conditionis, vel flatus, vel. dignitatis, ordinis, vel religionis exiftat, bona ecdefiarum vacantium, metropolitan» vel fuffraganer, abbatiae, prioratuum, vel alterius cujufcumque monafterii, vel ecdefia, feu beneficii, officii, vd adminiftrationis ecdcfiaftic«, vel per provifionctn, aut mortem, vd refignationem; aut mutationem, vd abfolutionem, aut alias quoquo modo vacantium, capere per fe vel per alium, aut occupare vel ufurpare prefumat, nifi fibi de jure vd privilegio aut confuetudine hoc licerer. Quod fi «erit, ipfe excommunicationis fententiam in«currat ipfo faâo,

XIV. *De mm cM/rafead/r colligetieniheu, Vulgorittr ficietetet nuncupetis: & de pet-tût etntàdet*.*

Coae. Am. Item, quia cx pravo abufu in quibufdam provinciarum noftrarum partibus inolevit, quod nobiles plerumque, & interdum alii, colligationes, tocietatcs, fe conjurationes faciunt tam canonicis, quam humanis legibus iuterdiâas, femel in anno, fub confratriar nomine, fe ia loco aliquo congregantes, ubi congregationes, conventiculas, fit colligationes faciunt, & paAa juramento vallata ineunt, quod fe adverfius quotcumque, preterquam dominos fuo», ad invicem adjuvent, fle interdum fe omnes vefte confimili, cum aliquibus fignis CXquifitis vel charaâeribus, induentes, unum majorem inter fe eligunt, cui jurant in omnibus obedire, ex quibus juftitia offenditur, mortes & damnationes * fequuntur, pax dc fecuritas exulantur, innocentes fle inopes opprimuntur, fe ecclefie ac ecclefiaftice perfonis, quibus tales oppido funt infefli, io perfonis, rebus, juri, bus, fle jurifdi&ionibus injurias diverias dt damna plurima patiuntur, nos volentes iis aaiibus peltiferis & conatibus perniciofis exemplo * occurrere, Λ de remedio poflibili providere, fle a peccato fubditos noftros, prout ex pafto» rali incumbit officio, cohibere; auâoritste prscfentis concilii omnes conventiculas, colligationes, focietates, fe conjurationes, quas confraternitates vel confratrias appellant, ab olim fa&as per clericos vel lakos, cujofcumque gradus, llatus, dignitatis, vel conditionis exillant, necnon pratdtâas conventiones, ordinationes, fe pafla intercos inita fe habita, irritamus, diflblvimus, fe caflamus, fe caflas & caffa, irritas fe irrita, nuntiamus. Decernentes omnia juramenta fuper obfervandis pnediflts pruflita, aut illicita aut temeraria: nullum teneri vdumus ad obfervantiam eorumdem.

anno CHRISTI net, "em·' - '10^'0* Juramentis eoe etiam relaxa ·"·*» · *x tamen pro incauto ferramento a luis coofcflbribus pcenitentiam fufeipiant fahsurem: atsftoeitate prêdiâa prohibentes eifdem, fub eucMnmonieatioais perna, quam venientes in contrarium, poftquam prsafens ftaiutum in ecclefiis, quarum funt parochiam, fuerit per duos dies Dominicos publicatum, incurrere volumus ipfo faâo, quod occafibne pnadiâarum colligationum, focictatum, conventionum, & juramentorum tb inde in antea fimul non conveniant, hujufmodi confraternitates non faciant, alter alteri non obediat, nec pratftet adjutorium nec favorem,- nec veftes, ligna rei jam damnate praebentes, deferant, nec fe confrattes, abbates, priores prcdiâas focietatis appellent { quinimmo, infra decem dies a tempore diâe publicationis, unufquifque alios, quantum eft in eo, a prcdiâis juramentis relaxet, & fe nolle de prédiâa focietate ulterius exiftere publice proteftetur. Prohibemus etiam, quod amodo tales conjurationes, conlpirationes, coarenticulsE, etiam fub nomine confratrisc, non fiant. Alioquin & de fado attentatae eaftamus & irritamus; & facientes & attentantes, excommunicationi, a qua nifi per fuum Ordinarium, przteiquam in mortis articulo, nullatenus ablolvantur, volumus fubjacere. Per hoc autem confraternitates olim in honorem Dei & beatae Mari», fit aliorum fandorum, dc pro fubfidiis pauperum introdui**, in quibus conjurationes & juramenta non intervenerunt hujufmodi, non intendimus reprobare.

XV, *De impeditoribus tledtionum tj poflulatiomtm, <!? qualiter puniantur.*

u^/c.*·. Irrefragabili conftitutione fancimus, ut quicumque eleâionem, portularionem, pratfentationem, feu quamvis aliam provifionem canonicam de beneficio, vel dignitate, adminirtra* tione ecclefiarum, injufte impediunt, patenter vel clam, fit eundi qui per fe vel alios gravare prrfampferint eleftores, poftulatore», proviiores, praefentatores, in perfonis & beneficiis*^ vel aliis bonis fuis cceiefiafticia, monafteria, aliaque Idea pia, coofanguineos, vel bona prediâorum, pro eo quod rogati icu alias induâi eum pro quo rogabantur (eu inducebantur, eligere, feu prrfentare, vel poftuiare, aut ei p;ovldere noluerint, fint excommunicationis vinculo ipfo faâo innodati. Et ultra hoc fi clerici vel regulares fuerint, fint ipio faâoper annum frudibus beneficiorum quae obtinent privati. Et fi laici fuerint, prcdiâam excommunicationis fententiam incurrant ! a qua non pottnt, praeterquam io mortis articulo, nifi ab eorum ordinario, fatisfu&ione praehabita, abfolvi.

XVI. *Ne fuper fetifice poffeffiene beneficii ecclefiafttei isnpedisoeenttan inferetur.*

££*· Au- Ut·. *."s'. Statuimus, quod quicumque malitiofe feu fraudulenter procurat impedimenta fieri fuper pacifica poflefltone obtinenda beneficii fibi collari, vel impedimentum appofitum repellere definit negligenter, ultra poenas a jure feriptas, excommunicationis fententi* fit ligatus.

ANNO CHRISTI

XVII. *Ne ysh dignitates aot alia bénéficia fre/mmmS* accapare.

Hujus facri concilii ediâo ftatuimus, quod fi quis beneficium, cui cura imminet animarum, propria auâoritate vi occupaverit, feu fe icienter intruferit in eodem, ipfo *rure privatus* exiftat beneficio quod cum cura frmili primitus obtinebat. Item, fi quis voluntate propria violenter dignitates, perfonatus, aut queeumque alia beneficia ecclefiaftica occupare prsfumpferit: eo ipfo privatus exiftat jure, fi quod fibi competebat primitus in eifdem. Onk. Au- c' 1'

XVIII. *Ut benefitierunt inceatpehbiliinH pluralitas debeat evitari.*

Cum fingula officia finguli» fint committes* da perfonis, & unum officium vix digne valeat aliquis adimplere obfervari praecipimus, ut nuL lus cujufcumque ecclefis canonicus, regularia vd («cularis, duos perfonatus, aut duas dignitates, vel prapofituras, feu adminiftratiooes, aut duo officia aut eorum alterum cum reliquo infimul & prrbe.nda, in eadem ecclefia obtineat, vel jam obtenta retinere praefumat: coafuetudine aliqua, etiam juramento vallata, noni obftante, cum dicenda fit potius corruptela. Nec aliqui monachi, vel religiofi alii, pluribus prioratibus vel ecdefiis curam animarum habentibus, etiamfi cura eadem non per ipfos, fed per presbyteros ad eorum prsfentationcm per epifeopos inftituto», pneeffe praefumant, abfque difpenfatione (edis apoflolica fpeciali: nifi forte unus ex eis vel ab alio dependeat, vel ad iovicem fint annexi. Et fi fecus fatlum fuerit, irritum fit: Cc tranfgrefforcs eo ipfo fint ineiigibiles, dc tamquam ambitiofi, ab utroque penitus repellamur. C°m. *»· 'clr

XIX. *Qn>d negligentia inferioris in acquirendis tf retinendis benefitierunt fuorum juribus, ftr ordinaries fuppleat».*

Item ftatuimus, quod quaecumque ecclefiaftier perfonc jurifdiâioni noftr* fiabjeâse, cujufcumque condicionis, dignitatis, vel pneeminentir exiftant, io quacumque noftranufi provinciarum, jura & deverig queeumque, ufibus & confuetudinibus ipfanun ecclefiafticis beneficiis, abbatiis, prioratibus, perfonatibus dignitatibus, & officiis debita, vtnliter omnibus remediis, quibus fe jufte juvare acquirendo ac retinendo poterunt, dt retineant, « requirant? adeo quod non portent de negligentia per fuperiores redargui vel puniri. Et fi did» perfan in jamdiâis négligentes fuerint vel remitte, earum fuperiores politor earumdem fupplere dcfeâuna, ac exigere, acquirere ecdefiis, dc potere antediâa.

XX. *A& ignorans granematieam prafenteher, ant ad erdiMi dignetnr proeneveri.*

Quoniam illi funt ad honores ecclefiafticos promovendi, qui moribus, state, & fcientia pollere nofcuntur: ftatuimus, prohibentes, ne «d facro» promoveantur ordines, nifi perlons qua grammaticam fciant, feu Latinis verbis loqui valeant competenter. Illi vero ad quos, ratione dignitatum vel perfonatuum quos obtinent, competit *examinare* clericos, & ad ordines

ANNO CHRISTI •µ».

ne» pretentare, propenfiuscaveant, fihujufmodi cupiunt honore gaudere, ne defeâum fuper hoc patientes feienter ad ordines audeant profentare. Poteftaiem autem difpcniandi fuper iis ex caufa, & quatenus a jure permittitur, per hoc non intendimus epifeopis interdiâam.

XXL. *Qualiter leprtfi a fanisfeparentxr, & qualiter ex figms eorum cognofcantur.*

*) Leget rôrâu. H.

Licet compaffiv» mifcrationis · effeAu diligendi fint, fraternzque caritatis brachiis fint compleftendi Chrifticolz, qqos Divino judicio corporalis leprae morbus exulcerat: tamen quia morbus ipie coqtagiofus exiftit, & ferpit in fanorum corpora per contaâum ; -nosvolentes eorum communionis periculo patravere, ftatuimus ut leprofi hujufmodi a fanis Chrifticolis maneant fequeftrati, nec communes intrent ecclefias , neque forum, aut macellum, vel tabernas, live alia loca fanis communia, nec pannos portent virgatos feu coloratos, nec pilos, aut cotnas, nec tepebantur cum fanis; fignaque in vertibus deferant, per quae a fanis patenti differentia cognofcantur per Jirtcefanos ordinanda , qvodque per ordinarios compcllantur ad obfervantiam prstmiflbrum,

XXΠ. *Ne fine litteris fuorum fuperiorum, aliemge»a presbyteri ad Divina admittantur.*

Cone. M*r- c,k·. «no. ij.i. c. i.

Statuimus etiam , quod ordinariis clericos aut religiofos qnolcumque, de alienis fit remofis dicecefibus (e ad fuas dicecefes transferentes, ad Divina officia publice non admittant, fille fuorum litteris przUtorum.

XXIII. *De non erigendis altaribus in prajudicium dioecefanorum, & eorum poma.*

Item ftatuimus, quod fi aliquis clericus, religiolus, vel laicus, in aliqua provinciarum noftrarum , abfque licentia diœcefani fui, altare de novo aedificare, vel aliquam jurifdiâionem de novo fibi ufurpare prziumpierit, in ordihariorum vel ordinarii locorum feu loci prejudicium vel gravamen : ipfc clericus, rcligiofus, vel laicus, aurtoritate noftra , & prrfentis concilii, ex tunc, quafi ex nunc, fit excommunicationis fententia innodatus.

XXiV. *Ut falfi ėT fi& i, qui fe afferunt apoftolos , evitentur.*

Cum quidam, qui fe dicunt apoftolos, & religiofos fe fingunt, extiterint fuis exigentibus demeritis per iedem apoftolicam excommunicationis vinculo innodati, & poftmodum per orbem vagabundi in multis malis fuerint deprehenfi, fintque périculofi homines circa fidem : volumus , & etiam ordinamus, quod ubicumque inventi fuerint, capiantur, & dicecefauis, in quorum dicecefibus capientur , remittantur examinandi, corrigendi, dc etiam puniendi.

XXV. *Sine licentia ordinarii, de caufis matrimonialibus archidiaconi non cognofcant.*

Statuimus infuper, quod nullus archidiaconus de caufis matrimoniorum vel fponfaliorum cognofcere, vel circa ea cenfura ecclefiaftica uti valeat, fine mandato fui archiepifcopi vel epifeopi (peciali. Et fi quid prefumptum fe-

A cu* fuerit, viribus careat iplo faâo: nifi do praeferipta legitima coniuetudine aut privilegio aliud fit obtentum.

ANNO CHRISTI µı.

XXVI. *Vt patie caufa apud ordinarios examinentur, confuetudine tamen fuper hoc obfervate.*

Statuimus, & crdinamus, atqueprzcipimus, quod quilibet noftrum archiepifcoporum, epifcoporum , atque officiales noftri, & clerici quicumque dirtarum provinciarum noftrarum ordinariam jurifdirtionem habentes, gratis caufas examinent , (ententias (ponte proferant, nullam inde pecuniam recipientes : (alvo eo B quod pro juftitia, ratione dominationis, debetur. Notarius autem (alarium pro labore percipiat temperatum.

XXVII. *I#r, 6* pene; quos, caufa matrimoniales debeant agitari.*

Ut animarum periculum evitetur , ftatuimus ut nullus noftrum archiepifcoporum , & in virtute fanrtz obedientiz univerfis epiicopis noftrarum provinciarum precipiendo mandamos, ne caufas matrimoniales ad enim forum (pefantes (ub generali vel (peciali cm rtniflionc audiri vel deckfi permittant, nifi per illos qui ftatuta canonum non ignorent, & peritiam ha- C beant judicandi, in civitatibus vel locis infignibus , ubi haberi poteft copia peritorum . Alias, procetfus fit irritus & inanis. Per hoc tamen receptionem tertium extra loca prrdtrta , ubi oportuerit , non intendimus prohibere .

XXV111. *Ne fuffraganei impediant quominus ad metropolitsnum libere appelletur.*

Cum honor debitus fuperioribus ex obedtentia & reverentia debeatur, & omnis ordo confundatur ecdefiafticus, fi fua unicuique jurildidio non fervetur : ftatuimus, ut fuffraganci ecclefiarum noftrarum, eorumque officiales, & D vicarii, ipfis fuffraganeis agentibus in remotis, appellantes vel recurrentes ad nos feu noftras curias, quarum jurifdiftio ad nos pertinet de coniuetudine vel de jure, non impediant quomodolibet , vel perturbent ; nec judicent, ftatuant, prascipiant aliquid; nec fatigent eorum fubditos aliquatenus per fe vel alios, quo minus noftra vel curiarum noftrarum feu commiffariorum noftrorum mandat» in premiflis libere exequantur.

Mar- cuc. ann. ,J·

XXIX. *Vt domini temporales ordinarium non impediant ut ubi voluerit cognofcat : & de pomis eorumdem.*

E Cum in jure cautum exiftat, archiepifeopos & epifeopos in totis (uis dicecefibus jurifdiftionem ordinariam obtinere, & in quolibet loco fuarum diœcefum non exempto, per (e vel alium, polle pro tribunali (edere, caufas audire ipeftantes ad forum ecciefiafticum , &, per(onas ecdefiallicas, cum earum cxcriTus exegerint, capere, & carceribus mancipare, aliaque omnia & fingula ad fua fpcâantia officia libere exercere; & nonnulli domini temporales, judices, feu officiales eorumdem, libertatem ecclefiafticam, facrorumque ftatuta canonum offendere, in animarum fuarum grande periculum,

Coae- î*(7. c. sl.

ANNO CHRISTI U<·· 'luas, non verentur ; perfonas ecclefiafticas, quas A in diverfia locis ooftrarum civitatum vel dimcefuaa ac provinciarum, fuis «ccffibus Sc deliâis exigemibus, per fuosordinarios capi Λ career! nuncipari contigerit, interdura dc carceribus extrahunt violenter, impediendo quominus de eorum deliâis ac excefltbtu per judices ecclefiafticos, ad quos pertinet, exhiberi libere valeat juftitMB complementum : nos obviare damnandis aufibus, fufque fervare fuper iis in eifdem civitatibus & dtcecefibus ac provinciis cupientes, hoc prrfenti approharte *concilio* ftatuimus. quod omnes & finguli temporales domi[redacted]i, judices, vd officiales eorum, qui talla de cetero in eifdem provinciis & civitatibus vel dimcefibus praefumpferint attentare, ipfo faâo B excommunicationis fententiam iucurrant, eorumque terrae & loca, infra decem dies poftquam fuper hoc fuerint requifiti, cx.unc ecclefiaftico fubiaceant iuterdiâo , donec reis, fpoliatis carceribus plenarie dt libere reftitutis, & ordinario, cujus jurifdidionis funt, emendam przftiterint condccentcm.

XXX De *impeditoribur nanctorum exequentium ttuaàata curies ordinariorum, & qualiter puniantur,*

Conc. Mar Si quis nuncios feu «eeurores noftros, feu fufiraganeorum, feu officialium noftrorum , eorumque miflost per nos vel eos , pro convocao- C dis conciliis, fynodis, citationibus, vel exeeutionibus, dc caufis ad forum ecdefiafticum fpeftantibus, faciendis quibufeumque , indebite per fe vel alium vel alios, clam vel palam impediverit, arreftaverit , litteras eifdem abftuleric, /regerit, deleverit, vel occultaverit, percuderit, vel in pr»nnflis vel aliquo praemitiorum dederit confilium, auxilium, vel favorem: ro ipfo fit excommunicationis vinculo irretitus . Et fi didam excommunicationis fententiam , per fex dies ex tunc immediate (equentes, animo indurato fuftinuerit abfque fatisfxâione competenti, locus cum parochiis, in quo didi exceffus feu alter eorumdem commifli fuerint, eo ipfo, ecclefiaftico fubjaceat interdido: quod interdidum redor obfervet, mandato fuperioris non «pedato.

XXXI. *Qualiter ad requifitionem ordinariorum , excommunicati debeant m ahu diaecfibtu publicari.*

aon.iJi*.i ft ano. ·Hi-t. 7. . Item ftatuimus, quod « quo per propriam civitatem & dicecefim, lata per prselatum aliquem excommunicationis, fufpenfionis, vel interdiâi fententia fuerit publicata & ibidem exigente rebellione ac inobedientium duritia, per x. dies «titertt folemniter & publice aggravata } [illegible] audoritate concilii, ceteros epifeopos & prarlales requirere ut diâas fentemias, quarum tenores flt caulas declaret in feriptis, in luis diAridibus fervent & faciant obfervari, publicent & faciant diebus ad hoc congruentibus publicari. Et praelatus fuper hoc requifitus obtemperare teneatur.

XXXII. *Vf nullut in fjerh, aut bénéficiâtut, /« (trio ftculari ad officia publica nec privata . admittatur: tj dt pemt eorumdem.* ANNO CHRiSn

Ut nullus clericus habens eqram animarum, vel in facris ordinibus conftitutus , potlit cfle dc extero in judiciis five caufis in ctria l.ecuiari advocatus, procurator, fyndicus , vel «itor , pro aliquo laico, nifi in cafibus in fure expreffis, vel judex etiam, *vel* baillivus, tn exercenda jurifcidione domini temporalis . Quod fi monitus, infra menfem non delluerir, extunc, talis fi beneficiatus fuerit , beneficiis luis, auâoritate praetentis concilii, quatndiu perftiterit in ptxmiffis, fufpendatur: non beneficiatus vero, a liminibus ecclefie arceatur, quamdiu peril·terit in prrmiffis. ann · i >« ‹ X. ft aan.

XXXIII. *Qualiter perfona ectlefisfica,* Xanx csri/.'tm *tontr» libertatem ecchfiafti-*

Irem, quod quaelibet perfonae ecclefiallic», regulares vel beneficiate, vel m facris oidimbus conllitutae, fzcularium forte ptincipuin curias & confilia frequentantes, majores vel minores vel medi», cujulcumque dignitatis, ordinis, conditionis, vel (Litus exiilanr, ii icienter contra ecclefiafticam libertatem, in prejudicium alicujus ecclefi», vel przlati, autredotis ecclefi», confilium vel favorem aut juvamen ecelefiafticse libertati contrai mm dederint, dative procuraverint , publice vel occulte , excommunicationis incurrant fentemum ipfo fado. Si vero dift.im fententiam per annum luftinuerint animo indurato, fint eorum beneficiis ipfo fafto privati: & fi beneficia non obtinent, ab officio fint ad triennium hrpenfi . aim. i ‹ >. & a.l

XXXIV. Ae *beneficiatut pro laico fiam advocatuf extftat.*

Cum ecclcfia una fit, unum D.-um prsedlc.t atque colat, & omnia <]>:« ipfa cctlcba h bet, fit imum pa(iimon.:i.!i crucifiai, quiliberque clericus beneficiatus , qui de ipio patrimonio vivit, ipiam non impugnare, immodefervere teneatur ; idcirco prtelenti conllituiione (latuimus perpetuo valitura , quod nullus beneficiatus, in aliqua caufa quam clencus aliquis contra aliquem laicum ratione lui beneficii habeat, agendo vel defendendo in judicio ecclcfiaftico, vel etiam faecttlari, laico contra clericum, nifi in cafibus ln quibus permitium eft clerico coram fzculari judice pullulare, impendat patrocinium in judicio vel extra , publice ve) occulte, advocati feu procuraioris offivium exercendo. Facientes contrarium, fiudibus beneficiorum fuoruni per annum fint privati: medictate applicanda ordinario, & alia fabric» didx ecclefue per ordinarium exigenda.

XXXV. *Quomodo qm per v>m ant metum ft obfolvi faciunt , aha cen/ura arceantur.*

Quicumque *judices ecclefiafticos* ordmarios, delegatus, vcl lubdelcgatos , abfoluiionis vd relaxationis cujuslibet excommunicationis, futpenfionis , vel interdidi lententiarutn benchdura impendere vi vel metu compulerint, per locorum ordinarios «communicati publice nuncicutur : & diâum abfolutionis vel relaxatio-

'nis beneficium, dcnuncietur publice aliquatenus no° »**<*- E» i,c abfolutiones vel relaxariones obtinentes, cxcpmteisnicati vel interdidi denuncientur publice ficut prius. Eadem excommunicationis fententia ligari volumus quofcomque, qui confitniii modo batulos temporalitatis cccleliat, leu confutes, vel quolcumque a)ros temporales i tficiales, quoquo modo vexant, ut citius abiolutipnis beneficium coafequantur,

XXXV I. A'r *judicer temporalrj clerical in aflinviter coram ipfit rtfpondcrt ctmpeliant,* nec d» *cenfnra, an jnfie* vri *tnj^ii jit Lata, cognoscant ; Ç dt potnn cornmdtm.*

I,em ' Su°d dominus temporalis, judeX, leu delegatus ejufdem, cumlcumque conditionis, flatus, aut dignitatis exiftat, clericum aut perfonam ecclefiafltcam aliquo modo coram 'e fuper criminalibus vel perfona!ibus citet vel citari faciat, feu quoquo modo diflrjngat ; exceptis caufis feudal ibus, in cafibus a jure conaeflj». Quod fi fecerit, Λ in hoc perflitern, & infra vin. îltes te non correxerit, & quod incaute prrtnmpterit, non relaxaverit ; *et* tunc excommunication s fententiam incurrat. Similem ptrnam txcommunicationis, partes, ad quarum jnflantiam trahuntur, incurrant, ad jiidicium ixculare advocantes. Item, quod de excommunicationis, iufpenfionis, vel interdidi fenicnnis, fcilicet an jufle latae fuerint vel injulle, vel de alifi cauftf fpiritualibus vel cedeliafticis, feu ad forum ecclefiafticum de jure vel antiqua coniuetttdine & obfervantia fpedantibtts, *fe* nullatenus intromittant, nec judices ecflrftaihros vel perfonas fuper ii» recurrentes ad illos in hujufmodi quomodolibet impediant vel fetturbent, nec fuper prrdidis dent auxilium, conlilium, vel favorem. Alias prxdtda excommunicationis fententia fint ligati; & locus ubi contra fl.itutum hujutmodi per lupradiilos judices, bajulos, conlules, officiales, & quemvis alium tcmnoralem, aliquid fadum fuerit, cccleiiailtco lubiaccat interdido. A qua qutdem fententia itretni, cajem nullaienus absolvantur, nec intcrdidum relaxetur hujufmodi, nifi latisiadio prius fada fuerit, vel impcnfa. Et locus ubi contra conflitutionem prxlentem aliquid fuerit per temporales *officiales* ordinatum, eo ipfo, ecdchaftico fit iuppofitus interdido, donec omni* cum cfledu fuerint revocata.

XXXVII. Ar *ad pnbiica officia txcommnnicati publice admittantur,*

Hujufmodi infuper concilii facra <8r perpetuo valitura conftitunione fancimus, quod nulli publice cxcommunicati, in judices, confutes, reflorej, batlivos, poteflatrs, affeilores, vel notarios, aut ad quaevis officia publica, affumaotur quotnodoltbct, ncc etiam admittantur. Et fi de fado admiffi fuerint, fententia per tales, vel eorum aliquem, & quicumque proceflusper cos vel eorum audoritate in judiçio vel extra habiti, & munimenta coram ipfis vel per ipfos fafla, fmt nulla & nulli, ac irrita & irriti eo ipfo. Er quicumque, cujulcumquc dignitatis, conditionis, aut flatus exiflam, fi tales excommunicato» ad aliquod hujufmodi officiorum fcienter aflunopfcrint, vel aifamptoa per alias approbaverint vel coafirmaveriar : fissilem incurraot excommunicationi» fcoccariam ipfo fado.

XXXVHL Oaaiittr Mpti clerici per teneperaler, cariet tetinfiafiteo rMtftti Uetfte debeant, 9 fine ttlla imoovatieM fa£la in ptr/omr captarum. Centra facimrti pena Ue contenta pf*tuantitr.*

Quia malitiis hominum eft occanendum, noa attendentes quod nonnulli domini temporaies, fenefeatü, vicarii, & aliiÉarcularium eurianun officiates, prout comperimur, manus re. merarhu ad capiendum clericos paflim Λ indifferenter aliafque perfonas ecc/efiafltea* incuria. Itrer, & eo modo quo pofluat turpius, ad majorem confufionem ecclefie, extendere non verentur ; quin immo ipfos fuis carccribus manetpant, & ibidem nonnuoquam eos radi factant totaliter vel tonderi, & mutare habitum cogunt, feu etiam permittunt, confingentes tales Clericos non fuifle, vel non efle in pofleffione clericatus, feu quafi, in fuarum periculum animarum, & enervationem ecclefiaftior libertatis. prohibemus ne a quocumque talia vel fimilia de cetero attententur ; *& lilia attentantes,* feu facientes, cujufcumque flatus, gradus, conditionis, vel dignitatis exiflant ; fic fint laici, five *ecclefia*11*icz* perfonr, fxculares vel etiam regulares, excommunicationis fententiam incuerere volumus ipfo fado. St vero flagrante erimine capi eos contigerit.* ipfos, quam citiat poterunt, ad curiam ecclefiaflicam ducant, flt eos reflituant fine fratnfe. Si ramen de node tal*'a* ceperint, debeant in craflinum, fine retentione rerum luarum, vel Irfione perfonarum, fine requifitione aha reddere eos *curi»* fupraJidr; nec eis liceat aliquid a captis hujufmodi dono vel grati* fub colore al quo extorquere, vel recipere gratis data. Et fi fa civitate, caflris, vel vili s, captionemhujufmodi fieri contingat; adducant ipfos, quam citius poterunt, ad ecclefiaflicam curiam, vtl tranfmittant fub fida cuftodia, & expenfis ipfius curix moderatis. Quod fi (ecus *egerint,* vci jn fraudem aliquid fuper hoc attentaverint : eadem fententia involvantur. Et fi clericum detentum de loco ad Jocum mutaverint : omnia loca illa tamdiu fint & remaneant interdi<2a, donec clericum captum cum rebus *fait* diœcefano reflitueunt, & de injuria irrogata ad aibitrium d.cecefani fatisfecerint competenter.

XXXIX. *Prorogatio iurifdiÎlionit in invafores (J occnpatorei eccicjiajlicernm honoram, Ü fententiam exercendo.*

Cum quanto quii paffus injuriam in majori pilatu cxiriit atrocior injuria judicetur, fle ideo fit cauttus & ubertus providendum; *igitur fi* cut noflrum archiepifcoporum & epifcoporutn vel ecdefiarum noflrarum, feu noflrorum fa* miliariorum clericorum, in pcrfoniv vel rebut fuerit injuria vel violentia irrogata, ficut poflèt quilibet ex nobis archicpifcopi» & epifeopi* & noflris officiari s & vicariis, ac vtoem gerentibus & locatenentibus, procedere de jure, confuetudine, vel flaturo, *contra* in/uriatores, violatores, & turbatores hujufmodi, fi in propria diœcefi fada eflent: fic etiam poflint, fi extra propriam diorc.fim & provinciam, duo tamen io*

noftra» provhtMf fictcommifla, Gmplici-A ICT› A àc plis», ft fine ftrepiru ft figura judkii, citare, informationes recipere, inquirere, diffinire, declarare, ft omnem jurifdidronem ft cenfuram eccieflaftteam exercere, ad fatisfadionem fuScientem ft debitam obti«ndam. Per bzc autem non intendimus, quod ordinario prarudioiam generetur, quin etiam cx officio poflit procedere ad poenam debitam imporazdim, ac etiam ad faciendum fatufieri injuriam paths, fi ab eia fuerit requifitu. Et ut przdida omnia roboris obtineant firmitatem: nos omnes arebiepifeopi ft epifeopi, & procuratores epifeoporum abfeatium, fuper iis ple®*m ft expreflam concedimus facukarem· Nec^ objici valeat contra talea proceffiis, quod extra B territorium jus dixerit ficprocedens· quia, quo ad przmifla ft quaiibat przmiflbram, rarifdidionem noftram & noflrum cujuslibet, viciflim inter nos omnes in mftrorum fingulos prorogamus, vicca noftras nobis ad invicem, & didarum provinciarum, civitatum, ft dkrcefum lingulis cu/ufcumque noflrum officialibus & locatenentibus, pratentibus & futuris in folidum committentes; univcrfijque noftris fubditis injungentes, ut in prrmiffis fic procedenti pareant ft intendant. Quod nifi fecerint, potfit procedens per cenfuram eccleGaflicam animadvertere in cofdem. Et nihilominus, fi nos archiepifeopi aut epifeopi fic procedentes, requifici, pratermiferimus fuas in hac parte juflas C requifitkxjes aliquatenus exaudire, aut id fuper quo requifiti fuerimus, non curaverimus infra quindecim dies perducere ad efiedtun: requifitus, eo ipfo per unum menfem audoritate prçfentis coocilii a pontificalibus fit fufpenfus: ftatuto hn/ufmodi per decennium, ft poft per aliud fequens decennium, nifi interim revocatum fncrit, valituro. Ita tamen, quod per hoc, fk procedenti in aliena civitate vel diceceG, nullum jus aut jurifdidio in pofterum ex longinqaitate temporis, vel poft ftatutum proximum terminum, acquiratur.

XL. *Snper terrt fpiritiulihu, tat dt β rt vti canftttndint ad fartât» rccltfta pertine»- O tihu, ?«W minm jttdtsc ecc^afltctn cognofcat, jacaiarn judex arceri pofit.*

inn.i,„«T? j». & aruû •SJT-C. »J. Cum nonnulli temporale dominum obtinentes, feu fzcularis juftitiz poteftatisgerentes officium, jurifdifliooem fande matris ecclefiz fubvertere vel minuere exquifttis aflutiia moliantur: nos eorum malitiis ultione canonica reprimere cupientes, approbante przfente concilio ftatuimus, inhibendo, ne qui in foro eccleftaflico litigantes feu litigare volentes fuper cauGs mere ecclefiafticis, five quz ad forum ecclefiz de antiqua & approbata confuetudine & haâenus obfervaça pertinere nofcuntur, ad deGfleodum compellant, feu alias quoquo mo- E do procurent per ipforum, rei parentum, confanguineorum, feu rerum eorum, vel perionarum hujufmodi captionem, modifve aliis quibufcumque. Si vero contra facere przfumpferint, excommunicationis fententiz, audoritate preientis concilii, fc noverint fub/accre.

XLI. Paad dt emuttur (wtraAJv/, tau» v‹p* AXWO *Lotici i, ^teteee eatpdtteMecarni,* da·

SiMuimtM infiipcr ft perperuo ordmacnua, qood de omnibus omitradibaa, tam vaflallaticja qoam amphifcorecariis, rerum vcaisitaHiaamm, infra noftraa pwiacias deinceps da» fiaM rot* ceflario publica inftrunwuta per alphabetum dn vifa· quorum uoum penes ia habeat dominus ecclefiafticus, ft alterum vsflâlbu feu emphitaota.

XLJI. *Λ> opted creditor,, m/tr»mr»toym»a»eani poji qoof» tit fntrtt fatnftflMB, porno contra eot ineOiinente.*

Com nulla juris patiatur ratio, qwod bis idem debitam exigatur: nos volentes materiam exigendi bis idem debitum, & vcxatiores indebitas, qaaorum poflumus, amputare. flammam, quod nullus creditor, Chrilhanus vel Judaua, pollqaam fibi fuerit integre dt debito iatuladum, poflir nec debeat ii.lbumenium vel mandameatum folati jam debui retinere: mG forfitan creditor ad aliquam cautelam vellet 10-flnimentum przdidum vel mandamentum io przfentia totvenus caocelbtum ft ruptum penes fe confervare: *c etiam apocham, G petatur, teneatur facere de foluio. Creditor autem fi, poftqoam per debitorem ioluto debito fncrit requHitus, reftitwre vd rumpere ft cancellate non curaverit inftrnmantum »el mandamentum przdida: fi Chriftianis tue; it, coipiu, audoritateprzlertts concilii, excommunicationis fententtam incurrat iplo faâo. Eamdem excommunication s kntenttam incurrere volumus creditores Chriftianos, qui ia animarum tuarum de rimentuin bts idem debitum in totum vel in partem exigere nituntur. Si vero |u dzi fuerint, a participatione fidelium hot cx duG.

XL.111. *l'affaUi ecclefia, trtlempiitrtta,* nftïiM *tramjerendo rti vajfiilattcot, tn centraila tnprimant quarter ad ecaijta teneantur. (^eed β omittant dicere, poena tonfatntiotus pt» mantnr.*

Quia quidam fost faluiis tmmetnorcs, teneo- J(J (; tes ab ecclefiis caftra, villas, domos, terras, nemora, vel prata, feu quafvis poflcfGones, » etnphneofim, vel fiib certo feudo, dominio, fenhona, ccnlu, (ervitio, penfione, vel prasftationc quacumque, plerumque illas ft illa vendunt, permutant, vel donant, feu alias ignorante domino diftrahtiot,. nulla Jc empb» »eo(i, feudo, dominio, (enhocia, ccnlu, iarvitjo, pcnGotw, vel przftatiooe, quod ab ecdefia teneatur, habita mentions: quinimmo interdum ipfas feu ipfa, tanquam ab nmni cen*fu, iervitio, ft peubone, vel minori parte, feu quovis alio pwc ecclefiis dabzo, liberas, alienant: nos tam faluti talia volentium attentare, quam indemnitati ecclefiarum providere volentes, ftatuimus, quod quicumque tenens ab ecclefiis noftris, vel »Hit perfonis ecclefiafticis nobisfubje&s, caftra, villas, domos, pofleffiones, vel alias res immobiles, feu loca, vel jura, cum ad veoditioocm, donationem, permutationem, feu quamvis altam aliena-

ANNO r-HarsTf

nationem eorum vel earum duxerit procede»- dum, de feudo, emphiteofi (etiamfi canon vel penGo propterea non fiolvatur«) cchfti, rfer-fitio, dominio » vel fenboria, penGooe, ieu quavis alia preftatione *eiidcm* ecclefiis debitis, etiamfi in altpnttione de jure vel confuetudine non iit illius a quo tenemur requirenda (cientia vel confenius, plenam dc expreflam debeant facere mentionem. Alias, fi aliquid prediAorum in toto vel in parte ecclenis debitorum in contraâu vel alienatione hujuimodi celaverint, vel fcienter omiferinr, excommunicationis incurrant fententiam ipfo faâo. Eamdemqye pœnam incurrat notarius, qui fine expref-ltone hujuimodi jurium, dc contra&u fcienter vd fraudulenter faciet inftnunentum.

XLIV. *Super juramento proflito* A *laico, at ipfe tJ eÿii baredet cerem jttdiet ecclefiafti-eo pro ejus obfervatione v»l'a l conveniri.*

Cov. Mar. cuc. anu.

Si qui laici, principaliter vel fidejuflorio nomine, luper contradibus, vel alias, juramento corporaliter prxflito, vel fide interpofita, fe obligaverint.· ut poflint fuper hujuimodi contrafiibus coram ecclefiaflico judice conveniri, ad cujus forum, ratione juramenti, vel interpofitionis fidei, cjufr & eaufarum hujufmodi cognitio noicatur line dubio pertinere. Et idem (latuimus de heredibus, & ab eis caufam habentibus & habituris, luper hac obfervantia. In contrai ium facientes, vel venientes, vel quoad hoc juriidiflionem ecclefiafticam perturbantes, vel forum ecclcfiar vel litigantium fuper hoc Impedientes, pœnr excommunicationis volumus, guâoritaie ptJifçntis concilii, fubjaccre.

XLV. *Quomodo juramentumproflitum moniti fervere per judicem ecclfiaflicum tene.mtur:* Ô* *juaitter contra eo< procedendum exiftat.*

f *'l • *Ctr,* 4ltt r>u»,

Statuimus infuper, ut quicumque tranfgreflores juiamenti manifefle fueriut deprehenfi, ad mandatum noftrum feu fbffraganeorum, aut of-^c'a*'um noftrorum, vel eorum alterum *, aut judicum fedis apoftolicr competentium, prout ad quemlibet talium jurifdi&io nofeitur pertinere, in ecclefiis eorum publice denuncicntur perjuri. Qui fi admoniti, fatisfacere noluerint: extunc excommunicentur, candelis cxtinâis, dc prlfatis campanis, fingulis diebus Dominicis d: frftivis; denuncientur infames, nec ad teftitnonium aut ad aâus legitimos admittantur, neque in foro pœnitentie, pneterquam in morus articulo, abfolvi valeant, nifi a nobis ve) iufiraganeis noftris, prout eis fubfunt, vel ab illo feu ill's qui a nabis feu ipfis fuper hoc mandatum habuerint fpeciale. Et nomina talium per reflores in ecclefiis confcribantur. Et hoc ftatutum frequenter in ecclefiis cathedralibus fic parochialibus prreipimus publicari.

XLV'I. *De cappit portandis per canonicot ecclffiarum catbcdralium tJ collegiatorum in Divinis officiis.*

Statuimus quod abbates, priores, prrpofiti, decani, dc archidiaconi, & alii quicumque in dignitatibus conft'tu'i, ae canonici cathedrabum vel collcgiatarum ecclefiarum fiecularium vel -epularium, infra ecdefias fuas &clauftra, ad Divina officia & procefliooes, a fefto on>-iiiutn tanflorum uique ad fabbamm Pafch», deferant cappas nigras; exceptis diebus, quibus" cappis ferkis iblent uti. Alioquinia choro fu-penori vd majori non fedeant, nec in procef-fionibus inter cappatos incedant, fed eos pns-cedere teneantur.

XLVII. ^«Mvads *fe habeant i» veflibus perte», di/ dignitates in eccltfa habentes.*

Statuimus & ftatuendo precfotmas, ut omnes & Cinguli, dignitates & penonatus obtinet», tes noftrarum provinciarum, veftes fnperiores claufas deferant dc honeftas: nifi eos contingeret equitare, vel alias jufta caufa fubeffer, per quam qualitatem prediâam deberent rationabiliter immutare. Nec capocia deferant bo-sonata, nec beccas longas: & ftriAas manicas fupertunicales tales deferant, quod non poflint de inhoneftate notari.

XLVIII. *De familsaribus dût fcutiferis epifeoportfm ia veflibus portasodis, juales pertere teneantur.*

Infuper flatuhnus, fit ftatuendô praecipimus, ut omnes dc finguli epifeopi, dc prrlati, dc aliae perfonc ecclefiaftice beneficiate noftrarum provinciarum, quantum in cis fuerit, faciant, ut nullus familiaris ipforum, fotulares deferat cum polanis, nec veftes, nimia brevitate notandas, fed in tali dc tam convenienti longitudine, quamdiu erunt in eorum fervitio, quod de honeflate potius commendari valeant, quam de inhoneftate reprehendi.

XLIX. *Ne perfane ecclefiaflica temporalem jttrif-diitronem habenter, malefaiforet receptent.*

Cum fummum bonum fit in terris juftittam colere, cujus cultus'extra fuftentationem ma-lefaflorum dc bannitorum multipliciter impen-ditur: ftatuimus facro concilio approbante, quod nulla perfona ecclefiaflica fuftineat male-f.iâores vel bannlros in locis fuis, In quibus juftittam obtinet temporalem. Si vero contra fecerit, arbitrio fui ordinarii puniatur,

a) *Ferte,* ex iulleatarione. I, . impedicurti

L. *Qualiter canonici in eorum ecclefiis juxta eorum gradum officiare teneantur: & fi non faciant, quomodo puniantur.*

Volentes officium Divini cultus pro viribus ampliare: ftatuimus, quod quilibet refidens intitulatus in ecdefia cathedrali vel collegtata, fcculari vel regulari, habeat in hebdomada fibi alfignata officiate ecclefiam in ordine in quo fuerit conftitutus: fcilicet presbyter Mif-fam dicere, diaconus evangelium, dc fic de aliis. Et pratdida habeant execution! mandari per deputandum vel deputatum per eorum fu-periores, qui ecclefiis prcftmt fupradi&is. Etfi in iis didi inferiores non obedierint praelati* fuis, vel illis qui per eos fuerint deputati: per (ubtraflionem prabendx unius feptimatue, vel ut praelato fuo videbitur, puniatur: alias nihi-lo minus plus vel minus legitime puniendus, prout pravitas vel inobedientia meruerit delin. 3uentis. Super prasdiâls vero, conficientir or-inariorum aut eorum fiiperioruai committitur, quod difpenfare valeant, fi ipfis ordinariis vi-debitur laciendum-

LI,

LI. *Pln» provifio, l» φ» fletu debet foccedeni h beneficio ecclefiane retinere.*

Coae.Am. Statuimus, quod C contingat nuetnquam ecc^f'ara aliquam fuam quomodolibet dimittere line morte, juxta atdimationem legitimam & ejufdem rcclefae facultates, relinquat ibtdcm in bonis mobilibus tantum, quod perfonc neccffarir ipfi ecclefiat & domui ejufdem, inde poffint vivere ufque ad novos frudus, & commode -fudentari, & onera eidem ecclefis interim incumbentia fupportare, fic animalia aratoria » & ornementa ecclefic, & fupelleâiles contactas: quodque fuccedbr quilibet omnia ornamenta ecclefiafiica, & univerfam domus fupelle&item in pannis & allis, io illo ftatu confervet, & meliori, G *poterit, ac reddere* teneatur in quo recipiet ecdefiam fupradidam.

LII. *Dt diftribntionibur percipiendis quotidiani/ intereffentibus m Divinis.*

Cw Area, intk t|j ;· Cum laborantibus in vinea Domini diurnus debeatur denarius, & negligentibus feminare io benediâionibus mcilis temporalis jude deleat denegari.* auâoritate przfentis conchi (latuimus & etiam ordinamus, ut nullus canonicus catbedralis (en collegiate ecdcfix , feu alii clerici perpetui bénéficiât: in eiidem ecclefiis , cujufcumque dignitatis aut conditionisexidant, C etiam pnetextu alicujus affumpti officii, vel etiam fervitii colorati, diilributiones quotidianas, quae folia horis canonicis interedentibus dari debent, recipiat, nifi in eifdem horis perfonaliter interfit, aut occafione diâi officii & pro negotiis capitu.i utilibus, cmni fraude cedante, fuerit perfonalii · occupatus, feu infirmitate detentus; quacumque donatione, remiffione, vel gratia contra hxc nullatenus valitura.

LIH. *Quomodo tJ per quem bonaecclefiafiictva· cantio cuftodiantur, prolato decedente.*

• fer. iux lai.cav. Cum non fine gravi peccato, quod f.-itm non ed poifit aliquis retinere, * amiquum canonem·· hoc bujulmodi placiti ad memoriam reducentes, facro approbante concilio (latuimus, quod pod mortem archiepifcopi , aut epifiopi, vel alterius prxlati provinciarum nollrarum , vel alicujus earumdem , bona ejus ecdef.adica ad manus aliquorum fisfe dignorum perveniant, fecundum quod m ecclefia defundi de confuetudine eft obfervatum. Vel fi contaetudo ceffat, duo eligantur fide digni, fi pexerat defundas collegio vel conventui, aut ab epifeopo dicecefano, vel ejus loeumtenente, fi dch'nâus collegio vel coh ventui non prrerat, qui bona recipiant fupradi&a; flt infra x. dies, tales adminidratores, (eu procuratores, adhibito tabellione publico, & tedibus ad hoc fpeciali- E ter convocatis, conficiant de omnibus rebus defundi mobilibus, & immobilibus, & femoventibus inventarium . Et fi per negligentiam hoc fuerit omiifum, pixdiâi procuratores ad duplum teneantur. Si vero praediâi adminidratores, vel Aliquis alius, de bonis prxdidis aliquid invaferit, vel rapuerit, vel tenuerit fraudulenter; fle légitime admonitus, bona fic retenta fine diminutiooe non rrftituerit ; prefeotis auâoritate concilii fe noverit excommunicationis fententia innodatum. Admonemus autem archicpifcopos, epifeopos, fle alios prelates pro- A vinctarum nodraruL , ut in eorum vita , fi com-' mode fieri poterit, vel rebus praediâis confici faciant inventarium, & illud cum diligentia obfervari. ANNO CHRISTI

LIV. *Pene impofita entre occupatorti boneruno ecclefia fide vacante.*

Statuimus, ut queeumque capitula, conventus, collegia, fic Ungulates pei fooae ecclefiarum cathedralium, collegiatarum, frculariurft & regularium, vacantia bona ipfarum indebite occupaverint in eorum difpendium dc ja&uratn , eo ipfo excommunicationis fententiam incurrant, fi fingulares perfonr extiterint. Si autem B univerfitas, tunc ad duplum rerum fublatarum teneatur . Zu. fcu. in», 't·*4·

LV. *Q'omodi> clerici & laid puniantur, qui fi. de vaeante bona ecclefia fafiri faciunt , aut prafumunt.*

Hoc confulto prohibemus ftatuto, ne patroni aut quicumquc alii feculares, ecclcfias vacantes occupent, faillant, feu faifire aut occupare faciant. Qpod G contrarium prrfumpfe» tint atlentare, excommunicationis fententiam ipfo faâo incurrant, & ilia vice eonun filii , & quicumquc alii, ad eorum indantias ad ob* tinendum diâas ecclefiis fint inhabiles penitus & indigni. Et fi de faâo, quod abfit, conferantur eifdem : collocatio hujufmodi fic prefumpta , nullius fit penitus momenti, nifi ex antiqua confuetudine it laudabiliter approbata hoc competat eifdem. Gnc. nu s*"4··»· c

LVI. *Per quit, edininiflrotoret ecclefia votantit eligantur, & qualiter in adminifiraltone fe habeant, plene providetur.*

fit ii quibus adminidratio bonorum archiepifcopalis vel epifcopalis dignitatis competit fede vacante cx confuetudine vel daturo, vel qui ad hoc per capitulum eliguntur, fciant fe (olam adminidrationem & cuftodiam diâorum bonorum habere; (latuimus, ultra remedia jam pruvifa, quod ille qui adminidrationem hujufmodi exercebit, ad palatium feu hofpitium epifcopale , mû de expreflb confenfu capituli , fc non conferat ad morandum , nec dc cartulario, feu archivo, vel alio loco ubi teneantur privilegia , inilrumenta, feti regedra, libros, feu alias feripturas abdrahat, nifi ipfis pro diâa adminidtatione indiguerit ; flt tunc de confenfu capituli, fic praefentibiis duobus vel tribus canonicis per ipfum capitulum deputatis, vel aliquo de principalioribus officialibus vel cappellanis diâi defunâi, una cum duobus vel tribus reâoribus vel vicariis, curatis, vel aliis probis faccrdotibus civitatis vel dtœcefis ejufdem : flt datim cum ipfis non indiguerit , ea in loco unde abdraâa taerint redituat vel reponat ; nec pro ejus expends aliquid de didis bonis recipiat vel expendat, nifi ipfum pro negotiis ipfius dignitatis oporteat de confenfu capituli fle extra fuum domicilium proficiici . In quo cata dumtaxat, quamdiu circa expeditionem diâorum negotiorum extiterit, poflit moderatas expenfas recipere fit habere. Et teneatur futuro ipfius ecclefic prclato dc tora diâa adminidtatione, quam citius poterit commode, fidelem reddere rationem. Et quicquid apud ipfum, ratione reddita, repertum fuerit

"~T~"fuperefle, necnon *privilegia*, mflrumeata, re-
HMiSTi ScAr* » **bros› & fcripturas alias, que, fen
,,(s.1 spsas, de chanufarro fcu archivo vel alio loco abftrsxerit, nifi jam reflituerit, ut eft diftum, integre * realiter reflituat infra menfem. Illi vero qui hadenus privilegia, foflrumenta, r·-geftra, libros, & fcripturas alias, quefeuquss de didis chartulario, archivo, vel alio loco abftraxeriot, vet penes ie retinuerint fcientar, put tunc habuerint, infra duos menfes difto prelato reftttuant. Alioquin, nifi reftitutiooeni nujufmodi fecerint de prrdidis, excommunicationis fentenii® fe noverint fubjaceret flatutis ft confuetudinibus contratiis non obftamibus quibufeumque. Sane quia frequenter archiepifcopi ft epiicopi,'ex privilegio fedis apoftolicc teftantur eiiam de bonis intuitu ecclefi® acquifuis, vel alias, quantum eis a jure permittitur de bonis fuis ordinant vel difponunt: caveat didus adminiftrator, & etiam capitulum diligenter, quod executionem teftamenti, vel ordinationem, feu diipofitionem fadam canonice, non impediant vel perturbent, nec aliquid fcienter, malitiofe vel dolofe occupent vel faciant occupari de bonis prélati defundi, fed ea libere permittant exeeutoribus teftamenti pr® lati defundi · Alias. fi q'ia de bonis ipfius prrlati defundi, ut prrdicitur, prstfiimant occupare, vel Indent.s pnrfumpfermt, ft *infra* menfem ex quo fuerint requifiti, plenarie non reftitucrint exeeutoribus fupradidis: ipfo faftoC fententiam excommunicationis incurrant: Et quoniam ut plurimum fiteceflbr prdati defundi, qui condidit teftamcntum, petit de bonis detundi provifionem ufque ad novos fruftus, ex quo femper fequuntur litigia, ft difta bona ta litigiorum anfraftibns expenduntur t nos volentes hoc ev'tare, decernimus, quod fi fuccef-for archiepifiopi vel epifeopi aut cujuslibet prxlati collegiate ecclefix, vel redoris, vel vicarii perpetui eeclefir parochlalis, frudibus poft mortem predeceftbrtr fui colleftis ft poflea colligendis contentus efle noluerit, fed provifionem de bonis fui prrdecefforis petierit, computentur fideliter omnes fruftus, redditus, ft proventus diftae dignitatis, vd parochialis ec-D clefi®, totius anni, quo vacavit, qtii annus incipiat in fefto B. Joannis Baptift®, & dividantur inter defunftum & fucceftorem, pro rata temporis illius anni, quo quilibet prefuit diilse dignitati vel ecclefi®, & ipfius onera fupportavit. Hoc autem extendi nolumus ad alia beneficia, cum eadem obtinentes non habeant tot onera fupportare: fed fervetur in eis quod eft de jure ftatutum, vel conhietudine approbatum. Hujufmodi vero provifionem ad redores vel vicarios perpetuos ecclefiarum parochialium extendi non intendimus, in civiratibus, diœcefibus, vel provinciis, ubi aliud de ftatuto vel rationabili coofuetudirv aft obtentum.

LVII. P.πïύvήv èT *firibanio nd prniatoi fpe. flantis, nd voluntatem, non nd vitem, conferentur,*

Sut fmus, quod nullus noftrum archieptfcoporum >el epifeoporum, nec pnelatus, feu capitulum alicujus ecclefi® cathedralis vel collegiate, de «liqua provinciarum noftrarum, vel aliqua Cingularis perfona de ipfo capitulo, baillivias, fcrtbanias, feu alia officia, ad nos feu dignitates vel beneficia noftra fpeftantip, poflit de extero alieni perforas concedere ad ejus vitam, fed ad beneplacitum dumtaxat concédaitic fcu concedentium eoramdem. ,tt».

LVIII. Bnm *certifia qnxciempu*, ad *Jigillem cnfitfiitaefie deeeùni temporali/ minime eHigentnr*

Volentes ecclefiarum indemnitatibus provide-re: ftatuimus, quod aliquis ptslatus vel clericus bénéficiants, cujafcnmque flatus vel conditionis exiftat, bona dignitatis vel etiam beneficii fui obligare fub bgilio regis vel alicujus domini temporalis non prstfumat. Et fi contra faceret, eo ipfo excommunicationis fententia Bipfum decernimus fubjacere.

LIX. *Ne quit bona elericomm in edam faernm depqfita fob* isms *ponere prafomat.*

Denunciarl praecipimus publice excommunicatos, univerfos ft fingulos dominos temporales, judices, ft alios quotcumque, qui apud sedes facras depofita bona ecclefiarum vel ecclefiafticarum perfonarum, arreftaverint, faifiverint, vel occupaverint, & qui arreftari, failiri, vel occupari mandaverint, ft qui talia occupata, ftifita, feu arrcftata receperint, & qui in prç. didis fcienter dederint publice vel occulte confilium, auxilium, vel favorem, excommunicato» ex nunc ut cx tunc haberi volumus ipfo fado.

***LX.** *Qteomodo & qualiter ordinarii in euequmdu ultima voluntate beber» fi debeant, & quem prociflum inde babeent exercere.*

Periculof* negligent!'® perverfeque heredum malitt®, defunftorum,' ft eorumdem ultimarum voluntatum exceuteram, occurrere cupientes, & ut pi® voluntates dcfunftorum, efleftum debitum fortiantur: nos, facro approbante concilio, ftatuimus, ut tam nos archiepifeopi & fucceffores noftri, quam venerabiles fratres noftri epifeopi provinciarum noftrarum, ft cujuslibet eorumdem, & eorum fucceflbres, vi-Citationis officium exercendo, & alias quandocunique nobis vel eis videbitur expedire, pellimus fuper exeeutionibus teftameutorum, circa rclifta ad pias caufas inquirere & procedere ex mero & puro officio, abfque libelli oblatione & litis conteflattone, & abfque ftrepitu ft figura judicii, fimpliciter ft de plano, ipiaque negotia, veritate cognita, decidentes, voluntates ultimas defunâorum execution! debit* demandare.' cum nil cautum * hominibus debeatur, quam ut extreme voluntatis liber fit ftilus, Λ liberum, quod poftea non redit, arbitrium: eademque forma poflit fervari fuper ufurarum reftitutionibus faciendis. Et licet base E fuiftent jam a jure permiflat volumus, quod prxfens ftatutum non tantum futura negotia, fed ft praeterita, ft adhuc pendenti* comptoftatur,

* *Cerr.* na· »"-

LXI. *Prolati in vita vel in morte, ecclefix cui prafuerint, certam capellam bic relinqpiant,* ®d *fitmmam dqfignatatx.*

Cum ob honorem Dei ft cultus Divini, c«-elefic, maxime catbedrales, pulcris pollere debeant ornamentis, idcirco facro approbqpte concilio flatuimus, quod quilibet noftrum archie»

Inno" «Tes. V'fcoPon,m Λ cptfcoporutn provinciarum no (harum, in vita fua unam cappellam integram de pulchris pannis & nobilibus, ecclefix cui pretuerit, vd centum floreuos auri pro eadem emenda relinquet* teneatur. Et ad hoc fint ejus bona, quacumque habuerit dido tempo, re, obligata.

LXU. *Ctereii ia fnerxm peretiianerane volxatotifar nltineir,fi coteexoede vacare poffint, afliftant . Et qpeliter nefarii in manifeftiando dixUiaui volitatetet iutfare fe Jeieen/. Et per fww /eja/a incerta & ywmmda diflrifaenda exifiant.*

^[redacted]*Ve"' St annij <η··ι.»,' Ne rtlida in teftamentis vel aliis ultimis voluutatibus, caufa emende, vei ad pias catifas eleemofyrur, vel reflitutionb certe aut incerte, forfitan occultentur.* ftatuimus, ut presbyter parochialis interefle rogetur ordinationi te(lamenti, fi haberi poterit: & quod notarius, qui receperit teftamentum aut aliam ultimam voluntatem, infra odo dies a die obitus numerandos, prelate, vel officiali, aut presbytero parochial·, copiam illius articuli, ubi quevis elcemofyna piis efl ufibus deputata, vel emenda feu reflitutio facienda , fub pcena excommunicationis, quam ipfo fado , fi requifitus reddere negaverit, incurrat, facere fideliter teneatur. Si vero teftamentum per fuum presbyterum receptum faerit ; quod presbyter, omnium legatorum piorum in dido teftamento fidorum copiam claufulc vel claufsc feu ordinario , feu ejus officiali, infra prxfatum viti,dierum terminum, fub excommunicationis perna, mittere teneatur. Et ilk vel illi cum heredibus vel exeeutoribus teftatcris ordinare fcitmenr, quod emende non occultemur, ficeleemofynx fic relide, vel reflitutioncs hujufmodi, non pereant ad tempus magnum, vel modicum, aut forte perpetuo. Adjicientes infuper, quo incerte reftitutiones nulli per aliquem, preter diœcefani licentiam, prnbeantur ; nec diflribui prrfumantur alibi, quam ubi prclatus duxerit ordinandum, etiamG contrarium a fellatore didum eflet: nifi teftator , exeeutoris vel exeeutorum fuorum arbitrio faciendam reftitutiooem & di(lributiooem hujufmodi ordinaflet. Quo cafu , exeeutores a tempore mortis, ubi tempus re(litutionis vel diftributionis non eflet teftamento infertum , alias ab illo expreflb tempore computandum, infra fex menfes debeant fideliter defundi cxequt voluntatem. Quod fi non fecerint : extunc dfaecefani reflitutioncs & diflribationes incenas faciant, intentionem defundi, quantum poterunt, imitantes. Exeeutores autem pnedidi, nt magis habeant materiam fideliter excquendi I de diftributionibus & de reftitutionibus pnedidis, dkecefano reddere teneantur rationem. Ad hxc autem adjicimus & mandamus, quod presbyteri in fynodis venientes, praelato fuo vel officiali ejus, In feriptia teftatonuti fte exeeutorum nomina quantitatem hujufmodi p'xlentare * . Cum in eo, In quo ahcujus interefle rationabiliter taogirut, ejus vocatio debita requiratur: volumus infuper & inhibemus, qnod in diftributionibus legatorum , quorum divifioni feu execution! habent interefle epifeopi dc confuetudinc vel de jure, vocari debeant epiCcopi, feu locateoeoi"iorl,n,·' V'b»· equidem non vocatis, oul- ** Plumatur fieri diflributio de legatis. Et fi fada fuerit, heredi vel fucceflori, vel illi

ii riftute •Miami· e Cama,eoa

Acui rcli&um eft, nulla ex tali dlftribntione li--. bertas acquiratur. .»

ANMO omttn '**[redacted]

LXIII *Super Jepxltxro inter dnet ettltfiu orte diffeifime, yaaZna proteffitm ordineriet faiet extrtere.*

Si fuper eledione fepulturc alieujus defundi dubiutn inter duas ecclefia*, vel alias, inter panes oriatur: ad ordinarium ve! officialem iltus, fub cujus jurifdidione defundus degebat tempore mortis ejus, protinus recurritur: qui fummarie, dc abfque figura & tlrepitu judicii, de dubio cognofcat hujufmodi ; &. antequam corpus defundi tradatur ecclefiaftica fepulturc, poflit abfque onere * & fcandalo rrfervari, breviter diffiniat quxftionem prxdidam : & quod demde diffinierit, non obftante appellatione, exccutioni debite demandetur. Si vero caufe cognitionem, velproptefofficialis abfentiam, decifionem didi dubii, differri contingat , & cadaver hujufmodi abfque fcandalo inhumatum nequeat refervari : fi io parochia fua hujufmodi obierit, in eadem; fi vero in alia, in ipfa, abfque ipfarum partium prcjudicio, fub commenda tumuletur, quoufque didum dubium fuerit terminatum . Si qui autem in premiflis contradidores extiterint aut rebelles, recipiendo ipfutn corpus, alibi deportando fepelienJum, dando auxilium, confilium, vel favorem : loca, eo ipfo, ecdefiaftico fubjaceant interdido, a quo nullatenus liberentur, quoufque ad cognitionem ordinarii de prcmiflis fatisfadionem fecerint competentem. Necnon prxeipimus fub excommunicationis pœna, quam contrarium facientes incurrere volumus ipfo fado, ut nullus, cujufcumque conditionis aut flatus exiftat, didum funus, antequam cognitum fuerit apud quam ecclefiam tumulari debear, didum corpus fic injuriofe receptum fcquatur, ieu concomitate prxfumat. Eamdcmque fententiam incurrere volumus quemcumque afportantem per fe, vel per alium, pannum feu pannos aureos vel fericos, vel tortitia, ad locum funeris fic recepti, ut prxfcrtur. Adjtcientes infuper: quod fi illi qui ante cognitionemprsedidam corpus receperint, afporiaverint, feu afportart fecerint, per fe vel alium, five dames fuper hoc auxilium, confilium, vel favorem: fi fuerint religiofi mendicantes, eo ipipfo, ab auditione confctTionum in omnibus noflris provinciis ac diœcefibus propriis, & publica propofitione verbi Dei perpetuo fint exclufi.

Mir. ciM. ··»». [redacted]>. ' -/· dd·· cOlï '

LXIV. *De eerporifat defxn^urem , eorum etclefiis prafentondit, fi confnetudo faite!ter.*

Ut honor debitus matrici ecclefia per ejuidem parochianos & lubditos obfervetnr, In qua confueverunt cxlcfli pabulo refici, dum vivebant, & jnxra Apoftolum fini confolationis iodi, qui fuerunt paflionum ; Aatuir^itis, qnod quicumque extra parochialem fiiam ecclefiam elegerit fepuhuram, ejus corpus, ante ipfius fepulturam, fi in fua parochia vel extta dcceffTerit, vel illud ad ipfam deportari contigerit, matricis ecclefia folemniter prxfentetur , fi hoc de confiietudioe vel de ufu habeatur ; & eidem reddatur de funeralibus debitum, prout de jure vel in parochia decedentis efl fieri confuetum . Contrarium vero facientium loca, ipfo faâo , X k eccle.

Cone. Mar· >j

ANNO Christi ■;«».

ecclefiaftico fubjaceant interdiâo : & tranfgref- 'Onun oomiM per reftores locorum ordinariis intimentur, ut interdidi fententiam obfervari faciant, βζ prout juftum fuerit, aggravari.

LXV. *Quam portionem curati ecclefiarum habere debeant in depofito futurt, quoufque alibi in leRa feptdtura tumuletur.*

Deftderab'iiter affectantes ut parochiates ecclefiu, que maternos imitantur afie&us, piis in Domino iuorum defunftorum parochialibus turibus non fraudentur : declarando flatuimus, quod per illos apud quorum ecclefias feu cœmeteria defunfto» ipfos extra loca obitus transferendos deponi continget, de funeralibus & legatis eifdem parochialibus rcfpondeatur ecdefiis, ac fi in ipfis, in quibus corpus eft depostum , fepulturam perpetuam elegiffent,

LXVI. *Mandatur ut decretalis* Super 'cathedram *penittu obfervetitr.*

Cone. Mir- Luc. inn. 'iK.t. <?. · ti. cufto- dl·" '

dolentes inter prxlatos & redores ecclefianun quxftionis Ac icandali materiam amputare.· ut inter eoldem pacis tranquillitas vigeat, & fervor caritatis exiftat, prxeipimus obfervari conftitutioncm editam per bo. mem. dominum Bonifacinm papam oâavum, qux incipit: *Super cathedram praeminentia pafloralit:* innovatam per fe. ree. dominum Clementem papam quintum in concilio Viennenfi. Si quivero religiofi contfa didam conilitutionem maiitiofe venerint , & eidem in omnibus & per Omnia non obtemperaverint : eo ipfo ab auditione confcffionum in omnibus noftris provinciis ac diœcefibus propriis, & publica propofitione verbi Dei, perpetuo fint exclufi ; donec, fatisfaâione prehabita, ab altero noftrum archiepilcoporum, in cujus civitate vel diœccG tranlgreffores didar conftitutionis moram traxerint, vel a iuffraganeis, in quorum civitate vel diœceft tranfgreffiones prxdi&as fecerint, de coniilio tauten fui metropolitans, vd diotcefani, relaxationem fuper przmiftis meruerint obtinere.

LXVII. *A> religiqfi aut alii pradicent quo minus a folutione decimaram aliquis retrudatur ,*

Cone. Mar· Г, ifi .c. >o.

Prxeipimus etiam publicari, quod nulli reli- ' 'e' *'»' ' ,n ^ermon,^us *«'* » confeflio- nj|)US aut a|||S aæbus, je extero talia przfumant proponere, qux audientium animos a decimarum , vel aliarum rerum, ecclefiis, monafteriis, hofpualibus, feu aliis piis locis debitarum folutione retrahant, vel circa id corrumpant: immo verbo & opere informent eoldem, ut ad folutionem prrdidorum prompts voluntatis animo fint attenti. Si autem contrarium fecerint: ab auditione confcffionum & publica propofttione verbi Dei noftrfc provinciis perpetuo fint exclufi.

LXV1I1. *Cuicumque Uberum exifiit domos aut horrea locare pro decimis recondendis, & eas arrendare libere, & pro arrendatoribits fidejubere, prohibitione dominorum temporalium non objlonte, gravi pana contra eot imminente.*

Cum in nonnullis partibus provinciarum noftrarum, locorum dOmini temporales ecclefia- A ilicis utilitatibus invidentes , non permittant quod perfonas ecdefiaftic®, quas inibi decimas percipiunt, emant fieu alto titulo acquirant dt habeant domos, feu horrea, vel cellaria, in quibus décimales redditus congregentur aut conferventur ; prohibeant etiam fubditis fuis, dc divertis modis eos trahant, ne didis perfonis ecclefiafticis, aut ementibus ab eis , domos, horrea, aut vafa ad hoc locent, commodent, vel concedant.* quod quidem facere moliuntur, ut perfonx prxdidz di&os redditus eifdem dominis feu aliis vendere pro minimo compellantur; de arrendare fuis hominibus & fubjedisflc aliis, fub magnis mulftis & minis, fruâus ecclefiafticos & reditus dt decimas non permit- B tunt, dc ne aliquis pro arrendatore fidcjuffcexiftat : nos indemnitati ecclefiarum providere volentes, dc abufum hujufmodi in Divinat legis ofienfam praefumptum penitus de ipfis provm. ciis extirpate, facro approbante concilio, locorum dc provinciarum noftrarum ordinariis prç- c'piendo mandamus, quatenus, locorum domini de redores, poftquam pro parte perfonarum ecclefiafticarum inde legitime ttquifiti fuerint, deliquerint in praemiffis, ve! aliquo przdftorum , fententiam excommunicationis , quam obfequia hujufmodi fubtrahentes incurrere prêter juris fententiam volumus, contra ipfos dominos dc quofeumque talia facientes, ftudeant publicare, ac eorum exigente contumacia per C cenfuram ecclefiafticam aggravare. Et fi infra o&o dies non revocaverint cum effeftu, cum damnis inde fecutis: locus ubi inhibitiones fade fuerint, fubjaceai ecclefiaftico interdifto , ipfo facio; a quo minime relaxetur, nili precedente fatisfadione condigna.

ANNO CHRISTI

LXIX· *De quibus rebus vera decima exfolvatur, confuetudine quavis non obftante.*

Cum decime dc primin'* ex ordinatione Divina ecclefiis debeantur.* ftatuendo prxeipimus ut poffeffores terrarum, vinearum , virgultorum, pratorum, aliarumque poffeffionum cultarum, ftatim ex eis colleftis frudibus, dc factuum animalium querumcumque, ex quo materno non indigent nutrimento , novem fibi panibus retentis, decimam partem immediate fdbfequentem integre de pratdi&ts, nullis inde primitus deduftis tribulis, cenfibus, expenfis, arreragiis, feu fervitiis aliis, necnon de omnibus aliis bonis, ecclefiis, quibus debentur, ecclefiaftica ceofura per locorum ordinarios compellantur ; contraria confuetudine qualibet , quam tollimus, non obftante.* niu de confuetudine majorem partem ecclefia recipiat, cui per przfentcm conilitutionem non intendimus derogare. Idem de primitiis prxdiâorum de jure vel confuetudine debitis praecipimus obfervati. Si vero aliquid pratdi&orum fru&uum E vel fetuum, ad dominos, emptores, fervitores, mercenarias, vel quofeumque alios, non decimatorum feu non primitiatorum tranfierit : ecclefia, feu reâor, folutionem decimarum & primitiarum, a quo maluerit eorumdem, poterit vendicare. Uno tamen folvcotc, alter remaneat liberatus.

LXX.

IJii * **LXX.** *Ut mdlut rot docimondat abindo extra- » f»**/i* decimantes fatrint C«s- vocati cttm effeHu,*

Ex plurimorum, ad quos decimarum perceptio pertinere digoofeitur, fic frequenti querela fufeepimus, quod nonnulli prediorum po(-feflbres, non vocatis nec certificatis iis qui ad colligendas decimas per eos ad quos fpedant, extiterunt ordinati, per fe frudus dividunt, fic pro libito partiuntur, ex quibus infequi poffunt fraudes fit perdicio fruduum. Quibus pro poflê obviare volentes, facro pratfenti approbante concilio ftatuimus, ut nullus, cujutcumque flatus feu conditionis exiftat, qui ad prr dationem teneatur decimarum fruâus, qui funt recolligi confacti, dividere aut partiri prarfumat, feu alias a pradio extrahere in quo creverint, diâa. blada, vel alibi afportarc, nifi certificatis primitus prsfentialiter levatoribus decimarum. Et ad hoc per excommunicationis fententiam per locorum ordinarios arceantur; contrario ufu, feu confuetudine aut obfcrvatitia aliqua, non obftanttbus.

LXXI. *Qualiter infideles ad baptifmsem Admitfantur.*

Idfuper ftatuimus, ut cum inhdeles ad ecclefiam caufa percipiendi baptifmatis venerint, diebus aliquibus per reâorem ecclefic conferventur, ut cognofcant utrum in tenebris ambulent, vel in luce. Et fi perfevetaverint in propofito baptizandi, eifdem baptifma ulterius non negetur.

LXXII. *Quomodo regulares apofiatontei 'unian-tur, & ctiom dantes eifdem con-/lima ant favorem.*

Statuimus, quod monachi vel canonici regulares profefli, qui reliâo habitu ad faeculum redierint, fic voto rationabili funt adftridi, nifi infra menfem ad clauftrum redierint, fic votum faum curaverint adimplere, fuis beneficiis fint privati, ac apoflat®, tanquam excommunicari, ab omnibus evitentur, & excommunicari denuncientur diebus Dominicis fic feftivis: fic moneantur fic excommunicentur converfantes cum eifdem, ac dantes eis confilium, auxilium, vel favorem-

LXXIII. QuMwda *exempti, >a prioratUnes non, emmptit delnupmntet, per ordinarios pepiiantur.*

Co*. Mar r«. iw. ****.£·**· Sleligiofi veto fit monachi, quibus ne a quoquam interdici, fufpendi, vel excommunicari valeant, a fede apoftolica eft indultum, fi ad aliqua loca pia, vel etiam prioratus, ordinariis fabjedos, deftinati fuerint per fuperiores fries, ut regaut ipfos, vel ut proprii ipforum locorum miniftri feu monachi refideant in eifdem quamdiu morantur in illis, ratione eo rutndem locorum feu prioratnum, non folum in pnedidis, fed in aliis, poflint, fi deliquerint, a fuis ordinariis puniri, prout juftitia fuadebit.

A

LXXIV. *Relifjqfi mendiconics nd oliom religionem nose mendieentrm offitmpti: prohibetur prolotus pen/ioncr th ctfignscre; pana proleto tidem imminente.* ANN. › CHRISTI

Cum nonnulli mendicantes, ad ordinem non mendicantium tranfeuntes, ob ambitiones, ad honores, beneficia, rei penfiooes libenter appetant fe transferri, ut facilius poflint predidorum aliquod obtinere, nolentes in ea vocatione, in qua vocati funt, juxta diâum Apoftoli, permanere: proinde nos fpeciali conftitutione duximus ftatuendum, quod prediftis quondan mendicantibus in ordine non mendi* Beantium pcrfiftcntibus penfiooes aliqtue in pecuniis, Madis, rei rebus aliis quibufeumque, a praelatis ipforum nullatenus afligoentur. Quod fi fadum in contrarium luerit, nullum efle decernimus iplb faâo. Contrafacientes vero prelati, penftonem aliquam affignando, pcnftones prsediâas infra annum repetant. Quod ft didas penfiones infra annum cum efiedu non duxerint repetendas; extunc epiicopi quilibet didorum prslatorum, penfiooes prêdi&as pofant fic valeant menfr fuse proprie applicare. Pr®fentem vero conflitutionem nedum ad futura extendi vJumus, fed ad pratterita fic prafentia mandamus.

LXXV. *Si curAti eccltfiaram fufltntari dt redditihts fuorum tcclefierum non voient, percipit». tes decimo r per ordinarios compellantur, ut abinde faflententier.*

Provideri praecipimus per locorum ordinarios, CoœMirc. quod ubi redores fic vicarii de redditibus fuarum ecclefiarum nequeunt commode fuftentari, nec alia incumbentia onera fupportare, tantum de decimis tuarum parochiarum eifdem redoribus per quofeumque percipientes eafdem, tam exemptos quam non exemptos, faciant aftignari, quod exinde commode pofliint fuftentari, fit epifcopalia jurafolvere, fic alia incumbentia eis onera fupportare: ita quod religiofi, exempti & non exempti, de terris fic pofleflionibus per eos acquifitis haftenus, fic amodo acquirendis, decimas integre folvant illis ecclefiis, quibus pofleiliones eaedem fic terrs fuerunt primitus decimales. Super iis enim eft ipfis ordinariis, nifi de rebus exemptis agatur, jurifdidio attributa.

LXXVI. *Laid mi jmt patronatus in ecdefiis parocbiolibus babere ft afferentes, eas tenent occupatas, dimittere eofdtm tneontnr, Ü per ordinetrhs od boc comptllontxr.*

Quia in aliquibus locis provinciarum noflrarum, feu alicujus feu aliquarum ex eis, iaici parochiales ecdefias, occadone juris patronatus, quod in eis habere fe aflerunt, vel alias, detinent occupatas; pratfentisauftoritate concilii monemus hujufmodi laicos, ut infra duos menfes didas ecclefias omnino dimittant, per locorum ordinarios feu alios ad quos pertinet libere difponendas. Alioquin tam illi qui didas ecclefias detinent, quam qui poftea detinere pratfumpfcrint, noverint fe excommunicationis fententi® fubjacere: non obftante contraria confuetudine aliqua, que dicenda eft potius corruptela. Per hoc tamen nolumus ha-

ANNΩ CUpum "eot'®u* derogare. pwronams, quoad illud, in aliquo A

LXXV1L *Vt tutiitit per fretdarii alicujus potentiate «d beneficium tcclafiafiicitfV admittatur.*

Item fiafutmus, quod clerici fcctilares vel regulares, qui per potentiam vel imprefiioncm cufufcumquc tacularis perfonc fe per patronos *d ecclefiaftica beneficia procuraverint prefertari, aut ipfa fibi conferri, provideri, vel eligi ad eadem, «ut ad hoc litteras, nuncium, rei mandatum impetraverint, aut fecerint impetrari, feu tali prxfcntauoni, collationi, provifioni, vel eledioni confenferint, aut eas feu earum aliquam habuerint, excommunicationis B fententiam eo ipfo fe noverint incurrifle.

LXXVIII. *Ai Divina celebranda prafentatiit non admitterer, nifi ordinarii licentia petit» b obtenta.*

Statuimus infuper quod nullus clericus prrfentatus vel inftitutus in parocbiali ecdefia de aliqua didarum provinciarum a clerico vel laico, in eadein a-lmtailriare prrfumat, donec a diceceiano epifeopo curam in eadem ecdefia receperit rnimarum: quacumque contraria confurtedine non ob.tante, quz potius dicitur corrupi da. Quicun-que autem contrarium fecerit: ipfo iado, lure quod habet vel habeicC credit in ipfa ecclefia, fn privatus ea vice poteilatc data dicecefano removendi inftitutum fet» etiam pratientamm. Nihilo minus ftatuentes quod inftitutus & confirmatus jer epifeopum, nullo cafu valeat ab alio quam ab epifeopo removeri.

LXXIX. *De contributione eupenfanem inter benefia.itai fienda pro legatione ordinariarum, aut pro litigio juKecuto.*

Item fiatuimus, quod fi archiepifcopus, vd epifeopus, vel aliquis redor alicui is ecclefiz, civitatis, vel diœcefis alicujus provinciae, cx penfas oecefiarias fecerit in legationibus «k nun eus fedis apoftolicr: expenfz illae folvantur de communi dillributionc eccienarum civitati; & dicecrfis, infra quas did * expenfe fuerunt fiât. Et ifia expenlz folvantur femel in anno. Et iu una vel duabus fynodis colligantur: nifi per iedem apofiolicam, quz ecclefiz folvere debeant, fuerit ordinatum.

LXXX· *Pro iuiioicf ecdefiarum pauperum per clerum ejus oiafcefis contributio fiat.*

Cone. Mvrt ann. ijIC. Quoniam (ieqtienter, propter paupertates e--cicfiarum fit perfonarum ecdcUafiicarum, mulla inftirgunr incommoda ccclefiis fic perfonis ecclefiafticis, five in agende, five defendendo E non valentibus profequf jura fua: facro approbante concilio fiatuimus, quod ad arbitrium diœcefani vel ofikialis fui, de conamnni contributione expenfirum fumptuum totius diœcefis, in quo cafus five necefiitas hujufmodi evenerit, in profrcutionùms juris fui ecdefiaftici provideatur eifdem, fiç officiales fint eis favotabiles in yufiitia exhibenda.

LXXXI- *Lieittau fit pre/ht/ro celebraro volenti, cuicumqu* pr/ibytero confiteri t fi pmprii ctmjeffori/ prajentia mm afjlfiaf.*

(Jr Mifle eum puritate, confeientir celebrentur, & ne propter defedum confefloris ras omitti contingat: indulgentius, quod quilibet presbyter, volens Miflam celebrare, licite poffit cuilibet presbytero idoneo fua confiteri peccata, & abfoiutionis beneficium recipere ab eodem.

LXXXH. *Λ'< /irrnicr celebrare prafumat ctan fro fil:o illegitime procreato.*

Item fiatuimus & etiam ordinamus, quod presbyter cum proprio filio fpurio Miflam non aude,i celebrare; nec ipfe vel alius calices, veftiinenta, vel paramenta, abaque qua Divino cultui funt deputata, Judaeo vendere, vel pignorare, vel aptanda feu reficienda tradere, quacumque ex cauta prafumat

Λ.XX'XIΠ. *rirncvr cum fuperpcllrcie indutu/, facerdoti celebranti deferviat in abfequio Divinorum.*

Statcmus prateipiendo qugd redores ccclcfiatum Mi/Tas in tuis ccclefiis celebrantes, faltem diiurr. clericum (uperpelficio indutum, qui fibi mii' Hic: in otdequio Divinorum, ncceflario La'>erc tem.ar.tur.

LXXXIV. *P/rocbiani utriufque fetent Dominici> diebus G fefli/ integra/ debeant audire Miffa/.*

Ut honor debitus parccbialibus ecdefiis obfervetur, fic animatum periculis obvietur, fa-cjJ(. ,nn4*' lubriier duximus flatuendum; quod parochiani tjer^.u. diebus Dominicis & fefiivis ad fuarn parocliialem cvclofiam veniant, Miflas integras audituri. Et ii per duos Dominicos dies continuos Midas in did's ccclefiis, legitima caufa cef- Θ unite, non audiverint.· extunc habeant parochiales presbyteri commonere * non venientes, * a/ te revelaturus in ecdefiis nominatos, pofiea "UMi' excommunicandos.

LXXXV. *Qualiter euebariflia b chrifma diiifenter cujiadiantur, ij qualiter renoventur: G de pcena in coniiurium faciente/.*

Omnes minifiros ecdefiarumque redores provinctarum noflranun exhortamur in Domino, eis nihilo minus in virtute fandz obedientiz injungendo, ut in eundis ccclefiis fibi commiffis euctiaiifiia fic chrifma fub clavibus fideliter conferventur, nc inde poflint fortilegia exerceri; fit quod ipfa non exponant fupclledilibua, vaiis, archit propriis, aut aliorum; & ad habendum calices argenteos Audeant, fic vafam»* niileni, veflimenta, pallas altaris; necnon fié ipfa corpotalia tam nitida & munda teneant, ne alicui fint horrori, fic ut potius Dei bafiiicx quam domus laicz videantur. Minus enim viJctut abiurdum in factis tardes negligere, quz non decent & in profanis. $i auteta propter ingruentem neceflitatem aliqua *«la vel ftipelleéldia in ecdefiis confervanda poni contigerit, neceflitate ceflante ab ecclefi'* ea expellantur. Tranfgrellores przdidoiuin. ordinario-

AWNO CHRISTI 'J#· "riorum arbitrio puniantur. Item huic coo- A flitutroni adjiciendo ftatuimus , quod pntfiui presbyteri & redores circa renovationem Euchariftì» taliter i exhibeant diligentes, .quod dc xv. io xv. diebus habeant didam Euchariftiam ad longius renovare, ne ex «egligentia hujufmodi mandati noftri itanda!* (equi-poffint Inohed'entes vero per iuos ordinarios pœna condigna volumus c-Higari.

LXXXVÏ. Qawnadv *ftnies baphjm.ilts exfiodia»-* ***tu****, iS cimedantar iS ad quem daxj-^ra fonda eofnmdem perdocte dtnojcatter.*

Cum non deceat faeramentalia i!l.i, per quç fpiriiualium munditiarum confequimur puritatem , materialium fordium contagionious inquinart: ftatuimus, ut finguli parochi.dium ecclcfiamin redores, in quibus tontes hujutmodi lunt fundati, eos fic claudi clavibus faciant, Bt claufos teneri, quod nullus ad illos (ordibus patere poffit acceiTus, ne temeraria manus ad immundam contrcAatior.em extendere fe valeat comrfiode. Et ut per hujufmodi fis tuti oblervantiam, illius quod tnibi peficipitur crefest revcien-ia lacramrnii ; viginti quinque folidorum Turonenfium pmu feu mulfta ptintri vehimus quoslibet agere contemnentes, & quod bujulmudi pecun.'.. in opus cedefi», vel in sbos pios ufus ad diœcefani loci arbitrium ccavcrtatur . loteuiiunis tamen noftra: non C exiftit , quod diftus reftor coopperturam feu daufuram diftorym fontium luis lumptibus facere teneatur, nifi confuetudo io contrarium hoc haberet. Qyatn quidem confuetudincm volumus ob'ervari.

LXXXVII. *Dt indid&entiit con^effis ctrpxi Cbrifit ajfxiantibas, cam tqirmo afptrtatier.*

C w. Avm. ·I·♦-&4ÎWL. St propter Chriiium fanâis ejus reverentia-- impendi pnrciphur I quanto magis colendum eft veneratione precipua facratiftunum corpus ejus, qui fanâos fanâificat, ac caput eft fandorum omnium & coiona! Hoc utique corpus, quod ipfe lolus pro noftra reconciliatione io ara crucis hofiiam obtulit Deo Patri, quotidie in ccclefiafticis aris, pro vivis & mortuis in illius paflionis memoriam immolatur. Statuimus igitur ÛC inhibemus , quatenus omnes Sc finguli priores, rcâores, atque vicarii ecclefiarum, noftrarum provinciarum, civitatum, & diœcefum, paroebianos fuos, piçf«rtim in Miffarum folen.niis, inducere ftudeant, ut nujulroodi fanftiflimo *corpori,* cum per presbyterum defertur infirmo in viaticum niniftrandum, reverenter afturgant, illudqae devote fequanrur , ac cum luminarium adhibitione honorent . Et ut ad hoc alliniantur vehementius ipiritualium ftipendiis premiorun. : omnibus qui corpus iplum fequentur fine lumine, diurno tempore, vel noâurno, x. dies; omnibus vero, cum lomioaribus dlâum facrauflimum corpus foquentibus, vel luminari^mittentibus, dc die, xx. de ooâe vero, xxx- dierum indulgentiam de injun&is eis penitentiis, dummodo vere pmahentea & confefn infra xv, dic* exiftant, mifancorditer relaaaœw-

LXXXVIIf. *Qualiter* wt'V *reliquia verare*, /«ûur^rt* *tar, iS antiqua extra v.ija mtninu ojlend.mtHf·,*

Ut fandorum reliquias in m»i->ri habeantur Co<w.M»r- honore , ac ne Chriltianorum limnlic't.is var»i <i4£ ιαΛ decipiatur bgmeniis, tkut occafi.mt quartius m pU-rilque locis fieri confuevir : obienari prx-ipi.rus, ut antiquas reliquias amodo extra capias ve! vaia nullatenus oilcndsntur, nec exponantur venales. Inventas autem de novo nemo venerari prxiumat, nifi a Romana ecclefia fuerint approbaiz . Nec quaeilori alicui permittatur pottaic reliquias, crucem, vd capias, ntxi publice in ecclefia prrdicare ultra fuarum continentiam litterarum, propter f.lfa que quandoque interierunt, nifi de ordinariorum liceo n* ipeciali. Et li contra przlumptum exticerir ab ipfif, debite puniantur.

LXXXIX. *jn d.ebut jtjurtii vel elinentιλ* , r/u-w/ μ* *corned tntier : pana contra focientes immittente.*

Gulofitstis exeeffum debito moderamine reprimere cupientes; lacro approbante concilio prohibemus diilrcfius, tub pœna excommunicationis & malediftionis srternar, ne aliqui», cujufcuir.que ftatus vel conditionis exift-it, io diebus jejuniorum per erclelutn ind.durum & prxcipue in Qjudragefitna , earner comedar, [redacted]fi neceflitate cogente. Cooteflon-s aurem religioû , fi exempti non fint, vel latculare», C practciquam tn caiu ncCeflitat'» »1 cui licentiam dederint velccndi carnibus diebus predicts , fententiam eamdem incurrant, graviori coertiooe per tuos ordinarios, fi cis videbitur, caftigaodi.

XC. *Diebut jabbatinis* ai *efn carnium aàflen'ant dertet , nfi m necelfit.itibns, ant in die a jure exceptait.*

Cum, facra Scriptura reliante, plura recipientes a Domino, verfa vice ad plura redditi- Coar. Are αx>o an.i ·lJ '· t- ». da cx gratitudinis debito teneantur ; cumque deceat ccclefiafticos viros , prxfertim facris infignites ordinibus , aut beneficia ecclefiaftica oblinentes, in domo Demini, in cuius fortetr. adlcripti lunt in modo vivendi laicos excellere, ut laici eorum exemplo proficiant, non vatem ex ipfottun corruptis moribus deformentur: (latuimus, quod clerici bénéficiât·, aut in (acris ordinibus conftiruti , exnunc fingulis diebus (abbati, ob reverentiam B. Mari* Virginis gloriolae, a carnium efu at>ftine-nr; mfi cx caufa necéflitatis , fuper qua-comedentium conficienti» relinquatur vel nifi ea [redacted]-teritur Natalis occurrat. Sraruti vero hujal modi tranlgreflorcs, pro quolibet die fabbati quo fecerint contra illud , per unum meniem ipfi, filfto ab ingreffu rcciefin fint ljipenii.

anno C?*iTI ' **XCL** *Oxtnet atrinfym few parockiuti* wAÆ-- raw iwuen *debent, nt ecdefia! mdificent, ant reparent : & qualiter in ecclqfiit reeralib tu >* d»>- *but Dominicis, ibidem celebretur ;* £r fn· *elee· mofrnaj dederint, indulgentias confeyttmtme bic expreffat .*

Com Mar- ?'>« <"?j. Cum prxfcns & vifibilis ecdefia militans, triumphanti cxlefti civitati Hierufalem non itnmento comparetur, & locum ubi facratirthnum corpus Domini nortri Jefu Chrifti confierrur & fervatur, & πoβ/te reconciliationis ad Dominum inftrumenta , videlicet facramenta eccleftaftica , minirtrantur , pro oftenfis flt culpis populi recurrentis ad fupplicandum Divins maje- B ftati fpecialiter deputatum, In quo & delictorum venia confidentius impetratur , inter este- ' «t. ηγο- br». ra , firmo fundamento ac expletis ' sdificiis communiri deceat , ut Deo gratus exiftat, idfpicientibus & ingredientibus fit devotus & pla- • «ı cnMt - cidus, & confidentius ' alliciat , reficiat, *tt* informet: tacto approbante concilio (latumus, ut epifcopi, abbates, prelati, reffores ecclcfiarum , & religiofi quiuimque provinciarum nolirarum, in fuis admonitionibus, prxdicationibus, confettiombus, f< alus ubicumque, quantumque commode poterunt, clericos, plebes, fit populo» inducant attentius, *tu* informent, quod cum ecclcfiz ordinatus fubjertx, conftrurtiooe, reparatione, emendatione, & ornamen- C tis ecclcfiarticis indiguerint , ad prsdiâa facienda & habenda, dc bonis fibi a Deo collatis contribuant fc clecmofynas conferant competentes . Ordinarii autem locorum provideant, quod ecclefis rurales qux eis lubiunt , taliter reparentur , quod in ciidem in diebus feftivitarum ianftorum vcl hnrtarum , quorum vel quarum funt vocabulo inlignitx, fit etiam aliis diebus D 'm nici' fc fefiivis, pront eft fieri confuetum, decenter valeant Mtrtx celebrari, redo-1rs, patocluanos, fit lubditos eorumdem, ad prxmilTa omnia, fi necefle *fuertt*, compellendo ; conlbtiicntrs oihilo minus didi redores aliquos parochr.mos , illarum collertarum operanos & eaecutores , qui ad prsrmirta complen ŧ da lint hcclcc, loHicin, & attenti. Ut autem omnes Ce (ingiili ad prxmilla promptius & facilius inclinemur, omnibus vere pcenitentibu» & confertis, tam qui ptsdtrtas pias eleemofynas & caritativa tubfidia erogaverint , quam religioiis Ac alus, qui alios ad hxc facienda induxerint , xx. dies de injunrtis ciidem pcenitentus, de omnipotentis Dei lonfih clementia, mifericorditer relaxamus. Sufiraganei vero provtnciarum notlramm tn luis dimccfibus concedant etiam alios xx. dies, vel plus vel minus, prout cis videbitur faciendum.

XCII. *Exempti oritor:a non erigant fine licentia ordinariorum petita Ü obtenta.* E

n^sAp.jv Oblervari prxeipimus ut ordinarii in fuis durn-fibiis , rcligiofis exemptis non permittant conftrtterc oratoria leu cappeilas in Jocis non exemptis , i nc l; *iorum* ordinariorum licentia fpeciali : nec in iplis conftrurtis diiti exempti celebrent sel faciant celebrari Divina, neque tempore tnterdiiii :n locis etiam exemptis, nifi prout cis a jure vel lpecialt ptisilegto eft concertum : ac π contra fecerint , per epitropos compefeantur . Et fi conienvatores ipto' i,m exemptorum propter hcc in Urdinarivs aÜm.s tenti» tulerint : taoquam a jure revocate nui-Utenas otferventur. ANNO CHRISTI

XCIII. *De per*· raruw , qui ab immanitate erclqfiamm, vel a domibm epifeopernm , nd eafdem confngtentes abjtrabtant , ventilant , ant vulnerant, ant impedimI q»o mmnt libere exire ppffmt.*

Infuper ftatuimus, quod quicumque eum feu eos qui confugerint ad ecclefiarum, vel archiepilcopalinm feu epifcopalium domonun tutelam , ibidem vulneraverint, mutilaverint, interfecerint , & vidualia eis fubtraxerint, vel ne habere aut dari cis valeant impediverint per fe, vel alium , feu alioa ; aut cuftodes, ne exinde exire poflint, quoquo modo pofuerint, incenderint , feu inde eos extraxerint violenter, prsterquatn In cafibus a canonibus permittis , per ordinarios antea declaratis, & cx traflos vulnerare, ieu mutilare, aut eis ultimum inferre fupplicium prsfumpferint, aut quicumque prsdiâa aut aliquid praedictorum fieri prreeperit, aut procuraverit, feu confilium vel opem adhibendo hujufmodi fceleribus perpetrat», dis, deliquerit, excommunicationis lententis fubjaceat ipfo farto . Adjicimus infuper flatuendo, quod quicumque de cstero culpabiles quoquo modo inventi fuerint In prxmiftis , vel aliquo prxmiflorum , quntdque plene fatisfecerint ecciebis violatis, & illis quorum intereft, Chrifliana careant fepultura , ettamC in articulo mortis ab excommunicationis fententia fuper prsdirt's a quoquam fuerint abfoluti. Et loca, ubi talia perpetrata fuerint, fubtaceant ecclefiartico interdifto, donec competens prxlbta fuerit emenda.

XCIV. *Qnaliter cierunt,. clericxm in judicio JacniJri convocans , pmiatnr.*

Infuper ftatuimus, quod quicumque clericus Cone. Nu- vel religiofus, cujufeumque ordinis, conditionis prol. aut ttatus exiftat, qui clericum vel religiofum >ı,β' cc ' fuper artione perfonali, vel fuper crimine, in judicium evocari vd citari fecerii coram judice ixculari, fetenter, vel malitiofe, lententi® excommunicationis iub/aceat ipfo farto: & vocato fic citato, ci de jntercffe fatùfaccre tenеatur .

XCV. *Qualiter tempcreles domini pimiantier, qni fnbciitif eorum prohibent, ne vifluatia aut neceffana clericu minsflrentnr.*

Statumus infuper, quod quicumque temporale dominium obtinentes, interdixerint fubdit s luis, ne prxlatis, aut clericis, aut perfonts ecclcliafticis qutdquam vendant, aut ab eu vel genribus fuis ement aliquid , neque ipfis bladum molant, coquant panem, aut alia obfequia exhibeant, cum talia fieri prxfuroantur lo derogationem ecdefiallicar libertatis, denun· cientur & publicentur iplo farto excommunicationis vinculo innodati. Si aurem communitas ve) univerfifasquorumcumque locorum, contra prxdidas pertonas quoquo modo in przdirtis deliquerint : tamdiu eo ipfo fubjaceant ecciefiaibeo interdrdo, quoutque per eos fuerit plenarie fatisiadum . Circa hoc autem, conftitutionem felicis memori® domini Alexandri pa- *f*r px IV * prxeipimus obfervari.

XCVL

ANNO CHRISTI

XCVI. *Contra libertatem ttcl&afiicam fttevis modo oeytýStjtno facientei, & perfonis eeclffia~flicis & eoram bonis onero imfvmntei, fabmif-fionem^ne foeere caoile procnronlei, peno bit flatato pemiantar.*

Cone. Nü·

Ad evitandum periculum animarum, Ac ecclefiarum indemnitatibus provinciarum noflrarum & cujus!ibet earumdem providendum; omnes & fingulos urriufque fexus, cujufcumque dignitatis, conditionis, autftatus exiftant, qui contra ecclefi» libertates, immunitates, jura, jurifdi&iooem, & privilegia ejufdem, five confidant in fpiritualibus, five in temporalibus, modis quibufeumque acquiüta, vel contra laudabiles confuetudines erga iptas ecclefias pia devotione fidelium introduftas venire nituntur, ipfa, vel eorum aliqu-'d, per fe vel abum, ufurpando, occupando, infringendo, aut ipfis occlefiis Ac perfonis ecclefiaftfcis onera prxfertim^ gravia imponendo, aut contra prçmifla vel Aliquod eorumdem, ftatutum, ordinationes, pads, promi(liones inter fe, cbm vel palam, direde vel indir.-fte, vel faciendo fuper confiliis, auxiliis, expenfis, fumpiuum contributione, vel alias quoquo modo ad invicem fact*» vel faciendis, perpetuo vel ad tempus, necnoh & omnes & fingulos, cuiufcumque dignitatis, conditionis, aut ftatus exiftant, qui prclatos, ecclefias, monafteria, capitula, collegia, rei conventus, fen alias perfonas ecclefiafticas, ad fubmifliones fibi faciendas bonorum mobilium feu jurium ipfarum ecclefiarum, haftenus compulerint, quocumque qurfiro colore feu modo, feu alias quomodolibet, nifi, infra duos menfes a tempore publicationis conflitutionis hujufmodi numerandos, praedifta revocaverint cum effeftu, Ac de prxdidis fatisfecerint ecclcfiis competenter, Ac ipfa jura in priflina reduxerint libertate, vel de cattero perfonas ecclefiafticas ad hujufmodi fubmiflrones, ut praemittitur, faciendas coegerint; Ac quofeumque dantes in pratdidis, vel aliquo prrdidorum, confilium, auxilium, vel favorem fmgulares vel erfonas, excommunicationis collegia vero Ac univerfitares, interdidi fententiis, ipfo fado decernimus tubjacerc. Prxlati vero, religiofi, clerici, Al perionz ecclcfiafticx, qui vel qux Srrfentem conftitutionem, At alia jura fuper oc edita, non fervaverint, poenas iupra infli&as a juribus ipfo fado noverint incuriile. Pretentem autem conflitutionem, per diceceiados in fuis fyno»fis feme!, & per redores ecclefiarum m fuis ecclcfiis quolibet anoo pizcipimus publicari.

XCVII. *Perfor* ecclefiaflica blade & bona portare ubi volemi poffint, ftatnto laicorum fIM obflante, pane flatmntibns imminente.*

inn.

Item cum ftatuta Arcularium ecclefias aUt perfonas ecclefiaflicas non aflnngant. ftatuimus ut («culares, cujufcumque dignitatis, conditionis, aut ftatus exiftant, qui prrtextu ftatuti contra juri» formam ve) alias quovis modo editi, ne bladum, vinum, fit qurcumque alia bona *ex* fruâibus, redditibus, feu obventionibus ecclefiaftieorum provenientia, extrahantur de terra, caftro, villa, vel quod certo pretio vendantur, clericos vel ecclefiafticas perfonas aftnngere, aut luper angariis, aut perangariis, aut aliis quibuicumque (cum nec in eis, nec A m eorum bonis aliquam habeant poteftatem coarftare feu impedire quoquo modo, direde, vel indire&e, prcfumpferint, excommunicationi fubjaccant ipfo fido; At locus ubi h<x-per dominum loci, vel univetfitatcmejus, aut eorum conniventia vel permiflu, attentatum fuerit, ecciefiaftico tubjaceat interdido: nifi moniti, infra rnenfcm emandavennt, & de perpetratis fatisfadionem exhibent flmiucrint competentem.

XCVIIJ. A> *perfonii eccltfo/iich per temporelei jofiitio denegetur: olioi cenjnro ealtfo-fttco ptmiontier.*

Statuimus, ut nulli temporale dominium ve! jurifdiftionem aliquam obtinentes, vel etiam exercentes, voce, praeconio, vel aliter, prohibeant nc clericis vel perfonis ecclcfiaflicis redditus vel alia cis debita minime exfolvantur, a t juflitiam eifdem clericis Ac *perfonis* de tuis debitoribus feu malcladoribus facere denegent, vel mandent denegari, vel eofdctn clericos feu perfonas ecclefiaflicas banniant, feu banniri mandent. Contrarium vero facientes excommunicationis fententiam incurrere volumus ipfo fafto, poflquam conftiterit de przmiifis. Eamdem fententiam *incurrere* volumus dantes in pizmiflis confilium, auxilium, vef favorem.* prrcipientes, tales per locorum Cord maries, quoufquc de injuria Ac damno fatisfecerint competenter, excoinnmnicatos publice nunciari.

XC1X. *Pona perfonarum ecelefipli. ob ipfis tenentor, ad colaftai per Ij^di in ponendas per eoi minime <jnov.i mil- compellentnr.*

Ad aeternam rei memoriam. Quoniam frequenter contingit, quod nonnulli judices fxculares, contules, juriididionetn exercentes, po reflates, bajuli, ac domini temporales, cogno (cere ' quod ecclefia:, clerici, ac perfons cc ^ckfiafticr, pro terris, domibus, & pofleflionibus quas tenent, in taillis & collcùis ac exad ombus laicorum tolvere & contribuere teneantur, indebite & injufte, & contra canonicas fanftiones; iplalque ecclefias, clericos, aut perfonas ecclefiaflicas talliarc, ac pro hujufmodi taillis, col'cCtis, ac cxaâionibu* compellere, & contra ealdcm ecclefias, clericos, aut perfonas ecclefiaflicas, exeeutionem At compulfionem facere temere, violenter, & injufte, & contra libertatem ecclcfiafluain moliuntur, de tafto Izpiflime, tam bona mobilia qurin immobilia ecclefiarum & perfonarum ccdciiaflicartim occupando, vendendo, *dribihendo*, Ac alias multipliciter occafione pisrmiflbrum E moleflando: idcirco prrmifla omma & lingula fuilTe & efle temeraria, violenta, injufta, Ac iniqua, & contra libertatem eccKfiallicam attenta, decernimus, Ac declaramus: ftatuentes Ac ordinantes, quod talia attentantes, Ac in iis dantes auxilium, confilium, opem, operam, tuvamen, vel favorem, palam Ac publice, vel occulte, ipfo fafto fententiam excommunicatitionis incurrant. Civitates vero, villas, caftra, A(alia qurcumque loca, io quibus prç* mi(Ta faûa fuerint feu commiifi, *ic* abquid prrdiûorum attentatum, ecciefiaftico iupponitnus interdido, donec dc oflenfa Deo Ac lue

" ANNO CHJUSTI ·til· "ecc^^· & pnrri Irfr integraliter & fine trsu- de *fuerit* fatisfaftuin,

C *fbfpitalibeti, pro eoreem bonis paaperibeu depestatf), food ai/fµ indiffio ft» quafia aemiaoe treepoeeateer.*

Item, quod domini faecuteres, vel quicuos que alii, cujufcumque gradus, d'gnitatu, feu conditionis exiftant, hofpitalia ufibns deputata pauperum, occafiooe csvalcatarum, talliarutn, quarflarum, nec aliarum illicitarum exaffionum, quocumque nomine appellemur, nec ôncrare nec rooleftare prsrfumant. Alioquin, fi defiftere & emendam praedare noluerint, vel fi de cetero cor.tra Jecerint, ipfo faâo fententiam excommunicationis incurrant.

CI. *Dominis temporalibus pne mfiigitur, probibenlibus* ac *decisr.a exfolvaxtur.*

Ctwir. Area,) te.c. M. & TM. Item, qnod domini temporales, baillivi, feu officiales, & locorum confutes, & alii hoc procurantes, clericos & ecclefiarum redores non impediant, quo irinus decime ipfis, prout ad cos pertinet, per parochianos fuos reddantur fideliter & lolvantur; nec eifdem parochianis inhibeant quod non folvant. Alioquin, fi contra fecerint, excommunicationis fentennim eo ipfo incurrant: a <jua minime abfolvantur, nifi prius iatiskdo pani I<Ir de damno & tnterefle.

CII. *Ut officiales donfinorttm epifcoporxm, & torum locateneutei*, aA *omni injurii prajenentur*,

Ut illos, quos Del timor a malo non revocat, iahem coerceat tevetitas ditetplinx: praetenti concilio duximus fiaitendum, quod fi perfona, cujukumqne conditionis, fiatus, feu ordinis exiftat, infra domos archicpitcopales vel epifcopales nofirarum civitatum, d <r- cefum, ac provinciarum, vel alibi ub cumque per nos, vel luff u;aneos nofttos, aut eorum officiales, & loca eorum tenentes, feu nofirum vel eorum aliquem, aut aliquos, caule judicialiter audientur, afiquem faâo graviter vituperaverit, ku ei injuriam irrogaverit, incut r«t excommunicationis fententiam ipfo faâo, & «has puniatur prout rrquitas fuadebit.

C1II. *filon valet fiatutsem Liicorum ne decima exfolvantur, aut in ecclefia non offeratur, aut tn uj/nso voluntate aliquid relinquatur,*

Coix, A' ts ... jt ann. Hac pc/petua confiitutione fiatuimus, qu<d Jaici, cujuicun que gradus, conditionis, vel dignitatis extfiant, vel univerfitas fiatuentes vel ordinantes m k·, vel inter te, vel przconizare facientes, vel lubditis fuis mandantes, quod non prarltent decimas ecclefiis, vel non offerant, vel inuiii.ris luis voluntatibus quidquam ran relinquant cis, vel remoribus earumdem, vel quod laudabiles confuetydinn ecclefia; in fpirituabbus infringant, aut aliud Kquipollens, direfte vel indirecte, tacite vel exprefle, quomodohbet injungente, ipfo fodo excommunicationis fententiam incurrant: a qua, antequam emenda competens prrfiita fuerit, minime abfolvantur- Univerfitas autem ecclefiafiico fub*jsceat* interdirto.

C1V. *Qui nmciot curiarum ectlefiafiitarum impedinr't* fue aataar *ubere curia mandata este· tjtuMter, irtvifntt premantur.* *titi,*

Cum juftitic jus fuum cuilibet tribuenti, dc miniftris ipfius, ac rei publice plurimum dc· trahatur, fi proceffus ipforum mtniftrorum, iniquorum contingat machinationibus impediri.* nos volentes talium, juftiti* cultum impedire nitentium, aufus temerarios timore difciplins ecctefiaflicc cohibere, provifionepnefentis concilii duximus ftatuendum, quod fi quis, cujufcumque conditionis aut fictus exiftat, delegatos, fubdelegatos, commiffarios, nuncios, nut exeeutores nofires, aut fuffraganeontm noftrorum, officialium, vicariorum, feu eorum locatenentium, feu viccr.igerentium. aut litteras Ac alias feripturas judiciales, noftras, vel fvffraganeorum, vicanorum, & officialium prardiftontm, deferentes, fcu hacoccafione, veiberaia, capere, detinere, occultare, carcerimancipare, vulnerare, interficere, aut mutilare, vel litteras vel feripturas prxdifhs auferte, feu eas rumpere, cancellare, fcu alias definiere quoquo modo, vel ablatas celare, fcu deferentes compellere ad frangendum, vel, ut eorum verbis utamur, ad manducandum hujufmodi litteras vel feriptutas, aut qui prxdiâa fcu aliquod ptardiêoium fieri procuravetint, aut facienti* Cbus dederint auxilium, confilium, vel favorem, excommunicationis fententix fubjaceant ipfo fa&o: a qua, nifi prius judici curtr, cujus auftorit.rtem contempterint, & pafib injuriam, Ac ceteris quotum interefl, prout excelles exige* atrocitas fatisfecerint, nullatenus ai lolvantur. Et loca ubi talia commifia fuerint feu perpetrata ecclefiafiico fubjaceant interdido, quoufque de injuria Ac dc damnis datis integre fuerit ecclefia: Ac parti Isefe fatisfaâum. ,I.UT'

CV. Ferta çMAcitwr^Me *ad perfanai ecclrfiafiicos iff ad* /xa *pia perlinentia depraduri, occupari, invadi, rapi, impediri, detineri, pitporari, pagiari, iff inquietari, & perturbari*, per *dominai temporale! non debent, iff fafla fiatu!a contra libertaire ecclefia, iff earum aliquis ohjervantias, nullius efficacia exifiere debent, nec quamvis sndifiionem ditfis bonis imponere debent. Et modus procedendi riftorofus contra tales bic exprejje reperitur.*

Quoniam infolens & effrçnis prefumptio multos a re&tudinis calle abducit in devium, ac a jufiitix limite fic avertit, quod elati de fuse certa prtefumptione potenti*, fibi putant fore licitum quidlibet, infipientique animo, Dei timore ex oculis relegato,, in fortem ipfius eleêtos ecckfiafiicos viros, irreverenter quandoque, potius immaniter, pertequuntur: ell igitur ptirfecutoribus hujufmodi, Ac eorum fautoribus, jufte provifionis ‹ bice rcfiftendum; nc appetitus noxius, nulla juftiti* correâiobc reprtfius, profpiciens temporaliter tantum fibi, adverfus alios valeat impunit* rapacitatis licentia libere debacchati, precipue cum multis graffantibus, opportunum exemplum exiftat, ne plurimorum opera & ope fuffulta malitia penculofius mvaleteat. Hac igitur confultifiînoa facti concilii ordinatione ftatuimus. quod quçcumque fscularis eccldiafticavc perfona, nobilis fcu ignobilis, utriufque textis, cujulcumque vero prominentiae, dignitatis, ordinis, offeii,

"siMn" ANNO 1J41.

› *·*< ftatu» exiftat, qu* in quavis A civitate feu diœcefi alicujus noftrarum pr■n-clarum, aufu temerario, cum armis vei fine armis, per *le* vel alium, invadere, rapere, feu depraedare, capere, occupare, impedire, detinere, pignorase, leu gagiste, vd inquietare, vel perturbare ecclefias, aut cappcllas, feu earum cmmeterta, vel hofpitalia, rcciufisria, dt lc profarias, rdigiofafve feu pias domos, aut loca, poflefliotts, jnrtfdiâiooes, vel alia jura quxc.unque, ad archiepifoopos, epifeopos, abbates, priores, clericos, vel ecclefiafticas perfooas, irculares vel regulares, aut eorum aliquos, communiter vel divifim pertinentia, fau villas, caftra, cenfiia, trefena, laudimia, ■a-pita, retropita, perttonaria, lcudas, ptoagia, B molendina, pifearias, paxerias, five reclaufas, aut arcbiepifeoporum, epifeoporum, abbatum, priorum, dicatiorum, prepofitoruna, archidioconorum, Ac aliorum infertorum prstlatorum, collegiorum, capitulorum, reftorum, & priorum, clericorum, vel ecclefiallicatum perionarum piardiftarum, animali-, fcu boria qu®cumque, immobilia atu mobilia, quotum quidem bonorum mobilium vak>r fexayinta folidorum monet® current·' fummam excedat, fcu contra libctutes generales vd fpeci.tlrs <cclcfiafticas, aut eorum privilegia, vel conluctudines legitime probatas, aut obicrvanti..s, quomodohbet edere, vel facere qu®vis ftatuta, feu banna, vel pnecoaiiattones,; aut novitates,C feu impedirncnta queeumque prcftarc, aut contributiones, feu expentas, folutiones per laicos communiter vel particulariter facieudas, ad relevandum univerfiiates, fen eos qui modis praedici s vel infoalcriptis libertates ecclefiafticas ptrdidas infringere non verentur, five quibuslibet ex diftis archiepifcopis, epifcopis, abbatibus, prioribus, decanis, prrpolitis, archidiaconi", & aliis infei oribus prelatis, capitulis, conventibus, rectoribus, prioribus, clericis, vel ccclefiaflicis perfonis, lacctilaribus vel regular.bus, dtrcftc vd indirefte violentias aut moletiias irrogare, feu eis, vel alicui earumdem, fuper bonis ecclefiarum,, ,& pcrfooarum, quaeflas, aut taliias, impolinoms, angarias, five patangarias, novitates, aut onera quclibct aliqualiter imponere, five domos ecclefiatum, fcu clericorum, aut perfonarum ecclcfiafticarum, occafione quacumque claudere, figillare, cruccm eis affigere, five ipfas firmare; aut eorum bona quaxumque bannire, leu vias novas aliquas ubilibet adinvenire vel facere, per quas ecclefi® vel earum bona in pedagiis antiquis, five ieudis, aut aliis quibuslibet juribus, poflint in aliquo pejorari feu minui, aut itinera, vias, feu liratas publicas, vel privatas, infra limites territorii vel diflriâus locorum, villarum, five caftrorum ecckfiaflic® jurildiftionis auferre, ufurparc. vei fibi quomodolibet appropriate, attribuere, fcu applicare, vel eorum terminos arftarc prsfutnpierit, feu attentaverit per fuam potentiam, feu per violentiam, aut malitiam, fi-e prxdrla vel aliquod pr.eduflorum mandaverit, leu in ipfis vel ipforum aliquo dederit auxilium, confilium, vel favorem, publice vel occulte.· qtw omnia, & eorum quodlibet anentari fcu neri mandaverit, vel ratum habuerit, diftriftius prohibent», nifi infra fexdies a dic trarfgreffionis hujufmodi prohibitionis nollrz, iuper quo in hac parte quocumque pr®ir: florum modorum perpetrato feu commiflo excelfu rc 4'- fa, vel par cotxfilii, auxilii, ac favoris impe· " " pnBftaiiooem, fuper iis emendam aut Chr°[revocationem debitam, vd alias, prout exegerit rei qualiras, tofis fatisfecerit competenter, |{<l. excommunicatKNais fcatentto fubjaceat ipfo fa. âo. Cuius quidem excommunicationis feoten. tiatn volumus, ac ftatuimus, per loci ordinarium, vel per eius officialem, fcu vicarium, aut ejufdem officialis foc vicarii loeatenentes, cum ei, feu eis, de prsemifUs cxcetfibtu, vd eorum aliquo, fummarie & de plano inerit fafta fides, ex meroipfius officio, Ac fine ftrepitufic figura judicii declarari, & * irretitas «' f.-n». caldam facere per diverfas ccdefias diftamm provinciarum, in quibus ei feu eis expedientius ™ videbitur, tam generaliter quam etiam nomi· d»c«t ,'h. ■alien, excommunicato* publice nunciari, & fententiam ipiim, prout perfonarum ligatarum eadem contumacia feu protervia exegerit, aggravari. Super quibus, eifdem ordinariis, ac oftcialAus, vicariis, ac locumtenentibus, au ftorttate prefeotis concilii plenam concedimusflt attribuimus facultatem. Ft ti foiian comes, vicecomes, fenefcallus, baro, judex. capitancus, caftdlanus, vicarios, bajulus, confules, ac quicumque utriufque fexus, cujuicu.r.que flatus, dignitatis, preeminent®, feu conditionis eriftaot, aut eorum locumtcncntes, officiales, feu fervientes, in prsmiffis vel eorum aliquo culpabiles fuerint, & animo indurati· per xv. dies in cxcoimnunica'iore l erftirerint : civitas, caftrutn, villa, vd locus, ubi fuerint; ccclefiaflico fubjaceant interd&o. Statuentes infuper, quod quamdiu principales p.rfonx, videlicet hujufmodi malefaftores, raptores, de praedatores, in aliqua civitate, vel caflro, «c! alio particulari Joco, five in parochiae alicujus limitibus fuerint, fi in civitate, caflro aut loco, feu parochia, de prardiftis hnjufmodi maleficiis, rapinis, fcu deptadatioml us, fit publica vex s.l fama, fine requifitione qu.'libet ccfTctur penitus * Divinis. *Quod û* iuper prxmiffis publica vox & fama ibidem minime habeatur : tunc ad requifitionem ordinarii *loci,* vel ejus officialis, hujufmodi cellatio fiat. S· Dvc,o univer litas deliquerit inprzdifbs, vd aliquo premiflornm : illi qui ad id univerfitatem camdem vd fiugularrs perfonas ipfius induxerint, inftigaverint, commoverint, feu eis vel eorum cuiquam in premiffts vel praemiflorum .Off1o m aliquo*, lingulares perfore ; qu® in aliquo culpabiles fuerint, nifi infra xv. dies emendam v«.a *fn.i-* fecerint, feu prarfitterint competentem, ipfo fafto fententiam excommunicationis incurrant. Univerfitas etiam ipfa, nifi damnum, cafu quo de ipfo fatisfactom non fuerit, infra xv. dies emendaverit, ecclefiaftfto fubjaceat interdiflo. Item quod didi raptores & deprsdatores nullo modo a fuis ordinari s abfclvantur, nifi fatis· faâione premifla. Et fi in mortis articulo fuerint abfoluti, eorum corpora minime eradantur ecclefiaftr® iepultur®.· douce per eorum heredes, feu *alios* eorum nomine, fuerit integre damnum pafl'ts fatisfaftum · Item excommunicamus omne» illos qui hujtitmodi nufefaâo.es excommunicato», poft-jiu n m eorum parochialibus eccleiiis per tres dies Dominicos excommunicati fuerint denuuciaii, receperint ad habitandum in difta parochia, feu reoeptoi fttftirmerint, vel cum e.s communicaverint, aut habi.atiouem cis praebuerint, vei cos (cicntcr receptaverint, vel fecerint quo minus tales per illos ad quos perlinet, abfque fuperioris mandato

CHRISTI Iμ·, 'dato mininae excommunicat! nancientur: & A delinquentium abfolutio cuilibet epifeopo in fua diœcefi auâoritate facri concilii fit com* mifla. Volumufque quod omnes illi, qui de cetero tales raptores vcl fpolutores ecclefiafticz tradiderint iepukurz, & qui ad hoc dederint auxilium, coniilium, & lavarem, Ont ipio faâo excommunicari, donec de condigna fatisfaâione fuerit fatisfaâum. Si vero religiofi fuerict mendicantes, in omnibus noftris provinciis nullus noftrorum fubditorum pro confeffione ad eos accedat, nec aliquis ad przdicationetn verbi Divini ipfo* admittat, nec veniat: contrarium facientes lententia excommunicationis innodando. Simili excommunicationis lententia innodamus, qui przdam clerico- B rum, ecclefi.ifticarumvc petlonannn, & religioforum, ac omnium prrdidorum, fcienter & voluntarie recepeiint in eorum caflris five locis, vel hiemer ab cifdem emerint,* & quod callra illa vcl loca, in quibus fuerit diâa preda detenta, quamdiu ibi fuerit, vel fi fuerit alienata vel coniumpta, & etiam fuburbia Ac continentia aedificia, fubjaccant ecclefiaftico in terdi&o, quoulque dc damno dato fuerit plenarie ialisfadum, quo (anslaâo ceflet didum interdiâum. Volumus autem quod officiales foranci, A abi quicumque commiflarii ad boc lpecialiter deputati, proccflus contra tales facere poflint; & quod nos an hiepifeopi At fuffrap.inei nollri, ac noftri vcl eorum vicarii C Rcneraks, vel (peoales officiales, cum ad parus requtlitionem proceditur, przdiâum interdiâum lm cellationem indicere valeamus. St vero ex notho procedamus officio." tunc noflro relinquatur arbitrio, an in totum, vel in partem, fervemus eamdem. Item volumus quod faâa reftitutione rapinz, vel alias fatisfacio, & line fraude, diàum interdiâum five cefli'io relaxetur. Et ut nos, Ac fuffraganei noftri, circa obfervantiam iftius conflirutionis nos exhibeamus favorabiles & benignos, prohibemus vicariis Ac officialibus noftris, Ac fuffraganeorum neflrorum, ne pro cauix cognitione leu procello faciendo contra malefadores hujuimodi, aliquam pecuniam praetextu fa- D larii vel laboris exigant, ieu recipiant; nec eo prztcxiu quia falaiium non habent ieu recipiunt, ditierant fcienter procedere, cum fuerit procedendum: alioquin iufpenfr fint ab officio & Divinis. Poftquam autem contra aliquem vel aliquos ipfas conftiiutiones duxerint publicandas, eofque ut excommunicatos fecerint evitari.· contra eos, exigente contumacia, requifiti procedant, quilibet contra fuos fubditos, ex fuo puro & mero officio per ceniuram eccleiiaihcam aggravando: nec tales malefaâores ieu eorum receptatores abfolvant, donec de d.imr.is & injuriis propterca irrogatis fatisfa&um fuerit competenter. Imponantque abfolutis, fub virtute przftiti juramenti, ta- E Jem pœniientiam pie commiffis, quod pœna docente cognoicant, quantum exceflerint tn commiffis. Quam panitentiam fi forfan peragere contemgferint, in przfentem fententiam reincidere decernimus, fic reincidifle pronunciari decernimus & jubemus. Qui vero eos aliqualiter abiolverit nifi ut przmiflum eft: ad intereflie illorum qui taliter damnificat! fuotint, teneatur. Statuimus infuper, quod quandocumque aliquis noftrum archiepifeoporum, epifcoporutnque fuffraganeontm noftrorum, feu noftri vel eorum vicarii, aut officiales, feu vicem gerentes eorumdetn per alterum ex przdiftis requifitus fuerit, ut dcnunciet illum eu illos excommunicatum vel excommunicatos, contra quem feu contra quos ipfe facit didam conflitutionem fervere: quod didam conftitutionem fine alia inquifitionc obfervet & faciat obfervari, & flatjm mandet illum vel illos excommunicatum vel excommunicatos publice nunciari; ut infra oâo dies, die qua talis requiliiio faûa fuerit minime computata, & alias quam cito commode fieri poterit, confiderata locorum diftantia, obfervet & mandet obfervari per alios, omni appellatione & exceptione certantibus. Quod fi prrmtfla, Ut pttedicitur, contcmpferint adimplere, Dtvinam fentiant ultionem. Cumque perfonz nifrrito rebus debeant przponi, & majori privilegio gaudere: idcirco hoc facro approbante concilio ftatuimus, quod przter Ac. ultra pcenas in capitulo, *Si quii fuadente diabolo,* contentas, in locis ad quz occifores, mutilatores clericorum & perionarum ecclellafltcarum, & capientes eofdem, pervenerint, refletur penitus a Divinis, donec ad arbitrium fui ordinarii fatisfecerint de commiffis. Loca etiam in quibus clerici feu perfonz ecclefiafticz captz detinebuntur ibidem, cedent penitus a Divinis. Przterea quoque quia fcientes & confentientes pari debeant pana damnari: omnes receptatores eorum, dantefque in przmiffis confilium, auxilium, vcl favorem, qui occidunt, vel mutilant, aut capiunt clericos vel perfonas ecclefiafticas, excommunicationis lententia innodamus. Si vero prrdiâorum criminum Ac excef-fuum patratores, excommunicationis fententias per fex menfes fuftinueririt animis tuduratis, quod abiit: ftatuendo ordinamus, quod a quibufcurnque feudis vaiTallattcis vcl alus, quz tunc tenebunt ab ecclefiis noflrarum provinciarum Ce diœcefum, ipfo faâo Tint privati, Ac ecclefiis a quibus difta feud* tunc tenebant, libere revertantur. ANMO CHJUSTI

CVI. *ProbUrntnr temporale! domini tntnmH »ppomrt m t-onii ecclefiafticij, fen perjamerum ecclfiaflitantm, qnibi^fcnmqm, me ta arrtflarc b bameirt pofft·. b ad jura etcLeftarnm b latorum, tjnfdtm fit tKteifio. Here contimt co*·ftileetio,*

Quoniam aliqui, fuis finibus dod contenti, falcem in tneflem imponunt alienam, Ac non attendentes quod in perfonas ecclefiafticas laicis nulla eft attributa potcftas, penes quos non imperandi manet auctoritas, fed potius neceffitas obfequendi, jura Ac bona przfaiorum, perfoaarum atque locorum ecclefiafticorum, incorporalia, immobilia, mobilia, Ac fe moventia temere arreftare, bannire, vel manui laicali fubmittere, iliaque capere indebite non verentur; nos volentes przfumptionibus hujufmodi atque nequitie, congruz provifionis antidotum adhibere, przlentis concilii fanâione ftatuimus, quod quicumque utriufque fexus, cujufcumque flatus, conditionis, przemmcntiz, aut dignitatis exiftant, qui per fe vel alium, direâe vel indireâe, de ctetero procéderint feu procedi fixerint ad hujufmodi arreftationcm, bannitionem, fubmiffionem, vcl captionem quorumcumque jurium, locorum, ac bonorum, praelatorum ac ccclefiaftiearum perfonarum pnediâarum, aut eorum vel ejus ad quos vel ad quem hujufmodi jura five bo.

na

anno CHJUSTI

"'· pertinent feu pertinet, legitimas rationes Ave defieaAoaca juxta juris formam audire vel auditas admittere «culaverint, excommunicationis fententiam ipfo faâo incurrant: a qua non poffint abfaivi preterquam in mortis articulo, uiA dc damoo & injuria larAs vel lelo fatisfaâum fuerit competenter. Et A, fatisfadione hujuAnodt non praemitta, in mortis articulo abfoluti fuerint, corpora eorumdem eccleAafticas fepulture non tradantur: donec per ipforum heredes, vel per alium eorum nomine, faci» aut lacto fuerit faticfaâum. Quod A hujufmodi fententiam per vti. dies induratis animis duxerint tolerandam, perfonc ecclefiaflic® confidentes in aliqua ex provinciis antedi&is, ifta loca, in quibus diâi excommunicati, pro tempore degerint feu fuerint, abfque alio fuperioris mandato a Divinis tamdiu *edict»*, donec diâi excommunicati, ut premittitur, per fe vel alios de committis hujufmodi *fatisfccerint competenter. Simileique ac pares pœnas* incurrere volumus omnes hujufmodi concilii tranigreObrcs feu violatores, aut alteram eorumdem, *ad* prrmifla vel prxmifTonim aliquod feienter prrftantçs auxilium, confiliam, vei favorem.

CVII. *Si tx injxrio ilixta prxiatir ecdtjixrm», & perform ectlcfiofticit, couting.it Jieri colleilx ixdifiio pro ejetfdem exjetrix profetxtion»; mm daav cM/nfvrédf, Ü per fws fixt txx&io, i·- dicit pretfnu co^htntie.*

Quoniam inftruâione apoftolica caritatis fundamento fuffiilta falubriter edocemur, pis participationis juvamine onera proximorum una cum illis tamquam communia fupportare: hoc facro concilio approbante ftatuimus, quod *û* qua perfona de quavis provinciarum noftrarum, utriufque fexus, cujufcumquc ftatus, conditionis, aut dignitatis extiterit, aliquibus vei alteri ex nobisarchiepifcopis, vel ex noftris fuffraganeis, aut ex noftris, feueorumdem (uffraga-ncorum, officialibus, ac domefticis, familiaribus, noftre jurifdiâioni fubditis, vel cuiquam inferiori prelato fseculari vel regulari, (eu cuicumque ecclefiaftic® perfonc, in aliqua didarum noftrarum provinciarum dignitatem, perfonatum, adminiftrationem, officium, vel perpetuum beneficium, feu locum ecclefiafticum obtinenti, per fe aut alium, direde vel indirede, publice vel occulte, aftionem, injuriam, & enorme feu grave damnum violenter intulerit, aut quasvis jura feu bona incorporalia fit corporalia, immobilia feu mobilia, vel fe moventia, ad aliquem eorumdem (pedantia, ab iplorum jurjum, feu bonorum occupatore feu occupatoribus, raptore vel raptoribus, & vel cis in vitium damnabiliter fuccedendo, feienter recipere, fit de injuriis (eu damnis hujufmodi Irfis feu Icfo competentem emendam impendete, aut reilituttonem vel fatisfaâionern feu rccompenfationem idoneam facere' recufaverit fuper hoc legitime requifitus; & propterva ipfos lefos feu Icfum perfequendo, hujulmodi damna ieu injurias oporteat pro (uo interefle judicialiter experiri: omnes praelati fic ecclcAaftke perlon® de civitate fie diœcefi illorum vel ilhus, quem vel quos propterva oporteat hujufmodi fubire litigium, in expenfiu licis, poft dimidium annum a die qua lis ipfa inchoata fuerit numeraothim, vel ab ipfius litis oxordio faciendas, fi forfan diftorum Iteiorum vel IcA notabilis impotentia forAtan id' requirat, contribuere teneantur, donec hujufmodi litigium legitima concordia (opitum fuerit vel diffinitum, five calculo terminatum, & hujufmodi concordia feu fententia debitum ex titerit fortita eficâum. Tales * autem pecuniarum fumme in hujufmodi fubfidium convertende, ac ejus partium Angulares * imponendartun Angulis debentibus contribuere ad eamdem, A profecutor litigii archiepifcopus fucrit, ipfum cum uno ex fuf&agancis fuis; A vero epifeopus, archiepifcopum fuum; in caateris vero cafibus, fcilicet quando nec archiepifeopos nec epifeopus litem principaliter feu latercfle proprium profequuotur, loci ordinarios prefect» provifiooe concilii taxatores & impofitores efle volooaus & etiam ordinamus; eorum quemlibet in Domino exhortantes propenfius, & fub interminatione Divini judicii diflri&ius obfecrantes, quatenus omni privato afieâu poftpoûto, juxta exigentiam fumptuum litis, & ecclefiafticarum fuppetentium facultatum, prefare fumntre, ad quarum contributionem omni modo impotentes volumus aliquatenus teneri, taxatione provida & congrua moderentur. Infuper omnes & fingulos, de quorum contributione prediâum eft, tam exempto* quam non exemptos, ad folvendum partem eis de fubfidio contingentem colleâoribus, quos per prefatos taxatores fit impofitores fecundum ordinationem fuperius annotatam in fuis civitatibus & diœcefibus deputatos volumns, compellendos: non exemptos videlicet, per cenfuram ecclefiafticam; exemptos vero, sudoritate diâi concilii; decernendo, ii ad id contribuere animo contradixerint pertinaci, fore indignos fimili perceptione fubfidii; ac ftatuendo illud eis ex tunc penitus denegandum fimilibus cafibus, quantumcumque illo ardue indigerent; nifi forfitan interim a pertinacia refiliendo, hujufmodi realiter perfolvermt, feu contribuerint partem eos de diâo fubfidio contingentem. Necnon Anguli d'âorum taxatorum & irapofitorum non exempti predifti, ab excommunicationis lentenlia, fi quam propter hujufmodi folurionis dcfrâum forfan incurrerint, poffint ab ipfis ordinariis, fi fatisfccerint, abfoivi.

ANNO CHRISTI

/ir. fi^u-I·<»ηI

CVIII. *Contre dijpdontet perfenot eeclefixflicoe & eorum bone, & gnerrxm boftditer eifdem fedenter: ad non feciend'm bec conflitutione xrcentnr.*

Ad reprimendam audaciam perverforum, clericos 6l perfonas ecclefiafticas diffidanttum, feu procurantium diffidari, *eorum occafione, homines, vel loca eoitun.· facro approbante concilio ftatuimus fit etiam ordinamus, quod omnes fic finguh, clericos feu perfonas ecclefiafticas diffidantes, feu diffidari procurantes, aut eorum occafione contra homines, vel loca ipforum, vel predictos clericos, feu perfonas ecclefiafticas, precedente vel non precedente diffidamento quocumque, guerram facient, feu eofdem clericos, aut perfonas ecclefiafticas, vel homines, five dicta bona (piorum, per modum guerre feu hoftilitalis, aut alias cum turba, ieu hominibus coadunatis, ex propolito damnificaverint, necnon omnes fic fingnli qui eis circa predifta dederint auxilium, conlilium, vel favorem, excommunicationis incurrant fententiam ipfo faâo, & eorum terre ecclcfiallicu

a *Let*,»ut e«xum. h.

fubjaeeant interdiAo . Volente» & etiam A
cqpyrç ftatuentes, quod hujufmodi ftatunun & ardinatio locum habeat etiam contra eos , qui prediftos guerrtficame» feu mafefaftores io locis His receptaverint, five defenfaverint, *pu·* bike vd occulte.

CIX. *Gaudere volente, conflitutioniba, prafenti,*

Item quia non eft ferendus qui lucrum ampleftitur , onus autem fubire reculât ; facro approbante concilio flatuimus , omnes periboas nobis fubditas, exemptas & non exemptas, cujufcumque flatus vel conditionis exiflant, qui ex pnefatis confliturionibus commodum reci- B piunt feu recipere poffunt, fubjacere & effe fubiedas ipfis · conftitutionibus , fi deliquerint in iis qux in his conftitutionibqs continentur, Λ contra tales pertonas juxta tenorem conftitionum effe rigide proccdsodum,

CX *Clandeflina matrimtnia contrahentes fitee licentia parochialis ecclefia reAori,, excomma. meantur,* fiT *alia, extraordinarie puniuntur,*

r^'.oTc* ,· &«nn >!>- 4 « Statuimus, quod quCeumque perfona, que pto matrimonio cfandeftino celebrando diocefim fuam exiverit, & ibi ipfum matrimonium contraxerit fine licentia proprii facerdotis, ipfo fafto fententiam excommunicationis incurrat, fic ut excommunicatur evitetur, & publicetur , donec ad arbitrintn diaecefani, ecclefia parochial! fatisfecerit, in cujus injuriam hoc przfumpferit, & ablolutionis beneficium meruerit obtinere,

CXI. *Perfima de ecclefiis catbedralibu, vel collegiati, idonea ad fludnem mitti debent tbanb. gta rei ·χτι, canonici , tf ipfi, nefligentibut, ad fnperiore, fic mittendi fit translata potefim.*

Quia viris litteratis ecclefia in fais aftibus nofeitur indigerer provide duximusflatuendum, quod de qualibet metropolitanarum dc cathedraltntn ecclefiarum, provinciarum noftratum, per epifeopum & capitulum dux perfonx docibiles, feu doftnnx capaces, ad théologie vel juris canonici fludium tranftnittantur. Et cum per tempus lufliciens ad mittentium arbitrium fluduerint in aitera de facultatibus antediftis, ad propriam revertantur ecclefiam : & dux alix ad hujufmodi (ludium delimentur, non obftante ipfarum ecclefiarum vel alicujus earumdem contraria confuetudine vel (latuto. Qtiod fi mittere perlonas prxdiftas reflaverint per fex menies: ex tunc , ea vice , poteftas eligendi & mitte-ndi e.ifdem , ad ipfarum immediate fiiperiorrs prarlules devolvatur . Et idem in aliis conventnalibuf locis vel collegiatis ec- E clefiis de aliqua difttrum provinciarum, ubi falcem funt decem petionr, (in religiofis vero, ferventur eorum apoiloiicx confuetudines, tanquam collegium videlicet habentes prxlatum) prxeipimus obfervari . Quod autem quantum ad capitula <V collegia hic dicitur, intelligi volumus falvis ftatutis ecclefiarum, ·η quibus hxc perionaaim mtflio ad immediatum antiliitem noicitur pertinere . Perfonx vero prxfatx in d'fto Ihidit» extftentes, nihil amittant, nifi fint illa qu* intereflentibus Divi» n s cfticiis dari cor.fuevcront. Idouejs vero dc facili hceetiam dare teneantur. Alioquin fe- perior eorumdem, licentiam dare eis teneatur.

CX1I. Puad /gwnat Jxd«< *pertere debent, ut » Cbrifiiami dimfeaatar.*

Prpterea ut Judaei, quos a profeflbr&us fidei Chrilbanr, internx perfidis fecernit impietas, etiam a Chrifticolis in exterioris habitus differant qualitate; flatuimus & decernimus, quod Judaei mafculi a xiv. annis fic fupra, deferant extra domos fuas in fuperiorf velle in pedore lignum rore, cujus rotunditas io quantitate fit trium vel quatuor digitorum. Mulieres autem Judxx a xi J. annis fie fupra comalia defersnt.

CXIII. *Chrifliana hieror Jetdaorum mtfrire* nu» *debet, nec aliai cam ipfi, habitare.*

Indecens penitus ac honeftatr abfonum reputantes, ut perfonx catholicas fidei titulo infi*gojttc Judxis* ferviant, quos propria culpa fub» jecit perpetuae fervituti ; flatuimus, facrafanâo concilio approbante, quod nulla mulier Chrifliana de aliqua provinciarum praediftarum, audeat habitare cum Judaeis, aut filios vel filias eorum nutrire vel laâare. Et quxevmque contra hujufmodi inibjiionem noftram, poftquam monitx fuerint fuper hoc, poaiumplcrint facere, decernimus eas ex tunc excommunicationis fententia fubjacere.- ita videlicet, quod cum hoc dicrcelaoo aut reftori loci illius, ubi mulieres fuper hoc culpabiles inventx fuerint, exlitcrit nunciatum, per jam diftum dicecelanum aut reftoretn ecclefix parochiahs earum , rpfsc mulieres excommunicatx nancientur; & tanÎuam excommtinicatz ab omnibus evitentur . 4 ne ipfa mulieres de facili in excommunicationis laqueum incidere valeant ipfo fafto : volemus & mandamus, quod prxfens ftatntutn per diœcefanos & reftores ecclefiarum (eu ecclefiafticorum locorum, in quibus Judxi morantur, lemel annis fingulis publicetur.

DCXIV. Xd *Jadaos Cbrifliani non recurrant prj medicina quacamqeee eorumdem capienda, nifi maxima neceflitas immineret.*

Item, quia inter Chriflianos, non fine fidei catholicr opprobrio , adeo invaluit perniciofits-c. abufits , ut ii qui Judzorum foetidos aftus fic opera aohorrere deberent, ad ipfos Judaeos , qui le phyficos vel chirurgicos afferunt, pro medicamentis,'immo verius nocumentis , indifferenter recurrant : idcirco prxfentis conftitutione concdii (latnimus fic etiam ordinamus, ur nullus de extero Chriflianus noftrarum provinciarum , civitatum, fic dicecefum, cujufcumque fexus, flatus, fic conditionis, ac dignitatis exiHat, in infirmitate fua vel alias, Judxorum quemqtiam phyficum vel chirurgicum pro altquibu' infirmitatibus, cujufcumque conditionis aut qualitatis (<nt , medicinam feu medicamen fu» curx recipere ah eo auJ st, requirar, vel requiri faciat, feu alias quo->s modo recipiat: nili patienti imminerer periculum, fic Chriftjani periri medici, phyfici, vel chirurgici, haberi commode in prrdifto periculo copia non valerer. Interdicentes Judxis utriufquc (exns J ut in curandis infirmitatibus Chriftianorum nullatettus ie audeant hnmifeere. Qtod fi fecerrtrt, Chriilianorum eis communio iubtrahatur, fic Chri-

On^^j .** «* ,n F*»*iflû· recurrentes ar-Λ bitrio fui ordinarii puniantur.

•i«K

CXV. *Chrifiiaai pniiientar adejf ta neafrintoniis tf ftfallurit Jadaorena.*

Quoniam abuftti quidam abominabilia nomini Chriftiano m lociâ aliquibus , ut audivimus inolevit, videlicet quod CbriAiani aliqui injudeorutn circutncifioaibus aut fepulturis interef*ic* przfumunt, caufa honorandi eofdetn; ftex cautis premiilis, in eorum conviviis cum eis comedere non verentur, ac in dictis circumcifiooibtis compatemiratb vinculum, quod nefas eft dicere, contrahere cum eifdem: nos volent.s abufum hujufmodi, fi quis in noltris, quod abiit, forfan exiftat provinciis vel eorum aliqtia extirpate, prediâa & quodlibet p.rdiâorum Aeri de cetero prohibemus. Si qui vero contra hanc prohibitionem fecerim, temporalis metu pœnç arbitrio fui ordinarii punientur-

CXVI. *Clerici ti laici prohibeatur barbas & alia vntatfa dare ia morttue alicuius, aut at aburtivat proseciatur.*

Co«c.AvM £BD,'a.,n*' Ut quicunxpae alium toxicare, vel opem ad l*00 ve* conbl*un* daie, vel in necem aherius toxicum diÛare feu vendere, aut alias miniftrare prefumpferit, vel herbas mortiferas m mortem vel abortivum cujufquam dederit, eo ipfo excommunicationem incurrat . Et fi clerieus bénéficiâtes fuerit, iit ille privatus beneficio, ipfo faâo, ft ab ordme quem fufeeperat degradetur. Er nifi purgatus de premiiTts fit , a tali vel fimili fulpicione probabiliter iniamatt»s, ft -x verifimilibus prsciumprionibus ft per(picuis indiciis apud bonos ft graves notatus : ad honorem & dignitatem eccleftafticam nullatenus admittatur. Er nihilo minus ad detentionem pertonas honeftam, prout requiret perforas ftatus & fceicris immanitas fuadebit, ad inveniendam veritatis certitudinem, ficut lupe-rioris diferetioni vilum fuerit, procedatur.

CXVII. *Dt adulteris & concubiaariis.*

Excommunicamus etiam omnes concubinarjos publicos ft manifcllos.

CXVIII. *^naendiarii & raptores publici fiat exeoaaaaaic/li.*

Statuimus, quod incendiarii & raptores publici excommunicari fint, ft tanquam excommunicatt vitentur , ft eoclefiaftica fepultura carcan' ; nif· per fe vel per heredes fatisfaftiotxm teerrint vel emendam.

CX1X. *Non revelante/ infirumenta publica, vel alia d5.-amexfa ad ecciejias pertexentia , renentur pana bit cantenta .*

Quoniam pontificalem decet foiertiam, rerum ecciefi-ritiarum ita curam getcre, ft fubditorum commoda vefttgare , ut ec.lcfiaftica libertas incorrupta perfiftat, ft fingii'mum ftatus jugiter fervetui illarius: iucirco nos callidis qiK>rimdnm machinationibus obviare volentes, ftstuiip.us, quod quiiumque privilegia, inftrumenta, ft alia cccicfiaftua munimenta , ad ecclefiam & perfonam ecclefiafticam fen quemlibet alium pertinentia retinuerint , n fi infra xv. dies a tempore fcientiz hoc revela· verint illi vel illis ad quos praediûa inArumenta, privilegia, vel munimenta noverint peunere, C indebite dt icieuter retinuerint, cajufcumque ftatus vel conditionis exiftant , cx communicationis fententiam incurrant ipfi faâo.* a qua non poffint abfolvi, niG prediâa iuftrumenta, privilegia, ac munimenta reftituerint, dt de damnis ft infertile faiiifecerint parti Irise de premiffis. Praeiens autem Uatutum a reftoribus feu vicariis noftrarum provinciarum przcipimus quater in anno diebus Dominicis, dum Mifl· folemnes celebrabuntur, pubiicarj,

BCXX. *Qai xfarat folvere * ant repetere prtbiArna, txctmmnutati paUite nancientur.*

Cum utroque jure contraâua ufurarii reprobati exiftant: przfcnti concilio, ob animarum falutem, ftatuimus, ut quicumque officialis , five judex, ad folvendum ufuras, velquodnon repetantur folut·, feienter judicare feu ordinare prtrfumpferit, excommunicationis incurrant fententiam ipfo faâo. Injungentes infuper ia virtute (ante obedienti· omnibus ft fiogulis ordinariis provinciarum noftrarum, ut fi cooftiterit aliquos officiales vel judices infra eorum jurifdiâionem contra praediâa feciffe, qu· io ivzfenti concilio funt falubriter ftatuta, eofem ut excommunicates faciant publice nunciari, ut fie pradiâi judicandi officio exthidantur, ft ad reconciliationis gratiam fatilius inducantur,

* fratentie c»· npoii explicit hnc »A fimili· veri» jftu felnert)»· rt/eurt frekiirat.

CXXI. *Qualiter caatra exemptos èT privilégiâtes fais privilegii/ abutentes praedatur.*

C'ine.Avtn. an». I i «i. c Dolentes referimus, quod nonnulli religiofi, bofpttalarii, ft Cifterçicnfcs, & alii, tam privilégiâti exempti, de privilegiorum fibi forte aut ordini fuo *ipdidtorum* prerogative, temere confidentes, excommunicationis, fiafpenfionis , vel interdiâi fententias ab ordinariis vel officialibus iplorum rationabiliter promulgatas ob-D fervare non curent ; quinimmo ia contemptum clavium excommunicates, fufpeufos, & inrerdiâos hujufmodi , ad Divina recipiunt, aut interdum io donatos vel confratres contra mentem Latcraneofis concilii admittunt, receptatorum in hac parte geaus peftimum imitantes, fine quibus delinquentes in iis & fimilibus diu forfitan non laterent. Sed nec iis contenti , domos conventuales alterius ordinis quam fui, eifdem ordinariis lege discefana fubfeâas, & a fui fundatione jurifdiâioni prelatorum , falva regula fui ordinis feu difciplina , fuppofitss, tam prenominati quam ceteri religiofi, etiam non exempti, nec privilégiait vendicare fibi & prelatis quafi furtim, fuccedente poftmo-E dum violentia, fubtrabere moliuntur·, ficque de fifis indulgentiis feu privilegiis confidentes , alios fidentius in jure fuo molcftant, ita quod audoritate, inimo temeritate propria, nunc in veflimerri» ovium vecieotçs, ounc fit.-ulari fulti potentia, violetucr per lc vel alium poffeJianes vel quafi demorum hujufmodi, aut rerum & jurium ad eos fpe&antium , & cum armis aiiquoiiens invadere ft occupare ac tenere contendunt, io pralatorum prrjtjdkium, fcandalum, & gravamen illius ordinis, cujus dafta bona maxime ab initio erant, ft cui ab antique lubeflê confucverunt, ft cjixfdcm I-.

^JUSTI

'fionem. Cum igitur tales ft tam enormiter » & notorie delinquentes, receptatoribus non impares, immo improbis raptoribus nequiores, perinde ut alios, jura cenfeant puniendos: nos, quantum animadvertere · ipfos poffumus» & a jure nobis permittitur, ft maxime û de privilegiis fuis non vellent copiam facere requiftti, volentes, ubi eos induira fibi privilegia non defendunt, corregionis ft reformationis officium exercere, & effrenatam ambientium cupiditatem reprimere cupientes: flatuimus & concorditer ordinamus, ut tales ft fimiles in przmiflis tam enormiter delinquentes, & tam ndtorie excedentes, nifidefliterint, & faniori dufti confilio congruenter infra VIII. dies eX quo fuerint requiuti revocare feu emendare diftulerint, una cum illis qui fe ad eos fic ligatos conjunxerint, & eis qui translationem hujufmodi attentaverint, & exinde monafterta, domofve conventuales, res, & jura hujufmodi, occupare feu invadere cum armis vel fine armis przfampfcrint; necnon & omnes qui eis ad hoc opem vel operam prz-ftiterint, aut ut fie occupata fcienter detineant, confilium vel juvamen praebuerint, non folum excommunicationi fubjnceant ipfo faâo, fed etiam cum ipfis prxlans non deferant, led potius vilipendant coidem, prtrlati e contra, quamdiu fic fecerint, & auiu temerario eis vel officialibus eorum in przmtllis relliterint, in privilegiis vel aliis juribus fuis tueri eos vel defendere minime teneantur. Dignum eft enim ut qua menfura menfi fuerint, in eadem remetiatur eifdem: ut ignorantes ignorati, & contemnentes fentiant fe contemni. Qua enim fronte pratlatorum implorabunt auxilium, qui committere non formidant in ipfos? Statuimus infuper & p-.rcipimus & communiter ordinamus, ut fingulares perfonz, tam fuimet quam ipfius conventus, didam translationem taliter fieri procurantes, ab illius domus leu conventus confortio penitus & in perpetuum excludantur, vitam fuatn *alibi fub* arda poenitentia fui iuperioris arbitrio finituri, Circa translationem autem lingularum^perlonarum, ad ardiorem lortc regulam tranbre cupientium nihil per hoc intendimus exna formam a jure traditam immutare.

• F»rtr, h H.

CXX1I. *Quomodo procedatur contra capientes epifcopum aut prolatum, aut torum ccciforrt, tj dantes m pramsJis confilium vel juvamen ,*

Quoniam eXempla przterita timere nos admonent in futurum: hujulmodi (acri concilii auclotitate ilaruimus, ut quicumque inlligante diabolo, per te vel per alium interfecerit, vd vulneraverit, vel ceperit, aut percufterit aliSucm archiepiicopum aut epifeopum, omnibus eudis aut rebus & beneficiis, quz ab ecdefiis quibufeumque alicujus provinciarum noftrarum, tempore fceleris obtinebit, ipto faâo fit perpetuo privatus, & ea pleno jure ecdefjis, a quibus prrdiâa obtinuit, applicentur: nec defcendentes ab eodem malefaâore, ufque ad quartam generationem, ad gradum aliquem ecclefiafticum promoveantur, nec aliquod beneficium ecciefiaiiicum fcudalc, vel aliud quodlibet, in aliqua provinciarum noftrarum alloquantur. Et ne minus vindidz quam excellus memoria tanti facinoris prorogetur, adficientes ftatuimus, quod quicumque przlatus de aliqua provinciarum noftrarum przdiâarum, aliquem

AMNO CHRISTI

A de pr«diftis defeendentibus ad aliquem ordinem, promovere, vel aliquod beneficium ecclefiaflicum feu quodlibet aliud eidem conferre fcienter pracfutnpferit, a collatione illius ordinis, quem fcienter contulerit, per biennium fit fufpenfus. Qpicumque autem de przdiâis malefaftoribus, vel filiis fuis, ordinem feu beneficium a quoquam archiepifcopo vel epiicopo fcienter vel ignoranter receperit, exeeutionem non habeat ordinis fic fufcqpti, & collatio ejufdem beneficii fit irrita ipfo jure, & ea vice per proximum fuperiorem de illo beneficio ordinetur. Si vero aliquem de przlatis inferioribus, vel principalem vicarium, feu officialem fupradiâorum archiepiicoporum vel epilcopo-B rum, aufu temerario qutfquatn interficere, mutilare, *vel* capere przfumpferit: tam ipfi, quam eorum filii, incurrant poenam expreflam iuperius ipfo fafto, proviio quod eis feudis ft poffeflionibus tantummodo fiut privati, quz ab ecdefiis, quarum perfonas fic laeferint, modo quolibet obtinebunt. Salvo eo quod alias fuper hoc in canonibus continetur. Et przlatus, qui tales maletaftores, vel filios eorum, ad aliquem ordinem promovere, vel cuiquain talium beneficium ecclefiafticum conferre przfumpferit, a collatione illius ordinis, quem fetenter contulerit, per annum noverit fe lufpenium, & collatio hujufmodi fit irrita ipfo jure, ftea vice de beneficio ipfo per fuperiorem proximum C ordinetur. Quicumque autem de prasdiâis malefaâoribus vd filiis fuis a quoquam epifeopo fcienter vel ignoranter ordinem receperit, executionem non habeat ordinis ftc fufeepti, nec beneficii collatio valeat, ut eft diâum: (alvis tamen omnibus poenis canonicis, quibus per hanc conftitutionem non intendimus in aliquo derogare. Hanc autem conftitutionem ft ftatuta falubriter, per dioecefanos quoslibet provinciarum noftrarum lingulis annis in fuis fynodis ft dicecefibus praecipimus publicari: Ac nihilo minus ut ii qui prcdiâas poen.s incurrerint, in fynodis minerentur nomination.

CXXIII. *ConvenientHut ad MiJam betta Marut tn dirius faibatinit, indulgentia tji concejd.*

D Infuper attendentes quod ecclefia militans frequentibus adverfitatum inlultibus quatitur, & circumdantibus fzculi turbinibus agitatur, & quod propterea ad fuftentationem ipfius ecclefiz fupetna prxfidia funt (uppliciter imploranda, przfertim mitiffimz czlorum reginz, quz a pacifico rege, quem genuit & peperit illabata, compos eft omnia impetrare: (latuimus, & communiter ordinamus, quod Mifla ipfius beatiflimz virginis, additis colledis *Eccitfia tua Deus, & Deus a quo faniia defideria,* in die iabbati, fi feftum novem ledionum E non impediat, alioquin in alia vacante ferta fequentis hebdomadz vel cjufdem, pro profpero, pacifico, & tranquillo (latu ecclefiz ipfius, & inimicis ad cor pcenitens revocandis, in fingulis provinciarum noftrarum *eccleGis* (olemniter celebretur. Et ut ad conveniendum ad Miflam hujufmodi Chrifti fideles, fpiritualium munerum allicientibus donativis, ferventius animentur: omnibus vere pœnitentibus ft confeflis accedentibus ad eamdem, decem dies dc injunâ's cis pornitentiis mifericorditer relaxamus.

CXXIV.

anno chrism **CXX1V** *Omnibus Cbriflianis provinciarum antedifiaf'm & diacefum, orantibus pro domino nofiro papa, eft indulgentia concefia.*

ana. Item, quoniam univerfali paftori totum gegem Dominicum idtertiz fuz commiftum dirigendi, fovendi, ac eum a lupinis moi(ibus przfetvandi, curis & vigiliis plenum imminet fludium: eft ei per fubditos apud majefiatem Divinam, quae piis fidelium votis benignas aures accommodat, propenfis orationum iufiragiis allificndum: Nos igitur provida & pia deliberatione preambula, przfentis audoritate concilii duximus ftatuendum, quod quicumque Chrifti fideles de aliqua noftratum provinciarum B civitatum, fit diœcel'um vere pœnitenics & contefli, devotas orationes effundere curavei int ante confpedum Altiffirtii, a quo bona eunda procedunt, ut per fuam ineffabilem mifericordiain fanâiftimum patrem & dominum noftrum papam, qui eft vel etit pro tempore, regere ac in fuz pacis gratia confirvare ac cuftodire, fidemque catholicam toto tertarum oibe multiplicare dignetur; quilibet, videlicet noftrum archiepifeoporum per totam fuam provinciam, & quilibet fuffraganeorum noftrorum per totam fuam civitatem & diœccfim, quadraginta dies de mjundis eis pœniientiis miiericordiicr relaxamus.

CXXV. *Quod quaflores quicumque fine litterit ordinariorum minime recipiantur, nec ad pradicandum admittantur.*

De qurftoribtis autem ecdefiarum, hofpitalium, vel pontium, alias duximus ftatuendum, quod fine noftris vel epifeoporum litteris non recipiantur, & tunc ad przdicationem non admittamur, fed ad expolitionem ipiorum tantum quz in noftris vel epilcoporum litteris continentur. Et fi przdicare prxiumpferint, capiantur, fi dc jurifdidionc ccclefix exiftant.

CXXVI. *Ut ordinarii in cafibus referralu deputent tdoneos confejfores.*

Cum natura humana propter fui fragilitatem prona fit ad gravia committenda, quorum remi&o eft fotis epifcopis refervata, & ipfi epifeopi fuper pnemifiis quotidie adiri non pol fint: ftatuimus, quod quilibet epiicopus provinciarum noflrarum, in cafibus fibi refervatis tot conkeflores diferetos inftituat, quot fecundum ftatum tuarum civitatis & diœcefis necelfarios noverit, quibus fuper ipfis committat plenariam poteAatem.

CXXVII. *indulgentia conceditur dicentibin quinquies* Pater nofter, *& Jepuer* Ave Maria, *cum campana trahitur pro pramtfjis.*

Cum per devotam orationem, non dumta-at placabilis fit ira Dei, quinimmo, facra telkante fcriptura, ejus fententiam izplus noverimus immutafle: idcirco tacro approbante concifio ftatuimus & ordinamus, fub pœna excommunicationis, quod fingulis & continuis diebus, redores & curati provinciarum noftrarum, quilibet per fe vel alium, circa Solis ortum, pulfent feu pulfari faciant unam campanam per modum Ac fotmam quibus trahitur de fero, Aquando pulfatur pro *udve Maria*. Et tunc ommbus & lingulis qui pro pace & ftatti profpero ANNO ecclefiz confervandis, & augmemandis, devo- 1 te, ob reverentiatù & honorem illorum quinque vulnerum per Salvatorem noftrum in ara crucis pro redemptione generis humani receptorum, quinquies genibus Hexis orationem Dominicam dixerint, Cc ad honorem feptem gaudiorum quz de filio luo beau Virgo habuit, fepties angelica falutatione, fcilicet *Ace Maria*, eam devote lahjtavenot, de injundis poenitentiis triginta dies mifcricorditer relaxamus.

CXXVIH. *Qu. in contemptum ecclefia, excommunicationis fententias & interdifli viiipendunt, ujurpando fibi facerdotaii effictum, jentemus fingentes per eo ferri pofle in Dei vilipendium, CJ cenjura eeclefifiiicct opprobrium, pena hic contenta ajfligantur.*

Ad audientiam noflram pervenit, quod abomiiabilis in quibuldam partibus invaletecre ctrpit abulio, videlicet quod quidam nequiii.T filii maledidioms alumni, non nmrmcs Deum, nec hominem reverentes, cum cenfuram eccle(iafticam vilipendunt, cumque ad hominum lalutem inventam, tamquam venenum, refpuunt medicinam, ad interitus fdlinando perniciem, luis nefandis exemplis in pervei iit.irs minam C alios damnabiliter feJucendo, cu r. Belial eorum patre, luperbiz fedem ab aquilone conftituunt, fuofque fupcrioics contemnunt, contra eos rebellionis calcaneum etigentes, tales, cum, ut teriur, adulterinum pizlaii vd presbyteri confingentes officium, interdtdumque fibi minifterium temere ufurpantes, dum exigente juftitia, per luos fupetioics excommunicationis fubduntur fententiis, vel dc tuorum fuperiorum mandatis hujufmodi frntemiarum innodati vinculis nanciantur, in lupcnorum promulgantium & per eos promulgatarum lententiarum contemptum, fe parem vel iimilem in fuperiores ipfos habere poteftatem, contra ipfolque feu denunciatores tententiarum iplarum, quantum in ipiis nequitiae fi, lus eft, excommunicationis tententias, verfa immo perveria vice, fulminare prxfiimunt, accenfos palearum fafciculos, vel candelas de cepo, fcu carbones, aut rifones *ardentes in* paicllis, conchis, farraginibus, vd fimilibus vafis vituperabiliter extingueneo. Cum igitur talia in Dei opprobrium & eccle(i>(licz vilifiendium difciplmx redundare nolcantur: prxentis concilii ordinatione ftatuimus, & diftndius inh'bcmus, ne quis clericus vel laicus, cuiulcumque ordinis, conditionis, aut flatus exillat, tam permcioia fado pan:er A exemplo, per le vel alium, leu alios, de cztero attentare przfumat. Qiii vero hu)ii|modj flatuti tranigreflor extiteiit, & infia triduni emendam exinde non exhibuetit competentem: *ex* tunc le noverit iplo tado excommunicationis vinculo innodatum. Locus vero ubi hac vel (imilia, ipfius luci domino fcienrc, vel mandante, vel ratum habente, feu, pofiqtiam icquifitus fuerit ipfe feu locum tenens ciuidetn, infra fex dies corrigere négligente, piarlumpta fuerint, ecclefiaibco famdiu fit & remaneat fuppofitus interdido, donec ad mandatum ecclefiz, quam delinquens offenderit, & pixlari, quem irreverenter delpexerit, lufficiens Ac idonea fatisfadio ac reahs emenda prxfliia fuerit per

ANNO christ] Ιμι, per -eumdetn : quam, cum m talibus non fit relaxanda vtediâa, offtafus prdaraa mmitne remittere valeat ufto cafu. Quinimmo cifdem poenis illo· vel Hlàs vohunof (objacere, qui vd qux talia oumdavertac fieri, vel alica opem vel operam aut confilium pnrbuerint t fi tatoen rem adeo deteflabHem perducere contigerit in cffeâuœ. Addito, qood conim pofteri, ufque id fecundam fenerationem, In dericonim collegium nullatenus admhtantdr, nifi prius, per tnetropcrfitmom cum uoo feffragaweo, cum ipfis fuper hOC Aient mifericorditer dtfpenfatum. Si vero clericus bénéficiât!», in dignitate, perfonatu, feu officio conflitutus. taliter exeefferh. ultra pcenam qae laico in fligeretur, préterea. beneficio eeclefiáftico, fi quod in provinciis noftris obtinet, vel aliqu. carumdctn, fit ipfo faâo pradentis concilii au ftoritate privatus. Non bénéficiait» aurem, ad obtinendum beneficium fit ex tunc inhabilia & indignus.

CXX1X /ara *fententia excommunicationis* v*» *intcrdtfi: , requtfita< ordinarius ab alio t tat factat inviolabiliter obfervar».*

A Ten. anu i pl. Sententiam excommunicationis vel interdifti latam ab uno, ahi denunciari & obienari faciant, cum a proferente fuper hoc fuerinr requiliti. Addentes, quod hujtifinodi, tententie excommunicationis At interdidi nonnifi ex jullis caulis, 5< cum magna lotannitate, proferantur.

CXXX. A *ceffatione divinorum, capitulum* Alma mater *obfervetur..*

Cum in quibuiJam eonftitutionibus faert pixientis concilii, Ac alias, in provinciis nofins iit c.mtuin, quod in certis cafibus debeat cefLri penitus a Divinis; ejufdem approbatione concilii declaramus, prædiâam reflationem debere fieri, prout tempore generalis interdidi per conltnutionein felicis recordationis Bonifacii papx ôâavi, qux incipit *Alma mater,* & per alias conibiutioncs canonicas, eft fta-.........

CXXXI. *A dominis temporalibus, exromrnmucati, ad uniraient ecclefia, per ordinarios- rtqui-Jiii, red.re compellantur: Ü domini temporales recjutfiti, nig ligentet, vinculo excommxnicationii afbrmgantur: & excornmxnicati, tempore /uo £>Ivina celebrantur, ab ecclefia exite teneantur.*

Cum utr.qne jurifdicbo, videlicet fpiritua-1'S, & etiam temporalis, a principio manaverit ab eodem: cvi.'.enti neceflitate urgente ftatuimus, quod domini temporales, judices, At eorum bajuli, Ac loeatenentes, ad rcquifitionem archicpiicoporum, cptfcoporum, vel officialium eorumdem, excommunicato» ad petendum abfolunonis beneficium, & ad fimum lands matris ecclefix revertendum, per bonorum fuorum captionem, venditionem, diftradionem, Ac pet 'aha juris remedia, citra purtum languinis, compellant; Ac nifi infra ofto dies, *a* diSx requifitionis tempore computandos. requifitionem hujufmodi praevenerint cum etfedu, nec fe legitime exculavcrint, udem requifiti excommunicationis incurrant fenteniiam ipfo faâo. Item, quod excomftuDicati, praefertim poftquam denunciai In ecclefiis publice fuerint, non jungant feDivinis offic.is, nec intrent ecclefias, quatndiu Divina hujulmodi officia 'celebrantur ibidem. E ilii 3ui didos excommunicato; in ecclefiis vidernt, uns diâa Divina ibidem celebrantur ofticb, hoc ipiarum ecclefiarum denunciare redoribu teneantur, vel locatenentibus eorumdem. Et fi exCommurtkati piedtâi, de ipfi* ecclefiis *exire* comrcmpferint reqoifiH, ordinariorum arbitrio puniantur, piaeter alias pcenas a jure inlrodtsdas. Et fi rn mortis articOto abfoluti fuerint, nihilo minus tamen ecclefiaftica carrant fepultura, donec de hujufmodi contemptibus ordinariorum arbitrio pro eis fatistaâum Fuerit competenter. Redores vere ecclcfiauim rpfarum, de talibus tranfgrcfloribus & conim nominibus, infra menfem, ordinalium fiiurrt per fuss certificate litteras *teneantur.*

CXXXII. jfxcvwmwwicj/»' ad *manus cfcufim uon admittantur,* tue *in pota parite/, nec i» cibe.*

Quia jus ecclefiafi:cx difciplinsr contemnitur, co quod excommunicari ardius non vitantur, At quod agitur a prxlatis, facile rrahilnr a fubditis in exemplum: didi concilii appiobatione ftatuimus, quod praelati excommunicato» publice, ad manus ofculum non admittant, & quod ab ipfis prclatis vitentur, comedendo, bibendo, tam in dindo ciidem excommunicalis, quam in recipiendo ab ipfis (nili prseùidi ex communicati, addendum ciidem pixlatis, ratione procurationis vel cenfus, vel alus legitime ad hoc teneantur) At *a diftis* pnrl.ttis & aliis evitdntur fecundum mandata judicum, & fecundum canonicas fanâiones; ut excommunicari, rubore confufi, ad gremium fancf» matris ecclefix libentius revertantur. Ibid

GXXXIII. *Confirmatioeonfti!utionum a pradecei foribus arducpifcoporiem editarum.*

Cum mu'ia lit diligentia per noftros prxdeceflore» proviium cafibus, qui (olent in nofins civitatibus, piovinciis, & dicecefibus evenire, per cqnflitutiones legitimas provinciales, qux ab aliquibus minus debite obfervantur: hinc eft quod nos, oirnes conftiiutiones provinciales, alias per ptrdeceflbres noflios & per nos editas, renovamus, approbamus, eafque de fratrum noftrorum confilio Ataflcnfu, cx certa (cientia confirmamus, ac ipfas pisecipunus inviolabiliter obfervari: nec per ifta prarccdcmia ftatuta in przfenti concilio fada, aliis ftarutfe Ac obfervantiis provincialibus feu fynodalibua intendimus in aliquo derogare, nifi in quantum prxdiûis ceflent contraria vel adverfa.

In quorum omniuntfi fidem & tcftimon-um prrmiflbnim, nos Petrus Narbooentis, Ac Gafiredus Tolofanus, Divina providentia archiepilcopi, & Philippus abbas Soncinii, vjcariulque generalis domini Amaldi archiepikopi Auxitani, fupradidi, predtflas conftituttoties ad inftar publici inflrumenti publicari mandavimus per Bernardum de Fabrica, alias dcCornutio, & Joaenein Nigri notarios publicos Ac tcribas noftros infiakriptos, Ac Agiliorum nollromm appenfione muniri, a<l majorem robori» firmitatem, Ac certitudinem pleniorem. Et nos liquide*, At reverendi in Chrifto patres, domioi, H. Bitcricofis, I. CarcaiTouenfis, A Electen-

ftenfis, R. Vaurenfis, G. Appamiarum, dt G. A Lombdrienfis, B. Cotygoarum, epifcopi fuifragaoetque ooftri fupr«didi, necnon prodidi vicani fle procuratores abfentium aliorum luffragaoeorum noflrorum, flt in prefato concilio non comparentium, omnia flt lingula tn didis ftatutis contenta, rata flt grata habuimus atque firma: nifi fi flt in quantum dominus nofier papa vellet ea corrigere, diminui, vel augeri. Adum flt datum in dida ecclefia cachedrali ciyitatis Vaurenfis, anno a nativitate Domini, miilefimo trecentefimo fexagefimo odavo, flt die fexta menfia Junii, mdiâipoe fexta, pontificatus fao&ifGmt in Chritlo patris, flt domini ooftri, domini Urbani Divina providentia pape quinti pratdidi anno iexto: pre- B Tentibus dominis, Petro de Sortenaco legum dodore, decano fandi Felicis de Caramanno, Tolofanae diœcefis; Joanne de Karolay magiftro in facra pagina, magiflroque mstore ac canonico ecclefie Narbonenfis; PetrO Vernhio decretorum dodore, canonico Narbonenfi; Petro Villani legum dodore, vicario dc officiali Tolofano; fle venerabili dc religiofo viro domino Amelio de Lautreco decretorum dodore, canonico fic cancellario Tolofano; Bertrando Ayromeri licentiato in decretis, officiali Narbonenfi; Jacobo Maynerii in legibus baccrilario, diœcefis Claromontenfis; dl Guillelmo Siguerii baccallario in decretis, canonico dc facrifta ecclefie collegiate beati Marie Gif- C fonenfis, Urgellenfis diœcefis; dc pluribus aliis venerabilibus fle providis viris, teflibus ad pnesniffa vocatis, requifitis, flt rogatis.

Et me Joanne Nigri clerico Morincnfis diœcefis, pnblhw aportohea β imperiali ac archiepiicopali au&orrtate & fpfius domini Narbooenfis archicpifcopi feriba & notario, qui fimul eum magiftro Bernardo de Fabrica, alias de Cornutio, di&i domini archicpifcopi Tolofani flt feriba dc notario inftjifcripto nominando, flatiliorum five conflitutionum fuprafcriptorum editioni flt ordinationi, dtdorum dominorum epifeoporum prefentium ac aliorum dominorum epifeoporum abfentium procuratorum flt vicariorum generalium ratification!, D confirmationi, requmtioni, flt alus omnibus flt fingulis iupradiâis, dum fic, ut fupra leguntur, agerentur flt fierent, una cum prxnominatis teflibus pislcns interfui, eaque omnia flt lingula, prout fupra feripta funt, manu mea proppia icripli, fit in hanc publicam formam pep didos dominos archiepifcopus flt vicarium domini archiepifeopi Auxitanl, una cum diâo magiftro Bernardo requifitus flt mandatus redegi, flt fignum meum ante fubfcriptionem appehii in teftimonium prsrmiflorum.

Ego vero Bernardus de Fabrica, alias de Cornutio, clericus Caturcenfis, publicus apoflolica flt imperiali audoritate notarius, flt diâi domini archicpifcopi Tolofani icriba, fimul E una cum fupradido magiftro Joanne Nigh notario publico fupradiâo, & didi domini archiepifeopt Narbonenfis etiam feriba, pœdiâorum flatutorum five conflitutionum editioni, ordinationi, didorumque dominorum prrfentium epifeoporum, necnon aliorum dominorum epifcoporum abfentium procuratorum, & aliorum vicariorum generalium, approbationi, ratificatior!, confirmationi, flt requifitioni, & ahia omnibus At fingulis iupradiâis, dummodo fierent dt ordinarentur pradiâo, una cum prenominatis reftibus pnefens fui, eaque omoia (k lingula fupradida in notam communicatis pr>'mUuJ co||Itione cum dido magiftro Joanne, flt ipfis per eunydem magiUrum Joannem feriptorem in hanc publicam formant redactis, fignumque meum flt fubfcriptionem meam predidamiolrtam appofui in fidem flt teftimonium omnium pratdidorum.

CHfUCT(ii«s. — Λvvo CHRISTI

IKDVÎCENT1A A PATRIBVS ttnctln Cln/li MM·** *lr>cti p»rri^nt alkjrtbi Ktlffit Kurt^i.

w·'b., *·'«·* J

Niverfis Chrifti fidelibus pratentes litteras intpe&uris, viluris, ac etiam auditui is, Petrus primas fandae fcdis Romanae provitrone Narbonenfis, Galiedus eadem provifione* lolaneofis archiepitcopus, Philippus abbas Soricini! vicarius generalis in lpiiituafibus flt temporalibus reverendi(fimi patris mChrifto domini Arnaldi archicpifcopi Auxitini, Bernardus Convenarum, Petrus Lodcvenfis, Rorbertus Vaurenfis, Hugo Buerrenfu, Joannes Caturcenfis, Arn.ildus Eleâenfis................................V«iatenfis, Guillelmus Lumbaneofis, Guiichnus Appamiarum, Otho Lcfcarcnfis, eadem provifione epifcopi, in civitate de Vauro de auâo ritate apoftolica flt noflra generale concilium celebrantes, falutem in eo qui efl omnium vera falus, flt veniam delitiorum. Quoniam, ut dicit apoflolus, omnes flabimus ante tribunal Chrifli, recepturi prout quilque gcflci tin corporp fuo dc in corde, five bonum fuerit, five malum, dc tam prefens dc viH.ilx ecclefia militans, triumphanti celcfli civitati K-tufalenr non immerito comparetur, fle locum ubi fandiflimum corpus Domini noftrl Jelu Chnfti conficitor d(fervatur, fle noftra reconciliationis ad ipfum inftrumenta, feilicet eccktiaflu-a facramenta, minirtrantur, ram pro iflrrbs, quam cx culpis populi recurrentis ad fuppluandum, * diem majeftati fpecialiter deputatum, in quo delidornm venia confitentibus impetra tur, b fk inter cetera firmo fundamento ac expletis editiciis communiri deceat, ut allinat, reficiat, flt informet. Sane cupientes quod ecdefia cathcdrahs Vaurenfis nupei cn-fta, in qua facrum generale coocilium aucloi itate prçdifta de prefenti celebramus, flx in qua Dominus Jefus Chriflus ftlrttor flt redemptor (softer, ad honorem beatiflime glonot* virginis Minr, ac gloriatorum fandorum beati Elani pontificis fle conielloris patroni d>dx ccJcficathedralis, beaii Albini meritis, fle plurimorum fandorum fan&arumque virginum, pro quibus ad Dei faiiftoium fle fandarum ejus ho norem dc gloriam in dida cathedrili ecdefia laera altaria funi contlruda fl(edtficata, quamplurima miracula operarur, dc ejus dauftnim de novo opere non modicum fumptuolu reparetur, potiflime dida ecdefia, qirs quondie a parte fluminis funditur, fit fubprlta oculis noftris multum indigeat reparatione, film, vcflimemis, flt alus ornamentis Divino cultui neceflanu, deceatque catbedralem ccckliam, potius quam alia rurales, maioribus flt lolemnioribus ornamentis decorare, flt dignioribus fuifragiis fullentarc, flt ncccflitalibus ipfius ecclc fia fpiriruahbus remediis lubrrnire, flt faluii animarum, quantum cum Deo poflumua, providere, cum ad didat ecdefia flt damiri reparationem fle ornamentum propei< non luppetant facultates, nifi eleemoijm*s Chrifti fidelium

›' L·»/· ô«»Γ bP,,zAH

«leveouir. Not igtcur.irchwpileopi ic epiicopi. hujufmodi facrum generale concilium in did. cathedrah ecclefia celebrantes, volentes, ad tam pium opus tidcles Chrifti devotius excitare, univerfis fic fingulis utriuiqne fetus, vere Um pœnitennbus quam confeifis, qui in feftivirmibus Nativitatis Domini, Rxiurrt&tonis, Aiccnfionis, Pentecoftes, Corporis Chiifti, Annunciation!*, Nativitatis, Purificationi», & Afltimpt onis, Conceptions, & Prefentationi» beatx &,g!onoi» virginis Manx, fiugulorunique apoilolorum, commemoratione omnium t.-n^orum, foannis Baptiftx, & *vange)iftarun, bra»i Albini, GnAaruinquc Catharine, Cxcil:x, Agatha, & Li.c£r virginum, & beaEuni, ·i ıjm vocabulo ipfa ecclefia extitit B inugivta, A in dedicatione ipfius ecclefi», & n ve'pens, & pro octavis eorumdem, ipfam ecc'ftiam l'evote vifitaverint, ornaverint, adornaverint, & ad xdificandum, reparandum, ornandum ipfius ecclefiam, cum fuis Neemofymi & ncceflariis fuas manus porrexerint adjutrices, & qui in lenitate mi corporis,, feu in extremis laborantes, (piuiquam tuamn praediôo opeii & didat ecclefix ec cla itlro legaverint facuhstum vel dona.eiint, de omnipotentis Dei gratia & milerreordia, & beatorum Petri & Pauli apoftolorum, ac iauditEimp virginis Marix g'oriole, & omnium fandorum e>us andqritate conhii, t< notha & hujufmodi facri concilii audoritate i< potellate nobis at-C tributa, nos omnes, & finguli, & quilibet noftrum, annuatim perpetuo pro qualibet die quadraginta dies de vera indulgentia & ie in* juoâis fibi ptrniienti s indulgcmus, ôc mifericorditer relaxamus. Datum Vauri in hoc facro generali concilio die m. menfis Junii, anno Domini milklimo treccntcfimo fexagefimo oâavo.

LbTTER^E ΓflRAN1 PAPΛ- Γ.
nd 4rcDKp:fitp3i trium provtncinrmn, qui foniilio VtMTtrf interfutrunl.

UfUuous epifeopus fervus fervorum Dei, venerabilibus fratribus Auxitaneofi, Nar- D bonitiGlcTotote archiepiicopi, eoruffique luffraganeis, & delidis filiis abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, praepofitis, aliifque ecclefiarum & monafteriorum praelatis & reftoribus, necnon capitulis & conventibus ecclefiarum & monafteriorum, aliifque perfonis ecclefiafticis civitatum, diœçpfum, & provinciarutn Amiranenfis, Narbonenfis, & Tolofie, falutem & apoftolicam benedtôionein. Ad noftrum pervjnit auditum, quod nonnulli ex robii, quod una via eis fciunt a juri inhibitum, per aliam malitiôfe agere, & in proprium eorum & fttarum ecclrirarum & monafteriorum ac locorum difpehdium & gravamen attentare praefumunt. interdum' videlicet temporalibus dominis loco fubditutum mutuando, feu alta fumpta occafione dando certas pecuniarum fumatas, quas verilimiliter rftimant fe nullo tempore recepturos. Ni igitur volentes veftris it eorumdem eccjefiarum & monafteriorum indemnitatibus providere, & talibus malitiis obviare, vobis & cuilibet veftntm tenore pnefentium diftri&ius inhibemus, io virtute fanftte obedientic, & fub excommunicationis pcena, quam contrafacientes incurrere volumus ipfo faâo, St a qua nullus nifi a nobis & fucceftbribus noftris Romanis pontificibus, preterquam in mortis articulo poflit ahfolvi: mandantes, quatenus hujufmodi mutuas * fraudulentas dationes non prelumm* de crtero facere, fine apoflolicaa ledis licentia fpeciali - Mandamufque vobis Patribus archiepiicopi» 0C epifeopis, ut Ser vos, vel alium, feu «lias, hujufmodi noram inhibitionem & mandatum ia veftris cabedralibus & collegiatis aliifque ecclefiis diftarum civitatum & ditecefum, de quibus expedire videbitur, publicetis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftrx inhibitionis, voluntatis, ic conftitutionis infringere, vel ei aufit temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praefumpferir, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apoftolorum ejus, fe noverit inettrfurum. Datum Viterbii ii. NonasO&obris pontificatus noftri anno feptimo»

CONDEMNATIO ERRORUM

Quorumdam per Simonem Langham archiepifcopum Cantuarieniem.

Jimmw (fc. diitfte nobii in Cbrifln JÜin, , . . . ennctllnri· unvtrfiWfj Oxmii, fnluttm,

TxTom ti. coilrduxiM Ansl·»"· · CEcundum fententiam falvatoris publicus huO mani generis inimicus, in agro Dominico sitania feminare non cefT t: fed quo magis* ut fructificet femen ejus cuftodes invigilant expurgare, tanto latentius agrum invadit, ut itnmiflum gramen inficiat, dc materiam adulterini feminis multiplicet & infundat. Sane licet tatui hoftis verfutiam prxeaventes, ne fubiutrarct agrum noftrx provincias, cui difponente Dotni.x» prrfidcmu-.· tamen ex relatu plurimorum, & querelofis vocibus fubditorum, noftris auribus i.iiimatur, quod pedem fuum peft'fenam appofuit agro ooftro, ad dcflrudionrm veri (eminis Jefu Chrifti, quod & patres noftri pnccipui fapienter rigaverunt, & facratis icripturarum teftimonüs firmaverunt. Nolentes igitur malum femen in altum fuccrefcere, nec P radices ejus fine debita decifione a fegete ex^tirpare.* tam dolorum (acne pagine, quam aliorum utriufque juris peritorum multitudinem fecimus congregari; ut difpcrfo femine inquinato, per felertcm difpurationem granum ventilaretur a paleis, & inexpugnabilibus a&lZtis fanâortun evidentiis, in cun&is fubfequrntibus articulis doârina patefieret veritatis. Qualia vero «.rant femina venestata, qu» inimicus homo in agro Dominico propofuit radicaflê, in lubfcquentibus articulis plenarie eontioentur.

t. Qpilibet viator tam adultus quam noo adultus, Saracenus, Judaeus, dt paganus, etiam in utero materno dcfiinâus, habebit claram

ram vifiocem Del ante mortem· fuam. Qua A
CHRKTI vifione* manente, habebit elefttonem liberam
„7i. convertendi fe ad Deum, vd divertendi fe ab eo. Et fi pro tunc elegerit converti ad Deum, falvabitur; fin autem, damnabitur. *Error.*

1. Peccatum commiflitm.in hujuimodi clara vifione per malam eledoocm, non eft qgmediabile nec rcmitfibile: & fic pro illo, paflio Chrifti non potefl fatisfacerc quantum ad efficientiam. *Si nteilIietteer it eloro vfiene vietoris, fient priemu trlittbti,* errer.

3. Stat aliquem adultum fine a&u v-1 habitu fidei Chrifti in fit, de lege communi ialvari. *Si inteUigotnr dt vietore «datte, fient prirent orticnlxj,* errer.

4. Sacramentum baptiimi non eft c lege Dei B alicui parvulo decedenti reqi^fitum al falutem «ternam. *Si inteUigotnr xni^mjMitcr qnod netilxm fecromentnm &c. error.*

De quolibc^ parvulo in utero materno decedente, ac aliu parvulis de-'c'entibus fine facramento baptifmi, eft a qno.tbet catholico dubitandum, an damnetur, an lalvctur. *Error*

6. Dc quolibet pàrvulo -bapiiuto dec.dente, an falvabitur feu damnabitur, eft a quolibet catholico dubitandum. *Error.*

7. Saracenos, Judsos, ac paganos, adultes & dilcretos, qui numquam habuerunt, habent, vcl habebunt a&um feu habitum fidei Chriftiamw j poflibile eft^de communi lege falvari, in-^ej? teUigendo in fenfu compofito fit de quolibet Ç tali decedente, an ialvabitur, eft a quolibet catholico dubitandum. *Error.*

8. Non eft poflibile dc lege communi, aliquem pro foftKorigincfti peccato damnari, fi intclligatur pro iolo originali fine aftuali. *Ut firexemn! artscnlnt]r<]nmt,* errer.

9. impoflibile cil de lege communi aliquen» damnari fine peccato aftuali ab ipfo commifib. *Error.*

10. Giatia juxta communiter ponentes eft truffa, eo quod 'non eft poffibile aliquem talem efte. *Ifte articnlm eft errantes, mole fonot*

11. Aliquis poteft ex' puris naturalibus mereri vitam sternam. *Ernr.*

12. Eft medium fufticieos in natura ad attingendum finem hominis naturalem, fi inteligit per finem hominis naturalem, beatitudinem ultimam & stet nam. *Error.*

13. Pro quolibet peccato comiilc in flatu fidei eft remedium fufficiens iu natura, per quod redire potefl viator ad gradum deperditum per peccatum. *Error.*

14. Pro nullo peccato commiflb eitra claram vifiooem Dei, eft aliquis jufte privandus hereditate cslefti, ficut nec puer peccans ex ignorantia eft hereditate privandus. *Error.*

15. Nihil eft nec efle poteft malum, folum quia prohibitum. *Error.*

16. Pomum vetitum quod primus parenscomedii, non iolum fuit malum fibi, quia pro-E hibitum, fed fibi prohibitum quia malum. *Error.*

17. Qtipcumqueeflfeâu fignato, oportet quod fit aliqua caufa quareDeus vult illum effeftum-*Si inteUigotxr ecniverfnliter dt omne effefln,* f«ad •rrer.

18. Puter ia Divinis eft finitus, Filius fit Divinis eft finitus, & loius Spiritus lanftus eft infinitus. frrvr.

19. Solus Pater efficit, *ioltu* Filius *format,* It (olus Spiritus fan&us finit "quamlibet creaturam. £rrer.

20. Deus non pou fl aliquid annihilare------ *Error.*

ai. Deus non poteft aliq.i-m immediate punire, eo quod non potefl efle tonor. *Error*

22. Nullus poteft pacare appropriate coni>3 Patrem in Di.mis, eo quod nullu» poteft peccare ex impotentia, fi peccet cx ignorantia vel malitia. *Error.*

23. Quam ncccfla.ius homô eft animal, tam necclarius homo eft mortalis. 4 *intefitlrtnr teniverfohter pro omni /htx hotuimt, nonoifio». te grotio competent»; errer.*

24. Qttqd Chriftus, beata Maria, fic omnes homines bei^ti, adhuc vcracitei tum mot tales. *^Si intelligantur de lege ordinato: error; fais contrario tnr^de&it^pafiolt & jeetfsnu*'*

25. Quod Virgo bcaia eft adhuc peccabihs & dsmnabilia pro peccato. *Si inteiligotnr ftod ifft ktt4 vtrgo non fit (eflo t^i.obiht & etiem indnmnohiit per ejnfdem grotiom confirmntueii finthi beotitndinii ordinoie: tirer.*

16. Quod omnes beati, Pin Angeli quam homines, excepto Chrifto, tant peccabiles fit damnsbiles. *Si mtellgetnr, ut proximet precedent:* errer.

27. Qttod omnes homines damnati in inferno, Lunt reparabiles fie beatticabiles. Si *inteligotnr qxod fernt reporobilct & beotificebilet, «µ oijUnte eotnmdemfinoli reprobotiom, 7yveraasijpur inext-.ngnibtUs Jecnndnm evongehxm: trror.*

Qood omnes dxmon.s funt dc femper erunt reparabiles ad beatitudinem confequendam. *Si intelligotetr nt precedent: error.*

29. Qjod Dius de poteftate fua abfoluta non portet facere creaturam rationabilem impeccabilem. *St inteiligetnr finrpiiciter fient verbo fontnt, qxod* via *poffit creotnroie rttionobileet tm peccjbiieni Jocert, per nttxrtHt net ptr grotitet confirmntionit: error.*

30. Quod beati funt mortales, βï immortales. *Enor frcttndtme tnitEtHnm dtc.mt qnorti nriicnii.*

Ilos igitur premiflbs triginta articulos, de congregato concilio, tam deftorum facr· paginse, quam aliorum prudentium virorum, prout quidam exprciL· ponunt ir, & alii modificantur, damnamus & rrp'ubunus, & tamquam erroneos judicamus. Çi fi quis in futurum fententiam prrmiflorum articulorum *vel* doârinam in hac parte defendere ve) approbare pmfiimpferit, in fcbolis vel alibi, publica vel occulte: tamquam falCarum opinionum, & novarum fuperftitiooum leâator, ab omnibus evitetur.* & pr*cip«mus tam in afttbus fcholafticis quam in aliis, eofdem articulos ab omnibus evitari, fub interminatione anathematis, quod poterunt formidare non immerito e« certa icientia contrarium facientes. Vobis ig.. tur committimus fit mandamus, qiMtenus prç» mifla omnia M fingula fic per nos fuiflc afta Eflc gerta in univerfitaie predifta mod:, debito publicetis: inhibentis palam fic puh. ee omnibus Ac fingulis, quibus videritis inhibendis, ne quis articulorum przdiJorum feu Untum vel ooftrinam defendere vcl approbare pκfumat in fcholis aut alibi, publice vcl ociuite, fub pcena excommunicationis majoris m contravenientes, mora, dolo, fit culpa eorum ^n ea parie prneedentibut, trina fic canonica monitione prarmàla, per vos cauoaicc tiifm; -ndx.

Dat. apud Lambeth quinto Idus N i.embris, anno Domini MGCCLXV111. fit noftix tranalaiiooû tertio.

H*»· <,*«

. (^CONCILIUM CRAC OV IE NS E
IN PO LONIA
W

ad componendm litet inter Ecclcfiafiim tf laicet fub Janzlao artbiepifcopo anna rj*6g- celebratum.* ⁄

Arbitratio Iarozl JÎ archiîpisc. Gnbznbnsis·

Éxutinli bromioHio >' differentiam inter Chatimirum magnum & incolas regni ex uni, & Bodzantham Ep(f- » copum Cracovieufem panibus. ex altera, fuper decimatione: fuper interdifto tenendo.* ra- M ptu decimarum: prcsbyteticidiis : locatione decimarum: dccjjmis ex hortis : decima cana- » Γ": 'DICIJiûo triduano.

•du.,<.rare- 4I> I,,ı. *Jaroxlaut .Arcbiepifopus Gnez., qui Hoguria cognominatur, arbitratur efl. Et datam privilegium Regem, & Arcbiepifcopxm infrnfcriptum.*

In Nomine Domini Amen.

CUm Scriptura teftante omnis actas, ab adoleicentia fit promptior ad malum, fc omnis creatura confidat fub vitio, naturaque humana facilius labilur ad deliâa : fic etiam quod vitia iinitetui . Quamvis cum Domino Jifpouente fibi fubditi debeant fore pudici, modefti, jufti, ac pacifici, ieffrenata tamen cupiditas, nifi juftitir conatus fubverteret: tunc protedo concordia, & pax inter homines deperiret. Summum autem bonum in hac vita eft juflitiam colere, & unicuique quod fuum eft tribuere. Et propter hoc conditur flatutum, fcu conflitutio, ut humana *coercet*tur audacia, & inter improbos innocentia lçcuritate litetur .

eta idem hex fribit.

Chazimirus Dc* gratia Rex Polomar,

SigniFksmus tenore prarfentium , quod cupicnics, ut fubditi noftri in regno noftro degentes, prçlertmi in Regno Polonia, & terris cujufcumque flatus , & conditionis exiflant, hor.efle vivant, alter alterum non lardat, & jus unicuique tribuatur. Praeterea de cooGlio venerabilis in Chrifto patris, Ac Domini Jarozh>, lanftat Gncz. Ecdeflx Archiepifcopi, nec non pratiaiorum Palatinorum, baronum , & univertoruni nobilium nothorum, & terra Poloma·, ad perpetuam rei memoriam, ftatuta edidimus infraferipta, volentes, ut ipia flatuta in prxdicta terra Poloniae, ab omnibus obfervemur, ficut nollram indignationem, fit panas contentas in iftis volunt, fic cupiunt evitare . Requirit enim plerumque audacia perverferum ut uon iimus fola delidorum prohibitione comenti , fed etiam panam delinquentibus imponamus.

Rex afidenr arbitranti Artbiepifcopo Gnetnen/i, fecum una flatute Jec : ut Archiepifcopi feribantur decreta infraferipta.

Ad idem Archiepifcopus tcribit fuum arbitrarium proceffum.

NOs itaque jarozlaus Divina providentia, Sanâc Gnetnenfis EccleGa Archiepifcopus in Cracovienfi Dicecefi, in officio viGtationis conflitutus univerGs, ad quos pnefentes pervenerint , volumus fore notum, quod per Screniflimum principem , dominum Chazimirum , Dei gratia Regem· Poloniae, fic patronum nothum ex una, & dominum Bodxantham, partibus ex altera, fratrem noftrum chariflimum Epifeopum Cracovienfcm, quaedam dubitatio , fuper decimis, dc aliis articulis interius contentis, fuiflet hincindc fuborta. Demum *ex*dem partes, volentes ad calculum concordia: fine ferupulo çonfcientla pervenire in nos voluntaric, ex certa fcientia non per errorem, nec aliquo dolo, vel fraude, circumventi , fuper iofralcriptis articulis, pro fe, omnibulquc fuccefforibtis fuis, concorditer confentientes , compromiferuot tamquam in arbitrium compromiflariorum, arbitratorem, & laudatorem, diffinitorem, fcu amicabilem compofitorcm dantes , & concedentes nobis liberam, & omnimodam poteftatem, & facultatem, ut poftimus dc plano, dc fine ftrepitu, & Ggura judicii , fuper di&is articulis pronunciare, laudare , diffinire, arbitrari, & ordinare, etiam juris ondinpconfervatoqualitercumque, prout nobis melius videbitur expedire. Nos itaque Dei nomine invocato, & confilio fapientum communicato nobilcum, etiam habita deliberatione lufficienti, pro bono pacis, & utilitate Ecclefia QacovienGs, & vigore compromitta praediâi laudamus, atque ordinamus, & definiendo arbitramur, inter Dominum Regem, & Eplfcopum praediâcs.

De raptura decimat prodialit,

Pro raptu decima prndislis alicujus Nobilis » vel pro caufa qualicumque rationabili , talis rapior, vei malefaâor monitione prrmiffa excommunicetur . Si vero ia excommunicatione per fex menfes perftiterit, ex tunc incole in eadem Villa degentes, qui tunc tenebantur decimare, excommunicentur cum raptore decimat ejuldam. Ubi autem uxor alicujus nobilis, viro abfente, decimat rapuerit, percenfuram ecclefiafticam hujqfmodi ad Îatisfaâioncm condi5'nam contra ipfam procedatur. Si autem per ex menfes in eadem excommunicatione peril·terit, animo indurato, tunc Rinethones in

ea-

CT eadem Villa obi decima fuit rapta, cura eadem excommunicantur.

ANNO OUyCTI

Da *Prtjhttrictd*, (3 Cltriadit.*

Praeterea ubi clericus ordinatus, vd presbyter effet occifus, captus, vulneratus, rei detentus, illius loci Ecclefia, vel Ecclefi* fi fuerint plures a jure fint interdiâc. Et ideo in eifdem divinum officium non debet celebrari, quoufque malefaffor domino Epiicopo tradatur; qui fi comprehendi non poterit, tunc habitatores ejufdem loci pratftsbunt juramentum, quod malefaâorem deprehendere noo potuerunt nec occafionem effugendi dederunt. Ex time Ordinarius tollet interdiAum a jure flatutum. Et nihilominus malefaâor *iit proicriptus, fic per qucsncumqtse rapi potuit, domino ordinario tradatur, fit omnino excommunicetur.

B

Dtitftrptrt Dttim foriftnd*.*

Itent quicumque Dominus Villz in ipfa Villa fua decitnam emere voluerit, ante fcftum beati Jacobi, cum domino decime forifare procuret. Alioquin dominus decime decimam vendet libere, impedimento ceflante domini Villae illius.

Dt dttimit ftntinattritin i» borhi.

Ubicunque aratro in horto aratum, vel in campis fuerit, decima plenarie exolvatur, exceptis rappis, papaveris, caulibus, capis, allio, fit qu* tint his fimi)ia> in horto fi quis ligonifando plantavçrit, decima ab eo nullatenus recipiatur.

C

Dt dtcinjj Cdnjpi.

Pro 'decima Canapi, taliter (latuimus, quod quicumque Rinctho arat cum integro aratro, quotcumque boves habuerit, feu equos, det quatuor ligaturas Canapi perati, juxta confuciudinem tene antiquam. Quicumque aim medio, duas ligaturas dare teneatur- Qui au tem non arat, a decima canapi debet elle liber, fic folutus.

D

Dt interdtfla fcrvtndt.

Super interdido fervando, taliter decrevimus, quandocumque ex cafu qualicumque evenerit in civitate Cracovienfi, interdi£ufiT>cclefiafticum teneri, fic obfervari, Civitas Razimiria, juxta flumen Visla, eidem interdido non debet fubjacere, fic e converto.

Dt crfdtient e divinii, propttr txmftttntnicttnm.

Statuimus infuper quod ubicumque, vel ad quamcumque excommunicatus a jure vel Ecdefiam feu Civitatem iogneffus fuerit, tunc ceffetur a divinis.- ipfo tamen de Ecclefia aut cœmeterio recedente divina licite referventur, fit refumantur.

E

Dt inttrdifh tridumt nm tenendi.

later cetera decernimus, ficftatuimus expreffe, quod ioterds&utn triduanum, quod alias fervatur per omoes Ecclefias, propter adventum alicujus excocnmunicaii, ex tunc per quem-A-pian» fit ex nunc, nullatenus debeat teneri,- & obfervati, ne pluralitas plebis devote propter crimen unius oilman, talutaribus divims officiis privetur, & tua orbetur devotione. Ubi autem lentenția fcdis Apofloiic* fuit, mu nos legem diâare non poflumus, volumus, quod forma mandati in relcnpto polita diligenter fervetur fit exequatur, clauiula dc interdido fuperius triduano prqmiffo non obftante.

anno ,MK,STI ',O

Finit trbitrnrpM dttrttwn

Jittcimi Gnmttfi Aribirpifiopitf.

Btdxjmib tpifttftu Crttevir^/ii confiitnit.*

Cum excitata erant odia multa fit differentie inter fpiritualcs & lecularcs perfonas dominos diac. Cracov. tandem compadata eraot coogefta inter cos in conventione per regem Chazimirum magnum fic fynodo per Bodaaatham epifcopumCracovienfcm pro uno terppore Cracov. quarta menfis Junii anno MCCCLX1X. habitis, quibus intererat Jarozlaus Gneznenf. archiepifeopus Bogurii diffus, tunc ex caufa illius differenti* audoritale meiropolitica ac prhnitiali vifitans diaccfim Cracovienlem. Sunt autem compadata infiafcripta luper decimarum libertate fic raptu tempore decimandi, forifandi per Dominos locorum eas emendi, ex aratro percipientes novalium locationes earum pro* grelhone ficc. Columbationibus yifitationc Archidtaconorum fuper expeditione ad bellum Clericorum fecularium ad)us fpirituale citandorum, fabrica Ecclcii*, decuna canapi, fuper interdido triduano, & fimplici, fuper cellatione a divinis, falartis tabellionum. Item de Ecdefiis m bonis nobilium erigendis, ut infra drqmtur.

jn nomine Domini. Amen, Noverint uni verfi pratentium notitiam habituri, qqod no* Bodtantha divina fit apolioliese Sedi» p&viJcn. tia epifeopus attendentes, quod Terne Lublinenfes Siecziiechorven. & Lucovicn. noftr* Diœcefis per intuitum infidelium Thartarorum & Lithuanorum peccatis exigentibus, fint plurimum dclblata.. Volentes itaque ut ad poffidendum eafdem populus Chriftianus ierventiu» invitetur, ad petitionem inflantem lercoiffimi principis Domini noftri Domini Chazimiri, Dei gratia regis Polonie illtdliis, de voluntate fic coofenfu fratrum noftiorum capituli Cracovienlis, omnibus fic fingulis, qui in terris predidis le locaverint aut ha&enus funt locati in villis prasdidn fic polfeflionibus in quibus ad mentam noftram epilcopalem decime pertinebant, a folutione decimat triginta annorum fpalio a data pratentium plenam fit omnimodam concedimus libertatem, ita tamen quod fi libertate durante Dominus pr artatus Rex aut procuratorcs fui vel nobilis quicumqne in hortis luis litis in terris prcdi&s, decimam a luis Co* lonis receperit, vel pro lbis ufibus ufurpare voluerit, extunc libertate non obftante decima bonorum eorumdem ad menfam noftram fine conditione aliqua revertatur. Jn aliis autem bonis, in quibus deçitna recepta non fuerit, libertas permaneat ficut concelTà. Per hanc autem libertatem noftram monachis fit clericis etiam feeularibus, qui *in terns prwdiâu* ratione fuorum monalicriOrum ac aliorum beneficiorum eccJcûafticonun decimas pofliderent, aut poflident, nullum volumus pr«judicium gene-

er nerari, fed ipforum quilibet circa jusfutunper- A
— - —maneat, ficut prius.

ANNO
CHRISTI
'**'.

PrrfaM /cur tx miiifxe 'dv quiktetvh lteit tatfir, >c dande irntai perpetui; & de dtcimii fcnlttlmM. o

Ceteram mandamus, annuente 'Domino no- ftro domino Regi pnedifto, ut ubicumque PCT totam noftram direcefim In civitatibus, caftris,- oppidis, prediis fic poflcû&[redacted]hibus decimę manipulation in campis hadeous tollebantur, ibi adhuc eodem modo exdem decimat in po» ftentna -tolli dicunt conditione cujuslibct non obftante. Verum fculteti vel advocati Civitatum, oppidorum feu villarum advocati* TeuB fcukati* fu* quos coluerint propriis laboribus Λ expends de quolibet maniorum predidorum in. feflo beati Martini, de menfe Novembris quatuor fcotos groflorum Pragen. pro decima T nobis falvent.· Sed fi plurcs manfos colere voluerint quam quatuor, aut diûos quatuor vendiderint, locaverint, aut tradiderint ad colendum, de ipfis debent decimam manipulare fic dare in campo, prout alii ineo!*, quorum vicibi font, coniueverunt' folvere.

Dt tempert dttimndt,

' Et ne labores hominum propter decimatorum defidiam retardentur, decernimus ut quili-C bet in e^va beati Jacobi ad recolligendum luam* decimam vel per fe vel per nuncium idoneum fit paratus ; alias depofitis & rebdis in campo quibufeumque manipulis de qualibet quinquagena, frumenta lroqrinum libere conducantur.

De decimij imvalium.

In novalibus autem exortis ultra Vislam fic citra metas Kuflix, Htmgarix progreiLvxufque ad limites terr*, in quibus huc uique nebis manipulatim decio^ non dabatur, fibertate expleta de Quolibet manfo parvo five magno locato five locando, ferto grolToruitr. Pragen. in fello S. Martini pizdidis annis fingufis nobis pro decima iohi debent praediali . Advocati vero fic fculteti novalium prediftorum de quatuor maniis advocati* vel fculteti*, feu quos coluerint propriis laboribus, ut praefertur, de quolibet maniorum praedidorum tres fcotos groflorum folvatur illi Ecclefi* pro decima, ubi audiunt divina, ac percipiunt ecdcfiaftica facramenta, Sed fi plurcs quam quatuor coluerint, aut aliquis ipforum aliquid aliis vendiderint, locaverint, fcu tradiderint ad colendum, de qualibet tpfcrum unum fertonem grofforum ficut fic ruflici, in feflo prrnotato, nobis pro decima tolvant. Et infuper pro gratia quam eis facimus in iolutione decimae , ut pr«fertur . idem fculteti vel advocati fertones E noilros décimales, m fello S. Martini fuperius notato, fub turamento fidelitatis ipforum railieorum exiget e, nobiique /cl noftro procuratori intra quindecim dies ante fefla immediate fequentes praetentare fideliter fic integraliter tenebuntur. Sed tamen ubi in predidis novalibus nobis ante decima manipulatim folvebalur, adhuc futuris temporibus perpetuo folvi debeat, nec iplam propter hoc ternitlimus ad fertones ·

Dt decimir tgrtrwji fierilium tiret Dlrniiitptlit . Ccar/Uir» verfui Miitliimictt.

Verum quia in diftri&ionibus circa Dlrugiiepoliias Ctonteu. fub ea limitatione Vtezt inter viàm que currit Id Miisliimiiczeverfus -Thrvardofchinor inter Slonagora verfus montem qui dicitur Obflorv jn Dunaiiecz, fic ut intelleximus, quod lunt agri Ücriles, fit frigora magna diutius lerrJtn premunt, fta quod pauco tempore anni inibi laboratur ; volentes gratiofius cum *incolit diftriduum predidorum* ordinare, ftatuimus, quod incole prsEdidi.qui jam ibi locati funt vel in poflerum locabuntur in fefto S. Martini predidi ptv decima prediali, de manfo quolibet tres fcotos groflorum Pragen annis fingulis nobis perfolvant; quam pecuniam fculteti locorum prrdidorum colligent, nobiique vel procuratori noflro prcfeotabunt , prout in caufa finali fuperius eft exordium, hanc autem iolam limitationem de folutione fertorum pro decima in locia fuperius ita express cum domino Chaiimiro rege, prrdido ordinario permanere, quod deinceps «d civitates, villas, oppida , prxdia , poflefliones, quofcumque totius noflr* Dicecefis, ubi manipulatim decima folvitur ab antiquo numquam ullo tempore extendatur.

Dt dteimii ftr nokilei tnltir erendetii, sati « Rinethonihu btbitif.

Item decrevimus, quod ubieumque aliquis nobilis alteri nobili fibi «quali, neceffitate cogente, hereditatem fuam obligaverit fit creditor agros colucsit in ea decimam frugum de agris fuis folvat illi Ecclefi*, cui is qui obligavit folvere confacverat ab antiquo, fed fi forte labores fuos diftus creditor voluerit ampliare repellendo RJnethones fit excolendo agro» eorum , de agris Rinethonum vel alteri fimiliter hereditatem obligaverit, idem ignobilis decimam illiberam cui de jure debuerit, de agris quos colit dare fit aftriâus. Pretterea ne propter caufam decimalem judicem ecclefiafticum d< nobilitate nobilem jddicare contingat, ftatuimus, quod ubi quis clericus, petens decimam illiberam ab aliquo qui fe dicit nobilem, ipfumque propter hoc ad judicium Ecclefi* revocaret, volumus, ut caufa nobilitatis ejus vel nobis vel officiali noilro per ipfum propofita clipeoque fuo & parentela nominatis per nos vel officialem noftrum nullatenus judicetiir, fed remittatur ad judicium feculare, ut ibi nobilitatis queftiono primitus expedita doceatur Ecclefia, quo jur« talis decima conferri debet circa folutionem decimae pratdialis.

Dt detimii ptr pre^reffian i>»imdii.

Demum ftatuimus & ordinavimus, voluota» io fic confenfu Domini noftri Regis prrdidi ad hoc fpecialiter accedente, quod ubicumque ab antiquis agris progreflive quifpiam filvas, rubeta vel mericas extirpavit , ille decimam percipiat da novalibus amodo, ad quem antiquorum agrorum decima antiquitus pertinebat. Veium fi a dextris vel finillris ab antiqpis agris aliqui incobe collocati fuerint, extirpa, verintque filvas, rubeta vel nemora vel meiicas; pr*di£i incolv, de agris ipforum totaliter CJf-
ÛT-

cr tirpatis nobis & Doftrii, fucccflbribus decimam A derti villa, ubi decima fit rapta, cum cadem —I
—■■ I" folvcre tenentua» domina cxcoinmunicentur. anno

ANNO CHK.ISTI CHÀ.1STI

De colambatiena.

Infuper volumus, quod 'columbatio illibere per redures Ecclelurum a (uis parochiam* non exigatur de cetero, (ed quod quilquc fponte petenti dare voluerit, cum gratiarum aAioni-bus tolli debet. ,

' De Vitatione per ^Kcbidiaconoj.

Ptohibemus etiam Archidiaccnis, Pirpofitis & ali» Prélat» noftrx diœcefi* luriidtJioncm habentibus, ut vifitando non excedant cvcntio num numerum a jure diutius inpitut J n, neque in tempore vifitationis pecuniam exigant a lubjedis. Redores quoque Ecclefiarum pro .aeramentis rcrtrfiafticts , gratis miniti..mda funt , nil exigant , alias iptos graviter puniemus .

Z?r expedii.one ad h,'inné Clericorum.

Clerici vero cujufcumque gradu» , Ratus vel conditionis exilian:, bona patrimonialia potTidentes «<1 expeditionem cum domino Rege tisnfeant de eiidem, juxta ejus omnimodam facultatem

De cngen&si Ecclefiis id voti nobilium.

Et ut divinus cultus noflris temporibus augeatur, promittimus, quod ubicumque nobiles continuam lullentationem presbytero afiignare curaverint, eidem Eccleflam in bonis fuis fuu. dabimus indiute.

De fecnlaribici non citandis id judicium Ecclefiafiicnm.

Prartere.1 volumus, quod laici deinceps pro debitis & in^aliis caufis civilibus per clericos ad forum ecclefiafticum non trahantur , niti forte fit caufa fpiritualis vel fpirituali annexa , aut debitum fuerit décimale.

De fabric» Eci lefi» Cracovienfis

Quod etiam pro fabrica Ecdefias noftrx cathedralis mediew redituum, piimum a C'ericis exigi fuerat conluetum, hinc tenore prae(entium ex nunc iit indultum & remiiTum I

Dt raptu decima.

Item circa przmiiTa inter fxpedidum dominum Regem & nos (latukius, & ordinamus, quod pro raptu decime prxdialis alicujus nobilis, vel pro caufa qualicumque rationabili, E talis raptor vel malcfa&or, monitione prxmiffa , excommunicetur. In qua excommunicatio» DC infra fex mcn.es fi perftiterit, & tunc incole in eadem villa degentes, cum decimare teneantur, excommunicentur cum raptore decime ejufdem· Ubi autem uxor alicujus nobilis, viro absente, decimam rapuerit, f<r cenfuram ecclefiafticam ulque ad l.tisfadionem condi* gnam contra ipfam procedatur. Si vero infra lex menfes in eadem excommunicatione perftiterit arimo indurato, tunc Riocthona in ea-

De presbytericidio.

Prxterca ubi. Clericus ordinatus vel presbyter effet occiius, vulneratus, captus ve' detentus fuerit, illius ecclefia *vel* ecdc.iz li funt plures, jure funt interdiâx, & ideo in eis divinum officium non celebretur, quoufque nalcraAor donnuO Epifcopo trad. tur. Qui fi deprrJiendi non poterit, tunc habitatores illius loci pixftibunt juramentufri , quod maleiaAorem detinere nequiverint, nec occ.ifionem affugendt dederunt. -Demum ordinarius toilet BInterdivhim a j're ilatutum.' .Cum tamen nihilominus malcfador fi: pixfcriptus & per quemcumque t.ipi porerit, domino ordinario ipl'tnet radatur, 6. exee nmunicctur .

Dc ·l.·:ima n loic villa nobiuba' vendenda .

, Item mictimque dominus villae in ipfa vilia iuan> decimam eruere voluerit, 0A0 diebus ante (ellum beati Jacobi & odo diebus poftea cum domino decunx forifare procuret ; ahoquie dominus decima: libere decimam vendat, impedimento a domino villx cedante.

De decima aratri.

Item ubicumque aratro in hortis vel in campis iratum fuerit decima plenarie exfolvatur, exceptis rappL, paoavere, caulibus, raphano & ai.o & alus fimilibus, qux in hortis luis ligonifando aliquis plantat, decima ab CO de predicts nullo modo repetatur.

Dt decima caslfpi.

Decima vero canapi ftatuimus, quod quicumque Rinetho arat cum integro aratro, quotcumque equos five boves habuerit det quatuor ligatura» canapi juxta confuetudinem terrr antiquam. Qtti autem cum medio aratro arat, I\u<ic duas ligaturas dare teneatur ; qui autem non araï a decima canapi debet else liberum & lolutum.

Dc interdidte fervandt.

Item fuper interdido fervando taliter decrevimus: quod cum ex cafu qualicumque evenerit in civitate Cracovienfi interdidum ecclcfiafticum teneri & obfervari, civitas Kafimira, qux eft quafi contigua ultra fluvium Vida, eidem imerdido non debet fubjacere ·, & e converfo.

Dt ceffatione a divinit propter excoeetmnsucatiali.

Statuimus infuper, quod ubicumque vel ad quemcumque locum excommunicatus a jore vel ab homine venerit ad Ecclefiam, vel civitatem tngrefsus fuerit, tunc cefsetur a divinis , ipfo tamen de Ecclefia vel civitate jam recedente, divina licite refumantur.

De triduane interditto.

Inter cetera flatuimus *tx* decrevimus expreffc, quod iaicrdidtun triduanum, quod alias ier-

cr fervabatur, per omnes Ecclcfias per adventum alicujus excommunicati, ex nunc per qoem- rus^r P'ara ηυ^·ίβηυ* tene»·» debet, nec ob.ervan, ne pluralitas plebis devptrpropter crimen unius obftinati falutaribus officiis divinis & fua devotione orbetur.

De excmmuinicate in Parochia.

Item etiam volumus, quod propter excomtnunicatum unum qui venerrt ad locum quemcumque parochiani non debeant carere divinis, papali dumtaxat excommunicationis fententia & interdidi obftante.

De /alario takliionxm.

Statuimus & pratentibus flataendo ordinamus, ne quis notarius publicus aut privatus curir noftra epifcopalis aut diœcefisCracovienf>s pradiâz pro libertate fuper quacumque re conficienda, feu privilegio fuper ea corifcribenda, ultra fex groflos Pragpnies eligendo non recipiat ab indigente quocumque colore quarfifito, pro quibufeumque quitationibus vero tinum gtoffiim Pragenfem. Item pro fententia A contumaci» duos groffos, & pro aggravaminibus fubfequendis nullatenus ultra fex groflbrum didorum Pragenfium ab indigentibus, & praedifla petentibus exigantur fub pœna excommumeationis, quam ipfos. qui prxfenti ftatuto & ordinationibus premifl'» contrarium fecerint, fubjacere Nolumus ipfo fado. Ut autem pradfâa noftra conftitutio, ordinatio feu decretum temporibus perpetuis inviolabiliter perfeveret, ipJim conferibi jutfimus, noftrique ac capituli iupradi&i Eccleftz noftra Cracovienfis, figillorutn noftrorum appenfione muniri. Aflum fle datum Cracoviz xiv. die menfis Junii anno B MCCCLXIX. prasfeiitibus & ordinantibus Venerabili in Chrifto Patre dc Domino Domino Jarozlao fandr Gnesnenfis Ecclefje archiepifcopo dc honorabilibus viris Dominis Othone Prapofito Gncznentis, Joanne decano, Floriano Propqfito, Nicolao cuftode Cracov. Gzvefho Vislicen. fle Nicolao Scarbimirien. Prsepofitis, Canonicis Ecclefiz cathedralis Crac. prrdiflat; nec non & Villrone Sandomirien. Joanne Voiniczicn. Zaroyfcha Sandcczen. caftellanis, Andrea fuccamerarKJ. dc Petro tribuno Crac. 6r aliis fidedignis.

AXNO CH®J$TJ ** "'

à

ANNO

Æ ·V I T A
GREGORII PAPÆ. XL

Gregorius undecimus natione Lemovicenfts, tn:ea Petrus Bellifortis vocatus, decimo feptimo aetatis fux anno cardinalis per Clementem fcx.um patruum fuum creatus, virtutum merit i, omnium contentu fupreinum ecclcliæ gradum confcendit tertio Kalendas Januam, anno Domini 1370. tempore Caroli IV'. impeiatoris. Hic cum totam Italiam tumultibus occupatam videret, eo cardinalem Gebenurnfcm cum (ex millibus k-vis armature equitum Britonum mifit. Quorum adventu cum nihil a tumultuatione recederetur» ipfc pontifex confirmato animo, viginti & unam triremes iuper Rhodano pisrparari imperavit.· alioqur properare fe fingens, primo Genuam, inde Cornetum, ac poftremo itinere tcrreiln Idibus Januarii Romam pervenit, anno 1376.901 erat a translatione curiz Romanz in Galbas per Clementem ia^ta annus ieptuagelimus. Hujus tranfmigrationis caufam alii aliam referunt. Platina fcribit, quod quidam epifeopus familiariter a pontifice reprehentufc ob id quod in epifcopali feJc non relideret, intraflo & conftanti anim i relponderit: Et tu qui univcrtalis ecclefie omniumque epifeoporum caput es, cur >d propriam ccclcliam non redis? eaque relponfione motum pontificem reditum maturaflc.· Gobelinus cap. 73. texte «etatis, inftmâu fle revelatione Dei, que fanlLe Brigitte tunc adhuc Rome degenti aliquoties obtigerat, perque Alphontum quemdam eremitam illi fecundo infinuata erat, accidifte quod Avenione Romam redierit. Urbem ingreflus, incredibili omnium applaufu exceptus, prrpropere moenia urbis, ecclefras, aliaquc loca quae ruinam minabantur reparavit. Omnibus autem modis Italic quieti fle bono publico coufulens, legatum ad Florentino# deftinavit, qui eos ad pacem ineundam D adhortarecur: quibus jufta exequi negligentibus, excommunicationis medelam inflixit. Ad hec, cum eofdem armis ad id adigere meditaretur t inter Genuenfes & Venetos nova dilfenfio fuboriturj quos dum ad unionem reducere tentât, incredibili veficz confiiâatione impeditus eft, ac quinto Kalendas Aprilis anno fupra milkfimum trecenteiimum feptuagefimo o&avo, magno fui omnibus ingenerato dofidetio, obiit, ac in fanfla Maria via nova fcpultus eft, cum fcdiifet annos feptem, menfes duos, dies viginti novem.

GREGORII PAPÆ XI.

Conflitutio, qua vetat, ne patriarchx, primates, & archiepifcopi faciant crucem coram fe deferri in prxfentia cardinalium.

Cregorixs epifeopui Jervus fervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Romaous pontifex, beati Petri cteleftis davigeri fuccctfor, vicarius Jefu Chrifti, cunfta orbis climata omniumque nationum in aliis degentium, & prafertim ecclefiafticarum perfonarum, qualitates & conditiones paterna confideratione difeutit dc examinat divinitus, dc ex officii debito circa earum flatum dc honores, luadentibus rationabilibus caufis, perpenfa deliberatione falubriter ordinat dc difponit quz grata in confpeâu Divina majeftalis fore confident atque credit. Sane nuper ad noftrum pervenit auditum, quod nonnulli patriarcha, primates, & archiepifcopi, in pratentia venerabilium fratrum Delirorum fanftz Romanas

ec-

ecclefiz cardinalium, apoffolicc fed>s legatorum & noncioniih, feu aliquorum cx cia crucem deferri facium propter quod ipforum cardinalium honori, qui perfonam noftram reprefentant, derogator. Nos igitur attendentes, qupd cardinales *ipfi* nobilcum indefcflis laboribus unlverfafia ecclefiaftica onera fortiuntur, ac in przmitlis de opportuno remedio providere volences: uoiverfis & finguiis patriarchis, primatibus, & archiepifcopis, «ufforyate apoftolica tenore przfentium diftriâius inhibemus ; ne in prefentia aliquorum, feu alicujbs ek noftris fanibus di£r fandas Romane ecclefia cardinalibus, prodiâe fedis legalis vel nunciis, alite fe crucem *deferri,* faciant vel permittant , privilegiis, indulgentiis, & gratiis ac litteris apoftolicis, ipfis vel eorum ecclefiis, lub quacumque forma vel expreflione verborum a ledc apofiolica concedis, vd in pofterum concedendis, etiamfi de illis plena te ex pretia mentio, ac de verbo ad verbum habenda eflet de prsefcntibus (qua quoad hoc alicui in nullo volumus fuffragari) & aliis contrariis non obftautibus qutbufcumque. Nos enim eifdem legatis fc nunciis, compe(icendi per cenfuram ccclefiafticam patriarchas, primates, & archiciifeopos quofeumque, fi contra inhibitionem ujulmodi fecerint , plenam & liberam audaritate apol)otica tenore prxfcntium concedimus potefiatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftras voluntatis & con. ftitutionis infringere, vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare przfumpferit, indignationem omnipotentis Dei , & beatorum Petri & Pauli apoflolorum ejus , ie noverit incurfuium. Datum Avinioni vti. 'Kalend. Aprilis, pontificatus noftri anno primo.

EJUSDEM EPISTOLA

Ad Cantuarienfcir. & Eboracenfem archieptfcopos.

De celebrando fefto S. Auguftinj fub duplici oflkio.

GregoriiiJ epifcepetr fervnt jervorum Dei, vene rebtlibnt frtirtbnt CentHjrieiifi & Eborecenji enbiepifcepir, feintcm tf eppftohcam bench- Hiteum.

Decet cunteos Chrifti fideles, illos in terris fumme devotionis ftudio venerari, quos omnipotens Deus perpetue corona gloria otio magnificavir : & ibi przcipue ipforu.n laudes attollere, ubi per gloriofum laborum luorum frudum majora corufcant infignia meritorum . Haec itaque attenta confideratione penfantes, decens dc congruum reputamus, ut gloriofus confeflbr beatus Auguftinus (qui olim milfus per fedem apoftolicam ad gentes Anglorum, nondum tunc baptifmatis unda renatos, cos de infidelitatis tenebris ad lucem Catholicas fidei per praedicationis minifterium evocavit , primulque in Anglia erexit ecclefiam) ipecialiter iu illis partibus honoretur: ex hoc tamque ibidem populorum crefeit devotio, ac ille qui glorificatur in fandbium confilto, benignius refpicidt preces devotorum. Ut igitur ipfius coofcflbris feftivitas, in diâis partibus , quibus, ficut accepimus, vix aut minus in regno Anglic celebriter colitur, folemnius te devotius veneretur: fraternitati velliz, de qua fpccialem in Dumino fiduciam gerimus, per apoftulica feripta committimus & mandamus , quatenus fefti vitstem confetioris ejufdem m omnibus ecclefiis diâi regni, exemptis dc non exemptis, faciatis audoritate noftra perperus fututis temporibus fub duplici otficio lolemniter celebrari: & nihilo minus in diffa feftivitate ccifari a mechanicis, & aliis operibus , interdiâis in feftis ^uplicibus de more, confuetudinc, feu oblervantia ecclefiarum partium eatumdem. Dat. Avinioni pridie Idus Novcm-bris, ponfificatus noftri anno quinto.

ejusdem Epistola

Ad arcbicp. G»ntuariei)lein, & epiic. Londinenfem,

Ut procedant contra Joannem VPycleffum, dc. que illius erroribus inquirant.

Gregarius epifeopus fervtes fervorum Dei, vene. robififbui frotribm , ortbiepifopo Centnorierf, b epifopo Londonietf, feintem tf epoflelicem benediilimem.

Regnum Anglic, gloriofum nempe potentia te abundantia facultatum, led gloriolius pietate fidei , te facie pagine claritate corufcum, confuevit viros procedere Divinarum fcnpturarum reda fcientia przditos, maturitate graves, devotione przdaros, te pugiles fidei orthodoxe, qui non fulurn proprias , fed alienos populos document.s inftmcbant veri(limis, & in mandatorum Domini femitam dirigebant . Et ficut ex effetiu contingentium tenuioris antiqui colligitur, didi regni ptzfules tn fpecula lollicitudinis pofiti, proprias ex cubias exercentes lollicite, non permittebant aliquod oriri erroneum, quod poffet inficere oves fuas. fed fi oriretur zizania ex inimici hominis fparfionc, illam protinus evclleb.int ; crefecbatque aflidue purum triticum m Dominicum horreum inferendum . Sed ,|>roh dolor ! nunc apparet quod in ipfo regnoj officio vigiles, negligentia vero defides, noh circuiunt civitatem dum holies ingrediuntur eam , animarum thclaurum prctiofillimum pedaturi, quorum latentes ingreflus & patentes aggreflus prius fentiuntur in Roma, intercapedine longa remota , quam cis in Anglia reliftatur Sane plurium fide dignorum fignificatione admodum dolenter audivimus, quod Joanr.es Vvyclift rcftor ecciefic dc Lutervvorth Lincolnienlis ditecefis , facr* pagina profeflor, utinam hon magiftcr errorum , in illam dcteftabilein vefaniam dicitur temere prorupifle, quod nonnullas propofitiones te conclufiones erroneas & falfas , in fide male fonames, quz ftatum totius ecclclix fubverterc & enervare conantur , quarumque aliquz , licet aliquibus mutatis tetminis, fenttre videntur pervertas opiniones te doâuqam ipdpâam damnate tnemoiiz Marfilii de Padua, & Joannis de Ganduno, quorum liber per felicis recordationis Joanncm PP. XXII. predeçcilo.cm noftrum reprobatus extitit te damnatus, non veretur in przfatorrgno afferere, dogmatizare, & pubhee Azdicare , nonnullos Chrifti fideles maligne iificicns, ac a fide Catholica, fine qua non eft falus, faciens deviare . De quibus fic fubortis te no.i extirpatis, feu fahem eis nulla Lda refid.-ntia, quam fciamus, fed tranfaâis ieu toleratis conniventibus oculis, vqs aliqui quoque prziule» Angi te, cum debeatis elle columaz ec-

defiat, dirteque fidei defmfores attenti, fcili- A cet quadam connivcntia tam ncgitgentcr trass- (eundo, nou immerito, debetis' rubore perfundi, vciecundari, & in propriis confcientiis remor- deri. Quare cum tam pernicioium malum , 5|tiod non preHfuni, feu radicitus extirpatum , erpere poflet tn plurimos in aoimahus eorum, quod abfit, lethali contagione necandos, nolumus , ficut nec. debemus, fub diflimulatkme tranfire · fraternitati veflrç per apoftoNca feripta committimus & mandamus, quatenus receptis preientibus, vos vel alter veftrum, de dirtarum ptopoGtionum Ac conclufooum *taffcrtione*, quatum copiam vobis mittimus fob bulla noftra inclufam, vos fecrete· informantes , fi inveneritis ita effe, r-rfatum Joannem fa-B clatis aurtoritate noftra capi , & carreribus mancipari, riufque ronfeffionem fuper eifdem propotitionibus ieu conclufionibus recipere Audeatis: ac ipfam coofeflionem, & quzcumque diftus Joannes dixerit feu icripferit fuper earumdem propofuionum & conclufionum indurtione ac probatione, *Ct* quicquid feceritis in przmiflu, fub Ggillis vcftris clsufa dc nemini revelata, nobis per fidelem ntincinm tranimiffuri : cumdemqtte Joannem fub fida cuftodla teneatis in vinculis, donec a nobis fuper hoc aliud receperitis in mandans; contradictores per cenfuram ecclefiaflicam appellatione poftpofita compcicen.lo, invocato ad hoc G opus tuent auxilio brachii frculans. Non cbftanti-C bus felicis recordationi» Bonifacii PP. VIII. pnedecelTo'is noflii Astutis, in quibus cavetur, ne aliquis extta civitatem vel diceceGm , niti in cenis exceptis cafibus, dc in illis ultra unam dietam a fine fux diœcefis, ad judicium evocetur ; leu ne judices a fede apoftolica deputati , aliquos ultra unam dictam a fine fu® diœcefis ciocare prxfumant ; ac de duabus dtetis in concilio generali, ac exemptionibus & aliis pnvik-giis, conflitutionibus & litteris apoftoheis Prxdicatorun , Minorum, Herrmitarum fandi Auguflini, & land® Marie de monte Carmeli, & alus quibufeumque mendicantium, vel alus ordinibus & locis , ant fpecialibus , quorumcumque tenorum exiftant ; necnon fta-D tutis & confuetudtnibus eorumdem ordinum *6c locorum* contrariis, per que effertus prefentium impediri valeat quomodblibet vel diferri, etiamfi de eis, eorumque totis tenoribus, ac de verbo ad verbum plena & expreffa mentio in noftris litteris fit habenda: feu G Joanni predirto, vel quibufvis aliis, communiter vel divifim, a dirta Gt fede indultum, quod perfonaliter capi , aut quod interdici, fufpendi, vt. excommunicat! non poflint per litteras apoflolicas non lacientes plenam & expreflam, ac de verbo ad verbum de induito hujufmodi mentionem .

Dat. Romr, apud fandam Mariam majo- An.Ch.it--.rem xt. Kalcnd. Junii, pontificatus noftri anno vn.

EJUSDEM EPISTOLA

ad eofdem, ut citent Vvyclrffa· nd comparendum cpram papa.

Crettrw tpifctfrt fervtu jtrvanar Dti , vnt- rjhlihtr fratril··!, /trthitpifttf CaatarrinJ»t Cl· q>ifctf LrUttut^, ftlUtnt & efafiaitcarf kntdiftirtn*.*

NUper nos non fine gravi cordis turbatione, ex plurium fide dignorum Ggnificationc percepto, quod Joanna Vvyclif reâor ecckfnp de Luttervorth Ltocolnienfis diœcefis, facras pagine profeffor, utinam non magifter errorum, in eam deteftabilem'vefaniam temere proruperat, quod nonnullas propofittones At concluGones erroneas ac falfas, & male in fide fonantes, qur flatum totius ecclefie fubverterc & enervare nituntur, quarumque aliquy, licet quibufdam mutatis terminis , imitari videbantur pervertas opiniones, & dortrinam intortam, damnate memori® Marfilii de Padua, f< Joannis de Ganduno, quorum liber per felicis recordationis Joannem papam XXII. predecefforem noftrum reprobatus extitir & damnatus, non verebatur in regno Anglia affecere, dogmatitare, fle publice pnedicare illis * nonnullos Chrifti fideles maligne inficiens, ac a fide Catholica, fine qua non eft falus fâciens deviare. Nos attendentes, quod tam perniciolutn malum quod in plurimos ferpere poterat, eorum animas lethali contagione necando, non-debebamus, prout nec debentis, fub dilfimulatione tranfire: vobis per alias noftras litteras cotnmifimus & mandavimus, ut vos vel alter veftrum de dirtarum prçpofitionum & conciuGonum affectione, quarum cOpiam fub bulla noftra mifimus interciufam, vos fecreto informantes, fi ita effe inveniretis, predirtum Joannem aurtoritate noftra capi, & carceribus mancipari faceretis) eum quoque fub booa cuftodia teneretis in vinculis, donec a nobis fuper hoc reciperetis aliud in mandatis, prout in didis litteris plenius continetur. Confiderentes itaque quod pnefatus Joanna hujufmodi , captionem « carcerationem forte prefer»tiens , pollet , quod abfit, per fuge·, latitationis a *fr", * preGdta*, dirtum noftrum mandatum in gravif· Utis·*'·|·' fimum fidei detrimentum eludere: nos, ne"* tam damnabiles propoGtiona & conclufiones indifcuflir, & earum temerarias affertor impunitus, remaneant, in detrimentum graviffunum fidei prelibatx.· fraternitati veftr* per apofto lica feripta committimus & mandamus, ouate* nus vos vel alter veftrum, per vos, aliumt feu alios, pnsfatum foannem , fi per voa capi & carcerari non poffit, per edirtum pobli cum proponendum in Audio OxonienG dirt· diœcefis, dc aliis locis publicis, da quibus fi: verifimilis confertura, quod *ià* dirti Joannis notitiam pervenire valeat, Ac quibus vobis expedire videatur, ex parte noftra peremptoria monere dc citare curetis , quod infra trium menfium fpatium, a díe citatocis hujufmodi in antea computandum, ubicumque tunc nos effe contigerit, compareat perfooalitcr coram tK>bis, fuper propofitkxubus dc conclufionibus hujufmodi refpoufunu ac dirturus, Ac farturas quicquid fuper eis duxerimus ordinandum, Ac ordo dirtaverit rationis, praedicendo in hujufmodj citationis edirto, quod five idem Joannes in

in hujufmodi termino comparuerit, fire non comparuerit, not iuper pnmtifl* dc contra cum ofque ad debitam eoodemaatioocm ipfiua indufive procedemus, prout erue demerita exigent, ac nobis fecundum Deum dc conservatiooem diân fidet videbitur expedire. Volumus autem, flt pnefentram tenore ftatuimus, quod prcd&a citatio fie faâa perinde prafatum Joanoem arftet, ac fi fibi perfooaliter infinuata fle intimata fiiidet: confttutiooe quacumque contraria non obftante. Diem vero citationis, fle formam, & quicquid feceritis in prcdi&is, nobis per vefiras litteras, vcftris figillis munitas, harum *ieriem continentes, fi.* delirer fle quam citius poteritis, intimare curetis.

Dat. Rome apud fandam Mariam Maiorem, xj. Kalend. Junii, pontificatus noftri anno VII.

EJUSDEM AD EOSDEM EPÎSTOLA

De eodem argumento.

Grtprhu tfriftoptu fmw< jervottt Dti, vtnera-iüiitu fretrifai*, ar< *btepifcq» CMtxerte^fi,* èX *rpifcq»* *tf tpoftoJutirt Itntdi&inetB.*

CUper periculofis admodum erroribus quarum* O dam detcftabilium propofitionum fle con* clufionum, ad enervationem totius eccleiiaftici ftatus cendientium, quas (criptas in fcedula inclufa pratentibus, Joannes Wyciif reftor eccleft* de Lutterworth Ltncolnienfis diœcefis, diâus théologie profelTor, afteritur tam impie quam temere fufcitaffe, plenius vobis feribimos per alias noftras patentes litteras, quas cum prafenlibus deftinamus. Volumus igitur flt *fraternitati veftra* mandamus, quatenus cari(fi* mum in Chrifto filium noftrum Eduardum regem Angli* illuftrem, de dileftos filios nobiles viros natos didi regis, ac dileftam in Chrifto filiam nobilem mulierem pdncipiAam Aquitani* dc Vallie, aliofque magnates de Anglia, flt confiliarios regis, per vos *flt* alios magiftros & peritos in facra pagina non maculatos hujufmodi erroribus, fed in fidv finceros & fervidos, Audeatis facere plenarie informari, ac eis oftendi quanta verecundia devoto regno Anglid oriatur exinde, dt quod non folum funt ipie conclnfiones errone* in fide, !ed fi bene advertatur, innuunt omnem definiere politiam; dt requiratis aos aftri&iflime, quod ad extirpatiooctn tantorum errorum, pro reverentia Dei dt apoftolicr fedis, dt noftra, ipforum quoque merito apud Deum, dt honore in feculo, tanquam catholici principes, dc pugiles did* fidei, omni qua poterunt cffica cia, tribuant auxilium flt favorem.

Dat. Romae, apud fandam Mariam majorem, xi. Kalcnd. Junii, pontificatus noftri anno VII.

Cooclufiones magiftri Joannie VC yclif.

J. 'T'Otum genua concurrentium, citraChri-X ftum, non habct poteftatem fimpliciter ordinandi, ut Petrus & omne genua ftsum dominetur politice fuper mundum.

I. Deu» non poteft dare homini pro fe flt heredibus iuis in perpetuum civile dominium.

ntt |П- humanitatis adiwrent- de heredi- yperpetua funt impoflibiles.

'liber exiftena in grana gratifice dt fideliter\ nedum habet jus, led m re habet omnia Dei.

j. Homo poteft folum miniftratorie dare tam naturali filio, quam imitationis in i<hola Chrifti, tam temporale dominium, quam «ternum.

6. Si Deus eft, domini temporales poftuut legitime ac meritorie auferre bona fortune ab ecclefia delinquente.

7. Numquid ecclefia eft in tali ftatu vel non, non eft meum difeutere, ted dominorum temporalium examinare, & pofito cafu confidenier ageri, dc io pena damnationis ejustenvporalia auferre.

8. S<imus quod non eft poftibile, quod vicarius Chrifti pure ex bullis fuis, vel ex illis cum voluntate dt confenfu fuo, 4c fui collegii, quemquam habiliter vel *i*nhabilitet.

9. Non eft potfibile hominem excommunica, ri, nifi prius dc principaliter excommunicaretur a tetpfo.

10. Nemo ad fui deteriorationem excommunicatur, fufpenditur, vel aliis cenfuris cruciatur, nifi in caufa Dei.

11. Maledidio vel excommunicatio non ligat fimpliciicr, nili quantum fertur in adveriariura legis Chrifti.

11. Non eft exemplificata poteftas a Chrifto fuis diteipulis excommunicandi iubdttos, pr«cipue propter negationem temporalium, fed c contra.

JJ. Difcipuli Chrifti non habent potcftatem coade *exigere* temporalia per ccnlurus.

14. Non eft pofltbile dc potentia Dei abfoluta, quod fi papa vel alitu prrtendat te quovis modo folvete vel ligare, eo ipfo lol.it vel ligat.

15. Credere debemus quod folum tunc folvit vel ligat, quando fe conformet legi Chrifti.

16. Hoc debet catholice credi quilibet faeerdos rite ordinatus habet poteftatem fufficienter facramenta quaelibet conferendi, fit per confequens quemlibet contritum a peccato quolibet abfolvendi.

17. Lrcer regibus auferre temporalia a viris eecleliafticis, ipfis abutentibus habitualiter.

18. Sive domini temporales, five fao&i pape, five fandi, five caput ecclcfi* qui eft Chrtflus, dotaverint ecclefiam bonis fortune vel gracie, dc excommunicaverint ejus temporalia auferentes, licet tamen propter conditionem implicitam dclido proportionnéli eitn temporalibus fpoliare.

19. Ecclefiafticus, immo Romanus pontifex, poteft legitime a iubditia dc laicis corripi, etiam accufari.

MANDATUM AUCTORIT. APOSTOL-

Ad cancellarium univcrfitath Oxon.

Ut inquirat de Wyclefi erroribus fle eumdem citet.

Simo* permiifioo· Divina, dec. Et Wiliel* mus eadem permdfiooe Londonien i s epftcipus, delegati a fode apoflolica cum illa Uau. fula, Pwatra*/ om dna, «U «u/ *Vfftrwn*, ad

jn/fa *ftriftd Jpatiaittor* dileâo pariter A veneritis St fenferitis, litteris veftris cltufis, *fil*

veoerabitiqut viro cancellario jmiverfitatisOxonfaa, Uncobxenfis dicecefis, cjufve locum te. nenti, fafatem fa Domino, & mandatis noftris, imroo verius apoftolicis, firmiter obedite. Litteras fanâtlCmi in Chrifto pavis ac domini noftri, domini Gregorii Divina providentia papas XI. fuper eo, quod Joannes Vvyclif iacne pagine profeffot, xeâorque dc Litter-Wûrth, diâx Liocnlnicnüs dimcefis, in deteftabilem vefaniam temere prorumpens, nonnullas propoGtiones fit coocluûooas erroneas ac fallas , & male in fide fanantes, que flatum totius ecclefix fubvertere & enervare nituctur, non verebatur aflercre , dogmatizare, & publice predicate, illis nonnullos Cbrifti fideles maligne inficiens, ac a fide Catholica, fine qua noo eft falus, faciens dçviare, ut in diâjs litteris apoftolicis plenius eft expreffum, btfvboveritis cum ea qua decuit reverentia rccepiflc Volentes igitur mandatis apoftolicis parete pro viribus ui tenemur, vobis in virtute obq^ientix, qua diQx fedi tenemini, committimus dc mandamus, firmiter injungentes.' quatenus receptis per vos prrtemibus , crocatis ad hoc etiam per vos faerx pagine profeftbribus expertis , reâius & fanftius in fide catholica fentientibus, verbis fophifticalibus terminorum cuiiofa implicatione penitus preiermiflis, de diâarum propofrtionum βi condufiooum affertione, quarum copia inferius «feritur, vosfecrete informantes, de omni eo quod in prxmitfis in- B figiUo vCftro GgiUatis, clare, diftinâe, fie aper^ te in omnibus & per omnia net reddatis, üa convenit, certiores. Gtetis Mnper ieu chart faciatfa. peremptorie diâum Joanocm , quod tngefimo die *jaridico* pot! *citttioom fibi* faûam, fa ecclefia fanâi Pauli London. compa. real perfonaliter emam nobis, feu aliis teM> legatis noftris five cotnnuflenu in bac parte, fuper coociufionibus fit propofitionibns bujufmodi refponfurus, ac auditurus, ulterius quo. Îue faâurus , quicquid auâoritate apoftofica eri debeat jn bac parte, & ordo diclavcrjc rationis, praedicentes eidem, quod five comparuerit in termino prxdifto five non, ulterius contra eum procedetur, prout litterae apoftolicx in (e exigunt dt requirunt. Vob*s infuper injungimus auâoritate ptudiâa, quatenus lit* teras apoftolicas in praclcntiarum per nos vobis tranfmiftas, fub pernis in eifdem litteris plenius expreftis, in omnibus & per omnia diligenter dc fideliter cxequamtm, juxta vim, formam, & effe&uir *earumdem , certificantes no·* aut diâos commiftarios noftros feu fubdclegatoa celerius quo fieri poterit, quid feceritis in prçmiflis, per litteras vcftras patentes, harum fic fafti veftri lienem plenius continentes.

Dat. apud Ottetorde xv. Kalend. Januarii, anno Domini MCCCLXXVII. & translationis noftri Simonis Cantuarieofis archiepifcopi fe. Cpradifti anno tertio.

^CONCILIUM PROVINCIALE

Æ? MAGDEBURGENSE

>17·· »!'··

Anno Chrifti MCCCLXX ab Alberto II. Magd. arch, celebratum.

Albertt' Dei grotit S, Magiebnr. ecdefi* arcbitp. itnivcrjit* **Praia!it,** *Capitalis, cinventibat, fiera & ckrictt, ‹ti chrijitfidelibiet* rant *rell&tofit qttam fecrilaribas fexus atrtnf^na* per *nefhretn magiabxrgenfem provinciam venerabilibus conUitntH* rw *Domino filatem ,* ac *prafeni opafcnlxm gratanter* .teerptare, *leflionit flndio frtqntnti memoria commendatt, acceptJlnmqnc difindhni effeflaati »bfervantie adimplere*

F. ia» CwkH. Grr·. i *If.* '·'·

Licet a diverte noftris Prxdeccflbribus, concilis diverfis celebratis, plurima ftatuta fit diverfa provincialia pci qux tim clericorum quam iaicorum flatus relpleodet adornatus , vitiis repulfis, (caudalis relocate , & nocivis qnibukumque eminus protegatis, edita dc promulgata pervenerunt in lucem. Et quanquam felicis recordationis Borchardus , pnedcceilor noftet Devitemus, Cc tali nomine defignatus, omnium predccellorum fuotum & noftrorum, ftatuta in unum colteâa opufculum, fub certis rubricis adunaftei, tamen modum fic formam quam alii arch:epiicori iai fais flaiulis provincialibus digne fervarunt, prxtcrmifit obfervare, £ caufa congruenti ipfum pro temporis tunc concurrentis difpoGtione movente. Nos vero ordinem Cc rubiicas pofitas in conflitutionibus S. R. E. quam kqui expedit, quia ex ipfa fala veritas confpicitur, frqui volentes, quia turpis cfl pars, qux fuo minur-e conformat univerfo , ftatuta provincialia prxdtâi Borchardt , & aliorum praKleceOorum noftrorum, Cc qux ipfis in hoc prxfcnti concilio per nos edita, de confcnte & appiobationc venerabilium fratrum noftro-Drum & coepifeoporum noftra: provincix-* Mtffinenfis, Merfcburgenfis, Nuemburgenfis, Havelbergenfis, Cc Brandeburgcnfis, adjecimus aliis ftatutis prxdcceflbtutn noftrorum immutatis , ac in melius reformatis, aliis ptiam penitus reiecatis, prout tempus expofeit, Çc caufanim de novo emergentium facultas requirit ordinare fecundum rubricas & juxta ordinem in conflitutionibus Romanç ecciefix obfervatum, prçfenti oputculo fecimus inferiberc minutatas, ut legentibus provincix fubditis, qui ad ipforum obfervaniiam aflridi tenentur, facilius fit aditus, fic ftatuta ipfa cum cams ipforum, vd aliquis eorum in dubium verserit, facultas inveniendi fit. Statuta autem prxdeeeflorum noftrorum quaccumque , & cujulcumque tenoris exiliant, etiam noftra, praetenti qux volumine minime reperiuniur inferta , & prefentibus annumerata, volumus habere pro cadatis fic reddis, nec quemquam dc noftra provincia ad iplorum obfervaniiam in judiciis vel extta, in «Aious tuis, fed duntaxat ad ea qux in pixicui volumHc couoncmur, tere obligatum.

I. Λ-

I. *Dt Ja—ai Trnitttt & fit Mbtltt».*

cm*^¡ Qp» propter fui exqnifitiflimair. dc probatiffimam periecboncm, aut ciaiitfiuxam dt luci* iflimam veritatem, adje-tion; vel declaratione ulla non indigent , ad qua inprimis tanquam principium, medium, & Gocmfaluiis ommum, corda, manus dc oculos elevamus devoti, mhil aliud cft ciedendum, tenendum vel dicendum, nifi quod Romana credit, cenet, docet etiam piiflima , fandillima de prudentiffima mater noftra, ita tamen, ut omnes prelati articulos fidet principales fideliter fuoa iubditos doceant, laicoa fimpliciur credere G- Cut ecdefia explicite de diftinde . In primia igitur ftatuimus, ui G aliquis clericus vel laicus , utriufqne fexus, cujufeumque dignitatis, religionis vel ftatus exiftat, aulus fit prafumpiione damnabili publice prxdicare vel occulte docere, credere, vel tenere, quod facerJos in mortali exiftens peccato, non poflit conticere corpus Chrifti, feu Gc ligatus non potfit tolvere, ligare fuos iubditos a peccatis, pro liaretico ÔC incredulo habeattjr. Quem errorem hujus facri concilii approbatione, darnrumus, anathematizamus & penitus reprobamus, cum facra fc iptutz dicat audontas, quod live bonus Gve malus Gtminifter, per utrumque Deos efledum gratia confert ; non entm qua fanda funt, coinquinari pofTunt, nec ipfa facramentaC poteft hominum malitia profanare. Unde facerdos quantumcumque pollutus exiftat, divin* non poteft polluere facramenta, qua purgatoria eundarum contagionum exiftant . Licite ergo a quocumque facerdote ab ecdefia tolerato, divina myileria audiantur, dc ali* yecipiantur facramenta ecclefiaftica.

II. *Dt confli:utw.L·*!.*

Canonum ftatuta primum , & demum conftitutiones provinciales tarn a noAris prcdeceforibus, quam a nobis editas & prrfentibus infertas, ab omnibus iciri ac inviolabiliter cuftodiri mandamus fub obtentu jurium, & hono-*-* nun eorum poft prafentem publicationem ignorans ignorabitur, Λ négligeas negligetur. Statuimus, ut pnefens libellus Je conftitutione provincialium in fingulis ccclefiis cathedralibus fub figillo noftro, ac deinde in aliis collegiatis, & conventualibus noftra provinciae infra tres menfes a publicatione praient mm computandos fub figillo diceccfanorum fine exculatione qualibet habeatur conicriptus, & in choro jaceat , ut fic patere podet cuilibet legere feu videre volenti. LTt autem communis ntilitas io pradidaruui coaftituiiooum notitiam luculentam eundorum deveniat ; venerabilibus fratribus & coepifcopis noftris injungimus , & mandamus m virtute S. Obedientia, quatenus ipfas mox lcribi faciant, ac anno quolibet in fingulis eorum fynodis injungant toti clero, ubi ficcommode fieri poterit, aut alibi legi faciant, & injungant fubditis fais, ut eas quilibet fibi procuret, & tenorem earum memoria recommendet, flt maxime archidiacoma de fuis fubditis, fcilicct ruralibus archiprcsbyteris & presbyteris boc injungant. Nos infuper dc omnipotentis Des miCericordi* dt BB. Apoftolorum i*erri & Pauli ejus audontaic, nec non Mauritii & ejus Sociorum patroni ooftri ineritis conftfi, omnibus vere pcenitentibus dt cpnfeftis, qui eas ii· Abi comparaverint, beeriat, aut-legi audier-nt,— q«KXtc<cumque hoc fcccriar, quadi agiota dies dc injunda fibi penitentia relaxatnu*-

Prsfenti ftatuto tacro approbante concilia, ordinamus & tnaudamus diftride ubûrvari, ut quilibet Epifcopus cum fuo capitulo nothe provincias pro le, ac fuis capitularibus, Prsslaiis, religiofis dc feculatibus, ac generaliter pro clericis fus civitatis dc dkrccGs univerlis procurent dc habeant *floc dcfedu* conftituttonem felicis recordationis friderici dt Caroli IV. Romanotum imperatorum, quam dc nos cum noftro capitulo co modo fervare intendimus, dc quantum pofliunus noliros fucccflbres exhortamur fub bulla papali perpetuo durante. Volumus etiam, ut quater in anno quilibet curatus civitatis & dioeceiu noftne provincic, videlicet, dominicis diebus immediate quatuor tempora fcqucntibus , fuis parochianis inita miflarum luleinni* eamdem pronuntiet pnblicando in lingua Teutonica, & fuos parochianos admoneant diligenter, ut Gbi caveant ne in pcenas did* Caroline incidant laqueati. Volumus autem dc mandamus, ut in fmgulis fynodis epifaooalibus Pnelaiis dt clericis univerbs ibidem praebentibus dida Carolina diligent* publicetur , quam in praefenti ftatuto in hne volumus dc verbo ad verbum adnotari.

III. *Dt rtfcriphi .*

Cum fecundum legitimas fandiones, pnefes provinci* delegatos principes ad ipfius provinciam declinantes, non debeat ex oflicii debito finere amplius facere, quam eorum legatio intendat. Attendentes, quod judices delegati a Sede Apoftolica, de a Légalisa latere, vel altis Le* gatis, confervatores deputati, gratiarum exeeutores, vel ab eis iubdelegati ludices, fubconkrvatores, vel fubexeeutores deputati, communiter, vel divihm, poteftatem cis habitam dc mandatorum fueram fines tranfeendunt multis tn· dis, dc fraudibus exqutfitis etiam Bolis Apoftohcç per nonnullos iniquitatis filios falGhcantur, ve' etiam alias ipfo jure funt nullae ... cum ergo proccfTus earum au&oritate fulminati, funt tpio jqrfUc fado nullje, nec quis *d earum exo> cutionis obfervantiam tenetur obligatus diverfes fulminant proceflus, limites fui mandati excedentes, locum Ecdefiallico interdido, feu cef fationi generali pro rebus mobilibus, vel pte pecuniaria iumma luppoocntes; unde facro approbante Concilio ftatuimus, ut nullus plebimis, feu vicarius, vel qoicumque alius clericus, vel prxlatus citationem feu proceflum aH!|uem a judice delegato Sedis Apolioluc, vel ubdelegato ipfius, vel a legato dida: S*di> Apoftolica etiam a latere, gratiarum exeeutor.bus, vel conlervatonbus, vel ab ipfis communiter fubdclcgatis(vel divifim fibi dirredo Σde citando quemcurrque, ponendo, vel trahendo aliquatenus exequatur, nifi fuerint per wdiurwr Dicetefani approbati, pro quo *vtdnttu* officialis Epifcopi, vel alius, qui hoc ofticium habet exercere non amplius accipiet, quam 3. folidos denariorum communium dc in illa dicecefi currentium ; coairarium faucns fit ab ingrdlu Ecclefi* fafpeofus, quouique parti fic indebite national* duplum reflituat.

Statuimus etiam : reforipta conin.vatori* papaiia litteras gratiarum legatorum quorumcumque, dc fubdelegationes predidis officialibus, vei alus, qui hoc officium gerunt per noftram pro*

provtaciam pro examinatione diligenti facien- "da, fit ut evitetur omnis (aliitat, & corruptela, /Otiari ""liberidebere. Si autem contingit queunquam ir% P'c'5amun> curatum ieu clericum etiam in di. gmtate conftituium, in Civitatibus, & Di-* cefibus noftr* Proyinciac, per indices delegato* Sedis ApoAoUcn citari, vel vexari pro eo quod fme *vidimit!* fuc Dœcefis eorum citation-, & proceilua alios quofeuinque, requifiti fpreve* rint recipere & execution! debits mandari, ex tunc Epilcoput, cui predifti plebani, curati, & alii clerici fubfunt.fic in cujus Civitatibus, fie Diœcefibus noiirsc Provincias funt Bénéficia-it", ipfos totius cleri fumptibus, fitexpenfis de* fendere non tardabit, cum ad ipïum fpeâer, fic fuam defendere jurifdiâionem teneatur ; nihilominus, fi Epifcopus in prnmiffii négligeas inveniatur, fubdito fi qu« damna receperit, fic expenfas fecerit, ad arbitrium noftrum vel noflri in fpiritualibns Vicarii fibi plenaridl refittuat, fic cum effrftu.

IV. *Dt El'Himt.*

Item quamvis provifum fit canonice de illis nondum in factis ordinibus contiitutis, quibus de Ecdefiis Parochialibcis providetur, fit qui tales Parochialrs Ecclefiâs ea de caufa dumtaxat recipiunt, ut eas bonis, fit. rebus inventis in eiidem mobilibus precimie (taceamus de alienatione terum immobilium) pollini ipoliare,'-- •tiam fruâus univerfos pnmi anni, infra quem deberent ad iacerdotium promoveri recipiunt, in ulus fuos convertunt minime promoti, diftas Parochiales Eccleiias fic fpoUatas, fic defraudans tacite refignando, vel expreflie patronis earum, fic collatoribus. Volumus autem jus, quod in cafu illo providit ad permutantes infra xni.um five fint promoti, five non, prorogati, itant bona intenta in dotibus Ecclefiarum prediâarum apud ecclefi»» tales debeant fine qualibet dimmutione fuis fucceftoribus remanere pro eorum fuftentatione. In prxmiftis vero reperti culpabiles & delinquentes a perceptione beneficiorum qux obtinent in Provincia nolira volumus elle fulpenlos, nec fructus ip forum pofle farcie fuos, nec in utilitatem fuam debere con vel tere, donec ablata Priori Ecclefix cum omni reftituant integritate.

V. *Dt Scrtttvtio i» erdmt ftiittd?.*

Statuimus ad terrorem malefaâorum, ut univerli Epifcopi Provincia Magdeburgenfis, ac eorum Vicarii, quando volunt, fic debent ordines celebrare committant Examinatoribus clericorum examinandorum, fub anathematis interminatione, ut inter extera perquirenda fideli diligentia perquirant, fub obtentu honoris percipiendi, a fingulis ordinandis, Rdigiofis cujulcumque ordinis, vel fecularibu*, ut, fi Patre», Avi, ac Progenitor» eorum, ufque ad quartam lineam afcendcntetn, captivaverint, captivatum detinuerint, occiderint, mutilavelint, profcripferint, banniverint, diffidaverint Clericum in Sacria conftitucum, fit pro Qerieo fe gerentem, etiamfi in minoribus fuerit conditurus, Ac pro tali fi. gerebat, habitum, tonfuram deferentem ; eum, quem ih aliquo premiflorum affeâum per aliquem progenitorum fuorum ufque ad lineam memoratam invenerint, fi faâum iftud fit notorium, vel U'itum in Iqco nativitati* fuae, nullatenus ad-

A mittant. Pmlati verp, velcorum VICCS gCfCD' tea, quorum:--imereft inveftire, vei intiroeru prarfentato-, ante veftituram, vd inftitutiooem cum fuauna diligentia de his quaerant, fit quo* tala invenerim vitio progenitorum laborantes, de quo mferiptum eft, nullo modo inftituant, vel invcfttant ad aliquod oficium Ecclefiafticum, etiam dignitatem : fit fi tales quovis modo pet negligentiam ordinantium fuerint ordinati, vel per propriam taciturnitatem, cum de hoc conftiterit ; fint ab ordinibus fic fafce» piis fufpcnfi, fic maneant, donec a fuis Dicecefani* difpenfationem meruerint obtinere. Ioilituti eüam in beneficio, vei in clauflris profefli, vel modafterio oblati, fint ipfo faâo, jure quod habent in beneficiis, privati: ablati vero, & profeffi a didis clauftri* expellantur, vel faltem fufpcnfi maneant ab Ordinibus fic fuf. ceptis, donec Dicecefani fui cum eis difpenfaverint, ipforum meritis, fic laudabili eorum converfatione hoc exigente, fic cum beneficio inftitutis etiam Dicecefani, prout viderint expedire, habeant plenam in his poteftatem difpenfandi. Examinatores infuper, fie Prçlati, ac eorum vice* gerentes, qui fecus in premiftis agere prefumpierint in futurum, per fuos Superiores immediato* fufpenfionis lententi* percellantur, alias etiam pro tanta negligentia pc-r Diœccfanos fuos ordinarios graviter pu. nfcndi.

VI. *Dt Rnuatitliont,*

Nullus Ecclefiam vel Beneficium Ecelefiaflscum dimittere, vel recipere prefumat, fine Superioris fui auâoritate, qua lub pœna fufpenfionis, omnibus firmiter inhibemus, etiam quodeumque fuerit, curatum, vel non curatum, quod ea de caufa recepit duntaxat, ut fub ipfius titulo ad facro* ordines, fic ad Sacerdotium promoveatur. Nam decens eft, ut in recipiendo beneficia Ecclefiaftica, canonum Statuta obferventur, fic fic pari modo in dimittendo, Ac in renuntiando Beneficio, ieu Beneficii* Ecclefiafticis, debent Canones obfervari.

VII. *Dt ttmptrikuf oriinttiontttn.*

Statuimus quod nullus ad examinationem ait» quatenus admittatur, nifi ante confiteatur omnia fua delifta idoneo facerdoti; Ac quia pauci funt, qui fua delicia, vel fequelas intelligent deliftorum, ideo per diferetum confeflb* rem debet inftrui ordinandus, fic talem feu tale», vicarius epifeopi, qui ftatuta canonum non ignorat, feu alios idoneos pro ordinandis, fecundum ipforum pluralitatem feu paucitatem, tempore ordinationis deputabit, etiam in loco, pubi continget ordines celebrari, vel vicario in pontificalibus, qui ordines celebrabit, fi de ejus puritate confcientia: confifits fuerit, tribuet facultatem ordinandos, quos invenerint repellendos in foro luo, ideft: anime ubi faâum eft occultum, admoneant, ne quovis modo ad ordinum fufçeptiones procedant, fi autem cafus eorum non pruftarct eis perpetuum impedimentum, led diet difpenfabilis per Epifcopum fuum vel Papam, vei per alio* ficut archiepifcopum vei per cardinales, certis in cafibus çis fpecialiter refervatis pro difpenfatioaq remittant ad eofdem fuperiores obtinenda.

VIII,

anno

V1IL ∧ *tltricif ftregrnit.*

Nullus in ecclefia fua ignotum feu peregrinum de alia diœccü venientem ad celebrationem divinorum in publico przfumat admittere, licet formatas, feu litteras fux ordinationis exhibeat, nifi fic oftendat litteras Diœccfani epifeopi, vel ejus vicarii, in cujus diœcefi fe petit admitti, io quibus contineatur exprefic, quod in ejus diœcefi in fpiritualibus habeat licentiam celebrandi, ne ignoti, fic de longinquo venientes, qoi frequenter funt apoftatx, crimioofi fic irregulares in fujt temeritatis malitia foveantur, fic tribuatur audacia divina profanandi. Contrarium facientes in una marca puri fic defxcati argenti proadmittione qua·, libet per loci archidiacooum puniantur; fi vero archidiaconatus non habeatur, per loci diceccfanum vel ejus vicarium in fpiritualibus cujufcumque etiam dignitatis fuerit, abbas przpofitus feu decanas, medietatem, reliquam vero medietatem fabricx cathedr. ecdclixconverjendam.

IX. *bt officio ordinarii.*

Cum quilibet archiepiicopus fic epifeopus, canone dilponeote teneatur dominicis diebus imgfllis fic feftivitatibus aliis przfertim fummis in ^cclefta fua populo fibi credito fe przfentem exhibere, mittam celebrare, verbum Dei proponere, indulgentias dare, unde prxeipimus ut quilibet epifeopus noftrz provincix, maxime in fummis feftivitatibus, nifi neceftitate prohibente, vd caufa rationabili excuiante, fit prçfens in ecclefia fua cathedral!, verbum Dei proponat, vel fe prxfente per alium idoneum proponi faciat fic indulgentiam populo det, mittam in eadem ecclefia devotius celebrando.

Poft hxc (latuimus: ut finguli epifeopororum noftrx provincix fuos carceres habeant juxta ecclefiam cathedrajem pro clericis dumtaxat fic fpecialiter. Itaque nullatenus cum furibus fic aliis ukimo fupplicio deputatis, vel deputandis clerici detineantur, led in *carceribus, ιηθ* quibus falfarii clerici, vel monachi incorrigibles fic apoftatx, vel alii, qui hoc meruerunt, recludantur perpetuo vel ad tempus, prout eorum cXpofcent exceftus, ad quod efficacius confequendum alix ecclefir, fi opus f»erit, fubfidium conferant fic juvamen,- cpiicopus tamen cum fuO capitulo carcerem procurabit apud ecclefiam majorem, vel in alio loco congruo, fic cuftodem carceris unum, vd plures, fecundum quod opus fuerit, fuis fumptibus fic expenfis, juratos tamen prius, quod fideliter velint prxette fncarccratis, fic eos cuftodire diligenter, fic humaniter traftare, deputabit, fic de expenfis nihilominus etiam incarcerates providebit, juxta canonum p;zcepta, in viftu pariter, fic amiftu.

X. *Dt officia delegati.*

Qui frequenter injuriati clerici feculares, vel religiofi facultatibus deftiruti, vel minus idonei, etiamfr eis rerum affluentia favit copiofe, ve! metu concufli, & tali, qui merito cadere debet la conflantem virum, contra fuos injuriator» pro juftitia confaqueoda cum fatisfaôiooe debita non prxfumunt aftionem intentare.* ftatutorum noftrz provincix etiam cxccuto* Ates in civitate, vel diœcefi depmati, ubi cierico, vel religioio injuria illata eft, injurianlium potentiam perhortefeentes, contra tales, requifiti per diftos clericus vei ex fuo ofti< u procedere, fic proccftus fulminare formidant ne ergo injuriatores dc clericis lccularibix ku religiofis injuriam feu violentiam fic b>ms ecclefiarum fuarum in fuis juribus fic libertatibus, familia, confangutncis, nepotibus, iel neptibus inferentes, tranfeant impuniti, fic de fux temeritatis violentia commodum reportent, gloriantes cum illis, qui lxtantur cum malefecerint, facro igitur approbante concilio, prçfenti ftatuto ordinamus: ut clerus cujuslibct civitatis fie diœcefis noilrz provincix habeat B unum, vel plures procuratores fifcales, quos etiam in Jocis congruis fic fecuris, ubi tyiannorum potentiam non habeant formidare, Epilcopus loci cum confenfu fui capituli, Przlatorum, fic fanioris partis cleri lux civitatis fic diœcefis depuiabit, qui clericorum lecularmm, religioforum injuriam, fic p.omotorcs curiz, cum clerici injuriati fzculares, vel religiofi propter inopiam vel injuriantium potentiam luam juftitiam contra irifuriantes profequi non prxfumunt, diftorum injuriatorum militiam coram exeeutore loci Carolinz, vel Urbanix profequi feftinabunt; fic requifiti procurent procef-fus juxta ftatuta noftrz provincix cum fuis fœnis contra injuriantes, fie nique ad fatisfa- C ftionem congruam promulgari, dc per fubditO» noftra provincia ardius obiervari: przdifto vero procuratori fifcali feu procurato) ibus, epifeopus Joci, & per quem fuo clero fuerit, vel fuerint depurati, eis de expenfis, quas in profecutione injuriatum, fic pro injuriatis clericis vel religiofis facient, ii injuriati przdiWs pio· curatoribus de ftipendio congruo pro luis laboribus, & expenfis fatisfacere noluerint, ieu inopia cos excufante non poturi int, providebit,

ANNO

Congruum reputamus, fic confonum sequitati, quod exeeutores ftatutorum noftrz provinciz, fibi debeant, neceflitate leu utilita-r urgente, invicem futlragari, unde przfenti ftaruto fanximus: quod quilibet executor, dum fuper proceffibus, & fententiis per eum in <ua diœceii faclis fic habitis, exeeutorem alterius diœcefis fuper eis publicandis, ac etiam ob fervandis duxerit per luas litteras requirendum, quod idem requihtus, occafione poflpofita, nifi in necefiitate indifpenfabili fe excufare volent, requifitionem admittere teneatur. Si executor in aliqua diœccfi noftrz provincix deputatus, exeeutionis (nz minifteriuin ficere negligat,-frtT deneget conquzrcuti, fic potiflimum per procuratorem filcalem requifuus, ad inflandam injuriam palla leu pro eo: cK une ad Epilcopum loci ordinarium in calu hujulmodi E recurratur, qùt cxc-uinem fuum pro commiffa negligentia corrigat, fic ad faciendum debitam exeeutionem compellat, aciicientes: 2uod nec per nos, nec per coepifcoposnoftros mtentiz exeeutorum rite fic rationabiliter late, de fafto poftiiu vel debeant revocari, nec eorum officium aliqualiter impediri. Cum (laturorum noftrorum remediis intendamus, contra notorias injurias fic violentias provide decernimus.* quod exectirores ftatutorum hujufmodi ad ea, quz judicialem indaginem *exifiunt*, fe nullatenus intromittant, nec ad talia, quz ordinem judiciarium requirunt (uam ÇXtcndant aliquatenus potcftatem, quia in talibus

er bus juris lc judiciorum ordinem fervtne juxta canonum inftituta expedit dc rigorem.

AmMTt Plm»»4ue tamen id quod notorium affieritur apud «secutorem notorium non habetur, dc ob-boc tefles quinque producuntor a parte, ut exeeutori de notor» fides fiat i unde a quibufdam revocatur in pubium, an executor exceptiones propofitas contra telles produftos ad notorium offendendum admittere teneatur; Λ licet luper eo diverfi dodores (entire diverfimode videantur , quibuldam adlcnttentibus, exceptiones hujulmodi drbere admitti, aliis vero affirmantibus, ipfas in cafu hujufmodi repellendas. Nos tamen decernimus & declaramus, illi opinioni favore ecdefiarum, k ecdefiaft. perfona:um potius adhaerendum, que B exceptiones tales aflerit non dic contra tefles hujufmodi admittendas; tales namque ad judicem ordinarie procedentem non autem ad erecutorem, qui circa notoria intendit, pertinere videntur ; nifi exceptiones objeâ* adeo forent fiifficientcs & notori», quod nulla potfent tcjgiverfarione celari, quod difereti cxcputoris arbitrio duximus relinquendum.

XI. *Dt majoritjH & ubedintit*.

Sacro approbante concilio ftatuimus ; ut nulli clerici nobilium c.tppellani in capgellis flronim dominorum luorum celebrare prxfum.mt, feu conferre facramrnta ecclefiaftica,^* nifi ante epifeopo loci, fi dide cappelle fubfint epifeopo immediate, dt ad eas habeat inftituere : vel alteri plebano , archidiacono , prepofito, decano rurali, qui habeat jus in dlftis cappcllis, manualem obedientiam facianr, fit ad lynodes veniant , & capitula , certis temporibus & flatutis recepturi, & mandata ecclefiaftica , & pr*oicaturi fuis domnis & eotum caflrenfibus, fecundum quod fuerit oportunum: cum plebani, tn quorum terminis caflra confifiunt, hoc facere frequenter non audeant propter tyrannidem dominorum · Qui autem ante vbedicntiam fic prseftitam prelate, ut premittii»', quibus lubiunt immediate, nappellas taka offiuare prxfumpferint, fint lo faflo cxcommunicati, & nuntiemur per ecdefiarum redores tanto tempoic, quoufque fatisfaciant & obediant, ut diftum cil.

XII. *De bu, y«4 wj, tnet's tJc.*

Cum obedientia potentifliine meritum vit* confriat, & viitim-s praefertur, in quibus aliena u o, led in ipfa propria Deo confccratur, «or nuaquam plures Plebani , Sacerdotes , & Cktici hoc mnime attendunt, k cum eis (u penorum mandata diriguntur, etiam pro executione debita facienda requifiti, tanquam vano metu concutli, & talem allegantes, ipfa mandata feu proceflus exequi, & debit* exeuttioni mandare, in hiarum animarum periculum contemnunt, pcenas diverfas ecclefiaflicas frequenter, & lega'es aliquando ob hoc miferabtliter incurrunt laqueati , k dura pro ChrtAo, & ipfius Sponfa, Sanfta matre Ecclefia, cujus flipendio, & Chrifti patrimonio laute reficiuntur faginati, ex adverfo afeeodere , ac pro libertatibus confervendis bellare refugiunt: quapropter cenfura Ecclefiaftica contemnitur, nervus discipline Ecclefiaftics diflolvitur, clavium poteflas ludibrio fit & vilefeir ; facri hujus igitur Çoncilii provida deliberatione fanxiAsotia diffinientes : ut nullus Prclatonun, Pîdba-noroea, *Curatorum , feu* Qarkorum noftre Provinciae debeat fe excufare, quo minus re?aifitus ad exeeutiooem mandatorum fisornm relatorum kc. piocedant, fic debite exequantur, & ipfi eadem cbfervcnt, & per fuos faciant obfervari : etiatnfi pernas , & cepfuraa commeant Ecclefiafticas, feu legales, etiatnfi ineiuro corporum, & rerum fiutum amiflionem pro fua allegent excufaliooe inantea ; cum revera quilque Praelatus, curatus & clericus (tcceamus de laicis) potius debet omnia mala pati prefectis flatus, quam malum inobedjentic incurrere; etiamfi per idoneo· telles coram fuperiore, a quo mandata & proceflus diriguntur, fe offerunt paratos ad probandum hujufmodi metum; in his enimi, que ifi non faciendo confiftunr, utpote cum mandatur non communicare cum excommunicatis, non celebrare in locis interdiftis, aut coram majoris lententi* excommunicatis, feu aliis hujufmodi, nullus omnino, nec rerum nec corporum, probatus metus, quemquam poflit vel debeat exculare a talium obfervaKone firmiter & intrepide exe-|uenda . Quia melius eft viam veritatis non agnovifle, quam ut quis poli agnitam ab ea difeedat ut profanus & idololatra fcpleratus.

ANNO ΟΛΙΓΗ

XIII. *Dt tlienttine judicii mnt<nuLt.*

Qjn'a plerumque cefliones aâionum in fraudem fiunt, aliquando vero pure & fimpliciter e» caufa legitima vel ex caufis ftatuimus, ut cefliones afrionum, qu* juflis caufis vel caufa procedunt, in prefentia ipforum Epifcoporum vel judicum, vel officialis ipforum, & de licentia eorumdem fi fubfint legitim* cauf* , fiant ; jurent etiam cedentes, quod non fitnuilte fed vere cedunt, alioquin iecus lians, decernimus non tenere. Et quia quidam propter potentiam, quidam propter crudelitatem magnam perfonaliter citari non poflunt, quidam etiam qui in caflris habitant, ita quod nulla propter eorum tyrannidem citatio ad co· pervenire, vel aditus haberi fecurus fub'in queat; idcirco provida d(neceflaria deliberatione flatuimus, ut contra tales citationis ediâum apud parochialem ecclefiam ipforum publice & legitime proponatur , quod fi parochial» facerdoa eos citare non poflit, & hoc coram fuperiore non fimplici vel proprio juramento, fed juftia probaverit documen:» ; in cathedrali ecclefia tribus Dominicis diebus continuo citentur ia ambone, dummodo citandi infra unam dictam fint a cathedrali ecclefia diftantes: alioquin ad tres quindenas folemniter evocentur, k ex tunc contra hujufmodi, ac fi perfonaliter citati fuerint , procedatur , ne ex malitia hujufmodi valeant commodum reportare.

XIV. *Dt foro ctotptttoti,*

Prcterea quidam crudeles homines & perver» fi dum ad forum ecclefiafticum io caufis etiam, in quibus habet ecclefia marito judicare & cognofccre ab a&oribus evocantur, illius auftoritatis qua dicitur, *ytti b^tnrea tuiffim eteiftn. tno btnortty* immemores etiftentes nuntios ecclefiafticorum judicum, citationis , cKecutionis vel alias judiciales & jurifdjftionis litteras referentes, verbis quandoque probrofu & diri| ver-

GP verberibus afficientes, quoiJam etiam captivos A ... Hilnerantes, mutilâmes & nonnullos occidcn- anno tcS(giio· interdum fuis rebus temere fit pu- <*V*^TI b,ice expoliantes multiplicité" «fnciunt, & perturbant, & impediunt citationem & litterarum rxeeutionem , dc in non rnod.cam ecclefiafticz Loertatis contumeliam & iaduram. ConGdcrantes igitur malitiis hominum non effe aliquatenus indulgendum, hoc facri approbatione concilii duximus ftatuendum ; ut reus nuntios ada judicialia deferentes per fe vel per alium verberans, fpoliant, vulnerans, mutilans, occidens fic captivans, lite etli non conteftata, auftoritate hujus concilii habeatur penitus pro convido: ador vero in cauta reconventionis G-milia perpetrare per fe vel per alium non formidans fuper inrtituta contra eum afliooe amplius nullatenus audiatur, dc infuper uterque ac omnes alii qui nomine ac occafione eorum talia przfumpferint , ufque ad fatisfadionem condignam Ixfo & judicibus fummaria cognitione fuper hujufmodi forefado przhabita percellantur adeo jurtis & gravibus pœnis, ut alii metu pœnz a fimilibus arceantur · ita etiam quod fi tales Gnt clerici, pœna in captivantes clericos, vulnerantes, mutilantes, verberantesfic occidentes promulgatas in ftatutis nolitis provincialibus fic przdecefforum noftrorum huic volumini in fcriptis quoufque ad latisfadionem congruam dirtridius obfervetur, pœnis etiam a canonibus, fic legibus talibus inflidis, nihilomi-C dus rigorofe obfervatis.

Pneterea hujus approbatione concilii ftatuimus, fic vobis univerfis fic Gngulis redoribua ecclefiarum parochialium, feu vices eorum gerentibus per nortram provinciam conftitutis fub pœna fufpenGonis ab ingreffu ecclefiz przciptmus fic mandamus , quatenus omnes tam clericos quam Isicos in terminis ecclefiarum vertrarum conflitutos, cujufcumque dignitatis, nobilitatis, conditionis aut ftatus exiftant publice in vertrts ecclcfits moneatis, ne jurifdidionem eccleGafticam , nuntios, mandata noftra feu litteras noftras vel judicum noftrorum etiam noftrorum fuffraganeorum fit judicum ecclefiafticorum quorumcumque noftrz provinciz de· ferentes, verberando, offendendo fite. feu ipfas littera» lacerando , vel quocumque alio modo impedire przfumant,- alioquin contrarium facientes fententiam excommunicationis incurrere volumus ipfo fado, fic cxcommunicatos nuntiamus, fic ab omnibus ardius evitandos Gnculis diebus Dominicis acccnGs candelis fic pullatis campanis, cum nobis de hoc per evidentiam fadi conftiterit, etiamfi aliud mandatum noftrorum judicum feu fuffraganeorum noftrorum vel eorum judicum iuper hoc non receperitis, in vcftris ecdefiis publice nuntietis, quoufque a fententiis excommunicationum hujufmodi per nos vel judices noftios feu noftros fuffragancoa vel eorum judices ficut in civitate E vel diœceû, vel altero eorum exceffus hu/ufmodi commiffus reperitur fuerint legitime abfoluti. Adjicimus infuper, quod quilibet epifeopus in fua dfaeceG prout fibi expedire videbitur fuper ftatutis hujufmodi valeat difpenfare.

Cum laici etiam cujufcumque dignitatis ftatus fic preeminent!» fuerint, de rebus ecclefiz difponere non habeant, mulio fortius Przlatos fic clerico·, ieu quemcumque de perfonis eccleGafticis, vel laicum rcligiofum alicui religioni dedicatum, etiamfi nondum fuerit tacite prof--fus vel expreffe, cum tales omnes fint in forrem Domini eleât 0c a fcculari poteftate & AN?'?i judicialam in criminalibus, quam in* civihbus Chrifti privilegio exempti, unJe nniverfis judicibus ftècularibur per nortram provinciam conftitutis, dirtridius inhibemus & mandamus, ne quemquam Przlatum (am regularem quam feiularem"clericum vel laicum reJigiofum contra eccleGafticam libertatem ad cujufcumque indam iam Jaici vel clerici vel ex fuo officio ad judicium trahere feculare per fe vel per alium procurent, etiam ipfum judicare vel lententia re przfumant : ador vero G laicus fuerit, qui hoc procuraverit cum judice, ambo Gnt majoris excommunicationis fententia ligati ipi › fado, quos Gc citatos, fic judicis officialis cpi<copi iu *fynodo epifcopali* fic in propriis eorum parochiis, ac aliis vicinia Gc excommunicates, donec parti citat» fic epiicopo loci de hujulmodi exceffu fatisfadionem przftitcrint ad condignum, publice faciant denunciare. Clericus vero, qui Gc procuraverit clericum alium ad fui vel alterius inftantiam, ad judicium evocare feculare, Gt ipfo beneficio fuo meliori, fi plura obtinet, in noftra provincia ipfo fado privatus, G vero unum duntaxar, eodem etiam ipfo fado Gt privatus; G vero nullum beneficium obtinet m noftra provincia, domicilium tamen habens, aut aliunde veniens, hunc exceflum committens in noftra provincia, propter quem fe fubditum noftrz jurifdidioni facit: volumus przfenti conftitutione effe inhabilem ad beneficium ecclefiallicum in noftra provincia obtinendum ; donec a nobis G hunc exceffum comniiferit in noftra diœccG vel civitate, feu a noftris fuffi jgancis, l i quorum civitatibus vel diœceGbus, vel alterius eorum hujufmodi exceffus commiferit , fatisfadione condigna prxmiiTa luerit cum eo interim indultum .

XV. *Dt fidt inftrumnilornm .*

Cum ex eo quod pleriquc adeo rudes & nignari inveniuntur , quod per fe protocol!· Ufacere penitus ignorent, fit alii fe notarios publicos mentknus, conficere inftrumenta przjumant, ex quibus incommoda fit pericula oriuntur, quibus nos obviare volentes, prohibemus , ne pro notario publice quifque fe gerat, val quzvis inftrumenta conficiat in noftra provincia vel quifquam eis utatur confeâis, antequam da creatione fua loci diœcefano , vel ejus officiali fecerit plenam fidem.* contrarium faciens excommunicationis fententiam incid.it ipib faâo, flt inftrumenta per cum confeda lint irrita ipfc fado, fit alias per loci diœcefanum conficiens cum utentibus fcienter pœna debita puniatur.

XVI. *De jurtjKTMdo.*

Cum legis veteris audoritas fit evangelic» veritas invincibilis praecipiat, quod omne verbum in ore debeat flare duorum vel trium. Unde prohibemus omnibus fpiritualibus fic fecularibus judicibus , ne dc czieto in judicio in quacumque caufa juramentum deferant decifo-rium reo , adverfa parte volente intentum fuum per tefles probare fide dignos, fit hoc potente .

ANNO

XVII. *Dt txctftitnihu.*

Quoniam exceptio de loco non tuto nounpunquam ad fugam ab opponente confingitur, ut ejus ope evitetur judicium, & conquerens defraudetur; id qaod, ficut experientia docuit, plerumque fieri confuevic poram exenitoribu» fiatutorum noftrr provinci® ,· quamvis autem exceptio eadem adeo videatur legitima, quod fi repulfa fuerit, licite valeat appellari. An igitur Executor fiatutorum exceptiones bujufqjodi teneatur admittere vel repellere , non immerito dubitatur . Unde juxta prodeotum confilium ac dochinatn duximus fiitueudum, quod fi quis coram exeeutore, locum ad quem citatus exifiit, fibioggcrit non feeurum, idem excipiens ad mandatum exécutons debeat exprimere coram eo, quid illo iocofecuro, qocm potiulat, velit proponere vel probare, & fi tale quid exprimere joflus, contumaciter recufa>it, extunc executor in negotio propoGto, tali exceptione no» obfiante, procedere non oraittat.' fi vero aliquid, vel aliqua dixerit exprimendo, executor» relinquatur arbitrio, an iuper tali aut talibos cxpretlis frt exceptio adrrnttenda, fe locus alius iccurus fuper exprefiis fe propofitis alienandus.

XV HI. *Dt appellitiambea.*

Quia tape contingh in caufa appellationum ad nos a noilris tuflraganeia appellari ; llatuimus ut fi infra duos menfes hiijuftnodi appellantes, proieqeri appellationes fuas non curaverint; ex tu isc per inferiores judices a quibat appel!iront, in p.-tilinas fencentias extrudantur, & tatndju eifdem ligati publice nuntientur , qaotiique ttiila caufa reliante, ad appellationum fuatum perlecution-in redire fcliineat, vel pareant judicatis.

XIX. *De v;lj & bmejhte clericorum.*

Ad bate quia clerici vagabundi, qui *everber-Jim* dicuntor, quorum vna Deo odibilis eft, clericos & ipfos laicos fcandalizant difeuirendo per terras, in villis, qus carent propriis *ia·* cerrfotibus , celebrare prefumunt , ftatuimus, ut tales ad mandatum dtceceiani vel Joci archidiaconi teneantur in cuftodia carcerali . Contri illos clericos militares fe przfertim in factis conftitutos, qui clericali febemate derelicto comam nutriunt, geli antes habitum Jaica-Jcm , dennim poft tyrocinia, & atlus alios mihtare·, quos interdum exercent, habitum priIl tuum reiinnentes ad beneficia priora fe advт-itti impune dcliderant, f›c terram viis duabus ingredi non vetentur . Hoc facro approbante concilio ftaiuimus, ut apoftatantes hnjufmodi, G a Prrlati* luis & capitul s evocati ad luas cccJcb.is CX przbendas redire voluerint, aliter admittantur , mli difciplinse clauftralis carcerem tanto tempore luftineaor, quanto a fuis ecclefiis eos confticerit taliter aberrafiê, fe Gc tevtrG debent ultimum in choro, capitulo , aliilque afbbus locnm dumtaxat perpetuo obuncte.

XX. *De cvbabitatitne chricmcm,*

Attendentes quod omnibus Dei minifins, & in ejus fortem fus providentiq elects, fit a

A facris canonibus pnaceptum, ur no» fotam ftineant a malo, fed etiam ab *omni [pede* mali. Unde quoslibet canonicos tam cathedralium quam collegiatarum ecclefiarum nofir® proviocic, aeteroiqw. bénéficiâtes hortamur, fe m vilceribus Chrifii obfecramus, ne amodo in fiullia venalibus fe publicis balnea recipiant, ubi fofpeâarum perfonarum prufentia fe prebet frequenter fcandalole; fed in fteffis fisarum ecclefiarum balnea foa *faciem,* perfonis fufpeâ's longe exclufis ; has autem Auffiw in fingulis ecclefiis cathedralibw & jcalkgiatw nofir® province, fi non habeantur, volumus xdificari, vel fi funt defefiuofe, infra tnenfcm refiaurari, & debitis temporibus calefieri , idqne B ad minus de quindena in qutndenam, deputatis ad hoc confiteris & honeftis minHiris.

annD «s*·*

Religiofis ttniverfis noftrc province in monafteriis degentibus, quibus urbium locorumque publicorum aditus omnino interdicius cII, prohibemus picfentâ noftro ftatuto , ne quis de cetero ia ftutfe publica , extra iépta fui monafterii balnea fubire attemptet : præfens etiam ftatutum ad fanfeimoniales noftiz province , prout concernit rpligiofts obfervandum extendimus. Tranfgrciforcs vero hoju» ftatuti volumus , ft canonici funt , ,vel bénéficiait per fuos epiicopos pcena debita emendari, G vero religioG vel moniales fuerint , pcena graviori poft carceralem, per fuos praelatos praxipimuj C emendari.

Attendentes infuper, quod feriptutn eft fe diftum precipuc facerdotibus fe clericis nniwr-*fis: SmAt efUte yeia faeAtu ege fum.* Pracipimus hujus approbatione conciiti ut univerG in facris ordinibus conftituti ltudeant cafte vivere, quatenus in confpe&u omnipotentis Det puto corde fe mundo corpore valeant miniftrare. *Si* quis autem clericorum deinceps vifus fuerit incontinenti? vitio laborare, *publice concubipam fecum detinendo vel alias a fe pofttam in domo imttriendam dietva poll admonitionem canonicam ei per prelates fuos immediatos *fa· ftim* verbo, vel feriptis illam de fua dOmo tson expulerit, vel a fe pofits vi3um fe ami-D ûum non fubtraxerir, officio fe beneficio fuo privetur; G vero nec fic fautorem libidinis fu® çuraverit vitare, quia crefcrnte contumacia , crelcere debet & pcena anathematis gladio feriatur . Qui vero concubinas ufque ad hs*c tempora tenuerunt, ne delifttm prxterea rranfeat impunitum , cos tub tali pecua duximus religandos, ut fi canonici foerint , vel bénéficiait in ecclefia eorum XL. diebus jn clauftris fuis quadragefimali cibo vefcanfur. Si autem hoc agere comttmpferint, propofitis, decanis *St* capitulis ecclefiarum fuantn fub anathemate prohibemus, ne pra^Uâarum ffu&us *mini·* firent vel ad chorum vel ad confortium *cas* admittant „ nifi dijjna ptenirentiarde qua pre-L mittitur peraâa plenarie. De clericis conctibinariis ruralibus rigor fuperius expretfus fervetur , quorum archidiaconi fi eos in fuis iniquitatibus confovere , vel eorum dûfimularç pxceAus friant ab officiis fuis fufpendendo»,

XXI. *De inftitmiteibm,*

Cum frequenter magis a tramite ragute fe fiatutorum obfervantia deviare videntur, qui amplioribus privilegiis pnrfulgent , prefertim hofpitalarii fratres de domo Theutonica, fanximus, ne ecclefias parochialcs, quas unitas fibi

fibi 9c Mcomrataa habeot per fuo· «oofratres. - officiate ptauunant; ùd clericos ficcuiares 9c I biooeo· eptfcopo fire «rehidiacooo loci infea deb*,om «W· prefentenr, qui ifta· tnftituant tanquam perpetuos vicarios in cififan, ordinata ipfis portione congrua, fit jurabunt*diâi fratres pro fie & fuo conventu, quod hujufmodi portionem diâo inftituendo per paâum non minuent, vel alias quocumque modo fibi au* ferent in parte rei in toto, & quod diâum vicarium uc inftituendum non procurabunt amoveri cum talis titulum babear perpetuum io beneficio.

Praeterea (latuimus, ne rdigiofi cujufcumque ordinis exiftant, fines privilegiorum fuorum excedant. Si qui etiam religioforum per donationem vel alium legitimum titulum, jura patronatus aliquorum beneficiorum coelefiaftieorum acquifiverint, talia beneficia propria temeritate fiiis ufibus non ufurpent, fed ipGs vacantibus, ad ea facerdotes idoneos fecularcs, per quos regi confueverum, non fratres fui ordinis rei alterius prefentent, nec bona ipfarum ecclefiarum corporalia vel incorporalia, feu libertates quafcumque dctra&a, fuis monafterits feu domibus applicare prsefumant, contrarium facientes, auftoritate prrfentis conftijutionis jure patronatus quod ad ipfa beneficia habuerunt, privari volumus, dc jus patronatus ad loci diœcefanum, fine omni exceptione, devolutum volumus. Si quas etiam ecdefias parochiales, infra quarum limites, granges de monafterio habuerint, terras, agros, orata, vel vineas, aut alia bona, de quibus mre decimas folvere tenentur, m decimatione «fraudaverint, omnes ipfis ad hoc opem fic' operam dantes, fic ipforum fervitiis inteqdentes, decernimus ipfo fafeo fententiam excommunicationis incurrifle.

Item cum beneficia ecclefiaftica fine dimihutione conferri debeant, quidam ecclefiarum patroni, perfonis idoneis pr«termiflis tales ad ea prefentent, qui paucis debeant effe contenti, reliquum fuis ufibus applicando, unde ad hujufmodi mali perniciem extirpandam, ftatuimus, quod fi tales clerici portione debita fe fpoliara finentes, ad epifeopum fuum querelam non detulerint, auâoritate hujus concilii fint jpfo fafto fufpenfi, fic nihilominus eiidem ecclefiis priventur per Epifeopum, fic de plebauo idoneo provideatur ipfis ecclefiis feu beneficiis. Si vero ad fuperiorem querelam detulerint, ipfe patronum per cenfuram ecclefiafticam ab hujufmodi moleftatione cqmpefcat; adjiciendo nihilominus quod fi in hoc pertinax patronus pxtiterit, jure pHçfentandi fit privatus, fic epifcopus, ut afite patronatus jure fungatur.

XXIJ. *Dt rrinv tcckfa* non *tlitMdit,*

Hoc facro concilio approbante, diftriftius inhibemus, ne aliquis Epifcopus vel Prælatus Capitulum vel conventus, aliqua bona immobilia ecclefir fub pignoribus ponant, aut alienent fine expreftb confenfu epifeopi, fit *jutis* folemnitatibus, qux in hujufmodi alienationibus requiruntur, alioquin faftum ipfum decernimus irrituta fit inane, fic epifeopi qui hoc fecerint, ab ingrefiu ecclefuc fufpcnd<ndl; alios vero praelatos ab officio fit beneficio: perfonas vero alias excommunicationisfenrentic ipfo faâo decernimus fubjacere.

Item de rebus ecclefix, fic ornatu, nulli prjvat« perfona: ad obbligandum aliqua concedantur, & fi aliquibus unr concedi,' illa infra menfem redimere, fic ecclefir reftituere Compellantur. Item ftatuimus, ut proventus Fabrics uni vel duabus perfonis fide dignis committantur, qui eos ad opus ecclefise convertantur utiliter, & fuftam de ipfis reddant rationem. Et quia pauci funr in fingulis ecdefirs, qui pnedia 9c redditus plene cognofeunt, ftatuimus quod praedia, redditus, & fervitutes ecdeftarum, monafleriorum, officiorum beneficiorum etiam laicorum, qui ecdefias fpeciali' ter obfequuntur, io duobus libris confcnbant, & quibus terminis redditus pramiflbrum fint colligendi, quorum unus ponatur in loco eeclefie, vel monafterio tuto, alius vero liber refervetur, ubi privilegia fic denodia refervantur.

XXIII. *Dt piporihr.*

Deteftanda quorumdam temeritas, qui in cayla fua jus fibi dicere contra fandiones legilimas moliuntur, nonnunquam perfonis ecclefiafticis exhibet fe moleftam: cum enim aliquid qwaftionis contra perfonas ecclefiafticaa habera proponunt, licet perfonx pratdiftae ecclefiaftica: paratas fe exhibent ftare coram fuO judice ecclcfiaftico competente; nihilominus tamen iidem temerarii impignoratores qui vulgo *pbtnding* dicuntur, frequenter *ia* rebus fic bonis ad beneficia didarum ecclefiafticarum perfonarum fpeûantibus, vel ad perfonas eorum committere non veremur, unde non modica damna & *injurite* oriuntur. Attendentes igitur, quod prarmiflas invafiones de cetero conniventibus oculis diflimulate. non debemus, unde provida deliberatione hujus iacri concilii faucimus, quod queeumque perfona, licet ipforum advocati vel officiati, que hujuimodi phandinge fecerit aut fieri mandaverit, fi perfona fuerit fingularis, ipiam excommunicationis fententi* majoris, volumus ipfo faâo fubjacere; fi requifitus per exeeutorem ex officio fuo vel ad inftantiam ii/uriam parti infra xv. Indies, res perfonas eccletiafticas non reftituerit intégralités, damna rcfarciat cum fatisfaôione de injuriis ea occafione illatis.

.... fecMa fe *MS* _ _ _ _ _ _

ita ut laicis, quibus tempore interdiâi divinorum participatio omnino eft interdira, ea per viam illicitam, lucri fic qusftus cayfa concedatur. Et quia hujufmodi abufionem committentes tam clerico» feculares quam religiolos ordinum, vinculo excommunicationis conftrinxic, ne ipfi in noftra provincia degentes /htuti prenant non incurrant, volumus fit mandamus, prstdiâum ilatutum Urbani in fingulis fynodis Enaftris ac fratrum fic coepifcoporum noftnq provincte legi fic publicari, ut metu pens ipfius abufum pnpdiàum de noftra provincia extirpetnus. Statuimus, ut cum facramentum Euchariftir, quod fumma dignum eft veneratione, ad infirmum defertur, presbyter nullat*. nus in calepodiis, fed calceatus incedat, in habitu decenti, fuperpelliceo indutus, deferens defuper ftolam corpufque dominicum decenter •nt· peâua fuum portet, luminariis, cereis ar. dentibus antelatis, cum campanula continue relouante, fic fideles hortamur, ut presbyterum deferentem fequntur humiliter fic devote ad

C3P infirmum , Ac de infirmo redeuntem ad eccle- I film : indulgentiam quadraginta dierum ipfi» elaigiendo.

XXX. *De ûiferVJtilMte ujtcuii*

Adhzc etiam proh brmus. ne adultus ordinaria & ftatuta r'unia prxliima' intringere , nec hujulmodr nrcedaria jrjunta prrtextu votivi Ac extraordinarii lejumi violare, quia tale damnum tali lucro Deus nolit compenûri. Inhaerentes ergo pnori concilio, praram quorumdam confuetuJmem upiobamus, qui textam furum violant, iabbato vel alia die hedotiicx jejunantes ; quod de extero fieri hujus lacti . udoiitjte concilii firmiter prohibemus, Λ pr.Tlettim alia jejunia lupertlitiofa , quibus Deum tentare videntur, vel dum fic jejunant, ut tribus buccellis panis & totidem crevifiae vel aquae pro die naiura'i fint c-mtenti, vel al>o modo fupcrttiiioio jejunant uique ad vi~lionem iyderum more Gentilium Λ rudeorum. Hrc & bujukncdi fimilia cum religioni Chrifliane tint inimica , hujus facr: concilii approbatione de csrtc.ro fieri prohibemus, injungentes cunfi. floribus tam fecularibns quam regularibus , ut confitentes fibi ab huimmoui jejuniis fuperftinofis retrahant, diftiidus eis injungentes, ne talia de cetero faciant, led ecchfix jejunia , quz Deo funt accepta, cu.n omni fincetitate obfervent.

XXXI. *De Ecclefih .*

Prohibemus etiam, ut religiofi rei quilibet alii ecclefias de novo fundat e, vel fundatas transferee fine Epifeopi ditreeiani licentia, & fine primam 'apuis bened ebone non prziurnant, aliter fumata eccleiia diruaiur, <X is qui fundat five ciemus live monachus ab officio fufpendatur , alia rrhilun. inis noma juxta iupet.orum aibitriutn puniendus ; ti vero la.ens fit , uique ad inis-f.iftionem excornimini. at lonis vinculo innodetur ; nem altaria ltiperHua per parocliiales evdefias omnino tollantu: , nec aliquid de novo fiat, nifi Epiicopo permittente . Excommuni- D camus Λ anathematizamus omnes, qui dedicatas Deo ecclefias auiu iacrilego profanant, aut munitiones de ipfis faciunt, dc cerm-te ria perfodiunt, offibus mot tuorum eiedis.

Ad hzc lacto approbante concilio irritamus omnia ftatuta & conim inditus, quas civitates vel oppida, conlules & quxciimque ahz perfeor contra iioriiaits cccleh dheas edere adverfus canonicas >«ndiones przfwr.uc: , oc eadem mandamus iotia duos mentes, poft hu-Slmodi pubiu..itn nem ftatuti penitus aboleri.

ovas etiam exadione.*, quas vulgo *Lhigeit* dicuntur, vel al o nomine nulla civitatum iiifti tuar, Ac ab inlimwis poft hujulmodi edidi publicationem infla menfem débitât, nec men E luras rerum venalium ab antiquo lervatas minuere V» ! immutare prxlumat; de lervis vero & mancipiis erclefiarum in civitatibus relidentibus, dc poll mortem eorumdem, ecclefiz debita jura recmeie minim: prohibeantur .

XXXII. *De fpenfjlÜMj & ~'*frt*Meu**

Cum faeramentum matrimonii fit magnum, At omni reverentia. ÔC celebm.tc dignum, facro hoc approbante ccnciho ftatuimus : oe quis ta.cos cujufcuœqtie ctient conditionis , ftatu? A vel preeminenti* fuerint, prziumat aliquis co* polare in domibus vel extre ecclefiam. De defponfatis veto ftatuimus, ut ουπκη proprii facerdotes tribus diebus Dominici» aut aliis feflivis diebus tr.bus a ie diflantibus, per edifttun publice proponantur infra mi(Tarum loletnuia coram Chriftifidelibus Ai parochiauis, ut fi quis vel ii qui funt, qui tuter detpoofatos de finuro aliquod impedimentum noverint, illud infra tempus proclamattonis ia facie ecclefiz , & cooianguineis ipforum omni Audio adhibito, & fine ditficukate revelent.

aNNO CHRISTI ·»»«.

XXXIII. *De Jeeieei,.*

Cum gens Judaica Crucis fit inimica, dc noftrx religioui ut rei *evidenti** mullis lignis edocuit. Unde facio approbante concilio ftatuimus, ut in leptimana Dominiez pailionis domos fuas & fendu a» Jaufas teneant, nec de domibus luis in pubiicum prodeant, led ante de fibi necctlariis pro illo tempore provideant, ne chritltani iacratilhmx pafltoms memoriam exhibentes, ab eodem Judxorum populo illudantur. Judzos vero contrarium ûcientes pet locorum oidinarios pornis pecuniariis graviter muldari, & cotum rebellione exigente, fi in przmilfis culpabiles repetii fuerint, contra eos brachium invocari fcculare.

Infuper diftndc prreipiendo , przlcntis con- ! cilii approbatione mandamus , nc provinciae noftrz comites, barones per level peraltos, didis judzis dignitates, officia publica & privata, dc extero regcn.u committant; cum valde fit indecens filium liberç filio ancili* fubefle debere, & famulari, quod fi quz jam commifla funt, infra XV. dies poft publicationem prrfentium revocentur, qux & nos prxfenti concilies revocamus. Imupcr nullus Judxus npftre piovmci® chriftianos, mafculum vel fcrniqam in domibus fuis in fervitio teneat vel extra, vd un menta, nec in (lupa . Inhibemus etiam Chriilifidelibus univerlis noflrx provincix. ne aliquo tempore infirmantes, feu fani, |ndros medicos ad fc advocent, nec medicamina, vel confil.a quovis modo ab eis recipiant, contranum (acitiites per locorum ordinarios volutnu; excommunn. ari, dc qui in illa infirmitate deceflerint, nifi digne pornituerint, ecclefiaftica careant fepulutra .

XXXIV. *De hjeretirit & cbiimtticij.*

Univerfos canones & ftatuta prout a fanfta matre ecclefia funt edita, Spiritu fando docente, qui umverfum corpus ecclefiz fuo flatu regit & vivificat, obiervare tenemur. Qpaproprer hujus (acri concilii approbatione tanquam verz fidei Zelatores prxcipimus, & mandamus in omnibus fuis capitulis & articulis , ea dilitridius omni metu ac pOtemum terrore cefiante oblervari, & potiffime per coepifcopos & confrattes noftros, eorutnque vicarios infpirituaiibus ad quos hoc principaliter pertinet, ut ipfi diligenti Audio, follicica cura & roto conatu invigilent, ut haeretici & fchifinatici in fuis civitatibus & diecefibus reperti penitus exterminentur , frequenter ferutinium contra cos obiervent, eis debitas pcenas infligendo, & G opus cfl , pro cxccutione ultimata brachio ad hcc fxcu'ari invocato.

XXXV.

ANNO CtOUSTJ

XXXV. *Dt "Mid,,*

Cum veteri teftatnento omne çenus arufpicum maleficii fic incantationis fub pœna corporifuit prohibitum V interdiAum. Linde omnes augurium lacientes, malculos fic feminas, phytones & phytootiTi», malefico» , incantatores ριβfenti ftatuto, approbante lacro concilio excorn-Diimicamus, & volumus eos ad nos remitti abfolvendoa, inhibentes fub inrerminatrooe dtvtni judicii, ne quis religiofus, curatus, vel facerdos aliquos in ifta caufa abfolvere profit, mat. Si autem tales reperti fuerint, & vere non fimulate j*d gremium fanâse matris eccle» fue redire voluerint, figna pœnitenti® edentes,B aUotatiooc obtenta per Draecefanum aut vicarium in fpiritualibus, quibus refervata eft, nihilominus quia Deum creatorem temptantes fponte idololatriam commiferunt , volumus ut 'JV. diebus Dominicis nudi pedibus, cum prattflso fit per coemeterium, crucem & 'exilia anteœdant, caputio abjcâo.* praceflkme hnita ante fores ecdeG· maneant, & poft omnes introeant, accedentes chorum illic fic ftantes, nudis pedibus noo longe retro presbyterum fine capitio cingulum gerentes io collo, rotam mittam in fignum vere ptenitentic audiant.

XXXVI. De aprfari/.

Contigit aliquoties quod nonnulli clerici vinculo excommunicationis adftriâi, vel profani , vel aliter ad divinorum celebrationem indigni, c diœcefi, in qua de his habetur notitia, fugientes, ad dicrcefim aliam fe transferant fraudulenter , ut fic debitas fuorum excettuum pœnas evitent, fic divinis fe ibidem ingerunt officiis. Cum itaque malevolis non fit indulgendum, proripimus, ut executor in ea diœcefi, in qua prodi&i proiumptores fe receperunt, eos per fuas litteras denuntiare teneatur, ut Epifeopi tales excommunicatos faciant ab omnibus cautius evitando*.

XXXVII. *Dt repttriiet & tcctftrihr.*

Confiderantes quod clericorum quorumcumque, procipue in dignitate conftltuiorum five religiofi fuerint, five fcculares, occiforibus feu mutilatoribus, tanti criminis attenta enormitate nondum fit fufteiens pœna per conftitutiones prodeccfibrum noftrorum fit noftras, iofliAa; facro boc approbante concilio profenti ftatuto ordinamus fit adjicimus, quod ultra alias pœnas, emendas fit fatisfaâiooes, prediâi occifores fit mutilatores fit conim quilibet, debet tribus diebus dominicis fe continue fequencibu.· ,* nudatis pedibus fic corpore , femoralia dumtaxat habens, in ecclefia cathedrali civitatis fit diœcefis illins, in qua clericum occidit vel mutilavit, flare, fit fic nudus fit difcalceatua deferens rotam in dorfo , fit virgam in qualbet manu proccfliooem antecedere, donec circuitu fade fanda proçeflio eccieflam ingreditur , fit ante illam januam, per quam proceflio ingreditur, fubfiftet, fit duobus ultimis Prolatis vel Canonicis io proccIfione, cuilibet unam virgam profentabit ad manus, fic in fignum vero ptanitentte petet fe ab eis emendari, qui virgis receptis ipfum pro qualibet vice emendabunt. Nolumus etiam emeo. A d»m per quensquam debere remitti, nec pro" diâo» faciiwseolos ad enn-mmionem Chrifti ftdelium recipi & admitti, nui eruendam pro tcriptam in forma fua obfervaverint, ultra aha» emendas fit penitenrias prediAis inrunAas a lege vel canonibus. Et hujulmodi contilitationem volumus diftriâius obfervari per illos, qui proprios cappellanos, olcbanos, leu curatos occidunt cl mutilam, vulnerant, captivant vel detinent captivatos & fimiliier p« vaftallos & omnes fubditos eccleftantm & mopafteriorum in protniffi» delinquentes.

XXXVIII. *D· ttftrd.*

Contra ufurarios ruxta ftatutum Latera, nenfu concilii procedatur, ut fi notorius luerit ipforum excetti», fine dtâinâionc qualibet, ecclefiaftica carernt fepilrura. Si quis autem tales fepelire pralumpteiit, luis benctuiis fpolietur . Excommunicationi» lententia fingulis diebus Dominicis & (oiemnibus proferatur in omnes, quicumque uluras dc cetero prelumpferint. Hoc priori concilio adjungentes, ut li notorii ulurarii demum in argritudine cooftituti, abfolvi defidereor, nullatenus audiantur, nifi primitus *fatisfacianr,* inquann.ru *tci* fibile fuerit, de uluris.

XXXIX. *Dt txctffihtt friviUfiAttrm .*

Ex multorum ftibditorum noftrorum querelis recepimus, que fit ipfi quidem dolenter referimus , fit experientia didicimus evidenti , quod mendicantium ordinum fratres, *(ujc* in. ftitutionis fit profetlinnis faâi immem res, foti incedere in campis, in civitatibus fit in villis, nunc pedeftres, r.unc in equis, nunc in curribus, aliquK'd.) fine habitu, aliquando habitum fur profelfioms deferentes, proiumunt, fit euratis noftro pruvinciz, quibus deputati tenniparii ad fupportandum cum eis eorum oncia , corumque fubditis fidi fint in gravamen : fic cum folum in adventu Domini ufque ad diem circumcisionis inclusive, fit per quadragefimam Dulque ad oâavam Patch®, fit per fefta Pente, coftes deberent in locis, ubi tciminarii deputati funt, requifiti fit liccntiati per curatos in verbo Dei proponendos, fit audiendis confertioribus proftare fubfidium, fuis fanâis moribus populum ad fetatis perfcâionem incitare; unae vero privilegiis eis concerta profumptuofe ab ecclefia univeriali abeuntes, fe per totum annum in locis , in quibus terminant deputati funt, fit in domibus foli cum mulieribus, quas ipforum *Mtrtbn,* ut eorum verbis utamur, habitare noo verentur; ex quibus fcandala plulima oriuntur in populo; nunc medicorum ofkficium exercentes, nunc fe artifices *io* diverfis artibus mentientes vicium per tales abufus qpprentes, fit quod deterius eft in ftufhs communibus inter populares balneari non verentur. Unde facro approbante concilio, profenti ftatuto ordinamus: ne quis mendicantium ordinum frater de cetera profunut fotas, etiam in habitu fue profrifionis, per quevis loca noftro provincie incedere , vel morari *in* K> cis, fit donubus, ubi fum terminant deputati, ultra tempora proicripta ; nec ea exercere, qun fusa religioni non conveniunt. Contrarium facientes volumus per curatos, in quorum parochus tant deputati, ad luo» fapcriores ad nuweadum in fuis dauftrts remitti, fic dc cetero

I ~ 1 rviem

eos pro terminants minime faftiocri. Si autem "prgdi&ortun ordinum mendicantium fratribus, io,i* **Pen“» rel *· communia» balneaacte», injuria fafta fuerit; volumus et» per executor»» flatatorum noftrorum aoftra provincia *itniane fubveniri, nec ipSoa ad pre* dicandum verbum Dei in ecciefia noftra provinciae minime fubveniri, nec ipto» ad praedicandum verbum Dei ia ecdefiis noftra provincio, vel ad audieudotn confeffione», vel ad petendum caritativa (ubftdia a populo noftra provincia per plebanos dt curatos amplius admitti*

Prcterea facri buras concilii au&oritate fub pans excommunicationi» jam data fententia, mandamus omnibus rdigfofia, ne luWitos plebanorum maxime autem Begghardos, Bcgginas & indutos, aut alias ejufnmdi pertonas communicent corpore Domini, aut alia porrigant ecclefiaftica (aeramenta parvulis & aduL tis, hoc etiam fub eadem pana religions omnibus firmiter inhibentes; ut cum aroceftiooes k folemnes ftationes fiunt, quas obfervat eeclefia generalis, ne populum abtrahant ab etf. dem.' praedicationes tuae ipfis inftaurando: immo in praedicationibus feduto proponant, quod totaliter tenentur mtcrede feftivitattes, k quod peccant fe ab hujufmodi abfttabendo, & populo exponant quod matricem ecdefiam in precibus fcftivitatibus tenentur accedere, lpfique tunc abftineaot ab omnibus alleftivis, quibus attrahi poflet populus, quominus ad folemnitatem veniat. Interdicimus etiam omnibus religioGs mendicantibus , ne ipfi pntfiimant facere novas adinventiones io proceffionibus & aliis, nec diebus Dominicis, aut feftivis circuitus faciant per ambitum, dc cmmeteria, nifi diebus dedicationum fuarum ecdefiarum. R.eqdrimtjs igirur omnes coepifeopos noftr* provinci* , ut diligenti cura invigilent, ut met». dicarftiom ordinum fiatres in prarmiflis culpabiles reperti, de tanto temeritatis excetTu fatisfacere, per diflriftionem ecclefiaflicam compellantur . Exerinore ftaiutorum hoc efficiente I

XL. *Dt vertefttm jpqfatieee.*

Param eftet malitiis bominum occurrere per novorum ftatutosum faaftfoam, nifi quilter ad ipiorum obfirrvantiat·, prout fui ftatw couderait depurem, jofto modo compellatur. Sacro igitur aferabonte coodlio ftatoentes ordinataus, quod licet ftano> provincialia pr». icatis opuiculi fint ab ornaM&s fubditis noftr* pruvmcMi debita reverentia, kobtervamia atnple&enda; tamen noo piantes omnia videntur pnricripta, fed aliqua Prolatis, alloua Oa*saateit fecalarte»,* aliqua curatis k plebanis, aliqua vero Relrgfor* utriufqae fwus. Quprotcr volamus k precipitous ut plebant & curaBti ftatuta prafimtis opuiculi habeant, fit frts ·MoOror vmolamaiw & »^a»i"ptim Atvm λ/λ

ANNO CHR®n *ir**

ne ponas lpforum incurrant. Infuper monachi, & ipiorum prolati, & quicomque regularet ftatuta ipfoe concernentia, ft per qua flatu» its· profeffionis in decor* confervatur, vola* mu» fingulia (eptitnauia fieri» VI. ipfis congregatis in mum, leâiooe diligenti recitari, de iflum modum per prapofito» fanâimonialiam votant* diligenter obiervari.

JtyaU *jurij.*

Omne ftatutum pœfimtis opufculi aut continet mandatum aut confiUum.

Statutum continens mandatum aut proceptum obligat omnes fabdito» noftr· provin. eia, quibus dirigitur fub pana peccati.

Statutum continens eonfilium licet tranfgreffor panam non meretor, tamen perfonis prodeft ipium adimplendo.

Sicut diverti funt flatas hominum noftra provincia, ita oponunum fuit diverfa ftatuta edere, quibus mali retrahantur a noxiis, fic boni dirigamur vel ioftruantur ad Opera virtuti»,

~~Omne ftatutum pnrlentis noftri~~ optifculi continens preceptum five affirmativum five negativum ligat & conftringit fnbdito» noftr· provincia , quibus dirigitur fecundum fuam limitationem & adjedas conditiones.

Sanâorum Patrum regulis & ftatutis, quilibet Chriftianus regatur in vita verbis & faftis, ut (ciet & faciat quod acceptum eft omnipotenti Deo, qui vivit & regnat per omoia fecula feculorum . Amen.

~^-C ONCIL1UM NARBONENS E___

CHRISTI F_'A'i.,.ıı Append. Tûroo· XI.

cmNN° ΛΤ,Λ*

A P«ro archiepifcopo cum fuffraganeis & aliis celebratum, die XV. April, anno Domini M. CCC LXXIV.

Btfatftt Mmfrtliftfij tfifiopi kn^ficentte, eolai meeUii itfiva

INDICTIO CONCILII.

*Bttrtu miftratieee Divina ffieut f»4it trçl>itpifc*f*H tf prietts, vmere· Uli frairi jf. tedtin f^tie , vtl aivr vic^riit ftm+li-l* ipfitu ebfmtie, fahittnt & fiettrtua ie*

INter aftiduas curas & follicitudinm, qu« aa>. nifterio noftro incumbunt, de falubri flatu Eecdefiarum , monafteriorum, dc aliorum pio> rum locorum , noftrarum civitatis, dicecefis, ac provincia, necnon dc gregi» Dominici nobis commiffi, follicite cogitare rx» convenit, ut in ipfia vigeat tranquilla béatitude quieris, pacifque, falutis , dc libertatis gratia nutriatur: & qua in eifdem, non abfque difpcndio tniniftrarum, & cultus detrimento Divini, fer* vari novimus, per appofitionem congrui, moderaminis in melius reformemus. Bt tandem * officii noflri debitum, in aâibus dirigendis VO· dumo<»X lita-

ajaa^k cniium •o«- f- tweta* M' Hemo· tautames, Inctm amatMes, libasner e-vinH* uodoie ambigmtans volucram * anbdamus-, ilkamqua ftmper in noliris ordinationi* bos fervam cantcUm intendimus, ut de ipfis proveni* commodum, adeo quod aHb noo itimfoOM detrwncntam.

Cum igitur pro obtervasionc facrorum canomna, corrigendis esccAbus, ft reformatione vite ft morum citri ft populi, ac quibufdam aHb arftiis negotiis, ctvitaiem, dkncefim, ft provinciam, noftras, necnon ft libertatem ecclefiafiUam tangentibus, fuper quibus ad de* bitamrprovifiooem una robiicum ft altis fuffiraganets noftris mtendimus, concedente Altiffimo, interponere follicitudinis ooftre partes, pnefenim cum tangatut communiter Ratos ec- B clefiarum ft mouauerionun, aliorutnque pio* rum focorum, ooftrarans civitatis, diœcefis, ac provincic paedidarum, provinciale concilium ordinavimus ft determinavimus convocandum, videlicet die xv. mentis Aprilis proxime foturi, apud civitatem nofiram, ip ecclefia fanâa noftra metropolittoa, (cientes quod fuper hoc fumus per fenâiilimum in in Chrifto patrem ac dominum noftrum fomraum pontificem, dominum Gregorium papam XI. per fuas apoftolicas & patentes litteras exhortati, immo ab eodem mandatum habuimus fpeciale ft expreflum. Eapropter vos tenore pnefentium monemus, ft etiam exhortamur, ut una nobifeum die ft loco paedidis, G fo dido provinciali concilio, Dropnevio, ce* lebrando, ad quod pnefatos diem ft locum, cum diebus feqiseotftûs, quos ad hoc continuare vd prorogare contigerit, vobis pnecife ft peremptorie alfignamus, pcrfonaliter compatere curetis: vofque ad id prsafentium tenore citamus. Mandantes vobis infuper, quatenus inlerim citetis ft peremptorie, audoritate uofira, ft tempore congruo, omnes ft fingulos abbates, poepofitos, decanos, archidiaconos, archiprcsbyteros, & priores ecclefiarum regularinm ft fccularium, ac etiam adminifiratores, procuratores, ft negotiorum geilorcs aliofwn piorum locorum, necnon alias perfonas ecclefiaihcss regulares ft fatculares, cu/ufeum- P que Aattu, ordinis, religionis, ft conditionis cxiftant, qui debent & confueverunt in conciliis interefle de ufu, confuetudine, vel de jure, ut perfonaliter; capitula vero, ft collegia, ft conventus vefirarum civitatis ft diœcefis, per procuratores, fyndicos, feu «conomos idoneos, ad hoc legitime & fpecialiier confiitutos cum fuftkientia ft fpeciali mandato, in ipfo provinciali coacilio comparcant diâa dic; inibi continue moraturi, donec ea quas in dido concilio traâanda fuerint, ad honorem Dei, provifiooem ecclefiarum ft monafieriorum, profedum animarum, ft utilitatem (obditorum provinciae antediâr, per diâi concilii providentiam, finem debitum tertiantur. Et L ne ipfi feu alii quicumque, quos prsfens tangit feu tangere potefi negotium, ignorantiam quovis modo valeat pretendere de premifiis: patientes noilras litteras, feu earum tranfiunptum in forma publica conlcriptum, in veftra ecclefia, ft alibi ubi expediens vobis videbitur, interim Ùepius ft frequenter publicate ft deounciare curetis. Prccipicntes vobis ulterius, ft auâoritate apoftolica nobis io hac parte com» mifia, ut ante diduni concilium, fynodum vefiram loco ft tempore debitis & honeflis celebretis, ad honorem Dei ft ccclcfix fu^ Afanâr: in qua de agendis in dido concilio, luper corrigendis exceflabus, iupplendis defectibus, ac utilitatibus ecclefiafticis promovendis, & aliis sttcvilariis, prout expediens vebas vifum luerit, deliberare & tradare debite valeatis.

AMPO CMKTI

Ut autem foperfiuitstitm & pomparum tna> nium jaâantiam prscludamus: vobis tenore prxfcntium inhibemus, fub virtute fanfi· obdientis injungentes, ne ultra decem equitaturas, ft duos faumerioa fire gerulas, pro vobto ft veftra familia adducatis, cum ad didum provinciale concilium venietis; abbatibus ve* Ane diœcefis *infuagtmct ex* parte fedis apoftohc· atque noAra, quod ultra quinque equitatueas ad plus, unum faumerium feu gerulum, fecum adducere non prcfumam: ceteri vero qui venire tenentur, cum paucis ft moderatis expends veniam: fi vos, ft abbates pradtâi, & etiam alii, repreheofionu noftr* aculeos de ioobedieatia volueritis evitare. Reddentes pr·-fentes litteras portitori prefentium Cgilfo veftro impendenti figillatas ia lignum receptio* pis earum.

De omnibus vero ft fingulis pnefentationibus, publicationibus, atque citationibus, quas fieri facietis, volumus quod faciatis recipi, ft *ex* caufa, unum vel plura publica inftnsmeota.

Datum fub figillo noftro impendenti ft fi* gneto, in caAro noibo dc Montillis, dic pri* ma menfis Februarii, anno nativitatis Chrifli M· CCG LXXIV,

Eodem modo feriptum efi P. epifeopo El* þenfi ft caeteris foffraganeis.

Ia enmderu modum feriptum efi capitulo ecclefi· Narbonenfit, capitulo cedetis Maga· loaeofis, capitulo ecclefi· Elneniis, capitulo ecclefi· Ncmaufenfis, capitulo ccckfis Caicalfonenfis, archiptesbyteris, & rcftonbns, ac bofpitalibus pauperum civitatis ft diœcefis Narbooenfis, ft exemptis provincic Narbonenfis.

J» aoetim & individee Trinitttu, Ps tris tj filii, & Spiritas ftails, livres.

CONSTITUTIONES PROVINCIALES edit· in concilio provinciali celebrato per reverendriTimum in Chrifto patrem & domi* num, dominum Petrum miferatione Divi* na fanfts prime fedis Narbonenfis archie* ptfcoputn & primatem, cum fuis fuftraganeis, fuoque Narboucnfi ft aliarum ecclcfiarum cathedralium capitulis, abbatibus, collegiis, ft aliis perfonis eccleftaflicis, pr«-fenribus, etiam exemptis totius provincic vocatis ft legitime citatis fecundum bullas apollulicas, prout infra, aut eorum procuratoribus legitimis, die xv. meafis Aprilis, cum x. diebus fcquentibus ft continuis; anno Domini M. CCG LXXIV, Indiâione duodecima, pontificatus fanftifiimi in Chrifio patris ft domini noflri, domini Gregorii, Divina providentia papcXI.anno quar. to, in ecdeua fanâa fua Narboncnfi.

CO-

CHKCH» *COPIxt PRIMJE BULUI*

Super couulio p ovinciali celebrando.

Cngoritu epifeopeee [mm fervorw Dei, wi roiiü jratri orJiepifeopo Amixmexfi, feitl·· ttm & φ,üoïïiΛ»! btnidiftiMm.

Licet pro ohtervarione facrorum canonum, corrigendis cxcetfibus, ft reformattono morum, przfirtim cleri, iir « far.&*s patribus inftitutuin quod metropolitan! cum fuis fuffragancis non omittant provincialia concilia celebrare. quia tamen celebratio hu/ufinodi fere ubique terrarum, quod dolenter referimus, B longis temporibus eft negligenter ooifla, propter quod idem clerus ab honeflate fui primevi ftatus non modicum excidit, muhipliciterque in devium declinavit: dos de opportuna reformatione illius cogitantes, non videmus quod hujuimodi reformatio poflit citius ft efficacius fieri, quam per novas celebrationes conciliorum provincialium pracdiâorum: ut fuper oRervatione antiquorum inflitutorum, novifque cafibus in clero farpius evenientibus manifeftis, in eifdem conciliis opportuna remedia praebeantur. Ideoque fraternitati tu* per apoflolica icripta mandamus, quatenus provinciale concilium tu* provincic, in quo conveniant tecum (uflragarei tui, ft alii ec-Cyelefurum & monsileriorum pariati diâz province, ad id loliri convocari, infra frx menfium fpatium, po't piaefentationem prsfentium tibi feu publice a, t>d ecdefiam tuam faftam, fludeas in ipfa ecclefia tua, vel alibi infra diâam provinciam, celebrare, ubi perte ac eofdem iuffraganeos, dc iis quç erunt ad laudem Dei, ac pro reformatione vite ft morum cleri ft populi, necnon pio neceflitatibus& commodis ecclefiarum, aliorumque piorum locorum, provida examinatione tradetur ft etiam ftatuatur, prout tu ft udem luffrapanci videritis expedire.· ad spoil licam fedem pro ejus auctoritate ac favonbu.., ubi opportunum fuerit, recuriuri Et ut eidi fuffraganei venientes ad hujufmodi concilium, de agendis in eo fint plenius informati. volumus, quod eis mandes ex parte noftra, quod ante ipfum concilium ftudeaut luas lyrodos celebrare, in eis luper corrigend e excelfibus, fupplendis defectibus, ac promovendis utilitatibus ecclefiafticis, plenius tractaturi. Secuturis vero annis hujufmodi concilium convoces & celebres, prout in lacris canonibus eft flatutum. Nobs de convoot rrc ft celebratione hujufmodi, cum c.s feceris, ut fciamus fi hujulmodi iDaucaio noftro parueris, referipturus.

Aa.Ch.rj7t· Datum Avni< nt J t. Kal. Julii, potificatus noftri anno tertio.

COPIA SfCVND^e BVLLJE

Ut venire compellantur exempti ad concilium fiovinciale.

Gregarim epiferyu fer: xt fervoriem Deit vrw rabiii j>J;rf>:feopo Narbooe^fi, foixtem đ7 apó/laitcjm betudtfitaxem.

Dudum tibi fcripfiflfrTecolimus, ut pro obfervatione iacrorum canonum & moribus reformandis, provinciale concilium tu* provinAcie celebrare deberes. Attendentes itaque fla-tui dide provincia expedire, ut ad difinm concilium etiam exempti ipfius convocentur, fraternitati tue convocandi auAoriiate noftra ad diâum concilium, hac vice duntaxat, omnes ft fingulos pmlatos exemptos ecclefiarum & monafteriorum omnium ejuldem provinciae, cujufcumqoe dignitatis, ftatus, ft ordinis exiftant, dileftis filiis abbatibus, prioribus, ft praelatis aliis Ciftercicnfis ft Carthufienfis ordinum, duntaxat exceptis, cootradiâores quoque aoftoritate prediâa, appellatione poftpofica compeicendt, non obftaoiibus exemptionibus, & quibuslibet aliis privilegiis ft litteris apoftolicis, ac ftatutis ft confuetudinibus roonafteriortun ft aliorum ordinum quorumcumque contrariis, juramento, confirmatione apoflolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, etiamfi de ela eorumque totis tenoribus plena & exprefla effet in patientibus mentio facienda, aut đ eifdem potiatis, vel alicui feu aliquibus ipforum, a fede apoflolica fit indultum quod interdici, fufpendi, vel excommunicari, ieu extra vel ultra certa loca ad concilia hutufmodi evocari non poflint, per litteras apoflolicas non facientes plenam & expreflam dc induito hujufmodi mentionem, plenam & liberam concedimus tenore prclen* tium facultatem.

Datum Avinioni xvt. Kal. Januarii, pontificatus noftri anno tertio.

ANNO CHRISTI »In·

COPIA BVLLJE TERTIJ.

Quod exempti, etiam ordinis Ciftercicnfis, ad concilium noftrum provinciale venire compellamur.

Gregortxr epifeopu fervxs fervorum Dei, vem~rabiit fratri Petro etrthiepifeofo Narbone^/i, felatem & apoftolienm bemdtfitotum.

CL'.n tu una cum venerabilibus fratribus nolitis ruis iuffraganeis, ac aliis prclatis ft pe.fot.is ecclefiafticis tuarum civitatis, dicecefis, ft provincic Narbonenfis, tibi & eifdem fuftraganeis fubjeftis, concilium provinciale dc fpeciali mandato noftro, prout jam incepifli, debeas celebrare, ft in hujufmodi concilio de utilitate ft bono communi exemptorum, ficut de aliis, traftare debeas ft etiam ordinare; nos de circutnfpe&ione tua plurimum in Domino confidentes, convocandi ad hujufmodi concilium quofeumque pariatos, ft alias pertonas eeclefiafticas, irculares & regulares, etiam CiflercienGs ordinis, exemptas, civitatis ft diœcefis ac provinene paedidarum, iptofque ad veniendum ad concilium ipfum per cenfuram ecclefiafticam compellendi, exemptionibus, privilegiis, ac litteris apoftolicis, ipfis, aut E eorum locis five ordinibus a fede apoftolka vel alias qualitercumque conccflis, etiamfi dc ipfis, ft totis eorum tenoribus eflet prsfentibus fpecialis ft exprefla mentio facienda, ft aliis contrariis non obftantibus quibufeumque, fraternitati tue auctoritate apoftclica plenam & liberam tenore pratentium concedimus facultatem. Per hoc autem ipfis potiatis & aliis perfonis exemptis, eorum exemptionibus & privilegiis nullum altas volumus prrjudicium generari.

Datum Sallont» Arriatenfis diœcefis, xv. KaL Julii, pontificatus noftri anno quarto. AB.Cb.|>l«·

C.O-

d$mC °F1 7 7 7 T T//A CLAOSA

Miffe per dominxm mfirmn papa» fi^er cmeciiie pnvinaali.

Qyod exempti omnino venii e teneantur fic etiam intcrefic.

I.mrabilt Jratri nofiro Pitre arcbiepifcopo Narbonenfi Gregerixs &c.

XTEnerabiiis frater, vidimus &c. Qpautum ▼ autem ad congregandum provinciale concilium, de quo tuis in tcriptionibus tubjungebas.· placet nobis & quod ad illud exempti quicutnque dc didi tua provincia venire dc totereffe debeant, legiiimo impedimento ceflante: fuper quo tibi fieri iulbmus litteras opportunas. Qucvis tuar fraternitatis beneplacita femper nobis notificans confidenter.

Datum Avinioni, die rvi. Decembris.

TITULI CANONUM.

I. *De epifeopit, qaalem procuratorem ad conteHorn mittere debeant, fi jxfle fytrint prapediti.*

2 *De janitoribxi concilii, abi debeant permanere.*

3- *Qualiter fxpplicaeu concilio exire debeat, qaenfyne vocetar.*

4. *Qualiter abbater fubditi, vocati ad fynodxm, venire teneantur.*

5. *Vt falfi & fifli, yú fe afferant apoflolot, evitentur.*

6. *Qualiter ad reqxifitionem ordinariorum, excommanicati debeant in aliit dictcffibett publicari.*

7. *Baillivia, & feribania ad prolatet fptCantet, ad voluntatem non ad vitam conferantxr.*

8. *Ne quit bona quacumque in ndem facram depefita, fub baxae deponere, fin altat intromittere fe prafxmat.*

9. *Prolati, in vita vel i» morte, ecclefia exl prafxnt, vel profuerint, certam ceppcUam relinquant, ad fxmmam dcfigpatam.*

20. *Quam portionem curati ecclefiarum babere debeant ia depefito fanert, qmufque i» eltSa fepaltxra tumuletur.*

II. *De petna infiifla perfonis capientibus vel defixentibut clericu, libere non refiitatntibnt eofdem.*

11. *Pena impedientium epifeopum & fuos, p«7* de caxfir ad forma tccltfiaUicxm quovit modo fptUentibut cogmfcat, & fxper ipfit informationet in quacamyxe parte dicecfit faciat.*

13. *Ut clerici negitiationet illicitat non exerceant.*

14. *Ut bemficiati animaram caram babentet t AUffxi celebrare temantxr.*

Jf. *De blafpbematoribnt.*

I6. *Poena contra non mvlantet blafpbematore/ Dei, beata Virginii, fanfforam, tnfra kv. diet.*

Pena centra afxrpantci, invadentet, & detinentei bona tf tara eccltfiafiica, & perfenarxm eccicfiafiicarxm.

18. *Licitam fit presbytero, cnicxmiptt faccrdoti idoneo, etiam caram animaram non balanti, cmfitrrt.*

119. *De àednlgtntiir cntrfii carpat C brifiipffècian tihu eam ipfineu portata,.*

Io. *gw «MKM£ cariarxm mfirarxm eccltfiafitcanem impedmnt, fae iy*iu mandata caria Him exeymntxr, graviffiam pxnianixr.*

XI. *Centra difiUanttt perfonai ecclcfiafiicat tf cavam bna, five gaerram cijdem bofiiliter fadealer.*

21. *Clandefitmtm matrimonixm extra diaecefim contrabentet fiat licentia refiori· parcebialis ecclefia, esccommxnicentxr, ff aliai extractdinarit paniantxr.*

2J. *^wd qaafterer faicamfxe, fine Utterii erdinarioram mininae recipiantxr, nec ad praedicaedam admittantxr.*

14. *De eligendir perfomt idoneit ad audiendam rationem de pecuniit rtceplit a clero.*

3f. *Qxed pxniantar facientet donationet in {random lateoram.*

z6. *Ut anllm esecommxnicatxm fee interdicam ali^atm ad fepultxram admittet.*

37. *Jndalgentia erontibut pro domino nofiro papa tf rege ceaceffie.*

38. *Confirmatio confiitatiouxm a prndecctforibut nofirn editaram.*

PRÆFATIO.

INter enodas foilicitudines, quz infiJcnt cordi nofiro, pafiorale oificiuin nos afiringit, Cut fuper gregemDiminicum luperna dilpofitione fpccialircr uobis commilTum, illam quz ars eft artium habeamus pnedpuam, videlicet curam fit regimen animarum: ne illum lupus rapax, ferpens antiquus, humani generis inimicus invadat; eiulque fanguis, quod, abiit, de nofiris manibus exquiratur. Quantumetiimnobis CX alto permittitur, debemus virtutes inicrere, pacem querere, fcandalaevitare, jurgiorum materiam amputare, juraque illibata iervare, & intclligere fuper egenum & pauperem: quia oblivio eorum non erit & patientia pati* peram non peribit in finem. Voluntarios liquidera labores ampkâimur, curis follicitamur continuis, & afisdua meditatione penfamus, Dut juxta credite nobis difpenfationis officium, fubditorum commodis, in quorum profperitate utique letamur, jugi, quantum eft nobis poflibtlis, follicitudinis fiudio intendamus.· ut in extremo & tremendo examine, ante tribunal eterni judicis Jefa Chrifti filii Dei duplicatum talentum fit creditum reportemus, fit ad regnum Patris ejus, cum benediâ's & grege nobis coauniflb, pervenire feliciter valeamus.

Igitur nos Petrus miferatiooe Divina fan&z prime fedis Narbonenfis archiepifcopus & primas, Sicanius BirerrenGs, Petras Carcaflooen-Cs, Joannes fanât Poncii Tomerariam, Arnal*naldus Elcâenfis, & Hugo Agathenfis, epifeopi pnefentes, fit procuratores venerabilium fratrum noftrorum abfeniium Petri Magalonenlis, Bernardi Uticcnfis, Joannis Lodovenfis, Petri Elnenfis, fie Joannis NemaulcnGs, epifeoporum, cum venerabili capitulo nofiro Narbooenti, in ipfa fanda noftra metropolitans Narboncnfi ecclefia provinciale concilium, ut juris At moris eft, fit antiqui patres (latuerunt dc finxerunt, celebrantes, cura procuratoribus aliorum etiam venerabilium capitulorum noftrorum abfentium, abbatibus, capitulis, prioribus, collegiis, fit aliis plurimis perfonis ecdefiafticis, exemptis dt dou exemptis, etiam mcodicantibus,

*NHO CHRISTI HU· -bus, ft aliarum ordinum quorwncumque no(1rs Narbonenfis proviarie, ad bee invitatis-, vocaiis , Ac legitime citau», tarn audoritate apoâohca, qu>m nofira metropolitans , eonTlitutiones nqtlrac inlra fcriptas pro fabdilorum nofirorum ialute animarum, ft proiedu Λ quiete rccleiiailioE libertatis, de ejufdem concilii unanimi coniilio ft aiTènÎu, ad laudem, honorem, ft gloriam Divini nominis, iae mus , ordinamus, promulgamus, ft ducimus promulgandas; qu;s, ft contenta in ria, per omnes jubditos noil ros, ft alios quoicumque m Hint· di&one noAra, ft cujushbrt civitatis ft dxrcefis pfovrciLir noilrat Narbonenfis, habitantes vel cxirtc'ntc», nunc ft ' in perpetuum teneri volumus it rdragabtli ter ft fervari.

CANONES,

1. *De epifeopi* , qualem procuratorem ad concilium mittere debeant, ji jtifie fuerint prapediti.*

J»r»t ... ft it Conc. V»W I.· ifl <»U. J- CUm, reflante Sapientis fententia, *(alus fit ubi multa confiha,* & copiam fani confilii nequaquam coartari expedit, fed extendi: idcirco fub virtute fantfte obcdicntix epifeopis futfraganeis noftris injungimus, ut cum venire * ad ipfa concilia, fuerint legitime impediti quo minus ad ca perfonaliter vepire poflint, procuratores fpccialcs viros diferctos & habiles delimare procurent. Et idem faciant alii, qui ad difla concilia confueverunt, debent, & poflunt evocari. • ·. recall

II. *De janitoribus concilii, ubi debeant permanere.*

(Ti inCone Viurenli «»·✦- Trem (latuimus, quod quandocumqueD provinciale concilium Intra noftram provinciam celebrari contigerit, janitor aut quiftis alius officialis, cujus prxfentia in concilio memorato nequaquam neceflaria feu opportuna exiftir , extra januam maneat : qui per prarfidentem eidem concilio deputetur.

III. *Qualiter /applicant concilio exirt debeat quoufque Voretur.*

Ur in Conc. Vanrx.v Item fi contingat aliquem pntlatum, vel canonicum alicujufvis metropolitans, cathedrali* , aut collegiatx, ecclefiarum *de* difla provincia, feu alium quemcumque, circa negotium aliquod nobis fupplicare vel requirere : idem fupplicans vel requirens , fuppliestione vel requifitione fua propofita, recedere ac de concilio exire teneatur , dum concilium fuper petitione hujufmodi difcutict atque deliberabit.

IV. *Sluoliter Mate* fudditi Vocati ad /pnadum venire teneantur . **»*.* ghÎusti

Cum non paflim quicumque fint admittendi vel deputandi ad ardua , fed mduflria m talibus iit diligentius exquirenda: præfenti audoritate concilii duximus flatuendum, ur epifeopi, abbates eis fubjeûos , ad fynodos fuas per Centuram eccleftailicem venire compellant. Vel Ii forfan legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus per. fonalitcr ad illas accdere poflint: procuratores deftineant fpeciales, expertos, idoneos, & dtfrretos , & de ipforum ordinibus, G ibi fufficicntes exiftant, cum patentibus dc apertis litteris corumdem, n. in Com. v''rx·<

V. *Ur falfi ὑr fiElf, qui fe afferunt apofiolos, evitentur .*

Cum quidam . qui fc dicunt apoftolos, & rcLgtoios fe fingunt, extiterint cfuis exiecnttbus demittis per fandam ledem apoftoiicam excommunicationis vinculo innodati ; <y poft, dum per orbem incedunt vagabundi , jn multis malis fuerint deprchenfi, fmtquc periculofi homines circa fidem; volumus, dc etiam ordinamus, quod ubicumque infra noftram provinciam inventi fuerint , capiantur , & diœcefanis , in quorum diœcefibus capientur , remittantur examinandi , corrigendi , & etiam puniendi, ut juris fuerit & etiam rationis . Ut IilCenc v»ur.e.*«.

VI. *Qualiter ad requjfiiionem ordinariorum» excommunieati debeant in aliit diacefibus publicari.*

Item ftatuimus , quod ex quo per epifeopum , vicarium , feu ejus officialem , aut alium per eos feu eorum alterum deputatum, contra aliquem vel aliquos, excommunicationis, fofpcnfionis, vel interdidli fententia fuerit promulgata & publicata ; & exinde exigente rebellione ac inobedientiz duritia per decem dies, exstiterit folemniter & publice aggravata : licitum fit eifdem, & ipforum cuilibet, hujufmodi aufloritate concilii, esteras epifcopos & prxlatos, vicarios & officiales eorumdem, requirere, ut ipfius fententias, quarum tenores & claufas declarent in feriptis, in fuis diftridlibu* & diocefibu* fervent, & faciant diebus ad hoc congruentibus publicari . Et Ur ia Cent. Viuf-c.j..

prx-

Tnno CHRISTI prxlati, vicarii, & officiales alii, fuerint vej prxfunt, conferre & dare, vel" per hoc requifiti, obtemperare teneantur.

VII. *Baillivia & feribania ad pralatos fpettantes, ad voluntatem, non ad vitam, conferantur.*

üH«Coec. *'*.''. Statuimus quod nullus noftrum, nec pnclatus quifvis alius, feu capitulum vel conventus alieujus ecclefix cathedralis vel collegiatis, provincix noftne, vel aliqua alia fingularis perfona, etiam de ipfo capitulo, vel collegio, feu conventu, baillivias, feribanias, ficu alia beneficia ad nos feu dignitates, vel beneficia noftra, vel aliarum perfonarum ecclefiafticarum, fpe&antia, pollit de extero alicui perfonx concedere ad ejus vitam, fed ad beneplacitum dumtaxat concedentis, vel concedentium eorumdem. Conceflio vero in contrarium far dia, nullius valoris cxiftat.

VIII. Ne *quis bona quacumque m ademQ facram depofita fub banno deponere, feu alias intromittere fe prafumat.*

Ut In Conc. Vaerx.». Item univerfos & fingulos dominos temporales, fenefcallos, ufticiarios, judices, & alios quofeumque, cujufcumque ftatus, prxeminentix, vel dignitatis exiftant, qui bona apud xdes fatras depofita vel repofita receperint, arreftaverint, faifivcrint, vel occupaverint, feu banûiverint, & qui fcienter recipi, arreftari, & failiri mandaverint, & qui fcienter talia occupata, faifita, feu arreftata receperint, & qui in prxdiclis fcienter dederint publice vel occulte confilium, auxilium, vel favorem, audoritate prxfcntis concilii excommunicamus, & excommunicatos ex nunc, ut ex tunc, haberi volumus ipfo fa&o, & excommunicatos pnccipimus poblice nunciari.

IX. *Pralati in vita 'Vel in morte, ecclefia cui prefunt, vel prefuerint, certam cappellam relinquant ad fummam defignatam.*

vil*Conc' <i. Cum ob honorem Dei & cultus Divini ecc^c^x maxime cathédrales, pulchris pollere debeant ornamentis: idcirco facro approbante concilio ftatuimus, quod quilibet noftrum, fcilicet nos archiepifcopus & epifeopi fuffraganei noftri, in vita unam cappellam integram de pulchris pannis nobilibus, ecclefix cathedrali, cui praefuerint vej prxfunt, conferre & dare, vel centum florenos auri pro eadem emenda relinquere, teneantur: & ad hoc iint ejus bona quxeumque obligata. christi ·«›«·

X. *Quam portionem curati ecclefiarum babere debeant in depofito funere, quoufjue in eletta fepultura tumuletur.*

Defidcrabiliter affectantes; ut parochiales ecclefix, qux maternos imitantur affe&us, piis in Domino fuorum defunétorum parochialibus juribus non priventur: declarando ftatuimus, quod per illos, apud quorum ecdefias feu coemeteria, defundos ipfos extra loca obitus transferendos deponi continget, de funeralibus & legatis cifdem parochialibus ecclefiis refpondeatur, ac fi in ipfis in quibus corpus eft depolitum fepulturam perpetuam elegiffent. Ut ih Conc. Viunui.

XI. *De pana inflitla perfonis capientibus vel detinentibus clericos, libere non reftituentibus eofdem.*

Cum de jure dubium non exiftat, quin capientes & delinentes clericos, & mandantes capi abfque licentia fui judicis ccclefiaftici, lint co ipfo majori excommunicatione ligati; & mandantes feu detinentes hujufmodi, peccato peccatum accumulent, cum ipfos captos relaxant, fuo judici ccclefiaftico remiffione non fada: volente peccata hujufmodi cohibere, & indemnitati libertatis ecclcfiafticx & jurifdidiOnis ecclefix providere, inhxrentes veftigiis & ftatutis antiquis prxdeccfiorum noftrorum, & ftatuta eorum renovantes. volumus & ftatuimus, quod fi dominus temporalis, aut quivis alius jurifdiclionem temporalem exercens, requifitus per curatum ecclefix, in cujus parochia clericus capietur, vel etiam detinebitur, feu per alium ecclefiaftici judicis nomine, libere, nulla faéta financia feu compofitione, & nil in perfona vel habitu hujufmodi clerici immutato, clericum ipfum in habitu & tonfura clericali exiftentem non reftituerit judici ecclefiaftico, feu deputato ab eo, ex tunc, abfque alterius expeétatione mandati, ceftetur a Divinis in parochia, in qua hujufmodi clericus capietur, & etiam in qua captus detinebitur: tamdiu & quoufque idem clericus plene, decenter, & libere fuerit judici ecclefiaftico refticutus.

ANNO Christi *"«·

XII. *I'Ma impedientium epifcopum d* fuos, ijitin de caufis ad forum ecclefiafticum aiwis modo fpctlcniibus cognofeat, «r fuper ipfis informationes in jt:actitaque parte dia-.efis faciat*

Item cum epifeopus in quacumque parte fux diœcefis jurifdidionem fpiritualcm babeat, qux edet deluforia, fi uon peflet in loco quolibet ipfius dioecefis, non exempto, libe·: exerceri: nihilo minus tamen nonnulli domini temporales, fuique judices, ac etiam alii juiifdidionem exercentes temporalem, judices ecclefiafticos impediunt, quo minus jurifdidionem exerceant fuper caufis tam criminalibus quam civilibus ecclefiafticis, quorum conectio, punitio, & cognitio, ad ipfum judicem ecdefiafticum, tam de jure, quam etiam de antiqua & approbata confuctudine, nofeitur pertinere, contra falutem animarum fuarum jurifdidionem ecdefiafticam impediendo . propter quod Tententias contra tales a jure & etiam a ftatutis provincialibus promulgatas incurrunt. Volentes ialuii animarum, & etiam libertati ecclefiafticx falubriter providere, antiqua ftatuta fuper iis alias edita renovantes: excommunicamus ta« les, ut prxmiflum eft, jurifdidionem edrlefiafticam impedientes, & in prxmifiis, ieu aliquo prxmiflorum, delinquentes, ac in iis publice vel occulte dantes confilium, auxilium, aut favorem: praecipientes, eos excommunicatos publice nunciari, donec impedimenta hujufmodi amota fuerint cum effcdu & Leneficium abfolucionis merverint obtinere.

XIII. *Ut clerici negotiationes illicitas non exerceant*

Item cum indecens & inhoneftum iit, & periculofum exiftat, perfonis ecclefiafticis officium negotiationis exercere, & eidem inhaerere: ftatuimus & ordinamus ut perfonx ecclefiafticx a negotiationibus illicitis quibufcumque defiftant. Quod fi non fecerint, ad arbitrium ordinarii fui puniantur: poenis Contra tales in jure expreflis, in fuo robore permanentibus quibufeumque.

anno cmaistt ,,T*

XIV *Ut béneficiâti «r animarum curam habentes, Miffas celebrare teneantur.*

Item cum fecundum jus, ratione officii detur beneficium, & ratione beneficii quilibet Deo fervire teneatur; & ut intelleximus, fint nonnulli presbyteri, etiam curam animarum habentes, qui in anno vix unam Miflam celebrant, in grande ipforum animarum periculum & gravamen: idcirco volumus, & prxfentis concilii audoritate ftatuimus, ut quicumque beneficium cum cura animarum obtinens, & qui in pofterum obtinebit, ad minus in menfe quolibet femel Miflam celebrare teneatur, nifi ex caufa fufficicnti «Sc legitima excufctur. Per hoc autem non intendimus difpenfare cum illis, qui ex inftitutione Tuorum beneficiorum, feu ordinatione, ad plurium Miflârum celebrationem funt adftridi.

XV. *De bltfrbematoribus*

Item cum peccatum fit laxare linguam in blafphemiam Dei, & redemptoris domini noftri Jefu Chrifti, fandi Spiritus, beatxque Marix Temper virginis, & fandorum; & fint nonnulli, ut intelleximus, qui in Deum Patrem, & m unicum ejus Filium dominum noftrum Jefum Chriftum, ac Spiritum fandum, bcatamque Mariam Temper virginem, feu fandos ejus, blafphemiam proferre non verentur, quod cedit in ipforum blafphemantiUm animarum non modicum periculum & gravamen, & fcandalum audientium: idcirco hoc facro approbante concilio ftaruimus & ordinamus, ut curati infra noftram provinciam conftituti, diebus Dominicis parochianos fuos utriufque fexus moneant & exhorrentur, ut a blafphemiis abftineant, 5 indignationem Dei Patris, & ejus Filii domini oftri Jefu Chrifti, & beatx Virginis gloriofx, & ultionem noftram voluerint evitare Quod fi prxdidis monitionibus non obtemperaverint, fed in blaiphemiam in Deum Patrem, feu ejus Filium» & Spiritum fandkum, beatam Mariam Temper virginem, feu fandos Dei, linguam laxare pnefumpferint: cx tunc auftoritate prxfentis concilii poenis juris fubjiciantur, quae per ordinarium ecdefiafticum execution! demandentur. Et fi clerici fuerint, fld arbitrium ordinarii acrius puniantur.

XVI

ANNO CHRisTi ·***·

XVL *Pena contra non revelantes biefpbematores Dei, beata Virginis, & fanllorum, infra* xv. *dies.*

Item cumj fecundum fandorum patram traditlenes, juris ocdo confundatur, quando fua jurifdidio cuiquè non fervatur ; & cum fecundum jus commune ad nos & fuffraganeos noftros in noftris civitatibus & dicecefibus fpe&et & pertineat cognofcere de blafphemiis,* & blafphemos fecundum canonicas fandiones vel alias, prout expediens fuerit, punire: hinc eft, quod pnefenti facro concilio approbante, ftatuimus & ordinamus, ut curati noftrx prbvincix diebus Dominicis moneant , & cxhortentur omnes parochianos fuos utriufque fexus ad Divina congregatos, ut quicumque qui audiet aliquem feu aliquos, aliquam feu aliquas , linguam luam publice laxantem feu laxantes in blafphemiam Dei, ejufque filii domini noftri Jefu Chrifti, Spiritus fandi, & beats Marix fempervirginis & fandorum, blafphemiam & nomen blafphemantis , infra xv. dies a die prolationis blafphemix officiali illius diœcefis, feu ejus locum tenenti, in qua blafphemia dida fuerit, revelet & revelent. Quod fi non fecerint, contra fcientes & non revelantes, & contra blafphemantes prxdidos, & eorum quemlibet, prOcedctur ut juris fuerit & etiam rationis.

XVII. *Pena contra ufiqpanies . invadentes, ir detinentes bona à- jura® ecclefiafiicA & perfonarum ecclejtafticarum.*

vide fupr· ·««.›-›*.

Item recolentes , nos dudum in generali & provinciali concilio noftro pridem celebrato Bitteris ftatutum fecifle fubfcriptum, negligentiam fuflraganeorum noftrorum & eorum vicariorum & officialium redarguentes in hac parte : id prxcipimns & mandamus univerfis & fingulis fuftraganeis noftris, & eorum vicariis & officialibus, audoritate prxfentis concilii, ut didum ftatutum, quod etiam in prxfehti noftro facro concilio renovamus , execution» demandent, & .demandari faciant & publicari per cappellanos eis fubje&os, quilibet in luis civitate & diœcefi, faltem bis in anno , & circa obiervantiam ejus invigilent. Cujus ftatuti te-

Cerlimr. 001 fe<lu,tur » & talis

» Item conciliorum provincialium ·.

**» per prxdeceflbres noftros Narbonen--^"o ı

M fes archiepifcopOs eorumque fuffira- chrisii

ganeos olim fadorum, veftigiis inhxrentes, & certa in aliquibus eorumdem contenta, pro qualitate & conditione temporum, prout melius nobis vifum eft expediens, temperantes, & etiam moderantes: hoc facro approbante concilio ftatuimus, & etiam ordinamus , quod quicumque , cujufcumque conditionis aut ftatus exiftat, qui fcienter & temere quafcumque *res,* bona, pofteifiones aut jura mobilia & immobilia aut fe moventia, qux tamen mobilia, feu fe moventia valorem xx. folidorum monetx Turonenfis communi xftimatione excedant, ecclefiarum fxcularium feu regularium, aut quorumcumque religioforum feu piorum locorum, five perionarum ecclefiafticarum , invadere , occupare , rapere , aut perfonas ecclefiafticas, feu earum domos quas inhabitant, invadere, ferrare, feu violenter expugnare vel aperire prxfumpferint, nifi infra vi. dies a tempore invafionis, occupationis, rapinae, claufurat, ferraturx, expugnationis, & aperturx hujufmodi, latisfadionem & emendam plenariam fecerint de praemiffis : fi perfona finguiaris fuerit, tam ipfa perfona, quam quarcumque alia in przmifTis dans auxilium, conftliurn , vel favorem, excommunicationis ; fi vero univerfitas fuerit, interdidi fententias audoritate prxfentis concilii ipfo fado incurrant. Quod fi prardidi infra didos vr. dies fatisfàdionem de prxmiffis- non fcceerint competentem: ex tunc nos ordinarii prxdidi, vicarii, feu officiales noftri , & noftrum quilibet in fua civitate & diœcefi, ubi prardicla attentata fuerint, poftquam eis conftiterit de praemiffis, ubi ea notoria non fuerint, fuper quo quilibet noftrum ordinariorum , vicariorum, & officialium, cognitor & executor legitimus cenfeatur, poteftatemque habeat cognofccndi, fummaric etiam & de plano, abfque ftrepitu judicii & figura, ubi ex mero officio procedetur. Si vero notoria extiterint.· procedendo in eis ficut eft de jure in notoriis procedendum, denuncient feu faciant excommunicato» publice nunciari, & etiam interdidos. Et nihilo minus ad requeftam diœcciânorum , vicariorum, vel officialium fuorum, in quorum diœcefi prardida

anno CHRtsii •h «- luerint, exteri ordinarii &
», officiales didx provinciz noftrr ,
w przfatos excommunicatos & interdj-
„ dos flt aggravatos, ii aggravati fue-
„ rint, na locis fuarum civitatum &
„ dicecefum de quibus requifiti fuerint,
„ faciant publice nwnciari.

V» i»Cc»c. v'*r£". XVIII. *Licitum fit presbytero, cuicumy" fjcadoti idoneo, ettdm curam animarum non habenti, confiteri.*

Ut Miftz & alia Divina officia cum puritate confcieatiz celebrentur, & ne® propter defedum confeHorum ea omitti contingat: indulgemus , quod quilibet presbyter poffic, quoties indigebit feu opportunum fncnt, cuilibet facerdoti idoneo, etiam non curato, fua confiteri peccata, <Sc abfolutionis beneficium recipere ab eodem : prxtcrquam de cafibus ordinariis refervatis.

XIX. *De indulgentiis concejfis corpus Cbrifti ajjociant/bus, cum infirmi) portatur.*

Uf InG»,·. Si propter Cbriftum fandis ejus reverentia impendi praecipitur ; quanto magis colendum eft veneratione prxcipua fâcratirtimum corpus ejus , qui fandos fandificat, ac caput efl fandorum omnium & corona.' Hoc utique corpus, quod ipfe folus pro noftra reconciliatione in ara crucis hoiliam obtulit Deo Patri, quotidie in ecdefiafticis aris pro vivis & mortuis in illius paflionis memoriam immolatur . Statuimus igitur & jubemus, quatenus omnes <Sc finguli priores, redores , atque vicarii ecclefiarum, noftrarum civitatis & dierectis ac provincia:. parochianos fuos, pnciertim in Miftarum lolemniis, inducere ftudeant , ut hujufmodi fandiiliino corpori , cum per presbyterum defertur infirmo in viaticum miniftrandum , reverenter alfurgant, illudque devote Cequantur , ac cum luminarium adhibitione honorent. Et ut ad hoc allidantur vehementius ipiritualium ftipendiis prarmiorum : omnibus qui fandiftitnum corpus ipfum fequentur fine lumine, diurno tempore vel nocturno , XX. dies; omnibus vero cum luminaribus diétum iacratiflimum corpus lequentibus , vel luminaria mittentibus, de die, XXX. de node vero, XL. dierum indulgentiam de injunctis eis poenitentiis , dummodo vere pernitentes & conrefli fuerint, vel infra quindecim dies inde tunc frequentes exiftant, mifericorditer in Domino relaxanius.

AIWO CHRISTI

XX. *nuncios curiarum noftrarum ecclefiafticarum impediunt quominus mandata caria libere exequamur, gravijfime puniantur.*

Vtur Cum juftitiz jus fuum cuique tribuenti & miniftris ipfius ac reipublicx plurimum detrahatur, fi proceffus ipforum miniftrorum contingat iniquorum machinationibus impediri ; nos volentes talium juftitiz cultum impedire nitentium aufus tefnerarios timore difciplinz ccclcfiafticz cohibere, provifione prxfentis concilii duximus ftatuendutp , quod fi quis, cujufcumque conditionis aut flatus exiftat , delegatos, fubdelegatos , commiftarios , nuncios , aut exccutores noftros vel fuffraganeorum noftrorum , officialium & vicariorum , feu eorum loca tenentium, vel vices gerentium , ut litteras vel alias fcripturas judiciales, noftrzs, vel fuflraganeorum , vicariorum , & officialium prxdiftorum, deferentes, hac occafione verberare , capere , detinere, occultare, carceri mancipare, vulnerare, aut interficere , mutilare, feu litteras vel fcripturas przdidas auferre, feu eas rumpere, cancellare, aut alias deftruere quoquo modo, ve! ablatas celare, feu deferentes compellere ad frangendum , vel, ut eorum verbis utamur, ad manducandum litteras hujufmodi vel fcripturas , aut qui przdida vel aliquid prxdidorum fieri procuraverint, aut facientibus dederint auxilium, confiiium , vel favorem, audoritate przfentis concilii excommunicationis fententiz fubiaceant ipfo fado : a qua, nifi prius judici cnriz , cujus audoritatem contempferint , & paftb injuriam , ac exteris quorum intereft , prout exceflus exegerit atrocitas, fatisfeccrint, nullatenus abfolvantur .

XXI. *Contra diftidantcs perfonas ecclefiafticas & eorum bona. five guerram eifdem boftiliter facientes.*

Ad reprimendam audaciam perverforum clericos & perfonas ecclefiafticas ditfidantium , feu procurantium diffidari, corumque homines vel loca eorum , fcu guerram facientium : prxfenti facro approbante concilio ftatuimus , & etiam ordinamus, quod omnes & finguli clericos aut perfonas ecclcfiafticas diffidantes, feu diffidari procu-

anno cerantes, · aut eorum homine» , rei*tantum qux in noftri» ve) eorum line,
actum fuca, * prxdvfto» clericos aut per- π» continentur. Et fi *pwhare pr&-* ANNO cnkisti
>) u^r*.'«at firaas eccfefiafticaa, praecedente vcl non *fumpfcrint :* taliter corrigantur , *quod*
precedence diftidameoto Quocumque , extern cracifcae ia exemplum.
hom«w.vtj guerrtm facient, feu eoidem clericos
1 ** 7 aut perfona» ecclefiafticis, vel bomi-
tiuH.in ne», five did.* bona iplbrum, per modum guerrx , feu hoftiliter , aut alias cum turba, feu hominibus coadunatis, ex propofito invaferint, damnificavcrint, necnon omnes & finguli qui et» circa prxdiôa dederint auxilium, confihurq , vel favorem , audontate prazlenti» concilii excommunicationis incurrant Tententiam ipfo faClo. Et fi praefatam excommunicationis fententiam per XV. dies a diffiditione guerne , & hoftili impugnatione, & damnorum danone, lansfadione condecenti non fida, animo fuftinuerint ieu fufiinuenint indurato : ex tunc audentate prrfcntis concilii, in eorum terris ceftetur a Divini» , fi quas habent in ^provincia noftra.

XXII. *Clandefimum matrimonium extra c ditctfim contrahentes , fine Ucentia reftorir paroebinht rcclefia, excommunicentur , C> alias extraordinarie puntaniur.*

(Tr in Canr. VlIH.no. Statuimus, quod quacumque perfona , qua pro matrimonio clandcftmo folemniundo parochiam fuam exiens, ipfum matrimonium folemnixaverit fine licenti» judicis, vel proprii facerdotis , & qui in prrmiflis przfentiam fuam aflociando exhibuerit, ipfo faâo excommunicationi» fententiam incur-® rant , & tamdiu ut cxcommunicatus evitetur de etiam publicetur, donec ad arbitrium judicis ecclcfiaftici , presbytero ecclefix parochialis iatufecerit, in cujus injuriam hoc attentare prariumpfent , & abfolutionem meruerit obtinere .

XXIII. gwd *quefiores quicumqut fine Ititerii ordinariorum minime recipiam fur, nec ad pradiccmdum admittantur* ' 2

Ut in Ceo<. Viar-CM De quxftoribus «utem ecclefiarum, no piulium , vel pontium , dc aliorum quorumcumque, alias duumus ftatuenfttiuimus prxfrntit concilii auctoritate.· quod f,ne noftns vCl cp^coporum lutetis, aut vicariorum, aut othcialium noftrorum, non recipiantur; Ic tunt td przdicationem non admittantirr , fed ad expolitionem ipforum

XXIV. *De cligcitdit per/omt idoxcn ad audiendum rationem de pecumii receptu a titra.*

Item ftatuimus, dc audontaee prwfenti» concitu ordinamus, quod in fin· gulis dimccfibut pruvmcie noftne, in hiemali fynodo eligantur duo viri cclehaftici, quibus in icquenti fynodo hiemali ratio reddatur de recepti» & levatis per thefauranum cpifcopi, *vel* qucmcumqnc abum , «d recipiendum & levandum pecuniam debitam per clerum fux dicrcefis , ratione *legatorum, nunciorum fedu apoftohex, vcl* alia quant caufa , per ipfum epifcocum deputatum, feu etiam deputandum .

XXV *$uod puniantur faientei donationes m fraudem 'laborum,*

Item ad noftmm pervenit auditum, quod nonnulli clerici foluti, &. um m minoribu» quam in lacm ordinibus Gonftituti,dc etiam rehgiofi aliqui, fibi procurant donationes rerum immobilium fieri in fraudem, ut bona fic cis donar i, ad contributionem talliarum laicorum pro rata non teneantur . Nos igitur t;ihbu> fraudibus obviare volentes : h<x facto approbante com ilio prohibemus, ne hujufmodi donationes in fraudem, ut prxmittitur, recipiant. Quod fi fecerint , volumus <5t ordinamus , ut per judicem fuum ccclefiafticum, cum de prrdi<fta fraude fibi confinent, ad folutionem talliarum pro rebus eifdem donatis compellantur.

XXVI. *Ut nullus excommunicetum fat intcrdirtum aliquem ad Jtfuitur9m admittat.*

Itfnv fiatuimu» , quod qincumque presbyter, cujufcumque conditionis exiftat , Cliam reiigiofus , nullum tam per batlJta provincialia aut fynodaha quam brfcra, noftras fcu fufTraganeorum, ve| jias excommunicationi» fentenna intwd*turn, feu mterduftum , poftquam f(bl jc excommunicatione feu interdi conflirerit, admittat ad ecclefiafti cam f<pu|turam fine fui fupenori» licentia & mandato: vel probetur , ipfum

ΛΗΜΟ __________ hujufmodi excommunicationis feu interdidi fententia faille abfolutum.

CHxisu

'*'♦

XXVII. *Indulgentia arantibus pro domina noftra papa & rege coneejfa.*

Item ftatuimus, quod per quemcumque Chrifti fidelem provincix noftra:, pro ftatu domini noftri fummi pontificis & ecclefix univerfalis confervando, ac etiam domini noftri regis, dicantur fingulis diebus duo *Ave °Maria*, & unem *Pater nofter.* Ōmnibus autem & lingulis dicentibus, vere pcenitentibus &. confelfis, x. dies de injundis fibi poenitentiis in Domino mifericorditer relaxamus.

XX VI11. *Confrmath coaflitttionum a pradecejjoi ibus noftrif editarum .*

i Co-c viu"c °«i' Cum multa fit diligentia per noftros predeceifore» provifum cafibus, qui tolent in civitatibus & diœcefibus noftre provinciae evenire, per conftitutiones legitimas provinciales , qux ab aliquibus minus debite obfervantur : hinc eft, quod nos omnes conftitutiones pro vincialcs alias per prxdcceflores noftros & per nos cdiiMS, approbamus , calque ad ratium iuftraganeorum noflrorum ronlilio unanimi & aftenfu , ex certa Licntia confirmamus, ac ipfa prxeipimus inviolabiliter obfervari : nec per illa precedentia ftatuta in prxfenti codcilio flufta, aliis fututis obfervatis provincialibus & fynodalibus intendimus in aliquo derogare , r.iii in quantum prxdichs elicui contraria vel advci ia.

Ledz fuerunt & publicatç fupiafcrrpts cooftitutiones Narbonz, in hujufmodi provinciali concilio, quadam dite Lunz, qus fuit dica XXIV. menfis April s, anno, Indictione & pontlfcuu prcdi&is. lo quorum icftimonrum xs~*~ P· archiepifeopus memoratus, prsfato noftro coocilio approbante, fupraferiptas conftitutionet per notarium publicum infiraferipium in hanc publicam formam redigi mandavimus, ftt figilli noftri appenfiofte muniri. Prçfentibus venerabilibus patribus, dominis, Guidone Craftenfi, Embrioo de Caucis, Stephano de Quadraginta , Pontio fanâi Tiberii , Ferro Juncellcnfi , Amaldo fami Anieni , ordinum fandorum BeuediAi & Aguftini moonfteriorum abbatibus , Carcaflbncnfis , Narbonenfis, Agathenfis, Biterrenfis, & fandi Pontii Tomeriarum, diœcefium; nccnun & venerabilibus ac diferetis viris, Guillermo Sigerii Baccallario de Pintiano, Petro de Mefergua licentiato in decretis, vicario perpetuo de rabercauo, Raymundo de Franchis in ecclefia Unda noftra, Stephano de Fruinbaco de Fiâorio, Raymundo de Colunhacio vicario perpetuo de PerignanO noftre Narbonenfis, Raymundo Paiement de Prata, Elnenfis dimeetis, parochiaiium ecclefiarum presbyteris reftoribus , BernarJo de Brolio presbytero beneficiato in ecclefia fanda noftra Narbonenfi, & pluiibus alu, ad piaaiifla vocatis fpecialitci <S rogatis.

Et ego Joannes Nigri, presbyter Morinenfis diœcefis, publicus apoftoltea & imperiali, ac ijlius domini mei domini archiepifcopi Narbonenfis & primatis, ac ipfius auAorUare feriba & notarius; fuprafctiptarumconftitutionum ordinationi , feAioni, editioni, publicationi, & omnibus aliis iupraferiptis, per praenominatura dominum archiepifcopum & primatem fadis ; cius facro approbante concilio, una cum fupraferiptis teftibus prçi.-nl fui ; ipfafque de ejus mandato & prziati concilii in notam recepi, publicavi, fit manu propria icripfi in duobus pergamenis fimul conglutinatis : & figno me fignavi in fidem & tci.imonium pi-cinifforum, una cum ipfius domini mei, domuit archiepifcopi & primatis, nppenfionc figilli.

Sic verum eft, prout continetur *Mm propria.*

D' P. Narbonenfis.

Datum ut fupra.

ANNOTATIO G. G

Hujui concilii cinona ferme O««e» Cuepci β«» β» «*· cilio Vjurtnfi trium prrxitKurum, anos M. CCCIXVIIL oelebrato*

Æ CONCILIUM UNIEJOVIENSE

•P'·

ANNO CHRISTI ,17>.

A Jaroslao Gnefnenh archiepifcopo, cum exteris Polonix epifeopis celebratum anno Domini MCCCLXXV

Cûtir /. i mentionem *Sreravdfciut fecit Efex* ἡ *une .iorum epitome.* Anno, *inquit,* Domini MCCa .LXXV. concilium Uuicjovienfe temporc Gregorii paps, epifeopi Polonis celebrarunt , przGdcnte Jaroslao archiepifcopo Gncfnenfi, in quo, przter reformationem difeiplinte ecclet'iafticz, ftatutum erat, ut bini grofli de uniufcujufque marcs proventu faccrdotiorum, <n iumptus belli lutcivi conferrentur. Ponufex enim metuens Italis ab Amuratbe iroperatore Turearum quod jam magna ftrage Buigaros, Servos, Macedones, & Albanos profligaftct: undique fubfidia corrogabat, & inPoloniam nuncium Nicolaum epifeopum Majoiicenfetn ea dc caufa miferat.

LU-

ANNO aousn —' CHRISTI

LUGDUNENSE

A Joanne archiepifcopo

Am» 1376. *btkintm.*

A·.·κ*-Xχ A JV,.,. TN manualibus ecciefic Lugdunenfis ftatutis A >'3- nu<,â mcn,*° deLugdunenfi lynodo habetur: asm 1376. *die* 3. *emrtii tt-lehrttw· f>ut «mcilita*frovitcitle* ia *tcetÿi» m»-* Ajsri *Ltgitnen/S ptr R.* dear. *Jtmttm I* TtUr»* decaaasv *htgdmtnfein tmt trckupifttfmi L^d>t-nenfem.* Nec de concilio ifto ultra quidquam fcimus .

ANNO CHRISTI

ANNO CHRUTI

URBANI PAPÆ VI.

URbanus VI. patria Neapolitanus, patre Pii·no & matre Neapolitana genitu·, vir humilis, inquit Theodoricus, & devotus, sedator caftitatis & juftitic, facrorum canonum dodor peritiflimus, ex archiepifcopo Barenfi , citra metum Romani populi vel Italum vel Romanum pontificem expetentis , communi omnium cardinalium Rome degentium fuffragio eledus eft feXto Nonas Aprilis, anno Domini 1378. tempore Caroli IV. & Wenccslai imperatorum. Cardinales conclave egrefti omnes jurato depofuerunt, fc nullo metu populi obflante eum libere creaffepontificem, quem tanto mu-' nere digniflimum omnes dijudicarent. Memoxabile eft quod de hoc pontifice refert Theodoricus libro 1. capite 1. his verbis: H'c an- „ te ipfius papatum per multos annos me „ exiftente cum ipfo lingulis nodibus, poft- „ quam ad cubite fuum caufa quiefeendi af- », cenderat, coram fe in bibliis, quoufque dor- », miret, tegi faciebat. Et raro vel numquam M tempus aliquod vigilando otiofe confumpfit : », fed aut ftudebat , ut predixi, feu commilTa „ fibi exercebat officia, vel orabat . Et niG „ atratus quodammodo per plateas nullatenus „ incedebat, & incedendo duabus befliis contentus erat, una mulaicilicet fuper qua ip- „ fe, fit uno equo luper quo ejus familiaris „ ipfum aftocians, equitabant I Etiam indue* „ batur cilicio diurno tempore & nodumo, in „ quo dormiens indutus fuit defuper tunica „ alba talari de mediocri panno laneo. Ac „ multum erat patiens tunc temporis io ad- „ verfis, compatiens etiam , jejunia per eccle- „ (tam indida tunc fandiflime obfervabat, nec- „ non per adventum Domini & per Sexagefi- „ mam annis fingulis jejunabat, & jejunantes „ fimiliter necnon bonos religiofos fatis ama- „ bat. Hcc de Urbano Theodoricus. Initio pontificatus mores cardinalium quorumdam debito pietatis zelo reprehendit. Quam corre* diooem dum illi non equo fatis animo fuftinerent, Roma Anagniam profedi , Ichifinaticum dt pfeudopontificem , quem Clementem feptimum nominarunt, contra eum elegerunt: caque occaGooe pemiciofiftimum fchifma, qi d non nifi pofllfi. annos tempore Conftantienfis Conciliiqnli potuit, exfufeitarunt. Galli

B

C

D

E

& Hifpani antipape Clementi, Itali vero alii* que plures Urbano pontifici vero & legitimo adhrferunt. Cumque Jôaona regina Siciliar , fchifmatici partes foveret, Urbanus pontifex eam injuriam uhurus, Carolum qui fub vexillis Hungariz militabat, advocavit, eumque regem Neapolitanum ad exclufioncm Joanne declaravit . Q10 fado , Neapolim perrexit, & a rege poftulavit ut nepotem fuum Capuanum principem crearet. Padus repuli·m, Nuceriam fe transfert, ibidemque cardinalibus novis declaratis , feptem ex prioribus in vincula conjecit ,- ideo quod in ncccm pontificis conjuraflent. Poft , ipfum regem, adhibitis quibufdam juris folemnitatibus, dignitate regia privavit. Commotus rex Carolus , conferipto milite cum Nuceriae obfcdit. Verum per Raimundum comitis Nolani filium, qui cum exercitu fupervenit periculo liberatus eft. His peradis , Genuam pertranfiens , dc cardinalibus fupra commemoratis dignum vi sfupplicium fumpfit : quo genere mortis, nen fatis conflat. Anno vero expleto, in Etruriam protedus, plurima loca quz ab ecclefias obedientia defecerant eidem reftituit. Carolo defundo, Neapolim ptoficifci meditatus eft ea intentione, ut filios ejus regno exturbaret: fed res ut propofuerat non (ucceffit. Proinde re infeda Romam rediit . tbique poft morbum aS. dieru n obiit menfe Odobri , anno Domini 13S9. cum fediflet annis u. & mentibus 4. In iando Petro fcpultus eft.

cSTn

»x fitutut

/4'·

EPISTOLA L

URBANI PAPÆ VI.

ad ARCHIEP1SC COLONIENSEM EJUSQJJE SUFFARGANEOS,

Denunciat Clementem amipapam, ejufquc de» âorn cardinales a fc excommunicates, efle vitando·.

Vrfannj tpifeopar fervar frrvom»i Dti t vnrra-iiliktti fratribus trrtbttpifcfpe Celeaitrf, tiuj. φ" feltttm O tpefltiitvH btat-àiâmeifi,

NUper cum vinea Domini fabaoth , fanâa videlicet Romana ecdefia, ventre doleret, ft amaricatis vifeeribus gravia emittere fufpiria cogeretur ex eo, quia filios uteri fui , quos enutriverat, & dc infirmis ad culmina dignitatum extulerat, videlicet iniquitatis & perditionis alumnos, Robettum olim bafilicz duodecim apofiolorum vulgariter diâum Gebenpenfem, Joanoem olim titulis fandi Marcelli vulgariter didnm Ambianenfem , Geraldum olim tituli fandi Clementis vulgariter dictum majoris monafierii, presbytetos, ft Petrum olim fanfti Eufiachii diaconum cardinales, conipicieb-t matris ubera iperncte, & a rcfbtudinis tramite deviare, & non folum leges *ii* monita materna Jdpiccrc , fed eorum matri uterum , quantum in eis erat, viperini» conatibus laniare,- dc quod ipfi inconiutilem Domitii tunicam fcindere tatagentes fcandalorum ft ichilmatum feminari* praeparabant, ac famz fuz prodigi & honoris propeii periecutores effeâJ, non tantum fe ipfos nexibus peccatorum involvere, fed in reprobum fenfum dufti, alios fecum ad praecipitium trahere conabantur. Nos qui Divina diiponente clementia, przdiftz vincte follicitudinem & curam gerebamus, prout gerimus, adverfus hujufmodi prztergrediente* veritatis ft fidei re&z (emitam, & praevaricationem addentes, ne camdem vineam demoliri valerent, in virtute AltilTtmi dc fratrum nofirorum confiJio decrevimus exurgendum, & cootra ipfos& nonnullos alios eis adhzrcmes ac faventes inferius nominatos , per infraferiptum modum mediante /ufiitia duximus procedendum.

Siquidem cum prrdidi viri nequatn, viri nefeientes in femitis iuflitîç dirigere gretlus fuos, ft timorem Dei prx oculis non habentes, centra nos coi.fpiiatiooes , colligationes & machinationes divertas facere, fic in ecdefia Dei khiima & divifiotiem ponere , ac civitatem r.oibam Anagnicnfcm & caflrum fandi Angeli de L'ibc, \ nonnulla alia calha, terras, fic loca , nobis « diitz ccclefix fubje&a occupai e & occupati facete, feu illorum occupationibus auxilium, tontiliuin & favorem pizbetc, prxiumpnticnt ft prsdumerent, & infuper, & dictam civitatem & alias terras provinciz nollrç Campanix facilius occupare, ft occupata detinere , & alios ad confentiendum eorum iniquis voluntatibus & operibus violenter attrahe' e portent, magnam multitudinem gentium armigerorum, qui Britones & Vakones nuncupantur, ad diâas civitatem & provinciam venire feciffeiit , ft exinde quamplurima homicidia , facrilegia, rapinx, depopulationes, & «lia mala ac damna & fcclcra fuirtem fublcAcuta: dos qui falutem idabamur illorum, fperames illos ad cos reverfuros, dc viam *pdtàet* repetituro*, eos per venerabilem fratrem Peirum epifcopum Portueofetn, & dileâos filim noftros, Simooem tit. SS. Joanois ft Pauli presbyterum , ft Jacobum faoAi Georgii *ad* Velum aureum, diacooum, cardinales, pluries per divçrfos alio* probos praelatos ac magtue aujoiitatis viros, ac etiam per littera* noftra* iteratis vicibus, ut ad viam veritatis & juftitie redire, & ab hu/ufmodi erroribus refipifeere vellent, duximus exhortando* ac etiam requirendo*. Sed prefati nequam viri *io* fua pertinacia ft fuperbia obftioati, poft monitiones & exhortationes hujufmodi, contra nos antea in Urbe per ipfos ft alios ad quos fpeâabat , in papam eleâos, ac debitis ft confuetis folemnitatibus obfervatis inthroniratos & publice coronato» (qutbufcum tamquam cum papa ft fummo pontifice inMiftarum folemniis ft con. fillorii* publici* ac privati* , confulendo ft ordinando de ftatu Romanae ecclefiz ac reipublicz, recipiendo a nobis ecclcfiaflica facramenta, ac d-gnitates & beneficia ecclefiaftica pro fe ft aiiis a nobi* impetrando , per plores menies traâavcrunt) diverius libellos diffamatorio* fecerunt, & ad diverfos praelatos ft principes mundi tranfmiferunt, per quos arterebant nos non verum papam fore , ac multa mala ft enormia dc nobis dicere przfumplerunt ; & tandem in profundum defccndcntcs malorum , ft cupientes tanâsc mattis ecclefiz lcinJere unitatem, in civitate Fundanenfi cum quibufdam aliis, quos cum machinationibus ft diabolici* fuggedionibus ad eorum impium propofitum , attraxerunt , congregati in domo iniquitatis filii Honorati Gaitani olim comitis civitatis Fundorum , cum ipfius Honorati auxilio ft tavore, prztatum Robcrtum temere eligendos aotipapam fecerunt, iplumque aufu facrilego papam nominire prxtumcbant ft przfumunt : ipfeque Robertus fe papam nominare aufu temerario non pavefecbat , *ncc pavefeit.*

Prztere cum etiam iniquitatis alumnus Petrus olim archiepifcopus Arelatenfis & camerarius nofter, dudmn diabolico fpiritu inftr.atus, de urbe przdida ubi nobifeum erat, fine licentia quafi furtive recelfirtiet, & de camera noftra quamplurima jocalia ft alias res & bona magr.i valor's ft pretiofa, ad dos ft ad Romanam ecclefiam pertinentia, fecum afportaffet: ad didam civitatem Anagnienfem *fe conferens* cum pizfatis fceleratis viris Roberto, Joanne, Geraldo, ft Petro olim cardinalibus, diverfas colligationes ft contra no* confpirationc* ordinare ft facere, ac ad conducendum didas gentes armigeras ad didam civitatem Aoagnicnfem, confilium , & auxilium, ft favorem przbere; ft tam ipfi, quam perditionis filii Jacobus olim patriarcha ConftantinopoHtanus, Nicolaus olim archiepifcopns Ctifentinus, Petrus olim Urbevetanus , Guillelmus oliqi Urbinas, Petrus olim Montisfiafconis, Joannes olimGebenneofis, ft Franciicus olim Gayacenfi*, epifcopi ; ac Bertrandus olim Ruffini, olim clericus Cimcrx apoftolicz, ac etiam iniquitatis fibi Honoratus Gajatenfis olim comes Fundoinm, Antonius olim comesCafertanenfis, Franciicus de Vin» olim prxtedus urbis, *Joanoes* de Maleftret, Nicolaus Spincllus de Juvenacio, ali?* didus dc Neapoli, Silvdier Bindo, Bcr. nat-

-sur** Je U Sale, Petrus de U Saga, olim Atioοe milices, & Gailhcoerus de U Sala domicellus, ia reprobam fenfum dati, pr*£ato Roberto antipape adbzrerc & favere, ft eorum linguis tranfeumibus fuper terram os in 'telum pone* re prefamenies, non fuiffene veriti, nec verentur, publice aflerere, ft par alios atteri ft prsedicari facere, nos non effe papam & Romanum pontificem, & eorum falfis & confiais mendaciis quamplurima ft enormia mala de nobis diacre, ft fe âb unitate ecclefia; Romana; ieparare, fcbifma & divifionem, quantum in cis eut, in Dei ecclefia ponere. Et Francifcus de Vico civitatem noflram Viterbienfem, ft Joannes de Maieüret, Silvefler Bernardus, Petrus dc la Saga, ft Guilhonetus yrzdifti, cum nonnullis eorum complicibus, didam civitatem noflramAnagninam,& etiam nonnullae alias terras noflras, Romane ecclefue, occupare, & tam ipfi quam alii nominati nonnullas altas terras noflras, & Romane ecclefie occupantibus, ft invadentibus, auxilium, concilium, & favorem prafljere przfumj>fiflent, & przfumcrent, crimen bzrefis, fchifmatis, lfcix tnajcfltiis, ft a pollsfut damnabiliter incurrendo.

£< quamvis hujufmodi exceflus & fcelera effent tunc, prout iunt, adeo notoria, quod »uUa poterant tergiveriatione celati, ita quod abique alia informatione juflc potuiflemus animadvertere in eofdem federates viros; non tatnen ad cautelam ft majorem certitudinem Semifforutn, dilecto filio noflro Joanni tit. Sabine, & bone memoriae Guillelmo tit.S. Eufebii, presbyteris cardinalibus, divifim ft Jucceffive commifimus, ut te de przdiclis informarent, & quz pet tntermatiunem hujufmodi reperirent, nobis referre curarent» Et tandem hujufmodi informarionc per cos recepta, rum ipfi nobis in confiftorio retuliffcnt, fe teperifl: omnia & fingula fuiffe & effe vera: nos nequeuntes abfque gravi offcnfa Chrifti ft remorfu conlcienti* tot ft tantos exceflus ft fceiera amplius tolerare, adverfuspnrfato» iceleratos viros, in virtute Altiffrmi, de fratrum ooftrortvn confilio, ut przmitiitur, duximus exfurgendum, & contra ipfos fuper przmillis procedendum. Ac eis ad hoc legitime citatis, & aliis debitis juris folcmnitatibus obfervatis, per noflram definitivam fententiam decrevimus ac declaravimus, pr*fatos Robertum, Joannem, Geraldum ft Petrum olim cardinales, necnon Jacobum olim patriarcham, Petrum, &c. fuiffe, & effe ichifmaticos ft apoftatas & contra nos confpiratores ft blafphemos, & tamquam hrrcticos puniendos, ft ieos caminis irias majeftatis, ipfofque propter pizmifla fore excommunicato? ft anathematitatos, ac excommunicavimus, ft anathematizavimus, ac incidifle in pcerus, & fententias tam a jure, quam ab homine in talia perpetrantes inflictas ft promulgatas, ac Ctiam in poenas & fententias conteutas in proroffibus felicis recordationis Joannts XXII. & Clementis VI. Romanorum pontificum pnedeccflurum noftrorum contra occupature·, invafores, ft turbatores terrarum ecclefi* Roman* faâis, ac ctiam declaravimus, diétos Robertum, Joannem Geraldum, ft Petrum, olim cardinales, fuiffe & effe depofitos, & ipfos depofuimus a cardinalatibus difte Romana; eccleifae, ft ab omni cardinalatus commodo, ft honore. *Er infrt.* Abfolu- ipforam, preterquam in mort» articulo, Romano pontifici refervata.

Infuper decrevimus, quod quicumque aliquem paedidorum feienter prefumerent ecclefiaftic* fepuhurc tradere, excommunicationis lententi* fubjacereot, a qua abfolvi non poffent, nili prius propriis manibus extumuiareot & procul ejicerent ab ecclefiaftica fepultura corpora eorumdem. *Et iafru.* Qui vero contra prrmiffa, aut aliquid prauniflorum, facerent, ieu qui prsfatum Robertum, qui fe Clementem papam nominat, feienter papam nominarent, tenerent, crederent, feu pratdic-rent, aut ab eo quafcumquc gratias, indulgentias, privilegia, aut quevis beneficia peterent per fe aut per alium.* fi perfon* fingulares, excommunicationis; fi vero communitas fcu nniveriitas luerit aut foret, interdidi fentennas incurrent eo ipfo- A qua quidem excommunicationis fententia altquis abfolvi, ft interdicto hujufmodi ab alio quam a Romano pontifice relaxari non poffet. Decrevimus quoque fore abfolutos a debito fidelitatis homagii feu ligii, & alterius cujufcumque obfcquii, omnes ft fingulos qui eifdem damnatis (upeiius nominatis juramento, obligatione, promifliohe, vel quacumque firmitate vallato, antea fuiffent adflrifti; alias etiam pernas eifdem damnatis infligimus, & a jure infliftas decrevimus in fuo robore duraturas. *Er iufni.* Datum Roma apud faoâ.on Mariam trans Tiherim vift. Idus Novembris, pontificatus noflri anno primo-

ii. AD UNIVERSITATEM PARISIEN SEM.

Monet cos, ut pergant fui cleftionem eoo-tra ichifmaticos eorumque fautores defendere.

*Urimtr epycoptu ferunt ferwrw» Dei, iile/ÜJ filiii, reOvribtt, megtfirir, dationbut, /<**-leribm ne univerfiteti fiudii Penfaftfj, folutem ÎT a^/Mficawr benedtiltmem.*

INter, immo fuper exteras Audentium utviverfitates, in quibus fcientiarum gemma rcfplendct, vcftra Pariiienfis velut quoddam fidus radiat, ft pultis ignoranti* fc erroris tenebris doftrinz fuz lumine cjrcumlucet. EX ipfa nempe, velut ex quodam puriflimo fonte, femper fani dogmatis rivuli profluxerunt, qui per innumeros alveos pronius difeurrentes, talfarum opinionum lumen abfterferunt.* hujulmodi quidem fontis claritatem, nulla unquam quantumvis impetuofa vis pluvie turbidavit. Vos itaque, Jilettiflimi filii, qui cx hoc limpidiflimo fonte dulciflimas litteras avido hauftu elicitis, congaudemus vobis, ft fanda Romanz congratulamur ecclefiz, cui talia filigna frufius producentia dulciflunos, fecus decurfus aquarum, in tam ingenuo viridario fummus parens rex plantavit: cui diu congaudemus, & exuitat Ipiritus noder, quando intra felicia caftra Audii Pati Cientis toc doâiflimos ac magnanimos veritatis ft orthodoxe fidei pugiles intuemur. Gemat hzreticorum pravitas quantum poteft, & evacuet contra tam munitiflima caftra pharetras fua· turba fchifinatica. Nam funt milites alumni noflri ad refifleodttm promptiflimi, veritatis ft fidei thorace muniti, habentes bicipitia fpicul·, quibus boftium cui-

chr ANNO CHKKTI

•da peaetmtur: habent de faces ardentiflimas · ψ"Nι» illorum machine confundan-,ur : h*bent dc fcaturientis fontis undas, quibus eorum faeuhe protinus extinguantur. Ut nec illud praetereamus, cujus fola recordatione plurimum confolamur, quodque nuper cum ingenti gaudio fide dignorum relatione prreepimtu, quemadmodum vos adverfus eorumdem hzreticotum atque fchifmaticorum aflettionem fabdolam contra nos impudice loquemium , nonnullas fanâas, veras, 8c faluberrimas, & quaks profdfionem veftram decet, io noftrum, immo memorat* fidei favorem, & veritatis defenfianem , fententias publice tenuiftis, fic contra quotcumque contrarium profitentes dcfenfartis. Pro quibus univerfitatem veftram iteratis in Domino laudibus profeqtientes, devotionem veilram requirimus dc hortamur attentius, ac per afperfionem fanguiuis *Jefu* Chrifti, cujus in hac parte res agitur , obfecramus , quatenus caufam juilitiamque noftram toti mundo notoriam , quam difti pfeudpchrirtiani, veri fatellites antichrirti, obnubilant, ac fchifma perniciofiflimum in Dei ecclefia fufeitare moliuntur, fufeipere, immo jam lufceptam velitis defenfare, tanquam legitimi certatores: & oc inconfutilis veri Jofeph tunica lanietur, fub Divina: potentia dextera: vos murum inexpugnabilem opponatis, hoftiumque multitudinem nullatenus formidetis, fub fignis militantes viûricibus veritatis.* qu* licet quan Joque calumniantium fufeatis argumentorum coloribus impugnetur, vinci tamen non poteft , & illorum nequit multitudine conculcari. Nihil enim facilius, quam pro veritate bellare; nulli clariores triumph', nulla pinguiora fpolia reportantur, quam qu* veritas dcfenfa pollicetur. Eja ergo athlète magnanimi , & veritatis orthodoxae fidei devotiflimi defenfores, contra illorum impugnatoces & hortes feliciter infurgatis, ut proinde pixter «tero* mercedis premia, humanaruinque laudum praeconia, noftram fic apotlolic* fedis benediftfonem & gratiam ac exauditionem in veftris petitionibus, tamquam benemeriti reportetis.

Datum Rom* apud fanftam Mariam trans Tiberim xi. Kalend. Decembris, pontificatus noil:i anno primo.

iII. AD CAPITULUM ET CLERUM LODIENSEM

Laudat eum, quod Clementem antipapam efle defendat.

I'r t e;i/copies, fervxs fervorxtrt Dei, dilefiis film , ctpitulo & clero civitxtis ljodim fit, Jofitem & apo/lohcxm fanedifiionetee.*

Cum ineffabili mentis jubilo, Ahirtimo referimus gratias quas noftra poteft infirmitas, ex eo quod, ficut a fide dignis aecepimus, largitor omnium bonorum Deus ment.um veftrarum oculos illuftravit, ut declinatis laqueis quos permundum, proh dolor.' anichriftus quafi undique jecit, per vritatis tramitem ambuletis. Pro quo prudentiam veftram dignis in Domino laudibus attollente' , devotionem veftram rogamus per vifcera misericordi* Jefu Chrifti, quatenus fpcciem fortitudinis alfumemes, litteras, monita vel mandata illius bcrefiarchc, Roberti videlicet, olim bafilic* duodecim apoftolorum presbyteri cardinalis, qui Clementem papam VII. aufii temerario. nominari fe fecit, excellis dc intrepidis animis refpuatis, ejufque virulentis dc peftilentilfimia fuggeftiouibus, quibus, ficut intelleximus, imprertiouem tumultumque popularem finite in canonica eleâione noftra mendofe prétendit; nullatenus intendatis . Quinimmo tantum orthodox* fidei zelatores praefatum hfrefiarcham, ejufque fcâatores qui zizaniam in agro Dominico dc cunfto populo Chriftiano fcrcre non pavefeunt, eorumque legatos dc nuncios, quacumque dignitate przfulgeant, capere feu capi facere ; ac alias perfequi, toto mentis defiderio juxta veftrarum virium fuppetentiam ftudeatis: proinde prster noftram dt apoftolic* fedis gratiam , dc humane laudis praeconia, dc *tern* vit* premia merituri . Deo etenim gratias, quod adverfariorum noftrorum, qui adverfus nos velut telles iniqui infurrexerunt, & in quibus mentita eftiniquitas, malitia tnanifeftirfime detefta eft , ac noftra innocentia noftraque juftitia adeo notoria cunftis paret , quod nulla poteft tergiverfatione fufeari. Teilis nobis ille eft qui nihil ignorat, quod fi fenfiftemus nos per oftium non Jntralic, per hors fpatium non fuiftemus aufi in Petri cathedra relidere. Sed quia, ficut eft toti mundo notorium, dt non malitia hoftium noftrorum , immo Chrifti, mentis eorum oculos obcx.jtTet, ipfum hoc etiam faterentur, prout alias orc & litteris conferti funt, per evidentia fafta manifeftaque 'ligna notiiTunum jam fecerunt, quod per viam fandi Spiritus ad fuftinendum univcrfalis ecclefia: onera noftram imbecillitatem Dominus elegerat. Ideoque depolita formidine, fortitudinis thoracem induentes, decrevimus pro defenfione veritatis & fidei catholic*, fponfieque noftr*, quibufeumque periculis & perfecutionibus objicere corpus noftrum : in illo qui in fe fperantes non defcrit, confidentes, quod ecdefiam fuam nun. quam derelinquet, ficut nec aliquando dereliquit, licet eam quandoque permittat perfectstionum Sudibus agitari. Jam etenim procellu-+* quç fuper cacumina montium fe videbantur extollere , Inciplunt quletarl. Nam poll nobis nuper miflam de c*lo viftortam , qua Britones & Vafcones, aliique ftipeodiarii & praefati hcrefiarch* fequaces, confliâi fuerunt; poft deditionem caftri fanfti Angeli de Urbe, eadem die non fine miraculo fecutam: di left! filii Neapolitani, zelo devotionis accenfi, prae* diftum hxrefiarcham, antipapam, & catholicç fidei fubverforem , de civitate Neapolitaoenfi , in qua fperabat in peftilcnti* cathedra relidere, curl magno opprobrio fugaverunt. Joanna quoque olim regina Sicilis, qu* ab illis peftilcntitfimis viris fedufta, per erroris tramitem ambulabat , abjurato errore hujufmodi, nos credit & tenet verum Jefu Chrifti vicarium, dc csleftis claviger fuccefibrem : de die autem in diem ejufdem *joann**folemoes nuncios expetamus. Di quoque tertia prxfentis menfis, Jordanis de Urfinis de Mareno , qui nos & dileftos filios populum Romanum, cum auxilio fequacium antichrirti multipliciter molertabat, illo faciente, in cujus ditione cun&a funt pofita, in fpiritu humilitatis rediit ad obedientiam noftram dt ecdefis prslibats . Super iis autem vobis latius explicandis,, dileâis filiis Joanni deDunghem dejoanni Leonis, magiftris in artibus dc utroque jureperitis, harum latoribus, velitis fidem indubiam adbibere.

Da-

' I Datum Rome «pod (anftum Petrum, fe-eundo Idua Junii, pontificatu» noftri anno fe·
,,,I. eundo.

IV. AD EPISCOPOS ANGLIÆ.

De feflo S. Ann* celebrando.

tVJaw *tpifapiu fervar ferveram Dti·, venar*· HUhtf fratrtbetr etrtbiefifnpit & epifeopi/ I» Aηχü* ctn/Ufutit, faltient & apoftoli-cmh benediffinent.*

SPlendor patera* gloris, qui fua ineffabili mundum illuminat claritate, pia fidelium vota de ipfius clcmentifltma majcftatc fperantium, benigno tunc prscipue favore profequitur, cum devota ipforum humilitas, fandorum precibus Ac meritis adjuvatur. Cum itaque nuper pro parte nonnullorum Chrifti fidelium in regno Angli* degentium fuerit expofitum coram nobis, quod populus prsdidi regni ad beatam Annam genitricem gloriofi* Virginis A Mari* nutri» Dei, etiam ob reverentiam ejuf—.........; I dem beat* Mari* virginis, fingutatm gerunt devotionisafteftum; Ccpro parte ipforumChrifti fidelium nobis fuit humiliter fupplicattxm ut ipfius beat* Ann* feftivitatem in di&o regno folemniter fic devote celebrari a prelatis, λ aliis Chrifti fidelibus in ipfo regno commorautibus, mandaremus : nos hujuimodi piam voluntatem & devotionis affeftum pr*difforum populorum plurimum in Domino commendantes, & cupientes ipfos Chrifti fideles Domino reddere acceptables, & bonorum operum feflatores,- hujuimodi fupplicationibus inclinati, fraternitati veftr* pnsfentium tenore ditlndc prscipiendo mandamus, quatenus pr*diâatn feftivitatem beat* Ann*, annis fingulis, perpetuis futuris temporibus devote & folemniter celebretis, & in veftris civitatibus & diœcefibus mandetis. & faciatis per vcftros fubditos celebrari. ,^7t

Dat. Rome apud fanftutn Petrum, xt. Kaleod. Julii, pontificatus noftri anno quarto.

CONCILIUM GLOCESTRIENSE

Λ Simone de Sudbury Cantuar. archiepifcopo cum fuffragancis celebratum anno Dont. MCCCLXXVIII.

De falariis presbyterorum.

*Hetjaf ctncilii t*at finedale derretum, editum tomo II. Anglicon* coiieflionij I* bete verba.*

Simon permiffione Divina, fite. Venerabili fratri noftro, domino Willieimo Dei gratia epifeopo Londonenfi, Glutem Ac fraternam in Domino caritatem. Effrenata generis humani cupiditas, cujus conatus nifi juftitia fua virtute reprimeret, ita ex fibi innata malitia excrefcerct, quod caritas extra mundi terminos exularet. Sane communis ad nos querela perduxit, & magiftra rerum experientia manifeftat, quod mooerni temporis Lacerdotes, noftrarum civitatis, diœcefis, ac provinci* Cantuarienfis, adeo jam cupiditatis vitia infecerunt, quod ftipendiis rationabilibus non contenti, pro labore falaria vendirent fic recipiunt plurimum exerffiva. Sacerdotes quoque predidi fic cupidi fic delicati, falariis excef-fivis hujuimodi farcinati evomunt, indomiti delirant, Ac deficiunt, ac eorum nonnulli poft ventris ingluviem, fic varias carnis illecebras, fpumant in libidinem, fic tandem in malorum voraginem funditus demerguntur, in virorum ecclefiafticorum deteftabile feandalum, fic exemplum perniciofifftmum laicorum. Et quamquam bone memori* dominus Simon de Islip, durium Cantuarienfis s chjepifcopus, predeceffor nofter, dum in humanis agebat, de fratrum fuorum confilio fic affenfu ftacuit fic ordinavit, quod cippcllani annalia celebrantes, fic ceteri animarum cur* non intendentes, quinque marcis ; ecclefiis vero feu cappellis parochialibus fit cur* eifdem imminenti officiantes, fex *mardi,* pro fuis ftipendiis annuis deberent conrentari ; in facerdotes non parentes ftatuto hujufmodi pœnam fufpenfioni» ab officio ipfo faffo imponendo: nos tamen temporum qualitate attenta, de fratrum & fuffraganeonan noftrorum, xvi. dies menfis Novembris, anno Domini infraferipto, in quadam camera infra fepta monafterii apoftolorum Petri fic Pauli Gloceftri* Wigornienfis| diœcefis,' propter hoc infimul congregatorum, confenfu fic affenfu, fuper falariis iacerdotum parochialium fic annalium in didis noftris civitate, diœcefi, fic provinoa Cantuarienfi, de cetero percipiendis, ordinamus fic ftatuimus fub forma inferius annotata.

' In Dei nomine, Amen. Nos Simon permiffione Divina Cantuarienfis archiepifcopus, totius Anglic primas, & apoflolic* fedis legatus, de confilio fratrum fic fuffraganeorum noftrorum, ftatuimus, ut quicumque in noftra civitate, diœcefi, feu provincia Cantuarienfi, pro animabus defunâorum annalia celebraturi, feptem marcis, aut cibariis fic tribus marcis, alii autem qui cur* animarum defervienr, odo marcis, aut cibariis fie quatuor marcis fterlingorum annuatim conternentur; nullatenus ex paffo ultra id percepturi, nifi aliter loci diceccfanus, cum his qui cur* animarum defervient, primitus decreverit fore faciendum. Si quis autem clericus contra hanc ndftram conftieucionem dando feu recipiendo venire prrfumpferit, excommunicationis fententiam incurrrit ipfo fado ; a qua nifi per diœcefanum loci in quo deliquerit, non poterit ab*folvi. Sententias * vero in* diffo ilatuto no*ftro contentas, poft* publicationem ejufdem, juxta canonum exigentiam, contra facientes eidem *ligere volumus* fic involvi. Fraternitati igitur veftr* committimus fit mandamus, firmiter

f. fenrtn. 'lis ·■·Cur'· & iorelri.

"'"7* OiRISTI mi,er ^niun8entes' quietius pnemifla <xnu'a flt fiog«»I«, in civitate & diceccfi vêtais celeriter publicanda, dc execution! debitas demandanda quantocius tranfmittatis; de die vero receptioni pnefcntium, executiontique veftra, ac modo flt fora t ejufdem, & quid feceritis in prpaaifITis, nos citra feftutn Paicha proximum nunc fututum, certlketis per litteras vcAras: A injungente eifdem fuffraganei notais, ut eoram quilibet de faâo fuo in hac parte habito, nos citra fcftnm pnedi&um certificct per litteras fuas baram feriem continentes. chrisii

Dat. apud Laifaheth quoad coofigbationem ptrientium, vt.Kalend. Decembris ann. Dom. MOCCLXXVIII. & translationis notae anno quarto.

(i) CONCILIUM BENEVENTANUM

Habitum anno 137B. ad Hugone II. Guidardo Archiepifcopo.

FxSVaeJh-* Bwcr.

Hugo Dei, & Apoftolicç Sedisgratia Archiepifeopus Beneventanus, una cum Venerabilibus fratribus fuffraganeis noftris, & Venerabili Capitulo noftrx Bencventanx Ecclefix Concilium Provinciale, & Synodale tenentes, conftirurioncs, & ftatuta per ipfes prxdeceftbrcs noftros retroadis temporibus in fuis Provincialibus Conciliis edita, & falubiiter ordinata, ne quis prxtextu ignorantix ab ubfervatione ipforum fe valeat excufare, aut prxtextu tardx publicationis earum forte an deret in defuetudinem abiifte: no* cum didis fuffraganeis, & Capitulo noftris de voluntate eorum, confilio •pariter A aifenfu approbamus, innovamus, & ea perpetuis .futuris temporibus irrefragabiliter obfervari volumus, dt mandamus. E: quia Paftoralis Officii Nos cura follicitat, fic utilitatibus fubjedorum in illis prxeipue, qux animarum faluti confulunt, follicite providere, quxdam alia ftatuta, monita falubria, & mandata ad honorem Omnipotentis Dei, totiufque cxleftis Curix utilitatem pariter, & tranquillitatem totius Provincix de novo ftatuimus, fancimus, & ordinamus de voluntate pariter, & alienfu totius Capituli noftrx Bencventanx Ecclefix, & Reverendorum in Chrifto Patrum Epifcoporum fuffraganeorum noftrorum intr.dcriptorum. audoritateque Metropolitana .ib omnibus legi fxpe, & intelligi, diligenterque, & firmiter obfervari prxeipimus, & mandamus quatenus tranfgicifioncm ipforum, qui jnobedrentiam incuueient, caftigatione B debita, prout res exegerit, meritis puniemus, nifi forte aliter alicui obviarent fupra quod difponere, feu quid^uam facere non valemus, tunc volumus pro non ftatutis haberi.

II.

In primis namque damnamus, & perpetuo reprobamus omnem hxrefim, & hxreticam pravitatem extollentem fe adverfus fandam Orthodoxam, & Catholicam Fidem in his feriptis excommunicatos publice nunciamus omnes hzreticos Patarenos Gazatorcs, pauperes de Ludino, Paffaginos, Ccfalpinos, Manicheos, Amadiftas, Spenoncftos, & alios omnes quibufeumque nominibus nuncupentur, & credentes eifdem, ut adeo fint excommunicat!, & perpetuo maledidi, & bona ipforum fint Nobis, & noftrx Curix confifcata, &. fuffraganeorum noftrorum, prout fpedat ad Nos, & quemlibet eorumdem.

III.

Item ftatuimus, & ordinamus, & fub excommunicationis pœna, & unius auguftalis noftrx Curix, & noftrorum fuffraganeorum didiorum applicanda, quod nullus dc Civitate, Diœcefi, & Provincia Beneventana Clericus, five Laicus, mas, vel femina audeat blasphemare, vel prxfumat Deum, Beatam Virginem ejus Matrem, Sandbs, vel aliquem Sandorum, nec in piduris, & imaginibus eorum, vel alibi depidrs, vel extra injuriam tacere aliqualcm.

IV.

>. Aliud Gycilium Labuerat Guidirdiiu mente Aprili JU >)?<- in QUO *Utra» PretiaeUlna tttltfi** BflMWatMM, • fe *t* praedemtum* Curxihurum deerrth cunfarcinaium & dipeftum «didit, & a CuuciUo approbandum curari<- Pm· frtvm *IPrtr* hbrum lu lucem rnàJû EmwcauL tuae Caidia. Urfiau), inox Papa BamdiOu* XUL ia iuo Syuo <Uo tatrciuMv pqp

Christi »rv··

IV.

Item prrfenti conflitutione mone, mus una monitione pro tribus , & peremptorie, quod nullus de Civitate, Dicecefi, & Provincia Beneventana cujufcumque flatus, ordinis , vel condi* t'0DC * cx*ftat » prxfumat depingere , feu depingi facere fignum, feu imagi. nem alicujus in Ecdefiis, & locis aliis quibufeumque fub nomine Sandi, qui non fuerit exprefle per fedem Apoftolicam approbatus, & canonizatus, cum Romana Ecclefia Mater fit fidelium , & Magiftra, nec liceat a capite membra * difcederc , ne populus exinde novo decipiatur errore , alias in omnes, & fingulos in contrarium facientes ex nunc, prout ex tunc cxcommunicationis fententiam ferimus in his fcriptis.

Item facrilegorum nefandam hxre. fim reputantes excommunicamus fententialiter in his feriptis omnes, & fingulos fubtrahentes de Ecdefiis, five Cappeilis Civitate , * Diœceûs , & & Prov. Benev. calices , feu libros , vel vcftimenta facerdotafia, feu paramenta Altaris, turribulum .... Crucem , candelabra, live aliquod prxdidorum ad divinum obfcquium deputatum , & generaliter omnes, & fingulos facrilegos , eorumque participes in crimine memorato . *

V.

Item prxfenti conflitutione ftatuimus, & mandamus , quod nullus de Civitate , Dicec. & Prov. Benev. Clericus, five Laicus, mafculus, vel femina prxfumat aliquam fpeciem divinationis, five invocationis demonum, vel fpeciem aliquam maleficii * faci nomine , vel fadlurx aliquatenus exercere, nec facere exerceri, nec cum cxercitoribus icienter in ipfo exercitio * intcreffe . Omnes autem, & fingulos contrarium facientes ex nunc, prout ex tunc in his feriptis excommunicationis vinculo fententialiter invadamus * aliis panis a jure ftatutis per Nos, aut fuffraganeos noftros , prout ad quemlibet eorum pertinet noftro, vel eorum arbitrio infligendis fpi. itualibus, vel pecuniariis juxta perfonarum qualitates, ... delicius * in fuo robore duraturis. Mandamus nihilominus univerfis, & fingulis Archipresbyteris, Ecclefiarum Paftoribus, Presbyteris , & Cappellanis Civit. Diœc. & Provinc. Benev. fub excom. pena, quam fcwnter contrarium facientes incurrere volumus ipfo fado, quod fingulis diebus Dominicis divinatores, aurufpices, & alios fupra nominatos in eorum Ecdefiis publice dcnuncient excommunicationis vinculo innodatos campanis, * ex· tinéiis, dum divina oÆcia celebrantur.

Adde, dt c,,'aj'

VI.

Item addicienter prxeipimus , & mandamus omnibus, & fingulis Abbatibus , Archipresbyteris , Ecclefiarum Recloribus, & aliis fuperius nominatis fub pana prxdida excommunicationis, ut crifma, oleum fandum, & alia facramenta , feu liquores, ita, & taliter cuftodire procurent, quod nullus facramenta ipfa, feu eorum aliquid accipere valeat fine eorum exprefla licentia, & permiflu ; in contrarium autem przfumentes , tam permittentes, quam recipientes excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis ; volentes, & etiam mandantes exptcife eifdem, ut vafa, in quibus fandum chrifma, & oleum reponuntur, fiant de extero, & fint dc ftagno, vel metallo, & non de vitro, ita quod faciliter trangi non poflint, nec liquores effundi

VII.

Item denunciamus excommunicatos omnes , & fingulos fradores, & molitores Ecclefiarum, & Monalleriorum , & aliorum locorum Religioforum, & piorum locorum , & omnes & fingulos incendiarios, falfarios litterarum Apoftolicarum, Archiepifcopalium, Epifcopalium , Proditores Apoftolicx Sedis, & Officialium ejus, at * noftrorum, noftrx Beneventanx Ecclefix , & infraganeorum noftrorum , & fautores eorumdem, qui omnes tamdiu excommunicationis fententix fubjaceant, donec ad. gremium S. Matris Ecclefix veniant, abfolutionem , & mifericordiam petituri.

VIII.

Item ftatuimus, conftituimus , monemus , & ordinamus, quod nudus in Civit. Diae. & Provinc. Benev. cuju.cumque conditionis, & ftatu * exiftat per fe, vel alium fub quocumque contradus titulo, vel fine contratu, quocumque colore, vel viam * quodeumque

Aliu'

genus ufurarum debent * committere, vel exercere: alioquin omnes, & fin- ?ul°s contrarium facientes poft dies quindecim ex nunc in antea computandos excommunicationis fententix fint vinculo innodati , & fi per menfem unum in diéla fententia permanferint, teneantur & puniantur, ultra prxdiclam pœnam , ad pœnam pecuniariam noftru arbitrio , & ipforum fufffaganeorum infligendam, noftro, * & ipforurn fuftraganeorum Curiis applicandam.

IX

Item denunciamus excommunicato* ipfo jure omnes, & fingulos de Civi-* tace, Dicrcefi, & Provinc. Benev. locantes, feu donantes, vel alio quocumque titulo concedentes, fcienter ufuranis exercentibus, feu volentibus fenus, feu ufuras exercere , vel eofdem ufurarios permittentes fub quocumque colore in eorum domibus, in quibus habitationem habent, vel jus aliquod aliqualiter habitant. *

X.

Item ftatuimus, ordinamus, ac etiam tina monitione pro tribus, & peremptorix on nes , & fingulos Notarios , & feriptores Civit. Diœc. & Provinc. tk-nev. quod nullus teftamenta ufurarium Civir. Diœc. &. Provinc. Benev. contra quos publica forma * laborat, quod ufurarii fint, fcnbant, nullufque Clericus, vel Laicus cujufcumque ordinis, vel conditionis, & ftatus aut dignitatis exiftat pro telle eorum teftamentis interfit , aut eifdem ufurariis prxftet auxilium , confilium , & favorem in condendis hujufmodi Teftamentis , Codicillis, vel quibufeumque ultinium * voluntatibus, nili fatisfaciant prius de ufuris perceptis per ipfos . Dictique Notarii , qui feribere hujufmodi Teftamenta , tamquam perfonx pubium, nomine quorum intere ft, ftipulentur, & * de fatisfaciendo prxllent Nobis, & noftris fufiraganeis idoneam cautionem. Contrarium vero facientes , dicla monitione prxmifta , excommunicationis fententix vinculo volumus fubjacere.

XI.

Item ftatuimus, & ordinamus , & fub excommunicationis pcena , quam in contrarium facientes hac noftra canonica monitione prxmifla , & una" pro omnibus ferimus in his feriptis in deteftationem tantx labis, & criminis, prxeipimus , quod omnes utriufque fexus di&os ufurafios publicos , & 'manifcftos ubicumque degentes in noftris Civitatibus , Dicec. & Provinc. Nobis , aut Vicario noftro, fuffraganeis noftris, aut eorum Vicariis infra decem dierum fpatium revelare, & denunciare procurent .

XII.

Item temeritatem effrenatam falforum teftium reprimentes , excommunicamus fententialicer in his feriptis omnes, & fingulos perhibentes , feu producentes falfum tcftimonium , vel ialfos telles, vel utentes tritibus , feu atteftationibus quibuslibet, Inftrumentis fallis fcienter in quacumque Curia Civitat. Diœc. & Provinc. Benev. & nihilominus , prxter excommunicationis pœnam prxdiélam , delinquentes in aliquo prxdicloruin in noftra Archiepiicopali Curia , noftro, vel aliorum , in quorum Curiis delinquentes reperti fuerint, arbitrio, eorum * decernimus puniendos

Item, ut error fymoniaex pravitatis, & labes ejus funditus extirpentur, monemus fub excommunicationis pœna, éc ordinamus, atque ftatuimus , qiiod nullus dc Civitate , Diœc. & Pjovinc. Benev. pro aliquo beneficio obtinendo aliquod fpirituale ex paélo, vel juramento , vel aliquod temporale , pecuniam , vel aliqua bona promittat, feu donet alicui Epifcopo, Abbati, vel aliquo Domino fpirituali, nec non Comiti, Baroni, aliifque perfonis fecularibus, cujufcumque exiftant prxeminentiz, feu patronis Ecclefiarum quarumcumque, vel fux familix, vel etiam alicui alteri mediatori, vel procuratori, quocumque quxfito colore, vel etiam per aliquam tranfa&ionem cujufcumque beneficii Ecclefiaftici, feu permutationem , nifi in quantum jura permittunt, fupradiâi autem fic fymoniam committentes , tam dantes, quam recipientes,

quam

Tanho Christi *n'·

etiam mediatores, ac etiam promittentes, & jurantes fint beneficiis Ecclefiafticis, qua: obtinent, ipfo fado privati, Sc nihilominus fententiam excommunicationis incurrant. Adjicientes nihilominus, & mandantes, quod nullus patronus Ecclefiz Civit. Diœc. & Provinc. pratdidarum cujufcumque flatus, prxeminentix, aut conditionis exiftat, litteras collationis didx Ecclefix, feu inftitutionis prxfentati ad didam Ecclefiam feu in pofterum prçfentandi, penes fe retineat, feu habeat quoquo modo. Immo ipfas effe volumus penes inflitutum prxdidum, donec vixerit, & quod nullus patronus Ecclefiz cujufcumque prxdidaruip Civit. Diœc. & Provinc. quocumque qux!. to colore recipiat, aut recipere poifit quotam alienam fruduum, feu redituum ipfius Ecdefiz ab inftituto prxdido, nec aliquod annuum ab hujufmodi prxfentato, feu prxfcntando per cum. Contrarium vero facientes tam dantes, quam accipientes pcenas cafdem incurrere volumus ipfo fado.

XIV.

Item quia nonnulli ambitionis vitio furetici viam redam oberrantes, ut caeci, & ovile per oftium non intrantes, dum beneficia vacant, Dominos temporales, & alios Magnates, & Potentes adeunt, ad prxlatos, & alios ad quos tpedat collatio, & inftitutio beneficiorum, ipforum preces & licentias exigunt, & requirunt importunas; unde contingit, quod prxlati ipfi Dominos temporales, & eorum indignationes verentes, farpe indignis beneficia conferunt, & fi non confeiunt, & alher pei cos nominatis, ipforum Dominorum & Potentum odium, & indignationem incurrunt, ex quo, prout fzpe experientia docuit, Prxlatorum, ôc Ecclefiarum non modicum fequitur detrimentum. Nos volentes huic morbo, quod fine fymoniz vitio vix accidit, illam, quam poflumus adhibere medelam, prxfenti Conflitutione in noftris Cijitatibus Diœc. & Provinc. prxdidarum perpetuo valiturra fancimus, ut quicumquc Clericus Civitac. Diœc. & Provinc. prxdidarum preces, vel litteras Dominorum, Potentum hujufmodi pro aliquo beneficio obtinendo impetraverit, vel obtinuerit per fe, vel alium direde, vel indirede, quocumque colore, ipfo fado fententiam excommunicationis incurrat, & nihiloinj. nus, fi vi, vel timore compulfi'* beneficia ipfi conferat, vel aljos in eis inflituat, declaramus audoritate prxfentis Conflitutionis, collationem, feu inftitutionem hujufmodi non valere, & inflitutum modo prxmiflb, tanquam indignum fore penitus amovendum, ipfumque teneri ad reftirutionem perceptorum.

XV.

Item prxfenti conflitutione fub excommunicationis pœna monemus omnes, & fingulos Clericos, & laicos, cujufcumque ordinis, flatus, & dignitatis exiflant, Civit. Diœc. & Provinc. Benev. qui exeeutiones debent facere teflamentorum, & ultimarum voluntatum, vel in futurum debebunt, & tam hxredes, quam quofeumque Succeifores, & PoflefTores bonorum decedentium prxdidorum condentium teftamenta, ut exeeutiones hxrcdum perficiant infra annum a die mortis, vel conditionis teftamenti proximum computandum, decernentes ex nunc hujufmodi exequtiones clapfo anno, vel conditione adveniente, prout jtira volunt, ad Nos, & noftram Curiam, feu fuffrasaneorum noftrorum, & eorum Curias fore legitimum * devolutas, prxfenti etiam conflitutione monentes hzredes, «Sc exccutores prxdccefforcs 5 dido clapfo anno de exeeutione ipfia nullatenus intromittant fe, nec etiam interim de exeeutione quorumcumque malorum ablatorum incertorum, quovis quxfito colore. Contrarium vero facientes ipfo fado excommunicationis fententix vinculo innodamus, abfolutione eorfim Nobis, ac noftris fufiragancis, prout ad Nos, &. ipfos fpedat, ac noftro, & eorum VArariis tantummodo refervata.

XVI.

Item monemus fub excommunicationis pcena, quod nullus impediat digtede, publice, vel occulre, quocumque quxfito colore, quo minus exeeutiones prxdidx perficiantur in terminis fupradidis, alioquin didam lentcntiam excommunicationis incurrat ipiô fado.

XVII.

ANNO CHRISTI

XVII.

Item monemus fub excommunica» tionis pœna, ut fupra, omnes, & fingulos Notarios, Presbyteros, δζ. Clericos Civitat. Diœc. & Provint. Benev, qui tellamentis feu ultimis voluntatibus quibufeumque facerç * jam vel cx nunc in antea faciendis· pro Notariis, feu feriptoribus, &,ibi ipfa feribantur, pro teftibus tunc tuerint quod infra menfem unum pôft morte m jllorum, quorum fcripfcrint teftamenra, B vel alias quafcumque ultimas voluntates, feu- ‹r prxmittitur, in non feripto pro teftibus tunc fuerint, debeant Nobis, aut alteri, cui mandaverimus, aut noftris fuftraganeis vel eorum Vicanis, ieu alus quibufeumque mandaverint, nomina teftatorum accedentium, & exeeutorum teftamentorum ipforum dare, & aflignare ia fcrjptis.

XVIII.

Item monemus, ut fupra, omnes, & fingulos Archiprcbyt. Redores Ecclefiarum, & Presbyteros, ac Cappcllanos, aliofque Redores cujufçumquc Ordinis, vel conditionis exiftant, ncc non omnes, & fingulos Notarios, Judices, feriptores, & alios quofeumque tam mares, quam mulieies Civitatis, Diœc. & Provinc. Benev. qui cx nunc intererunt, feu afliftent confctflioni teftamenti, feu teftamentorum maris, vel feminat Civitatum, Diœc. & Pro-D vine, prxdicftarum, quatenus nullo quolibet quxfito colore, verbo, figno, vel fado impediant, feu turbent, vej aliter fraudulenter inftruant, vel doceant facientes, feu contendentes teftamenta, ut ipfi teftatores aliquam claufulam, leu verbum apponant, vel alias apponi faciant directe, vel indirecte fub quacumque forma verborum, vel per taciturnitatem, feu alio modo quocumque, per quem Nos, & noftra
Cur><t. Curia * defraudemur, «Sc defraudentur portione canonica, & aliis laribus Nobis, & cis competentibus, prout jnra volunt, & mandant. Contrarium vero facientes excommunicationis fenfentix iubjacerc volumus ipfo facto,

ANNO CHX1STJ 1ST».

XIX.

Item prxfenti conftitutione flati, imus j & etiam ordinamus, quod nulla perfona religiofa cujufcumquc cujus * vel conditionis exiftat, qux in Civit.4 Diœc. & Provinc. Bcnçy. iu teftamentis, ieu ultimis voluntatibus pro executorc, aut diftributore teftamentario, rftlias quocumque nomino nuncupentur, per teftatores, vel decedentes fuerin : ordinata dc exeeutione teftamenrotam ipforum aut ultimarum voluntatum fe audeat intromittere, vel prxfumat, aut bona quxeumque eorumdem ad fnas manus recipere, vel de ipfis difponerc quoquo modo, nifi prius coram Nobis, aut fuftraganeis noftris, aut noftro vel eorum Vicariis dederit idoneam cautionem tuque ad valorem bonorum per eum diftribuendprum de ditfa exeeutione fideliter, & Jegalitci facienda, maxime quia plerique bona ipforupi fibi appropriant, aut de locis, cin quibiu eft exeeutio facienda [ç transfeiunt ad remota, unde voluntates decedentium defraudantur. Contrarium vero facientes ç>.communication i. vinculo innodamus.

XX.

Item quamquam aliorum Doclorum Jure * Canonici fine opiniones diverfx, an difpofitk· male ablatorum incertorum fpeclct ad Diœcefanum, vd ad exccutores teftamentorum defunélorum, Nos opinionem illam, tamquam magis juri confonam, A: Doélorum plurimorum in hoc concordantium. ampleclcntes, videlicet, quod difjOiitio male ablatorum incertorum ad Ordinarium, ac Diœcefanum, & Epifcopum loci fpeftet tantum, & non ad exeeutores teftamentorum ipforum, hac perpetua conftitutione ftatuimus, ac etiam ordinamus, quod ipforum male ablatorum incertorum difpofitio, & exeeutio fub quacumque forma verborum dimifforum, etiam fi per ipfos teftatores praedicta male oblata * incerta ad cer- Aî“*"*Wr tos, & determinatos ufus deputata fint, vei in pofteium deputentur, quas deputationes cx nunc decernimus irritas, & inanes, & nihilominus, etiam fi ipforum exeeutonim per teftatores ip_ fos fuper difpofitione eadem induftria eligatur, ad Nos, &. Succeflbres noflros, aut fuftraganeos noftros, prout ad quemlibet eorum, pertinere, &
fpc-

-ANiwTfpe<aarc dcbcat' atiluc fpeâet. Monecopis, Prxlatis, Clericis, & cappella-
Christi omnes, & fingulos jixectrtorcs, & nis ipfisI legatariis fatisfecerint cum omisit
·»''· haeredes quorumcumque Teflamcnterum effedu *'7*·
«««««m*.* qui^decciierunt, & m pofterum decedent i» Civit. Diœc. & Prov. Benev. una canouxca munitione pro omnibus & peremptorie, ut de male ab-* latis incertis qualitercumque dimiffis, vel dimittendis in penterum, infra menfes duos computandos a dic obitus decendcntium eorumdem , Nobis , aut fuffraganeis noftris, acnoftris, vel eorum Officialibus ad hoc deputatis, vel deputandis facisfaciat, cum effedu difponendis, & exequendis per Nos, vel jpfos fufiraganeos noftros, prout Nobis, & ipfis pro falute animarum teftatorum ipforum falubrius vifum fuerit expedire . Contrarium vero facientes, du Cia monitione prxmilia, ipfo fado excommunicationis fententix decernimus fubjacere.

XXL

Item monemus , ut fupra , omnes , & fingulos exccutores, & hxredes, feu fucccflores, & poiTeflbres bonorum defundorum Civit . Disc. & Provinc. Benev. qui infra annum a dic conditi teftamenti quartam, feu canonicam portionem Nobis, & epifeopis iuftragancis, & noftrx , & eorum ecclefiis prxdidarum Civitat. Diœc. & Provinc. de jure debitam non folverunt, quartam ipfam Nobis, & ipfis fufiraganeis, clericis , & ecclcfiis aliis , quibus tamdem
• Ali·» * debent , integralirer debeant afiignare, alioquin in conrrttrium facientes, canonica monitione ριχιτηiT.ı, lentendam excommunicationis proferimus in his feriptis.

XX i I.

Item ftatuimus , & monemus una monitione pro tribus, ôc peremptorie, ac etiam excommunicamus , & excommunicates in his kiiptis denunciamus omnes illos cujufcumque flatus, ordinis , & conditionis exiftant, qui pecuniam , & alia bona legata, dimifla , Λ quomodocumque debita, feu relida ia ultimis voluntaubus , & teftamentis, Nobis, opcie fabricz majoris ccclefiz Beneventanx, ac *Ptz* latis, *Clericis*, & Cappellanis eorumdem, occupaverint , feu occupata tenuerint, non folvendo illa infra annum a tempore conditi teilamenti, & tamJiu excommunicari exiftant, donec Nobis , epif-

XXI1L

Item , quia funt nonnulli , prout multorum habet obfervatio, qui terras, prata, pafcua, molendinos, filvas, nemora , domos , cenfus, inrtrumenta , adaregeftra , privilegia, & bona alia , & jura ad Nos, & Beneventanam ec-*-defiam, & ad ejus capitulum , ‹Sc alias ecclefias Civit. Diœc. & Provinc. Benev. pleno jure fpedantia, detinent occupata, feu alias indebite quovis modo, & ea folvere, & reftituere negligunt in ipforum animarum periculum, prxdidarumque ecclefiarum praejudicium, & jaduram. Nos indemnitati eorumdem ex cura fufeepti regiminis providere volentes, requirimus , & monemus omnes, & fingulos occupatores, & detentores hujufmodi , & eorum cparticipes, & fcientes, ut infra unum menfem, a die publicationis prxfentium in antea computandum, tunc * eis pro ' A'·*
monitione canonica, & termino perem- *"*'
ptorio aflignamus , fub excommunicationis pana, quam contra detentores, eorumque participes , & fcientes fi fecus fecerint, cx nunc fententialiter ferimus in his feriptis, prxdida refignare , perfolvere, & reftituere prxdidis ecclcfiis , vel eis , ad quos eorum gubernatio fpedare dignofeitur , ac participes , & fcientes debeaut revelare .

XXIV.

Item excommunicamus fententialiter in his feriptis omnes, & fingulos, indebite turbantes , & moleftantes poffeffiones , & bona majoris ccclefiz Beneventanx & ejus capituli , & aliarum ecclefiarum Diœc. & Provinc. Benev. tam mobilium , quam flabilium, nec non jurium, reddituum, cenfuum & aliorum proventuum didz eccl. Benev. & capituli fuprad. & aliarum ecclefiarum, Disc. & Provinc. fuprad. fcientes, eorumque participes, & fcientes quicumque ad prxdida dederint confilium , auxilium , & favorem .'

ANNO CHRISTI

XXV.

Item prxfenti conflitutione monemus una monitione pro omnibtos, & peremptorie omnes ,& fingulos cujufcumque preeminentiur. conditionis, & flatus exilant, qui> Prxlatiÿ, perfonifque eccleliafticis, regularibus, & faxularibus imponunt. impofuerunt, vel impofuefint in futurum opera gravia quxeumque, ipfofquè ralliant, & colledam. eis imponunt, & fuorum proventuum dimidiam decimam, vel quamvis aliam pertinentem, aut quotam exigunt, & requirunt, eofque moliuntur lubjacere Jervituti , furque fubmiteere ditioni, & qui talia impofuerint , vel exegerint a clericis , & perfonis ecclefiafticis , ipfis invitis , aut apud atdes facras depolita, feu alia bona ecclefiaftica ecclefiarum, ecclcliafticarumque perionarum. ubicumque in Civitat. Diœc. ôc Provinc. arrettaverint, fanliverint, feu acceperint, vel arreftari, fanfiri, aut occupari mandaverint, aut occupata, linxita , vel arreflata receperint publice, vel occulte, aut praftaverint in prxmiflis, & prxmiliorum quomodolibet, infra quindecim dierum terminum recipilcanc * , quem terminum; eis pro ultimo , & peremptorio termino aflignamus ; omnes autem, fingulos contrarium facientes tx nunc, prout ex tunc ipio elapfo termino. fententiam excommunu .itionis incurrant, volumus ipfo fado: Uriiverfitatcs quoquç , qux in his culpabiles fuerint, ex nunc, prout ex tunc, ecdefiaftico fufpendimus Inter-0 dido.

XXVI.

Item denunciamus , & decernimus eo ipio excommunicationis fententix fubjaccrc omnes, & fingulos temporale dominium obtinentes, qui in terris corum luis fubditis prxeipiunt, atque mandant, ne Prxlatis, aut Clericis, vei perfonis ecclefiafticis quibufeumque vendant panem , & alia obfequia eis prxftent , interdicunt , & prohibent , cum talia in derogationem libertatis eccleiiaftiæ prxfiunaacur.

XXVII.

Item ftatuimus, & prxfifnti conftitutione fancimus, quod fi quis aufu fircrilego prxfumpficrit aliqua Inflrumcnta, vei fieripturas , & fpecialiter de adis, qux in noftra curia, fuflraganeorum noftrorum, & aliorum Ordinariorum Provinc. Benev. ventilantur, fiw. rive, vei malitiofe fubtrahere, vei dolofp modo raguerit, tanquam facrilegus, d Ecclcfiafticx rei fubtrador, co ipfo fit excommunicationis lententix innodatps. *

ANN© CHRISTI

• Ali» fn»- in»". Λ,μ» .

XXVIII.

Item ftatuentes monemus in his feriptis pro primo», fecundo , tertio, ac peremptorio, ac monitorio termino, & edicto, & una monitione pro rribur omnes, & fingulos tam Clericos quam Laicos , cujufcumque dignitatis, ftatus eradus , & conditionis exiftant, impedientes., vel impedire in pofterum prxfumentes, vel fieri facientes, aut mandantes ; aut impedientibus dantibus * conlilium. auièilium, & favorem, officium noftrum & noftrx Curix , & noftrorum Suftraganeorum , & aliorum ordinariorum Provinc. Benev. jurildidionem, & utilitatem nobis, & cis noftrarum & eorum Ecdefiis debitam de jure, publice, vel occulte, vel impedire volentes direde, vel indirede, qua; perfonx de prxdidis line mora, vel difficultate qualibet fe debeant abftinere , etli contra fecerint , & a praediolis fe non abftinuennr , ex nunc , prout ex tunc in contrarium facientes excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis.

XXIX.

Item quia, ficut ab antiquorum relatione percepimus , funt nonnulli de prxd. Civitate, Diœc. & Provinc., qui contra debitum rationis in prxjudicium noftrx Benev. Ecclef. & Suflraganc orum noftrorum prxdidorum conferunt beneficia, de caufis quibufeumque cognofcerc, & alia exercere, qux ad jurifdidionem noftram, noftrorumque Suffraganeorum prxdid. legitime pertinere noicuntur, aufu temerario non veniantur. Volentes igitur fuper iis de opportuno remedio providere, hac conftitunone in perpetuum valitura fancimus, quod nullus de Civit. Diœc. & Prov. Benev. cujufcumque ftatus, prxeminentix & conditionis exiftat, in prxdidia Civitatibus, Diœc., & Provinc. talia quomodolibet obtentare prxfumat, nili prxdida fibi a jure, feu fpeciali privilegio, vel aliqua caufa legitima peiti

nere

nere noféantur, de quibus Nobis, aut diélis Suffraganeis nêftris infra duorum menfium fpatium fidem fufficientem dare procuret, & plenarie informare. Contrarium vero facientes, quia excesfus, & enormitas hoc requirit, excommunicationis fententiam, ac beneficii, quodeumque * obtinent, privationem incurrere volumus ipfo fado. Collationem autenticam * quorumque bcneficiorum, feu caufarum cognitiones, & proceflus, ac quxeumque pro * quorum, feu qua noftra jurifditfio, feu Suffraganeorum noftrorum valeat impediri, feu latdatur in aliquo, per ipfos ha&enus fada, vel in pofterum facienda, omni robore vacuamus, & nullius efle volumus firmitate. *

Christi
Altet
Altet fr·
|w'wn>.

XXX,

Item flatuimus, & prxfenti conftitutione monemus una 'monitione pro tribus, & peremptorie omnes, & finKlos Clericos, & Laicos Diœc. & ovincix Benev. cujufcumque ftatu«, gradus, ordinis, conditionis, vel dignitatis exiftant, quod nullus prafumat, vel attentet occupare, detinere dignifatum * vel perfonarum, Ecclefiam feu quodeumque beneficium Ecclefiafticum audoritate propria per fe, vel alium aut poffefliones, fruâus, redditus, & proventus eorumdem abfque inftitutione canonica, feu collatione Prxlati ad quem dignofeitur pertinere, aut de adminiftratione Abbatiarum - & Ecclefiarum ie aliquatenus intromittat, vel de juribus eorum aliquod recipiat abfque voluntate, & mandato Reâorum Ecclefiarum illarum, quibus Rectoribus hujufmodi dignitates, perfonatus, vel benef. concéda fuerint per Prxlatos cofdem, etiam fi jus aliquod patronatus, vel ele&ionis habeat Iu.eifdem, alioquin in omnes, Cc fingulos fupradiâos, qui poft menfem unum in antea computandum, prxdi&a, vel aliquod pradiâorum accipere, occupare, aut invadere prxfumpferint, vel occupata, feu fubtracla olim tenuerint, vel teneant abfque collatione, & licentia fpeciali, ut eft dictum, & Cappellanos fervientes in divinis officiis poft menfem unum in antea numerandum· in pnediâis dignitatibus, perfonatibus, Ecclefiis, & beneficiis nomine prxdfâorum, occupatorum, vel detentorum quorumlibet fine licentia fpeciali, in his (criptis excommunicationis fententix vinculo innodamus, prxfenti quoque conftitutione adjicientes, quod quicumque per Nos, aut Suffraganeos noftros, feu alium, ad quem fpeâac, in Abbatem, Archipresbyterum, RcCloremquç confirmatus, feu inllitutus fuerit, antequam prxdiclorum Abbatix, Archiprebyrerarus, ac Rectorix, vel alterius beneficii cujufcumque poficiiionem adipifeatur, litteras noftras, vc aliorum, ad quos fpe&abit. beneficium conferre, noftri, vel eorum iigillatas *, quod fi aliquis eorum, contrarium fecerit, confirmationes rcfbtutiones, & collationes prxdidç fint *irrkx* in fo jure, & omni jure, p~r ipfos connrmatos, * inftitutoJ propter acquiùco eo ipfo priventur, nullufque interim tamquam Abbatibus, Archipresbytcras, aut Re&oribus obediat, vel intendat.

lfc
Adite, <r

XXXI.

Item quia nonnulli in Civitate, Diœcefi, & provinc. Benev. beneficia, feu beneficium, ut commodata, drti-^ nere nofcuntUr, quae ad collationem noftram, aut fuffraganeorum noftrorum vel aliorum Ordinariorum nofcuutur jure ordinario pertinere, excommunicamus fententialiter in his kriptis tenentes recommendata taliter, feu aliter .^licla. beneficia, vel eorum aliquoc abfque jufto titulo, vel tenentes ununr Sbeneficium curatum, & aliud prafunentes recipere, habens curam eamden, & non refignances Nobi>, aut illis, ad quos fpe&ant eadem beneficia, & fcientes, & non revelantes Nobis, & illis infra menfem unum, a die publicationis pratentium computandum, quem eis pro termino peremptorio, & monitione canonica aflignamus, addentes conftitutioni pradiclx, quod nihilominus recipientes beneficium tum cura animarum habendo *, & aliud amite beneficium fine difpenfa'jone legitima, fint ipfius beneficiis ipfo ta&o privati.

Forfj·
A<'a^wt4'.

XXXII.

Item prxfenti conftituuone monemus omnes, & fingulos de Civitat. Diœc. & Provinc. Benev. Dccanatum, Arqhipresbyteratum, Abbatum Prioratum, perfonatum, vel dignitatem curam animarum habentem annexam, aut ParochialeS Ecclefia* obtinentes, quod infra annum ex nunc a tempore, quo in antea hujufmodi dignitatum, perfonatum, & beneficiorum pofleflionem ha

Albl

bœrint,' fi Archidiaconus, fakim in Diaconum, fupradidi vero alii ad Près-'bytçrâtus Ordinem fe fikciant promoveri, & nullus promoveatur ad aliquem prxdi. ciOrum oniinum, vel jam promotus ob-' tineat, nifi vicefimum annum quintum fux etatis attigerit, vel habuerit, & de legitimo matrimonio procreatus, moribus, & fcientia commendatu^ exi-ftlt/ alioquin contrarium facientes, decernimus, & declaramus prxdidis beneficiis, perfonatibus, dignitatibus, & beneficiis fupradiclis efleipio fado privatos, ;

XXXIII.

Item quicumque in Civit. Diœc. & Provinc. Benev. habet, vel tenet Ecclefiam aliquam curam animarum habentem, feu Eccleliam Parochialem limitatam, fi fit abfens a Civit, vel loco, ubi Ecclefia ipfa confiftat, teneatur infra trium menfium fpatium, poft publicationem prxfentium, ad ipfam Cisitatem, vel locum redire, & poft reditum in ipfa Ecclefia in divinis Officiis, temporibus, & horis confuetis, & congruis, ac debitis ferviendo peribnaliter relidere, alias, fi non redierit, vel fi poft ipfum reditum eeflaverit per menfem in ipfa Ecclefia in dixdis divinis Officiis ferviendo perfonaliter relidere, decernimus in punto ipdida Ecclefia fore privatum, nifi habens prxdidam Ecclefiam in majori Beneventana Ecclefia, vel aliis Cathedralibus Ecclefiis noftrx Provinc. in divinis Officiis ferviendo faciat relidenCiam pcrfonalem; quo cafu in Paroduali Ecclefia, ut hadenus eft contuetum, faciat deferviri, nifi de noftra, Suflragancorum, & aliorum Ordinariorum, &. Superiorum fuorum mandato, & licentia fpeciali; quo cafu volumus, quod ille, qui didx Ecclcfix delerviet, j>er Nos, & noftram Curiam, aut Suffraganeos noftros, & eorum Çurias approbetur, ne cura animarum committatur minus idoneo; & quod didus fubftitutus, fcu deferviens, Nobis, aut noftrx Curix, vel ipforum Suflraganeorum, infra unum menfem a publicatione ptxfentis conftitutionis, prxfentetur, per Nos, vel eos approbandus, aii quin dido beneficio fit ipio jure privatus

XXXIV.

Item confiderantes, quod propter abfentum * beneficiorum ncftrx Dioct. & propter licentiam, & difpenfationes per Nos, & Prxdeceflbres noftros, fcu per Vicarios noftros, & didorum Prxdeccftbrum de non ferviendo in eifdem. beneficiis, hadenus concedas, in eifdem beneficiis divinus cultus minori cura neglig· ur, cleemofynx, & hofpitalitares pereunt, edificiadiilôlvuntur & corruunt, jura, & bona eorumdem beneficiorum indebite ufurpantur, & remanent defenia, & multa alia mala fequuntur, prout nos docet experientia, & evidentia fadi demonftrat; idcirco omnes licentias, & difpenfationes prxdidas tam per Nos, quam Prxdeceflbres noftros, vel Vicarios prxdidos, feu alios quofeumque audoritate noftra, vel prxdidorum Prxdeceflbrum nofiroc. rum ex quibufeumque caufis, Ac fub quacumque forma, vel expreffione verborum hadenus concédas, fadas, vel donatas, in hae prxfenti Synodo revocamus omnino, & pro revocatis, & nullis de extero haberi volumus, nifi, fint conccflx relidentibus in fervitio D. N. Papx vel Dominorum Cardinalium vel in noftro.

XXXV.

Item hac perpetua, & inrefragabili conftitutione fancimus, quatenus finguli Canonici noftrac Beneventanx Ecclefix, ac alii Presbyteri curam animarum habentes, infra Civit. Benev. degentes ad prxfcns, & qui ibidem in pofterum morabuntur, nec non,& finguli Canonici fuftraganeorum noftrarum Ecclefiarum,& Presbyteri alii curam animarum habentes, degentes infra Civitatem in quibus funt inter * prxdidx Suffraganex,& Cathédrales Ecclefix fituatx, & qui ibidem in pofterum. morabuntur, Nobis tantum, & Ecclefix noftrx fubjedi, fingulis diebus, quibus folennes Rogationes, Letaniai fcu Procefliones a jure, vel a Nobis, aut a noftri» Suffraganeis quomodolibec indicantur, vel etiam indicentur, induti fuperpelliceis ad Tonum campanx didx noftrx majoris Ecclefix, feu EcclefiarumCathedralium fuffiraganeorum noftrorum, in dida noftra Ecclefia, vel aliis Cathedralibus fupradidis, vel alibi, fi aliud duxerimus, feu duxerint didi noftri Suffrangci mandandum, convenire perfonaliter

ter teneantur, itu»i ad locum, & auditurі Letaoias, feu Prpccflioncs, fi, prout Canonici didfz noftrz Benevenranz Ecclefiz, ieu aliorum praedicarum Ecclefiarum duxerint fjiciendum. Contrarium vero facientes pro qunlibet pœna trium carolenorum noftrx Curiz, feu Suffraganeorum noftrorum przdiâorum Cufiis applicanda, tenore przfentium. fore plcdten-

Quum 'n*' *'

XXXVI.

Item ftatuimus, & etiam ordinamus, quod nullus Archipresbyter, vel Przlatus, feu Reétor alicujus Ecclefiz, vel quivis alius Clericus Civit. Diœc., &. Provinciz Beneventanz poffefliones, & bona fuz Ecdcfiz vendere, alienare alicui audeat, vel locare, nifi manifefta utilitas Ecclefiz inde appareat, & proveniat, jure * folemnitatibus in "'contraâibus obfervatis, alias in contrarium facientes, tam dantes, quam recipientes excommunicationis fententiam proferimus in his fcriptis, & ipia locatio, venditio, & alienatio fit, fc fint nulla, & nullz, & ipfo jure irritam, et caffam, et ipfam, et <pfas ex nunc fuis viribus vacuamus.

XXXVII.

Itera, quia nonnulli Abbates, tam Regulares, quam Sxculares, atque Capitula, & Cdllegia, & Archipresbyteri, ecclefiarum Redores, & alii Clerici, ecclefiafticzque perfonz Civitatis, Diœc., & Provinc. Benev. Jurifdi&ioni noftrz fubjedi, Abbatias, vel Ecclefias, feu Beneficia Ecclefiaftica obtinentes, cupiditates * vitio laborante J domos, hortos, vineas, & alia ecJefiaftica bona immobilia ad longum tempus locare, in emphiteofim concedere, & alienare abfque legitima cauffa przfumunt, in ipfius contraâus initio recipientes aliquam pecuniz quantitatem fub nomine penfionis, &polL modum annis fingulis recipiunt longe minorem quantitatem fub nomine penfionis, vel cenfus quam ipforum bonorum, feu poffeflionum fruâus valere nofcuntur, propter quz Ecckfiis ipfis maximum przjudicium generatur. Unde Ecclefiarum indemnitati, & ftatuta * providere volentes, quamvis fuper hoc fit fatis a jure provifum, hacconfultiflima conftitutione apertius declaramus, quod Abbates tam Regulares,

• AП« t»' ' aUm S*

quam Sarculares Archipresbyteri, Ecclefiarum RcCloies, & alii Curati, Ecclefiafticzque perfonz Civitat., Diœc., & Provinc. Benev., feu ipforum aliquis domos, apothecas, hortos, vel vineas, feu alia Ecclefiaftica Ixjna immobilia locare, etiam ad quinquennium, vel in emphiteofim concedere, permutare, vel alias qualitercumque alienare, etiam in cafibus a jure permiflis, abfque fpeciali licentia noftra, & çonfenfu expreflo, vel Sufiraganeorum noftrorum, ut fpedat ad eos, nui· ®lo modo præfumant cx quinquennali locatione, vel in emphiteofim conceffione, vel prolixiori quinquennio, vel *.nofter, vel eorum conlenius accedat, pecuniam nullam recipiapt, *nifi ficut tanguntur cum finguli locationis prtdiftn* *; contrarium vero facientes in aliquo przmifiorum eo ipfo cxcommunicationis fententiam incurrant, & nihilominus pœnam pecuniariam pro noftro, vel ipforum fuffraganeorum arbitrio infligendam, non evadant, & locario, permutation, & in emphiteofim conceffio, vel alias quicumque contraâus, qui aliter celebrabitur fuper bonis Ecclefiafticis fupradiâïs nulla, & nulli ipfo jure exiftant, & nullam obtineant roboris firmitatem, nec pœnz abitio, vel juramentum, feu aliqua alia obligatio, vel promiflio intervenientes in przmiflis teneant, vel valeant, fed penitus nullius exiftant momenti, non intendentes propterea aliis folemnitatibus, quz intervenire debent in Ecclefiarum rerum alienatione, aliquatenus derogare,

curis π *"* *Ath» »>. 'OMcort/*· w'*'

XXXVIII.

Item fzpe contingit, quod nonnulli vinculo excommunicationis adftri&i, ut Apoftatz, vel irregulares, feu criminofi, & Sacramentorum indigni, patriam, unde de eis habetur notitia, fugientes, in Civitat. Diœc., & Provinc. Benev. improbe * ingerunt celebrationi Miffarum, populo przfumunt, non fine gravi oflênfa Dei, etiam miniftrare Ecclefiaftica facramenta. Nos igitur animarum ipforum periculis obviare, ôc Chriftifidelibus, ne decipiantur, fuccurrere ex officio debito cupientes, fanciinus, quod nullus nationis ignotus *, vel forenfis, aut alicujus Civitatis, vel Dyœcefis oriundus, quod de Îjuolibet przfumatur, nifi faltem per amam ipfius origo bona, vel competentibus indiciis approbetur, audeat, vel

f.. A;Je

anno christi •p»' pracfumat in Civit.Diœc., & Prov. Benev. prxd. Miffam, vel Miflas celebrare, hec alicui miniftrarc Ecclefiaftica facramenta, fine noftra, vel Vicariorum noftrorum , aut Surfraganeorum noftrorum , vel Vicariorum fuorum , prout ad eorum quemlibet pertinet , licentia fpeciali. In contrarium vero facientes excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis. Indicamus autem licentidm nullatenus efle de gratia concedendam, nifi de vita, ordinibus, & moribus plenarie fiat'fides.

XXXIX.

Item, quia prout ad noftrum pervenit auditum, plerique Canonici Civitatis , Diœcefis, & Provin. Benev. non qux Jefu Chrifti funt. quxrentcs, lucris temporalibus inhatrentes in Civit. Diœc., & Provin. fupradidis, fpecialiter in noftra Bençv. majori Ecclefia, ^uz * u^tra fePtcm Miflas in eorum Hebdomada in beneficium aflecunqir, qui non valentes perfonaliter fervire eifdem, per fubftitutos minus legitime lerviunt·, quinimmo deferviunt contra factorum Canonum inftituta; volentes, prout officii debitum Nos compellit, de falubri remedio providere , monemus omnes , & fingulos Canonicos, ac Sacerdotes Civit. Diœc. & Provinc. Bcnevent. & in eis commorantes, una monitione pro omnibus, quatenus infra quindecim dies a die publicationis prxfentium computandos, miflas ultra feptem numero fupradidarum, & ipforum beneficia in noftris manibus , vel eorum, ad quos fpedat, Capitulo, & prxientatis earumaem debeant aflignare, & in futurum ultra prxdidum numerum , & ftipendiis eorumdem privamus, & privatos efle volumus, & decernimus in his feriptis; mandantes nihilominus fub pœna prxdida omnibus , & fingulis Clericis noftrarum Civitatum, Diœc., & Provinc. quod hujufmodi Miflis * Nobis , aut noftro Vicario, qui pro tempore fuerit , dc fuftraganeis noftris, aut eorum Vftariis in tcripti» notificare, & revelare procurent.

XL.

Item monemus omnes, & fingulos Abbates , Archipresbyteros , & Laicos Civitatis, Diœc., & Provinc. Benev. ad quos Cappellarum , & Miflarum prxdidarum prxfenutio, feu inflitutio Apewinet, tam in noftra Benev. majori Ecclefia, quam in aliis Ecclefiis prat- di&arum Diœc.. & Provinc. ut dc cxtero follicite-advertant, ut ne Canonicis Sacerdotibus habentibus Miftas plures in ejufmodi , prout fuperius proxime fit * exprbflum, conferunt, * & fi contra monitionem noftram fecerint, prxfentationem, feu inftitutionem. ipfam nullam decerAimus ipfo fallo.

XLI.

Item advertentes perpenfius, ne defundorum intentio defraudetur, decernimus , quod non liceat exeeutori alicui teftamentario , vel alteri, qui difpofitionem, feu commiflionem habeat, aliquas Miflas facere celebrari, domos, terras, vel poffelfiones ad hoc fpecialiter deputatas tenere , certam dando pecuniam Miflas celebrantibus fupradiilas, fed domos, & poflefliones prxdidas infra unius menfis fpatium , a die publicationis prxfentium * conftitutionis in antea computandum, celebrantibus didas Miflas aflignare, nifi per tcftatorem aliud fuerit ordinatum , de qua ordinatione infra menfem prxdidum coram Nobis , vel aliis Ordinariis, aut noftra, vel eorum Curiis exeeutores , & haeredes prxdidi fidem facere teneantur ; in omnes, & fingulos autem contrarium facientes in his feriptis excommunicationis fententiam promulgamus.

XLII.

Item monemus omnes , & fingulos Abbates, Archipresbyteros, & Religiofos quofeumque, & Redores Ecclefiarum ‡ ac Clericos Civit. Diœc. & Provinc. Benev. cujufcumque ordinis, ftatus, condicionis exiftant , quod nullus in fubfcriptis cafibus Archipresbyter in ipfis a jure fpeciali refervatis, videlicet de Hxreticis , Sodomitis, falfis Teftibus, & Perjuriis, Inceftuoiis , Sacrilegis, * & Monialium corruptoribus, & aliarum Virginum violatoribus, aut dc Monialibus egredientibus extra fua Monafteria, contra Decretalem Bonifacii Papx VIII. , & ingredientibus in Monaflcriis eammdem, nifi ex caufa legitima, & rationabili, de blasphematoribus Dei, B. Virginis, & fandorum faciilegis , permutationibus votorum quorumlibet, de excommunicatis majori excommunicatione, de difpofitoribus male ablatorum incertorum , dc

Ma-

Matrimoniis clandeftinis, vel contra Interdidum Ecclefix fadis, defuffogationibus, & oppreflionibui filiorum çx propofito, vel cafualitçr, de incendiarife, de divinatoribus, & detemptoribus boporum Ecclefiarum, de muliere,qux de adulterio "Concepit infantem,, quem iharitus credit effe fuum, propter quem hxredes legitimi hxreditate fraudantur, de mfilieribus, & aliis procurantibus abortum, item dc illis, qui contradidis fponfalibus cum Sacramento, & non diffolutis, contrahunt cum aliis, & de peccato luxurix commiffo inter mulierem, & Confcfforem fuum, vel proprium facerdotem, & aliis criminibus publicis, qui cafus funt Nobis, & Epifcopis refervati, abfolvere delinquentem prxfumant, vel fe de talibus intromittant, fed ipfos ad Nos, aut fuos Ordinarios remittant, abfque noftro, Vel ipforum Ordinariorum fpeciali mandato, nifi in articulo mortis,, & tunc ii copix Ordinarii commode haberi non poflint, vel poflit, & przdidi delinquentes fatineceriot primo ubi tenentur, vel de fatisfaciendo prxftaverint idoneam cautionem : & nihilominus adjungendo Conftitutioni prxdidx ftatuimus, & ordinamus, quod nullus Rcligiofus pretextu exeeutionis, vel altçrius perfonx Civit. Dioec., & Provinc. Benev. audire confeflionem prxfumat, aut etiam abfolvere, vel ligare, nifi Nobis, & noftris fuffragancis, prout ad cos (pedet, fuerit prxfentatus, & per Nos, & eos approbatus, ut Conftitutio Bonifacii Vili, iuper hoc edita, & per Clementem V. confirmata mandat exprefle. Omnes autem Religiofos extra eorum Monaftcria, & loca infra dictam Civitatem, Dioec., & Provinciam noftras, confeflioncs audientes, & contrarium facientes, tamquam in delinquentes in loco Jurifdiciionis noftrx, & fuffraganeorum noftrorum poenam a jure ftatutam incurrere volumus, adjicientes Conftitutioni przdiéla: , quod nullys vigore, feu audoritate cujufcumque commiflionis per Nos, vel futiraganeos noftros, aut noftrum, vel eorum Vicarios fadx, vel forfitan faciendx de audiendis Confeflionibus, & de poteftate abfolvendi a prxdidis cafibus, &. aliis Nobis, & eifdem fuffragancis de jure, vel de confuetudine refervatis, fe aliquando intromittat, nifi fuper hoc licentias noftras, aut fuffraganeorum noftrorum, fcu Curix, "Vel eorum Curix habeant, in quibus cafus, qui committuntur, diftinde, & particulariter fint exprefi, alioquin Commiffionem nrr- didam decernimus non valere: Latteras autem & licentias, qux fuper hujufmodi per Prxdeceffores noftros emanarunt tenore prxfentium revocamus.

XLIII.

Ited prxfenti Conftitutione monemus fub excommunicationis poeiia, quam fi fecus fecerint, incurrere volumus ipfo fado, omnes, & fingulos Cives Beneventano», quod decimas tam prxdiales, quam pcrfonales Ecclefiarum, quarum funt Pârochiani, jure divino debitas, folvant ipfarum Ecclefiarum Rectoribus annis fingulis per totum menfem Odobris, & de non fojutis, ut tenentur, fatisfaciant competenter : mandamus nihilominus fub ptena prxdida omnibus, & fingulis Archipresbyteris, Ecclefiarum Rcdoribus, & eundis prxdidaruin Civitat. Dioec. & Provinc., quod f.ngulis diebus Dominicis in eorum Ecclefiis, cum Divina officia celebrantur, prxfentcm Conflitutionem debeant publicare,

XLI V.

Item prxfenti Conftitutione monemus pro primo, fecundo, tertio, & peremptorio termino omnes, & fingulos tam mares, quam mulieres, & Religiofos quofeumque cujufcumque ordinis, ftatus, & conditionis exiftanc Civitat. Dioec. & Provinc. prxdidarum, vel domicilium habentes, ac moram trahentes in ipfis, quod ad decimas Clericis, & Ecclefiis didarurU Civitatum, Dioec., & Provinc. jure divino debitas manus extendant per fe, vel alios quoquo modo, nec decimas, ipfas accipere, invadere, ac occupare prxfumant direde, vel indirede, publice, vel occulte, & fi quas occupaverint, illas infra duos rnenfes, a die publicationis conftitutionis hujufmodi *in ante computandos, reftituant Rcdoribus Ecclefiarum, & Ecclefiis, quibus debentur decimx fupradidx, didique Religiofi de poffeffionibus eorum, & de frudibus ex ipfis obvenientibus decimam perfolvant Rcdoribus Ecclefiarum, in quarum Parochiis loca ipforum Religtofo .m, dc poffefliones ipfx funt fituacar, nifi fuper hoc privilegium exemptionis haberent, de quo infra duos menfes ab hodie in antea computandos fidem facere, fi voluerint, teneantur, alias in fingulos con-

"^ ^"contrarium facientes e* nunc, prout ex tunc excommunicationis fententiam proferimus in his fcriptis, & vigore prxfentis confiitutionis excommunicationis fententix fint vinculo innodati.

Christi *»»'·

XLV,

Item Aatuentes, ut fupra, monemus Abbates, Archipresbyteros, Ecdefiarum Redores, & Cappellanos Ecdefiarum Dicec., & Provinc. Bencv. quarum * quartilias decimarum, mortuariorum, & aliarum obventionum Nobis, & di-dat Ecclefix Bencv., & aliis Epifc. Ordinariis eorum debitam, ♦ integraliter folvant, & fatisfaciant omnes fingulis Nobis, & Procuratoribus noAris, aut didis Epifcopis, vel fuis Procuratoribus per totum menfem Novembris anni cujuslibet fub excommunicationis pœna, quam in contrarium facientes proferimus in his fcriptis.

• aUm

* Ali,« 4rht»j,

XLVL

Item, ut Clericorum adus, & mores, quorum vita aliis debet effe magiftra, in melius reformentur, omnes, & fingulos Canonicos, Sacerdotes, & Clericos Civit., Diœc., & Provinc. Benev., & commorantes in eis, ludentes ad taxillos, in auguAale unum, aut aliquod genus armorum pedites portando per Civitatem, *Diœcefim, &* Provinc. fupradidas, nifi itinerando, in carolenis quindecim carolenorum argenti, noArx, & ipforum fuffraganeorum camerz perfolvend. decernimus puniendos vice qualibet in his fcriptis, nifi in cafibus a jure permifiis: inhibentes nihilominus fub pœna przdida omninibus, & fingulis Clericis in facris ordinibus conAitutis, ut non deferant, nec deferre prxfumant capucea buttennata, feu cum buttonibus, fed aliter futa, ut decet, & honcftc.

XLVII.

Item przfenti conAitutione fub excommunicationis poena monemus omnes, & fingulos Archipresbyteros, & facerdotes cujufcumque ftatus, ordinis, feu conditionis exiAant, Civitatis, Diœc., fit Proxinc. Benev., quod vefles decentes, & congruas portare, & deferre cmtas debeant, non apertas, & buttennatas ex parte anteriori, vel cum gironibus circumdatas, vel breves, cum tales vefies * more ficcularibus competant, & non Aolngrais * fiaAicis, & in facris *Ordinibus conAitutis.

chrsti

XLVIIL

Item ficut percepimus ex teAimonio fatis digno, funt plerique Clerici, & Sacerdotes, qui potius luxurix relaxatis habenis, quam freno boneAatis irriti, · more laicorum per tabernas continuo difeurrere non verentur, denigrando modeAiam ordinif Clericalis. Volentes, cura paftoralis Officii de falubri remedio providere, omnes, & fingulos Canonicos, Sacerdotes, & Clericos bibentes, vel comedentes in aliqua taberna, vel ante ipfam in Civitate, vel fuburbiis, nifi itinerando, aut in caAris, in quibus habitant, in fioreno auri uno vice qualibet didx camerx noArx, ve' fuffraganeorum noArorum applicando, puniendos decernimus in his fcriptis.

XL IX.

Item verentes attentius, quod nonnulli Clerici de Civit. Diœc., & Provinc. Bencv, & commorantes in eis, ab alienis Epifcopis minus legitime ad facros Ordines fe faciant promoveri, excommunicamus fententialiter in his fcriptis omnes, & fingulos de Civit. Dicec., & Provinc. fuprad. qui fubreptitie, prxter noftram, aut Vicariorum noArorum, aut Epifcopprum fuffiaganeorum noArorum, aut Vicariorum fuorum confcientiam in prxdidis licentia non obtenta, ab aliquo Prrlato fe faciant ad aliquem ordinem promoveri, & omnes illos etiam, qui facrum chriima, & oleum fandum, & oleum infirmorum ab alienis Epifcopis accipiunt, licentia non obtenta: injungentes nihilominus omnibus, & fingulis Canonicis Diœc., & Provinc. prxd. ut nullus abique noAta, feu Vicariorum noArorum, aut fuffraganeorum noArorum, vel, Vicariorum fuorum licentia, vei aliorum, quibus duxerimus, aut duxerint committendum, primam tonfuram, aut alios minores ordines, aut facros ordines accipere przfumat, quin primo fidem faciant de fufceptis, & litteras teffimoniales penes fe habere procurent; alioquin contrarium facientes ad didam tonfuram, & facros ordines admitti prohibemus, & didam excommunica^tionis fententiam incurrere volumus ipfo fado.

ANNO iwum •is·.

Item, quia infinuatione frequenti noftris eft auribus intimatum, quod nonnulli Canonici, Sacerdotes, & alii Clerici Civit. Dicec., & Provinc. Benev. &. commorantes in eis in facris Ordinibus conftituti mercantias, tabernas, & dia mercimonia exercere in opprobrium ordinis Clericalis, atque mali exempli perniciem non verentur, monemus omnes, & fingulos Canonicos, Sacerdotes, quatenus 'Tabernam* tenere, mercantias, & alia mercimonia exercere ulterius non przfumant. Contrarium vero facientes in uncia auri una carlenorum argenti, ut fupra, didz Camerz noftrz, vel fuflraganeorum noftrorum applicanda decernimus puniendos. Declaramus autem non includi in conftitutione przdida vendentes vinum, vel grecum, feu frudus Tabernariis, vel aliis Mercatoribus, licet diéti Tabernarii, vel Mercatores didum grecum, vel vinum vendant, feu vendi faciant ad minutum, & locatores fuarum domorum, quamquam Condudores, ipfas Tabernas in cifdem voluerint exercere, dummodo in didz Conftitutionis faudem nil fiat.

LI.

Item ftatuimus ,flc mandamus, quod nullus de Civit. Dicec. & Provine, fupradidis cujufcumque ftatus, & ordinis exiftat, nuptias celebret, feu folemninitatem nuptiarum temporibus prohibitis exequatur, videlicet a Dominica Adventus Domini nfque poft odavam Epiphaniz, & a Dominica Septuageftmz ufque ad Odavam Reiurredionis Dominiez, & a tribus diebus Rogationum ante Afcenfionem Domini ufque ad Odavam diem Pentecoftes inelufive, prout jure Canonico confiat efle prohibitum. Contrarium vero facientes excommunicationis fententiam incurrere volumus ipfo fado.

Item ftatuimus, & mandamus Abbatibus, Archipresbyter, Prioribus, Dccanu, Redoribus Ecck Can?m Civit, Dicec., & Provinc. Benev. ad q«os cura ipfarom Ecclefiarum fpedat fub pcena przdida. quod fzpius moneant pu_ Mice Populum fibi cummiflum, dum Miflaram folemnia celebrantur in Ee- Adefiii coromdm, quod nullus celebret nupcias temporibus prohibitis fupradi- ciuusn dis, Banna, & alia, ut juris, dc rooris eft, permittant, nec ipfi Fresbyteri, feu Redores, vel Cappellani, βΛ alii fupradidi celebrent, ieu faciant celebrari Miflam, vel Benedidionem folemnem in ipfis fponfalibus, five nuptiis diebus, & temporibus prohibitis fupradidis.

LUI.

Item, quia ficut nobis * manifefta experientia docuit, nonnulli Epifcoporum noftne Beneventanz Provinciz iuffraganei noftri falcem in meflem alienam immittere non verentes, in Caftris, 9c locis noftne Befcv. Dicec., & provinc. fubjedos noftros, noftne Jurii- C dictionis, feu aliorum Epifcoporum fuffraganeorum noftrorum fubjedos chrifmare, fle benedicere przfumunt.· ideoque iancimus, quod nullus Epiicopus fuftragancus nofter, ieu quivis alius an- edeat fine noftra fpeciali licentia, aut illius Epifcopi, ad quem pertinebit, ordinare Clericos Terrarum noftne Disc, aut alterius, nec chrifmare, feu confirmare pueros utriufque fexus, nec fignare, vel aliquod exercere in Civitat. Dicec. ieu Provincia noftra przdidis, de his, quse ad ordinationem, & Jurifdidionem noftram, aut aliorum Epifeoporum fuftraganeorum noftrorum in terris, & locis paedidis pertinent, atque fpedant; quod fi contrarium fecerit in przmiffis, vel aliquo premiflb- nimj ρςχηιτη a jure ftatutam vice qualibet, & adu ti.qfgreflionis przdi&z folvat ut contrarium facicniet noftrz Curiz, feu didorum Epifcoporum fuffraganeorum uncias decem, in utilitatem convertendas noftne Beneventanx Ecclefiz, aut illius Ecclefiz, cui erit injuria irrogata, nec credant aliqui fe habere licentiam a Nobis, & aliis Epifeopis fuftraganeis noftris,' nifi litteras figillatas noftro figillo, vel Curiz noftrz, aut didorum Coepifcoporum fuffraganeorum noftrorum patenter oftendant; iis vero, qui przdida exequi in Civit. Beneven. habucrjnt, fuÆciat folo verbo a Novcj Vicario noftro licentiam habuiffe.

Item multorum infirmatione damoia duficimus, quod nonnulli pauperes egeni degentes in Civit. Disc., *& Provinc.* Benev. propter eorum inopiam pluribus diebus carent Ecdefiaftica fepultura ; volentes ex noftri officii debito de fsdubri remedio providere, prxfentium tenore requirimus, & monemus omnes, & fingulos Redores Ecclefiarum Civit. Diœc. dc Provinc. Bcnev. Parochiales funerale habentes, quatenus fub excommunicationis pœna, & unius auguftalis, quam primum ad ipforum notitiam pervenerit de morte decedentium pradidorum, */Mato mere* , * ftatim ad eorum expenfas , ut convenit , fepeliri faciant corpora defundorum in coemeteriis Ecclefiarum ipfarum : & Canonici, & exteri Clerici didarum Civitatum , Diœc. , & Provinc. quando ad eorum notitiam pervenerint, vel devenerint, notificare debeant Redoribus fupradidis.

LV

Item ftatuimus, & ordinamus, quod nullus Clericus Jn quocumque ordine conftitutus , vel Ecclefiaftica perfona Civit. Diœc., & Prov. Benev. publice concubinam in domo fua propria, vel aliena, fuis expenfis audeat retinere, ut pollutis manibus Clerici fupradsdi, qux fanda funt, adminiftrent. Immo fi qui ipforum hucufque eas tenuerint, vel retinent, infra decem dierum fpatium a tempore publicationis prxfentis Conftitutionis debeant a fe abjicere, & admovere * eas, vel alias deinceps nullatenus amiftiiri , * quod fi prxdidi Clerici contra fecerint, Sacerdotes, Ecclefix Redor, five Prxhtus qui majori praeminet Dignitate, & ejus exempio facilius tam Clerici, quam Laici poflent ad fimilia provocari, quatuor unciarum Nobis, & noftra curix, feu fuftraganeorum noftrorum , & Curiis applicandarum ; Diaconus vero trium unciarum , fubdiaconus duarum® unicarum, alii vero inferioris ordinis unitis uncix poenas incurrant, convertendas, & erogandas in pios ufus,prout Nobis, & didis fuftraganeis noftris vifum fuerit expedire.

ltee» ftatuimus, & ordinamus, quod nullus Sacerdos , Clericus Beneficiatus mulierem habeat in domo fufpedam, monentes ex nunc quofcutnque habentes, ut a fe ipfiu abjiciant infra quindecim diesyalioquin, prater pernas juris, inobedientes in uncia una, danda Curiae noftra, & Curiis fuftraganeorum noftrornm, in piis ulibus convertenda , puniantur : praecipimus fub pœna prxdida omnibus ,*& fingulis Abbatibus, Archiprcsbytcris Diœc. & Prov. praedictarum, ut didos Sacerdotes, & Clericos taliter mulieres habentes, & a fe non abjicientes, cofdem Nobis, & fuffraganeis noftris infra decem dies revelare , & in feriptis tradere, five affignare nomina eorumdem.

Item ftatuimus potienti Conftitutione , ac una monitione pro tribus, & peremptorie monemus, quod nullus de Civit. Dicec. 0c Provinc. Benev. cujufeumque ftatus, & ordinis exiftat, habere nec * uxorem propriam, recipere, debeat concubinam , nec mulieres maritum habentes , debeant aliquibus concubinaliter adhxrere , & alias in contrarium facientes, poft menfem unum in antea computandum , dida monitione canonica prxmifla, & dido termino elapfo, excommunicationis fen* tentiam proferimus in his feriptis , epifcopofque * per fingulos Archipresbyteros, & Abbates, & alios Ecclefiarum Redores, tamquam pro * excommunicatos vitari praecipimus ad minus quoufque a Nobis , aut fuftraganeis noftris , aut Vicariis eorumdem, abfolutionis beneficium mereant * obtinere.

LVIII.

Item monemus omnes, & fingulos Civitatis, Diœc. & Provinc. Benev. & ejg fub excommunicationis pœna mandamus, quam contrarium facientes incurrere volumus ipfo fado, quatenus nullus mas, vel femina audeat ingredi Monafterium Monialium, cujufeumque ftatus, ordinis, & conditionis exiftant, nili cum legitima , & naturali caufa, & cum licentia noftra, vel Vicarii noftri, Jc fuftraganeorum noftrotum , vel Vicariorum fueram , fuper his prius ba-

inro » * obtentn , qpaoi P·®*®A omnes Cappdlanos, de Procuratores, dt alios talia loca fiâis ooloribu^frequeutantes fine licencia fupradiâa petira, & obtenta, incurrere volumus ipib faâo.

LIX.

Item ftatuimus, quod Moniales non comedant extra loca Monafteriorum fnorum, nec aliquis de locis , ubi degunt, ad comedendum, vel bibendum cafualiter admittat in domo fua, fub pœna unius uncis, noftrs Curis, vel fuftraganeorum noftrorum applicanda. Item, quod nullus comedat infra diâa Confepta, aut bibat fub excommunicationis pœna, quam incurret ipfo faâo, nifi de licentia noftra, aut Vicarii noftri ,& fuftraganeorum noftrorum, & eorum Vicariorum, petita , dc obtenta

LX

Item , quia nonnulli , ficut Nobis attulit plurimorum relatio, fe a vetitis nefeientes 'penitus abftinere , praetextu liciti, inhonefta, & inlicita committere qusrentes, exquifitis, & conceptis in corde fraudibus , compaternitatem cum nonnullis contrahere fatagunt, & AMe^ee-Cum velata oâofatione * eadem inhonefta, & inlicita exercere, fub cujus praetextu, & fiâa occafione ad concubinas, feu fornicatorias eorum , quas in occulto detinent, feu detinere pro ponunc, faciliter, & excufabiliter eis materia, devia frequentius accedendi. * Nos fubditis noftris, dc maxime Presbyteris , dc Clericis Civit. Diœc. dc Ptovinc. Benev. quorum geftus, aâus, dc mores honeftos, dc irreprehenfibiles caPimui» * fornicandi, dc delinquendi materiam auferre volentes, dc diâis fraudibus, dc requifitis, quantum cum Deo , dc juftitia poflumus, obviare, hac noftra prkfenti Conftitutione ftatuimus, dc ordinamus, dc fub excommunicationis poena mandamus, quod nullus Clericus , de Laicus Diœc. dc Provinc. Benev. cum fraude, dc occafione przdiâis 'compaternitatem cum aliquibus de extero contrahat , dc ut omnis penims nequitis via in eifdem Clericis praecludatur, inhibemus hujufmodi Conftitutionis ferie Presbyteris, & Clericis Civit. Diœc. dc Prov. Benev. pnediâarum, ut deinceps compatcinitatem modo aliquo cum aliquibus contrahant ; nec contrahere praEfumant.*\V nifi cum coofanguincM, & affinibus ipibAm ufque ad qginm mdnm indufive , abfijue noftra, vel Vicarii , auc fûflinganeorum noftrorum, vél Vicariorum licentia fpeciali, nifi cum lucrum exercere voluerint officium debitum baptizandi. Statuentes mandamus, dc ordinamur, ut, cum propter multitudinem, dc plurimorum compaternitatem contrahentium plurima matrimonia foluerint impediri, & multa enormia, & inconvenientia occulte, & publice pertraâari pro fraude, & occafione pratdi&is * ceflamibus, diâx compaternitatis contraâus inter quofeumque *fendus*, five in Baptifmo, five in Confirmatione unius compatrini tantummodo penitus · excedat.

LXI.

Item cum dandeftinus copulx conjugalis contraâus fit a Sacris Canonibus reprobatus, ftatuimus in hac prxfenti, C Cooftitutionc * ordinamus, fub excommunicationis pœna, * omnes, de fingulos Civit. Diœc. & Provinc. Benev. quod nullus deinceps matrimonium contrahat, nec contrahere prxfumat, nifi publice, & quod antea per Parochialem Ecclefix presbyterum banda, & ediâa publica publice proponantur, ut fi quis voluerit, feu fuaferit aliquod canonicum, & legitimum impedimentum opponere, illud opponat, & dicat coram Nobis, feu Vicario noftro, aut fuftraganeis noftris, feu eorum Vicariis, infra competentem terminum, per diâum presbyterum praefigendum.

LXII.

Item ftatuimus, dc mandamus , ac etiam ordinamus, quod quilibet Ecclefiarum Re&or, feu Cappellanus Civit. Diœc. dc Provinc Benev. Ecclefix Parochiali in propria perfona deferviens, teneatur fingulis diebus Dominicis Miffarum folemnia in Ecclefia, cui deferviet, celebrare, fub pœna, per Nos, aut noftros fuftraganeos eifdem, noftro vel eorum arbitrio infligenda , prscipientes fub pœna unius auguftalis, noflrx Curir, feu fuftraganeorum noftrorum applicanda , eifdem , ut diebus Dominicis fingulis Populo edicant, dc proponant noftra falubria monita , dt mandata, ut ne per ignorantiam populus ad inlicita prxrumpac committenda.

LXIII.

ANNO chxsti

LXIII.

Item pneapimus, Sofub poma excommunicationis mandamus, quod diôis diebus Dominicis didi Clerici, Abbates, Archipresbyteri, & eundi Curati diebus Dominicis in Mifla populo fefta colenda , &. jejunia obfervanda debeant nunciare. Fefta colenda , & jejunia vero obfervanda funt hxc. Videlicet. Dies Natalis Dpmini, S. Stephani, S. Joannis Evangeliftz , Innocen-Jium, S. Silveftri, Circumcifionis Domini, Epiphanie, S. Antonii Abbatis, Converfionis Pauli, Sanâi Blafii Ep. & Mart. Cathcdrx S. Petri, Fefta SS. Apoftolorum, ac etiam Evangeliftarum, quatuor Fefta B. Marie, fcilicet Purificatio , Annunciate , Aflumptio , & Nativitas, S. Barbati, ac S.Benediâi, & dies.Jovis Ccenx Domini, dies Veneris S. Paflionis, feftum Refurre&ionis Domini cum duobus diebus fequentibus, feftum adinventionis S. Crucis, San&i Joannis ante portam latinam, feftum Afcenfionis Domini, Pentcoftes cum duobus diebus fequentibus, feftum Corporis Chrifti, Nativitas S. Joannis Baptiftx, S. Marix Magdale- vincula S. Petri , tranfmigratio Domini, five S. Salvatoris , S. Laurentii, S. Joannis Baptiftx, exaltatio S. Crucis, S. Michaelis, omnium Sanftorum, S. Martini, S. Catharinx Vim., feftum cujuslibet Sanâi, & Sanâi Patroni , feu Patronorum Parocbialis Ecclefiz in Parochia illa, fi, & prout alias ubi, & ibi eft fieri confuetum. Item alia fefta, qux infra Civitatem, Diœc. & Provinc. confueverunt ab antiquo coli, & per populum obfervari, mUs jn dida fefta colenda abique mercatis, & alio fervili opere, cum devotione & reverentia przcipimus obfervari : in aliis vero feftis nullus Curatus przcipiat abftinere.

LXIV.

Item, quia nonnulli excommunicationis vinculo innodati, claves Ecclefiz contemnentes, in excommunicatione ipfa perfiftcre non verentur , & eam indurato animo fuftinere , quod grave eft. & pcriculofum exemplum, r.= ipfe contemtus tranfeat impunitus, prxfenti Conftitutione ftatuimus, ac etiam ordinamus, quod quicumque de Civitate, Diœc., & Provinc. Benev. fuerit fententia excommunicationis adftri&us, decim dies duxerit permanendum, nifi in mortis articulo, nullatenus abfolvatur, donec idonee, & legitime caveat de adimplendo poenitentiam, per Nos, & fuflraganeos noftros, aut de noftro, vel eorum mandato fibi noftro, vel eorum arbitrio infligendam , vel alias in floreno uno, fi per quindecim dies tantum id excommunicatione ipfa perfiiterit: fi vero uno menfe in excommunicatione ipfa animo indurato duxerit perfiftendum , ipfum in florenis duobus, & fic perconfequens duplicando, decernimus puniendum , ad alia etiam fi opus fuerit procefluri , qux fibi cedant ad pœnam, & aliis ad terrorem .

LXV.

Item, quia mnltoties Angelus Sathane in lucis Angelum fe transformat, & mentes fidelium fimplicium prxtextu liciti confuevit ad inlicita, & ne* cfaria retorquere, prxfenti Conftitutione ftatuimus, monemus, & mandamus, quod de extero nullus Civitat., Diœc., & Provinc. Benev. cujufcumque gradus, ftatus, ordinis, & conditionis exiftat, quocumque quxfito colore, vel caufa aliqua , novam regulam, Congregationem, obfervantiam, fi* ve fettam , nifi illam, vel illas, qux per S. Romanam Ecclefiam, qux eft Mater omnium, & Magiftra , fuerint approbate , aliquo modo tenere, invemre, nec etiam obfervare pexfumat: Din omnes autem, & fingulos contrarium facientes, excommunicationis fententiam ex nunc', prout ex tunc ferihk feriptis, & nihilominus contra eos ad poenas alias procedemus, & per fuftraganeos noftros procedere mandamus, juxta qualitatem culpse,, & perfonx , qux in hoc delinquens fuerit.

LXVI.

Item przcipimus, ftatuimus, & etiam ordinamus, quod omnes Civit. Diœc., & Prov. Parochiales Presbyteri frequenter moneant plebes fuas, quod, iuxta ftatuta Concilii Generalis, omnis utrhifque fexus fidelis Chriftianus Clericus, vel Laicus, pofiquam ad annos diferetionis pervenerit, omnia peccata fua folus confiteatur fideliter, faltem fernel in anno, proprio Sacerdoti, & injundam fibi poenitentiam pro viribus ftudeat

axNO *^*1 adimplere , fufdpfens reverenter ad minus in Pafcha Euchariftix Sacramentum, nifi forte dc proprii Sacerdotis confilio , ob canfam rationabilem ad ftmpus ab ejus perceptione duxerit abftinendum, alioquin vivens abingreffu Ecclefix orreatur *, & moriens Oiriftiana careat fepultura ; diftride in virtutç fandr obedientix mandantes, & prxeipientes didis Parochialibus Presbyteris , ut hanc Conftitutionem, in corpore Juris claufamftudeant pro viriku* adimplere , alioquin contra ipfos duriffime procedere * per nos, & dos fuflragancos noftros.

LXVII.

Item didis Parochialibus Presbyteris noftrarum Civitat. Diœc., dt Provinc. ftatuendo prxeipimus, quod nomina omnium fuorum Parochianorum eis in anno confitendum, & in quibus in Pàfcha ad minus , vel alio tempore Sacramentum Euchariftic dederint, in feriptis redigere debeant, & Nobis femel faltem in anno, & quanto citius poterunt, Nobis, aut Vicario noftro, feu fuffraganeis noftris, aut eorum Vicariis in feriptis dare procurent; alioquin non obfervantes hanc noftram Conftitutionem poenam unius auguftalis, applicandam Camerx noftrx, feu didorum fuffraganeorum noftrorum incurrere volumus ipfo facto.

LXVIII.

Item, quia ficut ab experto didicimus , plerique Parochiani utriufque fexus, Parochiales Ecdefias contemnentes, ad eafilem diebus Dominicis, & feftivis peraccedere non curant ad audiendum divina officia , ut tenentur, quinimmo, vel in domibus propriis remanent, ut brutales, aut ad alienas confluunt Ecdefias , in quibufque Sacerdotes Parochiales fuBftinentur, contempto proprio Presbytero, Miflas audituri; attendentes talia a jure ordinario deviare, mandamus , inftituimus, & ordinamus , quod de extero talia facere attentant * prxeipientes omnibus, & fingulis Presbyteris , quod antequam in fuis Ecdefiis Miflam celebrent, Plebem interrogent, fi alterius Parochianus in Ecclefia fit, quos fi invenerint, aut fteterint, flatim ab ipfa abjiciant, & cefferit a divina *, donec ibi fuerit, vel fuerint.* quod fi exire contempferint , Nobis, aut Vicario noftro, A faftraganeis noftris, ant corum Vicarix denunciare , quamprimum poterunt , procurent, dc fua inobcdientia juftitiam, noftro, feu didorum fufliaganeorum, judicio, recepturus * : didi autem Ptesbyteri, fi contrarium fe* cerine, feveriter punientur.

LXIX.

Item ftatuimus audoritate prxfentis Concilii Metropolitani, & ordinamus , quod omnes Sacerdotes Parochiales, & eorum joe* tenentes in fuis Ecdefiis habeant cartularia, qttilibet fuum in quo feribant omnia nomina exeommanicatorum fux Parochix , & quorum audoritate, & ad quorum inftantiam funt excommunicari, & eos excommunicato» diebus Domjnicis in^eorum Ecdefiis nunciare procurent, & cum fuerint abfoluti, cartulariis ab illis abradantur. In principio autem cartularii ponatur, dc omnibus diebus Dominicis per Cappellanos publicetur hoc, quod fequitur : Denunciamus excommunicato» hxreticos, & fautores eorum* Item detinentes decimas Ecclefix minus jnfle. Item concubinarios, dc ufurarios mariifeftos. Si quis vero noftri Statuti contemptor extiterit, noftro, feu didorum fuffraganeorum arbitrio, graviter puniatur.

LXX.

Item, quia tam Sandorum Patrum, quam Apoftolicx Sanditatis fcriptis,& mandatis inftruimur , & follicitamur de Conciliis celebrandis, in quibus de reformatione, & regimine Ecclefiarum, & Ecclefiafticarum perfonarum pro follicitudiae pervigili , & debita trademus , ac etiam intendamus , de confenfu, & aflenfu, ac voluntate noftri Capituli, &. Reverendorum in Chrifto Patrum, & Dominorum, Dominorum Epifcoporum, Abbatum , fuflraganeorum, & fubditorum noftrorum , hac Conflitutione in poflerum, & perpetuo valitura, fancimus, ac etiam ordinamus, quod omnes, & finguli tam Epifcopi, quam Abbates fuflraganei , & fubditi noftri prxdidi , quam eriam Archipresbyteri, Procuratores, prspofiti, & alii Ecclefiarum Prxlati Diœc. noftrx Benev. annis fingulis, uno die ante feftum B. Bartholonuei de menfe Augufti ad Civitatem Beneventanam fe conferre, & in eadem permanere pcrfonaliter teneantur ad Concilium ce-

celebrandum , fub pena pecuniaria ,Aab omnibus^obfervari , ne predjdaram

caum 'r0' noftro arbitrio moderanda , provifori, certaturi, relaturi, & profpeduri, & ordinaturi, divina coadjuvante gratia, ea , que reformationem, ftatum, augmentum , & gubernationem Ecclcfiarum, & Ecdenafticarum perfonarum refpiciunt, una nobifeum, & Capitulo noftro przdido, in Vigilia Fcfti prxdidi; quod quilibet ipforum, fi qua forte dubia habuerit, feu fibi infra *απ μ μ τ annum occurrerint, tangentium * fandum minifterium, vel regimen Ecclefiz, fcu Plebis filii commiflz, ipfe debeat in dida Synodo in fcriptis referre, & fuper his Nos, vel noftrum Vicarium informare teneantur, ut exinde poflit maturius veritas declarari.

LXXI.

Item ftatuimus, volumus, & ordinamus , quod Nos , & Succeflbres noftri Beneventani Arcbiepifcopi, fuftraganeorum , & Capituli przdidorum przfcripcas Conftitutiones poPimus interpretari, declarare, vel eis intelledum dare, & corrigere, addere, mutare , if fuper eis difponere ü , & quotiens , & quando, une juris ofFenfa Nobis, & eis videbitur expedire.

LXXII.

abn/mt/. Item, quia introduxit laudanda ju_ re * audoritas leges, & Conftitutiones noftrarum Conftitutionum aliquis pnetendere valeat ignorandam, & quod ad eum non pervenerit, fe quomodolibet excufare, requirimus, &. monemus omnes , & fingulos fuftraganeoa noftros, ac Redores Ecdefiarum Civit. Diœc. & Provinc. Benev.. Ecclefiam Parochialem habentes , quatenus fub excommunicationis pœna,«etiam quatuor unciarum, infra unius menfis fpatium, a die publicationis przfentium computandum pneferiptarum Conftitutionum copiam feriptam, videlicet manu Notariorum didz noftneCuriz, aut alicujus alterius, cui duxerimus committendum , penes fe habere debeant pro fui, & aliorum magifterio, teftimonio, & cautela, & quod quilibet ipforum Conftitutiones ipfas, cum adprçdidum Concilium celebrandum in dido fefto B. Bartholomci venerit, fecum portare debet, & ipfas exhibere ,. ac demonftrare, etiam in dido Concilio, coram Nobis ; mandantes, & pnecipientes eifdem fub poenis pnedidis . quod quilibet Abbates & Ecdefiarum Redores, & Curari przdidarum C> vitat. Diœc. & Provinc. prxfentes noftras Conftitutiones in eorum Ecdefiis Parochialibus congregato populo ad divina in die Nativitatis Domini, & Pentecoftes debeant publicare. christt *n*.

Datum Beneventi fub figillo D. Ar* chiepifcopi antedidi die 34. menfis Augufti.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM COMPLUTENSE NATIONALE

CHRISTI UIS·

Przfide D. Petro Tenorio Archiepifcopo Toletano, celebratum circa annum Domini 1379.

ApimCo*. di5uip4oe. ••Wfr·1·· ANno Domini circiter 1379. Compluti Concilium Nationale celebraram eft, prçfide D. Petro Teoorio archiepifcopo Toletaot>i deliberandum, cuinam parendum eflet tamquam vero Pontifici, au Urbano VI an potius Clementi VII. Videtur ea graviflima queitio tunc in medio reliâa, (uipenCs inter utrumque animis. Fids *Nerhtiuu»* ra *pfai* T*- wrii/W. 35.

CON-

CONVENTUS EPISCOPORUM

Apud oppidum de Uleicaa in regno Cattail* Anno Çhriïti 1379.

fr&db· ApInabM. ANo° >379* conventu Epifcbporum habitus eft apud oppidum de IUcfcas, pr*6de D. Petro Tenorio Archiepifcopo Toletano, & pnefente Henrico rege. Videtur dtôus Archiepifcopus in eo Conventu eam fententiam cum maxima Caftellanorum parte amplexus, «ar licet ob metum a Romania iojcâum Urbaàni eleâio celebrata vitio extitiflêt, ob unanîmem tamen in eo P«P*1' corona folemni ritu cingendo, ac facros Pontificibus honores illi toties totiefque impenfos, prius vitium purga* tum fuiffe. *OJtricai ReyÙMjis jfwl. Ecclf. t. 17.* ad Jw. ««.

CONCILIUM TOLETANUM

Prxâde D. Petro Tenorio celebratum anno Dom. 1379.

UtpTiy. ITT Oden anno 1379. ad Henricum regem JCr Cordub· agentem Legati ab Urbano Poo tifice venerunt , ut eum Pontificem falutarent, «mulum quafi vitio creatum exfecratentur, poftulatum. Viris primiariis in confilium adhibitis, de re tanta Toleti in frcquentiori conventu dijudicare vifitm eft, quo Joannes regis filius hyematurus venire decreverat. In eam urbem novi a rege Gallo Legati venebrunt, Clementis caufis aflùturi. Epifcoporum dt procerum Concilio advocato in re controveru, fui judicii non efle refpontum in partem alteram inclinare: fafturos quod ecclefi* judicio decretum effet. Quaecumque in provincia ad Romanos Pontifices pertinerent, integra el fore, qui «mulum fnpcraffet. Mariana dc rebus Hifpan. 1. 18. c. a.

CONVENTUS EPISCOPORUM

Apu4 Burgos.

ANoo Domini 1379. Menfe Majo Pr«fu him & procerum conventum Burgis Henricam regem todixille, ut c in fchifmatis contsovcriia veritatem exploraret, e Petri regie Angonic ftirpis principis, qui S. Francifci inftituta amplexus hoc tempore fanftitatis opinione florebat, ac pluribus cdeftibus vifis colluftrabatur , monumentis conftat : atque etiam ab eodem Petro, qui propheta habebatur, tnif*fis* Pr«fulibus oraOe, ut divina fibi arcana, quibus editus edoctus erat, in vero pontifice Cdiguofeendo aperiret. Pfcudo Cardinalis enim Oftienfis, cum cetera ejus vaticinia laudaret, illud, in quo de Urbano agebatur, oppugnabat. Quibus auditis Petrus, qui jam ante Henricnm regem litteris hortatus erat, ut io Urbani veneratione conflans perflaret, de futuro in Dei ecclefia fcbifmaie olim fibi divinitus oftenfo, prcnunciatoque ; tum de Urbani creatiooe legibus celebrata, aliifque refponfura dedit; quod videfis apud Odericum Rayualdutn DAnnal. Each tom 17. ad huuc annum.

omen
k... .ir1

* MEDINÆ SEU SALMANTICENSIS CONVENTUS

A coiffa dubii Pontificis Romani, ttter admittendue,

Profila Petro do Lusut card. it Clementis VII. L-gato corum Joaxm Caffelia regt

habitus anno 1380«

txexnte, & fequentis exordio,

wïnhPmn. Ul.p<. 4n, XM^stq^r conventus & Salmaxticenfi. concilii itu meminit Vemtm Labbei editor, tamnam IVA duo fuerint inter fe difiindli ecclefiaftifi conventus pro indaganda legitimi papa veritate celebruti. Reipfa tumen km fuit continuata eccltfiufiieorum coitio Medina Campefins m diacefi Salmantina coaQa. Hnjsts vero concilii alta integra fervat duplex MS. codex Raluzio notus, quorum priorem in bibliotheca Achillis Hurlai; alterum in Colbertina naftustefl. Vir ifle eruditus omnium iliorum altorum indiculum evulgandum dus.it, id fnffkcrc rutui, ut kifioriu rerum in ea concilie geftarum cognqfcatur. Eodem ego confilio indien!im eur.ilem in ts.wsfrro·. tum addam integrum orationem ab epifeope Faventia* ibi recitatam ut e\ eodem Jadi'ulo confiât, & a Marteno Anecdot, to. II. pug. jo8x. relatam, cum udjuniiis Clementis papa littcri» ad. e;m!<tm Cafiella regem ex Ralmuo Vit. Repar, Aven. to. II. pug. S$?. acceptis. Atits.am <'T alia 1.1 eodem concilia difputata, qua ibi pariter P. Marine reprafentat. Pofiremam omnium afferam fententiam t fex declarationem Joannis Cafte»* regis, qua, diligenti confultotione in concilio pramiffa, agnofeere ft ac feflari Clementit VII. partes profitetur; cui declarationi gemina accedent ejufdem regis Ut. ttru velut fmodica ai Clementem tpfum, pontificem fuum ilium, patrem & dominum agnofeentis. Sententiam illam ex Harlaam codice dedit Baluout in Collefl. Altor. Vet. ad Vitas Papar. Avenio». to. II. pag. 9x0, Litteras voro ex Gemmeticeufi Codice vulgavit p. Marteno Anecdot. to. IL fug. 1136.

STNOPSIS ACTORUM CONCILII MEDINÆ CAMPESTRIS
Ex Cod. Harlaano.

IN Chrifti nomine. Arnen. Incipit prima A pars proceffus fafti & habiti coram iereniffino ac priciUuftrillimo principe domino Johanne Det gratia GaftcUe & Legionis rege, ac de ipfius mandato in villa Metin» dei Campo, Salamantinenfis diœcefis, & iuper exorto nuper ichilmate in ecclefia Dei circa ek&ones duas, unam videlicet de reverendo patre domino Banholomco tunc archiepifcopo Barrcnfi, fecundam de reverendiflimo faire & domino domino Roberto tunc Cardinale Gebrnncnfi, in fummum pontificem per facrum collegium revcrcndifljuiorum patrum dominorum fanâa Romane ecclefi* Cardina-B lium celebratas, profequentibus clcâtonem pritrim reverendo patre Francifco de Urbino Faventino epifeopo, & venerabili viro Francifco de Sicknis de Papia legum famofo profeffore ambaxatoribusejuldem primi elefti, quem fanâifftmum dominum Urbanum papam fextum nominabant; fecundam vero eleftionem profcquente rcvUrcndiffimo in Chrifto patre & domino domino Petro de Luna S. Marie in Coimedin fanâ· Romane ecclefi* diacono cardinali, afferente fe legatum diâi fecundi lc&i, quem fanAiflimum dominum Clementem papam feptimum nominabat; nccnon ex par-C te facri collegii dominorum cardinalium ad informandum diftum regem Caffcllc de utraque cleftione tranfmitfis.

Et eft fciendum ante omnia, quod clare memortx dominus Enricus rex CaileIJ» & Legionis, pater & genitor u.di domini regis Johannis, audito olim de eleftione primi, icilicet Bartholomsi, & fiibfequenter de Cardinalium divitione tçu iuotraâionc ab illo, nec non declaratione fafta per cos Anagniae, quod ille primus non erat papa, demum voro de elcâione alia per cofdem Cardinales Fundis celebrata de pcrfooa fecundi, Icilicet Roberti, anxius & perplexus idem rcX Enrieus ex hujufmodi diverGtate geftorum, ac dubius quid in hoc cafu ancipiti eum lequi aut facere oporteret, propter multa, quae occur, rcbant, & quia magni do&orcs circa hujufmodi negotium diverfimode fentiebant, voluit effe indifferent in hac parte. ut etiam liberius inquirens de gefta, ad agnitionem veritatis hujus negotii, cui intendebat, fi faveret divina pietas, perveniret. Sed eo, ficut Domino placuit, in fiuccritate catholicas fidei de medio lublato, memoratus dominus Joannes ejus filius legitimus atque lueres fic lucceflbr in regno pariter & in voto, dum apud civitatem Burgenfcm fdlcmnes ac generales curias pro fua felici coronatione teneret, ibique feciflet introduci iftud negotium in prefentia aicbiepifeoporum & epifeoporum ac nobilium & militarium & quamptarjum in facra pagina magiftrorum doftorumque juris canonici & civibs & aliorum multorum etiam litteratorum regni fui; demum confideratts diverfis tra&atibus & icripturis que occafione hujufmodi jam hinc inde cmanjrant, fingulifque in difeeptat >nem dcdikVs; quia tandem occurrebant aub;^ in mentibus Ungulorum eo quod faftum

variari videbatur hinc Unde , & cafiis certus indubitabilis nequibat tunc in materia re-Fri,“» detitoavit idem rex Caniori fnorumdu-®*» confilio indifferentiam didi fili genitoris ac ereptum perquirenda veritatis negotium ampleôi t ne, quod abfit, de negljgentia profecutionis tam piae tamque meritoria caule contingeret eum apud fupremum judicem argui, ac propter indifcuffionem ipfius rei & er«orem forfan incurrere circa id quod eligere ae fequi in ifto cafu deberet. Quapropter rex ipfe, antequam ad ulteriora procederet ; ambafliatores, nuntiofque fuos Iblemncs in Romam ac Avinionem ad utrumque eleftorunb direxit, quatenus ab eis cafus inftruftionefque fuarum eleftionum requirerent, & ut eorum quilibet nuncios fuos iufiicienter inftruftos ad negem praefatum pro confrientia illius informatione dignaretur tranfmittere cum modeftia decentlque inftantla fupplicarent, & fimiliter ab illis perfonis illarum partium de re gefta notitiam habentibus, cum adhuc recens forte ipfius rei memoria, informationes feu defpofittones reciperent fibi fideliter reportandas. Qiic omnia 8t fingula iidem nuntii regii illuc fe in apparatu debito conferentes opere compleverunt. Et fubfcquenter piacfati domini elefti ad fummum, ut premiffum eft , pontificium diftos fupra & infra defignatos nuntios feu lecatos ad memoratum dominum Joannem Caftell® & Legionis regem miferunt . Qui ad praefentiam ipfius fipllatim & prout commode valuerunt'pervenientes, in primis arengas, ac proportiones fuas publicas et folemnes fuper caufa adventus fui apud Metinam Salamantinenfis diœcefis domino regi fecerunt feu etiam pnefentarunt in forma iequenti.

Die igitur veneris XXIII. Novembris anni MCCCLXXX. Petrus de Luna longam orationem habuit fermone Hifpanico, quae poftea in latinum verfa heic (nempe in *codice ili» '» "Bahttio cotifulto*) deferipta eft integra. Contendit autem manifeftam fuiffc violentiam in eleâione Urbani, adeoque illam elle nullam ipfo jure. Denique obteftatur regem ut juftas Clementis partes tueatur.

Deinde die dominica XXV. novemb. Francifcus epifcopus Faventinus longiflimam orationem habuit pro Urbano, quam in veritates XVII. diviGt.

Die Lunas XXVI. novembris Rodericus Bernardi, quem rex una cum fratre Fernando Iliefcas ordinis minorum ejufdem regis confeftore , & Alvaro Melendi legum doftore miferat Romam, & Avenionem, ad inveftigandum & perquirendum veritatem , quis ex duobus effet verus papa, obtulit bullam claufam Urbani, quam epifcopus Faventinus circa finem menGs augufti ei tradiderat Romas de mandato primi elefti ; quam cum epifcopus Faventinus recognoviftet eam effe quam tradiderat Roderico, aperta eft, & in ea inventi funt unus fextemio, & unus quaternio continentes cafum primi eleûi, id eft, narrationem eorum, per quas ille oftendere nitebatur fe vere fic canonice faftum effe Papam. Aderant tum in conventu rex ipfe Petrus archiepifcopusToletanus,Petras Hifpalenfis,Joannes epifcopus Seguntinus, Alfbnfus Abulenfis, Joannes Giennenfis, Fernandas Lcgionenfis, Petrus de Ayala miles, & duo nuntii Bartholomaei. Poftea deferibitur cafus five faâum verum fit proceffus promotionis Urbani, illud ipfum nimirum, quod editum eft apud Odoricum Raynafdum anno 1578. f. 72.

Die XXVII. Petrus cardinalis de Luna attulit in medium unum quaternum papyri fcx foliorum, prafemibus rege Joanne, Petro archiepifeopo Toletano , dt Petro Hifpalcnfi , Joanne ep&cpo Seguntino, IJt Petro Tirafooenfi, Petro Fernandi de Velafco camemario majore, dt Didaco de Aflunenga cubiculario diftijegia. Eodcm tempore rex affcri julfit epitiolam, quam Clemens VI1. ad cum lcripferat VII. Kai. junii anno lecundo. Primhtn leda eft epiftola illa, deinde cafus cardinalium, qui continebatur in dido quaterno. Incipit autem. *Cento fwftev fdlftm effertiorem.* Editus eft in toroo quarto hiftorne univerfitatis Parifienfis pag. O8.

Sequitur propofitio feu relatio , quam die quarta menfis decembris dominus Rodericus Bernardi juffus per praedidum dominum regem cartel1« fibi & in hoipitio fuo fecit in prefentia Joannis epifeopi Seguntini & Alyari Martini dodoris in legibus & liceotiaii in canonibus de his, que cum fratre Fernando ordinis Minoium confefforc. regio egerat apud Romam, & Avenionem. Deinde praefatus dominus Rodericus Bernardi ftatim ibidem exhibuit & tradidit in feriptis prefato domino regi difta tertium per eum & ejus foçios ambafiatores regios tam Avenioni quam Romx fub facramenti prrftatione habita & recepia.

Sequuntur nomina eorum, quos didi ambaxistores primitus habuerunt & examinaverunt apud Avcnionem . Cardinalis Lemovicenfis , cardinalis S. Eeftachii, cardinalis Vivarientis, cardinalis S. Angeli, cardinalis Majoris monalleri i, cardinalis de Vernio, cardinalis de Britannia , cardinalis Cufentinus , cardinalis Pampilonenfis , cardinalis Glandatenfis , Patriarcha Conftantinopolitanus, camerarius fecundi dedi, archiepifiopus Neapolitanus, epifcopus CathanienGs, epifcopus Valentinus olitn Marfilienfis , epifcopus Firmanus , epifcopus Graffenfis, generalis Minorum, Poncius Bcrardi, Gilbertus , Joannes de Baro, Bonifacius de Amanatis, Ægidius Bellemeri, frater Nicolaus Aymerici, Guido de Pruinis, Bindo prior fandorum, Petrus Roflagni, Joannes de Lodon, Thomas auditor domini Mediolanenfis, nernardus de Virididuno, frater Bartholomeus procurator ordinis Carmelitarum.

Nomina vero eorum qui jurari ac examinari per didos ambaxistores depofuei unt apud Romam, funthec. Nardus apothecarius, Guillelmus de Bulla, P. Albucius, Joannes de Paparonibus, Joannes Bolcardi, Jacobus palucii, Antonius de Augufta, Alexius Petri, Francifcus de Fara, Jacobus camerarius, Pettus de Surdis, Guillelmus Tenor, Valtcrus de Argemina, Buccius Petri, Henricus de Buda, Joannes de Papazaris, Fredus de Canali, Lulius Madalenus. Irem cardinalis de Pavia, cardinalis Siftaricenfis, frater Nicolaus cardinalis, epifcopus Tudeninus, epifcopus Caiïtcnfis, epifcopus Reatinus, epifcopus Lucerinus, frater Kaymundus de Capua , Nicolaus de (Jrftms , Bernardus de Cucurno, Thomas Petra.

Die fexta decembris, quas fuit fcftivitas fandi Nicolai, Rex milfam per alfonfum epifeopum Abulepfem celebrari fecit in fuis «dibits , illicqtfC pnefentibus ex parte Clementis

UP Petro de Luna cardinale, fratre Angelo epif- copo PifaurenG, Fetro epiicopo TirafboeoG, fratre Angelo miniftro generali ordinis Minorum, ft remando Petri decano TirafonenG, Ex parte Urbani Guterio Gomecti cardinale Hifpaoo, Francifco Farentino, ft fratre Metendo ordinis Minorum, ac Francifco de Siclenis de Papia legum doftore, praefentibus etiam Petro Toletano & Petro HifpalenG archiepifeopis, ac Joanne Seguntino, Gundifalvo Calagurritano, & Jbanr.e GienncnG epifeopis, kgi fecit formulam juramenti, quod de dicenda veritate pmftare debebant cardinales ft alii utriufque partis hek nominati, itemque formulam juramenti quod de ferendo feeundum confcientiam judicio preflare debebant epifcopi & alii viri, quos Rex delegabar ad cauûa illius examinationem. Hi fuere archiepifcopi ft epifcopi paulo ante nominati, tum etiam frater Alfonfus epifeopus AfturicenGs, Petrus elertus OxomenGs, Fcmandus AlfonG decanus BurgenGs, Didacus Fernandi tbefaurarius Toletanus, Fcrnardus de Sanies ordinis Minoium magirter in facra pagina, Fetnandus Saocii canonicus HifoalenGs, Rodericus Bernardi & Didacus de Currali 'audienti* reg* auditores, frater Joannes Alfonfi de Toleto minirter provincialis fratrum Minorum piovirciz (Lrtellr, Joannes *Sindi* ft Alvan* Martini dortores decretorum, Petrus Fernandi, dortor legum, frater Fernindus de lliefcas ordinis Minorum confeffor Regis. Joannes AlfonG de Palacios licentiatus in decretis, frater Lupus ordinis S. Auguftini conventus Toletani, Fernandas Manini archidiaconus de Nicbla in ecclefia HifpalenG, Petrus Fcrnandi archidiaconus de Carrione iu ecefefia Palentina, & frater Petrus Prior monafterii de Abi?go ordinis beati Hieronymi Palentin* dierectis. Ha: formulae deferipre funt in hoc loco, ex Hiipanica lingua veri* in latinam.

Die decima menfis decembris rex nominavit quofdam viros infigoes ad recipienda dita tertium fecundum articulos contentos in caGbus utriuique elerti, videlicet archicpifcopos & epifeopos ante nominatos, & inter hos etiam Alfonhim Abulcnfem, fratrem Nicolaum priorem Va'Ufoletanum fratrum Prxdicatorum, fratrem Joannem AlfonG Toletanum ordinis Minorum minirtrum provinciale Cartel!*, Didacum Fernandi thefaurarium Toletanum, Joannem Allonfi dortorem in utroque jure, Alvarum Martini dortorem decretorum, Petrum Fernandi dortorem in jure civili, Rodericum Bernardi & Didacum de curiali audito» res audienti* regi*, Joannem AlfonG licentiatum in decretis, fratrem Lupum ordinis S. Auguftini conventus Toletani, fratrem Fernandum contetforem regis, fratrem Joannem Vitafs ordinis Minorum, ft fratrem Petrum de Guadalfajara monafterii S. Bartholomzi de Lupiana ordinis S. Hieronymi, omnes ibidem pi«lentes. Tum eis data formula juramenti quod excipere deberent a teftibus, qu* ex Hifpanico termone verfa in latinum beic habetur. Poftea attendentes deputati ipfi quod cos Gmul unum folum teftem examinare erat longtflimum, ft multum tetoppris perderetur propter multitudinem examinandorum tertium, diviferunt fe in tres turmas. Quibus Gc fartis iidem deputati ad receptionem & examinalionem tcjhum proccflcnint a dic XXVIII decembris ufque ad priodpràm menGe Maji' fcqueuti

Sequitur cafus primi cleâi divifus per articulet, is ipfe qui fupra commemoratus eft, fed divifus in articulos C*7V*. & additiones XXXV.

Portes frquuptur interrogatoria formata habita circa cafum primi elerti, fuper quibus interrogandi, & examinandi erant tcftcs, ditiis in articulos LXXIII.

Deinde cafus fecundi elefti divifus per arti» culos, is ipfe qui fupra commemoratus eft, fed divifus io articulos LXXXIX. dc additiones xr.

Poftea interrogatoria fuper quibus interrogandi ft examinandi erant teftes fuper cafu fecundi èletti, additis aliquibus articulis datis per cardinalem de Arragonia & aliquibus aliis ex officio, diviia in capita CV1I. & additiones XIV.

Poft ifta omnia deferibittr bulla farta per dominum Gregorium XI. ante obitum fuum, videlicet quod major pan Cardinalium portet eligere papam poft obitum fuum in & extra conclave, ft tempus abbreviare ft prolongare pro ea vice. Edita eft apud OdOricum Raynaldum an. 1378. 4 3«

Sequuntur dcpoGtiones aliquorum cardinalium ac aliorum etiam examinatorum Avenioni mcr.fe Majo anni millefimi treccnteGmi LXXX. per Rodericum Bernardi, fratrem Feruardum, & Alvarum Meneudi dortorem ambaxiatores domini regis Cafte.'lc illuc ft Romam mirtos pro inquiGtione veritatis circa materiam diftorum duorum eleftorum ad fummum pontificatum, Sequuntur ergo deporttk>nes Bertrandi cardinalis Glandatenfia epifcopi OfticnGs, Joannis, cardinalis LcmovicenGs, Hugonis cardinalis de Britannia, Gernrdi Cardinalis Majoris monafterii, Petri cardinalis de Vernio, Petri cardinalis S. Euftacbii, Petri cardinalis VivarieuGs, Guillclmi cardinatis S. Angeli, Nicolai cardinalis Cufencini, Petri cardinalis PampilonenGs, Joannis patriarch* Alexandrini & archiepifcopi Tholofani, Dm* archicpifcopi Neapolitani, Helist CathanïenG» epifcopi, Guillclmi epifcopi Valentini olim MaflilienGs, Antonii epifcopi Firmani, Artaudt epifcopi Graflènfis, Poncii Beraldi *carreâorit litterarum* apoftolicarum, Gilaberti fecretarii pap* natione Alemanni, Joannis do Baro fubdiaconi pap*, Bonifacii de Amana* tis legum dortoris, Ægidii Beliamer* auditoria litterarum contraditarum domini papc, Guidonis de Prohinis olim fenatoris Romanorum, Bidoneis prioris fanrtorum Joannis de Lodon alias de Narbona presbyteri, Thonus decretorum dortoris & auditoris cardinalis MediolanenGs, Bernardi de Viriduno licentiati in decretis, fratris Bartholomzi procuratoris generalis ordinis Cartnditarum, fratris Nicolai Eymerici inquirttoris Anagonic, fratris Angeli geneialis Minorum, Petri camerarii pap* fratris domini Cardinalis Len.ovicenGs, & Petri Roftagni domini loci de ianrto Critpino.

Deinde fequuntur depoGtiones tertium receptorum Roms per Rodericum Bernardi ft fratrem Fernandum, fcilicet Nardi apothecarii, Guillclmi de Bulla, Petri Albucbii presbyteri, Joannis de Paparonibus canonici S. Petri, Joannis Bclcardi «nagiftri çappell* do au-

Cimini pane Urbani, Jacobi Pauhiccii civis Romani, Antonii de Augufta canonici ecclefi Latcraoenfis, Fredi de canali o&arii P*P*> Alati Petri Pauli Henrici civis Romani, Franctfci de la Para dotais in medicina, Jacobi camerarii cardinatis & Petri, Petri de Surdis canonici (and* Cncitia, Guillelmi Tenoris cappeUn domini pap* Urbani. Valchert de Argentina , Bacchii Petri Jacobi, fratris Genrict de Boda pceniteaciarii pap* Urbani, Joannis de Pipaaaris Bonaventure cardinalis de Padua, Nicolai, cardinalis Urbani, Raynulphi cardinalis SMaricenlis, Stephani epifcopi Tudertini, epifcopi Reatini, Tbom* epifcopi Lucerini , Joannis epifcopi Calbeolis, Lalli Magdaleoi civis Romani , fratris Raysmmdi de Capua magUlri generatis ordinis fratrum paedicatorum , fratris Bartholomci de Cucurno ordinis fratrum Minorum , fit Thorn* Petr* canonici Patracenfis.

Finitis tandem depofitkxtibus tefiium utriufÏie panis , defcribuntur dubia archicpifcopi oletaui data Alvaro epifcopo Zamorenfi , uui ibat Niciam ad cardinales Florentinum & de Mediolano. Et mox fubjiciuntur refpOnfitiooes ad dida dubia domini Toletani fcript* per manum domini Florentini.

Sequuntur depofitiones generales nonnullarum perionarnm, tredecim numero, qu* de mandato domini regis ac deputatorum prsdifrorum dederunt per feripturath ea, de quibus rccordabantur circa maceriam prim* eledtonis. Eorum nomina hcc funt. Frater Petrus de Gur.Jalfajara, frater Ferrarius de Verges ordinis Minorum , Petrus Alfonfi canonicus Hifpalenfis, Joannes abbas S. Ifidori Hifpalenfis, Rodericos Fernandi portionarias ecclefi* Hifpalenfis, frater Alfonfus de Mel'de tertii ordinis S. Francifci, Garfias eledus Auriculis, frater Michael monafterii S. Bartholomari de Lupiana, Joannes Rei.iigi; de busman archidiacoous de Alcor in ecdefia Palentina, Alvariis Martini doâor decretorum , Frenandus Gudiel epifeopus Legionenfis, Alfonfus Fernandi presbyter Hifpalenfis, & Thomas Gundislavi thdaurarius Compoftellantis.

Poftea defcribuntur depofitiones in fpeciali fuper cafu primi elcâi habite & recept* per diâos deputatos Metin* a diverfis perfonis medio juramento fuperius feripto examinatis. Eorum qui fpeciales depofitiones fecerunt bate funt nomina . Frater Ferrarius de Vegos ordinis fratrum Minorum, Petrus Alfonfi canonicus Hifpalenfis, Alvarus Gundifalvi canonicus Cordubenfis, Rodericus Fernandi porttonarius Eccl. Hifpalenfis , Joannes Garfi* decanus Cabguritanus, frater Alfonfus dc Melide tertii ordinis fandi Francifci , Garfias Martini cledus Aurienfis, frater Michael profeflus ordinis S. Hieronymi, Joannes Remigii de Guzman archidiaconus dc Alcor in ecdefia Pakntina, Didacus Martini de Urdunna cano* •icus Toletanus, Alvarus Martini dodor decretorum , frater Manendus ordinis fratrum Minorum epifeopus Cordubenf. fa&us per primum electum, Petrus abbas S. Facundi, Fernandus epifeopus Legionenfis, Alfonfus Azero Archidiaconus de Metina in ecdefia Salmanticenfi, Petrus Rodcrici canonicus Cordubenfis, frater Petras CordnbeuGs conventus fanât Banholom*i de Lupiana, frater Joannes Rodarkia epifeopux dc Neupatras, Francifcus Fcrnandi cantor Paieotinus, Marcus Pertundi abbas de la Vanta in ecdefia Palentina, Joannes Saucii portionorius Toletanus, Garfias Petri de Taflara, Sancius archidiaconus de Guiart iu Ecdefia PampilouenG, Petras Fernandi archipresbyter de Fita, Joannes Sancit, canonicus Hifpalenfis, Thomas Gandifalvi thefaurartus Cocnpoftdlamts, Joannes Columbi clericus dimeefis Aveniooenfis, Fernandos Petri decanos Tirafonenfis, Nicolaus Martini archidiacoous Salmantimss , frater Angelus generalis minifter ordinis Minorum, Booifacius de Piflorio , alias de Amanatis, legum doctor, v£gidi«r *Stmii Mtenioait* pnepofitus Valentinus , & frater Angelus epifeopus Pifaurenfis.

Deferiptis depofitionibus tedium interrogatorum fuper cafu primi elecli, ponuntur per ordinem depofitiones corum , qui interrogati fuere fuper cafu fecundi eleât.

Telles iidam omnino fuere qui interrogati fuerant fuper cafu primi eledi.

Sequuntur deinde refpoofiones publice faâss coram rege ejufque toto confilio per cardinalem Hifpanum , epifcopum Faventinum , dc Franctfcum de Sklents de Papia ad caium fecundi tiedi anno MCCCLXXXI. die quarta menfis martii.

Ponuntur poftea refponfioncs Petri de Lana cardinalis, epifcopi Pifautenfis , & Bonifacii de Amanatis adeafum primi elcâi, faâ* publice coram rege , ejufque toto confilio.

Finitis refponfionibus partium, deicribitur confequenter intimatio per dominos cardinales fafta univerfis, quod Barenfis cft intrufus. Incipit fic: *Exigit fanât & cateohct fidei peritae* . Edita eft in fecunda vita Clementis VII. pag. (apud Baluzium).

Sequitur qualiter cardinales notificant univerfis , quod dominus Clemens fuit rite & canontee per eos eleâus & folemniter inthronizarus & coronatus. Incipit. *Qtmiam nontmUi intrufionem detefiabilem.*

Deinde litteras feptem cardinalium fuis figillis figillatas exiftentium Avenioni notifies» tium intrufionem primi elcâi. Incipit : *Ad refirent netitiam dodneinntt.*

Tum intimatio dc notificatio cardinalium deprecantium univerfos Cbriftifideles ut Clementi adhxrcant. Incipit : *Spcxlaterrs* λ *Domino Deo.*

Proteliatio domini Bertrand·' cardinalis Glan_ datenfis antequam intraret conclave fuo figillo figillata cum fubfcriptione notarii. Incipit: As *nontioe Doxtini. Ante».*

ConfeÛâo domini Anglici cardinalis Albauenfis cum fignisduorum notariorum & fuofigillo figillata . Incipit *: Univerfir <7 fingxli» prtfexbes htterat inff>eAxr:r.*

Inftrumentum corfefiionis domini cardinalis S. Euftacbii cum figoo & fubfcriptione notarii & undecim tefliumi Incipit: *In nomine Domini. Amon.*

Extraâtones quaedam habits a didis teftium per illos de confilio regio ; quorum aliqua facere videntur pro libertate eleâionis prim*, & quedam pro coatione feu impreltiooe.

Sequuntur conclufiones illorum dereçio cotvfilio circa dubia fic allegata fuper materia. Subferibunt prxter eos alii multi viri doâi, & inter hos Martiaux epifeopus Pampilooenfis. \

Poû

er Pofr pramiffa veto pnrfato domino régi A partions, graodique alia *dtri* & populi multi tudme, qui propter hoc adveiKrant, celebratifque Huflaram folonniis, idem fereniiHmus ac chriftiauiflimus princeps fi dominus rex, abjefto primo defio, vocato Banbolomeo de Primano, otim archiepifcopo Barents in apoftolica fede introfo, pro unftitlimo in Chrifto patre fi domino domino Clemente papa feptimo canonice defio veroqoe Jefu Chrifti vicario fe declarans, dcclaractooem fuam hujufmodi in feriptis redafiam publice fi alta ac intelligjbiii voce legi fi recitari fecit; cujus tenor feu forma de verbo ad verbum fequitur fi eft talis.

--------Cafc U* exhibita, penfentata, fi declarata, 'ammbuiqoe perafits, ot fitpm per ordinem eft cxpnftmi, fcriptum, fi deugnatum, demum idem dominus *rex* confilium pradiftum pro debito fidei, veritatis, fi juftitic, ac fecuritate fu* confcicntic tibeuter amplefiens, volenfque agnitam veritatem hujufmodi fuis regni, nolis tmiverfifque Chrifti fidelibus notam «fle, ad civitatem Salamantinam, ubi ftudinm riget generale, cum rota fua curia fi fequela fe contulit. Er tandem die dominica que intitulabatur XIX. menfis Maji anni a Nativi-B taie Domini, miHefimi trecentefimi oftuagefimi primi, convenientibus ibidpm ad ecclefiam catbedralcm mane quafi ' hora prima prrfato domino rege cnrp przlatis, nobilibus, fi litteratis, ac notabilibus viris regnorum fuorum, qui pro hujufmodi negotii ac rei geftr perferutanda fi inquirenda veritate de mandato fuo fuerunt evocati, patiente quoque ibidem revereodiflimo in Chrifto patre & domino Petro de Luna fanftz Marte in Cofmedin, diacono caidioali A. S. L. & nonnullis aliis preians ac litteratis viris diverfarum nationum &C

anno I I—— cwusri "* *

Johrnmt Dei grati» Coftella tf legionis rtx, ttniverfis Chrifti fideUbnsfadnjem tf i» paftoris nrtiti» mu errare.

A folis ortu uique ad occafum &c. Dater *integra inferius* ›

„ Et fic abfolvitur ifte codex, qui ia initio, uti fupra monuimus, dicitur efle pri-
„ ma pars proctflus fafti fi habiti coram re-
„ ge Caftellz de fi fuper exorto nuper fchif-
„ mate in ecclefia Dei circa eleftiooes Urba-
„ ni XI. fi Clementis VII.

SINOPSIS SECUNDÆ PARTIS ACTORUM

Concilii Medina Caftrepfis,

Ex Coibertino Cod. nam. 814.

ADMONITIO COLLECTORIS.

AN in codice iflo Colbrrtino e» tantum contineantur alla vel document» ia concilie bac frôlât». vel aliqua alia prater iila, Raluztur nequaquam prodit, fed it» rent exbibet, ac fi reipfa »d alteram partem concilii iixjm fyegert. b'erxm fi rem fropius difpiciamus, inteUigemuS profeflo ambos iftot codices ban i ita inter Je continuari, xt frior »lteri adjungendas fit; <7 anebo fimul integram aliorum concilii complexionem afferent. Nam in alter» quadam occurrunt, qua leguntur tn priori, ut oratio Faventmi epifeopi ad concilium; ex quo difeas Colbertinum bunc codicem alio plane confilio fcriptum effe, quam ut fecundam fortem oïtorum concilii compleflatur. Quamquam vero ita rem bobere le credo, juvat tamen integram rerum ia eo deferiptarum indic». lum, prout » Baiuzto datur, dT bic exhibere,

Primum occurrit traftatus domini cardinalis D S. Euftacb'i de papatu, qui in aliis codicibus vocatur tt.idatus de fafto fchismatis & impreffionis, feriptus adverlus cleftionetn Urbani. In calce vero ita adnotatum eft. *Traflatut tfle domitu cardinalit S. Euftacbii fuit inceptus in* ■*ivitate Fundana provincia Campania anno » Nativitate Domini MCCCLXXVIII. de menfe Septembris, (f complétât Avinioni ansto fequenti de menfe Martii feu Aprilis.*

Littera archiepifcopi Toletani ad cardinalem S. Euftachii, continens dubia fuper eodem traftatu.

Traftatus Petri de Barrens cardinalis Æduenfis Gftus Parifiis anno a nativitate Domini MCCCLXXIX. feu LXXX. *Sereniffimo* E er *praexcellentiffimo principi.* Editus eft in tomo quarto hiftorix univerfitatis Parif. pag. 5»9.

Traftatus domini Joannis tunc abbatis S. Vedafti, nunc epifeopi Carnotenfis, faftus Parifiis anno a nativitate Domini millefimo CCCLXXIX.

Traftatus magiftri palatii refpônfivus ad rationes quorumdam theologorum contra dominum Clementem fi pro B. faftas, ordinatus Avinioni de menfe Maji anno LXXX.

Traftatus domini cardinalis Ebrcdunenfis fuper materia concilii generalis habendi vel non habendi in negotio fchifnuris hodie currentis, feriptus de menfe Augufti an. LXXX. forte faftus eodem aut faltem praecedenti an.

Epiftola ecclcfisB ad regem Francorum itt cauia fchifmatis, data in inferno vivorum. In fine appofita eft hrc nota: *Nibil velet totum, nec principium, nec finis.*

Epiftola de fafto fchifmatis ad Ludovicum ducem Andcgavenfem, compofita per magiftrum Joannem de Florencia. Scripta ante eleftionem Oementis.

Faftum intrufionis Bartholomri in papatu traditum per reverendiflimos patres dominos dominos Florentinum fi Mediolanum cardinales Italicos reverendiffimis patribus & dominis dominis Albanenfi, Vivarienfi, fi Euftachii, & S. Angeli cardinalibus in Nicia cum eis conftitutis de anno Domini millefimo trecentefimo LXXX. fi de menfe novembris.

Ambaxiatorum Urbani VI. oratio ad regem Caftelln divifa in XVII. veritates, eadem quz in codice Harlzano occurrit fub nomine epifeopi Favemini.

Allegata domini epifeopi Ambianenfis (Joannis Rotandi) pro domino Clemente in fado fchifmatis, coram rege Gtftcllz.

Pro-

Oh (Prabata coraui rege Caftclla pro partecol-Aflachii . Quam falûtatem coramtfit jtotarrâs tegii dc domini CtemcotM contra Barthoto-mxum intrufitm.

ANNO CHRfcTI

Declaratio domini regis Caftrilm. Eadem qu* habetur in calce codicis Harbuni.

Francitoi de Siclems epiftola feu facium pro Urbano ad eurndem regan.

Rcfpoafio domini Ewardi de Tremaugen, Britonis natione, domini regis Francis ambaxiatoris , juris utriufque protofloris, nuntii domihi Francis regis ad dominum regem Ca* (lefts, faâa in Caftella apud Medinam dei Campo coram diAo domino rcgeCaftells conidium pro parte domini Clementis paps VII. & contra Bartholomscum dc Prinhano intrufum in papatu ad dubia qus fequuntur, anno Domini MCCGLXXXI. de menfe aprilis die fceunda,

Qstadliones difpctats coram rege Caflellas inter Petrum de Luna legatum & nuntios a* poftolicOs Gementis VII. ex pane una , fit nuntios Bartholomci antipape anno Domini MCQCLXXXI. de menfe Martii. Et incepta fuit difputatio die (abbati XXIII. diâi mentis in cappella regis m Metins del Campo dime-efts Salamantime, abfente rege, dc ejus confilio toto prsfente. Reiponfiooes faâte fuerunt per Petrum dc Luna dc per Ægidium Sançii.

Allcgatiooa Boaifacii de Amanatts advocati Alcalis domini paps faâs coram rege Caflclls dc toto confilio apud Medinam del Campo Salamantins d.œrefis de anno a nativitate Domini MCCGLXXXI. dic mercurii XXVIII, Aprilis.

Allegationes Pçtri de Turi utriufque juris profcOdris , cuftodis Lugdunenfis , fads in cappella regis Caftclls tunc abfcnris apud Medinam del Campo pro parte Gementis VII. contra Bariholomeum intrufum de anno Domini MCCCLXXXI, dc de menfe aprilis fecunda die.

Alkgationa, ut dicitur, domini cardinalis de Luna.

Novs allegation» Joannis de Lignano, feu verius poftrtma pars'fecundi traâatus quem Joanoes de Lignano faipfit pro Urbano , qui editus eft ab Odorico Raynaldo in appendice tomi XVII. annalium eccleflaftieorum.

Rationes Angliconun, Ac refponfiona ad illas.

Allegationes domini Raymundi Bernardi Flameach faâs coram. rege Boemix anno MCCCLXXXIII. die XXL Augufli.

Litters Wenceslai regis Romanorum, quibus committit Marchiooi Moravie vicario luo generali in Italia dl ultramontani» partibus porcftatem inquirendi quis amborum fit papa dt eidem faciat obediri.

Alis littera ejufdem Wenceslai, quibus eidem vicario committit poteftatem reformandi ligam cum rege Francis.

Faftam verum dominorum cardinalium, Pat* dai· x>MMte [ede efpefltUce .

Sermo faâm fuper dt pro fedatiooe moderni khifinalis per Guidoaem cardinalem Piâavenfem in fynodo Cameracenfi anno Domini MCQCLXXXm. die prima oâobris, pontificatus Clementis VIL anno fecundo.

Tenor veri teflameoti Petri Flandrini diaconi cardinalis S. Euftachii.

Tenor fallaii tettamenti diâi domini S. Eo-

per plura annas poft mortem pnediât domi* ni, dc poftquam ad Bartholonwum idem notarim fe tranfduxit.

ANNO CHROTt

Traâatus Prtfeâi de Malateftis abbatia Si* trienfu vicecancellari Cauloni* pro Bartholotnro contra Clementem, inferiptus.· *Dt trim· fbo R<>»n» ;* compofitus Barcinone anno MCCCLXX1X. die Sacratiftuna corporis Ghritti décima mentit junii.

Traâatus Baldi de PeniGo contra Gementem VII. Incipit.· *Crvitxi Dei,* Editus in appendice tomi XVII. Odorici Raynaldi.

Tenir, fit ultime allégation» Joannis de Lignano, valde Venenofe, licet fupcrfictalcs dt nun reales cxiftant. Incipiunt : Pmim *pe#* c»w/7rr*w. Edits in calce ejufdem torniXvII. uti diAum eit fupra,

Tenor litterarum dirtâarum clero Romano ab anticardinalibus Bartholomari.

Allegationes cujufdatn in faâo clcâionis. in favorem Uibani. Incipiunt,- *he ftutftiene pr*-fnti litet eretdti veJtniej.*

ALLEGATJOUES ELECT] FAPENTINI

Nmcii E. feptx terme rtgt Ceftefa.

Legetie tx parte Romexi intr^fi terme Cefiedx (J Lt&itnir rege.

Nunc pro declaratione juris domini noftri (J.bani aliqua fub brevitate rranfcurram, quo rum qusdam apparebunt preparative, queJam diipoutiva, quxdam probativa, quedam vero executive & adminiculativa; ex qt-ibus clare domini noftri juftitia apparebit , profequendo XVII. veritates inferius adnotatas. Rediens ad primum proteftor, quod loquar cum qua îatcro boncftate, non ad alicujus infamiam ve odium , nec favorem alterius .' & quia quxdam quomodo domini cardinales, qui pro duabus partibus fit ultra erant Ultramontani, cîtgetune Italicum, poflet^dici quod tmecahprchenfibilia iunt judicia Dei, fine quo nec folium cadit dc arbore, tamen pcrfuauve rei* pondet.

Ex MS. Collegii S. H[illegible] nymi d[illegible] Dol», ex M*n. Aw- «1. It. Hfr

Prima veritas exortae divifionis patefaAa divetGs vicibus in certis locis fimul fit fepara* tim per diverfa colloquia fuper perfona (Jltramonianca communionis ac divifionis. Nam mortuo pise memoriae domino Gregorio, & feparatim diverfa colloquia fuper cleâiooo lummi pontificis tcnenies; tamen propter molias eorum voluntates, de nulla perfona Ultramontane nationis concordare potuerunt , facientes Ultramontani de fc duas parta, quarum una vocabatur Lemovicenfis , videlicet epifeopus Pencflrinenfis, cardinatos da Agrifolio, Piâavenfis, Majorismonafterii, de Verufilo. Et hi quaerebant habere papam dominum Pidavcntom, vel faltem cardinalem Vivarienfem. Alia pan vocabatur Gallicorum, & fub ea erant Gebcnncnfts, Glandatenfis, de Britannia , & S. Euftachii, quos toquebatur dominus dc Luna dc etiam dominos de Urfinis videbatur concurrere. Alii vero Italici (labant in fcipiis. Prsdiâi vero Gallici tendebant habere papatn dominum S. Euftachii, qui dominus S. Euftachii quadam vice diAis Lernovicenfibus in talia verba prorupit ex parte dominorum Gallicanorum, quod pro certo mtet

cos

80S detibmtum erat, quod iftavicB- nuttomo- d» biberent papam dt Oarione Lemorieenfi, fifibmaam quod totus moudm erat petadiatua de coram dominio.* dc ex tunc di&a difeordia fait patefaâa: ideoque qusdfiet pass tenebat ctrnfiftum ad partem,* traâantm cam Italicis. Ecce ergo veritas exoras dirifioois patefatta per mulca verba que in aliis atteftadonibas videbitur, ex qua divifione fiurtxit.

Veritas fecunda ------ Da fabfequuto or* dîMtioois. Nam revera ilia pars obtulit fc Italicis , dicens quod potius volebant Italicum› quam de natione Lcmovicrafis. Hoc dedufto ad notitiam Lemovfoenfium, flatim ceperant cogitare viam fupplantandi Gallico·, & fciet»-tes quod ex eorum vocibus non poterant habere papam de eorum natione vel fequeia, cooduferunt inrer fe eligere dominum archio, pifeopum tunc Barrsnfem, propter feneraram tunc favorem. Et ex aliis caufis infertis io cafii ferenitatis veflr* tranCmiflb per profatum dominum noftram.· quod hoc fit verum patet ex publica fama nunc dt tunc in curia Romana vigente. Item quia dominus Piftavenfis ad hoc requifivit dominum Petri mediante perfossa domini mei reverendi domini Nicolai de Cremona, nunc epifeopi Brigienfis, utriufque Juris doctoris, dominorum cardinalium f[redacted]-liaris & focii Item patet per litteram domini Glaudatenlis feriptamper tres dies ante iqgreffum conclavis, cujus copiam debet habere pater meus reverendus frater infans Petrus dc Arragonia; fit qui bpc indicavit dqmioo de Agritolio, cujus eidem domino noftro , fede vacante, quod fuper humeros fuas in brevi unum imponeretur magnum onus: aliquid & fibi tetigit dominus Gcbeoncnfis prope ecclefiam S. Peti i ; fed expretius hoc dixerunt illi card:nales, qui promotores feu proteâores erant domio* regio*, qui hoc diâc reginas anteingrctlum conclavis per fuas litteras fcripfit; ut in ejus depofitiooe in publica forma videre poterit. Ecce ergo inclinatio dominorum cardinalium fuit in dominum noftrum ante ingreffum conclavis, dc fic felium eft quod extendunt de coa&ione vel metu, quoniam coaâtio eft quando quis contra propriam inclinationem invitus traditur. Si quis bene infpiciat, fe. eundum legem & mentem philofophi hoc Oftendit.

Tertia veritas fuperius tafta, videlicet confult* & fid* faâionis, nam ficut videbitis in fupradifto cafu, cum Cardinales dc Agrifolio & Pi&avcnfis poft ingreflum conclavis iuquifi. viflent vetba domini S. Petri & domini Mediolaneniis, & ipfa reperiftent tunc difpofita in profatum tunc Barrenfem, & fa&a inter fe ipfos computatione quod fufficiebaot ad canonicam ele&iooem, & drxiffet dominus de A-grifolio aliis dominis hsc verba.' Domini, fedeamus fatim, quia pro certo credo quod flatim eligemus & habebimus papam, cardinalis de Urfinis dixit.* Ex quo fonte dedit tale confdiumr domini deferamus iftam elcâiooem, & deludaram illos Romanos , qui volunt dc petunt papam Romanum , dc fingamus dos elegifle unum fratrem Minorum Romanam, quem ego nominabo, & induamus cum cap. c& mitra, dc poftmodum loco dc tempore ciemus veram ele&ionem. Ecce ergo confisita fiâio qu* infpe&a fuit . Nam epifeopus Pr*neftinus cum fuis fequentibus flatim refpondit in idofetriam falcem ufque in diem de-

Adararioois, fabfu^ros db procedendum ad veramele&ionem, eoa obftantiuu» clamoribus feu paâ'tvribus popularam, de quibus aaa eft thmodum. Ecce *m* quomodo fiftfeaem pcq-

ta ekaio. Nam Boet domiam Horeottaus » qui primam vocert habebat per viam collaii», ma viius fiais voca dominorum cardinalium trahere in Domismm S. Petri, «em ad pm param nominavit. Tunc domini Lrmrwirrnfai allegantes dominum S. Petri impotentem ad onera papatus, ex caufis in diAo cafii infer, tis, direxerant vota fua io profatum domi. vocis computatis , r»
B pertum eft eum habere nitra duas partes db Aoram votorum. Tunc arguitur fic, eleftw eft a duabus partibus, ergo verus papa eft. Antecedens ipfi concedunt : confcqucntia probatur per caput Zfetf da eieft. Sed ipfi contra diftam electionem timorem allegant, pro cujus exclufione.

Pondero quintam veritatem , fcilicet illius eleâiouis occultationem , celebrata namque ekâiooe domini noftri pnsfati, confilium inter fe tenuerunt , an eflet expediens illam deftionem publicare, dc coacfaferunt quod non, dc licet dicat quis partis advert* quod
C quia populus fremebat, ideo non fuerunt aufi illam publicare, mirabile diâtim eft hojufinodi, fi populo impellente, de propter hoc ü» mentes fit ed vitandam mortem elegerant do» minum Barrenfem, quod ele&ionem foam non audebant publicare . Quis unquam audivit quod exiftens in periculo mortis noluit illud evitare? Et qu« unquam audivit, quod volentes evirare *mohu* periculum abfeooderunt feu celaverunt caufam evitationis fixa liberationi·. Sed revera ratio occultationis foit, quod noti imaginabantur fatisfedfle populo, dt per eoo» fequena metus quem attentatum per populum protendunt, non impreifit in mentibus eorum» tfequd eorum arbitrium abforbuit. Et hoc pof-
D fit efle caufie quantumcumque intriniecos a»-tentate, ut pratendunt ficut probatur, dc hi tres deliberaverunt ergo non publicari didam ele&ionem, dc nec faâo nec figno publicaverunt. Inferunt pro ipfo dc non folum, fed adjunâis pluribus aliis praefatis, fingentes ab cis velle habere confilium, dc interim fecerunt fetantes in conclavi, mandantes publicari dc colligi rrs fuas, dc aflerunt qui audiverant, dc ut in atteftattonibus videre poteritis, dominus Gebenoenfis jocofe dicebat inter alios Romanos Zr Frfero. Interim venerunt prdatf pro quibus milium erat : quibas exiflentibas in palatio, pranfi funt prolati aer fe, cardinales per fe, & fumlo prandio convene-
E runt de novo diâi domini cardinales, dc tene

Sarta veritas, videlicet eleâiouis reiteratio. Nam quidam ex dominis propofiut inter eoo hoc modo.* Domini aliqui ifio mane quando elegimus dominum Barrctffem , fecerunt dubium de clamoribus Romanorum: nunc vernullus clamor poteft allegari; quia funt omnia in quiete. Videamus ergo quid facere volumus. Et tunc quafi omnes *ieu* faltem ultra duas partes ipfum dominum tunc Barrenfem elegerunt . In cujus mente poteft cadere quod talis reiteratio procefierit cx timore? non enim fupponit pars adverfa impreflôres quos protendunt petiifle reiterationem , cum ignorarent pri-

Cghpritnam fifiionem. Proceflit ego Ifia fecdnda ekdio ex fisperabuadaati voluntate, per quam ut etiam dixit pater meus dominus Joannes de Lignano, taUs indldus eft cfltdus. Quia fi prima tenuit, ifia fecunda fit nulla ; quia non poteft geminare titulus beneficii in eodem fobyedo. De tied. «r yuar deas. Venit ad declarationem libertatis primi confenfus. Si vero prima fiiiflet nulla, tune fecunda fuit aliqua juxta dodriiuua Glofla io cap. *inditis.* Cum imprefi» non plus inficiat quatn impreffforis intentum fit. *Et* addendum quod non propter metum dida reiteratio proceflir. Pondero quod ut adverfanttum cafus habet, unus ex dominis in reiteratione eledionis allegat sueram divertere, dc fubditar ia alio cafu, quod fpreta fuit talis allegatio, & ipfa fpreta proceflit talis dida reiteratio a duabus partibus fit ultra. Non ergo metus fuit in caufa hujus adus, pro quo ergo furgit

Septima' veritss , fcilicet nove forme exprefl»nis. Dixerunt quia tam in prima, quam in fecunda eledione, quod eligebant animo dc intentione quod cflet verus papa. Caufa enim fuir exuberantia voluntatis, quia dixerunt non folum quod effer papa, fed quod edet verus papa .· infolitum verbum dc Meo fine aliquo conatu metus, nec confilium fidiouis datum per dominum de Urfinis fequi intendebant , nec allegationem metus fadam per alium ponderaraut.* ad quid enim prudentes viri dc famofi juris dc tadi expertiflunt hoc dixiflent, non capit naturalis imaginatio, cum ut didum eft in proximo, impreffores quos pretendunt hoc non petierunt. Verum eft quod dominus S Euftachii in fuo confido cafu ponit quod pauci talibus verbis ufi funt, ied tamen quod cranes fic dixerunt patet ex cafu dato a Joanne Lignano, qui fecundum affertionem partis adverte faltem fuit duorum Italicorum, ut fic haberet teftimon. trium, quod validum eft, licet ut opinor, ille cafus fuit omnium; fed poftquam viderunt fibi ex illo concludi, confixerunt alium cafum. Ecce fequitur

Odava veritas exdufiva pr*fumpt* did* fidiocis, fcilicet, notitie, & amicitie, cope-lationis. Fatentur enim didi adveriarii, quod dominus nofter erat notus, & familiaris amicus erat, fciemificus erat, expertus erat, bone confcienti*. Non eft ergo verifimile quod eogitaffènt tamam dclufionem, & fic virape-Tofam in perfonam fuam. Sed ipfi hoc tolerant haec dicentes, quod intendebant ipfum religere in loco fecuro, quafi putarent quod locus five metus attentatus, five terrores extranei poflèm vitiare elediooem prsdidam in fe ipfa liberam, & a libera voluntate procedentem. Et hic eft magnus enor, ut videtur, quia traditionem talem feu cflèdum rei gefl* non impedit. Tumultus enim popularis non excludit propterea liberam. canonicam, con cordera eicdiooem fieri non polle. Item videte errorem alium ; dicunt quia eum intendebatit reeligere, & ex alia parte ponunt eum sneligtbilem, quia confenferat eledioni quam dicunt fadam tumultu. Item eft hic ponderandum, quod illa talis condit»§ in diem feu locum per eoa, ut dicunt , in mentibus intelle. da, non poteft plus operari, quam fi fiiiflet exprefla: ied certum eft, quod uti ubi (uiffet exprefb per eos nihil fuiflet operata, tamWn a jure improbata ut in Reg. *A&μ l-litiali* de re inter. & de eled. cap. m lib. Vi. per quod caput apparet quod dida talia vota cooditionalia five in diem vel locum pro non adjedis haberemur, & ex aliis coofeffibos penitus remanet dedio valida; & non eft dubium, quia multi ex dominis cardinalibus fatentur dominum ooilnun pure fle (impliciter elegifle, & de fe ipfo pluries, ut audio, coofeflus eft dominus de Luna. Sed concludatur contra ipfos ex

Nona veritate, icilicet adjund* fimulationls. Nam cum Romani deputati ad cuftodiam conclavis prafenfiflait, quod cardinales fecerint rumpi aliqualiter conclave ex prte pofteriori , revera ad (alvandum quaidam res quas dubitabant io multitudine fubripi : dubitantes Romani ne illud fieret propter exitum cardinalium, non fada & non publicata cleôtooe, intraverunt per didam irruptivam fatis impetuofi : & tunc didi cardinales, credentes quod propter impreflionem faciendam ad habendum Romanum in papam, retraxerunt fe ad cappellam fecretara, &cum aliquis confuleret quod confingerent dominum S. Petri eledum, & quod fibi facerent reverentiam ut eledo, multi eis dixerant, maxime Dominus de Luna, ficut mihi confiât per ea qu* do domo fua emanarunt, quod potius vellet mori quam facere reverentiam non vero papa, dicens non conflabo vitulum, nec coram Baal (ledam genua. Unus eft enim dc debet efle verus papa dc non duo. Et verbo dixerunt illis Romanis quod dominus S. Petri erat eledux, fed noleoat confentire; dc tunc Romani irruerunt in illum, ponentes eum de fado fu» pra fedetn, velut papam, tamen abfque exhibitione reverenti· inde receflerunt dc illcfa cardinales pnedifii, ut h*c omnia habetis ia cafu. Ex his pondero duo mirabilia, primum quomodo didi cardinales, qui dixerunt prius velle mori, quam confcntire in illam fimulationem, dc non verum papam fingere, quamquam effent multis armatis dc furenti populo, ut afleritur, circumdati, quando iolutn voces audiverunt, ut etiam afferunt, tam fortiter timuerunt, quod dominum B. ob timorem mortis elegerunt; alii vero, ut afferunt; alium, fcilicet dominum S. Petri eledutn finxerunt, & populo ofteoderum. Veram , Sereniflime Princeps , non eft pntfumenda tam inanis cautela in hominibus tant* prudenti*, fantasque experienti*. Unde veftra circumfpeda prudentia confiderare poteft quanta fit didis dominis fides adhibenda, tota repugnantia, dc non verifimilia afferentibus. Hunc fequitur

Decima veritas, fcHicet folemnis inthronizatio. Hoc eft fciendum , quod poft fimulatioocm, de qua proxime dixi, quatuor cardinales receflerunt de Urbe ad loca eis confidentifluna ; fex vero intraveram caftrum S. Angeli fortiflimum & inexpugnabile , ut patet toti mundo ; fex vero ren^anlerunt in eorum hofpitiis, qui iexta die fequenti clam ad palatium ubi erat dominus noflcr quafi latitans, accédèrent, & cum ‹ fficiales Uibis jam informaffent p‹ pulum quod «lorainus S. Petri non erat ekdus a cardinalibus , *led* crac elcâus dominus archtepifcopus Barrenfis, & fic populum j lacaffcnt , didi alit fex cardinales , qui erant in cadra voluntarie etiam ad diâum palatium venerunt , & convenientes In dida cappella icercta , omnes ifti duodecim vocaverunt ad fe di. ftum

anno α,κ'^Π

ANNO amisn •j»a.

------B. ÔC ipfum tamquam eleftum i«er fe cepe- fuit ruot, ft ek&ooem fibi annuociaveraut, fuum poflulantes conferffum, prout latius habes in cafu. Et quomodo diftus dominus nofter ab eis voluit certificari, dc quid ipfl refpondenint audiendo, infra fuper articulo confcfliotjis. Quibus Cc dominum noflrum inibronixaveruor, & Urbanum aflumtum publicaverunt. Hxc ergo pondero, quod difti cardinales voluntarie vcnervnt, quia cogi non poterant, non enim cogitur qui refiftere poteft, ut dicit Magifler fentcntianim lib. II. drft. XLII. Tunc argui, tur fie. Due partes cardinalium & ultra receperunt dominum noftrum ut cleftum io papam. Ergo verus papa eft. Nam negari non poteft, nec per cos negatur; quin faltem aliqui ex eis ctiam in prima eleftione ipfum voluntarie elegerunt, quo prxfuppofito, fufficic ipfius elefti receptio quocumque modo, five per ofculum, five per inthronisationem, five per acctflionem, ut dicunt doftores, in predifto capite. *Lurt per litttrnnt fix iH* r/l, *β mtjtr (wordu fjt.* Ad quod ctiam benefacit gloffa, qu* incipit. Aha *fint* in capite A-*inmibni* de eleftion. Jib. VI. Pirima fala inthroniutio jus pontificativum probat. Nam plim imperatores nominabant papam XUII, di. *Adrieatu*, & cardinales (ohimmodo inthronizabant, & fie eft necefle fateri, quod ex ipfa inthronixatiooe oriebatur jus pontificatus, ut dicit Innocent, in cap. de cleft, Quoniam ex nomination* imperatoris non Jaieus de eleft. *Sncrofnfti* LXXXVI. di. aad jaidaw. Et ifla ratio eft domini Baldi. Surgat ad idem, & fortius (olcmois coronatio, quz fuit

Undecima veritas. Oportet enim fateri, quod folemnitas coronationis fupponit pro aliquo in promotione Romani Pontificis. Ita patet cx notatis fupra data per Tohanncm Audream I. VI. & fatis videtur adaptare ad invefllituram, ut ficut invellitura, ti fit a confirmatore, habet vim confirmationis, fi vero a collatore, habet vim collationis, fi talem habet poteftatem. Hxc eft fententia Innocentii in caput *tx wt*, de his que fiunt a majori parte capituli. Sed quis dubitat quod creatio fpeftat ad cardinales, non folum per viam eleftionis, fed ctiam provifionis, quoniam papam non facit modus, fed confenfus; quod probatur ex verbis Innocentii & Compoflellani, ft aliorum doftorum in prrallegato cap. dum dicunt fufficere confenfum quomodocumque prarftitum. Alii dicunt qualitercumque, ut fic in dicta prxftatione confenfus, & ücut de fubflantia forms, ut dicit Innocentius in ditto cap. fueuram *fient* in fi. de eleft. lib. VI. ubi dicunt quod confirmatio feienter fafta a confirmatore, etiamfi clettio precedens effet nulla, confert jus prxlature, habet vim pro-Vl?°c.' Û t,,en' habct tem. Sed cardinales ignorare non poterant, fi quis fuerit defeftus in eleftione Domini noflri, quod provenire non poterat nifi ex defeftu cooienfus eorum, ideo fpocte, poflea inthronizando & coronando totum complexifie veram, & de novo jus pontificatus tribuiffe . . . . unde fi cardinales dicerent ordinamus quod ifle fit papa, vel volumus, quod ifte fit papa, papa effer confiderandus, dc eft, quia aleftio, ut dicunt fapientes, nihil aliud eft quam declaratio confcniw, ftc. Sequi-

ANNO CHRISTI

Duodecima veritas circa quam ... pro uaa maxima: quia confeffio deliberata » feu cum intervallo tempori» emanata, eft quafi irrevocabilis. Nunc videatis, Sereniflime Princeps, quot & quale» confettiones emanaverunt a dift» cardinalibus. Primo enim cura illi fex exiflerene in caftro S. Angeli dubitantes, ut dicebant, venire ad palatium, mandras pro* priis fcripferunt teflificantcs diftam deftionem canonicam, committentes aliis in palatio exi* flentibus vices flias circa inthronisationem flendam. Cujus fcriptnrse copiam haberis io difto cafu. Subfequeuter tamen cum ad diftum pa-Bi<rium vénitient - & eflent XII. congregati, ut diftum eft fupra, vocato ad fe dominonoflro in fecreto, omnibus exclufis remanentibus, tamen ibi juxta altare quodam revettendo patre epifeopo ordinis S- Auguftini confeflbre, & domcftico commenfali pits metnorix domini Gregorii pape, & quodam alio clerico vocato Poncio, ambobus Gallis» nationis, qui ibi quafi tetfiilatendo remanferant. Videte quid atteritur faftum fuiffe, nam ex ejus atteflationibus videbitis cum diftam Florentinus narraffet eleftiooem de ipfo faftam & peteret fuum affenfum, D. noder vertit fe ad illos, dicens: Videte cum ifla fuerint mihi narrata antequam veniret», tamen nolui confentire diftx eleftioni, nec aliquam novitatem facere, nec volo, donec fun certificates qualis fuit & eft veftra intentio. Et tunc quilibet ex eis per facramentum voluntarium ponendo manus ad peftus, domino dixerunt quod intentio eorum fujt & Crar pUre & hbcrc quod effet veras papa, & aliqui addebant, quod poft B- Petrum nullus fuit forte ita pure dc concorditer clettus, fubjungentes, quod proflratus ecdefinullo modo differret confentire: quoniam foict valde difficile cardinalibus in aliam perfonam convenire.............................. Et attendatis hic, Sereniffimc Princeps, quod fi aliud fcciffet in reipfa, cardinales prxdifti cxplicaffcnt domino noftro in tali fecreto aftu. Nam ipfimct & eorum feripturx dicunt quod reputaverunt eum bons» confcientix, & talis confientix, quod didam eleftionem non acceptaret. Ergo vcrifimile eft, quod ipfi faltem inquirenti & in loco fic fecreto veritatem non celaŒent. Item, Sereoif. Princeps, quod etiam per facrameotum confetti funt pluries, & maxime dominus de Luna fuper altare S. Petri iu confecratione difti domini noftri, quoniam cum eo traftabant ejus utenfilia altaris. Item, fi ipfi vel aliqui alii coofettifunt efle in Anagnia, quando jam inchoatum erat fchifina, quod potius volebant effe- fchifmatici, quam martyres. Item, Serenilfime Princeps, videte eorum confelfiones per litteras rara collegiales Equana privatas fcriptura» ad imperatorem, dc ad alios principes nmndi etiam propriis manijiyjj âj eorum amicos & cohiaeguioeos, qux coofeffioncs & litters, fi non faciunt papam, ramen probant papam effe faftum. Difta etiam finguloram probant faftum univerioram, fi confona fit. Item habetis confeffiooem & recognitionem illius fanfti viri cardinalis S. Petri in articulo mortis, dc etiam domini Jacobi da Urfinis, qui non folutn expreffe, led etiam tacite eft confeffus, fcilicet quando de fuo teftamento ab olim fatto revocavit dominum S. Euftachii & domi>
num

aao Nkolaaat dt Neapoli, quos primo depo· A 'tararat exeeutores, dicans nunc quod nolebat *cncunm* tarotatos iu fchifinate, nec non dc multas alias confeffioocs tam verbo quam per litteras faâas ta Anagnia, dc per aliquos ex cis poflquam per alios («ulice cerotum erat dicere fedem vacaro. Inde clare veflr· Maje· flati oflendentur. Ad id conquérir multiform* recognitio qo* fub

Tertia decima veritas. Non enim eft dobium, Serenifltmt Princeps, quin recognoverunt dominum noftrum verum papam, noa folum eundo ad cooflflorium, dc ei ut vero pap* obediendo; verum etiam beneficia dc gratias pro fe fic fub impetrando, fic ipfa beneficia poffidendo. Et mirum eft, quod mul-B ti cx eit adhuc hodie beneficia tenentes, tamen difputant en fit papa. Multi etiam cx cb indulgentias dc gratias fpirttuales, dc pceniteutiales impetraverunt, quibas uft font in lecreto. Circa quod poteritis videre atteftatioues cujufdam religion Tolofa^i ordinis Pradicatorum, qui aperte deponit virtute didarum indulgentiarum eonfeffiones audiviflfe ab eb, & abfotationem petitam ab cb impeodifle. Multos enim dc infinitos aâus poteflis videre, per qum in tribas vel quatuor menfibus continue cum eC. verum papam recognoverunt, Sed ipfi conantur evadere, dicentes quod ifti aâus nou faciant papam. Ad quod poteft refponderi, ut fupra, quod fi non faciunt pa-C pam, eflendunt eum efle fa&um: quoniam fequentia oftendum procedentia. Alias ex talibus aâibus concluderetur contra eos expreffie idololatria, ut ta prima clare didum eft. Prererea fi votamus dc juris apicibus loqui, ego confidero in diâb dominis cardinalibus diver· fas fpecies aduum. Scilicet proprie dc impro. prie font aâus, qui confidunt in taciturnitate, feu in non reclamatione, qui dod proprie font aâus, nifi in quantum <'x eb elicitur quidam tacitus aflenfus. Et tunc fappofitoeo· rum confedo themate pro non, poflet dici quod folus aâus taciturоitatb five non reclaaMtionb nou inducunt novam difpofitionem, durante prima caufa impediente. Quidam fimtD* qâus proprii, qui coauftunt in agendo, qui Ânt mere voluntarii, & quoad iftos non vi. ddo quod loan metusimpediat eorum effitâus; cum Doo plus inficiat metus, quam reipiciat. Ideo fi metus intueatur, quod citius eligatur, fic eligetur Martim», valet eledio, ut fuportus didum eft. Sed ipfi ftatim dicent, quod ifti aâus non funt collegiales, dc fic non formales, ideo non inducunt difpofitiooem feu purgationem vitii. Ad hoc reipoodeo primo, quod fi non difpofitivc, faltem pnefumtive, 'ut diâum eft fupa.* unde etiam cum iuppofito eorum themate eorum fundamentum metus fiugat etiam ex prafumtione, per aliam pnefumttaoem tollitur, ut inferius clare dedu- cam; vel ûtis probabiliter dici poteft quod ifti aâus voluntarii, licet non formales, fufficiant ad fundamentum noftrum. Nam quod io matrimonio carnali & profeifionali requiris materiam fit fionnam, fcilicct aflenlum & matrimonii expreflimus albidus, dec. Ex quibus coo· flat quod quandocumque quis coolentiat in muliere·, aot coolentiat profiteri, five exprinut verba profcfliooaHa, nifi fit qui recipiat talem afloafiun, nec eft matrimonium, nec profidfio; fic tamen video, quod fi matrimo· nium vei mofeffio fit ta fin forma légitima » quamquam intervenient ftos terroribus fufficien·· tibos ad impediendum confcnfum; fit fic vifirm eft vitmm in materia, tames aftus, po> ftea voluntarii fuÆchot ad matrimonium vd profeffionem, ut fint ifti ultimi aâus licet non tormaliter trahantur *ad* primam materiam, in qua in figura apparuit vitium, in materia enim ponderantur allegata cap. *JrfetuaUtr tJc.* Nunc fuccedat veritas pacific· poflêdionb Do· mini noftri, qrns fuit

Qparta decima veritas. Patet enim ex promito de pacifica poflelfione domini noftri fo> per cunâos Quifticplas, fic etiam fuper illae qui hodie fibi advertantur, nec negare pofliint canonifta, quin magnus cfieâus producatur ex poflefliooe etiam io bencfictalibus. Nam fi cuItae in poffctomq cathedra, fufficit fibi fola poflefiio cathedra, fice.

Quinta decima veritas, fcîlicet de opimone princtpom, doftorum, fic vulgi fatis debet conflare Serenitati veftra. Noviftb enim, qualiter ierenitom» fanjx Rom. fcilicet D. Carolus, fic filias .'ejus D. Veoceslaus rex Romaoor. cum omnibus principibus fit prolatis Alemanni* fic Bohemia, nec non dominus rex Hun· gari*, qui temper chriftianiflimus fixit, res Angli*,· comes Flandrta, cum ceteris dominie tc oobilibus Italicis tenent dominum noftnm* Urbanum VI. verumefle papam; exceptis quibufdam paucis, qui eidem potius ex private odie adverfantur,quamcxtituli dubietate. Dedoftoribusctiain petet. Nam nullum in Italia doâorem agnofeo, qui coatrari* opinionis exiftat; quamquam in Francia fint viri valentes jurb periti, non tamen credo eos eflè talcs. Font juris io Italia eft, non in Francia, ftwtquc difti Gallici fic multi alit circumventi io nae· ratione fiât, ex quo jus oritur. Numquam enim ta Francia pro domino Urbano fuerunt informationes recepte. Immo cum ad illum finem illuc defttaarentur, quidem vabntiflimus doâor dc miles & advocatus antiquus Ro* mane curis, nomine dominus Ja. da Ceva, natione Provincbtb fub per partem advertam captus, detentus, nec dum iu· lifeertafi plene reftitutus, quamquam direâo mitteretur ad pertbnam regis Franci·. Multum enim Sercnitone Princeps, ponderanda eft opinio £tu interpretatio doâorâm, nec etiam eft fperne». da, Sercniflime Priuceps, vulgi opinio. Nam jurifconfulnu illam ponderat. Qpid enim vulgus in hac materia fentiat, Veftra Serenitas doo ignorat. Et did folet proverbialiter quod vox populi vox Dei, dcc.

De fexta decima veritate, fcilicet divin* revelations non loquar, dubitarem tanto judicio aperire os meum. Scio tamen a fide di· gnb multos homines fanâ* vite & rcligioab, inares dc feminas revehtiooem habuifle d« hujuimodi veritate; ex quarum qualitate perfo. nanuv prafumere poilumus effe revelationes diviras, qu* omnem legem pofitivam fupcranr. Ultimo dixi veritatem D noftri adjuvari cx varietate faâi narrationis. Scilicet ab advetfarib, ut dixi in prima collatione, dc facile poliet oftendi maxima varietas in cis, ex qua contra ipfos poflet concludi, quoniam varietatem non admittit Prctor, multo minui contradiâorcs.

Decima feptima veritas. Que probant, immo demonftrant juftitiam domini noftri in lummi pontificis feu pontificali dignitate, de ut ta. li obediendum fore abfque mentis fcrupuloUta-

anno CHRIsTt

C?» te· Sed unum* folvatur , at diâonun adver-A

... [redacted]—fantium fundamentum tollatur. Videlicet do-

CMRiCTi .fti' cardinata conveniente*Anagnia, ut afle-runt, fubmiferunt proceffum elecboqis domini noftri *ratione* liberationum Romanis , dpcla-rames ipfam poftpa nullam exiftere, velut per impreffiooem fa&am, &c. *Ss^aagir verier je-fir citetteetr, fear m tediam entreat ceafaJto prottrimar·* Verum, Screniffime Princeps, etiam tnetum, quem allegam di&i Domiui adveria* rii, ft ut Veflra Regalis majeftas tiare videat injuftitiam eorum , confideret quod , prout etiam ex ebnjm proccifibos apparet , ponitur magnum intervallum temporis inter cleâioocm primam ft fecundam domini noftri. Nam pri* p» ponitur fafta hora tertiarum vel antea, B fecunda poft prandium, ft effet dia jejunio-rum, ft tie quafi prope horam vcfpcram, Et tunc dicunt advèrfarii, cum illa fecunda ple-flio quali compléta effet, coeperunt Romani irruere in conclave. Ergo apte non fecerant nifi verba, emittendo voca, ut diâi adverfa-rii ponunt, ex quibus stkrunt timuifle, tunc, Sereniflime Princeps, quod in materia' metus elicitur ex jurium communibus. Nam metus coofideriri poteft duobu» modis : uno modo qualis eft, a|io modo qualiter efle debet. Si enim eft talis qualis efle debet in conflantem virum illius conditionis ft qualitatis, ifte me-tus dicitur juftus, id eft meticulofitas patientis dicitur -julta. Si vero non eft talis qualis efle C debet, ut quia ex adibus inferatur, nullus vel parvus metus furgere, & fragilitas metuentis pflerat illum metum tranfcendiffe ante vices, in hoc noo fibi afferendum quod allegaret fra-gilitatem, quz non debet efle nec przfumitur efle. Nunc , Princeps juftiffime , dico quod metus verborum non dbbuit cadere in cardi-nales, przfertim in toto collegio. Prxiumitur pnim in eis fortitudo, & debent efle audaftif-fmi. Lex przfumit hoc in militibus fireuhri-bus, itr.mo certe lex przfumct militem fxçu-hrc. . ron evitare pro republics mortem. Mul-to fortius ailsitrandum eft , quod cardinales non fint tam fragiles, quod timeant verba, ma-xime illorum, qui primo eis nunquam fueruntD loquuti, nifi depofitis cappuciis, & cum indi-nationibus & reverentiis. Immo prefumendum eft , quod inter quacumque pericula libere cliganc, quod ecclefix expediens fuerit. Item, illi aftus , quos prztendunt faftos a Ro-jnanis, non fuerunt impreffivi, nam voca pa-rum vc| nihil imprimunt *in* fubjeâum, fi çon-ftans eft, ficut efle debet. Cogitetis fi habetis cxcufatos milites veftros allegauta hujufmodi metum, Impreffio enim eft, Princeps Serenif-fime, applicando agentem ad paflum, quafi de corpore in cctpus: undç non proprie dici-tur impreffio corporalis, ut ubi corpus non tangitur, animus conftantior efle folet ft dc» fiet vel przfumitur efle. Item ficut dicit Jufti-E nianus nuper ex perfanis d:$a penfamus. Sed Romani numquam ante, nec poft aliquem cardinalium Iderunt , nec unum minimum familiarem, immo fzpe eos revercntialiter fra* âaverunt, ut fupra dixi: in cujus fignum di-cti caidinales fzpe eis dixerant, quod non eli-gerent ad eorum vetum, fed prout Deus de-derit , & ulterius ipfis videretur . Et pofira fuerint Romani commoti, jnftigatioquo-rumdam fuit hzc, longe ex poft faâa elcâio. ne didi domini r. jflri, ut fuperius eft diâum. Nec etiam tunc procefferunt ad aliquem actum,

proximo faâo, quia illud eft attentare, illud [redacted] ùp eft opprimere . Es quints omnibus concludi poteft, quod fi quis metus fuerit in cardinali* bus, fuit ft efle debuit levis, ft fic vanus, qui nullum aftom vitiat , nédum ajeâiooctn pape fecundum jura. Et fi afferunt graviter timuifle, ubi non debebant, non cis de jure credendum. Et hoc etiam pofito , non vitia-retur a£us fie faâm per eos. Videmus in ju-re , quod non fitit cxcufcta quaedam mulier, qux allegabat metum ortum cx verbis regis Legionum, ft propterea credebat non obliga· ri ad profeffiooem quam fecerat. Qpomodo cardinales per vçrba fubditonun poliunt , a quibus numquam receflerant ipfi, nec fimila cis Izfioucm fecerant ; I licet dicant adverfarij quod occiderunt olim Romani multos Roma-nos pontifica & martyres Chrifti ; iftud fuit tempore quo erant infideles, ft fub imperato-ribus infidelibus, id eft non Chriftianis. Mul-ti enim in eorum cerdibus dubium generant ex qualitate diftorum cardinalium, de quibus afferunt non prefumendum quod a vero capi-te fidei temere rçcefliffcnt, ft alii qux ad hzc Icirent, aliter refpondere. Ego enim pondero qfiod judicia Dei abyffus multa, ideo incom· prehenfibilcs, ft inveftigabiks viz ejus. Video enim quod permifit angelum Luciferum longe majoris peifedionis, cum tot millibus angelo-rum in czlo cadere. Si ergo permifit ruinam in caelo, a fortius in tens. Adam etiam crea-tus in ftatu innpcentiz cecidit per peccatum, Dei peimiflu. Juftiffimus etiam ille David, ilk κχ tantus. Item' totus populus Ifraeliti-cus idolojatravit, & ut dixi, omnia ifta de juftoDei judicio proceflerunt. Circa quod pof* icinus confidcrare ea quz fcrjbit B. Gregorius ut tranlumtjve habetur de ponit, dift. 9. *tir.* Et per hzc & informationes quas habetis dignetur Benignitas veflra accelerare declara-tionem veflrz intentionis fequendo hanc par-S veram Domini pepe Urbani. Confideran-ı etiam quod totum fchifma erit fedatum , chriflianitas fequetur eum. Ubi vero, quod abfit, aliud eligeretur, pcnfcte quod ad-derentyr ligna ad ignem, ft fic fortior erit ignis. Nam principes alii, ftalia chriftiaoitas , non propterea mutabuntur. Sciunt enim, quod obi per judicium hoc fehifma debeat termi-nari, Jllud eft judicium concilii generalis, ft non aliquorum fingukrium-praelatorum, & in-terim, ut diâum eft lupra/deberetur obedien (ia tenenti cathedram B. Petii apoftolorum principis clavigeri «terni regni,

PraSs/4 *cerem regt Cefttlle pre perte collegii <7 demim Clâmetâ entre B. iatruffOH,.*

*I*Sta omnia quz fcqmmtur probantur pro car· dinalibw contra primam elcftionem. Et primo de coofeffkxubus domini Favemini ft domini Francifci confiât , quod officiales Ro-mani renuerunt diverfa confilia in capitoik» juxta morem, in quibus traâatuqt fuit, quis modus per eoi teneri deberet in clcfiione pa-pe , quodque cufiodiam pontium ft portarum Urbis , prêter portam pontis que eft juxta caftrum habeurunt , nobllibufqu» Romani» mandaverunt fub pcenis ft ad tempus dc Ut· bc recedere. Et pnriati officiales Urbis pen* dentibus decem diebus, qui efEuxersnt inter mortem przdiâi dçmim Gregorii ft :n;roitutn

riWv

cr conclavis, fimul adunatis piarim (applicarunt, A eofque rcnuifieniM m eligerem papam Romanum vel faltem Italicum. Item pofiquam cardinales intraverunt conclave & jam exiveram illi Romani qui cum eis intraverant, poftea eodem fero iverunt ad diAos cardinales aliqui de officialibus Urbis, fic capita regionum, fic petierunt quod darent eis papam Romanum vel Ita* licum. Item cardinales ante mgreflum conclavis fecerunt monitiones fit exhortation» diftis Romanis, quod cos tenerent fecuros, ut pof(ent uti libero arbitrio, allegando quod multa mala poflent evenire, fi cogerentur ad aliquid contra eorum voluntatem, cofque requtltve* runt, quod ordinarent bonum capitaoeum ad cuftodiam burgi fanfti Petri, cum certo nu- B mero gentis confidat» dominis cardinalibus, ofterentafc velle folvere ftipendia dide gentis, fic quod cardinales hottati fuerunt ipfos Ro* manos, quod tenerent fic ordinyent populum taliter quod feandalum non veniret, fic quod abftinerent ab illis confiais, quai videbantur efle caufa inflammandi populum fit facerent taliter cuftodiri ponto, vei ipfos tenendo daufos faltem deuona gente in inficienti numc* ro munient», quod populus non pofiet tranfire ad palatium, fit quod domini cardinales dubitantes expofucrunt faltem in efleftu eifdem Romanis cum magna fide error» qui poterant fequi ex modis quos tenebant circa ipios,. exprefle eis dicendo, quod fi propter pr*mifla, C que minas fic impreflioоem eis velle facere lapiebant, aliquis in papam eligeretur, non effet verus papa; fit quomodo ipfi tendent», utet^ ria pena eos remaneret, eflent caufa eos perdendi, Poftquam die introitus conclavis ingredientibus cardinalibus in conclavi, erat platea S. Petri plena fit populo Romano fit aliis forenfiôus, fic quod magna pars populi Romani erant Ai cum armis, inter quos ille Barrenfis cum iUis conneftabulariis qui fuerant deputati ad cuftodiam conclavis, ipfique Romani ipfa node intraverunt-palatium, fit dtverfarum domorum portas ejufdem palatii ruperunt, fic palatium hominibus armatis circumdanto fic cudodientes altis vncibus fit reiteratis clamaverunt gMMWN wfewr ©vJ fejQw . Er demum dic Jovis lequeoti de mane clr;.nora cofdem refumemes fit itérant», campane capitolii fie S. Petri ipfo mane ante prandium pulfate fuerunt ad martellum ad rumorem. Ifta autem die pariatus Barrenfis rtmanfit in palatio, fic iu cameris papalibus, fit fuit ter requifitus per aliquos de dominis, de cardinalibus', qui de Urbe rccefferaat, ut exiret, fic noluit exire. Item die veneris fequenti diAus Barrenfis mifit per cardinal» qui erant in caflro, fic pro illis qui erant in domibus ^dc ipios reiteratis vicibus reqnifivit quod venirent ad ipfum; fic cfdinales venire noluerunt, fed illi qui erant in caftro tuiferunt unam cedu- D lam, in qua continebatur quod aliis fex cardinalibus committebant vica fuas ipfum iothrouiiandi, ficc. De qua cedula diftus Barrenfis non fuit contentus, nec ea pro tunc uti voluit, fed iterum requiri fecit diâoc cardinal», qui erant in diAo caftro, ut venirent ad palatium, qui venerant, fie ipfum inshrooizavenint more folito. Qui Barrenfis poftea veqnifitus pluria Urbem cum diâis domi, nie cardinaiibua exire noluit, ficcardinal» paulatim venerunt Anagniam, fic ipfe Barrenfis fine aliquo cardinali ivit Tiberim, qui locus etiam diffringitur per Romanos, ad quem locum ipfo* cardinales fepius evocaret, fic ipfi cardinales venire recufarunt.

Ultra pnediâa que probantur per confeffionem, probantur fiijficicnter articuli qui icquuntur per telles fide dignos, fit ipeciaHtcr per cives Romanos fic cuftod» conclavis, qui fuerunt recepti fic examinati in orbe Romana.

Primus articulus eft fic probatur, quod dta» rante novena esequiarum domini Gregarii, Romani tepe fic fiepius fit etiam quotidie, aliqqotiens bis tenuerunt diverfe coofilia, in quibus fuit deliberatum fic determinatum de habendo papam Romanum vel Italicum, fiC fuper hoc Romani, fic officiales rctpiifierunc ipfos cardinales, ut darent fibi papam Romanum vd Italicum, lubjungendo cis minas continentes pericula perfonarutn, nifi facAent.

De euftodia pontium & portarum quam Romani habere voluerunt fit habuerunt probarur.

Item, probatur quod cardinales fentieot» prudifta requifivemnt officiales Urbis quod abftincrent a confiiiis fit modis quos tenebant circa ipfos que Impreffiooem & minas fapere videbantur; alioquin fi aliquis eligeretur in papam, non eflet verus papa, & ipfi tendente» ut curia penes ipfos remaneret, cflcnt caufa eam perdendi/

Item, probatur quod pendentibus illis decem diebus Romani palam & publice per carrerias etiam audientibus cardinalibus fic inis familia* ribus dicebant, quod cardinales inciderentur in fmfta, nifi fibi darent Papam Romanum vd Italicum,

Probatur etiam quia expeEenint nobiles, fic vocaverunt rullicos icu montanarios, quo in magna multitudine Romam venire fecerunt.

Item, probatur quia die Mercurii hora vef. jpertina, quando cardinata intrabam conclave, fuit multitudo populi armatorum aliorum in platea S. Petri, fit infra fic extra palatium, altis voc'bus clamantium, etiam cum ira le- Davèae fe , - -fcnwcs *ItAÜM»*, alias quod omnes inciderentur, vel fimilia verba in effeAu.

Item, probatur quia die Mercurii capita regionum cum aliis intraverunt in conclavi, fic advifaverunt cardinata, quod nifi darent papam Romanum vel Italicum fic facerent ad voluntatem populi, tantum eflet fcandalum, quod non poflent eos defendere, comminando etiam cardinalibus mortem, nifi fatisfecerenc populo.

De fra&ura portarum palatii fit quando iAnno&e circumdederant palatium hominibus armatis clamantibus, utfupra, etiam picae.probatur.

Item probatur, quod difta die Mercurii, qua fuerunt conclave ingreffi cardinate*, per totam noAem fuerunt continuati clamores Romanorum clamantium Amimw fe vafeave afeMMca JtsbaiN, fit quod populus fic dc mane «iflens infra fit extra palatium fic ante conclave, altius fit validius quam de node fit terribiliter incepit clamare. Ammm» c- fe«M/ ori, alias omen cardinales incideremus per frufta, fit alia verba fimilia.

Item, plene probatur quod die Jovis de mane ante mediam tertiam fuerunt puflate cam-

anno

çy Campanie S, Petri & Miam campées capitolü A mere ohfidtonrm fie tyrannida^ Romanorum

ANNO CHRISTI •cum martello ad rumorem , de tune ad fr gnum fic foaitum campanarum populus fuit augmentâtes, & multi armati ad rotas cum tumultu fic clamore valido confluebant ad palatium clamando i» vataa» - dnsfoaa, fic quod talis fuit ac tantus dc tam terribilis rumor, tumultua & clamor populi modo pnedifto claraantts circa palatium cum minis mortis, quod cardinales merito debuerunt timere .

Item fobaiur quod fuerant advtfaticardinales illo mane ante eefliooem per cuflodes conclavis, quod incontinenti fc expedirent, fic darent populo Romanum vcl Italicum , alias quod omnes erant in periculo perfonarum, fit quod tunc cardinales promiferunt Romanis fic B furentibus & clamantibus, quod darent papam Romanum vel Italicum .

Item, probatur quod Romani intrantes cum furia deinde conclave, invenerunt aliquos cardinales propter eorum timorem fugientes, quos per violentiam & jphoncfle injunffos reduxerunt ad cappdlam^ fic nifi finxjffent fit dixiflent quod ehgerent cardinalem S. Petri, quod omnes fuiffent uccifi.

Item, probatur quod die fequenti , fcilicet die veneris de mane B.exiftens in palatio apoIlolico, mifit pro cardinalibus, qui ante diem confugerant ad callium S. Angeli , pro aliis cardinalibus, qui tu fuis remanierant domibus, & reiteratis vocibus fecit eos requiri etiam C poli cedulam miflam per carditi, caliri fuper rothroniratione fienda , ut veniret ad ipfum inthronizandum, Cardinales vero venire noluerunt, & luit diâum diâo Barrenfi, quod in callro S. Angeli dicebatur fpecialiter per camerarium papr, quod ipfe non erat papa, nec eflet, & quod idem B. cuidam epifeopo hec ferenti dixit, Tace non deas. Ego mando tili quod amplius non facies verbum de hoc . Et quod iple archiepilcopus Barrénfis mifit dicendum Vaudorcnis, quod nifi facerent cardinales venire ad ipium inthronizandum, nihil erat fidum, & quod ipfi Vaudercrues requifierant cardinales exiflentes in caftro fub minis ut venirem ad cum inthroni D xandum.

Item , probatur quod duo Bauderenfes iverunt ad cardinalem de Florentia, fic fibi veniit rectrtanti dixerunt, quod nifi veniret effe peius quam heri. Et illa fic fuerunt ditia domino cardinali die veneris immediate fequenti poli diem celebrat® cle&onis.

Probatur quod fi cardinales rcvocaflent io dubium eleffionem B. & non veniffent ad iplum inthronizandum fic coronandum yaquod fuiffent in periculo perfonarum.

Item, probatur quod diâus B. poft coronationem irrequtfitis cardinalibus reinifit Romanis in/unas quas intulerant ipfis cardinalibus, & ablolvit ecs propria atriioritate , & non E prrmiffa aliqua tatisfadionc , dicendo quod quidquid fecerant, fecerant cum vino, & parcendum erat ebrietati.

Item, probatur quod cardinales non potuerunt line periculo exire Roma poft mortem Gregorii ante ingreflum conclavis, nec potuen<nt publicate Romz nullitatem cledionts, fit habuerunt cautam rationabilem non declarandi luam intentionem Anagni® ante declarationem per cos factam.

Item quod illi cardinales, qui le reduxerunt ad callrum S. Angeli jure debuerunt ti- mere ohfidtonrm fie tyrannida^ Romanorum fi non exiviflent nd ipfum eleâum inthronizandnm.

ANNO CHRISTI

ftytrifur m avf. *Mdartii· ftfit CefiAia <Ut* SUaauMita* I). *uL J*Ei* 1381. /atwvna *thru fefenan* dwwaflifi·.

DECLARATJO RECB CASTELLAS PRO CLEMENTE VU.

Joatmes Dei gratia CafteUc fit Legionis rex univerfis Chrifti fidelibus falutem fit in pallloris notitia non errare. A folis ortu ufque ad occatum facri turbinis excitata fubverfio fatis innuit evidenter , quanta malignatus eft inimicus in fanfto, dum adverfus Dominum & adverfus Chriftnm ejus pefliferas inftruem folitr iniquitatis infidias, fic io nova furentis incendii horreodaque pneftigia voraces conflans truculentis machinâtionibus officinas , divini fic humani imperii principatum nephari® colltfionis acerbitate difeerpit, fic fidei ac religio, nis integritate fufeata vinculum catholice unitatis abrumpit, dum mortiferis errorum firneibus dominica feges fuftocata necatur , fit totius pietatis humanitate calcata, in matris injuriam devotio filialis armatur . O fordid caecitatis monftruofa ludibria! Ad unius fponfe complexus geminos vocant dubitata fpoofalia, & unius familiae binos patres conformia duorum pollicentur infignia. Inter paftor^s adverfos unius gregis cura feâatur, nt de eseleilis fjxjnfi hereditate contentio, fponf· , atrimoaium hinc inde diftrahitur, paffun expilatur hereditas, fic veri notitia patris a pupillis filiis, proh dolor, ignoratur. O Chriffiane plebis enervata devotio , prxvcps impietas, Îirodigkffa caligo ! Quomodo obituratui eft bl, fic fplendidus veritatis auriga luciferos currus convertit in tenebras? Ubi fides, ubi religio, ubr lex, fic vinculum caritatis? Nimirum ergo Chrifti cultores, fic orthodox· fidei ilrenui feftatores, fcilicetreges terr®, hoc videntes admirati funt, conturbati funt, commoti funt, ftupor apprehendit. His fane firepitibus , bis pcmiciofis clamoribus excitatus gloriofe recordationis dominus quondam rex Hcnriciu genitor nofter illuflris, & pise mentis affcôu olim, dum ageret io humanis, foletter attendens quibus eflet onufta difpessdiis, quantis plena periculis, hujuicemodi ruinis expolita nephandc peflts calamitas memorata » ne fucatis velata coloribus multorum fufpeâa loquacitas cxccrabilem nutriret exceflum , ad rei gcfl® fcrutandse remedium divinum nobis prvlibavit initium; cujus laudanda veftigia fic nobis cselefiis dignatio regis imitanda propofuit, ut quem fibi fecit in regni folio Ot regis claritatis culmine fucceflorem , eumdem probaret in fidei zelo, dt devotionis fincerita te confortem. Quapropter prsediâ· pellis vagabunda piacula intra Maoris* clauftra Ota ablque amaritudine follicite revolventes, qualesve effet exitus paritura diutius negleâapenfantes, pnefertim ubi languor arcem capitis occupat, cujus fluxus ad inferiora plerumque membra difluius t aut ea confumendo depafcit, aut male torquendo cruciatu atrociore confumit, illud etiam nihilominus recenfcotcs, quod credulum vulgus non fuo judicio fed peregrinis utplurimum vivens rumoribus, per devia fepe dc errorum abrupta convolvi-

IW,

cr tur, dt qaafi «r tenebras alienis fafiflm ro-
I -ftigiis periculous fit inexplicabiles inperftiüoncs ingrediens, eo ufque paflim labendo raptatur, donec fuis una cum duobus m rtern* mortis baratrum obruatur, cum ea fit dignior fic officious magis frugalitas rei publicas ac cura fplendidior in regnante perquam pacis dulcedo humanis non tantum paratur corporibus, fed falus dt quies etiam animabas ad illius laudem dc gloriam, per quem reges regnant fit cujus duâu omnia precepts feliciter finiuntur, fic cujos cultus nonnifi pacis tempore religiofa devotione difponitur, ad noflrxque dc fidelium noftrorum ac omnium vere dc rite credentium animarum falutem, ad ferutandam grandis caufc fcientiam dc veri paftoris notitiam con fequendatn fubferipto ordine per omnia procedentes, dt brevifiri quo poffumus ftilo reperta per oos Γη prxmiffis dt fideliter declarata narrantes, ea omnibus Chrifti fidelibus prxfentfbus aperimus, dt quod divin* lucis veritas feÎ|ui nos docuit in prxmiffis, finccris vobis afeâibus indicamus. Dudum beatae memori'l domino Gregorio papa XL ficut domino placuit vita finito, dcejus obitu fede Romana vacante, tam fama communi quam (pecialtum relatibus litterarum clare memori* domino Henrico regi Caftdlx fit Legionis genitori noftro illuftri tunc in humanis agenti nobifque luculenter infonuit, quod per RevereadiffimoS in Ch(ifto Patres S. R. E. cardinales in urbdi tunc degentes, fic ad quos fummi pontificis fpeâabat eleâio, populi Romani Italicum petentis vel Romanum pontificem fibi dari interveniente tumultu, de quo, levi quamvis murmure, erumpens tunc infamia fufurrabat, deftus fuerat archiepifcopus tunc Barrenfis in papam, fit per eos fubfequentcr inthronrzatus, fit demum folemniter coronatus. Poft vero non longi temporis intervallum per litteras diâorum cardinalium, qui, ut afferebant, ob Illatas es violentiam, coaâiooeœ, fic metum, ac injurias a Romanis, cum cautela fecedeotes ab urbe, apud Anagniam primum, deinde vero apud Fundanam convenerant civitatem, idem dousinus genitor softer dive recordationis accepit, quod poft caritativ* fic benign* monitionis notitiam eidem Barreufi archiepifcopo, ut dicebatur, a cardinalibus ipfis faâa contra ipfum ejufque eleftionem, ut allegabant, per impreffionem violenter extortam in diâa civitate Anagnic procedentes, quamdam fuam declarationem publicaverant in prxmiffis,' poft quam quidem declarationem fublêqoenter in diâa civitate Fundorum convenientes in unum ut afferebant, Reverendiffimum Patrem cardinalem Gebennenfem collegialitcr fic canonice in.fummum pontificem elegerant. Ex quarum diverfitate rerum fic novitate geftorum diftus pi* memori* genitor nofter attonitus fic perplexus, de fuorum confilio tutius xftimavit in hoc ancipiti periculo ab utriidque obedientia fe fubducens indifferenter habere, quam ad alterum eorumdem indifcuffo negotio improvide declinare; quamvis pro elicienda ex bac intricata ambiguitate veritate ad aliquos aâus proceffiffet, quos fatali forte piwetuus ad optatam non perduxit efleftum. At nos, qui ficut eidem regno Deo auftore fucceffiinus, fic in iis, qu« ad ejus cultum fic reverentiam diriguntur fuccetSffe confidimus, qu* per etimdem genitorem noftrum laudabiliter fuerant inchoata ad Dei fic ecclefi* fu* laudem

A proicqui cupientes, in felicitas noftrr eoronationis initiis convocatis fit congregatis regni noftri pnelatts, proceribus, fic divina fic humana legts doâorrtxis univerfis, de eorum deliberato confilio paterna indifferentia viam elegimus in pramiifis, quo ad ufque ipfe qui veritas eft veritatem nobis propitius aperiret} pro qua fuo munere difeemenda, ipfo telle, de cujus caufa traâatur, non pepercimus laboribus fit expends, feribendo principibus Chri> ftianis, necnon cardinalibus cetcrifque prxlatis dt aliis fingularibus privatifque pet lonis, qui aut interfuerant picmiifis, aut fpecialera do eis notitiam credebantur habere, eos per fpeciales nuncios effufis'precibus fic cxliottandouc

B fi quid 'in iis ambiguitatibus dt dubiis cerri cis forfitam conftiiiflet, nobis communicare amica caritate placeret ad laudem Dei & falutem animaram populi chriftiani, ceteraque operando, Cenitando, inquirendo, per que optandum finem per ipfiua veritatis callem pure & fimpliciter gradient» pollemus Deo dirigente conlingere. Et ne quicquam de contingentibus vidd<* r obmitti, coque majorem proceflus nolle. j:aciatn fortiretur, quo principalium perfonarum affectionibus contingeret commtsnire, ad utrumque diâorum eleâorum nuntios fic ambaxiatores noftros duximus dirigendos, viros utique circumfpeâos & fideles noftro, ut feifeitarentur ab eis prpdenter fit diferete,

C fic in eorum periculis animarum, in quam tum fas erat fuarum ial»a reverentia dignitatum, de veritate fic falfitate geftorum, fic ite de iia fic omnibus diâarum eleâionum circumftantiis ac juribus utriulque ab ipüs fic a quibufeumque eis videretur, ac etiam ubicumque caute fic diligenter inquirerent fic informari curarent quod per ea in *feriptis per eos* fideliter redigenda rei geft* veritatem nobis in pofterum aperirent. Qui quidem nuntii noftri ad dirorum eleâorum le patientiam conferentes, fic eis injunâa diligenter fic follicite adimplentes, exhibita eis fic tradita omnia fit fingula pro parte diâorum eleâorum informationes fic jura, necnon per eos ftotns fie Aviniom a fide

D dignis etiam civibus Romanis fic cuftodibus conclavis ubique reperta, fic in feriptis fideli etiam manu redaâa, fic fpecialcer a reverendiffimis patribus de Florentia fit de Mediolano cardin. qui una cum aliis reverendiflimis cardinalibus premillis interfuerant, fic indifferenti, ut dicebatur, ambiguitate lufpenfi ab utroque fecefferant, nobis exaâa diligentia legaliter detulerunt. Cum quibus nuntiis noftns praefatis fuerunt per diâutn primum eleâum adnoftram prxfentiam deftmati venerabilis pater Francifcus Faventioerfis epifeopus decretorum, fic Francifcus deSicleriis de Papia legum

E doâores, qui quemdam cafum fub nominis fui bulla fic certa alia feripta diâam cautam tangentia ex parte ejus noftrr manfuetttdini tradiderunt. lotarea autem diâorum de Florentia fic Mediolanenf» cardinalium apud civitatem Nicia audientes adventum, quorum ad nos, ut promiferanr, fperabamus a.ccilum, ad pleoKMcm informationem fic inftrudoncm' fuper prssmrtTis habendam ab eis oraculo viva vocis mifimus ad eos venerabilem patrem fic decnecoram doâor. ac confiliarium fic collateralem noftrum epiicopum Zamorenfem cum ceno numero galearum in decenti fic debito apparatu, ut, fi eis placent, notricum petfonaliier convenirent ad dandum fcientiam iai«-

ANNO C^R|U11 u *'

.tSdSi θî/,,T*

tis nobis & etiam regnis noftris, qui fc a pro-A miflb ad nos acceOu certis rationibus excWao- ,e*' 'η^0i0,- i'0**- fua eidem epifcopo Zamorenfi dederunt, quas ipfe nobis apud Metinam dei campo Salamantinenfis dkxcefis fideliter reportavit, ubi tunc propter hoc convocatis ft accerfitis regnorum noftrorum prclatis, proceribus, doftoribus, religiofis, ft multis magna audoritatis viris noftra ferenitas refidebat, ubique pro parte fecundi elefti reverendiffrmus in Chrifto pater Petrus & Mari* in Cofmedin diaconus cardinriis diftus de Luna ex fpeciali fibi fafta commiflrooe convenerat, prefemibus quoque pro parte primi clc&i epifcopo Faventinenfi ac magiftro Francifco pr«fatis, aliifque pluribos^pro parte utriufque eleftorum affiften- B libus. Quibuf omnibus ft fingulis fic per pubt lollicit* invefligatione colleâis, quis ardui negotii magnitudo & aflertorum hinc inde divctfius maturum ordinem ft repertorum produftorumque hinc inde difcuftiooem exadiflimam requirebant, ferutatis prius per nos fuper cafitxK netis exhibitis pro parte diâorum eleftorum & exteris circumftantiis did* caufis fecreto ft figillatim ac medio juramento comeientiis prcdiâorum cardinalis de Luna & rpjfcopi Faventinenfis ac Francifci, & demum in noftri confiftorti ac cottfilii noftri prxfeotia fuper prxmiflis & aliis nonnullis articulis per eos produft s palam ft publice interrogationibus & tefponfionibus a prxfatis cardinale & epifcopoC ac Francifco hinc inde prolatis, diftilque ft at(edationibus prxlatorum, doâorum, & aliorum fide digne utn, qui hujus rei credebantur habere notitiam, fub (aeramenti religione ft ea qua decuit iolemnit.'te receptis, apertis, & publicatis ; difputattonibufque & collationibus altemacim inter partes prcdiftas in difti noftri confilii prxfentis continuatis diebus fuper punftis ambiguis ft toto proceflu tam in fafto qtiim in jure iecutis, prout hxc & alia in proceilu per nos ft confilium noftrum habito latius continentur, & tandem omnibus & fingulis diftum negotium tangentibus per memoratos prxlatos & rcligiolos & clericos feculares in theologia magilfros, juris utriufque do- D ftores, & alios venerabiles & authenticos ac magnx auftoritatis viros, totiuique confiflorii noflri judiemm cum magna maturitate ac fumma deliberatione difcuftis, omnium concordi & unanimi judicio declaratum extitit & conclulutn ft irrefragabiliter terminatum in eorum confcientiis ft periculis animarum, & fub virtute per eos prxftiti juramenti diftum Bartholomxum primum eleftum olim Barrenfem arcbiepiicopum fuiffe & effe apoftolici culminis mvaforem & iα apoftolica fede violenter intruium, utpote eleftum per popularem tumultum & notoriam impreifionem ipfis cardinalibus publice illatam per Romanos', fecundum vero, videlicet reverendiffimum in Chri-E fio Patrem dominum Robertum tunc cardinalem Gcbenoeofem fuiffe & effe fummum verum pontificem, & Chrifti vicarium, ft Petri verflimum iucceflorem, Clementem VII. a Deo eleftum & gregis fui indubitatum beatiffimumque paftorem, ft eidem fore .anqitam vero papz ab omnibus obieque^dum. Quotum coufilium in virtute ahiffimi Ixti defiderih amplcftentes, & divorum principum progenitorum noftrorum, quorum fidei conflantia & illibata devotio erga Deum & ecclefiam luam fioccra femper integritate refplenduit, toto mentis aficAu dc cordis puritate feftantes, ft Deo lauda ft-gratias referentes, qui nobis dedit fui digni vicarii notitiam divina illüftratiooe ferutari, peraftis miflarum r folemniis fle Chrifti nomine invocato, de przdiftorum noftroram confilio in eorum prarfentia poblice in confpeftu cleri fle populi hac die fle hora infrafcriptts prxfatum Bartholomcum, fic, ut praefertur, in apoftolica lede damnabiliter iatrufum refpucntes fic evitantes, ac fanftiflimum in Chrifto patrem fle dominum noftrum dominum Clemcncem VII. prefarum in verum papam fle Chrifti vicarium ac gregis Dominici direftorem devote lufcipientes, fle ejus obediemie inhaerente, omnibus dc fingulis fubditis ft fidelibus noftris, declaramus, indicamus, ac etiam publicamus prxfatum Bartholomew» fiiiflê & effe, ficut prxfertur, per notoriam impreffionem in apoftolica fede violenter intrufum,- eumque non effe apoftolicum fed apoftaticum nominandum, nec ei fore obedieodum ac quomodolibet adhfrendum, prxfarumque fanftiffimum patrem dominum Clementem fuiffe & effe verum papam, Chrifti vicarium, ft Petri veriffimum fucceflorem, eidemque devote & humiliter ut vero papx effe parendum, ipfis omnibus & fingulis fubditis dc fidelibus noftris, cujufcumque ftatus, eminentis, feu conditionis exiftant, diftrifte prxeipiendo mandantes, quatenus fub divinz ammadverfionis & indignâtionis noftrz ptena hanc declarationem, denuniiationem, publicationem, & mandatum noftrum prxfatum cuftodiant & totis affrftibus ftudeaot obfervare. De quibus omnibus & fingulis ad perpetuam rri memoriam publica inftrumenta mandavimus confici & m.jcflvtis noftrç bullf pltimbeç munimine roborari. Ptçfentibus ad prxmifla reverendiffrmo in Chrifto Patre Petro de Luna cardinale, nec non venerabilibus archicpiicopis, epiicopis, abbatibus, & aliis regnorum noftrorum prçlatis, ac etiam magnificis viris comitibus, baronibus ft aliis innumerofis militibus & proceribus noftris, clericis quoque tam fecularibus quam regularibus in diverfis dignitatibus conftitutis, magiftris in theologia, &° juris utriufque doftoribus, cleri infuper & populi ad hoc congregato & interveniente conventu, & multitudine copiofa. Faveat igitur noftris clementia «terna judicis, & ita noftrac fincerr devotionis dignetur acceptare primitias, ut quod ad ejus gloriam & laudem ipio iofpirantc pura mente peregimus, ad omnium fidelium animarum falutem proficere comprobemus, dc fic ecclefie Dei dc toti mundo referciatur fciffa concordia, ut per hoc ad gaudia pervenire mereamur «terna. Datum in civitate noftra Salamantina XIV. Kal. Junii, anno Domini millefimo trecentefimo oduagefimo primo, regnorum noftrorum anno fecundo-

EPISTOLA CLEMENTIS PAP^E VII.

Ai Jonum Rtgnt Ctfttlle.

Clemens epifeopus fervus fervorum Dei cariffimo in Chrifto filio Joanni regi Caftellc, dc Legionis illuftri falutem & apoftolicam benediftiooem. Licet, fili carifl ime', tu» cdfitudini tam per nuntios, quos fiepe ad eam tranlmifimus, quam alias plene potuerit effe notum, quod dudum apoftolica (ede vacante per obitum felicis recordationis Gre- Ex eoi. HeriMMO laha. &

C& gorii pape XL pradecefforis noftri, qui in ur^Â— "be deceflit, Romane ecclefi· Cardinales, de quorum numero tunc eramus, Bartbokxnatum ·»»·. o,im Btttenfem archiepifcopum per violentiam dc impreflioocm Romani populi in apoftolica fode intrudere coafti fuerunt; quia tamen dileâi filii Fernandus ordinis fratrum Minorum profeflbr confcffor tuus, Rodericus Bernandi audientias tue auditor t ac Alvarus Mclendi Legum doâor, ambaxiatorrs tui, quo proprç-minôrum veritate prafertim ab illis ex eifdem cardinalibus, qui nic relident, inquirenda, huc noviflime dôftinati, illa quas circa cardinales eofdem, dum facienda per eos in urbe pr-- diâa Romani xmtificis immineret elc&io, per prafatum nopi lum faâa fuerunt, tibi mitti in feriptis poftularunt icftanier, nos totis defidc* rtis sfteâantCT, Jt hujufmodi veritas cuoftis Chrifti fidelibus patefiat, ac hujufmodi votis tuis fatisfaccre cupientes, ea qua; de violentia & impreffiooe ac intrulionc pnediâis per not & cardinales prefatoa in civitate noftra Anagnisi deliberatione provida concordata, noftriC que dc eorumdem cardinalium propriis fubfcripta manibus dc roborata figillia fuere, tu* ce!·litudini per ambaxistores eofdem duximus traf- mittenda, ut per illa dc informationes alias quas ambaxiatores prsedifti a pluribus dc fide dignis perfonis hk fuper pnemiflis recipere potuerunt, tua ferenitas informata plenarie ampiius de intrufione pnediûa nullatenus pof-fit aut debeat baclitare. Datum Avinioni VII. Kal. junii, pontificatus noflri anno feeundo.

COPIA LHTRRJE DOMINO NOSTRO

Pa/x *Clementi trenfmiffe fuper declaratione Hsfpanie, que applicuit Aveuioni die penultima Maji.*

Ba Mart. Awed. ro. BEatifftme pater. In primis gratias egentes Deo, ficut fui juris inv&a celfitudo meretur, fanâitati veftra notum facimus per prsfentes, quod fereniftimus rex Caftcl-l*, ecclefi· Dei devoras alumnus, veftrKD beatitudini» films, ptadileftos, veritatis athle-— ta, ac mirificus triumphator, ifta die dc hora pro tribunali fedens in foe folio majeftatic, errori» tenebris pnsfngatis, vexillis vetitatis erc&is, divina luce perfidus, cum indicibili folemnitate procedens recognovit vos verum, certum dc indubitatum vicarium Jefu Chrifti, eccl* fu* fanâc legitimum fponfutn, gubernatorem navkute Petri dc totius Cbriftianitatis principem dt mooarcbam, promittendo humiliter oro fe fuoque regno divo obedfentiam praxipuam & devotam, draconem illum, dc colubram mortuofum, fcilicet BartholomsEum invaforem elle apoftolic* fedis velut apoftatam dc antichriftum, ab omnibus fidelibus repudiandum ac deteftandum dc fugiendum opere fummo. Tanta B. P. fuit folemnitas, tantaque devotio, quum ardenti eloquio dc fervente detcftabantnr ini 2num in fuis fermooibas labia diâi regis, ut upefaâionis dc admirationis jaculo fiasmlorum corda feriret, dc in ore eundorum Clementis nomen tam dulcifono modulo refonabar, adeo ut jubilus laudis eorum audiri poterat in excelli». Ecce jam. Pater fanâe, cunâa tua * diâorum funt pofita, jam fubjacet tibi Hifpania tota. Jam tua fides divaque poteftaa nefrit occafum, illo pro te rogante, ülo foperno datore dt lumen concadente, qui eft interminabilis, dt omnium vers lux, dt Jumi-Cnum pater, a quo bona cuoâa procedunt dc derivata confiflunt, qui B. vcftram protegar, fôveat & defendat profpere & longeve ecclefic foe ianric. Hodie autem declaratione fails, amicardinalis Palatinus coram rege Ac omnibus prclatis & baronibus regni juridice in manibus legati renuntiavit diabolo fic pompis ejus, ab)iciendo cappellum, & infignia legatio* nis que receperat ab intrufo. Datum Sahnantice die Dominica in ferto B. Tronis, quod fuit XIX Maji.

Vertne beatltudinis humiles creature A. epifcopus Penfaurenfis, & Bonifacius de A. Amanatis ac devotilfimi nuncii.

CONCILIUM PRAGENSE

ANNO "pTl — ANNO °^i!π

Anno Chrifti MCCCLXXXI. celebratum.

Statuta Joamis arebi/pifeopi Pragettfs eccltfia arebiepifeopi legati apeflolici in conciho Provincial» edita.

Jeunes Dei gratia fanlle Prageqfis ecclefie archiepifcopus, A. S. Legatee, ststivetfis Prelatis, Capitulis, Abbatibus, Priemfitis, it conventibus quernmeutnque ordinent, Pltbanâ, ecclefiarum Refloribus, tf ceteris Cirifidelibus tant Religiofis quam Stculâribus per Ratifpenenfem, Bambergenfem, Cj Mifnenfent dioectfes, legationis jure nobit fnbditas, conflitutis, faluteet in Dentino fempiternaue, & infrajeriptoruoe falsarium mandatorum ac jugi fiudio & txafta dsligentia frequentiam fahttarem.

p. Boeti· Cme. ^2". Z^Loriofus Deus de in fuis donis femper VJ magnificus, qui fua largiflua bonitate caleftia dc teneftria difpooens, per fuorum incrementa dooorum fandam Pragenfem ecdefiam, cujus regimini ipfo donante, quamvis immeriti, prsebdemus, per finguloe gradus prsenunciat, dum ipfam per intercefloces dc merita beatiffimoram patronorum Boensue de E virtute ambulat in virtutem, & nobili pratrogativa archiepifcopalis eccleiiafticr prclaturse tam dudum tub felicis recordationis domino Urbano papa V. gradum confcendit altioris pracminemiis dignitatis. Sane olim recolenda memoria Arneftus primus archiepifcopus Pragenfe prrdeceOoc nofter, in fua provincia extirpatis vitiis, volens plantare virtutes, quadam

C3P — I — Q1RISTI ,,,,/1

dam ftatuta provincialia ad modum fe inflar A decretalium ?cr articulos edidit, fe rubricatas, '° <e reformatione morum in fubditisde honeflate clericoru.>t fe vita ac flatu ipforum, ac etiam de judiciis fe cpmra&ibus foccinde, juridice fe pulcherrime funt ftatuta, fe nedum fimplices fe juris canonici fe civilis notitiam non habentes, verum etiam ptovedi poflent in ftatutis hujumodi abfque alia revolutione librorum multa tamquam io ortulo colligere falutifera documenta. Nos itaque in partem follicitudinis fopema difpofitiooc vocati, ex injuodo paftoralis officii frudum in domo Domini facere cupientes, attendentes profertim, quod ratione legationis .io omnes ecclefiarum fecularium fe regularium Redores, clericos fe B Prolatos, fine perfonarum fe ordioum differentia fe Jcieftu, utpote Apoftoficz Sedis vi. cariatus jurifdiâione paucorum & brevium ftatutorum, ac cum libello qui de tribu? punftis chriftianz religionis communiter appellatur (obtervantiam) ad nrtedidas Ratifoonenfem, Bambcrgenfem, & Mindentem diœcefes prrfcntibus duximus extendendam, volentes & in r tute S. obedientia dittri&e procipiendo mandantes, ut domini Epifeopi didarum dicecefium fe Abbates copiam eorumdem infra duorum menfium fpatium, fe infra r-ios fequentes tres inenles omnes fe fingult a!'.i Prolati, decani rollegiaiarum, feu Priores principales convcntualium, & regularium ecclefiarum & mona- C fleriorum de cancellaris noftra recipiant fe habere cum cffcdu procurent, alloquio contra eos ad pmnas canonicas, Deo nobis propitio, edemus. Volentes nihilominus ut in hao, legendo fe reverendo ftatuta prodiâa modus talis per omnia reneatur, ficut in prohemio profati przdeccfibris noftri clarius continetur, przfatique domini Epifeopi archidiaco nos rurales fuarum diœcefium qui forte propter viarum pericula ad hoc fandum concilium vocati, non font adhibendi memorata ftatuta in omnibus inis punâis fe articulis infraferiptis juxta ipforum arbitrium obfervantiam cogere ftudeant. Nos enim intendimus ca, quz protnifimus au&ore Domino ad exe- D cutionem debitam perducere, fe debito efièâni mancipare. Prohemium ergo fbiutorum de quibus fupra fit mentio fequitur & eft tale.*

In nomint Stiff if ntUvidût Trinitttù, Pt-(rii, tf cilii, tf Spirifttr Stuffi.*

neftti Dei tf Stdit grttit tfc- Rr nttçûSciit, ni fi-'t mirtbiHt ftltt tfc.*

I. Licet fob rubrica dr *FtjiivitttilKi -tit-krttdii* inter alia ftatutum efle oofcatur, quod feftum gloriofiffimi ducis fe cartyris Wenccflai debeat celebrari ; prout nedum in Pragenfi, Okxnucenfi, fe Luthomirenfi diœcefibus, verum etiam in regno Daciae miraculofe, ut pia fidelium tenet credulitas, a Chrifti fitelibus celebratur; quia tamen pœna non eft in B non celebrantes fpecialis exprefla, poflent fortafle clerus fe populus Ratifpocenfis, Bambergenfis fe Mifoenfis diœcefom io celebrations hujufmodi efle defides fe rcmiffi-* idcirco hoc facro provinciali & legationis noftro concilio approbante, ftatuimus fe ordinamus, ut dies paflionis tantum fanftiffimi martyris fupradiâi, qui fuo gloriofo triumpho martyrii hanc patriam fe alias regiones vicinas multis honoribus fubkvat & extollit; qui quidem dies in vigilia diei Angelorum, quz feftum S. Michaelis dicitur. obfervari confoevit ab omnibus

A Chrifti fidelibus diœcefium «fidarum annis gulis perpetuis temporibus fob officio duplici, & cum omnimoda abAioentia a fecialibus operibus folemniter celebretur, *fe ejus* officium diurntun atque nofturnum cum hittoria fob nota *ia* cancellaria noftra recipiantur cum effeftu ; fe quia plus timeri folet quod fpeciali* ter procipitur, quam quod generaliter impera* tur, omnibus Prolatis, Plebanis fe curatis, ac aliis plebium curant gerentibus, quibus datum eft proponere verbum Dei, in virtute & obedient» pmcipimus & mandamus, quatenus fingulis annis aliquo die Dominico vel feflivo, diem & qrenceslai paedidi pera fe vel plures dies praecedentibus hor ipfum per fe, vel B alios plebibus fois icfir.uent, fe injungant. anno CMusn "J***

II. Item ad rubricam de Hxreticis, fe Schif. maticts duximus adjungendam: dolenter enim referimus, quod in diœcefibus fopradiâis, pro* ut certa relatione percipimus, infunt hzrefes multum peftiferx, fe fignantcr feâa Sarraboytarum fe illorum rufticorum Valdenfinm damnarorum, fe quia domini Epifeopi, ad quos direâe pertinet fuas dioecetes purgare malis hominibus, in hujufmodi negotio fandr fidei font négligentes plurimum atque tardi, parcentes fortaflis expenfis, & inquifitionem hrretice pravitatis non habentes; nos de fratrum noniorum commo, noc tacto approbante concilio duximus ftacuendum, ut przdifti Domini C Epifeopi contrt tales peftiferos per fe vel inquifitores inftituendos ab eis diligenter invigilent fe attendin', ad quod ipfos per vifcera mifericordie Dei, & per fponfionem fanguinis Jefu Chrifti prrfcntibus excitamus fe invitamus, fe nihilominus ipfos in virtute juramenti, quod in facra epifcopali foleitanitate profititerunt, commanemur fe ad cor reducimus; ut fi in dido fando negotio refiftentiam aliquam, quod abiit, fortaffis habuerint, ad nos confidentes refugiant, ut nos videlicet per auxilium fe brachium magnifici Sereniftimi fe invifiiflimi principis Domini Wenceslat Rocanorum & Bohemir regis incliti, divina in omnibus gratia procedente, oporruna remedia D adhibere Tn Domino valeamus, ?.lio<|Utn ipforum Dominorum Epifeoporum negligentiam, Dco nobis sudore, fupphbimtts - inquifitionem in didis Diœcefibus per nos ipfos curabimus deputare.

Itcm'manifeftum eft, proh dolor » & experientia publica notorium habetur ubique, quod nonnulli fautores Roberti antipape Gebennenfis, quidam latenter, alii publice praedicant & etiam dogmatizant, Sandiftimo domino noftro Urbano papx VI. quem confiât efle fucceflbrens beati Petri, fe vicarium Jefu Chrifti, mordaciter detrahentes, quorum Gcbenrer.fi?, fe foi fcqurces iniqui litteras fe epiftolas ambitione planiffimss proferunt, por- B tant fe fpargnnt. Nos cum profato Domino noftro, ut membra capiti, fe ut filius patri, realiter compati cupientes, ftatuimus & amodo mandamus, m omnes epifeopi legationis jure nobis fubjeâi, didos fchifmaticos fe fautores, litterssum portatores, & dantes eis confilium, auxilium vel favorem, quos feienter, vel de hoc infamatosefle repescrint, capiant, fe captivari procurent; ipforunwue cantivationem infra XIV. dies nob», vel noftris in foiritnalibus rcariis ftider.nt intimare, ft in iMramffli.tali:er fc bsbean:, ut a Deo mercedem per ife a Domino noftro fotnmo pontifice

cr ac nobis ejus vicario gratam victffitudinem A -valeant obtinete. Abbates vero Pnepofiti & Decani, & alii ecclefiarum Rnelari, fi quos tales cognoverint , ipfo* fois epifeopi* tafira VIII. dia poftqnam fciverint, denuntiare Audeant, tie eorum nomina, conditione* & loca verbo vd fcrtpto defignare.

IV. Prererea intelleximus & nimis graviter portamus, quod in aliquibus Dicecefibu* confuctudo talis prorcpfit, quod locorum ordinarii, ad quo* beneficiorum ereftio pertinet de coofuetudioe, vel de jure, beneficia ipfa qtue de novo fundarunt de cenGbus illicitis, ufurariis, & ufura* omnino fapientibua erigunt at-B que creant. Nam ut pnefertur, pecunia fuper certis pofléflïonibu* vel penfioaibus mutuant fundatores fub conditionibus reemendi . De quibus penfionibus taliter fic omnino incefti* tc pravis beneficia petunt *erigi &* creari. Nos huic malo fit pernfciofo obviare volentes, exemplo attendentes prnfertim quod hujufmodi ere-Atones de talibus redditibus veipmt in interitum animarum, fic propter viciffitudioem eorumdem nulla font Aabilitate fubnixa, Aatuimus, ut nullus Chriliifidclium de talibus redditibus beneficia fundare valeat vel dotare; ordtnarits etiam in virtute S. obedientie fic pre-c ftiti juramenti diflride prccipiendc mandamus, Ht nullus eorum talia beneficia preiumat facere erigi vel creare, fed fundatores ipforum ab bujufinodi fa&o fub obteftatione divini judicii Audeant divertere. Nos enim fi fecus failure fuerit, dccesotmus irritum «ix inane, volentes, ut pnediAi redditus taliter deputati illi*, quorum quoad................................exiftunt, dominium fruftibus computatis in fortem reddant, fit fine difficultate qualibet affignentur.

V. Item fertur & experientia probatur, quod in diâis ditrcefibus monachi quorumcumque ordinum paffim & indifferenter ad parochialcsDiccclefias pratfentamur, & per ordinarios ir.ftituuntur in cis, propter quod magna pericula occurrunt animarum, & furibus Epifcopalibus & Archidiaconalibus plurimum derogatur . Cum ergo illud fit juri communi contrarium, & ab omnibos moribus alienum, tlatuitnus ut nullus F.pifcopus, vel alius ad quem intlitutio vel deftitutio noftra pertinet quempiam reltgiofum ad ecclefiam parochialem per fecularem clericum regi iblitsm confirmai e vel inftitucre prefumat ; nifi fortaftis eifet canonibus *regularis,* aut S. Benedict ordinis, crm quo poflet epikopus dii penfare, vel fi parochia B ipla per religiolutr. tanto tempore gubernata fuiflet, de cujus contrario memoria hominum nullatenus haberetur.

VI. Item fama referente didicimus, quod monachi fit religiofi qui velle aut nolle non habent, aut propter frofeffionem omnino addtcaverunt grangias, curias & poffeffionas tem-posâtes, feu caftra amicorum , nec etiam alianun gubernatione reguntur, fe temporalibus & fccularffiu* immifceot negotiis in fcandalum plurimorum. Nos huic periculofo morbo celeriter occurrere cupientes, omnes Epifcopos abbates, & alios ipforum Prelaros obfecramu» in Domino, ipfis mhilommus in remifl&ooem pecca*torum injungimus, & in virtute obedientir prçcipimus & mandamus, officium ipforum exci tantes, ut tales monachos infra duorum mentium fpatium a notitia pnefentium ad mon» Aerium Audeant revocare, & pro exccflu praeteritor poenitentiam injungere (alutarem.

anno

1

VII. Item fub titulo dr *ofici» trdiurii* talia adjicimus: prefenti cum fufpirio & amaritudine cordis dolenter referimus, quod parochialium ecclefiarum reftorcs, qui dicecefis paftores communi vocabulo nuncupantur, & eorum fupertores, qu>bus vifitationis, *corrcâionis,* & predication» officium competit de confaetudinc vel de more, in tantum funt de neglcâu culpabiles, quod fortaflis, ut verifimiliter formidam.is, de ipforum manibus fubditorum fanguis & anim® requirentur. Nam pro vero didicimus, & hoc ipfum quoque experientia fenfuah comfpetimus, quod eorum fubditi ufuras, divinationes , fortilegia , interpretationes & alia fuperflitiofa pariter fit nefanda impune dt libere exercere prefumunt. Clerici etiam in facris conftiiuti, dc ecclefiarum parochialium regimini praefidentes concubinas publice tenent in dom.bu*, & alias in tonfura, & in habitu taliter inhoncflc fe gerant , quo fiant in fcandalum plurimorum. Nos talibus animarum periculis, quartumeft nobis ex alto conceffutn, obviare volentes, ftatuimus & apoftolica & provinciali audoritate mandamus, quatenus hi, qui de jure vel de confuerudine vifitare tenentur fuos fubditas, infra tres menDics a data prefeotium incipiant vifitare, vifititionem ipfam c* corrcAioue fic reformatione Pudeant fine intermKfione qualibet confumare. Provideant, ut populus laicalis oratione Dominica & fymbolo fit fofficicnter inftru&us, & quod Sacramenta ecclefiaftica miniftrentur. Prrienim contra ufurarios per denuntiatione* ac cenfuru ecclefiafticas viriliter dc intrepide procedere non omittant, alioquin fi prefatr quibus competit vifitatioper fe vel alios non inceperint, ut permittitur, vifitare, ipfos & eorum quemlibet diâo tempore elapfo, quod *cis* pro monitione canonica duximus ftatuendum . . .

Ut autem nullus ignorantiam premiffbrutn poffit pnstendere quovis modo, volumus fic mandamus , ut omnes Epifeopi, Abbates, Prçpofiti , Decani , fic alii Praelati Dicecefium prcdiAarum copiam charte prefentis infra tres dia in cancellaria noftra recipiant cum effeAu. Dat Prage an D. MCQCLXXXI. Dic pcuuhima menfis Aprilis.

S

ANNO CHRISTI

CONCILIUM LONDINENS E

A GuUlelmo de Courtenay Cantuar. archlepifcopo celebratum adverfus Wiclcffi errores anno Dorn. MCCCLXXX1J.

E» Tams *IL ttlkSifnj*

TkÆEmçrandum, quod tam inter magnates IVI quam populares rqgni Anglia , fuiflet fama divulgata, nonnullas conclufiones here-tical & errqocas, ac determinationibus ecclefip repugnantes, qu« flatum totius ecdefie, noflrjpque Cantuarienfis provinciis, dc tranquillitatem regni, nituntur fubvertere, in diverfis locis diâç noflrs prcrinciç generaliter dc communiter ac publice jtncdicatas. Nos Wifliel-mus permiffione Divina archiepilcopus Cantuarienfis, totius Anglic primas, & apoftolicas fedis legatus, fuper his certiorari, officiique noftri debitum exercere volentes; quofdam venerabiles confratres fuffiaganeos noftros, &B alios, ac quamplures factis paginae, juris ca. conici St civilis dedores, & bacallarios, quos famofiore?, & peritiores de regno credidimus, & fandius in fide catholica fentientes , quorum nomina inferius continentur, convocavimus.* & xvit, die mentis Maji, anno Dom. MCCCLXXXII. in quadam camera infra fepta prioratus fratrum Praedicatorum London, coram nobis & didis confratribus noftris convocatis tunc perfonaliter prçfentibus, didis conclufionibus, quarum tenores inferius contineatur , publice propofitis & ledis diftinâe & clare, pariatos confratres noftros, dodores, &C bacallarios, oneravimus in fide qua tenebantur Domino noftro Jefu Chrifto, & ficut voluerint coram fummo judice in die judicii refpondcre, nobis fuper didis condufionibus diccreat, & eorum quilibet diceret fuum fentirc. & tandem habita deliberatione fuper prçmiÆs, xxr. die ejufdem mentis, convenientibus coram nobis in diâa camera confratribusnoftris, dodoribus, & bacallariis paedidis, didis conclufionibus iterata vice leâis, & clare expolitis, de noftro, eorumque omnium communicato confilio, extitit declaratum, diâarum condufionum aliquas eflè hrretiras , & aliquas erroneas , & determinationi ecclefias contrarias, prout infra plenius liquet. Et quia per fuftcientem infoimationem invenimus, didas conciufiones in multis locis dide noftr» provincise fuifle, ut premittitur, praedicatas; δ certas perfonas, aliquas illarum tenuifle & *do*cuifle, & de hrrefi vehementer & notorie fore fufpe&as, procédas Jccimcs, um in genere, quam in fpecie infra feriptos

Conclufiones hrretiae, & determinationi ecclefi* repugnantes.

i. /"XUod fubftantia panis materialis & vini maneat poft confeeratiooem in facramento altaris.

1. Item, quod accidentia non maneant fine fnbjedo poft confeeratiooem in eodem fâcramento.

3. Item, quod Chriftus non fit ia faCTâmento altaris identice , vere, & realiter ia propria prafentia corporali.

4. Item, qyod epifeopus vel facerdos exiftat in peccato mortali, non ordinat, conficit, nec baptixat.

j. Item, quod fi homo fuerit debite contritas, omnis confcflio exterior eft fibi fuperflaa vel inutilis.

6. Item, pertinaciter aflertre non efle fundarum in cvangelio, quod Chriftus Miflam ordinaverit .

7. Item , quod Deus debet obedire diabolo.

8. Item, quod fi papa *fit* prsefligiator malus homo , ac per confequens membrum diaboli , non hebet poteftatem fupra fideles Chrifti ab aliquo tibi datam, nifi forte a Ca: fare.

9. Item, quod poft Urbanam fextum non eft aliquis recipiendus *in* papam , fed vivendum eft more Grecorum fub legibus propriis .

10. Item sflerere, quod eft contra facram feripturam quod viri ccclcfiaftici habeant poffeffiones temporales.

Condufiones erronea & determinationi ecclefia: repugnantes.

X./^Uod nullus prelatus debet aliquem ex-communicare, nifi prius ipfum fciat efle excommunicatum a Deo. fe^*^** danaati.

« 2. Item, quod fic excommunicans ex hoc fi hereticus vel excommunicatur.

5. Item, quod prolatus excommunicans clericum, qui appellavit ad regem & confilium regni, eo ipfo traditor Dei eft , regis , dc regni.

4. Item,,quod Dii--qui dimittunt pnedicare, feu audire verbum Dei vd evangelium pnedicatum, propter excommunicationem hominum, funt excommunicat!, fit in die judicii traditores Dei habebuntur.

$. Item, afterere quod liceat alicui, etiam diacono vel presbytero, praedicare verbum Dei abfque auâoritate fedis Apoftolicse vel epifeopi catholici, feu alia de qua fufficienter con-

6. Item aflerere, quod nullus eft dominus civilis, nullus eft epifeopus, nullus eft prslatus, dam eft io peccato mortali.

E»d arbitrium eorum auferre bon* temporalia ab ecdefiafticis babitualiter delinquentibus, vel quod populares pofliot ad eorum arbftri'um dominos delinquentes corrigere.

8. Item, quod decime foot pure eleemofyne, & quod parochiam poifint propter peccata foorum curatorum caa detinere, & ad libitum aliis conferre.

9. Item, quod fpedala orationes applies-A t® uni peribi»® pa pmtataa vel religiofos, non pit® profant eidem peribam, quam .orationa Mosraks, atteris par&us, eidem.

jo. Item, quod eo ipfo quod aliquis ingreditur religionem privatam quamcumque, redditur ineptior & inhabilior ad observantiam mandatorum Dei.

U, Item, quod fanfti inftituenta religione quam tn^nmcantium, in fic imhrocndo pecca* verum.

n. Item, quod religioG viventes io religio, nibus privatis, non fine de religione Chri(liana. Brw

JJ. Item, quod fratres teneantur per labo-B rem marnuun, ft non per mendicationem, viftum fuum adquirerc. Pμ μ μ Λμ al ^kx^sdre paarta.

14. Item, quod conferens elecmofynam fra* tribus vel fratri prwdicanti, eft excommunie·· tus, dc recipiens.

Nomina confiratrum ptovinci® Cantuarienfis, dc aliorum.

Willielmus archiepifcopus Caatuaricnfis
Williclmus VintOnienGs.
Joanna Dunelmenfis.
Thomas Exonicnfis.
Joannes Herefordenfis .
Radulphus Sarum.
Thomas Roflênfis.
Frater Willielmus Botilesham epifcOpus Nanatenfis, magifler in theologia.

Nomina, magiftrorum in theologia.

Frater Willielmus Syward, prior.	(De Ordine
Frater Joanna Parys.	(fratrum
Frater Joanna Langley.	(Prcdicato-riun Lond.
Frater Willielmus Folvylc.	(
Frater Hogo Karlel.	(De Ordine
Frater Rogerus Fryfeby.%	(Minorum.
Frater Thomas BernwdL	
Frater Thomas Ayshbourne.	(De Ordine
Frater Joanna Bankyn.	(Augufti-
Frater Robertus Waldcby.	(nenfium.
Frater Joanna Horninton.	
Frater Robertus Glaunvile.	(De Ordine
Frater Willielmus Dys.	(Carmeli-
Frater Joannes Lovey.	(tarum.
Fratar Joanna Kyningham.	

Donrnus Joanna Welks monachus de Ramefy, magifler in theologia.
Magifter Joanna Bloxham cuftos aulae dc Merton Oxovii, licentiatus in theologia.

Nomina baccalariorum in theoldgia.

Frater Robertas Hambleton.	(Dc Ordine
Frater Willielmus Pickweth.	(Praedita,
Frater Joanna Lyndlowe.	(torum.
Frater Radulphus Wych.	(De Ordine (Minorum.
Frater Joanna Chtfeldenc.	(Da Ordine
Frater Joanna Tooiftoo.	(Carmelit.

Nomina doftoram juris canonici ft civilis.

Magifter Joannes Appelby decanus ecclefix cathedral» fandi Pauli London.
Magifter Joanna Waltham canonicus eccicfi® catbedjaiij EboracenGs.
Magifter Thomas Baketon archidiacouus London.
Magufr Nicolaus Chaddefdene.
Magifler Radulphus GregifyoW.
Magifler Thomas Stowe.'
Magifler Joannes Biawnchard,
Magifler Willielmus Rocoumbc.
Magifler Joanna Lydeford.
Magifler Joanna Welbourue.
Magifler Willelmus Flaynburgh.
Magifler Adam de Mottrum licentiatus in decretis.
Magifler Thomas Braundon.
Magifler Joannes Prophet, reftor ecclefie parochialb de Hadesham, Cantuarienfis diœcefis, publicus auftoritate apoftolica notarius.

Poflea difto xx. die menfis Junti, anno de Cloco prediftis, coram difto domino Cantu», rienfi pro tribunali fedente, prefeotibusquampluribus doftoribus facr® tneotogi®, juris canonici & civilis, quorum nomina inferias contjagptur, magifter Nicolaus Hereford & Philippus Rapyngdon canonicus regularis, facr® Kiginac profeflora, & Joannes Ayshton magier in artibus, ft in facra theologia fcholaris, perfoualiter comparuentnt. Et pnefati Nicolaus ft Philippus, pa diftum dominum Cantuarienfem juffi ad refpondendum ft dicendum plene de plane fentire fitum fupa conclufionibus memoratis, juxta quod idem dominus Cantuarienfis, ipfis Nicolao ft Philippo eumdem terminum praefixit, ac etiam aflignavit.* quafdam refponfioncs per modum indenture in fcriptis redaftas, quarum tenor continetur inferius , difto domino Cantuarienfi tunc ibidem judicialiter tradiderunt, & juxta formam eamdem ad conclufiones hujufmodi refponderunt. Tenor vero hujufmodi indentur® , conclufiones pradiftas & refprnfiona ad eafdem continentis, de qua fuperios memoratur, fequitur in h®c verba.

Proteftamur, ut alias, publice in his fcriptis, quod intendimus effe humila & fideles filii ecdefi® ft feriprune facrc, ac determinationibus ecclefie in omnibus obedire. Et fi in aliquo contra iftam intentionem verbo vel opere, quod abfit, contigerit nos errare.* fubmittimus rx>s humiliter correftiooi reverendi patris & domini, domini archiepifeopi Cantuarienfis & totius Angli® primatis, ft omnium aliorum quorum intereft corrigere fic errantes. Ita proteftatioue prcmifla ad conclufiona iniraferiptas taliter refpondemus.

Qpod Cubitantia panis materialis & vini mana in facramento altaris poft confecrationcm. Ad fonfum contrarium illi decraali, *Firmittr mdititi,* concedimus, quod eft hatrefis.

Qpod accidentia non manent fine fubjefto poft confecrationcm io eodem facramento. Ad fen-

"*7?,**7*fenfom contrarium illi decretali, *Cum* MsrrLr,AtriuiA
concedimus, euod eft hxrefis. ℓ

u·». Qpod Chriftns pon fit irt eodem (aeramento identic·, vere & realitcr in propria ptefentia corporali. Licet ifta conclufio fit ad verba incompofita & * iotelligibilia· tamen ad fentorn, contrarium illi decretali io Clem *Si* concedimus quod eft hxrefis. Et breviter quantum ad totam iftam materiam de (acrameaio altaris vel quacumque alia, profitemur quod volumus, tam ad verba, quam ad fenfom, {entire <um feriptura facra, cum determinatione ecclefix, & didis ^nâorum doâorum.

• £*"·
I".

Quod epifeopus vel facerdos exiflat in peccato mortali, non ordinat, conficit, nec baptizat. Concedimus quod eft hxrefis.

B

Pertinaciter aflerere non efle fundatum in evangelio quod Clirifl>is Miffam ordinaverit. Concedimus quod eft hxrefis.

Quod Deus debet obedire diabolo. Ad hunc fenfom quod Deus in propria pertona vel eflemia debet obedire diabolo obedientia neceflitatis, xonccdimus quod eft hxrefis.

Quod fi homo fuerit debite contritus; omnis confeflio exterior eft fibi fuperftua fic inutilis. Concedimus quod eft hxrefis.

Quod fi papa fit prxftigiator & malus homo. ac per cenfequens membrum diaboli, non habet peteflatem, fupra fideles Chrifti ab aliquo fibi datam, nifi forte a Caelare. Concedimus quod eft hxrefis.

Quod poft Urbanum fextum non eft aliquis recipiendus in papam, fed vivendum eft more Grxcorum fob 1.gibus propriis. Concedimus quod eft hxrefis.

Aflerere quod eft contra feripturam facratn, quod viri ecclefiaftici habeant poflefliones temporales. Adjun&a pertinacia, concedimus quod eft haereticum.

Qpod nullus praelatus debet aliquem excommunicare, nifi prius fciat ipfum cÇe excommanicatum a Eleo. Concedimus quod eft error, intelligendo de fcientht experimental!, ut fic cum ifto falvetur decretum ecclefiaftic. XI. q. ni. *Nema epifctpantm.*

D

Quod fic excommunicans cx hoc fit lueretIcus vel excommunicatus. Ad fenfom conformem priori fenfui, concedimus quod eft error.

Quod prxlatus excommunicans clericum qui appellavit ad regem *& confiiium* regni, eo ipfo traditor Dei eft, regis, & regni. Concedimus quod eft error.

Quod illi qui dimittunt prxdicare, feu audire verbum L)ei vel evangelium prxdicatum, propter excommunicationem hominum, font excommunicati, & in die judicii traditores Dei habebuntur. Intelligendo conclufionein univerialiter, ut feriptura & jura intclligunt hujufmodi indiffimtas, concedimus quod eft error.

E

Aflerere quod licear alicui, etiam diacono vel presbytero, praedicare verbum Det abIque auâoritate fedis apoftoli-z, vel epifeopi catholici, feu alia de qua fuflkienter conflet I Concedimus quod eft error.

Aflërere quod nullus eft dominus civilis, nullus eft epifeopus, nullus eft prxlatus, dum eft in peccatd mortali. Concedimus quod eft enor.

Quod domini temporales poffunt ad arbitrium eorum auferre bona temporalia ab ecclefiafticis habitualiter delinquentibus. Concedimus quod eft error, ad hanc fenfom, quod poflunt legitime fic auferre bona temporalia ecdefiafttcorum extra catos limitatos in legibus ecclefix fit regnorum.

anwo
°^"TГ
*

Quod populares poflunt ad eorum arbitrium dominos delinquentes corrigere. Intelligendo per poffe juris.* concedimus quod eft error, quod populares non habent potcftatem coaftivam fuper fuOs dominos, fed - contra.

(^od dccimx fint purx eleemofynx, & quod parochiani poflint propter peccata faorum curatorum eos detinere, & ad libitum aliis conferre. Intelligendo per porte, ut prius, judicum· concedimus quod eft error.

Qpod fpeciales orationes applicate uni perfonx per prxlatos vel religiofos, non plus profont eidem perfonx, quam generales orationes eidem, exteris paribus. Intelligendo cooclufionem univerialiter negative, & per fpeciales orationes fadas ex (peciali caritate, & generales ex generali; tunc, ad hunc fenlum, quod nullx tales fpeciales orationes applic?'» uni perfonx per privatos oratores, ipecialius profunt eidem perfonx, quam generales orationes faftx pro eadem & ab ciidem, conccdimus quod eft error.

Conferens elccmofynam fratribus vel fratri prxdicanti, eft excommunicatus, & leclpiens. Intelligendo illam univerialiter vel conditionsliter, u: prxdidum eft, concedimus quod eft error.

Quod eo ipfo quod aliquis ingteditur religionem privatam quamcutr.que, redditur ineptior & inhabilior ad obfervantiam mandatorum Dei Concedimus quod eft enor.

Qpod fandi inftituentes religiones privatas quakumque, tam poffeflionatorum, quam mendicantium, in fic inftituendo peccaverunt. Intelligendo iftam reduplicative vel univerfaliter, concedimus quod eft error: ad hunc lenfom, quod quicumque fandi inftitueutes religiones privatas, & exteri, ex hoc vel lub tatione qu* hujufmodi inftituebant, peccaverunt.

Qpod religiofi viventes in religionibus privatis, non font de religione Chnftiana. Intelligendo iftam univerialiter, ut prxdidum eft, concedimus quod eft error.

'Xjod fratres teneantur per laborem manuum, & non per mendicationem» viânm fount adqui-ere. Intelligendo etiam iftam univerialiter fleut prius, *concedimus* quod eft error.

Hcc, pater reverende & domine, humili, ter fout diâa, cum fopportationc veitra gratiofa-âc correâione benigna, quantum pro noftro modulo & exilitate ingenii fufficimus pio prxfenti: honore Divino, veritate fidei, ꝯc confeientia reda, in omnibus femper (alvis .' humilius quo fufficimus fopplicantcs, quod fi aliud vel aliter veflrx difcretioni & excellentiis videatur dicendum, dignetur veflra gratioià paternitas, per .cripturam facram & determinationes Ecclefix, aut diâa fanâorum doâorum, nos ut filios informare. Et revera veftrx fala, briori doârinx, animo promptiflimo & obedientiflimo volumus confentire. Placeat igitut veftrx paternitati reverende hxc diâa, folito benignitatis more, favorabiliter acceptare, cum concluCones fupradiâx numquam erant noftrx, aut in fcholis a nobis aflertx, rd infermonibus publice predicate.

Om-

ANNO CHRISTI

• Omnibus ncfponftonibas dido domino Cantuarieoft datis, iidem Nicolaus dc Philippus, eo quod ad fenfum dc verba prime conclufiorùs non refponderunt expreffe, fed ad contrarium lenium illi decretali › *Firmiter irefim*s ;* interrogati tunc ibidem judicialiter quis effet ille fenfus, noluerint illbm exprimere. Quxfitum igitur ab eis, juxta fenfum cjufdem coocluftonis ex parte diâi domini CantuarienGs declaratum, an idem pani» ⁴materialis in numero, qui ante confccrariooem ponitur in altari, remaneat fecundum propriam fubftantiam vel naturam poft eonfccratiooem in facramento altaris, dc de vino Gmiliter. Ad hunc vero fenfum illi Nicolaus dc Philippus dixerunt fe nefeire pro tunc melius refpondere, quia * refpondebant, ut praefertur in feriptis.

Et quia ad fenium dc verba fecundas eonclufionis non refponderunt plene dc expreffe, fed •d contrarium fenium ilii decretali, *Cnm Mnr· tb*:* interrogati quis effet ille fenfus, runt illum exprimere, Qunfitum ergo erat ab eis, juxta fenium ejufdera conclufionis ex parte diâi domini declaratum, num illa accidentia corporalia, quat ante confecrationem formaliter inlumbant fubftanttas panis aut vini, poft confecrationem eidem pani aut vino inhaereant, vd etiam in aliqua fubftantia alia fubjeâentur. Ad hunc vero fenfum dixerunt, fe nefeire pro tunc melius refpondere, quam, ut praemittitur, refpondebant in feriptis.

Ad fenfum etiam & verba, tertia coocluGonis, quia non refponderunt plene & expreffe, fed ad contrarium fenfum illi derrctaliit) Clenjentinis, *Si Dvmmun* : iuterrogau quis effet life fenfus, noluerunt illum exprimere, erat igitur quacGtum ab eis juxta fenfum cooduhonis ejuidem, ex parte didi domini declaratum, an idem corpus Chrifli numero, quod fuit affumptum de Virgine, fit in facramento altaris fecundum fe ipfum realiter, fecundum veritatem fux carnalisfetbAantias, & fecundum propriato effcntiajp<ii naturam. Ad hunc fenfum dixerunt fe nefeire pro tunc melius refDondere, quam refponderunt, ut prafertur ,in feriptis.

Ad fenfum infuper & textum fexta conclufionis, quid non refponderunt plene & expreffe.* interrogati an Deus debeat aliquem modum obedientix diabolo, dixerunt quod Gc: fcilicet obedientiam caritatis, quia diligit eum, & punit eum, ut debet. Et ad probandum quod Deus debet taliter obedire diabolo, obtulit fe fub pana incendii ad quemcumque.

Ad undecimam conclufionem, quia non refponderunt expreffe. interrogati an praelatus poflit excommunicare aliquem exiftentem in gratia, dixerunt quod Gc.

Ad vicefimam conchifionem, quia non refponderunt plene, fimpliciter, & expreffe: interrogati an plus profint fpeciales quam generales orationes, noluerunt dicere, nifi quod fpecialios.

Ad ultimam conclufionem, quia, non refpoudcruat fimpliciter, nec expreffe: interrogati dc particulari, an aliquis frater teneatur de fuo labore manuali vtâum fuum adqnirere, ita quod non liceat vivere de mendicatione, noluerunt penitus refpondere.

Subfequenter ptkfatus dominas CantuarienGs interrogavit omnes do&ores prcdUtcs, quid fibi videretur de rcfpoofionibus datis, quoad omnes dt fidgulas cooclufiones hujufmodi. Qui quidem doftores omnes & finguli Gngillatim dixerunt, quod Gngulæ refponftonesad primam, fecundam, tertiam dc fextam concluiioacx, ut prmnittitur, date,' infutfieieotea fuerunt, hxretiae & dolofse: quodque Ungulae rcfponfiones, prscipue ad decimam nonam & ultimam concluftoncs, ut praemittitur, faâx, infufficiemes erant, erronee, &perverâe. Unde idem dominus CantuarienGs reputans illas 'refpOnfiones infuificieotes, haereticas, & dolofas, erroneas, & perverfas, prout diâi doâores, ut praemittitur, reputarunt, prxdiftos Nicolaum & Philippum ex abundanti monuit fub hac forma verborum.

ctnufri <ji»

„ Chrifli nomine invocato, nos WillielrnUs „ permiffione Divina CantuarienGs archiepif„ copus, torus Angliz primas, & apoiloUcae „ fedis legatus, ac per totam noftram pro„ vinciam Cantuarienfitn inquifttor hxrcticc „ pravitatis, vos Nicolaum Hereford, dc Phi„ lippum Reppydong, facts pagine profeffo„ res, habentes hos diem dc locum de con„ fenfu veftro expreffo ex praefatione noftra ad „ peremptorie refpondendum dc dicendum ple„ ne & plane fentire veftrum fuper concluGo„ nibus illis ad quas nos referimus, fubdu&is „ verbis fubtilibus & fophifticalibus aut logi„ cis, & ad id jurato·, monitos atque juiTos, „ quia abfque caufa rationabili feu legitim„ quacumque, noluiftis, nec vultis,immo re„ culaftis dc recufatis, ad concluGones aliquas „ illarum coram nobis judicialiter, juxta no„ Gras monitionem dc juftioncm prcdiftas, „ contemptibiliter refpondere; verum ad non„ nullas illarum haeretice, dc ad nonnullaser„ ronee, dc minus plene refpondiftis ,exabun„ danti monemus primo, fecundo, dc tertio, „ ac peremptorie, quod vos plene dc plane „ fubduftis quibufeumque verbis fubtilibus, fo„ phifticalibus, aut logicis, refpondeatis, dc „ quilibet veftrum refpondeat ad concluftones „ eafdem, dc ad fenfus per nos limitatos, fub „ pana quod alis hujufmodi concluftones ha„ beantur per vos pro confeftstis, dc vos fuper „ eifdem concluGonibus haberi debeatis pro con„ viftis.

Qua monitione fafta, eo quod prsfati Nicolaus dc Philippus noluerunt aliter refpondere, diâus dominus CantuarienGs in eodem negotio concludebat, ac praefixit dc alGgnavit praefatis Nicolao dc Philippo diem eundem ad vIII. dies, videlicet xxvtt. diem diâi menGs, quod comparcant coram eodem domino CantuarienG, ubicumque infra fuam provinciam Cantuaricnfem ipfum tunc effe contigerit, ad audiendum fuum in ea parte decretum. Ac fubfeqtienter diâus dominus CantuarienGs prefatum dominum Joannem Ayshtou cx abundanri monuit, fub eo qui fequitur tenore verborum.

„ Chrifli ndminc invocato, Nos Williclmus „ permiflione Divina CantuarienGs archiepif„ copus, tetius Anglic primas, dc aportolies „ ledis legatus, ac per totam noft.am pro„ vinciam Cantiurienfem inqtiiGtor heretics prAi'Jt.'s, te Joanne.n Ayshton magiftrum „ in artibus, in facra theologia fcholsicm, „ eJias coram nobis jtidicialit:r comparentem, „ ad dicendum plenam veritatem fuper con„ duGonibus itus ad quas nos referimus, quas „ tibi fecimus liberari, tafto libro juratum, „ ac alias per nos in hac parte legitime mo„ oitum ateue juffum, dc habentem ho« d e»n dc lo-

ANNO CHRISTI

„ & locum ex prsfixione noftra pro termino A
„ peremptorie ad proponendum caufam ratio-
,f nabflem, fi quam habes, quare non debeas
„ pronunciari hereticus: & ex abundanti mo-
„ nemus primo, fecundo & tertio, ac perem-
„ ptorie, quod tu plene & plane, fubdu&is
„ quibufeumque verbis fubtilibus, fophifticali-
„ bus, aut logicis, refpondeas ad concluGo-
„ nes eafdem, fdb pœna quod alis hujufmo-
„ di conclufiones habeantur per te pro con-
„ fefiatit, dc tu fuper eifdem conclufionibus
„ haberi debeas pro convido.

Qua quidem monitione prsmiffa, idem dominus Cantuarienfis primam didarum conclufionum legit: &c ab eodem Joanne inquifivit quid fentiret de illa, ac fuper hac diceret vo- B tnm fuum juxta monitionem prxdidam. Didus tamen Joannes Ayshton requifitus frequenter per diâum dominum Cantuarienfem,quod in lingua Latina ad interrogata propter allantes laicos refponderet: in lingua materna, clamando verba frivola, opprobriofa, & contumeliofa valde, & ad commovendum & excitandum populum contra eumdem dominum Cantuarienfem, ut videbatur, fonantia protulit. Nec ad primam conclufionem, nec ad quamcumque aliarum concluGonum hujufmodi, effedualiter vel pertinenter, immo perfubterfugia refpondebat: dicens frequentius & exprefle ficut laicus, quod fufficiebar fibi credere, ficut etiam landa credit eccl-.'.-- --------
gatus *etiam* ab eodem domino Camuarienfi fuper prima co.iclufione, tangente facramentum altaris, an poft çonfecrationem remaneat panis materialis, particularis, vel univtrfalis:dixit quod illa materia tranlcendit intclledum -fuum, At pro tanto fub illa forma & non aliter voluit rclpondere: led inter cetera dixit, quodammodo deridendo dominum Cantuarieniem, illud verbum, materialis, ponas in burfa tua fi quam habes. Unde praedictus dominus Cantuarienfis, reputans refponfionem hlam ineptam, ficut alii do&ores de quibus fupra fit mentio reputarunt, cum fit clericus graduatus in fcholis, contra eumdem Joannem Ayshton ulterius fic proceifit. Et quia tu Jo- C annes Ayshton per nos, ut praemittitur, monitus atque juftus, poft hujufmodi juramentum prxfixum, abfque caufa rationabili feu legiti-
„ ma quacumque, noluifli nec vis, fed recu-
„ fafti Ac reculas, ad conclufiones hujulmodi
„ coram nobis judicialiter, juxta nollras mo-
„ nitionem & juflionem przdiftas, contemni-
„ biliter refponde>e: hujufmodi conclufiones
„ per te, pro confeffatis habemus, Ac te do-
„ minum Joannem antediâum, quoad omnes
„ Ac lingulas conclufiones fupradrdas, habemus
„ pro conviâo in conclufionibus lupradidis.
„ Et propterea te Joannem Ayshton, quan-
„ tum ad conclufiones illis, qtueper nos cum
„ deliberatione nonnullorum praelatorum fuf-
„ fraganeorum noftrorum, necnon facts pa-
„ ginx profeflbrum, ac aliorum juris perito-
„ rum, juxta canonicas fanâiones, pro haere-
„ fim frpientibus Ac hereticis funt damnate,
„ ac etiam declarate, hcreticum fuiffeAcefle.
„ Quantum vero ad conclufiones alias, per vos
„ erroneas antea reputatas, Ac pro erroneis
„ damnatas, te erraffe Ac errare pronuncta-
„ mus, At declaramus leotentialiter in his feri-
„ ptis.

Difto etiam vicefimo diemenfis Junii,anno A loco prediâis, prefat us dominus Cantuarienfia, volens, ut alferuit, informari per magiftram Thomam Hilmam io theologia baccalUrium, tunc pnefimtem, & aliqualiter didum magiftrum Joannem Ayshton faventem, dc fentire fuo fuper conclufionibus antedidis; eidem Thoms pro tunc deliberationem, & diem ad refpondendum petenti, pr«fixit & affignavit didum diem odavum, videlicet xxvii. diem didi menfu, quod comparcat coram eodem domino Cantuarienfi, ubicumque infra fuam provinciam Cantuarienfem ipfum tunc *effe* contigerit, ad dicendum plene & plane fuum fentire fuper conclufionibus memoratis.

anno CHRISTI

Nomina do&drum przmifTis intereflentinm, de quibus fupra fit mentio.

Màgiftri in theologia.

Epifeopus NanatenGs.	Ordinii
Frater Joannes Langley.	(Praedica-
Frater wfillicfmus Syvvard.	(torum*
Frater Joannes Kynynghan,	
Frater Joannes Lorey.	(Ordinis
Frater Petrus Stokes.	(Carme-
Frater valterus Dys.	(litarum.
Frater Thomas Ayshbourne.	(Ordinis
Frater Bankinus de London.	(Augulli-
Robenu.	(nentium,

Do€lorcs juris civilis.

Magifter Joannes Barnet.
Magiller Thomas Baketon.
Magifter Joannes Bliunchard.
Magifter Joannes Schillyngford.
Magifter Joannes Lydeford.
Magifter Thomas Sautham.

Poteftaa regia con«fla archiepifcopo, & aliis epifeopis, ad arreftandum quofeumque praedicantes hxrefim, feu fuftinentes conclufiones damnatas.

Ricbardni Dei gratia rex Aegii & Franci*, & dominus Hibenitt, omnibas ad qttos prefntte litter* pervenerint, faintem.*

Clgnificante nobis venerabili patre willielmo archiepiicopo Cantuarienfi, totius Anglix primate, per petitionem fuam nobis exhibitam, pleno concepimus intelledu, quod quamplures conclufiones fane dodrinx obviantes, Ac in fidei catholics ecclefiz fandx, ac fus provineix fubverfionrm notorie redundantes, in locis diverfis infra provinciam prxdidam fuerunt palam & publice, licet damnabiliter predicate: quarum quidem conclufionum quxdam ut herefes, *extent rero ut* errores per ecclefiam damnate, habita iode prius bona & matura deliberatione de communi confilio ipfius archieptfcopi, fuffraganeorum fuorum, quamplurium in theologia dodorum, aliorumque clericorum in facris feripturis peritorum, fuerunt fenteatialiter fit falubriter declarate. Super quo fupplicato nobis per ipfum archiepifcopum, ut pro coercitione debitaque caftigatione illorum, qui conclufiones prsadidas ex tunc praedicare, feu manutcncre vellent animo obftinato, dignaremur

mur opponere brachium regiae poteftatis : nos, fidei catholica, cujus fumus dc effe voju- thus defenibres, in omnibus,ut tenemur,com- moti, npteutefque fuftinera hujufmodi hardes ant errores infra termino* noltac poteftatis aii- qualjter pullulari : pnefato archiepifcopo ejuf- que fufiraganeis, ad omnes & fingulos , qui didas cooclufione* fic damnata* prndicare, leu m^nutenere vellent, clam vel palam , ubicum- !|ue inveniri potient , arreftandoe , & prifonis uis proprii*, feu aliorum , pro eorum "bene- placito committendos, in eiïdem detinendos , quoufque ab *errorum tie* hxrcium pravitatibus refipifeant , vel de bujufinodi arreftatis , per nos vel confilium noftrum aliter foret provk fum, audoritatem & licentiam tenore prxfen- tium concedimus & committimu* fpeciales Mandantes infuper & injungentes univerfi* & fingulis ligeis, miniftris ftfubditis noftri* cujul. A cumque flatus feu conditionis fuerint , fn fide* & ligianria quibus nobis tenentur, ne ipfi ma- nutentoribus fire praedicatoribus diAarum coo- cluGonuta , fic roodemnacarum , aut eorum fautoribus faveant, confutant , aut auxilientur ullo modo, fub forisfaâur* omnium quae no- bis fbrisfacere poterunt in eventu ; fed potius pntfato archiepifcopo, ejufque fuffragabei», ac miniftri* fuis, in execution# pnefentrum pare- ant, obcdiant humiliter, fic intendant : fic quod debita & aperta'publicatio adverfus concmfio.' nes prxdi&a*, fie eorum manutentores , abfque perturbatione Geri valeat, prout pro dcfenfione dc coufervatione fidei catholics fuerit 'falubrius faeiendum. In cujus rei teftimoaifim has litte- ^ras noftra* fieri fecimus patentes. Tefte meipfo .apud Vcftm. *12. dic* Julii, anno regni noftri ferto.

ANNO Christj-

LONDINENSE CONCILIUM

Λ *caufa Wicleffifiarum*

^fitw *ktbitxni,*

Mas iup.to.j. MO.

„ T 'ThJicum in caufa qpiclcffiana concilium „ Londini habitum affert Labbcus ; at „ duo faltem diftinxifle oportet fi a£ta omnia, „ qux in eadem caufa affert vilkms , dilcuti- „ antur. Aliud enim conveniffc confiât annoC „ ı$8χ. Junio menie ; aliud vero Novembri „ menie. In priori illo auditi funt fic damna- „ ti vicleffiftx quidam ; in' altero ad hxrefim „ ejurandam admifli funt^, & hxrefis prxvia „ academix Oxoniçpfis ctnfura , iterum dam- „ nata. Priori* concilii afta qtuedain ex Spel- „ manno dedit Labbeus,* fed fic plura omifita „ Wilkins ytdjeâa ; alterius nulla . Utrique igi- „ tur fuccunendum nunc mihi eft. Poft refu- „ tatas igitur erroneas impiorum aftertiones , „ judicium hxretic. inftitutum narrant aâa his „ verbis, qux in Labbeo defiderantur .

„ Poft abfolutam de exordio concilii narra- „ tionem contextumque hxrcticorum vd pra- „ vorum dogmatum catalogum, judicii de tin-D gulis hxreticit inftituti tabula Labbeus exhi- „ bet. Cujus judicii initium die xx. junii con- „ ftituit. Verum fic ante eam diem alix ejus- „ modi hxrcticorum interrogationes judiciales „ prreetierunt, quas hic profero ex Wilkins „ to.III.pag. jjS.

jfrcbirpiftepi C&tusr. tpijcepo Lmd. direfi. cmtr kertticei.*

^JfrC^-Cantuar. willelmus , permiifione divina archiepifcopus totius Anglie primis , & apoftolic* fedis legatus, venerabili fratri noftro domino R.qberto , Dei gratia epifeopo London, fait*, tern, & fraternam in D. charitatem. Ecclefia. E rum prelati circa gregis dominici fibi commifli cuftodiam eo vigilantius intendere debent,quo Lupos intrinfecus ovium veftimcntis indutos , •d rapiendum & dilpergendum oves noverint fraudulentius circuirc. Sane frequènti clamore & divulgata fama, quod dolentes referimus , *tA* noftrum pervenit auditum, quod , licet fa- cundum canonicas fanâiooes nemo prohibitus, 'vel non miftiis, abfque fedis apoftolicx vel e- piicopi loci auâoritate, fibi przdicationis, *of-* fictum ufurpare debeat publice vel -»cculte ; quidam tamen xterne damnationis filii , in intaniam menti* produâi, fub magnx ianâita- tiś velamine audoritatem 'fibi vendirent praedi- candi , ac nonnullas propofitiones & conclufio- nes infraicriptas hzrctic. erroneas , atque faL fas, ab ecclefia Dei damnatas , & determina- tionibus fanâx ecclcfix repugnantes , quae fta- tum totius ecclefix, noftrxqueprovincix Cant. & tranquillitatem regni fubvertere , & enerva- re nituntur , tam io ecclefiis , quam plateis , & quampluribus aliis locis prophani* didx no- ftrx provincix non verentur afferere , dogmtu tizare , ac generaliter & communiter publico predicate ; illis nonnullos Chrifti fideles infi- cientes, & a fide catholica , fine qua non eft falus, facientes fiebiliter deviare . Nos itaque attendentes , quod jam perniciofum malum quod in plurimos ferpere poterit , eorum ani- mas lethali contagione necando , non debea- mus, ficuii nec debemus, fub diiTimulatione tranfirc, ne fanguis cOrum de noftris manibus requiratur, fed illud , quantum nobis cx alto permittitur, extirpare volentes , de quamplurt- mum fratrumfec fuffragaoeorum noftrorum con- filio & affenfu, convocavimus plure* iacre tbeologix doâores , ac juris canonici & civilis profeflore*, fir alios clericos quam famoGores fic peritiores de regno credidimus , dc fandius in fide catholica fentieote*, ut fuper didis con- clufionibus vota fua dicerent dc fentire. Verum quia prcmilfis conlufionibus & affertionibus m noftra, ac eorumdem confratrum noftrum prx- fentia patenter expofitis , fic diligenter èxami- natis, finaliter eft compertum, noftroque, fic eorum omnium communicato confilio declara- tum, quafdam concluGoonm illarum haereticas effc, quafdam vero erroneas atque determina- tionibus eçci. repugnantes , prout inferius de- feribuntur ; fraternitati veftr* committimus & flundamns , io virtute S- obedientia firmiter in-

ANNO CHRISTI

injungentes, quatenus omnibus fic fingulis fra- A tribui noftris, coepifeopis ecclefizCantuar. fuffragancis, cum ea celeritate, qua poteritis injungatis, prout eis fic eorum fingulis fic vobis injungimus, ut ipforum finguli in ecclefiisfuis, fit aliis fuarum civitatis oc dicecefis, vofquc veftra & czteris veftrz civitatis fit dize. eclefiis, mone or fit inhibeant, moneatis fit inhibeatis, prout vos prrfentium tenore monemus, ptimo, fecundo, fit tertio ac diftriftius inhibemus, pro prima mo nitioneunum diem,profecuuda alium diem,fic pro tertia monitione canonica ac peremptotia unum alium diem atfignando, ne quis de cztero, cujufcumque ftatus aut conditionis exiftat, lizrefes feu errores przdiâ. vel eorum aliquem teneat, doceat, przdicet,' feu defendat, aut ali-B quem prohibitura, non miflum, vcl alium, de cujus poteftatenon conftiterit, ad przdicandum admittat, aut bzrefes feu errores hujuimodi, vel eorum aliquem przdicantem audiat vel auicultej, ieu ei faveat, vcl 'adbzrcat publice vel occulte; fed ftatim, tanquam ferpentem venenum peftiferum emiticntcm, fugiat fic evirct; fub pcena excommunicationis majoris, quam in omnes fic noftris monitionibus on parentes, fingulos in hac parte rebelles, lapfis ipfis iribus diebus, pro monitione canonica affignatis, mora, culpa, fic offenfa fuis przcedentibus, fic id fieri merito exigentibus, ex r.unc prout ex tunc, ferimus in his feriptis, fic p.r fingulos confratres fie futïraganeos no>C (lros in fuis civitatibus fie dicec. ac per vos iu veftris civitate & dicec. quatenus ad eos, fic ad vos pertinet, ex abundanti przcipimus fuiminari. Di&os infuper confratres noftros omnes fic fingulos noftra ex parte per vos hortari volumus fic mandamus per afperfionem fanguinis Jefu Chrifti, fic fimiliter vos hortamur, quod cum juxta facrorum canonum ioftituta, quilibet eorumdem in fuis civitat. fic dize. hzreticz pravitatis inquifitor exiftat, ac vos in veAris fimiliter exiftatis, de hujuimodi przfuraptoribus follicite fic diligenter inquirant, fic inquiratis, ac contra eos juxta officii fui debi-

daris, ad laudem fic honorem nominis crucifi-D xi, fic falvationem fidei orthodoxz. Đat. in manerio noftro de Ottford. penultimo die Maji, anno Domini MCCCLXXXII. fic noflrz translationis primo.

Item, duodecimo die menfis Junii, anno Domini lupradiâo, in camera fratrum pnedicatorum memorat magifter Robertus Rygge, cancellarius univerfitatis Oxon. & Thomas Bi ightvvell, facrz paginz proleffores, habentes eofdcm diem fic locum fic przfixione didi re verendiftimi patris, domini Cantuar. archicpifcopi, cornparue; unt perfonsliter coram eo przfentibus reverendo in Chrifto patre, domino F willelmo, Đei gratia wyntcyi. epiicopo canon, quampluribus doâoribus & bacalariis theologiz, juris canonici & civilis, quorum nomina inferius continentur. Et primo diftus c«.icellarius per diâutn dominum Cantuar. archicpifcopum examinatus, quid fuper conelationibus memoratis fentiret, afferuit publice, & declaravit qual'dam conclufionum illarum haereticas, & quafdam earum erroneas effe, prout alii doôores & clerici, ut prztnittitur, declaraverunt; ac iubfequenter praefatus Thomas Brightvcll, qui fuper atiquius conclufionum illarum primitus Sc pro tunc aliquantulum titubabat, fuper cifdcm conclufionibus, per didum dominum archk pifcopum diligenter examinatus, finalitcr effumabat & reputabat eas hzreticas fic erronets tff-, prout przfatus cancellarius declaravi:. Qtiidrto bacalarius nomine..... fuper ahquibift conclufionum illarum titubans, finalité.' aiferuit Je fentire luper conclufionibus anu-didis, ficut diiti cancellantis & Thomas /entiunt, fic prout ruyerius declararunt. Unde idem dominus Caut. volens hujuimodi hzrefum fic errorum periculis obviare, litteras fuas patentes tunc ibidem publice ledas, przdido cancellario tradidit excqucfidas, quarum tenor iequitur in hzc verba.

ANNO CHRISTI

willelmus permillione divina axehiepifeopus Cant, totius Angliz. primas., fic apoftolicz fedis legatus, dilcilo in Chrifto filio cancellario univerfitatis Oxon. .icoln. dioec. falutem,gratiam. & benedidionem ec,kfiarum praelati circa gregis dominici fibi commiih cullodiam,&c. *ut /apra in litatra pntcedmti ufant ad*, prout inferius deferibuntur. Vobis committimus & mandamus, firmiter injungentes, quatenus in ecdefia beatz Marie Oxon. diebus, in quibus folet ibidem pizdicarc d: confuetudine, & in fcholis didz univerfitatis diebus legibilibus, ipfas conclufiones hzreticas, fic erroneas, fic determinationi ecclefiz repugnantes, fic, ut przmittitur, damnatas faiffe fie effe; quas ex abundanti fic damnatas elfe declaramus, clare, plane, fic abfque terminorum curiofa expiicalions, tara in lingua vulgari,quam lingua latina, *clero* fic populo publicetis, fic faciatisper alios publicari. Inhibeatis infuper fic canonice moneatis, ac inhiberi fic moneri faciatis, prout nos, tenore prsfentiutn, inhibemus fic monemus, primo, fecundo, fic tertio, ac peremptorie; quod nullus de cztero h.ttcics vel errores przdid. aut eorum aliquem tenear, doceat, przdicct, vcl defendat, in fcholis, vel extra etiam innitendo fophifticz cavillationi aut Johan. Wifcliff. Nicolaum Hereford, Philippum R.appyngdon, canonicum regularem, feu Johannem Afshton, vcl Laurentium Brdeman, ?|ui de hzreti vehementer fic notorie funt fupedi, vel quemcumque alium, fic fufpedum D vel defamatum, ad przdicand. admittat, audiat, vel aufcultet, aut eis faveae publice vel occulte; fed" ftatim, tanquam ferpentem venenum peftiferum emittentem fugiat fic evitet. Et przterea dictos fufpeâos ab omni aftu icholaftico, donec fuam in ea parte innocentiam coram nobis purgaverint, fufpendimus, fic fic per nos fufpcnfos fuiflr fic effe, publice denuncient, ac de eorum fautoribus per omnes aulas univerfitatis przdiâz faciatis fideliter fic diligenter inquiri,- fic cum de eorum nominibus fic perfonis conftiterit vobis, eos omnes fic fingulos ad abjurandos fuos exceffus hujufmodi F per qualcumquc cenfuras ecclefiaft. fie alias pœcompellatis, fub pcena excom. majoris, quam in omnes fic fingulos in hac parte rebelles, fic noftris monitionibus non parentes, culpa, dolo, feu ofl&nfa fuis in hac parte exigentibus, tertia monitione przmiffa, quam in hac parte canonicam reputamus, exnunc prout extunc, fic extunc prout exnunc, ferimus his feriptis; abfolutionem omnium fic fingulorum, qui hujufmodi fententiam per nos latam, quod abfi:, incurrerint, nobis fpecialiter refervantes. Vr.fque cancellarie, per afperfionem fanguinis Jefu Chrifti hortamur, quod fic pro viribus laboretis in poflerum, ut clerus fic populus vobis fubjcfti, fi qui fint a fide catho-

cr tholica deviantes, ab errore bnjufmodi redocantur, ad laudem ft honorem nominis crucifxl'xtiopem fidei orthodox^. Et quid «n premiflu feceritis, ac de modo & forma proceflus veftri in hac parte habendi, nos, cum pro parte noftra fueritis requifiti, clare & diflinâe certificctis litterisvefiris patentibus, habentibus hunç tenorem.

Dat. io manerio noftro de Lambeth, fub figill noftro privato, duodecimo die Junii, anno Domini MCCCLXXXII. ft noftrx translationis anno primo.

„ Poftmodum eifdem die & loco, diftus „ dominus Cant, archiepifcopus cancellarium' „ fupradiftum monuit, fub eo, qui fequitur, tenote verborum:

In Dei nomine, Arnen. Cum nos villclmus, permiflioœ divina Cant, archiepifcopus, totius Angli· primas, ft aportolic» fedis legatus, de confenfn fhtfragancorum noflrorum, nonnullos clericos feculares ft regulares univeitìtajis (ludii generalis Oxon. noftrae provinciae Cant, ac alios fandius jnfide catholica fentientes, ad informand. nos de ft fuper quibufdam Conclufionibus haereticis, ft erroneis, in variis locis noftrz provinciae, in fubverfionem ftatus totius ecclefi·, & dift· noftreprovincie generaliter ft communiter praedicatis, ac etiam publicatis, fecerimus convocari; habitaque fuper ipfis deliberatione plenaria, de noflro, fuffraganeorum, & convocatorum eorum communicato cenfilio declaratum fuerit, quafdam ipfarum conclufionum haereticas, qtiafdam vero erroneas, ft determinationibus ecclefi· ootorie repugnantes, & ab ecclefia damnatas fuiffe ft efte, quas etiam ex abundanti fic damnatas efle declaramus; ac intellexerimus ex fide dignorum tcftimonio ac experientia fafti, quod tb mapifter Robertus Rygge, cancellarius univerfitatispredi&x.pneiniltis conclufionibus fic damnatis aliqualiter inclinafti etiam ft inclinas, & quem in hac parte fufpeâum habemus, intendis hujufmodi clericos fic convocatos, ft alios nobis in ea patte adherentes vel faventes, ficut ipfos fic adhaerere & favere oportuit, eo prxtextu, per dolofas imaginationes tuas multipliciter de faâo gravare; te magiftpum Robertum, cancellarium prcdtâum monemus primo, fecundo, ft tertio ac peremptorie, quod prxf.tos clericos feculares vel regulares, aut eis prrmiflis faventes in aâibus fcholaflicis, feu alias qualitercumque ea occatione non graves, impedias, vel molettes, judicialiter & extrajudicialiter, publice vel occulte, feu gravari, impediri, vel moleftari facias aut procures, dfrefte vel iodirefte, per te vei alium, vel quantum in te eft, permittas ipfos fic gravari, quodque nullum permittas de cetero in univerfitatepr® difta hrrefes, feu errores prtedidos, aut eorum aliquem tenere, docere, predicate, vel defendere, in fcholis aut extra; nec etiam Johannem vycliff, Nicolaum Hereford, Philippum Rappyngdon, canonicum regularem, Johannem Afshton, vel Laurentium Bedeman, qui de hrrefi vehementer ft ootorie funt fufpefti, vel quemcumqtfe alium fic fufpeftum vel defamatum, ad pracdicand. admittas, fed eos, quos ab omni aftu icholaftico, donec fuam in hac parte purgaverint innocentiam coram nobis, fufpendimus, fie per nos fuifle fufpenfos denoncies, fiib prena excommunicationis majoris, quam in perfonam tuam, ti monitionibus

A noftris hujufmodi non parueris cum eflcâu, [redacted] culpa, dolo, feu offeafo tuis in hac pane exigentibus, difta monitione prrtmfla, quam in hac parte canonicam reputamus, exnunc pro extunc, ft extunc pro exnunc, ferimus in his feriptis, abfolutiooem vero Jiujufmodf lententi· excommunicationis, fi quam te contigerit incurrere, quod abtit, nobis fpecialitcr refervantq.

Decimo oâavo die menfis, ft anni preJiôorum, in camera fratrum pt dicatorum prxdifti cor^m dido domino Cant, archiepifcopo prefentibus quamplurimis doâqribus ft bacalarüs facris theologi·, juris canonici ft civilis, quorum nomina inferius continentur, compa-

B ruerunt magifter Nicolaus Hereford, & Philippus Rappyngdon, Canonici regularis, facte pagine profeffores, ft Johannes Aishton, bacalaritts in theologia; ft prœftiroper eofJenicorporali juramento, tafto libro de dicendo fentire fuurn, fuper conclufionibus antedittisiidem Nicolaus & Philippus per diâum dominum archiepifcopum, inquititorem hxreticz pravitatis per totam fuam provinciam in ea parte examinati, fingillatim petierunt diem ad dcliberand. fuper conclufionibus antediftis, ft ad rcfpondend. eifdem in feriptis, ac fibi coptam conclufionutn hujufmodi miniftrari; quam copiam iidem Nicolaus & Philippus tunc ibidem ledam publice receperunt. Diâus etiam magi-

C fler Johannes Aishton fimiliter examiuatus erat, ft judicialiter monitus per diâum dominum Cant, virtute juramenti preftiti per cumd m Johannem, quod fuper eifdem conclufionibus, fubduftis quibufeunque verbis & diiptationibus fophifticalibus, plene ft plane diceret votum fuu.n & fentire. Interrogatus infuper pe eumdem dominum cant, an vellet habere diem ad plenius dcliberand. fuper fuis refponfionibtis facicnd. ficut prgfati Nicolaus ft Philippus, ut prxmittitur, habuerunt; dixit expreffe, quod ndn; led ftatim hujufmodi conclufionibus rcfponderet. Dixit itaque pro finali refponfo ad omnes conclufiones hujufmodi, fub unico contextu, quod fentire fuum eft in

D ea parte fubticere. Unde pnefatus Dominus Cant, reputans eundem Johan, in ea parte fufpeâum, eum monuit fub hac forma verborum: Te Johannem Afshtoo, quem fuper haerefi defamatum reputamus vehementer fufpeôum, monemus primo, fecundo, & tenio, quod infra provinciam noftram Cant. in futur, non praedices publice, vet occulte, àbfque noftra licentia fpeciali, fub pœna excommunicationis majoris, quam in perfonam tuam, fi monitionibus noftris hujufmodi non parueris, exnunc pro extunc, ferimus in his feriptis. Et fubfequenter, quia idem Johan, interrogatus a Diâo D. Cant, fatebatur fe audivifle de publicatione

E mandati domini Gmt. il quo Inhibitum erat, ne qui$ prohibitus, vel non miflus, de cetero predicate! ; idem dominus Cant, prefixit fibi dietn Venais prox, futur, videlicet *to.* diem didi menfis - poft prindium, ad c&nparendum coram eo apud Lambeth, vel ;o eodem loco, ad proponendum quare non dcux.it pronunc.ari, incidifle in fententiam excommunicationis, per eum ea occatione in contravenientes latam, eo quod ipfe poft, & contra inhibitionem hujufinodr praedicavit, & ulterius ad proponendum quare non debeat pronuntiari hcreticus, ft pro tali per tot*m dici, provinciam denuntiari. Prsfixit etiam idem dominus Cant, piaefatis

fatis Nicolao & Philippo eofdem diem fic lo-A cum ad refpoodendum peremptorie, fic dicend. plene de plane feutire luum iupçr concluGoni- us'». nwnoratis, fubduâis verbis fophifticalibus dc difputationibus, ut prafertur. Nomina vero magiftrorum dc aliorum pnemifforum premiflGs intereffentium, de quibu^dupra fit mentio, funt hac:

Frater Thomas Bernewel, frater Willelmus Suyard, Willicimus Pyelkorth, bacal. theologia; frater Thomas Whateleyc iententiarius; frater Laurentius Grenham, ledor femententiarum rïrater Johannes Leigh fententiarius, frater Johannes Haket fententiarius; de ordine pradicator. London, frater Walterus Dyffhe; frater Joannes Kynyngham; dc ordine B Carmel; frater Johannes Loveye; frater Thomas Ayfsbebourune, Auguft. doâor.

Poflea difta die dec. *ut eft* 1» *editit opitd Lobbtmn.*

„ Judicium hoc hxreticorum eo perducit „ Labbeus ut auditos hxreticos feu de hxreG „ fufpeftos non vero damnatos conftituat. Ha- „ beas igitur totam ejus rei profecutionem ex „ tabulis a Wilkins produâis.

Subiequenter die .Veneris, diâo videlicet vicefimo feptimo menfis Junii, coram di&o re* verendo patre domino Cant, archiepifeopo, in capella manerii fui de Orteford, Cant, dicec. C pro tribunali fedente, comparuerunt prrdiâi magifter Nicolaus, dc Philippus, Ac Thomas Hilman; quibus idem dominus Cant, eo quod pro tunc facrx pagine ac juris canonici dc civilis doâorum prxfcntfam fic affiftentiam non habebat, diâum negotium tangens, eofdcjp Nicolaum, Philippum,/fic Thomam in eodem ft*tu, quo nunc fuerat, ufque in diem martis prox, extunc fequent. videlicet primum diem menfis Julii, anno Domini fupradifto, continuavit; prxfixitque didis Nicolao fic Philippo, ac Thoma: Hilmameumdem diem, quod comparcant coram eo, ubicumque infra fuamprovinciam Cant, ipfum tunc efle contigerit, ac idem faciend. quod praedifto viccfimo feptimo D dic faâuri fuiflent, communiter vel divifim.

Quo die martis adveniente, przfatns dominus Cant, in domo capitulari ecclefix fuse Cant, ante horam nonam ejufdem diei pro tribunali tedens, prefentibus tunc ibidem, dc fibi afliftentibus, nonnullis facre théologie doâoribus quorum nomina inferius continentur, dc aliis clericis in multitudine copiofa, prediftos Nicolaum, Philippum, dc Thomam praeconizatos, diutius expeâatos, ac nullo medo comparentes, ufque ad fecundam horam poft prandium ciufdem diei de gratia cxpe&avit, dc negotia fupradiâa in ftatu fuo priftino ufque ad horam fic locum prsediâos continuavit. —

Qua quidem hora pnsdiâus Cantuar. afliftentibus fibi doâoribus, fic clericis fupradiâis, inquifivit a predifto magiftro Hilman, tunc ibidem judicialiter comparante, quid de condufionibus fupradiâis fentiretur. Qui fuper eis fic earum fenfibus aliquantulum titubans, tfinaliter ad omnes fic fingulas conclufiooa eafdem fibi tunc leâas fic expolitas, fic relpondit. „ Omnes fic fingulas condufiooes iftas, per „ dominum meum Cant, modernum, una cum „ confilio cleri fui nuper damnatas hcreticas „ fic erroneas reputo; prout idem dominus „ meus Cant, ac alii doâores theologi, ac „ juris canonici fic civilis de communicato „ confilio reputarunt, & eas pro hsrefibus fic „ erroribus, ut praefertur, damnatas, quantum „ in me eft, damno, proteftans me contra* „ rium illarum concluGonum velle tenere dc „ affirmait, & in *ili» Ude* vivere, atque moriu. ANNO CHRBTt 1 *'

Diâos vero magiftros Nicolaum, fic Philippum, pneconizatos, diutius expeâatbs, fic nullo modo comparentes, idem dominus Cant, tunc ibidem pro tribunali fedens pronunciavit contumaces, dc in pmnam hutufmodi contumacia ipfos excommunicavit in feripiis, fub hac forma verborum:

Nos Willelmus, permiffione divina Cant, arcnicpifcopus, totius Anglia primas, & apoftolica fedis legatus, ac per totam noftram provinciam Cantuar. inquifitor heretic pravit«tis, magiftros Nicolaum Hereford, & Philippum Reppyngdon, *fterte* pagina profeflbres, habentes hos diem dc locum ex prxfatione noftra, ad audiendum decretum noftrum in ne* gotio haeretica pravitatis, praconizatos, diu* tius expeAatos*, fic nullo modo comparentes, pronunciamus contumaces; dc in pcenam fua hujufmodi contumacia ipfos, & eorum utrumque excommunicamus in his feriptis. Nomina doâorum, dc quibus fupra fit mentio ihferius defcribuntur.

Magifter Willclmus Blankpayne,)
Magifter Willclmus Berton, feculares,)
Frater Robertus Yvori prior provincix Carmel.)
Frater Philippus Kynyngham,) 2
Frater Philippus Lovcye, Carmelir.) .S
Prater Willclmus Barnc-Well,)
Frater Johannes Riddene, Minores,)
Frater Willelmus Brufcunbe, ordinis Prédicat,)
Frater Jo^an^e* Court, Ord. Auguft.

Frater Stephanus Patio*gton,)
Frater Johannes Tom*pfton,) Bacalarii in Theologia
Prater Johafines Reppys, leftor Carmelite.)

Jpofteli deti »d quamdem frivolem eppeûetiooem per megiftrot Nicohum Hereford, & Philipptm de Rtppyngdony cMwnicxm regtderem momtfterii Petite Merie de profit Leyceftr. fecre f»%.·' profefforet fe dicentet, interptftom.*

IN Dei nomine, Amen. Nos Willelmus, permiftiooe divina Cant, archiepifcofus, totius Anglic primas, A apoftolicx fed's legatus, quamdam appellationem prxtenfam, cujus tenor inferius continetur, per magiftroa Nico* laum Hereford, & Philippum de Rcppyngdon, canonicum regularem monafterii beate Mariae de pratis Leyceftr. Lineola, dime. prafclforcs facra pagina dicentes, de coram «pulibet, & nonnullis gravaminibus greteafis per nos eis dc eorum cuilibet, ut afleruot, & aflerit eorum quilibet, licet minus veraciter, illatis; ad fodem apofiolicam & dominum noftrum papam ioterpofitam, ad quam nos referimus fle pro hic

hic inferta habere volumus, in valvis ecclefie cathedrali London, nec non ecclefie beate Marie de arcubus London, publice appofitam, & affixam, infra tempus juris dand. apoftolos, notorie exiftentem frivolam, & ex frivolis falfifque ac falfo fabricatis & confidis, malitiofe conceptam, nec non errorem juris in fe manifeftum continentem, reputamus, & eam ideo refutamus, & eidem non deferimus, & hanc refponfionem prxdiftis magiftris Nicolao & Philippo, & eorum cuilibet damus loco apoftolorum in valvis didarum ecclefiarum locis apoftolorum teftimonium figillum noftrum prefentibus duximus apponen. Dat. London. Domini MCCCLXXXII. & noftrx translationis anno primo.

Mandatum ad denunciand. magiftros Nic. Hereford, & Philip. Reppyngdon excommunicatos.

Willelmus, permiffione divina Cant, archiepifcopus, totius Angliæ primas, & apoftolice fedis legatus, dilecto in Chrifto filio cuicumque Verbum Dei apud crucem fandi Pauli London, hac inftante die dominica praedicaturo, falutem, gratiam, & benedictionem. Cum nos magiftris Nicolao Hereford, & Philippo Reppyngdon, canonico regulari monaft. beatae Marix Leyceftr. facne theologis doctoribus, & de haeretica pravitate vehementer fufpedis, poft quafdam refponfiones minus plene & impertinenter, hrretice & erronee, per eofdem fadas, ad nonnullas conclufiones hxreticas & erroneas in quampluribus locis didx noftrx provincix communiter & generaliter, ac publice praedicatas & dodu, coram nobis judicialiter comparentibus, prxfixerimus certos competentes diem & locum, ad faciend. & recipiend. peremtorie in ea parte, quod ipfius negotii qualitas fuaderet; ipfofque propter ipforum contumaciam, in non comparendo coram nobis eifdem die & loco judicialiter contradam, excommunicaverimus, juftitia exigente, vobis committimus & mandamus, firmiter injungentes, quatenus pnefatos Nicolaum, & Philippum, eadem die dominica, cum major populi multitudo ad fermonem veilrum loco prxdiâo convenent, cruce ercfta, candelis ac. cenfis, ac in terram projeâis, fie excommunicatos per nos faille, & effe, publice & folemniter denuneictis. Dat. in manerio noftro de Lambeth decimo tertio die menfis Julii, anno Domini MCCCLXXXII. & noftrx translationis primo.

Mandatum cancellar. univerf. Oxon. direct. pro eadem.

Willelmus, permiffione divina, &c. dilecto filio, magiftro Roberto Rigge, cancellario univerfitatis Oxon. falutem, &c. Cum nos magiftros Nicolaum Hereford, &c. ut fupra ufque exigente. Vobis committimus & mandamus, firmiter injungentes, quatenus orxfatoa Nicolaum & Philippum, fic per nos fuiffe & effe excommunicato* in ecclefia beate Marix & fcholis univerfitatis Oxon. publice & folemniter denuncictû. Citetis infuper feu citari faciatis peremptorie pnefatoa Nicolaum & Philippum, quod comparcant & eorum quilibet com. pareat coram nobis decimo aninto die a tempore citationis hujufmodi, ubicumque nos infra provinciam noftram Cant, tunc effe continget; ad videnð. & audiend. per nos procedi contra eofdem, & eorum quemlibet, fuper didis conclufionibus haereticis, & erroneis juxta formam retroadonun in hac parte habitorum, & negotii qualitatem. De die vero receptionis pnafentium, ac citationis veftrr modo & forma ejuidem; & fi didos Nicolaum, & Philippum, vel eorum alterum perfonali citatione fuerint apprchenfi, vel fi latitaverint, quominus perfonali citatione apprehendi poterunt, aut eorum alter fic latitaverit, & de omni eo, quod in hac parte duxeritis faciend. nos citra feftum S. Laurentii clare certificetis litteras vcftras patentes, harum feriem continentes. Dat. in manerio noftro de Lambeth decimo tertio die Menfis julii anno MCCC. LXXXII. & noftrx translationis primo.

Archiepifcopi Cant. mandatum epifcopo London ad denunciend. magiftros N. Hertford, & Philipp. Reppyngdon, excommunicatos per provinciam Cant.

Willelmus, &c. venerabili fratri noftro domino Roberto, Dei gratia epifcopo London. falutem, & fraternam in Domino charitatem. Cum nos magiftri Nicolao Hereford, & Philippo Reppyngdon, &c. prout fuperius continetur uique juftitia exigente. Vobis committimus & mandamus, quatenus prxfatum Nicolaum, & Philippum, fic per nos fuiffe & effe excommunicatos, & ecclefiis & locis infignibus veftrarum civitat. & dioec. cum populi multitudo convenerit, denuntiari publice faciatis. Citantes eofdem, citarive facientes peremptorie, fi valeant apprehendi, quod comparcant coram nobis aliquo competenti termino, per vos aut veftros auditores praefigendo eifdem, ubicumque nos infra provinciam noftram Cant, tunc effe contingent: ad videnð. & audiend. per nos procedi contra eofdem, & eorum quemlibet, fuper diftis conclufionibus hxreticis & erroneis, juxta formam retroaâornm in hac parte habitorum, & negotii qualitatem. Injungatis iniuper auftoritate noftra omnibus & fingulis fuffraganeis noftris, noftrx Cant provinciae epiicopis, & confratribus, fer litteras vcftras patentes, harum feriem continentes, quod ipforum finguli eoldem Nicolaum, & Philippum, per fuas civitates & dicec. faciant modo fimili denuntiari; quodque citent eofdcm, feu citari faciant peremptorie, fi poterunt apprehendi, quod comparcant coram nobis aliquo termino competenti, eis per didos confratres noftros, vel eorum aliquem prxfigendo, ubicumque fuerunt infra provinciam poftram prxdid. ad faciendum, quod faperius eft expreffum; & quod nos ccrtificent, feu ille eorum certificet, qui ipfos, vel eorum aliquem citaverit, aut citari fecerit, citra terminum hujufmodi, litteris fuis patentibus, habentibus hunc tenorem. Vofque de toto proceffu veftro in hac parte habendo, nos citra feftum exaltationis S. crucis prox, fatur, certificetis per litteras veftras patentes, harum feriem continentes. Dat. in manerio noftro de Otteford penultimo die menfis julii, anno Domini MCCC. LXXXII. & noftrx translationis anno primo.

„ Poftmodum vero ex his viris judicio damnatis quidam refipuerunt, cujus rei ex Anglicanis tabulis a VVilkina produdis hxc damus gemina documenta.

Re-

ANNO CMRtSTf M»·.

RtfiiMit dont. Pk , cenoniti Ltyuftr. nd oihu jebknfticoi, prr orchitp. Cont. foflo.

niverfis S. Matris ecclefi» filiis, ad quot prefentes litte c pervenerint, VFillelmus, per- 'nidione divina archiepifcopus Cant, totius Anglic primas, & apoftolic* fedis Legatus, fitlucem ia Doimqo fempiteroam. Nuper contra nonnullos in divertis locis nou/β provincia de heretics pravitate fufpeâos , legitime procedentes, inter ceteros quemdam dominum-Philippum Reppyngdon, canonicum regularem domus Leyceftr. diâe. noftre provincie , fimili modo lufpedun*, ab omni aâu fcholaftico, B donec innocentiam fuam in ea parte purgavent, duximus fufpendendum. Ac poftmodum pro. pter luam manifeftam contumaciam in non comparendo coram nobis certis die & loco, ad quos légitimé extitit eVocatus, contradam, eumdem excommunicavimus, juftitia exigente. Verum quia prefatum Philippum coram nobis in quorumdam confratrum & fuffragancorum noftrorum, ac facrr theologi*, juris canonici , & civilis doâorum pnefentip judicialiter comparentem, fuper fibi impofitis luam inndccntiam allegantem; quofdametiam conclufiones haereticas & erroneas alias per nos acquatnpluresrontratres&futfraganeosnoftros, nec *non* fact* théologie, juris taneniçi , & civilis do- C dotes, aliofque clericos fandius in fide catholica fentientes, utpote determinationibus ecclefi* repugnantes, damnatas, damnafle finaliter , & fuper eifdem conclufionibus una nobrfcum determinate repetimus; eumdem Philippum de pravitate heretica non conviâum , nec etiam condemnatum, ad aflus fcholafti- *cosff&* ad priftinum ftatùm reflituimus, & a dida fententia excommunicationis abfolvimus in debita forma juris . Qu* omnia ad veflr* univerfitatis notitiam deducimus per pr*ientes figilli noftri appenfione munitas. Dat. in domo fratrum praedicatorum, convent. London. vicefimo tertio die menfis OAobris, an. D MCCCLXXXI1. & noftr* translationis an- d no tecundo

Rtfatutoo t/iÂgiflri Jo. Afihton nd tSut jcbo.ofiicuf , Joilo ptr artbitpifa. pttm Contour.

Üniverfis S, matris ecclefi* filiis, ad quoi prxlentes litters pervenerint, Willclmw, per- Amifljooe divina Cant, archiepifcopus , totius— Anglic primas, & anoftolicc fedis legatus, falutem in Domino fempiternam . Licet nuper magifter lohannes de Afchton, magifter ia artibus, & in facra theologia fch^jaris, de haeretica pravitate vehementer fufpe&us , per fungentes officio inquifitoris heretic* pravitatis,filii* fet ab omni adu fcholaftico, juftitia exigente , rite fu(penius, & ptopter fuam manifeftam contactam pariter & otfenlam coram nobis judicialiter contradas , eo quod certis conciufionibus quibufdam haereticis, quibufdam vero erroneis, per factotum c.ionum inftituta , & nos de quamplurium (uflraganeorum noftrorum , ac aliorum faers theologi*, -juris canonici , & cjyilis do&otum, juritque peritorum confilio At affenfu damnatis, de quibus extitit graviter defamatus, refpondere per nos monitus atque jufliis, id facere notuit, fed contemptibiliter recufavit, pro haeretico & errante, ac ut hrretiens atque errans legitime condemnatus ; quia tam idem Johannes ad cor reverfus coram nobis in concilio prariatorum & cleri noftr* Cant, ptovinci», per nos Oxon. nuperrime celebrato, perfonaliter comparent omnem herefim , & precipue conclufioncs prxdiâas publice anathematizavit, & etiam objuravit, promirftque , taflis corporaliter iacrofanftis , pizftito juramento, quod nunquam conclufiones illas, feu eatutn aliquam pro veris aut vera defenderet vel teneret; fed ftaret per omnia in ea parte determinationi ecclefi* catholice, atque noftr»; quodque) fi aliquando contra prcmifta aliquid (entire, vel pixdicare prcfumpferit , fcveritati canonum fubjaceret, prout in forma abjurationis hujufmodi plenius continetur; ac a lentenția excommunicationis, quam occatione prrm.ifa incurrerat, a nobis petiit humiliter fe ablolvi, fuoque flatui priflmo reditui atque fame. Nos attendentes, quod S. Mater ecdefia nulli claudit gremium redeunti, ipfum a dida fententia abfolvimus in forma juris, cumque ad adus fcholafticos flatumque priftinum reduximus atque famam; ac ad obflruend. ora loquentium iniqua, has litteras icftimoniales fibi concedimus , figilli noftri munitione corroboratas. Dat. Oxon. vicefimo feptimo die menfis novembris, anno Domini MCCCLXXXII. & noftr* translatiotts anno fecundo.

anno M

3HCT1 CHRIST

fir CONCILIUM OXONIENSE ''''

h caufa Lxreticorum, in Anglia exorti erant, a Gxillelmf de Coutcnay Cantytrierf Arctiepifcopo

Anno i?lx. habitum.

Ex eodem P»S· «>7.

JV Nglican* concilia duo eodc.m anno À ZI 1385. convocata fuiffe in cauu he-
„ refis Wicleffianz in Anglia tunc exorien-
„ tis , fupcrius in praefatione ad concilium
„ Londincnfc anni hujus animadverti. En igi-
„ tur iUcd „'de quo praefatus fmn alterum Anglicanum concilium, de cujus convoca-
4, tione hac dantur ex rab. *Courteney* fol. 22. a VZilkins to. III, pag. i8x.

COWOCAT1D PRoFLATORUM £7' CLERI CANTVAR. PROVINCIA:

In ecclefia conventuali fanffa Frideivvida Oxon. ad diem 18. *menfis novembrir Jaffa.*

QUo die poft miffam & alia facra , certificatorium domini epife. Lodon. legebatu-, ac RAmus caulas convocaiionis przdidtis exponebat, vidcl. quod pro quibufdam herelicis, qui nuper in regno pullularunt, penitus extirpandis, pro delidis, & excelfibus corrigendis, ac injuriis ecclefiz landz illatis reformandis , nec non pro aliquo competenti fubfidio concedendo, ad vitanda, & repellenda pericula, que çeelefiz , regi , & regno Analia: notorio imminebant , ipiam convocationem ibidem fieri tunc decrevit.

Dein poft varias continuationes XXIV. dic menfis novembris, dominus Philippus Reppyngdon, canonicus regularis domus Leyceftr. abjuravit omnts conclufiones haereticas fub eo, qui (equitur tenore verborum. In Dei nomi-
„ ne, Arnen. Ego Philippus Reppyngdon ca-
„ nonicus ecclefiz beatae Marie de Pratis Ley-
„ ccflr. Lincoln, diœc. cognoicens veram ,
„ catholicam, & apoftolicam fidem, anathe-
„ matizo etiam, & abjuro omnem hzrcfim ,
„ & przcipue fubfcriptas hzrefes, & errores D
„ per facrorum canonum inftituta, &per vos,
„ pater revcrendiilime, damnatas & damna-
„ tos, reprobatas, & reprobatos, de quibus
„ hadenus defamatus fum ; eafque, & eos,
„ ac ipfarum, & ipforum au&ores damno, &
„ reprobo, & confiteor effe catholice damna-
„ tas & damnatos . Et juro ad hzc fanda
» Dei evangelia, quz in manibus meis teneo,
„ ac promitto, me nunquam quorumlibet per-
„ fuafionibus, vel alio modo quocumque con-
„ clufioncs fubfcriptas , vel earum aliquam
„ pro veris aut vera defendere vel tenere; fed
„ determinations S. eccl. cathol. atque veftne E
„ in hac parte per omnia velle ftare, lio, &
p ftabo, adhaereo fit de czte>o adhzrebo.* in-
„ fuper & eos, qui contra hanc fidem veniunt
„ cuna dogmatibus & fedatoribus lifis «terno
„ anathemate dignos effe pronuncio : quod fi
„ ego ipfe aliquando contra prsemifla aliquid
„ lentire, aut praedicare pncfumpfero, cano.
-, num feveritati fubjaceam. Ego Philippus
„ Reppyngdon prs^idusconfefl'ionibusmeisprz-
„ didis propria manu mca fponte iubfcribo".
In eadem forma verborum magifter Johannes Afshton, presbvter „ Wygorn. diœc. de hzrefi convidus , adjuravit conclufioncs przdidas . Alto die fratcr Petrus Stokes otdints Carmdit. & alius frater de ordine Minorum, bærefeos accufati , conclufioncs contra cos propofitas fe exercitii, fit dodrinz caufa tenuiffe , non affcruiffe, ajebant. Deinde Henricus Crompe, ordinis Ciftercien. conclufioncm contra eum propofitam, fi & quatenus per Urbanum papam V. erat damnata, fe nolle tenere adfanBda Dei Evangelia juravit.

Poftea convocatio hzc ab ecclefia *conventuali* Fridesvide Oxon. ad domum capitulaient fratrum przdicatorum Lodon. ex audoritate archiepifcopi etiam de confenfu confratmm , &' luffraganeorum noftrornm, tunc ibidem prxfentium, cx certis, & legitimis caufis, nos & didos confratres noftros moventibus , prorogabatur. Ibi di^S. Hilarii per mandatum epife. Lodon. & WTnton archiepifeopt commiilariorum primum convenerunt , ac aliud fubfidium addideiunt illi in priori feflione concede, fcil. medietatem decimz de beneficiis Cecckfiafticis Cant, provincia: ad decimam taxatis, de quo reverend iflimus domino regi per certificatonum fignificavit.

Ad patret in eant fynodum coeuntes feriptam arbitror fanentem epiftolam vulgatam a VI'tlkint pag. 171. *Ô*i *uno cum litterir illis junffim tranfmijjia efi ad patrer eofdem Jententia contra Joannem Wicleffum ab accademiis Oxonierfbulata, quam, utpote ad affa bujus concilii pertinentem , flatim recito.*

Sententia Willelmi cancellarii univerfitatit Oxon. contra W'icliff refidentem in cathedra.

Willelmus de Berton cancellarius univerfitatis Oxon. omnibus didz univerfitatis filiis, ad quos praeiens mandatum pervenerit, *lolaum,* & mandatis noftris firmiter obedire.

Ad noftrum, non fine grandi diplicentia, pervenit auditum, quod cum omnes fuerefum inventores, defenfores, feu fautorçs cum eorum pernitiofis dogmatibus fint per facros canones fententia majoris excommunicationis damnabiliter involuti, & fic a eundis catholicis rationabiliter evitandi ; nonnulli tamen maligni fpiritus repleti coofilio, in infaniam mentis produit·, molicntcfquc tunicam Domini , fcilicet fande matris ecclefiz feindere unitatem , quafdam hrrefes, olim ab ecclefia <olemnitcr condemnatas, iis diebus, proh dolor ! innovant, & tam in ifta univerfitate, quam extra, publice dogmatizant, duo inter alia documenta peftifera afferentes. Primo, in Sacramento altaris fubftantiam panis materialis, *i:*

<< * vini, qux print fuerunt ante confecratiooem, A ·poft confecrationcm realiter remanere. Secui»-. do, quod exeerabilius eft auditu, ht illo ve* nerabili facramento non effe corpus Chrifti, fit fanguinem cflentialiter, nec (ubftantialiter, nec etiam corporaliter; fed figurative, feu tropice, fie quod Chriftus non Gt ibi veraciter in fua propria prxfentia corporali. Ex quibus documentis Gdes catholics' periclitatur, devotio populi minoratur, fiç hxc univerfitas mater noftra non mediocriter defamatur. Nos igitur advertentes, quod affertiones hujufmodi per tempus fe deteriores haberent, fi diutius in hac univerfitate Gc conniventibus oculis to. Jcrentur, convocavimus plores faerx Théologie doftoiés fit juris canonici profeflores, quos B petiliores credidimus; fit prxmiffis affectionibus in eorum prxfentia pventer expofitis, ac diligenter difcuffis; tandem finaliter eft compertum, fic eorum judicio declaratum, ipfas effe erroneas, atque determinationibus ecclefix repugnantes, contradiftoriafque earumdem effe veritates catholicas, fic ex diftis fanftorum, fic determinationibus ecclefia; manifefle fequentes; videlicet quod per verba facramentalia, a f«cerdote rite prolata, panis, fic vinum in alta, ri in verum corpus Chrifti, fit fanguinem tranfubflantiantur, feu fubftantialiter convertuntur; fic quod poft confecratiooem non remanent in venerabili facrarpfinto panis materialis fic vinum, quae prius, fecundum fuas fubftantias, C feu naturas, fed folum fpecieseorumdem. Sub quibus fpeciebus verum corpus Chrifti, fic fanguis realiter continentur, non folum figurative, feu tropice, fed cflentialiter, fubftantialiter fic corporaliter, fic quod Chriftus eft ibi veraciter in fua propria pnefentia corporali; hoc credendum, hoc docendum, hoc contra omnes contradicentes viriliter defendendum. Hortamur igitur in Domino, fic auftoritate noftra monemus, primo, fecundo, fic tertio, ac diflriftius inhibemus, pro prima monitione atfignando unum diem, pro fecunda alium diem, fic pro tertia monitione canonica ac peremptoria unum alium diem.- nequis de cerero, cujufcumque gradus, flatus, aut condi- D tionis exiftat, premi flas duas affertiones erroneas, aut earum alteram in fcholis, aut extra Icholas *in hac* univerfitate publice teneat, doceat, feu defendat, fub pœna incarcerationis, fic I fufpenfionis ab omni aftu fcholaftico; ac etiam fub pœna excommunicationis majoris, quam io omnes, fic fingulos in hac parte rebelles fic noftris monitionibus non parentes, hpfis ipfis tribus diebus pro monitione canonica affignatis, mora, culpa, fic offenfa precedent ibus, fic id fieri merito exigentibus, ferimus in his fcriptis: quorum omnium abfolutionem, fic abfolvendi poteftatem, prrterquam in mortis articulo nobis, fucceffbribus noftris fpecialiter refervamus. Infupei, ut homines E quamvis non propter timorem late fententix, faltem propter defeftuml audientia a talibus doftrinis illicitis retrahantur, fic eorum opiniones erronee fopiantur; eadem auftoritate, qua prius, monemus primo, fecundo, & tertio, ac diflriftius inhibemus, ne qui dc cetero aliquem publice docentem, tenentem, *iev* defendentem prxmiffas duas affertiones erroneas aut earum alteram in fcholis, vel extra icholas in hac univerfitate quovis modo audiat, vel aufcultet fed flatim Gc docentem, usquam ferpentem, venenum pcftifcrum emittentem, fugiat, & aMcedat, fub pcena cx-communicationi majoris in omnes & fingulo contravenientes non immerito fulminande, fic fub ponis aliis fuperius annotatis.

Nomina autem doftorum, qui prxfenti decreto fpecialiter afluerunt, fic eidem unanimiter confenferunt funt hxc.

Magifter Johannes Lavrndrynx Caere pagine profeflbr fic fecularis.

Magifter Hcnrkus Crompc, albus monachus.

Magifler Johannes Chelfam de ordine prxdicatorum.

Magiftet Willielmus Bruftoumfie de eodem ordine.

Magifter Johannes Shipton de ordine Auguftinen.

Magifler Johannes Tiffïngton de ordine minorum.

Magifler Johannes Lovey de ordine Carme litarum.

Magifler Johannes Welles monachus de Rameiey.

Magifter Johannes Wolverton dc ordine praedicatorum.

Magifter Robertus Rygge faerx pagine profeffor fic fecularis.

Magifter Johannes Movbrsy doftor in utroque jure.

Magifter Johannes'Gafcoigne doftor in decretis.

Convocatis igitur prefatis doftoribus, ut eft diftum, fic plena deliberatione habita de premiffis, ex omnium ooflrorum unanimi confilio fic affenfu prxfens mandatum emanare decrevimus. In quorum omnium, fic itogulorutn. teftimonium, Tigillum officii noftri fecimus apponi.

Ita predifta condemnatio publicata eft publice io fcholis AuguftinenGum ipfo Johanne fedente in cathedra fic determinante contrarium. Sed confufus eft, ifta audita condemnatione. Sed tamen dixit, quod nec canccllarius, nec aliquis de fuis complicibus poterat fuam fententiam infringere, fe in hoc oftendens hereticutn pertinacem. Sed poft ad ituherefis majoretn manifeftationem, fic fax pertinacix oftenfionem, alias publice a condemnatione cancellarii, fic judicio prxdifto appellavit, non ad papam, vel epifeopum, vel ordinarium ecclefiafticum, fed haereticus adhaerens feculari poteftati in defenGonem fut erroris, fic hxrefis appellavit ad regem Ricbardum, volens per hoc fe protegere regali poteftate, quod non puniretur, vel emendaretur ecclefiaftica poteftate. Et poft appellationem advenit nobilis dominus dux egregius fic miles ftrenuus fapienfque confiliarius dux Lancaflrix faerx ecclefiefilius fidelis, prohibens magiftro pnedifto Jofianni, quod de extero non loqueretur de ifta materia. Sed nec ipfe obtemperans fuo ordinario, cancellario, nec etiam ftrenuo domino, incepit confeffioncm quamdam facere, in qua continebatur omnis error priftinus, fed fecretius fub velamine vario verborum, in qua dixit fuum conceptum, fic nifus eft fuam fententiam probare. Sed velut hxreticus pertinax refutavit omnes doftores de fecundo millenario in materia de facramento altaris, fic dixit omnes illos errarfe prxter Berrengarium, cujus opinio damnatur de confecratione dift. 2. *Btrmgerixs;* fic ipfum, fic fuos complices dixit palam (a* iha-

thanam folufum & poteftatem habere in Magiilro lententiarum & in omnibus, qui fidem catf,olicain praedicaverunt.

Effiffola XI]. Judicum temverfitati/ Qxon. ai f>-nodum cleri Cantuariéqfit in S. Pattio fuper ., librii Johamii.

Hac-forte epiftola na» quidem ad hanc fmodum, fed ad procedentem Londinenftflo referenda eft.

Ex rtjt Sudbutyf. ,1. Revèrendiffimo in Chrifto patri, ac domino fuo fpeciali domino Willclmo Dei gratia Cantuar. archiepifcopo totius Anglic primati, & fedis apoftolicae legato, aliifque venerabilibus patribus, & prxlatis provincie Cantuar. univerfitas fludii generalis Oxon. reverentias, & honores debitos , & devotos tam venerando ctetui prxlatorum, fic ad defenfionem percelebrem catholics fidei firmiter & feliciter adunari .

Prxftantiflime Pater & domine. Ab exordio nafcentis ecclefix Dei , vinex Sabaoth, quam cxleftis agricola, Chriflns, Dei Filius, luique fucceffores Apoftoli in facro fuo fanguine plantaverat , hxretici , qui fub fpecie pietatis, virtutis , & gratic fpiritu prxfumyttonis inflati mature fuam ecclefiam Dei fppnfam fuflbdere fatagebant. Tales enim doflores doftiflimos in honore praecellere contendentes , metapborica Scripturarum eloquia infants fuis fenfibus pertinaciter attrahere cupiunt , innitentes ut plurimum nudo fenfui litterali; & fic poftpofitis, immo fpretis myfticis lanilorum patrum dogmatibus, tanquam filii degeneres fic oerverfa viperarum genimina, materna fua vifcera degenerando corrodunt, Ac erumpunt . Tales enim, cum in fuis artutis ingeniis plene fuperarg non valeant, temporale fecum brachium callide provocant, fic pronis ad credendum illicita, que deleâant, contra flatum, Ac prxlato* ecclefix, vetita quafi licita prasdicant, ut fublati* aut concuflis hofliliter fidei chiftianx columnis, fiios errores, fit hxrefes facilius introducant. Legimus de Arrio haireflarcba, tit de ceteris taceamus, quod ipfius fuadente confilio omnes pi elati catholici regiminis in exilium midi lunt, vix u ibus exceptis w qui, divino providente confilio, Arrians perverfitatis erroribus viriliter obviaverunt. Unde & de eo teftatur Hieronymus , .4rri«r *in -Alexandria modica fcintitla fuit, quia ftatim extintfiu nn fuel·at, totum ftrt terrarum orbem ipfiut flamma confumpfit. Sed* prxtermiftis extraneis, qui faciliter numerare non poiTunt, tit vicinius accedamus ad proprios.- doâorquidam novellus, dictus Johannes Wycliff, non eleâus, fed infeâus rgricola vitis Chrifti, jam infra paucos annos pulcherrimum agrum veflrz Cantuar. provincie tot variis feminavit ii-1 zaniis, totque peftiferis plantavit erroribus, tot denique fue fe&ae procreavit haeredes , quod, ficuti probabiliter credimus, abfque mordacibus farculis, & cenfuris afperrimis explantari vix poterunt , & evelli · Ad quantum enim hcc fcfta novella nebifeum jam nuper invaluit, a veflra, ficut credimus, pa^ernali memoria non receflit.· nos tamen ifta mala cura vigili ponderantes, veftrx prudentiifimr paternitatit auâoritate fulfulti., veftrifque falutaribus, & votivis fuadelis *& monitis pro* viribus obfequentes, per XIL eleâiflrmos noftros magiflros, & doftores, multos libros Ac libellos aliofque.traftaws fic opufcula multa przljbati Johannis longa deliberatione perfpeximus, ut multa* condufiones in eis, & qux nob·* videntur , fignavimus, fignatas excerpfimus, excerptas morofe digeflhmus, & digeftas cenfuimus iacrr doârinx contrarias, & per coqfequens reas igne. Sed eum apud plurimos noftra fatis parva fentiatur auftoriras, eafdem condufiones fimul & in unum redaClas , veflro, pater inclyte, veftrorumque confratrum maturiori examini denuo recenfcndas offerimus; & per vos, fi placeat, ulterius beatiftimo patri noftro fumpto pontifici has iterum cupimus intimari. Scriptum eft enim , quod, funis triplex de difficile 'rumpitur: quod congruenter accipitur, fi forte commifta nobis auftoritas pro funiculo computetur. Alias autem condufiones erroneas non paucas, immo fere totidem quot fequuntur , de libello przfati Johannis extraximus, quas, cum non fit ejufdem aut multum, cognate fententir cum his feriptis , illas tanquam fuperfluas decrevimus hic omitti. Eft enim tam auditori, quam leitori faftidium, Ac opus inutile eamdem fxpe fententiam pueriliter inculcare ; Ac prxterea inultas alias condufiones in procedeudo collegimus in fterili pugna verborum fuflinere fophiftice; illas ideo prxeepimus extreme condemnationis fententia fulminari. Rationes autem & caufas damnationis conclufionum fequentium in prxfentiarum omifimus, eo quod ipfarum falfitatem its, qui fane fapiunt, cum antiquis doctoribus planam etTe convincimus, nec vexare vos duximus pro\infanis. Et nihilominus cum plurimr finr, fit longg ipfarum improbatio prolixior fafttdium forte gignet infpeftori.

Nomina XII. judicum Oxonienfis congregationis in fuperiori epiftola prxtaflorum.

Magifter VFjllelmus Ufford regens in dauftro Carmelitarum. Magifter Thomas Claxton regens in clauftro prrdicatorum. Magifter Johannes Wittenham de novo collegio . 4. Magifter Joh. Langedon manachus eccl. Chrifti Cant, poftea epifeopus Roffenfis.	Dolores in Theologia.
5. Magifter Rob. Gilbert. 6. Mag. Joh. Luk. 7. Mag. Rich. Cartisdak 8. Mag. Ric. Suedfsham	Bacalarei tn Theologia.
9. Mag. R*. Fleming, poft epifeop. Lincoln. 10. Mag. Thom. Redbourne poft epife. Meneven. it. Mag. Rob.Rowdbery. i a. Mag. RicbardusGrasdale '·	Studente* in Theologia.

CHRISTI ANNO· CHRIST!

SYNODUS STRIGONIENSIS

SiA Mλύλ llnngerie tf Dtnutri HTtUtfifaft*

Anno 138». celebrata.

1« Paimtfy r<r ··· Ea «xfan.

JUS antiqua confuetudine affertum Strigonienfi archiepifcopo, ut ad Synodum (u>m omnem aliarum etiam dkrcefeon clerum vocaret, convellere nitebatur Valentinus Quinqueecclefienfis epifeopus, S. R. E. Ctrdintlis rit. S. Sabin*. Rem ferens ini„ quius Demetrius Strigooienfis archiepifcopus ad Urbanum VI. querelas fuas detulit, & ab eo litteras impetravit, inhibentes „ Quinqoeecclefienfi, ne invitanti clerum Ar„ chiepiicopo ulterius obfifteret. Ita faâum, „ ut iynodus provincialis haberetur, *cujus ada* „ P. Peterfly in M.S.cod. collegii Academici „ Societatis JefuTyrnavic fe raftum teftatur. „ Verum eadem omnino efle compcrit cum „ adis tynodi Strigonienfis, qu* ex vitiato „ codice manca vulgavit; tum & plane con„ gruere deprehendit adis fynodi Nitrienfis „ annis 149;. quae c probato codice dedit „ inregra. Hatc illum ratio pcrfuafi:, ut fy„ nodi hums ada omitteret, eorumque loco „ daret przfationem, qua una ada illa a re„ liquis diferepabant. Adjecit fynopfim aliam „ decretorum e tabulis Zagrab.enfibus deriva„ tam. Idem & mihi pariter uiurpo.

fRAGMEHTVM PRAEFATIONIS JN ACTA CONCILII STRIGONIENSIS.

Sicut Dodor fummus & egregius S. Auguflir·:*· tcüatur m libre de fide Chriftiana: Catholicam ccc.'cfiam per orbem diffufam tribus modis exiilere comprobatur; quidquid namque tenetur in ilia, aut eft audOritas feriptu rarum_oovi, & veteris teftamenti, vel univerfalis Ecclefix traditio, aut inftltutio propria & particularis exiftit. Auâoritate vero feripturarum totaliter gubernatur: &. univerfali traditione nihilominus regitur ipfa tota; pri. vatis vero conftitutionibus & propriis informationibus pro locorum varietate regitur unaquaque. Ea propter nos Demetrius, Dei & Apoftolicc fcdis gratia archiepifeopus Strigonienfis, Aulaeque regi* cancellarius, qu* ad informationem morum, & ecclefiarum noftr* Diœcefis profedum, ad delidorum cohercitionem funt, pnidentum participato confilio, & confenfu fratrum noftrorum Dominorum de clero accedente, *infraicriptas* conflitutiones edimus, prout temponun varietate credimus expedire; ipiafque in cleri notitiam fcriptis prrfentibiis duximus deferendas, & in hac fynodo publicandas: mandantes eafdem fub pe. nis adjectis inviolabiliter obfervari, *& fuper il.* larum obfervatione omnes & fingulas perfonas eeclefiafticas, jure Diœccfano, primo & fecundo & tertio, ac peremptorie admonentes, pœnafque fpiritualcs, ac quafcumqttc alias infertas ex nunc, prout ex tunc, & ex tunc, prout ex nunc ipfo faâo publicantes, & proferentes in his fcriptis contra ipfarum temerarios tranfgrcflbres; conftitutioncfque ipfa» interpretandi, & declarandi, & edendi ac minuendi, & contra ipfas difpenündi nobis noftriiquc fucccfforibus facultate plenarie refervata.

SINOP3IS *actorum eiusdem concilii EX TABULIS ZAGABRIENSIBVS.*

Inter ada concilii illud memoria dignum quod archidiaconi, digeflo ordine numerum parochorum, animaramque eorum curst fubjeDâarum inire jufli fint; quem fubtnde ad Vicarium Generalem StrigonicnCem deferrent. Epilcopis (a) preterea canon ftatutus, ut Abbatum, prepofitorum, canonicorum, & beneficiatorum fu* Diœcefis indiculum, annis fingulis primati fiftercnt.

Hi* difdmw g*®"· ,inc££" ώβ·.

CAMERACENSE CONCILIUM

ANNO CHRISTI ANNO CHRISTI

Λ auifa fcbifatHlii Renuat

Anno 1383. habitum

An.

SUperius cum de concilio Medin* Caftrenfis agerem, indiculum documentorum „ quorumdam in Colbertino codice deferiptorum ex Baluxio dedi: Hnc inter monumenta extare notavi fermooem fa&um prv *ftando ftbifautt ptr Gatinmt ttribultet PiHevtnftm ht foede Ctmtrtctnfi »uto Deutùti MCCCLXXX11I. dit prittu oilobrit ptntfficMus*

(·; L farto „ *Clrnmtii VII. na fttmd».* (4) Habes hic „ concilium colledoribus hucufque ignotum; „ cu/us tamen foJum nomen fupercft, neque enim traâatus ille Guidocts Pidavenfis, de hoc argumento quod legitur in Anecdotic Mancae ». 11. pag. >103· idem eflie poteft cum oratkrx hac pro concilio habita, cum Bcoedi&i pontificia meminerit, qui pontifex aosmifi anno 1394. cepit. Integrat tamen orationis hujus defeftnm utcumque fupplent fragmenta ejus qurdam apud Baluzium in notis ad vitas paparum Avenionenfium to. I. pag. JJ06. occurrentia. En unum.

Ad

Ad primam oppoGtaonem Im obfe&ioaemdl de litteris refpoodco flee. quod *. illas litto> ras petiit ah onwbni nobb Refpoofum luit ei, quod numquam de more facram collegium notificat per firn litseras eMbonem Romani pontificii principibus sel aliis, & fic fe doo obAante cum omni «(Unci· eas habere voluit; ad quern fioem potes bene cogitare. Ei tnfro: Immo etiam cum fecundum ftilum curie, quando collegium fcribit. litter* figil lantur folum figillb trium prior trium ordin. cum tunc a&u doo priores eflent Italici, videlicet Dominus Florentinus dc de (Mnis, fufpicans quod propter nationem, de qua etiam crant, ipforum teflimonia reputarentur iuipc-da, petiit quod alti duo loco illorum figillirent. Sed refiftentibus Dominis Italicis, non potuit hoc obtinere, licet contriftatus fuerit contra unum de Dominis. Satis propter evitanduns omnem fufpickmem dt fcanidalum quod poffet inde (nfeitan, litteras Domini concef-ferunt.

Nonae etiam illi adverfarii Dei dt ecdefio falfiflsma miracula confinnrom ad fimpliccm populum magis feductndum? Nonne dixerunt publice, quod Dominus noAer papa Clemens flatim quando ab Intrafo receflit, habuit fignum tahan impreflum in facie, dt hoc multis regibus A principibus per fuas litteras confcripferunt, de hums contrario per alpcâum fui vultus evidens apparet? Nonne publicaverunt publice, quod in prima Mifla au-m celebravit, corpus Chrifli aufegit ab altari) en-Bjus contrarium per duo millia tedium ut ex teflimoniis, qui in eleAlooe & coronationeipfius prrfcotcs fuerunt / manifcftiflOmc probaretur?

CONCILIUM SALTZBURGENSE

In caufa diiciphnx ecclefiafticx tempore Pilgrini archiepifcopi celebratum anco Dom. MCCCLXXXVI. fub Urbano papa VI.

TITULI CAPITULORUM

Haec font inftituta domini Pilgrini archiepifcopi Saltzburgenfis, apoilolkx fedis legati, publicata in provinciali concilio Saltzburgenâ, anno Dom. MCCCLXXXVI.

PRÆFATIO.

AD laudem & honorem ac gloriam nominas Dei ac Glutem Dominici gregis nostori. Cb's committi. nos Pilgrinus DJ gratia archiepiicopus Subzbuigenfis ecclefix, apoflolicr fcdis legaius, Joannes Guizcnlis, Fi Jericus Chicmcnüs, & Joannrs Secovienfis, ccdefiarum epiicopi, una cum aliis venerabilibus patribus ac procuratoribus luis, ac coepifcoporum noftrorum, & quorumdam aliorum prxlatorum prxfentium, nobifeum in hoc facro provinciali concilio refidentibus, ad correâionem cxccftuum & reformationem morum, diligenti ac matura deliberatione prxhabita, infra feriptas eooftitutiones edidimus falubres A utiles, jure fundatas, equitati confonas, & per quas fubditorum fervatur boneftas: quas per locorum ordinarios pnelatos, archidiacoDnos, & alios ecclefiarum redores, per totam noftram provinciam publicari, & fub pœnis in eis contentis pnccepimus inviolabiliter obfervari.

CAPITULA.

I. *De modo dicendi boras canonicat.*

QUia, ut decepimus, clerici diverti diverfimode in horis canonicis & " Divinis officiis divcrftun pfallendi tenent modum, contra canonica infti* tuta: volentes igitur huic morbo remedium apponere opportunum, diftri&e przcipitnus, ut ab omnibus tx. lingulis clericis fiecularibus in pfallendo idem modus & ordo in Divinis officiis & horis canonicis obfervetur, ita quod unufquifque in hoc fuse cathedrali ecclefix, five fuerit regularis, five fxcularis, rationabiliter fe conformet. Si quis hujus conftitutionis tranfgreflbr extiterit, per loci ordinarium, vel archidiacomun, canonica monitione prxmif-

awwo *nBre^u «eclefi» fufpendatur. A eonun incuria vd negligentia periciu""
OUBTl Rcligiofos vero in fuis rationabilitas lum aliquod emerferit, gravi ihbjaccant
obfervantiis volamus remanere. ultioni.

IL *De abjoiutiouibus imfeuRcuRit.*

San&ione prxfenti fub interminatione maledictionis xtemx diftriâe prohibemus, ne aliqui majori excommunicatione\innodatos, aut fufpenfos, vel in homicidio, furto, facrilegio, falfo teftimonio, perjurio, inccftu, inftruroentoruq. & litterarum falfitate, & aliis cafibus fedi apoftolicz, vel nobis fpccialitef, vel noftris fuffraganeis, aut aliis competentibus judicibus refervatis, quxeumque prxfumang abfolvere, vel vota commutare. Quod fi qui» fecerit, ab officio fufpendatur, donec pro fuperiorum arbitrio fatisfaciat competenter.

III, *De abutentibus indulgentiis a fuferioi-ibus fufer abfoiutionibut concejfis.*

Cum interdum tam a fede apoftolica, quam ex fpcciali indujo, plerii-que gratiofe concedatur, ut in cafibus luperioribus refervatis cum fibi fubditis difpenfaic, ac eos abfolvere, ciique pro modo culpr poenitentiam injungere valeant competentem.

Verum, quia nonnulli induito hujuf» modi aburentes, pœnitentias hujufmodi in pecuniarum proprium & burfalem quxftum vertunt: nos igitur attendentes, quod privilegium meretur amittere qui concefla fibi abutitur poteftate: decernimus, hujufmodi indulgentias a nobis conceflas, vel in pofterum concedendas. poft hujufmodi abufum efle nullas, vacuas & inanes; declarantes etiam abfolutiones, quas tales abutentes impenderint, fimiliter fore nullas. Abutenres quoque eo ipfo fulpendimus a divinis; donec pro qualitate culpx abiolutionis beneficium a fuis fuperioribus meruerint obtinere.

IV. *De modo abfolutiauis irufettReuRd m cafibus Rubitabilibus.*

Volumus, & omnibus eodefiarunj reâoritas diftriâe prxcipimus, ut in cafibus dubitabilibus, prascipue periculum vel falutem animaram concernentibus, ad luperiorem recurrant confidenter; vel fanem peritiores, vel (apicatiores ftudeant fuper his diligenter requirere. Quod fi non fecerint, & cx eonun incuria vd negligentia periculum aliquod emerferit, gravi ihbjaccant ultioni.

V. Pc *babitu clericorum.*

Quoniam per decentiam habitus extrinleci oportet clericos intrinfccajn morum honeftatcm oftenderc .· diftriâe prohibemus, ne aliqui clerici fine cdpucio capitis, bireto, capcllo, vel pileo cooperto, in ecdcfia, feu alias in publico, prxfumant incedere, cum hoc honeftatcm non deceat clericalem. Quod fi quis contra fecerit, per fupeoriorem acriter puniatur,

VI. *De eoRem, d* Riffereutia babitut majorum ab inferioribus.*

Canonica teftatur auâoritas, quod ex majore decore & majoritate ornatuum apparere debeat majoritas dignitatum. Hinc eft quod firmiter inhibemus, ne clerici in publico utantur * vario, vel illud deferre przfumant, nifi in dignitacibus fuerint, vel canonici ecclefiarum cathedra!ium, vel in gradu magifterii fcientix litterarum fiierint conftituti. Adjicientes quoque, ne ipficlerici, maxime non bcneficiati, cinduris, corrigiis, aut peris auri vel argenti ornatum habentibus utantur, aut ctiam vcfte, vel alio habitu indecenti.

* VUe C.tf. Cirium du-

VII. *De miaRa confervatione rerum dr Vajarum Divin cuitui Refutatorum.*

In plerifque ecclefiis mappx, palle altaris, corporalia, & alia veftimenta, ac vafa Divino cultui deputata, tam inculta, tam immunda relinquuntur,ut interdum quibufdam fint horrori, contra ftatutum concilii generalis. Et licet alias fuper his tam a viris, quam a legatis fedis apoftolicz, quam etiam a noftris prxdecefloribus fatis utiliter ût provifum: nos vero repetitis eorum conftitutionibus, volentes expretius providere, univerfi» cuftodibys, facriftis, ecclefiarum rectoribus, prxcipimus, quatenus omnia veftimenta, ornamenta & vafa fupradiâa, per ipfos munda & ni* tida, dtprsECwue ecdefiaftica facramenta, fub elautura & fida cuftodia conferventur. Si quis vero in tranfgreflkx. ne hujufmodi ftatuti culpabilis fuerit, ufque ad condignam fatisfaâionem, ab oflkio fufpendatur.

vm,

CMurti *..*. VTIÎ. Nr i μ MμμM* *tjmittmeur /ter tUncefiomrum licencia & tefiima-* nte Iteesrm.

Quia religiofos, pnecipue fratres mendicantes, decet paritatem omnimodam in fuis adibas obfervare: quoniam tamen fxpe divagandi & diflblucioais materiam mutuantur, fcandalum aliorum, 6t tamquam pieudo-prophetsc fabalofis pnedicationibm audientium animos plervmquc feducunt . Et quamquam invitte ipfarum ecclefiarum redoribus, ipfi fratres, nifi per eofdcm redores vocati vd invitati ad hoc fuerint * de jure non audeant nec debeant prxdicare : volumus tamen , quod nequaquam didi redam ipfos invitent vel admittant, nifi de proponendo verbum Dei a fuis fuperioribus licentiam habeant , dc de illa fiepe didis redoribus faciant plenam fidem. In civitatibus vero Ac dkecefi, in quibus ipforum fratrum loca confiftunt, ac in locis vicinis, nullatenus ad didum officium pnedicandi, vcl ad audiendas confrfliones admittantur , '/.locem »ifi * locis diœcefanis canonice prxfentati fuerint prius dt admifii.

IX. Dr *immunitate clericarum* dr *eorum rerum , ab impojhienibus fitcularium elominorum.*

Cum ecclefix At eccleGafticx perfonx, ac res ipforum , non folum jure cirili, quinimmo & canonico & Divino, fiecularium perfonarum talîiis ,colledis & exadionibus funt immunes : nonnulli tamen eccleGafticx libertatis & immunitatis xmuli hujufmodi libertatem offendere moliuntur. Nos igitur ipforum aufus, quantum pofliimus, reprimere cupientes , ftatutum domini Co«. SaHt ÎTn.c**^, Joannis epifeopi Tufeulani, apoftolic® fcd» legati, qui invafores & occupatores *dc* detentores ecdefiafticorum bonorum , vel dantes in his auxilium , confilium, vel favorem , fi poftquam per ecclefiarum prxlatos vel redores requifiti fuerint, infra menfem non deftiterint, vel de damnis datis noh fatisfecerint, ex tunc fubjicit ecclefiaftico interdido, ad hujufmodi exadores , colledores, & talliatores, declaramus extendi, ut extendimus fandionem prxfentem : omnibus ecclefiarum prxlatis & redoribus , fub excommunicationis Mena , diftride pcxcipientes , quatenus bajufinodi ftaruta inviolabiliter obiervent, ac nihilo minus fingulis annis ter Ain Au* ecdc&b fiddi populo ûudeant publicare, oount '***

X Genre *viiipenJences finceneiM cxcam-* nmwc «m«û.

Multi in profundum malorum venientes , adeo ecclefix claves dtecrlefiaftici cenfurx fententias vilipendendo contemnunt, quod tam incorrigibiles plerique talium fadi , in fux damnationis periculum, in hujufmodi fententiis moriuntur. Quare ftatutum domini Friderici prxdeceflbris noftri, quod per o—cmos.· mues civitates & diœcefcs mandat tales ω'"Γ*·* fententias publicari per ecclefiarum pnelatos, obfervari praecipimus, ut fic malignorum perverutatibus obvietur. c'""

XI. *De publicatione conftitutionis Ronifacii VIII. contra recipientes pedalia ft clericis.*

Conftitutiones felicis recordationis Bonifacii pap® VIII. editas contra eos qui ι> ab ecclefiis At ecclefiafticis peribnis, pro **"u,n* earum rebus propriis , quas non negoCtiandi caufa deferunt, vcl.deferri faciunt, vel tranfmittunt , fuo vel alieno nomine, pedagia vel quidagia exigunt vel extorquent.· eofque qui in his culpabiles fuerint, fi perfonx fint lingulares , excommunicationis, fi vero collegium, civitatem, vel caftrum , vel locum alterius concernit, interdidi fententix fubjacere: per locorum ordinarios , prxlatos, Ai archidiaconos, ac parochialium ecclefiarum redores , prxeiCemeat. pimus folemniter publicari : quemadmodum etiam in Viennenfi concilio eft j*^"*"*** provide conftitutum.

XII. *Dc occupatoribus beneficiorum & eorum bonarum.*

Omnibus volumus efts notum , quod tam epilcopi , quam alii ecclefiarum prxlati, & quxeumque alur ecclefiafticx perfonx, qui bona vacantium dignitatum dc ecclefiarum quarumcumque fibi fubjedarum , feu ad collationem vel prxfencationem eorumdem pertinentium , occupant , rapiunt, aut ufurpant, vel in fuos ufus vertunt, ipfi epifeopi ab ingreffu ecclefix ; inferiores vero, ab officio dc beneficio de jure fint fufpenfi, donec de occupatis fatisfaeiant cum effedu : laici vero , five indices fuerint, aut ecclefiarum patroni, bona hujufmodi rapientes vel ufurpantes, juxta ftatutum felicis recordationis domini Fri-

~^~Friderici pradeceflbrb noftri » eo ipfo cmn fententiam excommunicationis incurrant : in locis vero ad-que eadem bona delata fuerint, poftquam hoc redoribus ecclefiarum innotuerit, juxta ejufdetn ftatuti tenorem tamdiu ceflctur « Divinis , donee de ablatis congrue fuerit fatisfadum.

XIII. *De ufurariis & eorum panis.*

Apud multos ita crimen ufurarum invaluit, quod nonnulli *. nullis negotiationibus vel laboribus (ludent intendere, putahtes fibi ex hoc licere, quod praelati, vel alii ecclefiarum redores , in animarum fuarum periculum negligent id corrigere , ac per hoc in majoris damnationis laqueum fe immergunt . Nos igitur recolendae memoriae Condi, s*· domini Joannis Tufculani epifeopi , le- fuÎV?,. gati fedis apoftolicac, ac aliorum pra> deceflbrum noftrorum veiligiis inhaerentes , qui crimen hujufmodi fuerint fpecialiter dcteilati : decernimus eofdem ufurarios , poftquam per fuos redores c trina monitione nominatim moniti fuetint, & infra menfem ipfi ab eadem pravitate non deftkerint , eo ipfo excommunicationis fententiz fubjacere . Quapropter fingulis ecclefiarum prxlatis ac redoribus diftincte prxeipimus, ut omnes manifeftos ufuranos moneant & inducant, quatenus ab hujufmodi pravitate intra unius menfis fpatium curent ftudiofe defiftere , ac de perceptis fatisfacere cum eftcdu . Quod fi non fecerint, extunc excommunicat! publice puncicmur. Certificentur nihilo mi-O nus, quod fi hoc crimine fine fatisfadione canonica * cautioni de fatisfaciendo dcceflerint , Chriftiana careant fcpultura . Ipfi quoque redores, &fcienter fepelientes eofdem, fimili de jure excommunicationis fententia fint ligati. Declaramus infuper manifeftos ufurarios efle, de quibus eft publica vox & fama, & certa funt indicia & argumenta . quod pecunias mutuant ad ufuras, eafque recipiunt, vel frudus rei pignoratæ ex pado vel alia< fibi uimpant , g vel imburfant, nec computant in fortem pecuniae pignoratx .

XIV. *Ne clerici conveniantur coram fa~ cidaribus judicibus.*

Saepe contingit, quod nedum laid , fed ecclefiarum pfzlati & alii clerici (quod dolentes referimus) alius alium ad fatcularia trahunt judicia contra canonicas & legitimas fan&iones: non modicum ecdefiaftice libertati de- cmusn trahitur, ac ecdefiae plerumque in fuis ·*·« juribus & libertatibus grandia difpendia patiuntur . No· volente· his malis , quantum pofliimus , obviare : decernimus , quod fi praelatus, vel quivis alius clericus, alium praelatum vel clericum, vel etiam lakus quamcumque aliam eo* clefiafticam perfonam , coram faeculari judice trahere vel convenire, aut tractus feu conventus fponte & judicialiter praefumpferit refpondere : tam trahentes, quam tradi, ultra poenas contra tales a jure prolatas , eoipfo fe noverint excommunicationis fententue fub* jacere.

XV. *Nc ignoti presbyteri admittantur ad Divina.*

Firmiter ' inhibemus , «e presbyteri peregrini vel ignoti ad Miflarum folemnia celebranda in publico admittantur, nifi per litteras teftimoniales, vel canonice de ipforum ordinatione ecclefiarum praelatis &. rc&oribus fiat fides.

XVI. *De notariis publicis*

Placuit noftro fando concilio , ut nullus fe notarium publicum aflerens in officio tabellionatus aliquatenus admittatur, nec credatur ejus inftrumento , nifi coram loci ordinario vel ejus officiali de fuo officio faciant plenam fidem , cum fxpc ex notariis incogniti* & imperitis grandia pericula foleant provenire.

XVII. *Ut epifeopi, pralati , dr reports babeant · quaftiones figiUatim.* «pam

CooftitotMon H»

Dudum fuit in noftra provincia conftitutum, ut epifeopi fuffraganei omnes, provinciales conftitntiopes habeant figillatim, eafquc fuis fubditis, ficut juri· eft, Audeant publicare. Verum » quia hujufmodi ftatutum, frudum modicum hucufque produxit : nos igitur illudampliare, & poenae adjedione vallaro volentes, ne ipfarum ignorantiam ipft ve! fubditi praetendere valeant, vel quoslibet allegare; flatuimus , &diftrid' praecipiendo mandamus, quatenus omnes & finguli ecclefiarum praelati , archidiaconi. ac parochi ecclefiarum redores , tam legatorum fedis apoftolicae , quam noftras & prxdeceflbrum noftrorum coniiirutiones feripeas habeant , quas non habentibus de noftra cancellaria praecepimus

' anno" christi *J,' Çy piaaut exhiberi, fub petentium tainen fumPtibu* * expenfi* . Quod 'fi ipfi prelati & archidtaconi infra lex menfium fpatium a data pnefentium, rationabili caufa reflante , ipfas per fe vel alios non receperint, feu habuerint: ipfos & qucmliber ipforum, qui in hoc negligent vel semifins fuerit , eo ipfo ab ingreflu ecclefi* fiifpendiintu , donec a fuo fupcriore abfolutionis beneficium meruerit obtinere. ANNO CHRIS

A&a Cant hac Saltzborgi in ooftro archiepiïcopali platio, anno Dom.MCCCLXXXVI. pontificatus ianâitîimt in Chrifto patris fc domini , domini (Jrbani Divina providentia papa VI. anno vm. menfe Januario.

jg&C ONVENTUS EPISCOPORU m 'æ î?

»|t?. ** p·|?· de Apiirre Ton>« j · CSco· rii. Hifp.p. *'.. ·1«>·

Apud Navarram.

A Nno Domini 1387. in Conventu Epiico·porum & procerum apud Navarram , Cie«nentem eo nomine VII. juftum videri Pontificem proflunciatum, quod eatenus Aragoniae exemplo faâum erat , incertis , fufpeniifque principem & populi animis . Regum Galli* atque Caftcll* grati* id dari viium eft , po-tiufquam ad veritatis atque equitatis regulam *istis* expendi. Et extabat a Caftella rege oovum beneficium, redditis Valconi arcibus, qu* in ditione efus Caftella prasfidiis magno uumero obtinebantur: pecunia etiam , quam p*. ter mutuam acceperat condonata. dfariaaa de *rtb*s Hifpn. I.*18. c. n.

IÛZ3. Γ1

SÜ*· CONVENTUS EPISCOPORUM

Apud Barcinonem.

ANno Domini 1387. Barcinone in Epifcoporum fc procerum conventu ichifmatis caufa agitata eft diu multumque; Fundana mitia preferenda videri pronuntiatum pridie nonas Februarii. Ergo Clemens omnium, ordinum confenfu atque Irtitia Pontifex falutatur. Sic Hifpanic multo maxima pars ejus aucoIpicia fequebatur : novifquc acceffionibus faftio ea vehementius confirmabatur. *Merum» dtrtb. Hifp.l.* 18. c. 11.

crCONCILIUM SALTZBURGENSE PROVINCIALE.

ANNO o»»" ANNO CHRISTI ·*·.

Celebratum Anno Chrifti MCCCLXXXVIU.

Hanhcin >> °mdis ʻʻr γ·?ζ~· referi «a to. lt. ph· «m·

TTls ita pcra&ts (a) deliberabatur de ferendis *° Concilio pnnimo decretis. Optimum faâu vifum, ut a Doâoribus conficerem tur tabula, quibus Epifeoporum finguli ceram foam appenderent ante confcfliim. Id cum in finem excogitatum , uti viritim conventis eo promptior eliceretur confenfus verecundia tergiverfandi; deinde uti fuis ipG tenerentur figillis ad excludendum pmnitentis locum. Itaque littera fanftionum ad finguloscircumlata. Earam fententiam cum pauci ferutarentur , omnes tamen obfignaruot , excepto Lcopoldo Seccovicnfi . Ad cum , ubi ventum , nefeio quid odoratus, negabat ante figoatnram, quam vim litterarum pernoflet . Qpibus ei praleftis, quum intellrgerct anathemate & interdiâo feriandoc de Clericis omnes , qui negotia laicorum Principum sraftarent ; pratcrca uri nemo ullus Epifeoporum , Parochorum , ant Prolatorum, vel cnpfctMnqne tituli ? Provincialium cuiquam booorem fetidi impertiat ; neve in eo metum ant minas excutiet· neque ipfi clienteDiam obfcquium ulli defpondeant : qui contra faxit, communione piorum careat. Alia prsjcr hiec bjud pauca , qun Seccovicnfi parum probabantur. Ille his cognitis ajebat fe omnia, que viderentur equa, lafturum.· illud tamen fibi reputandum efle , ne quid in fraudem Domini fui Ducis decerneret. Ad boetis primum obftriogi officio grati animi adverfus eum, a quo adeo habeatur io honore, ut nulli unquam anrcceflbnim inorum grat e majores a principibus obtigerint. Ejus confenfu fibi opus efle , fecus fore ut amifla gratia Principis Ecdefia fua luat. Hic eum Magifter Heoricus de Iraveyach admonebat , fi gratiam Principis retinere non poflet, par efle, uti eum to E gratiam Cleri dimitteret : neque recufandum ei efle *pro* commodo Arcbiepifcopi, & cius Ecclefie utramque fortunam pati. Seccovieniis centra minime (inquit) mihi animus cft , cuiqaam ita deditum efle, ut Ecclefiam meam in exitium pmcipttcm. Qiid quid de me fit ; Ecclefiam meam dcftruerc nolo · Ita res mecum habet,

< d) Nmpt cfisM/MN *mrperir S.VigiUi»*

""Âovo Christi

bet, nt leviffim· qntff» Satrifiram Duris, fi A ****"*">* "***.* » MK' hnpetere . Ego Ecclefiam tueri meam eque teneor , asqueArchiepifcopus fisam: quod fi velit,nemore fiibjedi obtemperem, mihique accerfam damna, id certe eget meditatu longiore, quam ut illico decerni poflit · Hsc eo prodicente , tabellarii vehementer conturbati, bonis primum verbis hortando, monendo poftremq terroribus eum obfidebant. Sed ipfe nec precibus, nec legum canonicarum objedu, neque carceris interminatione fubigi potuit, ut figillum adprirneret. Hoc tandem unum impetrarunt , ut reciperet, adverfus ea, quat in Concilio refpeôu Cleri univerialis magna feu parva fancirentur, vocem non miflurum. Sileret certe, fi B polit atTcntiri; & alienationem animi ad alios ne vulgaret. Hic Leopoldus Seccovienfis, cujus toties mentio redit, is eft, quem Fridericus Archiepifcopus e parochia Foganenfi ad infulam vocaverat, probus admodum vir, nifi quod animi elatioris, & praecipitis (ut feribit Horndtius) Alberto idem duci diu chariflimus, cujus beneficientia penuriam Ecclefie fuse inultis nominibus a deceflôre contradis obérate lublevavit. Idem Archiepifcopo fuo multis in rebus ului fuit, donec ille pecunia ratam ab eo pendendam (nam erat Vicedominus Leibniieuiis) quadringentis marcis taxaftet : ex eo namque ftudium ejus adverfus Archiepifcopum refrixit, eodem tcfte. C

Quum itaque dies Coucflio pnaftfaua venifet, confodere Patre coram quibus cantatum factum folemac ia' lafilica Metropolttasu . Deinde Ep&oponam quidam afcenfo pulpito fermoaem fecttde laud&ns obedientin . Poft didionem Ardueptfcopm converfus ad Magiftrum Henricnm de *GtiS*, imperavit , mi de rebus, de quibus tam conventum fit , orationem dicent, prolatis in modium legibus Canonicis, e quarum norma (andiones conceptat fint. Is, cum aflurrexiOct, fecit imperata, fit que meditatus antea fuerat, explicavit . Archiepifeopus cum fuftragaoeis de rebus propofitis in confilium ibat. Tum recitatum inftrumentum faodionum, id, quod antea circumlatum Epifeopi figillis muniverant. Quum primum tenor litterarum liquidius intelledus eft, ibi plertque cohorruerant, ac tabere coepit eoa rem non ante clarius deit&am. At verojada jam erat alea : vellent, nollent, fais ipfis Syngraphis tenebantur . Pofiquam conflitutio ad calcem perleda , folemoibus catremoaiis decreta io transgreffores dira, & imperia Clericis impofita. Aderat his omnibus Abbas Admontenfis,quicontinuofeSaiisburgo fubduxit.Soluto Concilio mox omnes abitum properant. Periris haud erat obfcurum , quo ftatutum illud in Alberti Ducis odium comparatum , poftremo evaderet.

CONCILIUM PALENTINUM

Sub przfidio Petri de Lunaanticardinalis in Hifpania, (quz adhuc ifto tempore Clementi antipapae adhzrefcebat) celebratum, anno Domini MCCCLXXXVUI. tempore Urbani papae VI.

M"m*uTr Tei*.

TITULI CAPITULORUM.

I. *Dr efficio ordinarii.*
5. *Dc cobabitatione clericorum Û* mulierum*
q. *Dt clericis confutatis.*
4. *De rebus ecclefie non alienandis.*
j. De Judais ÎT Sarracenis .
6. De feriis per infideles colendis
η. De adultmi^.

Hae funt conftitutiones reverendiflimi in Chrifto patris ac domini, domini Petri de Luna fandae Maris in Cofmedin facrae Romanas etclefic diaconi cardinalis , in Hifpaniarum partibus apoftolice fedis legati, vulgariter cardinalis de Aragonia, vel de Luna nuncupati .

PRÆFATIO.

Petrus miferatiane Divine fonUn Morte in Cofmedin diaconat cardinalis , apoftolica fedis legatus , ad perpetuam rei memoriam.

Quia difponcnte patre luminum, ex infundo nobis legationis officio curam gerimus cleri & populi Hiipaniarum ; circa illa a tentis ftudiis ac ftudions afledibus libenter intendimus, per qua: fubditorum mores dirigantur falubiiter, & eorum adus devii in melius reformentui : ut fic illi fuorum operum moderentur habenas , quod accepti reddantur AJtiflimo, eifque fidus perveniat animarum. Ad Difla igitur, ad quat fervendus noftra afpirat intentio, confideratioois intuitum convertens , illuftriflimi ac devotiflimi principis domini Joannis regis Caftell*, Legionis, & Portugalli*, nonnullorumque pradatorum regni Caftellr pullati inflantia habita fuper his cum aliquibus ex prslatis pnedidis, fle aliis viris providis & diferetis, deliberatione matura , & difcuffione folerti, fuper quibufdam quas corrrdionem flt reformationem * agere videbantur, conftitutiones infra feriptas edidimus : quas die datarum *de* «refer, prsefentium in ecclefia fratrum Minorum civi- ®m· «laetatis Paleftins , poft Mtflarum folemnia , in prrfentia didi regis, & aliquorum praelatorum didi regni, clericorum flt laicorumcircumflante multitudine copiofa, fecimus publicari . Et licet poft publicationem hujufmodi non fitne- E ceflitas praefatas conftitutiones fingulorum auribus inculcare .' ne tamen aliquis ab earum obfervatione fe valeat per accuratam ignorantiam quomodolibet excufare , venerabilibus its Chrifto patribus, Toletano, CompofteUc»y> & Hifpalenfi archicpifcopis, ac Burgenfi . Legionenfi, Ovetenfi, Carrhaginicnfi, PalentiDeQfi> Calagurritano, Ofomenu, Seguntinenfi t Sego* bienfi, Conchenfi, Cordubenh, Gienenfi , £amorenfi , Salamanticenfi, Abu lenii , Civitatenfi, Caurienfi , Placentinenfi , Pacenfi, Gadicenfi, Aftoricenfi, Auricnfi, Luccnfi , Mindooenfi

Tu-

anno 3“^». *ute,e 1"*^® °l«dien-
SLtIISҺmiiiiî *mandamns* , quatenus fits, infra duorum menfium fpatium poftquam cis fuerint prafentam, clericis ac rcligiofis ordinis cujufcumque, exemptis infra eôrum difcriim exiftentibus , auâoritate noftra aJ hoc fpccialiter convocatis, & deinde quolibet anno, vel *in fynodu* per eos celebrandis, *vel* io didis ecclefiis, femel ad minus folemnitet & ime-
•fii earum gralitcr faciant publicari, & * earum obfervantiam dent, in quantum ad eorum fpeftat officium , operam efficacem . Volumus tnfuper , quod praediâz noftts conftiiutiones ad obfer* vantiam fui ligent omnes arcbiepifcopos & epiicopos fupradiftos, prout in eis de archiepif- B copis & epifeopis cavetur expreiTe,ac perfonas feculares quafcumque, dc ecdefiaflicas etiam & rcligiofas ordinis cujufcumque, exemptas fic non exemptas , infra civitates &. dicecefun diâorum «rchiepifcoporum fic epikoporutn conftitutas , poft duos menfes a tempore publicationis faciende in praefatis ecclefiis cathedralibus nu* merandos.

CAPITULA.

De officio ordinarii. **Rubrica I.**

IN vinea Domini fabaoth cultores im- C **meriti pofiti, & cuftodes , fic in cuiturz ac cuftodiz nos debemus minifte-riis exercere, ut ad eadem alios in partes foil icit udi n is evocatos fedulo ftudio excitemus. Extirpandis igitur vitiorum fpinis & peccatorum tribulis , quz fuperficiem ejus obumbraile videntur, ac plantandis virtutum germinibus, in quibus Dominus deledatur , totis affectibus intendentes: monemus & hortamur omnes archicpifcopos , epifeopos , & alios quotcumque jurifdidionem ecclefiafticam habentes & exercentes, eorum-** D **que vicarios, provifores , officiales , & alios ipforum loca tenentes , quocumque nomine cenfeantur , ut circa corredionem clericorum conjugatorum & non conjugatorum , in quibufeumque ordinibus conftitutorum , cujufcumque dignitatis, gradus, vel conditionis exiftant , qui crimina vel maleficia commiferint, diligenter obfervent canonica inftituta. Et fi crimina commifla, fuerint capitalia, vel talia pro quibus ea perpetrans capitaliter puniendus : officialis, vicanus, provifor, aut quivis alius vicem gerens archiepifcopi , epifeopi , vel przlati, aut is ad quem ratione fui beneficii vel officii hoc fpedat , vel ejus locum tenens , clericum conjugatum vel non conjugatum , ordinis , dignitatis, gradus vel conditionis cujufcumque, talia committentem abfque corrcdione & caftigatione debita non relaxent , abfolvant, vel abire permittant , aut**

A **cafligaodo, corrigendo vel puniendo remifli auC ncgiigcntei exiftant. Alioqum** ANNO CHBÎSTT
***T,ai^,oe. deficientes in przmiffis , fi bénéficiât! fuerint , â perceptione fruduum & redituum beneficiorum que obtinent, fint fufpenfi per annum , & per idem tempus efficiantur inhabiles ad quodeumque beneficium ecckfiafticum obtinendum . Si vero bénéficiât i non fuerint, per idem tempus ad obtinendum ecclefiafticum beneficium reddantur inhabiles ipfo fado.**

II. *De cobabitatione clericorum & mulierum .* Rubrica **II.**

Speciofus forma prz filiis hominum, & plenus gratia , fons virtutum , βioıiofus fponfus ecclefiz Jcfus Chriftus , inter alia fanctitatis inlignia , quibus fponfam ejus inclytam inlignivit , gloriolam conftituit caftiratcm , ut in illa, fine qua nullum opus bonum exiftit , fponfa ipfius & miniftri ejus eidem fponfo virgini, nato de virgine , vitz puritate fulgentes devotione fupplicide-Servirent . Sed nonnulli clericorum & religioforum, famae fuz & falutis immemores, cum concubinis publice vitam ducunt enormiter difiolutam : fuper quo bonz memoriz Guillcrmus cpifcopusSa- Coee. «p-ı **binenfis, fandz Romanae ecclefiz cardinalis in partibus Hifpanix apoftolicx** f·'· **fedis legatus, cupiens falubriter providere , quamdam conftitutionem provide edidit, quz antiqui hoftis procurante verfutia ufquequaque non extitit obfervata. Propter quod nos adverfus hujufmodi vitium providere de falubrireinedio cupientes , monemus omnes & fingulos clericos & tam fzculares ,quam regulares bénéficiâtes, & non beneficiates, cujufcumque dignitatis, gradus, ftatus , ordinis vel conditionis exiftant, ne concubinas in domo propria aut aliena publice audeant detinere . Contrarium vero facientes fint inhabiles, dum fic„utprxfertur, tenuerint publice concubinas, & per duos menfes fcquentes poftquam etiam eafdem dimiferint realitcrcum efte&u, ad quofeumque facros ordines recipiendos, & quodeumque ecdefiafticum bencficium obtinendum, ctiamfi beneficium patrimoniale, vel capellania fuerit temporalis: ut fic ordinum receptorum per id tempus careant executione , & collatio beneficiorum eis fada infra dictum tempus, fit nulla, vacua , & irrita ipfo jure, fi ipfas concubinas tempore receptionis dictorum ordinum , aut collationis beneficii feu beaeficiorum eis**

ANMO CHRISTI •I»·.

fadx, vel infra terminum duorum men- A fium antea tenuerint, ut przfertifr .Volumus infuper , quod beneficiorum collatores, in lineris per eos concedendis fuper collationibus ipforum beneficiorum , etiam patrimonialium, teneantur apponere claufulam fubfequentem , videlicet : Noftrae tamen intentionis exiftit , quod fi tempore collationis per nos de hujufmodi beneficio vel beneficiis tibi fadz aut infra terminum duorum menfium ante , publicus concubinarius fueris , praeiens noftra collatio nullius fit roboris vel momenti.Si au- B tem collator praedidam claufulam omiferit, volumus quod collatio beneficii vel beneficiorum, etiam non concubinario per cum fada , fit nulla & irrita ipfo jure. Nihilo minus collator , etiam fi archicpifcopus v.el epifeopus fuerit , qui hujufmodi claufulam in litteris per eum concedendis fuper collatione alicujus beneficii feu beneficiorum , etiam non concubinario fada , non appofuerit, vel apponi fecerit in collatione per fé fada, vel per aliumc vice fui, fit ipfo fado ab ejufdcm beneficii vel beneficiorum collatione fufpenfus, & ejufdem beneficii vel beneficiorum collatio ea vice ad fuperiorem proximum devolvatur . Adjicientes etiam , & infuper ftatuentes, prout Cuilcrmus epifeopus Sabinenfis & legatus praefatus ftatuit : quod quicumque clerici aut religiofi, qui poft duos menfes a publicatione conftitutionis hujufmodi in ecclefia cathedrali, de cujus diœcefi exiftunt, facienda numerandos, concubinam feu concubinas .nodo prxdido D detinuerint, vel dimiftam fcu dimilfas, aut aliam feu alias admiferint , fi bénéficiât! exiftant, tertia parte fruduum omnium beneficiorum quz pro illo tempore obtinent , ipfo rado fint privati. Si vero per alios duos menfes , przdidos duos immediate fequentes, in eodem crimine continuaverint vitam foedam , alia tertia parte . Et fi forfan Dei timore contempto, per alios duos menfes, przdidos quatuor immediate fcquentes, in peccato permanferint me- £ morato, reliqua tertia parte frudhutn tiidorum beneficiorum omnino privati exiftant. Praecipientes eifdem,quod aliquam partem fruduum przdidorum, poftquam ipfa vel ipfis, ut praedicitur, privati fuerint , manus temerarias aliquatenus non extendant . Et fi forfan contrarium attentaverint , fub obteftagrione extremi judicii praelatis eorum tam diœcefani* , quam aliis , diftridc praecipimus , quod ad reftituendum quid- quid de praedidis tertiis fruduum fcu ipforum aliqua , poftquam modo prxdido privati exiftant , occupaverint , feu detinuerint vel afiumpfcrint , per cenfuram ecclefiafticam &. alia juris remedia ipfos compellere non omittant. Quod fi forte praedidi clerici vel rchgioli concubinarii , adhuc ad cor non redierint , fed noftrum contemnentes mandatum , fe oftenderint tam execrandz turpitudinis amatores : fuis praelatis przdidis & eorum cuilibet in virtute fandz obedientiz, & fub animarum fiiarum periculo, diftridc prxeipimus *& mandamus* , quod * infra quatuor menfes poft fupradidos fex menfes, continue numerandos, tranfgreflbres przdidi concubinas przfatas omnino non dimiferint, eafdem vel alias ulterias non admifluri, eos beneficiis fuis privent , ipfofque in limo peccatorum tam fixos, donec fe correxerint, & poftea per duos menfes , inhabiles cfte dcnuncient ad quotcumque fuperiores ordines recipiendos de ad quzeumque beneficia ecclefiaftica obtinenda. Volumus etiam, quod fi quis de prxdidis, poftquam beneficio feu beneficiis privatus fuerit modo prxdido manus rapaces extenderit ad didorum beneficiorum frudus , feu ad aliquam eorum partem , incurrat excommunicationis fententiam ipio fado, a qun non petiit abfolvi,nifi ds fic occupatis rellicucione integra, & beneficii feu beneficiorum quibus privatus fuerit, ut prxdicitur, dimiflione plenaria , pnus fadis . Infuper przdidz ordinationi adjicimus, quod didi concnbinarii qui tempore mortis , vel per duos menfes ante, publice , ut praemittitur, concubinas habuerint, fint inteftabiles, & bona eorum tam mobilia quam immobilia, etiam patrimonialia, & quzeumque alia, fint confifcata , poftquam declaratum fuerit eos publicos concubinarios modo przdido fuifle, & fic poenam incurrifle przdidam : & tam ipfi quam ipfz concubinae careant ecclefiaftica fepult jra , nifi per duos menfes ante mortem fine fraude ab invicem cum efFedu fuerint feparati. Quorum bona, etiam patrimonialia, & frudus beneficiorum przdidorum, in ties partes dividantur: quarum tertia pan fabricis ecdefiarum , in quibus bénéficiât! fuerint vel fuerit ; alia vero tertia ordinario dicecefauo , reliqua vero tertia pars pro captivis redimendis, qui ab infidelibus detinentur , applicetur , & applicant fint ipfo fado, poftquam de-

""7 v " chkis?i 'J" *^4hft··

ANNO CHRISTI

declaratum hoc fuerit ut prxfertur. Quod fi forte propter confifcationem & privationem prxdidorum fruduum beneficiorum coneubinariorum ipforum viventium ecclefias contigerit Divinis & alii* debitis obfequiis graviter defraudari : volumus quod dictos frudus vel partem eorum, prxlatus ad quem fpedat, Divinis ofticiis, ac aliis debitis fervidis didarum ecclefiarum applicet, prout viderit expedire. Super quo pradatorum confidentiam oneramus. Qux quidem tertia pars redemptioni prxdidx applicata, per fratres de Mercede & de Trinitate ordinum exigatur & levetur, & per ipfos in dida redemptione captivorum fideliter difpenfetur : de quibus, diœcefanis epifeopis, de his qux in ipforum diœcefi, prxdida de caufa receperint, teneantur reddere rationem. Quod h 'n hujufmodi difpenfatione vel adminiftratione culpabiles reperti fuerint aut remifli, per eofdem diœcefanos audoritate noftra corrigantur, privilegiis non obftantibus quibufeumque : ftatuentes nihilo minus, quod prxdidi ecclefiarum prxlati pœnlas prxmiftas diligenter exigant, & per duos viros idoneos, per eos in propriis diœcefibus deputandos, levari & recolligi faciant, diftribuendas juxta modum & formam fupcrius ordinatos. Volumus infuper & mandamus, quod prxlati in civitatibus & diœcefibus fuis teftes deputent fynodales, qui per dicecefes veritatem inquirant fuper omnibus fupradidis, & ea qux repererint, quam citius potuerint fuis prxlatis in fynodis, quam annuatim propterea celebrari jubemus, vel ipfis in remotis agentibus, eorum vicariis, femel teneantur anno quolibet nunciarc, ne idem prxlati excufationem prxtendere feu ignorantiam aliquam valeant allegare.

De clericis conjugatis. **Rubrica III.**

Cum in jure ftatutum exiftat, quod clerici conjugati, qui cum unicis & virginibus contraxerunt, fi tonfuram & veftes deferant, clericales, privilcgium obtineant canonis ab Innoccntio papa II. editi in favorem totius ordinis clericalis, & pro committis ab eis exceflibus vel didis non poflint a fxcularibus judicibus pcrfonaliter, aut etiam pecunialiter condemnari ; &. nonnulli ex prxdi&is clericis conjugatis, ut fide dignorum relatione percepimus, tonfuram aut veftes deferant honeftati ordinis clericalis minime congruentes : ideo ftatuimus, quod clericus conjugatus, qui gaudere voluerit privilegio fupradido, tonfuram feu dericam quantitatis inferius defcriptx deferat, vel majorem ; & veftem fuperiorem non virgatam aut bipartitam, qux tamen ufque ad medietatem tibix, vel ultra, in longitudine protendatur. Tonfurx autem formam, ad omne ambiguitatis tollendum dubium, hic fecimus circumferibi : quam in eadem menfura per fingulos prxlatos, feu eorum vicarios vel officiales, jubemus imprimi loco utique publico & patenti, in valvis eccleliarum cathcdralium & aliarum majorum ecclefiarum locorum iniignium diœccfum earumdem.

De rebus eccleftt non alienandis.
Rubrica IV.

Execrandx alienationis abufum, quo prxlati & alix perfonx ecclefiafticx, maxime in regnis & terris Caftellx fubjfcdis exiftentes, ad.mmiftrationem ecclefiarum & rerum ecclrfiafticarum habentes, loca, vaflallos, grangias, & alias pofleffiones, decimas, primitias, redditus, proventus, & juria, & bona alia ad ecclefias, ordines, monafteria feu alia pia loca quibus prxfunt, fpedantia, perfonis fxcularibus fub colore & titulo commendx, ut per eofdem ab aliorum oppreifionibu* defendantur, vel aliis confidis caufis, propria audoritate fubjiciunt, & tributaria reddunt in perpetuum vel ad tempus, cum iit in Dei oflenfam, & ecclefiarum, ordinum, monafteriorum & locorum prxdidorum, grave damnum, introdudum, ac facris canonibus inimicum, abhorrentes & merito reprobantes, univerfos archiepifcopos, clericos, abbates, priores, & magiftros ordinum militarium, commendatores, & quofeumque cccle-

Christi ■■ •I»»• fiarum & rerum ecdefiafticarum adminiftratorcs, maxime in regms & terris prxferiptis exiftentes, cujufcumque ftatus, gradus, ordinis vel conditionis exiftant, fub excommunicationis pœna monemus & hortamur, ut conftitutiones in Lugdunenii & Vicnncnfi conciliis fuper hoc editas, in commçndis jam fadis de rebus fupradidis perfpicue attendant, & diligenter obfervent; quas commendas fuper interminatione anathematis de extero fieri prohibemus. Nos enim, fi fecus adum feu attentatum fuerit, id decernimus irritum & inane.

De Judcis dr *Sarraeenis,*
Rubrica V,

Etfi Chriftiani religio Judxos & Sarracenos ex eo non debeat abjicere, quia noftri conditoris imaginem conftat cos habere; quia tamen ex eorum frequenti communione, experientia docente nevimus, damna corporibus, & animal?us fidelium pericula & fcandala plurima proveniffe: delibeiatione provida ftatuimus, ut Judxi & Sarraceni inter Chriftianos, vel Chriftiani inter Judaeos vel Sarracenos, domos, hofpitia, feu alia receptacula in quibus habitent, nullatenus permittantur habere: fed in civitatibus & locis ubi certx limitationes funt, cifdem Judaeis & Sarracenis deputatx, reducantur ad eas, & infra ipfas conftituanc habitationes fuas. Ubi vero judxi & Sarraceni prxdidi ad habitandum non habuerint hujufmodi limitationes feu terminos deputatos, limitentur & aflignentur eifdem partes aliqux in civitatibus & locis paedidis a Chriftianorum habitationibus feparatx, infra quas reducant fc, nec extra prxdidam limitationem permittantur quomodolibet commorari; nifi forte fint aliqui Judxi &. Sarraceni mercatores, vel alii quxeumque officia *i* ut opera mechanica exercentes, feu merces vendentes, quos pro hujufmodi operibus exercendis & mercibus frendendis, in plateis vel in aliis locis publicis civitatum & locorum ubi exiftunt, permittimus habere operatoria, tentoria, tabularia feu boticas: dum tamen intra loca cis deputata, vel in pofterum deputanda, domos feu habitationes principales cum filiis & uxoribus teneant, ad quas fe de node reducant. Chriftiani autem, qui intra limitationem Judxis vel Sarracenis affignaram vel affignandam habitare prx(umpferint: fi infra duos menfes a die publicationis prxfentium fadx in ecclefia cathedrali civitatis vel diœcefis ubi moram trahunt, fe ad commorasdum inter Chriftianos reducere non curaverint, ad id per cenfuram ecclefiafticam compellantur. Judxis vero & Sarracenis, fi infra didum terminum duorum meniium ubi limitatio eft fada; vel poftquam didx limitationes de ordinatione & voluntate domini regis, vel cujufcumquc alterius domini ecclefiaftici vel temporalis civitatis vel loci, fadx fuerint, fe ad eafdem rcducere noluerint vel neglexerint, Chriftianorum communio fubtrahatur.

De feriis fer infideles colendis.
Rubrica VI.

Cedit in opprobrium religionis Chriflianx, quod Judxi & Sarraceni inter Chrifticolas habitantes, diebus Dominicis & feftivis mercimonia vendere, & artificia ac mechanica opera exercere publice non verentur. Cum autem hoc in Divinx majeftatis offenfam non fit a Chrifti fidelibus aliquatenus tolerandum: ipfis Judxis & Sarracenis, ne mercimonia vendere, aut qualitercumque artificia. feu opera mechanica exercere prxfumant diebus Dominicisfcc feftivis, qui per Cbriftianos coluntur, diftridius inhibemus,& ad id compelli per locorum ordinarios ac judices fxculare., fub quorum jurifdidione Judxi & Sarraceni vivere dignofcunrur, per fubtradionem communionis fidelium, dt alias pœnas temporales, audoritate qua fungimur, prxeipimus & mandamus. Quod fi fieculares judices negligences fuerint in prrmiffis, ad hoc per cenfuram ecdefiafticam compellantur.

De adulteris. Rubrica VII.

In paradifo voluptatis, ubi primum parentem creaverat creator omnium gloriofus, matrimonium hac lege inftituit, ut fic vir per confenfum legitimum feminx jungeretur, quod duobus exiftentibus in carne una, aliam perfonam qux unitatem divideret, fuperaddere non liceret. Hanc unitatem nonnulli conjugati, Dei timore poftpofito, deturbantes, ficut equus & mulus quibus non eft intelledus, concubinis fe commifcere in fuarum animarum damnationem publice non verentur. Contra quos prxfatus Guillermus epifeopus Sabinenfis, fandx Romanx etcle-

ecdefie-cardinal·* ftatuie & ordinavit, nt cjuicumque conjugatus concubinam pubhee detinere pnçfumeret , dt infuper non conjugatus , qui concubinam infidelem pntfumet detinere , tam ipfi quam ipfe, eo ipfo fententiam excommunicationis incurrent . Nos vero dittam conflicutioncm innovantes , tam praedittos, quam conjugatos , qui cum adultciis publice commifcentur , & ipfos adulteros, prxdidx excommunicationis fententix decernimus fubjacere . Volentes infuper , quod, nifi adulteri & alii fuprafcriptl przfatas concubinas, vel conjugat* dittos adulteros , per duos mentes ante corum vel earum obitum dimifetint, & fe ab eifdem fine fraude feparaverint, ctiamfi tempore obi- ^u* lui vel antea fuerint a diâa excommunicationis fententia abfoluti, nihilo minus tam ipfi quant ipisc carcant ccdefiaÛica fepultura.

Datum Palenti® fub figilfonoflro pendenti, I*. Nonas Oâobrts, Indiâtone *i* i. pontificatus ianâiflimi in Chriflo patris & domini noftri , domini Clementis Divina providentia pape VII. anno io. fit a nativitate Domini 1388. Ifl® conftitutiones fuerunt publice deminciat® in ecedefia fratrum Minorum Paleotinorum die 4· a*n^' Octobris, anno a nativitate Do* mini ... pontificatus fanâiffimi patris domini noftri, domini Clementis Divina providentia pap* VII. anno decimo, pratentibus rege, archiepifcopo CompoftHlano, Ovetenfi, Legionenfi, Caiagurritano, Palentino fit Zamorenfi epifcopis,& deri ... multitudine copiofa.

PANORMITANUM CONCILIUM

Prtvinc+ie

Aa. *ittt.* **Anno i)88, habitum.**

fOnfatxtiene/ felin, ÔT ard/MTa in cencilin provincial per Rev. in Chriflo petrene D. D. Ln·V- dnvicxm (i) Arcbiep. Pnteerneitennne de confiiie , & effenfn Rev. D. Mettbei ep. Agrig. (1) Frnncifei qn^ndnnt r/>. Mnznrifnfa, (3) & &· JLndovici dt Guidictfncio in difit ctncilit inenmtenenti/ DD. Antnnii (4) Melevitani, celebret» in Urbe Penorien, cxne confenfn, & effenfn fncre regie (5) Mnjejleti/ die X. Nnveneb. XII. indiaiw An. Don. MCCCLXXXVHL*

Cnpitnln de pertinentibe/ nd dtvrnmee cnltnar,

Io primis ordinamus, quod omnes clerici bénéficiait, infirmitate corporali non gravati, veniant ad omnes horas omni die.* canonici vero in ecclefiis cathedralibus teneantur venire an omnibus diebus dominicis, & feriis duplicibus, & few(duplicibus ad mittam & primas & fecundas vefperas: ad mat-uinum vero in difiis diebus veniam, quando umrnode poterunt interefle , fupra quo eorum conkientiam oneramus: fi quis vero ipforum canonicorum defuerit prcdiciis diebus (in) aliqua diftarum horarum, videl. mitte & vefperarum, ipfo facto fit privatus communia (a) unius menfis, dt applicetur fervientibus canonicis.* ceteri vero clerici dt tecerdotes inferiores, fi defuerint die aliquo, feu bora, puniantur per eorum dkeccfanos fecundum quod eis fecundum Deum videbitur expedire/ plus ve! minus fecundum rationem defeâus , dc cogant ipfi dkrcefani clericos in aliis ecclefiis fine cura beneficiates fervire ecclefi® cathedrals fecundum proportionem reddituum cujufcumque.

Dt redditibn/ enneniemne, tfckricentne nen fer-Vientiane t in eccltfn expendendi/ & di/bibnen-di/ inter perfonn/ fervienttt.

Item Aatuimus, dc ordinamus, quod redditus dc proventus canonicorum , dc clericorum non servientium, dc refidentium , faltem per tres partes anni, qui non fuerint aâu in Audio generali rbeokgi®, decretorum , feu legum, per dimccfanos ipforum expendantur, dc diftribuantur inter perfonas iddneas, qu® fervierint ecclefi® in divinis officiis in iupplementurn diâorum non refidentium, feu doo tervientium, ut juta canonica mandant, itaquod redditus canonicorum abfentium pratentibus, & fervientibus applicentur, fi ibi fuerint canonici ferviemes: redditus vero aliorum clericorum non canonicorum abfentium aliis clericis fervientibus tribuantur ad arbitrium ipforum epifeopi.

Cnpitnln de pertinentibxo nd beneflnteiee, êX vitene clericoenne, qxod clerici «M tenennt cencnhinmee.

Item ut in omnia honefle , dc fecundum Deum fiant in clero totius nofti® provinci® Panormitana, prohibemus univerfis, & finguiis totius noflrc provinci® cleriqs cujusciun» que flatus, aut gradus exiflant, tenere concubinam feu fornicariam mulierem publice io domo propria, vel aliena; qui vero contrarium fecerit, a fuo diacefano a divinis officiis, dc beneficiis ecdefiafticis fufpendatur, taliter fufpenfus reftitui non pottit, nifi dumtaxat fornicaria muliere primitus a fuo remota *Ecoaionio t* de injunâa pro delirio pmnitentia falutari: qui vero fic fufpenfus a divinis pnefumpferit divina dc ecdefiaftica miniflrare facta, aut divinis in ecclefia officiis iotcrette, tamquam irregularis cffeâus omnibus beneficiis ecdefiafticis expolietur, prout jura canonica mandant.

fitted

ANNO CHR'STÎ

*clerici *m m/rvat r· tabernam in loci/ & terri/, ia ottibn/ habitant, ** dt prohibito ludo taxillorum.*

Item prohibemus omnibus clericis, beneficiatis, feu in facris ordinibus conftitutis intra, re tabernam ad comedendum in locis, & ter. rit, in quibus faciunt refidentiam , nec ludant ibi ad aleas, vel taxillos, aut inhoneftc in nuptiis laicorum cborizent, fub pœna uncias unius-perfolvende diœccfano fuo.

De prohibita portatione armorum per clerice/.

Item prohibemus omnibus clericis noflrar provincias arma portare publice, vel occulte in terris, in quibus rendent: quod fi contrarium fecerint, per fuum diœccianum ab officio, & beneficio fuipendantur ; & quibus tuse pœna non competit , caicant tertio moniti privilegio clericali.

Quomodo clerici habeant perfere capilioi, barbam, tf coronam.

Item mandamus omnibus clericis noftr* provinciae benebeiatis, & non bénéficiât)», canonicis, rectoribus, & aliis quacumque dignitate inigentibus, quod portent capillos ufque •d aures tantum, & non infra aures, perton-‹ tos, barbamque rafam, vel tonfam, tx. coronam portent in capite congruentem, magnam : ?lui vero contrarium fecerit in aliquo pratmiiorum , tertio monitus a fuo diœccfano lulpendatur ab adminiftratione facramcntorum , & cui bare perna non ccmpetit, tertio monitus carcat privilegio clericali.

Confirmatio pradlCiorum capitulorum.

Opitula fuprapofita funt prrdeceflbrum noil rorum tcilicet Rxv. Patris arch. Matthxi, (£) & Epif. Rogeri Mazar. & Agrig, qu* in nullo immutamus; fed ea de novo confirmamus ac V.rictate temporis fuadenre, modi-i fujn ui, & addimus, & alia de novo facimus, prout licet, quia que de novo emergunt &c.

De bebentibas duo/ canonicatm .

Capitulum przdecefiorum noftrum quod incip't *: Item flatuimtt/* &c. volumus penitus obfervari m canonicis unius Ecclefia: tantum: in aliis vero canonicis duarum Ecclcfiarum, fi Metropolitan* fuerint, & fuffragaoe* per tres partes anni ferviant metropolitan*, fit per refiduum fufliagancz ; ubi vero habuerint duos Canonicatus in Ecdefiis inferioribus metropolitan* per dimidiam partem anni deferviant uni, & per aliam partem alteri. e

Qmd nemo retineat maritatam in domo fua .

Capitulum quod incipit : *Item quod omnia honefie, &.* volumus penitus obfervari in non maritatis: in maritatis quidem volumus, quod fi quis temeritate propria pracfumpferit in domo fua retinere, ab officio, & beneficio fore fufpenfus, quam volumus info fado incurrere, fi poft viginti dies a tempore publicationis prrmifiorum ftatutorum de domo propria non expulerit.

ANNO CHRISTI

Aad canonici & clerici faotaaa ei/ contiagentene hebeant i» diftribatimiba/ cetidiaaû fectmdum uoerita eorum .

Item quia fecundum jura canonica qui altari fervit de altari vivere debeat , qui ad onus eligitur, a mercede repelli non debeat, ftatuimus dc ordinamus , ur tam Canonici, quam Clerici noftr* majoris ecclefie Panormitanas Metropol. , quam quarumcumque aliatum ecclefiarum noftr* Provincia fecundum eorum meritorum exigentiam de diftributiontbus cotidianis quoram eis contingentem recipere debent, quod arbitrio eorum fuperioris relinquatur.

Quod aalluf Clerical affaataf Cappeilamam, neo Mifiam fine licentia fteperiori/ .

Item quod nullus Sacerdos audeat aftumere cappelianiam, ncc mifiam de continuo vd ad certum tempus ut Cappellanus celebrare in aliquo loco exempto, nec in Collegio fecularium fine cxpieifa licentia fui fuperioris , & contrarium faciens, fit ipfo faâo a Divinis fufpenfus.

Çjwd quilibet benefitiatar faltem femel in hebdomada celebret , vel celebrari faciat in fm beneficio.

Item quod quilibet clericus beneficiarus faltem femel in hebdomada debeat per fe , vel per alium in diâo beneficio, quantumcumque minimo, Milfam celebrare, & ia cafu, quo Habiliter in dido beneficio celebrare, vel celebrari facere non poffet, prout eft diâum , celebret , vel celebrari faciat in majori Ecclefia, vel Parochia, infra cujus limites extiterit prçdiàum beneficium, & fi beneficium abundaverit in fruâibus, pluries teneatur celebrare arbitrio fuperioris :' & qui premifia adimplere negligent, privetur frudibus didi beneficii, & contribuantur alicui idoneo Sacerdoti pro pr*diâa celebratione.

De recipiendi/ Ordiuibx/.

Item quod nullus ordinatus in minoribus ordinibus feu facris debeat ad ordines prediâos recipi, nifi per cofdem ordinatos litte-rs eorum ordinationis id eorum teftimoninm oftendantur; *& recipientes* contra tenorem hujus conftitutionis, arbitrio fui fuperioris puniantur .

Dt percipiendi/ fru&ibu/ Ecclefia, rqA prim habiti/ litterii Epifcopalibu/, & per extentarem habeatur pofiefiio.

Item quod nullus promotus per ordinarium ad aliquam dignitatem, caoonicatum, ve! beneficium cum cura, vel fine cura debeat ie mifcere, vel adtniniftrare, feu fruâus Eccîcfiç ad quam eft promotus, percipere, nifi prius habitis litteris epifeopal :, & per exequutorcm datum in fuis litteris, habeat pefleffionem, fit contrarium faciens ipfo faâo a dignitate, canonical, vel beneficio fit fufpenfus . Quod ftante clerico per annum in habitu lakalinon defetente tonfuratn clericalem, beneficio privetur . Quod fi quis clericus bénéficiants, euan-

C^quanramcnmque de osten» montras non fise* A
... rit, in habitu laicali per annum pertnanCerit t vd toofuram dericaiem non detulerit, aur canonicas horas, leu officium divinum, & nodumum Dominic· dicare neglexerit , aut fe fescularium negotiis immifeuerit a divinis obfcquiis fe totaliter abftinendo, ipfo faâo, fit beneficio, vel beneficiis fuis privatus, dc Γ latus talia beneficia retinere poffit , fic leat legitime conferre tamquam beneficia vacantia.

De MB prararau&r ngttiit fnculnrittn per rie. riens fit lientin foperieris.

Q»od nullus clericus audeat, nec valeat fi-M licentia fiai fuperioris negotia alicujus fiscularis procurare: quod fi quis contrafecerit, ab officiis, dt beneficiis fufpeodatur.

hu pnpriis.

Item nullus clericus publice io domo fua, vel aliena manibus propriis vinum vendat ad minutum, nec etiam volentibus bibere io eodem loco, per alium vendi facere audeat; dc contrarium faciens ab officio, dc beneficio fufpendatur.

De pnfiibitn enforntien cmtrn prnUtscstt.

Item quod rallus clericus cujufcumque gradus, vel conditionis exiftat, faciat conjurationem , vel conventiculum, fcu conspirationem per fe, vel per alium facere prstiumat contra •orum pedatum, vel ejus ecclefiam, vel aliam perfonara ecclefiaflicam, quod ipforum refpiciat incommodum in pertona, vel rebus fub pœna excommunicadonis, quam volumus ipfo faâo incurrere ; nec per alium abfolvi, quam per noftrum Metropolitanum.

De prMkite nerrritit mercentierw», & empti»· none vel venditinxee ed tempus.

Item quod nullus clericus cujufcumque gradus , flatus, aut conditionis exiftat , debeat mcrcantias exercere, nec emere, vel vendere res aliquas ad teqapus plufquam communiter valent, vel fimiliter valituras, & contrarium facienti aflio in paedidis contraâibus denegetur-

De sseode indmseenterstm portenderem per clericos.

Item quod nullus clericus cujufcumque gradus debeat indumenta rubra, vel viridia apportare, nec cappucceos de fearlato, nec fub» tilares Cum punta (d), nec corrigias de ar-| gemo , nec annutos , nifi quibus ex dignitate competit, fub pœna auuflronis rei prohibiie.

De exemption clericorum.

Item quod nullus clericus, qui fe exemptum exiftimaverit, privilegio exemptionis gaudere poffit, nifi illud per ordinarium, vel ejus tpetropolitanum, ficut juftum videbitur, fuerit aj·probatum.

r< m *üfctdndnfin litteris dMforiis.*

ANNO Christi »|tt.

Item quod nullus clericus, cujufcumque gradus, Hatus, vel condition» exiftat, egrediatur extra regnum fine litteris dimilforiis, fub pcena privationis beneficiorum ipforum: non bénéficiât! autem fui fuperioris arbitrio puniantur.

Quod oesee» petet bénéficiasse vncntnrstn, nifi pus decedentis fit prists fepultssm.

Item quôd nullus clericus per fe, vel alium, nomine fuo vel de fua feientia, & Bluntate petat beneficium vacaturum, nifi prius corpus decedentis traditum fuerit fepultur·· qui fi ^'-cSciatus extiterit, perdat fru&us bcneficiorum fuorum per annum ; fi vero beneficiatus non fuerit, fit per fex menfes a divinis fufpenfus.

De aea impediendis redditibus ulterius bentficinlis.

Qpod nullus clericus, cujufcumque flatus, vel ronditionis exiftat, debear occupare, feu occupari facere, vel impedire redditus vel proventus beneficii alterius bénéficiait; quocumquu modo vel occafiooe fub pœna privationis be-C befkiorum fuorum ; fi bénéficiait? non fuerit, fui fuperioris arbitrio puniatur.

De t» fepeliendis defunUis i» cimiteriis rsligi». forum mendicentium fine permifiinn» parocbiulis ecclefie.

Item conftituimus, & ordinamus, quod cappellani, dc ecdefiarum redores non permittant Religiofos mendicantes quoquo modo funera, feu defunâos in eorum cimiterio fepelire fine permiftione ecclefix parochialis , ac maxime ?>ueros minores decedentes intra annum, conuerudine aliqua allegata in contrarium noa obftante, fub pœna arbitraria,- ct fi didi Re-Oligtofi contrarium fecere prcfumpfcrint , didi cappdlani recurfum habeant ad ordinarios, qui debeant procedere contra tales Religiolos, prout erit juris opportunum.

Qnod qmmd» jari fepelitnr in Ecclefie de ;nre Ma citeuteriutn t tres pertes cern nequi· runtur pstracbinli ecclefie.

Item quod fi aliquis de difciplina elegerit fepeliri in ecclefia eorum non de jure cimitoriata, quod tres partes cere portat· in fuocic, quomodocumque portentur, acquiranturecclefie Parochiali, cujus defimâus extiterit Pachianus; reliqua vero pars attribuatur cappellaro fervienti ecclefix, in qua eliget fepeliri, referveto jure cathedral» ecclefix , jure vd confuetudine introduite. Si quis huic conftitutioni tranfgrellor extiterit, fui iuperior» arbitrio puniatur.

De qunrtn perte legutorum nd pint enufne epifcopis ncquirmdn .

Item quod de omnibus legatis ad pias caufas , quomodocumque , vd qualitercumque, dc in quibufque cafibûj, faâis , debeatur quarta epifcopis, ubi jure, vel cooluctudine folwrur , non

ANNO CHRnm

non obflantc flatuto, feu conflitutione a qui-A bufeumque cujufcumque gradus, flatus, & condition** exiftant, nuaa volumus per iftud capitulum irritari, fit nullas cenferi; fie contrarium facientes, feu obiervantes, aibitrio fui fuperioris puniantur.

Dt ·M denandit, tf concedendit ad cmpbyten-

Ktl^fienat,

Iten. quod nullus clericus, feu reâor alicu* jus cedefir, & etiam abbas, ieu abbatiffa, au* deat, nee debeat inconfulto iuo pirlato ad empbytcufim concedere bona fur ecclefae, vel mooallerii, nec etiara ad longum tempus fei- B licet quinquennium locare; & contrarium faciens puniatur arbitrio fui fuperioris, dc talis coticcQio fit de jure nulla.

Dt reparandir eceltfii per beneficiakt.

Item quod quilibet clericus, feu perfona ecclefiaftica debeat .<*7arare eccleGas fuas, dc etiam reficere, ac earum bona fecundum competunt facultates diAorum beneficiorum, nec permittere ipfas ad ruinam pervenire, fit G ejus culpa feu négligerais aliquod pnedium ruinam palTum fuci it, per fuperiorem cogatur ad reficiendum tale prxdium lui ctlpa dirutum, & alias ad arbitrium fui fuperioris pu- C niatur.

jQmoJ camhki *in minoribut .ordinibut conflituti infra annum debeant ad fteret ordinet promoveri.*

Item quod nonnulli canonici tam in noflra Panormitana ecclefia, quam in aliis fuftraganeis ccclefiz noftiz in minoribus inftituti ad iacros ordines promoveri contempfcrint, & fic per eofdem in nullo diûis ecclefiis delet vitur; ilatuimus, ut de cetero unulquifque canonicus dtâarutn ecclefiarum infra annum, poftquam poneflienem fui canonicatus & prxbendac pacifice fuerit adeptus, debeat ad facros ordines D promoveri; & illi qui nunc in diil s ecclefiis in minoribus ordinibus funt conftituti, debeant poft celebrationem prxfentis capituli infra merles fex ad facros ordines promoveri; alias fi prxmiiTa adimplere neglexerint, leu noluerint, ipfo fado perdant fruftu» przbendz fiue, quoufque ad facros ordines promoveantur.

A *w» revelanda id nteod in oapitnb erdinaticm ff atkm /terit.*

anno »**.

Quod nullus canonicus quod in capitulo fuo* rit ordinatum, vel capitularitcr didum, audeat extra capitulum revelare.* quod fi qui contra» fecerit, per hanc conilitutionem decernintns frudibus canonicatus per annum fore priva» tum*, & qui denunciavcrit illum revelantem fecreta capituli, habeat tertiam partem diâorum fruâuum, & credatur diAo denuntiantis cum unico telle tantum.

Sequens concilium fiat iectmda dominica menfis. novemb. XJV. indicuooc anni proxime futuri.

Ladevicnc Dei, tf jtpofhlica ftdit grana Panormifanar ArchieMfcopat, Hiet immerita/, w-nerabilibm abbatibat, Prioribar, arebipreibjterit, arcbidiacenis, omaaicir, prapqfitit, tf ecclcfiarnm rtihribttt, aecMS preibyterij, Jtacow/r, fabdiaetnit, tf aliti clericit tmiverfa eeeftra provincia falatem in Domine, qui eft falttt fimnl vivorum, tf mortaomem.

Cum virtutes nobis naturaliter ignotas stas in tantum tenetur corrumpere, quod nifi fuiffet feientia divinitus infpirata, non immerito homo fine privaretur Deifico; & quia propter hominum varias imaginationes dilucide ipfarum nodus nequit perfeAe decidi, attendentes nocflc ex injun&o nobis officio adtlriAos curis folitis maxime clericorum, & eorum (candala, in quantum poflumus removere, quoniam ad hoc pofiti fumus, ut fubjeâorum corrigamus errores, & de ipfis in diftrido judicio tenemur reddere rationem: aififlentibus nobis se* verendis, & in Chrifto patribus fufiraganeis epiicopis Matthxo Agrigentino, & Francifeo Ma$:*rienft, necnon At domino Ludovico Dejudicefacio, vicegerent! epifeopi Melevitani, ac de eorum confilio congregata fynodo, prout nobis jure injungitur, cor iliiutiones juribus papalibus non diflbnas, fed effeâti confonas edere non omifimus; quas in provincia uoilrapcr clericos in eadem exiflentes, ut fupra, obiervari mandamus, poenis inferius adnotatis: mandamus Rcv. fufiraganeis nofiris ut io fuis fynodis przdiAas conftitutiones debeant publicare, quas fynodos ab ifto die iefra fex menfes prçcipitrus celebrari.

Datum Panormi io noftro Archiepifcopali Palatio anno domini ijbS. X menus Nov. XII. iodift.

ANT. MONGITQHIS V. CL.

N O T Æ.

CiOn/fitationer &c. per Patrem Lcminam Dominant Ladovicam Arcbtrp &c.

Hec concilium diu M. S. vagavit, ejufque meminere conflitutione* Synodale* cardinali* Jannettini ab Auria an. 16^4. part. J. cap. ro. pag. rod. Martini de leon & Cardenas part. }. cap. 7. peg. nt. & Jacobi de Palafox part. ». cap. 7. pag. 1*9. Demum in lucem emifit P. Joanne* Maria Amatu* in libro inferipto de *Principe Templo Panormitano* edito Panormi anno 17*8. lib. ig. cap. a. a pag. 4*9. ad 4JA.

(I) *Ladovicum tec.* Ludovku* Bonitu* Arcbiep. Panormitanus qui ecclefiz Panormitanae praefuit ab an. rjïj. ad 1x9a. Ex Pirro in Not. eccl. Panorm. pag. ajp. De eo plura in noftra Bibl feft 4a pag. 1».

(x) *Matthai epifeopi Agriient.* Matthms Fugardu* Panormitanus epifeopus Agrigentinus. Pirrus in not. pag. >96.

(g) F. *Fpif.-i-pm Mazarienfit.* Francilcus de regno Ord. Praedicat, epifcopo* Muarienfis. Pirrus in not. Magar. pag. jot.

(4) .A. *Fpij'ccpi Melevitani.* F. Antonius epifeopus Melitenfu. Pirrus in not. eccl. Melit. pag. jpj.

(t) *Sacra Ke^ia Maje/totii.* Mariae Siciliae Reginae. Ex eodem Pirro in Chronolox. —r··"» Sic. #«8· 7S·

CI· («) ». 1. J/gb *fi&t ft frivet** roroaato *&t.* /nmmmm *&t.* DlAributlo Cboralir a paGmt&ua "■—
■■ ▼IMfirMUa. ANHO
A«y, (*) * ⟨mM> ev. *Atcbitf.Hrtlkei.* Malthan» Urfiam ardûap.Fuxmnk. «il prwedflcLo- CHMST1
CHROTI aprico Ranta afc an. âjp. aj an. ,jso. Ex pjrro in act. ecd. Paoom. mg. ift. **-1·

** (*f*) Reparti Maaa-ien. Ac. Rogariu* a .... Ord .. Min. epifcopm Agrigentino» ab an. i?ay. ad ij-». Pir. Mt Maaar. paj. «ot. Ex hin colligitur aliud concilium raaftum anne «jay. vel >J7?- *** enim in temporis fpacio vacabat ecciefia Meliten, ideoque in hoc procedenti Concilio epifcop. Mniaon. non interfate.

(W) ». Ane faad «·//«/ *clerùtu fyc. Mtet* rwM appariere *&t.* mt *{Merit caat pttflt* **- Calcea aceeoa votat Iraotentia HI. cap. i», de vita, A honaOate ctortaom . J»

“SST «MUSTI CHRIS1

CONCILIUM PROVINCIALE APUD S, TIBERIUM

Anno Domini MCCCLXXX1X. celebratum.

EaMartaat AoATao. IV. *>o «a*

YTEnerabite concilium provinciale de manda-A to reverendi in Chrifto Patris & domini domini noftri Narboacnfis archiepifcopi celebratum anno miUefimo trceentefimo oftogefimo nono, die vicefima fena Julii, cum aliquibus diebus fcquentibas, congregatum io loco S. Tiberii Agathenfis dkece&s, in quo interfuerunt venerabiles, ft profonde fcicoii® viri domini infra fcripii, videlicet pro difto domino archiepifcopo concilium mandante, & capitulo eiufdcm , venerabili* ft drcnmfpeâus vir dominus Joannes *PictrUri* licemiatm in de-* cretis, vicarius generalis ft locum tenens diâi domini archiepifcopi Narbooenfis ; Item pro domino epifeopo Biterrcnfi dominus Petras *Cif- trdnei* Uccntiatus m legibus, facrifta Biterren- *ftt ;* Pro domino Mqgaloneofi capitulo & clero, dominus Bartholomeut *Sytrcerit* licenttaras in decretis, ft bacalanrena io legibus, vicarius ft officialis Magalonenfi* ; ft dominor Pontius de Saldairaco camerario* , ft bacalaoreu* in decretis; pro domino Carcaflboeofi, capindo, ft clero ejufdem, dominus Amy-C mericus λ bpvrari canonicus, ft facrifta ecdefin Garcailoocnfa ; Pro domino EleâenG domiam Jacobus d* *BAX* licentiatut io decretis, Frior maior , vicartu» & officialis cjufdem ; ro domino Agathcnfi , capitulo , ft clero ejoCdem, dominus Joannes Fau .... licentiam» in decretis, ft officialis ejufiiem; Pro domino Lodovenfi, dominis capitulo, ft clero; dominus Joannes Afar in legibus licentiam*, vicarius, & Guillclmus dc Rocafcllo canonicus Lodovenfis; Pro domino Neman-D fenG, capitulo, ft clero dominus Bernardus *Merektfi* canonicus , operarius NemauGcnCs ; Pro domino fanât Pontii Thomeriarum, capitulo ft clero, dominus Matthaus de Fardeto canonicus S. Felicis Legoterfii, infirmarias S. Pontii; Pro domino Uikenfi, capitulo, ft clero, dominus Martinus JferéatA», bacalaureus in decretis , viceofficialis Uticenfis, Valneolanitn; Pro domino abbate S. Tiberii dominus Katmundus *efxrivtletii* infirmarius diâi monafterii ; Pro domino Abbate Vilte-loo-E ge dominus Petras *SeiHterii* veftiarius S. Tiberii ; Pro domino priore de Catii»no dominus GuilMmus Natali» eleerooiynariu' de Caffranc·, Pro domino abbate de Quadraginta dominus B. de Conchis; quibus infimui congregatis , per dominum vicarium Narbcoenlem quinque funt propofita.

1«

Primum, de modo fervando fuper receptione domini noftri Regis cum declinabit ad partes iftas in fuo ingreflu civitatum & locorum diâx provincix, per qux tranfibit. Super quo pun&o fuit condufum per didum concilium, quod cum omn) honore & reverentia in civitatibus & locis , per qux tranfibit, recipiatur per dominos prxlatos eorumdem, fi prxfentes exiftant, cum toto eorum clero; vel ipfis dominis prxlatis abfentibus, per majores ecclefiarum cathedrahum & aliarum, & alios clericos procefltonaliter bonefte, dc laudabiliter recipiamur. R« N.r- ·»*> ⟨uf

II.

Secundo fuit pcopofitum per di&um dominum vicarium de inexniis, donis, vel muneribus fiendis domino noftro regi per clerum diâx provinciae in fuo jucundo adventa , fi univerfaliter nomine totius provinci® ve! particulariter fierent. Super quo fuit condufum per di&um concilium quod univerfaliter noniine totius cleri dj&x provinciae nulla fiant munera dido regi; fi vero prxlati, vel ahx perfonx ecclefix, civitatum, & locorum, per quos tranfibit, particulariter de provifiosibus fuis dare voluntarie voluerint , faciant quod eis videbitur.

III.

Tertio fuit propofitum per didum dominum vicarium de mittendis quibufdam notabilibus perfonis ad dominum noftrum papam, ad fupplicandum fux fan&itati, qsud non dignetur ampiius concedere impofitiones, nec aha Mlu r »m› « ··›‹»»*›* ■*. 4nn>› ‡

B b b gra-

ANNO CHX1STI

-“ ^ “grawmin· ftpCT perfnw «ck£»ftid« Aden> intendant apud dominum .icecimrsn capto termino , ad quod tempus didus dominus nofter conceflerat, quod expirabit in Aprili ^proxime venienti ; nec non ad querendum remedia ab ipfo domino noflro fuper nonnullis gravaminibus quatenus fpiritualitaccm tangunt, & per ipfum remedium apponi poteft. Qua: gravamina in rotulo continentur . Et ad fupplicandum eidem quatenus dignetur recommendare ecclefias & perfonas ecdefiaflicas totius province Narbonenfis domino noftro regi in fuo jucundo adventu . Super quo fuic conclufum per didum concilium, quod ad didum dominum noftrum papam pro prxmiffis explicandis accedat dominus epifcopus Sandi Pontii / & fi nolit, vel non poffit accedere, dominus abbas fandi Policarpi; & in ejus defcdu dominus abbas Villx-longx ; & cum altero eorumdem accedat didus dominus facrifta Biterrenfis. Pro ftipendiis vero eorumdem fuit ordinatum per didum concilium, quod dido domino epifeopo fandi Pontii dentur proc fingulis diebus odo floreni; alteri vero didorum dominorum abbatum tres floreni ; & dido domino facriflx duo floreni quamdiu in dido viagio cflent.

IV.

De redimesdie privilegiis cccleJiefticis.

Quarto fuit propofitum per didum dominum vicarium de redimendis quibufdam privilegiis per inclytos bons memoriae Ludovicum & Philippum reges Francorum clero & nobilibus conceits t ac per modernum dominum noftrum regem confirmatis ; qux funt valde utilia toti clero, & funt in depolitum penes dominum Raimundum Gombaudi militem de Biterris, ex caufa centum quingenta Francorum, quos petit vicçcomes Narbonx. Super quo fuit conclufum per dictum concilium, quod dicta privilegia omnia rediman tur. Et licet clerus folverit totum quod debebat, & tantum reflet per nobiles, determinavit didum concilium, quod fi nobiles noluerint folvere, quod denis illam iummam reflantem , vel majorem , ft- de illa poffit concordari cum dido vicecomite folvat ; didaque privilegia ex poft publicentur & executentur taliter quod perfonx ecdefiafticx ipfis indigentes fe poflint juvare. Et fuit commiflum per didum concilium dominis vicario & facriflx Biterrenfibus, quod fuper redemptione» eorum-

Cnmitrm ·

p, tMn, <Mî· m· defaafcb.

Quinto fuit propofitum per didum dominum vicarium, quod cum plura & diverfa gravamina interantur ipfi clero per officiales & curiales regis & quoidam alios fxculares, quod illa quxeumque fint ponantur per clerum lingularum diœcefum in feriptis, tc demum quod remedia opportuna petantur a domino noftro papa , in quantum ipfum tangit, & per ipfum potuerit remediari, & a domino noftro rege & ejus confilio in partibus iftis degente, & quod ita fiat , determinavit concilium .

D·

Item,ctim tertium, quartum &quintum capitulum per didum dominum vicarium propofita demandari non poffint execution» fine pecuniis, fuit clufam & ordinatum per didum concilium, quod indicatur in tota provincia Narboncnfi unum tallium de mille francis incontinenti levandum , & in fingulis dicecefibus exigendum pro quota fua, prout per didum concilium cxtitic ordjnatum , videlicet.

VII.

Primo videlicet dominus Narbonenfis cum fuo clero totius diœcefis a8o., dominus Biterrenfis »35..dominus Magalonenfis 110 .. D. Uticenfis 40 .. dominus Agathenfis 63 .. dominus Eledenfis 60 . . dominus Carcaflbnenfis 115.. dominus Nemaufenfis 70..dominus Lodovenfis tfo . -, dominus S. Pontii 6j.. fuper profecutipne negotiorum qux debent apud regem , vel conciliumfuum, in partibus iftisfiniri, conclufum eft, quod committatur procuratori cleri ad pvofequendum dida negôtia, videlicet dido domino facrifix Biterrenfi ad vadis duo floreni pro dieta quando vacabit extra civitatem Biterrenfem. Qui quidem procurator juravit in manibus didi domini vicarii bene & fideliter fe habere.

VIII.

De nop*p*°-**'

Item fixit ordinatum, quod in Narbona fit unus receptor generalis pecuniarum pro profeqnendis negotiis com-

am·

" 2nno ' n,unibu* toti»· provincix, videlicet do-A cmvn minus Joannes Narbonefii licentiatus ·'*'· in decretis * habitator Narbonx, cui alii levatores lingularum dioecefum, ad mandatum fuorum fuperiorum, pecunias neceflarias miniftrabunt; & quod diâus receptor teneatur interefle in fingulis conciliis provincialibus, & reddere rationem de adminiftratis; cui fatisfiet de labore prout erit rationis.

IX.

Detabeodb bncrb i*· tl*· Item ordinatum, quod habeantur quxdam litterx regis impetratx cum aliis, per dominum Narbonenfem, quas di&us dominus vicarius Narbonenfis promifit faffraganeis communicare, continentes rationem confuetudinum, ufus & ftili introdu&ontm per nonnullos officiarios, in prxjudicium libertatis ecclefiafticx.

X.

Item fuit ordinatum, quod habeantur quaedam litterx regix qux funt penes dominum S. Pontii continentes multa utilia pro clero.

XI.

Item, habeatur copia quarumdam litterarum regiarum quas habet dominus Lodovenfis, ut obtineantur fimiles pro tota provincia.

XII.

Item, videtur concilio fore expe-Mtuba^diens, quod conftituantur Paridis adbe*· vocatus & procurator pro profecutione negotiorum totius provincix Narbonenfis.

XIII.

DeceMran-* pΓPÏ Item fuit ordinatum, quod fupplicetur domino Narbonenii, quod fingulis annis celebretur concilium provinciale.

XIV.

Item fuit ordinatum, quod dominus vicarius obtineat litteram a domiqo Narbonenfi, qux corroboret & confirmet omnia faperius ordinata per concilium.

XV. chrwh

Item, quod dominus Narboneniis feri*bat domino fandi Pontii, ut velit accedere ad curiam Romanam.

XVI.

Item, quod dominus Narboneniis feri, bat domino noftro papx, ut habeat clerum provincix Narbonenfis commendatum, in quibus fuflraganei fub*feribant.

XVII.

Item, quod tertia pars tallii fit leva*ta per totum menfem Augufti.

ROTULUS GRAVAMINUM DE QUIBUS SUPRA.

I.

Et primo, quod licet de confuetudine approbata & diutius obfervata c clericus poflit trahere laicum coram officiali ecclefiaftico, & prxfertim in aclione perfonali; nihilominus diâi officiales regis prxdidta impediunt & perturbant, inhibendo judici ac etiam parti fub certa poena.

II.

Item, impediunt ne laicus facrilegus, propter violentam manuum injedlioncm temere in perfonam ecclefiafticam, refpondeat coram judice ccclefiaflico, & per ipfum pecunialiter.

III.

Item, recipiunt in burgefia clericos folutos, ôc impediunt quominus judex ecclcfiafticus ipfos puniat & corrigat.

IV.

Item, impediunt ne burgenfis pro piis & ecdefiafticis caufis, vel alias t E juramento, vel bona fide interveniente, trahatur aliquo modo coram judice ecdefiaftico, nec permittunt corrigi de criminibus per didos burgenfes commiflis ante burgefiam, ipfis in burgefia exiftentibus.

V.

Item, capiant temporalitatem, & temporali* bon* didorum praelatorum, & aliarum pcrfouarum ecdcfiafticarum, abfque caufx cognitione, pane non vocata, & aliquoties litigiofa informatione non praecedente

VI.

Item, capiunt Ac incarcérant» Ac omnem jurifdidionem exercent in locis, jn quibus praelati & aliae perfonx ecclefiaftica: habent jurifdidionem omnimodam didis dominis prrlatis, At perfonis ecdefiafticis, aut eorum officialibus penitus inequifitis.

VII.

Item, impediunt ne ceflctur a divinis pro clericis captis quos reftitucrc nolunt,

VIII.

Item, requirunt carceragium a pr*. didis clericis per eos captis.

IX.

Item, fi contingat clericum conjugatum in habitu & tonfura incedentem, vel folutum capi per judicem ecdefiafticum, ftatim impetrabitur a curia regia littera, ut vel talem reftituat, vel certa die comparcat coram judice fx-culari portaturus fecum informatione» nna cum fvoccflu.

X

Item, fi quis obligatus bona fide, vel juramento interveniente, fi obligatus citetur, & prxcenfeat ipfum trahi coram judice ecclefiaftico, ratione bonç fidei, vel juramenti, intimabit hoc judici regio, qui injunget trahere volenti, vel trahenti, fub eerta pœna, ne ipfum trahat coram judice ccclcfiaftico.

XI.

Item, fi quis in teftamento pro anima fua aliquid ecdefix reliquerit, prxtendit judex fccularis locum efle prxvcntioni.

XII.

Item, morantur notarii & fervientes regis in propriis locis praelatorum, A perfonarum eodefiafticarum, ubi habent omnimodam jurifdidionem ofciandi ibidem.

XIII.

Item, judices, oommiftarii, & fervientes regis frpiflime faciunt prxeonifatione* & pignorationes in iubditos praelatorum pro talliis five debitis, fine officialium pndatorum requifitione.

XIV.

Item, pnetendunt judiees regis, Î|uod nullus alius judex poteft cognacere de criminibus fervientium, talliatorum Ac aliorum officialium regis, nec confilium univerfitatum, vel fuorum propriorum officialium.

XV.

Item, oommiftarii A notarii facientes exeeutiones in terris prxlatorum, funt inhumaniter cxccffivi in falarii exadionc.

XVI.

Item * quod communitate» talliaft magnas imponunt in propriis locis prxlatorum & fubditorum eorumdem, Ac Dalia onera fine eorum requifitione faciunt, in magnum eorum prxjudicium, Ac jurifiiidionis Ixfioaem.

XVII.

Item, pnedid* communitates, confides, five fyndici contra juris difpofitionem imponunt onera ecdefiafticis perfonis, Ac earum bonis quibufeumque.

XVIIL

Item, officiales regis *non* permittunt perfonis ecdefiafticis jurifdidionem habentibus, capere eorum andoricace dericos delinquentes, nifi ipfis vd eorum curis prius requiratur.

XIX. Item,

AMMO amtfn •s··.

XIX.

Item, fi perfona ecdefiaftica emerit ut perfona privata, vel alio jufto titulo acquifiverit aliquas pOflcffiones, compelletur amortifare, vel folvere , feu contribuere talliis univerfitatum.

XX.

Item, fi ecclefia habeat aliquas poffeffiones in emphiteofim, fi poilmodum retineat, petunt amortiiationem .

XXI.

Item, fi ecclefia diminuerit cenfus aliquarum pofleffionum pro eo quod pofleffiones funt deteriorate » petunt amortiiationem.

XXII.

Item, fi contingat aliquem in fua ultima voluntate aliquas pofieffiones relinquere pro cappellis fundandis , in quibus pofleffionibus rex nihil recipit, fed ecclefia tantum, per gentes regis impetitur amortiûtio.

XXIII.

Item , gravantur viri eeclefiaftici , quia folvunt impofitiones, quartam vini, gabellam falis, & plura alia a jure prohibita , & prztendunc habere caufie cognitionem, & de fa&o volunt habere juramentum ab ipfis.

XXIV.

Item, fi contingar vendere aliquibus beneficiaria percipientibus qualibet die tertia quotam vini, exinde petitur quarta pretii , ac fi in taberna vendetur.

EXCOMMUNICATIONES

LATÆ A NICOLAO BEKUTO EPISC. TAR.VISINO

Dic Jovis Sanâi anno 139·.

FRater Nicolaus Berutus ord. Praedicatorum Dei, dt ApoAolicv fedis gratia Epifeopus Tarviftnusuniverfi*, dt finguli* prrlatis, dcClericis cujufcumque praeeminenti· vel ftatus exiftant , falutem in eo, qui eft omnibus vera falas. Paftorali* cura follicitudinis nobis divinitus injunda compellit r.os invigilare animarum remedii* fubjeftorum eorumdem pro periculis obviare. Sane cum nonnulli a jure communi in excommunicationis fententiam incidant ipfo faâo, dt aliqui ex conftitutiombus Rjeverendiftimi in Chrifto Patris Domini Guidonis Cardinalis oHm Apoftolic· Sedis Legati in partibus Lombardie, dc aliqui ex conftitutlonibus provincialibus , & ünodalibus : Ea propter cafus aliquos duximus exprimendos. Et volentes iequi veftigia, qu· «n hac dic jovis fanât oburvat fanda Romana Ecclefia, pnefentcs litteras noftra* didoa cafus aliquos continentes in miffarum fotannib coram Clero ^dt populo fecimus publicari, dt ex notitia earum boni peccare recufent, dc mali ignorantiam protendere non valeant de pnemiil·.

In primis fineulares perfonc, qux pedagia dc guidagia ab Ecclefiis, feu perfonis Ecclefiafticis aut rebue fuis propriis, quas non caufa negotiandi deferunt, exigunt, vei extorquent fuo nomine, vel etiam alieno, excorounicatfoDÛ ; collegia, univerfitates Civitatis , Caftri, vel loci, interdidi fentcmlas ipfo fofto incurrant .

Item, injiejentes manas violentas ia clericos cujufcumque ordinis.

Item, omnes haeretici utriufque fexus, quocumque nomine ccnfeantur, & fautores, & receptores & defenfores eorum, ac credentes.

Item, illi, qui fcienter ad invicem contrahunt matrimonia in gradibus confanguiniiatis, vel affinitatis, conftitutione canonica inte-didis, aut cum monialibus, & etiam religiofi , moniales, dc clerici in heris ordinibus matrimonia contrahentes.

Item, illi impii Chriftiani, qui contra ipfum.Chriftum, & populum Chriftianum Sarracenis arma, ferrum, & liguamina deferunt galearum.

Item , omnes clerici, qui occupent bénéficia fine competenti inftitutionc illius , ad qnem pertinet.

Item , omnes clerici, qui blafphemaot Deum, beatam Virginem, «d aliquem Sanftorum.

Item, names clerici, qui fine licentia EpflT·copt Tbefsurum, vel alia boae Ecclefiat fu·ptgooraar, vendunt, vd alienant.

Item, omnes moniales, qu· abfquelicentia Epifeopi monafteria fua exeunt.

Item, quicumque Clericus Rdigiofus , feu fecularis, cujufcumque conditionis exiftat, monafteria, clauftra monialnun intrare fine licentia epifeopi prefumpierit.

Item, quicumquc denegaverint folvere Ecclcfiis,

er clefiis , dc earum Redortus decimas , vel A folemniis Tarvifii in Ecdefia Cathedrali, dum — .quahefias.

anno Îcem , Sacerdotes, qui non recepta fufficien- 1 " cautione, manifoliis ufurariû δε non afli- gnatis libris uiurarum, ^ne Epifeopi, vel ejus Vicarii dederint Ecclefiaftica Sacramenta.

Item , layci occupantes quoquomodo Ec- clelàam.

Item, quicumqne detentores, & octupatores jurium, dc privilegiorum Ecclefiarum.

Item, omnes Clerici Concubinarii, qui poli monitionem in Concilio, vel alias generaliter, vel fpecialiter fadam de ipfis non tenendis, ipfas non dimiferint intra tempus in conditu- B tionibus Domini Legati tomentis.

' Item, tenentes plura benefica incompatibilia in eadem Ecclefia, vel alibi, ubicumque fine difpofitione (fic) legitima.

Item, tenentes parvulos io ledo , qui fint ann. minores.

Item , multi alii, ut in *certis jutis* articulis continetur, quos omnes & fingulos declaramus, dc denuncianaus fore excommunicato*, juxta morem, & ritum Sandre Romane Ecclefiz marris omnium & magiftrz.

Millefimo rrecentefimo nonagefimo , iod>- dione tertia decima, die jovis ultimo menfis martii, qui eft diet Jovis fanda in miflaTumC

populi multitudo affuit copiofa , prefer,tibus (apicate Viro Domino Aldieerio dc la Turre legum Dodore, fapiente Viro Domino An- dtea dc Soocioo Decretorum Dodore , Ser Covolato Not. condam Gerardi de curte de Summoncio, Nicolao not. condam (er Bar- tbolomci de Crcfpano notarii , fer Bonfran- chco condam 1er Guidoti de Adelmario teilibus, & aliis. Circumfpedus *Vir* DominusPrcf- byter Zommatbeus Manfionarius Ecciefic Tar- vifinc de mandato fuprafcripti Docniui £pi(copi Tarvif., has prefentes litteras publice alta voce legit, & publicavit in Miftarum folemniis coram iplo Domino Epicopo Tarvifino, Clero, δε toto populo tunc adftantibus ad Altare majus ipfius Ecckfic, δε de ipfa publicatione diâus Dominus Epiicopus tunc mandavit milii jiot. infraferipto, ut fcnbere debeam publicum in- ftrumentum . anno a^n^T' ,,,*'

Et ego Bartholomeus quondam fer Mat- hzi de Villa Civis, δε habitator Tar. not. pubi, imperiali audoritate, δε tunc Nos, δε officialis Epiicopalis curiz Tarvifinr przdidus interfui, βε de mandato didi Domini Epilco- pi hzc omnia fcripfi , legi, vidi, δε publicavi, figno, δε nomine meis folitb roboravi.

VITA
BON1FACII PAPÆ.VIII.
VULGO IX.

Bonifacins hujus nominis juxta vul/,i opinio-D nem IX. Penus antea vocatus, natione Ncapohtanus, cx iliutliiflnua Tomaccllorum n.ilia oriundus, communibus omnium iufiragtis anno xtatis «ux 45. ut probabilius oblervavtt Pan-inius, quam Platina, ad pontificatum a* fcitus eft iv. Nonas Novembris, anno tjSp. tempore W'enccsiai imperaioris . Omnem populi Romani guoern^ndi rationem loli papae reiervavit. Clemente amipapa mortuo, cardinales fchiimatici Penum quemdam de Luna in ejus locum luftircerunt , & Bened ft' XIII. nomen impofuerunt. Perufii, inter nobiles δε populum magna iuborta eft diicordia , ad quam extinguendam pontifex eo fe contulit : fed vel parum vel 1 ihil cficcit. Nam populus furotc percitus, co. plus minus nobiles crudeliter occidit. Hac injuria Bonifacius fe Izftim fen- E tiens, AiTifium conceilit , δε per legatos Gale - tio duci perluant , ut Mantuam obfid'one folveret. Jubilei anno appropinquante , Romani fuis piecibus apud pontificem inftiterunt, ut ad Urbem reverteretur. Quod ut facilius impetrarent, B^nderefios défiituerunt, eorumque loco Malateftam Pifaurienfis domini filium fenatorem delegerunt. Ad Urbem pontifex reverfus, arcem fanâi Angeli munivit, maniaque δε ttjrres reftituit, δε fic paulatim dominatu Urbis potitus eft. Annus Jubilei 1400. cum incredibili hominum affluentia celebratus eft. Paulo anre Romam venerat presbyter quidam cum certo hominum numero, quos Blanches vocabant : quem tamquam hzrcticum exuri mandavit. Annatatum imponendarum primus audor fuit.· ex quibus cum zrario ecclefix plurimum *acceiTerit,* bellique contra infideles fuscipiendi expeditio pronita fuerit, non citra temeritatem Theodoricusa Niem fimonie avaritizque crimina pontifici optimo impingit. In regnum paternum reftituit Ladisljuin, privatione qua Carolus exutus erat , plane annulJata. Anno Domini 1409. ipfis KalendisOdobris morbo calculi afftidus, ex hoc mundo migravit, ac in fando Petro fepultus eft, cum pontificatum 14. annis, δε ç. menfibus adminiftraflet. Parentibus quos fecum habebat, nimium indulgens, aliquantulam fortaffc reprehenfionem meruit.

BON1FACII PAPÆ IX. EPISTOLA.

Ex Hard. Coocil. Tona. r.

Pro Ecclesia Parisiens!.

Beniféduf tpifcepMt , fervus ftrvorum Dti Ad ptrpftKM» ni mtinoriam.

T"Xlgna nos provocat ac excitat ratio, legi- gx ~ cima animarum caufa movet ; ut inter ceteras orbis ecclefias, quibus nos piztulit oe- r/ « nigna clementia Salvatoris, Paiifienfem ecdefiam favoribus profequamor eximiis, δε ftatum ejus votivum δε profperum vigilantibus ftudiis JESU . intendamus. Non enim de noftri facrario pe. floris oblivio damnata fubripuit, quin potius tenaci memoria retinemus, quod ejufdem ecclefix copiofa benignitas nos olim, dum in mi-

awwv uh. uiinoribw ageremus, *de* ipfius honorabili gremio exhftentes fovit, ac ira&avit, ut hiram maternis pavit flt refecit uberibus, refperfit gratiis, beneficiis honoravit. Ideoque non immerito illam intra caritatis vifcera gerimus, flt fpecialis favoris affluentia confovemus: Apoftolicx fedis partes folertius adhibendo, ut ejufdem ftatus ecclefie honoris multiplicis incrementa fufeioiat," felicibus fulciatur eventibus, flt focceflibus profperis fecundetur; ut ip. fa quafi per coodigux retributionis officium in nobis gratiofum patris afiedum per efTedutn inveniat, quae anteadis remportas noftre alas cia matris ubera guftui propinavit. Sane confidenntes attentius, flt inter clauftra pedoris follicito revolventes, quod in prefata Parifienfi ecclefia, in qua, (prout nobis hadenus in illa potientibus proprius indicavit afpcdus, & fadi experientia revelavit,) copiofus flt iaudabilis canonicorum, flt aliarum peffonarum numerus in illa degentium, ad Dei laudem fle gloriam jugiter confervatur; neceflaria, utilis, flt fru&uofa quamplurimutn fore dignofeitur Decani, Cantoris, flt Cahcellarii corporalis fedulaque prxfentia; confideratis fle difcuffis his attentius, qux ad eorum officia nofcuntur pertinere. Penfantes etiam, quod ecclefia fupradida, favente illo a quo bonorum omnium dona manant, facilius & commodius poterit in fpiritualibus fle temporalibus incrementa fufcipere; fi perfone dignitates feu perfonatusin eadem ecclefia obtinentes, etiam ipfi prioribus foleant rutilare virtutibus, fle altiorl clarere cumulo meritorum, refidentiam inibi faciant peribnalem: Apoftolica audoritate ftatuimus fle ctiam decrevimus, ut Decanus, Cantor, fle Cancellarim ipfius Patifienfis ecclefi», qui pro tempore fuerint, reGdere continue in ecclefia ipfa perfonaliter teneantur; quodque de hoc in fuse inftiturionis initio nihilominus in Capituli Parifienfis prefentia preftent juramentum; & quod etiam contra hujufmodi ftatutum & ordinationem noftram litteras vel privilegia quaslibet ab Apoftolica (ede, vel Legatis ipfius, Er fe vel'alium aut alios nullstenqs imposant: nec utentur privilegiis vel indulgentiis quibufeumque, perfonis quibuslibet, ecclefiafticis, vel fccularibus, cujufcumque conditionis, preemineutie, dignitatis aut ftatus, a pnsfata fede conccffis badenus, vel in pofterum concedendis, indulgemus tamen Decano, Cantori, Cancellario fupeadidis, ut per duorum menftum fpatium, annis lingulis, liceat extra prffatam ecclefiam Parifienfem, ad promotionem fuorum negotiorum, libere commorari, de quotidianis diftributionibus ejufdem ecclefia: nihil percepturi. Tempus vero quo decanum, Cantorem, dc Cancellarium prxlibatos, pro capituli irpefsti negotiis, *de eius* licentia fpeciali » forude abciîe contigerit ab ecclefia memorata, in eadem refidentes computentur, ipfique diftrtatkmes percipiant & habeant fupradidas. Nec liceat prenotninatis Decano, Cantori, Cancellario fimul per duos menfes eotdem, ab ecclefia ipfa quomodolibet fe abfentare: fed aliquo eorum abfente, reliqui refideant interim in eadem. Ut autem hujufmodi ftatutum & ordinatio noftra robur obtineant perpetueifinnitatiB; nos audoritate prxdida irritum & inane decernimus quidquid contra ea vel contra eorum alterum a quocumque contigerit attentari. Nulli ergo hominum omnino liceat hanc paginam noftri ftatuti, ordinationis, concefliools, inhibitionis, flt conftitutionis infriogere, vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare prefiimpferiC, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apoftolorum ejus fe noverit incurfurum. Datum Romr apud fandum Petrum, xv. Kalcnd. Januarias, pontificatus noftri anno fecundo.

anno C^RIST| *****

„ Ego N. Cantor hujus honorabilis ecclefie „ Parifienfis, juro ad haec fanda Dei evange- „ lia, & promitto vobis dominis ancis Deca- „ no & Capitulo Panficnfi obedienttam, re- „ verentiam & honorem exhibere; jura, li- „ bertates, franchifias^ exemptiones, privile- „ gia, ftatuta, confueriidines, & obfervationes „ ipfius ecclefie, & immunitatem clauftri fpe- „ cialiter obfervare, fecreta Capituli tenere, „ necnon ordinationem Bonifacii Pape fuper „ refidentiam, ad quam teneor, quam impre- „ fentiarum legi, obfervare; & quod fum de „ legitimo matrimonio procreatus, liber flt „ immunis ab omni jugo fervitutis.

Pie Lvue. detine quarte Oflobrii, 1414.

„ Pro parte domini tegis Ludovici, qui „ fuper hoc fcripfit Capitulo litteras credcntip „ per dominum de Cruce militem *ejus* Cam- „ bellanum, fle magiftrum Joanncm Balardt „ decanum Cenomanenfem, requifiti funt do- „ mini dare licentiam D. Cantori Parifienfi „ nuper recepto, pro vacando negotiis ipfius „ regis erga dominum noftrum Papam, & in „ Julia, ubi didus rex habet multum nego- „ tiari, propter mortem * Landiflci fui ad- „ verfarii noviifime defundi; fle eis abfentibtu „ a Capitulo, vifua eft tenor bulls Bonifacii, „ quatenus domini fuper hoc adverfarent, quid „ fieri poftet: flt poftmodum vocati funt ipfi „ nuncii regis, quibus oftenfus eft ctiam tc- „ nor dide bulle.* declarando eifdem, quod „ domini capitulantes nullam habebant pote- „ flatetn dilationem dandi, ieu difpenfandi „ cum dido dominp Cantore, obftante dccrc- „ to balte.

a flr· L»i ***.

CON-

.,,,. •>»"

CONCILIUM LONDINENSE

A Mrillelmo de Courtenay Cantuarienfi archicpifcopo cum fuiTraganeis celebratum anno Domini M. CCC. XCI.

Contra presbyteros flipendiarios.

*Syaaàak Attat fiUieblti arcbiepifctpi décrétant ta**· 11. Anfiteana tails· Bmh m hte* vvrbs.

Ulifbmtt th. IwfiHli fratri neflro dearma *Ral-erta Dei gratia Loniinnfi eptfcofa, jalxtem tfc.*

Cum fecundum legem Dirinam , et qua fandorum patrum manarunt poftmodum inftituta , non lirtat alicui terminos tranfgtedi alienos, nec in alrerius meffern mittere falcem lu-m.· gravem profefto cenfentur committere culpam viri ecclcfiaftici, & prxlertim in facerdo-ali ordine conftituti, qui Chrifti fidelium cbbtiones extera quoque emolumenta & commoda , ad reâores (eu vicarios ecclefiarum, in quibus ad Divinorum celebrationem de ipforum B licentia funt admiffi, fpeâantia, abfque corumdem conniventia auferre, & in uius proprios convertere non verentur: non attendentes, quod in lebus hujufmodi, nedum furti, fed & facrilegii crimen contrahitur; ac inde proditori qui loculorum Dominicorum fur extiterit, fubtraâorc* feu invafores rerum ecclefiailicarum merito comparantur.

Quapropter felicis recordationis dominus Roterfus Wynchcllry , quondam Cantuarienfts srchiepifcopus, pixdeceffor nofter, hanc avaritiz peflem omni volens qua potuit vigilantia extirpate, in concilio fuo provinciali delibera-C tione provida flatuit & matura: ne presbyteri ftipendiarii, aut alii facerdotes, propriis fumptibus, feu ahas fuftentati, in provincia noftra Cantuarienfi Divina officia celebrantes, oblationes denariorum, perquifita tricennalia, feu aliquam certam quotam, prxfertim oblationum pro corporibus mortuorum prxfentibus, a reâoribus vel vicariis ecclefiarum in quibus celebraverint non obtenta licentia, acciperent ullo modo ; nec in prx'udicium reâorum vel vicariorum prxdiftorum, aut eorum vicem gerentium, quomodoliber afportarent. Quodque prefbyteri hujufmodi, aliquo die Dominico, vel D abo feftivali, poffqiiatn ad celebrationem Divinorum per eo» ad quos pertinet fuerunt fic admiffi, coram redoribus, feu eorum vicem gerentibus, fi vicarii ibi defint, alioquin coram ipfis vicariis & locorum paroebianis, intra Miffaruin folemnia, facrofanâis Dei evan* geliis infpeâis, przftent publice juramentum, quod ecclefiis parochialibus, vel cappellis, in quibus Divina celebrantur, eorumque reâoribus, feu vicariis, aut ipforumloca tenentibus, feu aliis quorum intereft , circa oblationes, portiones, obventiones denariorum, perquifita tricennalia, vel alia jura, quocumque nomine E cenfeantur, nullum Inferent prxjudicium feu jiâur.'m; immo, quatenus ad ipfos attinet, ecclefias & perfonas praefatas in praemtifis fingulis indemnes penitus confervabunt ; quodque odia, fcandala, rixas, aut contentiones inter

A reâores & parochianos nullatenus fuQitabunt nec 'fovebunt aliqualiter iuf'citata, fed concordiam & amorem nutrient, quatenus attinet ad eofdem. Prohibuit infuper diâus nofter prrdeceflbr, & prohiberi voluit, fit etiam inter» dici, ne presbyteri fupradiéH Divina ptziumedent in ecclefiis huiufmodi celebrare , priufquam prxftitcrint fub forma hujufmodi juramentum, fi reâores, feu vicarii, aut exteri iupradiâi, voluerint & perierint fic jurari. Et f> diâi cappellani, coram judice competente, fuper violatione juramenti prxmiili, per probationes legitimas, feu quia diffamati, & fuper hoc legitime evocat* ad judicium , canonice nequiverint le purgare , fuerint convtfti: Statuit, quod inde penitus fint amoti, nec ad Divinorum celebrationem alicubi admittantur in provincia antediâa, quoufque fuper crimine perjurii fic commiffi, cum eifdem fuerit canonice difpeuiatum. Item quod non audiant coofefliones aliquorum paroChianorum ecclefiarum vel cappellarum in quibus Divina celebraverint, nifi incafu licito & permiffo.* quodque Matutinis, magnis Miffis, Vefperis, & aliis Divinis officiis, debitis horis, induti luperpelliciis , de quibus fibi expeofis propriis providebunt, cum emeris earumdem eeclefiarum clericis & miniftris, in Divini cultus adjutorium & augmentum in ipfis debeant ecclefjij interefle.- nec eis in navi ecclefir in qn· admiffi fuerint, ut praefertur, fen in cxmeterio, aut aliter io campo, liceat tunc vagari. Et fi fuper his, per cos quos ecclefiis tunc prcefle contigerit, commoniti fuerint & correpti , cervices fuas contra ipfos propterea non erigant, nec tumidos fe offendant: Qnodque correptiones hujufmodi occafione contra redores, vicarios, feu vices gerentes hujufmodi, qui in infolentiis luis eis affiliant , ipfofque foveant, nullatenus commovebunt : fed hts omnibus fupradiâis fe exhibebunt humiles, reverentiam debitam quoque impendent. Diâi vero presbyteri diâis Dominicis diebus & feftivis, vel fi corpus alicujusdefanâi affuerit, demum poft ledum majoris Miffs evangelism, Miffas fuas incipiant, & non prius : nifi de licentia neâoris, vel vicarii, aut alterius vices gerentis , fpecialiter prxobienta . Presbyteri quoque przfati reâoribus vel vicariis ecclefiarum vel cappellarum ubi celebraverint , non detrahant : fed diicant cum Pfalmifta ponere cuffodiam ori fuo. Irem quod tabernas, fpcâacula, aut alia loca inhooefta, feu ludosnoxios & illicitos, non frequentent: fed more facerdotali in habitu fe lutant fit in geftu, ne ipforum tninifterium, quod abfit, vituperio, feandalo feu dcfpeâui habeatur. Redores quidem & vicarii, feu loca gerentes pnediâi

cum

ANNO chjusti

'-cum benignitate debita prasfatum recipiant ia-ramentum, ac prsfenttum retineant copiam fi-b jpf,,.

Ne vero attendente· ftatutum prrdiâum, quatnvia * proinde fanâc fit falubriter editum, per reâonun & vicariorum incuriam & defi-jjim jQ «^Tuctudinem abiifTe, reluti antiquatum.· ftatutum hujufmodi, quantum ad omnia & fingula pracmiffa iu eodem contenta, de confilio fuffraganeorum noftrorum, ac cleri noftr· provinci· Cantuarienfis pariter fle aftenfu, ia *concilia ttefirt provincitli tutptr Ln·d·» ctltbratt,* ex certa noftra fcientia innovamus, ipfumque inviolabiliter futuris temporibus volumus, fic in virtute obedientie praecipimus obfervari. Et nequi ignorantiam pr« tendere valeat pratmiiTorum, diâum ftatutum in fingulis diceccfibus noftr· Cantuarienfis provint·, per locorum disccfano·, feu ipforum auâoritate fle mandato, annis fingulis faltem femel volumus publicari. Quocirca fraternitati veftr· committimus fic mandamus, quatenus pnemifla omnia fit fingula, per diâim prxdeccflorem noftrum ia concilio tuo provinciali pie flatura, ac per nos in noftro provinciali concilio, at prrmittitur, innovata, in veftris civitate & dioecefi publicetis, ipiaque per fingulos noftraa fuffragancos & contraires debite publicanda, auâoritate noftra etiam demandera: vedque veftro·, fiogulique fufftaganei noftri & contraires pradiftt fuos iubditos quotcumque ad obfervationem omnium & fingulorum prxmiflbrum compellatis canonice, Ac compellant. Ad qu· facienda, vobis & diftis fuftraganeis & confratribus noftris fingulis, tenore prrfentium committimus vices noftras, cum cuiuslibet cotrtionis canonie· poteftate. De diebus vero receptis fic exceptis pratentium cum chufula certificsndi citra feftum Purificationis B. Mirix, ficc.

Dat. in Manerio noftro de Croydon rrviit. die menfis Aprilis, anno Domini MCCCXG1. Ac noftrx translationis anno decimo.

** ULTRAJECTENSE CONCIL1U

ANNO CHRISTI

h foe caa/a *wÿûtt mnjcbi cujxfdtm ftcrilr^it*

Anno 1391. habitum.

Eafirp-Mtni., To- IU. pas-

„ Monachus quidam fceleftus epifcopumfe, nulla licet confccratione tnitiatum te „ rcbat, idque munerisfibi apcftolicarum litte „ rarum, quas ipfe fabricaverat, auâoritate „ delatum jaâabat. Fraude hac ulus, facerdotes „ plures, aliofque minores clericos factis ordi- „ nibus coniecraverat, donec tandem Floren- „ tius epifeop. (Jltrajedenfis, cujus lc fuffra- „ ganeum dicebar, rem fubodoratus, ad R.o- r manum pomiheem detulit, eoque mandante „ reum detrufit in carcerem; tum feptem ad- „ hibitis epiicopis judicium (olemne inftituit. „ Judicium iftud fynodum appellat Rrynaldus „ in continuatione B ronii ad annum 1391. „ quare locum hic fuum meretur; totamque „ ejus hiftoriam hanc exhibeo ex vetuftoMSS. „ codice Ultrajcâino, vulgatam a Matthzo in „ Analeâis to. pag. 1S1. nov.edit.

Anno Domini CP) CCC. XCII. ultima die feptembris, quidam Jacobus ordinis fratrum minorum presbyter, de Ducatu Juliaccnfi oriundus, fiait in civitate Trjjectfnli fuper quoddam folarium in medio *Notde* Uc lignis eredum verbaliter fit a&ualiter per modum infraferiptum dégradants pro eo, quod ipfe fibi ulurpando per quafdam litteras confidas apofiolicas, quas falfavir, titulum dc nomen epifcopi Lavacenfis in diceceG in luffragancum epifcopi Trajeâen£s aftumptus, aliquamdiu fic antea per decem anno? in Trevirenfi, Maguntinenfi, fic Argentina dicecefibut ordines minoresfic majores,crteraque epiicopalia celebrare fic exercere prarfumpfit. Poft degradationem vero fuit relidus tamquam laicus Sculteto fit Scabinis Trajeâenfibus ibi prrfentibus, fic eum ia fuum ferio recipienti, bus. Et per eorum fententiam in eodem loco prcfiâpte dorpino Florentia epifcopo Trajeftenfmuit idem Jacobus addiâus ignis cremationi in cacabo prope diâum folarium inferius parato. Tandem tamen per gratiam fuit crcCptus de cacabo, fic capite in eodem loco trimcatus.

Conftitutis igitur domino Florentio predido, aliiique fex epi copis fublcriptis, fic fingulis eorum indutis pontificalibus ac fedentibus in iolario fuprad âo, magifter Arnokfus Po vice ac dc mandato eorum in diâum Jacobum talem iciiteiTtiam promulgavit.

In Dei nomine Amen. Florentius de V/evelichoven Dei fic apoftolic· fedis gratia epifeopus Trajedcnfis, nee non eadem gratia fratres Amoldus epifeopus Capitoliadcnfis, 'tfcncmarus epifeopus Symbolienfis, Hubertus epifeopus Yppufenfis, Bcrtoldus epifeopus Lindienienfis, Andreas epifeopus Myiconienfis, fic Jacobus Sareptenfis conjudices in negotio infrafer pto. Prcfidente rationis imperio in animo judicantis fedet in examine veritatis pro tribunali juftitia, fic quafi rex in folio judicii reâitudo, de cujus ore procedit gladius bis acutus. Cujus etiam afpeâu terribili ptopri· voluntatis diffipatur arbitrium. Noxius appetitus abfque perfonarutn deleâu fub furis regula limitatur - Hec enim fuit «terni prudentia judicis, de cujus vultu rrfta judicia pendent, ut judices cooftituerentur in orbe, qui juftitiam diligant, filios hominum judicent, fic pro modo culpa feriant delinquentes. Sane cunâis inauditam feculis federum immanitatem tuam, 5iiii caput es fcandali, fic petra offenfionis., non me granei cordis mœftitia attendentes, fic tuam infauftiiTimam temeritatis audaciam, qu· nimirum crlum perturbat, fir terram tremere facit, crebris fufpiriofifque anguftiis recenfentes cogimur, ut contra te ad debit·, quam meruifti animadverfionts vindiâam, exigente luftitia, procedamus. Chrifti igitur nomen invocato pro tribunali fic folum Deum pr· oculis habentes, communicato nobis virorum prudentium fic jurifperitorum confilio plurimorum,

C37* quia nobis per tuam eonfefliooetn & alias evi- A illo vitro a pollice dextro per indicem 6·»- ftrum. Deinde fecit fecundum traâum a pol- anno
——denser dc legititoe conftat , quod tu litteras |jce fmiftro per indicem dextrum , ficut mo- CHRtSTt
r"'" apoftoticaa falfiifti dt thutam pontificalia apicis ris;, quum Epifeopus aliquem in facerdotem *"'
,^,7*· temerarie & fallaciter ufurparc , ic tibi aferibere, & perquam plurimis hominibus ordines minores & majores conferre , chrihnata conficere, ecclefias, cappellas & altaria coofecrare & reconciliare, in frontibus confirmare , estteraque pontifici dumtaxat incumbentia exercere, fub fallo dc per te confido eptfcopali titulo in Treverenfi, Maguntinenfi, Argentina, & Trajedenfi diptcefibus , aliifque locis , per decem annorum curricula & ultra , quumque epifeopus non elfes, nec fis de fado , in tu· & multarum grave periculum animarum , totius catholic· & univtrfalis ecclcfi· eontem-B ptum frontofe & damnabiliter prefumpfifti . Licet etiam per diutina fatis tctnpora nos Florentius epifeopus Trajedenfis , antedidum tibi (patium poenitendi in carceris noftri cuftodia refervato dudum pia: dementi· motu duxerimus indulgendum, quatenus etiam ahifltmum, quem tam graviter tuis nefandis reatibus offendiili, placare Auderes, dc ipfius mifericnrdiam devotis crebrilque precibus lacrimofis affequi portes , tu tamen nefeiens ad cor reverti dc psnuentiz agere dignos fruâus, quamvis diutius cxlpedatos , *indurato corde* dc obrtinato animo tempora poenitudinis tibi per nos mifericorditer, ut antefertur, induira „quod dolentcr referimus, ufque in tempus prztens in tuzGwr· (alutis dilpendium parvipendere nullatenus horruiili. Idcirço nos Florentius aliique coepifeopi luperius nominati propter dc ad a&um pre(entem convocati fpecialiter dc prxfentialiter congregati, fecundum ea que vidimus , audivimus , dc cognovimus , cognofeimus , atque lcimus , te ad eumdem legitime citatum ab omnibus ecclefiafticis ordinibus dç officio facerdotali tamquam litterarum Apoftolicarum (altarium , (aeramentorum {cclefiatticorum abii iorem & hortem, animanrtnfidelium vaftatoiem, ac lacrorum canonum transgretforem perpetuo degradamus , deponimus & privamus deicque adualkcr degradandum, & demum de- ; raJatum curiz ficculari relinquendum dc legi-D time citra mortis periculum puniendum fore in his fcriptis finaliter condemnamus.

Poft prcdiftam fententiam iq eum pnefentem latam leorfim ducebatur degradandus, dc veftimentis (acerdotalibus induebatur , dt ferendo calice cum vino dc patena cum hoftia in manibus fuis , ac fi debuirter miflam folcmniter relcbrarc, reducebatur coram Epifcopo Trajedenfi, qui detrahendo fibi infignia faccrdotalia , videlicet calicem cum patena ac daiulam & tlolam, utebatur his verbis : *ia re-notia* *n' tlsneta auferimus tihi veftimentitm & infignia fi< erdotalia , te^ne honore facerdotali privomas .* Qiio fado Epiicopus in continenti in fignum deletionis lacerdotalis cum vitro exunxit levi-E ier u;ta (anguinis ellufionem loca manuum , qux luerant inunda , ducens traftum cum ftrum. Deinde fecit fecundum traâum a pollice fmiftro per indicem dextrum , ficut moris;, quum Epifeopus aliquem in facerdotem inungit . De hac rafioae feu tonfione manuum notatur in tertia parte fpecul. tit. dc accu. fecundo loco verb, *degroimtdnm* , Talis tamen ratio in decreto degradationis de panis lib. VI. non przcipitur , ncc etiam prohibetur, fed dumtaxat fit mentio de ratione vel tonfione capitis ut not. ib. Jo. Andr. fuper verbo; *radotar*, in novella,

Qoo completo, iterato (eceffit ad partem dc induebatur habitu diacooali, fcilicet dalmat*ica* ûcftola pendente fuperhumerum eius finiftrvm , moris eft diaconum veftiri, & fic ferendo çodicc Evangeliorum io manibus (uts reprafentabatur coram Epifcopo prxdido, qui haec fibi contrahendo dixit; 7* mnatioM *plancto auferi. mas tibi veftimentnm O itfgnia diacanalia* , tryur *banane diacanali privamas.*

Poft hoc abiit iterato ieorfum dc induebatur tunica fubdiaconali dc manipulo in finiftroejus brachio appofito, dc ferendo ia manibus (uts codicem epiftolarum reducebatur coram Epifcopo, dc tunc etiam fibi addebatur calix vacuus cum patena in manu, ouia illum in collatione ordinis (ubdiaconalis de manu ordinatoris accepit. Quo faâo Epifeopus fibi hac detrahendo prarmilir hzc verba: *In remetiar» pbe· auferimus tibi veftimentnm Û infignio fub· diaconalia, teque honore fnbdiaconatus privomut,* Privatus (itpradiebs infignibus, ut prius, feceffit ad partem, cingulum deponendo, dc albam exuendo, dc indutus (uperpellicio alertcali ferendo in manibus fuis candelabrum cereo extin<fto,6c ampullam coram Epifcopo fuit reprafentatus, dc Epifeopus ei abilulit candelabrum cum cereo dc ampullam : dc immediate poft hoc exuit eum fitperpelliceo,quo induerat eum ordinator in collatione prima tonfure, dc propunclavit in hac verba : *Anfloritate Dei omni· potentis, Patris,* éT *Filii, tf Spiritttr Soniti ac noftra Ubi aufcrimnt habitum clericalem , 6 deponimus, degradamus, fpoiiamns, at* cxaiaw ia <mw ardfw *&' privilegio clericali;* Deinde Epifcapus incaepit cum forcipe tondere parumper capillos capitii fui. Et poftea barbitonfor illud cum novacula perfecit ; ita quod in eo nullum remanierit vefligium tonfurap vel clericatus.

Portremo his pera&is induebatur habitu laicali , dc relinquebatur judici feculari , ut in fuum forum cum reciperet cum protefiatione « quod prenant (anguinis ei non infligeret * quia hoc Epifcopo petere non licet ,ur patet ex cap. **r cleric. vel mon. c. fententiam* , fit de crim, icis. c. ad *audientiam.* Ideo fupplicabant Dotnino Trajaâcnfi , & ejus fculteto illi fex Epifcopi paedidi, aliique Prclati ibidem prgfentes , quod çitra mortis tpericulum dignarentur circa eum fententiam moderari juxta decretum wr*vimus* de verb. fign.

CON-

S CONCILIUM PARISI ENSE

Ad ledandum fchifma, a rege Carolo VI. convocatum IV. Non. Fcbr. anno Domini M. CCC. XCIV.

Ex hifloria Mf. Carûli VI. Francorum regis, editum à D. Luca Dachcrio Tomo VI. Spicilegii.

DUm fic ftd habendum pacem in ecdefia A tanâa Dei, tempus legatos mittendo & remittcido teritur: Rex non immemor promillorum, ex eundis oris Francix prxlatos ecclcfiaflicos, & de fludiis folemniorcs demotes, apicibus regiis evocavit, ad feftum inflantis purificationis beatx Maris diem dicens,ut iciretur qualiter horrendum ichifma fopiictur. Ad latius conferendum fuper ltujufmodi negotio tint arduo, regale palarium aflignavit,lbruens ut ipedabilis vir dominus Arnaudusde Cotbeia cancellarius fuus, exterique alii notabiles de conftlio fuo, quoties poffent, ibidem interefient.

Quamvis ad cenrum & quinquaginta prxlatos, qui omnes jure tituli refldentix, domicilii principalis, vel jurifdiâionis fpiriuialis, in regno coniiftebant, mandatum regium perveniflctr multi tamen antiquitatis, vel infirmitatis caufa, aut occaflone penurix rei famili.ixis, excuiationem mifetunt.

Qui autem mandato regio paruerunt, hic fequuntur: videlicet patriarcha Alexandrinus, Carcaffonx, & Hierololymitanus, fanâi Pontii Thomeriarum, eccictiarum admimflratorcs pepettii, ac Lugdunenfis, .Senonenfis ,Remenfis, Rotomagenhs, Turonenfis, Bitmicenfis, & Bifuntinenfis, archiepifcopi, qui in congie Î,atione p:imi merito nominandi funt. Interiiere & Eduenfis, Matifconenfis, Lingonerflis, Cabilonenfis, fuffraganei didi archiepilcopi Lugdunenfis; epifeopi etiam, Panfienfis, Catnotenlis, Aurelianenfis, Antiffiodorenfis, Trecenfts, Maldenfis, diâi archiepilcopi Senonenfis; CatalaunenGs etiam, Tomacenfis, Morincntis, Atrebatenfis. Ambianenfis, Noviomeniis, Silvaneâenfts, Laudunenfis, Sueffionenfis, didi aichiepifcopi Remenfis,· Bajocenfis iterum, Abrincenûs, Ebroiccnfis, Lexovienfis, Coniiantienfis, diâi archiepifcopi Rotomagenfis; Cenomanenfls, Andegaveniis, Redonenfis, Nannetenfis, archiepifcopi Turonenfis; Mmatnfis, Anicieniis, archiepifcopi Biturice nils, tuffraganei; Pidavienfis, Malleacenfis, Li cionenfis, Condomenfis, Pctragoriccnfis, Xantonenfif, de provincia Burdegalenfi; Aquenfls, Leâorenfls, Conferanenfis, de provincia Auxitana; Magalaunenfls, Nemaufenfs, Vacenfis/de provin£ja Narbonenf»; Appamienfis, R veniis, de piovincia Tolofana; Valentiner.Gs, Gratiano* poliianus, dc provincia Vicnnenfi; & Bethiemenfis epifcopus.

Necnon Ciflere irnfis, fanâi Dionyfii, fanâi Benigni Divionenfis, mor.tisûnâi Michaelis, Rcsbacenfls, Fifcarenfis, de Lira, fandi Vidotis prope Pariflos, fanZti *Gcorgii prope* Rotomagutn, fandi Eligii Noviomcnli*, abbates. Interfuerunt etiam cum pixnotatis abbatibus, dc prior fandi Marrini dc Campis, & Rotomagenfis, Andegaveniis,Remenfis, & capelle Divionenfis decani; magiflri, Petrus de Ailiaco, Guillelmus de Jardino, Ægidius de Campis, Petrus Pio, Joannes Brevk Coxz; fratres etiam Michael ricquier, CS quidam alter, de ordine Minorum, Joannes oe Huffarta Prior Auguftinienfis Parifienfls; Petrus dc Oxine prior de Carmelo, Domin.cus Heiboly de Arragonia, diâi Ordinis de Carmelo, in lacra pagina & decretorum, magiflri & doâores. Nccnon magiflri, Radnlphus de Caradoc, Joannes de Matilcone, Geraldu*. Vagoul, Vitalis de Caflro Morono, & ejus focius, ac Pelius Januti de fludiis Aurcli.menfis, Tololaneniis, R Andegavenfis, decretorum & legum dodures iolemnes; Jacobus Bony, Jacobus B Coflon, Guillelmus de Cauteri s, Robcrtus de Dorns, in curia parlamcnti «.jnlibarii regii. Andreas Grangcti, Joannes de Milliaco, Radulphus de Ulmontc, etiam m curia parlamenti caufainm patroni. Magiflri, Robei tus de Freta, Amelius de Btolio, auditores lacri palatii Apoflol.ci, & Guiilclmus Bourracery liccntiatus in legibus, focius domini epiteopi Aniciencfts Prior Carthiifienfis prore Paiifios, prior Cxleiliuorttm Pariftenfium; necnon Joannes Capitis, Biterrenfis, Joannes Placius, Agathenfis, prior prioratuum fandx Coliur.bx dc Sauardino ix Volvento, Caflrmfis, Guillelmus Chat, Lemovicenfis, Guillrlmus Mimeti, Abrincenfis, Jacobus de Maufo Guichaido, Atti C bianenfis, cum quodam alio, Munatcniis, cpifeoporum vicani & nunc.i. Otlicialis Lugdunenfis, Bertranduv Gcnelle arcbidiaconus Conflantienfis, & quidam rcligiuius Alemannos de ordine Minorum, v;ri utique citcumfpedi, & eminentis kientiar, etiam pixientes interfuerunt.

Omnes prxlati *prxfatt*, confenfu unaotou s antequam concilium inchoarent, dominum patriarcham Alexandrinum, Sitnoncm Cremandi vocatum, elegerunt, qui pro congregandis confiliu, audiendis rationibus hinc & inde, determinandifque com luftontbus, auâoriutta prrfideret. Is decretorum doâor famoBfUmus, fubtilis ingenio, clarulquc eloquentia exiftens, D libcnti animo peragendum fufeepit negotium: quod tamen antequam inchoari prxciperet ,magifler Penus de Aliiaco, quem Rex ad Papam miferat, reverfus eft & fuper legatione refpoofionem reportavit. Hanc, quia effet fecreta, Snoramus.* ferinus tamen, quod ad requeftam niverfitatis, Februarii mentis prima die, in aula regali ianfli Pauli publicam audientiam adeptus, prolixe,elegaoiiffimoque fcrmone protulit qux in fubflantia iequuntur.

Primo namque *Regem, & profapiam* rcgaE lem muhis laudibus extollendo, allexit ad audientiam. Et cum vias & motiva epiftolx Univerfitatis venerande ferie tenus rccitaffct.· concluflt in toralibus, quod via cedionis erat non

*.
l o·· Vd. texufi».

ANNO CHRbTI

•*modo* a fuppofitis (Jmverfiiatis , immo dc a A cuneis fidelibus « tamquam brevior , lucidior , & expedientior, eligende. His peredis , jubente domino patriarcha, quotquot praelati *PariCis* convenerant, die icqueoti in cappella regalis palatii Miflain lolemnem celebrati fecerunt.- ibique Spiritum fandum, in arduis temper coadjutorem optimum , dignum duxciynt dcvotiiG-rme * inchoaie.

Sequenti igitur die, cum dominus patriarcha Alexandiiuus prxbdeo» , raquifiviflet omnibus aliiflentibus, quatenus per juramenta fua jam prxtlita, Deum folum habendo prae oculis,dicerent in hac parte que fibi coofcientia didaret interrogati fuper hoc' figiliatim & fingulatiter fuerunt odoginta & feptem ex illis qui B convenerant*j* qui per viam ceflion.s eundum » *ft* non aliter, concluferunt . Inde abhinc dc nique ad diem xvinfua colloquia continuantes , multa ad inftrudionem nunciorum mittendorum tetigerunt, que feriptis & fub inflrumento publico redigi mandaverunt, fit qux fequenter dignum duxi litteris commendare.

pdfs *intrant in erntibe* ,

IN inflrutnento prxdi&o habebatur; Sequuntur ifla , uuxpro tnlirudionibus dominorum ducum & aliorum conftliariorum fitorum , quos Rex intendu mittere in Avininnem ad dominum Papam ⅄ dominos cardinales , qua unapimi omuium confenfu conclufa & deliberata c fucrunt.

Habeantur primo pro repetitis excufattones, proteitationes , oc correctiones dominorum : prrfuppoiuntur inde orationes, proceflioncs, Miffx, piA-dicatipnes, cum aliis piis operibus, qux tamen i:on lufficiun't . Supponatur etiatn credentia expolita meofe Oftobn per nuncios apoflolicos domino Regi milia , & refponfio tunc e s hâa , & caufa propter quam Rex mandavit prxlatos regni fui, plures abbates , doctures, magiftros, religiofos , & alios nobiles viios , ut Regi prxberent confilium fuper requifita per Papam. Tangantur in brevi, qualiter de prxeepto Regis , ante dittum tempus prxlatis aflignatum , materia per plures dietas fuit notabiliter & diffufe cum magna maturi-D tate pertradata, tangendo vias omnes qux repciiii poterant ad unionem , cum motivis ad ealdcm, dubiis in contrarium refpondendo , & lolurionibus eorum , & quxeumque in prxfentia domini cancellarii Francix, & quorumdam notabilium de confilio Regis , dc deputatorum UniverLrat.s Parilienfis.

Poti adventum prxlatorum recitata fuerunt eis in effedum, qux prius difputata , prolocuta & tractata fuerant.- ut quilibet eorum ctarius deliberaret. Et inde de prxeepto Regis examinatx funt opiniones fingulorum per juramentum. Opinio modica loquentis fuit,dc eft hxc in eflectu : quod primo ad viam fatti nullatenus eft procedendum,quoniam in infinitum periculofas induceret guerras,dc diftenfionesregum & regnorum , per quam eriam forfan jus PG habens in papatu fuccumbere poffet : & fi per hanc viam altera partium obtineret , de fado non effet finis fchifmatis, neque catholicorum corda iedata eflent . Non enim propter hoc crederent, illum qui vidoriam obtinuiflêt, effe verum papam. Via redudionis intrufi, regum, principum , prxlatorum , & populi fuxobedien. lix > ad obedicotiam domini Bcuedidi , non videtur poifibilis : propter iftorum obftinatiOnem ; fchifmatis diuturnitatem , promotiones prxlaioium, & aliorum ecilefiafticoruin virorum; & quod credendum eft , principes partis adverix in hac materia squalitatem ' velle fervari, maxime cum jam fic notorium ubique , tres vias per Univerbtatem apertas , effr fatis equates ad honorem utriufque partis. El fi Romanus intrufus fimpliciter renuntiare vellet (quod non eft credendum) non ob hoc prxfati obedientix fu» vellent obedire domino Benedido : ficut fi dominus Benedidus folus renuntiaret, Rex & ejus Subditi non obedirent ini rufo.

Quantum ad tres vias per (Jniverfitatem apercas, quia aliqui duxerunt iufficere de prrfenti confitkre Regi, quod eas notificet Papx, fic quod unam earum eligat , vel aliam viam meliorem, aut xque bonam.-videretur loquenti, quod ad prxftandum Regi per fuos prxlatos fidele confilium, dc per Regem Papx , fi una via illarum trium, vel aliqua altera, inter exteras melior , expedientior , dc brevior appareat, illa fit Regi confidenda, 8c per Regem, fi melius in fuo confilio non reperiat , Papx exhortando eft coniulenda : quoniam aliter confiliuqi effet incertum, dc fruflra forent prrlati congregati, quoniam per epiftolam (Jniverfitatis illx tres vix fatis fuOt notorix. Si Papa, qui vult uti confilio Regis,interrogaret eius nuncios, qux via de tribus sut quatuor fibi conlulereтur, & confiliarii Regis non eligerent unam viam.* verifimile videtur , quod jlL.s oporteret ad Regem remitti,vel adipfum remittere pro certificatione vix per ipfum confulendx, per qux flueretur circuitus, in hac materia requirente celeritatem, propter animarum periculum, dc alia iocoeveuientia tollenda, lumma vitandus. Licet via concilii generalis de jure prxcedcre videatur : ooa eft ramen de prxfenti confidenda , propter ipfius difficultatem nimiam dc prolixitatem, ficutpatet per rationes communes : fpecialiter , quoniam oporteret vocare partes dc audire, dominus Benediâus haberet omnes prxlatos fufpedos partis adverfx, quos reputat fchifmaticoa & excommunicator, fimilircr intrufus de prxJath obedientix domini Benedidi .· rura partinm numquam eflent difcuffa . Et fi pipatus adjudicaretur uni , nou ob hoc fibi jus adjudicaretur , nec crederetur effe talis per fubjeâos partis adverfx, ficque non haberemus unionem.

Similiter dc fortius, per viam compromifli, licet per commiffarioa uni adjudicaretur papatus, fequercDtur etiam inconvenientia fupradicta. Effer etiam difficultas maxima fuper confiliariis eligendis dc conveniendis. Videretur eti|m , quod bxc materia tam fpirituaiis de vicariatu Jcfu Chrifti, poteftate clavium folveodi atque ligandi , dc cura eundarum fidelium animarum, in compromiflô vel arbitrio cadere non poteft. Et fi Benedidus dc intrufus compromittentes, cederent ex nunc prout ex tunc compromiftarii mediarent : talis cefllo conditionalis non valeret. Quoniam ficut confenfus papatui poft cledionem cabonicam debar effe purus dc fimplex, non recipiens couditioitem extrinfecam : fic etiam renuntiatio debet effe pura ac libera, fine conditione quacumque, fpecialiter extrinfeca : quia fi apponertur/vitiaret adum ceflionis, & effet Regi vercuodum, prxlatis, & concilio , viam unam

offer.

ANNO CHRISTI •J»«·

ANNO CMRUTf

'offerte domino BeaediAo & collegio, vel etiam intrufo, fave illa effet fola, five cum aliis viis, qex via ootf effet rationabilis, fic de jure fuftinenda. Nec eft verifimile, quod dominus Benediâus, aut intrufus, viam celfionis ponerent in compromitto: quia magis ettet eis lioneftum libere cedere, quam per arbitrorum fententiam. hem arbitrorum fententia non pa* rit aftionem, nifi fuerit omologaia, nec eflet fuperior eorum quo * pottet exeeutio * finem requiri, Et licet aliqui dicerent, viam iftam compromitti per aliquas rationes poffe fuftincri: tamen quia pottet in dubium revocari (materia vero celeritatem defiderat) omnes vix dubi* refecari debent, exdufis difputationibus fit argumentis, ampledendoviam claram, brevem, fchifmatis fedativam, confervativam *-qualitatis utriufque partis, per quam confcienti* valeant pacificari.

Csr.a quo,

Sane (uper eo opinatur quidam, quod elintur aliqua via differendi, donec dominus nofter Benediftus nunciis regiis expofuerit unam bonam viam per ipfum deliberatam, que regi fic toti mundo placere debebit. ' Nec eft verifimile, dominum noftrum propter eleftionem melioris fibi confulcndc debere turbari, confideretis fuis fandis propofitis, virtutibus, intentionibus, juramentis, per ipfum fic alios de collegio in fua creatione praeditis: immocommendatos habere debebit, tamquam fideles prelates fit alios in ifto concilio congregatos.

mill· Wi, ca· fecit· rrfpid po.

■ok Bakt-iiu>, qui tatgriocem Codicem a fa vtfum tv ftatur.M Ummmm «tocMfeae-fcio.reliq.

Eft etiam notandum, univerfitatem per modum confilii, non determinationis, unam viam elegitte: fi vero prclati non eligerent fic regi confulerent viam faiiorem, jam videretur inter prxlatos & univerfitatem divifio quaedam. £t fi, quod abfit, ex fideli confilio, fecundum confcientias, & per juramentum regi prxftito, ve! pneftando, dominus nofter moveretur, vel permitteret fcandalum fequi aut inconveniens, quod nullatenus credi vel dubitari debet: maximum onus effet fuis confcienti* fit honori. Tendimus enim ad redintegrationem & confervationem ftatus fic honoris fumm* dignitatis Sapatus, & Univerfalis ecclefix, ficut in noris confecrationibus juramus: ad quae tenetur adftriftus plus fine comparatione, quam homo vivens. Nos enim prxlati fu« periocx fumus obligati folum ratione fu* dignitatis, per cots* fequens magis dignitati quam perfonx: quia propter quod unumquodque tale, fic illud magis eft. Debemus igitur honorem fic commodum dignitatis preferre perfonx.

AKkrrùoM.

Concludendo fic eligendo per modum oppefitioois fic confilii, folum attenta deliberatione rcligioforum ordinis Carthufienfis fic Cxleflino» rum, fit uuiverûtatis Parifienfis, fic quia necefle eft ecclefix fan&e Dei, fub periculo defolationis ejufdem, iftud deteftandum fchifma brevius quam fieri poterit extirpari, fic ecclefiam uniri; nec vix praetacte, vel alias que imaginari valeant, funt fu&cientes ad veram uniooem, pacem firmam, fit concordiam animarum: prxeer viam ceffionis wriufque partis, iftam viam fatis congruam quafi inftindu Spiritus fandi elegit, fic regi confidit, per nuncios folemnes domini regis, domino Bcnedifto confidendam, ipfum fic ejus collegium ad hanc omnibus modis cum honore fic reverentia decentibus exhortando. Exponendo tamen domino noftro primitus alias vias praua&as, caufas propter quas non approbantur dc prx-fenti, fic caufas propter quas ceflto cuilibet videtur eligenda.

In cafu vero quod fic dominus rex cum dominis dc genere fuo, & aliis de confilio fuo, fic deliberaverit: modus perfequeodi dc procedendi poffet etTe talis; videlicet, quod in coafiftprio publice nuncii regis regradarentur do* mino noftro & cardinalibus de boots intentio* nibus fuis, de nunciis iolemnibus per papam miflis domino regi, fignificarent ctiam in ge* nere bonam intentionem domini regis, diligentiam per ipium adhibitam circa materiam, convocando fuos pnelatos fic aliae nobiles viros, fic quod cum univerfitate habuit coafilium, fic quod nuncios mifitTet ad papam ad ciendum ipfius intentionem, ficviam per ipfum deliberatam, prout ipfe Ce daturum per fuos nuncios regi ugnificavit. Demum aperte dc lecrete nuncii regis poterunt loqui cum domino noftro, relinquentes ejus arbitrio, fi prius voluerit eis viam per ipfitrn deliberatam aperire, vel audire viam ex parte regis confulendam. Et quicumque primus aperiat viam, fi vix funt concordes, in nomine domini: fi vero clare pateat nunciis regis, viam papx, non ita convenientem ficut viam regis, vel quia eligere vellet viam compromitti, ten concilii generalis, ipfas vias impugnent fecundum fuas inftrudiones, per media prctaâa, & alia fatis congrua. Sed fi via per papam exponenda, que foret alia de tribus pretaâis, concilii, compromitti, vel cettionis, revocaretur in dubium, an effet melior vel eque bona (quod eft incredibile, feu multum difficile) fuper hoc rex effet cor.-fulendus, fic ejus beneplacitum cxpeftandum - (*)

) Hirer.

Reliât modus execution's fic profecnuonis, in cafu, quo dominus nofter vix rcnunciationis confentiret, fcilicet fignificare per ipfum dominum noftrum fic regem regibus fic principibus obedientix fux, deinde per ipfum regem fic alios reges principes prxdiAos, non autem per D. BenediAum, regibus fic principibus partis adverte, quoniam ipfius fignificationemgratam non haberent. Nec primo via cettiouiscft intrufo figuificanda: quia principibus obsdienti* fux malignari pottet. Credendum eft autem, principes fic prxlatos fu* partis tantum unionem defiderare, fic quod ad ipfam toto polle prxfatum inducent: qui fi confentire refutaret, ccnfcretur notorie fovere caufam injuftam, poffentque contra ipfum remedia reperiri fubtraftionis obedientix, vel alia remedia juridica, tunc principibus confidenda. Nec videntur principes illius obedienti* congregandi, donec aliqua via certa fibi figntficetur.

qi-* m ,i»et Imlu· Ut» in.

Non eft enim verifimile, quod ipfi fob incerto convenire vellent, fic etiam congregarentur. Credendum eft, quod ipfi non deliberarent, nifi poftquam forent ad fua regna reverfi, confilium habituri tunc cum fuis prxlatis,clericis, fic notabilibus viris, prout oblervat rex dominus nofter.

Si diceretur, q>4M alii principes nuncios fuos mittere pottent ad regem, ut fcirent deliberationem ipfius, fie fuis dominis referrem, ficc. Refpondeo quod attenta magnitudine materi*, fecurius exponeretur principibus aliis per nuncios regis, quam per alios, brevius etiam pottet faAum expediri.

Pofiquam principe» alterixa obedientix vi* prxdkte codcoferint, dc ad confcniionii.m cura-

.C

I ' oomn •is^ eumdem intrufum & fuos anticardiaales induxertnt : appropinquarent fe partes in duabus civitatibus conviants, in limitibus duarum obedicnttarum fituatis, & illuc conveniant aliqui- domini temporales potentes utriufque partis, cum prelatis & litteratis viris t *tam* ad confervendum partes & collegia libere & fecure, quam etiam ad pertradandum ea qu» pro complemento negotii complenda rellabunt.* videlicet de abfolutionibus, difpenfarionibus, revocation bus, confirmationibus, d creationibus de novo, in quantum fuerit opus, cardinalium, praelatorum, & aliorum bcneficlâtorum ; necnon bona reconciliatione dc pacificatione partium, cum dependentiis & .connexis . Quibus omnibus, concordatis, convenirent amb® partes cum collegiis in eadem civitate complentur® petraâata : nec fieri potient ifta per procuratorem, propter cautas multas qu® fatis patere potieirt intuenti.

Tradetur etiam ante renunciationem de modo βт forma ckftionis fummi Pontificis . Videtur autem leribenti, ad vitandum odia cardinalium utrimque obedier.tir, qui funt partes' coinrarix; mimis atiLdato , qur'ibet pars pro capite fuo, cum aliis pluribus caufts magis expediens , & populo cuiuslibet partis placens , quam pro illa vue Benedidus & intrulus dc contentu collegio;uji ordinarent vtt. vel ix. compromilTarios, probos viros, non fufpedos, extra collegia, qui fine przjudicio cardinalium pro hac vice poteftatem haberent eligendi , p.-rftarent fortiflima juramenta dc fideliter eligendo de collegio vel extra, favore vel odio .Quibufeumque feclufis : & quod pro hac vice fufficerct, eledum voces majoris partis compromiflariorum habere.Sin autem ad hoc cardinales induci non potient , expediret eligere numerum certutn utriufque collegii : qui ad eledionem omnes admitterentur , & *rei* luderentur tn conclavi fecundum formam juris ; hoc addito, quod fufficerct majorem partem convenire. " chkist i Ijn.

Ncc obftat fi dicatur, per iftam viam conjundionis collegiorum . plures erunt Italici , quam aliarum nationum , ficque habebimus Papam Itakcum, & fic Italici ex fuo delido, videlicet intrufione , przmium reportabunt . Quoniam apud Deum non eft acceptio perfonarum .· & eft fimiliter comparatione melius B habere Italicum (utinam fan&uni) quam ccleliatn manere laceratam. Et fi percipiant Italici, quod exter® nationes * ad habendum unum de fuis: ipfi nitentur in contrarium, ex quo ichifma novum potiet fuboriri.

* Hio aliquid dccit ·

Dubitaverunt quidam , quod fi via ceifionis publicetur, dicent adverfarii , dominum Benedidrnn hanc viam confentire propter dubium lui juris: & quod Rex non tantum fibi favet, quia non eft regnicola , ficut favebat domino Clementi cum multis aliis , &c. Refpondeo , quod in quacumque via fupervenient multa , quz non omnes prxviderc valent.* fed ex quo C fere per omnes hxc via ceftionis reputatur fandior , & utilior, eft profequenda, fub fpequod omnibus ccclefiz pacem diligentibus placebit , & quod optatum forrietnr effedum, quod annuat Altillimus. //<c wmmcîmi *S. Dionjfii.*

AD PARISIENSE CONCILIUM

vn CHRtsrt ·*tu.*

adtsw >394* *J'* mehur* 1397.

ANNO Chr is П *'III-*

ADDI T J O.

ManfiSupp" re. ui.paj. „ «:»·

A Ecquam tradam concilii hujus ida fu-D „ fioia , quam qu® hucuique exhibita „ font in coilcdtone Labbeana , juvat hienon- „ nulla in antecetium notare. Concilium iftud „ convenit anno primo pontificatus Benedidi „ XIII. cœpitquc die Purificationis B. M. V. „ II. Februarii, qu® omnia temporis argu- „ menta przbent publiez tabulz de rebus in „ eo gefiis feriptz, & inferius vulgand®. Cum „ vero Benedidus coeperit anno 1394. feptem- „ bri menfe, qui poli eam diem proxime fuc- „ cedit, Februarius menfis annum 1395. pr®- „ fert, coque transferendum eft concilium ex „ anno 1394. cui a Labbeo illigatur.

„ Concilium vero iftud Labbeus dedit exSpi- „ cilegio Dacherii acceptum hauftumque ex E „ hilloria MS. Caroli VI. Francorum regis . „ Meminit vero audorg hiftori® illius *infiru-* „ *menti* cujufdam de rebus tunc decretis ma- „ nu regiorum tabellionum exarati , ex quo „ fua defumpfitie reflatur. Hoc ipfum inftru- „ mentum hic refertur ex Martene, cui addi- „ mus datas tunc legatis ad pontificem defti- „ natis juifiones a rege ; quas jufliones ex iis „ deJudas confiât, quz in concilio ifto ftdbi- „ lita funt. Omnia vero habet Martene Vet. „ Mon. to. VII. pag. 437. & 458.

INSTRUMENTUM

Per quod dominus nofier papa mifit erga damnum noflrum regem epijcopum Jvinionenfem & dominum Petrum Piavi ambaffiatoret fuos, ut di&ut dominut nofier rex fuos falemnes ad prxfatum dominum noftrum papam mitteret ambajfiatorer.

IN nomine Domini Amen . Per hoc publicum inftrumentum eundis'pateat evidenter, quod cum SS. in Chrifto pater & dominus oenediduc divina providentia papa tredecimus, pontificatus fui anno primo , videlicet paulo poft atiumptionem fuam ad fummi pontificatus apicem, mififfet, ut dicebatur, ambatiiatoret fuos, nuncios fpeciales, fcilket reverendum <n Chrifto patrem dominum epifeopum Avinionenfem, & dominum Petrum Blavi legum dodorem ejuidem domini noftri pap® referendarios, ad ferenitiimutn principem & dominum noftrum dominum Carolum Dei gratia Francorum regem ; qui quidem ambatliatores feu nuncii ex parte ipfius domini noftri pap® requifierunt, ut dicitur, pnefatum dominumnoftrum regem, quatenus ipfc vellet minere fuos lole-

anno CHRISTI ■»»>·

t^folemae· rondos ad eurndem dominum do» A 'ftrum papam» ad finem, quod ran ipGus domini noftri *rtgu* booo coçfilio via inveniri › per quara cito. poflet in ecclefia pax *Ce* unio haberi, & fchifma inceflanter doleodum, quod jam per fcxdecim annos & ultra dnravit , fediri penitus & aboleri valeret; pnefatuiquedominai nofter rex fuper boe matura delibera· tione prehabita, mandater feu fcripfiilêt ar cbiepilcopis, epifeopis, aliifque pluribus prela* tis & perfonia aliis eccleGafticia , magiftris in theologia, doâoribus utriufque juris , litteratis, expertis & notabilibus fui regai, utinfefto Purificationis B. M. V. Duper prêterito ad ipfum PariGis iotereflènt, & pim ipGs negotio mature [redacted] poffet fuo ambaffiatores in· B ftroftos, prout negotii qualitas exigebat , ad cumdera dominum noftrum fummum pontificem deftinare. Poftmodumque idem dominus nofter rex hujufmodi domini noftri pontificis laudabile propoGtura in mente revolvens, & illud ad e&Aum , ut citius fieri poflêt , & non fine magnis & fandis deliberationibus & confidera* tionibus deducere ferventer aftc&ans , ordinaverit, quod prelati & plures alii tam de fuo confilio, quam alii viri licentia i , valentes , famati , & fcientifici PariGis eciftentes pendente termino- ieu die ad quen alii erant mandati, congregarentur in palaio fyo regio PariGis , ad conterendum fuper sujufmodi faâo feu negotio diligentqr, fic qtod fpeftabilis C vir Arnaldus de Corbeya mile' cancellarius fuus Francis , & certi alii noabiles viri de confilio fuo, quoties commodepjflent, ibidem intereffent: iphque prelati & dii plures , <5Ç quandoque difto domino cancellario , & certis aliis de confilio ipfius domin' noftri regis, ac nobis notariis publicis infra feriptis pnefentibus, fuerunt congregati fuper hujufmodi materia , feu negotio conferenso , deliberando , & adjuvando, prout cuilibe; melius & fandius videbatur; nec non fubfequcnter die difti frfli purificationis & diebus fubfequentibus ufque ad praefentem diem decimam oâavam mentis Februarii , in difterum dominorum perlatorum & aliarum perfonarum in hujufmodi congre- D gatione pnrientiun, que temper faâa tuit m diAo palatio domni regis PariGis in camera fua viridi, fuerunt ficut dc die in diem fucceffive veniebant.

R.everendiflimi pures & domini, domini patriarchae Alexandrini-, Carcaffone , & Jeroiolymitanns, S. Ponii Tbomcriarum ecclefia· rum perpetui admimiratores.

Artktpijcopi,

LugdunenGs.
SenoncnGs.
Remenfis.
Rothomagenfis.
BituricenGs.
£t Bifuntinus.

Diffi ercbitpifcopi h^irnt^h rpifetpi,

Eduenfis.
MatifconenGs.
Lingonenfis.
Cabilooenfis.

DiRi Stnont^ù itnUtpiftfpi tpifcopi.

ANNO CHMJSn

ParifienGs.
CarnotenGs.
Aurclianenfis.
Aq^iifiodorenGs.
TrecenGs.
Meldrnfis.

Difii ttrcbitpifcopi Rtmttfs rpifcppi.

CathalaunenGs.
TornacenGs.
Morinenfis.
Attrebatenfis.
Noviomenfis.
LaudunenGs.
SueflionenGs.

Di3i ercCùpifctpi Retteutgoifis fp»fitp;*

BajocenGs.
Abrincenfis.
Ebroicenfis.
Lexovienfis.
Conftantienfis.

Arckitpifcopi Twvuifij tpifapi ,

CenomanenGs.
AndegavcnGs.
RedonenGs.
NannetenGs.
Mimarenfis.
AnicienGs,

Archiepifcopi Bilitrirtrff fuffrtgttiui.
Pc *providit Bordegoio^fi.*

PiAavenfis.
Malleaccnfis.
LucionenGs.
CondomienGs.
Petragoricenfis.
Xantoneofis.

Pt pminciê Arndtm .

AqucnGs.
Leftorenfis
Conferanus·

Dt proviod» Ouflent# .

MagalonenGs.
Nemaufenfis.
UticenGs.

Dt prowtfi TWtfam.*

E
Apamienfis.
RivcnGs.

Dt prtviiuit yitnMtfi.

Valentlncnfo.
Gratianopolitatus.
Et Bethleem euicopi.

fOt WM Afittfl.

ANNO c"^isri

Qfterfienfis.
S. Dion}fit.
S. Remigii.
S. Benigni Divionenfis.
Montis S. Michaelis.
Resbacenfis.
Fiicanenhs.
De Lyra.
S. Vidons prope Parifios.
S. Georgii prope Rothomagum,
Jumetenfis.
S. Eligii Novionenfis, abbates.
Ac prior S. Martini de Campis.
Rothomagenlis.
Andegavenle.
Remenfis.
Et capellz Divionenfis decanus.
M.igillcr Petrus *L>Jh.y*.
Guillelmus uc Gardino.
Æmidius de Campis.
Petrus P.'ai.r/i.
Johannes β .-sis cove.
I ratrcs Michael *Fiyatr'*, & quidam alter de otdine Minorum.
Johannes de Huilaiia prior Auguftincnfium Pai ifienfium.
Petrus de Corruo prior B. Marie de Carmelo Parifienfis.
Dominicus Herbolii de Aragonia didi ordinis 2. Marie, in lacra pagina & decretorum magiftri & doitores.
Nec non magillri Radulfus de *Karatlot.*
Johannes de MatilcOne.
Geialdus
Gei.iluus de Catbo Morono & ejus foetus, & Petrus Januii de Audits Aurcliancnh, Tholofano, fic "Andegavenfi, decretorum & le* gum doâorès tolemnes.
Jacobus *Cojfcn*
Guillelmus de Cauteriis.
Robertus de Donis ia curia parlamenti confiliarii regii.
Andreas Grangerii.
Johannes de *Mtiŷ*
ladulfus de LJlmonte etiam in curia parlamenti caularum patroni.
Magillri Robertus de Freta.
Amclius de Brolio auditores facri palatii apoftolici.
Et Guillelmus Bonnaterii, licenciants in legibus, fociis domini epifeopi Anictcnfis.
Prior Carthufienfnim Pariftcnfium.
Prior Csrlcllmoium Parifienfium.
Necnon Johannes Capitis Bituricenfis.
Johannes Plaonis Agathenfis.
Pior Prioratuum S. Columba: dc Savardino fit de Volvento Caftrenf.
Guillelmus Muneti Abrincenfis.
Jacobus de Manfaugia *Chida* Ambianenfis.
Quidam abus Mimatcnfis; epifeoporum vicarii & nuncii officialis Lugdunenfis.

Bertrandus Gcneftc archidiaconus Conftantienfis, & quidam religiofus Almannus de ordine Minorum, magiftri, viri litterati, & juris periti...fic noftrum notariorum paedidorum, prrftito ante omnia a fingulis praenominatorum juramento de dando fidele confil. in hac materia dido domino noilro regi, fecundum eorum confeientias & diferetiones, antequam fuerint requilita fingulorum vota, fueritque materia repetitis vicibus folemniter difcufTa, Cf. poft hujufmodi difcuiHonem opiniones petit», & per unumquemque, paucis exceptis, certa die, immo certis dietas, fecundum quod materia ipfa repetebatur, fua opinib dida fuiffet. Hinc eft quod in noftram notariorum prxdidorum pratentia, prxfatis dominis patriarchis, archiepifcopis, epifeopis, abbatibus, & aliis perlonis fupradidis, "in camera viridi prxdida congregatis, & fuper materia feu negotio ht»lulinodi fuam opinionem dicentibus, quia pro maiori parte domini ptrdifti adhaerebant opinioni unius didorutn dominorum, quae erat in feriptis, dc quaedam alia opinio qu» per quemdam alium dominum tangebatur etiam in feriptis, fuit diftum, quod ambae opiniones fic in feriptis redaftx, alta voce ic intelligibili legerentur: quibus leftis & intelleftis, ^relatus reverendiflimus in Chrifto pater dominus patriarca Alexandrinus ibidem prxfidens requifivit omnes ailiftentes, quatenus ipfi per jtuamenta fua jam przftita, Deum folum haben do prae oculis, dicerent in hac parte quod conicieniia fibi ditlaret. Quo audito, ipfifquedon.inis fedentitas, & propter hoc congregatis fc in'errogatis fuper prxmilfis fingulariter & figillatim, fuerunt oftoginta feptem ex ipfis, qui unanimiter tenuerunt opinionem contentam rn ccdu'a fuper huc tradita, cujus opinionis arjtcu.'us, cmiifis caufa brevitatis aliis in ipfa cedula contentis lequiiur in hxc verba: concludendo A eligendo per modum opinionis &confilii folum, attenta deliberatione religiolorutn ordinis Çartufienfis & Grleftinorum & univerfitatis Parifienfis, & quod nccefle eft ecclcfix fanftx Dei fub periculo defolatjonis ejufdem, illud deteftandum fchifma brevius quam fieri poterit extirpari, fic ecclefiam uniri, nec vi» prxtaitx aut alix qux per feribentem imaginari valeant, fint fufficientes ad veram unionem, pacem firmam & concordiam animarum, prxter viam ceftjonis uttiufquc partis, iftam viam fatis communem, quafi Sanâi Spiritus eligit fic regi confulit per nuncios folemnes domini regis domino Benediâo confulendam, ipfum fic ejus collegium ad hanc omnibus bonis modis cum honore & reverentia decentibus, exhortando, exponendo tamen domino noftro primitus alias vias prctaftas eaufas, propter quas non approbantur de prrfenti, & eaufas propter quas cedio utriufque videtur eligenda. In cafu vero quo fic dominus nofter rex cum dominis de genere fuo, & aliis d«. confilio luo fic deliberaverit, modus fignifi candi fic profequeadi poflet efle talis, videlicet quod in confiftorio publice nuncii regis regratiarentur domino noftro & cardinalibus de bonis intentionibus fuis, & nunciis folemnibus ptr papam miflis domino regi; fignificarentur etiam in genere bonam intentionem domini regis, diligentiam per ipfum habitam circa materiam, convocando fuos prelates & alios notabiles viros, quorum & univerfitatis Parifienfis habuit confilium,& quod huncii regis mifli funt-ad papam, ad iciendum ipfius intentionem fic viam per ipfum deliberatam, prout ipfe fe diâurum per fuos nuncios regi fignificavit. Demum ad partem & fecrete nuncii regis loqui potuerunt cum domino noftro, relinquentes ejus arbitrio, fi primo voluerit eis viam per ipfum deliberatam aperire, vel audire viam ex parte regis confulendam, & quicumque primus viam aperiat, fi funt concordes

CT des in nomine Domini. S; vero clare pateat nuncii regis, vel quod eligere vellet viamcom-
CHRJST, Prom*®» concilii generalis, iftas vias impugnent, fecundum fuas inftrudiones, per media pnetada & alia fatis communia; fed fi via per papam exponenda foret alias de tribus piztadis concilii, compromit!! vel ceffionis, revocaretur in dubium, an effet melior vel zqnc bona, quod eft incredibilic feu multum di/ficile. Tunc fuper hoc -rex eflet coniulcndus, & ejus beneplacitum expedandum. Przterea fi dominus nofter elegerit viam concilii vd compromit!), aut unam aliam viam quam ceffionis, quz non videtur ita fruduofa, ficut renuntiatio, poil· dilcuffionem materiz & indudionem aliquorum dominorum cardinalium, qui plus ad fa&um afpiciuntur, exponerent nuncii regis domino noft.o Benedido femper cum reverentia & honore, quod ex quo melior & brevior via quam ceffionis non referretur regi, crederent quod rex viam fibi confultam per omnes vias & modos rationabiles & honeftoi fibi coniultos & confulendos, ufque ad eftedum finalem penes reges & principes & lubditos utriufque partis prolequeretur, fi melior & brevior reperiri non poffet.

Item, fuerunt viginti duo, qui in toto tenore didz cedulz non bene concordab.mt cum przfatis odoginta feptetn, quorum unus tradidit une cedulam manu I>a (criptam: qua leda, eidem cedulz decem & novem ex ipfis viginti duobus potius quam primz fupraicriptz qdhzrebant. Duo vero alii ex ipfis viginti duobus, ambo epifeopi, dixerunt expreffe, quod didz fecundz nullatenus adhzrebant, cujus cedulz tenor fequitur.

(a) Ad principale quzfitum, quo quzritur quid. x^gi, principi & domino noftro confulo per etfm domino noftro papr confidendum pro 'breviori, honeftiori, & faciliori modo unionis jn unjverfa Oci ecclefia, Deus cujus caufa agitur, judicet feribentem; fi aliter loquatur quam credit, & fentiat, negotio de quo agitur profuturum. Eft igitur ifte modus fecundum eum, qui in pauco, aut nullo difftrt a modo aliorum faltem effedualiter. Sed quia ducendi funt non trahendi, a quorum voluntate principaliter hoc dependet. eft eis mos gerendus, prefectim cum nihil de fpecialibus obmittitur. Mittantur ergo folemnes «mbafflatores ex parte regis domino noftro, & fi fit poffibile, domini patrui, aut alter ex eis, quoniam illis fas erit magis negotium accelerare, & illis verifimiliter dominus nofter fe effufius aperiet, & cum illi fint vici litterati Ac timentes Οφη, habentefque reJum zelum caufz hujus, qui fecum deferant, tacitis nominibus opinantium, effedualiter quzeumque hic gefta; fiatque in conliftorio publico propofito ftans in general, terminis regratiatoria, exhortatoria & oblatoria auxilii & fa- 'voris, poftmodumque ad partem coram illis, de quibus domino neftro placuerit, petatur ab eo apertio viz feu viarum, quas in hac materia dominus nofter, ut afferitur, dicit fe habere: quibus per eum apertis, fi conveniat in via grata ambaffiatoribus regis fecundum iofirudiozes illis datas, benedidus Deus, tunc ad exeeutiooem illius, abfque hoc, quod per haec verba ultra hic redire oporteat, incipiat maowa apponere juxta ea, in quibus ibidem invicem concordabunt. Sin autem, quod non opiner, viam dominos oon aperiret, vel i*I-

(a) Hinc erduhtn per woead» era-gium in eeaffiio «libi iegimoa fc «dem MS. M*r

A tem ηόη fadibilcm aùt nimis longam, vel aliter cum regiis åmbaffiatoribus Λ litteris per eos portatis noo conveniret, tunc aperirent domino noftro omnia hic tada, fle vias exprimendo, quz via habet plures fequaces, contaudo cmnes vias in mundo, totum fine cx-r preffione perfonarum; & convenientia cujuslibet viz & iuconvenientia etipm exprimendo in quo *rdcdii univerfitas, & in* quo major pars hujus concilii. Et fi dominus nofter reducere-tur cum ambaffiatoribus, bene quidem, aliter tunc per D. card. qUfc tanguntur, & alios de quibus videretqr, 'honeftiori tamen & fecretiori modo quo effet poffibile, fle in terminis cuncilii, feclufa omni «etiam artaftone caufatiBva fibi tangi facerent, etiamli opus eftet, addendo quod dominus nofter ad viam brevem & fadibikm te dilponeret, quia icx erat propofiti non ultra in hoc diffidio ichifmars remanere; & fi tunc non haberetur optatus finis, de cujus contrario credo effe certus, redirent ambaffiatores ad regem, qui per convocationem fecundam concilii, vel alias, ut materia exigit, provideret. Hoc tamen non admitto, quod fi dominus nofter oflerret viam fadibilem & bonam, licet non illam de qua effent ambaffiatores per regem onerati, quod antequam redirent, hoc nunciarcnt regi & ejus expedarent refponfum, an videretur, an via per dominum noftrum apeita, licet effet Calia, regi effet accepta, qui in via rationabili decenter dominum noftrum papam prefer tim in hac materia fequi deberet.

Asvf» CUR'S Π

Qtiibus fic adis, przdida die decima ofiava Februarii, pizfati domini przlati & perfore acceffenmt ad przlemiam przdidi domini noftri regis, in domo fua -S- Pauli Parifiis exiftemis, in camera parlamenti bafta, ubi ipfo domino noftro rege iedendo in lolio fuo regio, affftentibus fibi dominis ducibus Bituriccnfi & Burgundiz patruis, Aurelianenfi germano Barbonii avunculo, comite Augi conftabulario, dido *Battcictirt* marefcallo, domino Johanne de Vienna admiraldo, Guichardo Dalphini magiftro baliftarioruin, multifque Dcomitibus, baronibus, militibus, cambellanis& perfonis aliis de confilio dicti domini regis, prxfatus deminus, dominus Patriarcha Alexandrinus in przlentia omnium pizdidorum alte & intelligibilitcr retulit regi omnia lupra-d:da. Qua relatione fie fada, ante & pofthac pluries przdidus dominus patriarcha de omnibus przdidis, dum modo przdido fierent & dicerentur, petiit a Dobis notariis prxdidis heri publicum inftrumentum unutn vel plura, ad opus ipfius & omnium quotum intereft vel intereffc poterit in futurum, & etiam praefatus dominus nofter rex petiit fibi fieri de hujufmo· dt relatione publicum inftrumentum. Ada fuerunt haec Parifiis, anno, diebus, locis, & B przfentibus quibus fupra.

Et ego Johannes de Bordis in utroque jure Baccalaureus archidiaconus Parifienfis, publicus auâoritate apoftolica notarius, congregationibus, dilcuffionibus, ceduiarum traditionibus, relationi fadz per didum dominum patriaftbain Alexandriz dido domino noftro regi & omnibus aliis, dum fierent & dicerentur, prout m prx ienti inftrumento fupraferipto continetur, przfens fui, exinde ipfum inftrumentum aliena manu feriptum figoo meo manuali /ignavi, Oc in eo me fubfcripfi, & hic rogatus & icquiutus in icftimooium prrmifforum. *Berou*

GT Et ego Gunterus Colli domini noftri regis fccretarius, publicus apoftolica & imperiali au- ^or'tâte nû,ar,uç « congregationibus, difcuflio- nibus, ccdularum traditionibus, relationi faâc per dominum patriarcham Alexandrinum diâo domino regi & omnibus aliis, dum fierent fit diceremur, prout tn prxfenti inftrumento fu- praferipto continetur, fui prsfens, dc hoc ip- luno inftrumentum alia manu feriptum ligno meo fecretanalus manu mea fignavi, & me fubfcripfi hic fuper hcc requifitus & rogatus in teftimonium prarmifforum. *Gentier.*

INSTRUCTION BAILLEE PAR LE ROY NOTRE

Scire it rnetfeputters les ducs de Bern, de Bonn èr d' Orleans, & outres fes confeillers ty fervitents, les^xelx il envoyé prefentement devers noftre faint Pere poor le fait de lo paix Ü tinte» de Γ egltfe uoiverfelle.

Fx M»rt. \ et Mon. r. VU P. Fx MS. Bibl.

PRemicremcnt fera récité que le {chifme de Γerreur qui eft en l'eglife a moult longuement dure par l'efpace d'environ dix-fept ans, de que moult de grands perils des âmes, maux de *inconveniens* en grant leiion de noftre foy chreftienne s'en font enfuis, de fe pourraient enfuir, fi noftre mere feinte eglife n*cftoit ta-C menée à vraye union.

II.

Item, que notre faint pere le pape Cernent du tempus du roy Charles, que Dieu patdoint, & depuis à envoyé pluucures (ois (es meflagers folemnels devant luy, & aufly devers le roy noftre Cre qui eft è prefent, en leur priant, que eux vouliffent mettre en peine, & travailler à ofter le fchifme, e mettre iainte eglife en paix; fie que eux y ont grandement labourrè par devers les autres rois, princes, & feigneurs de la ebreftienté, neantmoins dure encore ce (chifine, de eft moult D *enraciné*; de que plus durerait au temps à venir, de tant plus feroitil difficile à appaificr, de fi bievrement remede n'y etoit mis, il ieroit grand peril, qu'il fut perpétuel que Dieu ne vueille, ainfy que eft ladivifion de I'eglife Grecque & dc I'eglife Latine.

III.

Item, que le roy a toufiour refpondu & (ait refpondre aux meflages, qui font devenus par devers luy de par noftre faint pere Clement, de de par noftre (âint pere qui eft à prefent, comme il eft en vérité, que c'cft le fait du monde qu'il a plus à coeur, que de B mettre paix.de union en fitinte eglife, en fuivant les voyes de fes predecefleurs, & qu'il y veut expofer fa perioone, les feigneurs de lon lignage, fa chevaace, dc y faire tout co qu* il pourra.

IV.

Item, que il eft ailes toft apres la création de uoftre faint pere Benoift, il envoya devers le roy fes meflages folemnels, moniteur l'eveiÎue d'Avignon, fon marefcbal, de mefljro 'ierre Blau, qui dirent au roy entre les autres choies, que noftredit faitu pere «voit ac- A repte cet eflat & ion cle&oa, principalement pourtant faire en ion tempe, au plaifir de Dieu, que Je fchifma ceffat, & que l'eglife fut en paix, & qui* il cftoit tout prêt fans aucun delay d'entendre À Γunion dc l'eglife par toutes voyes policies & hopeîles, qui feroient avisées, & qu* il avoit toute fa fiance au roy dc à nofleigoeurs fes onces & freres, plus qu* en autres princes delà chrefticnté; dcSupplioir au roy, qu* il luy pleuft envoyer fes meflages folemnels par devers luy, & par eux luy (aire fcavoirribn intention fur cette matière, & qu'ils fuflènt de telle auâoritè, & fi prouchain de lui, de tellement inftruits, que quand ils feroient par delà, notre faint pere par le B bon avis & deliberation d'eux & des feigucurs cardinaux du college puft conclure en cette matière, fans qu* il falluft les meflages retourner par devers *le roy.*

ANNO *1M'

V.

Item, que ailes toft apres le roy en faprefence fill refpondre aufdits meflages, qu'il fe vouloit expofer & travailler en ce fait, cpmme deffus eft dit, de qu' il envoyroit volontier fes meiîages pardevers noftre dit faint pere pour la maniéré qu* il avoit requis, & que quand monfieur de Bourgogne ion oncle és marches dc Bretagne (croit retourné, il aurait avis quiex meflagers il envoyroit devers le pape, & aufti fur ce que*il les chargerait pour lui dire.

VI.

Item, que poureeque cette matière eft la plus grande qui puft eftre, 6c que le roy fit nosditis feigneurs l'ont tant â cuet que plus ne peuvent, & qux fur ce le roy vouloit avoir & bon & grand confeil, & a mandé les prélats de fon royaume, pluficurs abbez, prieurs, maiftres en théologie, doâeurs, députez des etudes de Paris, d'Orleans, d'Angers, d(de Touloufe, & pluficurs religieux des ordrea de Chartreux, des Celeftins, des Mandians, & autres fages hommes « & aufti a voulu avoir la deliberation de l'univerfitè de Paris, & atnfy la fait feavoir à noftre faint pere.

VII.

Item, qui environ la journée aflignée aux prélats pour venir devers le roy, qui (uft a la Chandeleur, noftre (aint pere envoya derAr chef fes meflages pardevers Je roy, les dcfliiv dits evefaue d'Avignon, dc Meflire Perre Blau, & I'eveique de Tirafon, lefquiex ont encore fupplü moult ioftaœment au roy qu'M luy pluft avancer Γ allée de fes meftégés pardevers le pape; de outre que le pape pour 1« ledxtioo duichifine avis advifè une bonne voye de brieve, qui ferait plaidante au ray, de A tout le monde, de la quelle il dirait aux meflages du roy, quand is feroient pardevant luy, dt non à autres perfoones.

VJIL

Item, que ces aflemblées de confoluticoa qui ont eftè faites du commandement du roy. tant par les prélats de autres, qui ont *eût avec* eux, comme diA eft, & aufti quant au fait

"r

bit principal par l'univerGtè de Paria, auflyA comme le roy feeue par le rapport que luy a eft/ fut, plufieures voyes ont eflé touchées fe ouvertes par maniéré d'avis dt d'opinion tans feulement, non pas pat maniéré de determination, mais pour donner confeil ait roy, a ce que le roy peuft chaigier fcsmeflsgrs pour faire expofer par eux ion intention dtadvisau pape, ainfy qu'il l'a requis.

anno Christi

IX.

\Tocs ont délibéré, que potir avoir la grace du faint Efprit en la proteftation A bonne concluûon de ce fait, eft neyeflité d'avoir recours à Dieu par devotes oraifons, meflages, B prédications, procédions, aumofnes, fe autres ocurrcs prccifes, * combien qu'il ne fnftife pas. Mais avec ce faut procéder i quérir dt dire la plus convenable & plus brieve voye pour mettre paix en fainte eglife.

' L pieu- fe» M> pre- ««Je».

Primt vit ft&i.

X.

Entre les voyes qui ont efté ouvertes a eflé touchié de la voye de fait, c'eft à feavoir que l'intrus, lés anticardinaux, dc tous ceux qui tiennent fa partie & fon obeiflance fuflent contraints par la puiflance du roy *à* venir à C la vérité, & a l'obeiflance de notredit faint pere pape Benoift, lequel le roy, les feigneurs, le clergé, de le peuple de ion royaume tiennent fermement de fans doute eftre vray pape & vicaire de notre Sauveur JESUS CHRIST, dc que ès temps pallet plufteurs des roys predeccffeurs du roy noftre fire ont bouté hors du faint liege de Rome les intrus, dc remis 1e vray pape en fon fiege, de contraint par une voye de fait les rebelles luy obéir, que ce ferait l'honneur du roy de le faire par cette maniéré.

XI.

Rtfpifit vht ftfli.

Neantmoins il femble aux deflus dits, que cette voye n'eft point à conseiller au roy, à noftre faint pere; car elle ferait très pcrilleufe, de avec les guerres que le roy a de prefen.., il prendrait guerre à toutes les autres nations, qui font de J'obeiflance de l'intrus. Pourquoi d'inconveniens fe pourroîent enfuir, que c'eft fans nombre, de ft pourrait aucun pour nos pechez par te puiflance de noftre Seigneur, dc pour nous punir, que noftre faint pere, qui a bonne dc vraye juftice, fuccotnberoit, & que l'intrus obtiendrait; de fuppofé que par la voye de fait de de guerre l'intrus de tous fes anticardinaux fuflent morts ou pris, de que noftre faint pere Benoift fuft par te roy mis en fon fiege a Rome, ne ferait pa» pour ce le fchifme oftè, ny 1'eglife en union. Car ia pour ce tes nations d'Allemagne, d'Angleterre de d'itdie, d'Hongrie & autres, ne croiraient ja en noftre laint peic Benoift.' mais diraient que a tort, par force de contre raifon occuperait l'eglife, de feroit le fchifme plus fort qu'il n'eft de prefent, de n'eft pas pareil le fchifme qui eft en l'eglife aux"icfaifines qui ont efté du temps patte.

Car lors il etoit clair & evident, que l'un etoit intrus, combiet) qu'il fut foutenu de fiit par aucun feigneur; mais i prefent combien que 1« partie de l'intrus foit fauflê, toutesfois eft-elle grandement colorée fit fondée fur diverfes écritures dt rations, dc foutenue par plus grand nombre de clercs notables, qu'il n'en a en l'obeiflance de noftre faint pere Benoift; de β eft certain que au commencement du fabifine les deux clercs furent eleua par tout le college des cardinaux, ce. qui n'eft pp eferit.

anno CHRISTO *>M*

XII

Jrraada via *efl redxSlionif.*

Une autre voye qui a efté touchiée efdittes aflembfées, eft de reduâioo, c'eft à ica voir, que par bonnes exhortations & demonftrations de la iuftice de noftre faint pere Benoift, par meflages de eferitures, les roys, princes de feigneurs, te clergé de 1e peuple de l'obeiflance de l'intrus fuflent ramenés à la vérité & obeiflance de noftra lain» pere Benoift, laquelle voye fut commencée au temns de noftra faint pere Clement, par la quelle plufteurs roys fe royaumes vindrepr A fon obeiflance, comme ce royaume, les roys de Caftille, d'Aragon, de Navarc, d'Ecofle, & leurs fujets, & icmbteroit que fi te roy proccdoit encore fe y perfeveroit, qu'il y pourroit bien profiter.

XIII.

Rtpul/io tjn/Ànt.

Cette voye ne fcmble pas poflibte, ny à concilier au pape, pour ce que le fchifme eft trop fort enraciné, dc a duré trop longuement, de que durant icelui les intrus de Rome ont pourveu de fait tous les prélats, prefqne tous de autres gens d'eglife, qui tiennent obeiflance de l'intrus, de font aufli fort obDftinez les roys, princes, prfclats, tes clercs de laïs de fon obeiflance, de leur erreur, comme les roys dc autres feigneurs, les clercs de tes laïs de l'obeiflance de notre faint pere Benoift, font fermes fe conftans en fa bonne juftice, dc qui plus eft à prefent les nations eftranges, Anglois, Allemands & autres font tellement obftines, que eux ne voudraient point oüir 1a vérité de noftredit faint pere par meflages, ny par lettres, auft peu comme le roy de ceux qui tiennent la vérité de noftredit faint pere. Benoift voudraient oüir l'iniquité.

XIV.

Et outre fuppofé que l'intrus *de* Rome fe tons tes ancicardinattx par exhortations ou autrement fe declaraflent à l'obeiflance de noftredit faint pereBenoift, qui n'eft pas A croire que jamais fe puû faire, ja pour ce les nations deflus nommées d'Allemans, d'Anglois dc autres n'obéiront à noftre faint pere Benoift, .nais feraient par ete&oos de leurs prélats un nouvel intrus « comme fi noftredit faint pere Benoift dc tous fes cardinaux fe déclaraient à l'obeiflance de l'intrus de Rome, ja pour *es tes* roys, tes princes, les prélats & te peu-

fy
ANNO
amjrn
«JH.

peuple *de (bn* obeiflance ne croiroient audit intrus, ni ne lui obeiroient.

XV

Très vie contente in epifaio teniverfito fis Sortfcitft.*

Item, é$ affcmblé» qui ont efté faites dernièrement iur cette matière,-Ont eftç reprîtes, les trots voyes autrefois 9«. enes par 1' univerbtc de Paris, contenant en une epiftre, qui par elle fut baillée au toy depuis la faint Jean dernièrement paffée, de concile general, de compromis, & de ccflîon.

XVI.

I'io concilii generolts ,

Quant à la voye de concile general, il fembleroit que ce fut la plus raifonnable de droit, can és faits concernant la foy ou l'eftat de Γ uoivertelle eglife, comme eft le fchiime, le pape eft fujet au concile, & en peut le concile juger & determiner. Si le jugement droit donné par le concile general, chacun y obéiroit, & fi eft à croire que la fentence ferait jufte & raifonnable, & que Dieu ne fouffiiroit[qu'en ce fait qui touche la foy , le conC'te general erraft ; & fuppoſé qu' il erraft , chacun en ferait excusé en fa confcience, en obeiflant en la fentence, & dient aucunes écritures anciennes que autrefois - ainly efté fait.

XVII.

fiepre&a]io fno ad prefens proper prolixitatem.

Cette voye quant é prêtent ne femble point à confoiller pour plufieurs raifons, 1' une que pour la dirifion de l'eglife, ou concile n'y aroit point de chef, ou il y en aroit deux pour les deux obejflânces, l'un noftre faint pere Benoift, & *l'autre* intrus, qui teroient contraires entemble, fie G l'en vouloit aflem-Lier tes prélats & clercs-notables de la chre-ifenté, ce ferait trop difficile de les aflem-l .cr, à fi font (eux de la partie de l'intrus en plus grand nombre la moitié, ou les deux parts, & G faudrait appeller fie ouir tes deux parties en leur fait fit raifons, ceux qui tiennent la vraye obeiflance de noflredit faint pere foutiendroient fa juftica, ceux dc l'obeiffance de l'intrus foutiendroient la Gennc ; fic aient aucuns qu' il y aurait des faits contraires, G n'y aurait point de fin : & s'il avenoit que fentence fut donnée, il pourrait avenir qu' elle ferait pour l'intrus, ce non obftant ceux dp i\obciflance du pape Benoift; ou pourtoit avenir qu'il ferait adjugié, que l'un r.y autre n' y aroit point de droit , G demouloit Γ eglife en grand erreur fit fans chief, fic outre par la fentence du concile qui ferait donnée pair l'un d'eux, il n' aurait pas droit acquis en la dignité de pape, s'il n'y avoit droit paravant, & tousjours pourraient dire ceux qui paravant n' y croyoient pas, qu'ils ne feroient point âppaiGez de leur conlciences ; fic G noftre faint pere elifoit celle voye du concile, Γ intrus pourrait dire, qu'il repute tous la prélats, clercs, & autres dc l'obeiffence de noAred/t faint pere excommuniez, fcbiûnatifqoes, privez de tdus eftatt, & qu' ils ne devraient avoir voix an concile, & les tiendrait pour fufpefts; & pareillement pourrait dire noftre faint pere de ceux de l'obeiffancç de l'intrus.

ANNO
CHJUSTj
-iff-

xviq.

Item, qui «ft fort à noter en toutes les voyes ouvertes en cette matière. Il eft à croire qu'il y faudra garder égalité, & Γ honneur de chacune des parties, fie des rays, princes, & autres feigrôur, qui ont tenu l'un de l'autre obeiflance , & s'il cftoit déterminé par le concile pour l'intrus , il s'enfuivrait que le ray, & tous, ceux qui ont tenu Γ obeiflance de noftre faint pere Clcibent euflent erré, qui ferait grand reproche au ray . Car il n' eft pas trouvé que aucun de fes predeccflèurs erraft oneques au fait de la foy; & s'il cftoit fententié pour pape Benoiil , les autres nations fe tieodroint pareillement injuriées, de pour ce n'eft-il point a croire que jamais le concile en ofaft ou puft determiner.

XIX.

Vio cempromiffi continens in fe ceffionem videhtr eligenda, quia mitior quam conciiii generalis, Û non tam pracija, gnom vio ccflionis .

La voye de compromis, c'eft à feavoir que les deux parties du contentement de leurs colleges fe foumiffent en arbitrage ou ordonnance d' aucunes bonnes perfonnes qu' ils diraient, lefqucls euflent puiflance de mettre paix en Γ eglife par toutes voyes que ils pourraient advifer, & par la veye dc ceflion, G bon leur fembloit, & que dés maintenant chacun renonçait à fon droit, s'il cftoit ordonné par les arbitres, nue ainfy deuil dire fait, femblc de premiere lace bien amiable & raifonnable. Car é cette voye les parties devraient eftrc aflez enclines, pour ce que elle n'eft pas fi rigoureufe que la voye du concile general, fic n'eft pas G dure, ny fi precife, comme ferait la voye de renonciation ouvrir de prime face, & fi ferait bien brieve G les parties la vouloient contentir.

XX.

A'w» videtur confxlenda propter rationes tadfas in reprobahone concilii generolis .

Neantmoins à la partie, la plus grande de ceux qui ont efté entembles, cette voye ne femblc pas à conseiller. Car il femble à plufieurs, que la dignité de pape, qui eft chofe fpirituelle du vicaire de Jefus-Chrift ayant puiflance de lier fic abfoudre, fic qui à la cure des âmes de tous chreftiens, ne petitcheoir en compromis au arbitrage, ni en pailion, comme convenances ou obligations quelconques; fie G aurait très grande difficulté à elire les arbitres: chacun eliroit perfonnes S luy favorables, fic ne fe pourraient les arbitres accorder; car chacun voudrait foutenir fe partie. fic s'en enfuivroit lea inconveniens deflua touchiez en la voye de concile general. Car il faudrait appeller les parties, ouft leurs faits fie raifons, fic ne pourrait la lentence des arid-

anno CHRISTI -Iff-

arbitres attribuer droit à celuy qui ne l'au-A roit paravent. El fi l'une des panics obtenoit fentence des arbitres, les roy, princes 6c autres de ,1' obeiffance de la partie adverfe, ne croiraient point en celuy qui aurait fentence pour foy, & ne luy obéiraient point, pourquoy toufiours tenroient le fchifme, & ne feraient point les conferences appaifiées.

XXL.

Ai tint WH videtur confeelenday fais tie ywa •perrerrt per compromtifem frittire efftni er Utriy tf fic effet cirCHitiet »

Item, fi le compromis enclouoit en foy la voye de ceffion, qui ferait de neceffité, comme dift eft, il n'eft point à croire que les parties le voulfiffent confentir, fle fi feroit un circuit fuperfius de faire compromis, puifqu'il faudrait venir à ceffion, & eft à prefumerque chacunes des parties, s' il le falloit faire, aimerait mieux fit deliberament fit de fa franche volonté, que par ordonnance des arbitres, & que ce ieroit plus grahd merite à Dieu, & plus grand honneur au monde. Et dilent aucuns, que fi en faifant le compromis, chacunes des parties renooçoit A fon droit, ff les arbitres Γordonnoient, cette renonciation ne ferait pas valable, & que la renonciation devrait efirt fimplc, pure & abfolue, ainfy com- C me l'acceptation, & fuffi la fentence des arbitres ne pourrait eftre exécutée, car elle ne cauferoit point d'adion fors de la peine, fi elle y efloit apposée, & fi n'y aurait point de fouverain, qui en fit droit ny execution.

XXII.

Ad idem non videtur confulenda, qitia ori~ rentetr ebfputationer.

Item, fuppofé que cette voye de compromis & de ceffion par condition fe puft foufterir, & que les arbitres peuffent jugierdu droit des parties, ou de la ceffion, toutesfois plu- D fieurs le pourraient ramener en doute, mefmement ceux de la partie de l'intrus, & femble pour le bien de la paix & d'union, que l'on ne doit point confciller par quelconque voye la difeuffion du droit des parties, qui feroit impoffible, ny voye quelconque qui chiet en doute ou deputations ; mais doit eftre onfeillée la voye plus claire, plus brieve, plus égalé, tant d' un cofté comme d' autre, & par la quelle les coeurs & les confciences fuient du tout appaifiées.

XXIII.

Per omnia referent papae, que faiia & diflj fuerint.

Aucuns ont touchié que fans confciller par maniéré ou d'opinion acune voye particulière toutes les voyes qui ont efté ouvertes en ces affemblées, les raifons pour les fonder, & les doutes au contraire, fuffent rapportées à noftre faint pere, afin qu'il euft bon avis & confideration fur tout avec nos feigneurs les cardinaux, &que l'on s' en rapportait àtadifcretton, qu' il euft la meilleure de vàyes qui auraient efté ouverte, ou autre meilleure, fi elle avoit efté avisée, & que ce feroit \u$ garder fan honneur, qui doit bien eftre gardé en cette maniéré, & qu'il en ieroit plu» en· clin à cotsdefcendre à toute bonne voye, Bc que l'on ne pourrait plus dire, qu'il ait èfté réduit à élire aucune voye particulière, mais l'aurait esleu de ion mouvement mefmement : car, comrx dit eft, les derniers mefiages du pape ont dit au roy, que le pape advise un très bonne voye, qu'il dira aux mefiages du roy, quand ils feront- pardevers luy.,

anno c'^ISTI

XXIV.

Ce non obftant, il a femblé que ceux qui Sont efté mandez par le roy pour cette cauie, & qui ont fait ferment de le loyaument confeiller, luy doient cpnfeiller la voye qui leur femble la meilleure, la plus brieve, la plus appuiffante, & 'que autrement eux ne fe acquitteraient pas bien envers luy, ni se roy envers le pape & l'eglife •refinement. Car de toutes les voyes qui ont efté touchées, il n'y en a aucune, qui leur femble convenable quant a prefent à la plus grande partie de tfop loing de ceux qui ont efté cnfemble, fors celle qui cy après fera déclarée, fi feroit contre leur confcience de confeiUer au roy les autres pour les faire monftrfr au pape en general, fi un ne luy difoit toute la verity du conicil ; c' eft à feavoir qu'elles ont bien eftè ouvertes, mais elles ne femblent pas fouififantes, & les cauies pourquoy I Et outre, leroy pour neant aurait mandé fes prélats, fe îl-ne fçavoit leurs advisde la meilleure voye, mefmement que il y a plus de demy an que par l'epitre deffus ditte baillée par l'univerfité de Paris, les voyes ont elléouvertes, & les rations fervans â icelles ; laquelle epitre eft toutenotoire. Et avec ce fi le pape demandoit aux mafiagesdu roy, la quelle de toutes les voyes fembleroit au roy la qieilleure, & ils n'en difoient l'advis du roy, le pape pourrait différer jufqu'à temps qu'il euft fçeu fur le certain Γintention du roy, fit conviendrait retourner ou renvoyer devers le roy, qui feroit grand delay, .en grand dommage de la befoigne, qui requiert célérité, mefmement pour eviter le peril des âmes & de confciences, qui eft fi miferable, que de damnation, fi Dieu n' y pourvoit

XX".

Qiod non eft verifimue, quoi papa fiat aliam viam ceffwnit eque bonam & brevem.

Et ne doit mouvoir ce que le pape doit une bonne, &c. car s'il la dit meilleure que celle qui eft confeillée au roy, qui n'eft pas bien à croire Benoift, 6c s'il ne la dit meil- E leure, les mefiages du roy doivent eftre inftruits fur le certain de la voye qui femble au roy la meilleure, afin quels conclufion y foie prtfe par delà par l'ordonnance de noftrefaint pere ; tellement qu' il ne faille point retourner pardevers le roy, qui eft ce que noftre faint pere a fait-cquerir, fi n'eft au cas qui cy après fera déclaré.

XXVI.

CHRISTI •4»J. | ANNO OtRUII

XXVI.

Çhtai cHfnitailfiK fit papa , yvod rügat teffianif, faatfaata nHliarttao breviorem, &c.

. Item, que après que toutes les voyes que ceux, qui ont cité aflemblez par pluGeures journées pour cette matière ont pû advifer, ont èflé grandement ouvertes, de debattues, confideré que ce doulereux fchifme a trop duré , de qu'il eftehofe neceflaire à l'eglifê , que brièvement il*péenne fin, autrement il ferait taillé d'eftre perpétuel; ils ont èfté d'opinion plus do trois parts de confeiller au roy, qu'il confeille dc exhorte noftredit faint pere par les B meffagers qui feront envoyez deversJuy, élire la voye de renonciation , poulvcuque 1' intrus de Rome pareillement renonce, de non autrement , de que aucune autre voye ne leur femble fouffifante pour pluGeures rations.

XXVII.

La premiere .' car de toutes les autres voyes qui ont crtcf touchées s'enfuivroient grands inconveniens, & ne feroit pas le fchifme appaifié , ni fainte eglife en paix, comme deffus eft dit ; & par la voye de renonciation celTent tous inconveniens , & s'en peut brièvement enfuir la vray paix de l'eglife , l'appaifement des coeurs & des confciences , ega- C lue gardée, & tous efclaqdes oftez ; à cette voye fe defeendent continuellement, comment men du S. Efprit, ceux qui longuement y ont yenié, comme l'univerfité de Paris , les religieux deffusdhs & autres perfonnes devotes , les clercs, théologiens & dccretiftes.

XXVIII.

La féconde: car aucuns qui fentent de l'intention de l'intrus de de fes anticardinaux, de aufti.des rois de princes de fon obéiftance, difent qu'ils font enclins à la voye de renon- D ciation do chacune des parties, dc non i autre, dc ne doivent point douter ni différer les parties à renoncer chacun à fon droit pour la paix de fainte eglife,qui autrement nefe peut faire, mais y font tenus ; car le bon pafteur doit expofer fon ame de fa vie pour la paix de confervation de fes fujets , defquiex il a le gouvernement, de doit plus vouloir renoncer à fon eftat, que fouffrir la defolation de fa dignité pour efehiver l'efclande de la Chreftientc, q.ii autrement ne peut dire appaiGé . Et t: cc..'..;ne les prélats fujets de notre faint pere, font tenus de droit renoncer à leurs prélatines pour efehiver Γ efclande de leur peuple, par plus forte raifon tant noftredit faint g pere comme l'intrus, font tenus de renoncier a leurseftais pour la vraye union de la Chrétienté, de celle voye doivent confeiller tous les fujets de l'une obeiftance dc de l* autre . Car eux doivent avoir plus de regard à la réintégration de confervation de la dignité du pape , & à l'honneur de fainte églife, que à 1' honneur ou eftat de l'une partie,ni de Γ autre , comme perfonnes privés, attendu que les fujets ne font tenus à la perfonne du pape , fors que pour raifon de fa dignité.

XXIX.

La tierce G eft: que Ton dit after communernent, que vivant notre faint pert Clement, noftre faint pere qui eft à prefent, *lors* cardinal de la Lune, etojt de cette opinion, de que apres fon retour de la legation qu' il fit en France, il le dit à noftredit faint pere en la prefence des cardinaux, qu'il n'y avoit point d* autre vqye fouffifante, que la ceftion ; depuis le trépas de noftredit faint pere Clement , quand nos feigneurs les cardinaux furent aflemblez au conclave pour faire leureleâion, chacun d'eux promit &jura, G comme l'on dit communement, que s'il avenoir qu'il fût elû met- trait ~~peine~~ a' ~~la paix~~ dc union de l'eglife par toutes voyes qui fur ce lui feraient confeillécs, jufq'a renonciation inclufe. Et depuis que noftredit faim pere fuft elû , il l'a aufti dit è ÎJuficures perfonnes, de l'a eferit à pleuGçurs e fes amis tant en France,comme ailleurs, de dient aucuns qui font venus d* Avignon de nouvel, qu'il a prefehié publiquement, dc qu* il perfevere en ce faint propos fans variation aucune, an démontrant fa prudomie , dc que ce qu'il difoit étant cardinal, proccdoit de Vraye entention.

XXX.

La quarte:.que combien que les aftembléea deflusdites aucuns en bien petit nombre ayent fait doute de conieiller Amplement la voye de renonciation, dc ayent touçhié de faire ouvrir a noflre faint pere toutes les voyes advifées, fans en dire aucune , dc aucuns d'eux de tres-peu ayent èfté enclins à la voye du concile general, du du compromis, toutesfoisont eux declares comme tous , que leur intention ètoit que le concile ou les arbitres ordonnaffent finablcment, que chacune des parties rcnonclt, de que i cette voye falloit il venir, dc que les parties fiftent leur devoir de grande charité, *s'ils* oftriffent cettevoye de leurmouvernent fans induâion ; dc par consequent tous tiennent que c'eft la meilleure dc la plus brieve. Pourquoi s'enfuit, que fans aucun circuit , elle eft confeillée au roy, dc que le roy doit chargiez fes meffages de la confeiller à noftre faint pere par la forme de maniéré qui fera cy-apres déclarée. Car le délai peut être caufe de la perdition des âmes fans nombre , dc pourrait avenir, que l'une des parties mour. roit , ou autres empêchemens furviendroient, que l'on ne puft *voir à* prefent.

Çttod damin» net alii nuntii regit non faciant' fnpp/icatianeno papa.

XXXI.

Soient bien *recon* les ambaftadeurs du roy, & chacun d'eux, quad il feront en Avignon, du ferment qu'ils ont fait, quand ils fechargèrent de cette legation , qui eft telle qa'ito ont promis & jure foJemnclIcmenr, que eux ne feront ni feront faire aucune Application on requefte pour eux, ni pour quelconque caufe ou befo/gne que ce foit par voye direde ou oblique, à noftredit faint pere,aux cardinaux, ni à autres, jufques à temps que le fait principal de l'eglife, pour le quel ils font envoyé»

par-

ANNO CHWSTI

par-delà, foil expédié , tellement au* jis ayant rcfponfefur ce qu*ils auront cxpolé au pap·.

XXXII.

Dt juramento farto por qmmhbet cordinaliitm μ introit conclavis.*

Item, pour ce qu* il etoit tout commun à Paria & ailleurs, que avant l'eleftion de do* flredit faint pere, luy & tous les autres car* dioaux de ion college firent ferment folemnel chacun par foy, contenant que s* il avenoit qu* il fût dû, il labourerait a Γunion de 1' eglife par le confeil du college fie du roy par toutes voyes, jufqu'à renonciation induis, avec aucuns autres points, &; que du ferment lût fait jnftrumeot; le roy pour eftre mieux advifé , des avant la journée de la Chandeleur , écrit bien afteâueufement à noftredk faint pera,fic à pluficurs des cardinaux, que la cedule qui fut faite fur ledit ferment lui lût envoyée, ou au moins une copie collationnée 1 Γoriginal dt inftrumentéc, fic fembloit au roy fie à nof* feigneurs aufquiex en fut parlé , que le pape le deuft ainfi faire*, fie y envoya k roy en une cedule enclofc dedans ces lettres la forme telle que aucuns difoiem tire du ferment deffusdit.

XXXIIL

Qtcomodo papa refcripfit dirtaat fcbednlam effe confertam, Ce. fed fstetir plstra [tenta [niffe ditto, qua pandet nanctis regsis.

Item, que apres allez grand delay , fic que !· cbevauchcur eut demeuré quatorze jours ea Avignon , noftre faint per· a referit par fes bulles au roy, que la dite cedule enclofc es lettres du roy etoit feinte , non contenant vérité; mais il eftoit vray que avant l'entréedu conclave fic depuis l'ifluë, pleufieurs choies avoient èfté trajeâées, fic purparlées , fic miles par écrit, qui etejent à tenir fecretes pour Γ utilité de la befoigne, fic que aux meflages que le roy envoyeroit par delà, le pape communiquerait toutes choies comme fecretes qu* elles iuiflênt, fans riaa celer de foa entention, en priant au roy qu'il avançât fes meflages, qui fuifl'ent tels que le pape leur peuft tout ouvrir, fie que le roy connoitroit qu· le pape ne l'a pas fait pour delayer.

XXXIV.

Çwod domini babemtt [applicare papam , qaod tradat eis itt [criptis qua fuerint dirta & promiffa i· minet conclavis tf in utiht.*

Item, femble expedient que les dits ansbaflàdeurs, quand eux parleront i part i noftredie laine pere, somme cy apres fera dit , lui requièrent dé par la roy les dites deritures faites an eowlave par noftre faint per· et le college, pour WJi voir et confiderer > <c mieux aotaodre la matière, ainfi comme aofiradk faint per· - ecet a» roy .

XXXV.

Item, ont aucuns advifié, que avec lesambafladeurs du roy voilent en Avignon la deApurez de l'univerfité de Paris des quatre faeuhez, pour témoigner leur opinion, ou pour la fofitenir , fi meftier eft, et repondre aux grands clercs qui font en cour de Kome , fi eux la vouloient impugner , ou confeiller autre voyc qui ne fuft mcillurc ou plus brieve.

asno Chrisii M*"

XXXVI.

Qua dicentnr in pubblico.

Qpand las meflagers du roy feront devers noftre faim pere, il pourront cxpoler en public en confiftoif·, comment le pape a envoyé fes meflagers folemnel par deux fois devers le roy, la creance qu* ils luy ont dite , fie. les rcfponfes en general que le roy leur faites, fic mercieront le pape de ce que ainfi a envoyé devers le roy, fic dc ce qu* il lui a fait dire, fie expoferont la grande afieftion duroy à la paix de Γeglife , fic qu'il veut aidiez , conforter fie confeiller de toute fa puiflance ; fic que pour cette caufe a fait aflêmbler les prélats fie plufieurs du clergé de fon royaume, fie y a envoyé tels feigneurs de fon lang, fi grands fic fi prochains de lui , comme fes ondes fic foa frere.

XXXVII.

C Qtud papa prime aptriat viam , paam dicit ft babère aque bonam, Ce. C fi nolit , aperta» fibi ctffionis viam.

^em, que apres ce que les ambafladetirs do roy. auront porté eo public fic en general a noftredit faint pere, eux lui diront qu* ils défirent à parler a lui fetretement fie a part en prefence de peu de gens , tels qu* il lui plaira .· quand ils feront à part, lui pourront dire qu* il a fait fçavoir par fes meflagers, qu' il a advifié une très bonne voye fic brieve pour Γ union de Γeglife , la quelle il ouvrirait aux ambafladeurs du roy, quand ils feraient pardevers lui, pourveu qu* ils fuflent feigneurs de telle autorité fic fi prochains du roy, qu'il leur puft tout dire ainfi comme a la perfonne du roy ; fic que s'il lui plût ouvrir h voye , les meflagers du roy Γ oiront volontiers , fie qu· pour cette caufe le roy y a envoyé tels feigneurs comme dit eft. Si fupplieront au pape , nu* il leur ouvre la bonne voye qu* il a advifee, fic toutefois fi noftre faint pere vouloir ouvrir premièrement l'avis du ray fie de ion confeil, fi en foit fait a foa plaifir, combien qu'il femble qu'il vaudrait mieux , que le pape s'ouvrît le premier.

XXXVIII.

amba effent via tf eadem quomodo pra&icarentier.

Item, s'il avenoit par *la* grace de Dieu , que la voye advisee par le pape, fic celfc qui eft confeillée au roy fuflent tout une , c'cft à-fçavoir, la ceflion des deux parties, benoit foie noftre Seigneur, fic lors ferait traité de la maniéré de la pourfuit· de Γexécution d* icelle voye, fit d· Veleâion d'un feul chief an feinte eglife, comme cy après fera touchié,· fie fi noftredit faint pere avoir meilleure voye, fie plut brieve clairement, que la voye de canon-

noDcistion, & qu'il n'y eût point de doute, la quelle chofe ceux qui ont èfté affemblez Pour cette ne peuvent imaginer , fi cs Art'bâiTadeurs du roy n'en faifoient point de doute, ils l'accepteraient , fie avec oollredit faint pere fit le college avileroient enfemble comment elle ferait executce . Et fi noflredit faint pere élifoit la voye du concile general fie du compromis, qu aucune des autres voyes deilus recitées, ou aucune autre voye , qui n ait point elle' ouverte pafdeça , qui ne fuit pas fi bonne, it brieve , ny fi appaifante, comme la voye de renonciation , les ambaffadeurs du roy la débattront fic expoferont tout au long la manière par laquelle le roy a procédé en cette matière; fie diront les eau-B les fic les rations pour le fquelles la voye que noftre faint pere cltroit, puiique ce ne ferott la renonciation ou autre meilleure fie plus brieve, ne ferott pas fouftifante , en gardant tousjours l'honneur fie la reverence, qui eft à garder à notre faint pere, fic l'exhorteront par toutes bonnes paroles, fic par le moyen d' aucun de nos feigneurs les cardinaux , qui font de cette opinion , comme de condefcendre à la voye de ceffion. Et fi finablement ne vouloit condeicendre , ni ouvrir meilleure voye fie plus brieve , lui pourront , à telle reverence comme dit eft, les ambafsadeurs du roy dire C qu' ils croyent que puiique notre taint pere nommera meilleure voye , le roy voudra perfcverer fic pourchacier de metre à, effet par toutes maniérés raifonnables fie honneftes la voye qui lui aura üté confeillée pardevers les roys , princes, prélats & autres,tant de l'une ebeiisance,comme de l'autre, ainfi comme il y eft tenu, fie ainfi font tous bonsChreftiens, fie que noftredit faint pere fic les cardinaux y font encon plus tenus que nul autre . Et en ce cas faudrait retourner les ambafsadeurs du toy pardevers luy, fic auroit le roy nouvel confeil lui ce qu'il aurait à faire au furplus.

XXXIX.

Jïix/wr pTâfhcandi eiam ctfftnii

Item, es afsemblées qui ont èté faites fui cette matière du commandement du roy , comme dit eft, a èté ouvert par les clercs , théologiens fic canonises, la forme par laquelle de droit divin & canonique , fi l'eglife de l'une obeifsance fie de l'autre perfeveroit À la voye de renonciation, elle pourrait èthre railonnablemcnt exclure par l' aide des roys, princes fie feigneurs d'une partie & d'autre ; toutefois ppur la bonne efperance que l'on doit avoir , que noftredit faint pere confentira libéralement la meilleure voye, il n'eft pas expedient de prefent d'en plus avant ouvrir, fi à E Dieu plaift, il ne fera ;a neceffité.

XL.

Item, fi noftredit faint pere ouvrait aucune autre voye, que l'une de celles qui font xy-defsus touchées, fie que les ambafsadeursdu roy fifsent doute fi elle feroit meilleure fic plus brieve, ou auffi bonne que la voye deceffion^ & ne leur apparuft pas clairement qu* elle ne fuft point fouffifante , eux ne 1' accepteraient ni refuferoieut ; mais la feraient fçavoir au roy par leurs lettres ou par l'un d'eux félon leur Adiferetion, pour en avoir la délibération du roy.

ANNO CHRISTI

XLI.

S' il plaifoit à nolire Seigneur que notre faint pere ouvrit U voye de renonciation , telle que defsus eft touchiée, & que luyfic les cardinaux voulfifsent traititr avec les ambaffadeurs du roy de la maniéré de la profecution, il femble qu'il ferott expedient que ha-Hivernent noilredit faint pere fie Je roy fignifialsenr cette voye qui ainfi ferait advifée , aux roys, princes, fie feigneurs notablesde fon obeifsance , pour avoir leur, confeil fie leur confentement fur la maniéré de la pourfuir , afin qu' ils en fuilsent mieux content , fie, que ceux aidafsent à l'execution , & ne puisent pas dire que le pape & le roy voulfifsent procéder en cette matière de leur autorité , fans l'avis des autres roys fic princes dc leur partie. Et fi ferait la voye elue par cnn'eux de trop plus grande autorité pardevers les autres roys & princes de la partie adverfe , que fi elle n'efloit due, fors par le roy & le pape feulement.

XLIL

Item, que au cas defsudit du confentement de noftredit faint pere, pour abroger l'execution de cette voye, eft advifé par aucun de nosdits feigneurs qui vont devers le pape,tantoft apres fon confentement , l'efcrtvent aux roys de .Caftclie , d' Arragon fie de Navare , en leur priant de par le roy fie de par eux , que fur le bon fic faint propos de noftre faint pere de renoncier, ficc. chacun d'eux ait avis fie bonne deliberation, fic a ce fe veuillent confentir, fic leur deliberation le plus haftivement que faire le pourront fignifier par leuts meflages, ou au moins par leuts lettres contenant le fait tout clairement au roy , afin qu' D il en puifse certifier les autres roys , princes fic feigneurs de la Chrefticnté.

XLIII,

Item, que obtenu le confentement des roys fic grands feigneurs de cette obeifsance à la voye de renonciation , elle ferait à fignifier aux roys, princes fie grands feigneurs de la partie adverfe es citez d'Italie , pour eux induire par les caufes fie raifons defsusdites fic autres , a confentir cette bonne voye, fic à induire l'intrus de Rome fic fes anticardinaux à la confentir; fie eft à prefumer que autant ils défirent la paix fic l'union de l'eglife ,comme font ceux dc l'obeifsance de noftre faint pere Benoift ,' fic qu' ils induiront leur intrus fie fon college par toutes manières à confentir cette voye ; & pourront eftre advifez les roys fic feigneurs de fa partie , que s'il ne la vouloit confentir, eux le doivent reputer comme fauteur fic auteur du fchifme de l'eglife, fie monftreroit évidemment , qu'il u*aurait point de droit au faint fiege de Rome, fic lui devraient fouftraire toute obeifsance , fic y pourraient èthre mis autres remèdes de droit

XLIV.

ANNO C^,KTI

XLIV.

Item, félon ce que les faits fe difpoferant en la profccution de la matière, le roy en pourrait eferire A l'intrus, dt à aucuns de fa anticardinaux, .en reprenant les lettres dudit Intrus par lui envoyées au roy,- par lesquelles il exhorte & induit le roy par plufieures telles caufes de raifons, à mettre peine à l'union de l'eglife, fit le reprend do ce qu'il a tant attendu, & femble qu' il innue, que le roy devrait eftre principal moyen d'appaifer ce ichifme, G aurait le roy bonne matière de luy écrire la diligence qu'il y a mife, & la voye qui fera advi-iée pour avoir paix, & de le fommer & requérir, qu'il veuille condefcendre, & que s'il ne le vouloit aitjG faire, il montrerait qu' il n'aurait point bonne intention à la paix de l'eglife.

XLV.

Item* difent aucuns que le roy devrait, efciire plus efpccialement à 1'anücardinal Rearm de cette matière; car c'eft celui que l'on dit avoir plus grande afteftion à l'extirpation du ichifme. H eft un gran clerc, il eft bien puiflant, il ne craint point l'intrus, & que fi le roy de aucuns autres feigneurs le veulent foutenir, il pourra faire du bien allez.

XLVI.

Et pour ce que aucuns ont touchié que le roy devrait requérir aux autres roys fit princes de la partie adverfe, qu'ils s'affemblaffent en aucun lieu, & que le roy envoyeroitdevers eux pour eux Ggnifier la voye qui feroit ad»ifée par noftredit faint pere, & lui & les autres feigne«»rs de ion obeiffunce; ou qu'ils envoyaient leurs meflagers devers le roy, auiquiex la voye defsusdite ferait expofée, pour icelle rapporter à leurs feigneurs; il femble qu'il ne ferait pas expedient de faire ainfi : car il n'eft pas à croire que G legierement les autres roys & princes aisemblaisent fans aucune certaincté : de fuppôfé qu'ils s'afsemblafsent, ne voudraient ils rien deliberer, ni repondre en G haute matière fans avoir le confeil de leurs prélats, clercs & autres, & pour les afsembler & ouïr, la conviendrait retourner en leur pays, & paierait le temps avant que le roy pull eftre certifié de leur entention ; & G ne fouffiroit pas que les dits roys & princes envoyaient leur mefsages devers le roy, pour fçavoir la voye qu'il aurait advilée pour la paix de l'eglife; car trop plus furement le roy ferait Içavoir par fes mefsages cette voye aux roys & princes [illegible] meGnetnent, qu'en fy'deciaration de la voye qui fera eluc, & en 1'impugnation des autres voyes, dc en Γ execution de tout le fait font à expofer. moult de difficultez, qui ne font pas à ccmmettre à gens eftrairçeres.

XLVII.

Item* fi i rexecution des roys, princes, Cetgneurs, de fujets de l'intrus, il coodefccodait à la voye de ccffion, il femble qu' il faudrait que les parties & leurs collega s'approchafsent es marches des deux obeiisanca, de que noftre faint pete Benoift & ces cardinaux t tranfportaient en aucutie cité en bonne ville de foe obeifsance es partie de Piémont, comme pourrait eftre la cité d'Aft, ou autre voiGne, & que l'intrus & fes anticardinaux fe tranîportafsent en aucune cité prochaine à une journée ou à deux, de que aucuns grands feitant je poŋ obeifsance, comme de l'autre, accompagnez des prélats, chevaliers, & de bons clercs fe tranfportafsent au pays en tel lieu qu' il ferait advifé, pour tenir les deux parties, & leur colleges en leur franchife & liberté, fit pour traiter de accorder entr' elles de pluGeures grandes difficulter, qui feront A traittier avant la renonciations des deux parties.par efpecial fur la matière de Γ clcftion d'un nouvel iuccefreur paifiblc, qui ne fut pas rappclld en doute.

anmo C"R1STI

XLVÎII.

Ec eft moult à noter en celle matière,que toutes les difficultés foient appointées avant la renonciation. Car autrement Γ eglifc demourrait fans chief & fans pafteur, & (croit aufsy grand inconvenient ou plus, que celuy' qui eft à prefent.

XLIX.

Item, G les parties ou aucunes d'icelles avant qu'ella s'approchafsent, comme dit eft, requéraient que la points & difficultés qui feraient A traittier dt accorder entr' elles pour avoir paix fufsent traittices, de accordées par procureur d'une partie de d'autres, de qu'elles fouffriiscnt de leur bailler plain pouvoir a cette voye, ne ferait point fouffifant ni convenable, tant pour doute des revocations da procureurs, pour cc qu' ils pourraient avoir inftruftions A part, qu'ils n'oferaient pafser; mais eft de neceffité que les parties dc les colleges s'approchent au plus près que faire fe pourra, pour abregier la conclufioo, ÔcGpon-ADvOjt furvenir pluGeurs douta, que la procureurs parfont accorder, & s'il les falloir retourner devers la parties, ce ferait trop grand delay; de G eft A prelumer, que G les parties font bien approchées, comme diteft, jamais ne s'en partiront fans accord.

Item, il femble que avant le renontiation faudra ordonner que tous foient abfous d'une partie de d'autre, & foient faites difpenfations d' irregularirez, & d'autres vices, dt tous les proces, leniences fit fulminations d'une partie & d'autre rappellées & mifes au neant, que tous let *prélats &* bénéficiera d'une partie & d'autre demeurent en leur eftats, & leur foient leurs benefices confirmez ou conférez de nouvel, & pareillement des cardinaux tant d' un cofté comme d'autre ; & pource qu' il y a plufteurs evefehiez en divifion, defquiex l'une partieeft obtenue par un qui a titre de Γ intrus, po.irroit eftre ordonné, que celui qui eft reccupar l'eglife cathédrale & par le chapitre ferait repute poflefleur, & aurait le tout, & Γ autre ferait aucunement recompenfé. Et quant aux autres benefica, le pofleffeur ou de la plus grande partie obtiendrait. Et aulTy pour ce que

ANNO CHRIST!

Cd^que tes dits cardinaux du college de noftre faint pere obtiennent aucuns des titra anciens, qui font A Rome pour tes cardinaux , At que la anticardinaux & Γ intrus en occupent une grande partie, il ferait pourveu felon h discretion des parties & de leurs coUegcs, Ac de ceux qui feraient avec eux aflêmblcx pour celle caufc , & pour ce eftre advifié devers noftre faint pere.

LI.

Pource qu* il pourrait y avoir grand peril de confirmer, ou de conférer de nouvel tes e* flats da anticardinaux, da prélats , Ac beoefiecs de la partie advetfe, Ac de rappelkr la proca faits contr'eux avant la renonciations, ou cas que l'une da partia trepafferoit, on, que l'intrus en venant contre fa promette, ne voudrait renoncier, Semble que apres la points traîniez Ac accordez, Ac iceux mis par écrit , la conclufion fe devrait faire tout ensemble confirmer, & affûter la eftats d'une partie ÔC d'autre, Ac renoncier tes deux parties.

LII.

Item , encore avant les dira renonciations devrait l'en traittier Ac accorder fur la maniéré dc/I^eleftion de nouvel fucccflcur, quand les renonciations feraient faites ; Ac femble a pleufieurs , qu'il ferait expedient pour cette foist que *les parties* du confentement des coltegek ordonnaient certaines bonnes perfonues en nhqjbre non pair, qui ne fufieni pas des dits colleges, lesquelles euflent puiflance d'eslire pour celle fois apra la renonciations faites; car ceux d« collega font principales parties , & comme ennemis , Ac tres haineux enfcmble , fic eft à douter que ceux ne fuflênt pas fitoft bien appaifiez, Ac que pour tes haina Ac envia d'entr'eux, la grace de Dieu n* y ouvrait point, Ac pourrait dire ordonné pour abregier, que il fouflîfit à celui qui ferait csleu d'avoir la plus grande partie des voix des compromifsaira, lefquiex compromiflaira feraient tra fort ferment de l'oyaument procéder à l'eteâioo d'aucun du college , ou de dehors, ou de noftre faint pere , ou de l'intrus , ü l'un d'eux avoit plus de voix fans laveur , ou haine , fans aucune acceptation de perionne. Et fi tes collega ne pouvaient eftre induit a cette forme , qui attendu te grand nombre des perfonnes des di:s cüegev t & .'.'s divers nations dont ils font t qu' :ls c-skufsent certain nombre de perfonnes <k chacun college, comme fix oufept, qui cuisent puissance par maniéré de compromis d*alite, fic fouffife que l'esleu ait laphts grande partie des voix, comme dit eft. Et en outre fi à cette fécondé forme la deux collega ne pouvaient eftre d'accord , que au fort tous ceux des deux colleges pfOcedafsent à 1' esleftion, fie fufsent mis au conclave fans en partir, fie contraints par la forme de droit.

LUI.

Item, que tous les points defsus dits , Ac autres difficultés non pourveua, qui pourront furvenir, traittiéa & accordées , les pania Ac les colleges s' afsembleront en une meme cité ou bonne ville, Ac lâ fcroient mis à execution la points qui auraient efté traïttiex , tant de [illegible], comme de l'cslcâion du nouvel faccefscux.

LIV.

Rt/ferf—tf d infa & , fM *ptfftt juri Miri* asadw praélteands.

S'enfuirent les refponfa d plufieurs douta *faits per* aucuns fur la foéme de procéder par la manière que defsus eft récités · Car aucuns ditent, que fi le roy par la deliberation de fou confeil des prélats Ac de l'univerfité de Paris, veut induire noftre S. pere Benoift d renoncer, ce fera fortifier le fch'fme, la puifsaoce Ac Γ autorité de la partie aaverfe , Ac de ceux de fon obeiisaoce, qui diront malitieufetnent, que le roy ne l'a fait que pource qu* if doute du droit de noftredit faint pere ; Ac pareillement fi notredit faintpere te confent, l'on dira que c'eft pource qu'il fe defie de fon droit · Et outre pourrait aucun dire que au temps du pape Qcmcnt, qui eftoit du lignage du roy& de nos feigneurs, le roy n* eufse pas fouffert, que l'on euft parlé de celle voye de ceflioo , Ac one pource que noftredit faint pere Benoift n'eh pas de fon lignage ny de fon royaume, il n* a pas fi grande aneâion à lui, Ac le veut induire *à* renoncer , ficc. L'on peut ainfy refpondre, que cette voye procede originaument de noftredit faint pere, laquelle comme faint homme, vertueux Ac de grande confcience a fait expoier au roy fon intention par la maniéré defsus dite , en requérant qu' il y avifaft toutes les bonnes voyes poflibla pour la paix de l'eglife, Ac que poureeque le roy eft confeillé, qucgfi noftre faint pere n'a advifié aucune voye milleure & plus brieve , que celle de la ceflioo, il lui doit confciller cette voye comme milleure Ac plus brieve , en efperance ferme que lesroys, princes, Acobeifsance de Γ intrus tiendront cette opinion , parquoy te fchifme ne fera pas confirmé, mais extirpé .

LV.

Qyant à l'autre de ce que noftre faintpere Clement eftoit du lignage du roy , Ac ceftul non, Att. 11 eft afsex clair, que ce n* eft point la caufe, Ac que le roy Ac tous ceux de lon royaume tiennent aufsy fermement pour vray pape noftre faint pere le pape Benoift, que eux tirent onequa pape Clement , At autant luy voudraient obéir. Er que au temps dudit pape Clement , il luy fembloit que le fchifme pourroit prendre fin pour ramener d fon obeifsance la roys, royaumes Ac pays qui n'y eftoient pas; At qu'il eft vray que le fchifme a tant duré, Ac eft fi fon enraciné, que cette voye eft impoflible; Ac fçait certainement noftre faint pere le pape Benoift, qui a n'aguera eflé legat en France, qu'il eft ainfi. Car par deux années il a efté d Boulogne , Ac pardevers tes oncles du roy d* Angleterre , Ac entra grands Seigneurs de fon confeil, Ac - eferit Ac envoyé plufieures fois en Angleterre , Ac mis toute la peine, qu' il a pu d* eftre ouy en Angleterre , pour monftrer la bonne jnftïce de noftre faint pere Clement, d quoi finalement apres plufieures dilations Acjournéa. qui fur ce luy ont eflé mifa, il n* y a pu eftre ouy ni receu , Ac luy ont refpoodu la Anglais , qu* il eftoient bien

CI· bien informa d» la mita' * du *fait* de l'e-A cardinaux; & mefnsent baux de 1« partie de

glife, dc qu'ils n'eu recevraientfipbiat né le-coofeariroient point,pounce qua anno

ANNO tr« informations. Et pourra que noftredit fa- lut coAe n'en ce nais de anciens, dt *û* re- CHKien

cnAUTI jnt certainement qu'il four procéder patent la aurieot amant leur adaerfoire ou

par autre voye, il s' eft often comme faint prud'homme A tenta autres voye* A luy poffibla qui luy feront confetlléa ;dt s'il ne trouve meilleure, ny plus brieve que la cefiton , le roy par la deliberation de ion confoil de de ion college la W doit coofeiUer.

plus aflés que la noaviaux. Car ce font ceux qui procederent A resWHon de noftre feint pere Qensenr, de pourroit eftre occafiou de mettre divifion entre la collega; & nous devont tendre A fin d'union, & quérir tous la bons moyens a ce convenables, refequer toute dKRculto, qui pourraient eftre caufo de débets ou de ditcords.

LVI.

A cette matière tant necefsatre , de qui rfe. quiert fi grande célérité, nous ne devons point avoir regard aux paroles des haineux ou en-B vieux, mais A l'effeft dc bien de la befoigne ; & fi eft certain qu'il n'y a quelconque voye A parvenir A la paix de l'eglife, qu' il n' y ait afoa de doute de de difficulta, de grands labours de millions , toutefois fi faut-il une fois commencier, ou jamais n' en feroit fin , dc prendre la voye ou il y a moins de difficulté, par la bonne deliberation de noftredit foint pere, de du college de ls pourfair diligemment dc au mieux que foire *U* pourra, en efpcraocc que la conduite dC mate a bonne fin.

LVII.

A ce que difent aucuns , que s'il eft or-C donné que la deux collega alifsent enfemble, nous aurons pape Italien & fera le roy privé d'avoir pape de fon royaume , de de la cour de Rome eflant en Avignon , de faudra que la cour s'eovoife A Rome , ou en Italie, de en tra grand dommage du roy de de ion royaume, de que les Romains & Italiens veue l'impreflioo dc violence que eux deux firent aprps la mort du papa Gregoire, qui deufsent e^re priva de cet honneur dc de la cour, en auront l'honneur fic le profit, veu qu' il y aura plus de la moitié, ou le tiers d'Italiens A faire Felcâion, que d' aucunes des autra nations ; peut eftre reiponduqué Γ en ne doit point avoir regard aux nations , ny aux lignages ;D mais qu'il y ait bonne perfoone.dc qu'il vaudrait trop mieux , fans nulle comparaifon , qu' il y euft un bon prud' homme Italien qui fort pape, que plus demeura en cafte perilleufe divifion ; de ferait moult difficile d'exclure la cardinaux Italiens de leur voix A l'cleâion, s'ils ne le confentoient , & fi aucuns font mention d'en débouta la Italiens,ou aucuns d'eux, ils s'efforcent d'en débouta ceux des suitra nations.

LV1II.

Aucuns ont touebié que 1' eleftlon fe fit par la anciens cardinaux , qui eftoient dug temps du pape ~~Gregoire, da eftas defquiex~~ ą' eft d'aucun doute;for quoy pourra eftre traittié quand les partta & les collega feront eafemble, de y ioit edvifé felon la difcretion de noftre faint pete & du college. Toutes fois il eft fort A douter, que In autres qui font nouveaux, tant d'un cofté comme d'autre, ne la voudraient point conlentir. Car il leur fembleroit que ce feuft de leur honneur de de leur eftat. Attendu qu'ils fe reputent de telle en&orité, & d'avoir aufly bien leur voix en l'esleâion, comme font la anciens

LIX.,

D'autre part aucuns oot trop fait doute, que finoftre faint pere aiifoit la voye de compromis , ou autre voye qui luy femblaft aufly bonne ou meilleure que la voye de ceffion, il y pourvoit prendre dcplaifance^ & s' en pourroit troubler, de s'il ne F acceptait, une divifion s'en pourroit enfoivre en ce royaume contre noftre foint pere, etc. Il fcn^le que ce doute n' eft point de luy, de que aucuns ne doyent croire qu'elle puft avenir, car noftre foint pere eft plus tenu A pourchacia la paix de l'eglife, que nul autre, dc A ce s' eft offert, comme deffus eft dit, dc y perlevere comme fes meflaga afferment; fi eft A prefomer, qu'il fe confentira par le confeil du roy A la ceffion, s'il n'a advisé meilleure voye, flr û par le confeiller loyaument pour 1' union de Γ eglife, il prenoit deplaifonce, *te* que parce s'en enfuiffent aucuns inconveniens, que Dieu ne veuille, la charge n'en lesoit point au roy, ny A ion oncle, mais A ceux qui auraient empefebie ou voulu différer le bon propos de noftredit foint pere.

Item, foyent advertis noadits feigneun aax» baffadeurs dn roy, que fi noftre faint pere, ou aucuns des cardinaux ou autres de la cour s' efibrçoient de donna charge ou blafine A aucun da prolata, ou de ceux du confeil du roy dc de Γ université, ou da clercs qui oot efté aux affembléa, tenues fur cette matière, en leur hnpofant qu' ils euffent efté trop durs ou trop rigoureux, deque ceux n'euflent point gardé l'honneur de la reverence qu'ils doivent au pape dc au college, ainly comme déjà aucuns ont voulu dire, la dits ambafladeurs les exeufeent. fie defendent que la dites affembléa ont efté taita du commandement du roy, pour donna pins feurement confeil au pape for ce qu' il avoir requis dc que le roy fie nofdits fcignaurs tlwent fermement, que ceux qui out délibéré la voye que 1e roy confetUe au pape pour l'union de l'eglife, l'ont bien de loyaument confieillé félon leurs confeienras, de <jU· π déplairait au roy , fi aucun pour cette caufe vouloir donna charge a ceux qui ont donna cc coofeil.

LXI.

Item, i! plaift au roy, fic aufti de fa grace f accorde i ica prelat», que fur ce que eux oat À faire aucunes requcfta A noftredit faint pert touchant les libertés, franchifes & droits de leurs eglifes, qui foot de 1a fondation, fic garde du roy, des quels il eft proteâeur de

defWiw, noCiits feigaaws arahaflatlMn du roy fbyent ioftreits des dirai requrita, par ceux ^eroM •'·'Of*1 P*1· les preiats poor cette caufa devers noAra faint per·, & en fuppilant de par te roy & de par eox, & en priant au college, pourven fowcafiM que le fait principal de l'union de l'eglife (bit pro* mieremeut conclu Ce appoint#·

LXII.

Item, qu* ils referivent fouvent au roy tout ce qu* il pourront befoigoer, & luy iaffent feavoir de leurs eftats, de celuy de la cour de Rome, & des nouvelles de par delà.

LXIII.

S' enfuit let rcriturts yu nos ftiffuxrr ft· rout porter.

Premièrement les deux epiftre de l'univerfité, l* une adreffante au pape, & Γ autre au roy.

Itera, tes tetras envoyées au roy par rintnas.

Itera, s' il y a aucunes tertres notables envoyées par aucuns dea roy· ou princes de l' obtiflance de l'intrus, foyam prifes & porides.

Item, les bulles de noftro faint pere desquels deftus eft faite mention, par lefquels il eferit, qu'il nooftrera aux meflages du roy tout train# a fa creation touchant Γ union de Γeglife, & aufly la cedulc que le roy envoya quérir devers te pape, pour fçavoir quelle difference il y a entre icelle cedule, de ce qui fut fait à l'entsée & iffuë du conclave.

Item, fait porté en infiniment public, qui contiendra, que es aflemNées qui ont eflé faites du commandement du roy par les prélats de autres clercs notables, ont efté cent & neuf performes, desquelles les quatrevingit & un ont efté tous d'une opinion, & tes autres vingtdcux y ont mis une petite difference, combien qu'en effet & en fubftance la eoncluiion foit toute une, fi comme par les cedutes, qui feront encorporées au dit infiniment, pourra apparoir.

CONCILIUM PROVINCIALE ARBOGENSE

anno CHR1S7I

u ›rrz .... Mcccxm.

Manfi ib. t «MS. bits, pub. UpiiL r. dit Beaxeliui in Div, VuAoa.

NOveriot univerG quorum intereft, five intereffe poterit quomodolibet in futurum: quod conftitutis nobis Henrico D. archiepifcopo Upfalcnfi, Kanuto Lincopenfi, Torftano Scarenfi, Tordone Stiengenenfi, Nicolao Arofienfi & Hemingo Wexionenfi, eadem gratia ecclefiarum epifeopis & confilium frovinciale celebrantibus in ecclefia Petri Ce 'auli apoftolorum, dkecefcos Arofienfi» oppi* di Arbogis, anno Domini MCCCXC. fexto, dominica *Uten*, propofita fuerunt coram nobs per procuratores ecclefiarum cathedralium, & aliarum inferiorum ecclefiarum telles fynodaleR, multa & ardua negotia moderno tempore a jure & bono quam diverfimode exorbitantia, quorum aliqua ibDei offenfam, animarum periculum & gravamen fimplicium non eft dubium redundare. Et idcirco difpendiis, *Ce effrenate* cupidini, & malitis hominum, qui plus folito noftris temporibus invalcfcruit, quantum nobis ex alto conccffum fuerit, viam praeludere cupientes, hujus venerabilis provincialis approbatione concilii ftaruimus, & per totam provinciam noftram volumus, & mandamus inviolabiliter obtècvarl.

Primo videlicet, quod temporibus a jure prohibitis nullus presbyterorum, fub pœna privationis officii fui facerdotalis nuptias folcmnizare ac celebrare, feu benedicere audeat. Alioquin fi fecus egerit poftmodum celebrandum dominica ut prius ipfo faâo notam irregularitatis incurrit, a qua non poterit citra fedem apoftolicam liberari, adempta epifeopis provincie Upfalcnfi», & eorum cuilibet poteftate licentiam dandi cuilibet hujufinodi nuptias in diftis temporibus vel eorum aliquo dc cetero celebrandi.

itcai ttrrit·

Prohibemus etiam fub interminatione maledidionis seternr, ne quis laicorum, cujufcumquc preminentiz, dignitatis, conditionis aut ftatus exiftat, fe in facie ecclefic, ad aliquas feptimanas, feu dies, ante difta tempora a jure prohibita, cum dcfponfata fua benedici faciat ad finem quod poftmodum expenfas Dieu foletnnitates nuptiarum cum carnis copula in ipfis prohibitis temporis peragat quoquo jure; Ce fi innotuerit ipfis presbyteris, quod tali intentione, ut pnedicitur, fe petierint benedici, eorum matrimonia nullatenus benedicat, quia tempora illa ad Ink a faexis cano* nibus inftituta nofcuntur, ut homo *a camis* illecebris, & feculi voluptatibus abftineat, ut divinis contemplationibus Ce laudibus liberius vacet.

item quodam anno biflextili duo dies in* ter feftum S. Petri ad cathedram & feftum S. Mathir haâenus per totam provioeiatn uniformiter habeantur.

Item qui Dominica die homicidium perpetraverir, eodem die a carnibus; qui vero fexta feria a pifeibus,* qui autem die fabbathi a la&iciniis cifdem diebus perpetuo abftioebit. De & fuper quo per aliquem epifeopum non poterit occ debeat difpcniari.

Item quod piratas, raptores, incendiarii, viarum publicarum infidiatores & aggreflores violenti, pauperis civitatis *bofpitnteret, cccte*fiarum flt cymiteriorum effraftores, & alii immunitatis ecclefic violatores fine requifitione ct fpeciali licentia epifeoporum, aut fuorum officialium in fpiritualibus in ecclefiis, et earum cymiteriis, cum deceflêrint, non poterint fepeliri, nifi juris fervato moderamine quod fcquitur: Videlicet fi ablata reftituerint, vel ante mortem emendandi firmam ct plenam cautionem preftiterinr, cum habuerim unde

fitis

fetiafeciant. S veto malitia fua durarint nf-A ~ ---- V** cdotocteemeet paorneteaiam humiliterppe- J*** ftuigveritu, nec habuerint onde fatisfadant, VSUU5II *IK *** MflNritwMDI dDeMMMI PПB·®» g pCEMNB* tia, et incrementum corporis Chrifli non eb negetur. Sed nullus prabyterorum vel clericorum ipforum clcemofyaas vel dona recipere, vel ipforum fepulturis interefle prsefiimat, nec forera eorum benedicere, nec fuper quidquam legere audeat; fed ea, quantum ad facramentale officium, derelift* dimittat penitus flt abjefta. Si qui veto presbyterorum vel clericorum comia hoc facere prnfaapferit, officio flt beneficio fuo privetur.

Item feflum fande Birgitte patrone noftra, feptima die menfis Oftobris folemniter celebretur.

Item presbyteri aliene diœcefis, fit prefertim de extranei* partibus venientes, abfque ordiuarii vel officialis fui in fpiritualibus requifitione flt fpeciali licentia, ad divinorum celebrationem nullatenus admittantur, quia inventum eft pluries quod tales peregrini, immo vagabundi clerici, interdum funt homicide vel apoftate, interdum infama, fle nec ordinati fit alia irregularitati* nota refpcrfi, fe per feliat littera* flt commendatitias excufames, flt ideo quicumque curatorum, vel pnebendatorum tales vagabundos ad divinorum celebrationem admiferit, flt de hoc cooviftus fuerit, loci ordinario ad unam marcham puri obnoxius erit. C

Item noBns epifeoporom, eat aliorum in---- — feriorum pmlatorum jurifdiAionem fuam cui- /**£, quam laicornm prafemat committere, quamquam ad htveminnb injeniam, quia hoc vergit ad enervationem Ubertati* ecdcfiaftic®, flt grave periculum animarum.

Item ftatuta Do. SabmeoGs cardinalis , & copias ex ommbos ftatutis provincialibus roiiimus, fle in virtute obedientüe mandamus, quod qualibet ecclefia cathedralis habeat, & ea in fynodo epifeopu* fle capitulum coram congregatione clericorum fisorum annis fingulis, feeundum temporis fle negotiorum imminentium qualitatem, conjunftim etdivifim publice legi, et pro viribus fuis inconcuflc faciat obfervari. BQue etiam ftatuta ut quilibet Pnepofitu* ruralis totius provinciae diligenter confcripta habeat, ut femel et pluries coram curatis et clericis in contrat* prstpoGiurr ime legat, feu legi faciat, omni anno.

Item ne originalia privilegiorum libertatis ecclcfiaftioe per frequentem motionem maculentur, deturpentur, feu alias per figilkxum ruptionem deftruantur , mandamus, ut qualibet ecclefia cathedralis fpeciale regi(lrum eorumdem privilegiorum habeat, de quibus copi® eorumdem recipi poterunt quoties fuerit opportunum. Data, intimata et publice leda fuerunt pnefentis pagine ftatuta, anno, die, Ct loco fupradiâis, fub figillis noftris. &

CONCILIUM LONDINENSE

A Tboma Arundelio Cantuarienfi archicpiicopo cum iuflraganeis celebratum adverfus errores Wkleffi anno Dom. MCCCXCVI.

ANno MCCCXCVI. «7 P>- pa feripfit regi Angite, oravitqoe ut affifteret prelacis ecclefia m caufa Dei, et ip. f,Uï ΓξΕ" et regni contra Lollardo* * quos dcclaravit non folum proditores ecclefia, fed et ipfius regis.· rogaritque obnixius ut quo* preiules decUraffentbereticoa, condemnmct: *aüc Enifacts nxndxtt n Aegii» thStatftratxxt tfl. Et i» fnvncitli Lxtdntsfcettilit* deav- Mftn® *tfft yvichfi Trisdmaadifcixtxs , tx nxfcah CtuUthù H6edtjerds dt erdiat Mntrxtt thctlm, endxxt typis edits, tttjitt hstc clm/hU tfi·*. Finis traâatus magiftri Windefordi, de ordine Minorum, contra errore* Wkleffi in Trialogo, qui damnatus eft in concilio provinciali Loodinenfi fub domino Tboma Ca-tuaricufi archiepifcopo, anno Domini MCCC. XCVI. *Ex lihtUs FVxsdefatdxs faff* Thsssta* ar-1 *cUnifcspt sdhdecsxs Triêitgi trrsns fffaf» twt ή indnerf ctacil» daanatts:* pa*i *tx W»· d:farti lUn hic rtprafnitntu.*

• hoc cd arklcffi- **.

Articuli excerpti cx Trialogo Videffi , cc damnati in concilio Londineofi.

I. *Articules dxxntstiu.*

Manet panis fabftaotia poft ejus confecrationem m altari, ct non definit efle pani*.

II. *Artictdia dxmMtu.*

Sicut Joannes fuit figurative Elias, ct non perfonaliter: fic panis figurative eft corpus Cbrifti, et abfque ornai imbiguitate hase eft figurative locutio, hoc efi corpus meum: ficut ilia in verbis Chrifli; Joanna ipfe eft Elias.

III. *Artictûtf dsxxmtiu.*

In capite , *Egs Bemgtrittt,* curia Romana determinavit , quod facramentum Eucbariftin eft naturaliter verus panis, loquendo confixmiter ut prius de pane materiali albo flt rotundo.

IV. *Articubu ixeautus.*

Definienta parvulos fidelium fine beptifino facramentali decedenta non fixe falvandos, in hoc foot pnefitmptuofi flt ftolidt.

V. *Articaixs cndtexutiu et trmtas,*

Collatio facramenti confirmationis non eft epifcopi* refervata.

VI. *ArticiAut xt tmxtxs tsedneutas.*

Tempore Pauli fufficiebant ecclefie duo ordina

'dines clericorum, faeerdos ft diaconus, act A)

ANNO CNHSTf hut tempore Apoftolorum diflinftio np* . patriarcharum, epifeoporum.· fed fuficit quod fiat presbyteri ft diaconi fecundum fidem fcr|* ptura, quia fuperbia cnfarca alio» grados adinvenit'

VII. *Articula/ ceudeanatu/ ia uaivcrfeli fat iattUtSa.*

Antiqui qui ex cupiditate rerum temporalium, vel fee mutuorum juvaminum, aut ex caufa exculandc libidinis, licet de prole defperetn, copulantur ad Invicem, non vere matrimonialiter copulamur.

VIII. *Articula/ condemnatu/ at barrtiau ia fai univerfeli intell/ffu.*

Cani* divortii ratione confanguinitatis vel affinitatis funt infuodabiliter humanitus ordinat*.

IX. *Articula/ caadeanata/ at errentur.*

H*c verba: Accipiam te in uxorem; eligibiliora font pro contraftu matrimonii, quam hsrc verba, accipio te in uxorem.* ft quod contrahendo cum una per h«c verba de foturo , accipiam te in uxorem, & poft cum alia per b*c verba deprçfenü, accipio te in uxorem, non debent fruftrari verba prima propter verba fecundari» dc pnefenti.

X. *Articular dauuMtu/ a ceacilio.*

Ifti duodecim funt procuratores Antichrlfti tc difcipuli Antichrifti, Papa, cardinales, patriarch* , archipreiules, epifeopi, archidiaconi , officiales, & decani, monachi, ft canonici bifurcati, pfcudofratrcs introduâi jam ultimo , ft qusftorcs.

XI. *Articula/ pre hartf condrianatar.*

Numerorum 18. ft Escchielis 44. precipitur fimplidter negative , quod nec facerdotes Aaraaiue, nec levit* habeant partem h«reditaris cum aliis tribubus, fed quod pure vivant dc decimis ft oblationibus.

HX.

Non eft mejor hmreticus rd AntfehrMns, quam deriaus qui doc«, quod tieitum eft *(acaMnt* ft Uvitis Ms pad·, dotari com poflirflionffius temporaAm: ft fi aliqui CXpmvarfcatiooe in lege Dei font heretic: , apoftawe, vet blafphcmi , funt ill! derid qui hate docent.

XIII. *Articula/I at katriitut ia fut antvtrfali ntOtOa* ceadMMMtor.

Non fotam domini temporales poflunt anB ferre bona fortune ab ecclefia habitualiter de* linquente: non folum eis hoc licet, fed debent hoc facere fob pœna damnationis çternç.

XIV *Articula/ at karriica/ ctudtuuut/u.*

Si corporal· unftio foret facramentum, ut modo fugitur: Chriftus ft ejus Apoftoli ipûus promulgationem non tacuiflent.

XV. *Articula/, damnatur.*

Quicumcwe eft humilior ecciefic fervitor ft in amore Chrifti quoad fuam ecclefiam amabilior, ille tam in ecclefia militante major , ft proximus Chrifti vicarii» eft.

XVI. *Articula/ pn bertfi cnitanata/.*

Ad verum dominium fieculare requiritur juftitia dominantis fic, quod nullus fa peccato mortali eft dominus aucujus rei.

XVII. *Articula/ pn kartfi endennatu/.*

Omnia qu* evenient abfolute, necdiario evenient.

XVIII. *Articula/ pn* A*x/ tvudrmaahu.

Quidquid papa vel cardinales fili fciunt ex Dfacra feriptura deducere dare, illud duntaxat eft credendum, vel ad fua monita faciendum.* & quidquid ultra pnefiimpferint, fit tanquam h*reticum contemnendum.

O LONDINENSE CONCILIUM

In quo Videffi errores damnati

Anae 1396. kakitaue.

tn. III- pag.

/^Oocilium iftud . quamquam Labbeum VJ non latuit ; pauca 'ramea novit ex multis. Id enim ille fcivit qu* ex VaKinghamo didicit ; nempe Wideffi errores Patrum illorum fenteotia damnationem fubiifle. Dogmatum vero Wideffi, qu* Patres difcuflenmt, indiculum exhibet acceptum ex traâstu MS. magiftri Wmdefordi Ord. Min. Nec aliud quidquam Labbeus. Igitur cum pauca fiat ft manca que fcripta ille dedit; ex tabulis Arundel, fol. 44. a Wilkins exhibitis ex integro reproduceodum eft. Atta- B„ men nec tabui* ift* funt integ de caufis exim nihil ex illis refc rum defeâum {applet utcumque Valfinghamus ft Vindcfiardus , quorum teftimonio difeimua domata illa hssretki condignam cenfuram a Patribus utlifle.

CON.

ANNO CHR^Ti

C0KV0CAT10 PRJELATORÜM ET CLERI CANT.

•S**.

Pmtiaàa 19. Ht «tefc FtUaani ta tctitfia S. Pauli Latita.

t* nf Anette L fol. O. i.* b wilk. ta. Пl· p. »·?·

IN hoc concilio provinciali medietas decimae domino regi coocefla eft.· dc %o. die men. fi* pnediâi coram domino archiepifcopo c*terifque epifcopi* & prolatis comparcerunt perfonaliter quamplurcs juris canonici & civilis doâores univerfitatis Oxon. & ibidem ipforum & aliorum ejufdem univerfitatis dc facultatis bacalariorum, ac fcholarium procurator legitime, ut afleruit, conftitutus, quedam gravaB vamina profati* doâoribus, per cancellarium prodiâc univerfitatis, ut fuggerebatur, illata, ipfi cancellario tunc ibidem propofuit, dc inde fibi per dom. petiit de opportuno remedio provideri. Que quidem gravamina in hrc verba fcquuntur.

Articuli Liti fro miverjitatt Oxm. entra cMctUarima tjufdtat.

In Dei nomine, Arnen. Infrafcripta gravamina, excefliis, de defeâus proponit dc exponit procurator difcrctorum virorum do&orum, bacalar. dc fcholarium facultatis juris canonici, civilis, univerfitatis Oxon. Cantuar. pro C vincise, dc ecclefi* Cant, metropolitica immediate fubjede , dc procuratorio nomine pro eifdem in quodam negotio reformationis, declarationis, interpretationis quorumdam diâe univerfitatis flatutorum dc confuetudinum protenferum, dt aliorum gravaminum inferins deduâorum, quod coram hoaorabiliffimo in Chriflo patte dc domino noftro, domino Thoma, Cant, archiepifcopo, totius Angite primate, dc apoftoiice fedis legato, diâe univerfitatis ordinario fuperiori immediato, vertitur dc verti fperatur. Que quidem gravamina dc cxceC ins per dide univerfitatis cancellarium, procuratores, dc alios eorumdem cancellarii, dt procuratorum nomine modernis temporibus plus P lolito diverfis ipfius fecnltatis perfonis, docte, ribus, bacalariis, dt fcholaribus, occafione de protextn flatutorum dc confuetudinum protenfi ante diâ. funt illata iajufte *& fefta;* ac etiam de dc fuper eifdem gravaminibus, idem procurator articulos infraferiptos, dat, facit, ponit, dc proponit coojunâim dedivifim; refervat eidem facultati, quod eidem liceat ad eofdem addere; tpfofqucinterpretari dc declarare; alios infuper articulos, fi oporteat, dc novo dare, dc profentes reformare.

Io primis exponit, dc proponit idem procurator dc procuratorio nomine , quo fupra , quod jam tarde dc in ultimis diebus diferetua dc religiofus vir, frater Nicol. Faux , mona-S chus monaflerii Glafton. ordinis S. Benediâi, Bathon. de Wellen. diœcef. S. T. D. ac honorabilis in Chrifto viri dc magiftri, mag. Tho. Hendyman, S. etiam theol. doâ. univerfirati* antcdiftm cancellarii commiflarium fe protendens quamdam fchedulam privatam in manibus fuis cenem, nullatenus bulla apoftolica, loque autem ico, aut cujufeumque notarii pb blici figno fubfcriptioneve munitam, antafiunde de excmptiooe protenf. infrafeript. fide qualitercumq» feâa in domo congregationis diâ* univerfitatis, coram multitudine magiAftrorum regentium inhibi congregatorum, ipfam univerfitatem, cancellariumque, doâores, magiflro* , & fcholares hujufmodi ejufdem, ab ornai jarûdi&ione , dominio, & poceftate nuorumcumqw archiepifooporum etiam aponolice fedis legatorum cpifcop. de aliorum ordinariorum quorumcumque inferiorum auâoritate quarumdam Jitterarum apoftolicarum prsatenf. quarum tenor in fchedula ipfa, ut afleruit, continebatur, fuifle, & efle exemptos , & fedi apoftolic* immediate fubjeâoa, omiiTo juris ordine in ea parte rcqùifito, pronunciavit per decretum dc declaravit, in jurifdiâionis profati domini noftri archiep. & diâe univerfitatis , fuperioris ordinariorum, ut prefertur, immediate , quatenus in eodem fratre Nicolao commiliario protenfo fuit, enervationem manifeftam.

Item. Cum in ipfa univerfitate agitur aut tangitur de renunciatione litterarum apoflolicarum protenfarum, quarum vigore pronunciatio dc declaratio, de quibus praefertur per ipfum fratrem Nicolaum monachum extiteranc in hac parte quomodolibet vel faciend. nihilominus cancellarius dt procuratores moderni, ac ceteri cis in hac parte adhaerentes firmiter, cum non fit verum , afferunt ; quod non renuntiatio huiufmodi eis aut diâ* univerfitati immediate eft io aliquo projudicativa, pro eo dc ex eo , quod ipfa univerfita* ante litterarum ipfarum protenfarum impetrationem , cancellarius, magiflrique dc fcholares ejufdem, de coofuetudine, ut profertur, proferipta juxta modum pronunciationis dc declationi* antediâarum, fuerunt exempti totaliter, dc ut profertur, fubjeâi. In qua quidem exemptione , vigore dt virtute *coofuctudinh* hujufmodi adhuc, ut fatagunt, perfiftunt, non obftante, quod inter cetera per ipfum expedita dc habita, bonas memori* ven. io Chriflo pater dt dominus, dom. Willelmus, quondam Cant, archiepifcopus, dom in rebus ageret humanis, tpfam univerfitatem tam io capite , quam in membris, per fe dc fuos, quatnpiura gravamina ibidem revocando , crimina corrigendo , diverfoe exceflus reformando, nonnullafque perfonas dide univerfitatis ab aâibus fcholafticis diverfimode fufpendendo , fua auâoritate metropolitica adualiter vifitavit: adeo, quod ad domini noftri archicpifcopi diâe univerfitatis ordinarii fuperioris immediati audientiam vel curiam fuam Cant, a cerris gravaminibus fpiritualibus , per cancellarium modernum, dc aliis diverfis ipfarum facultatum perfonis oppreflit illat. appellare volentibus, occafione dc pretextu confuetudiois protente, profatus idem cancellarius diverfimode impedit injufle; in ipfarum perfonarum fic oppreflarum prajudicium & gravamen.

Item tenio. Inter cetera diâe univerfitatis ftatuta cavetur, quod nullus ad leâuram extraordiaariam decretalium io ipfa uoiverfitate debear admitti, nifi jura civilia per triennium, inter cetera juramenta per ipfum admittrod. pnsfland. fit juret *audivifle, cum viri religioft,* de oui ordine facerdotum funt conftituti, adeo exiwt multipliciter impediti, leAuram quoad ipfiun, etiam etfi aliunde omni habilitate in ea pane requifita, laudabiliter vigeant, immediate valeant admitti.

Item quarto. Inter diâe univerfitatis etiam ftatuta continetur, quod licentiate* ad leâuram, de qua pnaterrar, nullus admittatur, nifi de-

CJ* fi decretales fe juret „complete» radivifIt, etc, Ntaquid ifte terminus „complete„ debet «»eWW, fc' F» quoUbet verbo c» jufque capiudilSri deeieuffiunprout ipfe cancellarius, dc eateri diâa uaivcrfitarh magiftri regentes in artffius intelligent, vel fa quantum bumaOa fragilitas patitur, fuftdat audientia libri hujufinodi, quod placeat dominationi veflra paftorali interpretari, declarare, vel aliunde in hac parte ftatuere dc providere, prout eidem videbitur expedire.

Item quinto. Com aliquis fa quacumque facultate £t graduandut, ipfe pro tempore affumptioois gradus hujufmodi, de obfervando ftatuta, privilegia , &confuetudines ipfius univer(itatis, corporali adftringttnr juramento ; tamen ipfa ftatuta, privilegia, confuetudines, dc libertates , fcu eorumdem tenor , nullatenus in publicam notitiam deducuntur , feu quadantenus publicantur , aut programmatiaantur , fed penes certas perfonas, libros ipforum Astutorum , privilegiorum, confuetudinum , dc libertatum clanculo confervantes, dc penes quos libros divcrfitss, quin etiam adverfitas dc tontrarietates in tenore dc ferie diâorum librorum reperiuntur ; adeo quod ipfis fit juratis ardua eo pretextu intricatio, dc eifdem perjuria ignota, pro libtto voluntatis libros ipfos confervantium dictim imponuntur , In diâae univerfitatis quamplurime perturbationem manifeftam .

Item ferto. Inter cetera dlfix univerfitatis ftatuta pnetenfa , expreffe continetur, quod LL. doâores ad canceilariatus officium nullatenus aflumi valeant, dcc. de inferioribus gradibus fcholafticis , viz. doâoribus medicine, rragiftri in artibus, & grammatica in nullo in ea parte faâa cil mentio, quod non obftantlbus hujufmodi ftatutis, doâor LL. qui pro tempore fuerit, ad officium hujufmodi affumi valeat, dum tamen rite eligatur.

Item feptimo. Quod doâores legum, qai pro tempore fuerint , ad locum dc fedile io luperiore loco de fummitate cujufdam formule, retro, dc immediate cathedrr, ubi cancellarius diâe univerfitatis, qui pro tempore fuerit, in fermonibus infraferiptis federe fokt, collocatum pariter dc fituatum, eorumdemque loci dc fedilis poflieffionem juris, dc quafi, que ante diem dominicam primam Adventus Domini prox, praeteritam io temporibus , dum ferme Dei in ecclefia B. M. V. ipfius univerfitatis proponitur, jure dc*nomine gradus doûoraiis hujufmodi pacifice ab antiquo obtinuerunt, efleâuaiiter reflituantur, dc cancella* rius modernus diâo die dominico , tempore propofitionis verbi Dei hujufmodi, ac dum facra myfteria ibidem agebantur, coram cleri dide univerfitatis congregatione, quemdam providum virum LL. doâorem in ipfis loco dt fedili incumbentem dc fedentem, in habituque dc tonfura clericalibus de doâotalibus notorie ibidem incedentem, ac aliunde juxta juris fortnam juri parere volentem per veftes inhumaniter protrahendo, & ipfas dilacerando, abfque aliquo juris ordine in ea parte prahabito, a loco & fedili hujufmodi violenter expulit, fieque ipfum doâorem in premiffis facrilege fpoliavit , dc adhuc detinet fpoliatum injufte in gradus doâoralis antediâi prajudicium dc gravamen.

Quare probatis in hae parte de jure probandis, petit idem procurator nomine, quo Afnra, araumdatioucm dt dodaratiooem per iptum fratrem Nicolaum, commiflarium proteufum , temere faftas, malas, invalidas, dc inefficaces, viribufipe, dc effitftu carere, careque Mere, ac pro jurifdiâiooe veftra metropolitica, ftc exercitio ejufdem proouncia-

declarationis dc intctpretatioms veftrarum ro> medium , quoad difficultatem dc itnpoffibiutatem obirrvatioob flatutorum dc confiet» dinum, de quibus praefertur , providete , ipfumqoo doâorem ald locunf dc fedile, de quibus, ut prxfertur, fpoliatus extitit, poflelfionis juri* dc quafi reftituendum pariter dc reducendum fore, ac fiç realiter reftitui effegdualiter dc reduci. Ulterius in pnemiffis dc ea concernentibus, & pnefertim in quantum peccatum indicum, dc fcandaium generare ηoicuntur, per paternitatem reflram fieri, flatui, & decerni, quod juris ordo diâaverit, ipfiufque qualitas *in fe* exigit dc natura : veftrum officium paflorate in prrmiflis humiliter implorando ad aliquam probationem fuperfluam nullatenus fe aftringens, juris beneficio in omnibus femper falvo.

Super quibus quidem gravaminibus dominus confuluit cum praefatis rever. patribus epifeopi* de prêtais ac clero, dc aliis doâoribus ibidem pratentibus, ac demum dixit fe velle, finito primitus provinciali concilio, dc habita delibo-c711'006 m*tura fuper eisdem gravaminibus, de debito remedio providere . Poflea vero quin quidam magiftri ac baealarii in artibus univeriitatis prcdiâc, quoddam abfurdum exemptioni* privilegium, nomine totius diâst uoiverfitatis, ne delinquentium in ipfa per aliquem ordinarium vel metropolitanum crimina corrigantur aut debite puniantur excedit*, a Romana curia jam tarde fubdole impetrarunt; pnefati doâores, ac baealarii juris canonici dc civilis profate univerfitatis, in multitudine co> piofa, in diâa domo capitulari coram domino pro tribunali fedente, de fuis coepifcopis ac praelatis hujufmodi perfonaliter pro feipfis comparentes, dc ven. vir mag. Michael Cergeaux, V. *J.* doâor, osmium juris canonici dc avilis doâorum, bacalariorum, dt ichota rium pnediâa univerfitatis , ad infraferipta, inter cetera, ut aflêrait, procurator legitime conftitufus , dc nomine procuratorio eorumdem, praefate exemptionis privilegio rcnunctavit oraculo vivas vocis. Quam remmdatiooem dominus admifit publice tunc Bidem, cancellario diâa* univerfitatis inibi tunc prefente. Ec quia idem cancellarius nitebatur, ut apparuit, diâa exemptionis privilegio communiri, officio fui cancellariatus cum ftrepitu coram domino, epifeopis, de pnelatis pnediâb ex abrupto renuntiavit, dt a prafato concilio cum verbis coutumeliofis receffit. Unde dominus eum ad diem craftlnum mandavit per fisum -juraram nantium, ad eamdem domum capitularem, fuper pnemifl» articulis tra&atunaa ad judicium perfonaliter crocari.

Ko. dr cMc/n^Huhts drovnaf· MNmsri· Jaicmwr *rulif*

Subftqnenter vero demmetaum extitit domino a noanuii» doâoribus, bacalariis, defeho. laribus univerfitatis prediftss , quod quidam theologi & magiftri ac baealarii in artibus ehif-

ejufiMa niverfitatis, qui pbuts opialotas ha- A retiens dt erroneae (criptas io qdbufdam Ubris

iwn uMgum j m» ut (mw mi immi hora natus, dudum, ut dicitur, compilavit, tenent, dogmatisant, ae publice & exprefse predicant & affirmant. Qpe quidem opiniones ex Jibria five libellis ac fupplemento ejufdem extrada fcqUkmtur in bac verba.

In primis, quod manet panis fubftantia poft ejus confecratioDcm in altari, & non definit eûe panis. Haerefis (eft) loquendo de pane naturali.

II.

Item, quod ficut Johannes fuit figuraliter Helias, dc non perfonaliter; fic panis eft figuraliter corpus Chrifti, dc non naturaliter corpus Chrifti. Et quod abfque omni ambiguitate base eft figurativa locutio " Hoc eft corpus meum, " ficut illa in verbis Chrifti, " Johannes ipfe eft Helias. " Harcfis eft

HI.

Item, quod in capitulo, " Ego Berengarius, " curia Romana determinavit, quod facramcotum Euchariftic eft naturaliter verus panis. Error eft eonfimiliter loquendo de pane.

IV.

Item, quod definientes parvulos fidelium fine baptilmo iacramentali decedentes, non fore falvandos, funt in hoe prefumptuofi dc ftoiidi. Error eft.

V.

Item, quod collatio iacramenti confirmationis non eft epifeopis refervata Error eft.

VI.

Item, quod tempore Pauli fufficiebant ecdefias duo ordines clericorum, facerdos dc diaconus; nec fuit tempore apoflolorum diftin&o pane, patriarcharum, archiepiicoporum, dc epiicoponun, fed fufficit, quod fint presbyteri dc diacones, fecundum fidem feripture ; quia certum videtur, quod fuperbia Cefarca alios gradus adinvenit. Error eft.

VII.

Item, quod antiqui, qui ex cupiditate temporalium, ex fpe mutuorum juvaminum, aut ex caufis excufandat libidinis, licet defperent de prole, copulantur adinvicem, non vere m*. trimoaialitcr copulantur. Harefis eft.

VUI.

Item, quad caufis divortii ratione confangubutatis vd affinitatis funt infumi abtlitcr husnamtus ordinat*. Hindis eft contra S. fexipturaa.

fans,-quod hac verte, * Accipiam te in tuorem, " digbiliora font pro cOntraftu matrimonii, quam hac verfia, u Ego accipio te ia uxorem, " & Rood contrahendo cum una per hase verba de futuro, Accipiam te in uxorem; u & poft cum alia per hate verba de praefenti, " Accipio te in uxorem, u non debent fruftrari verba prima propter vaba tecuqdaria de pratenti. Error eft.

X

Item, quod Ifti duodecim funt procuratores antichrifti, dt difcipuli antichtifti, pape, cardinales, patriarche, archipraefules, epifcopi, archidiaconi, officiales, dc decani, monachi, dt canonici bifurcati, pfeudofratrcs introduâi jam ultimo, dc quxftores. Hercfis eft.

XL

Item, quod mimer. XVIII. Deuteronom. XVIII. Ezcch. XLIV. pnecipitur fimplicicer negative, quod nec facerdotes Aaronici, nec Levitx habeant partem hereditatis cum tribubus aliis, fed quod pure vivant de decimis dc C oblationibus. Haerefis contra S. Scripturam.

XII.

Item, quod non eft major haereticus velantichriftus, quam ille clericus, qui docet quod licitum eft facerdotibus dc tevitis legis gratis dotari in pofteffionibus temporalibus ; dc fi aliqui ex prevaricatiooe in tege Dei funt haeretici, apoftat*, vel blaspbemi, funt illi clerici, qui hoc docent. Error eft.

XIII.

Item, quod non foltun poflunt domini tem- D porates auferre bona fortunae ab ecclefia habitualiter delinquente; non fokim hoc eis licet, fed debent hoc facere fub pœna damnationis aeterne. Haerefis eft, fi univerfafiter imelligatur.

XIV.

Item, fi corporalis unftio foret facramentum, ut modo fingitur, Chriftus dc ejus apoftoli promulgationem ejus non tacuiftent. Harrells eft.

XV.

Item, quod quicumque eft humilior ecclefus B fervus dc in amore Chrifti quoad fium ecdefiam amabilior, ille eft in ecclefia militante anajor, dc proximus Chrifti vicarius. Error eft fapiens berefim.

XVI.

Item, quo ad verum feculare dominium requiritur juftitia dominantis; fic quod nullus in peccato mortali, eft dominus alicujus rei. Hcrefis contra S. Scripturam.

SfcWiww«TBMTKT·» ·i.

ANNO CHRISTI

XVII.

Item, quod omnia, qu* eveniunt abfiolute, nccceflario eveniunt. Hxrefis eft.

XVIII.

Item , quod quidquid papa vel cardinales fui icunt ex S. Scriptura deducere clare , illud dumtaxat eft credendum, vel ad tua monita faciendum; & quidquid ultra prrfumpferim, Gt tamquam haereticum contemnendum. Hxrefis eft.

Super quibus opinionibus iidem doûorcs , bacalarii, & fcholarcs juris canonici & civilis, B

A in multitudine copiata inibi congregati , per provinciale concilium, in iuitentationem fidei catholice certam declarationem fieri petiverunt fit (applicarunt humiliter , de optime chrifliann fidei deficufioais prxtidio tubveniri . Unde memoratus dominus archiepilcopus , habito trattatu cum didis coniratribw, coepifcopis fuis, fuper p»xdiAis conclufionjbus five opiniooibus, demum continuavit convocationem itum mque ad diem .raftinum tunc fequentcni.

anno '„"

interi i» regiftro défunt , fratio ad *Jcrikendum rtlifio.*

gg*

CONVENTUS AVENIONENSIS

ANNO christi '''.

ANMA christi *>»l

Habitus Avenioni An. 1397· *fro afferendis juribus Pontificatus* **Romani Bened.** *XIII. ex Cod. MS. Bibliotheca Eccl. Majoris Leucenfis fignato Num.* 204. **dr continetur** *in confilio g-j. inter confilia Ægidii Bdlamcra.*

Quaftiones fequentes fuerunt difcuflje Avenioni in Concilio inchoato anno a nativitate Domini 1397. die 2. Menfis Januarii , & continuate ufque ad diem 17. inclufive ejufdem menfis, in quo intervenerunt DD. Car- C dinales PampiJooenfis S. Angeli ; Avenionenfis, Xantonenfis, Tirafonenfis , & Matifcooenfis Epifeopi . Et D. Cardinalis Pampilonenfis in principio quxftionis diffuf. interfuit ; fed D. Xantonenfis in primo & duobus ultimis cafibus prxfens fuit.

Prima quxftio: qualiter intelligitur C *licet de vitanda* de ekA. fit prxfertim in verbis illis *Ahfaue ulla exceptione*, & utrum eleAio Romani Pontificis celebrata per impreflionem maxime notoriam , fit ipfo jure nulla . Primo fto cum D. Mariano in his qua; fcquuntur ; Primum eft, quod jura decernentia generaliter ekAiones per metum, vel imprefljones celebratas efle nullas jn eleAionc fummi Pontificis vendicant fibi locum , tum quia libertas tam animorum ipforum eligentium, quam ipfiusci- D tatae , propter quam etiam redduntur nullae eleAiones, tantum vel magis urget in eleAionc Papalifturu,quia aAus jure traAabilis citius infcdus ledditur, quam retraAabihs, ut patet ex diflblutis duarum legum ft. *qui, (J a quibus* l. *generaute** $. fin. & de condit, fic demonf. l. *fi fundum a tefljtore.* Turn quia non reperitur textus iftam generalitatem excipiens; turn quia cenientur praedida jura per fpeciales confti;u-1tones confirmata cap. *in nomine Domini* cum fimilibus. Secundum eft,quod pradiâa jura,fic maxime cap. *in nomine Domini* per conftituioncm *licet de evitando* , quoad hoc non fuit fublaia ; tum quia textus dicit in principio adjungendum , fic non detrahendum ; tum quia Hoiiicnfis , fic exteri DoAores qui utrumque tenent, dicunt illa efle iublata. Ex quibus in- E fertur quod eleAio Pape celebrata per impreffionem fic metum eft hodie nulla, ficut antea, Secundo dico, quod licet illa verba *abfque ullo exceptione* quamquam valuerint rcftringere ad exceptiones formamelcâioniscontinentes,ut fermones penes fubjeAam materiam fuam interpretationem recipiant; fed tamen quia quafi omnes gloffantes, & feribentes referunt difta verba etiam ad perfonas eligentium, &elefti,noa audeo confulere iftis dominis, quod in ifto intelleAu fe fundent. II. autem datur intellectas quod reftringaniur dida verba ad exceptionem proprie, & ftrifte fumptatn , ideft ob exccu. tionem judicialem, fie ad aâionis & vel intentionis cxcluftonem judicialiter proponendam ; & probatur, ut praecedens , quia ratio «didit coharret diAo , & rcftringit didam , ut 1. Û •M, ff. dc condit. & Jemcnilr. l. cum *tale* , & in l. *profxmitxr* per Bart, in l. z. fT.de donat [illegible] fin. licet (ecus notetur ibi in caufa donationis, vel legati. Modo ratio aflignata in fine cap. *litet* eft ifta, quia non poteft ad fuperiorem haberi rccurfus, dc fic lolum videtur intelligendus ille textus de exceptione, qua requirit recurfum ad fuperiorem facit , quia juribus correAionis, cujufmodi eft illud jus , verba iunf in propria eorum figoificatione reftringenda, fic quod omnia alia ccnfentur omifla. Sed licer ifle înielleAus fit multum coloratus, & multum favorabilis parti noftrx & falva reftriAione verus ; in fe tameu dubito quod reftriâio a mente littera non procedat . Et primo quia fecundum hoc verba illa *Abfque ullo exceptione* nullum effcAum inducerent ;quia ficut poft, ita ante illam decretalem ad fuperiorem non poterat haberi recurfi» ; *& ita tunc,* ficut nunc, nulli exceptioni locus erat; & tamen hoc eft contra mentem Hoftienfis ,& aliorum enumerantium fpeciaiia hujus elcâionis , qui inter cetera ponunt iftud fpeciala per hanc decretalem fpecialitcr introduAum , videlicet quod *Abfque ullo exceptione* &c. Praeterea, quia hoc eflet imponere legem verbis , & non rebus, fi eleAo poflet extra judicium pro iingulis dcfeAibus contradici. Prxterea fecundum boc eflet fatis vana difeeptatio doAorutn fuper illo dubio, an poflit excipi de hxrcfi ; quia de judiciali exceptione nullus dubitaflet . Intelligi ergo Oportet, fequendo mentem plufuuam verba, nedum de judiciali exceptione, fed etiam de extrajudiciali contradiAione . Et fuit ratio hujus, nam fxpe multis eleAis , fic receptis » plures fe opponebant, ficcontradicebant obed-

CDtiam

etttiam denegando, vd fubtrabendo propter A ~multos defedus periooas eligentium , vel deit orum, aut formam eleâionum concernentes, pt opter quas contradiâtooes, & difcotdias tolle ndas, ultra alias canonicas proviiiones, addita eft ifta provifto, videlicet, *ptod obfaae u'ia centrednitonc.*

Tcrrirs iûtellcâus eft, quod prxdida verba *obfijne* aij *. xteptione, referantur* folum ad tx- ccpHones concernentes perfona» eligentium Ac elefti, Ac ad non concernentes ipfius cicciionis e Hcaciam, fundamenta reperies in traâatuD. S. Euftachii. Ultra qux addere poflum, quod fi etaftio deficit in fuis fubftantialibus, nomen cloftionis habere non meretur ; Ac per conie- Soens ad talem eleftionem non poflunt referri B Aa veiba hic pofita, *eleUnt fiurit ,Qreceptui;* nam verba in jure pofita funt intclligenda cum ctfcdu. Sed licet ifte intelleâus fit colotatus, *fc* applaudet glotfis dicentibus non admitti exceptionas in pertonas eligentium , vel elefti ; tamen dubito, quod non acceptaretur per omnes , Ac diceretur magiftfaliter adinventus ad colorandum partem uoftram . Et primo quia ifte textus loquitur multum general· tc; , Ac magtftraliter univerfaliter, Ac nec per iftnm textura, nec per alium , nec per aliquem dc icribentibus, prater diâum Dominum S. Euftachii reperio talem diftmdionem hic politam, per quod prima facie videtur magiftralitct inventa. Przterea vitia impreflious, Ac fimonix C ipfam cledionem direfte non refpiciunt , cum ctiam in metu fiat eledio fecundum Philutophum Ethic., nec etiam formam elcâionis , ut per fe pater, fed folum refpiciunt perfon-s , Ac defeàus ipiorum eligentium ; perfonx enim eligentium funt illae qua vim pallae funt , Ac forfan vitium fcu deleâum motui acquicfcendo fecerunt contra cap. *jaerii ,* Ac cap. *-juinput* Ac clarius patet in fimonia , ubt eledoics in dubitanter vitiofe agunt fimoniam committendo. Pixterra inter cafus videtur identitas rationis; ponamus enim quod eledus, Ac clcdores fint hxretici pertinaces, & fic xxtra corpus ecclefix conftituti aut diam furiofi ; humquid elcdio, qux peccat in fms principiis clientialibus, quia illi hinc inde omnino incapaces funt mintftcriorum Ecclefix , cum extra corpus ecclefix fuerint, <\ elle omnino cenfcntur ; Ac ita videtur carere juribus elcdionu ; Ac fic identitas rationis utrobique , totalis enim inhabilitas majus eft quam particularis , tai» enim fuereticus, vel lunomacus ad omnia inhabilis eft; fed paflus metum nuonifi in coin quo eft paflus.

Qpartus intelleâus eft, quod pixdiâa verba *nlln excepiione* ad exceptiones altas legitimas, tamen cledionem Papalcm nullam reddit, fed ele&us jam Papautpotc fuperior ,eam caflare poteft; nam ifta decretalis tollit omnes exceptiones quae requirunt aditum fuperioris ; fed fi eft talis quz reddat papalcm elc&iooem nullam , tunc fic ekdus no· eft papg, nec -- poftolicus, fed apoftaticus,8c ideo fibi no.; eft obediendum tamquam pap*· Sed certe ifte <"I telleâus eft multum laxus, & faltem quoad exceptiones elcâiooeœ nudam reddentes , quz non funt notori», patitur inftantlam, quia fi non funt notori®, Ac maxime dum negantur, au in propofito, fuperioris inquifitionem Ac diicuffionem requirant, & per confcqucns aditum fiiperioris expofeunt.

Quintus intelleâus reftiingir dida verba *obfane tdU exceptione* ad exceptiones alias non legitimas vel *iegitiaue* exceptionem nullam non reddentes, vel alias legitimas, & exceptio* nem nullam reddentes. Sed oculate, & breviterJoquendo volo dicere ,quod omnis exceptio praeter ipfa*, que eleâionetn nullam reddunt, & notori® funt , tolluntur propter iftam decretalem,- unde fecundum hoc prediâa verba *ebjjiie ulle exceptione* ad exceptiones notorias c- lectioncm nullam reddentes referuntur . Et eft ratio, quia notoria regulariter probatione in caufz cognitione non egent ; Ac ita non videtur in illa aditus *iupcrioris* elfe nccefsarius . Facit quia propter notoiiam impreflionem poteft contradici eleâo, ut cap. m *nomine Domi·* » m hn. Modo eadem ratio videtur elle in aliis exceptionibus notoriis. Et eft ratio hujus, quia non eft fuperior, ut hic dicitur ; & ideo nc: citatio, nec fententia intervenire poflunt. Aut ergo compellor obedite notorio apoftatico, quod non eft dicendum , aut permittitur mihi contradicere, Ac habeo intentum. Prxtcrea fortificatur, quia aut dices obnnes exee ptiunes notorias pteter /urium antiquorum falvationrm, abfttrditatis evitationem elle pizièrratas, Ac tunc dico ibi quod inagiilrali^c. Ac cx voluntate loqueris ad palliandum faduar luum.cum uon appareat aliqua ratio divcrliu tis inter iftas Ac illas , Ac cum ejufdcm auiioi natis fint omnes canones.

Sed in oppcfiltim facit,quod notat Compoftc'.lanm in cap. fieri, dicens qirod non poteft opponi exceptio eleâo etiam notoria, qua tales exceptiones hic locum non habent propter tnorx periculum, & fuperioris defeftum, quia dicit textus ; *abfaat ulla exceptione & aliud fpedale* &. quod tamen alias exceptionem reddit nullam, dc contuetud. *ciem dikiltci.* Prxtcrca quia ifte textus inter exceptiones notorias Ac non notorias non diftinguit I Przterea quia exceptio etiam notoria aditum fuperioris requirit, quia requirit citationem; v.quzft. i. *Dent onempoient,* & fententiam *de dtvortüf porro non in,* cap. *de cohabit, cieric.* Ac ctiam qnan doque probatur, fi negatur no'otia per Inn> uccnciutn ii) ditto cap. r**. Adverte quia quandoque volui dicere, quia io catibus in quibus loquitur cap^ m *nomine Dom:m* videlicet in imprelìione & metu erat fpeciale, quod dum fidum eft notorium, non expeâatur citatio neque fententia, fed incontinenti poteft & debet, immo mandatur feuprxcipitur icfifti ; fed in aliis quantumcumque notoriis , in quibus non repentur hoc ftatutum, oportet expeftarcconiilium, videlicet Coucilii Generalis, antequam recedatur ab eleâo Ac recepto Acc. quia ficut Concilium videtur else index in caufa hxrctis m io cap. *fi Pnpa* XL. dill. Ac notatur per Archidiaconum in cap. *in fidei co* tit. in vi. ita in cafu noftro ex identitate rationis. Katio E nim in caufa hxrelis videtur efse ifta , quia eft hereticus pertinax , non eft Papa , quod fecus eft 'i aliis, quia aliter non ciset iuih. cienter provifum ad»erfus difeordias. Er fi materia adverfus quz illud Concilium voluit pinvidere; nam multi alii defeâus quam fimjnia, Ac imprefliones opponi pofsent , Ac dicerentur plerumque multa notorii. Sed ifte intelleâus adhuc videtur cfse fcrupulofus. Et primo, quia licet in folis cafibus impreflsonis & fimonix illa potcftas contradicendi Ac expellendi fit data etiam laicis, tamen reperiumut alii cafus ciufdcm & fortioris rationis, pun

Fff i dc

4

C^pe notorio tawviirovel Pagano. Pnetereaquia
——i· omnibus cafibas in quibus eft nbtorium ia-
ANwo tem non effe Papam eft identitas rationis,pu-
'uT1 ,a 00:1 Apoftalicu» » fed apoflaticus , ut
in cap. *fi quit* pr.waa· dc quia numen Epit-
ropi fibi indebite ufurpavit , ut hic dicitur .
Pneterca quia ex appofito fequereiur abfurdi-
tas, videlicet quod contra prohibitionem Apo-
ftoli teneremur notorio Hrretico communica-
re & obedire dt participare in crimine crimi-
nofo, vel in occupatione Papatus, quod non-
dam humano, fed juri divino etiam adverfari
videtur. Et facit quia quando in limine ade-
ptioni* Prrlatur* conflat de non jure & mi-
nus canonica inftitutione ipfius Prslati, poteft
fibi per fubdito* contradici·, ut notatur per
Inn. *dc re/lit. fp*l. i» Ulterie.*

Quid dicendum ? Breviter dico duo . Pri-
mum eft,quod loquimur folum de dedo & re-
cepto per duas partes ; unde dico quod fola
cleftio duarum partium conftituit eum Papam;
fie râtcligo notatum Innocentio fuper verbo
receptu : leteten ad *boc çnod *t>fq·* tdU excepti··
tuc opertet quxi a duti-eu portibus fit receptus .*
Secundo dico, quod oportet quod cleftio & re-
ceptio hujufmodi fponte ft non per metum ft
impreffionem notoriam fuerint celebrat*. Et
eft ratio hujus, quia fpontanea receptio dua-
rum panium maximam prxfumptionem inducit,
quod cleftio fuerit fine vitio celebrata; quam
prefumptiuoem notoria impreffio haberet tol-
1ère, quia ex malo i.umquam ptzfumitur nifi
malum. Receptio enim venit ni modum exe-
cutionis eleftioni* prxcedentis , ft 'deo fi fic
eodem vino maculata, nihil addit His fuppo-
filis dico,quod ratio in fine capituli *licet* po-
fita Ibi; /» *Rovteut vero Ecclefi· fpeciele, quii*
no» *poterit etd fuperiomte beberi rtcecrfu* , refe-
runtur ad duo difta proxime praecedentia, vi-
delicet de concordia duarum partium & de re-
motione omnium exceptionum. De prima e-
nim non eft dubium; ft de fecunda idemfea.
fit Inn. prefertim Compoftciianu*,dicens pro-
pter hoc exceptionem contra elcftores non ad-
mitti . Ex quibus infero,quod illa verba *tbfaeu
ttlU exceptio** ft illa io noe pofita recipiunt
(uum intellcftum, nam five in donationibus ,
fire in legatis, five in legibosloquamur,quan-
do caufa feu ratio eft finalis, adheret dido ,
ft illud determinat feu reftringit dr *D*ut.* 1.
fin. ft ibi per Bar. ft maxime › quando eft jus
fpeciale ut in propofito *&de p*&if,* 1.
*ffxt** de jure patr. l. *redigere $. quauevn , &*
per Johannem Andream m cap. *poft tauiit.*
de renuntiat. Er licet in donationibus vel le-
gatis caufa donandi, vel legandi in dubio non
pnefumatur effe finalis, ut per Glofs. ff. de do-
nat. lib, i. fin. tamen caufa feu ratio legis
pnefatnitur effe finalis, ut notatur per omnes,
ft fpecialiter per Bar. ibi fupra. Ex quo infer-
tur , quod ratio hic in fine appofita cenfetur
finalis. Ex quibus omnibus concludo ad pro-
pofitum,quod...Verba illa: *obfyte all·*
ad omnes illas exceptiones qux aditum fupe-
rioris de neceffitate requirunt,& non ad alias
referuntur. Nam iftud eft jus fpeciale, ft ha-
bet rationem (pecialem in fine ftudiofe appo-
fitam, fria m» prTrrir *ed fyperioret* Merire
cterfus·,* qu* przfiunitur else finalis , ut patet
ex idiftis . Igitur fecundum illam rationem in
fine pofitam debet ifte textus *oifyete ullo* de-
terminari & rcftringi , ut intelligatur de illas
qu* requirunt aditum iuperioris, ft non dea

Ali». Ex quibus plura inferri pofsunt ; ft pri-[redacted]
mo, quod omne* exceptiones, que *dcâionem*
nullam non reddunt, ied ad ejus calsatiooem 1
vel irritationem tendant , tue font fublat* ,
quia ille aditum fuperiori* requirunt . Item
ex hoc (equitur quod omnes exceptiones etiam
reddente* deftjooem *ipfo ture* nullam , qu»
tamen dubie & non clare feu notorte exiftunt,
etiam per difta verba cenfeotur else fubiata ,
qu<a per declarationem dubietatis aditum fu-
periaris etiam expofeunt. Et boc intelligofiv·
talis dubietas confiftat in jure, nt puta, quia
probabile dubium eft an jus in tali cafu ven-
dicet Abi locum ; talis enim juri* ignorantia
eum nen excufat fecundum Car. in regulam
B *iporenti·.* Et eA ratio, quia ficut editio , it·
declaratio juris pe.-tioer ad fuperiorem, & fic
poteft falvari quod fcripfit Compoft. tn cap.
licet de excom. notor, quia licet excommuni-
catio fit notcria, tamen fatis er-t probabile
dubium, an jus, unde oritur talis exceptio ,
in elcAionibus papa: vendicet fibi locum , ft
ideo arguitur ibi pro & contra Licet enicj
jura de inferioribus ecclefiis loquentia in cie·,
·ftione papz locum habeant ; ut prxdixi ; hoc
tamen intelligitur, ubi eA identitas rationis ,
ut in iinprcffione & metu libertatis arbitrii, ft
ecdclix; tamen ubi eAdiverfitas rationis,tunc
fecus, ut hic probatur. Modo in excommuni.
catione eft diverfitas inter Romanam ccdcfiana
Cft alias, ut patet ex notati* in diftum caput
licet ; 6c idem dico regulariter de aliis defc ·
fl'bus & exceptionibus concernentibus perfonas
eligentium vel dedit , de quibus poteft *referri*
probabile dubium an in eleâione papali vendi,
cet fibi locum propter fimilem dtverfitatis ra-
tionem . Et in hoc poteft falvari, quod com-
muniter dicunt Glofs. quod exceptio de vitio
eligentium, vd dedi *«intra* eloftum a duabus
partibus admitti non *debet,* ut notat LXXX1X.
dift. cap. r. Verum fi fint exceptione* concer .
nentes perfonas eligentium vel cleâi, qu* fine
clar* atque notori* in fafto & jure, tunc for.
te de illis poteft excipi, ut Aatim dicam . 1.
tem ex boc etiam infertur, quod quando cla-
Drum & notorium exiftit quod cle&fo pape fuit
per impreffcnem vel fimoniam celebrata juxta
ea qu* leguntur in cap. *bt* motiw *Doumi .*
Hinc non eft necefsarius fnperioris aditus,im-
mo audoritate canonis, licç$etiam laicis ta-
lem expellere ut didum caput *i·* wmttw *Do·
ntiv in* fio. Sed quid fi fint ali* exceptiones
quam imprelfionis dt metus, ele&iooem tamen
alias nulhm reddente*, in fado notori* & ia
jure clar*? numquid in illis aditus judicialis eft
necefsarius, ut fit locus huic decretali & ha-
beant locum illa verba *: tbfyitt excepti** ?* Bre-
viter iftud eft majus dubium, quod ego habeam,
quia non habeo textum proprium dicentem ,quod
in aliis liceat audoritate propria recedere, 'C
tamen in notoriis aditus judiciarius eft fiepe
B neceffariiu. Certe confiderem nuntiis mittendi*
ad captifidum, quod non intrarent iftum paf-
fum, nifi vice* argumentorum impellerent eos
ad intrandum , quia folum de cafu iinpref-
fioni* agendum efl de prefeuti. Sed quia for-
fan impelli pofTent, dico pro eis , quod ubi
effet tide notorium , quod nullo modo aditu
judiciario egeret, de plano locus effet ifli de-
cretali per piardifla. Sed fi effet cafus in fafto
notarius & ia jure clarus , quod alias aditu
judiciario egeret , faltem propter fententiam
declaratorum , certe ille cafus folus inibi du
bius

bins eft. Et quia non habeo textum proprium A ut prcdixi,& quia per hoc relinquetur materia dafeordiarum fic fehifioatum , ficut ante , fed nihilominus magis confulo , quod nancti defendant in iftis idem else ficut in impreflione & mera » fic moveor ifta ratione , qua ratio cap. *ή eextau Dtxmi* in fimonia fit impreflione loquitur, judicio meo non eft fpecialis,neque pefitivi juris, fed eft ratio generalisficnaturalis juris fic divini ; vult enim generaliter ratio naturalis, quod intrufo in praelatura, de quo apparet notorie quod jus non habet, non obediatur per illos,apud quos notorias eft, quia ilH obediendo participarent crimini 'criminofo, qu® ratio io omnixis fimilibus cafibus vendiCat fibi locum. Er probatur pnedi&a ratio per ptata Innoc. de eleâ. *mbit*, de reftit. fpol. m *litttris*. Item facit ,quia deficiente fuSragio juris pofitivi didat jus naturale fic ejus ratio de faao poise refifti injuftitiara inferenti G de «vfrta L. drovtam G pisada *liait fiet jedia ft vni*. 1. i. A x. ff. dejuft.&iur. l.aro/®. lu hoc enim fundatur materia repnefaliarum, ut patet per Bar. in trad. reprcfaliarum. Per 2uc Calvitur qusftio an poflit excipi de herei ; nam fi notorium fit in jure quod error , r)d impingitur, eft manifefte contra fidem , notorium fit in fado quod illum ille erro, rem teneat A in eo pertinaciter permaner, nolens poenitere neque corrigi, tunc poteft de illo excipi ; fed u deficiat aliquid ex predidis, tunc fecus. Et patent ifta clare ex didis , eodem modo dicitur de limonia intelligendo de illa, qu® eft id ipfa eleâione commiisa , quia fi non eft notoria, non poteft excipi ut in cap. predido fic cap./*quu pttueie* LXXXIX. did. Sed fi eft notoria, iccus per proxime diâa. Et idem de exceptionibus iliis concernentibus perfonas eligentium vel clefti ; quia fi certum eft quod clefliooem nullam reddunt , fic notori® lunt, tunc opponi potsunt,*fi vero dubium eft an exceptiones nullam reddant eleftionem, vel dubium eft fidum, de quo infurgunt, tunc per denegationem vel fubtra&ooem obedienti® opponi non pufsunt , fit hoc vult illa decretalis in verbo «d/jw «Z/a, fic fic intellig'tur, quod notatur per Glofsam in cap. i. LXXXIX. dift.

Sed queres: pone, opponitur quod non eft receptus vel cledus a duabus partibus ; tunc certe dico quod fi de iaâo conftet , vel quod eft dedus vel receptus a duabus partibus, ifta contradidio audiri »» debet per iftam decretalem, fic quia non riser judex qui hanc querelam audire polset . Sed fi de hoc non conflat, puta quia Cardinales incontinenti ab eo recdscrunt, fic eledio negatur fada cfse a duabus partibus, tunc poteft contradicere omnis , donec appareat quod fit fada a duabus partibus, fic fbrian etiam donec appareat de exceptione. Opponi poterunt alis exceptiones exceptionem nullam reddentes, fuper quibus fbrian debebit Concilium generale, juxta notata per Archidiac. in cap. m/dri allegato, quia ifte textus ia ea parte in qua dicit *ehfytt idle naa* loquitur nifi de ele&o fic recepto a duabos partibus ; fic ideo oportet quod de hoc appareat. Veromfi apparet quod du® partes eum recepifaent, flbique obedirent, tunc dicerent , quoniam eum eledum efsc ad duabuspartitas, utis putarem ais credendum , fie contradiâornm repellendum, nili clare de exceptione ap*

parerei, quia non pofimmus fcire aliquid de eleâione, nifi per Cardinales; fic ideo cis folis fuper hoc credi debet de probat, *ttrtit* ficoC. da *rtpudiii* L *tx ceufa^t* ctiamfi tertia pars dicat contrarium , quia duc partes tertiam panem vincunt , ut in cap. *hat* , fic quia in dubio majori teflium numero fic fortius duplo majori credi debet Arg. ff. de teftibus l. *3*. $. 1. Sed quid fi opponitur quod tedes non vacabat, vel quod eleâores, vel aliqui eorum mortui erant, in tantum quod non remanerent duc partes, erant private poteftate eligendi, aut erant furiofi vel haeretici, vel non erant viri fed mulieres, aut erant pueri , infantes fine diferctione, aut jocofe aut truffaB torie, fie non cx animo elegerunt , vel qui erat eledus erat furiofus, infans , mulier , fic fimiles? Numquid de iftis poterit excipi ? Videtur quod fic ; quia talia omnia aut confenius aut habilitates eligentium vel elc&i enervant, aut alias illam electionem nullam reddunt ; dc ita dicit fibi videri Marianus in quodam confilio. Sed breviter non capio nec video quare non debeat dici ut fupra , videlicet quod fi talia tam in jure quam io fa&o fint notoria fic clara , de illis excipi valeat, fic alias non. Et ita fuit per me refponfum in quodam confilio. Sed numquid contra elc&ionem a duabus partitas, qui eleftus tamen non eft receptus a duabus partibus, polsuot opponi exceptiones etiam non notori® , qu® tamen probari pofiunt ? Et certe dico, quod fi tales fint exceptiones qucekdiooem nullam non reddant, opponi non pofsunt , quia fi eleftionem nullam non reddunt, Papa efficit. A. fi papa eft a nemine judicari, fuperiorem quidem habere non poteft, A fie non eft qui ckâionem retradare poflit. Sed quid fi in cafu proximo exceptiones fint tales que eledionem nullam ipfo jure reddant, certe videt, quod de illis excipi valeat ,quia cap. *liat dt vtteede* 6. *fletuitmt* dkit quod ille abfque ulla cxcepuonc ab univerfali ecclefia Romanus pontifex habeatur, & fic copulative duo requirit , videlicet quod a duabus partibus eledus fuerit , & quod receptus . Quamquam igitur a duabus partibus D eledus fit, non habet locum, quod*elfiet ulle txaptint tfc*. arg. fumpto a contrario linere ff. de off. ejar *cui xtmdet. efi j*r*. 1. p. *bujes rti*; A quia decretalis *liat* ponit jus novum , ut videtur, A duo copulative requirit . Igitur ad exiftentiam ipfius utriufquc veritas eft necefsaria Inllit. de hrred. inftit. $. fio. A facit quia in uovis edendis juribus -catus non expretius habetur omilsus c. de appel. 1. *prxcipitxiu* , in fine *queliter euttix*. Dico igitur quod fciens veritatem rei, ex tali caufa poterit fibi obedientiam denegare jdxta notata per Innocentium in cap. *uihil dt tlt&*. de reftit. fpol. i* *Ulterii* donec fuerit per ecclcfiam in generali Concilio declaratum fcu deliberatum,arg. eorum qux notat Archid. de hxretic. in cap. *i» fidei* A Jo. LXXXIX. dirt. / *dee*, quia noo eft altus qui fuper hoc deliberare vel ordinare *eeket* ita bene poflit. Simile XL. dift. *fipipe*. Et hoc verum , fi eum comi;<*tut infamia, quia alias acciûtione opus effet , ee quia eledio Cardinalis vim habet confirmationis ut cap. s* mv>u *Deuini* fic cap. *licit dtviieede* arg. de accuf. accedens, fie de appel, conftitutis, nec eft idem infamia ac notorietas , quia notorietas requirit evidentem rei, fic veritatis exiflentiam ;

er ANNO CNR8ft -iff-

tiam ; fed fama folum requirit communem reputationem, ut patet ex notatis pei innoceutium in cap. Tea de cohabit, cleric.

Sed oppones, quia fic generale Concilium poflet adiri canquam fuperius in hac caufa cufus conr.rium dicitur in cap. fiera in (m de J. q. i. $. patri Sed rcfpondco & dico,quod b» adhur tamquam fi'pzsh.j, nec etiam judicialiter; led u. deliberet quid agendum , dt ejta deliberatio tamquam vora juris pr«fumptio pro vetitate ab omnibus obfavetui. Qpiacum non iit locus judxkf, faltem etl locus delibo rationi: modo qtiod omnes tangi; cum omnibus deliberari debet, aut ia regula f«id amer, & hoc eft cum Concilio gcneiali ; oam non eft verifimile quod Chsiftus-in hoc cafu Ecclefiam fuam dimiferit improvifam ,ut notation, de re jud. ad *Aptfalicet* ia fio. modo nec ia ture exprefta eft, nec apparet aliqua provifiq in hoc caiu; ideo autem permittitur io boc cafu d fado inierim reficere, quia interim deficit fiiflragium juris pofitivt ; dt ideo ad jus naturale habeturrecurfmde juftiiia & jure L case fi.

Sed nuntquid in cafu noftro, io quo Bartholomeus fuit primo eleâus , dc receptus a duabus partibus, per violentiam , & in quo dua partes ftatim quod potuerunt ab obedien* tia violenta receflerint , fle poftea C. in loco libero elegerunt , habet locum quod proxime dixi, videlicet quod courra Bartbolomeum dc Petrinum fibi fuccedentem in vitium poflint pre- C difto modo opponi exceptiones notori*, perinde ac fi a duabus partibus receptus non fuiflet, videtur quod fic.Primo qqia prsdiâa verba *ritfim tf receptui* habent intelligi abfque violentia dc cap. i* mmum daww , fle quia ex violenta receptione botta prefumptio , in qua fundatur cap. *iictt* noo poteft eligi , fit quia non cenfetur verfumquod non durat verfutn « Sed in contrarium facit exceptio metus vel violemix, non poteft opponi nifi fic notoria ut dixi. Tu cogitabis.

Secundo queritur, utrum portu probabiliter fulbncri,quod calui didorumCardinalium XП· per eos in Anania recolleâo fit credendum Videtur prima facie dicendum quod fic : quo primo fupponendum eft, quod hic fuperiorem non habet coram quo judicialiter procedi portit an debeat , ut probat capui *iictt* in fin. Ex quo infertur,quod m hac materia non poteft recipi informitio judicialis ; & per conté-quens quod ordo judiciarius hic non eft nccef-farius, quia nec poflibilis. Arriérés nec panis vocatio , quia illa pertinet ad iuperiorem quem neutra pats in hac materia reeognofeit. Secundo fuppono, quod condiftio teftis debet referri ad tempus lux depofitionis G de tcfta. I. i. Tertio fuppono,quod quilibet debet & tenetur in hac materia informari aut querere informationem, fle etiam recipere & quantum poteft meliorem habere .· nam in his que rripiciunt E periculum anima: vel peccatum, videlicet quid agere , feu a quo abftinere debeat , maxima circa ea, nuc ipfe tenetur de neccftitatc juris, fi ipfe in faâo vel in jure dubiret , fe informare debet ; de faâo probatur exirav. in cap. *tant nobii tiint*, fle cap. *innotuit* . De jure patet ex d« Ama pois. i. a. Modo quilibef fidelis Catholicus tenetur obedite vero pape, ut cap. *Si qtui venerit*, & difcedere ab intrufo, cap. */n nnutine demini* cum fimilibus . Igitur quilibet cicca boc in faâo vcl in jure dubitans tenetur

A recipere radiorem iaiormatioaem qtum poteft; quare fuppono, quod habens recipere informatiooem in ffaâo, dibet cam recipere in his qui meiiiu verofimiltter (cire debent , & maxime fi fiat tales qui Tint numero l'uflkientes, omnique exceptione majores , de quibus major debeat adhiberi fides; in Aut.de *Ttjtil.* f. Gncimus. Quinto fuppono,qood quando quis facit aâum licitum & haneftam, maxime teoetur, ii facial portes aâus alios ad iitam de jure confeeutivos, non debet fibi imputari maxime ad notam per quam fides fui precedente tcftimonii dias débité exhibât minuatur ; nam qui vult unum maxime licitum Je boncftum, de jure relic debet omnia qur fiiot de B jure confequemia ad illud , ut probant jura communiter. Sexto pnafuppooo quod cum quis ftrit aûhtm bonum & dc jure licitam licet alteri prxjudicûkm fle gravofitm » non tamen animo alterum injuriandi ve bedeodi , fed aliter animo Lene fit re&e in cap- licite fibi agendi , fit non propter hoc debet diminui ejus fides, videlicet quominus ad credendum fit contra cum, cui eft prejudicial vel gravofum . Patet iu judice, qui alias debite fert fcotentiam contra partem *ipfi pani* praejudicialem, dc gravofam, cui poftea propter boo minus credendum fit, fi caufa non pendente coram eo juratas deponat de *Ttftif. cum «* mÂû , a contrario & ibi notatam ia Glolsa x. dt notatur per Henricun. de probat, paawam cvu/>a , patet aliud exttavaganti de eleA enmJ:*dileOi $.* quia vero . Septimo fuppouo , quod io cafu Dominohim aliqua funt, dc quibus nullus poterat fcire, niü ipfi loli ; pater extras, *de gejiir fer tum,* m conclave & in aliis eorum Conciliis, io quibus nullum alium admittebant. A lia vero iunt, ia qaibus alii fine poterant teflimoniun. ficut ipfi, fi,ut illa qu* faft« fuerint per Romanos in perfona eorum aut aliorum , aut ipfis & aliis audientibus . In rumore dc clam ore populi quod fuit in ingreisu ,dt juxta portato, dc *fuper* fvlarium conclavis, Jc iu pullationibus campanarum Campitolii dc S. Petri de in propofitiooe faâa per Romanos coproram eis tn prefentia muhorum,dc io Ecdefia S. Spiritus de Urbe. Alia vero fimi de quibus non pofsui>r DD. Cardinales deponere nifi de auditu auditus, vel de auditu vifus , fle funt ea in quibus Cardinales non fuerunt' pnrientes, nec per aliquem fenfum corporeum puta *vifut vel* auditus ea perceperunt; patet in his, qurgcfserunt Romani m Conciliis fuis in abfentia dominorum , dc in aliis que fecerunt longe a Dominis .

His prxfuppofitis dico primo : io his que non potuerunt fciri per alios quam per dominos Cardinales, fle fuper quibus alii quam predidt domini non potuerunt deponere, quilibet extia judicium informari, fidem in prediâo cafu adhibere debet ut Q de repudiis 1. *cenfinftt.*$. fuper plagiis, & de probat, cap. tertio loco.Secando dico, quod fuper his fuper quibus alit poterunt fcire veritatem ficut ipfi , fle donec appareat contrarium, eorum cafiti credi debuit, quia funt numero phires, omni exceptione majores, & iu auâoritate ceteris pneftantiores. 'tem quia habent adjumentum a cafu , tum Dominorum Italicorum minus firfceptorum ia hac materia, & a notorietate fafli, licettranfeuntes a fama divulgata ubique, quod probatione non eget. Tertio dico, quod in aliis de quibus prstdiâi domini nihil fcire poisiint,nifi

ANNO CHRISTI

per

P» eoditum alien auditas, vd per auditum A alieni vifns , fatis poteft eis credi qui ita dici audierint , quod operatur quantum poteft operari auditus nobis per auditum alieni vifus latis poteft ei credi quod ita did audiverim, quod operatur quantum poteft operari auditus hujufmodi ad impreffiooem faciendam, licet forte eorum depolitio de veritate getiorum quoad hoc fidem non faciat. Qyalitcr autem auditus ille ad fortificationem impreffiimis juvate poterat, confiderari habet ex conditionibus referentium , ex circumftantiis caularum & faftorum ac temporum & negotii tunc currentis, ft ex modo etiam referendi . Et eft etiam advertendum, an fine illis vel de impreffionc latis confiet, quia tota ifia mate- B ria eft arbitraria, quia nulla lege eft determinata dr *efic.* d/ώχ. dr *ceefit .* Fateor tamen quod ille cafus non poteft dici informatio judicialis. fed potius cxtrajudicialis, talis tamen cui quilibet catholicus poteft dc debet, faltem donec *alias fibi* de contrario appareat · *6dem* adhibere, cum nulla melior nullaque center informatio extra judicium haberi poffit, nec judiciali fit locus ut diâum eft. Primo non obftat quod in faAo proprio ut patet ex notatis Be. de eieâkmc raae *diWH ia* Giof. fuper verbo *O fi fret ,* de LXX1X. dift. fi duo in Glof. ubi dicitur quia Cardinales non erunt judices in caufa ifia, quia in faâo proprio . Dico enim primo, quod etiam in faâo proprio admittuntur, quando alias probationes haberi noo pofiunt, puta foper his qu* per ipfos fo- C los gefta fuerunt in conclavi, ut ibi notatum.

Item & fuper his quz gefta fuerunt per alios coram eis, ut notatum per Be. in diâo loco, ad inftar judicum, quibus creditur de geftis coram cis ftc. Praeterea hic non tendunt Cardinales ad faâum proprium confoiidandum , fed ad ipfum potius »nfinnaDdum, ôc fic non habet lc»um 1. fin. & cap. fi /?0M4M et utrobiqu notata. Faciunt notata per Bar. ff. de jure fi-ici l. *de ferit $. iàtm decreverent,* per quod patet, quod procurator admittitur in teftem contra dominum, quia oon profequitnr , fed imEgnat faâum uram, nec eft caufa propria, fed xlefic, ut cap. cm* *inluperttt* cap. cum mi*tint* de teftibus, et quia commodum vel iocommodum non fpeâat principaliter ad eos 1. z. *$. in pritprin ff. fnando appcU. fit,* quia perdiderant beneficia, et nihil lucrati fuerunt, licet forte eos tangat indireâe arg. Inft. de leg. $. fi legatarius. Nec obftat Glol. cap. *fi dee* , quia loquitur in cafu, quando vota eligentium dividuntur in duos, et qualibet pars luam eleâionem profequitur ; et fic habet locum lex fin. ff. de teftibus. Tertio non obftat variatio, quiaeis fibi licuit vatiare, eo quod faâum per eoecrat ipfo jure nullum, et libertas Ecclefi* de eleâ. *ètefti de jure jnraétde ,* ficut et quia ilia lafta fuerunt per metum, qui metus dat juftam eauiam variandi fupra *de bit, ftta vit aetiefoe* caa*fe fient* per totum.

Quarto non obftat, qood Cardinales partem aliam profequuti funt, & nunc profequuntur; tnm quia tempore quo fecerant diâum cafum, nihil contre partem aliam attentaverunt; tum quia id quod poft fecerant , non ceofetur attentatum, fed caecutio juris. Da oppofinun ; jam nec creditur Apoftolis.co quod Chrifto partem fecerunt manifeftam. Item alia ratio reddi poteft, cui concordat D> Vatisconcnfis , quia ad Cardinales pertinet Papam crearc , et creatum denuntiare, et ad hoc tenentur ex debito et ex officio, et ideo eis et eorum litteris in hoc credi debet, ficut litteris ordinatiorum fuper his quas ad eorum officium pertinere creduntur, ne dum de his qu* per eos fiunt , fed etiam die bis que coram eis fiunt dc coniuetudine Ecclefi* generali, inducens notata Innoc. in cap. s. et a. *de fide irfntae. ac* Joanoem Andreamet Joanoem Cal. incappqîcr^fosrwdc probat. cum notat, fpeculatoris ibidem allegati . Alia ratio etiam induci potet, in qua przdiâi Domini convenerunt, videlicet quod per cap. rà «mvôw *Detrnni,* et per cap. *fi ftir* peceaiaos DD. Cardinales funt faâi executores pœnarum ibidem itdiâarum, qui fic, poflunt invocare in modum executioois auxilium humanum , et quod tamquam executores fecerant ; et quod per confequens eis credi debet, qutafi non deberet cis credi, nec deberet eis humanum auxilium impendi, et fic ille canon careret effeâu, et fic fi non ut teflibus vel denunciatoribus, faltem ut executoribuseiscredi debet. Facit, quia judici Ecclefi* invocanti auxilium brachii fiecularis tenetur judex ecdefiafticus credere juxta notata de officio ord. cap. 1. Inducit etiam Dominus S. Angeli leda ct notata de App./idbcfeadteav. Praeterea alia ratio per praefatum dominum S. Angeli inducitur, quia cap. *l* ne*mint Dentini* fuper ootorietate fundatur, et per illud intrufo omnis obedieotiadenegatur, fecundum quod intelligitur cap. *licet* de vitanda, cujus quidem canonis erant executores didi DD. Cardinales, et ideo illis ad exeeut tonem procedentibus credi debet, maxime quia notoria *probatione non* egent.

Sequitur tertio quatfiio principalis, videlicet an ex aftibus confecutivis pars alia valeat fe juvare.

Hic funt tres quaeftiones ; prima utrum poffit le juvare pars alia de aftibus confecutivis in modum confirmationis feu corroborationis infeâ* eleâionis ex tunc, & quod ab ejus principio valuerint, que tunc non valeat. Secunda queftio, an poffit fe juvare in modum nov* eleâfoois, feu confirmationis aut purgationis ut & nunc, hoc eft ut per diâos aâus efficeretur de novo Papa, qui prius Papa non effet. Tertia quatftio eft utrum poflit fe juvare ex illis in modum przfumptionis , videlicet quod impreffione non obftante elcftio ab initio (ponte fuerit celebrata.

Ad primam qunftionem dico plane, quod pars adverfa non poteft fe juvare de aâibns confecutivis in modum confirmationis &c. ut cx tunc &c ; dc eft ratio quia attento quod eleâto fuerit ab initio nulla, hoc effet contra veritatem & poffibilitatcm , & in modum cujufdam retraâiv* fiâionis, ut de fe patet ; fiftio enim vel cx legis vel principis poteflate procedit; immo non eft in poteflate legis vel Principis ordinare quod tunc valuerit ff. ex fatter *ceafii ttenjtrtt L. deniqnt,* & ft. dr *pefl-litnjnie, rtwrfit* 1. J. $. *fe&e* licet poflit lex vel Princeps ordinare quod ex poftfaâo fit idem juris et &âus, ac fi ftc. Inftit. faiter *taedii jnt patere poteft.* $. fi ab boflibus *; it* credo quod de hac nullus dubitaret, maxime quia in hoc concordant Jacobus, Petrus, Burr, in 1. *ekfrrvert* £ dr *ogic. proconfid. Fecit* * quia, fi facifet poteftas, noo aderat intentio ; nam aftus pmfeM de natura fui retro non afpicit dc coaflirat. cap. fin.; ft tamen operationes agenth*n ultra intentiones eorum extendi noo pof lunt,

er font, ut 1. ma MMÛ, & cap. eam difaffur. A « — « "Facit, quia pro tuncobAante impreffiouevalo* >!£££. ra ■oe pottuflet ; arg. ff. dr *iertJi. ή/Ht. L* I|M* ta Λβρ·/ G dr do·»/. *ante aaptiai L. feed* *[ft-fini* flt videtur cafus A', *rtm ratam baberi* L *ett bearnam.*

Ad fecundam quofiionem dico , quod neefc poteft juvare in modum novat eleâiouis feu confirmationis ut ex nufte, quia tune effet necefle, quod ex toto ceffaret caufa impediens, dt quod ex integro fuperveniret caufa confirmans, ut notatum per Barto, £ dr *fidejeu.* leg. A *Cf pre emptere,* At Din. ta ftgul. *nrnfirmatur.* odo non ccffabat caufa impedico», puta- metus, nec fupervenit ex insegro caufa coofirfoans, quia non fecerunt ea per qua ad de- B ftiooem Romani Pontificis procedi coufuevo* rum &c. Et facit, quia qpnfcufus mera extortus cxtenfiooem non recipit, ut notat Inn. in cap. difpendia in *1. Nec acceforium debet ad fe trahere principale dr *cmfecra. Et-tlef. vei Altarij* cap. uno in VI. Ac quia non préfomirur tali» animus, dum alia caufa faciendi fubeft ft. dr cwd. *ebtxrpem caafam* L. *β ex fiipxlatime* . Item facit, quia quando de voluntate alicujus quaeritur, ejus declarationi in dubio flari debet de infiit : Casv *veniffeat,* dr *feat'entia txcemntxaicetieait inter ali·* ; dc regulis juris in ambiguis.

Ad teniam quctitionem dico, quod nec poteft fe juvare cx illis in modum dWx pnefum- C ptionis . Er primo, quia quamquam aliquinducantur pntfumptiooes , ille funt leves , & non funt clare neque vehementes ; Ac jdeo plenam & dircâam metus probationem evacuare non poffunt per jura communia. Unde de illis pndumptionibus omnibus & earum Îualibet poteft dici, quod non probat hoc cf1 quod ab hoc contingit abeffe. Secundo, quia quando fubeft in aâu confuetudinario caufa aliquid prefumendi quam fpontanca &c. illa non prsrfumitur, ut puta duratio cauta metus C. *fiai metat taxfa* 1. 3. & ibi per Bar. quia, ut dixi fupra, confenfus mcticulofi extenfionem non recipiunt. Addebant DD. Cardinaii» S. Angeli flt Epifcopos Matifconenfis aliam D rationem, videlicet quod per hoc quod Bartholomacus eleftus per impreffionem notoriam eleftioni & intronisation! confentire fle pro tali fe geffit, notorie faftus fuit incligibilis, fic quod nec expreffe, nec tacite per tales aâus potuit poflea Papa fieri. Inducunt notata Ionoc. in cap. *litet da vitanda $./ ftit extern* in fin,* ibi Glos, flt quod notat novella in diâo$. *β fût extern* poft Innoc. *dPHofi.Et* fi opponitur, quod excommunicatio foia non debebat repellere, ut Clctn. er *Xemaiu* , nec etiam fehifma , nec herefis, cum de bcrefi non poffit excipi, ut notat Innoc., compof. flt Novella in diâum Caput *licet;* fatetur hoc verum de occultis & de aliunde provenientibus , utpoteffi excommunicatur effet ex alio faâo; fed fecus fi ex ifto faâo oriatur excommunicatio vel fehifma; flt hoc maxime dum faâum notorium eft, unde oritur febifina; quia tunc revera efficitur incligibilis , ut notatum per Hoft. in diâum caput *iieet.* Et ideo de hoc excipi poteft, nt patet ex didis, ficut flt de hsrefi notoria ut diâum eft fupra ; licet dici potiet plus poffe puniri fehifma pradiftum , quam ncrvfim in eafu ifto propter majorem frequentiam, ut caput Novatianus & cap.VII. q. J. arg. b *eat jaŬa* AL dr *penit*

Sed numquld deliâum commiffum per Cardtaales ta hoc qbod fequuti fuerunt metum Utmumorum, At to hoc quod acquieverunt im* ,*.*5° μ ο/Γλμ Σ ofcjtoÂviu» 4\Avan uumm nliaatXi

canonie·, quas propter hoc incurrerunt, Fidem & auâoricacem ipforum tollant vd attenuent, fa tantum quod aflertiouifiuB, fcucafiti per eos rccollcâo, fides non fit adhibenda? videtur quod fic, quia metus peccatum non tollit fecundum Thomam 3. ». q.CXXV, & in caput *fari/* p*e *metat uxft;* flt tamen poflunt repelli a teflimooio de tefiib. *tefliamaixm·,* maxime cum de crimine agitur ut ibi. Puto tamen contrarium , quia licet crimen repellat a teAimonio communi, non tamen ab iis qux competitor alicubi ex officio, ut notatum 3. q. VII. *i» femme,* flt per Novellam in diâo cap. & allegatur XXIV. Q. 1. in propofiro denuntiatio cardinalis plus in modum officii, quam teftimooii emanavit . In illam rationem convenerunt, primoDom. Matifconenfis; & ultimo D. card. S. Angeli ; fed differunt ; nam D. Matifconenfis di$it, quod ad efficiunt Cardinalis pertinet denuntiare veritatem cieâtonis per fe celebrate, qui non nifi per eos fciri potefl; fed D. Cardinalis folum ponderat , quod ad eorum officium pertinet fuper hoc humanum auxilium in modum executioois invocare, & illi quorum auxilium invocant, tcnentur eis credere. Sed dubito aliqualiter , quia notat Innoc. de officio Archid., hoc verum cum fit, mandans cum cauta conditione Ac juris ordine fervato procedit. Sed dico illud verum, ubi natura materie hoc requirit, unde in notorio illud non eft neeeffarium ; de jurejurando ad *ntfiram;* flt maxime ubi legis auâoritate hoc fit, diâo cap. *in nomine Demini.* Item quod credatur ratione officii probant per conclufionem communem quae habet, quod lifteris ipforum flt aliorum Prolatorum maxime exemptorum in his quæ ipfi faciunt ratione officii, vel qua: coram ipfis fiunt creditur, ut notatur per Innoc. flt Hoftienfem de prebat. cap. 1. flt 3. flt per Joannem Andream & Jo. Cal. eo titulo poft Affooem flt per fpecdatorem ubi fupra. Proterea quia caput teftimonium loquitur de crimine accufatione flt damnatione digniffimo LXXXI. dill : cap. primo junâo, quod notatur per Novellam in diâum caput *teftimmùxm* fuper verbo *crimine.* Modo Cardinales non contraxerint tale crimen, quia merus culpam attenuavit ta eis, ut diâum capit, *facrir.* Item facit ad hoc, quia propter proprium fanguioem redimendum permittitur quod alias prohiberetur C *de tran· fall. L. traafigere* G dr *bit φά fibi mertem ceafciverxxt* L. t. flt 3. Reperio enim, quod cooflitutus in peccato mortali admittitur ad teftimonium de jurejurando cap. *fient nefirir,* *Jur.* Jur, facit quod notat Glof. in regulam *pectatxm.* Id ifto motivo coodefcendit D.Sandi Angeli inducens dr *fitrejxraade* cap. *verxm* in fin: ubi dicit expreffe, quod jurantes per metum, non funt tamquam pro peccato mortali puniendi. Adducit etiam caput / *vere* eo titulo, quod nihil dicit de hoc, nec loquitur de peccato mortali ; At ita quoad litteram nihil probat, quia mortale peccatum dicitur crimen , quod mortem, ideft capitalem fententiam requirit. Proterea nihil facit, quia non loquitur de gerente per metum, fed de violante ju. ramentum , quod ipfe per metum perftitcrat.

Fa-

sr Fataoc tamen quod ad caput *ficut nofirie* poT-A evadi capitate, dicendo quod loquitur de AMSL ·®« cspftuleri five notorio ft tefldxu celebrato* quod per. alios probari non poteft, finrile ds *fruiti*: tertio loco, & *cap. vemens* de teftib.; fed certe iftud eft divinate; prettrea impugnabat Cardiqalisquoad aâus voluntarios. Sed dico quod pauci fuerant Domini,qui illos feceram, ft quod quaG omnes habuerunt concomitantium meras, quia quaG omnes fuerunt celebratas vel ad evitandum vel cooperiendum vel anUiandum ftc. ft ad hoc in magis rtfpoodebttur. Pristcrea, quia exacutio de qua fupra committitur cardinali poft eleâiooem ft tatraaisatiooeœ, ft etiam poftquam exierunt de Urbe, ut pnediâo cap. *fi quit pecuniem.Hm* Illud enim dicitur quis non pofle quod non poteft commode £ *dt verior. fignif.* L. *nepos periculo, ft* ftc poftquam elegerant iotrooizaverant ft obedienmt intra urbem, poflunt extra urbem humanum auxilium invocare, ftfic cis credi debet, ut fupra diâum eft; ft hoc nocivum placuit multum D. Cardinali. Quarto principaliter ad hoc inducebant *D. Guhcnti* orimo, ft fic D. MatifconenGs fecundo, quod iftud crimen intrufionis ft fehifmatis feu potius violentis commiffiu ta Cardinales eft erimen infis majeflatis, quia ta rempoblicam, hoc eft in Ecclefiam Romanam ft io Collacerates Principis commiflum fuit, G ad Leg. *Julium* SMjqfttfû L *quisquis.* Modo iftud crimen eft exceptum, in quo etiam particeps criminis admittitur, ut habetur in cap. 1. de confers ft in cap. *t.* de teftib. in VI. ft per hoc rcfpondetur ad aâus voluntarios, ft inducebant ad hoc,quod licet alias fchifinata contra alias ecdefias ftattar non fapiar ta hsrefim; ramen fchlfma commiffum contra Romanam Ecclefiam feu contra Romanum Pontificem flarim tranfit ta herefim, quia contra illum articulum *unem SouÜmn,* ft ia hoc dicebant Theologos & Canoniftas concordare. Sed de hoc dubito propter cap, *itent fihifmo* 24. q. 3. ubi fit diferimen inter fchifma ft herefim, fal-1> tem ab initio; & quia neutra pars credit contra artkutam, puta duos potite effe Pontifices; immo quaslibet pars cooftanrer aflerit unicum pofle exiflere, ft illum fuum effe. Et hoc dico, quia dc hoc quod contingit a principio, & cum nullus adhuc Papa eflet, nunc agitur; & ideohaerefishic vix caufari poffet. Qpinto principaliter inducebat D. MatifconenGs, quod non agitur hte de crimine faltem criminaliter, pro quo inducebat Cardinalis notabile de eleftione cap. *qmtrelom,* ubi notatur, quod fi petit quis aliquem removeri a beneficio io quo jus non habet, non agitur tunc criminaliter, fed in modum accufationis; fedG petit removeri propter crimen, neceflaria eft accufatio, vel in-Sifitio; fed illud non eft diâum Novella, 1 Innoc. ut ibi potes videre per Innoc. io Glofla 2. ft per Novellam in Gloffa 3. Modo cum agitur civiliter, etiam de crimine admittitur criminofus in teftera, G Gt emendatus, & cum non concomitetur infamia, ut cap. *tefiùu.* extrav. d« *Tefiiiut.* Modo folum petitur removeri intrufas, quia jus non habet, ft Cardinales ηοα coocomicatur infamia; G peccarunt, pnefumuurar de crimine emendati; igitur in tefles admitti poflunt, ft fi non ut tcftcs, quia fine ordine depofiicruot, tamen ut Metatores vel denuntiatores eoram per argumentum a minori ad majus,quia difficilius repellitur teftis quam judex, cum plures repe-riaorar,-judices, -quam..telles.

anno c'JR'n 1 n ' Sequitur quarta quatfito principalis: an ali. quia poffit petere reftitutionem ad pofleflionem eoram, in quorum pofleflïonem fuit pr®deceflbr ipfius.

Pnemitto quedam dubia mota in quodam eonfilio hac die XVII. menus Januarii anno a Nativitate D. 1397.

Primum, utrum cap. *i» nomine Demini* XXIII. diftin. $. *quod fi prevorum* ibi ut pura, Gncera atque gratuita operentur ex mente cffeâum dlfpofirionis, & qualiter fin? Intel!igenda.

Secundum: utrum pnediâum caput *in nomi-Hm dourini* §. *fi quit centro* ftc. intclligatur de ele&iooe faâa a Cardinalibus; & qualiter Intdligantur illa verba ibi poGta: *per jiditionem vei preiumptiouem eut qmdMet ingenium.*

Tertium dubium ? quia Archidiaconus flt aliis Doâores fecundum quofdam ibi dicunt quod· ideo ibi intrufas incurrit illas pdenas, quiq. committit excefliis illos; tamen quia non apparet quod procuraverit, immo pro eo miffum fuit; tum quia cardinales de animis fuis nihil fibi dixerunt, nihilque proceflati fuerunt, neque fibi prohibuerant, flt tamen poterat effe quod Cardinales de metu non curantes cum liberis animis elegiflcnt.

Quartum dubium: quia fundamus faâum noftrum funer notorietate impreflionis; & adverfa pars fundat intentum fuum fuper notorietate aftuum confequntivorum tam in faâis quam in fcriptis fponte geftoratn, ac poffef-Goois & obedient:* pacifice fibi exhibita:.

Quintum dubium: quia fundamentum quod inducitur contra reftiratiooem Bartholomai eft, x quia juris auâoritate expulfus eft; refpondetur enim quod veram eflet,fi juris ordine iervato declaratio faâa fuiflët, ut notatur per Archidiaconum & Novellam in cap. *Ordineris* de officio Ordinarii in VI. Et per Novellam in cap. *occepto* de reftit. fpol.

Sextum ·: quia aliud fundamentum partis noftr», quod habet quod poOet expelli de faâo fi poffideret; & fie fortius poflct Gbi reftitutio denegari; videtur ruere ex eo, quia G Papa verna incidat in notoriam haercGm,fubditi poflint ab eo recedere, ut dido cap.*Âuftefiut* XIX dift.; fit tamen G propter luerefim a Papa recedant clerici, debet ille in primis rcftitui per Concilium III. Q VII. *item fi.*

His prrmiflis, ad principalem qusftiouem accedamus, & hic pro parte vera, videlicet quod non Gt rcftituendus, feqacniia motiva induco. Primum» quia conflat de notoria imprdfione, & Gc de notorio non jure ipGus, ut patet ex relatione Cardinalium, & ex evi-Edentia faâit ft Gc eft fibl reftltutio deoegan-da: juxta notata Inn. * HoftienGs de filiis presbyter, conft. & de divortiis *figntfuafti*. Nec valet dicere quod Gt notorium aâus tranfeuntis, quia tranGvit impreffio ad evadendum Gloflam: Innoc. in cap. *figtificofii* qtue loquitur de notorio aâus permanentis, quia dicitur notorium permanens etiamG aâus tranGerit, dummodo maneat effcâus illius principalis, ut puta ex adulterio filii gradientis fuper terram, ut legitur & notatur in Diâum cap. *fiptfeofli.* Modo fie eft in propofito; quia impreflio fuit faâa ut haberetur Papa Italicus qui maneret in Urbe, quod hodie durat. Et confirmatur, quia etiam patet ex pracdiftis duabus

C^bus GlofBs Innoe. — .ubi pete» non p« „„ c***® retinere; & idem fi illa a quo petirar rifttntÎO «blqne peccato non poffet refliteuere, de reftit. fpol. *Htteree*. Sic in propofito, quia intrufus non pallet fine peccato recipere, nec alit peisunt fibi fine peccato adhaerere, ut probat cap. fe «amfea; & tamen in pnadifib tribus caubus etiam in quacumque alia materia ceflârct xeftitntio etiam dc jure commuai.

Secundum motivum, quia expulfio jufta êc omni carem ifeuria, videlicet juris oermiflione fil auâoritate fafia, pethiooem rcratutitmis exponuntur non admittit; ficut cum Ordinarius jurb ordine fervato lata lententia qu® io rem tranfivit judicatam, fit notat Ino. & Hoftienfis dr *rtftif. Spei. ecceptetej* & clarius Archidiaconus de oificio Ordinarii cap. *erdmarii in VI*. Et probatur a contrario in cap. cum f**. *rente* de reftn. fpoL Modo intrufus fuit expuli» juris auâoritate, videlicet canonis *i»* aenM £ta®r«. Et confirmatur, quia fi datur contra cxpulfumdefcufio per regulam, rw *dt*-rvv, et facit regula, date *petit*. Tertium morivum eft, quia ratio, cur prohibetur, ne auferatur polleflio etiam ei, qui jus non habet, eit ifta; quia poteft habere aliquam caufiim retinendi, propter quam petit audientiam fibi dari *C. fi per vite*, uri «A mada L. fin. da *preiend. licet epifcoptei^* medo difia ratio ccffat hic, ut dicitur in cap. fe *vteritee Detetàû*, arg. juritim, qu® dicunt quod ccffante ratione legis &c. Pntterea fi omnis audientia denegatur , quomodo petenti hanc rtftitutiooem audientia concedatur ? Certe nequaquam ; 3t notatur per Gloflam in d. cap. fe «avrfer *Domim*. In qua Glotte dno motiva proxime pnecedentia notantur,

His expeditis, refpoodeo ad dubia primo mota. Ad primum igitur dico, quod prsdifia verba ; *peere, Jmccre , etyte grettûte* fic iotelii-gnntur: videlicet quod elefiio Pap® debet effe pura, dc fincera, ideft abfque venalitate, fine fimonia, ut patet fuper eo: *qeie propter*. Item debet efle gratuita, ideft abfque fcditione imprefiionis, ac violenti® celebrata, ut eo eap. & probatur in cap. *fi fût prandent* LXXXIX. dift. dt Glofla h difium cap. fe amfea *Deeeeiti*. Pretcrea dico, quod licet ex proprio fenfu pradiâa verba folum fuppofitivc loquantur, tamen tam ex fenfu contrario, quam ex mente, tam ex procedentibus, quam ex laquentibus, ut ftatim dixi ttcolleâa to-

non datur rcftitutio A quuntur, feu intçtliguntur etiam dlfpoGtive - videlicet hoc modo, quodfiat eleâio ia urbe, pura, fincera, dt gratuita, fi fieri poteft nam da paritate, et finceritate loquitur pr» cedebs $. de gratuita loquitur feqeem. Pr» terea dico , quod per poedifia verba ibi ceoiencur taeite prohiberi, ne fiat in mbe nifi pura; et fi non pofiit fic fieri, fiat extra urbem. Et faciunt communia jura, qu* volum mentem ex precedentibus, et fequentAos poffe coojefturari, qu* omitto. .— ANNO

Ad fecundum dubium dico, quod verba per *feditienem* et polita in difio $. feed fi pair, exponuntur per Hofticnfem in cap. *Uret de viteede*, cujus verba ibi recitantur per Novellam ; et Ideo nolo de pmfenti aliter ponere os io otium. Pnstereadico, quod iHe pwd *fi ftie centre Ccc*. loquitur etiam de eleâo « Cardinalibus, quia dicit défit» fit ordinatus, feu introuitatus fuerit; fi enim folum dixiffit rarroucsfiv; ficutdicit can. A *fteb peaeeie*, aliquem colorem dubitation® naberet ; fed qui® dicit *tMiUt* tollitur dubitatio, quia de ele&o a cardinalibus folum loquitur. Et cx hoc infero, quod cap. *fi fût pectnie* debet etiam itstelligi de defio a CardioelBN® , licet Gtofia C ibi nocet contrarium. Vel fi intelligas ut Glet fa ibi metu illius verbi, Anmm gretu, dic quod 3d fnppleri dcfact pnediâus $. feed jf fair *centre*.

Ad tentons dubium dico, quod Banholo» raxus inexeufebilis fuit, quia vidit imprtfflionem, ut patet in cafu Domiootuai, ât judicare non debuit de occultis, M *Ecetfe leeeficie* cap. 1. & prrfenim a tempore quo fibi fuit juraram per Dominos, & maxime a tempore, quo Domini ejus intrufionem declaraverunt G dr *rei vendu*. L. *fi fad***.

Ad quartum dubium dicq, quod licet a&ua D conlccutivi fueriut notorii, tamen (uberat in iliis, maxime in colkgialibus, eadem cauta metus, ut patet ex his, qu® fcripfi fupra circa tertiam queftionem principalem.

Ad quintum dubium dico, quod ordo, quem ponit cap. ή» nmmw drauai eft fufficicos arg. dr jerrjarmd· «d *nefireete*.

Ad fexram dubium dico prius loqui in notorio hatmico, ut patet cx notatis ibi per Archidiacooum, fit fecundum in occulto, & patet ratio diverfitatis ex his, qu® fcripfi circa prhnam quatftionem principalem·, fed care decretalem na» «ar xxtii. q· f- allegatam it*

à

LjJltmi i.. ...UIIi,MiòdiMui,iiOil'P-vîl ▪ 'IM i

CONCILIUM AD S. TIBERIUM

ANNO CHRISTI

In Diœceft Agathcnfi Provinciale, in quo de prxftando · Cloro lubudio pecuniario Regi Galliamm eft aélum.

A Prancifco Narbonenfi *Archiepifeopo*, St Suflraganeis Anno MCCCCII. die HI. April® Celebratum.

Bctreu netferetiene divine Vtieenfie Bpifcopeu dilefte fineilitri Jeenei Mtrtlii Priori de Bit-««fe nefir DÛKtfit felntetv* m ZAun*.

Mo- Cou. 1·· *" Cooft'i* Îner·^ 1·^· d* c<of<xxin.

XI Uper videlicet anno pnefenti D. MCOOCH. – Aprilis ad recheftam Chriftianiflimi Principia D. N. Francorum Aegis in loco S. Tiberii Agathenfis Disecefis cum RR. in Chr. PJ>. & D.D. Fnmcifco eadem grat® Narboneufc Archiepifeopo, & Primate, u

Soi-

Suflraganeis, dc Clero fua Provincia conveni- A flicolas, ipfius tamen extirpation» profecutio

n¦ ▮ mus, ibique per Venerabilem, dt Grcumfpeâum viris ecclesiasticis principaliter incumbit, & ut anno

^nno Viruna Magiftrum Pètrum Nepotis licentiatum, firpe diâus D. N. Rex inclinetur amplius ad CHRI^ri

ia legibus ipfius D. N. Regis, dc D. Bituricenfis Conuliarium, ac Nuncium certa fuerunt nobis infimul in diâo loco congregatis cx parte regia expofita, dc requifita, fuper quibus prahabita deliberatione conclufum fuit, prout plenius continetur in litteris inde confeâis, quarum tenor fequitur.

Nos Francifeus miferatione Divina prima Sedis Narbonenfis Archiepifcopus dc Primas S. R. E. Camerarius, Hugo Agathenfis, Antonius Magalonenfis, Ægidius Nemaufenfis, Joannes Lodovcnfis, dt Petrus Uticenfis Ecdefiasum eadem miferatiqpe Epifcopi, Suflraganei B noftri Archiepifcopatus una cum honorabilibus Viris DD. Joanne Tefte Bartholomai Bituricenfis Epifcopi, Michaele de Curia D. Simonis Patriarcha Alexandrini adminiftratoris perpetui Ecclefie Carcaflbnenfis, At Joanne de Rupefixa D. Henrici Eleâenfis Epifcopi abfentium, et Suffraganeorum noftri Archiepifcopatus Vicariis Nuntiis et Procuratoribus fpecialibus; necnoa Venerabilibus in ChrifloPP. DD. Salvatore & Ægidii, Antonio S. Policarpi Ordinis S. Benediâi, et Gulidmo Vallifmagna Gfterrienfis Ordinis Nemaufenfis, Narbonenfis, dc Agathenfis Dmcefum Monafterionnn Abbatibus, Magiflro Joanne de Refocato, dt fratre Plstro Satoris DD. Gafenfis S. Bc-C nediâi dt Pontis frigidi Gftercienfis Ordinum Carcaflbnenfis, dt Narbonenfis Dioecefis mons-Aeriorum Abbatum abfentium Nunciis, dc Procuratoribus, pfaribofqne aliis Viris Venerabilibus Doâoribus liceotiatis, dt Bacchalariis, •c diverfis aliis perfonia ecdefiafticis prafentis Provincia Narbonenfis ad recheftam Principis Cbriftianiflimi D. N. Francorum Regi* in loco de S. Tiberio Agathenfis Diœcefis ad infraferipts congregatis notum facimus univerfis, quod ad nos venit honorabilis, dt circumfpeâus vir magifter Petrus Nepotis licentiatus in legibus ipfius D. N. Regis, dt D- DucisBituricenfis Gonfiliarius cum litteris Regis credendam continentibus, noblique ipfius D. N. ex parte fcriofins explicavit quamplurimas expenfas, dc ooera, quas, dt qua idem D. N. Rex facit, dc fuftinet pro expeditione nonnullorum magnorum dc arduorum negotiorum fibi quotidie, dc continue fupervenientium, dc aliis quamplurimis, dc diverfis modis, quos hic ad plenum dcfcribere longum nimis foret, ad quos liquidera expenfas dc ooera fupportandas, dc fupportanda proventus de Mauri (/c) frpe di ftt D. N. Regis minime fufficiebant, propter quas nos rogavit mftanter, ut nos ipfi D. N. Regi gratiose concedere vellemus, quod gentes Ecdefia prafentis Provincia Narbonenfis contribuerent ad triennium cum fubfidiis, five nidis, qua currebant in Regno, fcilicet impofitionibus, gabellis, dt'quarto vini, prout et quemadmodum ultimate concefliim extitit in concilio ibidem fuper hoc tento. «Nos vero attendentes caufas fupra expofitas per magiftrnra Petrum prafatum, necnon quod ipfe D. N. Rex pro eftvpatione nefandiflimi fchifmatis in Ecdefia Sanâa Dei, proh dolor! urgentis, dc pro unidoe in qcclefia ipfa procuranda, dc habenda complures, dc diverfos famptus, dc expenfas fecit, dc fecit continue indefinenter majorefque ipfum fperstum fiibire, quodque fi ipfius fchifmatis extirpatio cnnâos tangat Chriflicolas, ipfius tamen extirpation» profecutio viris ecclesiasticis principaliter incumbit, & ut firpe diâus D. N. Rex inclinetur amplius ad profequendam unionem praefatam fanâiilimam, & fervandum, dt fervari faciendum libertates ecclefiafticas flatu etiam prarfentis temporis, dc aliis animos noftros moventibus, ponderatis, fine tamen praejudicio ipfarum libertatum ecdefiaflicarum, dc quod ad confequentiam trahi non valeat, inquantum poflumus, pnedidas impofitiones, aidas, dc quartum vini in Provincia praefenti Narbonenfi modo confimili ad triennium tantum cum omnibus qualitatibus, quemadmodum ultimate Parifiis in pnefato Concilio fuerunt concede, concedimus per praafentes praefato D. N. Regi; provifo tamen, quod praemifla leventur in diâa Provincia tantum, ut etiam cum in Gallicana Eccleiia levabuntur, dc quod D. N. Rex mittat nobis fuper hoc patentes litteras, quales alias mifitPraelatis Ecclefias Gallicanae, qui idem fimiliter concefferunt, quodque praefens conceflio intelligatur faâa in locis illis, in quibus folvi eft confuetum, volentes quod elcâi, feu deputandi per nos, feu quemlibet noftrum Archiepifeopi dc Epifeoporum, dt (in) noftridkecefibus ultra poteflatem eis dandam per fuum Pnelatum fuper praemiffis fungantur, dc potiantur auâoritate hujus noftra congregationis fuper prcdiâis fpecialiter celebrata. In quorum teftimonium prefentes litteras fieri fecimus dc figilkrum noflrorum Archicpifcopi, dc Epifeoporum appenfionibus muniri.

Datum apud S. Tiberun? Agathenfis Diœcefis die III. Menfis Aprilis an. ab Incarnatione Domini MCCCCII. indiâ. X. fubfequenter prefentatis nobis litteris Regiis, quarum tenor fequitur, dc eft talis.

Charles par ia grace de Dieu Roy de France a ciunces qui verront certes prefentes letres, falut dec. *Extent in Cone, jfvenionenft inferine* ad *en.* 1403.

Littere defmt.

DZ>X!F'. joxrdeOIM.remtede grece MCCCCI11. & de noftre regne io XXIII. Per U Roy, dT fon gren Confeil.

No* Francifcus miferatione divin· Ac. *idem eft inftretmentme, qteod fteperiet redtetter, infertnm «· litterit Petri Uticenfir Epifcopi. Tent inc fatemtier «· MS. eod.*

DD. Archiepifcopus, & Epifcopi omnes, qui fuerunt in conccflione, Abbates S. Ægidii, fit vallis magnae, Officialis Eleâenfis nomine fuo, & illorum, ac de menteabfentium, *& voluntate* illorum, qui conceflerunt infrafcriptas proteftationes per inftrumenttim publicum, per Petrum de Tulia in traditione diâarum litterarum. Primo proteftatur quod in ifta conceflione DD. Archiepifcopus, dc Eptfcopi, Abbates, & alii non intendunt, nec includifile DD. Cardinales, & hofpitalarios S. Joannis Hierofolymitani, quia Romani Pontifices quando concedebant, illos eximere conftieverunt. Item quod fi contingeret durante tempore diâe conceflionis per unionem vel alias nos habere Romanum Pontificem, cui *obedire*mus, quod diâa conceffio, feu ipfius conceffionis efleâus ex ejus arbitrio dependeat· Item quod fi Rex faceret gratiam, vel volet, feu non permitteret, vel alias qualitercumque impo

pofita gabella, feu quartum vini noa folvere; tur per pertonas ecckfiafticas aliarum provinciarum diâi Regni folitarum folvere ia fimilibus conceflionibus, quod ipfa cooccflio habeatur ex tunc pro nunc (non) *ft&a*. Item quod illa vice tantum, & de gratia hoc fiat, Ac ut trahi noa potfit ad coaicqucntiam, & illis modo forma Ac tempore quibus Ecclefia Gallicana concellit, & fine prujudicio juris, flt libertatis Ecclefiz Romanz; «c quod Rex fuper admilfione di&arum prnteftatiooum fiias litteras concederet. Et eft fcieodum quod antequam D, Archiepifcopus voluerit concedere gentibus regiis Judicem fuper didis impofitionibus; Rex milit litteras libfcnans conferven- dae, de . uibus in przdidis litteris conccftionum fit mentio'. Item mifit idem D, N. Rex alias litteras patentes per quas atteftabatur *ec*ciefiam Gallicanam diftas aidas conceifïfse ; *fc* quod in dicta lingua levabamur. Quibus habitis eiidem concellit judicem fub forma fcquenti.

Francifcus &c, dileito noftro Acc, Nuper videlicet anno pizfenti MCCCCII. tertia* dic Aprilis ad rechelUm Chriftianifiimi Principis D. N. Francorum Regis in loco S. Tiberii Agathenlis Diœcefis cum fuftraganeis, Ac clcro noftris convenimus,ibique per venerabilem, & circumfpcâum Virum Magifirum Petrum Nepotislicentiatum in legibus ipfiusD. N. Regis, ac D. Ducis Bityricenfisconfdiarium, ac nunctum certa fuerunt nobisinfunui congregafs ex parte regia expofita, Ac requifita ; fuper quibus prathabit* deliberatione certum dedimus refponkun, prout hzc plenius continentur in litteris noftris inde confeftb, cujus tenor leqaitur.

Francifcus Acc.

Subfequcater vero, die videlicet quimaprsfentis menfis O&obris prsfentatis nobis per prius litteris regiis, cujus tenor (equitur.. Ac eft talis.

Cherlte Arc. *Extent in codent etvonion. Concil.*

Fuimus pro parte Regia inftanter requiùti ut ad «secutionem diâarum litterarum, Ac in eis contentarum procedendo eligeremus, Ac deputaremus judicem , feu commilTartum in noftra Diœcefi Narbonenfi qui contenta, Ac concefla in diftis litteris, fecundum earum tenorem debit? execution! demandaret. Ea propter vos dc cujus probitate Ac fcientia confidimus, judicem, feu Commiffarium in noftris Civitatibus, Ac Diœcefis Narbonenfi eligimus Ac deputamus in, Ac fuper exequendis contentis, vœbifque lie per vos (f. nos) eledo, Ac deputato tenore przfentium committendo przcipimus, Ac mandamus, quatenus durantibus tiibus annis continuis in diâis litteris contentis, Ac fecundum tenorem liturarum Regiarum prima die hujus menfis Oâobris incœpti omnia, Ac lingula in fuperinfertis litteris contenta faciatis, exequamini, Ac adimpleatis juxta ipfarum continentiam, & tenorem, ad hoc cenfura ecclcfiaftica qui fuerunt compellendi compellendo, nihil de contingentibus omittentes; nos enim fuper univerin , Ac fingit lis przluiiTis plenam przfentium tenore vobi.. concedimus facultatem. In quorum teitimonio *ftc.*

ACTA TERTII CONCILII REGIS , ET ECCL. GALLICANÆ

Anno Chrifti MGCCXCVIII. PariGis celebrati, in quo decreta fubtraftia obcdicntiz Benedicto XПI.

Edidit Chefitnet in fypplemento «cm Hi/lorix Concilti Coflantic^i ex MS. yfâorino.

ÇUper profequutione unionis ecclefiz, Ac exeÔ cutione viz ccflionis per lubtradionem totalis obcdientiz, & pro evidentia dicendorum (upponitur determinatio Regis,& ecclefia:Gallicane ad viam ceflioois ranquam certam , At circumfianciis przfemis fchilmatis debite confidentis folam dokndz iciffurz ftdativam , & conscientiarum quietativam , cu/us rationes A snutiva in epiftola Parifienfis Univerfitatis, univerfis Chrifti fidelibus direda , ut plurimum continentur.

Supponitur etiam iolemniifima requifitio pluries Avenionc fafta dido Benedido per Cardinales omnes, uno excepto , videlicet Martino Pampiloncnfi, & per DD. Duces Bituris , dc Burgundiz Regis patruos , & Ludovicum Aurelianenfcm ejus fratrem * pro parte *ecclefiz* GaUican», ut pro iedatione fchifmatts, ecclefiz compatiens, ad ccffioncm paratum *fe offerret*, eamque viam acceptare dignaretur feeundum formam & tenorem cedulz per cum & alios Cardinales ante ejus eledionem jurats. Supponitur etiam alia folemnis requifitio ad idem faâa dido Benedîâo pro parte Regis & ccclcfic Gallican» per ejus folcmocs ambaf- D fiatores, & etiam ambaffiatores Regum Hifpania? & Angliz, cum intimatione, quod fi non acceptaret, removerentur impedimenta unionis foventia fchifma , ut in didis requifitionibw , Ac iniirudionibus diâorum Ambafliatorum plenius continetur. Supponuntur etiam diâi Beaedidi denegationes & refponfiooes ore, feripto, Ac faâo, ut in proceffu latius apparebit.

His fuppofitis Rex ecclefiz compatiens, volcnfquc incœpta debitum finem accipere , tertio convocavit Epifcopos, Abbates, Univerficates, Capitula ecclefiarum Cathedralium,Atplures foletnnea Theologis, At utriufque juris doâores ad primam diem Maji anno D. 1398. Ac impedimentis pluribus Regi Λ ejus patruis E& fratri prsdiâis obvenientibus , ufque ad 33. diem negotium dilatum eft; in quo Rege necellario abfente, Ac ob hoc deputatis in Concilio przfidentibus Joanne Bitaris , Philippa Burgundiz patruis , At Ludovico Aurdiancnfi fratte Ducibus, caufa convocationis per Simonem Cramaut Decretorum doâorem , regis confiliarium, patriarcham Alexandrinum przfafta expofita eft, przfentibus una cum didis Ducibus Rcgc Navarre , Caroto Duce Eorbo- *aii,*

'nil, Comite Nivcrnenfi , filio difti Ducis Bur- eundi®, CanceMarto Franci® D. Arnaldo de Corbeja milite, & quedam milite Graeco Alexio nomine,, ac pluribus militibus & Baronibus Confilii Regis, et prvtentibua DD. Archiepifcopis Lugdunenfi, Rothomagenfi, Rhemenfi , Senonenfi, Bituricenfi, Auxitanenfi, Turooenfi, Bifuntin. Epifcop» Bajoceufi , Lexovienfi, Abrincenfi, Maclovicnfi , Coftanticnfi , Pariûenû , Camotenfi , Cabiionenfi , Morinenfi , Anebatcnfi , Belluacenfi , Ambiancnfi , Sylvaneftenfi, S. Flori, Aurelianenfi, Andegavenfi. Redooenfi, Corifopitcnfi, Trecorenfi, Laudunenfi, Sueflionenfi, Lexovienfi, Magaloncnfi, Coodomenfi, Convenarum, Petragoricenfi, Alhknfi, Rodecenfi, Piftavienfi, Anicienfi ; Trecenfi, S. Pontii , aliifquo' pluribus epiicopis , innumerabilibus Abbatibus & prxlatis , ac Capitulis, feu procuratoribus eorumdem antediftis, ac (Jniverfitatum Paricnfis , Aureliancnfis, Andegavenfis, Magaloncnfis . Tolofanx , Magiftris & Doftoribus facr® pagiox, & utriufque juris in copia multitudine , Redore Parificufis (Jniverfitatjs cum Decanis et Procuratoribus fingularum facultatum, ndminc Regio difta caufa convocationis aperta , videlicet ad confulendum Regem, an pro exeeutione vix ccffionis facienda fit fubtradio particularis o bedientis, ideft pecuniarum , fubfidiorum , & provifionis Epifcopatuum, dignitatum, acatiorum beneficiorum per Papam conferri folito- rura; an totalis effet obedientia fubtrahenda . Ut maturius fecuriufque quifque poflit fecundum fuam conicicniiam judicare» confulcreque Regem pro difti extirpatione fchifmati^ , fex ex una parte viri notabiles pro parte hegativa proponenda, fcil. quod neutram fubtraftionem facere ficet, decet, & expedit, deputati funt', qui ut melius materiam ad Papx beneplacitum aperirent, de ejus amicitia & promotione familiarifftmi clefti funt, videlicet Archiepiicopus Turonenfis, Amedeus de Brolio decretorum doftor Epifeopus Anicienfis, Epifeopus S. Pontii fimiliter decretorum doftor , Abbas S. Saturnini Tholofani doftor decretorum , Fr. Petrus Emilarii Jacobita magifter in Theulogia Tholofe, D. Joannes de Cofta leg. Doftor Tholofanus.

Pro parte autem altera affirmativa , videlicet quod facienda erat totalis fubtraftio , aut particularis, defendenda, totidem viri providi ft identifier elefti , deputatique funt , Videl. Simon Gamaut decretorum doftor fiipra nominatus, habens Epifcopatum Carcaflonenfem io commendam , Johannes Ginardi licentiatus utriifque juris diiertiflimus, hodie epifeopus Atrebatenfis, Petrus Regis decretorum dofto.· , Abbas S. Michaelis in periculo maris, Ægidius de Campis de Rotboma^o, Joannes Brcvifcox® , et Petrus Ploaul^viri providi , et honefti Doftores io TheologiaParifienf. etinhac materia unionis ecclefiaflic® eruditiffimi ; eifque ex pane regis diftum eft, ut omneset finguli ex cis dicerent et proponerent omnia, qu® pro eorum politionibus fulciendis facerent,aut quomodobbet facere pofsent, ec ut amplius discuti materiam non oporteret , conclufioque per Regem in materia capipofsct ad honorem Det, et ecclefie fu® fanftr.

Prcmiffis itaque ficut prefertur difpofitis die Mercurii difti menfis Maji potientibus fispradiftis in aula Reformationum fuper Sequanam in palatio Regis univerfo ccetu cangrcgato, pro parte negativa declaranda , quod non debebat Benediftus compelli ad ccOiooem per fubtradionem .totalem aut particularem , propofuit Petrus 'Ravati decretorum doftor fuprad. Epifc. S. Pontii, et qui , ut ab aliquibus afleritur , a Papa inilru-tc' , er ad ejus partem feu obedientiam defendendam modis , et diverfis mediis , et mirabilibus fpectalitcr tnifsus dicebatur, ia cfteftu propofuit qu® fequuntur, protcftando, pnemittendo , et concludendo .

Sequitur pratefiatio Petri Ravati.

In primis proteftor, quod omnia , qux didurus fum, intendo' dicere falv.t fide catholica , determinatione, correftionc , et emendatione D. Bencdifti divina providentia Pap® XIII. facrofanft® ecdefix Roman® , cùm honore et gloria chriftianifs. principis D. N. Francorum regis , cum honjre et reverentia D. Regis Navarix pratentis , DD. Ducum pisefidentium , et aliorum dc genere regio , Conûiii regii, ac reverendifs. Prxiatorurn Archicpiicoporum , Epifcoporum , Abbatum , UntTerfitatum, Capitulorum, et omnium aliorum quorumcumque ; quoniam etiam ia injuriam cujufcumque nihilintendo dicere, nifi in quantum veritas mc adftringit, et materia requirit .

Item prxmittitur quod D. Clemens VII.fuit verus Vicarius J. G veras Papa , et verus Epifc. Romanos, ut patuit per depofitiones juratas DD. Cardinalium , et determinationes Regum Francix, Hiipani® , Aragonic , Scoti®, Pedatorum, (Jniverfitatum ct fludiorum; talifque, quamdiu vixit,fuit habitus, et reputatus , nec eft revocatum in dubium. Quo fublato dc medio, D. Ôjneliftiu XIII. concorditer cleftus fuit verus Papa per habentes poteftatem, talemque D. N. Rex et alii per fuos folemnes Ambafliatores reputavit ct reputat . Quo premiflb, de fubtraftioue fotali ponuntur tres conclufiones.

Prima conclufio eft, in his , quæ non funt contra generalem ecclefi® flatum , jus naturak , vel divinum , Romano pontifici eft ohediendum, quamvis fit contra jus pofitivum,ec •liquibus grave et onerofum. Probatur. Patrinis carnalibus eft obediendum ; ad Colois. cap. Ergo fertius fpirituali. Ad Heb. xi. cap. facit cap. qui refiftit xi. 4. 3. et cap. fi Dominus.* item, qui non obedient Principi,morte moriatur. G fi quis , et G o.nni de. Major. et obedien. Nam et Petrus Clementem inftituendo ei prscepit obediri; et conti* facientes funt infames. Ad hoc C. fi Dominus . Allcg. Item tefte D. Gregorio, peccatum paganitatis qui (edi Apoftolica obedire coûtemnit. Item, de neceffitate (alutis eft obedire fubefre Rom. Pontifici. In Extrav. Bonifacii unam fanétam . Nec valet , fi diceretur prOpter bonum licet »·oη obedire , ai. q. *3. C.* Non femper, et G Julianus xv. q. 6. G Nos fanftorum; quia licet fieret (ubtradio , non haberemus unionem ;ct fi haberetur, non eft facienda , quia regu'a eft Apoftoli : *Non fiat main faciend», iet tona eveniant ;* maxime bona dubia, xiv. q. 5. Corte . et G Nequam, et per tot. quam. Et fic , licet fubtraftio effet bona, non deberet tale malum coinmitti. Item quia per fubtraftioocm Papam non mclmabiffitts, fed indurabimus , ct incidemus in

AN NO CHR<ST(Hi··

in forth* fchifma , quia forfan fubtraâiooem faâam non acceptaret.Item oftendemusiaclytum memori* Carolum regem defunâum errafle. Inimicis dabimus gloriam , et juflitiam noftram conculcabimus , et effet adverfarium fçvere; unde dicerent adverfarii nos fchiftnaticos Papc noftro obedientiam fubtraheodo . Item nec prrlari , obftante eorum juramento poffent huic fubtradioui confentire, per caput.* Ego N. de jurer, quia jurant Epiicopi Pap* effe fideles, et ipfum in Papatu defendere , et manu tenere . Item quia ifta fubtraâio erit contra libertatem canonicam, & fic huic confentiendo erimus excommunicat! ; cap. Noverint de fent. excom. Item dubitare debemus proceflus, qui fiunt per Papam in die Jovis S. Septimane, contra abuiores et impedientes juritdiâionein ecclefia: , et alias fententias quas propter ioobedientiam terre poterit. Item quomodo confident Principes in fidelitate noftra, fi Pap* non fuerimus fideles , cui principaliter iumus adftrifti ? Item dubitare debemus lenrentiam, qux dicit , quod funt hrrefici , qui Papam caput ecclcfi* non effe dicunt , notat Glols. in C. Nulli fas xix. dift. ad hoc G t. xxii. dift. fidem quippe violat , et ei contumax invenitur, qui eum *ceteris ecclefiafticis* prstulifse non cognofcitur etc.

Secunda conclufio eft . Pap* etiam aperte malo in vita et moribus, quamdiu eft Papa , ohedtendum eft. Probatur per diâum Apoftoli 1. Petri i. cap. *Obedite Prtf^fitit veRrii* , asa *fasnt bona & undeHi*, fed etiam dufcolit.* s. per diâum Chrifti Matth. xxitt. *Super cathedram* .lfe-A *fiderunt feriba ij Pbarifai &c.* fequitur , *dicunt, faute, fiaient, fecere nolite.* G xix. dift. Item certum eft, quod Papatusnon perditur, nifi per folam infidelitatem,quia eft donum grati* gratis datx , et eft conclufio Auguftini de Ancona. Sequitur,dato noncoocift·', quod D. N. Papa efsct perjuras , nihilominus ei eft obediendum. Patet ex conclufione; quia ex uno fo!o, fcil. hzrefi, perditur Papatus. Et probatur, quod non fit per/urus, quia voluit iervare quod juramento promifit , ut patet ex refponfiooc terti* Bull* , et fecunde, cum dicit in fecunda, et alias in quantum virtute ejofdem cedulc *fate io Conclavi* teneairnr etc. Et io tertia cum dicit : Declaramus noftr* intentionis non fuifle, nec efse, per diâam cedulam , ipfam in Conclavi faâam, aut eju» effeâum fufpendere , feu conditionem in ipfa apponere, fed eam , juxta fuum ordinem et tenorem fervate etc- Nec obftat declaratio Cardinalium de via ceflionis, quia non fuit faâa ut debuit, ut poflea per alium deducetur . Per przdiâa non obftat Glofsa cap. Si Papa xl. dift. io. quia ab aliquibus negatur , fcilicet Petro Bertrandi , et Auguftino de Ancona, nam textus illius capituli tradit regulam negativam ; vd aliter GloiTa illa dicit quod poteft accufari, non dicit quod debeat fiibtrahi ; *nec* dicit quod quoufque fuerit declaratio faâa, habeatur hcreticus, aut quod fubtrahatur obedientia . Item nec eft in Papa crimen notorium , quia negatur in eo crimen . Item , et ii eft in eo crimen, non eft incorrigibilis , quia juri fe fubmittit , offerendo viam futficientcm. Quare ec.

Tertia Conclufio eft. Pap* etiam de herefi acculato obediendum eft ante fententiam , et qui ante recedunt, funt fchifmitici . Probatur per ℰ. Hinc etiam juxta Glcfs. xvii. dift. Ubi Symmachus fuit dc hzrcfi accufatus , aliqui receflerunt ante tempus ab eo; dicit textus quod* fchifma fecerunt. G nonne vin. q. iv Item, ft Papa de hcrefi accufatus fpoliatur, reftituendus eft, alias daretur occafio malignandi per dos non competenter . $. Item Balaam i1. q. «ii. Item, fecundum Joannem Andre* in cap. Licet. Exceptio lueretis contra eleâum non impedit adoptionem pofleffionis ; ergo multo minus nocet adeptis poflêflionem . Nec obftat liber Patriarche, qui videtur dicere quod ftt has reticus.- cum reverentia non eft hsreticus, nec febifmaticus , nec tenet opinionem fchifmaticam, et apparebit tempore et loco congruis.

Item fuppono quod non left verum ,quod effer fchifmaticus. Certum eft , quia requiritut declaratio ab habente poteftatem . Per C. cum fecundum de hrret. in vi. et eft conclufio. Joanois Andree in G felicis , de pceois , er in hoc cafu Concilium generale eiset Judex . Item ad hoc facit Glofla communis Innocent, in G in litteris, de reftit. fpoliar. dicit : quod mala fide poflidens ante declarationem non eft fpoliandus, & fpoliatus reftituendus eft, & ita fiibditi obedire tenentur. Quod inprovifo confirmatur , & eleâo non eft dubium , ut tenet Henricus Bohic. d. c. in litteris . Modo noa laudavimus, & quantum in nobis fuit , approbavimus eleâionem D. Beoediâi , At fuit ejus concors cleâio. Igitur fibi noa poflàmus licite obedientiam fubtrahere. Sequitur, quodfuppofito quod contra coufcientiam Papatum detineat, fibi eft obediendum. Patet per pnudi-*&a* At allegata.

Nec obftaret, fi diceretur : ex illis qu* dixifti, fequitur quod male iuit rtceffum a Bariholomeo, quia Papatum poffedit pacifice per aliqua tempora, & non debuit fpoliari ; quia jura exprefle prxeipiunt, fibi , tanquam notorie intrulo, non obediri;per Canonem , In nomine Domini, xxm. dift. Non fic deD.Benediâo, quem tenemus , fit pro cujus predeceflbre declaratio faâa fuit per illos , qui poteftatem habebant, fcil. Cardinales; Ac fic patet, quod non debeat fieri fisbtraâio.

Item fi fieret illa fubtraâio , fequerentur inconvenientia. Primo quisabfolvet a manuum injeâione in Oeneum , cum Ordinarii hoc non poftini ? Item quis difpenfabit in matrimoniis contradis in gradibus prohibitis ? Item , quis fimiliter difpenfabit cum irregularibus, aut corpore vitiatis? Item, quis abfolvet a lenientiis latis contra Prelates & alio· , qui fcdi Apofiolic* pecuniam promifennu , fub perna excommunicationis? Non valet quod dicitur in Libro Patriarch*, quod in neceflitate quilibet Ordinarius poteft abibfvere Ate. quia hodie nulla eft neceffitas , At jura prohibent hoc fieri . Nec fimiliter valet id quod dicitur in eodem libro, quod Pcenitentiarius Magnus poteft abfolvere, quia de his, qu* tangunt Cameram Poenitentiaric, non poteft. Item , quia Papa vivente Ac contradicente, nullo poteft modo : ndne non vacat Sedes.

Nec valet quod dicitur.* Poteft provideri per Przlatos , quia Prelati non poflunt aliquid contra decreta At Pap* conftitutiones : prediâa autem funt prohibita per decreta Ac Papa* le« confirmiones. Nec etiam valet quod dicitur , quod Cardinales poflunt in pnedidis providere: hoc fuftineri non poteft per Clem. Ne Romani, de Eleâiooe, quia ipfi Papa vivente nullam habent jurifdi&ionem aut poteftatem ; Ac co modo etiam nihil habent, nifi quantum ex-

7

I J^^eaprefle invenitur eis conceSu® *ia jure:* modo 000 repetitur *io* fee cantum, quod fehoc ca- .... fis habeant aliquam poreftatem.

Item, fi fiat fubtra&io, (equitur maximum inconveniens. Nam quatuor fchifinata inducemus: capitis dt membrorum .· a. membrorum ad invicem, quia nulli volent obedire, dc non fubtrahere dicentes cum B. Ambrofio ihG Convenior xxui. q. fin. Melius eft , ut a nobis vita auferat», quam ut a Deo recedamus . Item inducemus divifiooem majorum Prelarorum, ad minores, & minorum ad invicem,dc aliorum, quia aliqui volent fervare fentemias, aliqui non. Qpo inducetur divifio noftrorum Priocipum ad invicem, dc Utuverfitatum, quia aliqui dubitabant fententias, aliqui non ; quidam alios fchifmatAos reputabuE—,Tquia Bonifacio non obediunt, dc «iam fuo non obediunt, aliqui habebunt icnrpulom dc non celebrabunt, licet alii celebrem. Surgcnt errores infiniti .-.inferiores non obedient Epifcopis, dc contemnent fententias Epifcoponun, ficut fyifcopi contemnent fententias Pape, dc levius contemnentur , in quantum minor cis principaliter, aut plurium adhibetur devotio aut fides , quam Pap® ; dc cx ptwdi&is apparet, quod non eft facienda fubtra&io totalis obedienti®.

Reftit probare, quod non eft facienda particularis fubtra&io -, pro quo ponam tres conrlgfeon.

Prima Conchifio eft . Romano Pontifici inc collationbus dc provifionibus Epifcopatuum. Perlaturarum, dignitatum, Ac aliorum Beneficiorum eft obediendum. Probatur per primam ccneluGooem fupra pofitam, quia hoc non repugnat juri naturali , vel Divino, aut flatui univerfi1rs ecclefi®, dc ifta eft textualis in c. 3. de preb. in vi. Item, quia poteft dare jus ad Beneficia vacatura , per C>em. L ne lite pend, dc ifta decretalis fuit Concilii generalis .· ergo ad ipium plenaji* Beneficiorum difpofitio pertinet. Non obdat quod poftet dici de jure communi , elc&io epifcoporum dc Abbatum Errrinat ad capitula dc conventus ; ifta jura apa obfervare debet, dc non fit fibi injuria , fi ros ad jus commune reducatur. Ad hoc dicitur, qaod in primitiva ecclefia , folus Papa conferebat epifcopatiu, & alias dignitates,- led poft , per Decreta Generalia dc Provincialia Concilia, per Papam conhrmata , a Papa dato eft poteft»» Capitulis , &. Conventibus eligendi, At iftr provifiooes Dignitatum iunt a ture pofitivo concefle, fupra quod eft Papa , dt ficut dedit eis potcftatem , a fc non abdicavit , fed apud eum poteftas conferendi remanfit. Facit C quamquath de eleâ. in vi. Ac G Dudam, de Presb. Ergo fine juris 'muria eadem poteftate uti poteft . C. cum eccle- fia, de ele&. ad hoc facit di&ut» Gratiani ; Chriftus , qui legem dedit , aliquando legem adimplevit; aliquando , ut legitur , Dominus fupra kgem (e obtulit. Sic conditor canonum Papa cos aliquando obfervat ; aliquando autem (e Domfaun oftendendo, contra eos facit ; & etiam quacumque de decimis Ac aliis ecclefiafikis negotiis traâata funt, rata habendafunt, nifi au&oritas Rom. ecdefi® aliud duxerit ordinandum Ate. ut hoc fententialiter habetur in £ «r* ftp, & cap. feparatus xxui. q. i.dtita conferendo beneficia, vel non conferendo, Papa obfervat Canones.

Item fi fiat ifta particularis fubtra&io, confideremus pericula, quia omnes dignitates ck-A&iv® (unt per Papam refervarc, & non poffunt per Ordinarios conferri. Item quis confirmabit Archiepifcopoc? Patriarcha non poteft , quia hic fumus in Patriarcham Romano , dc Patriarcha Alexandrinas , ut dicitur , Orthodoxus, in Ægypto habet poteftatem fecundum Canones G Epifeopus ix. q. a. Item , quis eliget Patriarcham, dc confirmabit , dc exemptos, qui fubfimt Rom. Pontifici? Item,quid de beneficiis refervatis jure communi vel fpeciali, juxta Alberic. c. a. de Pr®b. in vi. Si etiam fient ele&iooes per imprciCooem ? an laici, dt viles peribo® facient beneficia dari indebite? Si fient collationes per Simoniam ? Si confsuguiocis afle&ione carnali , dc forfan inhoneftis perfonis, viros fcientificos , dt litteratoa poftponendo? Item nos fuimus et fumus negligent» in profcquutioae ecclefiaftic® unionis . Si particularis fiat fubtra&io , quilibet Epifcopus reputabit fe Papam, et in hoc obdormiet, nec unquam laborabit , et erit noviflimus error pejur priore . Item , quidquid fiet per Ordinarios, nihil valebit, quia ubiquefunt impetrantes, et proccftus fa&i, io quibus apponitur Decretum, quod ligat etiam ignorantes, dc fic erimus excommunicari per proesfium diei Jovis fan&s, dc quo fupra.

ANNO CHAICTI

Item , Schifmatici erimus non obedieodo et non poterimus ea qu® funt jurifdi&ioais : non poterimus abfolvere , etc. Unde infinita fequuntur inconvenientia, et tunc erunt omnes fures, et latrones in beneficiis,qui non intrabunt per oftium in ovile. Item aliqui uti volent gratiis ; erit difeordia, fequentur rix® , diflenGone», et alia inconvenientia concomitantia .

Secunda Coocluiio efb. Romano Pontifici pro neceffilatibus ecclefi® Romane eft obediendum io vacantibus et annatis Epifcopatuum et beneficiorum aliorum. Probatur per primam cooclufiooem, quia hoc non eft contra jus Divinum, etc. Nec mirum, fi Dominus ita non pr®cipiat, quoniam *ipfe non* incoepti , fed *Joenoa* XXII. Item, certum eft,quod ordinarius Coilator fru&ui vacantis beneficii poteft refervare pro ceno tempore, ex caufa. Ergo et Papa a fortiori . Ad hoc cap. unie, ut benefit, fine dim. confer.

Item, Papa poteft hoc Epifcopo concedere. G rua de verb. fign. G fi Papa, de Privil. in antiq. Ergo poteft fibi ex neceflitate retinere. Item, valet ftatutum Epifeopi , ut primi anni beneficii vacantis fru&us Fabrice applicentur , et eft opinio communis. Jo. Andr. inGfignificavit, de Prseb. ergo etc. Item Epifeopus, vitem unius ecclefi®, ex caufa poteft alteri dare. §. ficut,ct$.in tergo, xvi.q. i. Item,cerrum eft quod Papa moderatum auxilium, aut lubfidium poteft petere a fubditis. G cum Apoftolus, de cenfibus, et G cum inflantia ; ergo etc. Item, conclude B. Thorn® , et aliorum Do&orum eft, quod Pape, fi exigat in decima beneficiorum , eft obediendum , pro utilitate publica et defenfione ecclefi® . Item , regenti communitatem, debet provideri de bonis communitatis, et in cafu neceftitatis, et a fubditis ex caufa legitima fubfidium petere poteft . Modo hodie fument expedit , propter fumptus, quos facit in Ambaflutis pro unione ecclefi® ; nec habet patrimonium ecdcfi® , quia non habet obedtentiam serti® partis.- refidunm autem intrufus occupat, quare etc. Item, non eft dubium , quia Papa Regi fuper Clerum poflit concedere fubfidium, ferat et i pfe»

Christi I(,t et pntdcceflôres de fafto fecerunt , Hjxta cum a<*»erfus , et aliis de immun, Ecdefiar.

Tenia Conclufio . Sequetur ex pmdiftis , quod Rom. PontiAci, in procuratoribus, quas certo modo (ibirdervat, eft obediendum, quia hoc non eft contra jus naturale , aut Divinum, aut iiniverfalem ecclefie ftatum . Non obftant duo qu® portent opponi. Primum, quia PrzUtis vifitantibus ture Divino debentur procurationes, quia dignus eft operarius mercede fua ; et juxta didum Apoftoli , aras» *ttnttitr* propriis ftipendiis militare , fed qui altari fervit , de altari vivere debet ; et qui feminat ipiritualia, etc. Secundum, per hoc quod Papa procurationes fibi attribuit, impeditur corrcâio criminum, et reparatio ecclefiarum.

Ad primum. Cum reverentia dico , quod hoc quod permittit Apoflolus pro vlfitaiionc recipere, debet Epifcopus aut Prxlatus omittere , propter prohibitionem Papae , et propter lonum obedientic, et nece<fitaicmfalutis,qus requirit obedient jam, quia Apoflolus non pr®-1.1pit vifitanti recipere pecuniam , aut aliud loco ejus, fed permittit. Aliter dico, ficut Innocentius, et Hoftienfis , in Q cum ex oftic. quod illae auâoritates intelliguntur de illis,qui ex debito boc faciunt, alias fequeretur , quod quilibet Predicator procurationem recipere debet et . Modo Epifcopus non facit ex debito , quoniam Papa prohibet: ideo non debet habere procurationem. Item aliud eft , quod a jure naturali vel Divino in mente aliquid determinetur, quia tunc illud per Papam non debet in aliquo immutari : aliud quod a jure pofitivo, fuper jure naturali, vel Divino.- nam lex pofitiva talis queeumque fit, per Papam aut Principem poteft immutari·; ciiam per confuetudinem. Ita eft de procurationibus; nam jus pofirivum Canonicum , vario modo , fecundum divcrfitatem temporum , et mores hominum ordinavit. Juxta G Romana, cap. exigit ; et C. Filius, de ccnfib. in vi. et ita ifta Don funt de direflo, a fure Divino , et naturali , fed a jure pofitivo , etc. Item , fi Epifcopus aut Przlatus vifitans haberet procurationem in Curia, iple qui eft folum adminiftrator, Pap® przcipienti quod fibi tradat , aut folvat pro utilitate Ecclefiz, obedire debet . Poteft ergo a fortiori prohibere ne exigat. Et licet, fi ahunde Epilcopus reftum & ftatum fuffcientem non haberet, dida objeflio colorem haberet ; tamen Domino concedente, io hoc Regno Epifcopi aliunde latis poflunt habere vicium et iitfteniationem.

Ad fecundum. Cum dicitur quod impeditur corredio criminum, et reparatio Ecclefiarum ; refpondeiur etRMfiur hoc affumptum . Nam alio modo poteft Epifcopus providere corredioni ec reparationi, et fcire crimina, fcilicet per telles Synodales in Synodo, xxv. q. vi.et per Synodum, et Provinciale Concilium providere poteft. Et fic coocluditur, neutram fubtradionem fieri debere. Et ifta eft opinioGardinalium; et ad hanc deducendam deputati crant duo Domini qui debebant huc venire ,

Item , fubtradione fafta , cederet , aut non cederet ; fi non, videamus quid erit nobis ? fi ceder, non valebit ceffto, et ad minus ferupulum erit maximum : nam et *rtnuociatio Cxleflini* ab aliquibus difta eft non valere, quia pec dolum, ut dicunt, ioduftus fuit ; fed et ifta non vaJebit, quia per metum. Nam ratio Anglicorum, in eorum Epiftolaeft; nuia dicimus quod non tenuit Eleftio D.BartholonMri, quia violenta ;~ fic nec illa ccflio quia violenta . Argum. G Abbas quod met. cauf. C frequens de reftit. fpoliat. in vi.et fic fi non *tenet* ceflio, non valebit Ele&io G ad petitionem de accufat.

ANNO CHRISTI u,i.

Non obftant allegata per Patriarcham, cum aperuit caufam convocationis, qu® videnturfonare *ia* contrarium, nam objeftum dccrenun pertinet ad reges fnculi Chrifiianos etc. habetur xxiii. q. iv. quando. Venlm efl , quod ad Regem et principes pertinet procurare unionem Ecclefie, ficut fecerunt et continue faciunt per Concilia, Ambaffiatas, et proprios labores perfonales ; definitio tamen pertinet »d Ecclefiam. per $. Hinc etiam xvn. dift. Hoc teftanrur Theodotius, Valentinianus , et Conflantinus in G Sacerdotibus. Etiam varumeft, quod ad Regem pertinet exeeutio, quando Ecclefia exequi non poteft : et ira imclligiiur iK lud capit, ad requeftam Ecclefi* contra Schifimaticos Reges debent procedere etc. Non obftat, cum dicit textus.· Pacatam rêlint efle etc. quia fubtrahendo Ecclefia non effet pacificata, ied turbata , et quod exeeutio ad Regem pertinet , quod Ecclefia nor» poteft. Facit G Principes fsculi xxiii. q. v. Videatur cafus. Jura autem in contrarium allegata loquuntur in fchifmatico et Hsrerico , contra quem poteftates feculares moveri debent : non fic eft in propofito .

Item non obftat, quod dicitur virtute jurameuti eum portis compelli:quia fi fuit licitum, certum eft ; fi dubium , in tutiorem partem debet interpretari, et iu'dubio cedere tenetur. Si voluiffet, potuiflet renium membrum adjeciffe; Si aurem illicitum. Sed fateamur, quod fit licitum: dico, quod Papa voluit ; et vult illud ferrare, ut diflum eft fuperius in fecunda conclufione de totali, et fic non eft perjurus, fchifmaticus, nec pertinax.'aliter ore magis moderato potuiffet loqui de Domino fuo et meo. Non obftat glofta Innocentii in G inquifitioni de fenrent. excomm. quia Papa nihil injuftum praecipit , quia offert viam fatis rationabilem , nec aliud facit in prae[redacted] publicum, & fic debet fibi obediri . Et in cafu illius gloff® non habet locum in noftro cafu.

Item non obftat, quod dixit , quod Reges Angii® et Hifpanic funt procefluri . Dico , quod Anglici non funt pro fubtradione , quia in cedula Regis Angli® eft verbum liber®* ceffionis . Et primam audivi a valentibus viris Regem Angli® dixiffe , quod numquam fubtrahet . De Rege Romanorum dico, quod ipfis eft pro voluntaria ceffione, ut patet , quia ejus Ambaffiatores expreffe boc dixerunt Paper, iciUc. Epifcopus Camerae. M. Petrus de Alli*-co, prius Anicienfis. Similiter et Communicates Italis, qu® fecerunt ligam cum Rege expreflam mentionem fecerunt , quod contra alterum pertendentium non procedent. De Rege Caftill® dico, quod ejus intentio eft, quod fiat fubtradio ambobus contendentibus fimul.

Quod allegatur quoad hoc etiam Parifienfis Uoiverfitas, audivi a valentibus viris , etiam de Uuiverfitate , fi placet Regi ferutari vota fiogulornm, non reperietur mafia , aut tertia pars pro aliquali fabtraâiooe etc. Éc quia Reges Franci® plures Papam defliturnm rcftnuerunt in fede, non foverunt fchifinaticoe. Non

1

LLq -wiw, quod *D.* N' Rex debeat uccefEirio in* ÛMП«P«!,ù etiam ano fiat alteri, quia ipfe non s«»a. vult aUquroa vitam acceptare. Irem quia vel •effionis eft pro uuo , ficut pro altero ; nec unos cedet, nifi etiam alius cedat, et non debet fieri fidtuadtio uai, nifi fiat fimul alteri per fisam partem. Nam et D Benediâus, ut eft diâum , often vias rationabiles , et non eft fchifmaticus, aut fufpeâus de ichifmatc . Et ex pradiftis videtur concludi, quod non poteft neri fubtraâio ; ct ita in coofdentia roea videtur dicendum , et Regi oonfulcndum. Et ita dicerem, fi effera in mortis articulo . Hcc fint diâa fub correftionibus prediftis.

Xrarisv *cemfltte ftemige fftftfitiem ferrtxit* pre ·*!·* *ferte fmcimde frrttr Pttnu* £av*fe-B

Matar «T *D. 3. Pmtii, efirmetiv·*, nra/-fan·, & jmd mb *iainiit eliqeid d>crrt •m/re viem ttfimii.*

Prima ConcluGo eft. Chriftiano non eft licitum cogere Papam ad cedendum etreûgnandiun. Probo fic. Nulli Chriftiano non eft licitum cogere Papam ad abfoiveudum fubditum a jurifdiâiooe Epifeopi fui, aut Epifeopum a jorifdiâiooe fiiperioris. Erro «c. Coodufioeft bona.* aflumptum eft & Bernardi, qui dicit . earrorTO *Utniie* aau qft *litmtie , jtd vielntie .* X dicit Chhftoa io Evangelio.· gros Zkar «sbfeauer, feros ero *foertf;* fed Papa eft coojuo-Ecdefic per Deum , nam ei dicit Qui-C flue: Pa/cr sow serar. Item I. Reg, *4. non licet mittere manum in Cbriftum Domini { modo Papa eft Chriftus Domini , ut patet & xod. 18. Et ad hoc Bernardus ad Eugeoium. Item noo licet, ut dicunt adverfarii , uti via fafti contra adverfarios, qui funt fchifmatici , obedieotes Antipapes;' ergo a fortiori oou debemus uti via faâi contra D. Benediâuœ, qui eft verus Papa, et quem talem approbavimus. Item omnis res, per quam caufatn nafeitur , per eamdem diflblvitur. Modo Papatus nafeitur per liberum coofenfura ; ergo per' liberum «onfenfum debet fieri ceftio: nam ceftio debet «fle voluntaria, alias ut et depolitio quam fibi Dominus refervavit- Quare etc. D

Item Papa non habet fuperiorem , coram quo pedet conqueri, fi fieret ei fubtraâio, aut faâo contra cum uteretur , quia de eo dicit Scriptura *Seftr* mvbm fere /«a con/fitarr *ntm. dLgituc* ceftio per fubtraâionem induâa effet «ulla. Nec poteft compelli ad cedendum. Antecedens eft notum, et contra patet per Albarium ML in ». Sentent, ubi dicit , quod juramentum faâum per metum , ubi non poteft haberi recurfus ad Superiorem , eft nullum . Item quia, aut induâa fubtraâiooe Papa effet faâus de nolente volens, aut adhuc effet nolens. Si fecundum, non valeret ceftio , quia non voluntaria : fi effet faâus volens ; etiam non valeret ceftio . Argumento in fimiW de matrimonio carnali; nam coodufio aliquorum E eft, quod matrimonium contraâum per metum, nullum eft, licet alter contrahentium fit faâus volens ; quia etc. Item nec hoc poftet conflare, an feil. effet faâus volens : immo femper pmfiunendum eft, quod nolens hoc fecerit , attento initio ; et confcientin noftre non effient affecuratc, quod tamen io unione confequcuda maxime querendum videtur , ut dicunt plures.

Secunda coodufio eft. Non licet , nec ex-tiam D. N. iu his que pertinent ad officium cathedra. Probator. Non licet Ecckfiu Gallicana: dicere unam tniftam mendofam etiam pro unione Ecdefiz/ ergo non licet obedientiam fubtrahere, quia omne mendacium juxta Auguftinom eft perniciofum. Item non eft licitum fubtrahere juftitiam; ergo non eft licitum fubtrahere obedientiam , quia obedientia eft pars juflitie: nam juftitia eft reddere unicuique quod tuum eft. Aflumptum patet,quia amota juftitia quid effenr regna , nifi magna latrocinia ? Item non eft licitum etiam pro quocumque mortaliter peccare . Ergo non eft licitum fubtrahere, quia fubtrahere obedientiam eft peccatum mortale, quod eft contra charttaltol> et contrariarar Scriptum , que docet ut mandatis regiis et fuperioribus obedistur . Dicit enim Qirtftus in Evangelio .' *Si HUptii* «r, MMsds/a sura *ftrvett* . Et alibi : *OMitfremitu vtftrii,* aro *felem lew & medtftif , fti trime éifcelii.* Item fi Ecclefia GaMicana fubtraheret obedientiam, veniret contra charitatem , quam debet habere ad feipfam , quia ejiceret a fe cuftodens omnium virtutum, que eft obedientia · Irem hoc eft contra regulas Auguftini de Civ. Dei L c. Ubi «m *feet fecitmle mele, ei he» tvteieet.* Nam fubtrahere effet committere peccatum proprium ad evitandum alienum, et plus diligere proximum, quam feipfam.

Item hoc effet nocivum et non expediens vis ceflionis per Ecclefiam Galbeanarr. cleâut nam fi *ei noa obediarur* , cur etiam obediret requirentibus ceflionetn ? Nam dicit Auguftinus: fi non facis quod precepit , uua fronte petis quod promifitPet fubtrahere obedientiam effet magis Papam irritare, quam movere ; et vobis poftet dirigere verba Luc. VI. *Vt fiM vtctlii mt, Demim, ß* bm *fecitir fM dic»* W« *hr ?* etc. et alibi .' *Lekiit r* ꝉ *hmarmit,* cvr «arm *terern Imgt tft e mt* etc. Nec valet, ^nod aliqui dicunt fubtrabendum efle pro unione Ecclefic, quia non eft attendendum quid fiat, fed quo animo fiat. Miror de ira dicentibus , quia ifta eft coodufio reprobata per Auguftinum et Magiftrum Sententiarum : quia non eft licitum facere bonum mala intentione , videl. furari divitibus, ut detur pauperibus. Alias effet hoc preparare excufationem omnibus delinquentibus, dicentibus eis , bona intentione feci, ct pro bono. Nec obftat Giofla cap. ipfa pietas ; quia tantum ibi habetur , quod magis debet attendi, quo animo aliquod fit , quam quod fit, et fic ipfa glofla loquitur comparative .

Item fi fubtrabemus obedientiam quoad illa qoas pertinent ad cathedram , cfieâuiliter in totum fubtrahemus. Probatur . Quia dicit S. Thomas ». i.q. 104. n. x. Quod non funt multe obediemie, fed eft una fola virtus obedientiç, rper'lquam obedimus Pape, regi „ .prelatis, et aliis quibus tenemur. Ergo fi'fubtrahamus obedientiam in uno, in totum deficiemus . Dicit enim idem S. Thomas ». ». q. ;. a. 5. Quod hereticus qui diferedit unum articulum, non credit alios per fidero , fed per opinionem. Sic in propofito. Item fi io favorabilibus nobis, prout abfbtationibus, aut aliis caufis obediamus Pape , et noa in fiivoralibus ipfi, male facimus per diâum Auguftinum . Ve duplici corde, quia diabolus non vult partem in homine habere, fed eorum, ficut Deus to-

totum, vd nihilr nec boni erunt in parte Dei rtuïSi * ® P·ηβ diaboli; ficut nec mali in parte «diaboli, et in parte Dei ; et ifta noo eft facienda particularis fubtra&io ; et ad hoc facit exemplum faerx Scriptura de Balaam *ft* A-fioa.

Tertia cooclufio eft, Majos effet peccatum noftrutn non obedienuum D, N. Pap·, quam Romanorum febifmaticonnn ad obedientiam noflram nuito modo venientium . Probatur . Infidelitas Ghriftianorum haereticorum pft majus peccaram intenfive, quam Paganorum, qui numquam gratiam baptifini receperunt. Ratio eft, quia magis peccat qui non implet quod promifit, quam qui nihil ptomifit. Ad hoc facit diftum Apoftoli ». Petri ». et ibi glofla ordinaria . Item mirabiliter icandalizabimus . Dicunt Romani, Petro de Luna non eft obediendum ' nos dicemus fa&a fubtraftione, Pap· non eft obediendum. Ultimum fine dubio eft pejus. Dicent Romani .-cogatur Petrus de Luna ad cedendum; nos dicemus: cogatur Papa ad cedendum. Ultimum etiam fine dubio eft pe' jus, quam primum.

Quarta cooclufio eft. Non apparet ex refponfionibus datis per Papam,quod ipfe renuerit ceflionis; et dato hoc, non (equitur quod fit (chiimaticus. Probatur primum. Non apparet ex reiponfiooe prima Bulla, qua fortius urgete videtur, quia ibi non eft exprefla negativa, nec (equitur ex comentis in ea ; quia licet videatur dicere illa refponfio > quod ex acceptatione via ceflionis fequeretur inconveniens, ex boc non (equitur, quod ipfe refutaverit ; quia non negamus omnia, ex quibus (eqirantur inconvenientia. Nam habetur ibi, quod non improvide eam non duxerit acceptandam, quod non eft refutare, vel denegare, fed magis obviare temeraria voluntati.

Secunda pars cooclufionis probatur, quia non (equitur, ft negavit viam ceftionis, quod pertinaciter negaverit, ficut nec fecit, et ita non eft fchifmaticus : quia juxta Alex. Deshales , et S. Tbomam 1. *t.* ad hoc quod quis fit (chifinaticus, oportet qnod pertinaciter obviet praeceptis Ecclefix; nam pertinacia oflendit fchifmaticos. Quod non fit pertinax, probatur per fecundam Bullam , feu refponfionem fa&am DD. ducibus Biturgia, Burgandix , et Aurelunenfi. Item etiam apparet per tertiam bullam, teu refponfionem etfdem fa&am, in qua fe obtulit fervarv cedulam conclavis. Modo in cedula conclavis ceflio continetur.

Ex pnrdi&is (equitur correlative, D. N- non fuifle perjurum, probatur. Qiia non poteft intervenire perjurium, ubi non eft juramentum, Modo Papa non promifit concedere , aut offerre viam ceflionis, licet teneretur facere ceffionem. Et fi forfait quis arguat ; fi tenetur facere, ergo et eam promittere , vd oflerre . Non valet confequentia ; quia *er* juramento non tenetur offerre, licet alias reneretur. Similiter in voto continentia ; Ego vovi obedientiam praelatis, ergo teneor eis iterum offerre ; non (equitur, Credo tamen , quod fi omnia client prompta, ct adverfarius vellet recipere , quod D. N. etiam teneretur cedere.

Quinta cooclufio eft. Dato, non concetto , quod D. N. Papa cedere teneretur, et ceflionem facere recufaret, hxreticus non effet, aut fchifmaticus. Probatur .Quia ad hoc quod quis fit haereticus , duo requirunur ; videl. error in intcllc&u contra fidem , ct pertinacia jn opi- Aniene et voluntate , Modo ia cafn iflo effit*· poflibile, quod D. Papa negaret viam ceflio-na, et tamen non erraret,tace effet pertinax Probatur, Qaia jam forte veram eft quadras cedet, aut refignabit; ergo hoc non eft contra fidem ; non cedam , aut non refignabo . nam forte cras morietur. Argumento ejmquoA dicit AnguftintM V. de Trinitate , quia in hi» qua fimt fidei , non licet dicere forte : quin dubius in fide infidelis eft · Modo mihi eft licitum dicere verum dicendo, non cedam ,qufo etc. Item fi effet contra fidem , non refignebo, ejus contraria , fcil. refignabo, effet certa , & neceflario vera , quod non eft veram , ut di&um eft. Probatur per fimile ; fi dico , non (alvabor, non eft contra fidem ; fecus fi dicerem, non debeo velle falvari. Sic . fi dico, non confitebor, non eft contra fidem : aliud effet, fi dicerem , non debeo confiteri . Sic in propofito , quia licet fi dicerer , non debeo cedere, forfan effet contra fidem , aut unionem Ecclefix, non tamen fi dicat , non cedam etc. Nec eft in D. Papa pertinacia , quia DD. Cardirmlibusproteftatus fuit propre»· terito , et pro futuro , quod in ifta marçri*. non incendit aliquod dicere contra Ecclefiam, et fidem etc. Et fi dixerit, paratus eft revocare &c.

Sexta cooclufio eft. Licet inter laudabile* conditiones quas habet via ceflionis , fas™a-Crur quod fit* brevior ct facilior quam' quaque alia via declarationis, non (equitur; Papa profeotat viam proliziorem et difficiliorem , ergo eft fautor fchifinatis. Probatur, Quia via gratiflima dfaiittkxMs peccari primi parentis , fi Deo placuittet, erat brevior ct facilior, quam Incarnatio, et Paffio Chrifti , et tamen noe propter hoc per viam gratiflima dimiflionis , fed Incarnationis et paflionis Chrifli fuit di&um peccatum remiflum: ergo etc. Item , a* liquando per Reges et principes pro fedatione tehifmatis ele&a fuit via fa&i, et difcuffkmis, ut patet ex Chronicis, et tales non fuerunt fchiimatici, quia non elegerunt viam ceflionis. Item Alexander Papa , cujus tempore fuit β fchifma, non ideo fuit fchifmaticus, quia non elegit viam ceifionis. (Jode dico , quod pertinacia non folum reperiri poteft circa boreies, immo etiam *in aliis* peccatis. Et boc de iftis, fub corregionibus ante di&is , propter bonum regis, et regni in confciemia mea.

Sttftyinti dit Jeoif XXX. XUw tnutrdiMt fyttmfi pn tndtnt ftrft fakind» p. Janmrr de *Ct/lλ Itÿutt dt&er TMtfaut! pnptfiut* qax *ft-*

Quia ab aliquibus atteritur D. N. fubtraftionem efle faciendam, pro eo , quod atteritur ipfum efle perjurum , pertinacem , et dubitatum, ideo oftenditur contrarium . Et primo fuppono cedulam conclavis, qua tria continet in efle&u . Primum , videl. ' promifliooem et juramentum de profequendo pacem , et unionem Ecdefia, omnibus viis ct modis utilibus, et accommodis. Secundum, quod etiam ufque ad ceffiooem de Papam faciendam . Et renium , appofitam ad boc conditionem, fcilicet fi DD. Cardinalibus qui nunc funt, vel erunt m futurum, de iis, qui nunc funt , vel maiori parte eorumdem , hoc pro bono Ecdefia et unionis videatur expedite. Item fuppono,qood DD. Cardinales atteruntur feciffe declarationem ct requifitioqem D, N. Papa , ut aliis viis

viis dtauffis auce,

Item fuppono, quod diâa declaratio , qua declaraverunt Papam ad viam ceffionis teneri, fuit faâa Papa inconfulto , et non vocato . Item fuppono , quod DD. Cardinalibus per cedulam et nou aliunde data fuit poteftas diâam declarationem faciendi.

His praniflis probatur, quod non fit perjurus. Ubi aliquis promittit flare arbitrio, flandum eft ; quoniam tenet pronunciatio ; alias non. Patet, quia ubi arbitrium non tenet , iubmittens nullo modo adfaringirur L diem proferre fl. de arbitr. Sic eft in propofito , quia nullum eft arbitrium . Probatur , nam certum eft quod arbitrator tenetur protrandare parte pnefente et vocata , prout docent Jafou B et Petras in l. fin. ff. de contrah. empt. ct BarthoL in l. arbitratu ff de verb, oblig. Modo Di N. non fuit vocatus, vel pnafens. Ergo etc. Et ratio, quia prefens efle debet , eft , quia de ejus praejudicio agitur. Argumento C quinta Valle de jurer, et ibi per Innocentium.

X. Ubi arbitrator noo fervat formam fibi datam* noo tenet arbitrium l. diligenter ff. mandat. Sic in propofito . Cardinales noo fervaveruot formam ceduls. Probatur, quia in cedula habetur, quod omnes vias utiles et accommodas procurare tenetur. Modo plures vic funt ante ccflionem, quia etc. Item diatur in cedula, etiam ufque ad cefliooem etc. Modo diâio «iam denotat ordinem , et includit, er fupponit majorem rationem in tacito , quam Q in expreflb. Pro hoc facit diâio ufque , qus ~~fequitur, quas denotat et ultimum terminum.~~ Modo Papa non tenetur ad hanc prxeife, fed •d omnes utiles et accommodas, et fic primo alie ◆« utiles et accommodae tentande funt. Qiod probatur per fimile. Vaftalli jurando fidelitatem promittunt Dominum fctvare ufque ad mortem; et fi per altam viam poflunt falvare, non tenentur ad fe ponendum morti. Et ita DD. Cardinales alias vias non tentando , non fervaverunt formam cis datam , fed proDunciaverunt contra formam juramenti , quia debebant alias inquirere , quod non fecerunt , D Ct fic oufla eft pronunciatio.

Item probatur ulterius. Qui promittit flare arbitrio, intelligitur , fi arbiter arbitretur ut bonus vir; quia in juramento intelligitur tacita conditio, modo bonus vir arbitretur fecundum formam juris communis. Non fic fuerunt Cardinales, quia alias vias debebant proponere: nam via ceffionis eft via faâi extraordinaria, et eft uhimum remedium . 1. fin. ff. de cefs. bpoor. et ad hoc facitgloffa Innocent, in L licet de vitanda, de cleâ. ubi videtur, quod non poteft compelli cedere. Non obftat, fi dicatur; fententia arbitrii five equa fit , five iniqua, tamen tenet , quoufque bonus vir arbitratus fuerit etc. Non valet , quia Papa fupe B riorem noo habet, fed eft omnium fupetior , qui non poteft adftringi, maxime a minori.

Ex pnediâis apparet, quod D. N. Papa noo <ft perjuras , quia numquam refutavit ceffionem , ut patet ex furs refponfionibus , per quas etiam apparet,quod obtulit viapr juftittac, et rationabilem, qua difcufla , et tentais, dicit fe omnibus viis,et modis prbeurare pacem er uniooem. Item io tertia fua refponfione declaravit fe nolle derogare cedute conclavis, in qua ceflio continetur, et eam non refutat; et poftea iterum obtulit viam compromit taliter qualificatam, quod continet viam Concilii f--

A neniis implicite, et etiam cdfionis voluntarie.

E: illa eft via juris et juftitie declarativa, per quam reddetur jus illi , qui habet, et iftam obtulit etiam Rex Aragonnm . Non obflat , quod dicitur, quod eft pcricnloia et fcandalofa; nam D. Papa voluit , prout in additione Regis Aragonum continetur , quod eleâis arbitris, aut cooipromiffariis , fi dubietas oriatur, aut difficultas emerierit , ut in diâa additione latius continetur , quod ille , contra quem proounciabitur , renuncier ad cautelam ; quod ille pro quo proounciabitur , eligatur de novo; ct ifta, ut promittit praâica diârvie, fient de confenfu Principum et Prolatorum utriufque obedientüe: et hoc debet iulficere , quia per hoc ifta via non eft periculofa , quia cie dus habebit novum jus; et non erit fcandalofa ; nam D. Papa diâam viam offerendo offert ccffiooem in cffe&u, et declaratio Cardinalium noo valuit. Ex quo lequitur, quodD. N. non eft perjurus.

Ex prediâis fequitur, quod D» N. non eft pertinax, quia non eft perjurus, ut eft diâum & probatum, & often bonam viam pro pace & unione Ecclefia confequenda. Non obftat, quod contra hoc poflet dici. Iamdiu eft, quod obtulit fuam viam : & non fecit efleftualicer, folum deducit nos verbis &c· Rcipondeo, quod caufa, feu impedimentum provenit ex multitudine viarum, <5t diverfitate eleâiooum di datum viarum. Nam quidam eligunt ceflio* nem, alii compromiflum, feu conventionem, aut conventum contendentium; & mirum eft quod hoc refutatur, quia non poteft eligi novus Papa, etiam ccftione fida, nifi per conventionem Dominorum & Collegiorum. Ergo jufte often D. N. viam conventionis, quia per neutrum Collegiorum feparatim poflet neri eleftio.

Et qnta afferitor fiibtraâio fienda D. N- Papr, quia dubitatus eft, & dubiam habet jurifdiâionem propter contendentem, qui poffeffor eft pro majori parte, et fuit poffeflbr pacificus. Mirum hoc dicendum a Clerical; quoniam qui in dubio habet jurifdiâionem, fibi eft obediendum: nam judex habet cognofcere, an fua fit jurifdiâio. Item fi propter fuam dubitationem partis adverfc obedientia effet fubtrahenda , fequeretur magnus error, quia certum eft quod per indiâionem belli res efficitur dubia, et etiam per negationem. Item pari ratione Regibus fubtraheretur obedientia, illis maxime quibus bellum infertur, quod eft inconveniens. Quia propter indidkxtem belli, aut petitionem regni, etiam a pofleffiooe partis, noa debet Vaflallus omittere fervitium, quia Vaflallus fetnper tenetur domino obedire. Item fubtrahere obedientiam eft incidere in erimen facrilegii, quod eft fimile crimini fasfe Majeftatis . 1. facrilegii Cod. de div. refti. Item «ut D. Pepa dubiam dicitur habere jt>rifdiâiooem refpeâu tiiuli, aut propter deliâum. Si propter deliâum, debet teneri io poflcflione ulque ad fententiam, qui* ante nihil perdit, nee dignitatem, nec admintArationem. Noo poteft dici, quod refpeâu tituli ; quia certum eft quod juftus eft titulus; et mirum eft, quod illi, qui ita impingunt, non ita dubitant de Tuis titulis, ficut de D. N. cum ab eo, aut ejus prcdeceflore Prplati creati fint. Et fi refpondetur per i. Barbarius Philippus, ff de Offic. Pnef. Videlicet error communis facit jus; et ipfi quia tolerati funt, ct popu-

lu* per eos non fcandalitamr, de foi» tituli* A populo, gt plure» fimplices decepti, qui ipfi, non habent dubitare. ■onatvalet Illa refponu*. Nec fa&ccret die* ad

' .,♦» fio; in lege illa, fervo nulla movebatur cootroverfia, nec de flatu feo erat mentio, fed publice liber credebatur ; id-circo pro utilitate publica valuerunt cr is afta fed coram fervo fcito talis fi fieret proceflus, nen valeret , et eflet nullus ipfo jure.

Sic in propofito, non eft quia D. Pape moveatur cootroverfia de fuo flatu: et fi in ftafu fuo propter controverfiam eft dubium, fie etiam efle debet de flatu Praelatorum aliorum creatorum ab eo, et eju* prsedeceflore. Si ergo non funt fecuri de ftatu Pape, nec de fuo fecuri efle poflunt, et nihil facit illa lex pro eis.

Item licet haberet ftatnm dubium, tamen ufque ad declarationem fibi eft obediendum, ex quo Papa habitus eft et reputatus. Ex pnediftis patet, quod D. N. Papa non eft perjurus, quia requifitio DD. Ducum eum non adftringit, ficut nec requifitio Cardinalium, ut eft deduftum, de qua majus videtur efle dubium ; nec eft pertinax, quia offert viam (ufficicntcm. Ncc valet, fi objicitur fibi quod facit fcandalum, quia non unir Eccjeiiam : dico quod non eft verum, quia juri fe fiibmittit, et fic non facit fcanda'um, quia &c. Si dicatur.· tamper erimus i.i fchifmatc, fi non recipiat ceflionem ; dico quod non, quia via per ipfum oblata eft melior ; quia per ceflionem non fequetur unio, C et fubtraftiooe fafta, erit major divifio; et per confequens non eft facienda fubtraftio; et ita videtur dicendum fub correctione. Nec videtur credendum contrarium dicentibus, quia procurant hoc dicentes D. N. non *effe rapam* , ut D. Condomenfs, qui in quodam foo traftatu hoc videtur dicere, et quidam alii ; et mirum effet, quod illi, qui credunt habere jus, ifta habeant dicere, aut profequi.

Cnfeqnrnter tadeat dit XIX. Siaron Craatant Patriarcha Alexand. decretor. doHor pro parte afliratativa defendenda, fxod fcilicet erat faitraffia particularis facienda, axt totalis D. Benedsdio per D. N. Regent, caae aliis depetatis ad aperiendxnt materiata, propofcit, qua /rfNipirNrm *Gallice, at DD. Principes prefenter mteliigerm/ pletùns tJ atelias: ta taaten gratia brevitatis in Latinam reportavi, Jeu redegi in difh Ctactlia, nihil pro ptft dt fab/ianltaltt-m omittenda .*

lHoflrifljn.i Principe*, venio ad aperiendum materiam, ad quam deputatu* fum; videlicet! an via ceflionis per Regem et Clerum Francis dcfta , et quam plure* reges fcil. Anglic, Hifpanis &c. debite prafticari poflit per fubtraftionem obedientie,

in primi* pnefuppono, quod pro utilitate animarum, et unitate fidei confervanda neceffarium eft habere unum Papam ; et qui contrarium diceret, hsrcticu* cenferetur. Notat. E Johan, in cap. nulli fa* XIX. dift, et edet contra articulum fidei, *unant fanHam & apcfioliceat gccltfata.* Nunc proh pudor! Chrikianitas in duo eft divifa, quia quidam dicunt Bonifacium Vicarium, alii Bcnediftum; et ex ifta divifione fequuntur plura inconvenientia, quia unus fine dubio eft fchifmaticus, et adherentes eidem plures: modo afta a fchifmatico nulla iunt ipfo jure vu. q. j. Novatia. nus XXIV. q. 2. Audivimus, et maxime ifta, que concernunt jurifdiftionem. G quanto de contact. in fine. Ex iftis fequuntur errores in enarrationem fcandafonun ; in tantum quod nifi provideatur, deftruetur lex juxta diâum c. fi ea XXV. q. j.Nec mirum quod lex Macbometi fuit imrodufta propter cootendentiam de Papatu et fchifma Grscorma, propter nimium dominum, quod voluerunt habere Pape fupra Patriarcham Cooftantinopolitaonm ; unde et Patriarchal!» proh dolor! perditi funt. Dicit enim Johanne*, quod fuo tempore non erat terra in qua non eflcot plurimi Chriftiani. C, Legimus XXI1I. dift. amen ,|X.

Item foppono pronoiorio et coofeffaro etiam per adverfarium, quod D. N. Clemente defonBfto Cardinales, ex quibus tunc erat unus D. Bcnediftus, videntes inconvenientia prrdifta , et alia cx fchiknate provenientia, paci Ecclefis providere volentes, percipientes profecutionem dift· pacis, quam jam Clemente vivente incœperat D. N. rex, omne* et finguli juiaverunt fecundum formam ceduias, cujus tenor fequitur, et eidem fe fobfcripferunt. Nos omnes et finguli S. R. E. Cardinales congregati pro eleftione fotura io Conclavi ante altare, in quo Miffa communis celebrari confuevir, pro Dei fervitio, unitate Ecclefie fua» faoftat, ac falute animarum omnium fidelium, promittimus, er juramus ad S. Det Evangelia corporaliter per nos tafta, quod abfque dolo, fraudc, et machinatione quibufeumque, ad unionem Ecclefia», et finem imponendum fchifmati, proh dolor! in Ecclefia none vigenti, quantum in nobis erit, et per nos laborabimus fideliter et diligenter, quantum ad nos pertinet feu pertinebit , et dabimus paftori noftro, et gregi* Dominici, ac Vicario Jefu Chrifti D. N. foturo, qui erit pro tempore, auxilium, confilium, et favorem, nec ad impediendum , ve' differendum pracmiffa dabimu* confilium et favorem, direfte vel indireâe, publice vel occulte , et ita omnia et fingula, et alia* ultra pnemifla, omnes vi,as utiles et accommodatas ad utilitatem Ecclefia», et unionem prediftam ejufdcm, fane et veraciter, fine machinatione, leu exçufatiooe, vd dilatione; quamque fervabit, et procurabit poflctcnus quilibet noflrum, fi jflumptus fuerit ad Apoftolatum, etiam ufque ad ceflionem inclufive per ipfum de Papatu faciendam, fi DD. Cardinalibus, qui nunc font vel erunt in futurum, de his qui nunc funt , vel majori parte eorumdem hoc pro bono Ecclefiae ac unioni* prasdiftr videatur expedire.

Item foppono determinationem Ecclefic Gallicane, et Cardinalium omnium, uno excepto, ad viam ceflioni*, requifitfooefque fepius iterata* pro parte DD. Ducum hic pnefentium ex parte Regis et Ecclefiae Gallicane, et pro parte Cardinalium, fimiliter fepius flexis genibus cum lacrymarum cflufione D. Benedifto notorie et publice faftis, ut viam ceffioni* per eum juratam recipere dignaretur, et fimiliter pro parte Regum Hifpanis et Angii» ,

Item foppono denegationem difte vie fob bulla data diftis DD. Ducibus. Verum dicit, Îuod non eft juridica, fed inufitata, et a SS. 'atribus in Ecclefia refutata &c.

Item foppono prohibitionem D, BeoediAi faftam Cardinalibus fub bulla, ne dc eorum declaratione cedulam confiterentur, aut fe fobtrahersnt, fed cum co in fua via flarent,

**Λ cam cana eo pvfcqoereacur; proteftando quod fi in ronrrarim· in poftentaa aliquid £■cerent, aut dkerent, id et quOdcumque exeo fimserctur, vult non valere, et haberi pro infefto. Et quia heri per tenentes portem negativam dicebatur, quod Pnaiati client perjuri, fi non cbedirent D- Benedifto per cap. Ego N. de junejur. ad hoc removendum dico, quod omnes Praelati primitus funt jurati Deo, et Ecclefia, et in primis debent quaerere unitatem, et confervationem Ecclefia: alias juramentum non poteft eos obljgare; et hoc profequentibus credi debet, non autem illis qui direâe aut indfeeAe contrarium faciunt ; et magis fideliter confiderent Papam , qui fibi confidunt viam ceflionis, quam alii contrarium perfuadentes : nam et ifti obfervant juramentum.

Venio ad propofitum. Videtur expreflum , quod bona remedia fint querenda, et quod fubtraheoda fit obedientia. Tempore Honorii Imp. fuit fchifina contra Bonifachun I. Pacificato fchifinate Papa requifivit Honorium, ut per Concilium feturis fchifinatibus provideret, quod et feeit. Nam et in Concilio edidit caput fi duo LXXIX. dift. *Si do» ftrtt cos/ra ftt taatriMt eatttrfaitiait furmt ardnuti , sudlam tx at ftlxnt* SnctrJttae fxnattimiu, fitd rifeie JWmu m fait JftUflite ptrutMfitrtxi ceifsdau, fl6niv aa Aeaaren Claricent* ww ardmatHasr dvcnare' Judaciest, sff ktavtnjitktif cat-fatfiu elegerit .* Quod intelfigunt Doftores, quando duo funt eleâi, et magnum eft fchifma et feandalum, ut Hugo, et glof. Johan, in cap. fin. LXIII. dift. et eft illa glofla notabilis per Auguftin. in lib. de Doâor. Chrift. qui dicit, quod fi dubium concernat univerfelem Ecclefiam, et major pars eft in una opinione, et fanior in alia, neutra debet obedire juxta Cant, in Canonicis XIX. dift.

Sic eft in propofiro. Major pars eft nobis oppofita, nos fumn« lanior ; quam &c. Ad hoc faciunt leges civiles ; nam legatum reliâum incertis petionrs non «alet, et incertitude vitiat I. Si duo funt Titii ff. de teflam. tutel. Non obflat, fi dicatur textus capit. Si duo, dicit contra fas: modo D. Benediâus non eft eleâus contra fas, et non habet .ocum illud capitulum. RefpondeO. Crrdo, quod contra fas non fit eleâus ; fed quia videmus fchifma induratum , et fcandalum continuatum, et continue augeri per requifitiones & denegationes, roteft jus perdere quod habet in Papatu, et habebit locum idem canon-

Quod poflit perdere jus, fi quod habuit, patet; quta idem eft male intrare, et injufle poflidere. G indigne XII. q. 1. c. fiepe de «eft. (poliat. Et ita denegatio obedientic eft non folum congruitatis, fed neceflhatis ; quia f;bi adhererdo incidemus in panam G in nomine D. XXIII. dift. Quia omifi proteftationes, hic proteflor, quod fi dixero aut dicam aliquid contra fidem, revocare volo, et omnia difta et aicenda fubmitto determinationi S. R. Txcleftc, corrcâioni et etncndactoni Regis, et DD. Ducum, et DD. Pmlatorutn, et aliorum quorumcumque, quod quamquam nunc dicam , non dicam pro mea opinione, ut fecit D. S. Pontii, fed requifitus dicam cum tempus affuerit.

Revertor ad propofitum, et recipio primam condufiooem D. S. Pontii, quod Pape in iis, que funt contra univerfalis Ecdefic flatum, eft obediendum; et in hoc fumus concordes, modo cafus non tangat univerfalem ftatmn Ecclefia , ut fi Papa impedienti upiopem Ecclefiç obediamus. Nam dicit Gregorius.· Si deftruit quod alii aedificaverant, deftruftOr eft; fi fcandatum facio, magifter lum erroris. Idcirco Papa alias Imperatori et Regi fe iubmifit G nos fi incompetenter x.q. 7. Ideo fi talia agit unde provenit fcandalum, fibi non debet obedire. Querit enim P. Bertrandi pofitionetn; Papa non poteft alienare temporale Eccleiia; XII. dift. Non licet ponere, quod de faâo ip fe vult totum patrimonium, ao majorem partem alienare; an fibi eft obediendum? Et dicit, quod de faâo ei refiflendum eft: data enim eft ei potcftas ad asdificationem, et noa ad deflruâionem 1. Cor 7. Si ergo fchifma quod japn XIX. annis vel circiter duravit, fuo faâo continuat , Cbi eft faâo rciittcndum : nam et Paulus Petrum reprehendit, ut habetur C. Paulus 3. q. 7. Ad prediâa facit G Petrus et Paulus ibid.

Nec obflat allegatio de §. Item cum Balaam in c. Nos fi incompetenter. Ubi dicit textus, quod per afinam iubditi fignificamur ; per Balaam Praelati ; doq tamen hoc exemplo probantur Praelati accufandi a fubditis; nam ille textus magis facit contra, quia dc expreffa voluntate Dei per Angelftm afina contradixit. Ideo dicit textus in illo $. quod fubditis per hoc datur forma humiliter renitendi Prdatis, fi eos forte ad malum cogere voluerint; quo cafu dicit textus illius $. licet eis vocem conqucftiouis prorumpere, et Prelatis fuis dicere: cur nos verberibus affligitis ? cur nobis injufle irafçimini ? Numquid vobis aliquando inobedientes fuimus, nifi nunc cum ad malum cogimur ? Conflat autem, quod per fchifina, quod manu tenet D. Benedictus , plumes ad malum coguntur . Quare etc.

Item Hoftienbs, Innocentius, et Joh. Andrew in novcll. in C· inquifnioni de fent. excommunie. dicunt, quod ii Papa precipit in. juflum, unde turbatur flatus Ecclefia, noneft ei obediendum. Sic eft in propoiito: quiaotnnes Reges et populi funt concordes in «ia uniendi Ecclefiam, five ceflionis, et renuent plures viam Pape tamquam dilatoriam , et nullius effeflus , feu valoris efie&ualiter, ut patet per additiones , et refponfionem regis Caftille r.d Martinum regem Aragonis, *rtfantfo fuit leilrt. 1'idt t»* r» tdiit tugoliit bnj's mettrie ctt* littrr* bitiiu Ctucilii.*

Modo per continuam obedientiam fchifma et divifio inter fideles continuatur ; igitur removenda eft obedientia· Nec poteft dici , quoniam Rex Papam fecit folemniter requiri ; quia ut fupra taâfim eft, cbaritative juxta formam Evangelii, pritno monitus eft a Ducibus et Cardinalibus: poftmodum cum intimatione, cum humilitate tamen, ut decebat, et notorium eft. Item dicit glod. Job. in 1. fi Papa XL. dift. quod de quocumque crimine notorio, fi Ecclefia <randaliratur, Papa poteft accufari , et a fortiori poteft contra eum excipi. Dicit enim Joh. Andr in I. propofuit; qnod cum Papa facit fcanda'em, recogoofcendus eft Papa cacleftis Chriftus.

Item tempore AoaflafiiRex quidam inciderat in hxrefim jam damnatam, alius cum eo converfabatur, et Papa cum iflo: dicit textus , quod piares recefierunr Λ eo et bene fecerunt. C. Aoaftafius XIX. Videamus, fi

'UM

'akno' nutK m*j°r - Benedifto recedendi ?Anec pra&icata, fed alias fuit refutata in cafir

Christi fic ; 9uia (Oct Ecclefiam in fchifmate fimili ; * cum adjungitur quod acceptatio pof- ANNO CHRISTI

contra proprium juramentum; ket kbi ab obedundare in damnum ecclefi·, exempli dientia fummatus eft. Modo deterius eft Ec-(lefiam tenere fchifinate et divifione, quam communicare cum participante cum hamtiao: majus enim malum, aut faltem tentum pecca-<um eft fchifma in aliquibus, quantum eft taerefis. Item non requiritur a JBenedifto, nifi ut offerat fe paratum cedere , fi alius fimiliter velit cedere: ad quod facere ipfe de jure «enetur pro fcandalo fchiimatis vitando. G nifi cum pridem $. jro gravi quocumque fcandalo de renunt, in antiqu- ubi dicit Irmoceutius, quod fi Epifeopus magU diligit gloriam fuam , quam falutem Populi, Papa poteft eum B cogere ad cedendum -cJ quod eid. de primo, liem dicit glofs. in cap. Preful, quod ad fententiam ferendam contra Epifcopum plures te* fles requiruntur ; fed contra Papam duo fuffi-çiunt, Et ratio eft , quia plus puniendus eft, quanto altius prrfidct: nam dignitas auget peccatum; duplici enim caufa cadit homo, propter altitudinem dignitatis, & propter peccatum in fe; facit cap. homo Chriftianus LX. dift. Si ergo Papa cedere tenetur, et renuit, peccat mortaliter, *& fimiliter ei* confentientes cap. violatores 25. q. 1. Et fi ita eft, qua conicientia poifit ei obediri non video.

Item dicit Joh. glol. decreti, quod Praelato contra canones venienti licitum eft obedien-C tiam ti'btrahere. G Sacerdote 3. q. 7. et hoc etiam habet locum , quando ftatutn contra Canones retinet, At quia dicit textus, quod qui edat veritatem provocativam Det fuper fe. Clare ex predicts textibus videtur dicendum, quod ipfe cft fchilmaticus, & per confequens quod obedientia eft fibi fubtrabenda. Notat Joh. Monachi. G Generali de eleft, in VI. Oφ poteft dici fchiimaticus aut haereticus, quando contemnit canones, nec vult confervare; fcil. & precipue qui dividit ecclefiam, & facit fchifma. Notant Doftores, Hugo, in C. per ambitionem 64. dicit Innocent. & Joh. Andr. in G 1. de lent, excomm. &Goflredus in fumma de ichifin. Modo fi Papa teneturd cedere requifitus, & non vult, fed renuit, ecclefiam dividit, & facit fchifma; igitur cft fchtfmaticus

Et quod tenetur , probatur clare ex predicts; quia cx juramento preftito in introitu conclavis, invita requifitione, & declaratione DD. Cardinalium ; & hoc fic deducitur : quia aut certum eft, quod virtute juramenti cedere tenetur, & habetur intentum ', aut certum eft, quod mn tenetur; & certum eft quod hoc efie non poicft.· nec enim hoc diceret adverlarins, quia Juramentum exprefle includit ceflioaem , ut patet textum intuenti ; aut eft dubium, βi adhuc hoc cafu fecundum doftores *in* dubio, ex quo verba juramenti includunt g ceflionem, & ceflio non eft contra bonos mores, in dubio contra juramentum non eft veutendum, alioquin incurreret perjurium. G fi vero de jurejurando, ex quo iri: eodem tenetur, & renuit , ipfe facit feandahun , & fchifma; ergo &c.

Non obftant, quod pluries per adversaries dicitur, ÿeœdiâus non refutavit viam ceffiopis per refponfioncm fecundr & tertiae bullae. Non cft verum, fed notorie apparet contrarium . i. per primam refponfioncm, cum dicit, rund via ceftionis pou cft a jure ftatuta. perniciem , contemptum clavium, icandatam Prelatorum A principem &c. In fecunda autem bulla declaratoris dicit, quod intentionis ejus eft profeqni fuss vias in generali, et prius, quantum in virtute cujufdam cedulas &c. Et primo vult omnes vias tentarc ante ceflionem, et fchifma perpetuare. In tertia autem bulla, feu refpoufione dicit, quod per illam claufulam et alias in quantum virtute ejufdem ccdulc etc. appofitara in fecunda bulla, non intendit cfte&um cedule immutare, aut condi-<tonem per ipiam apponere, fed eam juxta fuum ordinem fervare ; et fupponic, quod vult et ante omnia alias vias profequi : quia prius in eadem tertia refponfione dicit, quod noo intendit per iflam adjicere aliquod novum robur diâas cedute; et apparet quod non vult parcere verbis dicentibus, quod non refutat viam ceffionis. Nam et ad confirmandum fado, quod verbo dixerat ipfe Benedi-Aus per fuo· Ambaffiatores publice* coram reÎ;e Arragonic, prefentitas legatis D. N. regia ecit dici quod antea effet ntartyrizatus quam cederet; et hoc quidem dixit cuidam Aichiepifeopo hic prefenti.

Quod autem mihi objicitur quod ego in libro , qui mihi attribuitur , dixi D. Papam fchifœa'ticum, et quod male fecit etc. Revorendi DD. mei.- cum regreflis fum ab Hifpania, per D. Cancellarium fuit injunAum aliquibus de Concilio, et mihi, ut feriberetn fuper fubtraâione; et ita feci, et recitavi ptxnas debitas fchifmaticis, quas recitat Hoftieofis in Sumina, nec elegi opinionem aliquam, fed folum pro utraque parte argui , ut apparet .

Ulterius probatur, quod tenemur fublrahere obedientiam: quia ubi apparet de cbftinatione Prelati, debemus ab eO recedere, et ei non obedire: quia dicit Bernardus in G cum non liceat de prefeript. quod a capite licet membra recedere, cum caput incidit in fchifma aut herefim, etiam fine lententia. Concordat innocentius in Glof. in G 1. de fchifm. in notorio fornicatote , et fimoniaco *facit* $. verum 32. dift. Et idem Bernard, in. G cum non liceat, et hoc cafu, cum Papa incidit in fchifma, ccnfetur fedes vacare. Et hoc folytt ad inconvenientia allegata per D. S. Pontii, Ïuia tunc, fic tenendo, poteft provideri, ac fi 'apa effet defunâus: nam aliquoties feptem annis vacavit fedes, et tunc provifum erat negotio ecclefie.

Nec valet, fi dicatur, Papa Ion eft fufooôus de herefi: dico quod imm» quia fchifma tale quale eft iftud, non eft'|tine basrefi G haereticus 24. q. 3. Et fi dicatur ;,, gioifa M dicit, quod fi fint duo contendentes de Papa·* tu, et bene credant, forte ndtoter. cft febife maticus. Certe ego noto verbum Forte, quia non dixit hoc decifive; tempore enim Alexandri III, fuit Oftavianus, et alii contendentes i quilibet forte credebat bene contendere, et tamen concilium generale eos reputqvit nedum haereticos, fed hawfinches; et fic credulitas non relevat a fchifmate aut herefi. Nam et alibi efficitur fchifmaticus in G fin. dift. C. non afferamus, et G qui *tliorua»* 34- q* |. et ob hoc dicit Joannes, quod inter caetera crimina plus puniendum eft fchifma; nam fchif-

AMNO cnusfj USU 'fchiûna antiquum eft h®refis. Modo dividere ecdefiam eft fchifma , quod facit, ut videtur, D. Beaediftus.

Item Diooyfius ad Novarianum comparat fchifma idolotatriz, Cum igitur ipfe per cedulam cedere teneatur pro unione, et refutat, fchilma facit. Nec in contrarium, ut fupra plenius diâum eft facit refponfio tertiae bullat, quia DD. de parte adverfa dicunt, quod Benediftus unum, et ipfe evidenter contrarium oftendit verbo et faâo. Item quia dicit lex, quod cum interrogatus clare non refpondit, negare videtur l. de atate $. qui tacuit ή. nihil £ de interrogat. Et. fic apparet, quod ejus Beoediâi juramentum notorium eft, requifitiodeclaratiooesCardinalium, et DD. Ducum B notorias , quia in publico faâ®, et publice Avenioni przdicatz er publicat®, et refponfiones faas obfcwz, contrarie, et dubis , notori®, quia fub bullis: Et apparet contradiâio fââi notoria , et (candalum fchtfmatis notorium continue durans*, igitur ejus deliâum eft notorium.

Pier przdiâa apparet, quod non fumus aliqualiter io terminis $. hinc etiam, fzpius allegati per partem adverfariam : quia in illo calo nihil erat notorium de fchifmate aut hzrefi contra Papam Symmachum, fed fallo accufabaiur, ut poflea apparuit ex effeôn Q·»*-ve &C. Non obftant jura allegata, quod nifi faciat contra jus naturale &c. Verum eft, fed C fi incidit notorie in fchifma & bzrcfim, non eft obediendum, fed tenentur Reges et Principes contra eum, et ejus fautores, et coofentientes fe .opponere, quoniam talibus non eft communicandum G omnis, et G quidam 24. q. i. Immo qui fibi dicit, ave, communicat operibus malis, et fic communicando Offenderemus mortaliter. Ex quibus fequitur, quod D. Benedîâo debemus, et renemur obedientiam iubtrahere, alias peccaremus mortaliter.

Non obftant in contrarium diâa*, cum dicebatur, fubtraâione faâahabebimus unionem? Irem quia Papa nihil habebit. Ad primum dico, quod per fidam fnbtraâionem, fine aliquo proceffiu ulteriori, et faâo , non haberetur D unio, nec bene fieret: fed fubtraâio eft davis, et principium habendi unionem; quia ut dicit D. S. Pontii; modicum habet Papa emolumenti, nifi a Francia, et emolumenta illa, fcu obedientia eft caula, quare obftioate vult Papatum retinere, et renuere ccffionem; et fie fi a Francia amplius non habeat pecunias, non habebit tot advocatos , tot fautores, toc confiliarios: qqia ut dicit Auguftinus, utilius efurienti panis tollitur, C de cibo fecurus juftitiam negligat ; quam efurienti panis frangitur, ut iojuftttiz deditus acquielcat. G nimium 13. q. 4. Nam etiam dicit lex, quod feditiones facientes nihil debent ab ecclefia recipere; & per hoc apparet refponfio, cum dicitur, Papa E nihil habebit. Dico, quod himis haber, ut eft diâum, quia illa non funt nifi fomenta, & nutrimenta fchifinetis. Non valet etiam id, quod dixit D. S. Pontii, quod in cedula Regis Anglia eft verbum libcne eleâiônis: falsa fisi reverentia nou eft ita: fed voluit limpliciter cum Rege Franci® profequi ceflionem.

Item probatur, quod Benedicius fit vehementer fuipcâus de fchifmate; quia Booifacius intrufus, et ipfe Colebant fe invicem excommunicare: poftquam autem Benediâus mifit diâo intrufo fuos Ambaffiatores, non fic ut prius A excommunicant. Et ex hoc pnefumendnm eft, attenta eorum induratione, quod collulerunc ad invicem, et dixerunt, remaneamus quilibet in fuo ftatu, et fupervivens totum habeat ; er jpl> effient hatretici , quia dicit Joh. Andr. cum Archidiacono, quod tenere duos efle Papas, eft haereticum. Item fi de illis habita fuit colloquutio; Ergo communicavit fchifmatico, et per confequens eft fchifcnaticus, et haereticus , aut faltem fufpeâus.

Ad inconvenientia allegata , cum dicitur, Praelati non obedient fubtraâioni ; nos faciemus fchifma novum ,' Przlati juraverunt Papae flte. Refpondetur. Dicit Seneca, quod inconveniens fine alio non poteft fedari: idcirco de &obus inconvenientibus minus eft acceptandum. Modo majus eft inconveniens D. Benedictum tenere Papatum, et differre unionem ecclefiz , offerendo viam fcandalofam, et refutando viam omnibus gratam, fine difficultate, contra proprium juramentum, quam fibi iubtrahere pecunias aut denegare obedientiam. Idcirco dicit Gregorius, quod fugatus pro refugio infpicit locum tutiorem. Modo tutius eft iubtrahere, quam fic remanere in fchiftnate, et ita pro removendo fchifmate licet fubtrahere.

Non obftat. cum dicitur.* Przlati non obedient fite Dico , quad tacita condufione , Rex poteft providere talibus inconvenientibus , et tenentur Przlati obedire, et fuum intelleâum captivare maxime habita condufione per concilium, quia fchifina eft maximum malum, « nullum eft tale in comparatione. Nec valet, quod dicunt adverfarii, quod Rex capiet bona ecclefiz ; Batt in penfiones. Hoc eft male diâum ; hoc non eft de ejus intentione. De fuo multa expofuit pro unione Ecclefiz* intendit ecdefiam pacificart, & eam tenere in antiqua libertate. Mihi eft injun&um, quod ego dicam vobis.

Ad proceflus & fententias dico, quod ft habeatur conduire de fienda fubtraâione, publicabitur caufa, quare fiat fubtradio,- five quare fchifroaticus, & fic non poterit ferre lentras, quia minor eft quocumqueChriftiano. Si dicatur, ante fententiam non eft fubtrahendum; dico quod notorio fchifmatico eft fubtrahendum; nam in tali materia fa&o eft urendum, quianon habet fuperiorem qui eum compellat , vel aliter. Nos non loquimur hic de capiendo bona confifcata, tamquam condemnati, feilicet fi denegabimus obedientiam, quod licet. Dicit enim Innocentius in c. in litteris de rcft.it. fpoliat. quod non licet notorie malo contra bonum publicum folvere cenfiis, quia folvendo offendemus creatorem. Sic in propofito &c.

Non obftat, quod dicitur.* Praelati jurant Pape effe fideles, & effient infideles fabtrahendo: dico, nt fupra diâum eft, quod non effent infideles, fed magis fideles: nec ligat eos juramentum quod obediant fchifmatico, aut fufpcâo *dt* hacrefi ; nam fchilma quale eft iftud, non eft fine hzrefi ; qnare &c. Item non obftat cum dicitur, faâum Papae non eft notorium; non eft pertinax, & incorrigibilis ; of fert viam juris &c. D>co quod immo faftutn Papc eft notorium , anento juramento cedulc, requifitione Cardinalium, proteftatione Papae de via ceflioois non acceptanda fub bulla, receptione vi· per Reges, monitionibus, & aliis requifitionibus. Nec valet clare via compro.

midi

" "mifil per eum oblata. Cardinale* ab initio po-A Jo'b' <'e Lignano, & Baldus fcripferupt tuper eo, ft adheferunt Bariholomato: nos adhefimu* Clementi.- opiniones funt contrarie, etiam fafto concordato, quod forfan nunquam fieret, & 'fchilma eft'induratum, & radicatum, & licet compromiflarii pro uno judicarent, multi cis non crederent;. quare nunquam eflet Rex tn ecclefia. Non cbftat, eum dicitur, tu non eris judex, nec potes judicare Papam. Solutio; de hoc non queritur : fed queftio efl, an falva confcieo tia Benedifto debeamus obedire.

CHRWTI 1HCrU0< u*a.

Nec valet, quod dicitur, quod non valet declaratio Cardinalium, quia'Papa non fuit vocatus &c. Dico, quod ante adventum DD. B Ducum in Avenione, D. Benediftus fecit coogregare Cardinales ad oifcutiendum de viis uniendi Ecclefiam; quibus congregatis, pro majori parte convenerunt in viam ccflionis, & deerunt ei; fic fitniiiter DD.Ducibus exiftentibus in Avenione, fuerunt omnes congregati, uno excepto; fuerunt omnes concorde* in via ifta. Poft qua: Papa pro ea recipienda fuir per Cardinales, & DD. Doces pluries fummatus, & monitus, immo quod plus eft, dc ejus prçcepto, per Cardinales alie vie fuerunt difenfix, & omnibus non obftantibus, ceflio fuit conclufa, ft in ea perieyeraverunr Cardinales. Non obiiat, quod diftum eft de abfolutionibus, quia certum eft, quod fede vacante pœ-C nitentianus major poteft ablolvere. Item etiam Caramalcs poflunt providere per Clement. Ne rationi dc cleft. Item & fi fedes non diceretur vacare; tamen, in cafu ncccflitsti* ordin*. ni poflunt ablolvere.

Aiia argumenta funt fcholaflica, ft non eft difficultas. Non obftat, quod dicunt, quod Rex Caftillz non eft pro fubtraftione; contrarium apparet per refcriptionem faftim Martino Regi Aragonir. De hoc quod\mihi impingitur, quod volo habere prerogatriam per fubtraftionem, dico quod non quero praerogativam. Scio quod fumus in Patriarchatu Romano, non Alexandrino; fed cum aliis, ut unus Epifeopus volo pro pofle procurare, & D querere pacem Ecclefie. H®c fint difta fub corredionibu* ante difti.

Conjeluenter dw Venerit fcqttenh, «Z/iara weisfit JUof, Petriti Regit Akkot S. Mickaelif t» periculo Mari/, decrctaraM doftor Portfi/, ikidemque Regent, vir ftttdie/iffimne, pre eodem porte eÿirmotive defendendo, per regium Coo/diuer. depuiotui, m Gollico out lenten moierno Herne nico, effefluoltter propofmt qteod feqttUier-, eo /omen in Concilio, pro meliori if kreviori, io Lotmum, prout fidelmt petm, repertum.

In profequutione hujus materie hunc Ordinem obfervabo. 1. proteftabor. a. ponam tres conclufiones quas probabo, & quibus refpondebo ad in contrarium allegata. In primis B proteftor, ut D. Patriarcha, quod illa que dicam, folum dicam ad aperiendum materiam &c. ft quod quidquid dicam, nolo injuriari Papam, aut aliquem, fed folum dicam facientia ad 'propofitum, licet forfan duriora, fed vera.

Prima cooclufio eft. Quod omnis Catholicus tenetur ad reducendum Ecclefiam ad obedientiam unius Rom. Pontificis, extirpando omnia contraria, ft removendo impedimenta. Probatur; quod in hoc pendet falus totius Chriflianitatis et Ecclefie xu dift. fi Papa. Et fpecialiter ad hoc tenetur Papa, quia ad- hoc habet a Deo poteftatem, fcilicct ad edificationem Ecclefie: ideo fi contrarium faciat, aut fit negliges», tenetur de damnis et ineoovenientibus hacoccafione evenientibus.c.quamvis de re judic. 95. dift. -Ecclefie. 1. dico, quod in fpeciali Principes ad hoc tenentur. Probatur hoc s. Quia de preteritis fchifmatis bus non repetitur lebifma fedatum, nifi per Principe*, ut patet ex decurfu Chronicorum. Item, quia dicit Pelagius Papa : timere Principes non debent, punire faciente* fchifmata, iua auftoritate ; et ita hoc poflunt Principe* auftoritate judicial vel imperiali ; nee poflnnt Deo majus facrificium facere.- et per hoc apparet, quod doo procedit illud, quod dixit D. S.'Ratii, videl. quod ad Regem folum* modo pertinet procurare pacem etc. quia im* mo auftoritate propria fe debent intrommittere; et hoc dicit Bontfacius VI. ampliaqdo decretum, fi duo contra fas, 79. nili, ad hoc facie c. Acut quivis 96- dift. cum glofl. et videtur cafus in l. Si quis in hoc genus c. de Epifc. er Cler. ubi videtur, quod auftoritate propria Principes poflunt paci Ecclcfiz providere, non folum ad requifitionem Ecclefie : et licet exigereturrequifitio, Benediftus tamen D. regem requifivit, ut patet per bullam *le&o efl*

Item hoc probatur ratione; et primo (up* ponitur fcandalum fchifmatis, <t çççft'Hj, unionis Ecclefie. Item fupponitur, quod dc prrfenti, ubi Prafidentes funt non folum négligentes, fed contradicentes, non poteil haberi recurfus nifi «i Principes feculares, quia Papa fuperiorem non habet. 1. Suppono inconvenientia ex fchifmate, videl. periculum perditionis Ecclefie aut majoris partis, et animarum perditionem, aliaque que debite coufiderata apparent evidenter; ex quibus conciocditur, quod Principes in hoc cafu habent auftoritatem, licet in aliis cafibus quam io materia fchifmatis, non habeant, & quia necef-fitas dat eis potcftatem io hac materia fchifmatis.

Probatur hoc i. quia qui non habet fuperiorem, poteft indicere bellum. l. ait Pnetot $. fi debitorem ff. de his que io fraud, credit. Item quia JforcAa contra non fubditum aliquando licita^eft.c. fi nulla 3J. q. 8. Item quia dicit Innocentius, qood neceflirate urgente licet ventre contra juramentum etiam licitum. Item nifi Principes haberent auftoritatera, fequeretur inconveniens; quia tunc eflet in poteftate contendentium perpetuo tenere Ecclefiam io fchifinate, prefiippofita convent»·ne allegata per Patriarcham.

Ex prsediftis fequuntur conclofiooes correlative. Prima eft, quod fi Principes pcdfaot providere, & non provident, funt fautores ft nutritores fchifmatis. Facit ad hoc c. oeglrgere 1. q. 7. & boc habet locum in illis etiam qui pacem Ecclefie prolocuti funt, & a fortiori in illis qui miniftrarent neceflaria, aut preftarent confilium, auxilium, & favorem Pape ad dilationem unionis Ecclefie. Patet ifta condufio, quia refiftentia contendentium nihil poteft impedire per pnadifta. s. Sequitur, quod inhibitio Pape contra bec nihil debet operari. Patet, quia alias fequeretur perpetuatio fchifmatis; ex quo fequittar quod Pape praecipienti in hoc non eft obediendum. Probatur; quia hic non queritur de flatu fuo fo-

®atu univerfal» Ecclefie, qunAfit primq norarnr. CHjJnfj non eft en»› in qua etiam ipfe invitus faivari Vp*· compellitur. C· ipfo pieras. 13, q. + fic panis invito tollitur, fit medicus datur invito, c. item medicus86. dift. fic. ita in querenda unione, quod eft bonum publicum Ecclefie, non debet attendi voluntas Pape, fed falus populi. Nam Papa contradicendo hoc cafu prciu'rnendus eflet furiofus 1. equidem de condit. Juft. quia Papa eft ad pafccndum oves exemplo, vetbo, fit doârina.

Per hoc refpoodeo ad primam concluGonem D. Epifcopi S Pontii, qui dixit, quod obediendum eft Pap· in illis, que non font contra *jus* naturale, vel divinum, vel univerfalis Ecclefie flatum: etiam non concedo, fed dico, quod ad hoc quod obediatur Papa, antequam nuis obedire teneatur, requiritur praeceptum fatatare, quia ad hoc poteftas fua limitatur. Er probatur per c. prsccceptiaix. dift. fit hoc notant Archidiaronua fit Hugo in c. quapropter a. qu. 7. fit ob hoc dicit Archidiac. quod noa tenetur quis obedire, nifi in pneceptis Dei, fit Illis, qu· funt ad utilitatem & falutem Ecclefie; fit probatur hoc, quia alias foqueretur inconveniens. Pone, verbi gratia, Phpa mandaret alicui domino, ut fibi daret mille francos, aut quod filiam fuam alicui ignoto daret uxorem. Iftud pneceptum dots eft contra jus naturale, divinum,vel univerfalis Ecclefie (latum, & tamen certum eft, C quod hoc cafu non effet obediendum; fit itaz Upn procedit condufio pnedifta.' faciunt notata Joh. Monachi in rubrica de Majorit. fle obedten.

Item & Bernardus dicit, quod quoties precaptum fuperioris eft malum cx circumflandis, non eft obediendum. Er per hoc reipondetur ad aliud per partem adverfam frpius allega* tum. Non funt mal» facienda ficc. verum eft; fed non eft verum, quod fit malum fubtrahere, fed eft bonum; & contrarium, fcilicet non fubtrahere effet malum, & nutrire ichifma. liend ad hoc dicitur, quod dicitur, quod debet obediri dominis malis, verum efi in eo, in quo non funt mali. Arg. G Julian, xi. qu.fi.

Ex hoc concluditur, quod fi Papa hae occafiooe aliquem excommunicaret propter pnediâa, non eflet defiftendum a profequutione; quia omnes tenentur fub pcena fautori· fchifmatis profequi unitatem per pnedifta. Ad hoc facit C. Inquifstionem de fent. Excomm. Item quia in hoc excederet fiiasn poteftatem & terminos: quod probatur per auftoritatem; faadcnwqe» Ageturv /aper rerraaa iXr. Quod intelhgitur fecundum Doâarcs *clew* ans rrewate, ut notat Hoftien. in G Qpaoto de transi, Epifc. Et ita poteftas Pap· iotelligitur fecundum Dei voluntatem fic ordinationem, ad pafcendum fle nutriendum oves fpiriruaIiter; fit ob hoc dlcit Innocent, fle recitat Joh. Andr. quod fi Papa tuHt fine caufa fententiam ex» B communicationis, fic certum eft, non debet timeri: nec omis eft abfolutione, quia quoad Deum non eftMgamen,· Et ita apparer, quod tenetur quilfcet, prout ad cum pertinet, omnia impedimenta unionis removere.

Secunda conclufio eft. Licitum eft, aptum fit neceffarium unioni Bccicfic, fubtrahere ob* dientiam, & dependentiam, ideft collatione beneficiorum, provifione» dignitatum, fit Annatas, fcu procurationes, ficfimilia. Probatur, Faâum verum fic notorium· eft, quod D. Pap* mihi Ambafliaioree erga Rq^tn Romanorum ad impediendam viamceffionis. Hoc vidi, [redacted]gatos pro tunc ibidem exiflens pro parte D. N. Regis.' viderunt & omnes quoique voluerunt videre, nec aliqua tergiveri*(tone celari poteft. hem cum fui ad Aragooiam pro faâo Ecdefoe « parte Regis, legati Pap· publice dogmatisaverunt, quod D. N. Rex non volebat habere. Papam nifi Gallicum. Poftquam autem alii 'legati Regia & ego requifivimus Regem Aragoni·, quod acceptaret ceflionem <c conformando aliis, Eptfcopus Zabulenfis ibid. pro parte -Pap· exi* flens publice dixit, quod Papa nunquam acceptaret, fic quod de boc proreftabatur. Et ultra hoc dixit D. Junianus, ibidem fimiliter pro parte Pap· exiftens, quod D. Rex, Duces, Univcrfiras, & Alemanni non erant concordes in hac profequtione, & quod impediebant unionem.

Iterum ut prius requifivimus D. Regem. Refpondit, quod Papam fnmmaverat de hac via acceptanda, & requifiverat, ut acceptaret viam ccflionis, & quod ipfe refutavit, fic erat ad eam indifpofitus, fic alia plura que hic noa oportet recitare. Ex quo apparer, quod Papa per fe & fuos farellites impedit viam celfionis. Motorie etgo fautor eft fchifmatis, nutritor; fic pertinax, quia continuo impedir.

». Notatur, quod .ia ceflionis eft fola fufficicns ad fchifma plene rerminaodum, & con* icicntias pacificandum, nec obUta eft alii plene fodativa fchifmatis. Pstet per determinationem pnmi confilii Regis ir. hac materia. Item notatur; Papa ad eam tamquam fchifmatis fedativam acceptandam (enetur, fic ctiam virtute juramenti pneftiti in conclavi.

3. Notatur, quod quadruplex eft via prafticandi viam ceflionu. Una eft requifitioois, fic ifta fafta eft diligentiflfane, fic cum maxima folemnitate, nec eft fpes de e/us correfttone, fic peenitentia, attentiscominuis impedimentis. Oportet igitur «d alium modum pra&tcandi recurrere, fcil. ad fobtraâionem, quia alias Deflet in eius poceftate Ecclefiam perpetuo te* nere in fchifmate. Item, quia poteflas Principum eflet denioris; fic fic, ex quo dulcibus remediis nihil fieri poteft, acriora requiruntur. 1. q. 1. c. reperiuntur.

Item hoc probatur, fie fupponitur diâum Sarisbcricofis, qui dicit, quod quando quis refutat renunciare pro unione habenda, prsfumitur in eo ambitio, avaritia, & cupiditas. Ad boc facit G G de Cleric, non refidenr. Et ita pnefumitur Papam renuere caflionem; fic fic hinc declaratur, quia antequam efletPapa, notorie approbavit ceflionem, pndentibus pluribus viris nocabilitCmis; none autem reprobat. Item ctiam probatur per additionem Regis Aragoni· ad viam Pap·, quam appro* bavit, fit per quam vult arbitros adflringerc ad de&ioncm alterius ipforum duorum coo* tendentium prectfo. Ex quo evidenter apparet ambitio, avarita, & cupiditas, ʌ fchifinarica pertinacia, qu· omnia proveniunt ex cbedien* lia unam habet; maxime quoad obedtentiara provtfiouis Eptieopatuura, procurationum, ao* natarum, fic fimiliutn exa&ionum. Necefl·rium eft igitur removere prrdiâa qu· imp·* diunt utrfbnem· nam ad fanandum infirmum futrunum remedium eft removete caufam infirmitatis.

Con-

AMMO CHRIJTI

. Confirmatur. Sêandalum fchifmatis eft notôrium, et eft defeftus Papas noterais, qui di. fponit ad fchifmatis perpetuitatem. Igitur melius eft elfe fine tali paftore. Arg. 14 q. 3. illud. Nec valet, quod aliqui poffent dicere, expeftemus Dei provifionem: quia ex quo haberi .poteft remedium humanum, non eft cxpedandum, qnia effet tentare Deum. C. fi nulla 13. q. 8, Item probatur, quia dicit Joh. Andr. in G locupletari de re judic. quod ubi contentio eft inter duos non poifeflbres, fiends eft fcqueftratio, et neutri debet obediri.- et fic ab initio debuit effe faftum.* quoniamfi fic hftum fuiffet, forfitan minus duraffet fchifma.

Ex preJiftij fcquunrur cooclufione: corollarix. Prima eft, quod prslati,qui obligatHunt Pap* per juramentum, profequendp viam ceffionis, noa funt perjuri, nec intames, etiam tuhtrahendo. Patet, quia ad l>oc profequenihnn Deo et Ecclefi® funt obligati. C.de toryas XI. q. 5. xo. Sequitur, quod fi effet aliquis Prxlatus, qui obligatus effet, aut adftriÂus ad folutionem annat® per jurament-tm, non deberet folvere, et non effet perjurus noa Ibi vendo per difta, quia uou debet folvere ad nutrimentum fchilmatis. Juramentum intelligitur conditionaliter, fi res in eodem ftatu permaneant. Argum. G quemadmodum de jurejurando. Irem fequitur, quod timor verborum partis adverf® dicentis, quod fuum errorem cognofcunt, et fuum Papam profequuntur etc. non debet retardare profequutioncm. Ad hbc faciunt notata per Do&ores in G nifi cum pridem $. fi prx gravi.

Ratio eft, quia fcandalum (chifmatis eftmaximum, et nullum tale eft in compatatione. et fic eorum fcandalum non eft timendum.

Quarto concluditur, quod renunciat.o fafta per Benedi&um, facia fubtra&ione, effet bona, et provifio fubfequuta bona; non injuiiofa, fed juftiti® executive, quia propter bonum fafta. Argum. 13. q- 4. ipfius pietas, et cap feq.argumento quorum poffunt fchifmatici compelli reverti ad unionem Ecclefi®: et ad hoc facit $. p'o grati in G uifi cum pridem, fiepius alligato. Quod ptebatur; quia coaâio jufta, et juris exequutio non impedit a&u.n. Notatur in C. veniens 1. de fponfal.

Quinto concluditur, quod lice: obedientes pani alteri contendenti, five Bonifacio, non denegatent obedientiam; nos tamen tenemur denegare. Patet, quia ad hoc obligamur fub poena peccati mortalis. Pacit G petiftisdepriving. Item quia nifi ita fieret, fequereturperpetuatio fchifmatis: quia oportet quod aliqua pars incipiat facere debitum.

Item, quoad cleâionem viarum, dc modum procedendi D N. Rex inccepit. per viam & modum requifitiouis: nam 1. examinavit & conclufit viam cefiicnis, & poftmodum monflrata ejus juftitia alios principes fecum attraxit ad hanc viam &c. Incipiendo fubtra&ionem, attrahet «Hos Principes; licet alii edent négligentes, tamen debitum facere tenetur. Non obdat, quod dicitur, fortificaretur pan adverfa dtc. Non eft verum: fed daremus aliis exemplum ita faciendi: nec eft verifimile, qoia ipfi de parta Bonifacii, ut in phirtbm *ei* non obediunt, nifi pro libitu. Si dicatur, evenient fcandala; dubito, novit Deus; & fi eveniant aliqua, nihil ad nos.- quia ex eiseftfcandalum, qui impediunt unionem. Abiit ut ea qu® propeer bonum aut licrtum facimus, fi prerer fatentiooem *tliud* eveniat, nebis imputetur. C de occiden. 13. q. 5.

ANNO

Item, ad hoc/adendnm, inducere boa debent r. timor indurationis (chifmatis.-quia fi in hoc ftetur, nihil aliutl faciendo, cam fada fine plura Concilia, multi recedent,* numquam fiet diligentia; nec aliquis volet profequi. Item D. N. Rex, & CaftiUc hoc invicem promifenmt per fuos legatos; hoc Pap* figntficando, quod nifi infra feftum Purifiçationis çeflionem acceptaret, aut unlret ecclefiam removerent impediments; fit nifi fiat fubtra&io, Papacftnnia contemnet, flt erit perpetuatio fchifmatis. Item daremus occafionem Regi Caftill mutandi bonum propofitum fuum, & in nos non confidendi*: nam dt ille fcripfit D. N. Regi, quod licet alii non faciant, ipfe tamen faciet fuU traftionem.

Sexto concluditur, quod non eft opus citatione, fententia, aut proceffu ad fubttaftionem faciendam, quia faâum Pap* eft notorium m aftu permanenti; ergo &c. Notat Innocentius c. ito. part, de verb. fign. c. quanto de transht. Epifc. & ita non requiritur citaro, aut fententia maxime in tali cafu, m quo non agitut de perpetua inobedieutia, fed agitur de nutrimentis fchifmatis removendis; propter qux removendi fecum non debemus participare alias, ut diftum eft, participaremus ia crimine criminofo feu fcbifmate.

Tertia concinfio eft. Suppofito quod per Regem non fieret fubtraftto totalis obedienti®, deberet fieri particularis fubtraftio collationum beneficiorum, procurationum, annatatum, 3c pecuniarum. Et pro evidentia concluficnis notatur I. quod in primitiva ecclefia fuit conftitutum, quod elefito Epifcoporum & Abbatum pertineret ad capitula & conventus, ordinstumque eft per Concilia, quod confirmatio Epifeoporum ad Archieptfcopos, dt collatio beneficiorum ad Epifcopos dc diecefanoe pertineret. Nam dc hoc ordinavit Cbriftus Apoftolis $. 1. it. dift. dc hoc fuit obfervatum mille ducentis annis dc amplius. Ex quo videtur, quod licet Papa hoc ufurpavit, h®c ufurpatio eft contra bonâm dc debitam politiam: quia non eft in poteftate folius hominis tantum populum gubernare, dc beneficiis omnibus debite providere. Ratio hujus eft; non debet providiti beneficiis, nifi *de perfonis* notis: modo Praelati magis cognofcere debent promovendos, vjuam Papa-

Item, quia quando quoflio eft de aliquo promovendo, debet fieri inquifitfo in loco mor®, & proclamatio io ecclefia ad (ciendum vitam dc mores promovendi juxta cap. feriptutn dc eieft. Ex illis autem promotionibus, dc aliis qu* fiunt in Curia, (equitur, docente experientia, promotio indignorum, & alta plura in convenientia, qu® hic recitare non eft opus. Item tales provifiooes firfhs per Papam & coilationes & refervariooes foot contra MowrehiatB ecclefiaftkam, in qua tree fint ftams, majorer, minoret, de infimi, & tarer ifta eft onia qui non debet confundi, fia» in coraore bu. mano untun membrum officiam altéra» occupare non debet. xi. dift. dénie de ad hoc 79. dift.

Item, Papa ordinatur principaliter, propter doârfaam, acqnifitionem infidelium, fit alia ardua ecclefi® negotia. Multo pluribus iuten lus minor eft ad ungula fenfus c. fiquide*» lo. q. I.

ANNO CHUSTI i»la. q- >· η·°' ex congregatione pecuniarum fubdi-*' * mcobe regni depauperantur, fit fequuntnt plures conivlioces! ham per ifta impeditur a fuö officio, ft principaliter fe occuper in congregatiooe pecuniarum, ft provifiotubns modicorum beneficiorum, In quibus occupari non deberet, quia Peirnl.infìruxit Clementem, ne in temporalibus fe immiiceret.

Irem ift* provifiones faâr per Papam, maxime expeftationes. funt contra intentionem Fundatorum, Princmim, ft aliorum, & per eas enervatur poteftaK Epifcoporum. Per eas etiam datur occabo machinandi io mortem contra Can. 3. de cOncelf Prrb. hem quod Ordinarii conferant, conditurum eft ih generahbus conchis. Igitur non poteft per Papam immutari per diâum Gregorii tj. dift. ficut faoâi, quia ut Evangelia per eum recipi jubentur. Nec valet fi dicatur, quod Papa poteft contra Concilia generalia providere.- nani non videtur quod Papa fic poflit ab Epifcopo aa ferre collationem; quoniam fi ira poftet, videtur quod poftet exercere omnem poteftatem Epdeoporum, ft icqueretur confufio ftatus ecclefiaftid, ft Pnelati haberet nomen fine re-, deberetque Papa vocari uoiverfalis Epifcopos, ft Princeps perfonarum, quod eft damnarum in c. nullus iu c. ecce *gg.* dift. dicit enim S. Thomas quod Papa fine caufa rationabili, a pluribus cafibus particularibus non poteft difoenfare & quod detinens non eft (ecurus. Notant etiam Doâorcs io c. multa praebeo C dis.

Item quod per hoc jura de eledione, & alia Concilia generalia nuMa cflent, ft oporteret libros comburere: ut quid enim membranas occuparent, cum nullius edent utilitatis? Item quia ifia ufurpatio eft impedimentum unionis propter amicos per beneficia, ft promotiones, ut apparet experientia; ft in hoc tenetur Rex providere. Evidenter enim confiat, quod (olum fuis fautoribus providet; bonos autem ft froftquentes uniooem, & viam ceflionis hoc ipfo odit & eis non providet, ft nifi provideretur, totum deftruerçr, nec Rex haberet Cie-ricos forfiran qui fibi vellent adhxrere Item antiquitus etiam tempore Innocentii, Papa non rogabat Epifcopos de provifionibus, nifi pto uno merito folum, nec volebat unam ecclefiam gravari duobus. Modo feribit pro infinitis, & irritum decernit quidquid io contrarium aâum fuerit,- quare 8cc.

Quod autem facienda fit fubiraâio obedienlix quoad perceptionem procurationum debitarum ratione vifitationis deducitur; pro quoeft fciendum quod de jure naturali & divino *Pre*lati debent vifitare parochias ft ditrcefes pro tugmentatione divini fervitii, pro (aeramentis, pro moribus, vita, & exceflibus corrigendis ratione satem hujus vifitationis debent habere procurationem in viâu, aut pecuniam, eledione ejus qui vifitatur, ut in extravag. Modo ex hoc quod Papa percipit tale procurationes, fequuntur plura inconvenientia, quia omnia prôdiâa cedant; quia non fit vifitatio per Papam qui procurattonem recipit, ft fic ceflat divinum fervitium, & alia fupra tada. Alii autem Prclati plures non vifitant, quia non procurantur, ft ob hoc impediuntur; ft ita capit procurationes fine complendo catsfara propter quam debentur.

Item febditi vifitandi privantur frudu (piri-tuali, qui provenit ex vifitatiooe; ft fic Rex A providere tenefuK, «< et fubtrahatur kuoadhex: obedientia propter duo. 1. pro redu&tone ecclefia Gallicans ad antiquam libertatem; Ac)n hoc C|U# jntereft fpecialiter. 1. Ad unionem ecclefi» confequendam, removendo tmpedimenta unionis: nam Papa ex pecuniis, quas inde recipit, mittit hinc inde Legatos ad impediendam unionem ecclefi» & in Papatu ptefidendum, in praejudicium fidelium animarum. Nec valet dicatur, quod Urbanuv V. etiam recepit, ÜC (u· iucceftbres. Dico quod Urbanut fecit hoc pro evidenti utilitate & bono ecclefi», & idem /de collationibus beneficiorum, quia providit aliquibus clericis propttr negligent tam Prdatoium. Non fic eft hodie de D. Benrdi-Bdo, ut cil diâum, qoi in detrimentum ecclefix recipit. Item quia pius recipit quam fecerit Clemens ejus predeceffor, ft tamen noneft major neceftitas, ft allegare inconveniens non eft folvere. Nec valet quod dicit D. S. Pontii, quod (ufficiunt teftes fynodalcs ad corte âiotiem criminum, Ct quod non requiritur vifitatio; non eft verum, quia non obftantibm teftibus fynodalibus, jura providerunt de vilitatione perionallter facienda & fic non fufticiuoi didi teftes fynodales. Ex tftis (equitur, quod debet ficti fubtraâio iftarum annatarum, procurationum, & fimilium ecclefi* exadionum: nam per eas evidentiftime confiât quod Abbatis definiuntur, sdificia eccielianim cadunt, ft fequuntur innumerabilia inconvenientia; quare videtur fubiraâio facienda. Hoc fuit diâa fub corredtonrtxts ante didis.

Confequenter die fabbatt prima /uni prefente coetu univerfo, dixit Ludovicus D. de Tignoovilie, miles armat* militis, *c v'r I"'!*' ratus.- Quod cumipfe caufa legationis iret cum aliis legatis Regis Aragoniam pro (ado unionis ecclefix, tranfivit per Avimonem, ibtque Papam vifitavic, qui ab eo petiit de novis Regis, & Regni; nui quidem miles, cum Pap* nihil diceret, nifi quod Rex & Domini, Deo concedente, erant bene diipofiti; refpondtt D-BcnediAus, Credit Rex facere quod cedam,; non certe faciam; vult {acere lubirafttooeni; Jaciat lubrrafiionem: faciat debitum in regno fuo, faciam in meo quod debeo: & finaJiter quod aotea fe permitteret excoriari, quam cederet: receftitque diâus D- Ludovicus; qui cum veniflet Aragoniam, acceflit ad quemdam Magnum Dom. regni Aragoni», *tx.* fibi pne-(entavit litteras credenti* cx parte Regis, auditque eum diâus D- patienter, recitavitque dido D. militi diligentiam Regis & Dominorum in profequutione unionis, deliberationem Concilii Prelatorum, dc (Jniverfitatumad piam cefliOnis, requifivitque diâum Dom. ut *cum* Rege vellet ad eam laborare. Qui quidem D. miles Aragoni* refpondit, quod via erat fuiIda ft bona; erat rameo difficilis quoad eoatendentes, qui non vellent in hoc concordare, Dixitque ultra, quod in partibus ilis erant multi corrupti per pecunias, ft dona; quodque nulla erat alta via prafticandi ceffionem, nifi per fubtraâionem obedientir, ft ad boc profeqoendum obtulit D Regi corpus ft boon, Ulterius dixit, quod hac de caufa accemeretad Regem Aragoni* D. futim, nifi filat fuiffet mandatum, quod ad eum non iret, nifi effet de parte Pap*, (cilicet contra viam ceffionis.

Stalim eo diâo, (arrexit M> /Egiditts Campa dc Rothomago, Mag. in Tbaoiogia fa-

anno Chkiyti «««

ANNO CHRIST!

famofiifitnus, rcgifque Confiliavius, de ad eam-A dem partem affirmativam defendendam deputatus, & in lingua mater propofuit effeâualiter que fequuntur. 1. Proteilando, & fe exculanjo de infirmitate corporis, Cx brevitate temperis, quia ante diem prtKedéntem non eredébat proponere; fed creoebar alium hoc fa,-'fturum, Poftmodum protcftatus eft, ftt D. P>-triarcha, ft D. Abbas dc fobrretate^ verborum, & quod habeatur gratus, quod folum diceret pro porte facientia idpropofitum; etfi alleget idem quod alii, ad aliud tamen prppofitum allegabit. Ea-4amen in Latinum gratia brevitatis reportavi*in Concilio, prout fidelius potui; non quod omnia media & probationes & difficultaies (olemniffime deduftas dc allegatas re- B digendo in leriptis; fed ex eis punfta principalia notavi. Quare fi aliquid omiffym eft, mihi feribenti parcarur, quoniam hoc fecit velocitas ejus eloquentidi, & debilitas aut fragilitas me® intelligenti®. Dixit ergo prout fequiiur.

His pr*mifiis pro materia noto j.quod duo domini, qui loquuti funt pro parte negativa dixerunt opiniones eorum, prout eis videbatur, & deliberaverunt/folum fuper expedienti, bou an Rex poflit fubtrabere. Item noto, quod fupponunt, quod una fola eft via fedalionis fchifmatis, five ceflionis, fic ita fupponunt Rex fic Concilium, prafticam tamen non dederunt, nec dixerunt aliud, nifi negative, C ft fic fecundum cos, via bona eft, fed fine exequutione,

Venio ad'propofitum ,>& cum confidere fummam didorum per parted adverfam, eorum; drdufiio in quatuor punchs continetur. Primum reftringit poteftatem Principum, Secundum exaltat Papam. Tertium exaltat obedientiam. Quartum, quod non licet propter quodcumque obedientiam fubtrabere, fic etiam quod hoc non licet uni, nifi fimui fiat alteri. Et in hoc aperiendo materiam, ponam quatuor contraria difta Ptimum contra primum de uotefrate Dominorum tempot alium quoad ma-D Tenam przfentem five fchifmatis, ft pacis ecclefi». Eft ergo primum didum, quod ad Regem pertinet fine tequifitione ecclefue, providere ftatui ecclefie regni fui extra articulos fidei, i. ad fervandam pacem ecclefie in fuis membris. *. ad fervandum ejus libertates fic franchifus. ad fervandum fundationes, ft voluntates fundatorum, & ifta pertinent ad Regem cum confilio ecclebe,

Primum diétum probatum eft per diâa D. Abbatis, *& per* au^oritates per eum allegatas, qux non faciunt mentionem dc requifitiene ecclefix; & adhuc iftud probo duabus auctoritatibus, feu exemplis; s. per §. hinc etiam 17. dift. fepius allegat, ubi propter fcandahim Symmachi, Theodoricus Rex convocavit Prrlatos ecclefix, quibus congregatis faâa fuit inter eos difficultas, an deliberarent, quia per Papam non fuerant convocati: quo non obflante deliberaverunt. Dicit enim textus: *m-txitn Spiritui fanüi dixit Rex, nikil* «d mv, *nifi* «r *pax fit in sctUfis\tf.* ita ad. Regem perlinet, ut io ecclefia fit pax. 2. Allegabo capitulum, fi duo contra tas 79. dift. fepius allegatum, cum textus dicit, non permittimus. In quo capitulo videtur cafus in terminis in ifta materia. Videtur enim dicere illud capitulum, quod quotiefeumque funt duo contendentes, de quibus eft dubrutu, fic fcandalum, neuter debet remanere. Et ad hoc *fait c. ce-*clef»® me® & c. ViAor 97. dill. & etiam hiftoria Ilidori.' In illo cap. dkit Ifidorus,quad Bonifacius viAens fehifmata requifivit Honorjum Imp. ut provjideret^ ne *in* futurum evenirent fehifmata ,'propter qu® & ambitiones vP" landas fecit Honorius hoc capitulum.

Nec valet fi dicatur, quod hoc capitulum habet Jocum, quando duo *notorii nqn* habent jus; nec eft dubium, aut difficultas, quia lex debet effe de bono & difficili: & idcirco oportet iptelligere illud capitulum, ubi eft dubium; fi ambo-, aut aliquis jus habet. Et ad "hoc facit verbum textus, fi duo forte, quod eft duhietatis. Quod autem de przfenti fit dubium^ de utroque noftrorum contendentium, conflât evidenter, quia etiam de parte noftra multi de noftro opinantur, & ita fimiliter eft in alia obedientia.. Et ad hoc facit verbum, temeritate conteftantium, quod fuit appofitum propter perplexitates, & difficultates. Quod au* tem pertinet ad Regem providere ecclcfi® fui Regni propter libertates & franchisas confervendas, clarum eft per juramentum quod preft.it Rex in fui coronatione, & ad hoc facie capitulum Valentinianus 6j. dift. c. Arrianus ft c/ tibi Dominus,

Qjtantum ad tertium, (ire quod Regis interelt providere ftatui ecclefi® regni fui propter fundationes fice, cafus eft in cap. tu Canonibus *16.* q. i. ft q. 7. c. liliis. Super quo cap. dicit gloffa, fuper verbo ad Regem, ad corngendum facientes contra fundationes, fi Prclati fint négligentes, Propter hoc enim habet enfem ft gladium ad defenfionem ecclefiz ft fidei, ut ei fubveniat fine requifitione, fic fortiori ratione requifitus poreft remedium adhibere. Et hoc poteft fundari per didum Evangelii: in paffiooe plurcs videntes timorem A-poftolonim, & quod Cbriftus timebat humanitates, dixerunt; ccce duo gladii: dixit Chriftus, fufficit. Quod exponunt Doftores, Bernardus & alii de duabus jurifdiftionibus, qu® funt adjuvamen *alterius ad* invicem .' quafi diceret, ecclefia fua defendetur. Ecce duo gladii: & fi unus deficiat, vel fit négligeas, alius poteft fuccurrere. Propter hoc dicitur; V« foli, quia fi ceciderit, non habet fublevantem. C. licet de reftit. fpoliat. Et ifta eft opinio Qucftionarii fuper rubrica de fupplend. neglig. Przlar. & hoc per modtim fuccurius dc auxiIn; non quod una recipiat auctoritatem ab alia.

Item hoc fic probatur, quod ad Regem pertinet providere & fervare pacem ecclefix,quia ejus intereft. Non enim poteft effe turbatio in fpirituali regulariter, & notabilis, quin etiam fit in temporalitate. Unde in Evaogelio, ia paffione; m *forti veniant* Jtonwaf, à* *toÜMt tonent rtafirxm, tf* gentem. Propter quod Judau Magiftratu» ft *fanions* populi nolebant novam 'egem de doârinamChrifti recipere,Item etiam habemus exemplum de Jeroboam, tempore divifioois filiorum Jfrael, qui ordinavit vitulos aureos, ne alibi iret *ejus* populus adorare. Idem 4. Reg. 12. de Rege Joas, qui pofuit provifiooem in pecuniis tesnplj, quia male utebantur presbyteri.

Nec obftant exempla in contrarium de Ofe & Ofia. Unus fcii. Ofidb percuffus fuit lepra, quia adolebat inccnfum, quod folum fpcâabat ad facerdotes: alter quia de fptritualibus fe immifcebat &c. Refpondet ad hoc hiftoria ex-pref-

prefix, quia unus cum temeritate tangebar Ar-A cam. Rex autem nihil hoc cafu vult facere te- ^^twarievltmalius, IcU.Ofias, wsnfeintromittebat de fpiritualibus, ut debebat, fed volebat facrificare, ut Sacerdotes. Secus in Rege in cafu noftro; quia cum reverentia oc devotione fe vult intromittere, fit propter bonum publicum ecclefi·, ut apparet.

Ex praediftis fequitur, quod ad Regem pertinet providere, quod Ecclefia regni fui non fit fubdita Pape, nifi ut decet, in terminis rationis, fic prout ratio diâat. Primo propter /tuftoritatem Pipe, quia eft porta auftoritatis; fupremus fic pri&ipalis fidei defenfor effe debet. Item quia fuperiorem non habet, qui eum valeat corrigere, .juxta, c. fi Papa 40. dift. aut B ad quem habeat recurfum, ficut haberet de alio inferiori Epifcopus, quia coram Papa poffet conqueri: fit ob boc certe provifiones fade funt in eleftione Romani Pontificis: videlicet quia non admittitur exceptio contra eleftionem iaftam a duabus partibt» Cardinalium, quia non eft ad quem poffit haberi recurfus, licet fecus in eleftiooe aliorum Praelatorum, jux?/ c. licet de elc&, in antiq.

Ideo Princeps debet providere ne nimis dominetur. Unde dicit B. Gregorius, quia Papa non redarguitur, periculum eft ne excedat, quia non homo eft qui tantum noceat Ecclefi», ficut perniciofus Praelatus. Ad hoc facit c. ficut inquit 3. q. 7. *Sicut,* inquit, *laudabi-* C *lt dflfcretumque efl reverentiam & honorem exbihere prioribus, ita reilitudinis Ô* Dei timoris efl, fi qui in tis indigent corrtitione, nulla diffimulatione poftponere, ne totum, quod abfit, carptu morbus invadat, fi languor non fuerit atratus in capite.... Nam fi quis in boc piger aut negligent effe prafumpferit, ditiis criminibus apud Deum fe noverit effe participem &c.* Et ead. cauf. 3. c. fanda, dicit textus. *Sandla quippe rnfticitas folum fibi prodefl, & quantum ex vita merito adificat Cbrifli Ecclefiam, tantum nocet, fi deflruentibus non refiflit.* Hoc Hieron. fic fic moventur fubditi ne obediant, nifi ut debent, ne nutriant malos dominantes in eorum malitia fic indurattone. Ex quibus omnibus appa- D ret, quod auftoritas Regis ad fchifma extirpandum, fic parem Ecclefie fervandam, eft de omni jure divino, naturali, canonico, fic civili. Ex quo fequitur corrollarie, quod quidquid apparet ei licitum ad fchifma evehendum, fic unionem inducendam, poteft tacere non requifitus ab Ecclefia. Patet ex prrdiftis, quia fua audoritate fe poteft intromittere; patet etiam exemplo Caroli Magni, qui aliquando in veftibus Sacerdotum fe intromifit: fic propter hoc conftituit Rex, fic publicatum eft ubique in Regno, quod nulli dogmatizarent contra viam ceffionir, fic fub hujus umbra faciunt Reges Aragoniac, quod nullus in AragQnia beneficiatur, nifi de eorum regno fie potèftacc.

Secundum diftum, feu punâum principale, quod refpicit obedientiam, eft, quod quando apparet vehementer, quod praeceptum Papaeeft contra jus divinum, aut naturale, vel bonum Ecclefias, non eft obediendum, fed peccatum edet obedire etiam in iis, qui ex *iis* fequuntur. Probatur; quia jus divinum naturale fice, funt regula Papae ad regimen populi fic Ecclefi·: igitur non poteft contra ire. Et quod e, titm non poftit contra ea, quae fequuntur ex eia, probatur, quia funt ejufdem naturae cum cb, ex quibus fequuntur <f dc ita prarceptum contrarium nullam eft. Per hoc poteft dari intelleftus ad iiiftum Gregorii. *Sententia paftoris five jufla five injufta, timenda efl:* quia b«ne dicit Gregorius, timenda propter rr·. crentiam, non fervanda. c. ifta Dorn, nofter 19. dift. quia non eft cum temeritate contemnenda.

Ex hoc fequitur corollario, quod Papa non poteft tollere, quin illi qui feminant ipirittiaJia, recipiant etiam temporalia; quia alias Pa* pa poffet faliare diftum Apoftoli; quod non eft verum: quia contra verbum Domini ncn poteft Papa, & hoc dicit Paulus in pluribus cpiftolii. a. fequitur, quod non eft in poteftate Pap* quodcumque non expreltum in)ure divino & naturali, quia etiam ea, qux ex eis fequuntur, non Ant in ejus potcftatc, ut di* ûum eft. 3. fequitur, quod coloratum eft dicere, quod Papa fblus non poteft tacere con tra Canones fundatos in jure divino*, licet non fequamur in bona confequentia formali, ita C. ita Dom. softer allegatur, & ibi Gratia< nus» 4. fequitur quod timeri debet fortiter de promotione DD. Cardinalium novorum, & maxime de fadis contra voluntatem Cardinalium, quia contra bonum publicum, & iit Pape adheresnt contra unionem Ecclefie ordinati funt. .Quod autem Papa fine confilio Cardinalium non poffit facere, patet, qOhi tinum corpus funt Papa & Cardinales. Ideo in ordinationibus & conftitutionibus papahbus femper dicitur fratrum noftronnp confilio», fic ad hoc facit glofta cap. fuper eo de hrret. lib. 6,

Tertium diftum, five fundamentum refpicir perfonam, fic eft tale. Quando prdatus eft fcandalofus populo, fic non eft fpes quod tollatur fcandalum, quamdiu prefideat, nun eft fovendus in prclatura. Probatur per c. nifi cum pridem $. prae gravi quoque fcarSalo de renunciat. qui $. fundatur in jure divino, fic naturali, quo Papa ligatur, ut eft diftum. Ad hoc faciunt auftoritates Evangelii; ç«i *feandalizaverit unum de pnfillis iftis, expedit ti, ut fufpendatur mola in colla ejus, tf demergatur in profundum merit.* Item: *fi oculat, vel pes taut ftandalizat te,, erue eum, & projice abs te; melius efl enim unum oculum habentem ad vitam ingredi, quem duos oculos habentem mitti in gehennam ignit.* Item alia audoritas de fale infatuato; *ad nihilum valet ultra, nifi ut mittatur foras, tJ concukcetur ab hominibut* ,fi<c. Cum enim dicit Scriptura: *Erue eum, & proirce;* prcceptum eft cuilibet direftum.fic fic quilibet hujus praecepti exequutor effe debet. Illam autem auftoritatem de fale infatuato exponit S. Hieronymus de prclatis inutilibus, fic fcandalofis, de quorum correâione non eft fpes.

Item probatur fic; quia pralatus eft propter oves principaliter ordinatus, quia dicit S. Aug. *Epifeopi non propter not, fed propter eo<, quibue verbum, & Domimcum Sacramentum mmiftraEmus, ae per boc, ut torum fine fc^ndalo, fi fe neceffitas habet, non effe debemus. Quid enim propter not, fed propter alios fumus,* ficc. Hec ille lib. 3. contra Cicfcouium Gramm. Igitur Praelatus fcandalofus non eft fovendus in rnolatura. Ad hoc facit, quia, ut dicunt Dodores, dupliciter peccat, quia male agit, fic quia non liberat populum a peccato. Et etiam ad hoc facit illud, quod dicit Valentinianus Imperator, in c. Valentinianus fupra allegato, fic habetur in Hift. iripart. *Talem nubit tradatis Prolatum, cui fineere noflro capita fubmittamut. Et* illud quod dicir Gregorius in dial

C,

~~~~Csdrad*w *tfi loco*, fweidb ma *fappètit,* Aie. A dubitant,' sut eft certum, quod non efl Papa.

CHRISTI

Ex prsediâis fequitur, I. quod fi Papa fe dividit a populo, magis peccat in fchifmate, quam fi posulus fe divideret ab eo. Probatur. Qqia, ut diftutn eft, Papa principaliter ordinatur ad pafcendum oves, & fubditos, & eas unire invicem in charitate, de ad Chriflutn earum venin caput,. At paftorem, Ac hoc eft oves paicere. Si ergo contra ftatufh/, A effentiam fui officii, eas non congregat, (t unit, fed difpergit, A difgregac a ie, & etiam ab invicem; magis peccat q*am populus fe ab eo dividendo; quia Ores non tenentur ad eum congregandum, fed e contra, ut fupra taâutn eft, Ac tum apparet ejus pertinacia, quando vult dicere, & agere contra opinionem totius obedientix.

Item fequitur, quod c. fi Papa 40. dift. & B auftoriias illa *.Obedite prapqfitis veftris, licet difcoiit* intelligi deber quando fpes eft de Praelatoium eorum correâione; alias non haberent locum. Item, quia illa auâoritas, etiam per Doliares, non intelligitur de Principibus Ecelefiafticis, fed temporalibus, At rcfponfio eft quod ixcularis Principatus non perditur tot caulis, quot Ecctefiafticus j ut credo, plenius deducet M. Petr. Piaoul, pro Univerfitate. Item fequitur quod Glofla c> Sacerdote, & reliqui 1. q. 7. fup. verbo, pifi erraverit a fide, colorem habet. Dicit fic Glofla: *Si Prohii Jlut bnrctici,* rwwwwaar'ca/i, *vel* wn *fervent canones, vel fimoniaci, vel mterri fornicatores*, C *tum poteji recedi ab eis, ante fententiam*. 1Ç. dift. nulli 16. q. ult. fane 31. dift. oui. Si ergo a notorio fornicatote, vel bmoniaco recedere licet; fic in propofito, a notorio perturbatore uniomsafcclefisflicK poteft recedi, & a fimoniaco, vel vehementer fufpe&o de fchifmace.

Item fequitur, quod fi apparet debite, aut vehementer, Papam efle Hxreticum, aut fchifmaticum, non debet fibi obediri, fed debet reputari non Papa, etiam fine declaratione. Probatur. Quia nunc eft extra Eccleftiam, dc comtinioncm fidelium Quia Papa, & membra lunt unum corpus. At Papa caput. Si ergo papa eft extra Eccleham, non plus eft Papa, fed perdit Papatum ipfo jure, nec requiritur D declaratio; & hoc declarat Okam in dialogo, quod tplo jure Papatum perdit. Item fequitur quod fi apparet debite, quod Papa errat contra fidem aut Ecclefia uniooem, non eft ei obediendum, licet non fit pertinax, quia ipfo jure perdit Papatum, ut eft didum. Dicit enim Scriptura, Nutner. *16. Aeeedtte ab iit qui fcbifma ferrant.* Et Joannes in canonica expofra per Bedam, in c. omnis 34.q. c.Para/ *recedit, tf non permanet in doiirina Ckrifiit Deam non babet·. fe permanet m do&rmaCbriDrum babet*, hic & Filium, & *Patrem habet;* & (equitur: *Si fee venerit ad vos, & banc doitrinam non effert, nolite cum recipere in domum, nec ove ei dixeriitt.* .Qw *entm dicit tUi ave, commxnecat operibets ejns malis;* At fequitur hoc Josnnis de (chiimaticis, Ac hareti- E eis devitanda. At qua verbis docuit, etiam operibus exhibuit. Narrat enim Ace. Ibi ponuntur duo exempt*, qua recitat S. Policarpw Presbyter; S- Joannes eorum confortia fugit.

Sequitur x. Q«od fi Papa eft fufpe&us, vel *ie reddit* vehementer fulpeâum de hxrefi.aut fchifmate, debet ab obedientia ccflari. Probatur. Qvta, aut efl certum quod eft Papa, & hoc non, quia de utraque obediemta multi

CHRISTI

Ac certum eft quod debet ceflari ab obedientia; aut eft dubium, Ac in dubio non eft obediendum. Quod probatur.' quia Ptfa habet auâoritatem decernendi in articulis fidei; ergo ceno modo eft obediendum, qnia in dubio male adhaerendo periculum eft. Non obftat quod dicitur, quod ink dubio debet obediri; hoc enim non habet locum in Papa: nanqfuppofiio quod in aliis ei in dubio eft obediendum, videlicet ubi dubium eft an pneceptutn fic falutare, an non,- in Papatu tamen ubi eft dubium, non eft obediendum. Ratio efl, quia injnferjoribus officiis, aut dignitatibus, ut Epifeopatibua, At.inferioribus bene poflunt dividi pOfleflio, Ac jus; quia fi jus non habet, intrufus efl, Ac propter periculum, ut eft diftum, in dubio non debet obediri.

Sequitur ulterius, quod liret poteft ceflari ab ejus obedientia, & tamen erit Papa. Patet. Quia poteft vehementer apparere fnfpeflus de fchifmate, aut hstrefi, Ac non erit fchiimaticus, aut haereticus, & tamen erit ab eo recedendum per prcdilla. Exemplum habemus in Prxlato excommunicato, qui per fufpenfionem, aut .excommunicationem, perdit ufum Officii, Ac exercitium, licet non perdat ordinem, aut jus Beneficii. Item fequitur, quod, apparere potefl, debiteque recedendum eft ab ejus obedientia, licet non apparear de lententia lata per Superiorem. Patet,quia Papa Superiorem non habet, qui eam ferat: At mirum eft D. S. Pontii, qui tantum exaltavit Pape auâoritatem, dixit quod PapaeflfubdirasConcilio, quoniam de hoc funt opiniones. Quidquam enim dicunt, quod folus Papia habet claves, At quod Concilium non habet, At fi ita eflet, Concilium non poflět ferre fententiam, Ac fic opus eflet fallo. Item fuppofito, juxta aliorum opinionem, quod Concilium poflet judicare Papam, tamen certum eft,quod de pracfenti non poteil haberi ifte Judex, Ac fic cxpeâare ejus fententiam eflet fruftatorium, Ac inutile, Ac ita fieri t>on debet. Unde ante Conflamini tempora noo celebrabantur Concilia, quibus tamen temporibus multi poteram apparere, Ac de faâo apparuerunt hxretici ut Saducei, Ac Arriani ab eis tamen ante fententiam eft receflum.

Item videntur fufficere ifta particularia Concilia, maxime quoad fubtraftionem faciendam; nam ifta Concilia funt virtualités generalia, Ac per ea videtur quod habeatur fecurior deliberatio, propter preces Ac corruptiones. ficut alias fuit fitâum. Unde recitatur in Hiftoria Scholaftica, quod tempore Cornelii fuit per Concilia particularia proceflum contra bcreticos; Ac ratio eft, quia qui expc&aret fententiam Concilii, periculum eft, cum conventio habeat longum tra&um, At fic tempore pendente haereticorum, aut fcbifmaticorum malitia poflet totum gregem aut magnam partem inficere; Ac fic ad fubtrahendum, non oportet fenrentiam Concilii expe&are. Et ita videtur quod ad minus fufficit determinationem fieri ner vicinos Epifeopos, ut olim fiebat, At habetur in Chronicis, At Hifloriis. Ex quo videtur, quod fufficit diftinâio facienda pei quamlibet dioecefim. Secus autem eflet, fi ad exequutioncm pœnarum criminalium, quae debentur hcreticis, aut fchiimaticis, pervenien dum rflet; Ac aliud videtur dicendum quoad fubtraâioncm laciendam, qux refpicit faâum con-
~~~~

1T-TJ-' 'œufeientfas, de non quia in tali fafto fufficit a Jorifprudentibus haberi Concilium.

iJrZ Item, fufficit ad hoc notorictas, vel vehemens pnsfumptio, juxta Gloft. c. Sacerdotes, flt reliqui allegati, prout eft io. propofito, ut deduâum eft, dt apparebit per fcquentia. Item quia Paqlus Petro reftitit in faciem; flt fi dicatur hoc fuit, quia id fide errabat, hoc non videtur vertim, quia poft Spiritus Sanâi acceptationem, ei reftitit: quo tempore doo eft 'dicendum, quod in fide errabat, aut direâe, in aniculis fidei, quia Gentes cogebat judaixare; ex quo etiam apparet clare fecunda pars feeundi punfti principalis fupra pofiti, quod etiam in iis qu® fequuntur ex Jure divino, Papa nitui diipenfare poteft.

Nec obftat capitul. Artacius 14. q. 1. allegatus per adveriariom; quia non reperto quod io illo capitulo contra Artacium fuerit aliqua fententia, fic procerius, fed ex textu, flt Glofa videtur contrarium. Dicit textus, quia alieno facinori fisam confefliooem mifcuit, necefle eft ut in illam recideret jufta lance fententiam, quam cum fuit fucceflbribus per convenientiam fynodaletn fufeeperat auftor erroris. Super quod dicit Gloria, quod Lex notat faâum fine fententia. Item quia in c. Anaftafius allegato 19. dift. non apparet quod communicaret Photino, aut Photinns herctieo, flt ira nulla fententia requiritur, ex quo faâum dc fufuicio fchifmatis funt evidentia, flr notoria. Ad hoc facit c. de eo. 50. dift. quod eft Cypriani Martyris: tibi ante fententiam abfolutionis prohibetur communicari eumlapfis iu hcrefimfnb prena excommunicationis.

Itero, quia in cafu dilapidationis, ante fententiam fufpenditnr adminiftratio. Item, pro fufpiciooe. c. quia ea 3. q. 1. nec obftat capitultdn, nonne dileâa; quia loquimur de indubia j '«fiunpiione: hic autem loquimur de vehementi; dc fimiliter in $. hinc etiam, allegato pro contraria pane; quia ibi folum erat dubia pnefumprio. Item ad omnes rationes generales de crpcftatione fententi®, dico quod non debeat habere locum in faâo Pan® in cafihus quorum fimiles numquam vifi, feu aodi-ti font. Exemplum habemus de Mathathia 1. Machab. 1. qui interfecerat Judsum adorantem, dc de Phinees qui interfecerat Judssum mcechamem cum mubere alterius feâ®.

Quartum didum, feu fundamentum principale contra quartum fupra poGtum, eft, quod licite poteft oefTari ab obedientia cujuslibet nunc pnefidentis, fine alia declaratione. Probatur hoc, quia nobis nunc apparet probabilis dubitatio de jure utriufque. Igitur licite a cujuslibet obedientia ceflari poteft. Antecedens patet, quia qualibet obedientia irredneibiliter adhaeret parti fu®: nam jam 10. annis vel circiter duravit fchifma, fle ita radicatum eft, quod non eft fpes unam partem ad aliam reduci. Hoc eft notorie veram. Igitur de jure utriufque eft probabilis dubitatio per c. in SeriCuris. Ifta enim eft nobis fufficiens caufa durandi; quia major pars eft contra nos; nos autem, ut dicimus, fumus fauior pars, fle fumus irteducibiles, fle fic in dubio debet non obediri; nec eft prufumendum, quod boo® Metndria Carohis Rex fe ad partem noftram dcturmiuaflet, nifi fub fpe alios reducendi.

Item, ut dicebat D. Abbas, obedientia nutrit fchifma, ergo eft removenda. Antecedens patc< per tjus diâa. Item, per eorum difta Afic faâa, *liât non effeot* ootorie fchifmatici aut haeretici, tamen vehementiflime funt fufpefti. Ergo flcc. Quod fint fufpcâi, apparet evidenter: 1. fluia in eis folis contendentibus flat quod unionem non habemus, quam per eos habere poflemuS fine fcandalo; quod patet, quia omnes Principes, fle populi dieunt cefliooem bonam, ac volunt fle confentittnt invicem uniri fub uno Paftore, fle Pontifice Romano, licet aliqui flt pauci dicant, dum tamen contendentibus placeret. Omnes igitur funt concordes, ut eft diâum, quia bonum eft eos cedere, flt foli ipfi contradicunt, per hoc unionem impedientes, quia in nulla alia via omnes funt concorde; immo nec aliqua eft poflibilis, attentis circumflandis fchifmatis, flt in diuturnitate. Ergo ipfi foli funt caufa fchifmatis, flt in eorum voluntate prccifa eft fchifma. Ergo fuper eos pondus fchifmatis dt onus, flt fic funt vehementiflime de fchifmate fufpcâi. Et fi contra alterum eft color, dc apparentia, maxime contra noftrum, quod patet per prafata allégera per D. Patriarcham.

Inter alia, noto duo« 1. Proteftationem fa*&/iai in fcriptis* fub bulla de non acceptando ceflionem in futurum, flt annullando quidquid in contrarium faceret, fle hoc eft majus argumentum, qnam juramentum de cedula conclavis. Secundum eft juramentum folemne, flere quifitio folemnis iterata per Duces, fle Cardinales. Nec valet Gloria feu refponfio D. S. Pontii, dc aliorum qui Jixcrunt quod ineduIâ ponitur diâio a/ÿæ, ~~qu® denotat ordinem~~, flcc. Reverendi DD. mei, advertendum eft, quod non eft ita vilipendendum collegium DD. Cardinalium, flt eorum declaratio. Ipfi enim providere volentes celeriter paci Ecclefia, fecerunt juramentum quod quamlibet viam elegiflênt, fi ipfis videretur expediens, ipfi acceptarent flt ceflionem, flcc. flt requirente Papa intentfonem fiiam, purificaverant conditionem appofitam in cedula, flt eis non credere, eflet dare occafionem contra partem noftram flt dcclaratiooem quam fecerunt de Bartbolomao. Dltent juramentum prediâum faâum eft Ecclcfl®, & fic debet intelligi ad ejus intentionem cui juratum eft. Modo ceflio brevior, fle utilior eft ad votum Ecclefi®, populi Chriftiani, fle Praelatorum «pii faciunt Ecclcfiam. G nullus 63. dift. Ad hoc facit verbum cedul® jftw «fi' *latimt* . Item eflet inutilia cedula, flt juramentum, quia fi omnetvi®tentarentur, ut fupponunt adverfarii, numquam eflet finis fchifmati.

Item quia via ceflkmii continetur in verbo, eamrr vm/; dc ita fi apponeretur alia, ariaw */?** «d rejkerw, virtute illius verbi ad Beam tenerentur, junâa declaratione Cardinalium, flt fic diftio, «/f-, appofita eft ad declarationem, fit exprimebatur ceflio, quia videbatur difficilis quoad contendentes, nunc autem videtur hujus utilitas, quia quafi ab oinnibus grata, flt accepta habetur. Item Sanâi qui obligati erant iuftinere fidem ufque ad mortem, non debebant expeftare remedia; aiioquin pauci martyres cxtittfleot, iad cum etat opportunitas, martyrium fiiftioere debebant. Sic videtur dicendum in propofito. Qtare flcc.

Nec fimiliter valet id, quod dicunt adverfarii, quod cedula debet fervari in forma. Ad hoc enim dicitur, quod cedula iu forma,

ANNo CHOISI ,,,I

"ma, dc juxta aequitatem debet fervari ad uti-A Ecclefi*. Nec etiam valet verbum Jacobiis dicentis: D. Papa juravit dc promifit cedere, fed. non juravit promittere, aut offerre. Modici enim, dc nullius faporis hoc eft, aut efleftus, ^uia juxta hoc, juramentum nullius effet utilitatis, nec aliqua ex eo fequi poflet condufio. Juramentum enim inteliigi debet ad bonum unionis Ecclefua. Modo Rapa juravit profeoui ufque ad ceffionem, dc profequutio eft offerendo.' tenetur ergo fe offerre paratum', maxime requifitus.

Item, a fimili probatur, quod tenetur adeeffionem vi juramenti: pone, promifi ire ad S Diouyfium, etiam par lutum, fi alicui placeat, certum qft quod par lutum teneor incedere, fi via fit lutofq totaliter, licet fit hoc durum. Quare, &c. Item, aliunde apparet fufpicio fchifmatis, dc pertinacia. Fama enim publica ubique nunc volat, quod accedentes ad eum cauia promotionis, vult adftringere ad afiiurandum fi quid fecerint in uoiverfitate aut «libi de via ceffionis atramentum; alias non vult cos promovere. Eft Parifits qaldam, qui eleâus erat ad dignitatem, qui hoc teftificaret, fi opus eiTet.Item, notoria funt verba fervitorum ejus, dicentium, quod profecutores vis eeflionis funt fchifmatici, dc inimici Pape, dc quando vident eqj propter talia afpera verba a profequutione non dcfifteru, offerunt pecunias dc thefauros iniquitatis, ut clarum eft. Et hic unus dominus magnus, cui plura font laïc pecuni*, fle alii plura telles fide digni pr*fentes.

Ex pifediâis fequitur, quod etfi non effet licitum fubtrahere obedientiam totaliter, in parte tamen, videlicet de pecuniis, Ac collationibus beneficiorum, Ac' pro»itionibus Epifcopatuum licitum eft. Probatur per heri diâa per D. Abbatem, quia etiam unita Ecdefia hoc effet licitum, Ac etiam per predi&a. Nec videtur de hoc facienda difficultas, durante fchifmate, quia ifts financial, Ac prsdiftanutriunt fchifma, nec effet cupiditas prsfidendi, nifi effet obedientia, qu* prafllcatur quoad talia, & idcirco, ad providendum nc in futurum e venirent fchifmata, talla debent fubtrahi.Non videtur ^uum quod Ecdefia Francia, que cum Rege plus cateris laboravit ad unionem, fit plus fubdita quam ali*. Et videtur fignum criminis, quod rapa fc intromitteret do collatione fuorum beneficiorum', aut quod Ecclefia Gallicana non fufficeret ad ea conferenda, Ac in iftis maxime confidit libertas Ecclefias. Modo Prælati pro modica domo litigarent. Si« debent in iftis collationibus beneficiorum, Ac aliis eorum juribus annexis eorum dignitatibus refiftere, Ac nc videantur Pay* adulari, ei coofentiendo.

Item, ex perceptione Annataram, Ac procurationum fequitur inconveniens, Ac prsjudici- B um Regni, Ac Regno: nam exeunt pecunide regno, Ac depauperatur Regnum mirabiliter, coufiderata quantitate quam recipit a Regno. Item, deftruuntur ecclefi*, *A non pof*funt fieri reparationes. Irem, talium procurationum fit executio fub pœna excommunie*tionis, quod videtur malum durum, flt contra diâum Apofloli *Ntetûû cita* lavpv*ftent*, & per exequutiona tales pauperes Presbyteri excommunicantur, licet non habeant unde folvere, contra charitarem, fit per hoc populus privatur miflis, & divino fcrvitio; AC ultra hoc paupera (acerdotes plus gravantur ad contentandum officiarios, quam in folutione principalis debiti.

Item, ex perceptione procurationum fequitur aliud inconveniens, quia non fequitur vifitatio. (Jt plurimum enim non vifitant Archidiacôni, qui forte nihil habent in valore beneficii, nifi procurationem quam Papa recipit, Ac fi aliunde habeant, non vifitant ,quia non procurantur, dc fimiliter Epifcopi. Ex noi» vifitatione autem fequitur, quod facramentumConfirmationis eft inufitatum, quod eft valde maî;num inconveniens. Simplices enim & popuares non poffunt illud habere, quia epifcopi deberent vifitare perfonaliter, At pluries vifitaBrcnt, fi procurarentur. Et fic ex perceptione retrahuntur a vifitalione, ex quo fequuntur errores in fide, dc plurima mala proveniunt, docente experientia

Item, ex fubrraâione fequetur unio, quod patet, quia nullus diceret, quod fi ab initio fchifmatis faâa fuifiet, non duraflet fchifma, led haberemus pacem. Et fortiori ratione cum appareat fchifma induratum, dt pertinacia contendentium, magis debemus moveri ad fubtrabendum. Item fequetur aliud bonum, quod licet non operaretur unionem in pnsfenti fchifmate, tamen valet ad provifionem contra futura fchifmate, ad vitandum ambitiones^ ut diâum eft fupra. Reftat refpondere ad C inconvenientia allegata per D. & Pontii, dt alios, dc pro fblutione communi, dico quod nulla allegata fimt, quin' poflit pô Regem, dc Praelatos faciliter provideri.

Ad illud autem quod dicitur, non fiat uni, fi non fiat alteri fimul; Acc. dico quod hoc non eft expc&andum quod alteri fiat; quia fi fic fieret, inconvenientia evenire poffent ad Regem, & Dominos, dc maxime ad univerfitatem Parifienfcm, At profequurores vis ceflionis eleâc jser Regem, Ac ecclefiam Gallicanam, confiderara perfona Papas, Ac ejus pertinacia, Ac obftinatiooe: idcirco debet Rex advertere quts «ligatur in Papam, ad pacem fine ecdefia coofervaodam c. porro 63. dift. Nec D valet fi dicatur, ifta ratio impugnat determinationem Re^is Carali defun&i, quam fecit de Clemente. Dico quod non per paedida. Licet enim licite ab initio fecit determinationem, poftmodum indurato fchifmate, propter pertinaciam, obedientiam fubtraherc poteft, prout fupra cft di&um. Idcirco quilibet nunc, confiderats requifitionibus & aliis fa&is, debet facere quod in fe eft.

Nec valet fimiliter aliud argumentum, non cedet Papa, nifi alter fimol cedit, igitur non debet fieri uni, nifi fiat.alteri fimul; & ratio eft, quia non poflet haberi unio, que principaliter quamtur, nifi ambo fimul cederent, aut faltem incontinenti; ad hoc autem quod cedant, veniemus per fubtraôiooem, qua fiet ut quilibet fe paratum offerat cedere, cum aiter cedere voluerit, Ac oportet hoc fieri facceflive, Ac fic licite poteft fieri uni fnbtraftio, licet non fiat fimul alteri, led prius ad alterum laborabitur ut paratum fe offerat per fubtraâiocm.

Item, tales dilationes male funt, & eas reprobat Gregorius, c. ficut a. q. 7. fupra ali. Cum dicit textus, ar rataav, puni *t&t, cerfccr tHtrhu β ltngutr* m *fuerit citratus m capitf,* Ad aliud cum dicitur, Papa feret fenl^t'M excommunicationis, & fertur fententia,

xtia, ft decretum in proceflibus impetrantium, hoc non debtt tolerari, & remota tolerantia, tolluntur talia inconvenientia: non enim poterir excommunicare, quia per hoc eft minor aliisi nec eflet timenda ejuA fententia tamquam notprie .in/ufta. Et cum dicitur: Privabuntur expédiantes fuis gratiis; dico-quod hoc non eft magnum inconveniens, & etiam eis aliter provideri poftet per Regem, & Przlatos.

Nec obeft decretum proceffuum fadorum virtute bullarum; quia illud decretum non ligat aut poterit comprehendere, nifi illos qui de faâo, & non de jure impedirent effeftum gratiz. Qnod patet, quia fi. font plures expeftantes qui fecerunt diligentiam, & >He qui non eft potior in data, acceptet, ut faciat fibi provideri, & accipiat pofleflionem. licet expellatur, & feratur lententia declaratoris pro potius jus habente, non propter hoc alter eft excommunicatus, quia non impedivit de faâo, fed juridice credens"fe jus habere. Sic in propofito: fubtraftione fada, recipiens beneficiurp ab ordinario, non impediet impetrantem de faâo, fed juridice, & rationabiliter. Quare &c.

Ad oppofita de abfolutionibus caluum referratorum fedi Apoftolic» dico, quod pernitenviarius juxta aliquos polTet abfolvere,ut prius; & licet non poffet, przlati bene poffunt abfolvere ia neceflitate, ut clarum eft. Nunc autem eft neceflitas, quia Papa habet manus, faâa fubtraâiooe, ligatas. Item ad aliud ceffio faâa per fubtraâionem non valebit, nec provifio lubfecuta, fice. Dico contrarium, quod valebit eeflio, & provifio nova. Ratio eft, quia jure quis poteft compelli ad ccffionem pto bono publico. Namrcompelluntur Cardinales certis ptenia intrare conclave, & aliis modis in cleftione Romani Pontificis, & includuntur, &c. juxta c. ubi majus periculum de cleâ. in 6. Cx Clem, ne Romani $. porro de eleâ. Nam coaâio ifta principaliter eft ad unionem, non renunciationem ,m(i confequutive X. Quia ifta coaâio non eft ad hoc ut vi renunciet, fed ut libere cedat; quia siw's/MwDfi'qiiunrnr, in idicmate materno, linguz (cil. /apimtta timor Domini, de ita coaâio fit, ut inducatur, ad bonum publicum. Item major eft coaâio quod congregentur ambo contendentes, & concordare, quod aliqui adverfarii allegant, quam quod per fubtraâionem attedtati offerant fe paratos, & czdant, cum erit Opportunitas

Item quia hzc cetifio fafta per fubtraftionem, non eft violenta, fed libera antecedenter, paâo, & juramento appofito juxta formam cédule, Ce coaâa voluntas eft. Non enim tot requiruntur ad cedendum. Ccut ad intrandum Papatum,quia Papa fotuspoteftcedere, poteft ft renunciare: fed folus fine eleâtotse Cardinalium non poteft intrare. Item ad aliud argumentum. Quod Deus conjunxit, homo non feparet; &c. Dico quod Papa non efficitur, nec fieri poteft fine minifterio hominum, Deo tamen coopérante. Et cum dicitur.* Eleâio ejus eft - Deo; dico quod fic eft a Deo, quod fieri non poteft fme exequutione juris Dteiqi qui ordinavit fieri ejeâiooem certis cx caufis, quarum hodie, unde dolor, aliqua forfan occurrunt. Quare, &c.

Ad aliud. Quando dicitur, Przlari, fubtraftione faâa, cum habebunt collationes beneficiorum, ut in eodem ftatu permaneant, numquam laborabunt ad unionem Ecclefiz. Dico quod hoc non valet, quia hoc eft juris eorum, & femper eis potçft remanere; nec propter hoc przfumeodum eft, quod a profequutione inccepta jlefiftant, fi eis fua libertas reftituatur ' a. F.tiatn hoc non eft prziumendum propter przlenriam Regis & univerfitatis, quia hoc negotium profequitur, & Dei gratia profequetur, fit melius eft providendum, & dc bonis provifionibus faâis bonis Clericis, quam de Papa, quia*eos cognofcunt magis quam Papa, & fi contrarium facerem, per Concilia poftet provideri pro publica utilitate, Cx ad lludia fuftinenda.

Nec valet quod Collegium Cardinalium eft courra fubtraâionem, quia Parifiis eft quidam nobilis vir pro parte eorum, qui dicit contrarium, & paratus eft dicere, ad cujus dida me refero. Nec fimiiiter valet quod dicunt. Quod Papa non refutat ceflionem per tertiam bullam, nam jam per D. Abbatem, 2c D.Patriarcham refponiiim eft, quia vult illam bullam adjungi prime fuz balle, & refponfioni, in qua denegat viam ceflionis exprclfe, nec in ea viatn ceflionis probat: quare vifa prima ejus refponhone, Cx tertia, que eft obicura, apparet de manifefta & evidenti contradidione. Hzc fint dida fub corredionibus ante didis.

Statim finita dida M. Ægidit propo(itione, D. epilcopus S. Pontii furrextt, Cx petiit, ut ad replicandum admitteretur, quod ei conceffum eft, & concordatum per os Cancellarii D. videlicet Amaldi de Corbeja, ordinatumque eft, qued die Lunat proxima, per orga* num unius repiicarent pro parte negativa, fle die martis immediate iequenti, per organum alterius pro parte affirmativa explicaretur, fit in hoc eflet finis difcuflionis, nec aliquis plus audiretur, nifi univerfitas, quz quia audita non fuerat, fi vellet aliquii proponere, quod ipfa audiretur.

ConfequeDter juxta przdidiim appunftuametstum, die Lunae j. Junii, pro parte negativa, quia fc. non erat facienda fubtradio, propofuit replicando D S. Pontii efledualiter quz Occitanz. Ea tamen, ut alia, in Latinum prout fidelius potui, & pro breviori expeditione reportavi. In primis fe excufavit de idiomate propter ruditatem, ut dicebat, 3ci. proteftatus eft,ut in fua prima propofitione hujus Concilii, que hic non recito, caufa brevitatis.

Super quarto, videlicet an facienda erat fubtradio particularis, aut totalis, dixit quod non, & fuppofuit tres quzftiones: quia in iis, quz non luat contra jus Divinum, & naturale, vel ecclefiafticum, Papz eft obediendum: quod Papz aperte malo in vita fle moribus eft obediendum; quod Papz accufato de hzrefi » ante fententiam eft obediendum; & etiam pofuit corollaria & inconvenientia. Recitat inconvenientia. Vide fupra in prima propofitione. Ultra illa, fi fieret fubrraftio, fequerentur dico inconvenientia. Primum, quod praeparemus adventum Antichrifto, & ad hoc facit didum Apoftoli: *Nifi ventrit difceffio primum, C rtvelatus fuerit bomo peccati tfilius perditionif*, éTc Secundum eft. Si neret fubtradio, quid dicerent Romani, adveniente indulgentia intra annum? Certe dicent: Nec fubtraxerunt obedientiam fuo Papz; recognofcunt errorem fuum: ex hoc infutgent contra nos, & mirabiliter exalubunttu*

AMMO CMRBtTî

Recitavit poflmodnm quoflioоes pofiras de febtra&ione particulari, & alia ioçoavçnicatia in eis allegata , que non recito hic propter brevitatem. Dundc dixit, ut fequitur Audi-Hu , DD. mai, notabiliter propofitioacm per DD. qui propofuerunt pro parte aflinnativa , fit in eflèâu dixerunt quod habemus dirifionem qua non poteft fedari, nifi per ceflionem , & aliénant eedulam Conclavis. Dicunt quod Papa imioaem impedit ore ÎC faâo, & eft pertinax, fiifpeâus, & khilmaCicus, dc quod non requiritur lentenția ad faciendam fubtraâionem & plura alta. Item, dixerant quod D. N.eftdubitatus, & quod non eft idem de eo , ac fi effet indubitatus. Allegant ad eorum intentionem capitulum fi dico forte , & Gioflam cap. fin. 6}. dift. & Epiftolam Hugonis & capitulum, Anaftaiius 19. dift.

Ad prodiâa eft refpondendum , âc primo proteftor, quod nolo aliquem injuriari. Et refpondeo. Cum dicitur D. N. Papa negat ccffionem.· dico contrarium, ut apparet per ejus refpoofioncs. Si aperte dixit contrarium, non *ifio;* ft officiarti iu; aliqui dicunt contrarium, aut dixerunt, & alii etiam , credo quod non habuerunt ab eo mandatum : nefeio tamen ; ft ad hoc faciunt fecunda & tertia ejusrefaonfio, fub bulla . Nec obftat prima ejus refponfio. Nam aliud eft dicere , quod alias fuit çcilîo refutata, aliud quod utat de prefers-ti . Aliud eft dicere ius non ordinavit heri ceflionem, ut in ima bulla,aliud quod refutavit, quod non f

Venio ad Càpituhi G dico forte , fit dico quod illud capitulum dicit Glofla , debet intelhgi ' Quando neuter «ft electus a duabus partibus, juxta c. licet, de cleft. x Dicc, fkm Gratianus in $. hoc autem,- in diftocap. fi quod: illud capitulum noa debet intelligi , nili quando unus eft legitimus, & aims intru fus, prout cil in propofiio . Vel 3. dic quod inteliigitur, earn notoric duo funt cle&i contra fas. Et tunc dicitur, lex debet etfedcbono , & difficili. Refpoodeo quod multa: leges faftz fuerunt fine dubio, & difficili , ut fim piicrs levius intellrgerent.

Nec obftat quod dicitur,quod Principes fe debent intromittere , quia dicit textus , non permittimus Ac. D.co quod hodie hoc non habet locum. Qua enim erat ratio, quare Imperatores interfuerunt in cleâionibus ? Cei te ratio fuit , quod primitiva ecclefia erat in parvo flatu , & quando unus epifeopus erat bar.eticus . vel fchifinaticu» , propter przfenriam Principum non impediebant eleftiones , quas *foria»* impediment . Ideo intererant Principes c. Principibus 63. dift. Nunc autem ceffat illa caula quare Principes fe intromittebant , & vocabantur,çeftat conftitntio. Nec obftat GUffa cap. fi forte 63. dift. Glofla ibi dicit,quod mtelligitur fecundum textum c. fi duo , quod inteliigitur, ut eft diâum ; vel dic quod intclligitur quando ecclefia ipfum non recipit ad poffeflionem , quia fi eft fcandalum , neuter debet remanere . Non fic eft in propofito , quia D. Clemens fuit receptus ad poffeflGonem. Ratio hxc eft, quia nullus tenetur jus proprium dimittere. Vel dic 3. quodGloflailla loquitur in aliis Prclatis ,quam in Papa, puta epilcopis & aliis. Ratio divetfitatts eft , quia quando quis eleftus eft ia epifeopum , per eleftionem, non queritur jus plenum , fed per confirmationem · Sic in propofiio . Idcirco fi ant* coafirauttioaem evcairet fauidaittm , Superior Λ Archiepifcopus poteft cum removere^ ficut eft in Papa, quia pereieâiooctn plenuBr *jus* queritur : & ideo propter fcandalptn noa removetur. ,i9a.

Nec «alet quod dicitur , dubietas & perple* xitas impediunt, &c. Dico quod lex illa loquitur quando dubium eft de faâo , fic qcod de jure non poteft conftarv . Modo fatia poteft conftare *de jure D. dementis* , Λ D*. N. Benediâi Papa, dc dicere quod jus eorum eft dubium , videtur male diâum , periculofum , & verecundvn. Quia ii diceremus impreflionem non notoriam, nos diceremus, quod Clemens non eflef Papa ; & effet hoc turpe allegare contra partem noftram.* quia fi impreflio non effet notoria , adverfario non denegaretur obedientia , juxta formam c. in nomine D. 13. dift. Itera, effet dedecus Regis, Cardinalium , & Univerfttattim, qui fc determinaverunt ad Clementem, quia Cardinales notoria impreflione elegerant Banholomaum.

Item,ad quod dicitur, quod Epifeopi primitus jurant Ecclefia quam Papa, dc ita tenentur ifti obedire Concilio, pro Ecclefia : dica quod hic non eft Concilium pro Ecclefia, fed contra Ecdefiam. Item,quia ille qui jurat Ecclcfie, Epifcopo principaliter tamquam capiti obligatur, & fic Epifeopi licet jurent Ecdefic, tamen principaliter jurant Papas Argum. C. Ceum Clerici, de verb. fign. Item cum dicitur, Papa eft deftruftor Ecclefia: , dico quod noa , fed eft defenfor. Ad capit, fi ea , dico quod inteliigitur in conftitutionibus editis quoad Sacramentum Ecclefia, & alia qua jus Divinum dc naturale immediate conftituunt. Non fic eft in aliis Quare, &c.

Item,*·! hoc quod dicitur, quod virtute cedula Papa tenetur ad ceflionem, refponfnrn eft per DD. qui pro ifla parte propofuerunt , pluribus modis . Ultra hoc dico , quod cum iuramentuin eft dubium, debet & oportet fieri dcdarati&nem . Iffa autem declaratio qur Papam tangit, per Papam fieri debet ; nec hoc negarent adveifarii·, vel faltem per Concilium generale Nec obftat quod dicitur, quod Papa tenetur jure communi ad vitandum fcandalum . Dico quod hoc non eft veram, nifi cum alias non poteft fedari fchifma , quam per ceflionem . Modo poteft alio modo terminari ; quare, &c. Nee eft fimile hoc cafu , ficut de exemplo ad S. Dionyfium; quia Jus commune dat celfionem tamquam ultimum remedium Modo juramentum debet intelligi juxta jus commune. G ad noftram de Jurejur.

Nec obftat fi dicatur , Papa fcandalixat populum, quia refutat ceflionem, C<c. Dico quod non, nec propter fcandalum Pharifieorum , dc bareticoram, aut fchifinatieorum Prolatus Epifeopatum dimittere debet , ficut eft in cafu noftro, quia fcandalum eft propter adverfaiios adherentes inrntfo . Ad capit. Nos fi incompetenter allegatum, dico quod ibi Papa voluntarie fe fubmifit , nec facit jus quod pro. pterea Papa alicui fefubmittere teneatur.Itera non obftat quod opponitur, quod Papa dicit Univerfitarem Parifienfem, & profecutores ceffionis fchifmattcos . Mirum eft hoc ; quare malum eft dicere Univerfitatem fchifiuaticam, cum Papa hic pluries diftus fit fcbifmaticus , quod tamen noa eft verum ? Illud enim effet multum inioriofum Regi, quod haberet Papam Larelicum, aut fchifmaticum, quia numquam

Rex

■' *Rn FHad· tatem tafttenit «-Mai fa talibus
«£?"£_ «ft psfeitetiaras, primo fa fide, qwa nomqMm mflitia te Clero ,

pa effet fehMmaticns, non feqnttur pro tanto, Mod fit hnrericus ; nam fchilma te benefis Amt dm» vitia feparata, ficus avaritia, te luxuria, te opponuntur diverfis virtutfcus : nam bardi opponitur fide», te Ccbtâna unitati Ectefie, propter quod omnis heretic» cftichif suaticns , te non e contra · te fic differentia inter IcMUa te batrefim patet per cupit. inter fchifma *4. q· J· font etiam de jure diverfi tituli de heretic·, te de fchiimaticis. Tamen bene verum eft,quod ichiima difpouit ad hs- B refit». Unde adherentes intrufb non funt heretic;, licet fine fchifmaticl.

Item,ad hoc quod dicitur: fchifma eft majus malnm quam herefis, tec. Dico quod hoc non eft verum, te eft cootradeterminationem & Thera· 1. a. Item ad aliud cum dicitur , papa turbat ftatum Ecclefie , te facit fcandalum; non eft verum, fed intrafus facit . Et fuppofiro quod nofter Papa hoc faceret, ia eo son effet fibi obediendum, fed in aliis: ficfacit C. Jaliam·, 11. q. *j*. Item nec facit *ictui*dalum, quia facit fecundum pis commune,ut eft diftum . item licet deinceps mandet aliquid „unde populus fcandaltcotur ; non ei fem per eft obediendum, alioquin lequerentur plu- C ra inconvenientia.

Item, cum dicitor.' non refert inter injufte detinere te invadere. Nego iftud : te licet Dominus injufte detineret , non fequitur quod perdiderir jus quod habuit ab initio . Nam fi fie effet , Dominus temporalis perderet jus fuum propter injuftitiam. Non obAat Qfnpe, de reftit. fpoliar. quia intelligitur in eonftitut»s quoad periculum anime, ot non alias. Venio ad $. hmc etiam. .Dixerunt DD.de parte contraria, quod in illp $. apparebat Symmachum falfe accufatum, ut eventus docuit. Etiam fitniiiter dico, quod D. N. falle accufatur, te multi funt qui loco R tempore videbunt te pnmitebunt.

Item,de hoc unod dicitur ad caput cum fecundum, quod eft notorium , non eft verum . Et quod dicitor, quod hic Papc nihil tollitur , te quod fit ceflatio tantum , tec. Mirum eft D quod hoc dicatur . Nam quod jus Papa habet in Regno, nifi obedientiam ? Si tollatur obedientia, toffirer jus quod habet in Regno, te ideo minim eft de illis qui tenent quod in hoc nihil tollitur, fed ceflatur, quia vere talia non deberent proferre in tali audientia , cum cbedientia fit totum jus debitum fuperiori.

Ad capit. Anaftafius 19. dift. nego cafum , Ut eft pofitua per Patriarcham : nam capitulum noo dicit quod bene fecerint recedendo , fed credo quod male fecerint : nam populus recefGt a Rege David, te tamen non bene fecit . Aliter dico quo^ te illo cafu Papa in-ileratB fe» hserefim, te volebat fuftinete , te hoc non fecit D. N. Papa. Item volebqt fuftinere contradicentibus Epiicopis. Credo tamen quod prima fbtatlo melior eft.

Itam, ad hoc quod dicitur: Paulus Petrum reprehendit; te Afina Balaam, tec. Dico quod bic non eft fimili te propofito . Petras enim compellebas Cbriftianos jodaiaare : ob hoc Paulus eum reprehendit : Balaam etiam contra voluntatem Domini, ibat ad maledicendum po-

A polo. Pape enim mdtem compellit ad malum » nec vult compellere aut maledicere ; quare , «c. Irem,ad illud quod diftum eft,quod Papa dixit, pluribus, quod antea ie permitteret excoriari , quam quod aederet . Dico quod hoc debet inrelligi, antequam de fafto, te per violentiam compelleretur . Net vafer exeufatio de libro Patriarchas, quia tacere debebat talia, te male fecit, nara fuum librum mifit in Angliam, te Hifpaniam, te Avenionen», te talia afferere de Papa malum eft, icandalofum , te prafumptnofum.

Item,Patriarcha eft fibi ipfi contrarius, cum dicit in una parce fni libri, quod fi Papa non effet,majorPoenitentiarius haberet poteflatem. Dicit quod de diverfis Regnis congregaretur «♦ tec. Et fie effet Papa ;.& dicit quod Ordinarii haberent poteflatem: vide in eo plenius . Item ad aliud , quando dicitur , quod Papa non fervat Canones, &c. dico non eft verum, ut dixi fupra in prima propolitione. Unde textus G nulli fas 19. dift. qui dicit eos communione privandos qui tranfgrefliuatur precepts Apoftolic· ndei : intelligitur in illo , qui non obfervat Canones Pap· , te contemnit pertinaciter, quia talis fchifmaticus , aut haereticus, ut eft in Glofla. Item cum dicitur; alii fequentur declarationem Regis in fubtraftione. Non eft verum, nec vcrifimilc , quod Rex mandet aliis quod habeant eum infequi , G habrsuc confcientiam contrariam.*nam licet Regi in temporalibus fit obediendum , in fpiritualibus tamen confcientte Papa , ad Ecclefiam tamen confcientiam temper referendo.

Venio ad additionem Regis Hifpanic, per quam rec ^t viam Pape. 1. Propter difficultate» & litium arclixjtates , excepttones , te fubtcifugu , juribus colorata . Dico quod propter fugiendas illa» prolixitates, Papa coruenfat additiot Regis Arragonte; nec eft verifitnile, quod elefti ad difeutieodum vellent damnare animas fusi, & mori fame. Nam contra cos fieri podex, te provideri, ficut in cleftione Pape, contra Cardinales in conclavi extftentes. Nec etiam valet quod dicitor, quod in via Pape non continetur via Concilii gei,dJis, ut dicit dicia additio Hifpanie.· hoc enim non efl verum. .Bene fcitur quis eft ilia de Hilpania, qui omnia facit. Ia cedula enim Pap· dicitur quod eleftio Arbitrarum fiat de conienfu Regum, te Principum utriufque obedient»·; & fic haberent vim Concilii generalis. Item non valet quod diditur ; prariati congregati ad eligendum arbitros, volent effe Judices, et fic non babebit locum tuomeompromiflum. Dico quod locum habebit. Prolati enim non erunt Judices, quia Papa non eoofentiret.

Nec valet quod dicitur, in arbitris erit cootrarietas , tec. ut in difta Eleftiooe. Dico quod uon; major enim eflet ia Cardinalibus utriufque Collegii fimul congregatis ad seeligendum, fafta eefliooe» cutn quilibet vellet eligere fibi cbarum. Item nec i[redacted] cootrarietas, quia arbitri portent arftari, at eft diftum, te per illam viam citius haberetur unio, quam per viam ccflionis, 'de qua forte per multos dubiuiur, ficut de Cdcftino fuit dubium, an fua renunciatio valeret.

Ad Conclufioocs D. Abbatis rcfpondeo. Ad prunam, cum dicitur Papa magis tenetur profequi, tec. Concedo. *Et* cum dicitur quod ad Regem fpeteat fua auftoritate ; dico quod non

AWNO CHRIJTJ 'eft verum, non tamen derogando poteflati Rcgis. Qpod probatur primo exemplo Thoodofii f. bine ctiam, 17. dift. abi videatur textus. Item exemplo Valentiniani, io C. Vakn. tin. d}. dift. facit C fatis evidenter, 96. dift. flt Conflamini, in Q Sacerdotibus xt. q. t. Item probatur per jura communia, dicentia quod perfonx Ecclefiaftica non debent judicari per fistulares Judices: igiturbic papa a fortiori, quoniam a nemine poteft judicari. G nemo 9. q. 3. ad hoc eft textus $. 1.97. dift. Nec obftat cap. qualis , quia omnia jura que loquuntur de hoc, intclliguntur ad requeftajn Ecclefix. Et cum dicitur, femper duraret fchtfi ma, non «ft verum ; dc iuppofito quod fic effer, nihil poteft Rex. Facit Rex quod coovoctiur Concilium generale, fi velit Papam judicari , aut contra eum procedi.

Nec valet, quod dixit Patriarcha in libro fuo; quod non refert an fimui aut per partes fiat Concilium, quoniam refert. Quid eft Concilium? Concilium enim a conveniendo › quoniam Prxlati fimui font, flt deliberant. Tum enim unus poterit dicere unum votivum, feu rationem qux altos poteft movere. Juxta G canonicis 19. dift. ideo dicit lex, quod non vakt lentential lata abiente altero arbitrorum ; licet fi effet pnafens, per majorem partem ferretur fententia ▮ ficut J. de arbit. ad hoc Gloffa G in Genefi dc cleft.

Nec ctiam vera eft alia conclufio Abbatis, quod decet & expedit fubtrahere : quoniam vel noa intclligk materiam, vel multi decipiuntur. Quxftio enim eft inter Dodores Thcologix, utrum committendum fit peccatum, ut majora mala evitent» ; & dicunt doftores, quod noo. Unde dicit Augttftinus, quod maktccir Loth, tradendo fuss filias , ut recitatur . Nec peccatum veniale debet committi, pio evitando mortali, ut dicunt Doâores, fit Auguftinus. Et tunc arguitur fic. Subtrahere obedientiam eft peccatum mortale : igitur pro evitando alio malo fieri non debet . Item quia mala non font facienda, ut dubia bona eveniant . Modo fubtrahere obedientiam eft malum & peccatum, dc licet fchifma fit maJum quoad alios, doq tamen eft quoad nos. Item, ut diftum eft « fubtraâione faâa ron habebimus unionem, dicetur quod non tenet ceffio propter metum, & fic non valebit eleftio.

Nec valet quod dicitur : Jus permittit, ut compellatur. Non eft verum, neo obftat capit. ubi majus, quia illa ccmpulfio fafta eft per generale Concilium contra Cardinales & certo modo : non fic autem procedendum eft contra noftrum Papam, qui non habet fuperionem, nec jure adftringitur. Item cum dicitur, fi Papa recipiat procurationes, iequnntur nconvsnicntia. Poteft effe verum; & fi dicatur, hoc eft contra Concilia generalia, non obftat, quia, ut diftum eft, Papa p‹ tcft contra Concilia generalia. Jura autem allegata in contrarium, loquuntur in illis qux funt fidei, aut Sacramentorum. Aliter autem dicere, effet deftruere mundanam politiam, & pollent fubditi rebellare contra Principes, fi prveipetent aliquid quod prima facie videretur injuftum , fic fubtrahere obedientiam, quod effet maximum inconveniens.· non enim fic debent fubditi procedere, fi-injuftum praecipiatur, fed debent venire ad fuperiortm , & fupplicare ut eis provideat; non fic fecerant Prxfeti. Qpart, &c. *WHO

Item, ad allegata per M. Ægidràm. Qmd dicit quod cum Papa «A vehementer fufeeftus, debet fubtrahi. Non eft venam, per capit, litteras pwefum. G inter foilicitudines, dePurÿ. Canon, pro boc videtur cafus in$. hinc etiam allegato. Et in Q nonne. Nam licet initio dicatur pro dubia fuipicicsie, tamen finis dide quod saon debet fubtrahi obedientia. Nec valet iftud quod allegatur. Papa htc non condonantur.' non eft boc bene diftum: fed fit de eo, or de illo qui fufpeoditur, & poftca inquiritur de fafto. Nec etiam valet illud quod diftum eft, quod ad fubtrahendum non requiritur forma juris, flc quod duo teftes fufficiunt contra Papam fite. Dico quod hoc eft verum quando deliftum Papx eft notorium ; fecus, quaodo non eft notorium, quia major iolemnitas requiritur, quam in alio , cum fit majus periculum in ejus condemnatione.* nec timiliter valet illud quod diftum eft, quod hk non rtquitur citatio, fle proceffus, &c. Nam hic , nihil eft notorium contra Papam ; fle etiam communior opinio Doftorum eft, quod in notorio requiritur citatio, fle fie non licet, fle nec expedit fubtrahere obedientiam.

Item, gloria Regis, fle Regni Francix eft , quod Rex Francix nunquam fovit fcbifmaticos, fed femper tenuit verum Papam. Ludovic» Rex Francix pro reflituendo certos Epifcopos Regni Anglix , fecit armatam contra Regem Anglix, fle cum fuit in Elandria pro complemento negotii fuit impeditus. Pariter fecernnt multi Reges Francix, ut patet in *hi*ftoriis & chronicis, qui receperunt bella pro Epifcopis reftituendis , & pro Ecclefia , & « fortiori pro Pap» Feri debet. Et ita non expedit fubtrahere. Deus dellruat me, fi noti ira credam in conkientia mea, & hxc fint dida fub correftionibus ante diftis.

Confequenter die cratiina , videlicet die Martis tv. Junii D. Abbas montis S. Mich. fupra nominatus, lingua materna, ut prius duplicando propoiuit qus fequuntur. Ea ia* men in Concilio, pro ftilo brevior: in Latinum reportavi. Et prxmifit excufationem, piopter arduitatem materis , prefectiam tanta comitiva, iofufficientiam propriam & brevitatem temporis . Proteftatufque eft , ut fupra in fua propofitiooe, quam hic gratia brevitatis dimitto.

Reverendiffimi Principes , & vos alii DD. mei Reverendi. Quaftio difputata eft, utrum confiderato ftatu Ecclefia, & fchifmatis, ac proceflii per Regem & Ecclefiam Gallicanam incepto, liceat Regi, an exped.at fieri fubtraftionem, in toto, vel io parte ; DD. mei, & ego fuflinuimus partem affirmativam , & alii negativam. Heri fpecialiter D. S. Pontii, contra cujus difta habeo duplicare · Pro inteteftu materis videtur dicendum, quod ejus argumenta reducuntur «d quatuor punfta. Primum eft de defeôu cauus, de rationis ; fecuodum de defeôu proceffus ; tertium de de* feftu auftovitatis; & quartum de inconvenientibus, verifitniliter, ut licet evenire, contingentffius.

Pro refpoodendo ad prlmtun, videlicet quod Papa non eft fchifmaticus, aut heretic» , fupponant, t. ex quo refpondcbo, & J. fuppono, ut fupra, quod omnis Catholicus tenetur la boca-

'taarart ad u,aipwwansu u"a,Mk»^neccf[illegible]ria, ftlA
WPQueado impedimenta, x. Qaod Principes
u>a. prsdpoe kSMtw, ut Catholici, flt m Prin-

noc, quod deductameft ebenus, ad quod noa eft refpoafum, ex quo app.iret, quod Principes ad hoc tenentur fub pona fautori* fchitmatis.

Ultra fuppooo, quod medium bonuot veniendi ad unionem eft via ceflionis, nec hoc ab ad*verfariis*negatur, aut aliis quibufeumque. Item etiam, quod eft fola via plene fedativa , ut fuppooimm. Nam contiderata radicat*ione* fchifmatis, flt induratione, doq eft fpes per aliam viam haberi unionem, *ied* forfao per. petuum fchifma, ut clare patet bene infpiden- B <i. Per mod patet quod nihil facit ad propoTitum juftificatto compromitti, fit contraditiio ceflionis, ex quo etiam fequitur quod Papa tenetur adi acceptandum viam ceflionis. i. propter boditatem *vi* in fe.* item propter juramentum prssftitum io introitu Conclavis, de quo fupra nt mentio.

Nec obftat illud, quod dicunt DD- de adverfa parte, quod cedula fupponit ordinem, flt quod ctflio eft ultimum remedium. Et fupponitur tenor cedule quod juravit omnibus viis flt modis, tinedilationc, dolo, fraude, vel machinatione quibuslibet profequi unionem , etiam «dque ad cefliooem inclutive, fi DD. Cardinalibus, flte. Vide fupra in principio propoG. C tionis Patriarche: hac prefuppotita, probatur clare, quod tenetur ad acceptandam viam ceftioois. j. Quia juravit omni via profequi.- ipfa eft fola, ut fupra ditium eft : igitur, &c. Item ipfe juravit profequi unionem Ecclefi*, ime dilatione, dolo, flt fraude, flte. Modo omnis alia via difciiflionis notoric eft dilatoria, immo inutilis, flt Goe fnitiu forfitan, flt verifimiliter perpetuativa fchifmatis, quod jam duravit xx. annis, vel circiter conliderata etiam fixa partium adherentia. Igitur, flte.

Item, D. Papa promifit flt juravit omnibus viis flt modis rationabilibus, quamprimum poffet, Ecclefi* unionem, fle fuit juramentum primum. Modo via ceflionis eft rationabilis, U< eft clarum ; igitur ad eam virtute juramenti etiam tenetur per clanfulam generalem . Nec fuerunt Cardinales contenti claufula generali; fed ad majorem expreffionem voluntatis providendi unioni Ecclefi*, appofita fuit claufula , «fpur *ad crffimtni iicinfiur*; danunad*DD. CarJhiaUktu,* &c. Tunc arguitur Gc . Via ceflionis continetur hi generali promiflione, ut eft ditium, quia eft fantia , flt' rationabilis. Ergo oportet dici, vifa declaratione Cardinalium , quod illa claufula, *ttiant afy·" ad ctffitanu^* appofita eft ad prefereodam viam ceftionis, quoad exequutionem, purificata conditione; *fi DD. CardiruUihar.* Conditio autem notorie purificata eft : immo praefentibus om- B n-ltus Cardinalibus, uno faliem excepto, pubite· Avenio» publicata , prafenii innumerabili populi multitudine, DD. Ehtcibus, Legatis univcrGtatis , βκ.

Item, certum efl, quod in juramentis flccontra&ibus omnis perniciofa & capiiola interpretatio vitanda eft flt fugienda. Giofla autem flt inteUetius eorum ad ditium juramentum, de aliis viis temandis , eft interpretatio captiofâ ootorie: quia tl alia lentarentur, oumquam effet finis. Item juramenta interpretari debent

ad intentionem eorum, quibat juratur, videlicet Cardinalium .' modo ipG declaraverunt luam intentionem. Nec valet illud quod dicit D. & Pontii, quod ditiio, u/par, denotat ordinem ; refert enim, an ditiio, at/^av, apponatur ter. mino ad qotm, flt denotat ordinem. Verbi gratia, 6 promitto ire ufque adS.Droopfium, ccitum aft quod omni via ego pofliun ire: aut apponitur medio, dc non deoorat ordinem, ut ù promitto ire ad S. Michaelem, etiam per CarnotUQt, fi *Joarni placeat ; certum eft* hoc cafu, ti Jaanni placeat, ego teneor ire per Camorum : tie io propotito ; Qpare, tie.

Ex quo apparet, quod ex quo tenetur eam acceptare, ad requifiitooem Cardinalium, quod non 'fecit j immo nec ad requifuionem DD. EXicum, requirentium eum ex parte Regis, flt Ecclefi* Gallicane, qu* illam viam foloniffime acceptandam declaraverat, quod illa habent vim expreffic dénégation», etiam viis prima ejus refponGone, fub bulla lecunda, & tertia captioGs refpontionibu» additis. Argum, ad hoc, in c. ab eo, de appellat. Item quia proteftatus eft publice, quod ceftionem non acceptaret , ut fupra ditium eft. Item apparet denegatiovi* exprefla, quia impedivit pro poSe feqnutionem ejus , ut apparet, quia ad eam impediendam raifit Ambaffiatores io Alemanniam, ut DD. plures experti funt , & ego etiam Legatus Regis ibidem nianifefte percepi, & idem rerepciunt DD. Legati ad Hiffanias ad Regem Arragonenlcm, & ad Boniacium intrufum, flr ad Romanos , ut apparet ex eorum cletiiooibus, nec habet gratos viam ceflionis perfequentes, fed eos ©diofos habet, ut notoric evidenterque apparet, flt fupra ditium eft.

Ex quibus omnibus dare concluditur , quod viam ceflionis denegat, verbo & fado, quantum'poteft. Ex quo apparet, quod quia nulla alia eft via ad uniendum EccieGam accepta, flt eam refutat acceptare, negat auionem fit ei contradicit, flt per confequens eft fautor fchifmatis pertinax, flt nutritor. Sequitui oriam qtiod D. Papa Papatum retinet contra eiTcnDiiam Officii fui; tenendo fcilicet EccieGam dir vifam contra fuurn juramentum, & requitiiiones Gepius fatias. Nec valet excufatio duplex ditia per DD. de pane negativa; una qua dicitur quod non refutavit, flt hoc nihil eft, ut ditium eft, quoniam rei effetius evidenter apparet in contrarium. Scit enim hoc, & Concilia preterita, quod folum ab eo quanitur, quod paratum fe offerat, prout notorie feptffimc per Reges flt Principe» fupra nominare» furamattu eft, flt tamen non vult in eam confentire, nec eam aliqualiter offert. Nec enim valet alta excufatio, qua dicitur, quod offert compromiflum, flt adhuc boc nihil eft; quia inutilis eft via compromit, ut fupra.

Hic confilium queritur, flt agitur fuper exequutione vie ceflionis eleti* per Regem, eccicfiam Gallicanam, flt plures alios, ad quam exequutionem , ut videtur, folum funt du* vi* fupra tati*, requifitoria, flt tentata eft folemniflkne, fit quia de ea amplius eoo eft fpes, ad aliam viam, fcilicet fubtradionia recurrere oportet. Alias in poteflate Pap* eflet nos habere fchifma perpetuum. Fundamentum autem hujus dcnegationis eft ambitio, flt cupiditas dominandi pro fe, flt fuis, juxta c. t. de Qeric. non refidentibus ; flt juxta ditium

Satli-

CMMsn d,*, d*®***· q°oad pecunias, ftcollationes. Oecrtat ergo ifta remoneri, ut plaga curetur, juxta Btedt Extrahe ligna foco, fi via extiaguere flammas.* repugnat itaque unionem ecetefias prafeqni, & miniftrare impedimenta, aut jUi confcntire.

Ex prediftis feqnhur coodufio refponfiva ad primum articulum, quod coofiderato fcandalo notorio, fchifmate notorio, dc unionis impedimeoto notorio, ex quo ecclefia fcandalisatur, eft a corpore ecdefue feparaodum; fecit c. ülnd »4. cl 3. dc per hoc refpoodetur ad hoe, quod allegatum eft., quod Romani fe. ciunt fcandalum, dtc. Verum eft, quod ab initio fecerunt fcandalum; fed D>N.Papa etiamB mine ferit, quia renet ecclefiamdivifam, contra opiniones fua obedientia , quam poteft unire, fi ruit, fcilicct acceptando ceflioocm.

Item, fequitur ex prediftts, quod etiam in licitis non eft fibi obedfendum. Ratio ejus eft, quod peccat in effratialibus fui Oflicii, ut eft diâum. Hic aurem dfedu» caufatur cx obedientia, dc per coofeqnetu, fibi obediendo, participaremus fecum m crimine crimioofo, dc nutriremus fchifma , ut apponendo igni oombuftibilia. Secus tamen effer in alio cafu particulari, fibi obediendo, fi effet unitus, & indubitatus : quia tunc obedientia non effet caufa mali. Hoc autem, ut eft diâum, peccatum fuum caufatur ex obedientia ; dc fic C obediendo fibi favemus in crimine *t* ft fic patet quod Pap·, quamvis mslo effet obedien» dum, nifi obedientia effet caufa, dt nutritio fui mali. Per prediâa refpoodetur, cum dicitur, non funt ferienda mala, &c. Verum eft, fed fubtrahere obedientiam, caufa liante, non pft malum . Quare, dcc.

Tertio (equitur, quod non obftante juramento Epifcopoium allegato, Praelati profequeodo cefliooero ht fubtraâionem, abfervant juramentum. Ratio, quia intriligitur juramentum feftum ecdefia Romana», & fic Prelatt pre* diâa perfequendo, non lunt perjuri per prediâa. Tale enim juramentum civiliter intelligitur jtaorta Q Qiinta vallis, de jurejur. ex D quo patet quod Prelaws noo tenetur Papam fovere, dc tnanu tenere in Papatn, nifi jufte Doflideat ; alias juramentum *tuet ummritm.* Item (equitur, quod renuntiatio, ft provifio *it&tt* per fubtraftiooem eflent bone, ft valida. ftitet, quia fubtraâto eft bona, dc lictu, dt per coafequcns coalito eft juridica, dt Juris exfequutira ; pro hoc facit c. obi majus $. preterea, Cum Glof. de Eleft. io vt. ubi compelluntur Cardinales cenis menis intrare dt ligare, &c. qui cafu» debet trahi ad cafum fimilcm, habentem parem, aut majorem rationem, prout eft catos prefens. Quare ad hoc non valet refponfio D. S. Pontii. Jura autem in contrarium allegata, loquantur in coaftione violenta, dc non juridica, quare non va-' let fuum primum articulum.

Sequitur contra fecundum eorum fundamentum, quod ad fubtraftiooem faciendam, non eft opus citatione, aut fententia. Ratio eft, quia impedimenta turionis funt notoria, noto* torietate aftna permanentis, quare noo requiritur fententia, dee. Argum, c. cum fit de appellat. c. quanto, dc tranatat. Epifeop. c. fignificafti, dc divortiis, Ubi poteft expelli de iafto mutior, fit crimine adulterii notorio, dt verb, figutf. qui, fas notoriis crimWbus, aftus permanentes, ubi eft in mora pertentem, non 'TTS'' requiritur citatio , aut fimentia. Item quia hic non tendimue ad depofittenem dignitatis auftoritate judicaria, nec ad perpetuam fubtraakjnem obedientia a Romano Pontifice.[+] fed ad removendum nutrimenta fchifinatis, & iode unionem coofequcndrin, quod fieri debet , per c. Anaflafius, (opius allegatum.

Nec valet refponfio D. S. Pontii ad id caput , dicentis, quod cum textus dicit, ab obedientia reccfferum, ponit fefti accidentia, non juris minifterium, ft fic, quoad hoc non ponit jus ftc. quia Glofla fentit contrarium, ut ibidem patet*: Idem etiam dicunt Doftores . Item patet hoc, quia ubi non habemus jus Evangelicnm, vel anâoritate ecclefia, debemus recurrere ad aliquas ecclefia hiftorias, predpue ubi noo funt reprobare, ft fic ubi feftum recitant , prefumitur jufte feftum. Ad predifta facit exemplum, quod Paulus reftitit Petro.

Ex prediftis etigro apparet refponfio ad tertium argumentum pofitum per partem adver» fam, ft 1. ad c. cum fecundum, dt haeret, quia illud c. loquitur, cum procuditur auftoritate judiciaria . Hic autem folum loquimur in provifione temporali, pro bono ecclefia, qua provifiooe Rex poteft licite uti, ut fuperius deduâum eft. Et per hoc refpondetur ad f. htoe etiam, 17. dift. obi ridetur quod Rex non debet efle Judex.* quia verem eft, quod non lebet efle Judex, quoad depooendum Papam, fed poteft efle Judex ad providendum ecclefia, maxime in cafu fehifmatis. Per hoc Rex noa fodicat, fed per ceffando inconveniens, poteft remedium adhibere. Et hoc fonant fuperius allegata, qua dant poteflatcffl Prracimbus ia tali materia.

Reflat folvere ad inconvenientia. Cum dici» tor: Aliqui cantabunt, ft calebrabuot, aliqui noa. Refpoodeo quod hoc noa eft verifimile, per cap. Matthaus, dc Simon, dc ratio eft, quia Rex procedit dc proccffit deliberate, dt cum confilio ecclefia. Et fic, fi aliqui feraptr him haberem, deponere tenerentur. Item licet effet timendum fcrapulum aut fcandaium, propter excommunicationes, tamen magis debet timeri indurat» Papa, dc perpetuario fchifmatis. Nec propter vem dicentium nos fchifmaticos debemus ceffare a prafequutiooe, quia mu dicerent verum, ut eft diâum » nec eft profanandum, quod Ita dicatur , coofiderato modo procedendi per fupplicationcs, dc requeftas iteratas, ut eft fiepras diâum. Ex quo fequitur, quod Rex ad bonum oneratur, dc quod non fovebit fcfiifinatieoe, fed fubtrahet ad evitandum fchifma, quod licet, nr eft diftum , nec Papa contrarium proripienti eft obediendum, juxta Glof. Innoceorii tac.ioÎuifitioni, dc feat, excom. qui dicit, quod fi 'apa feccret preceptum contra flatum ecclefia, non eft obediendum. Modo fibi obedire in tali cafu, eft hujufmodi,* quare, dtc. Nam cx obedientia dura mala poflunt provenire.

Nec eft refponfiim ad unam qurflionem quam pridie pofui, quia in perceptione procurationum fubtraâto facienda erat, licet totalis non fieret: fit hoc multipliciter probatur, nec

dimtntum correftioaum, fc etiam plura m- •ni, convenientia evenire ex perceptione talium, fed dictbant, quod Papa fuper hoc debebat requiri, flt ei fepplicatfe fieri; non aurem facienda erat feberaftio, amdefafto refiftendum. Dico quod ipfe rcqntfitus fuit, ut a procuratiosribus defineret, flt eas permitteret exigi ab Mis j quibus ordinarie debentur, quod penitus remit, nec aliquid concedere voluit»

Item dixerant* quod non licet dt fafto refiftnre contra prneepram Pape, ficut nec licet contra praceptum Regis, tangendo de padficatioDC Dominorum, De ifto dicet M, Petras Plaoul, cum loquetur pro Unirerfirate. B Item dixit D. S. Pontii, quod dixi, qnod licite poterat peccari mortaliter: fed non eft verum; bene verum eft quod dixi, bonum effe non obedire ia hoc cafu confideretis circwnftaatib fchifmatis. Item dixerant, quod capit. fi duo* non habet hic locum. Dtco contra, flt probo: aUas enim effiet inutile: pro cujus evidentia noto r. Quod licet eifanus certi, quod nofler, cui obedivitnus, effet Papa verus, non tamen eft notum univerfili ecclefix, fed eft dubium, & perplexum, quod etiam patet per viam compromitti, per Papam oblatam, flt idem etiam eft de alio contendente. Idem etiam patet per claufulam appofitam ad diftam viam, videlicet fi oriatur varietas aut difficultas, flte. Et fic verum eft dicere quodc vterqne eft dubius probabiliter univerfali eccleфin, licet nos fbrian, aut plures de nobis, de noftro non dubitarent.

Ex quibus fequitur, quod capit, in nomine Domini 13. diti, non habet locum ubi duo iunt defti, forte contra fas, juxta cafum c. fi duo 79. dift. flt ubi eft dubietas de quolibet, ut nunc, patet, quOd c. iu nomine D. dicit quod intrufus fine audientia depellatur; modo nunc non conflat univerfali ecclefix, quis eft intrufus: quare, &c. Nec valet quod dicitur quod fit vituperium pani noftre revocando in dubium, &c. Dico quod 000, ut fupra eft diftum; nunc etiam dubium, fi eft aliquod, cx parte ejus provenit·

Irem, ex oblatione vi® fuat majus inconve D aient fequeretur contra Cardinales, quia nunquam eis crederetur, ex quo eorum declaratio veniret in difcuffiooem, ex quibus concluditur, quod eapit. fi duo contra fas, nunc habet locum, fle eft cafus in terminis, ut videtur, quod neuter debet remanere. Et pro amfliori declaratione fuppooitur, quod Bonifacius rimas qui fuk faftus infirmus, turbabatur propter fchifmata que viderat, dc ambitiones hominum, quas percipiebat pro Pontificatu Rosnano, ipfe fcripfit Imperatori Honorio, ut provideret,' ut exprefle dicit c. ecclefi® meat, 97 dift. Imo. Honorius referipfit Pape quod fecit capit, fi duo, per quod bene providetur fiuurâ lchifmatibus, flt ambitionibus vitandis,E ut exprefle etiam dicit c. viftor ead. dift. in quo ponitur epifiola Honorii ad Booifacium WMOfiva.

Item iupponitur, quod leges debent Intelligi ad intentionem facientium, juxta prxcedeotta flt fequeutia apparentem. Item debet intelligi lex, ut fit utilis, dt honefta, 4. dift. $. iia autem. Ex quibus (equitur, quod oportet intelligcre illud caput, fi duo, quando eft dubium de utroque, quia quando cerium erat quod erant, contra fâs provifum erat, per c. in no* A mine D. alleg. Nec poteft intelligi, cum eft— dubium de uno loto, quia jus unius propter JïïRhii alterum perdi non debet. Nam fi dc uno eft M,i dubium, etiam de altero eft, quia certum eft quod duo fimul non poflunt effe Pape.- flt fie InteUtgeudum eft ilhád capitulum, cum de utroque eft dubium : alia* illud non effet fra ftuofum, cujus tamen contrarium intendebant Ronifacius, fle Honorius fupra dicti» ut apparet exprefle in didis c. ecclefia men, dc c. viftor.

Ɛt ratio, quia ubi luat duo contendentes, Jura non providerunt de fuperiore; compromittunt enim non eft de jure; quia etiam in aliis reprobatur, juxta c. nili eflent, de Prebend. Nec etiam Concilium generale eft Judex, ut dicit Hugo in c. fi forte, 63. dift. quia poffent fcandala evenire, propter qua vitanda neuter debet remanere, ut dicit c. fi duo, alleg. Non obftat quod dixit D. S- Pontii, de elefto confirmato, & de elefto in Papam. Bene verum eft, quod eodem modo jus habent eleftus confirmatus, & eleftus in Papam; fed in hoc differentia eft; quod confirmatus cedere non tenetur, quia habet *luperio** rem, fed eleftus Papam, fi habet contendentem, juxta prxdifta, oporier quod cedat, juxta formam capit, fi duo.

Ad aliud inconveniens de indulgentia proxima, flt rationis, utinam debite provideatur pendent? tempore. Nec eft verifitnile contra nos fcandalum evenire, cum quilibet fcier, flt fcire poterit cattftm fubtraftionis, flt noflram intentionem, fit quod non adorabimus Idolon, nec etiam propter perfonam Papae itur Romam, fed propter indulgentiam datam à ptaJcceforibus, pro vifiutione fanâotuni lo eorum.

'Item ad aliud inconveniens allegatum, cum dixerunt, fubtraâione fcfta, quilibet Epilcopus erit Papa: nunquam volent ad unionem laborarc. Dioo quod in dubio non eft prxfumendum. Tota enim hujus negotii profequutio, ut plurimum per Regem tafta eft, qui non finer eos dormire. Item ad allegata inconvenientia, de diflenfionibus, dico quod hoc non eft pinfumendum, fed in meliorem partem fuppooendum eft, quod Epifcopi, fle Praelati fuperiores habent, qui poffimt in talibus providere. Item nec verifimile eft talia fchifmata evenire, cum Papatus aliquoties fuerit vacans per triennium, vel circiter; flt tamen non evenerunt propter hoc talia inconvenientia, & diflenfiooes, ut patet cx Chronicis. Item ad hoc quod eft diftum, Prclati confierent Nepotulis carnalibus, flt vilibus perfixus. Dico quod fiet in futurum, dubito, nec eft hocpnefumendum, ut eft diftum, quia contra talia provideri poteft; etiam in Anglia. ubi Ordinarii conferunt Bénéficia, compctcnter providetur. Quare, flte,

Item, ad illud quod allegatum eft de abfolutione, fupra foluram eft. Nam in cafu necrffitatis, Ordinarii poffimt abfolvere, juxta c. cx tenore, de fent. excom. dc ut generalis fis folutio, dico, quod nulla funt allegata, quin poffit optime provideri; flt fi eveniant, v® illis per quos. Nulla enim talis infirmitas unquam dcftrafta eft fine inconvenienti, fed nullum tale, flt tantum eft inconveniens, ficut tcbifma. Item non valet illud quod diftum eft, quod Rex non poteft aliquid in hoc negotio, nifi exequi, flt ad requeflam Ecclefix. Superius

rius iokaum eft compAenter, & fi hac non A d*** ballas› de°4 D-N. B requifitus per D. N. Papam, ft ejus adveriarium, ut ia hoc negotio unicftiia Ecclefie procederet. Left· fuerunt bulbs, ft fic non procedit objeftio. Hac fisu tUfta fub corveakHubus ime diftis.

Statim verbo finito, fupplieavit Reftor Univerfitatis Parifieofis DD. Pncfidentibos, ft univerfis prefentibas, ut dignarentur Univerfitati concedere unam audientiam, ad proponendum aliqua, materiam Concilii contingentia, ficut in (diis Conciliis faftum fuerat. Adruiffaque ft coocefla fuit ftatim fupplicatio, per organum D. Cancellarii, fupra nominati. Et ad predifta proponendum aflignata fuit dies B dift* Univerfitati ad diem Veneris proximam, fcptimatn Junii.

Die itaque aflignata, videlicet feptima Menis Junii, propofuit M. Petrus Plaoul, Magifter in Theologia famofiflimus pro Univerfitate Parifienfi, infra difta, videlicet deliberatis in alio Cobcilio fe conformando, concludendo needfitatem particularisfubtraâionis, ft totalis pro parte dift* Univerfitatis, per modum aperitionis materi*, ac prefente univerfo c*tu, m lingua materna, prout alit fecerant, inccepit ut fequitur.

Propitius fit naiit Dttt. Aûm *eft* nato *utile relinquere Legem, (f Jnftittm Dei,* «f *tuttnt altera via* 1. Machab. a. cap. verba ifta me-C tuendiflimi DD. mei faciunt ad propofitum per hunc modum. Antiochus Rex tenebat Jerufalem, & populum Uriel tn fubjeftione, ft fecit in civitate elevari Idolon, publicari & praecipi, ut unufquifque veniret ad adorandum Idalon, & indufti funt plures Ifraelitc *ad hoc* aliqui per pecunias, aliqui per minis. Matbatias autem, ft filii ejus non ierunt adorare: quod audiens Antiochus mifit ad eum Legatos, pro inducendo, ut adoraret. Legati autem crediJetunt inducere Mathatiam promifllonc tali. T« rrri *aantus Regi/, tf amplifie·hit te amo, argento, tJ multi/ mtmerikus.* Mathatias amictis Dei non confenfit, fed refpondit, ut fupra in themate. *Propitius fit nois/fi) Deus,* &c.

Ad propofitum omnes amici Dei ft pacis Ecclefi*, qui eam devote profequuntur, ut Domus Francia-, Cardinales, Praelati, & Univerfitas, fi eis offerantur munera aut inducantur mine, refpondere debent ut Mathatias: *Propitia/ fit aoiit Dent.* Et antequam ultra procedam ad gpopofitum, premitto excufitiones i. propter prefentiam tante Nobilitatis, ut Domus Franci*, & tanti Collegii, ft Prçlatorum, ft Doâorum, ft Litteratorum virotum, ft przcipue eorum qui materiam traftaverunt profundiffime. Item propter materi* arduitatem, ft altitudinem; nam ipfa refpicit quodam modo totam felicitatem noftram, in qua ut videtur, modicum capi poteft; quoniam, dicit Arifloteles.- Veritas non eque cito ut falfitas cognofcitur: fchifma autem pr*. fena eft taliter radicatum, & confirmatum, quod - tempore Çbrifti cafus fimtlis non eft vifus; ft licet per Canones Ecclefi*, ft Jura cafus foleant decidi, cum in jure feripti aui fitniles inveniuntur,* ifte tamen cafus, aut fimilis totaliter non reperitur in jure, nec etiam repetitur remedium ft medicina. Immo qui aliquando caperent Canones ad litteram, perpetrarent ichifma. Propter hoc, ad i medium habendum, ft propter altitudinem taaas ria, oportet recurrere ad priodpia, & media extraordinaria, univerfalia, ft generalia, naturalis videlicet Juris, Divtni ft Can. es qudxss pendent particulares Conitituuooes i nam catus praceflenmt conftitmioocs partiallares.

Et quia mater pulchre düeûioois Univerfi. *tu,* in qua funt Do&ores juris Divini, Naturalis, dc Canonici materiam iftam refohrit ad talia principia, ei magis credendum videtur. Et s. propter mu'titudinem Doâorum. x propter ordinatam afieâionem, quam habet: nam afteâus, amor, & odium pervertunt judicium. Affectio autem Univerfitatis ordinata apparet, quia non fcquitur proprium commodum, fed univerfalis Ecclcfi* Jefu Chrifti. Et hoc apparet, quia Papa dilexit Univerfitatem cum fuit eleâus, & hoc fciebat Univerfitas. Univerfitas autem, ne propter privatam, publica Ecclefie utilitas, & proiequutio impediretur, noluit facere rotulum, fed etiam pro profequutione Ecclefiaftic* unionis, propria bona, & fiiorum fuppofitonun expofuir, ut patet per Ambaffiatores iteratos ad Alenunnjath, ad Angliara, dc Hiipanias, & hoc eft manifeflum. Ex quo apparet ejus bona affodio. Univerfitas autem femotis cunûis inordinatis atfeitionibus, hanc materiam XVIIL annis, vel circiter examinavit, ex quo videtur pneferenda illis, qui non ita materiam *cogno*verum, aut funt affeftsti propter Beneficia accepta, aut refutata.

Qyia autem hoc diftum eft per D. S. Pontii, quod Univerfitatis tertia pars non erat pro fubtraâiooe. non eft verum. Scio quod fui, ubi in Univerfitate traftatum eft.* Icto quod nullo reclamante conclufa fuit via cclfionu; conclufa etiam fuit particularis fubtra&o, ut apparuit in alio comitio, & mihi eft injunâutn, quod proponam pro totali, qu* fequuntur.

Ideo DD. Reverendi, & metuendiflimi Principes, videtur quod D. S. Pontii deberet authores hujus Facultatis nominare. Et quod proponeretur fnbtraftio totalis, habetur inftru< mentum de concordia Facultatum. Reâor teftificatur: idem Decanus Theologi*: idem Decanus Decretorum: idem Decanus Facultatis Medicine, & ad idem quatuor Procuratores Nationum, Francia, Picardie, Normanni* » Anglix, facientes Facultatem Artium.

Er antequam ulterius procedam, proteftor, quod illa qua dicam, non intendo dicere, tf iutendo non dicere contra Fidem Catholicam, & Ecclefia determinationem, eifque fubsnitto, & omnibus quorum intereft corrigenda Submitto etiam DI?. de Domo Francia pr*fentibus, DD. Praelatis, & Collegio prafeati. Item proteflor ft juro in confcientia mea, tcEftemque Deum invoco, quod ea dicam fine odio, & favore inordinatis cujuicumque. Ante enim iftam prolecutioocm eram in gratia Papas, & hoc feto, tf eam dilexi, & delibo, fed magis Ecclefir teneor. Item proicilor, quod qu* dicam, d« praecepto Univerfitatis dicam*, dt fi dicam aliquid male ionans contra Papam, non dicam, nifi quia materia requiret. Proteftor finaliter propter idioma, fi non bene Gallicum loquar, me haberi excufatum, dc hoc fopplico metuendiffimis Dominis meis, & omaibus hic pratentibus me etiam patienter audiri.

Vo.

Venio ad propofitum, difficultas eft, de qua hic agitur, s. utrum licitum fit fubcrabere obadteutiani rotatas , aut particularem. *. utram expedit, j.utramncccflârium eft. Refpoofio autem afirmatrva tertii includit utram, que duorum dubiorum. Dico igitur, quod eft Deceflarium , & quod de nectffirate falutis, fub paasa peccati mortalis dc damnationis , oportet fubcrabere: licet igitur, dt expedit, dt pro hujus deduftione ponam aliquas prOpofitIones. ,

Prima propofito eft.* quod ficut pax Eccle* fm eft vita, dc conftruftio Ecclefix, fie fchif* m* eft mon, dc deflruâio Ecclefix. Probatur prima pars; quia lex Jefu Chrifli dc ejus precepts, incarnatio, paffio, dc refurreftio, afcenfio t miifio Spiritus Sanâi, facramenta Ecdefix, fides, fpes, charitas , dc fimilia, funt omnia propter pacem ordinata; dc fine iis vivere non poteft, ficut fides finecharitate mortua eft. Et quod omnium pax fit finis, tangit Apoftolus ad Galat. d. ^aicxwyer *bmc regatit* fenti fiteria, ftx fitper iU»t.* Et alibi: *Pex ttntltt tye* t.*** Et ad hoc denotandum, quoniam Chriftus rupit fehifma Adx, dc dedit pacem Ecclefix, in fua benedifta nativitate canebant Angeli: *Glorit m t/· tiffiatii Dt»t tf m terrt peut boxtivhu bnet XthettMii.*

Secunda pars probatur, quod fehifma eft mors Ecclefix, quia fehifma tollit pacem dc concordiam, qux eft vita Ecclefix, ut eft di- âum. Item probatur per didum Chrifti : *'b*- *t teg** * ft dwifmt iftltbihtr.* Ex qua conclufiooe fequitur corollarie , quod ichilma eft xque mala, aut pejor difpofitio io Ecclcfia ficut Idololatria, aut prirata hatrefis. Patet, quia eft mortificatio, de deflruâio Ecclefic, quod eft pejus, quam privata hxrefis· Et quod Idoldatrix comparetur, hoc pooit m Epiftola Dionyfius Corinthius ad Nova* tam, ubi dicit, quod pro unitate Ecclefix, & tollendo fehifmate , debet Chriftianus fe exponere martyrio, ficut pro Idololatria.

Item, fi Papa teneret ,* quod Spiritus San dus non procederet, nifi a Parte*, de in refidnis bene crederet, non faceret tantum prejudicium, Mc tantum Ixderet Ecclefiam, ficut Ecclefiam lacerando, & dividendo ab invicem Chriflianos in facramentis, quantum in fe eft, dc pro ini juris credulitate, aut obedientia, fi* cut nunc fecit Papa, quod apparet; nam ip. ie habet medium juftum, & bonum uniendi, dt per cum ftat. Ergo magis ledit Ecclefiam, quam fi teneret, ut eft didum. Exifto fequitur cooclufio fupradiâa, quod fiibtrahenda eft Obedientia. Nam Matbathias fafta refponfione legatis Antiochi, flatim interfecit fudasum adorantem Idok», non cxpeâando fententiam, aut proceflum. Ex quo apparet, quod in tali cafii, & tam gravi, non debet expedari fententia, aut proceffiu. Item Phinees interfecit Judaeum , qui contra legem mmchabainr iu extranea, nec expeâavit judicium, fententiam, aut proceflum. Et fif videtur, quod Papas de fefto obviandum eft, èc fe opponendum, tam. quam illi, qui tenet Ecclefiam fpoliatam, & per hoc Uruntur omnes rationes, & jura Dominorum de contraria parte , qux loquuntur de fententia dc procefIti.

Secunda propofito eft. Obligatio, quat nos adftringtt ad pacem, eft major quae fit poft obligationem, qua fumus Deo obligati ad eum fine medio diligendum . Probatur. Quia ifta continet omnes obligationes fecundi prxeepti de diligendo fe & proximum.* quia ifta conti* net illam de profequeodo pacem Ecclefix.

Tertia propofitio eft. Eft'via cbffionis no* bis precepta ad profequendum jure divino, vel fic. Nos fumus obligati lege divina ad proie» quendam cefliooem, dc omnis alia eft prohibi* ta de pnrfettti. Profertur. Non eft alia via uniendi Ecclefiam. Modo nos fumus obligati lege divina ad procurandam unionem, dc Papa maxime. Igitur dcc. Confequentia tenet, quia regula eft, quod qui tenetur ad conclufionem, tenetur ad medium; ex quo fequitur, quod refutatio vix ceffionis eft peccatum mortale, feândalum, & deflruâio Ecclefix.

Quod non fit alia via, D. R.ex fupponir, dt in alio Concilio probatun eft clare. Et in fpeciali via Papae, fuppofito quod alias de fe effet bona, non tamen nunc, dc circumftantiis fehifmatis confideretis, dc fic non eft medium pacis, fed clare inutilis, dc non fequen* da. Irem (equitur, quod refutatio vix ceftio. ms eft fehifmatica , nutrimentum fehifmatis , dc deflruâio Ecclefix. Patet per prxdiâa, dc etiam fafta , dc requifitiones fupra per alios DD. meos recitatas. Ex quo fequitur, quod D. Papa videtur diceudus fchifmaticus. Probatur. Nam Papa habet medium fanâum, iuftum, dc omnibus Chrifticolis gratum ad ponendam unionem, dc non vult recipere, dc per hoc Ecclefia recipitdivifionem. Ipfe igitur voluntarie eft caufa fehifmatis.

Ex hoc fequitur, quod non eft fponfus , fervus, aut fidelis Chrifto, nec ilii tenet fidelitatem Patet, quia cum eflieâus luit Papa, Ecclefiam uniendam recepit , dc facit totum contrarium. Immo poteft dici, quod dividit Chriftum, quantum in fe eft . nam Ecclefia eft unum corpus myfticum, cujus Chriftus eft caput, dr perfecutiones Ecclefix Chriftus fibi attribuit quod pater, cum dixit : Pisdo Smmw *iterat* crtcifift.* Si igitur Papa unionem impedit, dividit Ecclefiam a Chriflo, dc Chriftum ab ecclefia.

a Nor» eft Chrifli fponfus. Nam dividit, dc deflruit fponfam Chrifti fibi commiflam, fcil. ecclefiam. Ecclefia enim non eft fponfa Papx, fed Chrifti, licet fit ejus cuftos. Mo* do Papa nunc recipit pro fe, fibi eam appro* piat, dc tanquam fua vult uti, dc non folum ut fua utitur, fed quantum in fe eft, portionem lacerat, dum populus dc principes , qui volunt uniri, non recipit, fed quafi fua eflet ecclefia, ejus fiipremum officium, in ecclefix perniciem, nititur totis viribus retinere ; dc fic Domino tuo, dc ecclefix fponfo, feil. Chrifto noo eft fidelis . Item ecclefia eft hxreditas Chrifti ; quam redemit .proprio fanguine. Pa* pa iftam harreditatem dividit, uc eft diâum

Item, viâoria Jefu Chrifti in cruce contra inimicum fuit ecclefix conftruâio, dc per eam Chriftus ecclefix caput , dc Dominus. Unde jfla viâoria fuit caufa fedativa fehifmatis , quod erat inter Deum dc genus humanum, dc per quod fehifma genus humanum erat in fervitute diaboli , a qua fervùute diâa viâoria mediante eft liberatum . Cafus aurem convertitur per fehifma. Nam per fehifma prefens eft in fervitute diaboli, dc fic vifis gravamini* bus faâis Chrifto, ecclefix , dc falutt noftrx «x Papx refutatione, plus gravat nos, quam qui

""""""" CHkHTi ·I*·. qui occiderit corpus, Non tamen licitum effet A k opponere. Idcirco vifi» gravaminibus predk ficut Mathathias fine dilatione interfecit Judieum ado* «item idolon, *fic nos* fine dilatione debemus nos Pape opponere, fit ab ejus obedientia recedere, alias aoacompleremus lcgem Chrifti.

Sequitur corollarie, quod non debet ulterius dari dilatio; ratio eft, quia dare dilationem effet dare confenfum mjurir Chnfli, cui fit, ut eft diâum ; fic ita omnis dilatio prohibetur lege divina. E* quo fequitur, quod nullus procefliis eft in hoc tenendus, fed ftatim ab «o debemus recedere, ne fcilicet ei confentiamus, qui non eft fidelis, ut eft diâum.

Item fequiUir, quod omnes illi, qui voluntB impedire fubtraâiooem, tpnt caufz fic fautores fchiimatis, fic quod eis fubditi deberent ab eis recedere, fic eis non obedire , aut communicare . Et quia , ut etiam dixerunt adverfarii , Domus Francise hunc honorem habuit, Jiuod nunquam fovit fchifmaticos, fi Papa eft chiftnaticus , ut eft diâum, illi non debet obediri ; alias obedirctur adverfario Jefu Chritli · Item fequitur, quod fi deliberata & conclufa fubtraâione aliqui fe opponerent , Rex deberet eos punire, fic confifcare bona eorum tanquam adverfariorum fummi Regis, diflipatorum ecclcGz, fic fautorum fchiimatis, ficut alias Rex privavit fuo comitatu Cernuem Tholofanum, quia erat fautor haereticorum; fie fiC Domini dcfifterent - profecurione, Deus fe plangeret, dicens eis illud Ezcchielis xvi. cap. *Non afcendijlis ex adverfo, nec opj^faiflis vos marum pro domo Jfrael,*

Quod autem debeat ab eo fieri feparatio, fjciunt plures auâoritates facrz feripturz. Dicit enim Lue. *Penient in nomine neo, & contra me; eis* ara *comnnaùcttis.* Sic Papa lub pomine Chrifti, fic fimiliter in ejus nomine, vult pertinaciter officium ecclefias contra ecclcfiam tenere ipfam dividendo*, contrarius eft Chrifti: non eft ei communicandum. Item dicitur Deuter. 13. *Si venient Prophet*, ent alii, dicentes fe bahere revelationem , tJ prediçant contre legem, non recipiantur, fed oeeidttltar.* Item B. Joannes in Canonica fua prohibet communicare illis, qui fe non conformant legi. Item ad Tirum 3. dicit Apoftolus, *poft fecundam & tertiam monitionem devita .* Item Num. xvi. przcipit Dominus rcccdi ab Dathan fic Abiron, quia fcbifmatici erant, Et multe etiam auâoritates facientes ad hoc: quia ex quo quis contrariatur Deo , fic facit contrarium ejus *od ordinatur , evitandus eft.

Rcftat refpondendtim ad rationes faâas in contrarium per D. S. Pontii, fic Jacobitam ; ipfi enim in hoc fit alio Concilio feceruet fundamentum, quod non funt facienda mala, Ut dubia bona everiant, aut certa mali, ut C çerta bona. Et hoc facit contra eos: quia via rcflionls eft talis, ut diftum eft, quod quilibet tenetur profequi, fic eft fub praecepto ejus profecutio- Ex quo ergo Papa requifitus noq vult eam acceptare, aliam viam, five modum quam requiGiionis , oportet praâicare, fcil. compulfionis , quz ex prrdiâ's eft fub przcept**egis divinz. CompulGo autem, feu mitius remedi'im, fic mitius eft fubtraâio· Igitur fubtraftio eft legis divinz, fic neccflaria: ergo eam omittere propter quxeumque dubia eventura eflet malum facere, u* bona eveni-

ANNO

rent. Et ideo fi dicatur, ewokm fcaadaia;' refpoodeodum eft; non 4uot mala facienda, ut bona eveniant,- debemus enim nos conformare legi divinas, nec debemus eam propter quemcumque omittere; & quidquid fequatnr, refpoodeamus ut Mathathias ; *Promûtes fit nebis Dens &c.* Alias enim de rigore acrius contra Papam videtur pofle procedi per puediâa. Ei per hoc folvitur ad omnia *in* contrarium allegata.

Quando dicitur , fubtraâione fada pacem non habebimus. Nefcio, Deus lcit; fed verifimile eft, quod tandem per eam habebimus: quia fi adimpleverimus legem Chrifti, pax & omnia adjicientur nobis. Nam primo ad Chriftum haberet debemus pacem confequenti inter nos Chriftianos, qui fumus ejufdem Ecclefic membra; caput autem eft Chriftu». Idcirco fi aliquid eveniat, rctpondere debemus ut Mathathias : *Propitiat fit nabis Dens'.* non eft nobis utile relinquere legem dc juftitias Dei. Item Papa cum pacem procurat, Vicarius eft, alias non. Sic fi Dominus dc Vicarius funt difeordes, omittendus eft Vicarius, fic aJbzrendum Deo infallibilirer. Nec erimus fine capite, & acephali, fed habebimus verum caput cccJefùe Chriftum. Pro hoc quod dicitur, non habebimus pacem , dico contrarium, fic verifimilius eft: nam nemo dubitat, quin fi ab initio faâa fuiflet fubtraâio , non tantum duraflet fchifma; obedientia enim eft caufa fchifmatis.. i.enim per obedientiam acquirit amicos, fautores, & impeditores profecutionis Regis, fit ecclefiz Gallicans, qui fubtraâa obedientia removerentur.

Item, Alemanni, & alii non babent aliam viam, nifi ceflionem; nec fciunt eam impugnare, ut vidi in Alemannia, & plures fimiliter viderunt. lfta prius fuit elefta per Regem, & plures eam infequuntur: & fic erecutio ejus & praâica debet efle prior. Item, nifi nunc capiatur appunâuamentum pro executtope ceflionis, Rex Caftillc feuarabit fe a nobis, quia hoc ei promifimus. item fimiliter Collegium Cardinalium, quod eft pro fubp traâione : item profecutores negotii, qui funt de (Jniveffitate, amplius non poterunt laborare; quia Papa contra eos procedet ad exterminium , confiderata ejus obftinatione, fit fic non debet dari dilatio. Item fequetur aliud inconveniens, quia fi Papa habeat negativam , fe armabit contra Regem, armis quibus Rex deberet uti.

Item, pendente illa dilatione , Papa per promotiones & munera forfitan ad fe attrahet pauperes, fit ex hoc poterit evenire, quod major par» erit contra Regem, fit ejus profecutionem, antea tam fanâe conduitm , quod eflet maximum inconveniens fic fcandalum in Regno, Nec valet quod diâum eft per adverfartos, Papa vult facere legationes, ubi eft pecunia? Dico, quod iftss legationes impediunt unionem ecclefic manifefte, fit fubtraâione faâa, certarent talia impedfapenta , certantibus fcil. pecuniis; fic minam nullas feciflet. Item, ncc valet illud quod allegavit D. S. nontii, quod praeparabimus adventum Antichrifti, nifi venerit difcefíto primum ficc. Dico, quod hoc eft contra ipfum; quia Amichriftus vincet per dona fic promifliones. Videtur autem nunc cafus fimiliter docente experientia. Multi, fic bene noti tempore Clementis erant pro via ceflionis ardenter, ut apparebat; mortuo au-

tem

■ "'/'un Ctemtints, Papa eoa ad fc attraxit per beneficia & praorationes, propter quod nunc font eontrarti dite vi·, fc ejus exccuiioni, fc cantinao tales multiplicantur, quia vident plum fc non poflit promoveri, nifi fine de opinione Pape ei adherentes contra ceflionem, fc ejus exccutionem; fc fic neceffe cft removere tales promotiones; alias iequeretur confufio regni, & per tales praeparatur adventus Antichrifti

Item, dicunt DoAores M.Nicolaus de Lyra, fc alii plures, quod illa auâoritas, nifi venerit difceflio primum, intelligitur quando multi recedent a fide, fc fides quafi peribit; fc fic Papa préparai viam, ut videtur; non u»m per fubtraAionem; et ex hoc fequitur, Îuod debet fieri fubraâio, et debemus dicere. 'ropitius fit nobis Deus: non cft nobis utile relinquere legem, et juftitia» Dei. Item, ad aliud argumentum cum dicunt, inobedice eft peccatum: cui obediemus? et allegant auAoritates t. Reg. xv. obedite Principibus hecr difcolis. Hoc argumentum multum movet fimplices, qui non funt elevati in materia. Allegant etiam exemplum dc peccato inobedienti* Ad* primi parentis et Luciferi primi Angeli. Ad hoc refpondco per fecundam propofitionem luprapofitam, quia obligatio ad procurandam pacem cft major, que fit l Si poft venit obligatio a Papa in contrarium, prim* cft fctisfaciendum: dam etiam de jure pofitivo, cum veniunt do* obligationes incompoflibiles, mayor eft fequenda. Obligatio autem proiequendi pacem et unionem major eft praecepto rape, aut conftitutione, et obediendum eft magis Deo, quam hominibus.

H«c eft dodrina Petri AA. y. Princeps (a cerdotum prohibuit Petro, ne predicates le gem Chrifti. Refpondit Petrus: oportet Deo magis obedire, quam hominibus, fic fi Rex praecipit unum, er Vaflalius contrarium, Regi cft obediendum Ita in propofito. Chrifto eft obediendum, quia Rex eft: Papc autem precipieoti non eft obediendum led dicendum: Propitius fit nobis Deus eu. Et per hoc <olvitur argumentum de juramento epifeoporum faûo Pap* de manutenendo, et confervendo etc. Licet alii dederint (olutioncm, quod iftud juramentum introduAutn cft in favorem ecclefi«; nam obligatio ad pacem ecclefi*, et juramentum Papc praeditum poflunt efle contraria; oportet contra unum venire, et non cft dubium, quod magis legi Det, quam juramento eft obediendum.

Item, quando fubditus habet plures Dominos, fuperiorem fcil. et medium, medius autem non fervat fidelitatem D. fuperiori, fubditus Domino fuo immediato obedirc non te netur; alias participaret in crimine domini, et reputaretur proditor- Et hoc fundatur in jure divino et naturali, fic. Prima Dei tnfti tutione hominis in flatu innocenti* omnia animalia, leones etc. fibi obediebant, fed per peccatum et inobedientiam Ad* contra Deum commiflam, befli* contra eum Eebellarunt· Sic io propofito: Papa inobediendo fuperiori Domino, cui ex debito et juramento tenetur, fe reddit indignum, quod fibi obediatur. Item habemus etiam exemplum de Lucifero, erat fiimmus Praelatus ecclefi* triumphant*» ceterifque Angelis datus erat, ut praefi fet, fed propter inobedientiam ejus erga Deum commiflam, alii boni Angeli ab eo difccffc- rant, et nunc verbo Domini funt confolidati.' Ita quod de cetero ca(u mali quem non pertimefiunt; hoc nempe tunc -promeruerunt, quando perverfo Prdato non conienkrunt, ut dicit Auguftieus in lih Cur Deus homo ad Deodat. c. i. et in hoc receflii non fuit procédas, neque (ementia. Nam Michael exfequutus fuit, ut habetur Apocalypfis iv. cap.

Item, rationes, quas afferunt adverfarii procederent forte, fi unicus effet pacificus notorie Papa in ccclcfia, quod hodie nuti eft veram; nam duo perniciofe contendunt, unde dolor. Contendere autem de Papatu eft maxime reprobatum; unde dicit quoddam decretum vetus, et eft Ifidori: *OhUtiaut diffide·· tiio· fretrm· «m ntipieatttr &c.* Et DoAores, cum de contendentibus de Papam loquuti funt, icmper ia malum contendentium loquuti funt; ut verbi gratia, Sarisberienfis, cujus tempore fuit fchifina. Ipfe enim optabat contendentes in marina infula reponendos, folos ad invicem pugnaturos &c. ut habetur in Policraticon i.

Ex pncdi&s apparet refponfio ad rationes Cum dicitur: cuiobediemus? Dico, quod Deo eft obediendum. Obedientia enim, que eft virtus, debet habere bonum principaliter in reipeAu; fed cum eft contrarieias inter Dcutn et creaturam, qui creatur* obedit, provocat fuper fe indignationem Dei, et ei obed.re, βi*fet ei in crimit.c* confentire, propter quod Deus contrariatnr creature- quare fcc. Item ad aliud, cum dicitur: Obediendum eft Pria· cibus etc. dico, quod non facit ad propofitum; ille enim auAoritates loquuntur in dominis et principibus temporalibus, qui non erant Chriftiani, et aliquot habebant fervitores, et officiarios Chriftianos. Illi enim Chriftiani fideliter obedite debent, et moventur io officiis fuis, non vero in prrjudicium Dei et Chri. ftianitatis. Sicut tempore Juliani Apoftate Imperatoris, milites Chriftiani fibi ferviebant ad tuitionem populi» non autem in prejudictum fidei et Chriftianiratis. Item, ad aliam rationem, cum dicunt, quod non pertinet ad Regem, aut principes («culares, aut iftam congregationem traftare iftam materiam, qu* dt ecclefiaftica, et allegant exemplum de Ofa» qui fuit percuflus lepra etc.

Solutio. Dicc\> quod ifta auâoritas bene intellecta facit contra eos. Ofa enim non erat laicus, aut princeps («cularis, fed erat facerdos, ut dicit glofla ordinaria. Officium autem facerdotis, feu presbyteri erat fuftinere arcam, et in propria perfona deferre; et quia Ofa faciebat arcam deferri per boves, et ita per alium, non per fe, ut tenebatur, ideo Dominus indignatus, quia reddiderat fe indignum tangere arcam. Sic autem in propofito; nam Papa qui eft principaliter ordinatus ad pacem et unitatem ecclefi* coofervaodam, ut eft di Aum, cootranum operatur, et cx ipfo, et pei ipfom durat› et protelatur divifio; idcirco fc reddit indignum regimine ecclefi*, *tt* obedientia, & debent Principes permittere, procurare & evellere fchifma, pro quo ponuntur propofitiones.

Prima propofitio eft, quod cuilibet Chriftiano pertinet profequi viam eeflionis, & ad hoc tenetur quilibet pluribus cafibus. j. Obligatur quilibet obligatione, qua tenetur fidelitati debite Chrifto Jciu- Qui enim vident ejus fponfiuo periclitari, providere debent. Item obii. gan-

ANNO CHRISTI

gantur obligatione, qua filius tenetur matri non enim debet filius permittere matrem dejrimentum recipere; dc fi cootra faceret, non effet naturalis; etiamfi dilationem caperet. Item, etiam quilibet obligatur hoc profequi obltgatione, qua Papa obligatur , ne (alutis e* jus fit contemptor ; per fubtraftionem enim magis eiimus illi fideles, quam alii, cum ejus falutem, ficui fle aliorum profequamur.

Ex quo (equitur, quod quilibet tenetur profequi toto pofle, dc fine dilatione fubtrabere . Hoc autem faciendi quilibet habet auctoritatem pluribus cafibus. 1. Dat aoftoritatem neceflitas ; qui enim vellet alicui vitam corporalem tollere, fe deberet defendere: nec ad hoc requiritur fententia, aut proceffus , fle quanto ft dilatio in talibus eft periculofior, tanto minus dari debet dilatio. Item dat auftoritatem fervor duritatis, ficut Mathathias propter duritatem ftatim interfecit Judcum adorantem , nec expeôavit judicium. Item dat auftoritatem lex divina , quz praecipit ceflionem profequi , & exfequi, quod fieri nOn poteft nifi per fubtraâionem, quz eft mite remedium, ut eftdiâum , cum de faâo nihil fibi removetur , dc quam nifi faciemus, erimus confentiemes peccato fuo in Deum dc ecclcfiam commiffo , fle erimus fautores fchifinatis . Item etiam hoc precipir conficientia inftruâa dc regulars fecundum dodrinam Evangelicam , qme praxipit fidelium unionem profequi; ex quibus apparet, quod omnibus fidelibus chriftianis hoc competit.

Secunda propofitio eft. Quod in fpeciali ad Przlatos pertinet , dc etiam ad Principes &c. Piinio ad Przlatos quoad eorum officium: nam corpora & animas habeor fubditas producendas ad Paradifum: & ltcet fimpliccs non fe fubtraherent, ipfi tamen tenentur, ut falvi fiant. Alias peccatum fimplicium effet fuper Praelatos , & non debent pati fubditos dc oves effe in poteftate Lupi. Ideo fine dilatione debent (ubtrahere, ne ei communicent io crimine,Et fi eflent aliqui, qui vellent contrarium facere, dico, quod Rex D. M. ex fidelitate, quam haber ad Chriftum Λ Ecclefiam , deberet fe facere partem , & eos punire , ut eft fupradiftum, dc maxime quia Rex Francir .· cum fit inftitutus ad pacem Ecclefiz, expugnando fchifmaticos.

Confiderandum enim eft 1. quod tpfe incospit profequi unionem, nec Princeps aliquis fc intromittebat , & fic Deus ad hoc videtur ipfum infpirafle , dc ei fpecialiter commififle , quodque alii quam plures eum infequuti funt , & eum infequuntur. Item, quia ipfe D. Rex cœpit ferpentem iofidiari , dc contra eum bellare, fle continue obtinuit, quod via fua acceptatur , fle in tantum fchifma diminutum eft , fle nifi Rex continuaret , fchifma augeretur . Unde via Regis comparari poteft virgz Moyfi, quz coram Pharaone in terram projeta , erat ferpens. Sic quamdiuRex iftam virgam in manu tenebit ·, ducet populum fuum in terram promiflionis, id eft paci»; fed П eam dimitteret, caderet in terram, de effet ferpens , quoniam fchifma vifibiliter perpetuaretur : fle fic patet, quod ad D. N. Regem (pedali privilegio perimet profequj ceflionem , fle ejus exfequufiooem.

Tertia propofitio eft . Quod ad Regem pertinet hujus viz profequutio dc exiequutio tanquam ad Principem, fle ad hunc titulum,quia princOps. Habent enim Principes auâoritate 1. quia poteutforcs ; paupere* enim non poifem talia èxfequi. ». Habent auétoritatem a jure naturali, fl; a jure canonico, ut Patriarcha deduxit, de alii DD, mei, pro ifta parte proponentes; item a jure divino , & de hoc jure allego tria exempla, Primam 3. Reg. a. Salomon de Sacerdotio fe introtnHit , dt de* pofuit Abiathar. Item 4 Reg. tx· Rex Joas rnïüt manum ad pecunias Templi , fecitque argentum applicari neceflitatibus fynagogsa , dc Templi ; dc fi boc licet pro materiali ncclçfia, fortiori ratione pro (pirituali, uta.

lem , aliud exemplum habetur 4. Reg. >8. ubi JoGas, cujus tempore Ecclefia feu Templura erat deftruftum , dc etiam presbyteri Templo non deferviebant, de utroque ftatuit. Immo fecit reaedificari Templum de pecuniis Templi , dc fecit etiam legem obfervari. Item. Nsm Honorius Imperator , tempore Bonifecii 1. duos depofuit, dc poft fecit confliturloner·, fi duo forte. Ex quibus patet , quod pluribus modis ad Principes pertinet providere paci, dc bono publico Ecciefic.

Reftat refponderc ad unam propofitionem fopbifticam , dc qua ut plurimum vexillum fc* cerunt adverfarii coram veftris metuendi(fimis Dominationibus , fcientes vos popularem tumultum timere . Dicunt enim, quod fubtrahere obedtentiam D. N. Pape eflet dare occafiooem fubditis, feu popularibus, non obedire Principibus, feu eorum Dominis temporalibus: ex quo fequerentnr rebelliones , rixas , dc alia innumerabilia inconvenientia , prout late deduxerunt. Ifta enim non funt nifi minae, nec bene intelligentibos aliquid faciant ad propofitum . Supponunt enim, quod idem, feu fimiiis fit cafus in Domino temporali , dc Dignitate, feu adminiftratione fpiritali , cum tam plures fint differentis,

Primam enim differentiam dedit Chriftus in Evangelio. *RcgtT Gentium erum ; voi mitem* nm *fic ; [ed yti mtjtr eft , fit fient tmniftcr* , ait Chriftus Apoftolis quaerentibus quis eorum effet major . Et fic major debet effe humilior, flt fervus omnium ; fic qui plura habet, minor eft, & plus obligatur; dc ob hoc dicit Apoftolus :' *Nm* daawaaatw m *CSerit, fed ftnte ft&i gregi/ cx mime*. Et fi^ non eft fimilitudq mtçr Pnefidentem Ecclefiaftkum, dc temporalem; nam Ecclefiaftici folum funt miniftri. Scribit enim B. Bernardus ad Eogenium Papam: *Sciti, quod Ecckfit R». mtnt* ara *eft demint Ecclcfitrtm, fed mtgiftrt*. Unde Papa non eft dominus Epifeoporum , fed unus ipforum. Unde Principes ordinantur , ut dominentur; non fic de Ecclefiafticis, qui ordinantur, ut ferviant fubditis , dc major dicitur, qui majorem habet fervhutem, fle officiam adminiftratkxita. Monent Doâores, quod Papa non eft dominus rerum Ecclefias , fle hoc tenet Godoftr. de Fontibus. Qpcruot etiam Doâores, an Papa poflit committere Simoniatn? Et arguunt , quod non , quia omnia Ecctefias bona funt fua, dc fic ea vendere poleft.· non obftantibus quorum allegationibuaS. Thomas dicit contrarium , dc quod vendendo beneficium, effet Simoniacus, quia booeftdominus beneficiorum , dc booorum Ecciefic ; in cafu enim fubjicitur Ecciefic ; de hzc eft prima differentia.

Secunda diflimilintdo , aut differentia eft ; divifio dominationis in temporalibus non eft con-

ANNO ooisn ffft, ■ -*—contra fiüutem anime . licet effet alioquin rentra bona temporalia . Aliquoties enim bellum mile videtur: ad quod facit illud † quod recitat Augufttnus [redacted] Gvit. Dei , Romani , finito bello contra Carthaginteofes, habita viâoria, coofilium invicem habuerunt , an expediebat in quiete ftare , flt non movere bellum › Finaliter concluferunt, quod expediebat, ut bellum aliquod haberent pro exercitio habeodo, ne otio vacarent, & inter te bella hahètent ; fecus eft de pace Ecclefia , quia eft neceflaria ad falutem.

Tertia differentia eft, quod fecundumdiverfitatem regionum & hominum poffunt, immo convenientius occefle eft divifos principes temporales , & diverfa regimina , nec oportet , Îood fit unicus princeps; fed oportet , quod imus uniti in una fide dc charitate fub uno vicario juxta diâum Apoftoli; fititt ,ata«sv

Qiarta differentia eft; nam eofis materialis non poteft per totum extendi; fecus eftinfpirítali enfe, dc Centura.

Quinta differentia eft ; nam damnum principum fecularium, etiam dominando in fubdiros contra confectum, eft temporale dc modicum, refpeâu mali fchifmatis fcu divifionis Ecclefi*, ut eft clarum.

Sexta differentia eft;Principes fecularesnon funt fubditi politi* , ideo non poffunt compelli cedere dominationi. Papa autem eftfubditus Ecdefis; ideo Ecclefia , que eft fuperior, poteft inquirere ut cedat , cum fubditos occidit fpirltualiter, injufte detinendo.

Irem,Principes feculares funt domini profe, fit fuis heredibus: non fic eft in Papa,ut clarum eft. Non ergo valet argumentum de dominio temporali ad fpirituale; dc fic cum defrétas Pape eft ita pcrniciofus, quod non poteft tolerari, (alva confcientia , fubditus eum poteft compellere ad falutem. Ideo Paulus Petrum reprehendit, nec propter hoc indignate fuit Petrus , & fic voluntas Dei eft , quod Pap* perturbanti , aut impedienti bonum Ecclefi*, quilibet fe opponat; quodque fi monitus non defiftat, ab eius obedientia recedatur. Monitiones autem notorie faâ* funt , ut fupra.

Omnia alia argumenta folvuntur propter neceffitatem provifionis , ut diâum eft . Eft igitur fibi obedjeodum, dt ei fine dilatione refiAendum,ne fimus ei in crimine confentientes, fautores , & nutritores fchifmatis . Ad quod faciendum, ut eft diftum, compellit propria & Ecdefis fiilutis neceffiras, qu* ahfolvit, dedifpenfat contra omnem legem pofitivam . Hxc fint diâa fub correâione ante faâa.

Finita difeuflione pradiâa , die Lun* xr. Junii pnefentibus DD. Ducibus memoratis, fic univerfa certu Epifcoparum, Abbatum , Capitulorum , & Doâorum fupra diâorum , per organum fupra diâi D. Cancellarii, pro parte Regis R Concilii, appunduata funt , qu* fctproutur.

Primo, quia pro parte proponentium contra fubtraâionem, min* faltem tacit* vif* funt inferri, aut verifimiliter plures pofleot timere, deliberare contra Pap* voluntatem , pretextu potenti* Pap*, ob perditionem ftatus, aut finite* caufas ; ex pane Regis, & Concilii precipitur, quod quilibet in Concilio exiftens , omni timore poftpofito , deliberet fecundum çoufeicmiam fuam ; quoniam Rex , fit DD. Principe* promittunt fingulos f-rvare ab omni violentia, & oppreflione, hujus occafione per Papam, aut quemlibet alium inferenda, quoad perfona* bonas, dc ftatus. ,t,,.

2. Quia pro parte eorumdem proponentium taâum effe viderut , quod non tenetur quis Regem infequi, aut obedire , fi decerneret lubtrahendum fore. Ex parte prædiâi D- N. Regis determinatur, â vobis intimatur, quodficon. tingat fubtraâionem a dido D. N. rege acreptari, & aliquis contradicat Regi contra determinationem Concilii, non obediendo, reputabitur ichiliruticus, fautor, nutritor fchilmalis: & ut talis taliter punietur , quod cedet ceteris io exemplum.

3. Qÿia fimiliter pro eorumdem parte tangi videbatur, quod fi fieret fubtraâio, fierent iropreftiones in eleâionibus per principes laicosât nobiles, in collationibus &c. Ex parte diâi D. N. Regis dico, quod ejus intentio eft, fi fiat fubtraâio, teneri capitula, & conventus libere in elcâionibus abfque omni imprelTioneec violentia , & di qui fint contrarium facientes, taliter cos puniet, quod cedet exteris in exemplum.

4. Quia fimiliter pro eadem parte tangebatur quod etiam fi fieret fubtraâio , Rex caperet pecunias Ecclefia:, procurationes , annatas &c. ex parte diâi D. N. Regis vobis dico, quod hoc non faciet,nec facere intendit; quin immo eft ejus intentio, fi per hoc Concilium fiat.de acceptetur fubtraâio, Ecdefiam egni fui tenere m antiqua fua libertate.

Iftis promiffis ex parte Regis & Concilii ordinatur , quod prefentibus DD. Ducibus prefidentibus, Notario regio , & aliquibus regiis confiliariis, modicus quilibet in Concilio exiftens fuper fafti propotitis dicat fuam opinionem verbaliter, qu* per deputatum Notarium redigetur io feriptis: quibus peraâis in negotio Deo previo concludetur; inhibeturqtie lingulis , ne ante cooclufioncm Concilii recedant ad propria .

In examinatione autem opilionum fuerunt prrfentes DD. Duces Bitun* , Burgundiz , Aureliaoenfis, de Borbonii przd;âi , D. Cancellarius Franci* fupra nominatus, D- Petrus de Gayac quondam Cancellarius, & RegisConfiliarius , Notarius autem regius qui opiniones fingulas coolcripfit,erat vir probus fichonefius M. Joannes Hne canonicus PariGenfis. Singuli aurem Przlati, Abbates, & procuratores Capitulorum & unfverfitatum, prefenti ligno S. Crucis , & taâis facrofanâis Evangeliis , opiniones fuas dixerunt , jurati fit requifiti ; & ne variatio , feu incouftantia aut dcfeâus in judicando , & eligendo interveniret , finguli etiam prediâi iu feriptis, dt cedula fignata figno manuali ,dictas feas opiniones coram didis DD. Ducibus diâo Notario tradiderunt , ut fecurior eliceretur conclufio.

At vero PariGenfis Univerfitas Deum , noa hominem timens, ut luceret lux ejus coram hominibus, fic glorificaret Deum Patrem, qui in «alis eft, per organum Reftoris ejus , ridel. M. Joannis Roucelli, coram DD. Ducibus , univerio coetu predifto , ac univerfis in aula Concilii audire volentibus, cundtsoHioaperto, opinionem fuam in Gallico fecit legi & tradi, prout in fequenti cedula continetur, DD. prediâis offerendo, quod de lue cedula fieret littera figillata figillo Univerfitatis, fi eis placeret ; eratque diâa cedula fequens fignata fignis

ÀMNn "figm· quatuor NouriOran , W qaiifffw ƒ ... dotor ingens , atque cordis—;
GnuyL fail hoc aâtun 13. die diAi menfis Jonii, «oc
Ufi circiter, qui* diem duo regiftravi pnectfiun.

L'Umvcrfité de Paru defpieça apres plufi-lires meures deliberations eues far le fait de la profecution de la voye de cefiioo , de de l'udîoo de l'Eglife, delibera, de conclut , qu* il luy fecebloit licite & expedient, que Γ oo ne tolérait plus ni fouffrill· plus que le Pape donnait les benefices Ecclefiaftiqua, ni exigeait , ni tevaft aucuns profits, ni emolumenti pécuniaire de ce Royaume; car ces choies nourrit fent le ichiûne , de ecepefchent Γ union de Γ Egide, & cecy fit prapoier ptafieura fois devant lé Roy, en la pretence de vous, Mefleigneurs, en requérant que te Roy voufift a ceB entendre, de te mettre a execution ; dc depute a eu plufieurs traitties , aflcmbices , difeuffions, & deliberations en cette matière , tant enfemble, que chacune Faculté & Nation par foy. Et certainement , de dc nouvel , c'eft a favoit I an. 1398 le xi de Juin a 8. heures au malin, tes Maiftres de DoÂeurs desquatrre Facultés forent appellés deiiemcnt , de tres-folemnellement par leur ferment a deliberer en cette matière, de requis a y deliberer a Γ honneur de Dieu, de de I union de la Sainte Eglife . Finabkinent la quattre Facultés pour ce, très fotemneltemem aflemblea, comme dit eft, c' eft a favoir la Facultés de Théologie, dc de Decret , d un commun contentement dc accord, fans coniradiâion d*aucun . Item la Faculté de Medicine ; item la Faculté da Arts, conftituéc ues quatre Nations ; c' eft a favoir France , Picatdie, Normandie , de Angleterre, en la quelle cftoit te nombre de 400. Maîtres, ou eniron; les quels Maiftra plufieurs font gradués en autra Facultés, comme Licentiâ en Théologie, en Decret , en Droit civil, & Medicine,&plufieursautres Bacheliers en dittes Faculté» . Pour pluGeures cautes raifonnables touchées pour grande partie en ceft prêtent Conteil , en ajuftant a la deliberation de condufion deftus touchée , de la quelle ils pe fe pentent pas par ce départir; pour l'extirpation de ce prefent fcifme, dc union de l'Egltfe avoir, firent condufion, que l'on doit des maintenant cefler, dc fov départir du tout de l'obeiflance de N. S. Pere.

Finito verbo, D. Cancellarius fupradiâusrequifivit ex pane DD. Redores Decanos , de Procuratores , ut de hoc darent litteram figillatam , ut fupra oblatum erat, traditaque fait prtelentibus univerfis fapra difta cedula, fit fait figdlata figillis Facultatis Theologi®, Decretorum, Medicine, quatuor fupra di&anim Nationum , dc figillo magno (Jaiverfitatis, io a itaque pendebant odo figilla , de conunet uc fequitur .

Chriftianiftimo , de orthodox® religionis amaniiflimo Principi Carolo Dei gratia Regi Francorum illuftriiTimo devota lu® majeftatis regiæ filia Univerfitas ftudii Paris, devotum inE beneplacitis obteqtutum , atque filialis obedieotic finceritatem Sxpe numero flevimus, Otriilianiflime Princeps, fuper hac tanta, tam horrenda icfolatione fandas matris Ecclefie , dc pro doloribus maximis ex ejus defolatione fatis faperque durante fabortis , plurimum ingemuimus . Pio fibi compatientes animo flevimus iterum, dc quis a lactymis temperaret ? Qjsis adeo durus eft? Quis ferino tigridum lafte fic paftus eft, m ipfa pietate non moveatur ? In magna ccotntio? Tam grandis haud dubie, tam eAera, tam immaniseA mk ofili&fo, ut fi taceurimus, fi non Ecclefie, piis menubus juxta noAram poteftatem fubvomrimus , parietes illam crimmabuntur.de caufam iftam agere geftient . Nomquid prorius monAri limite eft ? Nonne difcordla fdfla palla vultu gaudenti, fronte faperba, fulmineum entem manu geftans , vipo· reos fuos angues oooc buc, nunc illuc jaciens, uti vidrix, per noftri modium fine metu perambulans , ante fe fais geftibus flamina fanguinis futura defignatƒ Deus optime ! an eft aliquis, qui nefeiat cuilibet catholico permultum incumbere, ut pro fuo poflè laboret ad hanc inviftiflimam bclkiam e medio noftri coufeftim abiiciendam, ut pacte optatiflime procura adventum, ut mortis terminum, vite principium totis quierat conatibus ? Vos , Chrtftianiflhn· Princeps, vos ea res profeâo non latuit , qui femper toto Audio, tota cura, tota vigilantia, poftquam ia virum pericâum vos Deus addu-xit, pacem quefiviftis , ebriflianiflimorum veArorum progenitorum atque gloriofiifimonim audaAer morem imitando , qui monftra temper, pro viribus quas gerebant maxima , ab Ecclefia fauAa repaieront

Jam io bac caofa tantum per vos eficâum eft, ut eamdem unionem c*tert Principes fideles una vobifeum perquiram, dc ut quam ceClcrrime fehifmati nefandiAîino finis imponatur In mentem vcftram generofiffimam , diiponente Deo, ficut credimus, impulfum eft Concilium celeberrimum ex Principibus , Praelatis , & Clericis Regni veftri convocari , ut qua ratione fit ab hioc procedendum plane nofceretis: ubi fententiam uoftram pofcere veftra Regia majeftu dignata eft . Quamobrem , Chriftianils. Princeps, veftris femper fuftis & mandatis obedire cupiente ficut tenemur obnoxii, dc hac re, qua agitatur , non modicum permoti, pluria fotemniter congregati fuimus,ut in difeutieodo vias hinc inde, reâus procedendi modus, dc fecundum Dei fuftitias dc leges per nos ,pollet inveniri, atque regia veftr» Majeftati prêtentari. Tandem vero rebus multis Inter nos verfatis, dc revolutis, nobis apparuit, ab una noftra deliberatione, quam alias veftro confpeâui, cum fuis rationibus , motivis , de coloribus fecimus proponi, nihil efle detrahendum , fed multum fuperaddendum . Judicabamus enim, Princeps Chriftianiflime , expedire maxime profequendam fchifmatis eradicationem praeproperam, quod fummo Pontifici non toleraretur amplius , aut permitteretur , ipfo fchifmate durante, beneficiorum collatio , ac etiam pecuniarum exaâio. Ex iis fane , qu® diebus aure aftis videramus, quid eflet futurum faciliter tenebamus · Nam quis dubitat talia magnas vira huic fehifmati mtniftrafle , aut pacis dc unionis adventum percelerem impedifle ?

Profeâo rebus ejufinodi D. Benediâus plurimos fibi faventa comparavit, qui cum prius tota mente pacem quatreront , pofterius in alteram abiere fententiam, dc utique parabit adhuc; ad id enim nkitur,quatn<tiu in fais manibus unde competet habebit. Quare non injuria veriti fumus , dc veremur adhuc , ne *ii res* fub tali difpofitione manerent , plura qui nunc afic&iooe magna pacem procurant , non tantam refrigefeerent, fed etiam magnopere pacis ipGus adventum protelarem I Nunc autem,

I ■ "-mu, prioccM Chriftianiflime, videntes caufam obedientra nunc cdferp totaliter, atque re-
ipCam, per Priodpum fidelium ft fisorum fub- cedere, Sk non enodo particulariter collatio-
c n éwrâm contamm ft confenfum m viam per nes beneficiorum, atque pecuniarum exaftto- H>i
voe dedam, videL ceflionis amborum cooten- na, non amplius eitoleraodas afferimus, quod
deMhrai de Papam, de die in diem magis altas feceramus, «t diftum eft; immo nec a-
profperari, virvfque majores fiuaere, divina, liqualem obedientiam ei permittendam. H«c
■fi fallimur, id operante gratia, huic dddse- igitur eft, Chriftianiflime Princeps, noftra fu*
ratkmi subii ejus mfnngeqtes, fuperaddimus per infeodiflimi fchifmatis propulfione lenten-
aliud ex communi coocordia quatuor Faculta- tia, cui, fi res exigat, fuas *rationes*, colores,
tum folemniter ft per juramentum convocata- atque motiva tempore congruo dabimus. Nec
rum, ne una quidem Natiçoe featienre con- dos putet aliquis hoc dicere, quia de jure par-
trarium, *fed* coofeutiente qualibet, & delibe- tis noftrr quoquo pafto diffidamus, fed fio-
rante. Nam exhibitio hujus obedient!·, quam ceriflima charitate pedor* noftra fuccendente
D. Beuedi&o pr«ftamus, ad teterrimi fchifma movemur, ut iftud diifidium, gravius longe
tis perpetuas tendit moras. Qpid ita?(^iaD. quam dici queat, ab ecclefi/ gremio, quan-
Benedi&us in tantis tribulationibus, quas Ec- B tum ad nos pertinet, repellamus. Datum in
defis fanda Dei gemens, plorans, ft crebro noftra Congregatione generali apud S. Mathu*
pacem vociferans, perpetitur, nullum illi fert rin. fuper hoc fpecialiter congregata, ex una-
levamen,' quia potius, ficuti vos, Chriftianifs. nimi confenfu fingulariutn Facultatum, & Na-
Princeps, optime noviflis, eos qui fuufuadent tionum predidaram, anno Domini 1398. xi.
nutibus ut eam prono favore his miferiis edu- die menfis Junii, de mane, hora Prime,
ca*, odit, perverfbs cenfet, & pro fuis inimi-
cis eos ducit; viam unam divinam, fduberri-
snam, dt optimam, de qua jam mentionem
fecimus, tamquam veneno tnrpatam penitus a
fe repellit, nec tantum eam repellit, fed ne
fideles ipfi confimttant in eam, totis viribus
impedit. Nec tantum eam impedit, fed nec
ullam offert, quin conftet prortus nullius efle
valoris, aut fru&us, quin plurimis fpinis & tri-
bulis referta fit. In fuo tantum eft errore fir- C
matas, ut quod alii finguli verum credant, io
materia fpecialiter tangente univerfalcm ftatum
Ecclefie felium arbitretur; quodquod reftum
putet iniquum, dt perkulofis aflertionibus Ca-
tholicam enitatur pervertere veritatem; quod
jus quodlibet humanum trantgredi videtur, id
Don juridicum afferat, fed juribus refutandam.

Oh fedefla! oh veritatis hoftis! oh c«ca,
ft damnabilis ambitio! tuifne viribus, num
quibus aliis fchifma retinetur? nos fic totos
perturbabis! unum hominem credere, id cui
ceteri diflêntiunt, coges, tantam mundi por-
tionem tamdiu, proh dolor! vallabis? Satis
jam, fatis haftenus viribsu tuis ufe ft falis,
ft nimium ultra fetis prefidoveie, ac dignita- D
tts amorem his, quorum ulterius fe Papam
aflerir, immififti, tndurafti, Beocdidum obfti-
Datum efiecifti, ac notorium pacis impedito-
rem. Ad eam iodifpofitum prorfus ipfum red-
didifti. Quid jam erit caufe, cur non ipfum
fchifmaticuni vehementer fufpicabimur?

Ah foedum facinus! ah maculam non de-
lebilem viribus humanis I ah culpam gravidi-
num! Jam is, qui fpoute mortem fubire pro
filis ovmus ex charitate deberet, his mortuis
prefidere, quam cum earum vita vivere mavult.
Rcftiffime fane mortuis dixerimus, nara quo
pafto iu panibus tanta feparatiooe disjunftis
vita effer? Eheu charitas! eheu pietas! eheu
prifea fides! quorfatn abiiftis? quibus in vot B
tanta licentia data eft, ut pelleremini? *Hrc*
itaque diligenti cura notantes, ft attendentes,
Princeps Ghriftianiflimc, difcufliiquc omni ma-
turitate iis, que fum juris ft feâi, juris,
inquam, triplicis divini, naturalis, & huma-
ni, nedum feraci, fedfepius; non in unacon-
megatiooe, fed in plnribus, redis intentioni-
nes, juftifque confcicntiis conclufimus, legem
divinam maxime vos ad id adftringare, lici-
tum, expediens, ac neceflarium efle pro bono
unionis ecclefie, VOS, Princeps Chriftianifli-
mc, fingdofque Chrifticolas, a Bencdifti :pûus

SUBTRACTIO TOTALIS OBEDIENTIÆ.

IN nomine fanda; ft individue Trinitatis Pa-
tris, & Filii, & Spiritus fandi. Arnen.
Anno Domiat 1398. die Dominica 18. Julii;
prdatis Regni Francia, & Qero, ad Concilium
convocatis in palatio regio Parifiis, pratenti-
bus, dc praefidentibus ex parte Regis LJO. Du-
cibus Biruric & Burgundie Regis patruis, af-
fiftenteque D. Duce Borbonii, fed pro tunc ab-
fente D. Duce Aureliaoenfi fratre Regis, fu-
per conclufione habenda io Concilio Prcla-
rorum, quod tuae celebrabatur, fuper u-
nione ponenda in ecclefia fanda Dei per
viam ceflionis amborum contendentium de Pa-
patu pradicandam per fubtradionem obedien-
tue totalis a Papa, nec particularis tantum,
fed per fubtradionem collationum beneficio-
rum, & receptiooem pecuniarum ratione pro-
curationum, & primarum annatatum benefi-
ciorum vacantium &c. Didum fuit per os D.
Arnaldi de Corbeja > viri utique diferetiflimi,
relique Francorum Cancellarii illud quod fe*
quitur in cffepix-^rimo.

Dixit, quod ex pcdinatiooe & prveepto ro-
gis, fic DD. Ducum prefidentium ea dicebat,
ft diceret, qu· didurus erat fte. Quo prrmif-
fo recitavit fuccind*, qualiter Rex mandave-
rac Prelates, Umverfitatcs, dc Capitula, ire
ad Concilium, ut fibi darent opiniones fuasft
confilium fuper modo fedandi iftud dotorofum
fchifina, quod diu, proh dolor! viguit dt vi-
get in ecclefia fanda Dei. Recitando poftea
K'iter alias ia alio Concilio per Regem &
atoa celebrato, conclufe fuerat via ceflio-
nis, tamquam melior, dc tamquam fola, per
quam unio *ia* ecclefia Dei perfede poffet obti-
neri; fueraraue in eodem Concilio advifatum,
quod Papa (ummaretur notabiliter, ut dece-
bat, ut didam ceflionis acceptaret viam, *ia*
cafu quo alter contendens de Papatu eam ac-
eptaret. Ad quem Papam fummandnm fole-
mniores, quos potuit, mifit Rex legatos, iilu-
ftrifs. fcilkct Principes DD. Duces Bhurie,
& Burguodne fuos patruos, ft D. Ducem Au-
rclianen. fuum germanum, qui humiliter re-
Îfuifierunt, dt fupplicaverunt D. Pap·, eum
ummaedo, quod vellet viam préfetsm ceflio-
nis accipere in cafu ftc. It iftud idem fuppli-
caverunt Pap· DD. Cardinales excepto uno&c.
Papa veru dtdis fuppliratioatbus dc mqneflis
non

AIWO (KRISTI · Oft.

'non aequiefeens, nee obtemperat», ipfiun viam A cdfiocus recufavit Arc. Réopérant igitur DD. Dacca, * Regi faas feeenmt relational ; qui* bus faftis & auditis Hex eum magna del&eratione cuncAtani Prclatornm repti fui iterum convocavit' ut advifaretor, qmd utilius effet agendum in faâo onion* ecdefi* r voluitque Ac ordinavit, quod D. Chix Aurelianenfis in eodem concilio prvfideret; quo concilio felemnitev Ac diligentiffime celebrato fuit advifa* tum, quod major ears Concilii erat in opinio, ne, quod Papa adhuc fnmmaretur , licet ma* gna para Concilii tum effet ta contrarium , fed quod fine alia fammattane fieret fubtraâio. Rex tamen mature volens procedere, voluit pro iecuriori, quod Papa adhuc fummaretur ; Ac fuper hoc colloquium habuit cum Kege Anglia, Ac cum Rege Caftilla,qui coodcfcenw dentes cum «ia Regis, five ceffionis, unanimi confenfu «oluerunt mittere legatos profumma* tione, ambobus de Papatu contendentibus ia* cienda; Ac in cafu quod diâam ceffionis viam non acceptarent, contra eoe procederetur , Ac ad execuüonem «ta ceffionis omnibus viis Al modis poffibilibus. Mifit itaque Rex fblemnes legatos, qui Papam fummarunt Ace. Quod intra fertum Purificationis tunc proxime futurum vellet didam ceffionis acceptare viam ' Papa tamen, ut prius non acceptavit, fed recufavit. Recefferunt vero legati Regis, Ac una cum repit Anglta & regis Caftilta legatis adiverunt Romam, Ac illum dc Roma fuper via ceffionis acceptanda fummaveruht ; quo eam reculante recefferunt legati, Ac ad Regem pro fuis faci* endis relationibus accefferunt. Quibus fadts, At auditis, confideratifque diligenter , Ac penfatia refponlionibus amborum contendentium de Pa* patu, ccterilque circa hoc confiderandis, Rex iterum nunc convocavit Prelates Ac Clerum ad Concilium, ut advilaretur quid ulterius eC fct agendum , Ac qualiter diâa ceffioais via poflet praâicari, vel execution! debite perduci . Ordinavitque Rex multis aliis impedimentis occupatus, DD. Duces Biturta , Burgundta, Ac Aurelianenfem in eodem Concilio fore prefidentes: quodque materia affirmative , five ïluod licitum fit , Ac expediat , in cafu prae. entis fehifmatis facere Pape fubtraâiooem , per fex folemnes Clericos ex una parte aperi* retur, At per fex alios ex alia parte aperiretur negative, five quod non expedit, nec eft licitum In cafu profenti Pape facere fubtraâio* nem. Qua materia foiemniffime hinc inde aperta, diâoque in ea quidquid poterat dici Ac allegari ; DD. Duces difcrecrflime ac diligentiffime Angulorum in Concilio vocatorum opiniones, Ac vocata ferutati funt , pntftito primitus a quolibet juramento fuper fanâa Dei Evangelia, quod fecundum Deum, Ac propriam confcientiam haberet deliberare, Ac opinionem fuam dicere. Audierunt igitur DD. Duces opiniones plufquam trecentarum perfonarum , A' eum hoe, quatuor Univerfitatum , fcil. Parifienfis, Aurelianenfis, Andeqavenfis , Ac Mootifpeffulan*, At ex abundanti voluerunt pro tutiori , quod quilibet traderet opinionem fuam m cedula, proprio figno fignata , quod Ac Ita faâum eft. Hoc igitur faâo DD. Duces diligentiffime opiniones Ac codulas fingulorum vifi* laveront , ad partem unam cedulas facientes pro una opinione, ad aliam partem alias , Ac ad aliam partem reliquas ponendo . lis pretests expeditis advifatum efi, quod ad Regem

fpeftabat audit» cptaionibas facere coaclofiO [redacted] nem. Propterea DD. Duces heri fuerunt apad regero fuper ifto faâo , At ei recitaverant totum proceflum Concilii , Ac qualiter reperéront *47. voces, quod fiat Papa fubtraâio o* bedientta , quodque coodefcenderit in viam ceffionis effêâualiter , Ac per eam pofaerit in ecclefia Dei unionem. Fuerant etiam 18. vel 10. voces , quod concluderetur fubtraâio ex nunc , fed differretur ejus exeeutio ufque ad certum tempus, intra quod Papa iterum fummaretur. Fuerant pmterea 16. ant 18. voces, quod Papa adhuc fummaretur ; quo fummato congregaretur clerus fo* obedientia ad Concilium, Ac quidquid ordinaret Concilium , exequerenir. ruerunt poftremo aliqua voces,pauce io numero, qu* erant fingulares in diâis, nec ad aliquam opinionem przcedentem fe applicabant, de quibus, quia pauce , Ac fingulares, non multum eft curandum : Ac advenam quod de magna opinione, quod fiat fubtraâio une fammarione aliqua, fuerunt quatuor Univerfitates prefata , feil. Parifienbs, Aurelianenfis, Andegavenfis, Ac Montifpefful* .' qualibet tamen univerfitas fuit computata folum pro una voce. Huius etiam opinionis · fuerunt DD Duces bic prafentes, videl. Biturir, Bargundta , Borbooii, Ac plures DD. abfentes , ficut Dux Barrenfis , Comes Alencomt , Dux Lotharinghta , At Comes Sabaudta cum quam· pluribus diis. Unus tamen de magnis DD. noftris de Francia, licet vellet quod concluderetur fubtraâio, bene volaiffet tamen, quod exfecutio dilata fuiffet ufque ad certum tempus, Ac quod interim fuiffet Papa fummatus . Rex igitur omnibus his diligenter auditis,Ac attente, regratiatus eft DD. Ducibus avunculis fuis de pona. diligentia, Ac labore per eos futnptis ia hoc concilio) dixitque, quod auditis narratis per avunculos fuoa confideretis, volebat, quod juxta majorem Ac fetiorem Concilii partem neret Coociufio, fueritque femper hujus intentionis At voluntatis, quod fecundum deliberatio* nem majoris At Canioris nanis fieret, Ac exequeretur,Ac pro illa concludebat, five quod fiat ex nunc fubtraâio Pape totius obedient!·, fine ulteriorl fammatione, vel dilatione quacumque - Qiibus omnibus per Cancellarium recitatis At prolatis fubjunxit exparte Regis, At de ejuspnucepto diâam conclufionem, At alia coramcunâis edicebat. Si tamen plus , vel minus dixerat, quam fibi injunâum erat, de omnibus fe referebat ad litteras, qu* fuper hoc ex parte Regis notabiliter fierent, Ac publicarentur.

Subjunxit quoque quod Rex duobus ejus fecretariis injunxerat, Ac pnecepcrat, quod omnes circa hac litteras neceffarias haberent conficere , per quas plenius materia , feu intentio Regis poterit apparere. Dixit etiam, quodDD. Cardinales antiqui erant hujus opinionis , exceptis tribus, de quibas adhuc erat fees, quod ipfi aut eorum aliqui haberent ad opinionem redire pnefatam ; adjecit etiam, quod RexCaftilta erat hujus opinionis, prout fcripferatRegi, At de hoc habentur litter· fupra hoc per eum miff·. Nec moveantur aUquiin contrarium , quod nuper venerunt littera aliqua , At copta litterarum ex pane ipfius , ut aliqui afferebant, qu* videbantur fonaro contrarium, quia hic eft unus miles legatus ex pane Regis Caftilta, qui nuper venit dicens, quod litter* pnediâ* numquam de mente Regis Caftilta procéderunt, immo flabat ju aUis feriptis

ANNO elr»·

propofito. Subfequenter dixit ex ADD. dixit, quod ftdficienter quoad hoc erat-"" quod PHriati ft alii non recederent provifnm, & quod nullus haberet dubitare, li-

rii, dc totam ecclefiam tangentem*, quod in brevi fiet, dc pro tam notabili cooclufiooe dixit ex pane fit DD. quod in hac feptimana, lare die Jovi» proxima fieret Xblemnu procefIk» populi gemrali* ad S. Genovefam, in qua per notabilem'quemdam Magiflnun in Theologia ibidem fcrmoefoantem, durante fermooe conclufio profata ex pane Regis populo manifeftaretur. Coofcquenter dixit, quod nullus occafione hujus Condufioni* habeat formidare. feo aliqualiter timere, quia Rex omnes ponit in fita procedione, & falva guardia fpeciali * de eos intendit tueri R defendere ab omni violenria & oppreflione, feu turbatione quacumque, quas propter paedida poflent pati quovis modo, ve! incurrere. Subjunxit denique, quod intentionis Regis eft providere, quod ecclefia Gallicana de cetero in omnem eventum habeat ia (uis antiquis franchifiis & libertatibus remanere, ipfifque uti dc gaudere.

Poflquam igitur Cancellarius paedida in effedu coram eundis elegantiflime protuliflet, Mag. Ferrandu* legatu* Regi» Caflill* de procepto DD. Ducum loquutus eft, loco militi* legati Regis Caflill®, qui nuper venerat, qui oon bene fciebat loqui Latinum, neque Gallicum; dixitqw idem D. Ferrandu*, quod praefatas littera, dc copi® litterarum, de quibus fupra, numquam proceflerant ce mente Regis Caftillc, nec in ejus curia de hoc aliqua mentio habebatur: immo ipfe Rex in fuo primo propofito Regi* Franci® feripto perflabat, ac pernare intendebar, prout reflabatur milesprafiftns.

His itaque finitis D. Condomenfi* epifcopus «d genua fe proftravit, ex paneque majoris partis Prolatorum DD. Ducibus lupplicavit, quatenus in omnem eventum, licet non eflet neceflita*, fed folum pro fimpiicibus, ad re* movendum fcrapulum confcienti®, fieret ex parte Regia quasdam provocatio, feu appellatio Ço fe dc (uis (obditis, dc adherer·* volentibus, une ftatim Cancellarius ex parte Regis dc

Dixit poftremo idem Cancellarius, dc ex parte Regis inhibuit, ne quis eflet tam audax proferendi verbum, feu laborandi quovis modo ia contrarium hujus conclufionis fitb omni pcena, quam erga Regem poflit incurrere.

Fado igitur fine in verbis Cancellarii D. I>ix Bituricenfis dixit, quod coram eundis volebat dicere ea, quas Rex DD. Ducibus Burgundis, dt Borbonii, dc fibi impetraverat dicenda cum pnemiflis, videl. quod Rex inhibet cuilibet, ne aliquod habeat dicere, vel facere quovis modo io contrarium hujus conclufionis; h quis vero contrarium fecerit, feu dixerit, fi fit perfona ecclefiaftica, ab omni fuo flatu deponetar; fi vero fit perfona laica punietur gravi pcena jam advifata dc ordinata, in tantum, quod cutert* cedet in exemplum.

Quibus per D. Bicuricenfem diâis & finitis, fiatim omnes furrexerunt, dc receflerunt. Deo Katias dc ejn* genitrici. Arnen. Utinam per K medium, in ecclefia fao&a Dei, brevifflime peroptatam confequamur unionem. Arnen.

Scripta ec in minutam redufta fuper (cripta fuerant in Concilio fupradi&o, anno ct diebus fupra di&is celebrato, per GuillelmumdeLongolio de Dieppe Rothomag. dkncefis, Magiilrum in Artibus, et Bachalarium in jure Canonico, qui licet fingulorum minimus, et tanto indignus confortio, praefens tamen prcdiâis adis omnibus et allegatis interfuit Concilio: veniam petens a legentibus, fi quid allegatorum per DD. proponentes in fupra feriptis propofitiooibus omiflum efl. Quoniam fi aliquid deeft, proponentium verbi velocitate, difficultate di&a referibendi, aut ignavia, et instate proprii intelle&us faftum eft. Pluri, mum tamen (cientificorum virorum, minutas in dido Concilio continue referibentes, fuis cum didis minutis collationavit, prout potuit fideliter, et diligenter; ada poftmodum in praferiptam formam groffavir, nullo addito aut remoto, quod fadi et allegationis immutet formam, et efledum.

LONDINENSE CONCILIUM

J» qua iterata ctkhratia ftfernt S. Drvii, Criia, wntfrida, & S. Ttenta martyrii.

Jmto 1398. Asfotan.

U I»»*.

To.in.m-

DE boc concil. nihil fitpereft prater decretum de celebratione feftorum SS. David, Ceddc, Wenefridc, et S. Thomas martyris enreflum in conftitutiooe Rogerii Cantuarienfis archiepiicopi.

^.ttera artkitf. Caataar. pro celtteatioiu ftfe-ram S. David, Csdda, vtnefrtda, O' J. Tfemu martyrii

IiT&iL MM.A. S

Robertas, permiflioœ divina Londooenfi* epifcopus, dileao in Chrifto filio archidiacooo noftro London, falutem, et benedi&iotxm.

AA«.

Litteras reverendiflimi in Chrifto Patris et domini, dom. Rogerii, Dei gratia Cant, archiepifeopi, totius Anglias primatis, et apoftoljc® fcdis legati, nuper recepimus, tenorem qui feBquirar verborum continentes.

Rogerius, permiflione divina Cane, archiepifcopus, totius Angli® primas, et apoftolic® ledi* legatus, rener. fratri nofiro domino Roberto, Dei gratia London, epifeopo, falutem et fraternam in Domino charitatem. Splendor paternas gloriae, qui fua ineflabili mundum illuminat claritate, pia fidelium vota de ipfius clementilfimamajcftatefperantium benigno tunc favo.

Kh favore profequitur, com devotaipforum humi-Anoretn, ad ipfiufque domini noftri pap* regni---»* —
* * fitjonem et exhortationem fuit litteris bullatis, anno

fra noftram provinciam commorantes Domine reddere acceptances, et bonortyn operum favores, in ultima convocatione clari provincias noftro Cant, fecundo die Menfia Martii, iu ecclefia veftra Cathred. S. t*. London, celebrata, *de* confenfu veftra, aliorumque eonfratrum et fuffragapeorum noftrorum, ac c|eri prodifti, feftivitates fabfcriptas vi». S. David epifcopitt Confeftoris, caL martij, cujus corpus et reliquiae in Meneven. ac S. Cedd» cpifcopi et confetioris; *6·* non. Martii, cujus corpus et reliqui* in Lich. ecclefiis, necnon S. gpenefndc virginis:, in non. 'Novemb. cujus corpus et reliqui* in ecdefia conventuali monafterii S. Thome mart, extra muro* vili* Salopi* . Cou. et Lich. ditre. ac provinci* noftro Cant, reconduntur, et etiam continentur, per yniverfas ecdefias noftr* Cent, provioci*, quamlibet viz. diftarum feftiviratum, cum *9.* (eftionibus et aneris omnibus ad officium SS. de quibus promittitur, fingulariter pertinentibus, de communi in locis, ubi proprium *fervit*ium de fandis hujufmodi non habetur, ordinavimus et ftatuimus, annis fingulis, perpetuis temporibus, a clero dift* noftro provinpie devotius celebrari, diebufque pronotatis, ut profertur, debito devotionis obfequio diteod. de cifdcm, ac fefta fanâorum hujufmodi fub diebus et menfibus pronotatis, in aliquo cujuslibet ecclefi* dift* noftr* Cant, provinci* calendario intitulari pariter et (ignari. F.t licet univerfos et fingulos in regnis roleftibus conllitutos, ftrdiis honorare follicitis, et fonoris efferre proconiis debeamus, gloriofiflimnm tamen epifeopum et martyrem S. Thoirum, nollrum ct ecclefi* noftr*, qu* omnium ecclefiarum dift* noftro provinciz caput exiftit, et magiftra, patronum, qui pro ecclefiaftica libertate fanguinem fuum pretiofum fudifle dignofeitur, ejus meritis ct paffione tota provincia noftra Cant, jlluftratqr, ac univerfalis decoratur ecclefia, fummis attollere vocibus, laudibus perfonare procipois et fpiritualibus congruit honoribus venerari. Hacque con·fideratione prohabita, nos in convocatione prodifta, vcftro Ct aliorum, de quibus profertur, concurrente çonfilio pariter et affenfu ,1D commemorationem profati gloriofi martyris S. Thorn*, ubique infra noftram provinciam fe. mei qualibet hebdomada, viz. die manis, ft convenienter id fieri poterit, alioquin alia die hebdomad*, qua convenientius poterit, fub regula commemorationis fefti loci ordinavimus Ctiam et ftatuimus debere perpetuis futuris temporibus, al ecclefi* noftr* et didi martyris honorem ct gloriam, laudabiliter obfervari. Quocirca fraternitati vcftro committimus ct mandamus, firmiter injungentes, quatenus promitia omnia et fingula in civitate et dicec. ve-flris publicetis, et execution! debit* demandetis, iplaque omnibus et fingulis fuffraganeis noftris et confratribus in fuis civitatibus et dice·'· pubiic.inda, et execution! debit* demandanda quantocyus tranfinittatis,

Ceterum omnium in convocatione prodifta a nobis, noftrifqne confratribus et fuffraganeis, ac clero noftr* provinci* Çant, prodiâc ob (edis apoftolicc et fanftitiimi in Chrifto patris ft domini noftri, domini Bonifacit, divina providentia pao* IX. reverentiam pariter et bo-

pt in difta convocatione publice exhibitis, et pneleâis, de congru*fubyentionis auxilio, ve- 'It nerabtH et peligimb viro domino Nicolao, abbati monafterii Sylveftri de Nonantula, ordinis S. Benedi&i Miâiv. diepeefeos, ipfius domini noftri pap* referendario, ejufque et diâç fedis nuncio ad regnum Angli*, pro magnis et arduis Roman* ecclefi* negotiis provinci*. liter deftinato, pro fuis et famili* lu* neceffariis liberaliter impendendis gratiofe coocef-fum extiterat, quod de univerhs beneficiis ecclefiafticis did* noftr* provinci* Cantuar. taxatis ad decimam, et ad decimam folverecon-fuetis, fibi de fingulis libris finguli denariifolverenrur, in fuarum expenfarum et erogatio-Bnum. quas io profequendo fupradift* fedis negotia ecclefi* Anglican*, ac univerfalis ecclefi* utilitatem notoric concernentia, gratantius effundebat, aliqualem recompenfationera. Veftro igitur fraternitati committimus et man·' damus, quatenus eifdem confratribus noftriset fuffraganeis omnibus et fingulis auftoritate noftra in hac parte injungatis, ut eorum quilibet, quatenus (e fuafque civitatem et dicecef. concernit de fingulis libris omnium beneficiorum ecclefiafticorum quorumcunque, tam exemptorum, quam non exemptorum, fingulosdenarios, ut promittitur, citra feftum Nativ. S, Joann. Bapt. proxime futurum, colligi fideliter faciat et levari;quam quidem pecuniam ficreceptam et levatam, una cum portione ipfum fuffraganeum noftrum quemcunque concernente, Cdileftk in Chrifto filiis, magitlris Johanni Lynton, curi* noftro Gant, regifltario, ac domino Richardo Dcpcdene, reftori ecclefi* beat* Mi-ri* de arcubus London, noftro immediate jurifdiftionis receptoribus in hac parte per nos deputatis London, in hofpttio dift* curi* noftri regiftrarii, quod ibidem inhabitat, citra feftum translationis S. Thorn* martyris proxime futurum, perfolvi integre faciat et fatisfieri de eadem, vofque pro veftris civitate et dicecefi confimiliter faciatis, ut profertur. Ad qu* omnia et fingula facienda vobis et eis, quatenus quemlibet veftrum concernit, vices no'lras committimus, cum coercitionis canonic* poteftate; vobifque injungimus eisdemque noftris confratribus, ut quid et quantum in veftris fuis civitatibus et dicecefi contigerit et debuerit colligi et levari, nos citra diâum feftum translationis S. Thorn*, ubicumque in noftris civitate et dicecefi vel provincia Cantuar. tunc fuerimus, diftinftc per veftras et eorum litteras patentes, harum feriem ac folventium et non folventium nomina continentes, certificetis, et certificent, injungatis; et ?|uid facere duxeritis in promitiis, nos citra ellum S. Georgii martyris proxime futurum reddatis certiores per veftras patentes litteras, Bharum feriem continentes. Datum in manerio noftro de Croydon 8. die diâi mentis Martii, Anno Domini MCCCXCVII. ct hOftr* con, lecrationis anno primo.

Quarum quidem litterarum auftoritate et vitore tibi firmiter injungentes committimus et mandamus, quatenus praemitia omnia e fingi la SS. David et Cedd* epifcoporum et confetiorum, et S. *Wcatfridie virginis* prxdiftorum feftivitates, ut profertur, celebrandas, nec non fefta SS. hujufmodi calendario rntituianda ct fignaoda, diftique gloriofiflimi cpifcopi et

mar-

ANNO CHRISTI

martyris S. Thome commemorationem obiervantia, concernentia, et in eifdem litteris plenius cxprcftata, in archidiaconatu Lond. prodiâo, fecundum vim, formam, tenorem, et efièâum earumdem litterarum publices, et cxecutioni debite demandes plenarie vice noftra. Pnemtfla quoque et alia omnia et fingula in pnefatis litteris contenta, tibi litterarum (erie intimamus; tibi iplarum auâoritate mandantes, ut tu, quatenus archidiaconatum prediâura concernit, de fingulis libris omnium beneficiorum eccletiafticorum quOrutncumque, tam exemptorum, quam non exemptorum, fingulot denarios,ut premittitur, citra fertum nat. JohJBapr. prox, futurum, colligi fideliter facias et levari; quam quidem pecuniam, fic receptam et levatam domino Johanni Wijkcs, re* âore ecclefia: parochialis de Orfete, noftrarum collationis et dicecefeos receptori in hac parte, ne commiflario noftro per nos fpecialiter deputato, in eccleGa noftra cathedral! London/ citra diem penultimum mentis junii proxime nunc futurum, perfolvi integre facias et fatisfieri de eadem. Tibi infuper auâoritate, qua fupra, mandamus, ut quid et quantum in diâo archidiaconatu London, contigerit et debuerit colligi et levari, nos feu diâum noftrum commiftàrium citra diâam penultimam diem difti mentis Junii in diâa ecclefia cathedrali diftinâe et aperte certifiées per litteras tuas parentes, harum ierim et folventhim et non folventiutn nomina continentes. A qua omnia et fingula facienda, exercenda, et expedienda, tibi vices noftras committimus, cum cuiuslibet coercitionis canonice poteftate. In cujtu rei teftimonium tigillum noftrum prefentibus duximus apponendnm. Datum in manerio noftro de Stebbentuftbe die 15. mentis Aprilis A. D. MCCCXCVIII. et noflr* confecrationis anno XVII.

ANNO CHRISTI •JS>-

CÔ~N CILIUM CANTUARIENS

A Capitulo Cantuarienfi, exuiante archiepifcopo, convocatum anno Dom. M. CCC XCIX

HUjttr mentionem fynodi facit Nicolaut Harp. fcldiKf in hiftoria ecclef. .4°χl. facul Xl·'. cap» /X.* Quam, *itqmt,* iynedtun, prior er caJtitulum, ut appellant, Cantuarienfe, abfente n exilio Thoma, indixerat Ad quam Henricii rex, comites Northumbrie dt Veft:neriandic mifit, non ut pecuniam aliquam a clero, fed ut preces pro ipfius 8c regni lalute poftularet. Qii profitebantur, nolle regem in pecuniis tribuendis eos premere nifi futnma neceftiias eas extorqueret. a quibus tamen poftea folvendis nunquam ceflâtum eft.

Gonteftabantur vero commemorati comites, nolle regem, cleri privilegia atque immunitates imminuere : & diligentem potiturum operam, quo herefes, que jam in immenfutn fitecreverant, exfeinderentur Eadem At in comitiis regni, que tum habebantur, promifit: in qnibus regem Arundellius Obteftatus eft, ut provifionrs abrogaret, per quas fiebat, ut doâi& pii viri in academiis, rerum viâuique inopia prcmerentnr, ftudiaque deferere cogerentur : cum opima interim beneficia indoâis dc ambitioGs excrefcerent. Pollicitus eft rex, fe eam rem ad curam fuam revocaturum.

Qucftus eft in hac fynodo clerus, quod valde premeretur, tum a miniftris regiis, tum a Romano pontifice. Et queftor quidem pontificius venit ad fynodum cam ob caufam : *voluitque* ut clerus ea de re litteras ad fummum pontificem mitteret.

Poftulatum eft inter alia, ut dies divo Gcorgio martyri facer, celebris & fertus per totam Angliam ageretur: utque cautio diligentior haberetur, ne bona pauperum hofpitiorum temere atque inconfulte io pauperum fraudem profunderentur, ne epifeopi caufas, que iacerdotium & matrimonium refpicerenr, cuiquam nifi doftis & turis peritis crederem ne ii qui in adulterium inciderent. quire grave aliquod peccatum, quodque puMice notum effet, pecuniaria aliqua, fed corporea folum pcena coercerentur.

Synodus que fequenti anno convenit, decimam cum dimidiata regi conceffit. *Hailmm HarfiftUiu.*

ANNO Christi •1°t·

CONCILIA ANGLICANA

Annis MCCCC. MCCCCII. & aliis fcquentibus habita

EX Harfjfeldti toftor· tcclrf. An^hr. hornm* FSts/iaw *conciliorum ïmu lu l. hja:nlo xv. cap. ii*.* Synodus, *inqxit*, que fequenti anno (tuauram *MCCCC)* convenit decimam, cum dimidiata regi concertât. *Poftxlarat ntntinua Jtrx ʌ cltrich pKwûano,* saw *fuyenort, «r ŋ* toncilio* CaitfMrttrf patii» *antt dtiixm tft.*

Confluxit biennio poft alia fynodus Londini, fil poft al teram deinde biennium alia : io utraque, pecunia ob graves regît fumptus in feditiofis bello reprimendis contributa eft,ad quam prioie fynodo poftulandam venere ad patres regis nomine, comes Somcrfeti & dominusRoffe qui erat a thefauris. Vetus hoc tempore cleri prorogativa ad ejus poftulatioocm per regem renovata eft, ne clerus apud regni tribunal raperetur, neve pro commeatu regite famille res fitas venderp cogeretur.

anno CHRim H·>.

In porterions , mandato Tbomx.de iodicei> A da fynodo perfun&us eft Henrietta JJncofaienfis epifeopus, quafi Caotuarienfis ecclefix cancellarius : quod Londfnenfis fedes , cujus epifco, us, ejufdem ecclefix eft decanus , dc Wintonienfis , cujus epifeopus in eadem ecclefia fubdecanus ceafetur, vacarent. In qur fynodo cautum eft, ut defundo aliquo *c^f.opo* , extquix ejus per omnes cathédrales ecclefias celebrentur : que paulo poft mortuo Rogcrio Loodiuenfi pro eo celebratx funt.

Sequens annus fuam etiam fynodnm habuit, qux pecuniarum etiam contributionem fecum trahebat, ut fit biennium quod infecutum eft. Atque in ifta poftertote fynodo, Thomas Carliolenfis epifeopus, ex illis verbis , *Magtfttr a-* B *déli & vocat te,* ecclefiaften egit. Hanc fyno dum Henricus Bevvforde Wintonienfis epifeopus , cui fe abfente rerum fummarn Arundellius crediderat, Arundellio in regis legatione occupato, indixerat.

Poft biennium , duplex in annum omnem fynodus incurrebat , ut diximus . In priore , Joannes cœnobij D. Auguftini Cantuarix monachus in illud thema, *faciat mqfipiifnt tpur fuum:* io pofteriore Joannes Botelius Francifcanorum generalis, in illud ; *fas vocati eftit* n ano *corpcvc·.* icite peroravit . Atque hx (ynodi in deliberatione de fchifmate opprimendo potifiimum çonfumptx , qua de re ante diximus. Atque hcc quidem (ynodus , ut cxtcrxCfere omnes , per folius archiepifcopi Jitteras de mandatum congregata eft : nonnumquam vero rogatus a rege & propter illius litteras, Ac publica regni negotia clerum ad fynodum evoca* vit, ut triemio poft , in qua Joannes Lang-, ùoŋ Cantuaifenfis monachus, ex illo themate; *Stella dederant* Arer» : concionem habuit : ut & alius proxima proximi anni fynodo , ejafdem coenobii monachus Joanna Godmershanus fuper illa verba ; *diligit» Itatn fapieniia* rerer f«i *praefiit.* In priore tribaturn a clero portularum eft, ied nihil preftitum, quod clerus nimis fe emuntttim, & continuis contributionibus exhauftum quereretur . Sed in pofteriore, decima a clero ad regis ufus abrafa eft * ĩ|ui varias in hac fynodo querimonias propouit ob ecclefix libertates atque prerogatives in dies labefadatas. Poftulatum eft , nc cum qtiilquam ex clero profcribatur aliquam obcau(am, decimae, oblationes, & bona ecclefix , ideo regis ufibus cederent : petitum , *ne* cum vicarii propter vicarie tenuitatem atque exilitatem, acceifiooem & incrementum, ubi rex ecclefiarum aliquarum edet patronus, apud ecclefiafticum tribunal poflularcot , cognitio illa referipto, ut fiebat, regio interpellaretur , poftulatum , ne, cum fruâus ecclefiarum , quarum patronus erat R.ex, fcqueftrarentur, quod curx ^parochiali Idonee non profpiceretur ; regis releriptum ad ccclefiafticorum cognitionem perturbandam , decerneretur : poftulatum ne ccenobia e quibus exteri , quafi regni hoftes ejeât client, laici ufurparent , fed alii monachi ex Anglis lufficerentur.· pecuniam interim dependit clerus, fed eorum poftulationi latisfaâum non reperio , five id mors regis , quia hoc anno inlequuta eft « five alia aliunde objeâa impedierint. *HtrptftUitu.*

anno C^TI >«·«

ondinensis synodu

anno CHRISTI n ,,» — CHRISTI a>,«.

J» caufa jarimt Citri Allicam

ltua» 1^99. Mite.

ADMONITIO COLLECTORIS.

Manli Sup. «0- III. p»g,

„ /""Onvocationes cleri Anglicani crebrius „ VU per hos annos repetitas ne in fynodo„ rum numerum referam, prohibuit, & indi* „ dio a Rege prius , deiu a Cantaurienfi ar„ chiepifeopo contra fynodorum morem pre D „ (litai & cauta,cum coetus iftos habitosconftet pro decernendo regi vel archiepifeopo , ,, vel in cleri indigentias opportuno pecunia„ rum fubfidio. Id vero parum vel nihil con„ ducere ad *res* conciliares augendas arbitratus „ fum. Accedebat dc Labbei exemplum , qui „ perfimiles cleri Anglicani convocationes 0„ mittendas cenfuit. Cum vero ea, quam hic „ dandam fufeipio , Anglicani cleri convoca„ tio ecclefiaftici aliquid offerat ultra decima„ rum vel multarum colleâionetn, dc abHar„ psfeldio ia hift. eccl. Angi. *txc.* XIV. c. IX. „ pag. 61 δ. fynodi nomine appelletur ; bxc „ proinde cauta fubeft , cur a me inter con„ cilia recenferetur. Aâa hujus eruit Wilkins E „ cx reg. Arundel. I. fol. yi. ex quo huc „ transfero.

AF-r, wilk. to- lli. p. i;

Poftea pera&a facra Ac poft *le&iooeta certificatorit* epifeopi London, quia dominus coma Wcftmorlanilix & dominus Thomas Hcrpyngliam, fuerant diâo domluo comiti Nocthumbrix atfbciati ex parte diâi domini regis , de & fuper certa mâreria, diâo domino archiepifeopo Cantuar. cxterifquc prxlatis & clero didx fur provincix Cantual, exponenda , diâus dominus archiepifcopi» una cum fuffraganeis, necnoo aliis prxlatis & ciero fuis , pe nonnuHa tempora adventum eorum çxpeûabant ; dc tandem didi domini coma Weftmorlandie, de Thomas Herpyngham fic diutius expediti, in capellam prediôam venerunt. Et fatim coma Northumbrix voluntatem diâi domini regis dc caufam adventus eorum diâis domino archieptfcopo , necoon fufiraganeis Ac aliis prxlatis dc clero prxdiâr provincie exponebat ; dicens , quod ipfe dc focii fui prrdiâi, ɗ00 mifli faetint ad illum finem , ficut exteri nuncii a progenitoribus dc prxdeccflori- bos diâi domini regis aotv bre tempora diâis domino dc clero mittebantur , videlicet pro cxaâione pecuniarum ; fed cx parte regis expreffe dixit, non fuit intentionis neque vGhintatis diâi domini regis de extero aliquam c* xadionem pecuniarum in regno fuo facere , nec ciidem imponere* oifi magna neccfitatc guer-

ATo. CHRISTI

ftt inevitabili neceflitate ingruente; - led fapnwavit eifdem dominis dt elevo affeâione, qe» potuit, quatenus diâum dominum noflrum regem in orationibus fuis*de extero, necpoo in eventum guerrarum dc hujufmodi quod abiit , habere dignentur fpecialtus recommendatum ; certificans etfdem dominis prolatis, et clero, quod ipfe dominus nofter rcx omnes libertates ecclefix fuftineret , necnon brrefes, errore*, et hxreticos deftrueret juxta pofle. Quibus fic per didum doqiinum comitem Northumbrix diâis et expofitis, diâus dominus archiepifeopus cx parte pnelatorum et totius cleri, domino noftro regi pro fua magna benevolentia gratiarum aâiones reddebat multiformes ; et ftatirn et incontinenti bis expeditis , diâus dominus archiepifeopus continuavit convocationem fuam hujufmodi ufque in craftinum, inter oâavam horam et nonam, vix. oâavam diem ejufdem menfis in domo capitulari ejufdem ecclefix. Et medio tempore mandavit alia certificatoria et procuratoria prxlatorum, et cleri antediâi recipi per cancellarium fuum et caularum fuarum audientiam .

Qua hora diâi diei craftini adveniente, coram domino in domo capitulari prxdiâa comparuerunt perfonaliter reverendi in Chrifto patres , et domini , domini London Winton. Lincoln. Norvk. Elien. Exon. Saresburien. Hereford. Landaven. Wigor. Lich. Aflaven. Roften. Bangor. Ciceftr. Mener. epifcopi , et dominus prior ecclefix Cant.' abbas Glafton. abbas Glouceftr. et alii abbates quamplures , necnon aliorum abfentium , vix. epifcopi Bathon, et pnelatorum ac cleri provincix antedidx procuratores. Et expofita ibidem per dominum caufa convocationis hujufmodi, traâabant ipfe dominus, et reverendi patres , epifropi antediâi, per fe de negotiis omnibus ecclefix ; aliis praelatis et procuratoribus cleri feorftm teparatis. Ec quia videbatur pnefato domino archiepifcopo , et aliis epifeopis didst fue Cant, provincix fatis difficile omnes prelates et procuratores cleri iu unum congregare, ad concipiendum articulos ec parte cleri proponendos , propter hoc deputavit quinque pertonas, vix. magillram Thomam Stove,archidiaeooum London, magiftros Thomam Southam , Johaonera Helmer , Johanocm Maydenheth, et Will. Stukle ad concipiend. articulos cx parte pnelatorum et cleri, fuper quibus prxtendunt ecclefiam et fe gravatos . Et tandem dominus continuavit convocationem iuam hujufmodi ufque ad diem (abbati , vix. diem undecimum ejufdem menfis, inter borar oâavam, et horam nqnam.

Quibus die et hora venientibas rever. domino et diâi* epifeopis, necnon aliis praelatis et procuratoribus didi cleri ad diâam domum capitularem ; et quia tunc videbatur domino Jjuod articuli, de et fuper quibus rpfimet ieler c eftent tradituri , non pollent commode inter xdes publicari, ideo diâi* praelatis et procuratoribus, in eadem domo capitulari dimiffis, didas domitms una asm fuffiaganei* fob accedit ad cappellam B. Marir etufdemecilefir; ubi et in quo loco mag. Joh. Where , decanus ecclefia: Hereforden. didos articulos , de mandato diâi domini archiepifcopi , palam et aperte allegebat. Quibus fie perleâis et plenius intdieâk, et quia in diâis articulis continebantur certa gravamina , per fedem apoftoltcam merito reformanda ; viium fait fatishoocftum et expediens diâis domino archiepifeopo et fitfiraganeis provincix fux Cant, prediâx mitterp pro colleâore domini noftri papas , tunc in civitate exiftente ,'jd confulcndum cum eo de et fuper prxmifli* in diâis articulis contentis, et ita de faâo miferunt. Qtio veniente, et plenius de propofito diâorumdominorum contuito, ipfe ex pane domini papas, nec non ex parte fui ipfius, diâis dominis archicpifcopo ct epifeopis pro eorum benevolentia gratiarum reddebat *aâiones; dicens ex* pref-v, (e, quod fuiflet et eft faris honeihim et expediens ecciefix Anglican», quod dominus no. fter rex, una cum diâis domino archiepifcopo et epifeopis, fcrlberet domino noftro papa pro reformatione eorumdem ; et ipfemet fideliter promifit fe velle fcribçre domino noftro papae, necnon laborare pro reformatione prxmiflbrum in omnibus juxta pofle . Er ftatirn poftea diâus dominus archiepifeopus mifit pro exteris prxlatis et procuratoribus cleri diâx fu»Ganr. provincix, quod venirent de diâa domo capitulari addiâatn cappellam B. Mari» coram«o, et diâis fuffraganeis fuis , gravamina , fi qua haberent, dc et fuper quibus prxtendcbant fa gravatos , ac reformanda , fi qtud fcirent iu provincia Canr. propofituri.

Quibus ad didam cappellam venientibus ; fur. rexit quidam venerabilis vir magifter Joh. Maydenheth, et nomine cleri provincix antediâ» certos articulos ex parte cleri provinc. anredi*8t»* conceptos, et quamplura .gravamina continentes, publice perlegebat , prout in eifdem articulis plenius continebatur; fuper quibus tuplicavit humiliter et devote ex parte cleri predidi , didis dominis archiepifcopo et epifeopis de remedio fibi per eofdem in hac parte provideri opportuno. Et quia didi domini archiapifeopus et epifcopi deberent circa ardua negotia , et prrcipr circa coronationem didi domini noftri regis fiendam *13.* die ejufdem menfis, multipliciter praepediri, didus dominus archiepifeopus continuavit convocationem ftum hujufmodi ufque ad diem veneris, viz. 16. diem ejuidem menfis, in domo capitulari prxdiââ Et articujj ex partc prxJatorum , neque ex parte cieri fuerunt omnes pleni feu deliberati , mandavit idem reverend, pater , quod interim procuratores cleri délibéraient , et articulos plenos illo termino, fi voluerint, proponerent. Adveniente vero diâo *die, idem* mag. Joh. Maydenheth alios articulos quamplures ea parte cieri pnediâi eisdem arcbiepifeopo et epifeopis publice exponebst ; quorum vero omnium ec fingulorum articulorum pnediâorum tenores fequuntur, ec funt tales .

Articuli pcrrtfli i» coavocatiaee.

In primis conqueruntur pnelati et clerus provincias Gant. antedidr, quod cum per procuratoria et alia inftrumenta fub nominitas confiât* ei fabricatis concepta , foleant permutationes, divortia , et alii aftus judkiales de faâo expediri ; quatenus ordinetur , quod concipientes & concipi facientes procuratoria * inftrumenta hujufmodi, nomen wniu· alteri imponentes, feu fibi aflumentes fcienter A dolofe, fine ipfo faâo majoris excommunicationis fententia innodati ; & nihilominus, fi bénéficiât! fuerint, fuis priventur beneficiis . ftc notarii pestmiflorum coufcii, officio labelliona-

tns

er tua perpetuo priventur Et quod nullus tabel-A lio vel utens figillo audentieo figoet aut figill Ottkxn *** procuratorium feu inftnunentum iia/Inom'oe afiaMus» η>^ conftituentis feu inftru» xuentum confici requirentis; oominifqM & cognominis ejufdem in procuratorio feu infini, mento exprcÆator. cenam At indubitatam habeat notitiam ; At quod facientes in cootrariym pecnam incurram aurcd&am.

II.

Item, quod conftitutiones edit* contra cappellanos parochiales Ac ftipendiarios fuper eo rum falariis percipiendis Ac. juramento fidelitatis redoribus & vicariis praritando, cum pœ- B nr adjedione moneantur, ac exccuiioni debit· ubique infra provinciam demandentur

ni.

Item, quod locorum ordinarii , & alii praelati, ac eorum miniftri, pro luis litteris & tigillis in inftitutionilsus , inquifttionibus , indudionibus, & commilitonibus , & permutationibus expediendis , teftamentorum infinuationibus, Ac litteris dimifloriis , & ordinum barbitonforibus, & ali's ad eorum officium pertinentibus feoda percipiant moderata , & quod taxetur tumma in pnemiffis , quam excedere •on debeant, aut valeant quovis modo.

IV

Item, quod cum religiofi ft alii ecclefiarum patroni in pnrfentationibus ad beneficia fui patronatus, pro figillo Ac aliis feudis a prsefeotatis pecuniam exceffive , quandoque ad fummam IV. vel V. marcarum, ac juramenta illicita piselertim a vicariis fuper portione fua minime augmentand. vel penfione indebita omnino folveoda extorqueant ab eisdem , quatenus ordinetur, quod prtefentantes huiufmodi ture careant prefentandt ea vice , jufque ipforum ad loci dimeefanum iplo fado devolvatur, ac praetentari prxdidt inhabiles fiant adD quodeumque beneficium eccletutticum obtinendum. prout de jure communi cxiilunt

V

Item, quod religiofi etiam exempti,Ac qui cumque alii habentes ecclefias appropriates , penfioncs, Ac portiones , teneantur comparem per te aut procuratores iufficientci conftitutos, coram cccleiianrm hujuimodi ordinariis , per ipfos heite voratos , Ac mandata ipforum canonica , & slia onera queeumque , ratione ecclcfufticarum portionum At penfionum fuarum hajutmodi, ut alti redotes feculares fubire Et quod ad hoc compelli valeant Ac ardari per E lequel·.ritionem fruduum, ecclefiafticarum por. lienum At penfionum pntdidarum.

VI.

Item, declaretur de denario Ů. Petri, pane benedido, & oblationibus peotecoftalibus , au debeant folvi ab occupatoribus terrarum ad tonementa quondam cdificata ex nunc collapfa, vel etiam non inhabitata pertinentium , pr·. iertim cum imgulx parochi* ad certam quotam antiquitus fint taxat* , & de fie tenentibus coeioercrant levari.

VII.

Item, qnod miniftri epifeoporum feu arehtdiaoooorum noo onerent iubditos eorumdem , prarerquam in vifitatiooibus ordinariis eorumdem femel in anno , capitula eorum fecundum communem curium celebranda tenendis

VIII.

Item, quod pro adulterio recidivo, publico & notorio, ieu alio crimine graviore notorio pcena corporalis publica omnino ab eisdem fit faâa

IX.

Item, qnod domini noftri epifcopi difpcn· lent abfque difficultate cum re&oribus ecclefi». rutn tuarum dime, habilibus, docilibus , & proficere volentibus , & licentiam concedant traofeundi ad ftudium generale ad aliquod tempus rationabile.

X

Item, quod curati quicumque in Audio ge- O nerali proficere nor. valentes , & alii u*n reficientes, ad ipforum curas per dominos epileo pos revocentur; nec de cetero cum eifdem (eu alus in futuro de non relidendo difpenietur . nifi ex caufis veris & legitime probatis .

XI

Item , quod domini notin' epicopi caufas beneficiates .St matrimoniales non committant , nifi perioois funtpcriris & difcreiis.Ac Obi notis

XII.

Item, quod domini noftri epifcopi perfonas ignotas «d beneficia curata vacantia prefentatas, per procuratores non admittant; fed perfooc huiufmodi perfonaliter ad epifcopo* fuos accedant, examen pro beneficiis hujuimodi, fi ea velint fufeipere, iubituri ab iifdetn.

XIII

item, quod dommi noftri eptlcopi *in* fuis fynodis epifcopalibus dominorum Ottonis Ac Ottoboni contra coocubinarios fic violatores libertatis ecclefi· , ac bona memori· domini Joh. Stratford contra ultimarum voluntatum ac juris ecclefiaftici exercitii impeditores conftitutiones fadas, diftinde faciant perlegi & exponi in vulgari.

XIV.

Item, quod propter fidiones A< fraudes varias in permutationihusbeneficionun exercitas, nullatenus expediantur, nifi inftitutioncs duorum beneficiorum permutandorum realiter tunc exhibeant . Et fi partes permutare volentes bine inde tub pœna pecuniaria vel juramento , ea occafiooe, obligaverint, nullo modo expellantur.

XV.

ANNO CHRISTI U»>.

XV,

Item, quod diâi domini noftri epifeopi fa* archidiaconi jurifdiâioeem aliquam fphitualem non dimittant ad firmam, nee io correftionibus aut junïdiâionibus alii» fpiriraalibus facicnd. fuorum fubditorum clericum conjugatum, vel rehgiofum, feu bigamum fubftituant, aut fcribam deputent quovis modo.

XVI.

Item, quod fiat flaturum pceoale, fit provinciale, quod quicunque beneficiorum ecciefufticorum patroni five ecclefiaftici, five feculares, de emero primas vel fecundas vacanlias, fub colore alienationis juris patronatus, non concedant; fed quod conceflioncs bujufsnodi fidas caute Audeant revocare.

XVII.

Item, quod domini noftri epifeopi bullas queftorum diligenter examinent, antequam litteras fuas pro ipforum receptione concedant, & quod cappellaoos non bénéficiâtes ad przdicandum non admittant.

XVIII.

Item, quod domini noftri epifeopi abbatibus & prioribus, & aliis religiofis quibufeumÎ)ue fibi fubditis, inhibeant fub pcenis & cenuris, ne pro penfionibus ecclefiafticis eis debitis, clericos trahant ad forum feculare per breve " De detentione annui redditus " fed pro penfionibus hujufmodi, jus fuum in foro ecclHiaftico profequamur, fub pcena amiflionis penfionis antediâe vel alia condigna.

XIX.

Item, quod domini noftri epifeopi notarios publicos fic tabelliones titulum creationis faciant cis exhibere, quorum nomini :n qualibet dkecefi regiftrentur, & non exhibentes ab officio notarii fufpendant & ddnuncient.

XX.

Item, quod cum commiflarii epifeoporum di&as provinciae «d probanda teftamenta defunâorum deputati, nullis ex bonis hujufmodi defunâorum confeâis inventariis per eos vifis, ut fideli computo exinde reddito, coram eii exeeuroribus teilamentorum hujufmodi, cx paâo exprefic inito, pro certa fumma, ct multoties nimium excefliva, ne bonis ipforum defunâorum, que in pios ufus pro falute animarum fuarum conveni deberent, praefatis commiflariis foluta, concedant acquietantias generales de & fuper hujufmodi exeeutorum adrainiftrationibns in ea pane; qui quidem abufua eifdem exeeuroribus audaciam probet dc bonis propriis hujufmodi teftatorum eorum animas nequiter defraudare. Quod acquietantie hujufmodi ante computum redditum non concedantur, et contrafacieqtes juramento ipforum acquietanciam recipientium fuper hoc coo* viâi, quod ea occafione receperunt, rtflituaot partibus hoc folvcntibus, et untumdem ordinario immediate fuperiori folvere infupei teneantur.

ANNO CHRBF

XXL

Item, quod cum adminiftratio bonorum ab jntcftato decedentium de confuetudine ecclefix Anglicane ad epifeopos feu alios ordinarios pertinere dignofeatur, committant didi epilcopi, feu alii ordinarii adminiftrationem bonorum hujufmodi confanguineis proximioribus diâi defundi, fi ad hoc habiles inveniantur. Alioquin aliis perfonis idoneis fiue difficultate quacumque, ut ia pios ufus pro animabus diftorum defunâorum bona hujufmodi expendantur, dc non convertantur in ufus didorum ordrnariontm, ut antea fieri confuevit, refervata didis ordinariis aadiend. computum fuper adminiftratlone hujufmodi poteftatc, congiu'S loco & tempore tantummodo.

XXII.

Item, quod ipfi domini epifeopi apoftatss per diâam provinciam regulari habitu temere dimiflo fecularibus veilrbos indutos, per mundum vagantes, quorum aliqui funt otficules archidiaconorum, aliqui cappellani in ecclefiis parochialibus divina celebrantes, per quorum przterea cxcommunicatorum przfentiam, inficiuntnr populi chriftiani, negligunt ad ftarutum debitum revocare, dt facere pro com niifis cononice puniri. Quare lupplicatur, quod hujufmodi apoftatz ad clauftra lua quentocyus revocentur; & fi in fxculo vacati fuerint, fupplketur domino regi, ut quiiquis diorecianus in fua diœcefi poteilatem habeat hujufmodi apoilatas capiendi, & carceribus mancipandi.

XXIII.

Item, quod cappellani religiofi cujufcumque ordinis in habitu ordinis fui incedere de cetero compellantur; & fi in feculari habjtu inventi fuerint, a celebratione divinorum ipio faâo fint fufpenfi.

XXIV.

Item, quod de cetero non admittantur presbyteri ftipendiarii tranfeuntes ab una diacefi ad aliam, fine litteris commendatitiis; & quod nullus ordinarius de cetero aliquem admittat fine prediâis litteris.

XXV.

Item, quod in quampluribus locis diâe provincie reâores & alii bénéficiai! non permittuntur fuas decimas, ad ipforum ecclefias debitas abducere, & afportari de locis, de quibus proveniunt, nifi omnibus diebus dominicis & feftivis ballivos, prepofitos, careâarios. fit alios miniftros dominicos, & alios parodiunos locorum hujufmodi toto tempore autumnali pafcant & convivant; chirothecas pecunfes fic alia donaria |is donant, conira ccclefiaUicam libertatem.

XX VL

Item, quod bona bofpitaEutn diâe provracie

er d» nM la afin pauperum & lepra infeâo-rum, ad quorum a etiam capdlanonun M-dem miflas dt alia divina celebraturorum Cufteo-taticoa, ac editiciorum boipitaJium hujufinodi reparations erant antiquitus pie fundata, fed io aliis voluptatibus dt comeflatkxubus, ut vulgo, proh dolor! fcitur, indebite expenduntur; adeoque nedum hujufmodi cappdlania * pauperdxss nimia infligatur mif<ia; fed ifio-rum numerus ex diâorum hofpitalium fundationibos fuftentandus, multipliciter minoratur. Supplicatur Quatenus Clementina " Quia contingit fuper his <(de attero obfervatur,

CHRISTI

XXVII..

Item, quod, feftum S. Georgii martyris, qui totius militi* Anglican· fpiritualis eft patronus, dc pena quem in artibus armorum pns cereris fanâis habetur devotius & confidentius memoria, inftauretur per totam Angliam fe-(live ac folemniter ferianda, dc colenda, ficut carter* nationes fuorum patronorum fefta cohinc,

XXVIII

Item, paternitati veftr* reverendjflimc humillime fupplicant oratores veftri devotiflimi veftrarum univerfitamm fcholarum Oxon. & Cantebrig. provincix veftr· Cant, magiftri re- C gentes flt non regentes, ac exteri fcholares, quod cum dift* univerfitates ex illuftrium regum ac procerum, aliorumque nobilium fidelium regni Anglie piis eleemofynis erant antiquitus fundate, ut io eiidem debite infiftenta divine legi, ac ecclefiafticx,aliifque feientiis liberalibus, per quas iota militans hic etiam regi militia, gubernari, & virtutes ad hujufmodi regni Habilitatem introduci queant & exerceri, ad dignitates tam eleâivas ,quam alias, aliaque beneficia ccdefiailica didi regni una cum fuis clero atque populo proinde gubernanda promoverentur fuiheienti dodrina erudiri, quas quidem promotiones ex provifionibus apoftolicx fedis, retroactis temporibus, prx aliis indilciplinat. grattofe fuerunt aflecu- D ti, didaque gratia folito praefatis fcholaribus copiofe conceffa per quoddam ftatutum tempore domini regis Edvardi III. apud Carlile anno regni fui XXIV. fic apud VPeftmooaft. anno XIII. regni regis Rjchardi fecundi nuper in parliameoto Anglicano editum contra provifores, fuerat penitus adempta, quamvis tam antea ipfum ftatutum fore nofeitur aliquatenus mitigatum, propter quod prxfataru. univerfitatum fcholarium numerus, nunc ad fxcularia redeuntium, multipliciter minoratur, & ipfas univerfitates non ambigitur penitusdeftruendas infra breve, nili celerius congruum in hac parte remedium apponatur; quatenus penes excellentiflimum AtchriftianiiTimum prin- E cipem dominum noftrum, dominum Henricum, Dei gratia regem Angii* quartum, qui ad fjcrofanitx ecclefi* libertates confervandrs, & catholic* fidei exaltationem devotiffimum & fpecialitfimum, ut fperatur, gait sciutr., condignis precibus & exhortationibus ralit.r inflare velitis, chantatis ac premiflo->um intuitu, ut dicti fcholares modernis, ficui antiquis domini Henrici III. quondam repis Anpli*, atiifque clapfis temporibus fatis notu. dignitates & beneficia przlifiata, ex inAdulto os diâa apoftoltea fedis privilegio fu-pradifto, noa obftante ftarato, licite valeant afléqni, & cis gaudere, aut alterius remedii ~~opportuno~~ fuflragio per veftram ~~difcretiffimam~~ paternitatem benignius apponend. ad Dei laudem & (alutis animarum continuum incrementum,

XXIX.

Item, eum clericis laici oppido funt infefti, ipfifque laicis quam religioGs difpooendi de rtbus ecclefi* nulla fit attributa poteflss, quibas obfequeod. manet œceflitas non auâo- B ritas imperandi, fuis finibus non contenti, nitantur (ut aflcritnr) ia vetitum ad illicita fua frena relaxare, et per Lollardos (ut dicitur) informati intendant contra pnrlatos et alios viros eccleGafticoa io prxfenti parliamento novas conftitutiona feu ftatuta facere, edere, et introducere, contra ecdefix libertatem, qux non conftitutiooa fed potius diftrt» âiooes, imma deflruâiooa merito dici poffunt. Quare fupplicat clerus provincix antedi-Sr humillime vobis reverendiflimo ia Cbrifto patri, ac domino fuo, dom. Thotnx, Dei gratia archiepifeopo Cant, antedkto, veftrifque luflraganets prssdiâis, quatenus velitis io premiftis fic refiflere, ut ecclefia Anglicane fua libertate folita in prxmiftts et aliis antiquitus obiervatis, pacifice gaudere valeat in futurum

XXX.

Item, non concedantur commifliones ad inquirendum, ubi rex prsefentat ad ecclefiam plenam, quoufquc titulus regius per breve de u Quare impedit " fit difcuflts, et patroni titulus enervatus; et fi committi debeat, committatur in pleno confiftorio epifeopi ad in» quirend. vocati ad hoc incumbente licite, vel archiepifcopi in curia dc arcubus, fi per appellationem ad eum caufa hujufmodi devolvatur, ut fic proceflus incumbentis pateat, ct aliter proceflus fadus fit ipfo jure nullus.

XXXI.

Irem, fuppJicat clerus anrediâus, quod cum locorum ordinarii, qui catifas beneficiates, et alias certis commiflariis, ut creditur, ignorantibus, fubomatis, fufpeâis, et corrudis committuor decidendas; oui commiflârii recepta commiÆone hujufmodi, aflumptis fibi uno ordinario notario et duobus falfis teftibus, pretendentes partem ad hoc vocatam, cum non fit, caufas hujufinodi, abiente parte et non vocata, in locis htteb ofis vel coemeteriis ecclefiarum et aliis privatis confimilibuset horis fu(pedis foil per fe fedentes, decidunt et terminant, ac fuas ferunt feritentias, aliquando privationis, excommunicationis, vel interdidi alias pœnas imponunt, juris ordine in aliquibus minime obfervato. Et quod proceflus hujufmodi ipfo jure fit nullus. Et fi commiflarius presbyter fit vel beneficiatus, a celebratione divinorum et perceptione fntâuum beneficii, fi qupd obtineat, ipfo fafto fit fufpenfus. Et fi clericos, non presbyter, nec beneficiatus exiftit,per idem tempus inhabilis fit ad quodeumque beneficium ecciefiafticum obtinendum. Et notarius, in pratmiftis adorum feri* ba fit perpetuo privatus.

XXXII.

ANNO CRRim *>o'

XXXII.

jtem, qmxj compellantur abbates, et priores, de perfonc afin religioûe ad eahibend. & inveniend. decanos rurales & folvend. dc eoo* tribnend. procuratoribus cleri in ipfius cleri convocationibus provincialibus & fynodaKbus, & aliis cleri oneribus pro ecclefiis fibi impropriatis m decanatibus illis, in quibas confifraot hujufmodi ecclefie eis appropriate, una cum clero ipfo; maxime cum ab eifdem ecclefiis ante appropriationem earumdem onera bujufmodi debebantur, er fieri confaeverunt. Que B onera fie fubtre de fado differunt et reculant religiofi »pf», in cleri ipfius praejudicium non modicum et gravamen. Quodque recufantium *ct* differentium onera hutufmodi fic fubire, fructus, *reditus,* et proventus ecclefiarum hutufmodt, pro quibus ipfa onera fubire noluerunt, ipfo fado per unum annum maneant fequeflrati, ac locorum epifcopo ordinario, & clero *ipfi de eifdem* frudibus pro oneribus ipfis anno ipfo fupportand. difponendi libera fit facultas, mû ubi vicarii in beneficiis hujufmodi intitulati ex compofitione vd confuetudine ad prefata onera confueverunt eligi & compelli. C

XXXIII.

Item, fupplicant paternitati veftre rever. praelati & clerus veflre Canr. provincie, quatenus (ublcripta gravamina eis per curias verras Cant, illata dt inferri confacta, reformare *& emendare* velitis intuitu charttstis.

XXXIV.

In primis, quum aliquis in eorum curiis prétendit fe, licet falfo, gravatum, fatim aece-r'it ad curiam de arcubus, afferens fe a pre* tenfo gravamine appellaCfe. dc, licet nnlla ap D pellatione oflenfa, obtinet inhibitionem fiepiifime, caufa fruftrandi judicium, dc impediendi inter parta juftitiam tniniftrari.

XXXV.

Item, cum agitur faper contemptu, licet ad fatis finiftram fuggeftionem contra aliquem qualecunqne genus probationis producitur contra fic fuper contemptu accuiatum, five fit inftrutnentum, five quodeumque aliud probationis adminiculum in quantumcumque reprobabile, quamvis contra quam, dcc. petat terminum ad dicendum contra, fecundum juris exigentiam, hoc tamen praetextu cooltrutionum carie non habebit (auctoritatem.)

XXXVI.

Item, cum producitur contra aliquem aliJuod mommentum, idem producens calumnioe procurat illud produdum fatim copiari ; dc in regiftrario recuperat originale pro pecunia, quia fiepius fabricarum & confidum, ne ille, contra quem producitur, poflit illud predidum per juridicam examinationem in aliquo reprobare.

XXXVII.

Item, cum aliquis citatur «d didam curiam ieper pretcnfo contemptu, non habebit ibidem A advocatum, procuratorem, vd aliquam confiltarinm dc juratis curi-.

XXXVIII.

Item, cam quis litigat in eadem curia in tuitorio, & fientit fe gravatum aliquo gravamine, advocatus nec procurator audebit appellare in quantumcumque gravamen fit notorium.

XXXIX

Item, cwm emanat inhibitio ab eadem curia ad partes cujufcumque, licet ille, cui inhibe* tur, petit a maodatanis copiam hujufmodi »-hibitioata, vel legi tenorem mandati, hoc facere fiepiffime recufant, fed tantum offendunt figilla, littera tamen elauta pratenfa inhibitionis; & hoc maxime ad fruftrandom judicium dt impediendam juftitiam inter paries.

XL.

Item, hujufmodi mandatarii fzpiffime inhibent «bique aliqua citatione, ut fic per calu* motam proteletur negotium.

XLI.

Irent, quum aliquis citatur fuper prrtenfo contemptu, quamvis ad remotiorem partem provinciae Cant. & propter timorem contemptus compareт die dc loco in citatorio affigna-10, *& hoc* noo fine magnis laboribus dt expenfis; tamen fic citare procurans, licet *temere, five* non comparuerit five comparuerit, dc defecerit in probationibus, non condemnabitur in expenfis; & fic contra juris cquitatem pœna temere litigantium nullatenus habet locum.

XLU.

Item, quum per aliquem fuffraganeum ejufdem provincie vel ejus audoritate proceditur contra aliquem " *ex* officio " ad corredionem anime, ubi inhibitio non deberet quovismodo concedi, idem fic corrigend. afferens, caufam contra fe ad infantiam panis agitari, licet omnino confide, impetrat inhibitionem, quod five fit, ut fuggeflum eft, five alias, nen procedatur in caufa ad fovendum materiam delinquend. &, ut experientia docet, atiatn permanend. damnantur in peccatis-

XLIII.

Irem, quamquam obtenta dimiffioneodeamdem curiam ut procedatur in caufa, no· obgftante inhibitione alias emanata, iterum inhibetur per eamdem antiquam inhibitionem, metatis tamen anno, menfe, de die per rafuram, & oportet, ut dicitur, obedire.

XLIV.

In primis, fupplicant humiliter & devote praelati, & clerus prudidi, quatenus omnia privilegia, libertates & jura, & fpecialiter in magna charta, & in ftatuto " Gircumfpe&e agatis " contenta, ipfis praelatis dt ciero, ac prrcefforibus, & przdeceffbribus, eoctefiifqua dc beneficiis ecclefiafticis eorumdem, necnon univerfitatibus clericorum per nobiles progeni- torcv

(Stores domini regis dudum coacefla & eonfir-A mata, dignetur idem dominus rex pro fe & bnredius fuis gratiofe fe fufidenter ratificare

urr * confirmare; ac fuper ratifications fe confirmatione hujufmodi litteras foas Ubere fe fine fine concedere, fe fieri facere eum efieflu.

XLV.

Item, fupplicant iidem prxlati et clerus domino regi prxdiâo ; quatenus litteras patentes domini Edvardi, regis Anglie a cooqoeftu fecundi, apud Eboracum 13. die menfis No* vemb. anno regni fui X. undatis fe clero diâi regni concernis, in quibus articuli pnelatOrum et cleri prxdi&i fuper'gravaminibus eis B iliatis, et exterat refpoofiooes ad eofdem articulos per etundem regem et concilium faum date, plenius continentur , prout in rotulis cancellarix reperire poterit de recordo, ratifi. care, approbare , et confirmare dignetur dc fua gratia fpeciali.

XLVI.

Item, cum temporalia alicujus prxlati feifita fuerint in manum *regit, ant iidem* praelati per bona et catalla fua diflringi debeant ex aliqua caufa de mandato regis, vigore brevia fui, miniftri regia decimaa et alia emolumenta ecdefiarum menfa epifcopalt appropriate- C rum to hac parte nequiter violando, fument; unde regiae benignitati complaceat gratiofe concedere, quod miniftri fui de di&ia fpiritual.de cetero fe nullatenua intromittant.

XLVII.

Item, cum viri ecdefiaflici bénéficiât! K proccffum in curia regis fuerint, aut per r» et catalla fisa debeant ex quacumque caufa aftringi, miniftri regis in utroque cafu decimas et oblationes, et alia emolumenta qux* cumque, ad beneficia eorum fpe&antia, quamquam in folo ecclcfiaftico, et quamquam de manibus facerdotum, utpote bona et catalla d temporalia, capere et diftringere non verentur, libertatem ecclefiafticam in hac (pane damnabiliter) infringendo. Supplicant igitur diâi prxlati et clerus, quod rex dignetur concedere , quod miniftri fui de extero libertatem fuam hujufmodi non attemptent (dcftruere).

XLVIII.

Item in caufa perjurii et defamations , quum in foro ecclcfiaftico agitur duntaxat ad prenam canonicam imponendam. Si generalis prohibitio regia judici porrigitur, quamvis judex ille conflare faciat fub figillo fuo in can- g cellaria regis de hujufmodi caufa, et quod procedatur tuntummodo ad poenam canonicam ea occafione infligendam confultatio regia denegatur . Unde perjurium incurrentibus et delimantibus grave imminet periculum mtrum, cum perjurium et defatnatio hujufmodi fic perpetuo maneant impunita . Qtare fupplicant *iidem* prxlati et clerus, ut rex dignetur gratiofe concedere, quod in his cafibus poterit confultatio emanare.

ANNO CHRISTI

XUX.

Item , nonnulli timentes GW , feu edam coojeâuranccs, quod ia foro ecclefiaftieo ad inftantiam partium , vel ex officio debeant conveniri, antequam ad judicium evocentur, impetrant prohibitiones regias ta genere, quas fodidbus porrigunt, ut colUem metu contemStus a futuris eorum proceffibus faciant abinere, unde conlultationes reportare non poterunt , pro eo, quod in ea perte ofteodere nequeunt articulum, vd libellum Cum autem prohibitionis hujufmodi caufa judices ecciefiaftici in caufa ad forum ecclefiaftknm fpeâantibw, ad inftantiam partium deinde criminofi et in fuarum animarum interitum remanent incorreâi ; quare regi* benignitati complaceat gratiofe concedere, quod fi regia prohibitio fic emanet, poilu judex ecdefiafticus impetrantem hujufmodi tam ad inftantiam partis, nuam ex officio, coram eo facere conveniri. Et poftquam judex fub figillo fuo conflare fecerit ia canceUaria de hujufinodi citatione , et quod contineat materiam ad forum ecclefiafticum duntaxat fpeâantcm , extunc vel regia confultatio concedatur, aut poffit idem judex in ea parte procedere, prohibitione hujufmodi non obftante.

Item contra judicem ecclefiafticum in cauta mere fpirituali ad inftantiam panium procedentem, breve regium, " Artacbiss " nuncupat aliquotiea impetratur , et drmandarur execution!, antequam emaner prohibitio regia fuperiode; unde fupplicant diâi praelati ct elenia diûua domino noftro regi, quatenus cOucedere gratiofe dignetur, ut ante impetrationem prohibitioni» regiaa diâum breve de * Attaduas " nullatenua concedatur.

LI.

Item , fi fruâus et proventas ecdefiarum alienigenis appropriatantm, pro eo, quod ecclefiis Ipfis non faciunt debite, deferviri, per ordinarios loconun fequeflrari contigerit» prohibitio regia contra ordinarios illos emanat, fed conluitatio omnino denegatur eifdem. Et fic impediuntur, quominus in ea parte valeant de aliquo remedio providere, ficuue ecclefix memorate debitis defraudentur obfequiis, in grave periculum animarum. Placeat igitur domino noftro regi concedere, quod in illo cafu confultatio regia concedatur.

LU.

Item, C perpetui vicarii ecdefiarum parochialium, de patronatu regis ratione prioratuum alienigenarum in manu fua exiftentium, pro augmentations portionum fisarum exilium in foro ecclcfiaftico profequuntur, ^ftatim prohibitiones regis ad impedieud. profecutiooes hujufmodi porriguntor ; fe exinde confultationes vicariis fic proiequentibus denegantur omnino. Cujus prxtextu hujufmodi vicarise propter exilitatem earum quam fxpius deferuntur, fe fic ecclefix ilis divinis ofiteiis penitus defraudantur. Unde fupplicant diâi prxlati & clerus, quatenus regi* benignitati com-

C3T ANNO CMttm

complaceat gratiota concedere , quod in ea parte cootahatio regia valeat emanare,

LIIL.

Item, quod cum quamptares cantari· infra regnum fundat· flt dotate fuerint in teflamentis, flt etiam inter vivos, nccoon certi reditus ad inventionem luminarium, vd alium pium utam ecclefi·, vel pauperum, qu· pmtextu non capacitatis nova fabtilitate adinventa funt deflruâa , ac fic verifimiliter ptares deftrui continget in futuram; quod cantari· ipfit dc reditus hujuimodi, juxta pias voluntates defundorum, ac alias ordinationes fundatorum in ea parte faâas, reftaurentur, flt debite coo-ferventur, defeâibus pnediâis nonobftsntibas. Illis tamen cantariis , terris, & tenementis, reditibus, & fervitiis, ac advocationibus ecctafiarum prcdiâaram cantariis in diâis teftamentis legatis, qu* reges Anglin clam memori· Edxrardus 1. Edvardus II. Ederardus III. feu aliquis coram feifierunt feu fcifivit in manus fuas, per mioiflra* fuos, tanquam fibi foris fida, virtute, cujuidam ftatuti uDetersu A tenementis ad manum mortuam non pooendis M editi, & qun paedidi reges feu aliquis eorum per charta* fuas dederunt five dederit aliquibus domibus religiofis, de fundatione diâorum regum fcu alicujus ipforum in perpetuam deemofynam , five ecclefiis cathedr. five collegiatis dumtaxat exceptis. Ita quod dide contrarie per diâos reges fcu aliquem ipforum, fic ut praemittitur, dat. & cooceffie didis religidfis domibus, five ecclefiis catbed. tau collegiatis, juxta tenorem diâarum chartarum regiarum firme et talvn tamper permaneant in perpetuum, quacumque ordinatione in connarium edita non obftantc.

LIV.

Item, pro eo, quod prioratus alienigene, & alia beneficia ecdefiaftica, per alienigenas inimicos ab olim poflefla, per laicos occupantur & traduntur cis ad firmam ; religiofis cx-clufis in prioratibus iliis, A ecclefiis eis ap. propriatis cultus divinus tabtrahitur , & domus prioratuum eorumdem, ac ecclefi· ille minantur ruinam; quare videtur expediens, quod prioratibus illis dc aliis beneficiis ecdefiafticis per locorum ordinarios ad prntantationem regis tau patronum de religiofis viris ejufdem ordinis Anglicis provideatur, & aliis clericis tacularibos retarvata regi portione five apporto taperioribus domibus extra regnum folvi amiquitus confueto: ita quod folitus numerus religioforum & fnculartum clericorum , qui in prioratibus illis altiflimo famulari, ac alia onera eis incumbentia fupportare valeant in pofterum habeatur.

LV.

Item, quamvis de confuetudine regni Anglie clerici in omnibus cafibus, preterquam in cafu proditionis, fi fuerint indiâati, & in curia faculari conviât, gaudere debeant privitagio clericali, & epifcopali carceri mancipari; contingit tamen interdum, quod clerici ac etiam presbyteri pro depopulatione agrorum dt infidutiooe viarum malitiota, etiamfi inde penitus immunes fuerint, indiâanxur, & cum fuperinde in judicio fecnlari toovifti fuerint, non epifcopali carccri committuntur, ut privilegium clericale dépotait, tad ut laici tuf. penduntur, contra confuetudinem regni A ecclefiaftrcan· libertatem. Placeat igitur domino noftro regi gratiota concedere, quod diâum privilegium A contaetudo regni pradiâa in pofterum obtarvetur.

anno

LVI.

Item, domini temporales & eorum officiales inhibent tenenttas mis fnb gravibus penis pe-'cumatiis, quod ad citationes Ordinariorum in aliqua caufa, etiam correfttonis anima extra locum dominii fui non veniant_ aut comparcant coram ordinari» antediftis. Unde regie celfitudini fupplicatur , quatenus per brevia fua dominia temporalibus diftriâe prohibeatur, ne quicquam contra libertatem hujufmodi attemptare pnefumant.

LVII.

Item, abbates cc priore*, exempti & non exempti, impetrant a rege per litteras pateotes exemptiones, quod non fint deputati colleâores decimarum, domino regi per clerum Anglin conceffarum, in prnjudicium domini regis, ac tam ordinariorum, quam aliorum Anglic prniatorum.* placeat igitur eidem domino noftro regi concedere, quod tales exemptiones revocentur , A quod de entero non concedantur.

LVIII.

Item, conqueruntur prelati & clerus pmdiâi, quod viri ecclefiaftici bénéficiât! & alii tam in ecclefiis cathedr. quam aliis quibufeumque , ac in earum coemeteriis , etiam dum facris A divinis officiis intendunt, necnon indifferenter in locis aliis, dum facramentum euchariftin ad infirmos deferunt, pmtartim fub colore cujufiiam validi clamoris " Hou theta vulgarirer nuncupat, taper & contra itiota faâi, arrcftantur, & ab ipfie ecclefiis feu coemeteriis A locis extrahuntur, & vinculati ducuntur in carcerem, contra ecclefiafticam libertatem . Quare placeat domino regi concedere, quod in cafibus pmdidis viri ecclefiaftici nullo modo arrefteotur, tau capiantur .

LIX.

Item, fpecialiter conqueruntur diâi pmlati A clerus, quod viri ecclefiaftici ad fimplicem taggeftionem cujufcumque etiam falfifiimam per mtntftros, marcfcallos domini regi*, totiens quotiens fic taggeritur, rapiuntur, A fingulis vicibus, quibus fic capti fuerint , nomine feodi dimidiam marcam folvere compelluntur, ubi laici unum groffum in cafu hujuimodi tantum fofvunt, quodque fic viri ecclefiaftici non pius folvere compellantur, quam laici.

LX.

Item, conqueruntur pnelati A clerus memorati , quod vicecomites A efchaetores regii ad monafteria etiam ex pura A perpetua ekemo-

anno ANNO auiKn •SS»·

fyna per teges dc regni proceres fundata etiam A cum tuis uxoribus in numero hominum dc e- quorum nimium exeeflive annuatim venientes, 'Pk nsoeaftetia Λ benuficiatos in fumptibus dc alias nimis onerant dc gravant , dc nihikxni- pus magnas pecuniarum fummas indebite exi- gunt dc extorquent. Placeat igitur domito· noflro regi per fua brevia prohibere, dc fece- re proclamari, quod ab hujufmodi gravami- nibus in pofteram defiflant, fub poena per do- minum regem, dc fuum concilium limitanda ,

LXI.

Item», conquerantur jepedjôl prolati &.cie· rus, quod proviiores & emptores pro domo do* mini regis & aliorum procerum & magnatum, ut dicitur, deputati, beneficia dc loca eccle· fiaftica, contra voluntatem eorum, ad quos pertinent, feu loca tenentia eorumdem, in- grediuntur & occupant, habitanrefque ibidem dc inventos arcent dc expellunt, ac bona quç. cumque inibi inventa capiunt, diifipant, âç abducunt carigia dc bona aliorum virorum ec- clefiafticorum, in praejudicium dt ecclefiaflics libertatis leGoaem. Placeat domino regi pro- hibere, dt fecere proclamer, quod a premif- fis abilineant in futurum , fub pcena per ipfum regem dc fuum concilium limitanda,

LXII.

Item petunt praelati dc clerus profati, quod ubi de penfiooe ab una ecclefia feu beneficio ecclefiaftico alteri ecclefia feu beneficio hujuf- modi debita caufa coram judice ecclefiarum ventilatur, regia prohibitio minime conceda- tur; dc fi emanaverit, confultatio regia plena- rie concedatur, ac de hujufmodi caufa penfio- nis cognofeat, dc eam terminet judex eccle- fiadieus, dc minime fecularis, prefertim cum fic debeat dc confueverit fieri etiam ab antiquo,

LXIIL

Item cum caute ad forum dc cognitionem ecclefiafticam ipedantes , ad forum feculae trahuntur, ac cognitio judicum ecdefiaftico- rum in taufis hujufmodi per prohibitiones re* gias illicite impediatur, ficque jnrifdidiooetn ecclefiafticam impedient ; fint majoris excom- municationis fententia ipfo faâo damnati « involuti; quod obtenta confultatione regis in caufis memoratis, libere valeant judices eccle- flaftici taliter delinquentes publice excommunica- tos denuDciare, ac alias pro hujufmodi commit* fo, canonice punire; & contra pnemiffa , brem "Attachias H nuncupat, nullatenus concedatur.

(De hac convocatione prolatorum & cleri proviocME Cantuar. quam Harpfefeld. Hift. re- el. Angi. fee. XV. C. IX. p. 618. fynodum Cantuarienfcm vocat, ira loquitur:)

„ Qjum fynodum prior dc capitulum, ut appellant , Cancuarienfe , abfente in exilio Thoma , indixerat: ad quam Henrietta rex comites Northumbric & Weftmerlandie mifit, non m pecuniam aliquam a clero, fed ut pre- Bees pro ipfius &. regni falute poftularct: qui profitebantur, nolle regem in pecuniis tribucn- dis eos premere, nifi lumma reipubi, necefti- tas eas extorqueret; a quibus tamen poftea foivendis nunquam celfetum ell, five id propter caufam commemoratam , live propter regis avaritiam acciderit.

Consedabantur vero commemorati comites, nolle regem cleri privilegia atque immunita- tem imminuere, dc diligentem politurum ope- ram quo herefes, quas jam in immenfum fac- creverant, exicinderentur. Eadem & in comi- tiis regni, quae tum habebantur, promifit. lu quibus regem Arundcllius obteftarus eft , ut provifiones abrogaret, per quas fiebat, ut do Câi dc pii viri inacademiis rerum viâufque ino- pia premerentur, ftudiaque deferere cogeren- tur , cum opima interim beneficia indo&is dc ambitiofis accrefcerent· Pollicitus eft rex fe eam rem ad curiam fuam revocaturum. Que- ftus eft in hac fynodo clerus , quod valde prç- meretur tum a miniftris regiis, tum a Roma- no pontifice. Et queftor quidem pontificius venit ad fynodum eam ob caufam, voluitque ut clerus ea dc re litteras ad fummum pon- tificem mitteret. Poftulatum eft inter alia, ut dies divo Gcorgio martyri facer, celebris dc feftus per totam Angliam ageretur, utque cau- tio diligentior haberetur, ne bona pauperum hoipitiorum temere atque inconfultc in pan- Pperum fraudem profunderentur ; ne cpifcopi caufes, que facerdotium dc matrimonium ref- picereot, cuiquam nifi doâis dc jurifperitis ere- dereot, ne iis, qui in adulterium reciderent, quire gravius aliquod peccatum , quodque pu- blice notum effet, pecuniaria aliqua, fed cor- porea folum pcena coercerentur. " H«sc ille.^

ANNO CHRISTI ANNO CHRISTI

CONCILIUM IN VAZSTENENSE MONASTERIO IN SVECIA

Ab Henrico Vpftlcnfi arcbiepifeopo

Anno 1400. habitum.

Bentel. ia Dur. VB.

GOnctlil hujus brevts mentio fit in Diario E Vazftanenfis & Birgitte monafterii ; poft- 2uam enim ibi confecratas futfte virgines quaf- am fecras narravit auâor, addidicque ritum hunc celebralfe Danielem archiepifcopum (Jp* falenfem cum Straengiancnfi , Arofienfi, dc Vexionenfi epifeopis, rege pariter Erico cum regina Margarita adfiftentibus ; tum profequi- iur. *Tunc habebant ibi conciliem que^fi generale* fe. *Vaxtta. traxerunt nitet ibi noron « fefta Si Martini ufytu ad dim conceptiuût Beata Ptr- ginir, quattevir aliqui aerem cum rege antea pau- cie ditbeee recefferunt. Tunc rex Bricut plena- ria·" poteftatm accepit fuper regium^ quia uqfi priui ad legitinm atatm nan pervenerat. it ad illud tmput , /c«r & poftea per regnum Margaretem frldneari re°ii Dacia fifam* ijfe *tria regna regebantur.*

anno omen | anno chr is·ττ M··.

^LONDINENSE CONCILIUM

Pro hcrçticis quibufdam puniendis reduccndifvc,

.4mm 1400. *fyfo vtttri,* «sew *vtr·* 1401. *Mitto*.*

a«. V««». T)Erle&o mandato domini archicpifcopi Cant. A certificate domini epifcopi Loodin ac examinatis procuratoriis, comparuerunt 19. die menfis Januarii in domo capitulari S. Pauli coram diâo reverendo patre domino Thoma Cant. Archiepifcopo, reverendi patres London. Lincoln. Bien. Hereforden. Exon. Sarum, Meneven. Affaveo. Bangor. Roffen. dc Laodaveo. epifcopi, ac abfentium epifeoponim procuratores, nonnulliquedecani, dc priores ecclefiarum cathedralium ; archidiaconi etiam, abbates, dc priores, ac alii praelati exempti dc non exempti, ac procuratores capitulorum ecclefiarum cathedralium dc cleri provincis antediâe ad hoc vocati; quibus omnibus dc fingulis in eadem domo capitulari cunc prefentibus, diâus reverendiffunus pater caufas dc negotia celebrationis fui concilii provincialis (convocationis cleri vulgariter nuncupati) viz. pro defeûtbus eiufdem provincis tam in clero quam in populo |uxta turis exigentiam canonice reformandis, dc prefertim ad inquirendum de dc fuper erroribus dc bserefibus nonnullorum presbyterorum, clericorum, dc iaicorum, qui fuas privatas conventiculas dc congregationes in locis privatis dc abfeonditis infra diâatn provinciam Cant, pro- C ut afferebatur, faciunt; ac inibi luas praedicationes dc difputatiooes fapientes hrrefes dc errores, etiam fuper iacramcnto altaris faciunt dc difeeptant, io periculum animarum fuarum, •c aliorum Qiriftianorum perniciofum ac perverfum exemplum, dc fidei orthodoxs prejudicial» non modicum dc gravamen.' fub quorum praetextu corda fimplicium poterunt de facili baefitare de fide, immo damnabiliter cadere io errorem, ac fidei Chriftianx fundamentum io eorum mentibus vacillare; taliter intimavit, dc pro parre, ut dixit, expofuit tunc ibidem. Et faâa hujufmodi negotiorum expofitiooe, incontinenti eifdem die dc loco, coram diâo rever. patre, dc concilio fuo provinciali ptsdiâo, honorabiles viri dominus Henricus Percy, comes Northumbris, de Thomas Herpyngham, camerarius excellentiffimi principis domini Henrici IV. regis Anglie dc Francis, dc Thermas Northobury, domicellus, ex parte diâi regis, ac nonnullorum procerum dc nobilium regni Anglie, in parliamet> to ipfius regis apud Weflmon. tunc fpecialiter miffi, prefentiam fuam de licentia diâi rever. patris exhibuerunt, dc perfonalicer fteterunt dt intimarunt eidem rever. patri dc confratribus fuis, ac toti congregationi prelareront dc cleri hujufmodi tunc pnefentium, inter cetera, de herefibus dc erroribusfic modo generali, in diâo regno Anglie in fidei catholicae deftroâionem dc Chriftiaoorum confufionem non modicam, nifi citius fuccurratur, per nonnnUostam clericos, ut dixerunt, quam laicos, doâis, praedicatis, dc tentis ac conventicuUs privatis in ea parte faâia; fupplicantes, quatenus ad deftruâionem hujufmodi errorum dc herefiutn, fic pullulantium, ne deterius inde contingat, per diâum dom. archiepifeopum, ac alios praelatos & clerum remedium congruum juxta juris exigentiam apponeretur; dc delinquentes hujuimodi fecundum ipforum demerita canonice & publice puniantur; & promifenmt in ea parte, fi neceffe fuerit, regiam proteâionem & defenfionem in omnibus favorabiliter inclinatam. Commendaverunt etiam ipfum dominum regem & flatum fuum, ipforum praelatorum & cleri piis orationum iuffragiis, ac defenfionem & falva- B tionem regni fui, ipforum neceffario in diâa convocatione concedendo fubfldio opportune, fupportandas. Ac deinde diâus révérer, pater dom. archiepifcopus fupradiâus, habito aliquali traâatu cum confratribus fuis, przfatis nuncils fuis miffis refpondebat, dicens: Ego & confratres mei, ac totus clerus hic prtefens regradamus domino noftro regi, de bono zelo, quem erga nos in fingulis eccleliat Anglicane utilitatem & honeftatem concernentibus, dc prrfcrtim circa fidei orthodoxe defenfionem hucufque exhibuit, ut etiam exhibebit, ut fperamus, in futurum ; & quantum ad przmiffa, nobis ex parte ipfius domini noftri regis intunata, habito inde confilio noflro in communi fuper eifdem dc aliis, annuente Altiffimo, remedium debitum, quatenus in nobis eft apponere, curabimus dc apponemus cum cfteâu.

Ac fubfequenter quafi incontinenti, diâus rever. pater dom. archiepifcopus, quia ipfum dc confratres fuos, ut dixit, circa parliament tnm pratdiâum neceffario impediri contingeret hujufmodi concilium provinciale dc convocationem cleri cum fingulis emergentibus & dependentibus ufque in diem fabbati prox, poft fc- D ftum S. Scholzfticae virginis prox, futurum continuavit tunc ibidem.

Adveniente vero diâo die fabbati, vid. n. die menfis Februarii, diâus rever. pater dom. archiepifcopus Cant, in prefentia concilii fui provincialis, in diâa domo capitulari congregati, contra quemdam dominum Will. Savtre, alias diâ. Chatrys, cappellanum pretenfum, perfonaliter tunc ibidem de mandato domin. comparentem, objecit, quod idem dominus Will, nonnullas conclufiones haereticas & erroneas coram vener. patre domino Henrico, Dei gratia Noruricen. epifcopo, quondam re- E nunciavit dc abjuravit, ac poft et citra abjurationem hujufmodi rtfdem conclufiones feu etiam confimiles fidei orthodoxe renugrtantes tenuit, docuit, er prrdicavit publice et occulte, tn anime fus grave periculum, et aliorum exemplum perniciofum; ac deinde humfmodi conclufiones per ipfum dominum Willcltnum citra renunciationem prcdiâam tentas et prédicatas, ut dicebatur, tunc ibidem in quadam fchcdula deferiptas, eidem domino

Wlb

>> ■»" ***** VVillelmo veraciter de verbo ad verbum per A -mag. Roberta® Halium, didi rcverendKCmi patris cancellarium, perlegi fecit, fub eo, qui fequitur, tenore verborpm.

XrricWr *ekjtai PPiUtle* Smt*.*

Dominus Will. Chatrys, alias dlftus Saqrtre, cappdlanus parochialis S. Sythc virginis London, tenet coudufioncs fublcriptas publiée et occulte.

L

In prhnis, quod non vult adorait crucem, in qua Chriftus paflus eft, fed folum Chriftum B paflum fa croce,

II.

Item , quod magia vellet adorare regem temporalem , quam crucem ligneam prodiftam.

III.

Item, quod vult magis honorare corpora fandorum, quam veram crucem Chrifti , in qua Chriftus pependit; hoc dato, quod vera crux effet coram eo.

IV.

Item, quod vult potius adorare hominem I vere confeflum et contritum, quam crucem Chrifti.

V.

Item, quod tenetur magis adorare hominem, quem fcit prodeftinatum, quam aliquem angelum Dei.

VI.

Item, quod fi aliquis voverit vifitare limi- D na apoftolorum Petri et Pauli, vel peregre proficifci ad tumbam S. Thomas vel alibi, pro beneficio temporali oblinendo, non tenetur votum hujufmodi implere, led poteft expenfas voti diftribuere in elcemofynas pauperum.

VII.

Item, quod quilibet presbyter et etiam diaconus magis tenetur prrdicare verbum Dei, quam dicere horas canonicas.

VIII.

Item, qnod poft prolationem verborum fa B cranvcnralium corporis Chrifti, remanet panis eju/efem naturas ficut ante , nec definit efle panis.

Quibus quidem conclufionibus five articulis fic peiledis, diftus rever. pater petiit per ,didum dominum Willelmum refponderi. Idem vero Will, petiit copiam hujufmodi articulorum five conciufionum, et terminum competentem ad refpondei.dum eifdem . Et tunc profatus dominus archiepifcopus copiam hujufmodi articulorum five conclufionum eidem domino Willclmo tradi mandavit , et liberari fecit ibidem , ac diem Jovis prox, fuiurum I ad deliberandum et refpondendum eidem affignavit. ***$*,

Qpo quidem die Jovis adveniente , mag. Nieolaus RUshcton. caularum et negotiorum audientias profati rever. patris domini archiopifeopi auditor, pradiftam convocationem cum iuls emergentibus, dependentibus , et connexis ufque in diem crafttaum ad horam oftavam ante prandium, de mandato ipfius rever. patris in parliamento Weftmon. tunc exiftentis, continuavit. Adveniente vero die craftina, vid. die veneris, in demo capitulariprodifta, *profatus* dominus Will. Sawtre eoram prodifto rever. patre et concilio iuo provinciali, tune ibidem congregato , perfonaliter comparées, quamdam ichedulam, refponfiones ad certos articulos five conclufiones, alias fibi, ut promittitur, per ipfum reverendum patrem objedos et liberatos, in fe continentem, exhibuit, et eidem domino archiepifcopo pro refponfione fua in ea parte, ut dixit, tradiditfub eo, qui fequitur, tenore verborum.

Rrfpe». PP. Stwtr· ei artmùi.

Ego Willelmus SaVtre, presbyter indignus^ dico et refpondeo, quod non volo nec intendo crocem, in qua Chriftus paflus eft, adorare, fed folum Chriftum pafliim in cruce, Cfic intclligendo, quod nolo crucem materialem , propter groflam materiam corporalem adorare; volo tamen ipfam adorare, tanquam &Γεεθπΐ8ΐΐνυιη et memoriale paifionis , adoratione vicatia . Et volo magis adorare regem temporalem, quam crucem ligneam prodiftam, quantum ad tnateriam in fe. Volo etiam magis honorare corpora fandorum , quam veram crucem Chrifti, in qua Chriftus pependit, hoc dato, qdod vera crux eflet coram me, quantum ad materiam fa fe. Item, velo potius adorare hominem vere eonfeftum et contritum, quam crucem. in qua Chriftus pependit, quantum ad materiam conporalem. Et etiam teneor & vok> magis adorare hominem , quem *fcio prodeftinatum,* vere confeflum & contritum, quam angelum Dei, quantum ad hoc'quod homo eft ejufdem naturo cum humanitate Chrifti, non Cc angelus beatus ; volo tamen adorare utrumque confbrmirer voluntati divine. Item, quod fi aliquis vovit vifitare limina apoftolorum Petri & Pauli, vel peregre proficifci ad tumbam S. Thom®, vel alibi, pro beneficio temporali obtinendo ; non tenetur votum hujufmodi implere fimpliciter, de oeceflitate falutis sterne; fed poteft expenfas diftribuere in eleemofynas pauperum, ex confilio fui fuperioris prudenti, ut fuppo-nO. Item, dico, quod diaconus & quilibet presbyter magis tenetur prrdicare verbum Dei, quam dicere horas canonicas, fecundum primait) ordinationem ecclefi®. Item de facramento altaris interrogatus, dico, quod, j»bft prolationem verborum facramentalium corporis Chrifti remanet panis , quem frangimus, dc panis cum corpore Chrifti, nec definit effe panis fimpliciter, fed remanet fanftus, veras, Bt panis vite; et credo ilhid efle verum corpus Chrifti poft prolationem verborum facramentalium .

Quibus refponfiooibus per venerabilem virum magnum Robertum Halium, cancellarium domini turic ibidem perlcftis, diftus rever. pater dom.

dona. Thomas, Cant, archiepifcopos, qtmfivit d001'00 Willelmo, utram ipfe pηφ- tos hsrctes dt errores fibi, ut pmmittitur, objedos alias coram reverendo patre domino Henrico, Epifeopo Norwiceofi abjuraftet, feu tales condufiones five articulos revocaflet, vel renunciaflet cifdem? qui dixit dc affirmavit quod non. Et contequenter immediate ominis omnibus aliis articulis, coodufionibus, dt refpoOfionibue fupraferiptis, diâus rever. pater dom. archiepifcopus interrogavit etundem dominum Will. Savrtre fpecialiter fuper facramento altaris: primo, vid. utram Ih (aeramento altaris, poft prolationem verborum facramentalium remanet verus panis materialis, vel non? Ad quam quidem interrogationemB idem dominus Wille, quafi vacillando, refpOodit dicens, fe illud neicire; dixit tamen quod ibi eft verus panis, quia panis vite, qui de c«lo defeendit. Deinde dominus interrogavit ipfum Willelmum, utrum in facramento altaris poft verba facramentalia a presbytero rite prolata, remanet idem panis, qui ante, vel non? Et ad ipfam queftionem pradiftus Wik klmus quafi confimiliter refpondebat, ficut prius, dicens, quod ibidem fuit panis fanftus, panis veras, flt panis vit-, qui βιχ. Poftea vero diâus rever. pater quaefivit ab eodem, u- lrum ille panis materialis ante confecrationem poft verba facramentalia η presbytero rite prolata trafmutatur a natura nanis in verum cor-C pus Chrifti? ad quam qusmionem diftus dom- dus Will, dixit, fe hanc materiam nefeire. Et nunc idem rever. pater dom. archiepifcopus affignavit eidem domino Willelmo terminum ad deliberandum flt plenius refpondendum in craftino; flt convocationem hujufmodi in eraftinum etiam continuavit tunc ibidem.

Quo quidem craftino, vid. ip. dic menfis Februarii adveniente, prefatos rever. pater dominus arcbiepifcouus Cant, ia diâa domo capitulari S. Pauli London, coram concilio fiti> provinciali, tunc ibidem congregato, pnsfatum dominum Willelmum Sarurtre pariter tunc prefentem, de flt fuper facramento altaris fpecialiter, ficut ante, interrogavit, &D examinavit; idemque dominus Will, quafi confimiliter, ficut prius, refpondebat. Et deinde inter c*tera rever. pater petiit ab eodem Will, fi ille panis materialis fuper altari joft verba facramentalia a presbytero rite prolata, tranfubftantiatur in verum corpus Chrifti? Et idem dixit, fe non iotelligere. Poftea dominus interrogavit, numquid ille panis materialis, albus, flt rotundus ad facramentum corporis Chrifti fuper altare aptus fic difpofitus, concurrentibus omnibus flt fingulis, qu* requirantur, virtute verborum facramentalium a presbytero rite prolatorum, tranfubftantiatur io verum corpusChrifti, fle definit efle panis fimpliciter. Diftus vero dominas Will, ad hujuf-B modi interrogationem, quafi deridendo, refpondit dicens, te hoc nefeire. Ac confequenter dominus interrogavit ipfum Wilieknum utrum vellet ftare.determinattoni eedefi*, qu* ponit, quod in facramento altaris poft confecrationem a presbytero rite faftatn, non remanet idem panis in natura, qui ante fed definit efle panis fimpliciter?

Ad ipfam interrogationem diâus dominus Will, dixit, quod vellet flare determinationi ecclefi*, ubi talis determinatio non effet divin* voluntati contraria. Et tunc interrogatus Afiqaliter, quod fentiret de flt fuper facramento altaris, dixit flt aflêruir; quod poft confecratiooem a presbytero rite faftam, remanet verus panis, & idem panis, qui ante. Et ifta examinatio fuper facramento altaris duravit ab hora oâava ipfius dici, ufque ad horam XI. vel circiter, adeo quod interim pnefatus Will, aliter noluit refpoodere, nec fuper facramento altaris informationem catholicam recipere, juxta inftitutionem ecclefi* flt fidei Chriftiana. Unde prefatus rever. pater dom. Thomas Cant, archiepifcopus, de confilio & aflenfu totius concilii fui tunc pmfentis, fententiam fuam feriptis per hooorfoilem virum mag. Kob. Halium, organum vocis fue, contra eumdem dom. Will. Saurtre prefentem perfonaliter, fle errores fuos dt herefes revocare recufanrem, fed eofdem pertinaciter defendentem, tulit & promulgavit fub eo, qui fequitnr, tenore verborum.

Prauncùtio doer. Will. Sewtrt fro brrtico.

„ In Dei nomine, Amen. Nos Thomas, „ perm. aiiv. Cant, archiepiicopus, totius An- „ gli* primas, & apoftolic* fedis Legatus, „ auâoritate Dei omnipotentis, & beatorum „ Perri & Pauli, ac ecclefi* facrofanâ* & » noftra, pro tribunali fedcntcs, & habentes »» pr* oculis folum Deum, de confratrum & „ fuffragaoeorum noftrorum in prcfenti conci* » lio provinciali nobis afliftentium, & totius » cleri confilio βζ aflcnfu per hanc noftram „ fententiam definitivam te, Willelmum Sa* „ vire, alias Chatrys, cappellanum pnetenfum, coram nobis perfonaliter coraparen* » tem, in & fuper crimine hcrefis judiciali- » ter & legitime conviâum,' hcreticum, 6c „ tamquam herefldum puniendum pronun- „ ciamus, decernimus, & declaramus in his „ feriptis. Qpa quidem fententia fic lefts pre- „ fatus rever. pater dom. archiepifcopusCanr. „ continuavit hujufmodi provinciale concilium „ ufque in diem Mercurii tunc proxime fi»- „ turum.

Ipfo vero die Mercurii vid. SJ. die diâi menfis Februat, adveniente, ven. pater domi, nus Henricus, epifeopus Nonricen. juxta mandatum ejufdem domini archiepifcopi Cant, quemdam proceflum ipfius Cgillatum dc claufum, per quemdam familiarem fuum in concilio hujufmodi prefentem, predifto domino Will. Saqptre prefentavit, flt fidem hujufmodi figillo per teftes fide dignos impofuit. Cujus tenor fequitur, flt.eft talis.

Memorandum, msod die ultima menfis Aprilis, A. D. MCCCXCIX. indift. VII. pontificatus domini Bonifacii pap* IX. anno X. in camera infra manerium rever. patris dc domini, dom. Henrici, Norwicenfis epifeopi, apud Soutbdmham, ubi eufloditur regiftrùtn didi patris ante horam nooam didi diei, flt poft noram nonam ejufdem diei, in quada» cappella infra diâum manerium fituata, ac primo die menfis Maji extunc proxime fequenr. tn pnsfata camera dominus VVillcimus Chains, cappellanus parochiatis ecclefi* S. Margaret* vili* Lenum flt Tylnus, comparait coram reverendo patre Henr. epifeopo Norwicenfi, pratentibus magiftris Jobrde Derlyngton, archidiacono Norric. decretorum doftore, fratre Waltero Dyffe, dc Joh, R.ykynghale, facrc pagis* profeflbribus, ac Willelmo

anno CHRtSTf *****

ANNO iCHRISTI **»*.

mo Carletort, U· J. doctore, necnon Will. Fiyfeby, & Hugone Brydham, notariis publiCI$› & publice arteruit, & tenuit conclufiones œfraicrtptMS.

I.

Γη primis dicit, quod non vult crucem, in qua Chriftus partus eft, adorare; fedChriftum folum paflum in cruCe.

IL

Item dicit, quod vult magis adorare regem temporalem, quam crucem ligneam praedicam

III.

Item dicit, quod vult magis honorare corpora ianftorum, quam veram ciucem Chrifti, in qua Chriftus pependit, hoc dato, quod vera crux eflet coram eo ·

IV

Item dicit, quod diaconus et quilibet prefbyter, magis tenetur praedicare verbum Dei, quam dicere matutinas, et alias hora› canonicas

V

Item dicit, *ie* multis diebus omifirte matutinas, et alias horas canonicas, exiftentem in fanitate, propter diverfas occupationes, vid. audiendo confefliones, et infiflendo aliis prstcibus, ac propter ftudium, et illis diebus miffas celebrane; et dicit ulterius, quod presbyter taliter occupatus in confeffionibus, orationibus, leu Audio, non tenetur dicctc matutinas, *& alias* hora canonicas.

VI.

Item dicit, quod C aliquis Vovfr peregre proficifci ad tumbam S· Thoma: Cant, vel alibip pro aliquo beneficio temporali obtinendo, ut puia prb liberatione infirmitatis vel ialvationc bonorum temporalium, ve! hujufmodi; non tenetur implere illud votum; fed etfrenlas voti diftnbuere in cleemofynas pauperum.

VII.

Item dicit, quod frptus mutavit talia vota aucloritaif facerdotali fine au&oritate diœ. celant

VIII.

Item dicit, quod poft prolationem verborum iacramentalium corporis Chrifti remanet panis ejufdcm naturr, qttæ fuit prius i cum corpore Chrifti, nec definit efle panis.

IX.

'Item dicit, quod vult potius adorare hominem vere confertum flt contritum, quam crucem, in qua Chriftus pependit.

X.

Item dicit, quod vult fle tenetur magis adorare hominem vere confertum fle conti itum, quam aliquem angelum Dei. Praemifla omnia & fingula dicit praefatus VVillelmus, ut afferit, eunt matura deliberatione.

Poftmodum vero die Jo. menfis Maji, A. D indiâione, & pontificatus praedidis, in praefata cappella infra manerium difti rever. patris Henrici, Norvicen. êpitcopi, · fituat. apud Suothelmham, fupradidus dom. Wrllelmus revocavit didas conclutiones omnes flt fingulaa, & renunciavit eifdem; errores fuos flt hztefea Bhujuimodi corrigendo, fle abjuravit, tadis (acrofanâis evangeliis, coram praefatos rever. patre Henrico, NoiMfic. epiteopo, diaas conclufiones omnes fle fmgulas; & ulterius juravit, quod de cetero conclufiones prsediâas numquam predicaret, artereret, ieu reneret, palam veJ occulte; flt quod pronunciaret juxta atfignationem difti rever. patris -conclufiones praedifta* fore erroneas fle hirefes, flec. ut infra declaratur in ecdefiis parochialibus de Lcnum 6, 3 ylny, flt in aliis locis, ad arbitrium difti patris in praemiflis, prrfentrbus difeetis vitis mag. Nicolao Rifsheton, auditore palatii apoftolici in curia Romana, fratre Will. Dirte, flt Joh. Rykvnghale, dodoribus in theologia, CWill. Carleton, U.J. doâore.VVill Fryfleby, Hugonc Brydham. flt Gregorio Strode, not*·riis, publicis flt aliis quampluribus

ei pr/tmtffj

I

In primis quantum ad primam conclufionem, quod non vult adorare crucem, &c- fatetur fc errarte, fle articulum fore erroneum, fle lubmittit fe.

II

Item, quantum ad teeundum articulum, quod vult magis adorare regem temporalem, &c. fatetur fe errarte, fle articulum fore erroneum, fic iubmittit fe.

III.

Item, quantum ad III.articulum, quod vult magis honorate corpora fandorum flte. fatetur fe erratic, fle articulum fore erroneum, flt iubmittit fe.

IV.

Item, quantum ad IV. articulum, quod diaconus flt quilibet presbyter &.c fatetur fe errarte flt articulum fore erroneum, & fubmittit fe.

V.

Item, quantum ad V. articulum, quod dicit fe omififle matutinas flec. fatetur fe errafte fle deliquifle, fle iubmittit fe.

VI.

Item, quantum ad VI. articulum, quod Ù ali-

aliquis ftregre proficifd ficc. dicit, quod quis A magis tenetur implere votum ; ôc fatetur fe errafle, &l articulum fore erroneum €c fubmittit fe.

„ vvhkbe J renounfe and aikc foryevcnes „ ther of, and fey that it is a precious rely- „ Ite, and that J frhall holde it, wbyle that „ jr Hvt: and that J fwere bete.

VII.

'Item, quantum ad VII. articulum, quod fxpius mutavit vota &c. fatetur fe errafle, & fubmittit ic.

VIII.

Item, quantum ad. VI|I. articulum , quod poft prolationem verborum facramental. &c. fatetur quod haerefis eft ; & dicit quod ille pa- B nis tranfubftantiatur in corpus Chrifti poft pro lationem verborumfaci amentalium, Ic definit efle pauis ejufdem nature.

IX.

Item, quantum ad IX. articulum, quod vult potius adorare hominem &c. faretur fe erraffe, & articulum fore erroneum, ac fubmit* «it fe.

X.

Item, quantum ad X. articulum, quod vult potius adorare hominem, quam angelum DciC 6cc. fatetur fe errafte, & articulum fore erroneum, & fiibmitlit ie.

Subfequente vero die 15. menfi Maji anno fupradido, in ccrmetaio cappellc S. Jacobi., infra villam Lenum , praediâus Willeltnus, coram prefabs rev. patre, ac clero 8c populo diâac ville Lenum circumflantibus, publice declaravit in lingua materna conclufiones fupradidas fore erroneas , & hxrefrs, prout in quadam fchedula continebatur. Et poftmodttmdie *d. menfis rna/i.A. D. fupradifto, in ecclefia hofpitalis S. Jonannis didx ville Lenum, iupradiihisdbm. VVilleimus, coram dido rever. patre pro tribunali fedente, juravit taAis facnofanftis evangeliis, quod nunquam de extero D przdicaret, palam vel publice , conclufiones fupradiâas, nec confeffiones aliquorum fubditorum fuorum diihe Norvric. diœc. audiret infra didam dicec. fine licentia fpeciali diâi rever. patris, &c. Prxfcntibus rever. in Chrifio patre, fratre Johanne, Smemien. archiepifeopo, ac magiftris Joh. Rykinghale, facr® pagine profeffore, Will. Carleton, utriufque juris dottore, ac Thoma Button, official, libertatis ville Lenum fupradi&e, fit aliis quamplurimis, &c.

Tnor /cMti fitprtdifl*.*

1. E

„ I fry that this article is fais and erro- „ neye , and by fais information y held it, „ the vhiebe y renounfe and aske foryeve- „ therof, and fey that it is a precious rely- „ ke, and that J fehall holde it, whyle that „ y live(and that J fwere here.

II.

I ley that this article is fais and erroneye, » and by fais information y held it , the

III.

„ J fry that this article is fais and erro „ neye, and by fais information y held it, „ the vvhiche J renounfe and aske foryevenefs „ ther sof, and fey that is a precious'relyke, „ and that J fehall holde i(, whyle thaf y „ live.* and that J fwere here.

IV.

„ J Know, vvelle that J erred wrOnfuly- „ die by fais information, for J vvote vvel- » le, that a deken or a prefte is more hol- „ de to feye his matynes and hisoures, than „ to precise fot ther to he is bunden by ry- „ ght vvher ior y fubmitte me, “ ut fupra u.

V.

To. enant that article J Knovve vvelle, „ that y erred by fala information, wher for „ Jaske foryeveoes

VI.

„ J fey that opinion is fais and erroneye, „ 'and by fais information y helde it fora man- „ sholdco to holdc his awove.

VII.

To this article y fey that y dyd it by au- „ torité of pnrftehode , vvher thorowe y „ Knovvelecbe vvelle, that y have gylt and „ trefpafled ; vvher for y bubmitte me to „ God, and to holy chyrchc, and to fovve „ fader , fvverytog that y fchalle never hal- „ de it more.

VIII.

„ J fey that J held it by fais and wrong in- „ formation , but now. J Knovve vvelle, that „ it is erefye, and that brede as none that „ the word of the facrament is leyde, it is „ no longer brede materiali , but that it is „ turned, in to retry Cryfles body: and that „ y fwere here.

IX.

„ J fry, that it is fais and, erroneye &c. „ ut fupra .

X.

„ J fey as J feyde, ut fupra.

Et fubiequenter diâo 23. die menfis Feb. A. D. MCCCC. in domo capitulari S. Pauli London antediâa, pnefatus reverendilfimus pater dom. Thomas, Dei gratia, Cant, archiepifeopus, in convocatione fua pnelatorum t£ cleri & concilio hujufmodi, tunc pnrfentium, fupraferiptum procefliim dom. Norwicen. epifcopi palam & publice coram diAo dom; Will. Sawtre, alias Chartrys, perlegi fecit; ac deinde interrogavi» eumdem dom. VVftl. utrum ipfe

ipfe plene intellexerit & noverit hujufmodi-proceffum, & contenta in eodem; fic dixit, quod fcjt. fa inlopcr interrogatus, fi quid vellet, *ut ^C)fet »el apponere contra proccffum ; & rcipondit, quod non. Et poftea incontinenti diâus rever. pater Thomas, archiep. Cane. interrogavit eumdem dom. Will. ac eidem impofuit, prout ab aliis pluribus etiam fuit impofitum, quod poftquam rpfie diverfus errores & hzrefcs coram ven. patre epifeopo Norvyic. judicialiter revocafiet & abjuraflet, tunc inter erteros errores fic h*ret'es per ipfum dofios, tentos, fie pr^icatos, tenait & publice prrdicavir, quod in facramento altarts, poil confecrationem q presbytero rite faftam, remanet verus panis materialis; quam brrefim, propt alias hrrefes dc errores, etiam coram praefato dom. epifeopo Norvvic. abjuravit. Ad .qux praefatus VVhlelmus refpondit, d: quafi ridendo five deridendq praxnifla nega»it, dc ignoravit ut dixit; publice tamen afierait, quod przdiftam tenuit dc docuit poft datam diâi procédas fafti per epifeoputn Norvvic. prout tenebat etiam in eodem concilio. Et finaliter *fuit* petitum ab eodem domino Willelmo, quare non debuit pronunciari relaplus, nec aliquam caulam allegavit. Unde przfatus dom. archiepifcopus Cant, de confilio dc afienfu totius concilii, przfertim cum con. filio dc afienfu vener. patrum dominorum epiicoporum, necnon priorum, decanorum, dc archidiaconcrum, dc aliorum vcfier. doftorum, dc clericorum pro tunc ibidem przfentiutn in concilio, fupradiftum dom. Will. Savvtre, alias diftum Chatrys, presbyterum, in hxrefim relapfum, ac propter jpfius incorrigibilitatem ad ejus degradationem dc aftualem depolitionem procedendum fore duxit per fententiam fiiatn definitivam in feriptis latam, cujus tcnor fcquitur in hxc verba;

„ Chrifti nomine invocato, nos Thomas, „ Dei gratia archiepifcopus Cant, legatus fe„ dis apoftolic*, ac primas totius Angliz, „ te Will. Savvtre, alias diftum Chatrys, „ presbyterum, fuper hzrefi per dos de con„ filio dc afienfu omnium de fingulorum con„ fratrum noftrorum, dc totius cleri per no„ Uram fententiam definitivam in feriptis la„ tam, conviftum dc condemnatum fuiffe dc „ effc in hzrefim relapfum, ac ad depofitio„ *nem* dc degradationem juxta canonicas fan„ ftiones procedendum fore decernimus dc de„ claramus in his feriptis.

Et difto die mercurii ad ulteriora in eodem provinciali concilio non fuit procelfum, fed fuit continuatum cum omnibus dependentibus ufque ia diem veneris prox, tunc futurum.

Quo die veneris adveniente, mag. Nicol. Kifsheton dc mandato domini tunc in parliamento occupati, ut dixit, *concilium five convocationem* hujufmodi cum fuis incidentibus, emergent. dependeht.*6c connex. ufque in craflinum, vid. diem fabbati tunc prox, fequenrem, continuavit. Ipfa vero dio fabbati, viz. 14. die difti menfis Februar. przfatus rever. pater dominus Thomas, Cant, archiepifcopus, ia fede epiicopali prxfataa ecclefiz S- Pauli l^mdon. confittutus, dt pontificalibus folemniter indutus, afeitis h fibi in hac parte afliftenribus, vener. pati ibus dominis London. Lincoln. Hcrcforden. Exon. Meneven. & Roffeo. epifcopsfupradiftis, przfatum dom. Wil. Savvtre vcftimeeiis facerdotaftes fodutum, coram fc in eadem fede pnafentari & ceanparere in confpeftu poputi mandavit <k fecit, Ac deirde quafi totum procefliim faftumcontra eumdem dominum Will, in lingua materna Anglicana toti clero dc populo in multitudine copiofa coram ipfo congregato expofuit publice'declaravit. Opibus fic feftis antediftaxn fententiam ^de relapfu alias contra ipfum dominum Will, ut przmittitnr, latam ex abundanti'recitavit, & perlegit tunc ibidem. Et quia ipfum Will, in ea parte adhuc conteri vel ptthitere non videbat, ad ipfius degradationem & aftualetn depolitionem procellit fub forma Ç'qux fequitur.

„ In nomine Patris, Filii, 4c SpiiitusSan„ di Amen. Nos Thomas, pennK&one divi„ na Cant, archiepifcopus, totius Angliz pri„ mas,% apoftolic» fedis legatus, te WiU. „ Savvtre, alias Chatrys, cappellanbm prx„ tenfum, io habitu fic apparatu facerdotali „ indutum, hzreticum, & in hnrefim rela„ pium, per noftram fententiam definitivam „ condemnatum dc confilio, afienfu, & au„ ftoritate, ac condutione etiam omnium „ confratrum noftro:um coepifeoporum, fic „ przla.torum, ac totius cleri concilii noftri „ provincialis, ab ordine facerdotali degrada„ mus &' deponimus: & in fignum degrada„ tionis & aftualis depofitionis ab ordine fa„ cerdotali propter incorrifibilitarem tuam „ tibi patenam *& calicem* auferimus, ac om„ ni poteftate miffam celebrandi te yriva„ mus; necnon te cafula exuimus, vcftcm„ que facerdotalem tibi auferimus, ac te om„ ni fic omnimodo honore facerdotali pri„ vamus.

„ Item, nos Thomas archiepifcopus ante„ diâus, auâoritate, confilio, & aflcnfii, qui„ bus fupra, te Willelrr.um antediftum, dia„ conum prztenfum, in habitu & apparatu „ diaconali indutum, librum evangeliotum ha„ beniem in manibus, hzreticum & relaplum „ per fententiam, ut prziertur, condemna„ tum, ab ordine diacon^li degradamus & „ deponimus.- de in fignum degradationis fie „ aftualis depofitionis hujufmodi librum evan„ gcliorumdc ftolam tibi auferimus, ac te poteftate legendi evangelium, ac omni & omnimodo honore diaconali privamus.

„ Item, nos Thomas archiepifcopus praediâus, auâoritate. confilio fic afienfu, quibus fupra, te Will, przfatum, fubdiaconum prztenfum, in habitu fic veftimento fubdiaconali indutum, hxreticum, & relapfum per fententiam. ut przmittitur, condemnatum, ab ordine fubdiaconali degradamus fic deponimus, fic in fignum degradationis fic aftualis depofitionis, tibi albam fic manipulum auferimus, ac te omni fic omnimodo honote fubdiaconali privamus.

„ Item, nes Thomas archiepifcopus antediâus auâoritate, confilio, fic afienfu, quibus fupra, te Will, praediftum, acolitum prztenfum, in habitu acolitatus indutum, hzreticum fic relapfum per fententiam noftram, ut przmittitur, condemnatum, ab ordine acolitatus degradamus fic deponimus.* fic in fignum degradationis fic aftualis depofittonis, tibi ceroferarium fic urceolum auferimus, ac te omni fic omnimodo hono* re acolitatus privamus.

„ Item, nos Thomas archiepifcopus przdi„ ftus,

cr „ dus, auâoritate, confilio, ft aflenfa, qui-A bus fupra, te VVill. przdiâum, exorciflam anno CHRISTI „ pretenfum, in habitu exorcifls indutum, lizreticum ft relapfum per noftram fcotentiam, ut przmittitur, condemnatum, ab ordine exorciflz degradants ft deponimus: et in lignum degradationis, et «dualis depoGtionis hujufmodi, tibi librum cxorciTmorum auferimus, ac te omni et omnimodo honore exorcift» privamus.

„ Item, nos Thomas acchiepifcopus przdiâus, auâoritate, confilio, ct aflcnfu, qui-^ bus fupra, te Will, antediâum, leâorem prztcnftutL in habi'tu leâoris indutum r hxreticum ch relapfum per noftram lententiam, ut prstmittitur, condemnatum, abB ordine ieôoris degradamus et deponimus: et in fignum degradationis, et aânalis dcpçfitionis hujufmodi, tibi codicem divinarum leâionum auferimus, ac te oœni et omnimodo honore leâoris privamus.

n Item, nos Thomas archiepifcopus prmdiÛUs, auâoritate, confilio, ct alfenfu, qui bus fupra, te VVill, Savvtre antediâum, oftiarium pretenfum, in habitu oftiarii et „ fuperpelliceo indutum, hareticum et .rcla„ pfum per noftram fententiam definitivam, „ ut prraittitur, condemnatum, ab ordine „ oftiarii degradamus et deponimus.· ct io fiit guum degradationis et aâualis depolitionis „ hujufmodi, ex caufis prsenuflis tibi clavesC „ ecclefi» ec fuperpelliccum cuferitnus, ac „ omni et omnimodo honore ct commodo „ oftiarii te privamus: nec non te VVili. „ Savvtrc, alias diâum Chatrys, auâoritate „ Dei omnipotentis Patris et Filii, et Spiri„ tus S. ac noftra, et auâoritate, confilio, ÿ, et aflenfu totius concilii noftri provincialis „ fapralcripci, ab ordinibus, beneficiis, et „ privilegiis, et habitu et foro ccclcfiafticis „ propter tuam pertinaciam et incorrigibilita„ tem, curia fcculari conftabularii ec maref„ calli regni Angite coram nobis hieperiona„ liter prefenteK degradamus et deponimns, „ ac omnibus et ftngulis honoribus et infigniis „ clericalibus quibufeumque exuimus et priva-D „ mus in his feriptis. Nec non *io* lignum dc„ gradationis et depolitionis aâualium, coro„ nam et tonfuram clericalem in noftra prz„ fentia fecimus abradi, ec ad inftar laici fe„ cularis penitus deteri, ac capiti ejufdem „ Willdmi, tsnqusm laici fecularis, capinum flragulatum apponi; rogantes carodcm „ curiam, quatenus favorabiliter ipfum Wil„ lelmum veJit habere recotnmiflum.

Qua quidem degradation· ft depolitionis folemnitate per diâum rever. patrem, ut prxmittitur, peraâa, continuatum fuit concilium provinciale fupradiâum ufque rn diem lune tunc proxime futurum. Et ipfo die hma,tid.v ultimo die ejuidem meàGs feb. in domo capi- b tulari «ntcdiâa, comparait perfonaliter coram difito reverendiflimo patre dons. Job. Purucy, «appellam», ut afleruit, Lincoln. dieec. de ft fapra dtverfis luarefibus ft erroribus infamatos, ft accafett». Cui idem rever. pater io pnsfentia concilii fui, quofdam articulos inferius deforiptos, 'errores, ft herefes in fo continentes, objects} ft de credentia, manatesxntia, ft do&rina eorumdem herefium ft errorum, 6dei catholica, ft determinationi ecdefla repugnantium., impofuit, ft fuper eifdem ipfum interogavit, & diligenter examinavit. Ec quia ipfum never, patrem cinra st- anno dua ft urgentia negotia, nedum flatum ft utilitatem ecdefis ft etiam totius regni Angliss, in pirliamento, ad tempus) neceffarinm „ occupari contingeret, ut dixit; ad pudiendum dominum Jobatmcm, ac ar<iculoa hujufmodi, ft omnes herefes & erroresper ipfum kriptos, tentos, doâos, vel qualitercumque praedicatos examinand. ft cum confilio Mere theologis profcüorum, ft decretorum dodorum, ft alioruup-juris peritorum ipfius convocationis, difcutidnd. ft plene determinand. vcner. patres ^dorfitnos Richardum Bangor, & Job. Roffen. epifeopas aftignavit, ft toco fuo fubflituir, ac citdem vices 1'uas commifit in ea pane, tu.ic ibidem, ac infuper hujufmodi concilium five convocationem ufque in'craftinum continuavit, ft f;c de diebus in dies ufque in diem fabbati, ft deinde etiam in omnem eventum ufque ad diem lunas proxime tunc futurum. Ipfo Gquiàem die iabbatî fupradiâo vid. 5. die meniis Martii A. Domini MCCCC. in domo capitulari predifta, coram prrûris vcner. patribus dominis Bangor ft Roffen. epifeopi»; magiftris Johanne Barnet, Kober10 Halium, Nicol. Ritfhetoo, & aliis doâoribus ft clericis quamplutibus, diâtû dominus Joh. Purney, cappellanus, recognovit errores fuos ft bcreies, quos antea fcripfit, tenuit, & docuit, ut dixit, & ipfos omnes & fioguioe ac alios univerfos anathematizavit in perpetuum ft abjuravit; ac convâioni, arbitrio, ft informationi diâi domini archiepifcopi, cum fuo concilio fe humiliter fic fpooto lubmifit; net non taâia facrofanâis Dei evangeüis juravic ft pro Dunciavit, prout in quadam papyri fchedula, tunc ibidem exhibita, exprefle continebatur. Et confcquenter die craflina, vid. die dominica proxime fequenti, apud crucem S. Pauli London, idem dominus Johannes Purney, in prefentia dominorum London, epifeopi, ft coanitis Wanreici, ac diâoram magiftrorum Rob. Halium, Nic. Rilshctoa, Job. Barnet,ft aliorum diâorum ft clericorum nonnullorum, ac totius populi ibidem propter fermonem congregat. eamdem fcbedulam. ft contenta ejuldcni, de mandato & prbitrio d âi rever. patns do. mini archiepifcopi Cantuar. cum concHio luo, publice ft aperte in lingua materna Anghcana expofuit, & veraciter declaravit, ac fuos bz· refes ft errores prfftioos abjuravit, anathematizavit, ft ad fanâa Dei evangel» iuravit, promiGt, ft fe obligavit juxta formam fit effcâutn hujus fchedula, cujus renor de verbo ad verbum, cum figno & fubferiptiooe ipfius Jolumois, (equitur, ft eft talis:

„ In Dei nomine, Amen. Ego Joh. Purn ney, presbyter indignus, LincoL dio. nuper „ fufpeâns, infamatus, accufanis, ft manife„ le conviât», coram rever. in Chrifto patre „ ac domino, dom. Thoma, div. prov.Cant. „ arrhiepifeopo, totius Anglie primate, ft apo„ fiolicas fedis legato, prxfenre fuo provincia„ li concilio, fuper credentia, doârina, ft „ manntenentia quorumdam errorum ft hiere„ fium, repugnantium onhodoxz ridei, sede„ terminationi facrofanâ»Komanz ecclefi», w in quibus, humiliter, non vi nec metu in„ duftus, fed pure, fponte, & libere me fub„ mill, ft in pratfenti fubmitto correâioni & „ arbitrio ft informationi rever. patris ft do. „ mini fapradiâi, cam fuo concilio, modo „ veritatem fidei catholicae, & meos hzrclcs

„ ft

ear ANNO CHRtSIJ ANNO

„ fit errore» priftînos recognofccn*, hic perfo-A „ naliter conftitutu* , 'omnem penitus baere- „ fim, et praecipue de qua ium infamatu* ha- „ dentis, vel conviftu*, anathematizo inper- „ petuum, dc abjuro, & veritatem catholicam - „ difti* haerefibu* & erroribus repugnantem „ corde firmiter credo, *& ore* fideliter confi. „ teor per ordinem, qui (equitur , in hi* feriptis.

„ Prima tueretis, quam tenui , fcripfi , & „ docui, fuit ifta; quod in facramentpaltari* „ poft fui coniccrationem non eft nec eflepo- „ teft accidens aliquod fine fubjedb ; fed ibi „ remanet veraciter eadeqp fubftantia , & na- „ tura pani* vifibilis dc corruptibilis , & idem B „ vinum fimiJiter , quz ante confecrationem „ in altari ponuntur, Qcerdotis minifterio cqn- jHecranda. Sicut cum paganus vel infidelis-a-- p^liquis baptizatur, convertitur fpiritualiter in „ membrum Chrifti per gratiam, & adhuc re- „ manet idem homo , qui prius , in propria „ fubftantia & natura, Contra quam hicrcfim „ credo & fateor iftam efle catholicam veri- „ tatem , qjtod in eodem vener, facramento „ aharis, poft ejus confecratiouem , non re» „ tnanet eadem fubftantia , vel natura panis , „ aut vini, quz antea ponitur in altari ; fed „ tota fubftantia & natura panis cjufdem in „ totam fabftaotiam corporis Chrifti,dctotum, „ illud vinum in fangutnem ejus*, non figura-C „ five, led tferaciter convertuntur : ita quod „ fala forma fenfibilis & fimilitudo eorum- „ dem pani* dc vini remanet ibidem in eorum „ accidentibus, abfque fabjefto aliquo eorum- „ dem, dc in illa forma pani* dc vini eft ve- „ rum corpus Chrifti dc (anguis , ita realiter „ atque veraciter io faa propria fubftantia „ dc natura, ficut fait in utero virginis, dc „ pependit in 'fcruee , jacuit in fepulcro , et „ refidet nunc *in* calo, J

„ Secunda hprefi*, quam tenui, fcripfi, et „ docui, fuit ifta ; quod vocali* coctcffio feu „ privata pernitentia eft quzdam auriculatio „ deftruens evangelji libertatem, noviter intro- „ duda per papam et clerum, ad intricandasD» „ hominum confcientia* in peccato, ad detra» „ hendutn eorum animas in infernum . Con- „ tra quam hzrefio credo et fateor, iftam „ efle catholicam veritatem ; quod vocalis eoo» „ felfio non deftruit , fed promovet evaogelii „ libertatem, fcc introduis eft ad intrican- » dum, fed potius ad deliberandum hominum ,. confcientias a jpeccato.

„ Tertia hzrefis, quam tenui , fcripfi , et „ docui, fuit ifta: quod omnis homo fanftus „ et prsedeftinatus ad vitam rrernam, etiamfi „ fit laicus, eft verus presbyter et facerdo* or- „ dinatu* a Deo ad miniftrandum omnia fa- „ cramenta neceflaria hominibus ad falutem , „ licet nullas alius epifeopus unquam ei ma- E „ mu imponat, ficut et primogeniti fub lege „ nature faâi funt facerdotes a Deo; et fic- „ ut Moyle* ipfe fait facerdo*, priufquam A- „ aron, perficiens ceremonia* legi* aotiqu· , „ facerdotio fungeretur . Omnis vero fandus „ presbyter vel facerdo* Dei veraciter eft epi- „ fcopot, et praelatu* , atque curatos fideli- „ um. £t quicumque eft magi* humilis , fic „ melius implet officium facerdoti* , ille ve» „ rus eft papa fecundum ordinationem divi- „ nam, licet quis ille fit ', mundo penitus *i*- „ gnoretur. Contra quam hzrefim credo et „ fateor , iftam efle catholicam veritatem, „ qood nemo , quantumcumque pr&deftinatu*

„ vel fandus, ordinatur papa/epifcopo* , vel» „ *facerdo** a Deo ad miniftrandum Ecclefie „ facramenta , nifi per minifterium confecra- „ tiontt, eledionis, vel inftitutionis humane, „ coopérante divina virtute , canonice fuerit „ ordinatu*.

„ Quarta hzrefis, quam tenui , ^fcripfi , & „ dMcui, fuit ifta ; quod quia pnalati quidam „ feu clerici male vivunt contra dodrinam & „ exemplum Chrifti, & apoftolorunt ipfiu* ; „ ideo illi, qui fic vivunt, non habent clave* „ regni cetorum, fed elaves inferni ; nec ali» „ qui» Chriftianu* plus 'apptetiari debet eorum „ cenfuras, nuam fibilum ferpentium . Immo „ fi papaforfitaninterdi&ret regnum noftrum, „ non poteft nobis nocere , fed magi* prodef- „ fe , cum per hoc alleviatt^eflemus ab ejus „ legibus obfervandis, & a divinis officiis jux- „ ta moremecclefie celebrandis. Coqtraquam „ hterefim credo 6c fateor , iftam cite catho- „ licatn veritatem, quod praelati ecdefiz quan» „ tumlibet male vivant, dum ab ecclefia to» „ Jerantur , habent nihilominus veram c'ele» „ ftium clavium poteftatem , adverfus quam „ porte non prevalent infernale* ; eorumque „ cenfurae, licet quoque fint forfitan irrationa» „ bile* aut injufte, cum reverentia tamen fant „ humiliter metuende , ne fais contemptori» „ bus inferant nocumentum. V .

„ Quinta hzrefis, quam tenui, fcripfi, do» „ cui, fuit ifta : quod quicumque recipit of- „ ficium facerdotis, ctiamfi curam non habue- „ rit animarum fibi per morem ecclefie dele» „ gatam, nedum poteft; immo debet evange- „ lium populo Dei libere predicate ; alias e- nim eft latro cxcommunicatus a Deo, & ab ecclefia facrofanda. Contra quam herefim credo & fateor iftam efle catholicam veri» tatem , quod non licet alicui facerdoti , quantumcumque fcienti vel fando, praedica- » re verbum evang-lii populo , nifi ad hoc mitius fuerit a prelato , vel ab ecclefia mi- » litante vel evidenti miraculo fe a Deo mif- fam docuerit, vel ab ecclefia triumphante.

„ Sexta hzrefis, quam tenui, fcripfi, & do- cui, fuit ifta.' quod fi quis juramentum vel votum emilerit ad fervandam perpetuam ca» ftitatem, vel aliud quicquam pro Domino faciendum, ad quod forte Deus non acce- ptat eum,dando ei gratiam perficiendifuum propofitum, illud votum feu juramentum eft » irrationabile, ac etiam iddiferetum, nec a- liquis praelatu* eum poteft compellere yd *i*- ftud fervandum, nifi contraveniat ordinatio- ni divine ; fed debet eum committere Spiri- tuiS.dc proprie coofcientiz gubernandum; quia tali*, qui non implebit votum feu ju- » ramentum fauro, de fado non poteft finali- » ter adimplere. Contra quam berefini credo *Ct* fateor , iftam efle catholicam veritatem , ;[UOd licet quis juramentum fet» votum emi- » erit ad aliquod bonum opus pro Domino » faciendum, & illud forte poftea non habue- „ rit gratiam adimplendi fibi datans a Deo , „ fi tamen aliud non obfiftat , hujufmodi vo» „ tum feu juramentum eft rationabile *tr.* acce. „ ptum a Deo , pro tempore quo per ipfum „ emittitur , & ipfe poteft illud fervare per „ gratiam, quam habere poteft a Deo, fi ve- „ lit fe ipfum ad eam recipiendam difpooere „ congruenter , & fic poteft - prelato com- „ pelli ad illud fervandum per gratiam Dei n cum alii* mediis opportunis,

„ Se»

cr

ANNO CHRISTI H··.

Wlmr.

„ Septima hxrefis, quam tenui, fcripfi, fit „ docui, fuit ifta: quod Innocentius papa tertius fic fexcenti epifeopi cum aliis mille praelatis fic toto refiduo cleri, qui cum eodem „ papa determinaverunt concorditer in cou. „ lio generali *Lugixn.* (a) quod in facramen„ to altaris poft cÔQverfionem panis fic vini in „ Chrifti çorpus fic fanguinem, accidentia eo„ rumdem panis fic vini remanent ibi, fine a„ liquo fubjeâo proprio eorumdem: fic qui fta„ tuerunt ibidem, quod omnes Chrifti.fideles „ deberent feme! ia anno confiteri omnia pec„ cata fua proprio facerdoti, fic recipere hoc „ venerabile facramentum altaris in. Pafchate; „ fic qui multas alias leges condiderunt ibidem, „ omnps illi fuerunt in hoc ftulti et fatui, „ hxretjfi fic blafphemi, ac feduâores populi „ Chrifttani. Quare nec eft credendum deter„ minationibus eorumdem, vel fuccelTorum „ fuorum, nec eft obediendum eorum legibus, „ aut llatutis, nifi fundentur exprefle in facra „ fcriptura, vel in ratione, cui non poterit „ obviari; ct quia hoc defuit in eorum de„ cretis et decretalibus, et aliis libris juris eo„ rum, ideo deberent omnes ut libri hiereti„ eorum pro fuis erroribus concremari. Con„ tra quam hxrefim credo et fateor, iftam „ effe catholicam veritatem, quod omfiesChri„ lli fideles debent fideliter credere et humi„ liter obedire prxdiâx determinationibus, et „ conflituuonibos, et aliis univerfis ejufdem „ Innoc. III. cum prxdiâo concilio generali, „ exterprumque fucceflbrum fuorum per confili„ um Romans ecclefix cum clero eidem fub„ jeâo, communiter approbatis, et libros hujufmodi juris canonioi, tamquam ecclefiafticam „ difcipllinam, et doctrinam catholicam contin„ nentes, in congrua reverentia confervare. „ In omnibus igitur fuprjdi&s articulis hic ad „ fanda Dei evangelia juro, per S. Trinita„ tem, Patrem, et Filium, et Spunum San„ ftum, unum Deum, vivum,et verum;quod „ ego Johannes Pumey prxdidus, hanc eam* „ dem fidem veraciter credo et teneo, quam „ fuperius ex traditione diâi reverendi patris „ et domini mei, dom. archiepifcopi Cant.et „ fui provincialis concilii, ore proprio fum „ confeflus; omnefque przdidos errores et hx„ refes, quos haâenus tenui, fcripfi, vel do„ cui, et alios univerfos, noa vi nec metu „ induâus, fed pure, fponte, ac libere tam „ corde, quam ore diffiteor in perpetuum, ct „ abjuro. Nec. non omnes illos et fingulos, „ qui prxmiflos errores et hxrefes,vel aliqua„ lem eorumdem animo pertinaci tenent, vel „ docent, five defendunt, velut haereticos ®„ terno anathemate dignos pronuncio, et nifi „ refipifeant, igne perpetuo pro fua perfidia „ merito conflagrandos; meipfum quoque, fi „ unquam (quod abfit) in pofterum aliquid „ contra meam confeffionem prxfentem corde „ vel ore, clam vel palam, tenere vel docere „ prxfumpfero, ex nunc, prout extunc, me „ fponte fubmitto et obligo legibus et prxla„ tis ecclefix, condigno fupplicio rigide pu„ niendum. Et ego Johannes fupradiâus, in veritatem et teftimonium prxmiflorum, ma„ nu mea propria hic me fubfcribo, et fignum „ crocis appooo ꝑ.

Adveniente vero die Lunx fuprafcripto, in diâa domo capitulari prxfatus rever. pater dom. Thomas Cant, arebiepifeopus, habito primitus quodam uaâatu cum fuis confratribus, praelatis, et clero fuper diverfis negotiis, utilitatem ecclefix et regni Anglix concernai. tibus, convocitionem fuam five concilium provinciale hujufmodi ufque incraftinum continuavit. Qjio quidem craftino, vid. 8. die menfis Martii, A. D. fupradido, coram eodem rever. patre domino Thoma, Cant, archiepifc. Roberto London. Joh. Hcreforden. Ric. Bangor, et Joh. Roffen. epifcopis, ac aliis praelatis, ct clero didi concilii in diâa domo' capitulari, de et fuper diverfis negotiis tradantibus dom. Rob. Bovelond, presbyter, ac reftor ecclefie S. Antonini London., de inceflu et gravi incontinentia cum quadam 'domina Alicia Wbdelosre, faniiimoniali prioratus de Nanfteton, Coventr. et Lich. dioec. exprefle profeifa, alias in vifitatione metropolitfca diâi rever. patria ia ipfo prioratu ex.*rcita, deteâus et delatus, perlonaliter comparait, ac culpamfuam et reatum de crimine' antedido fibi impofito humiliter et iponte recognofcens", fubmtfit fe gratis, correctioni, punitioni, et reformationi didi rever. patris; ct juravit de liando mandatis ecclefie, tadis facrofandis Dei evangeliis, ac etiam errorem & hxrefim tacitam vel expreflam, pure, fponte, ix itbere, non vi, nec metu inductus, abjuravit, anathematitavit, & eildem corde & animo abrenuntiavit io perpetuum tunc ibidem. Et lublequenter die dominica proxime tunc futura ad crucem S. Pauli London.'coram omni popu|g ad termonem ibidem congregato, quamdam lcb<'dulam papyri, formam «3c cflcftum confetfionis fit futfc miffionis hujufmodi in fcriptis plenius coitinentcm, per ipfum rever. patrem cum concilio fuo eidem Roberto traditam, publice fic aperte in lingua materna expofuit, declaravit, & propalavit, fub eo, qui fequitur, tenore verborum.

„ Venerabiles domini. Intelligent, quod „ tempore nondum diu eftpfo, in ecdefia B. „ Marie de arcubus London, rever. in ChriitO „ pater & dominus, dom. Thomas, Dri gra„ tia archicpilcopps Cant, primas totius An„ glie, & legatus apotlolicx fedis, pro tribu„ nali fedens, publice in przfentia quampluri„ morum & diveriorum venerabilium virorum „ impofuir mihi Rob. Bovvelond, presbytero li„ cet indigno, ac redori ecclefia: parochialis S. „ Antonini London, qui jam .hic fum prstiens „ coram vobis, quod inter extera fuit publice „ detentum & delatum eidem domino archie„ pifeopoin vifitatione fua metropolitica,quam „ nuper exercuit in civit. & dioec. CoventA „ & Lich. apud quemdam prioratum moniali„ utn ejufdem dioec. vulgariter nuncupat. AW „ *Mtoe,* quod ego idem Robertus Bovvelond, „ infra diâum prioratum quondam per vices „ diverfas faciens moram, quamdam fandimo„ nialem ejufdem prioratus, exprefle protef„ fam, vocatam domina Alicia Wodelovve, „ fub quadam fpecie fida: fanâitatis, inftinâu „ diabolico, nequiter ad ailurn carnalem fol„ liciravi; dc tandem eamdem fandimoniulem „ icpim carnaliter cognovi, dc impregnavi e„ amdem.* quod quidem crimen, fic, ut prr„ dicitur, mihi impofittim, tunc magna cum „ inflantia negavi, ad hoc inftigatus per coo* „ filium certarum perfonarum, quas noa ex* „ primo ad pnsfens, de quo jam graviter me „ pœnitet. Quare diâus rever. pater dom. ar* „ chiepifcopus Cara, volens ad convincend. me „ de crimine antcdifto producere cenas pro*

CSr ..^atieqes , Itd promotionem venerabilis vi-A
n mag. Rob. Halium , fuj cancellarii ,
QMUSFi *' **ügoavit certum rerminum competentem ad
„ compatendum in φόο prioratu , ad viden-
„ dum probationes hujufmodi produci, & po-
M ilea, veniente ipfo termino , coram ven. dc
n rcliglofo viro patre Philippo Reppyngdon ,
„ abbate maoafterii Levcefir. quem in hae
„ materia degi in judicem meum & coram
„ cotnmiiTario prxfati domini archhrpifcopi ,
„ per eum legitime*deputato , quamtilures &
„ .divexfi tenes , & alie evidentia: fufteientes
erant pcoduâi . Qpibus quidem teftibus per
„ cutndom abbatem, in pnefontia notarii ficB
„ aliorum tedium fide dignoram debite admif»
„ fis, juratis, & examinatis in forma juris ,
, ar cunfequenter ipforum teftiutn diâisdede·
„ politionibus, aliilque evidentiis iupradiâis
„ publicatis , ac per quamplures & d iverit»
„ dominos epifeopos, doâores , ix clericos a-
m lira ad hoc deputatos, per dominum archie-
„ piicopum antediâum vitis, intelleâis,&fuf-
„ ficienter rimatis, qtque, difcuftu , manifefte
„ compertum erat, nedum diâum crimen , fed
„ etiam aliud pejus & magis horribile , quimC
„ exprimo ad pi sciens, in materia antedtâa ,
„ contra mc futile & effe fuficienter proba»
„ tum. Unde ego idem Robertas Bovvelond
o fuperius nominatus, pure, & fponte, abfque
„ metu quocumque, recognofcrm 'me reum ,
„ & culpabilem, prout in rei veritate fui , &
„ & fum, de crimine antedtâo , coram diâo
„ domino archiepifcopo in prtefentia fuorum
„ venerab. contratrum dominorum epiteopo-
„ rum Loudonenfis, Hereford. Roften. dc Bao-
„ gor. tc alioium quamplurium , & diverfo-
„ rum magiftrorum 3· Théologie doâorum ,
„ a:que legum aliorumque clericorum con-D
„ fetius foi, Oc conviftus de crimine mentio»
„ nato , tubmifi me gratis ejufdem domini
„ archiepilcopi, humiliter & devote fupplicans
„ ejus do.ninationi , ut dignaretur habere de
„ me mnero peccatore mifericordiam & pie-
„ tatem ia hoc cafu. Et ideo vobis omnibus
„ vener. dominis hic prxfentibus , ego Rober-
„ tus Bovvelond luperius fxpc recitatus , de
„ mu propria, bona , & libera voluntate no-
„ tifico, & publico, quod prxdiâus rever. pa-
M ter dominus archiepifcopus Cant, nunquam
4, impofoit mihi crimen antediâum ex mali-
tia aliqualj, nec ullo falfo modo , fed exE
veritate & bono zelo, ad canonicam corre-
âioncnj animx mex, & debitam caftigatio-

nem corporis mei, ut nunc fatis intelligo ,
de fentio in effeâu ; quibus quidem corre- .
„ étioni- & caftigationi fui fic fum paratus , & M,u
offero me paratum* obedite, prout meteor ,
& teneor per leget» Dpi, & ejus S. Eccle»
„ fic. \

Et fupraferipro die S. Martii in aida d.o-
mo capitulari, idem rerer.^atet dominus ar-
chiepifcopns aiuedtdus prefatum concilium dc
'negotia ejufdem non expedita, ufque in 'crafti-
num , dC ipfo craftino ufque in diem^vcncris
prox, tunc foturum, in loco hujufmodi conti»
nuavit · Adveniente vero eodem die ventris
vid. ii. die menfis Martii pr«di&i,in prefata
domo capitulari, didas rever. pater , & con- '
fratres foit ac alti prelati dc clerus Cant, pro-
vincta: conceflerunt domino regi unam decir
mam , & medietatem unius decimae, juxta for-
mam cüjufdam fcbedula in ea parte faâx, ta-
ius tenor fequitur in haec verba:

. *Concilii Citri.*

„ Gerus Cant, provincix concedit domino
„ noftro regi unam decimam cum dimidia fol-
., vend, tribus terminis per sequales xxtiones;
„ vid. unam medietatem in fefto S. Trinitatis,
„ & fecundam medietatem in fefto S. Andréas
apoftoli prox, futuro, tertiam vero medieta-
„ tem in fefto nativitatis S. Joh. Baptifta: ,
„ tunc prox, fequente- perfolvend. de beneficiis
„ taxatis , fit ad dectmam folvere contuetis
„ (exceptis hofpitalariis·, & pauperibus nso-
„ nialibus, ac eorum beneficiis ; & fuper hoc
„ ftetut diferetioni & certifie itorio ordinarii ,
„ infra cujus dkecefim loca prxdiâa fita exi-
„ ftunt) ita quod non'oneretur clerus interim
„ impofitione, fttbfidio, vel onere aliunde, ô.
„ quod ad levandam diâam primam medieta-
„ tem citra feftum Patch» non feribatur, nec
„ exerceant colleftores cenfuras ante lapfutn
„ diâorum terminorum , nec utantur in locis
„ non exemptis circa levationem prxdiftam
» regia poteftate, excepto brevi de 11 fignifica-
„ vit, “ ficut haâenus extitit ufitatum.

Qua fchedula coram eodem reverendiffimo
patre , & fuis fuffraganeis in diâa domo ca-
pitulari tunc ibidem prxfentibus & confeden-
tibus, ex parte diâi cleri perleâa ; idem re»
ver. pater archiepifcopus fupradiâus eifdem die
3c loco fuam convocationem hujuimodi lauda-
bilker confummavit .

à

CON-

CONCILIUM AVENIONENSE DIOECESANUM,

In quo dc fubfidio pecuniario a Clero Regi Galliarum folvendo aétum eft,

Ab Ægidio dc Bcllamcva Avenionenfi Epifcop»

Anno MCCCCIII. celebratum:

Et tfi Cvrflmm CXX11. inter CoitfLin rjnfdem ^Egidii t MS. Cod. ,«e. txceptntn.

AD futuram memoriam, ut videlicet fei- incur in pofterum rationes caufx^tib urgentes per quas R. P. Ægidius Aventonenfis Epifcopus ad inftantiam generalium Confiliariorum Regis Francia: , & D. Ducis Bituricenfis locum tenentis ipfius Regis in lingua Occitan* fic Ducatu Aquitanis Deputatorum fuper fafto omnium fiimariarum *in* patriis Lingux fic Ducatus prxdiftorum fuit arftatus fic ncceflitatus ad dandum judicem feu confringendum perfonas Ecclefiafticas fux Dicecefisin Regno Francis confiftentes ad folvendum daias feu impofitiones Regi ieu firmariis aut commifliriis ipfius, prout pro parte dictorum generalium didus Epifcopus^faitjequifitus, armentur hic articulatim illa qux in ifto negotio contigerunt. Sed tamen fcire debes, quod Epifcopus Aveoioncnfis poftea fub tali ingenio impedivit ne dida arftatio effedum haberet, & finaliter nullum judicem dedit, de quo omnes vicini Epifeopi in Regno conftituti qui omnes dederunt judices, fueiunt admirati; ied nihilominus didus Epifcopus mandavit rationes infraferiptas hic inferi ad memoriam futurorum.

Primp quidem,ut videatur quod iftud negotium non eft novum, eft fciendum quod D. Urbanos Papa V. cum ifta per Regem Carolum, Patrem hujus Regis, ab ifto Urbano peterentur, ipfe Urbanus commifit quibufdam Archiepifcopts Regni Francise in lingua Gallicana iftud negotium poteftatem *prsedidam* ipfi Regi audoritate apoftolica concedendi. Qui pnedifta finaliter ad certum tempus conceffe-runt, fic tamen quod per gentes Ecclefiafticas non audoritate Regis levarentur; fic ita fuit de fado reaii execution! demandatum. Et demum per Gregorium XI. fic Clementem VII. & ufque ad Benedidum XIII. fuerunt fimiles conceffiones Regi faftx fic continuate; propter que gentes regie dicebant tempore D. Beoedidi, quod Rex Francise prxdida poftedeterat per xxvit. annos fic ultra. Papa vero Benedidus XIII. per Regem etiam fuper hoc requifitus illas prim* vice ad certum tempus conccflit; fic poft fecunda vice requifitus quod ad tempus aliud fimiliter prorogaret, pofuit iftud in longis diiceptationibus, fic deliberationibus fuo more; fic fic, quod ufque ad fubtraftiooem obedientix fibi fadam abfque alia nova conceptione tranfivit,(fic ut dicitur) fuit ifta inter alias eaufas una, propter quam aftiftentes Regi coofulucrunt prsedidam fubtradionem faciendam.

Secundo, ut videatur quod Prxlati Regni Prancix utriufque lingue, Gallicane videlicet fic Occitans, circa boc fecerunt prxdida fub* tradione durante, fciendum eft, quod de anno a Nativ. Dom. MCCCXCVIII. de menfc Julii vel Augufti, prxdifti Piatlati Regni Francix utriufque lingux Parifiis pro fado diftx H»btradionis fimul congregati, tunc pro parte Regis inftanter leqtiiliti fic nimis arftati, confiderantes expenfas quas Rex fecerat, fic continue faciebat pro Ecclefia fic ipfius unione, finaliter fic concorditer Regi fimiles etiam fic ad certum tempus fecerunt couceibones fic coiumiffarias Ecclefiafticas, videlicet qualiter in iua Dicecefi fuper hoc deputarunt. Demum appropinquanti fine temporis conceilionis ante didx, Prxlati lingux Gallicanx cum aliquibus Prrlatis lingux Occitanx primo; et poft Prxlati lingux Occitanx fecundo ex prxdidis fic aliis caufis pro parte Regis fuerunt cum maxima inflantia iterum requihti, quod aliam fimiletn conceflionera facetent duraturam sd tiienuium a principio menfis Odobris proxime prxteiiti, anni videlicet Chrifti MCCCCII. computandum, qui iirad finaliter concerteront. Salvo quod cum D. Francifcus Narbonenfis Archiepifeopus ledis Apoftolicx Camerarius duoConCcilia Provincialia fuper hoc tenuiffet.fic cnines Prxlati vel quafi fux Provincix in hoc confentirent, folus Epifcopus S. Pontii per fe vel fuos in hoc (ut dicitur) contradixit; fic propterea tota temporalitas Ecclefix fux (ut dicitur) ad manum Regis pofita luit; licet poilea fuerit liberata. Et ex eademcaufa d.citur fuiffe occupata temporalitas D. Avenioncnfis, licet alix allegentur caufx. Et ut appareat quam violenter fic animofe gentes regix iftud profequautur, etiam eft fciendum quod nuper cum quidam Jicentiatus in decretis Canonicus Regularis in facerdotio fit in habitu rcligiofo, fit iacerdotaJi conftitutus perfonaque bene nutabilis in Monte Peflulano propter quxdam gravamina fecundum fe fibi in hac materia per judicem datum per D. Magaioneniem Epiicopum injufte illatam appellarter, prxdifti Generales diftum Canonicum Regularem Presbyterum ei licentiatum in pixdido habitu confiftentem propter prxmifta capi,ligari,et ad Caftrum Rupifnuurx pro carcete tenendum deftinarunt, cc ibi in carcere tenent. Tertio, ut videatur qualiter diftus D. Avenionenfis Epifcopus in hac materia arftatus fuerit,-fciendum eft quod didi Generales inflantibus et proculantibus eoium firmariis fcripferunt prxdido Avenionenfi Epifcopo apud S. Laurentium conEftituto de menfc Novembri proxime prxtcrito, requirendo eum ex parte Regis & D. Ducis Bituricenfis, quod cum gentes Ecclefi- Cleri lingux Occitanx conceftiftcnt Regi quod loiverent eidem Regi datas feu impofitiones fimili modo

>> modo ficut folvunt ill! de lingua Gallicana · A
I — ⁞ -et nihilominus aliqui de fubditis ipfius Epifcopi'
Oîr k t s i*1 Francix effent comradiftores et rcfu,Mnte* ,n fnluttooe pnediâa haberet di· dus Epifeopus diAos* fubditos fuos compellere ad fotatiooem przdittoirum r et dare Judicem Ero compellendo prçdittns omnibus vicibus quius judex perfirmarios Epifcopatus Avenionenfis requiûtus foret. Verum, quia ifta materia non erat ditto Epifeopo Avenionenfi grata, et Jjuia pro toto non erae aliquis qui euaa prorquerctur,iplé Epifcopus pro tunc 'fuperdittarumlitterarum executione nihil fecit. Verum poftea die Martis, feats menfisFebruarii,anno a N. D. 140;. hora tarda, accedit ad difturn Avenionenfam Epifcopum D. Petrus de Can- B dône, legqm Doctor, judex caftrorum Ecdefias Avenioncafis,&f ibi expofuit,qualiter fattus de novo judex major & appellationum Senefcalir Bellicardi per D. Ducem Btturicenfem , & admiffas ad pofiefiioncm officii per Generales prz^ittos, fic propterea ad Montem Peftulanum ad dittos Generales acceflit ; predict Generales ei impofuerunt quod ex parte dittorum diâo Epifeopo intimaret , quod ipfi ciant male contenti de eo, pro quod non paruerat requifitioni Regis & D. Ducis Bituricenfis in dittis litteris per eos fibi fatte , & quod fi iple amodo non pareret, ipfi ponerent ad manus Regis fic D. Bituriccnfis totam temporalitatem quam habet ipfe Epifeopus in toto Re- C gno Francix. Et ila dittus D. Petrus ditto D. Epifcopo intimavit cx parte ipforum. Deinde dittus D, Petrus cx parte fua dixit ad partem difto D. Epiicopo , quod fecundum alia vefba, quz audivit a dittis Generalibus , & modos , quas ipfi tenebant, ipfe (ciebat, quod ficut illi minabantur, ita exequerentur , fit ponerent in caftris S. Laurentii fic S. Gcncfiivaftltores ftipendiatos , qui plus darent de damno in xv. diebus, quam valerent redditus dittorum caftrorum per totum unum annum ,' fic quod nunquam/poflet recuperare didum Ca-Urum libere , donec dittonim vadatorum ftipendia iotuta eflent; fic quod ftipendia dittorum vallatorum iu diâis Caftris per annum u- D num plus afeenderent, quam valeret proprietas dictorum Caftrorum, fi exponeretur proprietis venditioni ; fic fie effet periculum perditionis Caftrorum eorumdem ; plufque etiam dixit , quod ipfe verofimiliter dubitabat,ut ipfi Gencistrs in jure fubfidium requirerent rettorem Delphinatus tamquam Vicarium Imperii , et a-
I lios, ad quos alius pertineret quod manus apponerent ad Cathaqua? habet idem Avenionenfis Epifeopus in Imperio tam citra , quam ultra Durantiam cum commcftoribus ec. fic quod etum tenebat quod didi Generales diftum D. Epifcopum apud D. Bituricenfem tanquam Regi fic fibi rebellem per fuas litteras accufarent. Deinum die fequenti, videlicet die Mercurii, E feptima ditii menfis Februarii, hora vefaerorum, quidam vocatus Joannes de Capis Dicacefis Twonum, after de cleâis Uticen. n parte dittorum Generalium ad diduin Epifcopum Avenionenfem in domo Epifcopali Avenionenfi, in camera permanentem , una cum ditto D. Petro de Gandone acceflit,fic ex parte eorumdem Generalium litteras fimiles prioribus , fic limiie.TJ requifittcncm continentes, eidem Epiicopo przfentavis, & unum inftrumentum ad docenlum dc contemh in diftis Unctis cidttO Epiicopo exhibuit,

Truer *litter**
*Rroeren, P*r.* as Dira, Û* «Wr» *fret cher* ANNO
· *fegnittr Mt·* anus u

Nous recomandona a jrous , tant comma nous potemus, & comme il fait amis 4 que pour les gens de l'Eglife du Clergé de Lauguedoch aient cetroyé de payer les aides au Roy, fublantment que font ceul de Laaguedots, faute faites aucuns de vos fubgicu , de ftatus ou Royame de France , om cfte & font contra Fnians & de refufans de les prier, fi vous requérons de parle Roÿs & vos ditte..... contraindre a paier, les aides, bailler Juge ficpour contraindre toutes les'fois chil en fera requis par les fermiers de votre Evefche;ficen ce vevilen tant fairj che le Roy çmus peut foit tenus & che.... obeiftans ainfi que font les autres du dit pais, & Reverent Parc en Dieu & votre très cher ieigneui , fe cofu voler che faire poufans..... fie nous le farons voluntieres. Mons. vous donet buone vie êc longue . A Montpelier le xxx. jour de Jitvver. Subfcriptio litteras . Les Generales Confeilers du Roy & de Mons. le Duch de Bemyfur le fait de tantes firmances , & pais de Languedoch, & Duch de Guienne.

StqxitKf entêta tener iiflrumenti pr<li&i.*

Noverint univerfi, quod nos Joannes de Mairato Iliuftriflimi Principis D. Ducis Bituricenfis Secretariat, cuftofque parvi figilli Montifpulli pro Domino noftro Rege , vidimus tenuimus atque perlegimus qu.ifdatn patentes litteras in pcrgatneno fcriptas, a Dom. noftro Rege emanatas , & ejus magno figillo cera crocea impendenti cutn cauda duplici pergarneni figillatas, quarum tenor talis eft.

Charks par la grace de Dieu Roy de France à touts celui» qui ces litres verront, falot.

Comme les gens de l'Eglife tant Prélat , que autres de nos pais de Languedoil ajent nois gaireflc efté en grant nombre deus nous, Dôc apres ce che nous leur avons fait requérir che les aides tels, & femblabcs cheautres fois ilz nous ont accordes , & auxquelles ils ont attribué ik nous voluiftent accorder les quel ave entreluy bone, & meure deliberation , fie aderis nous ont accordé libéralisent fie de franch, & bonne volent arord prender & a volutis que· a trois ans pro quam venans , & commencier le prime jour d'Otor prochie venant les dietes aides tels , & femblables che daire mene miente quant la fubtra&ion fait fatte a Benedit ils accordèrent, ce nous certifions , affermons pars ces prefents aus quelles eftemot gnons de ce nous avons fait intre notre fantte Donne A Paris le XXX. jour de Aouft Για de Grice mil quatre cens Sc deux, fic de rape le XXII. par le .Roy a la relation de font grant Confeil en quel vons Γ Arcevefch. d' Aux, les evefques de Noyon,de Meaux, de Tornai, d'Airas, e de S. Flour , etc.

In quarum vilionis, tencioois dc pcrleftionistefiimonium, nos diftus cuftos diâum pnsvium fi-Spilum regium Montifpulli huic pnefenti trancripto ecu vidimus duximus apponendum die ultima menfis Septembris anno Domini 140a. Joayfelis. Confiât de litteris originalibus; hoc collatio fada eft cum eildetn diligenter.

Opibus litteris & inftrumento exhibitis, di-

Aus

cr dus Jo. de Campis qui ibi fecum duxerat No-A tarium Regium de telles plures de Vjllanova Vro fac'e°d° eidem Epifcope certas requifitib- °·*> Λ pratertationes, ut dicebat, vohtît tb- tim procedere ad tequifitiones, dt proteftatlones ante didas. Sed diâus Epifeopus rogavit eum quod pccafione diâi Concilii, quod ipfe Epifeopus de viris notabilibus coram te in eadem camera tonuit de tehèbat, vellet idem Joannes taperfedere ab his ufque ad diem Jovis, tunc immediage feqnentem;,quod coucef- fit finalirer idem Joannes licet non fine precibus dt difficultatibus quampfuribus, quam dilationem petebat idem Epifeopus, ut aliquos notabiles viros interim taper his ducerer confulendos. Et nihilominus idem Joannes déclaravit ad partem eidem Epifcopo requifitiones Et proteflationes, qu· faâurus erat. Demum fequooti die, que fuit dies Jovis, odava diâi menfis Februarii, tampto prandio pet Petrum 1C Joannem prsdiftos cum dido Epifcopo idem Joannes in collatione prandii coram notario Regio dc teflibus tekoram fecretario diâi Epifeopi, dc praefente etiam diâo Petro, requifivit, & folemniter diâum Epifcopum cx parte Regis dc D.Bitttricenfis ac Generalium pr« didorum, quod ipfe haberet viriliter conffringere dc conllringi facere perfonas Ecclefiafticas fibi fubditas in Regno Franci· confiflentes feu boua habentes, quod Regi feu firmatis Deputatis pro Rege in tao Epifcopatu fol-C verent aidas feu impofitiones ficut folvebant Cuculares prout concerterat Clerus Regni Franci· lingue Gallican* dc Occitan*, & quod Judicem deputaret ad tapradidam compulfionem faciendam, iicut fecerant omnes alii. Preterea in cafu, in quo idem Epifeopus in hoc contradiceret, feu hoc facere recufaret, proteflatus fuit diâus loannes, nomine Regi;, Ducis Bituricenfis te Generalium predidorum, contra diâum Epifcopum de omnibus expends, damnis, Ac intererte, qu· przdidi Domini occafione hnjufmodi tartinèrent. Et nihilominus ex pane diâorum Generalium eidem Epifcopo intimavit, qnod in cata recufationis velcontradidionisprzdidarum, eorum effet in-D tentio totam temporalitatem, quam habebat diâus Epifeopus in Regno Franci·,& preferlina Caftra S. Laurentii de arboribus te S. Genefii de Gsmolana Avenionenfis Diœcefis, ad eum At ad Ecclefiam fuam pertinentia, ponere feu poni facere, & mandare ad manum Regis fit D. Bituricenfis,& taliter facere quod idem Epifeopus de aliquo quod haberet inRefno non gauderet, donec acquiefceret requietionibus antediâis. Et nihilominus cum magna inflantia eumdem Epifcopum requifivit J|uod vellet fuper prsmiffss eidem Joanni rependere, & declarare quod vellet facere fuper rtquifitionibus preiibatis, & etiam refpoouonem fuam in feriptis. mandare Generalibus antedidis; quod quidem D. Epifeopus timens quod fi refponderc tardaret, flatim poneretur diâa temporalitas fua ad manum Regis, & D. Bituricenfis, reipondit ex confilio przhabito cum prudentibus viris, quod cum iflum negotium ertet magnum & arduum, & fibi valde nocivum, non poterat honerte, nec de jure debebat fuper his refponderc, donec cum Ecdefia Arelatenfi metropolitans, cujus ipfe eft firifraganeus, qu* habet etiam partem fus Diœcefis in Regno Franci·, & cum Capiiul o Vici ipfius, dt cum Capitulo fu* Avenioncnfis Ecdéfis, dc cum Clero fuo aliquibus de Clero, qui tanguntur principaliter in hoc fado, conidium & deliberationem ha- c buiffer; & quod cam litter· didorum DD. Generalium ubi per didum Jpanncm pi attentat· formam, fit conditionem liaberent, cum in eis diceretur,'quodClerus lingue Occitab· hoc concerterai, limiti modo ficut fecerat Clerus lingu·" Gallican·. 'ad hoc quod prediâos portet cdnfulere, necertarium *erat*, quod fuper conceifiombus antedi&is dc modis fic formis concertionum eorumdem ipfe effet. primitus informatus, & predidos cunfulendos fuper li t etiam. informaret. Et quia nec alias bono modo procedi poterat ad exeeutionem pratmiflbBrum, requirens quod ante omma informaretur de pnemirtis, & quod port prxmirta faceret diligentiam quam portet de bona te brevi refponfione eis danda, te quod pariformiter, & refponderet in feriptis DD. Generalibus praelibatis, prour & fecit, protellando etiam quod non intendebat rtare didte protertationi fad· per didum Joannem, nifi in quantutn de jure alias teneretur. Dixitque ad partem dictus Joannes diâo Epifcopo, quod habebat in mandatis ponere ad manum diâorum Dominorum dida.cartra S. Laurentii & S. Genclii; fed quod amore Epifcopi primo faceret relationem did· refponfionis ipfius Epifcopi DD. Generalibus antedidis, & cettificarct eumdem fipifeopum de refponfione illorum. Dteit tamen quod credebat, quod diâi Generales fuper his nullam aliam informationem diâo Epifcopo darent, cum diâus Epifeopus cum DD. Magalonenfi te UticenG vicinis fuis Epilcopis, qui in Provinciis confiliis fuper hoc habitis cum D. Narbonenfi Archiepifcopo fuerant, fi vellet informari, poflit. Et maxime cum didus Epifeopus port primas litteras jam habuiffet plures meivies ad informandum, & eft etiam verum quod D. Uticenii» Epifeopus feripfit nuperrime Fratri Stéphane de Lemofioi, minori ṗirmtentiario quod diceret ex parte fua diâo D.Epifcopo, qualiter dieV.oeris tx. Februarii poft horam vefperoritm idem P»nitentiarius diâo Epifcopo dixit, litteras ejufdem D. Uticenfis Epifcopi luner hoc fibi dire, âas eidem ortendendo, videlicet quod Epilcopus przJiâus Aveaionenfis bene libi caveret, quod in hac materia faceret ficut alii, alias tota temporalitas quam habet in Regno, ad manum Regis fic D- Bituricenfis poneretur, nec fua contradfdio aliquem operaretur effedum, q»ia idem & pejus fieret fi contradiceret, ct multa alia mala fequerentur, et quod idem ipfe in fua Diœcefi faciebat I

Tertio principaliter, ut maturitas et gravitas ac modi, et cautel· cum quibus diâus Avenionenfis Epifeopus procedit in hac materia, plane et clare videantur, et pro tua excufatione «toareat toti mundo, fciendum eft, quod prsdiaa die mercurii, feptima hujus menfis Februarii, hora vefperarum, ann. a N- D. MCCGCIII. predidus D Avenioncnfis Epifeopus tenuit Concilium in hac materia in domo fua Avenioni Epifcopali, in fua camera parament i, in qtio interfuerunt Domini qui fequuntur ad hoc et propter hoc fpecialiier evocati, videlicet, D. Gailardus de nova Ecclefia, decretorum Doâor, D. Juvintanus Tauvacii, utriufque juris facri Palatii Aporto-Vici caufarum auditores, Petrus de Candont, Juris Civilis, et Francifcus de Monis, ordma-

er riam juris Canonici legens, et egregii juris
prutcdnrea; er Albertus de Morcuis adminiflra-
,Of docajaanz S. Agricole Avenion. licentia-
'n decretis « o®cialis Avcnionenfis, et Robertua Sale etiam liccmiatus in decretis.et redor Parocbialis Ecclefiz S. Gcnefii dc Cunudatio, Avcmooentis Diœcefis, et Rndulfus Traexon Baccalariiu in legibus, QavaripsCurz Epifcopalis Avcuionenfis.In quo Concilio d'du* D. Avenioneniu Epifcopus torum fa. &um, et qnafi omnia fupra narrata cfleduaIiter clare cxpofuit; et plura dubia in hac ma» teria movit; et inter netera fecit hoc dubiam principale: videlicet, utrum Ecclefir fur A» venioncnfi ac perfonis Ecclefiafticis fur Ditecciis in Regno Francir confiliertibus aut beneficia ieu bona ibi tenentibus, iptique D. A» venioncnfi Epifeopo ac honori tuoet confcicn» tiz fur expediret dictis DD. Generalibus et eorum requiiitionibus ante didis, didis eorum comminationibus, et aliis non obftantibus quibufeumque, potius contradicere, quam obtemperare; vel an potius expedtat etiam in his, Generalibus iupra didis obtemperare, quam contradicere, inducendo rationes et motiva, latis, prima facie, ad utramque partem utgentia. Qjiibus auditis et intellects, pizdidi Domini, unus poft alium fucceftive ct ordinate, condufrve et concorditer rclponderunt, quod Ecclefiz et Epifeopo Avenionenfi prr. dido, ac pertpnis Ecclefiafticis eidem Epikopo tubditis, in Regno Francir confidentibus, feu benefipri'feu bona in ipfo Regno habentibus, ac/nonori er conlcientiz ipfius Epi. lcopi magi/expediebat pro nunc obtempérai e predidis DD. Generalibus, et eorum requifitionibus, ak tempus videlicet ordinatum, et cum debitis pvowftationibns, quam contradicere et obviare eis, jeu recufare adimplere eorum requifitiones ante didas. Et licet multa metiva bene uigcfttia quilibet in loco fuo j.iduxerat, cum omnes magni et litterati ex:liant, tamen induxerunt inter alia motiva principalia que fequuntur.

Et primo in his qur non procedunt a lege naturali ve! divina, led folum a lege politiva, puta civili, aut canonica, neceftitasetiam D caufativa et non abfolufa licitum faciebat, quod fecundum legem non erat licitum, ut probatur per regulam, yitod w» *licitum,* et inter datis ibi perbene et clarius perHenricum m dift. hoc in prupolito. Immunitas et libertas Ecclefiz przdidis requifitiontbus contraria, de qua loquuntur Concilia generalia in cap. i»» *minm* et cap. *tuivtrfus* de Ecclef. et etiam prohibitio conciliorum przdiftorum,que vult fuper hoc Romanum Pontificem confult, non a lege naturali, nec a lege divina, fcdfoJum a lege Canonica vel bumana procedunt; nec hic poteft Romanus Pontifex contuli propter fubtracHor.em et indufioncm ipfius. Et ex hac etiam ratione inferebant .aliqui ex il F. lis refponfionem ad unum, quod per aliquos objiciebatur, videlicet quod fecundum Auguftinum *rainut* malum culpz committi nOo debet, ut evitetur culpç majus malum, ut in cap. *duo ηιλΙΛ,* et in cap. *mrvi* xiii. dift. ct cxtrav. de ulur. *faxr* <0, et ne clerici vel Monachi na» magno et cum ibi notatis per Henricum poft Hoftienfem et Joannem Andream. Dicebant enim illi domini, quod poftquam bcceflius dc illicito *facit* licitum, ut didum eft, malum culpz amplius timeri non debet, quia qui peccat legis au&oritate doo peccat, L. uraent de adul. xxiii. q. |v. *ptnet,* ct quia fublat» didis juribus pofidvis renietur fublatum peccatum, quod *c** eia, feu eorum trrigrellioe infurgebat *Arg.* Extrav. de Coo* ftit. m» *mmi/ctntiaiH*, et apparet ex his quas notantur per Hoftienfcm in cap. *fvtpfat dr teuctf. praeit.* Pneterea, quod magis expediat Ecclefiz et etiam tubditis ejuidem apparet, quia fi Epifcopus non vult confentire quod per junfdidionem Ecclefiafticam iftud fiat, nihilo, minus illud fiet er per poteftatem ^«cularem; et tic de faâo tèquerentur de hoc tria mala. Primum eft, quia per hoc uiurp^bitur per poteftatem laicalem jurifdidio Ecclefiaflica. Secundum eft, quia poteftas Izcularis acquiret polleilionem fadi in hujufmodi impofitionibus auâoritare propria indicendis ct levandis. Tertium eft,quia het cum nujuri dctrirneiirofnbditorum; nam fi poteftas izculaiis per manus fui commiftarii ad ex genuum deputati peteret ftipendia, et plus in triplo, vel quadruplo, quintoqu.*, imtr.o quafi ienq er, confument plus quam valeat debitum principale; et erunt ifta tria mala perpetua,' euia poftquam erunt nomine Regis in pofleftione fadi talia faciendi, gentes Reg» perpetuo defendent Regem in pofleftione hujufmodi, ct in hac parte vices partis ct judicis fuflinebunt; nec Ecclefia in «ternum fuper contrario audietur; et tamen iftud malum quod peiirur non debet durate nili ad tres aunos, ut przdidum eft. Quid plura? Numquid perditio perpetua didorum duorum callrorum, fcilicet S. Laurentii et S. Genefii «diebus nunc currentibus non eftet Ecclefie Avenionenfi multum gravis? Nullus ut exiftimo, dubitaret quin ellet damnum grave, maxime quod perpetuum, quan* id quod petitur, quod muito levius et temporale eft. Et quod iftud damnum eftet petpenium lati* patet, quia Epifcopus eft certitudinaliter informatus, quod fi epifcopus contradicat, didi Generales non tantum ponentcaftra >d manum Regis etc. ted etiam ponent tbi ftipendiarios et comeftores, qui plus confument, dellruent, et habebunt de bonis Ecclefiz in xv. diebus, quam valeant redditus didorum duorum Caflrorum per unum annum; et plus in anno vallabunt, deftrucnt, et recipient, quam valere: didorum Caftroi um proprietas, fi venditioni eftet vpofita; et tamen de przdiftis damnis nullam fatisfa&ionem haberent, ncc unqnaro levaretur manus donec eflet didis vallatoribus de omnibus eorum ftipendiis fatisfa&um; & eftet neccflc ad Regem vel ad D. Bituriceniem accedere pro levatione diâc mama; nec alium hodie quoad hoc fuperioicm habemus. Et per unum talem modum fuit perditum Ecclefiz Avenionenfi caftrum de Alineo vicinum caftro S. Laurentii, quod folebai ad Avenionenfem Ecclefiam pertinere. Quod autem prrjudicium perpetuum fic majus quam temporale, patet ad fenlum, & probatur in lege *(Retient C.* de precib. Imp. dc certe didorum Gaftrorum perditio deberet efle multum Avenionenfi Epifeopo, quia cum dida Caftra per Clementem Papam VII. in quasdam hofpitalia alienata fuifient, ipfe ea recuperavit Ecclefiz poft mortem Clementis non unegraviflimis laboribus, dc magnis fumptibm ÛC expenfis, & maxime, quia fibi imponitur quod per capitofitatem fuam ipfe attuliftet Ecdefiz iftud damnum, ficut ab aiiquibus dc Caftro Baibentanr

I — Δ'i'iî. Hej.

lana, dicitur, quamquam male, quia cafus multum diverti foot. Sed certe periculum caftrorum quas habet Ecclefia Avenioenfis in Im- ... ponderari debet, proptcr leves conditiones flt affeâus voluntarios lUorwn Dominorum, per quorum rqaous bsc tranfira habent, flt propter inclinatioues fubditorum ad revolutiones faciendas. Dixerunt tamen przdiâi Domini, quod caufa Eccleli* Avenionenfis, fle fuper hoc conlulenda.

Przterea die Jovis, oâava ejufdem menfis Februarii de mane, diâus D. Avenioocnlis Epifcopus confuluit D. Cardinalem S. Angeli, in domo ipfius Cardinalis fuper ifto; qui Cardinalis recufavit dare Epifcopo confilium, fed remifit ad alios ipfius Epifcopi confultores; tamen finaliter ulteriorem deliberationem fibi retinuit. Demum idem Epifeopus acccflit eo dem mane ad D. Joannem de Akcno Protonotarium flt Decanum ViJlx novar etc. juris Camonies egregium profeflbrem, flt quondam palatii Apoftolici auditorem; flt in domo illius eum confuluit fibi in effeâu, omnia quz fuerunt fuperius emanata, fic confuluit eum Specialiter fuper ifto; qui Protonotarius refpondit in omnibus fic per omnia ficut refponderant DD. Gailardus, Junianus, Petrus, Francilcus flt exteri fupradiâi. Et poftea eadem manu idem Epifeopus ad domum fuam reverfi s Prarootitum Ecclefiz collegiatz S. Defiderii, pro quo ipfe mandaverat, ad eum propter hoc accedentem, etiam confuluit perfonaliter fuper ifto, qui finaliter idem refpondit quod reiponderant Protonotarius, fle alii Domini ante diâi. Rurfus eadem die Jovis, oâava diâi mentis Februarii, didi millefuni, hora vefpcrarum, Avenioni in dicta domo Epifcopali in camera paramcuti ejufdem domus, przfentibus fit adfittentibus Aldeberto, Roberto, fit Rodulfo praedictis, fle Magiftro Ægidio Fabri Notario Apoftolico; ipfius Epifcopi Avenionenfis tecretario, diâus Dominus Avenionenfis Epifeopus, pro ampliori, maturiori, fit graviori habendo confilio fuper iftis, habuit capitulum fua; Ecclefiz Cathedralis de mandato ipfius D. Epifcopi, propter hoc ibidem fpecialiter convocatum & congregatum, in quo fpecialiter interfuerunt omnes de firiâo confilio ipfius Capituli, tunc przfentes, qui confucverunt ad Capitula hujufmodi convocari; fit fpecialiter ibi interfuerunt, Pre potitus, Decanus non adminittrans, Eleemoiynarius, Infirmarius, Operarius, fit Prior Clauftralis, quibus diâus Epifeopus plane fit claie, expofuit totum tadum fle omnia fupradida. Quibus omnibus auditis fic ponderatis, pra^liâi omnes, fuccefli.e tamen fic ordinate unus poft alium, capitulariter, fic concorditer refponderunt in omnibus fic per omnia prout prasdiâi DD. Gailardus, Junianus, fic alii przdiâi fibi refponderant in alio confilio ante diâo; concludendo quod expediebat Ecclefiz Epifcopo, fic fubditis, quod pro nunc Epifeopus condefcenderet, fic obtemperaret diâis requifitionibus Generalium prsediâorum.

Poftquam his pendentibus in eodem Confilio fupervenerunt R. P. D. Epifeopus Aptenfis, decretorum doâor egregius, fit optimus prxdicator, fit *D. Jo.* Amandi, Prior S. Gcorgii, in decretis licentiates notabilis, qui przdi&is omnibus per eos intalleâis fic auditis, cutn pnediâis DD. fic cum diâo Capitulo in cildem Qparitionibus concordarunt, concludendo cum diâis DD. quod expediebat Ecclefiz, Epifcopo, flt fubditis ejus, ac hoaori etiam fle confoientiai diâi Epdc. coodefccadert requifitionibus di&onina Gesseral. et dare judicem, quem petebant, pro evitandis fcandalis, damnis, flt pericula inevitabilibus, ac fcandalis prolibatis.

Supervenitqnc Decanus Ecctetiz Collegiate S. Petri Avenionenfis, qui confultus flt interrogatus fuper ifto, dixit quod quamquam ab initio fuiffet tefifteodum; came pro nunc Epifeopus Avenioenfis non poflet folus portare tantum onus, ficut eflet, videlicet folus refifterc Regi, Oid Bituricenti, fle Generalibus ante diâis. Eodemque die Jovis idem D. Epifeopus fcripfit litteras fius RR. PP. DD. Magaionenfi & (Jticenfi Epifeopis, qui in didis Conciliis Provincialibus cum D. Narbonenfi Archiepifeopo interfuerant, eoldetn inftanter fle humiliter Supplicando, quatenus dignarentur per litteras eum informare, qualiter DD. Archiepifeopus Narbonenfis, & ejus fuffraganei, & ipft cum cis has aidas, ieu impofitiones Regi, & D. Bituricenti cooccffcrant, fit fub quibus formis, modis, & .conditionibus fecerant conditionem ante didam, & quatenus dignarentur fitu coofulerc, qualiter deberet fe habere in faâro ilio.

Poft prrmifla, die Veneris ix. diâi menfis Februarii, de mane diâus D. Epifeopus mi(it ad D. Vivarienfem Epiicopum, didum Magiftrum Raidulpbum, clavarium fuum, qui D. Vivarienfis, recitato fibi faâo refpondit, prout rei ponderant D. Gailardus, & alii fupradiâi, atterendo quod omnino expediebar, immo necette erat, ita fieri, & quod D. Avenionenfis non debebat timere cxcomunicationem, vel confcientiam in hac parte, nec etiam aliqualiter dubitare, et quod ifta materia fuerat Parifiis plene difputata per Praelatos, fle omnia bene ponderata, quia cooftitutio Urbani V. excomunicans Pndaros flcc. non loquitur in hoc cafu.

Praeterea etiam eft fciendum, quod demenfe Novembris A. D. quadringentefimi fecundi poft receptionem litterarum primarum Generalium prsediâorum, przdiâus Avenionenfis Epifeopus per litteras fusa confuluit fuper ifto Dominum Archiepifcopum Narbonenfem, ledis Apoftolicr camerarium, qui manu propria eidem Epifcopo refcripfit, qualiter ipfe, fle fuffraganei fui, tentisper eos duobus Conciliis Provincialibus, ipfi finaliter condcfcenderunc requifitioni Generalium prcdiâorum fecundum formam litterarum per eos in hac materia conceflarum, quarum copia inferius eft inferta. Et ultra fcripfit, quod ipfi fecerunt certas protettationes, quas Generales in litteris ipforum Pnelatorum inferi non permiferunt, de quibus proteftarionibus aliqux inferius funt inferte. Et finaliter in litteris fuis, manu lua propria fcriptis, idem D. Narbonenfis, dido D. Avenioncnfi confuluit, quod ipfe Avenionenfis Epifc. petitioni diâorum Generalium condescenderet, fi aliud non pollet ab eis obtinere.

Rurfus fciendum eft, quod anno a Nativir. D. MCCCCII. die xi. menfis Februarii, diâus Epifeopus confuluit fuper hoc honorabilem Virum D. Priorem S. Angeli Georgii, Gratianopolitanae Dioecefis, fecitim diâi D. Narbonenfis, qui finaliter idem confuluit; fic ultra quafdam protettationes per D. Narbonenfem, & fuffraganeos fuos in eorum conceffione faâas» eidem Epifcopo tn *icnpiit* dedit in quadam cedula. Tenor autem cedulc lequitur in hzc verba.

anno
CHRISTI
M·»·

lone *fifer ite ftfU* fo J.Tiforfo *Ntrinnft*

Demum adveniente die Jovis xv.diâi menGs FcWnariidi&i anni a nativitate D.MCOCCI1I.

Et primo, eo cafu quo Pariati linguo Gallicano didas impofitiooa concedebant, ipG eodem modo, dc forma concederent.

Item, eo catu quo Rex rattficare, dc approbate non vellet, quod conceflio hujufmodi nulla eflet.

Item, quod fi Papa reftirattur obedientia, quod etiam conceflio hujufmodi nulla eflet.

Item fuit auftum, quod antequam evocentur irtu impofitiooa, quod Rex mitteret fimiles litteras illis alias per cum cooceflas, quando Prolati Francfas exiftentes Parifii* hujufmodi impofitioues conccflertmt.

Poft ifta vero diâus Avcniooeofis Epifeopus pro majoribus fecuritatibus, et folemnitatibus ia prsfeati negotio per eum adhibendis, mandavit duri, et admoneri totum Clerum, ut die Jovis XV. diâi menfis Februarii diâi anni, de mane hora tertiarum coram eo in Avenionsnti palatio Epifcopali ad dandum in hac materia confilium, et ad declarandum voluntatem ipforum fuper ifto convenirent, fecundum formam quarumdam litterarum citatoriam figillo ipfius Epifeopi figillatarum, quarum tenor fequitur inferius. Paedidis autem fic pendentibus diâus Avcniooeofis Epifeopus die Martis xi 11. menfis Februarii anni proximi acceflit hora vefperarum primo ad R. R. P. D. Cardinalem Pceaitentiarum, fecris tam difl* Avenioncnfis Ecclefi*, qui per eamdem Epifeopum toto ftatu negotii eidem explanato^ multis per eum prolocutis, finalitcr refpoodit, quod attento ftatu negotiorum nunc currentium, videbatur fibi magis expediens facere, ficut fecerunt alii Pariati, et condefcendere requifitioni diâorum Generalium, quam fupponere Ecclefiam tantis periculis. Et poft eadem die acceflit ad RR. P. D. Card. Virarienlem, Roman* Ecclefi* Vicecanccliarium, Prioratum de Trarafchenc, ct unum Archidiaconatum dependentes ab Ecclefia Avenionenfi obtineutem, er ei flatum totius negotii expofuit. Qji finalitcr refpondit, et confutuit, quod faceret Epifeopus ficut et alii; et finalitcr refpondit ficut D. Ankienhs confuluerat.

h« litter. Ariuna us Cod.

Poflbec, die Mercurii xiv. menfis Februarii anni proxime diâi, diâus Epifeopus Avcnionenfis recepit nuncium diâi Joannis de Campis pro acceleratione iftius negotii per ipfum Joaonena ad cum deftioatum; et de manibus diâi nuncii et procuratoris Villenov* recepit idem Epifeopus litteras a D. Epifeopo Utictnfi, per quas fignificabat fibi qualiter Generates deliberaverant temporalitatem ipfius Epifeopi Avenionenfis ponere ad manutn Regis, et D. Ducis Biturieenfis, nifi ipfe Epifeopus condofcenderet requifitioaibus eorumdem, una cum copia commiflionis dat* per eum Jtsdici deputato per ipfum; in qua ioferitur copia litterarum per D. Archiepifcopum Narbonenfem, et fuo» fuftragaoeos etc. fuper impofitionibus hujufmodt conceflarum, quarum litterarum, et copiarum, nec non inftrumenti incepti fuper his qu* aâa fuerunt per Clerum Civitatis, et Ditrccfis AvenionenCs in die conventionis, de quibus ftatim dicetur tenora de verbo ad ver-

Spiritus coram codem folemniter decantatam, fodit io concilio, m moris eft. Inquoconvenit coram co cleros ejus, fit inter cmcroa convenerant coram eo Abbas S. And. Ptepofitus, Decanus adminiftrans, Decanus non adminiftrans, Eleemofynarius, & diâus D. Franc, de Nionis Infirmarius, dcPriorclauftralisEcclefio Avenio- Bncnfis, Decanus feu adminiftrator Decanatur S. Agricole, Decanus Sanâi Petri, Pmpofitus S. Defiderii, Decanus de mtraculo, feu ejus locum tenens pro eo, Reâora parochialium Ecclefiarum Civitatis Avenioncnfis, feu curati earum, & procuratores monafteriorum Monialium Civitatis ejufdem, D. Gerardus Guidonis Canonicus Ecclefi* Collegiato B. Mario Vil. 1* novo pro difta Eoctefia, nuis Decanus impeditus fc excufavit, quia in hoc negotio fuum Confilium, flt affenfum jam pnsbuerat, ut patet fut»ra, & procurator Fratrum CartuGenfium Villenov*, dc facrifta Ecclefi* Collegiato Rupifmaur*, dt quafi omnes Redores parochialium Ecclefiarum DicecefisAvenionencfis conftituti in Regno, poeter paucos, qui fe excufavetunt, volema tamen facere ficut alii. In quo confilio etiam interfuerunt honorabiles viri DD. Gailardus de nova Ecclefia, & Junianus Caviacii, Palatii Apoftolici auditores, dc D. Petrus de Candont judex caflrorum, & juratus Ecclefi* Aveuionenfis, ac judex major Senefoalio Belicardi, qui primus locutus fuit, & recitavit illa quo fibi impofuerant Generates, Epifeopo Avenionenfi per eum referenda, videlicet quod cum ipfi, jamdiu eft, fcripfiffent Epifeopo, requirendo eum ex pane Regis dt Ducis Biturieenfis, quod cum clerus linguas Gallicano, de Occitan» coocefljflcnt Regi Aidas, feu impofitioncs, dc eflent aliqno perfon* Dkecefis Avenioncnfis conftitut*in Regno, qu* ifia folvere recufahant, Epifeopus illas ad hoc conftringeret, & judicem fuper hoc deputeret,* Epifeopus de paedidis nihil facere curaverat; immo nec referipforat eis; de quoipfi erant male contenti, & mandaverunt eidem Petro, quod diceret ei, quodammodo acquifccret; alias quod ipfe fciret quod totam temporalitatem, quam ipfe habet in regno, ponerent ad manum Regis, & Ducis Bnuricenfis, & Jcriberent Regi, dc Duci coutradiâis ipfis, & ad alia extraordinaria remedia procederent contra ipfum; ct nihilominus ipfe Petrus dans coofilium in hac materia dixit, quod videbatur fibi, quod Epifcopos potius debebat petitioni Generalium acquiefoere, quam cis contradicere in hoc cafu. Nam, ut dicebat, contradictio Epifeopi fibi non pradedet; nem Generales etiam mandarunt fibi, quod Epifeopo diceret, quod fi Epifeopus per judicem Ecclefiafticum hoc non faceret, quod ipfi facerent fieri hoc auAoritate rapa per cmnmMiBriosfasculares, et in hoc forifoiftionem Ecctefiaftkam ufurparent, pofiefisonem novam acquirerent, & Clerum nimium aggravarent, Cafiraque S. Laurentii, et S. Geoafii caperem, vaftatoref que ibi ponerent, qui in menfis ultra emina anni redditum confumerent, nec levaretur ma-

nm donec fetbfaâum eflet mftatorta· de fti- valeret peoprfems. Qdbus per rationes fakiris, ipfe demandaro Epifeopi recent « Co^ilio, η», Epifeopus fecit legi litterae cooccfGonis faâ· per D. Narbooeotem et futaaganeos.

Pradiâi vero DD. Gailardus, Junianus, et Franctfcm loquemes m locis fub finalitcr conchdcrant, uuod Ecclefia, et Epifeopo, Ecclefiifque, ctEcclefiaflids perfonis, Regi, ac honori, et confcientbs ipfius Epifeopi expediebat fequi opinionem diâi Petri, et quod licebat, in terminis nunc flantibus, tam fecundum jura, quam fecundum Deum, et coufcientiam bonam, nec peccatum aliquod indudefiat; et hoc mirabiliter deduxerunt per auâofitates Sacro Scripture, et per Canonicas Sanâiooes. Domtaufque Abbas S. Andre*, loquens in loco luo, dixit, quod magis expediebat judicem deputare, et in hi» confentire, quam contradicere, et io his cum eo, et cum D. Petro, Gailardo, Juniano, et Francifco confenferunt Abbas, et Propofitus Aveotonenfis prodidi, et omnes alii fequentes in concilio, videlicet quilibet in ordine fuo, prêter decanum Sanâi ---- qui folus diâ* cooctafiofti contradixit. Et tamen prefupposito in confilio totum feâuœ, et illa que per Romanos Pontifices, et Prelate» faâa fuerant circa ifta omnia; omnia arâantia concilia per enm repetita, prout in feptem foliis proxime fubfequentta· feriofius continetur. Et io his fie pêr enm faâis fecit legi litteras ante di&u, prout hec habetur plenius in publico inflrumeoto fuper his confefto, cujus tenor inferius eft infertus.

NOS FRANCISCUS MISERATIONE DIVINA ETC.

Pïdr *faftriiu* m *Cntiln U S. Tiierimt A. MCCCCU.*

ZWm *nfiripta nara&a fint t» F»Q« ή alia feriptara rtctlhih·, fûd lie *m nfaribitar fnpritt faia i» Cncilia ctran DD. Cnfit-Intihu fait tafpfitmt tttan FaStnt.*

PRimnm dubium eft, utrum immunitas perfbnanun, dc rerum ecclefiailicarum, dc prohibitio, de quirt* loquuntur Concilia generalia nm tm'Msr & *aèvtrftu* extr. de Immunit, eccl. a lege naturali, dc divina; an vero a lege humana dc pofitiva, fcilicet civili, vel canonica procedant, dcemanent, ut fit neceffitas non quidem abfoluta, fed caufativa, magna tamen dc inevitabilb, de qua nunc agitur, poffit vel non poflit fecere licitum quod dias fllieiram fecundum diâa Concilia generalia esitabat, juxta iefta dc notata Hoft. Ber. Jo. And. dt Hearic. ta cap. peed em «jf fetatur wi wm».

te poecftatis fincularb in hac parte malum cuip· committatur, metum & eoaftioucm caufatieam imufte Avenioncafi Epifeopo tafcrcndu

Aad finem obtinendi id quod petivit, ipfe Epifcopus Awwjefc Λ jagien» jepu- taado fic eoofearar approbare quod faciunt, dt m crimine punidparc erimmofo, ne fie a mata culp· excufari non potat ft tafimr quod fibi, boaorique fi», dt coufdentta fins non liceat nec expediat iftud facere; cum melius fit omnia mala peti, quam malo coofentire, dc cum ad evitandum majus culp* malum non fit minus matam culp· fecundum Augufttaum committendum.

Tertium dubium eft, utrum ataque coafenfu illorum qui gravantur poflt Epifeopus nique ad triennium dare Domino temporali bona eedefiarum, et ecclefiafticarum perfonarum eidem iubjedarum; videlicet Regi Franci* propter neceflitatcm inevitabilem, de qua fupra, dc utrum debeat hoc facere ad hoc, quod deputatio judicb non fit fundata fuper illicito, ideft fupercoaâione, & ufurpatione laicorum, nec executive peccati; vel numquid debeat dare Judicem fuper conceflione per alios Epife» pos faâa, qu· de jure ad eum extendi non debet, aut fuper ipfius poteftate feculari ufurpatione damnata, vel alias quando poterit diâa judicis deputatio a malo culp* excuiari.

Quartum dubium eft, utrum expediar ecclefic Oc Epifeopo Avenionenfi A ecclefiis & <xciefiafttcb perfonis dkecefis Avenionenfis ia rçgno Franci· conftiiuti», aut bona in dido regno obtinentibus, honorique & confcienti* diâi Epifeopi condefceodere fle obtemperare requifitioni Regis fle D. Ducis Bituricenfi», ac Generalium predidorum, fle deputare judicem qui petitur, quam recufare fic contradicere, fle prediâa mala continuata fle verifimi* lia fuftincre, vel e contra dubiis proxime procedentibus confideretis.

Opimum dubium eft, utrum fi hoc fecerit Epifeopus, per hoc incurrat excommunicatio, nem latam ab Urbano Papa V. in quadam ejus cooftitutione direâa Auxitano, Narb» nenfi, fic Thotafano Archiepifeopis, eorumque fuftragaaeis, ac Abbatibus, Prioribus, Dec» nis, Archidiaconi», Propofitis, aMifque Prola» tis Reâoribus, Capitulis, Conventibus, Monaflerïis fle aliia perfonis ecclefiafticis civitatem, dieecefum fle provinciarum Auxitan·, Narbooeufis, Thotafan*, in qua inhibetur omnibus fupradi&is in virtute fanâc obedient!·, fle fubexcommunicationis pcena, inquam coutrafeciemes voluit incurrere ipfo faâo, fle a qua nullus, nifi ab eo fle fuis fuccefloribus prêter quam in morti» articulo poflit abfolvi, ne videlicet temporalibus dominis loco fubditorum mutando, feu alia furapta occafione dando certas pecuniarum fummas, quas verofimilirer exiftimaut, fc nullo tempore recepturos tales fraudolentas dationes ta fuarum ecclefiarum difpendium, dou praefumant de cetero facere fine Apoftolic· fedis licentiafpeciali: dc utrum diâa conftitutio Urbani ad cafomiflum fe extendat. Et movetur iftud dubium contra unum magiftnim dominum, qui contra Avenionenfem Epifcopum didam conftitutiooem fatis faciliter allegavit, volens eum de peccato mortali dt de diâa excommunicatione notare, fi coodefcendcrct taquifitiooibus generalium pnsdiftorum.

ANNO CHRISTI

*toff*** ad ***** dtrîàn*

ANNO CHntsTT •<*|·

beam quarit dc duobus, videlicet,'primo de immunitate ecclefiarum At ecclefiafticarum parfouaram ac bonorum temporalium ad eas po*· tioeotium. Secundo de prohibitione differam conciliorum generalium non mimis & adverfus ' de immunitate ecclefiarum «

Orca pimum, videlicet, cum queritur a qua lege procedit immunitas fupradiâa; primo opus eft praemittere, quod licet ecclefiei ccclefirôicnque perfon*, & earum bona temporalia plures habeant immunitates [redacted] tamen quarilionem noftram deprnfenti oportet reftriogere ad illam immunitatem, quam habent ecclefia & ecdefiaftics perfon* & bona earum, ut videlicet pro bonis fuis non teneantur, ficut laici, folvere impofitiones fit gabellas, videlicet dum emunt vel vendunt pro libra denarios XII. fit dum vendunt .vinum minutatim in taberna quartum vini, quia de aliis earum immunitatibus non habemus agere de pnefenti. Secundo praunittendum eft, quod hic duo principaliter confiderari oportet; primo enim de-l bet confiderari immunitas quam habent cede-, fi* ecclefiafticaeque perfon*, ut de jure non teneantur invite folvere dominis temporalibus pnsdiftas impofitiones vel gabellas, nec ad id poflunt compelli per dominos temporales, de quo loquitur cap. Λ*» avfaar in prin. fic cap. adverfus de imm. Eccl. Secundum vero, quod hic confiderari opus eft, utrum perfon* ecdefiaftic* pro bonis temporalibus ad iplas vel earum ecclcfias {pedantibus , poffint, fi velint, licet ad boc de jure non teneantur de diftis rebus per eas venditis folvere dominis temporalltMis impofitiones ve! gabellas, fit ad hoc fe obligare, maxime ad modicum tempus, puta ad triennium, licet ad hoc de jure minime teneantur; fic ifte veraciter eft cafus nofter, de quo etiam loquitur paedidum cap. «m wim/ *in $.* r/rra fie pr*diftum caput adverfus V. *Vtriat β qxvdt.* Non enim hic qu*· rimus, utrum perfon* eodcfiafticz de jure ad hoc faciendum teneantur, immo indubitanter tenemus, quod non. Sed folum qusrimm, utrum ad hoc faciendum ufque ad modicum tempus de quo fupra, de jure fe valeant obligare .

Tertio advertendum , quod hic non quatrimus, quid de jure communi regulariter Ct fervandum ; immo de plano fatemur , quod hoc nullo modo poteft regulariter de jure commune fieri, nifi quinque concurrentibus, qu* fcquuntur.· primum eft , quod communis neceffitas vel utilitas hoc requirat. Secundum eft, quod ad hoc laicorum non fuppetant facultates. Tertium eft, quod epifcopo fic clero id vifum fuerit expedire. Quartum eft, quod hoc abfque ulla laicorum coaftione fiat ; prout hoc apparet fit textualiter in cap. Aw wim/ $. Qmo circa, Aç in dido capite adverfus circa principium. Quintum eft, quod ultimo additum fuit per praedidum caput adverfus poft principium, videlicet, quod propter quorumdam impudentiam Romanus Pontifex, cujus intereft communibus utilitatibus providere, prias fuper hoc confulatur. Sed folum quarimus de cafu ejufdem maxime fic alias inevitabilis ncceffitatis pro nunc occurrentis ecclefie magis damnofie, magifque periculo!*, quam fit id

Qparn etiam advertendum fit pnamittendom eft, quod hic concurrit duplex neceffitas : prima, quia Regis fit regni publicam utilitatem refpicit, pma quia Rex habet magnas expanfas facere fit magna onera fupportare propter fefta ecclefie fic unionem illius procurandam , ut fertur. Et de hac neceditate loquitur cap. Ai* asmatr fic cap. adverfus dr iss*. *EccL* allegata. Alia neceffitas maxima ecclefiam Avenionenfem concernens eft ifta, quia fi non Epifeopus Avenionenfis petitioni fic requifitio- Bni paedidorum generalium coodefcendat, ipfi generales facient id, quod petitur exigi per officiarios peculates ecdefiafticam jurifdidionem ufurpando, fit quando novam pofleffionem ifta auftoritate regia faciendi de fafto ufurpando, a qua poffefliooe fafti ecclefia non poterit, ut verifimiliter creditur,eos expellerem {ternum; fit fic femper didam pofleffionem continuanda ammodo hoc de fafto facient, abfque requifitione pralatorum, fic in parjudicium ecclefiarum fit ecclefiafticarum perfonarum majus incomparabiliter, quam fi hoc fieret per poteflatem ecdefiafticam Pariatorum ; fic effect ifta praejudicia perpetua, cum tamen id quod petitur folum temporale fir, videlicet ad tres Cannos; fit ultra ponerentur ad 'manus Regis fit Dom[redacted] Biteri[redacted]fis caftra ecclefie, videlicet S. Laurentii fit Su Gencfii, qu* per hoc periculo perpetue perditionis fubjacerent, Ac forfim etiam eflent in periculo caftra , qu* habet ecclefia Avenionenfis in imperio per modum taftum fupra.

Hb igitur fic premiffis atque fuppofitis, refiat modo quasfiio noftra examinanda, utrum perfon* ecclcfiaftk* qu* revera non tenentur de jure ad dandum Dominis temporalibus hujufinodi impofitiones vel gabellas, ficut per legem naturalem, fit divinam prohibite, ifta dare fi velint Dominis temporalibus aut fe ad ifta danda ad modicum tempus puta ad triennium Dominis temporalibus obligare , etiam ceflantibus illis quinque conditionibus, de quibus tetigi fupra in tertio evidential! , quia de ifta, que fit non de alia agitur de prnfettti. Et hoc dico breviter, quod per legem neutralem vel divinam non reperio iftud effe prohibitum, immo magis totum contrarium.

Pro quo fcieodum , quod de alienatione rerum ad ecclefias Ac non ad perfonas ccdcfiafticas pertinentium juxta notata ltu». & e* qu* fcripfi in caput *anu fitfar d»* «s». pqftrjb«m, & pro prafenti io prima opp. ct m concordibus per me fignatis, hic non agitur, nec queritur de prefeoti, fed agitur Ac queritur folum de fruftibas perceptis Ac rebus, juribus, e vel pofleffiooibus ecdcfiaram , qui fruftus faltem de confuetudir* — ------J proprietatem ad perfonas ipfa ecclefiaflicas eertinere nofcuntur, qui« ipfi cenfentur efle umfruftuarii quamdiu virant, modo ufuffuftuarius de jure fruftns per eum percepto» & recondite» facit fuo», ut petet ex hi» qu* fcripfiplcniffimc in cap. C** *vntrMii* de except, de quo etiam tetigi in capite Jraftifa* $. *Aatfftrn»* de refer. fit de o£ ord. *patfnti* in *6*. modo ad propofitum applicando, nulla lex naturalia vei divina prohibet quominus quis de bonis maxime mobilibus ad fe pertinentibus poflit ali-

aliquid donare prafenim Regi fupremo domi- ao temporali, fle maxfaae propter tantam reb pablicsB utilitatem concenNorem, m fa pro fiso; immo magis boc permittit cuflbet quod ia robus fisis propriis fit moderator fic arbiter, ut G Mau. L ta re Mast.

Nec obftant notatu per Heoricum in cap. *Fréteraitetna* de donat, in dtft. fic in cap. Ceteram co titulo in d. quia ilia pofibnt fic debent falvari in rebus ad acdefias fpeftantibus, fic quod proxime dixi in frudibus per Praiaram cx ecclefia recoUeftis, fic ctiam poteft dici quod Praelatus de rebus ecclefia non magnis nec prctiofis, maxime .cum confenfu fui capituli, poteft bene aliquid donare, dummodo non nimis excedat, ut probatur in ' dido cap. Catvrew de donat, prout etiam ibi notatur per Hcnricum. Reflat igitur neceifario concludendum, quod prohibitiones fuper hoc faftat per canones non a lege naturali feu divina, fed folum a lege humana pofitiva fic canonica procedere dignofeuntur. Et hoc modo procedunt cap. ma *teiant* fic cap. *adverfnt* allegata. Praeterea facit, quia cum ifta prohibitio fit contraria juri communi, quod permittit cuilibet facere quod vult dc rebus fuis propriis, dummodo non male utatur, ut ff. de his que font fiai vel alieni juris $. *rente;* quicumque prohibitionem legi» naturalis vel divin· fuper hoc allegat, probare tenetur, ut ft. de probat. 1. al *t* jurtt'.* modo nullibi lego hoc expreflam, videlicet quod boc lege naturali vel divina fit proiiibitum, & perconfequens hoc non ponam, quia verecundum eft abiqoe lege loqui , maxime contra jus commune ut in autcntica dc triente fie femitf. $. confideremus coi, 3. Ex quibus infertur diflbhitfo primas qussAionis, videlicet, quod nec ec- *defis nec ecdefiaftice* perfonas fuper hoc, de quo nunc queritur, illam habeant immunitatem, que defeendat e lege naturali vel divina · Super quod facilior apparet refponfio, videlicet quod prohibitio diftorum conciliorum generalium Are *Htrmtf tf advtrfin* de immun. Eed. non procedit a lege naturali vel divina, fed folum a lege canonica pofitiva, quia conditutiooes quas fiicit, prout etiam in conciliis generalibus qusfi^um eft, ex fe mere politivas cenfentur, nifi alias appareat, quod ea qtue continent ipfe conftitutiones procedant a lege naturali vel divina, ut patet ex his qu· notantur per Henricum.Hoft. & Joannem Andr. iu cap. *Pnfrfeit* de concef. prabend· V. m ftutrS* r</« dic; immo plus attentaripoflet,fic for. fan de jure verum eft, quod licet privilegium cotxcflutn ecclefie fuper ipiritualitate, a Deo procedere cenleatur · tamen omnia alia privilegia coocefla ecdefiisfuper temporalibus, cenfentur cooroflh a Regibus temporalibus , vel faltem a Romanis Pontificibus, ut colligitur ex ledis flt notatis per Ino. Hoft. dc Jo. Andr. in cap. Afeeren· de fent. excom. dc per ea quae M fcripfi in prima & fecunda quagftiombus, dc patet etiam ex pradiftis, nam pnadifta duo cenfentur edita ab hominibus dc per homines in conciliis generalibus.oec declaratur jus naturale vd dominium. Et de jure naturali certum eft, quia illud jus clericos a laicia non diftiaguir.

Item, de *jure* divino patet, quia nihil de jure divino recitat,* nifi quod Pharas, qui legidivins feientiam non habebat, pofleffiones coram io priftioam libertatem dimifit. Pharas enim nedum legis divina fcientia, immo ejus potefiate ac ditpenfatiane carebat ,' ut puta tamquam infidelis a corpore ecclefiefeparatus; fit ideo legem divinam non poterat inducere, nec eft etiam declarare; immo revera illa duo concilia generalia jus novum ponunt, per quod circa iftam poteftatem perfonarum ecclefiafticarum ceno modo reftringunt eo modo quo fcripfi io tertia evidentia libro paedido. Et ideo nullo modo negari poteft,quin prohibitio illa duorum conciliorum generalnun mere pofitiv'M exiftat. Ex quibus infertur formalis refponfio ad primum dubium principale, videlicet, quod immunitas dc prohibitio de quibus loquuntur predida duo generalia concilia Are *mitutt &* cap. *jfdverfiit* non a lege naturali vel divina, fed a lege canonica & mere pofitiva procedunt ; fic fic quod neceflitas non quidem preciis fic abioluta , fed folum caufativa, magna tamen fic alias inevitabilis, potuit hoc facere licitum , quod fecundum legem non erat licitum alias, ideft fecundum duo generalia concilia antedida per regulam Qved sm *eft iicitwn* de rcg. jur. ubi Henricus poft alios feribentes tenet, quod licet in his que funt damnata lege naturali vel divina , ut Chrifti negatio, fornicatio, adulterium, fit his fimilia , nulla neceflitas inducens confenfum , excuiat, quia potius debet quis mala queli- bet tolerare, quam malo confentire , ut 31. q. 5. *ita* nr II. q. 3. e/haMat; arg. If. de ritu nupt. I. pu/aas are di, nifi legitime diipenfetur in his, in quibus ecdefia difpenfare poteft juxta lefts dc notata de con. dift. 3. *ptrvnit* de poenis *licet* tamen in his qux non funt damnata lege naturali vel divina, fed folum canonica, fecus eft dicendum, videlicet, quod talis neceflira* alias inevitabilis, facit licitum quod alias licitum non exiftebat; inducens totum tit. ft. & G quod metus caul*, dc extr. de bis qux vis metuive caufa fiunt, per totum de contue, quarto de Obtervat. jejun. cap. 3. dc quod legitur dc notatur 93. de Diaconis extr. de vita dc hoo. Clericorum cap. 3.

Prstereahoc idem probant norataHoft. Jo. Andr. dc Henrici io cap. ore reagre extr. *clerici vel tuta.* ubi notat Henricus poft pηтάidos,quod licet non polfit recompcnlari minus malum ut majus malum evitetur, ubi utrumque evitari poteft, ut 13. dift. que ait, ubi notatur de hoc etiam per Jo. fi tamen occurrit talis perplexitas, quod necefle fit alterum fieri, tunc admittitur talis compenfatio, videlicet minoris mali committendi pro evitatione majoris mah*, ut 13. dift. w *vi.* dc 93. dift. cap. p. & 1. dc 33. q. 3. cap. *Si* fidd verrar fecundum Hoft. in dic. cap. wo •Mgw, licet Ber. dicat ibi in dtftin. quod ιolis compenfatio non admittitur per diftum cap. Çatsd ait ; fed id quod dicit Ber. debet iotelligi fecundum Hoft. Jo. Andr. dc Hemic, ubi minus malum quod compenfat. ex lege divina eft malum, quia tunc eft malum culpa», quod pro nullo majori malo culpae, etiam vitando, committi debet, ut in juribus ad hoc fupra allegatis. Sed illud de quo prsediftum eft de compenfatione bnjufmodi ceuat, cum illud folum ex lege canonica eft malum, tunc enim poteft hoc fieri auftoritate Pap·, qui poteft tollere malum quod, inducit fua lex, juxta ea quae leguntur & notantur in cap. *Prepefiàt* de concef. preb. fle cap. p. de voto dc dc jurejur. *Et β Cbrifat.* Sed hoc ultimum diftum intelligo

ANNO Quctrn

hgo r*-* **"1 Pep·» ·* hoc A liceat pecaeiam recipere ad afemm, . laera

habeat diipeniare. Sed quando tanta eft --- cc&tas, quod tempus & Jocus non patiuuusr declarandi confilium, ut ff de exerci. I. p. nec poteft adiri Papa, nec difpenfat» ipGus expe&ari, tunc abfque difpeniatiooe bujufmodi hoc poteft fieri tali oeceflitate admifla, tat d. cap. fuad jmt tiri/MV alteg. arg. extr. W inis vac. cap. t. in 6. f.fi. quia neceflitas qua legem non habet bene permittit quod omit* tantur ea, qua alias omitti no· deberent, ut d. *ctf.* quarto de confuetu. vel quod in extr. volentis vel nolentis pro nave allevianda tempore necefliratis dc periculi periclitante in mari ff. ad legem Rhod.l. p% dc 3. $. *Si vohm·/sre*, dc per totum: At in propofito probibitio, de qua hic agitur, non eft de re damnata lege naturali vel divina, fed folum lege canonica pofitiva ; dc eft hic tanta neceflitas, quod non eft hic tempus nec locus plenius deliberandi confilium; nec poteft hic adiri Papa propter fubtraftionem, dc eft tanta neceflitas atque arftatio, quod non poreft expeftari obedientir deflitutio, nec per cnnfequens difpen. fatio Papae; dt fic eft tanta neceflitsr , quod de eo quOd folum lege canonica eft illicitum, facit liçitum; dc fic excludit malum culpae, cum majus malum quod inducit, dc neceflitas alias evitati non poflit, nec fit fuperior, nec poflit haberi recurfus ut patet ex diftis.

Ad fecundum dubium principale , tn quo quaeritur, iuppofito quod pro parte poteftatis ircuJaris dcc. condefeendendo ; circa quod fciendum, quod dubium unum fupponit, dc aliud quaerit; fupponit enim quod poteflas faecularis in hac parte malum culpae committat, videlicet metum dc coa&ionem coa&ivam Avenionenfi Epifcopo inferendo injufte, ad finem icilicet obtinendi id quod petunt. Ad quod refpondeo dc dico indubitanter, quod fic ; quia omnis coa&k> talis tendens ad extorquendum injufte quod non licet, eft injufta dc damnata ex parte ipfius *inferentis,* dt ideo fecundum utramque legem datur remedium ad rcfiftendum S" tollendum id quod faflum eft per metum , ut tf. fMSd sw/mj *cnnfn* 1. p. dt per totum dc eo tit. cap. C. dc extr. de his quaevis metufve caufa fiunt, per totum. Quod autem hoc non poflit fieri licite, patet clare inc<p. *Nm minus &* cap. *Advtrfns* allegat, dt quia hoc habeo prd claro dc indubitato, eirca hoc amplius non infifto. Quaerit autem, quod hoc iuppofito , utrum Epifeopus Avenionenfis condefeendendo diftae injuflae coaftioni diâa poteftatisfacularis, dc juxta requifitionem ipfius petitum judicem deputando,fic cenfeatur approbare , quod faciunt, dt in crimine participare cum criminofis; dc fic a malo cube excufari non poflit ; quia fecundum hoc hofiori de concientia. fua haec facere non liceret, nec expediret . Et primo videtur expeditum quod fic per cafus expreflbs. In primis enim videtur cafus in cap. *Sueris extr.* de his *vis metKfvt cnnfu fiunt* , quia fecundum quod ibi legitur dc notatur illa neceflitas caufativa puta coaftionis aut metus, participantem cum excommunicato * excufat a peccato feu malo culpa , licet peccatum aliqualiter attenuet. Secundo ad hoc etiam inducitur alius textos, ubi etiam videtur cafus expreflus,videlicet caput *Suptr m* extr. de *ujitris* ubi dicit textus, quod cum ufurarum crimen utriufque Teftamenti pagina deteftetur; iuper hoc fcilicct ut

: /. non excufM'

gis prohibeados «Λ quis, w «tÎM· pro «ita dr captivitate redieaetada ufuraratn criariae.,..

tin rationis, quia melius eft omnia mala temporalia tolerare, quam malo eonfenrirc. At in propofito, fi Epifeopua deputet judicem per diftam damnatam coactionem ab eo petitum, jam dift* ,petitioni eoodefeeodendo eidem confentit, dc eam exequatur, fic participando in crimine criminofis, ficut ufuras recipiens, cenfetur in crimine ufura participare cum ufurario, ut in pntdifto cap. *Sstptr t».* Et ficut participans cum excommunicato ad coadiooem alterius, cenfetur in hoc participare, cum coa&ionem hujufmodi inferente. Et ifta ratio quibufdam .videtur eflê fortiflima, licet revera, fi bene videatur, non fit urgens nec nimis etiam difficilis ad folvcndum, ut ftatim dicetur.

Pneterea quia temporalia ecclefia bona propter fcandalum non debent Praelati drmittere, vel alteri dare, quidquid fit de aliis bonis patrimonialibus , ut notatur per S. Tbomam 3.3. q. 43. art. 8. in cor. quod ubi nullo modo videre omittas, dc fuper 4. fenter. dift 3·. an. 4. in refp. 3. quasftionis ubi etiam omnino vïdeas. Rurfus hoc idem probo fic: quero enim a te, iuper quo ifte Epifeopus ta* lem judicem deputabit? quia, aut deputabit fu* per conceflione fafta per metropolitanos linguf Gallicans dt Occitane, flt eorum fuftragancos, aut per aliquem feu. aliquos eorumdem ,' at dices, quod judicem hujuimodi deputabit ad exequendum indu&ionem feu! ipofitionem fa&am per Regem vel Ducem Bituricenfem, aut per diftos Generales ; aut illum deputabit fuper nova conçeflione per eum fienda invito vel conico* dente clero fuo. Sed certe videtur, quod nullum iftorumde jure cum bonaconfcientta fcu falvo honore fuo poflit facere diâus Epifeopus ; nec tamen apparet alius modus faciendi: & fic reflat, quod hoc ipfe non poteft, nec debet facere, nec fibi nec honori fuo, nec confrientia expedit, quod hoc faceret. Confequentiapparet bona ex serris per locum *a fumcienti* divifione ; poftquam non apparet alius modus faciendi. Aflumptum vero hujus rationis probatur fic: primo enim fi dicas, quod deputabit fudicem fuper conccifione faâa per metro* politanos Lingua Gallicana vel Occitane dc eorum fuffragaoeos, vef aliquem aut aliquos eorumdem, dico, quod hoc non poteft licite feu de jure fieri; tauno talis deputatio effet in jure manifefte erronea, & errorem juris con* tineret expreffum.de per confeqtaens non vateret arg. ff. qua fententia fineap. I. p. $ L & extr. de feni. ex. pvr r«s/, quia illi ATchiepifeopi dc Epifeopi extra dimcefes dc civitatesfuas, fee in alios quam in fubditos jurifdiâionem nullam habent, nec exercere poflunt arg.ff.de jurifii. Jud. 1. ul.dcex.de fent.excom. *A 9tiit* dcc. dc de confli, cap. a. in d. At in primo propofito civitas de dicecefis Avenionenlis non funt de territorio Archiepifcoporum pradiftorum, nec Epifeopus Avenioncnfis dc ejus dimcefani funt fubditi illorum, ut de fe patet ; ergo dtc. Nec valet dicere, quod illud

CT q** facit major pars cleri ar&atomnas, qtüa
""[redacted] ! "“»d non habet locum in his quae rcfpiciunt in-
^*2*2. treeflë & prejudicia Angulorum, *tc patet* ex *notatis per* Ber. Ion. Hoft. & Jo. * Henr. m cap. Cims Mmes dc conflit. Secundo, fi dicas quod dabit judicem ad exequendum indiftionem leu impofitionem fuper his fadam per Regem vel D. Ducem Bituricenfan, au< per didas DD. Generales, certe hoc erit magis erroneum, nam ad praedidos Domino· temporales non pertinet ifta imponere, ut di&uin eft fupra, i t patet ex his que leguntur fic notantur in cap. Am mûur, fie cap. *Alverfut* de immun. Eccl. allegatis ; fic quia ex boc litqueretur maior error, videlicet quod didus Epifcopus approbaret, audorizaret fic exequeretur hujufmodi indi&ionem feu impofitionem, que in fe parentem iuris errorem continerer, fic cum bona confcienria fic honore ipfius Epifeopi non poftet fieri. Tertio fi dicas, quoddidum judicem deputabit fuper nova conccftione per eum fienda, clero fuo invito, fic hoc certe facere de jure non poftet ; nam contra prohibitionem juris non poftet clericos fiios invitos tali fubijcere fervituti, nec eis invitis auferre bona vel jura lua fine caufa «rg. extr. de locato cap. *Vefiru,* quia folus Princeps ittpremu» poteft auferte alicui jus fuum, maxime fine caufa, ut notatur per |o. And. in cap. *fi reii^iojut* de eled. in 6. Immo eft dubium de Principe, utrum hoc poflit tacere fine caufa, ut patet ex his que icripfi latiftime circa hoc IX. q. *6-* cap. fin. in ulr. fupplet. ult. gl. prr *multet* q. fie XII. q. 3. «m *lieeet Pept. Si* autem clerus Epifeopi in hoc confentirer, adhuc videretur hoc non pofle, inconfulto Papa, per Epifeopum cum clero fuo fieri; immo nec tenetur, nifi quinque intervenientibus , prout icripfi in dubio proxime praecedenti circa evidentiaita , videlicet in tertio evidential!, ut probatur in cap. Λ·» m»»/, fie in cap. *4dvfrfa* de *immun- Eccl.* Quid dicendum?

Breviter ad declarationem materna praemitto aliquas conclufiones; prima conclufioeft, quod licet in fado lege naturali fit divina damnato, nullus metus, nullaqoc coadio feu qucvts •lia neceftitas a peccato, feu a malo culpae quemque valeat excufare, tamen metus five coadio juflus ex parte ipfius patientis. licet infultos ex parte *inferenti»,* puta talis, quod deberet cadere in conflantem, feu alia neceftitas quae abfque majori malo per alium modum evitari non poteft, in fadis maxime a jure •lias non damnatis, quamquam ex parte metum,coadionem, vel oeceflitatem hujufmodi inferentem damnata fit, & injulla , umeo cx parte patientis, feu metus neceflitati aut coadiooi obtemperantis non inducit aliquod pecca, tita, feu malum culpat. Ifta cooclufio habet tres partes principales; prima pars hujus conelutionis eft illa, videlicet quod in fadts I. naturali vel divina damnatis , nullas metus, nullaque coadio, feu quaevis alia oeceflicas a peccato feti malo culpr poteft facientem quo. anodolibet excufare; *in* qua omnes Theologi fit Caooniflae concordant. Patet plane ex his, quae feripferunt Ber. fit Jo. An. fic Henr. in cap. Qkml «m *efl licitum* de reg. juris, fit in cap. *fuper te de* ufuris, fic in cap. wag·· Ar *eUrki vel meueebi,* fic in cap. *fécrit, de* bis, ?u« vi metufve caufa fiunt, de quo ectam per no. in *cep.Secrh,* fic cap. *Super te* allegatis, fic probatur per jura allegata, fic eft ratio hi).

jufmodt, quia melius eft omnia mala rempo- ra[redacted]g-pact, ~~quam-male1-culpae-confentire.,~~ ut anno
dixi fapenus; fit eft rati· rationis; quia au. *****
lum culpa eft iaftnttum propter objedum di. vinum fibi oppofitum , quod ell bonitatis infinite, & habet ponam infinitam fibi correfpoodentem , videlicet damnationem ater, nam, omnia autem mala temporalia finem habent. Pnetcrea mala temporalia tolerans , in hoc patitur fic merrtur , ied malum culpa committent , in hoc agit & delinquit atque demeretur ; meriti autem fic demeriti nulla eft compenfatio, ficut nulla eft coopcratio Chrifti ad bélial. Secunda autem pars conclufionia habet,quod quilibet metus tendens/ ad illud quod non eft aliqua lege etiam humana prohibitum, ad quod timendum vel faciendum metum patiens de jure non tenetur, fit eft a jure prohibitus ac illicitus & damnatus, & per coniequens continet malum culpr, fic ideo ait Praetor, quod metus caufa geflum cil, ratum non habebo ff. *quet metet caufe.* I. r. & eft'ratio hujus, quia metum inferens in noc jus fibi *dicit* violentiam committendo, quod eft omni lege prohibitum fic damnatum C. *de Judeit* I. nullus. C. un 3. I. *fi quis i» tmtu* ft. quod metus caufa I. *cxttt* cxt. de preben. cww *qui* in *6.* circa prim, fic in hoc nullus etiam dilcordat, fic ideo longa probatione opus non eft.

Tertia pars conclufionis eft ifta, quod fi quis metu licet juftiflimo fecundum eum, aut coaâione vel neceftitate quacumque indudus vel attradus facit aliquid,quod ipfe alias, videlicet metu, coaâione, vel neceftitate ceflante non erat fadurus, quod tamen non erat lege naturali vel Divina, nec etiam lege humana pofitiva civili vel canonica prohibitum ,' ad quod tamen ipfe de jute minime tenebatur ; talis per hoc non incidit in aiiquod peccatum vel in aliquod malum culpat, quamquam faciat fic exequatur illud,quod culpabiliter fic injufte ab eo petitum fuerat fic exadum, dummodo omnis alia mala circumftantia malum culpr valens inducere hic omnino ceflct Probatur hoc, quia fi hoc peccatum fic malum culpa induceret lex, fibi adtoneta non darer ad faciendum iir·ran quod metu, vel coaâione hujufmodi iadum eJet, ut ft. de negot. gel. I. *fi»t hxrtdtturiu,* fit ft. de imerdidis I. *relefeterum* in fin. immo tunc culpa cum culpa, fic dolus cum dolo compenfari deberet ; fic ideo tunc melior eft conditio poflidentis ut ff. de condit, ob turpem canfam I. III. fie lege lequenuquafi per totum, fic ff. dc compcnfar. 1. *fi umke* cum fimtlibus. Et eft ratio hujus, quia licet fit turpitudo ex parte coaâioncm inferentis, non tamest aft turpitudo ex parte patientis, qui aliud non potati facere, nec committit rem damnatam. Et eft ratio rationis, quia bono fit jufto viro licet dare de fuo damnato horni* ni ut a malo abftioeat, feu ne malum committat , ut patet fi', dc condit, ob turpem caufain I. p. $. ul. fic 1. feq. fie in hoc concordant Theologi cum Ganoniftis . Pro quo fciendum,quod beatus Thomas 1. I.q. 78. art 4. qusrit utrum liceat pecuniam mutuo accipere tub ufura; fic arguitur, quod non per ApOftolum ad Romanos primo, ubi dicitur quod digni fant morte, non folumqui faciunt pecca, tum, fed etiam qui confenriunt facientibus . Et quia pro nullo commodo temporali debet aliquis dare alicui occafioncm peccandi ; quia

CdF* boc pertinet ad ratjpaem feandali aftivi, quod fempcr eft peccatum. Er finaliser refpondeo, licet inducere honaineta ad peccandum >,·j. 1 pu'I° «nodo liceat, uti tamen peccato alterius ad bonum Ifeirum eft, quia fc Deus utitur omnibus peccetis ad aliquid bonum,at didt Auguflimis in cochirtd. dc *ipfo* Auguftinus publico loquetu, utrum liceat uti juramento ejus,qui per falfos deos jurat, in quo jurans snanifefte peccans illis diis, jdeft Durmonibus Divinam reverentiam exhibendo ; refpondet, quod qui utitur fide illius qui per falfos Deos jurar, non ad malum fed ad bonum, non peccato illim fe fodat , quando per Daemonia juravit, lcd pafto boöo ejus quo fidem fervavit. Si tamen induceret cum ad jurandum per falfos Deos, peccaret ; ex quo infert ibi Thomas, quod licet non liceat alicui quemquam inducti c ad mutuandum pecuniam fub utaris, licet tamen ab eo quj paratus eft hoc facere fit ultras exercere mutuum accipere fub utaris propter aliquod bonum, ut propter iubventionem lux neceffitatis vel alterius. Sicut etiam licet ei qui incidit in latrones manifcftare bona qux habet, qux latrones accipiendo peccant , ad hoc quod non occidatur. Exemplo decem virorum, qui dixerunt ad Ifmael; poli occidere nes, quia habemus thefaurum in agro, ut dicitur Joi. 41. Ncc obftat,quod fic corn leniit facienti,quia non confentir in peccatum uturarum, fed utitur eo, nec placet ei ululatum acceptio, qux eft mala, fed mutuatio, qux eft bona; nec ille qui accipit pecuniam mutuo fub ufuris dat pfurario occafionem ufuras accipiendi,fed mutuandi; ipfe autem ufurarius fumit occafionem pcccandj «g malitia cordis fui. Unde icandalunj paffivum ex parte lua,non autem afcivum ex pane petentis mutuum ; nec tamen propter hujufmodi fcandalum pafli.um debet alius a mutuo petendode- Cfferc, fi indigeat, quia hujufmodi paffivum fcandalum non provenit ex infirmitate vel ex ignorantia, fed ex malitia fecundqm Thomam ibi iupra. Ac io propofito cafus nofter refte firailis eft, nam ille qui metum vel coaffionem prsdifto modo patitur, non inducit illum qui metum fc coaftiouem hujufmodi aut quamvis aliam neceflitatem fibi infert ad hoc faciendum, nec dat fibi occafionem faciendi , nec placet fibi , fed difplicet iftud malum, led utitur ifto malo timendo fc exequendo, quando injufte petitur ab eo non quidem ad malum,fed ad bonum finem, videlicet ut evitetur majus malum, quando alias evitari non poffet. Ex quibus patet, quod per hoc non cenfetur participare in crimine crimicofo, fed folum facere quod licet de jure facere ad evitandum majus malum, fle fibi folum provideri , alteri pop nocendo , fc quamvis malum alterius minime procurando, quod cuilibet de jure naturali perrniffum eft. Secunda ratioeft, quod etiam in his qux non funt lege naturali vel divina , fc qux non inducat peccatum feu malum culpx a lege divina vel naturali procejens, licet fint a lege canonica prohibita, cujus legis canonic» tranfgreflio fpontanes alias partes inducit metus *feu* coaftio aut •lia neceflitas jufta quoad patientem, fc cadens alias in conflantem, *& talis,* qux altas minime evitari poteft, nedum peccatum attenuat, immo potius totaliter a peccato e malo culpae excufat; hic enim habet locum regula juris, qux dicit *Gc;* quod non eft lici-

A ram in lege, neceflitas licitum facit, fc ideo Machabsti nectffitate coafti fine culpa io Sabbato pugneverunt, dc xgrotus propter metum mortis fine culpa Coivit jejunium 33. q. ut *β nulle* de obfervat. jejun. cap. 3. in fin.de reg. juris quod non eft licitum,quia neceflitas legi non fabjecet, ut prsdifto cap. 3. io fin. fit de conf, cap. 4. fc de com. dift. 1. *Jient fc* dift. 3. pervenit arg. p. ad LRodian. *de fee. I.* ». flt eft textus planus de hoc in cap. quod non eft licitum de reg. juris, ubi Henricus pofuit banc conclufionem per expreflum allegans pro ex. ff. fc Q quod metus caufa, fc de bis qu- vi metuve per totum; & idem fentit ibiHoft. dicens: patet igitur ex hoc, quod neceflitas B in aliquibus etiam quandoque a peccato excufat, fc pro ratione allegando diceret fc merito, nam neceflitas contraria cftfpontanex feu liberte voluntati, arg. ff. quod metus caufa I. p. ; peccatum autem fecundum Auguftinum adeo voluntarium eft, quod fi non eft voluntarium, non eft peccatum. XVI. q. p. cap. 1. *de ille,* Et eft ratio alia, quia conftitutio canonis prohibitive vel preceptive femper civiliter eft interpretanda, ut arâare non debeat ad cafum neceffitatis ita magne, arg. jurium prxdi&orum fc ff. de fervit. I. *β cui*; fc eft ratio rationis, ne contra mentem conditorum hujufmodi conftitutio pofitiva cafum includat omnino irrationabilem, quod non poteft fieri, C quia conftitutio non poteft effe nifi rarionabilis IV, dift. erit autem lex cum fimtlibus; modo irrationabiliffimum effet dicere , quod pro evitando maxime Ecclefix damno noa poflit Epifeopus cum clero fuo condefcendere ad modicum eeelefuç damnum, cum in Illis, que fine malo culpae poffunt fieri, omnino debeat minus malum eligi ad evitandum mejus malum, ut XIII. dift. cap. *Nervi &* notatur per Hoft. & Jo. And. & Henr. in cap. Am *megno* extr. *ne clerici vel tmnecbi* & facit qualiter nautae merces deferendas & referendis receperunt, & fic tam ex 6de per eos data, quam certa juris difpofjtione teneantur ea euftodire, dc non in mari proijcere; tamen imminentis neceffitatis periculo pro evitando majori malo ad exonerationem navia poffunt merD ccs io mare proijcere ff. ad leg. Rodian, de jac. 1. p. a. & 3· nbi autem fuffragium legis politivr juvare non poteft, tunc eft neceflarium ad leges naturales recurrere ad remedium, tit patet in indiftione bellorum ft. dc juft. & jur. I.Ex hoc jure; fc propofito hujdmodi lex poiitiva expreffe non providet; igitur ad legis nat. direâionem recurrere omnino oportet. Modo lex naturalis feu etiam ratio diftat ho» mini, quod inter duo mala, quorum unum majus & aliud minus, & quorum utrumque evitari non poteft, eligatur potius minus malum, ut pnod. cap. *Nervi.* Igitur dc in propolito hoc neceffario eft fiendum, Et facit, quia illud reputandum eft virtuofum, culpaque caE rens eft vitio, cujus oppofitum cenfetur effe vitiofum XXXII. dift. *befpitialum.* Modo ia Prelato eligere magis malum per qaod ecclefia poflet deduci ad maximam deflrnitionem quod per tolerationem unius minoris maH po teft aliis evitari poflit (fic) cenfetui effe vitiofum ftolidutnque fc tndtfcretum, et poffet fibi ad noram dilapidationis impingi, & a)i qui, qui in failis altorum nimis confcientiofosfe reddunt,& in propriis fe offendunt nim;s laxos, poftquam per eorum confilium deftruffa efle:

effet ncclefia,nee fcfraat, nec podent dare re-medium; & ideo coram confiihamin hac parte (noueft fcquendnm) ;&ad propofitum optime *faciunt* ea,quss fcripfi profttcontra in prad.cap. *Steris* de hisqu- vi,metufve caufa fiunt ind.q.

Tertia condufio eft illa,quia prohibitiocon-celfioob ejus quod pro parte Regia et Ducis Bituricenfis per diftos generales petitur ab A-venionenfi epifeopo, a lege nat. vel div. non procedit, nec illud quod fic petitur eft lege nan vel div. damnatum ; et patet ifta conclu-fio cx his que fcripfi fupra in dubio proxime precedent!. His igitur fic premiffis cum fe-questibus ; et ideo in ejus deduâione ulterius non infifto. Prstmiflis igitur tribus condufiO-nibus praelibatis, dico quod ex his apparet ple- na et clara refponfio ad fecundum dubium principale, de quo agitur nunc, videlicet quod quamquam potcftas frcularis in hac parte ma-lum culpz committat, videlicet talem metum coaâionem feu neceflitatem caufativam injufte inferendo Avenioncnfi Epifeopo , ut patet ex his que fcripfi in primo profecutionis hujus dubii; tamen Epifeopus coodefcendendo diifta rationi injuflsB et juxta requifitionem poteftatis fatcularis petitum judicem deputando,non cen-fetur approbare malum , ct damnatum faâum poteftatis faecularis, nec participare in crimine cum ipfis criminofis , fed folum cenfetur in hoc luse & Ecclefi- neceflitatibus providere ; & peccato illorum ad provifionem & neceflt-ratem fuam & Ecclefi* folum uti ; & ideo E-pifeopus talia faciendo cenfetur a malo culp* totaliter cxcufatus, fed liber potius & immu-nis, quia non induxit pnediftos fcculares ad hoc mplum, nec dedit eis occafionem talia fa-ciendi; fed hanc occafionem receperunt a ma. licia cordis fui , & ab iniquis mandatis alio-rum, nec umquam placuit Avenionenfi Epileo-po iftud malum, fed fibi difplicuit toto corde; nec illud tamquam bene faâum auâorizavit feu approbavit, fed folum ut malum majus incom-patibiliter evitaret minus malum quod non eft lege naturali vel divina damnatum, fed folum lege canonica prohibitum cum fano dc maturo confilio accepit , videlicet quia judicem peti- tum de confilio et aflcnlu capituli & cieri fui deputavit, prout hrc omnia ex tribus conclu-fionibus proxime procedentibus clare patent ,et ideo in hujufmodi deduâionem ulterius non infifto, falvo quod ad quatuor oppofitiones pri-mo fa&as reflat folummodo refpondere.

Ad primam igitur oppofitionem de cap. *fteris* qua: metus caufa allegato poteft facile re-fpooderi, fiquidem fequamur opinionem , que glubet , quod illa decretalis *fteris* noo loquitur de quolibet participante cum excommunicato , fed folum de illo qui participat cum excom-municato in crimine,quia ille a malo culpae feu a peccato mortali excufari non poteft;et ideo talis fic participans , majorem excommunica-tionem incurrit, ut in cap. *Nxper* de feht. ex-com. et cap. *Si eancuhitt* co tit. Net eft ifta opinio nimis capitola, quia eam tenuerunt tunc Ægydius in cap. *fteris* allegato prout ibi re-citant Inn. et Henr. Item fi velimus fequi a-liam opinionem, que habet, quod folum in-telligatur illa decretalis *fteris* de particip.cum excom. in contemptum clavium , quia ifte vi-detur peccato confentire , et faltem a' peccato, contemptus excufari non poflet , etiam tunc folus erit patiens,unde videtur dicere Hoft. in prad. cap. *fteris* fuper v. cafas : vel dic quod quamvis participanti per metum , dummodo peccato non confentiat, coram Deo nullum fit detrimentum, licet qaanram ad ecclefiam fit excoaummicacM minori . Unde fi fequamur hanc opinionem Hofl. eft in claro , videlicet quod illa decretalia fupponis malum culpe in participante * fcilicet confenfum in peccato, quod excludimus in cafu noftro . Et hc con-jungendo iftam folutkmem cum prima , dice-mus,quod illa decretalis/ieris loquitur in par-ticipante rei confentiente in crimine. Item fi fuppooamue quod participare cum excommuni-cato majori excommunicatione in divinis , fit peccatum mortqle , prout communiter tenent, et etiam notatur per Jo. And. in novella in cap, *fteris* , et restringamus illam decretalem *fueris* ad çafum illum , prout videtur reftrin-gere S. Thomas fuper 4. fentenn dill. XVIII. art. IV. etiam tunc erit clara, ut dixi in a lio cafu, nifi dicamus,quod metus excludat e-tiam illum; nec de talibus expolitionibus eft mirandum, quia fic eft intelligenda illa decre-talis , ut concordet aliis juribus, ut in cap. eam expediat de eleâ. in *6.* et ut cafum er-roneum, iniquum, et irrationalem non includat, ut in dido cap. *Erit tutem Ux* . Praeterea fi fequamur aliam.opinionem convidetur ponere Holi, videlicet quod intelligatur cap. *fteris* de metu qui non cadit in conllantem virum,da-ra etiam eft folutio ;nam fi eflet metus ca-dens in conflantem, tunc et a peccato et a minori excommunicatione excufarct,&ita vide-tur fenfifle Hugo XI. q. 7. *Qutm multes ;* et de ifta opinione dicit Henricus in cap. *fteris,* quod haec opinio videtur humanior et verior, cum cafus necelfitatis cxcufct in talibus, et e-tiam cafus utilitatis, quod rpinus eft , prout notat gl. fuper futnma Raymundi tit. de fent. cxcom. ei Fr. Jo. in fum. confef. tit. de fent. excom. q. 183. quae incipit *fequiher neeeffe* et in duobus fequeut. et in pluritxis ibi preceden-tibus . Vel dic et planius , quod participare cum excommunicato majori excommunicatione eft lege divina prohibitum vel damnatum , ut notatur per Coieet in diâo cap. *fteris*, indu-cens ad hoc auâoritatem Apoftoli una Cor. V. ibi : *txftrte mtlxm dt vobis ipfis*, et XL. dift. *fed illud* et 1. q. v. *multi*, ct beatus Thomas fuper 4. dift. XVIIL art. J. *Circt primtm qutftiomm videtxr judicem td hoc 1. Cor. P. cient hujufmodi cikum fremere.* Et patet ratione,quia nullus in dubium revocat, quod auâoritas cla-vium , quae in poteftte ligandi et folvendi con-fidit^ qua dependet excommunicandi potcftas, a Deo immediate procedat ; fed prohibitio de non communicando cum excommunicato eft ipfius excommunicationis et poteftatis excom-municandi feu ligandi et folvendi executive . Igitur talis prohibitio cenfetur a lege divina procedere, ct contrarium facere a lege divina cenfetur damnari, quia nifi legis divine dif-pofitio non haberet exeeutionem , dcluforia cenferetur, quod de illius legis intentione e-tiam non debet , ut ff. de judiciis , lege fi *Pretter* cum fimilibus. In talibus autem quae lege divina damnata funt, non excufat aliqua neceflàtas ut pnedixi ; et hoc verum eft , nifi in cafibus per facros canones exceptis, in qui-bus canones addunt er detrahunt, interpretan-tur & declarant, ficuti jus civile ad' jus natu-rale gentium addit & detrahit, arg. ff. de juf. et jur. l. *civile jus.* vel aliter dic aut quis compellitor per metum participare cum cx-

communicato mijori excommunicatione tan* quant tali, ideft tanquam excommunicato, ct e<comnr'un'cat*°*,e non obftante,er fie fabra* tione ieu confideratione excommunicationis hujufmodi, etiam tunc ralis participans a male culp» *ideft* a peccato er minori excommunicatione excufari non poteft ; et ifte eft cafus proprius cap. *ftcri<*, et fic poteft intelligi quod fcripfi in folutionc proxime prxccdenti. Et eft ratio hujus, quia tunc ta'is cenfetur hoc facere in contemptum excommunicationis et fue excommunicationis, et per confequcns cenfetur hoc facerc in contemptum nervi ecclefiefticе difciplmr ac poteft*atis ligandi et* folvendi que datur a Deo, et fic talis participatio per legem Jiv. eft damnata*, aut compellitur quis participare excommunicato majori excommunicatione non tamco ut tali, nec fub ratione fet» confideratione predifta, fed propter aliam neceilitatem et «infiderattonem, ut quia compellitur, eidem mutuum dare aut commodare, vel fibi vendere val ab eo emere, ieu aliqua alia cum eo facere, ficut fi compellatur fubvenirc laicis qui per hoc excommunicationem incurrunt, ut cap. *Nou minue* et cap. Xdcvr*fut* alleg. Certe per hoc fubveoiens non eft excommunicatus minori excommunicatione, nec mortaliter peccat fi fit juftus metus ex parte participantis, et magna neceffitas qu» alias evitari no;i poteft, quia talis neceffitas cxcufat participantem, & quod illicitum erat facit licitum cum cafus necçffitetis a prohibitio legis divin» cenitatur exceptus art. XI. q. *fi. quod prudecelfor*, &* cap. *snteceffor St* cap. *Quifajm ts* dc jud. cap. *juteilex imut*, & dc lent, cxcom. cap. *Inter ic* cap. *Si vere*, cum ibi notatus per Inn.& ifte revera eft calus nofter, fic ifta eft vera lolutio ad prvdiftum cap. *Jucrir*, quod latis tribulavit caput meum, antequam ad iolutionem hanc devenire poflem.

Ad (ecundam autem oppofitionem, videlicet ad cap. *Super eo* de uitiris, quidquid ibi notetur per multos finaliter & vcridlcc refpondetur, quod prxdiâum caput *fitper eo* debet civiliter ;nt< Higi, debet enim lolura intelligi in tribus calibuc, vel altero eomm. Primus calus cft, cim recipiens ad uluram inducit uiuranuin ad malum htpuimodi committendum ; pitta quia cum habens pecuniam gravem fe ad jTHitn.indnm redderet, nec lub uluris darecon luevtilct, volens habere pecunias ab eo rogavit vel alias induxit, ut fub ufiira leu pro aliquo temporali lucio peccaverit (fic 1 mutuam fibi dari, quoil fic fecit; ille enim peccat, quia fai 't illum peccare, qui alias non peccaret arg. rxt. de homicidio *faut dignum §. Qui vero*. Secundus cafes eft, fi recipiens dedit creditori occifionem faciendi iftud malum, ut quia cum ille ad hoc afflictus non effet, ivit ad eum peicipiendo pecuniam fub ufurse recipiendi cauta, & ita fcctt, vel quia cum mercator (oleret dare pecunùm ad uluram, volens ab eo mutuum recipere, dixir fibi hoc noneffe petitum iir. xxi t. q. p. *movet* & xxj 11, q. 5. de occidendis, & iftos duos calus ponit Laur. ut refert Uenr. in d. c. *fuper eo* in 2. d. circa principium. S. *fed ultimum membrum*, de dantibus ocrafioncm peccandi. Petrus dc Safon diftinguit, utrum daret occaliunem ex caufa necef fitatis, puta quia deficiebant fibi expenl», & tunc ne pereat, quod curri in necelfitate omnia fint communia XLVIII.\d. *Sicut fa.* ifte jufte dat quango nd fe, quia vexationem fisam redi fcmit extr. de fym. *dileffao* <l. 2. aut hoc facit fine neceffitate hujulmodi, pute cauta voluptatis, ut det meretricibus, vel ut ludat ad tatillos, & tunc non licet, ut 86. d. tXmare, & extr. de excels. Pr«lat. cap. Inter dileâoa, quodinrelligo. dummodo alus peccatam non approbet, nec in eo cootcnti.it, & m to concordat eiiam Hoft. in cap. *Pefaroret St. de* towpir. fie Ber. ditl XIV. q. 4. Λ; *quit ufafsrtur*, ut ibi notat Archid. in p. I. & Hugo *1. q. *p. Cut imfit* & B. Thomas 2. a. q. 2. art. 4. & Fr. Joan, in fam. conf. tr. de lent. excom. q.44. *qu*rt utrum etism*, cui omnes cum Petro de Saxofiia concotdant, fle diâa B. Thome repe* nes (upr> circa primam conclufionem $. *Tertia psrt ceuclufaeus St* ufque ad illius conclulionis, & patet etiam per textum qui dici, quod qui jurat «turario folvere, tenctw iervarc juramentum*, fic tamen fi effet peccatum illud, per juramentum firmare non pollet, quia juramentum vinculum iniquitatis elle non debet de reg. jur. atm *eft oblèçsttrium* in 6. cum ibi notatis ; fit in his etiam concordat Henricut in diftum caput *faper to* in a. did. Immo plus refer ibi Hemicus, quofdatn dicere,quod non folum in neceffitate, tied etiam pro utilitate quam quis conlequetur agendo negotia fua, licet pecuniam recipere ad ufaram prardicio cap. *Imbiteret*, quod loquitur indiftinâe, dummodo non confehnat alias in peccato; fic hoc fonant ad litteram verba B. Thom· in loco faperius allegato.

Tertius cafus eft, ubi neceffitate fit militate ceftanribus quis reciperet ab ufurario pecuniam lub uluris, quia tunc peccaret etiam mortaliter fecundum quofdam ; fic in his concordai Archi. in dic. cap. *Mmet*, fit Inn. Hoft. fit Joan. An. in p. cap. *Super eo*, unde dicit ibt Hoft. pauci funt, qui advertant peccatum elfe in recipiente; fit ideo pauci confitentur de hoc; et lie intelligitur pr·diâum cap. *Super eo* arg. in dic. cap. *Sicut dignum $. /ili eft*, et d. fym. *non fstit*, et cap. *qhmsm fymonises*; fi enim non effet qttt reciperet ad tt/oram, non c^ler qui daret Arg. fi. de recepta 1. p. et 2. *nam Üqui occafionem dandi et d. injuriis cap.* fin. m fin. licet fatear aliquos dicere, quod licet neceffitas excufet a tanto, non tamen a toto, per leâa et notata in dic. cap. *Sscrtt* ; fed magis placent mihi diâa Thome arg. 15. q. *6*. cap. 1. ad fin. Ac in propofito Epifeopus Atenionenfis non induxit pnedidos dominos temporales ad malum iftud faciendum, nec dedft cis occationem malum iftud faciendi, et' non voluntarie, led magis neceffitate compulfus eorum requiiitioni condefcendit, nec in peccato eorum confenfit, fed folum fuam et cleri fui vexationem redemit, et luas et cleri fui necefltati modo quo potuit providit. At etiam cum dicitur, quod temporalia ecclefie bona non debent Perlati propter fcandalum dimittere, vel alteri dare quidquid fit de aliis patrimonialibus bonis.

Kelpondeo dupliciter, dico enim primo, quod bic non agitur de temporalibus ecclefias bonis, led folum de frudibus ad ipfos béneficiâtes pertinentibus. Secundo dico, quod hic non agitur de folo fcanda lo, immo ultra fcaddakim lubfiftens eft hic magna neceftitas cathedralis et aliarum inferiorum ecclefiarum, et ccckfiafticarum perfonatum incxtimabilc damnum, propter cujus evitationem expedit omnino hoc matam, quod cft inulto minus, cum aliqua paticn-

W *tiratit tolerare.* Modo difta Thorn* in coo-Aairnt; & ifta efl qu*ftîQ noftra principalis .
— I rrariut* allegata io iolo fcandalo lent funda- Et hic dico primo, quod Oam iftud in modum ANNO
γμ 'κ κ τ ι *·◆ **€ 'e,'jun loquuntur ilia diita in hujufmodi commutatione minoris mali ad tam magnum malam.

Ad quartam oppofiribwm refpondeo , quod Epilcopua Avenionenfis fuam eommlnioeem folum fundavir fuper concefliooe per eum fienda de confilio et aflenfa capituli et cieri fui ; et prrfcriim ilhrum de clero fuo , qui principaliter in hoc tanguntur ; nec «Altae cap. Λ'β* w;<**r et cap. *Advrrftu* de immun. Ecel. jlleg. quia neceflrtas q«e legem non habet,facit licitum qood feeuodutn ilia ura aliis erat illicitur^ , prout fuit latius iuperrus declaratum .

Ad tertium dubium principale, in quo qu*·ritur, utrum abfque confenfu cleri fui, et pr*fertim illOnim de elero foo, qui tanguntur ex hoc graviter, principaliter poflrt diâus Epifeopus propter necefliratem pt*diftafn ufque ad triennium dare domino temporali de bonis Ecclefiarum , leu ecdefisftic. perfonarnm fuc direcefis, pota quod dtftrperibn* ecclefiaftica: de his qu* vendent et ement , foirant Régi XII. denarios pro libra ; de vino mlnutatim vendito ad tabernam, et utrum debeat hoc facere ad hoc quod deputatto judicis per eum fienda non fit fundata fuper illicito etc. Pro quo fciendum eft, quod ifta qufcftlo implicat in fe duas qucfttones principales . Prima qu*ftto habet, utrum Epifeopus hoc poflit etc. Secunda quatftio querit, utrum Epifeopus debeat hoc facere . Prima vero queftio, qu* querit utrum Epifeopus hoc poflrt, fupponit tres conclufiones, in quibus non multum infiflam. Prima contrarium habet , quod Epifeopus fine confenfu cleri gravati fine caufa, hoc non poteft dc iftud non habet dubium , ut dixi fupra, quia non poteft auferre alicui fubditorum jus fuum; aut eos gravare fine caufa, utextr. de loc. cap. veftro. Secunda habet, quod hoc non poteft facere de confenfu cleri , Ac cum caufa five propria necclfitate ceflante , ut in cap. Λ'οη *mmut* & in cap. *Adverfxt* de imm. Eccl. Tertia eft, quod de confenfu clcri fui in cafu prefer)tis neceflitatis hoc facere poteft etiam fine propria,* pro co quod Papa de prrfentl adiri non poteft per cap.......... *ne fede vxcente* §. fin. in 6. & quia tempos fit locum non patitur plenius, feu longius deliberandi confilium, ut patet ex precedentibus, & poteft addi quarta conchifio, videlicet quod in cafu prefentis neceflitatis expedit, quod Epifeopus habeat confilium cum capitulo & Clero fuo, Sc audiat eos, quia neceflitas non excufat , nifi arftata , in quibus impedimentum preftar, qu-a quod neccfllias non impedit , ncceflitati non fubjaeet, et caufa non operatur nifi circa effedum qnem producit; & ideo (olet, quod li. .nitata caufa limitatum park effcftum, lf. de acquit, rer. dpm. 1. In........ Cum igimr requifitio in capituli & cleri de jure alias fit neceffaria, ut extr. de his que fiunt a pl. cap. *Kwit* cap. IV. & cap, Aon *mieuif* & in cap. *Adverfxt* alleg. ibi : *nifi Epifcapeir & ckrur, &* cap. *Adtoerfm* ibi : *EpiJ apar Jimid tum den ;* & nnm poflit hec requifitio fieri neceflitate non obftante, dico quod nullo modo omitti debet ; fed pone quod clero requifito & neceffitate debito modo expofita gravati contradicunt , numquid nihilominus hoc potuit Epifeopus expedire, ut periculo tantenccцffitatis oc-

expedienti* proponatur, & in genere Eccfefi* CHMISI* neceflitatemrefpieiat, majori parti ftari debet, nifi minorem panem facientes , qui contradieunt jaflam catifam allegarent , ut in cap. i. de his qu* fiunt a majori parte capituli,aim ibi noratts, et faciunt notara per Inn. his componens Jo. And. & Herric. in cap. Car* *nrnme* de conftit. fed ubi omnes gravati , vel major pars eorum contradicerent, & juflam caufam contradicendi haberent, tunc non poflet Epifeopus ultra procedere , quin gravaret, At appellare poflet argnm. eorum que leguntur dt notantur per Innoc. in dic. cap. I. de hisqu*
B fiunt a majori parte Capituli , & in diâum cap. Cum omnes conflit. & in regula fwd *eavivrr txnRit.* Verum fi omnes, vel majorent* partem facientes omnium , in hoc contradicente? Epifcopo, nullam juftam caufam contradicendi haberent, utrum tunc ipfe Epifeopus ipfis in vitis hoc facere poflet ? Cerre hic jacet principale dubium iftius qu*ftionis , dt quod Epiicopus hoc non poflit , videtur tunc pofle probari fic .' quia devolutio poteft·;ls fienda ad aliquem , alias poteftatem hujufmodi non habentem , non debet poni, nifi In cafibus expreflfs in jure , ut in cap. QatJ-9rod de eleft, in *6. Si* notatur per Inn. in cap. *Cttm pridem* de renunc. & in cap. Q«tj *diverCfitetem* de cone, prarb. & tamen non repetitur ifte cafus devotationis expreflus in jure , videlicet quod propter iflam , vel quamvis aliam neceflitatem occurrentem lure poteftas quae pertinet ad Epifcopum & clerum communiter, vel ad folum Epifcopum cum confenfu Cieri, ad folum Epiicopum, abfque conlcnfu Cleri, devolvatur; & ex ifta ratione motus D. Card. S. Angeli ad dicendum , quod hec poteftas, qu* per cap. A»v *ήι#/ & cap. *AdverfMt*, ad Epifcopum & clerum, cum contilio Romani Pontificis , nofcimr perlinere, propter fubtraftionem faftam Pape, five quamvis aliam neceflitatem *de pntfenti* occurrentem ad folum Epifcopum cum Clero fuo non di-
Diitur devoluta,· nec obftat cap. Unicum *m Sede lecxnte* in *6.* $. ubi veto fecundum eum, dicitur enim fic, quod ubi de fpecrali alicujus Ecclefic confuetudine vel ftatuto beneficiorum collatio ad aliquem cum confilio Epifcopi nofeitur pertinere, fublato Epifcopo de medio, cum confilium nequeat tunc peti ab to, non erit propter hoc vacantis beneficii collatio differenda,- nec etiam fi egerit in remotis, ita quod non poflit ipfius ptatfentia in btevt haberi, quia in petendo vel expetfando confilium poflet vacantis beneficii periculum imminere. Ipfe enim refpondet ad illtid caput , dicens, quod ponit jus novum & loquitur in
Eunocsfu ipeciali, puta In confuetudine vel ftatuto Ecclefi* & in collatione beneficii, cujus diutina vacatio vacanti bentficfo poflit afterre magnum periculum ; & ideo tenet ibi novella, qu* non habet Jocnm in beneficio in proprietatem concedendo, & per confequena non de<-bet trahi Ad alium cafum , ut *in* regula a *Jure de reg.* jur. In 6. Sed certe ipia ratio non eft mihi grata bette, quia licet ipeeialitas feu exorbitantia qu* a jure & ftquitate fen ratione naturali diferepat fit tenenda in fuis terminis, cum nullo modo tfabatur ad coofequentiam ,· & fie procedunt /T- Λ legftus *ftmd ven* 6t 1. Jiqjvtare & ft de reg *jur.* 1. 5«

***° i«d ptMpe, tamen ub< fiogularicas vd esor* bitantia'içrisnovi, licet acosnmuoi jure Regis rigorofe etortitat, uontaoMU abequitare enqp* bitat, o*c watione naturali t Ad potius faa* data eft inequitate dt ratione nat. tunc bene poteft trahi ad cooAquentiam cafus in ratidne « equitate fimilis} & firmius ad cafu* majori aequitate, majorine ratione naturali pol. lentem, ut pacet ex his que notantur per jo. An. dc tempore ord. cap. 1. in 6. dt qmb Ai fcripfi ia fecunda queft. fit per Dionn in reg. in arg. de reg. jor. io 6. dt per Aocurtium io l. JW prvptar eeejfatexe allcg, dc ia lege *. G de patribus qui filios diftr., & per Cinum in l. illud G de facrofanftis Eccl. prout feripfi latius in' nmalleg. renia in a. q. dt ia uuamplurimis bonis remituonibus ibi per me datis, per que boc probatur multum clare, quia in jure per bonum reflriâio non debet attendi, fed potius généralités rationis arg. ff. de legibus 1. Jare wn ad fiafttUt dt l. Aim pqÿr, eo titulo cum communibus juribus quas dicunt, quod ubi eft eadem ratio, idem jus efle debet, ff', ad l. Aquilam l. ifiad, dc quod ubi diverfitas rationis reddi non poteft, diver* fum jus poni non debet, ff. de verto, oblig, 1. wd Titi· cum fimilibus; ac in propofito nedum ratio illius $. hic vendicat fibi locum, videlicet de prejudicio, quod beneficio afferri poffit, immo revera major ratio dc major «quitas hic focum habent, nam hic agitur de multo majori periculo, damno It prejudicio, nedum uni fimplici beneficio, immo potius ecclefi· cathedrali, ac omnibus ecclefiis, beneficiis dt perionis ecclefiafticis conftitutis in regro Franche afferendo. Ex quibus infero, quod fi verba illius $. huic materi» proprie non conveniant, tamen quia ratio dc aequitas naturalis, magis in ifto, quam in illo cafu exuberat, dicam quod ratio illa in cafu ifto locum habet dt jus facit , dc prefertlm quia quidquid diceretur de hac neceflitate ceffante, tamen in art. neccffnaris maxime & inevitabilis boc diffum nullatenus eft prxtermittendum, ut io propotito, maxime cum neceffitas etiam tollat legem, ut tupra didum eft. Ex quibus patet evidenter oftenium, quod cum hoc confilium proprie non poffit requiri , fine illo negotium poteft expediri. Ex quibus etiam infertur, quod fi Clero jurato & audito contradicentes etiam majorem partem facientes, nullam caufam contradicendi allegent, faltem bonam, vel malam aut falfam contradicendi caufam folum inducant, qu» duo «quiparantur in jure, ut notatur per Innoc. in cap. Dadaar de decimis, iolus caufante tali neceflitate , non obftante illorum contradiftione hoc Acere poteft. Et eft ratio hujus, quia licet cap. Aw» prealleg. dicant in verbo Jn/pexerint & in verbo excar/ea/, videlicet quantum tangit infpcâionem & «ftimationem Epifcopi & cleri, tamen in cap. Adver/m, quanto ad expeditionem ipfius negotii loquitur de Epifeopo; in fingulis tamen quanto ad eftimationem in verbo perfpexeriet, quod quanto ad expeditionem in v. dixerit t licet ibi Epifcopus fitnul cum clericis innuat , propter quod Epifcopus fimul cum clericis debet inipicerp & examinare, & in examinatione confilium clericorum requirere. Ex quibus patet quod ad folum Eptfco. pum, licet cum confilio cleri fui, ipeftat ex- ftitattonftut appofita, Arariu* jura communia CMum R· trav. de verti». ftguifi Arira de rieft. «m» «r.

telligit. quod dicit lex, quod no® eft novum, quod priora leges ad pofteriora trahantur, videlket ut pofleriora per priora determinentur fit fuppleaatw, dt quandoque dum opus fuerit corrigantur, ut legitur & notatur per gl. in l. Ab· mrav £ de legib. Correftio autem in dubio eft vitanda, G de ino£ de 1. l. ac in propofito jus commune fic priora canones determinant, quod ad Epifcopi cum confilio fui Cleri ideft fui capituli in ecdefia civitatis fit diœcefis expeftat expeditio omnium agendorum XI. q. 1. ngvria XVI. q. 4. Guras Aq|iicx dt q. 3. fit de capel. monaft. fo κ· cl^iii, dt dc his qu» fiunt a Pnriat. cap. 9. dc cap. 4. Et quod notar. per Inn. in cap. edoceri de referiptis. Ex quibus apparet, quod illa duo capitula Afin «amas fit adverfus fic debeant intelligi, quod iftud negotium Epifeopo» cum confilio deri fui fit commiffum, fit tamen, quod Romanus Pontifex coolulatur, vide. C licet, fi hoc fieri poflet. Hoc autem tappofito patet, quod Epifcopus in cafu hujufmodi nccef-fitatis etiam contradicentibus iliis hoc facere poteft. Et primo, quia iftud eft regulare,vide* licet, quod cum quid debet fieri cum confilio alterius, fuficit requirere confilium, nec eft necefle illud fequi, ut patet ex his qu» leguntur 8t notantur in cap. Cans fa veteri deeleâ- & in cap.few rt'av de arbitris, drex his qua notantur per Henr. in cap. Ex perte de conftit. dc qu® fcripfi in cap. cm® ata® ex perte de conflit, dc qua fcripfi in cap. cum aliav in p. opp. fic 9®· notantur per Inn. in cap. de contact. dt in cap. final, de rebus Ecclefi» non alienandis in 6. in gL ult. dt patet, quia D non ab initio iota jure teneret fa&um fine confilio , poftea ratum haberi .non poffet , ut extravag. de left, sixditit dc tamen quod fit ab initio fine confilio capituli , poftea poteft ratum haberi, ut extr. de his qua fiunt a plur. cap. Cuatforttf.dc cap. Ceav w, fit fic procedunt notata Inn. proxime allegata, & hoc prafertim cum non poteft vel non expedit ecclefi® confilium illud fequi, ut in propofito, quia tunc eft eadem ratio de non fe* quendo, ficut dc non requirendo,- immo major , quia plus nocere debet abAntia, quam contradiâio, ut ff. de arb. L Jteete β tenu $. ult. cum duabus II. fequent. Poftea cum expeditio ad Epifeopum lolum pertinear, licet ram con- E filio capituli feu cleri aut forfitau utriufque, ut patet ex diftis, neceflitas inevitabilis, qu® legem non habet, poflet facere quod hujuimodi confilium admittatur, cumranfilium hujufmodi non a kge divina, vel naturali, fed a pofitiva procedat, per leâa, dt notata per Henr. iu cap. fâvd mm efi lidtxxt alleg. Ex quibus patet refponfio ad primam; quoad fecundam vero quasftionem hujus dubii in quo queritur utrum expediat deputatio judicis de quo queritur, fundare fuper nova concefliooe ipfius Epifcopi; dc breviter puto quod fic, quia taper alio jufte fundari uqu potefl, ut patet

ex

CF « bfe T* fcripfi in fecundo dubio principali A -proxime pnxudènte poft pria, in 4. opp..ft "g» ad finem fltins dubii fo dftfobtioae diâe 4. omnia dubia in boc tertio du-

Ad quartum dubium principale, fo quo qt ritur, utram expediat Ecclefi·, & Epifeopo Aveniooenfi, & ecclefiis ecdefiafticifque perfonis dimctfis Aviniooenfis io regno Franci· eoo ftitutis, aut beneficia, vel bona in diâo Ragno obtinentibus, hpoorique & confcientfia diâi Epifeopi coodefecndere, ft obtemperare petitioni ft requifitioni Regis ft Dom. Ducis Biturieenfis ac Gcperalium prediftoram, ac deputare judicem, qui petitur, potius quam recufiuv, contradicere, ft prediftamala conti** nuata, ft coram fimitih fuftinere, vel e contra, dubiis proxime praecedentibus ponderatis. Et primo videtur quod non, nam illud non videtur expediens, cx quo multa inconvenientia fequi poflunt, nam fecundum philofophum, cujus finis malus eft, ipfum quoque malum eft. Quod autem ex hoc multa inconvenientia feqoerentur, apparer ex fequentibus.

Primum inconveniens eft iftud : nam jam ft tam longo tempore obfervatum eft, quod fi ■une fic ccminiKtur, per boc dabitur patens occafio ad boç magis continuandi in futurum ; ft fic finalitcr propter diuturnitatem temporis pro conftituto habebitur, ut ff.de aqu. quoti, ft eft L *for jitrt* f. Puffar upM*

Secundum inconveniens eft, quod per boc libertas Ecclefi· confunditur, ft clerici parificanrar laicis, ft datur patens occafio alia privilegia ecclefiis ft clericis auferendi.

Tertium inconveniens eft, quia per hoc ecclefi· ecclefiafticv|ue peribn· ft bona earum erunt deterioris conditionis quam laici, nam dominis temporalibus deveria lblvent, velut laici , ft tamen Pap· ft earners Apoftolics aliifque fiiperioribus eorum folvent alia deveria, & fufontimnt aliq onera, ad qu· laici non tenentur.

Quartum inconveniens eft, quia nimis videtur arftatus Epifeopus Aveniooenfis, qui non habet nifi^pauca in regno Franci·, dc ideo magis poftet ft deberet refiftere quam ceteris Eptfcopi, quarum dioecefes integra font in regno.

Quintum inconveniens eft, quia Epifeopus Aviniooenfis reputatur magis arftaras, ft ideo ejus faâum trahetur ab aliis facilius in extrav.

Sextum inconveniens eft, quia Epifeopus Avinionenfis eft prope Pape, ft poteft per intermedium cum confidere ficut alii.

Septimum inconveniens eft, quia eft prope collegium Cardinalium ; quid ipfe non confulit, licet fedem apoftedicam propter fubcraâionem roptwfeotare fecundum aliquos videantur?

Oftavuminconveniens eft, quia hoc faâum per regem Ludovieum quo ad provinciam trafita poterit in exeeutione, nec Epifeopus poterit refiftere.

Nonum inconveniens eft, quia Dom. Benediâus per regem ante fubtraftiooem per hoc requifitus, de hoc epifeopum coufiduit, qui fibi confilium negativum dedit. Ideo Papa Epifeopo boc improperabit, maxime fi male de Epifeopo coutcntctur, qui fibi ante fubtraAioaem denegavit domum foam, nec fervavit faterdi&um, cui dixit Papa civitatem iftam fubfecere, ft contulit beneficia civitatis per eum refervata.

Decimum inconveniens eft, quia totum fimdaroentum Epifeopi eft neceflitas, ft tamen non quelibet neceflitas fulficit, nec hic appa- ret aliqua neceflitas coaâiva.

anno 1417

Undecimam inconveniens eft, quia Epifeopus debuiffet feciflê aliam diligentiam, puta appellando aut ad Regem, aut ad Ducem Bituricenfem, & ad generales Prxlatos nobiles mittendo; ft quia non miferit, forfitan imputaverit temeritatis ft avaritie.

Duodecimum inconveniens eft, quia debuit fequi confilium contrarium D.S.Angeli, poilquam cum coofuluit, nam ille poftea faâum in confiftorio impugnabit, (fic)

XIII. inconv. eft, quia debet expeftare exe* cutiooem minaram, videlicet quod manus ad fuam temporalitatem ponerentur, quia non omnes mine verbales habent executionem.

XIV. ioconv. eft, quia hic non apparet, quod laicorum non iuppetant facultates, nec boc cum humilitate, fed cumcoa&one contra pradiâa concilia ww WW, *kddvtr/«i,* cum tamen non patiatur ratio naturalis, quod eft msloculpein coaâione commiffr, &quo culpabilis pcenam reportare deberet, ipfe premium confequatur, ut fi', de neg. geft. i. five haeredit. dc ft. de interdict & releg. I. relegat in fin.

Quid dicendum? Certe fairs determinatione ecctefic, cui omnino me atque omnia prediCfta, atque fcquentia fubmitto, ft cuiuslibet melius fentientis dico, quod expedit ecclefict Epifc. Avinionienfi, ecclcfiailicifque perfonis in regno Francis conftitutis, aut beneficia vel bona io diâo regno habentibus, honorique flC confeientix diâi Epifeopi facere & concedere, ficut fecerunt, & coocefterunt alii Epifeopi Regni, dc fuper conceflione fienda petitum judicem deputare, per fundamentum, de quo fupra.· videlicet in his, que non funt damnata per legem naturalem vel divinam , nec continent peccaram (eu malum culpe a lege naturali vel divina damnatum, neceflitas magna dc talis, que alias evitari non poteft, dc que legem non habeas fecit licitum quod fepeundum legem pofitiv. dt canon, erat illicitum,· dc ideo quod nunc licet dc expedit eligere quod alias cenferetur malum, licet minas, *yro* evitando illud quodconftat efle malum maius ; ac in propofito ita eft quoad omnia fupradiâa, prout diâa omnia fupra circa duo prima principalia dubia fuerant manifeftiffime declarata ; dt confirmatur, quia de tempore capitis m» nvmur alleg. dt ante prediâum cap. *Marfa,* licebat Epifeopo cum clero fuo propter necefiitatem laicorum iftud concedere; ergo fortius propter neceffitatem propriam, videlicet ut evitetur majus malam, ct licet prsutiftum cap. *Mvtrftu* addat Papam fuper bo4 confidendum, tamen illud debet ccflare in cafu pnefenti, pro-eo quod Papa noa poteft hodie fuper boc coefirii ; prout hec omnia patent ex his que fcripfi fupra circa tertium dubium principale. Rcftat igitur folum ad inconvenientia reipondere.

Ad primum igitur inconveniens, cum dicitur, quod propter hoc dabitur occafio patena continuandi in futurum; fateor, quod gentes Regi· recipient libenter occafiooem ex ifto; fed hoc Epifeopo qui non eft ia culpa imp·· tari non debet; noa enim eft malum quidquid eft occafio mali, dummodo danr occafeoocm non habeat iftam intentionem , nec alias

GP alias fit ια culpa, at patet de ponit, d. olt. A cap. ulc. v. ptud *m»*, XXXHI. quzfl. j. de omittendis, fe notat.per GulieL k Laur.XJI. '. fu^er 11* *feft occafio qu» ibi fcripfi in prima k fecunda fappletionibiM, de quo etiam notator XXII. q. 0. in prine. Proterea dico, qood jure cnoflituti propterea haberi non debebit, quia Rex hoc non poflidet jure fuo, k ita non poteft praricribere, ut in J. Mate *tgirttr* C de prsçfcript. XL. vel XI. an. cum fimiltas.

Ad fecund, inc.cum dicitur, qood per hoc libertas ecclefiaftica confunditur, fe per hoc clerici laicis parificantur , dico quod ifta non funt perpetua, fed ad'tempus modicum, puta ad triennium folum duratura, & qood B ifta ad tempus potius expedit tolerare, quam fuftinere quod laici audoritate fua propria hoc faciant, prout de certo factent, fi iftud eifdem negaretur, fe hoc amodo in prejudiefam inulto gravius ecclefiafticarum perfonarum facerent, fe continuarent ad tempus, de quo eis videretur expedire. Et eft bene verifimile,. « xxl in perpetuum hoc trahere vellent, cum de eorum burfali cotnmodo hic agatur, ad quod concupifcendum fua avaritia eos minis trahit. Er quia praeteritorum experientia nos docuit, quod quidquid contra Ecclcfiana fetnel nfurpant, femper continuant ; nam ratio preterit·, fcire futura facit. Neque effet quod ab eis in aeternum hoc auferre poftet, nam femper in cafa novitatis fuper defenfionepoflef- C fionis Regiae, ejus procuratorem audirent ; fe fic Epifeopus in fcillam incideret, cupiens vitare caribdin , nam per hoc magis confunderetur libertas, ecclefiaftica, muhoque magis tunc parificarentur clerici laicis ; nam per modum illum clerici nonnifiper judicem ecclefiafticum conftringuntur ; & per alium modum conftringerentur per judicem incularem. Et cum fubditur, quod per hoc daret, patens occafio alia privilegia ecclefiis fe clericis auferendi, eo modo refpondet. ficut refponfum fuit ad aliud inconveniens fupra proximum, fe etiam dicitur ficut fupra per mediâumfuit, quod per alium D modum daretur major occaflo illud...faciendi, quia per iftum modum non aufertur privilegium ecclefiz,fed folumauâoritas ecclefiz differtur ad modicum tempus ; fed per alium modum privilegium ecclefiz fimpliciter fe in perpetuum audoritate regia auferretur.

Ad tertium inc. cum dicitur, quod per hoc ecclefia ccclefiafticzque perform fe bona earum effent deterioris conditionis quam laici, refpondctur,. quod hoc non eft verum, tum quia laici multa alia habent onera , przter illa, tum quia omnes ecclefiarum & beneficiorum redditus, ut puta decima, oblationes fe cenfus.ac cetera hujufmodi a laicis proveniunt, etiam per laicos exhibentur. Przterea etiam E dicitur, quod adhuc onera majora haberent ecclefiz ecclefiafticarque perfonz per alium modum , quia gentes regiz ad faciendum fatisfieri fumariis mitterent ad perfonas ecclefiafticis fe eorum ecclefias fuos commiffarios, ftipendiatofque vaftatorcs, qui fic alio nomine nuncupantur , quorum flipendia fe vaftationes de detrimento perfonis ecclefiafticis k ecclefiis multo plus auferrent, quam pollet fe extendere . Przterea non tantum eft iftud prziudkium ponderandum , eo quia non perpetuum, fed temporale exiftit arg. C. de precibus Impera, off. 1. fwvrteu,

Ad quartum inc. in quodfcirar, quod Epifcopas Avenionenfis, qui pauca habet in regno, genubos regib minus videtur adftriâus mimique fubjcâas, cam eccleiia fua fe major pan râftrorum ft reddituum tuorum fit io it» perio, quam alii Epifeopi in regno totaliter coutiirati; dico primo,qmd EpUcopus Avento* nenfie majorem habet temporalitatem in regno, quam alit Epifeopi Regni, qui nullam vel modicam habent temporalitatem, ut Epicopos Vaorenfis, fe fibi fitniles. Praeterea di* co, quod licet non habeat tantam temporalitatem b regno, ficut aliqui alii Epifeopi Reni ; tamen tantam habet, quod non expedit Ecciefic illam perdere; 3c prafertim, quia ex perditione ülius nullutn fruâum coafequerentur Ecclefia, quia per alium modum magis damDofum Ecclefiz gentes regiz ne dum eumdem, immo fe majorem coofequerentur cffeâum , quia per au&oritatem regiam facerent, quod modo petunt fieri per Ecdcfiaftieam poteftatem.

Ad quintum inconveniens, in quo dicitur, quod Epifeopus Avenionenfis reputatur magne auftorttatis, fe ideo faâum ejus facilius ab aliis traheretur in exeeutionem, dico, quod quanto major» auftoritatis exiftit, tanto prudentius , fe cautius Ecclefiz fuz , fe Ecclefiis, fe perfonis Ecclefiafticis fibi fubjefeis, fe necef- fitatibus earumdem, ac fibi, fe ncceffitatibus fuis providere debet, fe cavere ne de Ecclefia deftruâiooe, fe dilapidatione notetur; quz omnia fequerentur,fi in fua duritia, fe oftinatto* ne maneret ad inftar eorum, qua propter duritiam hujufmodi contigerunt D. N. PapzBenedicto Et plus dico, quia fi ea, quz ipfe facit in exeeutionem traherentur, exiftemibus tamen eifdem, aut per omnia fimilibus terminis, exeeutio non effet malum hujufmodi, nec damnatum, fed potius difcrecum, fe caatum, ut patet ex diftis. Si vero exeeutio fua ad alios terminos diffimiles traheretur, tunc hoa fibi imputari non deberet, fed potias fatuitati trahentis, ut patet ex iis quzlcripü lupracirca primum inconveniens.

Ad fextum inconveniens, in quo dicitur, quod Epifeopus Avenionenfis eft prope Papam, & poteft faciliter ficut alii faltem per perfonam intermediam fuper hoc Papam confutere ; fe ideo fi non confuluerit, fibi imputari debet, ut cap. *tdverjet* allegatum ; dico, quod non poteft commode, nec expedit hoc neri. Et primo, qood non poflit hoc fieri faltem commode, patet ex hoc, quia fi fieret, fe iciretur per DD- de Francia flatim dicerent Epifcopum Avenionenfem veniffe contra fubtrtôionem. fe eflet lunaticum; fe finalitcr in quantum effet in eis eum dcftruerent, qota fait Ambaffiator Papa Parifiis bina vice , fe ejus referendarius, ficut fecerunt D. AnicienG Epicopo, qai etiam fuerat Pape referendarius, quia contradixit in hac materia ; fed eft veram quod multum patenter Papam fubflinebat Er fi dicatur, poftet hoc fieri fccrete, refpondetur, quod nemo prudens debet fe fupponere tali periculo juxta illud vulgare Italis : vis ne iciatur; non facias. Praeterea, quod non expediat, patet ex hoc, quia fetis eft verifimile attenta confuetudine, femodis Papz, quod cito fuper hoc non refpooderer, & quod fi fuper hoc refpondcret, ipfe in defpeftu fubtraftorum, fe Regis contradiceret, Et maxime quia habet de more femper dicere, quod in patria fubtrafta num-

QP ,***?** Ç*certtj Λ maxime quiaJnAet faftia habit» 0mm Rege ita dicitur promiGile.

AMMO «NNMΠ Ad Vil. taoaveutew* in quo dicitur quod Epifeopus AvenioMnfis deberet taper boc collegium DD. CanUMKaa cosdutere, cum fit prop*, & Sedan Apoftolicam fabtruftioois temper* repeefontar* videaeur ; dico primo, quod non apparet mihi , quod quantum ad hoc Coltegfam Sedan Apuftolicam repnefentare videatur, arg. ex. de deft. Rom. cap. *at* $\Lambda\mu$ μ in A Praterea dico, quod DD. Cardinales in negotiorum etiam inoram propriorum expeditione confaeveruot efle prolixi, ac etiam contrarii dc divifi, & quod tempus, & locus non patiuntur plenius detiberandi confilium, ut pnadifta J. *1.* ff. de ex.

Ad oftavum inconveniens, cum dicitur hoc faftum per Regem Ludovkum quanto ad provinciam trahi poteft in extravag., dico primo» quod fi hoc fiat, non fiet ex dependentia ipfius Epifeopi, fed ex malitia illorum, qui lure conlulum Regi, & idcirco Epifcopo non deberet adfcribi per ea, qua circa primum inconveniens fupra fcripfi: dicoque etiam quod tunc poflet fecure haberi acceflos ad proprium,pro eo quod in Provincia obeditur proprio. Tertio dico, quod ceflat illud dubium, quia laici in provincia hoc non folvunt, nec bi fuftinerent hoc imponi.

Ad IX. inconveniens, cum dicitur quod Dominus B. per Regem ante fubtraftiooem fu-C per hoc «quifinis, de hoc per Confeflbrem fuum Epifeopum requifivit, qui fibi confilium negativum dedit, ft ideo fi Epifeopus hoc fecerit, Papa reftituta fibi obedieotia hoc fibi improperabit, & adfcribet ad culpam: dico quod fi ita contingeret, Papa male faceret; quia cafus non font (imites; nam contradiâio Pape, que non poterat operari effeâum, quia per totam Ecclefiam fuiflet fust cootradiûioni obeditum ; nec erat tune verifimite, quod Rcx tunc vellet coqtra Papam & totam Ecclefiam tentire, necfuifletibi cafuscoloratus ficuthic. At in propefito totum contrarium eft verifimite, et cafus nimium coloratus, pro eo quia cooceifio cleri fecundum intentionem Regis vi- L» detur omnes apprehendere et arftare in modum expedientem, tamquam fafta per omnes vel majorem partem omnium in modum cujujufdam univerfi; dicoque etiam,quod fi Papa male contentetur de Epifcopo, quia non concedit fibi ante fabtraftiooetn domum fuam, io hoc male motus eflet, quia certe mandato fuo in hoc parere non potuit fine maximo , et evidentiuimo periculo, nam tempore requifitionis Civitas jam erat commota ; ft pro parte Regis, ft Collegio Cardinalium de (obtrahendo requifita, et a parte Regni, et Imperii jam erat fibi Çuerra comminata , et ideo ftatim fubtra&KMU confcnfit . Unde fi Epifeopus domum fuam, que fortis eft, tunc Pape coocef-E fidet, fuiflet *n* hoc toti Civitati exotas , et praeterea de Civitate, et finaliter de Epifcopatu cxpulfus; unde ab obedieotia mandati ipfum neceffitas alias inevitabilis cxcufavit , ut colligitur per Innocentium in cap. Jbp4firi«ar de fen. excom. in Gioff. ult. Tacita enim conditio intelligebamr in mandato, videlicet fi fieri poflet commode, ft fine detrimento Ecclefia et perfon· ; ut patet io his, que leguntur , ct notantur in cap. / paaada de reforiptie.

Pnuerea fi fadigneturPapa, quod Epifeopus non fervavit interdiftom etc. certe fine caufa iajufte indignabitur , quia GCardiftalc» qui habebant (altem de fafto regimen Civitatis bujufmodi non reputabant Civitatem iftam interdiftam, nec ipfi nec alii ule interdiftum fervabant; A ideo fine magno fcandalo non poterat Epifeopus illud fervat* ; *tk ideo debebat* ab hoc abftinere ; dc *jrefteefi.* nihil. Et pnefertim,quia tot» ft tantorum Cardinalium, Pnelatoram, ft Doftoram habebant, ft habent opinionem Gvitatem hujufmodi non efl interdiâam, quod neceffario talis opinio dubiam rem reddebat juxta illoram fententiam qui habent, quod opinio DD. reddit dubiam qucftiooem in tantum quod excidat a condemnatione expenfarum, ut notat Joannes Andr. B poft _Pctr. de Sax. in cap. «r drhirer de appclat. Talis autem dubietas requirit degradationem antequam ad' exeeutionem denunciation» procedatur, ar. de Heretic, cap. caw *ftetn*-<l«w in *6.* fic de prebend, cap. *iiett E^ijctftn* in d. Et pnefertim quia DD. Cardinales & Clerus, & Populus Civitatis Aveniooenfis hic tanguntur; ft ideo antequam procedatur ad exeeutionem publicationis, feu denunciationis, aut publice oblervationis hujus interdicti ilii vocari, ft audiri debent ff. de re jud. L *De Meyatfttr,* ft C fi per vim vel alio modo leg. ult. quaeft. i. nos in quemque de caufa poifef. ft perpetua cap. t. de prabend. *iiett Bpifitfa»,* & maxime, quia Epifeopus de cujus fado mane eft in opinionem .quam" habet civitatem non efle interdiâam, ft ideo ante declarationem de fequendo confcientiam propriam in tali dubio a publicatione & obfervatione hujufmodi abftinere, de fym. per tuas de fent. excom. *hupi/itimi.* Si autem Papa vellet indignari injufte, quod non creditur, tunc Epifeopus portaret jugum ipfius quamquam grave, quantum poffet , XIX. dift. *i»* wravariaw.

Item, fi Papa turbatur , quia Epifeopus contulit beneficia civitatis Avenionenfis ad collationem fuam fpeftantia per eum per prius refervata, dicet Epifeopus, quod indignari non debet, quia non erat alius qui conferret, ft «itia non credebat Epifeopus, quod hoc cafu Papa vellet fibi fuas collationes auferre; ft erat-Epifeopus hujus intentionis, quod fi non valerent ut collationes, valerent (altem ut commifliones, vel alias de hoc finaliter fieret, prout Papae placeret , de quo Epifeopus ad gratiam ft mifericordiam ejus fe remittit.

Ad X. inconveniens, in quo dicitur, quod non qualibet neceflitas fufficiat, nec hic apparet aliqua neceflitas coaftiva, fateor, quod non qualibet neceflitas fufficit, fed requiritur magna neceflitas *mtjorit mali illativa* , ft que alias evirari non poflit, ut dixi fupra. Ego autem ad propofitum dico , quod hic fuit talis neceflitas, nam gentes regie duo principaliter comminate fuerunt; primum eft, quod ponerent totam temporalitatem quam habet Epifeopus in regno Franci* ad manum Regis ft Domini Ducis Bituricenfis, quam appetitionem ipfi extendunt in duobus; primo enim decimas appellationis temporalitatis de fafto hodie comprehendunt , licet male. Secundo fub (pecie appellationis, feu ejus occafione ad cuftodias locorum ft levationes reddituum commiflark» ftipendiarioe deputant, qui appellantur & revera funt vaflatores qui coofomcrem, ft pro (lipendiis haberent in XV. dies omnes fruftus anni, ft in anno plusqwam valeret proprietas, ft ultra pejus facerent, quia per viam

QT viam Indlreftam ad caftra dc temporalitates, que habet ecclefia in imperio citra dt nitra, duranda per viam fadheftam, videlicet per requifitioaem tUonun ad quos pertinet, etiam manus apponerent, dc apud Regem dc Ducem Kiuricemem Epifeopum diffamarent tamquam proditorem dr rebellem. Secundum principale comminatum eft, quod fi neget. Epifeopus clericos fiso·, fua ecdefiaftica auâoritate ad hoc compellere, ipG auâoritate regia faciant compulfiooem fopradiftam, ufarpando jmisdiâionetn in Clericos, dc novam Regi pofleflfep nem acquirendo, dc multiplicando gravamina Clericorum, dc fait certitudinaliter testificatus Epifeopus de prnmiflis per folatiuoem perfocarum nobilium, quibus credi debet; dc promagna parte per'proteftationes per commiffarium Regium coram Notario, dt teftibus fibi fadas; nec non de per faâa fimilia commiffa per illos in cafibus fimilibos contra ilkn, qui cis in hoc contradicere pncfumpferunt. Immo certe in hoc cafu manus confaeveruot apponere ad perfonas Ecclefiafticas etiam religiofas, dc in Sacerdotio conftitutas, eis contradicentes quantum ad haac. Inter quas tenent unum ticcntiatum in Decretis Canonicum Regularem in Sacerdotium couftitutum, quem propter hoc ceperunt m monte Peffulano, dc ligatum miferunt ad caftrum rupis Mauro-, dc illum ibi in carcere tenent.

Ad XI. inconveniens, cum dicitur, quod Epifeopus debuiflét aliam diligentiam fecifte, appellando icilicet ad Regem, dc Ducem Bituricenfem, dc ad Generales mittendo, dc quod forian hoc ejus avaritie, dc tenacitati imputari debebit; dico, quod ifto EpifcopO imputari non debent, quia certificatus eft Epifcopus, quod pndiAi nullum in contrarium volunt; dc quod appellantes, dc contradicentes, aut etiam in contrarium fopplicantes male traâant, dcc aliquas appellationes admittunt; nec reperietur aliquis homo nobilis, qui talem •mbaiGatam vellet recipere. Nec certe Epifeopus folet elfe tenax, nec propter defeâum cxpenfe emitteret, fi crederet poflie proficere; fed certe hoc fibi non proficeret, fed noceret.

Ad XII. inconveniens, cum dicitur, quod Epifeopus debuit fequi confilium D· Card. S. Angeli poftquam illud requifivit; dico, quod quia confilium D. prodidi falva ejus reverentia non videbatur Epifcopo prima facie multum conveniens, ipie confutuit fuper hoc aliquos alios DD. Card, dc Prolatos, de Doâores, Capitulumque fuum, dc etiam totum clerum fuum, quos omnes repetit in opinione contraria, preter folum Decanum S. Petri; dc ideo fecuuu fuit non fingularem, nec capitofam, fed communem opinionem, quia in dubio majori parti ftari debet ff. de municipiis I. paad *mejor,* & ff. de reg. Jur. I. riiad Ç. *reftrtvr,* dc fperat Epifeopus da probitate pncdiAi Domini, videlicet quod non dicet nec faciet nifi quod debebit.

Ad XIII. in quo dicitur, quod Epifeopus debuit expedire quod mime fibi illate exeeu. ttoai mandarentur; hoc eft, quod ad caftra, dt ad temporalitatem fuam manus apponerentur; dico, quod immo multum caute fecit, quod illum non expedivit; quia non debet expeâari eventus cujus nullus verifimiiiter fequeretur cffeAus f£ ad vellej. 1. afrfvreda. Et hoc verum, quando eventus eft malus, damnatas, dc periculofae, quia n hoc <UA. fuis nos, & cap. p. At in propofito de Uli eventu nullus cxptâartftir bonus fra. Aus, de effet eventus mains, pcriculotas, dt damnofus, quia adeo firmer* eft iΛ\ conci», fio in mentibus DD. temporalium qui tanguntur, quod pro nutta re ab illa evelli poiiunt. Er mferrim, quia ipfi tenent, quod Epifeopus Aveniooenfis eis maximam atrert injuriam, fi filius contra eos in hac materia rebellaret. Et ideo numquam manum appofitam tunc tollerent, donec Epifeopus acquiefceret realiter, dc cum efléAu petitioni eorum, dc fotisfaceret cum efieâu de ftipendi*s comtnifferiorum a damnis, dc interefle ad eorum arbitrium eftimandis; dc forfan generales pro manus levatione Epifcopum ad regem, dc ducem Bituricenfem remitterent ita, quod Re* non fine magno damno, dc periculo expediri pollet.

Ad XIV. inconveniens, in quo dicitur, quod hienoo apparet, quod laicorum non fuppetanc facultates, dc quod illi non cum humilitare, fed coaâione oppetunt; dico, quod ad hoc roipoudet neceilitas, de qua fupra; dc quod ceL (ante necellitate oppofitio ifta procederer; fed dico quod hoc quod non erat licitum propter caufas praadi&as, licitum facit diâa neceffiraa, Cudi patet ex procedentibus. Et cum fabditur, quod prediâi malum culpat compulfonis hujuimodi committentes, ex quo deberent poenam conleqoi, non deberent premium reportare; fateor direfte, dc ex propofito. ut in contrariis; fed dico, quod iudireâe. dc exccofcqneoti reportabunt lucrum in burfa, fed damnum in confcientia fecundum Greg, in Homil. dc ultra, nifi cum reftitutionc dignos egerint pe» nitentis fruftus, ponam damnationis sterns, quod Deus avertat; quia non dimittitur peccatum, nifi reftituatur ablatum 14. quell, p. cap. J. de reg. Jur. peccatum in *6.* nec datur petenti veniam nifi correpto, cap. *Pttnti w* ύπν eo tin Nec obftat quod de voluntate Epifcopi, dc Ecclcfiae hoc recipiunt, cui felenti & confentienti non videtur fieri injuria, neque dolus, regul. */cienti* de reg. Jur. in *6.* quia licet voluntas fpontanea repetitionem impediar illam, tamen non impedit voluntas confia, ut extr. de renunciat. */nfcr hec* dc de reftit. jÿW. *ncct/ftn,* dc cap. *feiit*,* quia quod metus caufa geftum eft, ratum non habebo ff· feed *aeetiu cm/A* 1. p. dc per totum. Si dicat, quod fe. eundum hoc ad hujus mali execukionem judex dari non debet, refpondetur, quod licet coaâio primaria, dc obligationis exafiio fuerit iniuila; jufta tamen effet folutio ex parte fok ventis, dc compulfio ad folvendum ex parte compellentis, dc nihilominus jufta datur rep·· titio ex poft fafto, ut patet ex eu. p. dc cap. dri/vrvs de jurejur. fimul conjuofits.

Ad XV. dc ultimum inconveniens, in que quaeritur, utrum fi hoc fecerit Epifeopus incurrat excommunicationem latam ab Urbano V., dc dico breviter, quod non, dc hoc principaliter propter duo. Primum eft, quod illa extravagana Urbani V. Archiepifcopts Tolofano, Auxitano, dc NarbonenG, dc Clero eorum folum dirigitur, dc de illis dumtaxat loquitur, dc fic localis eft. Modo ita eft, quia conftitutio pcenalis relata ad certas perfonas, vel ad certa loca, vel ad certos cafus, ad

alia

*N NO CHRISTI

inft. de jure nat. gentium & chili §. *fid* paed PromW, ft in regula odia. dc reg. juris in d. ft m cap. *Stetohttn* de deft, nam in ratibus odMs ana «rprcflh habentor pro omiflis, ft juris eommoois ddpofitione rdinquuntur, C de veri» ob L poopw, ft de liberie ft mi. L fanion, ft de rdcriptis *fit*-frpftM Hk VI. *fid* eiMjeirf. Excommunicatio lata in cap. am amw, ftmcap.«dsvr/«r Pnapria nae Princeps hoc Alatos , ft ad alios prenantes iubGdia laicis, contra prohibitionem illorum jurium refpiciat, ft ad illos fe extendat. Ceterum dico, quod *noa* ut natet cx textu, G bene inipiciatur ; fed ft (uppoGto quod illos refpiceret, quod non credo, tamen neceflitas tollens principale, tolleret etiam acceffioaam ft fumationem hujus principalis, ut in.................. dc coocefIT. ft praben. ft in cap. *St fitter gratin*, de Belcripils io VI.

ADMONITIO J O. DOM. MANSI

*De frndir G*Uic<*ii if jd^iiauui htfit, Cf fotttlennt.*

HOc ft fêqueatfcus feculi/tleri frequentes contones in Gallia ft in Britannicis infulis fa- ft- turn ; que cum ex epifcopis regni conftiterint, reipfa concilia erant provincialia, idque interdum nominis non femel obtinuerunt. Cum tamen earum Gspe caufa inerit largitio pecuniarum a clero decreta, ut egenti regis arrario fabvaniretur, nec frequenter aliud maximi momenti ad fidem mortfcjoe pertinens in illis difcuteretur; non iniquo animo laturos leftores meos fpero, G illis omiflis, omnem operam collocem in digerendis afiêrtndilquc conciliis, qun inftituto meo aptiora, eorumque Audits conducibiliora judicavero. Si qui fuerint, qui id pariter eruditionis genus negligendum fibi nequaquam duxerint, adeant pro Anglican» VFilkitu ; pro Gallicis coUcftioncm aftoram & documentorum ad res Qcri Gallicani fpcftantium roll, is. in fol.

eCONCILIUM-β·

FxCoffanü Æ"».

De privilegiis exceptorum tempore fchifmatis XXL Oélobr. ann. Dom. M.CCCCIV. celebratum

Ex Toma VL δρκΙΐφi DtuHerLuu·.

Ifti articuli fequentespro exemptis fue-A runt çonclufi, & deliberati per conci* lium ccdelix Gallicans , XXL menlis Octobris, anno M.CCCC.IV.

[ftercienfes, Cluniacenfes & alii exempti omnes. tam regulares, quam *ix*culares, cujufcumque ftatus & religionis exiftant, in fuis abiolutionibus, difpenlatienibus, vifitationibus, corregionibus , eledionibus, confirmatio- B nibus , caularum procelbbus & terminationibus , confcrvatoriis privilegiorum fuorum, & aliis quibufeumque, ordines & regimina fingulorum concernentibus, procedant fecundum privilegiorum , ftatutorum , & exemptionum tenorem, & laudabiliter hadenus obiervatam confuctudinem, & alias prout ante modernam neutralitatem in fuis regiminibus proceflerunt. Illi vero exemti , qui citra papam, fuperiorem non habent, nec privilegium fuper confirmatione recipienda, per direcefanosfuosconfirmabuntur , cum protcftationibus, prout in alio quodam articulo fupra continetur. Tranfivit C in fortna.

II. Item, eliguntur ex nunc quatuor judice* Parifiia relidentes, cum poteftatc delegandi & committendi, videlicet domini, fandi Germani de Pratis, & fandz Genovefr, abbates; & domini ecclefie Parifienfis, & fandi Germani Antifiodorenfis decani : per quos eorum tres, vel duos ad minus, quorum alter fit ip- *ic* S. Germani decani» , exemptorum omnes cauls, tam agendo quam defendendo, etiamfi prius pendebant in R.omana curia, qus per judices eorum citra fedem apoflolicam terminari non foient, appellationes etiam a confervatoribos privilegiorum eorumdem interpolae vel interponende, pro totius litigii confummatione, audoritate hujus concilii terminabuutur. Provifo quod in eifdem caufis ufque ad tres inflantias, prout de jure fiunt, procedi valear. Illi tamen exempti, qui confervatorias perpetuas non habent, in agendo procedant fecundum jus*commune. Tranfivit in forma.

III. Item didi judices teneantur eaufas didorum exemptorum, ad petitionem utriufque partis, vel alterius earum, in provincia unde caufa ortum habuerit, committere juxta formam capituli, ut litigantes nec compellant partes invitas Parifiis litigare . Tranfivit in forma.

IV. Item Mendicantes gradatim, ut caeteri religiofi, per judices fuos procedant, derelidis vehementer fufpedis de fautoris fchifmatis , & de capitulo eorum provinciali , ad judices fuperius nominatos recurratur. Tranfivit ia forma .

VI. Item ia cafibus refervatis abfolventur & difpenfabuntur exempti a pœnitentiario majori , fi poflit ad eum recurfus haberi : fin autem , a fuis fuperioribus abfolventur dt difpeofabuntur audoritate hujus concilii, in cafibus, ac modo, & forma, quibus epifeopi circa fuo fubditos eadem audoritate hoc poflent adimplere. Qui vero lupcriorcra citra papam non ha-

ANNO ' TZXC"'|™®™*. «ifikm judicibm, etiam in foro confeteotie, poterunt modo fic forma predi- âis abfolvi dt dtfpenfari. Tranfivit io forma.

V VII. Item cxemtt habentes jurifdiâionem kfcdefiafticam, epifcopalem, vel quafi, poteMunt auAoritate^hujus concilii, fuos (obditos a fententiis *juris dt* hominis, dt peccatis, in fixo pceoitentiali dc conteatiofo abfoivere, dc cum ipfis difpenfare in omnibus cafibus, dc fub eiidem modo dc forma, quibus epifeopi circa fuos (obditos hoc poffunt auâoritate pre· diâa adimplere, ac prout *io* capitulis fuperBin forma. Ad hoc conicrintU plenius concinetur. Tranfivit- io forQU

ANNO CHRISTI

VIII. Item quod in monafteriis, feu abbatiis exemptis, pendente neutralitate eleâi, poflint & teneantur confirmationes & bene diâiones fuas recipere a diœcefanis epitccpi», fine prcjudicio exemptionum fuarum pro futuro tempore: & quod, hoc expreffe ponatur in litteris fuper hoc conficiendis ante confirmationem & benediâtonem, * ex privilegià eis *conceffo ab aliis recipere* poffint. Tranfivjt d«ft· ·Hi« «t.;·,

AD CONCILIUM PARISIENSE

Anno 1404. habitum

in cav/i *[cbifmatie pontificii*

A 'D D I T I O.

PRAMONITIO,

AaraLt.u. SLfi'suk «OII^Tμ.

„ CAaôioaes quafdam Parifienfis Concilii pro optitno ecclefiz regimine confiantes quandiu „ O in tanta pontificum Romanorum ambiguitate utrique cmulo. obfcqmum denegaretur in „ CoiTartius ex Dàchcrii Spicilegio deicripfit. Harum perfimiles e MS. God. Gêmvulgavit Martene to. II. pag. 1398. quas licet in concilio anno 1404. ledas ferat „ titulus illis adferiptus; ad concilium tamen anui 1408. (pedare confiat, tum ex anno eo- „ dem in una quadam ex illis fanâionibus fignato; cum ettam quod earum nonnulle inter „ probationes ecclefi* Gallicana jam vulgate annum 1408. exhibent. Porro omnia ea capita „ legum ferendarum patribus pro concilio propofita funt; fed non omnia «que admifia; nam „ alia probarunt omnino; alia cum przfcripta limitatione; idque adjeôa fingulis brevi nota „ indicarunt.

ÇCLÆZMJf *DELIBERAMENTA PER CONCILIUM ECCLESkT: GALLKAHJE PARISIIS*

Durante fuMraEtio/ne fervnda circa quatuor. Prfdto circa abfilutionem peccatorum refervatorum Secanda circa difpenfitimet fiendat. Tertia circa minifirotinene fiUitia in appellationibur & aliii. Quarto tirca difiribuiionem beneficiorum eccltfiafitcorum.

Awifimenta fuper modo regimuur ecclefia Gal.i licaaa durante neutralitate, deliberata & con· clufi prr conctlium difla ecclefia XXII. Ofiobrir anno MCCCC. quarto.

ET primo quantum ad peccata & lententias a juré latas, quorum aut quarum abfolutio eft ledi apoflolicx refervata, abfolvere poteft preuitentiarius fedis apoftolice in foro confrient;* tam exemtos quam non exemtos.

Item, fi abfolvendus in cafibus fupradiâis nunc vel io pofterum habeat impedimentum perpetuum àut temporale, vel forte fupeiv» niret caufa propter quam non deberet ad di· âum poenitentiarum haberi recurfus, talis fi fuerit non exemptus, per proprium epifeopum poterit abfolvi, cum injundione quod, quam cito commode poterit, confpeâui illius ad quem eft abfolutio refervata reprefentet, &c. Si amem fuerit exrmtus qui ex privilegio vel alias habeat iuperiorem in eufri poteftatem epifcopalem exercentem, per illum.- fi autem non habuerit, per epifeopum ordinarium abfolvi poterit in fixma fupradida - *T*mfivit per concilima i» firma.*

Item, fi fuerit fententia excommunicationis a papa lata, auditore, vel delegato, aut fubdeiegato fedis apofiolicx, propter cujus abfbluiionem effet ad excommunicatorem habendus recurfus: five exemtus, five non exemrus, hoc tempore durante, per Joci ordinarium poteftatem epifcopalem habentem abfolvi poterit in foro confcientix, ut in articulo prxcedcnti, cum fit impedimentum quominus ab cxcommunicatore abfolvi valeat juxta ca put. *qui.* de Cent, excommunicationis lib. VI. ibi *five hominir.* In foro vero contentiofo fiet abfolutio per ordinarium quoad non exemtos, per judices de quibus infra dicetur, vocata parte, ubi dc jure fieri debet. *Trapfivit in firma.*

De difpenfitiombeu fiendit

Item, fi fuper defe&u aetatis quoad ordines facros citra epifeopatum, & quoad dignitates & beneficia curata, citra tamen majores dignitates poft epifcopalem · in cathedralibus, aut E principaliores in ecclefiis collegiatis, in quo etiam tenent aliqui doâores, quod epifeopi pro neceflitate valeant difpenfare, difpcnfent epifeopi cum graduatis & nobilibus de duobus annis tantummodo, ubi fecundum Deum *si* jufliliam, caufx cognitione pnemilTa viderint expedire. *Concilium remittit ad jat commune.*

Item, fuper defcâu natalium quoad ordines factos, dignitates, & beneficia curata, dif-

C& oiKtnt 'iet. difpenfet penitentiarius in cafibus, in quibus diipenfare coniuevit. Alias fi non poflet, fa- .to'era'kjun' videtur, quod epifcopus aliqua utilitate ecclefi* cum nobilibus dt graduai» difpcnfare valeat, caul* cognitione pnemifla, & capituli fui vel majoris partis adhibito confenfu, majoribus tamen dignitatibus poft epifcopaletn in cathedralfeus fic collegiatis ecdefiis erclufis. *Ai jiu* cmmmm *neùttit.*

Item, fuper irregularitate propter violationem cenfur* ecclefiafticc, dum tamen non fuerit cx contemtu, fi fit cafus fuper quo pcenitentiarius fedis apoftolicc confaeverit jure fuo difpenfare, ad eum habeatur recurfus. Si vero non poflit haberivel fi caufa fuperveniret propter quam non eflet didus pœnitentiarius adedndus, difpenlent epifeopi, dccum epifcopis & etiam cum exemti* difpenfenc fuperiores poteflatem epifcopalcm habentes in abfolvendo, nifi fuerit feienter fada violatio confute interdidi generalis, quo cafu difpenlanJus adhuc poterit expedare- *Tratfvit in forma.*

Item, fuper irregularitate quz propter crimen, quod etiam poft prenitentiam impedit exeeutionem ofticii, ut in homicida, fimoniaco in ordine, & fimlilus, vel propter nvatilatienem membri, vel judicium (anguinis incunrtur. Si lit catus m quo pmnitentiariu* prxdidus poflet jure fuo dilpcnlare, ad eum fuper hoc recurratur, alias expedet dilpenl m- dus. *Tranfibit m forma.*

Item, quoad impediment* matrimonii ufque ad quartum gradum confanguinitatis vel affinitatis: fi pcenitentiarius ledis apoftolice in hoc confueverit & valeat jure fuo difpenlare; ad cum recurratur. S; autem magna leipublicx utilitas exegeiit fo-te cum aliquo rege ve' principe dilpcniandutn fuper hoc; turn caufz cognitione przmtfla, concilium provinciale, citra tamen cafus lege divina prohibitos, valeat difpenlare, & etiam de quarto giacu cum illis quibus viderit difpenfanduni. *rranjivit tn forma.*

Ium, circa impedimenta matrimonii provementra propter cognationem fpiritualem, videtur latis tolciabile, hoc tempore durante, quod concilium provinciale cum magnis nobilibus inter fufeeprum & filium fufeiptentis valeat dilpenfare. *Tranfivit in forma.*

liem, de impedimento proveniente propter pubbez honeftatis julhtiam, fatis tolerandum videtur, quod concilium provinciale valeat difncnlare in tertio & quartu gradu. *Tranfivit tu I irma.*

Item, quoad illa quz concernunt epifeopos majores, ficut eleftiones epiicoporum per fuos archiepifcopos, vel ledem Metropolitanam poflunt de jure confirmati: lie cleâiones archicptico.Orum per iuum primatem, fi habeant, alias fi non habeant, aut dubitetur qui fit ille, per iuftraganeos provinci* congregatos poterunt confirmari, & etiam approbati, juris folemnitate fervata: ad quos etiam diâi archiepifcopi conlccratio indubitanter nokitur pertinere: fed pallii receptionem expeftabit fic promotus, nifi fit aliquis a quo poflit recipere pallium. *Tranfivit* r» *forma*

Item, quoad dcfe&us qui concernunt perfona* epifeopotum vel promovendorum ad dignitates epilcopales vel majores, fi aflumendus ad epdcopatum aut archicpifcopatum patiatur iu ordine defoftum, attento quod iofra breve fuppleri valeat hujufmodi defe&us, dodores tenuerunt etiam per alium quam per Papam pofle fuper boo difpenfari, fatis tolerandum videtur, quod hoc tempore durante per iupe.iorem immediatum valeat fuper hoc difpenfari. *Ai tomrnmo mrirtit cnciintm.* ANNO CHRISTI

Item, fi promovendus ad epifeopatum aut arcbiepifcopatum patiatur in ctate defedum, cum tali nullatenus difpenfetur, nifi forte fit talis perfona que fit in facris, dc in state faccrdotali cooflituta, dc regem in fecundo aut tertio grado confanguinitatis attingat: quo cafu poterit cum tali per concilium ecclefiæ Gallican*, aut per provinciale concilium loci pro ecclefi* utilitate dc caufc cognitione pnemifla, difpenfari. *Camtiiam rrmit-*

Item, fi aliqu* dilpenfatiooes fuper pluralitate beneficiorum, defeâu natalium, vd aeratis, vel fuper impedimento matrimonii con;'abend:, aut alias per Petrum de Luna ante tempus publicationis neutralitatis reperiunrar cum aliquibus efle fade, etiamfi tunc vel modo nondum iuum fint fortite eficâum, audotitate hujus concilii ratr maneant * & per ordinarios Jocorum vel exeeutores datos ad didas difpenlationes exequendas valeant fecundum tuum tenorem aufloritate hujus concilii exceutioni ucduta- demandari, dum tamen nou tint pertonz, quz de fautoria fehifmatis compeiiantur efle culpabiles. *Tranfivit ptr&n-aiiitm* ra *forma.*

Item, dieXXV. Oflobris didi anni CCCC-VIII. didum concilium voluit & ordinavit, quod quzeumque difpentattones fuper quibufeumque materiis vel aliis conceits per didum Petrum de Luna, ante tamen datam illarum nefandarum litterarum, dum tamen per ipfas fubtradioni alias faft* aut conditionibus politis in refliiutione vel neutralitate przicniia-Jiter currenti prcjudictum non afferant, valeant & teneant, dr ipfis uti & gaudere poffmt diipenfati, audoritate tamen huius concilii & non alias, etiamfi fuper hoc litter* nun fuerint confeâc, dum tamen valeant probari per telle* aut alia legitima documenta. *Trarfvit*

De *minifiratiom jnfiitia.*

Primo, archiepifcopi teneantur qualibet anno certo tempore advifaodo per fe, vel fi fuerint legitime impediti, per alium celebrare concilium provinciale in tali loco fu* provinciz: quo reperiri valeat fufficiens copia peritorum, in quo etiam ipfi & fuflraganei ac eorum quilibet, ceflante legitimo impedimento, iu fuis propriis perfonis teneantur inrereffe, & perflare, ac negotiis expediendis efficaciter intendere. Et fimilirer fi qui fint, qui ad hoc confueverint vocari & debent de conluetudine, vel alias eifdem conciliis interefle. *Tranfivit.*

Item, fi propter legitimum impedimentum de quo fe excufare tenebuntur, non poflent in fua propria perfona eifdem conciliis interefle, eo cafu idoneos & litteratos viro· cum poteflate fufficienti ad eadem concilia pro fe fuis propriis expenfis mittere teneantur, qui ea poihnt St valeant facere & expedire, qu*

er acere poflént & deberent, fi praafentiali-

[redacted]ter intereflent. *Trotfwt » ftnu.*

ltas», fi domini archiepiicopi vel epifcopi hoc non adimpleverint, puniantur pana juris. *Trmfvit informo.*

.**

Item, fi aliquis archiepifeopus renuerit vel diftulerit concilium provinciale convocare, epifcopus inter fuffragaoeos decanus, vej habens aliam preemioentiam intercos, prefer» in provincia, vel fi in provincia non fit talis aut dubitetur quis fit ille, antiquior creatione poffit & teneatur concilium convocare, Ac iu eo prrfidere fub pœna juris. *Trctfolt is formo.*

Item, inifto pmfenti concilio ecclefiaeGallicana ordinabitur de tempore & loco pro primo provinciali concilio celebrando in qua- 3 libet provincia, At in dido primo concilio provinciali ordinabitur de fequenti, &c ficdeinceps. *Ĥmriltititr pro «W prtjnti propter concilium generole.*

Irem, quodlibet concilium provinciale durabit per tnenfem id minus.- ante cujus lapfurn non poterunt concilium celebrantes fine magna 0c urgente caufa recedere, nifi prius negotia ibi traâandr fuerint expedita. *Traqjivtt m* „

Irem, quia in diâo provinciali concilio comparent», etiamfi fuerint numero minores illorum, qui debent concilium celebrare.- niiulo minus diâum concilium celebrare & flatuere fiatuenda in eo poflint 8t valeant, aliorum C abfentia non obftante. *Trtn&vii m form*.*

Item, quod in diâis conciliis provincialibus fient debite contâioocs & reformationes &c. que juris funt; & fi quis conqueratur de archie^ifcopo ibidem, de hoc flarim fine alia citatione au&orirate hujus concilii cognofeatur, dc judicetur, prout majori parti fiendum videbitur. *Si vero contra epifcopum* agatur, terminabitur, concilium provinciale quafi loco papae poterit diffinire. *Remitti od jnt com-*

rem. de extero celebrentur capitula generalis monachorum Ordinis S. Benediâi & canonicorum regularium, fecundum juris formam & ftatuta concilii generalis, & fando- D ntm patrum, ad quod per fuos ordinarios virilicer adflringamur tam exemti quam non exemti, prout in iuré nofeitur efle cautum. *Tronfvit tn formo.*

Item, In prxfenti concilio ex nunc deputentur praefidentes pro lingulis provinciis, qui prima concilia feu capitula generalia monachorum nigrorum, & canonicorum regularium valeant convocare, & eis pixlidere, & extera peragero «d fixe neceflaria ac etiam opportuna. *Trotfvit i» forint.*

Item, quia difficile eft aliquibus propter temporis malitiam, viarum diicrimina & locorum diftantiam, limitationem provinciarum fecundum ordinationem bone memori· domi- B ni papae Benediâi XII. qui communiter duas provincias, ut Roromagcnfem & Turonenfem in unum conjunxit, de prxfenti oblervare, dupenletur & permittatur, quod quaelibet provincia vulgari opinione, & reputatione, fic reputata, fi velit, hoc tempore durante per ie huiutmodi capitula, ac fecundum formam juris valeat celebrare. *Tronfivu in formo.*

hem, fiant appellationes per media & giadatim coram ordinariis, prout infra declaratur, nifi fit confuctudo in contrarium, aliter f*ftx non vileant, utpote de archidiacono ad

epifcopum, *dt* epifcopo ad archirpifcopum—dc atchieptfcopo ad primatem, fi quem ha- *nno beat, etiam ad feipfum ut primatem, fi ar- CWRtnt chiepifeopus fuerit dt primas; dt de archiepu '°*' fcopo primatem non habente, vel ubi eft dubium an habeat primatem, vel qui fit iHe, ad concilium provinciale, & a primate ut primate ad concilium provinciale iuat provincia, & fi caufa exordium haberet coram archiepifcopo fuperiorem non habente, vel propter appellationem primo loco ad eum interpofitam, procederetur in caufa coram eo. Et fi forte ab eo ad concilium provinciale contingeret appellari, cum eo cafu poflit iterum appellari, concilium dabit cotnmiflartum vel commiflarioa ad cognofcendum βι diffiniendum de caufa, a quorum commiflariorum fententia fi fuerit appellandum, ad concilium item poterit appellari. Qpod i urium, ubi opus erit, poterit dare commiflarium aut commiflarios pro finali terminatione negotii, vel per fe terminare, Cc fententiam exeeutionis facere de» mandari; dum tamen fuerint res fententi· conformes, & dux appellationes, vel altera fententiarum «n rem tranfiverit judicatam. *Tro^fivit it formo.*

Item, fi contigerit appellari a judice iuperiorem non habente, vel de quo fit dubium an habear, fi per iudicem a quo appellans fuerat excommunica'us, propter perieuhim animarum quod immineret cxpeâando concilium provinciale, decanus epifeoporum, vel antiquior, creatione prriens in provincia, poterit talem excommunicatum ablolvere ad esutelam, io forma juris parte vocata. *Trorfvit it formo.*

Item, fi a vices gerente alicujus confervaroris habent;s coniervatoriam perpetuam auíloritate apoftohea dati lucti, appellandum, ad diâum confervatorem poterit appellari, qui etiam, fi placet, caufam appellationis alicui committere poterit, a utto etiam, fi fit opus, poterit ad didum conlcrvatoiem iterum appellari, & iterum per eum alteri committi: & fi confervator per fe cogoofcat de cauli. & ab eo fuerit appellandum ad concilium provinciale loci, loco fedis apoftolice, poterit appellari: quod concilium etiam dare poterit commiftarios, & procedete fic fit taliter, quod habeantur tres fentemi· conformes, & du· appellationes, ptout in fuperiotibus fuit diitum. *Troi^fivit dt confervotor perpetnii ce». ceffit onte* da/aw *nefondornm litterorom.*

Item, in ccnciliis provincialibus, quando ibi fuerir procedendum, procedatur, quantum commode fieri poterit, fummaric & de plano. *Tron/ivit* f» /rwr.

Item, fi caufa inchoata in uno concilio provinciali non poflit ibidem totaliter expediri, dabuntur a prxlîuente cum deliberatione majoris partis cotnmiflarius vel commiflarii qui cognofcent & procedent ic caufa juris ordine fervato, fit fecundum for nam juris vel alias a concilio praefigendam. *Tronfivil h formo.*

item, comtniflarius vel commiffarii cum cos vel eum contigerit propter caufam fibi commiflam extra domicilium proficifci, habebunt a panibus rspenias arbitrio eoncil.i provincialis mo-ierandas: & fi non profictfcantui, ad inftar emolumenti figillt ordinarii, fint fiu figilli emolumento contenti· *Trorfvit prout de jure.*

Item,

er
------'
CHRBrn

Item, appellatione interpftfita ad concilium provinciale, tenebitur appellans dtationem impetrare, dc facere eaenti infra duos mentes a tempore appellationis loterjeâ· numerandos, alias pro deferta habeatur. Sic tamen, «tod appellatus a die coocdSoads apofioli habeat unum mentem ad comparandum in provinciali concilio, quam dtattonem impetrabit a decano epifeoporum, feu habente pneeminentiam inter eos; vel fi non fa talis in provincia, vel dubitetur qui fit ille, ab antiquiore creatione ut fupra, vel committendo feu committendis, qui ad hoc in primo provinciali concilio poterant deputari. *Traçait i»*

Item, quod appellationi ad fedem apoftolicam interjeâ· non deferatur: & tali* appellatio auâoritate hujus concilii ecclefie Gallicane, hoc tempore durante, declaretur efle nulla. *Tratfcit in forata.*

Item, quod omnia flt fingula fupradiâa & fequentia auâoritate hujus coocibi ordinentur & ftatuantur, & perpetuam obtineant roboris firmitatem. *Tranfcit in forma.*

Item, fic provideatur & fiat, quod ad forum faculare de prcdiâis nullo modo caufa cognitio tranfmittatur, fed potius exccutio, cum brachium faculare fuerit invocandum. *Tranfitit in forata.*

Item, de litigiis tn curia Romana coram auditoribus vel aliis, aut in partibus coram exeeuroribus vel judicibus delegatis pendentibus indecifis, ft altera partium hoc requirat, coram judice ordinario procedatur in eo flatu, In quo lis pendebat, nifi fuerit ab eo appellatum.* quo cafu ad proximum fuperiorem recurratur. Et fi fuerit appellandum ad proximum fuperiorem appelletur, ficut fupra diâum eft in articulis ioquentibus dc appellationibus. *Tranfivif in forma.*

Item, fi aliqua partiunt non habeat jura feu munimenta fua, & velit a notariis feu aliis quibufeumque ea detiueutibus recuperare, detinentes per judicem caufa ea tradere compellantur, dc in fubfidium invocabitur brachium faculare. Si vero munimenta neceflaria diligenter fuper hoc adhibita, de quo legitime conflet, haberi non poflint, a proceflu coram judice fuperiedeatur, donec potuerint haberi. *Tranfivit in forata.*

Item, quia forfan multae fententic definitive & interlocutor!· fuerunt late in curia Romana, antequam neutralités in diâa curia effet nota; quod hujufmodi fententie, quarum proceflu, erant inchoati ante datam nefandarum illarum litterarum late, etiam infra menfem a die publicationis neutralitétis computandum, auâoritate huius concilii, dc non alias valeant, per ordinarios aut alias exeeutionis demandentur, dum tamen fubtraâioni alias fade, dc conditionibus appofitis in reflitutione, ac neutralitati prefenti nullatenus prejudice* tur. *Tranavit in forata.*

Item, quod monafterii feu abbates exempti, pendente neutrailtate, elcâi, poflint dc teneantur confirmationes dc benedifttones fuas recipere a dicrcefanis eptfcopis, fine prejudicio exemptionum fuarum 'pro futuro tempore, dc quod hoc expiefle ponatur in lineris fuper hoc conficiendis, nifi confirmationem dc benediâioncm ex privilegio eis conceflb ab aliis recipere poflint. *Trat^vit in forata.*

Item, poflea fuit deliberatum, quod in caufa procedatur fecundum difpofitiooem juris communis, noa fecundum regulas cancellarie, niû fat conformes juri communi. *Tranfivit*

ANNO anum

Ab artienti fo^atnitr fro eaemfiit faemat conclafi* &c. ut io Spicilegii to. *6.* psg* 166.

Circa aeodam m *pnvidendir benefitiit tf circa diftribationem eorumdem.*

Primo ciroa eleâtooes, poftulatiooes, dc collationes, fiant ut jura volunt, omni abufu facularium vel magnorum, dc oppreffionibus quibufeumque ccflantibns, de faâ· de procurante vel ratum habente talia fieri doo valeant, nec confirmentur. Et fi contra cleâiontm vel poftulatum talia opponantur, fuperior cognofcat. *Tranfivit* m *forata.*

Item, fi de eieâione archicpifcopi fuperiorem non habentis, vel quando eft dubium an ds elcâiooe primatis agatur, concilium provinciale cognofcat, & fi fit opus confirmet, ad quod fufiraganeos dc alios convocare tenebitur decanus epifeoporum, feu habens prxmineotiam inter cos.- vel fi non fit talis, aur dubitetur quis fit ille, antiquior creatione prefens in provincia, nifi inter quatuor modes debeat fequi concilium ordinatum.- ita tamen, quod contra elcâum vel poftulatum non currat tempus juris. *Trarfvit in forma.*

Item, in cafu videlicet, quod de confirmatione archicpifcopi primatem non habentis, vel ubi dubium eft an habeat fuperiorem, vel qui fit ille, vel quando de confirmatione primatis agitur, decanus epifeoporum, five habens pneeminentiam inter eos» vel fi non fic talis, vel dubitetur qui fit ille, antiquior creatione faciat proccflum de ediâa, dc referat ad fiepediâum provinciale concilium, in quo diâus decanus, vel habens dtc. vel antiquior creatione pnefens in provincia pnefidebit, dc diâum concilium confirmabit vel infirmabit, prout de jure.

Item, collationes dc inftitutfones aliorum quorumcumque beneficiorum fiant per ordinarios, ad quos de jure vel confuctudine pertinere nofcunrur, perfonis tamen idoneis. *Tranfivit in forma.*

Item, ficut faculares nominabuntur in rotulo univerfitatis, fic etiam regulares feu religiofi nominentur, ut eis de beneficiis regularibus debeat provideri. Quantum ad religiofos recurratur ad abbates vd fuperiores dc provideant auâoritate concilii, aut concilium providebit, fi non provideant. *Tranfivit »» forau.*

Item, dignitates, perfonatus, dc adminiftrationes, 'aliaque beneficia queeumque cleâiva, tam in cathedralibus, quam io collegiatis ecclefiis dimittantur eleâoribus, qui ad *eas* feu ea viros idoneos eligere teneantur. *Traafivii in forata.*

Item, ad evitandum fraudes dc ambitiones aliquorum, qui pollent diverfis rotulis diverforum Audiorum aur dominorum, vel unius ftudii, feu unius principis imponi, dc per hoc occupare multa loca perfonanun idonearum, rationabile eft quemlibet unico rotulo dumtaxat inicribi. Quod fi aliquis de fafeo diverfis imponeretur rotulis, talis infra menfem a tempore nouÛMtionis habeat fe ad unum illoram

rou*.

rotatorum drtcimiitme, non habituras regret fam ad alteram; quod fi no·, ft feienter, fit Mb' 6ΛΟ privatas ambabus nominationibeu . Camâtoro rdspà «mmw erifsMvm·.

S sero aliati nominato provideatur per ordinarim·. feu jura ordinario, vd alias dealtmo beneficio incompatibfli, tunc per affecutioaem hmrficii iuconapatMis alias quam cauvirrare aflequendi. A Jure *af.*

Item , ft food dift· ftominatioaes, fiant coin decreto, *iu* qood collatio fie· prsfentatio ft quidquid courra pnsuûfla aut aliquod rd aJâ|û> es eis fiaerit faâam, non valeant. Primo fiat ipfo faâo nolle oamia qureumqoe fuerint ia contrarium attentata. *Treefioit* m

Item, qood in aomiuationibus fiend» fiat mentio per nominandos de beneficiis obtentis, & de munero ac valore ipforum in portatis, alias nominatio ccnfearur (ubreptitia. Trufot

ïtem*, quod fi nominati beneficia fob nominatione fna cedentia non acceptent, rei dedarent infra menfirm a tempore notitie vacationis in foco, fe ea nolle habere: patroni ieu collatores cx tunc poterunt libere prefentare ft conferre. TrsqfiosS «a *ftnm.*

Item, quod non provideantur nifi neutra·C libas, nec illis de quibus erit dubium, donec fiat declarati neutrales. Trsqfofr «s

Item, quod non nominetur habens beneficia valentia QQOC. tibras Toronenfes ia portatis.* ft fi contrariam fiat, nominatio, coilatio, ft quidquid ia contrarium feftum fuerit, fiat ipfo faâo nulla, nifi fuerit nobilis ex utroque parentum, vel in theologia, jure canonico, vel civili, aut ia medicina licentiatus, aut in theologia bacalarius formatus, aut de Bugiftris requeflaram tegis clericis , aut eleemofynarius, medicus, aut primos cappellaous regis, regina, domini Delphini ft dominorum ducum. *Hoimititer ei coUetort/.*

Videtur etiam, quod non deberent nominari habentes tres probendas in ecdefiis cathedralibus; nifi fic, quod per aflecutiooetn alicujus beneficii virtute fu· nominationis unam de tribus praebendis dimittere tenerentur infra menfem, nifi forte eflet nobilis ex utroque parentum, vel in theologia, jure canonico ftc. ut in articulo precedent!. *Rmittitiir ei colletons.*

Item, fi qui poft obtentam nominationem deprehendantur alteri contendentium obedientiam preftitifle vel proflare, ipfa nominatione a beneficiis virtute nominationis hujufmodi ob- B tentis privari fint *iplo jure, ft* contra pnsflantes obedientiam hujufmodi fiant procetfus auftoriiate bu>m concilii, prout durit» fieri poterit. *Trnfatit i» far*".*

Item, quod permutatiooes beneficiorum per A Petrum de Luna ante tempus publicationis litter· ftc. debit· left· ft etiam recepte, ft qua quoad *poite&ooem* non font fortitu fuum efledum, poftnt ft debeant auâoritate hujus concilii ad efleftum perduci per ordinarios, *dam* tame· non fint fautores diâi Petri da Lana, ft confentianr partes juxta opinionem aimoram. Truffais r« *fame.*

ANNO CNttfSTf

Item, fi qui ante tempus dat· litterarum ipfarum Petri de Luna gratias expeftativas habuerint io rotulis univerfratum autalias, quorum bull· ft proccflus faâi fuerint ante tempus diâum, ft pofi datam ipfarum litterarum, ante tamen neutralitatem virtute antediâarum litterarum benc*Seia acceptaverint , Bft fibi provideri fecerim, fi competitorem habeant, coram ordinariis fuper talibus habeatur recarfus, qui aoftoritete hujus *concilii* eolprofccre habeant, ft fiat partibus jufticia. TVaqfiuh m /mas.

Item, fi contingat aliquos fua beneficia coram ordinariis permutare, collationes hujufmodi non computentur in tumo collatoris five patroni, cum non fit liberam nominat» taHa beneficia caufa permutationis vacantia acceptare, *nec* collatoribus fit liberum aliis quam permutantibus ea conferre. *Trt/f/hit re* /·WM.

Item, fiat articulas, quod fi turns nominatorum nolit beneficium vacans acceptare , alias pofl eam ad eamdem collationem nominatus iUud expeftare valeat, dum tamen infra menfem fuper hoc fuam declaret voluntatem, ut *io* ano articulo fuperius fuitdiâum. Traq/ftn's *rè fonte.*

Item , ad tollendas fraudes, quas collatores facere poflent, procurando, quod unus nominatorum unum modicum beneficium vacans acceptaret, ut forte dare pollet in tumo fuo unum groffum ft pingue beneficium, quod in proximo vacare (peraretur, advifetvr de remedio, puta quod beneficium de tali modico valore, videlicet centuth folidorum, non computetur *in turno, nec* impediat, quin nominandus betKficium proxime vacans valeat acDceptare, vel alias advifetur fuper hoc ubi fit opus. *Pnadnat alUoorti.*

Item, quod nominatus ft qukamque alius non poffit aut debeat praelatum ft collatores tnoleftarc de fibi conferendo beneficium in turno ptadati, ft quod fi per fe vel alium preces importunas fuper hoc apud regem vel dominos impetraverit, vd flarim quod ad ejus notitiam venerit, ab hujufmodi precibus non defliterit cum cffeâu, cadat a jure nominationis fits, ft ad fequentem nominaram jus fu» nominationis ipfo faâo transferat. Tr«s-

Item, qaoad capitula , ubi hebdomadarii conferre habent vel prafcmarg in terminis fuis ipfis nominatis, in loch aflignatis conferat aut pnefenrct capitulum nominato, refervendo fubfequens beneficium illi, qui erat in tumo fuo. *h for*".*

»♦'>· «•μ-

INNOCENTII PAPA VII.

INnooeeocius VII, Sulmone, ut ait Theodori- eus, in Apulia hooeft· fic mediocris fort» tw parentibus natus , bonarum litterarum, joris canonici, & Romane curi· peritiflimus, vir mitis, bonus dc pacificus, doAorum fnmmus amator dc fautor, ex Booonienfi epHcono dc cardinale fanfte crucis io Jerufalem 16. Kalendas Novembris, anno Domini 1405. tempore Roberti imperatoris eleffus eft pontifex fob ifta conditione , ut pro neceftitate componendi fehifmatls quovis tempore pontificatum refignaret. Nam ante eleftionem omnes cardinales, Gobelino dc Theodorico atteftantibus,, coram pluribus notariis dc tcftibus fokmnibûs comprômifertmt, dc compromiffnm fcrvare juraverunt, quod ipfi finguli fic communiter, dc It <|utf eorum' forte· ·in papam eligeretur , vellet omnem diligentiam quam poftet adhibere, quod unitas ecclefi· reformarecur, etiam fi opus effet ad hoc renunciare papatui &c. dum tamen Petrus de Luna etiam fuo papatu fponte cedere vellet. Stetit promiflis Pontifex optimus, Coocilinm gene- A rale Ipfis Kalend· Novembris Rome celebra»· dum indixit: fed Romanorum feditiooe per Gtbellinoa^exorta, nemo vocatorum epifeoporura ad Urbem rato accedere potUlt. Cum enim, auâore Gobellino, flatim poft eleftiônem regimen Urbis fenatoribus ablatum neliiruiflet, illi elatiores fafti, ejufdem Urbis temporale dominium refignari, omneique munitiones fibi dedi poftularnot, Ladtslai Neapolitani regis fubGdio impetrato, ad arma convolarunt, Pontifex rei novitate obftupefaâus, cum nepote Viterbium coufogit : unde poft deviftum aftote Urfino ejus militi· duce Ladislaum, a populo revocatus Romam revertit, ibique aliaoot cardinales, ex quibus tres Pon- B tificcs poftea delofti fuerunt, ordinavit: cumque oepoton fuom agri Piceni dt Anconenfit marcbionem, aumdemqoe Firmanum Principem creaffet, mortuus eft, dc in firnfto Petro fepulrus feptimo die Novembris, anno Chrifti 1406. cum annos duos dc dies vigind tres fatifct.

CONCILIUM PRAGENSE

A Sbinkooe Prageafi archiepifcopo adverfus fchifmaticos celebratum, anno Domini MCCGCV.

Q»w fo Bafanfo malri al *faotnti·* psmi-CemrilMW adorrfer *^üfeutku ttgtnt* . Puj *fiet td htnn dt huut drftciffinf* , ad fleaimm Pragcq/n· *ercHtfijitpm* dtdit litfrrts fiuuceetûut ftihtp jqfit et frtviecitlt* *Ulltru Rteut tfed S.* Prtrw, W//. ®s4 Jad. *dtttu edidit RjtjntUei faeeetlibu.*

ANNO CHRISTI ANNO CHRISTI

E E P STOLA
G R E G O R I I P A P Æ XIL

GRegorius XII. patria Venetus, Angelus Conarius antea nominatus , poftquam aliquamdiu patriarcha Aquilejenfis fuiffet, ex cardinale fanfti Marci, pridie Kaleodas Novembrts, anno Chrifti 1406. «ratis fu» 80. caudit ione eadem qua predcceffor , ckftus eft Pontifex ; nimirum ut vi juramenti ante cieftiooem a fingulis cardinalibus emifli pro ineunda unione dc tollendo fchifmare, pontificatui renuntiaret, modo antipapa Benediâus idem facere vellet. Cumque illud per litteras dc legationem, qua fungebatur Antonius de Bt»trio /urifconfultus ejus temporis celeberrimus, femei atque iterum fruftra tentaflét, animpd. verfa aotipap· tergiverfatione, unioocm roiniftius quam par erat promovere cttflt, dedirque in mandatis fingulis cardidalibus ne D Loca difeederent, ullaque de caufa ipfi Inter ic vel cum anticardinalibus convenirent. A qua fententia ipfi a pontifice male informato ad eutndem vel alium melius informandum appellantes, Pilano concilio indifto dc congreeato, Gregorium papam cum r ' :c Benedicto depofuerunt, anno , _ cum fediftet annosa, dc menfcs 8. minus quatuor diebos- E

EPI-

ANNO auusn

EPISTOLA
GREGOΛII PAPΔ XII.
AD PETRUM DE LUNA PSEUDOPAPAM
De unione

mmumu *ftrvut fawntu* *Pttn*
A Asm , **fMM·** aranatta gatfrs û* for «fo/ê- *rMi fcUjtw* BaaadiTtaa *XΠ1.*

jus (afaberrimam monitiones·, quantum nobis ex alto permittitur, obailirawr fedati, decrevimus per litteras noftras, omni contentione fepofita, benigna te affiri, fle ad integrationem ecclefi· cohortari, immo te tnvitare ad id confilium capcflirodum, quod nos ipfi pro pace vedefir accepimus. Vides quanta mala, quanta pericula, quanta ideommoda, quanta denique Chriftian· religionis infamia jam par triginta annos ex hac peftilentc ac vefana deditione in populum Dei pervenerunt, quantaque , nifi provideatur , fint quotidie eventura horam omnium malorum ; qu· caufa ab initio fuerit certa videtur, quibus rigor jufttti· oou ceflit, nec forlan equitas perfuafit: nihilo minus tamen graves moleftias Chriftianam religionem perpeflâm non dubitatur. Si ergo none quoque eodem modo fiat, dubius eft remedii locus, quo minus cecleſia in folitis remaneat anguflits, io qua flt tu de teipfo & confcicntia tua videris: nos mentes flt intentionem noftram apercifiime profitemur. Non eft confilii noftri, tempus aliquo tnodo terere, fed quo validiora, certiora flt firmiora fuerint jura noftra , tanto laudabilius ducimus ea pro pace de réintégrâtione ChriAianoram relinquere; non enim de fummo jure difpotandum eft, flape rigor ipfi uti- ****** ®* ««K»* cedit. Nam fi mater * illa cr fit ime fuo fic proprio filio fpoliari voluit, ne fedicoem unius pueri videret; quanto magis 'nd'ter>U4' nos, fi, malitia operante, ad optatam unionem venire non poduraus, per jullitbe vias nutri cedendum videtur 2 Qure exurgaraus ambo in unum unionis afledum, concurramus, feramus falutem ecclefi· jam hoc diuturno morbo afflide- Ad boc te invitamus, paratiqoe fumus dc offerimus noftro vrt iflimo juri fle papatui cedere flt renuntiare: flt efficaciter faciemus, fi dt quando ce renuntiaveris ac cederis prarfenti juri dc papatui tuo, vcl doceflcris: dum tamen ilii qui apad partem tuam pro cardinalibus *(c* gerant, fic convenire flt concordare cum venerabilibus fratribus noftris fanda Romans ecclefia cardinalfcos cum effiedu voluerint, ut exinde canonica unius Romani pontificis fequatur eledio, ita quod pra- a T,-,,, dida expeditiorem · fequatur effiedum : cele- feqvsutur-H. rittr mittemus oratores noftros, qui tecum de loco habili dc decenti ad hajulmodt rei confedioQem difoonant. Er infuper pendente unionis hujufmodi traditu, non faciemus neque creabimus aliquem cardinalem, nifi foriae caufa adaequandi numerom (utrum ncftrorum cum numero eurum qui apud te pto prio cardinalibus fe gerunt, ut fic pares ex ·traque parte ad folmmicm fic canonicam de-

CWifi *Gtutrtl.* Tom. XXVI.

Adfooem unici Romani pontificis devenire poffint. Extra hanc autem cocquatioois caufam, nullum, ut didum >eft, creare deemimus; nifi ex defcdu tuo vd partis tnefteterir, quo minus unioote prefate cooclufio infra anuum & tres menfes, a die inthronitatkxus noftr* cotnratandum, fuerit fubfecuta. Hoc tamen, quod de non creando cardinali tradam hujufroodi pendente diximus, ita locum habere indimus, fi tu quoque idem obfervabis. Hanc vero * ablationem fle infiouationem de cardinalibus non creandis, ac Asperiorem oblationem renuntiationis modo prsdido, ut ftridiori vinculo fierent, juravimus, vovimus, fle promifimus ante eledioocm ouilram eodem vin- Bcuk» effedualiter adimplendam cum fingulis ex noftris fratribus ante didis, in cafu quo aliquis ooftram ad apicem fummi apoftolatus affumptus, poft ip(am aflumptionem ad ipfum fle firmiorem infiantiam desuo jurantes, voventes , promittentes atque ratificantes . De hoc autem, quod bulla fine impreflione noftri nominis eft appenfit, prefentium nullus debeat admirari ; nam aqtc noftr· coronationis infirma , hujufmodi imperfeda bulla abfque ipfius impreflione nominis habetur. Datum Rome apud fandum Petrum flcc.

ANNO CHRISTI

f.oblauo-

EPISTOLA I.
BENEDICTI DICTI XIII. PSEUDOPAPÆ
AD GREGOR1UM XII.
Refpondet fupertori.

Bt—dilhs tfifetpus, frrvui fervorum Dfi, **Λ**-*gtl» Hila CuTJr-Oy* *nannuiii fibi* ia per-*oiciefa JcMj'matt aihtrrufti Crfgorinnt ŋ&κι· iunt, ρκύ & writ vύτΰι gfftfhan feriter tf tftilKHt.*

PEr quemdam coavetfum ordinis Paedicatorum tuas die ij. hujus menfis Januarii litteras, recepimus, nonnulla per ea concept* d circa tradatum unionis fande Dei frequenti hadenos per nos repetitione lentatum , fic ad optatum finem peccatis exigentibus non dedudum, fummarie continentes ' quarum tenore perfpcdo ilii gratias egimus, qui fua ineffabili clementia, quando venit temporis plenitudo, noftre humanitatis indumento contedus, in fus nativitatis exordio diverfos io fe parietes copulans jam cepit ; fle nunc virum nobis, a noftr· promotionis ad apicem fommi apoftolatus initio pacem & unionem totis 'iribus & defideriis qusrentibus, talem invenire cooceflis, qui nobifeum, ut tuae litter· proieflannir, in hoc falutari propofito Deo accepto, (abiti animaram accommodo, mun- Edo neceftario, utili dt votivo noftris aflèâibns, ficut fincera affirdavimus optamus intentione, concurrit. Multo etiam hadenus, ficutte node non ambigimus, quod duos prsdeceflores tuos immediatos in ftatu, quem aflumpftftl , per nos & noftros fudatuiu eft, Ut tam exitiale malum de medio Cbriftianitatis rvulfum radicitus, de militantis ecclefie finibus pelleretur. Non enim nobis font incognita damna, proh dolor, Chriftiani populi, quae iamdudnm nec exerranda fle deteftanda divifio protulit, florum autem malonim qui caufam dederunt ab initio, qua ichilroa prorogarunt , fed eoo* ti-

fi f f »

tinuis fueceflibus negleda juftitia fic veritate GW**®1 fuerunt, certum videtur his prsferentim ,im 'I°* 8*®· wit*tem noverant, fit qui pntceflenint in hujufmodi negotio, de hoc rodo libramine ponderarunt. Sed quod referimus, difplicentior his noftris negotiis incafltim malitia ^operante, dedudis a pnvdeceflbcibas tuis ante diâis, quibus vias in iftrumentocontentas, fic etiam alias rationabiles aperiri fecimus, fic aperiendas recipere fic protequi obtulimus nos paratos, nec verbum aliquod effeâivum reportavimus. O te felicem, fi ad hoc te Dominus ttfervavit, fi facultatem ad ea, qu· tibi data videtur, cum omni diligentia efficaciter profequem, nobis in effc&u profequende unionis te reddendo conformem fpoMmdifti. De Contingentibus nil omittas, ad hoc te piis exhortationibus invitamus, ad hoc nos promptos reperies, hoc fununopere cupimus, ad hoc noftra afeiravit fic afpirat intentio, nofter attendit affe&us, ut eo dirigente qui voluit, dc eo preftante qui poteft, pernoftrr humilitatis minifterium unio in Dei ecclefia defideraia fcquatur. Sed non permittit nus diflimulare filenlio, immo in ftuporem vehementis afpirationis inducit, quod tua feriptura interprete videris innuere, quod per juflitisB vias ad optatam unionem venire non potes; ut nobis quodammodo videatur impingi, quod vi· diflênfionis * veritatis dc jofiitie per hos recufate fuerim, vel in aliquo impedite. Abfit hoc a nobis: nam, * tefte Deo, numquam io hoc viam juftitia ac diflênfionis * veritatis recufavimus aut impedivimus: immo, ut verum fateamur, eam obtulimus, optavimus dc optamus, dc erga paedidos prsedeccflbres tuos, te telle, qui, ut percepimus, aliquando inverfuifti, flt erga alios, quos negotium tangebat, cum debita follicitudine quefivrraui dt pvofecuti fuimus,* nec per nos unquam fictif, flat aut ftabit, quo minus juftitia dc veritas hujufinodi, quantum ad nos pertinet, videatur dc agnofeatur, ficut fatis ex oblatis per nos tuis pnedeceflbribus ante didis poteft liquide apparere: tamen de jure noftro jper fcientiam & juris evidentiam fumus certi. Ut igitur de intentione noftra quam habuimus circa hujufmodi fchifmatis extirpationem dc unionis affecutiOnern, te reddamus certiorem: tibi pnefentium tenore figntficamns, quod, ut tam peroptatum unionis negotium celerius confcqui valeat, dc fecucius execution! demandari, parati fumus una cum collegio venerabilium fratrum noftroRim fande Romane ecclefi- cardinalium in loco fectiro dc decenti ac idoneo, tecum, dc cum quocumque fucceflbre tuo decedentibus, cum paedidis, qui apud partem tuam pro cardinalibus fe gorunt, vel gerent, perfonaliter convenire pro unione ecclefia: tradanda, dc favente Domino obtinenda, ublqut provifo dc ordinato de his que pro ftcuritate ac acceleratione unionis prrdifte erunt opportuna dc neccflaria difponenda, parati fumus pro falute animarum? ac unione & reintegratione Chrifiianorum, in dida conventione perfbnaliter noftro veritfimo juri dc papatui, jwe, libere & fimpliciter cedere flt renuntiare: dc efficaciter faciemus, fi tu ibidem confimiliter renunciabis dc cedes prasfenfo juri tuo dc papatui, vel decedes, dummodo tu, vel quicumqae fuccefior tuus, fic Illi qui spud partem tuam pro cardinalibus fe gerunt aut gerent, ficut praefertur, volueritis fic voluerint cum effcâu convenire fic concordare nobifeum, fit cum vencnhiUbos firatfeos noftris pnedidis, quod exinde canonica unid Romani Pontifie· feqoator dedio fit unio ecclefifand· Dei. Oratores autem tuos, quot ut afleris, ad noftram pnetentiam edenter deftinare proponis, libenter videbimus, benigne audiemus, fie caritative traâabimus, eifque jam falvum coodudum per diâum coaverfum de* ftinavimus. Qpod etiam de abftinendo a creatione cardinalium, nifi in certis cafibus, intimafti, volumus fic intendimus obfervare. Feftina igitur, tolle moras, concurre nobifeum, fic confiderans humani operis brevitatem, taotum bonum non ultra differendo procraftines, fed celeriter vias falutis fic pacis amptedaris, ut tandem in extremo judicio com numerofa multitudine «ontm qui noa *in hac,* quam prsftolamur, unione fcquentur, quam ad illius ovile, preftante Domino, reducemus, ipfe paftor bonus, qui pro ovibus fuis animam fuam pofuit, nos, ut de ejus mifericordla fpe* ramus, in dile&a fua tabernacula introducat. Datum Mafliliw apud fandum Vidorem.

«*iK 1 · *f. defetfio· uii. f&iea&r · AMD

II. AD PAULUM LUCENSIUM DYNASTAM.

In Gregortum acriter invehitur

Beeeiithir apifteptu, farvet [tremet Dei, di- Wfc vô» *Ptelt* driw»·· £*-, *fitletret if epe/Miceee beeedMitM»·*

nRopter nonnulla in quibufdam partibus fnA novata, que fenfibos quafi palpantibus nobis inootefeunt, confederate prefertim, quod cum Angelo diâo Corario, qui in hoc perak ciofo fehifinate fc facit appellari Gregorium, poft varies fic fepe tentâtes labores, no· fine perfonarum jadura, aliquem effedum ad bonum finem ecclefi· unital· obtinere nequivimus, de venerabilium fratrum noftrorum confilio dc frequenti eorum inflantia pullati, deliberavimus pro prefenti corporali pnefemia deterere partes illas, dc collegium noftro reponere in fecuro. Ut igitar feias cccleflaftioa negotia qualiter remaneant pro pratenti, dicere poteris ex tenore litter· quam feribimus

arena t fâ n bac pereiciefe fcbifattH ft faeit Htrmuri Grtprie, petit Ô* taûatùt ttftiha* periter & tffe&eet.*

Si te *fateri veritatem non* pigeat, praefer* tim cum fit notorium, celare non poterie «a qun tub litteris intimando etiam promulgafti per orbem, ut ex utriufque ceffione pax dare* tur ecclefia, & quod feriptis tuis per noa ad hoc celfamis viam offerendo dato refpoufb fit de.conventlone in civitate Saonenfi proexcufatione oblatorum in hinc inde fecuta concordia convenire in ftauuh terminis renuifli, & quibufdam interpofitrs per *te* excufetionfeua frivolis, poft ditiones varias a te datas, poft adventum noftram ad hunc locum, ad quem nos traxerunt Chrifti caritas defervor compaffionis animarum, bona fide fimpliciter ineo, dentes, non abfqne noftri atque noftrdram fatigatione, & gravi perfonarum jaftura, per plurium menfium Intervalla cum Chriftianorum fcandalo renoifti, cauteiofe per verba, dc quod

—I -quod referimus difplicewer, denegatis aanltia, ANNO etiam nonnullis per ta oblatis, que ad esecu» tioocaa concordatorem, ad unionem perficien- dam, erant plurimum utili* & opportuna: de dtaM. * uberiori tecum traftatu fuper hujufmodi unione profequenda omnem fpem tollendo, nuncio noftra·, eiidem prorogationem felvi conduftus Λ audientiam denegando, a tua pnsfentia vacuo remififti- Hare autem libenter filentio tranfimnus, nifi tua contumacia reciperet β noftra taciturnitate fomentum. Poftquam autem apud te pefla frequens noftra inflantia repulfam, propter quedam in noonuliis partibus qaibûfaam inftigantibus innovata, B abfque perfcoali noftro & noftrorum periculo in his partibus moram trahere non valentes, cum apud te, ut clare cernitur, proficere non poflumus, nolentes Deum lentare imminente periculo, ad aliquem locum, ubi nos cum noftro collegio valeamus hoc turbationis tempore reponere in icturo, de fratrem noftrorum confilio, eorumqoe initanti* pullati, d*. crevimus declinare. Sed ne videamur, ficut nec intendimus, adverfitate intercedente hujwfaodi profecutionem unionis dimittere Mgie'ftam: dc diftoram fratrum confilio deliberavi- C Amus, nuncio* noftro plena poteflate fulcito (qui, fi velles ad cor reverti, poflèot *ad* ef. feftum unionis & oblatorum procedere efficaciter in agendi) hic dimittere: impedientibus tamen ambafltatoribuc carifliml in Chrifto filii noftri Caroli ragis Francorum illoftriflùni in his partibus moram trahentibus, fafrus conduites didis nunciis neceflarius non potuit obtineri. Quid autem fuper hac re fimus ulterius, Deo aurifiante, fafturi, intendimus univerfis Chrifti fidefibua breviter intimare. Tu vero, o homo, fi fcintill* compaflionis animarum in te viget, que fecundum Deum pro bono unionis agenda reflant, confidere, &ad ea ad que obligaris ex debito, pro Dei miericordi* te dilpone, refecatis carnalibus dcfideriis, que contra animas militare non ceffint. Nos enim ad oblata per nos femper promptos reperies, preterites defcftus tuos & contumaciam, fi bene egeris, ia memoria non tenentes. Deum enim in judicem & negotiorum notorietatem in reflem invocamus, quod per nos non ftelit, ltat, aut itabit, quin vera unio inducqtur. Id. Junii, pocUibeatus noftri anno xtv. ANNO CHRSTÎ •«•s.

HAMMEBUR GENSE CONCILIUM

^frm· Ï406. *iaiitKM.*

*^_*i·*. y. m. 'pR.ror ifte pernicfofiis per hate tempora in-A-s ter fideles gliicebat, quicumque vefle monaftica Minoritaram fratrum amiftus ex hac vita decederet, illum certa falus«terna ut maneret. Quin nec diutius purgatorii cruciatibus torquendum illum afferebant nonnulli; cum ▪ccaril Corp. Hift c-Up.»»·». & Francifcus feroci quotannis e celo dilapfus id committeret, ut inde ereptusaddiftusfibicliens jn paradifum fe remigrantem fequeremr. Id vero Minoribus fratribus nonnullis exprobratum faifte ia concilio provinciali Hammeburgenfi ann. 1406. aflerit Hermanous Gorocrus in Chronico ad ano. jjjp. his verbis: *Ttnferitouetth, ete frefait m pnvncieU faiete i» trhe lien-* D arefeagniA rrririrata **. Dmv. *MCCCC^J. per D.Jihuutm* dr *SIMffIfrp erdêepifctpitn Brentenfnty tf tumeor JAtunti» tf Dtdtne» LMcenfav, Rttelfm* aata dorsa· ds Mbrisrintrg *Swtrtenfan, tf Dithkvttat Ptrkentm Ruthtr*grajeso *ttmprrviedeUf tpifcepu prtfattv toni*mo *Jtheeeee rrifuftu JMuntfir it&or ittrirf- —ftrir Porffafat vir ntIttn fikenh tf pattr rtligi»farmtt ime tmrtn i» pMtt tvt- ffori», ifaj fretriltu Mmeriht/ Màttv prefattihn/ efjtcit* ceraso *Me prrvntie tn- per fretrei piUice preditetiuv «* erit Luiice^fi.*

à

PARISIENNE CONCILIUM

uWO CHfLtSTB •m. ANNO CHR1CTI u·».

Pro concedenda fingulis, ad quos de jure fpedtat, beneficiorum conferendorum potcftatc tempore fchifmatis,

Jhme 1407. *bMtvm.'*

„ TN Gallicano anni 1398. concilio decreta E •Apn». „ fuerat fubtraftio obedientia; ab utroque „ pontifice, Petro fcilicet de Luna, & Urbe M no VI. Veram anno demum 1403. negata „ a Gallis Petro obedientia reftitula eft, fpon- „ dente Petro fe ultro eam dignitatem abdi- „ calaram, fi eundus vel cefiiflet vel deceflif- M fet. Defalt fides diftis; quare anno tan- w dem 1407. iterum Petri de Luna in Gilbis „ poteft*· fafpenfa eft. Tum proceflum ad „ permittendum fingulis ecclefiis Ganicame di- M tionis jus eligendi pnriules, & prefulibus bene- „ ficionim conferendorum poteftatem integram, „ omni ea in re Petro de Luna auâoritate „ adempta. Concilii hujus aâa feu decreta „ plura damus ex Martcoc Anecdot. to. II. „ peg. 1307. Verum his concilii decretis ee- „ cutionem tantifpcr fufpendit Galli* rex, ut „ ex hic datis confiât.

COPIA INSTRUMENTI

ANNO CHRISTI

De itlihertlieu· jrvietorem Perifiar ctegriget· runt αu CCCCP2. fiib wttri,* aet» 1407. *Jiiptr feOt ctileiteit* ἰ· τηρ*.

Ex Man. toc.cir.Enih cx MS-cxx|. s. laurw'i Malien.

TN nomine Domini Amen. Omnibus pnefens inftrumentnm infpertnris pateat evidenter & fit notum, quod anno ejufdem domiat milleGmo qtudringentefimo fexto▸, indiftioe decima quinta, mentis vero Januarii die quarta pontificatus fanftiflimi in Cbrifto patris ac domini noftri Benedict divina providentia papx XIII. anno decimo tertio, in confpertu & patientia illuftriflimorum principum dumtoo-B runt regis Stctlie, Biiuriecnfis, Burgundûe & Borbonii ducum; comitis Nivernenfis & aliorum dominorum de faogtiine regis, nec noo cancellarii Francise, & multorum rfgisdomini noftri contitiariorum, ledenti pr*fenti concilio reverendiffimontm patrum dominorum archiepifcoporum , epifcoporum , abbatum , pr'onim convenruaJnim, deputatorum loleronium venerandarum univerfitatnm (ludiorum Parifienfis, Aureliancnfis, Andegaventis , & Montis-peflulani , procuratorum tam metropolitanarum, quam cathedralium ecclefiarum & aliorum prelatorum ac virorum ecclefiadicorum abfentiutn regni Francis & Delphinatus Viennenfis, prarlatos flt clerum feu ecclefiam hujus re-gni & Delphinatus merito, ut dicebatur, facientium & reprxfentantium , per dirtum dominum regem fuper farto dt materia unionis S. Matris ecclefix, ac fuper bono llatu & regimine eccletiafiico dirtorum regni & Delphinatu<· ecdefue Parifiis vocatorum, in aula alta, fuper Secanam domus feu regalis palatii congregatorum folemniter celebrato, & ibi in dirto filentio intelligentes attente ad ea quae pro libertatibus ecclefiz dirtorum regni & Delphinatus incumberent ordinanda, retulit publice reverendiflimus in Chrrtta pater ac dominus dominus Simon miferatione divina patriarclia Alexandrinus , ea qua; per praelatos & alios viros ecdefiafticos mandatos in eodem concilio certis diebus prox, praeieritiscirca dirtas libertates quoad elertiones, prulaiurarum & dignirarum difpofitiones, collationes dc prxfeitariones beneficiorum videbantur facienda, ordinanda & exequenda , ficut per circumfcriptum virum magiftrum Joliannem Juvenalis in parlamento regium advocatum ad inftantiam procuratoris regii exiiterat paucis ab hinc diebus in eodem concilio requifitum & caritative exhortatum. Inter quos autem dominos praelatos dc alios viros ccclefiallicos, dum de bac materia diebus iplis mature & cum multis multorum jurium allegationibus ageretur ; poft varias utrinque difceptationcs & difcufliooes fartas & habitas appatuit & apparebat evidenter majorem paitem in decuplo bujus opinionis extitiffe, quod ecclefia Gallicana ad filas antiquas libertates redneeretur , & ordinarii âd quos de jure vel cocfuetudine fpertat, haberent in hujufmodi regno & Delpbinatu de beneficiis ecclefiafticis conferendo & prarfentando difpoocre A' ordinare. Quodque promotiones prelarurarum, & aliarum dignitatum per elertionem canonicam fecundum quoJ jura feripta volunt, fierent, & effertum fortirentur. Sed aliqui uno, alii alio volebant modo, & con. fuleLint provideri. Et quamquam omnes in-Adiflereutcr ecclefiam Gallicanam dicerent fua de aere libertate gaudere, èamque nimia opprcffam & gravatam confiteremur; tamen aliqui, fed numero pauci, confidebant quod ufÎiue ad celebrationem generali» concilii eccle-i* differretur: alii certe numero pauciores dirto domino noftro pap· fupplicandum, ipfumque prius fummandum iuper boc efle dicebant & deliberabant. Sed major pars, ut dirtum eft, in decuplo in opiotqne refidebat, quod per regem dominum noftrum ad /applicationem & requeftam dirtorum praelatorum & aliorum virorum eccletiafticorum modo prsctaâo provideretur: attento quod ipfi; tex dominus porter io fua facra coronatione juraverat *folemniter* ecclefiam prediftim in fua libertate tener* & confervere: attento infuper c,'iod dominps nofter; papa predirtusde facienuo premifla fnfltcienter requilitus eft dc fummatns, quod fe farturum fll concilium generale celebraturum promifit , ia quo generali concilio, fi iuiffet, ut prorniferat, celebratum, de libertatibus pr^dirt'S, & aliis ecdefiafticis negotiis ordinatum extitiffet. Attento denique 2uod occatione hujufmodi difpofitionum bene ciorum impeditur pax detiderata & unio, & pradens fchifma horrendum antiquatur, continuatur, & altiuf radicatur. Er ficut aliqui deliberando proponeoant tantis, malis, tantis **fcandalis, tantis denique extorfionibus** , fummo ftudio, fummaque diligentia attemis pr«miflis obviandum erat : in quibus agendis dc exequendis, ut dicebant, non fieret domino noftro papa; prsedido aliqualis injuria, injuftitia aut moleftia .' immo ordinariis quod (uum eft redde retur, fle pie fundatorum ecclefiarum intentiones ferverentur. Demum quia de limitatione circa prsmifla adhibenda inter aliquos deliberantes qurrtio verfafiatur, idcirco ut res prius fecurior, falubrjoc, & majoris roboris fle firmitatis ac line ferupuk» rt reprchgnfione exifteret, fuit per probatiflimos, dc fotanniflimos visos, ut dicebat jdem dominus patriarch» , quatdam advifata & conferta ceduia, quam ipfe in eodem concilio pofiUct dt intelligcnter legi fecit in haec verba: “ *Super* redurtionc „ ecclcfix Gallicane ad libertatem; quantum „ ad elertiooes prxlatorum & collationes be„ ncficiorum per ordinarios & alios ad quo» „ fpertat de jure vd confuetudine, dt prrfenw titione patronorum, videtur regi conluleo„ dum dc per ipfum ordinandum, quod liante „ fcbifmate papa nulla beneficia conferat in „ ifto regno dc Delphinatu Wiennenft , nec „ pariaturas aut dignitates.* immo fiant pras„ lati per clertiones in forma juris: & in or„ dine Ciftsrcienfi, & aliis religionibus exem, „ tis modo quo eft in dirtis religionibus fieri „ felitum; dc beneficia conferantur per orli„ nario» & illos ad quos fpertat de jure dc „ conluetudine. Et ifta redurtio intelligitur „ fore perpetua, etiam fchiftnarcceffante, be„ npficiis illorum exceptis, qui in curia mo„ rieptur.* dum tamen per generale concilium „ ecclefia: afiter non *fuerit ordinatum, cujus* „ ordinationi fe fubmitrir dirtorum regni ac „ Delpbinams ecclefia*·. Qu quidem ierta ceduia , auditaque publice dc intellefta, die qnana qua fupra, petiit iterato Dominus revercndifttmus pater dominus patriarcha fideli* ter per ipfos dominos praelatos dc ceteros viros ccclcfiafticos, tunc grandi numero fic iolcmnita congregatos, deliberari au confulendum

— J'*·**} '

cr dum regi domino noftro fopplicandutnque & A requirendum eflet, quatenus ecclefiam foorum regni fle Delphinatus in libertate fua, quemadmodum in difta continetur cedula, teneret & confervaret. Qii quidem domini prelati & ceteri mandati congregati fuper hoc deliberare requifiti, omnes indifferentes, fingulariter & fucceflive, unus poft alium, pauciflirais tamen diferepantibes, dixerunt dc refponderunt contenta in ipfa cedula, attentis multis juribus, canfis, dc rationibus, fiepiflime per varios in eodem concilio allegatis fic oftenfis rationabilia elle, jufta, ncceftaria, fit equa, dc per ipfos regi domino noftro confutenda, dc per eumdcm facienda fit exequenda fic ad plenum eflefttun deducenda: cui confutant, fic humi B liter ac devote fupplicant'fic requirunt, fopplicareque, coufulcre, & requirere volunt de fafto fit Intendunt, ut prxmifla faciat, ordinet & exequatur, feu ordinari fic exequi faciat competenter, fic eo modo quo fuperius expreffum eft. Quippe taper hoc fuas patentes litteras omnibus concedere, quibus opus erit, dignetur pro prxmifijs. De fic taper quibus omnibus et fingulis premiflis pnefatus dominus patriarcha, et alii quamplurcs ibidem existentes petierunt a nobis notariis publicis fubferiptis publteum fieri inftrumentum, unum vd plora. Afta fuerunt hsm Parifiis in aula pnadifta, anno, iodiftione, menfe, die, et pontificatu prxdift», prxfencibus reverendiflimis C in Chrifto patribus dominis Remenfi, Bituricenfi, Turonenfi, Senonenfi, Rotomagenfi, ct Tolofano orchiepifcopis; Lexovicnfi, Laudnnenfi, Belvacenfi, Abrincenfi, Xantonenfi, A urelianenfi, Noviomenfi, Naoneftenfi, Eboracenfi, Morineofi, Petracoricenfi, Trovancnfi, Meldenfi, Ruthinenfi, Lombericenfi, Tcrmenii, Educnfi. Nivcraeofi, Catalaunenfi, Cabilonenfi, etCaturcenfi epiicopis; S.Benigni de Divione, Liogonenfis, Ciftercienfis, Cabilonenfis, Qarx vallis, Lingonenfis, Montis S. Michaelis Abrincenfis, S. Maxentii PiftavicnGs dteeccfum, dc Gemmeticis, Sanftorum Remigii Remenfis, Petri in Valteja Carooteofis, Germani de Pratis, ct viftoris prope Parifios D abbatibus, decanis Remenfi et Rototnageofi, dominis Guillelmo Bofratia, Joanne de Mafticone, Gerardo Bagouii; Joanne de Teguli, tara in jure canonico, quam civili doftoribua, *Joanne Attacha,* et Joanne Luqueti, lacr® theologi® profefloribus, necnon Gaufrido de PMwudax ct Rampnulpbo de Perufia, regiis confiliariis, cum quamplurimis aliis prxlatis et virie ecdefiafticts teftibus ad prxmiffa vocatis et rogatis.

Sequitur additio feu declaratio, qux poftmodum fafta fuit per prxlatns et confiljum prasdiftum fuper materia difti inftrumenti: fuper qua declaratione 'etiam faftum foit publicum inftrumentum, in quo clâufula continens E diftam declarationem ponitur, prOut infra ferihitur, de verbo ad verbum, et eft talis, ct eft ad finem fopraferipti inftrumenti immediate adjungenda.

Veram, quia dicebatur inter aliquos, quod attento quod circa hoc concilium principaliter intendebat, quod ecclefia regis et Dclfinatus pnufiftoram reduceretur, conferveretur et manuteaeretur in fua libertate et obfervantia antiqua, nec erat intentionis, quod fieret aliqua ssova ordinatio fuper iftis, quodque fi forte aliqua ordinatio facienda, fieri per regem principaliter non deberet, conveniential viu<- batur, quod in ferte pnediâi inftrumenti non ponerentur iila verba, per regem ordinandum, ct fimilia tn dido inftrumento contenta, qu® formam novat ordinationis fonare videbantur. Dicebatur ulterius tuter multos, quod verba fuper predifta teduftione ad libertatem exprimentia deliberationem didi concilii, qu® in dido inftrumenro continentur, eranr luculentius declaranda five mutanda: quare ab omnibus ibidem exiftentibus petebat et requirebat idem dominus Patriarcha, quod taper ifti tau intentiones plenius ct planius declararent et deliberarent. Super quibus didi domini archiepifcopi, epifeopi. abbates, ptiores, deputati, et procuratores antedidi fuper deliberatione prxmiflbram deliberare requifiti prout fupra uoguiartter, figillatim, fucceflive, voce alta et intelligibili in didi concilii prefentia foas intentiones declarando, et in hoc ftando dixerunt, declaraverunt, et publice refpoodcrunt, ita quod omnium deliberantium voce, numero, et perfonis veraciter comparatis et numeraliter computatis, apparere potuit omnibus, et nobis *aotariit* apparuit evidenter didos dominos archiepifcopos, epifcopo·, abbates, deputatos et procuratores omnes pro majori parte decuplo opinionis publice extitifle ct exiftere, quod bonum eft, conveniens, rationabile ct honeftum, ficut per multas rationes et jura ibidem fuit diverfis et pluribus d; bus oftenfiim, ct fuas intentiones circa hoc declarando dicebant ita elle faciendun, dcclarabantque et determinabant, declarant determinant, quod de extero ecclefia Gallicana, *ct* Delphinatus univerfalitçr et particulariter in fe et fois membris reducatur, teneatur, ct regatur fecundum fuam libertatem ct oblervantiam antiquam, quantum ad hoc quod de c<tero, ficut volunt ftatuta conciliorum generalium, et decreta fanftorum patrum, fiant praelati per eieftiones capitulorum, conventuum, et collegiorum; et confirmationes per illos ad quos de jure, privilegio, aut confuetudine fpcdat; es fimilirer prxteotationes per patronos, ceflantibus *ia reteftis omnino,* ac non obflantibus quibufeumque et quorutneumque refervatiooibus generalibus vel fpecialibus, ac prohibitionibus, expeftationibus, aut gratiis, etiam cum decreti appofitione ex parte pape vel ejus auftoritate faftis aut fiendis, feu coucclts aut concedendis; quoufque per concilium generale canonice celebrandum aliud fuerit ordinatum. Ad cu/us concilii ordinationem difta ecclefia Gallicana & Delphinatus fe iubmittir, volueruntque fopplicaru & inftantcr requirere, fupplkantque domino noftro regi, & inftantcr requirunt, quatenus ecclefiam prâdiftam fuorum regis & Delphinatus in hujufmodi reduftione, obfervanti* antiqua, dc libertate manatenere, quantum io *ipfo eft, velit fit* dignetur, ac etiam defendere & tueri, & fuper hoc litteras fisas opportunas fle patentes concedere cuique petenti. Et ifta funt qux circa hoc deliberaverant praelati fic clerus antedidus emeris in dido inftrumento expreflat»* in fuo robore duraturis, de dc fuper quibus omnibus & fingulis praefatus nevereaidiflimus in Chrifto pater ac dominus, dominus *Syaoa* miicratione divina patriarcha Alexandrinus, fit quamphires alii prxlati & viri ecctefiaftki petierunt a nobis notariis publicis fublcripti fieri unum vel plura, publicum feu publica infinimenta.

anno CHRISTI 1417.

Ada

£5* A;lâ fuerunt hzcjn aula, &c. AnnoMCCCCVI, die XII. Januarii.

anno ^,'STI

DECLARATK) ET CONCLUSJO

Hjt'ila per prelatts Jepee fiifa unionu Etclçfie imciiio Pari/itj cbnçregala em»o caca.

SEquur.tur ilia, quz per przlatos & alioavirus dodiflimos ecclefiam regni Fra.iciz & Ddphinatu» facientes & meritoreprz.eu.antei, auâoritate regia Panfiis ad proxime laplum omnium iandortim feflum fuper fado unionit ianâc matris ecclefiz convocatos , fciemniter pro extirpations prxfentis ncfandillimiquefchifmatis, deliberata funt & cohclula.

I.

Et primo regradabantur Deo fic Beate Virgini Manx, totique curiae fupernorum de bona diipoiitione, in qua videntur ede illi qui fe dicunt cardinales m Roma & prrlident inter ecs, prout ex tenore inllrumcnti confcdi per cos dicitur apparere.

II.

Item, videtur quod dominus Bencdidus ex nunc pure, (impliciter , clare éc fine ambiguitate verborum per bullas & alias in forma publica debei oflerre vuro eeflionis & rcnunciationis, & cain ctlcCtualiter adimplere.

IП.

Item, quod ambobus renunciantibus de fecurit.ue flatus & redituum amplitudine providendum cfl.

IV.

Item,quod pro remmciatione il^a afluali facienda ,&celebranda eleâionc induKRati fummi omnium fidelium pontificis , dominus Benediâiis δζ domini caidinales debent fe aâualiter fit ime dilatione prxparare ad conveniendum , quam primum fieri poterit , cum advertat'» fit anti cardmalibus dc Roma in certo loco ad iplam renuntiationem & futuri pontificis cledioncm etfcdualitcr prat itandas.

V.

Item, licet dominus Benedicius viam ceffioms pro pace ecclefiz confequenda ufque ad przlens non fatis dare obtulerit , vel oblatam & juratam miuus diligenter extiteri» profequutus. propter quod (JniverfitasParifienfis&noonulli alii de obedientia fua eumdem reputarunt fclidmaticum & de hzrefi vehementer fufpedum: fi tamen ipfe dominus Benedictus fanioɪl fpiritu provocatus ipfam ceflionem modo peremiflo obtulerit , & oblatam perduxerit ad eflectum , fic quod defiderata unio in Dei ecclefia confcquatur ; hoc cafu idem dominus Benedidus de rccufatione vel negligentia fupredicts habetur & habebitur fufficientcr excufatus.

VI

Item, fi , quod abfit, idem dominus Benediâus in profundum malorum veniens ceflionem pure & fimpliciter diffcct offerre , & effc&ualiter adimplere , in hoc caiu reputant eum diâi praelati folemniter congregati membrum putridum , horribile , & przcifum ab ecdefia fanâa Dei, ichilmaticumque , et pertinacem, & de haErefi vehementer fulpedum , & ex nunc pro ex tunc ab eju^ obedientia dicunt efle recedendum , & recedunt. Quô cafu, nulla maiori dilatione expedata , debent fic pof(unt cardinales cum illis de Roma perfonali-Btcr convenire , et ceffione adimpleta per eum qui fe Gregorium nominat, ad eledioaem unict & indubitati poatiticis cum anticardin|libus partis adverfr procedere et paci fidelium falubnter providere.

VII.

Item, in cafu przmiflô fi cardinMes cum domino Benediâo voluerint remanere, eocafu fic adherentes , tamquam fautores pravitatis fchifmaticz ab ccclefia et dignitate flatuum funt abjedi, fuifque funt beneficiis in regno et ubique ipfo jure privati , et ipforum beneficia per ordinarios conferenda, jttique eligendi ad C alios dominos cardinales, qui in veritate et juflitia nobiicum remanferint, devolutum

VIII.

Si autem diabole procurante contingeret omnes dominos cardinales domino Benediâo cafu prxmiflo adhrrere, et per hôc recuiare, et differre conventionem cum illis de Roma ; eo.cafu conveniendi eflent regnorum hujus obedientie vel majoris ipfius partis nuncii fpecialitcr deputati , qui fufficientibus auâoritate et poteftate fungerentur, quique ecclefiam hujus obedientir futficienter reprzfentare valerent* poflentque pro obedientia noftra et regnoDrum ecclefiis cum illis de Roma traâare et concordare de cleâione uniusfummi pontificis, et otunis facere quz ad unionem ecclefiz oportunt opportuna et neceflaria , cfletque fic ele&o a eundis fidelibus obedientia facienda tamquam vicario Jefu Chrifti.

IX.

Item, eodem cafu, etfi de aliis regnis non convenirent nuncii , effet nihilominus in eorum contumaciam ad pacem ecclefiz per deputatos ecdefia Gallicane cum illis dc Roma modo premiflo âaualiter procedendum . De et fuper quibus omnibus et fingulis , etc. Adutn anno CCCCVI. die XXL Januarii.

E λ LITTERA FACIENS MENTIONEM

Dt wLieetieet regie & eccltfie Gellicne fuper coliatttne bnejStirrnKt , cajas txeeetie pungetur .

CHarles par la grace de Dieuroy de France , a tous ceulx qui ccs Lettres verront, faiut.

Avecques raifon naturelle les anciennes efcripturcs nos enseignant qu'il n'ell mie feule-

CF fanent expedient, mats eft cote mult neceiTai- A
■ " ■— re, que ce que aulcuncs fois eft ordonné par
Chr ?*?i *a prudence de ceulx qui governent, les poli-
1 des, fuppofé «Jhe telles ordinances fuient faites par graa et meure deliberation fclun îadifpofition des temps, qui lors convient foit louventesfois en autres formes. Car felon la fentence-des anciens, il loyt au faige de mirer ion confeil et la deliberation qu'il a prinfeen aucunes befoignes , ou delayer Γ execution d' icelle, félon ce que le temps le requiert , et fby ordonner, conduire et difpofer felon h -qualité d'iceulx. Et porcc combien bu' en l' an MCCCC. et VI. deren palïeit, no· en enfilant les manires de nos predecefleurs roys de France, confidcrant la gran auftiidion queĝ par l'cfpauze de pres de XXX. ans a loullenu nollre mere fainte eglife, por occafion de ce dolcreux et deteftable fchifme, qui par ledit temps y a elicit et encore ell ; et deGrant de tout nollre cure icclui fchifme ellre (olléet extirpe; confidcrant aufli que non obftant les grans et diligentes pourluites , que por extirpeir et faire celTetr le fchifme deiTufdit , avions et avons faites, depuis qu' il pleut a Dieu que nos eûmes le gouvernement de nollre royaume jufques alors , envoyant pour ce par pleuficurs fois nos meilages folemnes, tant devers nollre laint pere le pape et fon laint college , et devers fon adverfaire de Rome, et ceulx qui de par lui fe dient cardinaulx, cornme devers pluGeurs roys, princeps et auhresCprelauls comme dc ooftredit confeil , nous feigneurs et communiteia de nefcicnce et concevoyei aucune conclufion fruffifieufe ne s'ep •Soit encores enfuite; et por la grande et tresfmguliere affeâion que tosjours avons eue et avons de mineir a. bonne fin celte pourfuite , eudent ellé aiTcmbiet par nollre ordinance et mandement en celle notice ville de Pari· les prélats, c'efl-a fçavoir les archivefques , evef- Sues et abbex de nollredjt royaume et de no- te Daulphiné de Vienne, noftre chir et ame Gis l'aoiverfiré de l'eTfâde de noftre ditte vil* Je , et pluGeurs aultres univerGtea des elludes aveucques pluGeurs aultres grans clercs et no- D tables perfonnes, tant des eng!ife de nos royaume et Daulphiné deiTufdit , comme auhres, que advilcir et delibereir par quelle manire nollre ditte mere fainte eglife poroit plus briefvement ellre réduite a union , en la quelle congregation et alTemblé, ou furent moult fovent nollre tres-chir et ame ainfnc fils le duc de Guienne, et nos très chir et tres-amea confins et oncles le roy de Sicile et les dues de Berry, de Bourgoigne, et de Bouibonnois ,et pluGeurs auhres de noftre fang et lignage, eût ellé deliber/ entre aultres choies pour ce que à l'exhortation desdits prelauls fit univerGtex lors alTemblées, comme dit ell, en la fale de noftre palais k Paris , attife fur la riviere deEys, & grant maiftre de nollre offeil -,„ lequel Seine, nollre Procureur general adjoint avecque· eulx, furent dittes et proposes par no11re advocat aucunes , et regardant la confcrvation des droits , franchifes et libériez dedites engliies de nollre royaume et Daulphiné , et des perlones d'icelles , et concluons que fur ce fut pourveu de remede convenable , que lefsdits prelauls, univerfitez et aultres perfonnes avisaient quele teoaede y Geroit bon k mettre , et qu'ils orent avilc et delibero et conclus enfemble, que quant le* engliies cathedraulx , collegiaulx , et conventuaulx, corn, •neaultres benefices cleâifi,tant réguIierscom-

A me feculiers vacqueram, il fût pourvû de lors en avant, β comme? le· ftatuts des concile· a *n <>
générales et les decrets des faims peresleveulent, par election des chapitres , consens et colleges, de perfonnes idooée· et convenables ; aux aultres benefices, par prefentations , col· latior» et inilitutioa de ceulx k qui de droit commun', privilege ou coutumes il appartient, ceiTans et rejettes du tout, et noo-obllant que* lefeonques refervations generales et efpeciaülx, prohibitions et defenfes quelconques graces et expéditions faites et k faire,et pàroyées ouà^ oûroyer par le pape ou par fon autorité , par interpolition de droit ou aultrement ;et que ladite eglife de noil re 'royaume et Daulphiné dcfl'usdits , et ks perfonnes d'icelle demeurent en leur liberteis et franchifes, felon les conftitutions desdits conciles generaulx & -la dilpoGtion du droit commun, jufqu* ad ce que par concile genèral canoniquement chclebré attitré choie fuft fur ce ordonnée , À l'ordonnance duquel confeil dis fe foubmertoient ; lefquels deliberations & concluGon ainfi prihfe entr'eux & k nousrapporteis, i's nous fupplierent moult inflamment que nos les vofittîons avoir agréables & confitmeir, ôceo icelles les conierver & maintenir, fit olleir tous empefehemens qui feroient faites a contraire . A laquelle Application . eue premièrement fur icelle grant & meure deliberation avec pluGeurs princeps de nollredit fang & notables perfonnes , tant desdits condcicéndimcs lors por certaines caufcs & coofiderations, qui ad ce nous meuvent , plus a plain contenue <n certaines nos lettres fur ce faites , données le XVIII. jours de Février oudit an MCCCCVI. deren patté ; lefquel toutevoyes tant peur ce que ou temps deiTufdit nous vindrent novelles, que nollre faint pere fic fondit adverfaire fe difpofoicnt k mettre union en nollredite mere fainte eglife, comme pour ce oyes lesdites novelles, nos ordonnâmes certaine grande ambaffade ellre envoyée tant de par nos , comme dc pars lesdits prelaus & univerGté devers nollre faint pere & fon adverfaire deflusdit , pour les exhorter k ladite union, nos ne voulûmes mies lors ellre publiées, ne mifes k execution , afin que par ce nollrciic faint pere & fondit adverfaire ne fulTent en aucune manière irrités , fie aullique par ce ne venill empefehement en fait deiTusdit, mains por ce fie pour aultres caufcs qui ad ce nous meuvent, voulGfmes ladite execution d'icelle ellre différée. Et depuis a la requeue de noftrcditte fille, qui fort nous preffoit de avoir nos lettres deflbfdtttes, elles furent mifes par noftre ordinance es maim de nollre ame & féal chevalié, confeiller fif.chambellan Johan de Montagu vidame de Lannopar nollre vouloir & commandement promit a nollredite fille ΓuniverGté, que dedans le premier dimanche de carefme lors enfuivant, qui cil ce jourd'huy, ainfi comme en nos aultres lettres fur ce faites eft contenu , il bailroit icelles lettres k nollredite fille pour les faire publier, fie ellre exécutées felon leur forme et teneur , dc par la quelle noflre fille audit jourduy nos a ellé molt inllamment requis, que nous lui vuciUons faire bailler les lettres deffuldites, man-,s confidere que fi comme nous avons elle' fit fommes pleinement fic deuement informés, tant par pluGeurs lettres adjettans à nous

λ nens < *i* uoadit cufinsdt oncles, tant de par A
noftndrt faint pare fit fou hint college, fit au®
de pHtGeurs cardieauls, particulièrement &
iembuMament de par nobdits meflaiga, quiets-
core lot»^ de pa$<de là pour cette canfecle
*u® le par noftre ame & feaü coofeiltar,
chevalier & chamblan Johan le Meingre dit
BoucicaUt, marefehai de France ,& gouverneur
de par nos de nos ;té de fetanoire de Geo-
nés, comme par la relation de ptafitnrs no*
tabla perfàsna venans de par-delà , noftredit
faint pere eft tres-boone dupofitionOLfisit mult
grant diligeoche par toute* voya & manires
adviféa par fondit tant college, dc ad ce con- B
venable & neceflaire de mettre umo r en fa-
inte «glife , dc mefment par la voya de cct-
fiou , & que femblablement fondit advertar-
eft afifex ad ce difpofo , comme Ton dit ,· &
3ue ledit tant college & piufieurs desdits car-
inaulx, noedits mefiaiges, fit au® ledit ma-
richal & gouverneur nos exhortent a jnoult
grand iftaace par tes efehritures fit mcflâiga ,
que aama nordtiré ne fait tare par-deça
contre noftredit faint pere l'egjife de Rome ,
car ce ferait* por empefeheir ou rompre ta fait
/de ladite union, et fierait en aventure qu' il
y np fe peuft co brief reparer. Sçavoir fations , C
que ces choies coofiderces, dc eue fur ce très·
grande fit meure deliberation an noftre confeil
pour ce par plufieors aflemblé ôc tenu,ùuquel
ont efté ainfae fils le duc dc Guyenne, et nos-
dits confias, *et* oncles, le roy de Sicile , et I
la ducs de ~~Berry, de de Bourgogne~~, e't avec
euhr noftre tres-chcr oc tresame fils ta doc de
Bretagne, phificurs aultres de noftredit con-
fdl, et au® plufienH prelauls, chevalier et
autres perfooMS taps et «otablu de noftre-
dit confeil, avons délibéré et orddnno , ordo-
Dons ct délibérons par ca prefenta , pour le
plus expedient et pour ta bien et aveuement D
de ladite union de noftredite mere tante cgti-
fe, a poor ptaficurs aultres cautes raifonoa-
btes, qui ad ce mus meuvent , que combien
nue noadita lettres ayant efld baillées a no-
ftredice fille, talon Foftray qui leur en avoit
efté fait ; neanmoins la pubtication et execu-
tiou d'icdtes foie fillpendue, et kelle par la
deliberatio· dcAndite fufpeudons dc noftre
certaine fcicncn a auâoritd royale par «s
prefenta, jufqu* à la £te de 1' afeenfion pro-
chain venant , ct défendons 4 tous nos julH·
cicn et ofictars. tant de noftredit royaume,
comme de nuftredit Dpnlphind, far quanqueils E
fe posent meflâire «ηv*α nous, que fappofd
que pendant ledit tpnne dp l*afacnfioo , ils
ou ancuns d'eulx faffcnt requis de par noftre-
dite fille au^stos dès fiippofts d'icelle, ou

aultre quelconques , dt publier ou de fai·» ■ .....— anno
re. publier ladites lettres , ou la choies
contenues en icelles , Ûs ne obtemperent
en aukune maniere r et femblablement et'
fur femblabks peina deftendom a tous prefa-
uts, gens d'cglife, et feculicrs, et aultres nos
iubgies de noftre royaume et Daulpuiuè deflus-
dit, de quelque preeminence ou autorité qu*
. ils faiTent, que fuppoté que noftredite fille ou
aucuns desdits fugpofts d'icelle ou d*autresfe
efforcafteot de publier ou faire publier nos let-
tres deffusdires pendam le temps deffusdit....
forcloeat toute audience, ne ne tas oyent en
cp en aucune manière . Et'ôultre par la deli-
beration deflusdite, volons et nos plaift , que
durant ledit temps jufqù'à limite fefte de l'a·
feenfion, noftredit faint pere puiiTe pourvoir
aux eglifes et benefica d' iceulx nas royaume
ct Daulphine, quelxqua ils foyeut , qui ont
vacqué jufqu* 1 ores , et sacqueront durant le-
dit temps, ainfi comme il lut plaira , comme
il A accouilunoé, non-obftant nosdites auhres
lettres et lesdites deliberations et conelufions
prinfes par iesdits prelauts et aultres perforates
oudit confeil, et par nos conformées et rati-
fiées, comme deffus eft dit, et toutes lesaul-
très choies contenues en icelles nos lettres ,
leiquella nos avons et voulons et déterminons
avoir por exprimées en ces prefenta , et kf-
quelles nos ue voulons avoir ne fortit aucun
dût jufqu* au temps deflusdit . Si donnons en
mandement et enjoignons expreffeméot par ces
roefmes prefentes 4 vous amas et feaulx gens
tenant noftre prefent parlement , que icelles
Ma prefentes lettres, facent publier én noftre
cout de noftredit. parlement incontinent que
elles leur feront prefentées ; et femblaMement
mandons ct envoyons comme dctTus 4 prevoft
de Paris , et 4 tous nos aultres jufticiers et
officiers dé noftredit royaume et Daulphiné, ou
4 leurs litenaos, a 4 chacun d'eulx, que nos
mfeatei lettres daflusdites faceut lire et pu-
blier fatamneraeot par tous leurs lieux aecû-
tumm 4 faire cris en leur jurifififtious ,e: tous
ceutx qu'ils trouveront non obéir 4 nos vo>
kxués et ordenanec et detiberation deflusdires,
ils punirent, c* eft afçavoir la prêta» etgen*

comme *i* nous defobeifians, ains comme *i cm*
appartiendra,' et tes autres fi rignrcufancm ct
tdtement que ce fait exemple a tous aultres.
En tefmoins de ee, nous avons fait mettre 4
cre lettres noftre feet Donné a Paris le IV.
four de Mars, I qn de graceMCDQC.ettept.
et ta XXVfII. de noftre rCgge T

UW·

——L ONDINENSF. CON-CILIU M-__

O«BTI » anno
.**

Ab erchiefifco^Buréegalenfi in enftt tollenti [cbifmtfif›

4«w 140S. *bnbitnm.*

a*».»·, Hn*«dkuae® .. Ex&ifoL PKo h'Ul" T^ttancifcus Hugotionius archiepifeopus- Burdcgalenfis et S. R. E. cartiinalis, adornsta cum fociis a Gregorio XII. pontifice fécefGone, ut reges et principes ad coajunftîonem ecc,e^® «««Πιο Pif*» indigo procurandam follîcitaret, «cnit in Gallias prius; dein in Britanniam, ctijth ;n urbe principe, Londipi videlicet, concilium hsbuit, de quo hæc tradit continuator MS, *Subeium* in BibÜoth. Cotton. aptdl Wilkins: *Poft pettcot vero dies* (fc. A poft adventum ejus Lon«limim, et poft fynodum Oxonienfem) *nrebepifeopur Bttrdignlenfis, trtqpvm*, emoravir *conciliant epifcop*rum Anglic, Scoti*, (f Hiocmit*, èX *cleri in prefentin rtgis fattens tolUtnnem, ntrepit pm tbemnit,* Verbum ad te, o princeps etc. iT*>· *tnbiliter tnufam etclefin ftrtrnvit. Cui conclu. Jimskiliter rtfpqcfam eft, qttod Anglici promift· runt facet cjfcfttnticm tcclt/ic Rcmcnc cd rjut muomm, &c.*

ic sîl ic t -eg: qt h b i roMf.ggugg !maa l.1 jîb i

CONCILIUM PARISIENS Ey*.*

Tom. XL

De tollenti febifmate,

XX. Odobr. anno M. CCCCVIII. celebratum.

Hujus concilii nihil omnino fupereft, praeter inftramentiam quod fabjkio, petitum ex Tomo *VI*· Spicilegii Dacheriaai.

Declaratio nominatitn faAa contra certos fautor» Petri de Luna, fuper privationem beneficiorum fuorum, concilium ccc leluc Gallicana.

In nomine Domini, amen.

TEoore proientis publici inftrumenti cunftis pateat evideuter, quod anno ejufdem Domini milleGmo quadringentefirno oâavo, Indidione tiecunda, menfis Octobris die viceilima, hora decima ante meridiem, ab eie&iont Petri de Luna, ultimo in papam' elefti, qui dudum Bcnediftus XIII. nuncupabatur, anno deciiuO quinto, in concilio five in congregatione reverendiflimoram iu Chrifto patmm, dominorum archiepifcoporum, epifcoporum, abbatum, ac per univcrfitaies, metropolitanas, fit cathédrale* ecdefiis regni Francir, fic Delphinatus Vteoncifi.s, deputatorum, per dominum noftrum regem mandatorum ad intereffendum perfonaliter Parifiis, die prima menfis Angotti anni protentis, concilium ecckfiarum Gallieane ft Ddphinatns celebrandam, & tenendum fuper ulteri.*d profocutione turionis fanfte matris etdefie, ac regimen diftarum eeckfiatum, pendente neutralitatc, pro nunc in diftis rtguo ft Deiphinatn currente, cum coatinuatiooe diarum, ulqucquo ibpe» omnibus In deliberati fattas eflem cert* ft finates conclufioo», prout de vocation· ft ordinatione nobis nbcariis fn· *ftafcriptis* fide fàfta fida per orgamtm oasgi. Ari ft potentis domini, domini Amaldi de Corbeia, militis, ft cancellarii Franci·, qui pluribus dlefina pnafedit in concilio fnpradifto, pntfidcntc carnea pro nunc reverendi&iso in 8 Chrifto detain· Simone mMeratiaae Divin* P«uia«ha Alexandrino, adaainiftratore perpe- ecc'ei*< **r ordinat,onen' dî' ai domini noftri regis Francorum, prout no. bij pobikisinfrafcriptis, per litter*. patentes, 6gillo fuo ia cera alba figiüatas, conftabat.

Ipfisdomine archiepifcopis, epifeopis, abb*trims, univerfitat&tM, fit alii* deputatis, qui tunc aderant fit faterefle volebant, concilium ecclefiarum Gallicana & Delphinatus Vieonen- C fis celebrantibus, fit ipia* ecclefias facientibus, fic merito repratfentancibus, ut dicebatur: prefatus revcrenaiftimuC in Chrifto pater, domino. Simon patriarcha Alexandrinus, ad domini reftoris, deputatorumque univerfitatts Parifienfis requifitionem inftantem, pluribus arte diebus in p^rfentia totius concilii iceratis vicibus repetitae*, fit ut adverfus credentes, fcatores, participa, ft defenibres, manifefte notorii expreffis fic explicatis nominibus dici Jebeant ft vocari.

Et quia in praefentta & confpe&i pnefati concilii eccleCa Gallicane A Delphinatus, per eumdem dominum rcâoreqi quadam patens cedula lefta fuir, qnc continebar nomina fic cognomina omnium illorum, quo. dïâa venerabilis imiveriitas ftudii Parifienfis fuper hoc folemniter congregata, in diâa congregatione generali ejufdem, rpputaverit indici» evidentio- onas prodomdis pataple ft credentes, feu E tores, pyjicipcs, dcfenforefquc notorio* ft manifeftos ipfius Petri de Lunà, qua etiam pluribus ante diebus fuerat repetita : idem reveretwifltmus pater, volens ungulorum fuper hc-c exquirere fingniariter votum, opinionem, ft mentem, in deliberatione fit opinionum ioterrogatiooc, poiiiit fit figiliatim expreffit, puteus qui

OnusTI h,i. 9". de nominatis & cognominatis pradiâis in «ad*» radula ft içriptura pro m<nifade Mto- nis, credentibus, fautoribus, parycipibus, ad- haerentibus & defenforibus tepe dîâi Petri de Luna fcbifmatici ft h®retici tenendi fint ex tunc, ft legitime reputaremur.

Qxxum omnium intentione opiniooWqo· difcuifis, Joannes qui Ce facit archiepiicopuoi Auxitaoum nominari, Petrus quille ianâi Pon- tii epifeopum faciat appellari, Joannes quon- dam Cabiloner,ûs epifcopus, nunc diAus Mi- matenfis, abbas fan&i Saturnini TaMani Aus Condomienfis, Bertrandus^de Mautnons' nuper Vsurenlis, diâus Birerreafis., Guigo Flandrint lator, ft in parts compoGtor da- mnati lihmli fub nomine Opiftoln Tolofami, prnfrtuati Parifiis cardinales, quondam Auti- tenus, de FlifcboGhakato, getierales Pre- dicatorum flejdinorum, in pnefata cedula ft deliberatione noiverfitatit Parifienfe annotari, fuis exigeutibus-demeritis, ft culpis urgentibus aâibulque, pnsfatis criminibus perfeveranti· A longioris » a pnefato ccclefi® Gallican® cou- cilio reputati funt ipflus Petri d< Lana Ichif- matici, ft hsretici credentes, fautores, par- ticipes ft deienfores notorii, mauifefti, ft pro talibus habiti atm» tenti, ab ipfoque conci, lio, ft domino Patriarcha, coUeftts opinioni- bus omnium declarati t de et fuper omnibus et fingulis pnsmiCGs' pnafatus dominus Patriar^ cha, et alii qtamplures, a nobis notariis pn. blkis infraferiptis fibi 6eri petierant publicum^ KkftrumeMum, urium, vel plura. ,/.».1

U zAAa fuerant haec in aula alta fupra Segne nam regalis palatii Parifiis, fub anno, Indi, Aione, menu/die,.bora ft deAioaè pnadL Ais.* pnsfentibus ad bare venerabilibus et dit Bcretis viris, magiftris, Guilldmo ie Brofiss, Nico/sp God, Nicolao de fsofto Qario ». et Guillewto Roufôlli» ram doftoribus in jure » quam magiftris in artibus, cum quoque pluri- bus aliis teftibus ad pnamifla vocatis fpeciali· ter et rogatis. E» ego Joanna Bourrikti, etc- \

CONCILIUM OXONIENSE

SuuitoOM

c-n-riXT •eiunxB.ta 2ÜE.** A Thoma Arundellio Cantuarienfi archiepifcopo, cum fuftragancis celo* bratura anno Domini MCOCCVIH. f

TITULI CAPITULORUM.

C Λ prandi *fetent fammarie tf de plana*, ipft *vtete in fiZu fibfiripta.*

rJSXÜ6' coUeftinc. »' *aetifit fiecnlarie met rtgalarit ti pra- dirsndaw etrfaw* Dei admittetnr·. nifi *aa&e- riçatni.*

a. Âr *jaifixant admittatxrfitd pradicandxm. nifi aaihrizatai veialie mUe de jxre admif- fij, de cm}*,· admiffiene fiat fidat.*

g. Qmd *admifit ad predicendam in firma fi pradiAa, axditerie debeant fi cmfirnure,*

4. *Ne alitai prétendent de ficramentit ecclefia eliter prtditere, fer ficiffime difietfiim reperittnr.*

5. *Çtfed nedli infirmeteeee pereeittnnt fini fiit- lnret in prineitivie fiùntiû fadntet, de fide eethobtt dijpn/ere.* D

ri. *Ne MeUnt eli^tü* raupqftar *per nufiftmne Jeannene leftteer in ieeii jeuCttfcMmqne, nifi fnerit efpreieteu.*

7. *Ne textae nliftûe [ecra firiptnta in lin- gnane jlt^licanane de tatert franiferatar per tien liirt aeit trefietnt.*

$. *Ne* J»/ *prepafitienet aliytet centra finane doürinane ecclefia, pertinaciter in fcMie de- findat.*

9. *Nxlltu dijfntare aadeat de articxlii per te- clffiaae teneinatij.*

JO. *Ntülae cappellaneu adneittatnr ad celebran- dam in alifaa ecclefia Cantaariaafit pre- vincia abfine Utteri/ dicecefani cammenda titiû.*

1». *Cardiani priedpalet tf prapefiti tperoerfita- tis Oxonienfis, fennt in fingalit menfibut insurant de meriiâr O de&rina fieram fiba-* lanam.

1*. *Pent melantimee pertinaciter i»* ajïipi» *ceft nraTerintai in aliéna fui farte, fattmr* pmnat «· *eifdem* psjfra/.

U, *çûd cn/re infimatam fiper crimine* Ajrr.

PRÆFATIO.

THomas permiflîone Divina Cantua- rienfis archiepifcopus, totius An- glic primas, & apoftolicse iedis lega- tus, univerfis & fingulis venerabilibus fratribus coepifcopis & fuffraganeis no- ftrU' abbat»bufque, prioribus, ecclefia- rum cathedralium decanis, archidiaco* nil, prcpofîtis & canonicis, ccclcfia- rum parochialium reâoribus, vicariis & eappellanis, ac clericis de laicis quì- bufcumque per noftram Cantnarienfem provinciam ubilibet conftitutis, falu- tem, & doftritue fanâx matris eccle- fix firmiter inhaerere. Revercndiftimx fynodo injuriam fecifle dignofeitur, qui fernel ibidem difculTa atque diffinita re- volvit, & cum quis de principali ter- reno judicio difputare praefumens, fa- crilegü parue fubjicitur, prout civilis fapientue & legis humanx manifefte tradit autftoritas multo magis qui prae- cepta legum & canonum ab xterase ,VJtac & mortis clavigero, vicem non puri hominis, fed veri Dei gerente in terris, & cui ipfe Deus aelcftis impe- rii jura commifit, rite edita, canonice Promuti, aceiriam a fanélis patni- bus praedeceflbribus noftris, ufque ad gloriofam fanguinis efiùfionem, & ce- rebri voluntariam fparfionem firmiter

Ahr>lo ofrfervata, fux innitentes prudentic te^Age/far merarie violare prxfumunt , ac eiidem dodrinis variis contraveniunt, ipfaque verbis & fadi» contemnunt, funt pœna graviori plodendi, ac tamquam membra putrida a corpore militantis ecclefix celeriter abfeindeodi . Confiderare enim deberent, quod in antiquo trateftament0 . *& Aaron in focerJatibus ejus*, id eft , primi inter apoftolos diferetio quaedam fuit : & licet omnes eifent apoftoli, Petro tamen a Domino conceflum eft , & ipfi apoftoli ihtec fe voluerunt idipfum, ut reliquis omnibus prxeflet apoftolis , & didus Cephas, id eft , caput , principatum apoftolorum teneret,cui di&um eft : T« *aiiquanJo converfus , confirma fratres tuos:* quafi diceret, fi dubium inter eofdem emerfierit, ipforumve aliquis in via fidei, juftitix, morum , aut redx converfationis erraverit, tu ipfum confirmes in bono; quod profedo pon dixiflet Dominus, fi alios fibi minime decreviflèt obedire.

Scimus tamen , & (quod dolenter referimus) in dies experimur , quod antiquus fophifta , Chriftiani nominis inimicus, prxfcius quod fana dodrina ecclefix, a fandis patribus antiquitus terminata fuis malitiis obviaret, fi populum Dei in unitate fidei fub uno capite & ecclefia prxfervaret, ipfam dodrinam, mediis excogitatis nititur extirpate; vitia mentitur efle virtutes , & fic per mentita fuflragia inter populum catholicum, emitti difeordias , ad efle&um ut aliis fic , aliifque fic abeuntibus , ecclefiam malignantium fibi conftituere poterit ab univerfali fanda matre ecclefia nequiter difcrcpantem; in qua ipfe fatanas in angelum lucis *fe* transformans , pretenfam ftateram geftans in manu , fummam aequitatem pretendit, dum fandx matris ecclefix dodrinam priftinam , obfervantiafque ejufdem a fandis patribus terminata* & traditas , fub certis fiditiis fuadeat fore perverfas , & alia nova docenda, qux fecundum mendaciorum fuorum fiditias majus inducant bonum, licet ipfe in veritate bonum non velit, aut cogitet, fed ut fchifma feminet, & opinionibus variis atque contrariis in ecclefia fufeitatis , fides minuatur hinc inde, a paganis, Judxis, & aliis incredulis & pervertis ; & ut ex hujufmodi verborum certamine profanentur veneranda Divina myftcria. Sicque verificatur illa figura Apocalypfis e. Tedresm *equo nigro fiaterans in manu:* per quam intelliguntur hxretici, qui primo ad inftar ftatere xqua & jufta proponunt , ut audientium corda ad fe alliciant , fed poftea apparet equus niger, incentio videlicet in qua refident maledida . Ipfi namque fub diverfa facie & effigie juftx ftatere, cum cauda equi nigri , hxrcfes & errores fpargentes repercdtiunc venenpfi, atque fub fpecie boni infinita fcandala uifcitant, dc per eledas ad malum perfonas ipfa in populo nequiter publicantes, tamquam mellis dulcedinem veneno ut fumatur libentius immifeentes, per fubtilitates obliquas caufant, ut error, veritas , nequitia , fan&ita» , & Chrifti Voluntas fimulentur. Sed & ipfx proh dolor ! perfonx fic eledx, ante predicant. quam mittantur , & ante feminare prxfumunt ipfum femen, quam a palea diicreto examine feparetur: prohibitiones dc decreta canonum , contra hujufmodi peftilentes feminatores provide promuLgata, minime ponderantes , vidimam, ut ita loquamur, diabolicam fandx militantis ecclefix obedientix anteponunt.

Nos igitur confiderantes, quod error cui non refiftitur , approbari videtur , & nimis late pandit finum , qui viperx ibidem venenum conanti effundere non refiftit : volentefque de pedibus noftris excutere pulverem., ac fanclx matris ecclefix honori profpicere, unamque fandam dodrinam in ecdefia Dei , & preferring in noftra Cantuarienfi provincia , quatenus nobis cum Deo poifibile fuerit, feminare debere ad augmentum fidei & cultus Divini eradicatis primitus zizaniis ; ac malis &. fcandalis , qux ratione peiyerfx prxdicationis & dodrinx infame hucufque orta funt , & plus verifimiliter oriri poterunt in futurum, via convenienti atque poflibili obviare , & animarum periculis , qux premifforum pretextu novimus proveniffe, providere celeriter, necnon & omnia removere obftacula per qux hxc noftra provifio poterit impediri : de confilio & aflènfu omnium fuflraganeorum noftrorum & aliorum praelatorum in hac cleri convocatione prxfentium , & procuratorum abfentium , atque ad inftantem petitionem procuratorum totius cleri noftrx Cantuarienfis provincix, in uberiorem fortificationem juris commuais ia hac parce edidi * pœna» adjicientes condignas âc infrafcriptas, ftatuimus, decernimus, & ordinamus.

CA-

Àwn CHRISTI »4«t.

ANNO CHRISTI

X AfrUT PHIMUM, X ■

^wd ntdlm ftctltrit eut regultrit id prtdi-raaduw vtrhnee Dei ιώιἴἴιἴν. aifi etdhriktttt n

QUod ouNus fiecularis aut regularis, ad praedicandum verbum Dçi a Jure ieripto Hfinitne auAoriiatus, privilegiove fpeciali munitus, officium five exercitium predication» ejufdem verbi Dei in fo effumat, populove aut ciero quovis modo 'praedicet, in Latino fermant feù vulgari, in ecclefia aut extra: nifi. prime dkecçfano illius loci, in quo fic predicate nititur, fe pneientet, & examinationem fubeat, ficque deinde tam moribus quam fcientia' repertus Idoneus, per Ipfum dkecefanum ad praedicandum mittatur ad aliquam certam parochiam, vel adplures, prout eidem ordinario fecundum qualitatem perfone videatur expediens: nec etiam aliquis promiftoram praedicare prefumat, nifi mimons feu auâorizatione fua primp fiat fides in forma competenti; ita videlicet, quod'ille qui dejureferipto auâoritatus eft, veniat in forma limitata in eo; fe qui de privilegio fpeciali veniie fe afferunt, privilegium ipfum reâori, aur vicario loci ubi predicant, realiter exhtbea.it; qui vero, per locorum d'œccfanos fe miffos fore pretendunt, ipfius dicecefini litteras· fub fi- C gilk» fuo magno ad hoc fibi confectas fimiliter oftendant. Curatum vero perpetuum, admiffuro intelligimus a jure ad locum.fe populum cnr« fu*. Si tarrten prfcmifforum quifnoam propter errores aut herefes, quos ante forfan praedkafle, afferuiffe, aut docuiffe praetenditur, per loci diœcefaaum aliumve fuperiorem a praedicatione hujuimodi fufpenfas luerk five prohibitus: ex tunc de praedicando alicui in noftra provincia antediâa fe nullatenus jnttomittat, donec ad ipfius fufpendcntis five prohibentis juftum arbitrium, defcâum fuum purgaverit, fe ad predicandum legitime fuerit reftitutus: fuper quo, litteras teftimoniales jpfius reftituentis, ad locum querneumque in quo poftea prrdicabit, fecum deferre, & modoiupradifto exhibere realiter teneatur, facerdotes vero parochiales, five vicarii tempoiaks, fe non perpetui, in forma fupradufta non miifi, in ecclefiis illis in quibus officia hujufmodi gerunt, illa fqla fimpliciter praedicent, uiucum precibus confuetis, que in coufti'utione provinciali a bonae memori* Joanne praedeceffore noftro bene & fanâe in fappletioncm ignoiantif facerdotum edita, que incipit, *lgterentiejeter-dettt**, continentur exprelle: quafo in fingulis ecclefiis parochialibus noftr* Cantuarienfis provincis, infra tres mentes poft publicationem praientium haberi volumus; fe, prout ipfapoftulat, annis fe temporibus fingulis per ipfos facerdotes effcâualiter declarari. Et ne hoc falul>re ftatutum, ratione cxaâionis pecunias, difficultatifve alterius, tendere videatur ad noxam: volumus fe ordinamus, quod examina, tio perfonarum, de qua fuperiusfit mentio, ac litteras diœcefani faciende eiidetn, fine aliqua exadione pecunl*, per ipfos quorum intertft, fe ad quos fpeAare fe pertinere dignofeimr, celeriter expediantur, fe gratis, difficultate quacumque femota. Si qu* autem hoc noArum antiqui juris exeeurivum ftatutum, poft publicationem ejufdem, ûienter violare pr*. A fumpferit contra formam in eodem deferiptam,* fua temeritate propria predlcaodo fententiam excommunicationi* materis incurrat ipfo feôo, cujus abioluNonem nobis fe fuceeflbribqs noftris tenore prafentium fpecialiter refervamus. Quod fi hujufmodi praedicator, -hoc falubri Astuto contempto, ipiamque maioris excommunicationis sententiam minime pbnderans, fe fecundo ingefferit, p«(dicando, dicendo* ailcrendo, pertinacterve verbo aut faâo innuendo, non polle per ecclefiam in perfonis preiatorbm ejufdem üc ftatui: fentenria excommunicationis prcdiAa per fupertores locorum aggravetur debite contra eos, fe inhibeatur eifdein omnis communio Chrifli fidelium, ac fuper hoc legiti- Bme cOnvifti, nifi reilpifeant, & abjuraverint in forma ecclefie confacta, per loci ordinarium pro hereticis declarentur, fe ex tunc pro haereticis fe fchifmaticis ab omnibus reputentur, ac onjnem juris effeâutn, hfrefifque fe fchifmatis pcenas in jure expreflas incurrant ipfo faâo. Et prpfcrtim ut bona eorumdem ipfo jure cenfeantur confifcata, fe ab illisquOrum interpft, occupentur; ipforumque fautores, receptiores, fe defenfores, fi per fupertores fuos in hac parte legitime moniti non deflherinr infra menfem, fuper hoc conviât, fimili in omnibus ptena percellantur.

II. A* *qttifyuen edneitttter td pridicmdtte ttjfi tadhrittttu vel tbe mode de jure tdmijfiu, dt atjtti tdtNffitue JUi fidet.*

Preterca nullus clerus aut populus cujufcumque parochias aut loci noftr* Cantuarienlis province, aliquem in ecclefiis, coemeteriis, aut locis aliis quibufeumque ad praedicandum admittar, nifi prius de mtâorizatione, privilogio, >t mulione ejufdem, juxta formam fupiadiltam fuerit faâa fides: alioquin ecclefia, coemeterium, feu locus quicumque in quo fic ftrasdicatum fuerit, ipfa faâo, ecclefiaftico ubjaccat interdiâo, ficque manear interdiâus, quoufque ipfi admittentes feu praedicari permittentes, le cohgrue emendaverint, fe per loci diceceianum feu alium faperiorem, ipfum interdiâum obtineant in debita juris forma relaxari.

III. *Quod edmijf td prtdiceudmit i» ftret» fitprtdifij, eudiiorit deietiet ft mfortetre.*

Infuper ficut bonus paterfamilias triticum fpargit in terram ad boc difpofitam, ut fruâum plus afferat; volumus & mandamus, ut praedicator verbi Dei veniens juxta formam fu* perius annotatam, in praedicando clero five po- Sfo, fecundum materiam fubjeâam te honehabeat, fparyeodo femen fecundumconvenientiam fubjeâi auditorii, clero praslcrtiin pre* dicans de vitiis pullulantibus inter eos; felaicla, de peccatis inter eoe communiter ufitatis, fe noo e contra; alioquin fic predicate, fecundum qualitatem delicti per loci ordinarium ca* nonice fe acriter puniatur.

IV. Air *βΰφά ptetndetet it fttrtamtit tetlefi* -litet prtdicere, fvaw per ettltfitat difet^ittee rtftritiwr.*

Item quia turpia tft pars, quas non convenit fuo toti, decernimus, fe ordiriamus, utnulhi» hnjuf-

ANNO* CHRtni -.,.-

hujufmodi p<(dieator, aut alia quavis perfona, A d* facramento Altaris, matrimonio, peccato* rum confeflioot; qiiovt quocumque facramento ecçleüe, feu fidei articulo, aliter doceat, prodicet,*aut obfervet, quam qUod per fanâam matrem ecclefiam repetitur difcuflum, nec vertat io dubium quod per ecclefiam terminatum fuerit aut deciliim, nec yerba fcandalofa circa eadem fcienter proferat publice vel oçculte, neque ledam aut.fpeciem hçrefis quamcumqtie prçdicer, doceat vel obfervet, contra fanans ecclefi* doârinam. Qui autem contrarium poft publicationem pratentium fcienter & pertinaciter attentare prufumpferit, excommunicationis fententiam ipfo *tafto* incurrat: a qua, excepto mortis articulo, minime abfot B vatur, nifi abjuratione prçtniffa de hnrefi generaliter vel fimpliciter, io forma ecclefias conflicta, ad arbitrium ordinarii in cujus territorio convincitur deliquifle, fe correxerit, & de had pro commiflispoenitentiam recipiat falutarem. Quod fi fecundo fe ingeflerit, recidiva» verit, feu relapfua fuerit, conviâus legitime, pro hmvtico At rclapfo fenrentialiter declaretur, fle ipfius bona pro cOcfifcatis habeantur, & ὠ illis quorum intereft occupentur. Penitentiarn vero de qua fuperius fit mentio, volumus efle talem, quod, fi quis contrarium determinatis per ecclefiam, videlicet in decretis, decretalibus, feu conftitutionibus noftris provincialibus, quamcumqueve bprefis fpeciem five c feriam publice vel occulte docuerit, praedicaverit, five affenierit, in ecclefia parochiali ipfius loci in quo fic pnsdkaverit, afferoerit, five docuerit; uno die Dominico aut -alio folemni, pluribufvc, ad ipfius ordinarii arbitrium, mout magis aut minus convincitur deliquifle, ipfa fic predicate, doâa five affirmata revocabit exprefle infirq Miflarum folemnia, cum major populi affiserit multitudo, ft ipfa determinata per ecclefiam, pntdicabit, docebit, ft recitabit effi&ulkcr fine fraude, uk /criufque punietur juxta fui demeriti qualitatem, quatenus diftrctioai ordinari, videbitur expedire.

V. *axils hfemettrespersmtUxtfeesfcbeleree, fe primitivis feinter fixdntes^ dtfdt eetUUee difpxtere. f*

Similiter quia id quod capit nova tefta, inveterata fapit, ftatuimus ft ordinamus, quod magifiri five doceotei in anibus aut grammatea wxrct, feu alios quofenoMue in primitivis teienths jnftrucatcs, de fide catholica. facramento akaris. feu aliis facramentis nedefi·» aut materia aliqua theofegica, contra determtnqta per pedefiam, fe nullatenus MstramfttatH mflrsmdo eofdem; nçc dc expofiimpe fccna feftPtqr*, u$ fe expooendo

df cpthoficq feu fecramcntis ecdema publice g difputsm etiam vd occulte. Contrarium autem faciens, ut fimtor errorum & fchiftnatupa, per feci ordinarium graviter puniatur.

TI. Air *ÜMet aiimis nmftftos per nm/trem feter* fe feris ffefe/ram PV» ni* *fittrii epprtietas.*

QHa iufitper nova via frequentius feducit quam pnuqqa; votamus ct mandamus, quod nullus libellus five iraâus per Joannem Wyclif, aut dium quemcumque tempore fuo aut citra noviter compoCtus five in pofterum componendus, amodo legatur in fcholis, aulis, nofpitiis, feu aliis locis quibufeumque infra noftram provinciam antedidam, five fecundum ipfum doceatur, nifi per univerfitatem Oxonii aut Cautabrigix, feu faltem duodecim perforas ex eifdetn, tjuas eadem univetCitâtes aut altera carumdem, fub noftra, fucceflbrumve noftrorum difcrctione laudabili duxerint eligendas, primitus examinetur, et examinaiusunanimiter per eofdem, deinde per nos feu fucceftbres noftros expre(Te approbetur, et univerfttâtis nomine ac auftoriute ftationariis tradatur ut copiatur,' et faâa collatfonc fideli, petentibus vendatur jullo pretio five detur, originali in cilla aliqua univerfitatis extunc perpetuo remanente. Qiod ft quis libellum vel tfaftatum hujufmodi in fcholis vel alibi, ut fupra, legerit, five fecundum ipfam docuerit centra formam fupradtftam, ut feminator fchiftuatis atque fautor hxrefis puniatur, prout delirii qualitas Hagitabit.

ANNO CHRISTI

VII. *Ne textas eliqais facte feriptura fe liegaen jtn&ticam dt cetere treesferater per viem ' iiiri eet tre&attu,*

Pcriculofa quoque res eft, teftante beato Hieronymo, textum facre Scripture deamo in aliud idioma transferre: eo quod in ipfis translationibus non de facili idem in omuibua fenfu» retinetur, prout idem beatus Hieronymus, etli infpiratus fuiflet, fe in boc iepius fatetur erratic. Statuimus igitur & ordinamus, ut nemo deinceps aliquem textum facras Scriptura, ghâoritatc fua, in linguam Auglicanam vel aliam transferat, per viam libri, libelli, aut traftatus, occ legatur aliquis hujufmodi liber, libellus, aut traftatus, jam noviter tempore diâi Joannis VPyclif, five Citra, compofitus, aut in polUram componendus, in parte vd in toto, publice vel occulte, fub majoris excommunicationis pœna, quoufque per loci dkecefanum, feu, fi res exegerit, per concilium provinciale, ipfatranslatio fuerit approbatal. Qui contra fecerit, ut fautor hatrefis & erroris fimiiiter puniatur.

VIII. *Ne quis preptftitMte eliqeem entre fnem doihiuem ecclyie perimeciter n fckoiis defndet.*

Prsetcree cum terminis philofophicis, five qlias humanitus adiuventis, concludi non poterit omnium terminator; feytufauc Auguftinue veras condufiones, quia reiimoforum aurium fuerant o&nfivar. fe?>£* mvocavir; ftatuimus, ft fub ofedfetKma pfefei judicii fpuciafiftime inhibemm t f* Φ»*, cnfefrumqqc gradus, ftatus, apt çnMiffeife exiftat, cooclufionn aut propofitioqrs fefete catholica feu bonis moribus adverfc ioqaatpf, mterneeebfariam doârinam fecùltatls fe·» tnfcholisaut extra difpuiando afe communicando, proteftatioAc prmnifla wl «on pcemifts» auerat vd proponat, etiamfi quadam verborum aut tcrSnoram curiofitate defeodi polfeit. Namteh^ato Hugone, de (aeramentis, ffepius quod bene dicitur, non hene fetehigitur. Si qtrâ aurem poft publicationem mfentium, htijufmodi cooclufioncs aut propoutiones cqq-

viâus

"anno"" TIΛM ^uer'r fc'e0,er' ProP°fi»ific five aflêrüiflîe, lebrans, quam ipfum fie celebrare permitten- '"

Ct k($TI nifi monitus fe correxerit, infra menfem, auâoritate prçfentis conftitutionis, fententiam majoris excommunicationis incurrat ipfo faâo, dc pro excommunicato publice nuncipatur, donec in loco ubi fie propofuit aut aflorutt, fuum dcliâum publice fateatur, dt verum * catholicum intelleâum ejufdetn conelutionis five propofitionis, ad arbitrium ordinarii public? prxdicaverit, '. i „;^1Cua aut diverfis, prout ipa u.uuuno expedire videbitur,

IX. *Nalbti difputart aadrat dt articalis par tcdofiam imriuiii.*

Nullus quoqu· de articulis terminatis per ecclefiam, prout in decretis, decretalibus, conftitutionibus noftris provincialibus, five locorum fynodalibus, continetur, nifi ad habendum verum intellcâum eorumdem, fit hoc exprefle, publice, aut 'occulte, difputare prefumat, aut auâoritatem eorumdem decretorum, decretalium, aut conftitutionum, poteftatemve condentis eadem in dubium revocet, five contra determinationem eorumdem doceat, depnefertim circa adorationem crucii gloriole, imaginum Sardorum venerationes, feu peregrinationes ad loca, aut reliquias eorumdem, aut contra juramenta in utroque foro, ecclefiafttco videlicet dc temporali, in cafibus confuetis & more folito prxftanda, fed ab omnibus deinceps communiter doceatur, atque prodicetur, crucem & immaginem crucifixi, carterafque imagines fandorum, in ipforum honorem & memoriam quos figurant, ac ipforum loca reliquias, proceffionibus, geouflLxionibus, inclinationibus, turificationibus, deofdilationibus, oblationibus, luminariumaccenfionibus, dc pereginalionibus; necnon aliis quibufcumqup modis dt formis, quibus noftris prxdeceflorum noftrorum temporibus fieri confuevit, venerari debere; atque juramenta taélis facrofanâis Dei evangeliis, dt fuper ipfis in cafibus in jure expreffis, dt in utroque foro ufitatis, ab omnibus quorum intereft legitime fore prxftanda. Contrarium entem a(fcrens, docens, prxdicans, aut pertinaciter innuens, nifi rclipiicat fub modo dt forma prpdiftis, dt abiuret ut fupradtâum eft, poenaa hçrefis dc relapfi in eventum incurrat, & pro tali ad omnem juris cftcâum fcntcntialiicr declaretur,

X· *Kκliια tapptlUtuu admittatur nd ttltbrndttm m aiiftta tccltfa Cantuar. provincia abfyuo iititris diotctfimi cnùnmdatitûs.*

Statuimus etism St decernimus, ut nullus cappellanus admittatur ad celebrandum in aliqua diœcefi noftra Cantuarienfis provincia, in qua oriundus five ordinatus non fuerit, *nifi* deterat fecum litteras ordinum fuorum, atque litteras commendatitias diœcefani fui, & nihilominus aliorum epifeoporum, in quorum diecefi interim per magnum tempus converfatus fuerit; in quibus exprefle caveri volumus & mandamus de moribus & converfatiooe ejuldem, & an fit diffamatus de & fuper aliquibus novis opinionibus in fide catholica aut bonia moribus male fapientibus, vel fit de eifdem omnino immunis. Alioquin tam ipfa celebrans, quam ipfum fie celebrare permittentes, ad arbitrium ordinarii acriter puniantur.

XI. *Gardiaai principalet tf prapefiti saaivarftta tit Otttaitufis, fiamti i» Jiagdli/ nm\fibut iafairaai dt moribas tf do&riaa fidorum ficboheram.*

Finaliter, quia ipfa qux de .novo dc infolite emergunt, novo & maturo indigent auxilio; & ubi magis eft periculum, ibi cautius eft providendum dc fortius rcfiflendnm; nec injufle minus nobile diferete abfeinditur, ut quod nobilibus eft perfeflius nutriatur: confiderantes igitur, fed dolenter referentes, quomodo alma univerfitas Oxonii, qux ficut litis abundans fuos palmites fruâuofos, ad honorem Dei, multjplicemque profe&um, de proteâionem ecclefia fua, confucvit extendere, jam partim verfa in labrufeas, uvas acerbas gignit, quibus indiferete comeftis a patribys, in lege videlicet Dei reputantibus fe peritos, dentes obftupefcunt filiorum, noftraque provincia variis de infruâuofis doârinis inficitur, ac novo dc damnabili Lollardia nomine maculatur, in ipfius univerfitatis fcandalum non modicum, ad partes exteras dc remotas extenfum, dc proficientium in eadem permaximum Medium; necnon dc ecclefia Anglicane, qua per virtuofamdoârinam ejufdem, tanquam muro inexpugnabili defendi folebat, jam fciffis dc divifis lapidibus, nifi celerius occurratur, fecundum verifimile, irrecuperabile damnum. Ad fupplicationem igitur procuratorum totius cleri nofirxCantuarienfis provincia, confeofuque dc afienfu omnium confratrum dc fuflraganeorum noftrorum, ac aliorum prxlatorum in hac convocatione prasfentium, dc procuratorum infuper abfentiura *t ne* purgato rivulo maneat fons infcâus, dc aquam ab eo currentem non finat efle claram; volentes honori & utilitati fanâa matris ecdefiae fie univerfitatis prxdiâa falubriter providere i ftatuimus dt ordinamus, qood quilibet gardianus, pnepofitua, five cuftos collegii, aut principalia aula vel introitus cnjufcumque univerfitatis profata, femel fingulis menfibus ad minus inquirat diligenter in collegio, aula, five introitu cui prapefi, an atiquia fcholaris, five inhabitans in collegio, aula, five introitu hujufinodi, aliquam conclufionem, five propofitionem, aut opinionem in fide catholica aut bonis moribus male fonantem, aut contra determinationem ecclefia, prater ueceflâriam doârinam facultatis fua, aflerucrit, tenuerit, defenfaverit, feu aliquo modo propofuerit; & fi aliquem fuper hoc fufpeâum aut diffamatum reperiat, ipfum moneat efleâualiter ut defiflat & fi poft hoc, contra monitionem hujufinodi, iterato eadem vel confimilia rea(fumat, prater pcenaa fiiprad^ âas, majoris excommunicationis fententiam incurrat ipfo faâo. Et nihilo minus fi fcholaris fuerit qui fic reaffumat, quidquid *ex* tunc in eadem univerfitate fecerit, non flet fibi pro forma: de fi doâor, magifter, aut baccalarius fuerit, eo ipfo ab omni aâu icboJaftico fit (ufpenius, dc in utroque cafu jus quod habet in eodem collegio, aula, five introitu, amittat ipfo faâo] dc per ipfoa gardianoc, cuftodes, prppofitos, principales, feu alios ad quos hoc fpeâar, realiter expellatur, dc flatim via legitima fubftituatur catholicus loco fou. Et fi ipfi gardiani, prxpofiti, feu cuftodes

ANNO CHRISTI

des collegiorum, aut principales aularum five introituum in quibus deguqr hujufmodi perfonat fufpefte, detefte, aut diffamate, oegligentes fuerint circa inquifitiones aut'exeeutiones pj-ediftas, per decem dies'continues, a tempore notitie vere vel prxtumpte publicationis prefentium, eo ipfo fententiam malaris excommunicationis incurrant, & nihilominus omni.jure, quod in ipfis collegiis, aulis, five introitibus ie babere. prtrtendunc', ipfo fafto fint privati; &*ipta collegia', aulx, five introitus cfleftualiter vacent & fafta fuper hoc legitima declaratione per ipfos quorum intereft, novi fubftituahtur gardiani, cuftodcs, ^prxpofiti five principales, prout fecundùmantiquum morem univerfitatis prediftа, vacantibus collegiis, aulis, five introitibus, fieri confuevit. Quod fi ipfi cuftodes, prepofiti Eardiani five principales predifti, de fuper ujufmodi conclufionibus aut propofitionibus diffamati, 'fufpefti fuerint aut detefti, feu defenfores, proteftorçs aut fautore· eorumdem; fi per nos vel auftoritate noftra, per ordinariumve loci, aut auftoritate fua moniti non defiftant, ex ymc omni privilegio fcholaftico univerfitatis prxdiftx, & jure quod fibi competebat in hujufmodi collegio, aula, five introitu, prêter alias panas de quibus fupra diftum eft, ipfo jure priventur, & fententiam ihfuper majoris excommunicationis prae* diftam incurrant.

XII. *Pena violantium pertinaciter in aliquo cafu banc ultimam conftitutionem five conflitutioner praferiptas, in eliqua fui parte, prater ptenaj in eifdem pofitat.*

Quod fi quis in aliquo cafu preientis ultimas conftitutionis, aliovc quocumque fuperius expreffato, ftatuta noftra hujufmodi in aliqua fui parte, etiamfi poena alia exprefTe ibidem limitetur, temere & pertinaciter violare preiumpferit; ee ipfo, ad quodeumque beneficium ecclcfiaflicum in noftra Cantuarienfi provincia obtinendum, per triennium ex tunc abfque fpe venis reddatur inhabilis ft omnino indignus; & nihilominus juxta fingula fuademerita & qualitatem e; .eflus, fecundum fui fuperioris diferetionem canonice puniatur.

XIII. *Çuod contra inf.'amatam fuper crimine harefit procedi poterit fammarie & de plano, ipfo citato in forma fthfcripta.*

Ad base, ne in modo procedendi circa prstniffa vagari videatur fub incerto, advertentes, quod licet inter crimen hxrefis & lxfe majeftatis in legibus diverfis quaedam paritas reputetur, eft tamen diffimilis culpa, poenamque exigit graviorem, Divinam quam humanam offendere majeftatem. Cum ergo reum lefe majeftatis propter pericula, qux ex dilatione poterunt imminere, fufficit convincere per judicia, procedique poterit contra cum fummarie fil de plano, ac citatione prsmiffa per nuocium, per litteras, five per ediftum, * lite non conteftata, ad teftium receptionem * diffinitivam fententiam: Volumus, ordinamus, & declaramus, ob faciliorem punitionem delinquendum in pnèmiffis, & reformationem fciflure ecclefie ex hoc lefe, quod diffamati, detefti, five denunciati, five vehementer fufpefti in aliquo cafuum predifto-rum, five alio articulo quocumque in fidecatholica aut bonis moribus male fonante, doritatc loci ordinarii..., alteriulve fuperioril citentur perfonaliter, û apprehendi pbterint, per litteras live per uunciutn publicum juratum; fin autem, per ediftum, ad locum habitationis ipfius delinquentis ubi morari communiter confuevit, & in ecclefia fua parochial».,'fi certum habuerit domicilium, publice propolitiiui, alioquin in ecclefia, cache» drali loci originis fux, & in ecclefia phrochiali ipfius loci,'in quo fic prrdicavcric, & docuerit; ac recepto ccitificatorio legitimo d· citatione hujufmodi exécuta, contra fic citatum etiam abfcnrem & comparere-veglige^ tem, ia pcenam contumacia fua hujnltnodi, fummarie & dc plano abfque firepitu fic figura judicii, ac (ite conteftata, ad teftium receptionem, & alias probationes canonicas procedatur; habita quoque informatione legitima, idem ordinarius omni dilatione femota, fententiet, declaret, puniatque fecundum qualitatem deiifti, modo dt forma fuperius expreffatis, ultcriufque faciat quod eft juftum, ipfius contumacis abfentia non obflante.

Datum Oxonii &c.

Vt fervetur flatutam Regit Wcflmonafterii {ditum entra Lollardti.

Item cum domino regi, & ex parte praelatorum, & cleri regni fui Anglie, in praefenti parlamento fit oftenfum, quod, licet fides catholica fuper Chriftum fundata, fic per apoftolos fuos, & ecclefiam tacroîsnftam fufficienter determinata, declarata, & approbata, haftenus per bonos' & tanftos nobiles progenitores antcceffores difti domini regis in difto 'regno inter omnia regna extiterit devotius obfervata; & ecclefia Anglicans per diftos inclytiffimos progenitores & antcceffores fuos ad honorem Dei & totius regni praedifti laudabiliter dotata, & in fuis juribus & libertatibus fuQentata, abfque hoc quod difta fides vel difta ecclefia per aliquas doftrinas pervertas & opiniones iniquas, hxreticas, vel erroneas leta fuerit vel oppreffa, feu graviter perturbata: nihilominus tamen diverfi perfidi & perverfi cujufcumque vanae feftx, de tanfta fide, tacramentis ecclefie, ft auftoritate ejuidem, damnabiliter fentient*, ac contra legem Divinam & ecclefiafiicam, prxdicationis officium temere ufiirpantes, divertas novas doftrinas & opiniones, iniquas, hxreticas, & erroneas, eidem fidei ac ianftis determinationibus ecclefie tacrotanfte contrarias, perverfe ft malitiofe intra diftum regnum in diverfis locis, fub fimulate fanftitatis colore, praedicant & docent his diebus, publice & occulte; ac de hujufmodi fcfta nefandifque doftrinis & opinionibus cooventiculas, operationes, & confcrderationes illicitas faciunt, fcholas tenent ft exercent, libros faciunt atque feribunt, populum nequiter in-, ftruunt & informant, & adfeditionem feu infurreftionem excitant, quantum poffunt: ft magnas diflenfiones & divifiones in populo faciunt, ac alia diverta enormia auditu horrenda in dies perpetrant ft committunt, in difta fidei catholice ft doârinfc ecclefie facrotanfte fubverfionem, Divinique cultus diminutiooem, ac etiam tn deftruftionem flatus, jurium ft libertatum ecclefie Anglicane. Per quas quidem fcftas talfas, nefandas predication», doftrinas, opi-

"anno" op*0'008* didorum perfidorum Ac perveriorum, nedum maximum periculum, venametiam quan», plura damna, fcaodala, Ac pericula, eidem regno, quod abfit, poterunt evenire, nifi iri#< hac pane per regiam poceftatcm uberius Ac ce- lerius fuccurrarur : prariertim cum diœcefani diâi regni per fuam jurifiiiâiooem fpiritualem eidos perfidoi Ac perverto*, abfque auxilio di- de regie poteft itis, fufficienter corrigere dc· queant, nec ipforum malitiam refrenare, pro eo quod diâi perfidr Ac perverfi, de diœcefi in diœcefim fc transferunt, Ac coram diâis diœcefaois comparere diffugiunt, ipfotque diœ- cefanos, Ac fuam fpirittialem jurifdidionem , ac claves ecclefiz Ac cenfuras ecclefiafticas def- piciunt penitus Ac contemnunt ! Ac fic fuas uc- B fandas praedicationes Ac doârinas in dies con- tinuant & exercent, ad omnem rationis ordi- nem atque regimen penitus deftruendum. Su- per quibus quidem novitatibus & exceifibus fu- perius recitatis, przlati Ac clerus fupradifti, ac etiam communitates didi regni in eodem parlamento exiftentes dido domino regi fup- plicaverunt, ut fua dignaretur regia celfitudo jn dido parlamento providere de remedio op- portuno. Qui quidem dominus rex prrmiffa, ac etiam didorum inclytiflimonim progenito- rum Ac antcceфorum fuorum laudabilia vefti- gia grafiofç confiJerans, pro confervatione di- fix fidei catholic* , & fuftentatione cultus Divini , ac etiam pro falvatione juriam Ac li-C bertatum ecclefiz Anglicane ante diâz, ad Dei laudem, ipfiufque domini noftri regis me- ritum, ac totius regni fui profpcritatem Ac ho- norem , pro hujufmodi diffenfionibus, divifio- nibus, Ac periculis Ac fcandalis, in pofterum evitandis, Ac ut hujufmodi anda feda , prédicattones, doârinz, Ac/bpinioncs ceflent de cztcro At penitus deft antur: & aftenfu magnatum Ac aliorum proc am ejufdem rcgiii in diâo parlameato exifte :ium , concedit , ordinavit, Ac ftatuil firmiter rrvari : quod nullus intra dictum regnum, feu alta loca Di- vina luz regiz poteftati fubjcâa, predicate prxiumat publice vel occulte, abfque licentia loci diœcefani petita primitus Ac obtenta: eu Γ> ratis, in fuis propriis ecclefiis, Ac perfonis ha- âenus privilégiâtes, ac aliis a jure canonico permits, dumtaxat exceptis; nec quod ali- quis de extero aliquid praedicet, ieneat, do- ceat, vel informet, fccretcvel palam, aliquem librum conficiat feu feribat contrarium fidei carholicr feu determinafloni ecclefiz lacrofan- ftz, i\c d hujusmodi feâa, nefandis dodri- i. Ac opinion.; as, convcnticulas iliquas faciat feu nhobs teneat, tet enti · ?1 exercenti, aur talem iibrum facienti feu feribent. , vel ;opu- lum fic docenti vel informanti aut excitanti quomodolibet, favea: ; nec ipforum aliquem manu teneat aliqualiter vel fuftentet ; Ac quod omnes & finguli aliquos libros feu aliquas (cri-e pturas de hujufmodi nefandis doârin; Ac opi- nionibus habentes, omnes hujufmodi l<u.-os J; kripturas loci diœcefano , intra quadraginta «fies a tempore proclamations iftiuv ordinatio- nis Al ftatuti, liberent feu l.berari faciant rea- liter cum cffeâu. Et fi qua perfona, vel per- lonz, cujufeumque fexus, ftatus, conditionif- ve exiftat velexiftant, de czrcro contra didam ordinationem regiam fc ftatutum przdidum , in · przmiflis , vel aliquo przmiflorum, fecerit vel attentaverit, fecerint vel attentaverint ; velhu- jufmodi libros io forma przdifta non irberave

CHKtsri »«»t.

A rit vd J&eravcrint ; tunc loci dieeeeianus fua diœcefi ipiam perfouam in hac parte dif- famatam vel evidenter fufpedam, feu ipfas M.i. perfonas diffamatas rd fufpcdu, At Ipfarum quamlibet, poffit auâoritate diâorum ordina- poors At ftatuti fadffc amftari, Ac fob falva cuftodia io fisis carceribus detineriç quoufque de articulo ei vel illis impolito in hac parte canonice fe purgi-.-erit feu purgaverint; hujuf- modi nefandas, ledam, praedicationes, dodri- nas, vel opiniones hrreticas, erroneas, abju- raverit vel abjuraverint, prout jura ecclefiafti- ca exigunt Ac requirunt. Itaque praediâus diœ- cefanus , per fe vel commiffarios fuos, con- ira hujufmodi perfonas fic arreftatas Ac fub cuftodi-' remanentes, ad omnem juris effedum publice -)c judicialiter procedat, Ac negotium hujufmodi intra tres menfes poft didam arne- ftationem, impedimento legitimo ceffante, ter- minet juxt.t canonicas fanâiones. Et fi aliqua perfona in aliquo cafu ûoerius cxprcftato co- ram loci diœcefano feu commiflariis fuis cano- nice fuerit co.ivida : tunc ibidem diœcefanus didam perfonam fic convidam , pro modo culp® Ac fecundum qualitatem delicii, poffit in fuis carceiibus facere cjftodiri , prout Ac quamdiu diferetioni fur videbitur expedire .· ac ulterias eamdem perfonam, praeterquam in cafibus, quibus fecundum canonicas fand'oncs relinqui debeat cmiz fzculari , ad finem pecu- marium domino regi Volvendum ponere . prout hitjufmodi finis eidcm diœcefano, propnodo & qualiutc dcliâi, competens .videâbir. In quo caiu idem diœcefanus, per litteras fuas patentes ipfius figillo figillatas: dc hujufmodi fine ipfum regem cer ificare aut in * laccario wrJ£· <M' luo redono teneatur. Adcffcâtim qnod hujuimo- *std tr eli-* *ci* finis dc bonis ejufdem pertona: fic convîâz *dt-* auâoritate regis ad opus erigi poterit & levari. ,frvt*tt"r· Et fi aliqua perfona fupradida fuper nefandis cogitationibus, dodrinis , opinionibus, icholis, & informationibus, hxreticis & erroneis, vel aliqua earumdem , finaliter coram loci diœce- fano vel commiflariis fuis conviûa fuerit ; *tx* huiufmodi nefandas, fedam, praedicationes , docti inam, Ac opiniones, fcbolas, Ac informa- tiones, debite abjurare reculaverit , aut per Joci diœcrfanum vd commitlarios fuor , per abjurationem per earndem perfonam faâam ten. tentia pronuntiata fuerit vel clapfa, ita uuod fecundum canonicas ianftiones relinqui debeat cutix fzciilan (inper quo credatur loci diœce- fano, feu commiflariis fuis in hac parte) tunc vicecomites comitatus illius, vd major & vi- cecomites, feu vicarii majorum, & baillivi ci- vitatis, villx, v.l burgi ejufdem civitatis, di- âo d-tœcefano leu diâis commiflariis magts propinqui, ,v fentenriis per diœcefanum, au< commufarics fuos, contra perfonas hujufmodi & earum quamlibet. proferendis, ad' przdiâutn diœcefanum leu commidarium ejufdem * fire- * *Fine* , iM &c' rint requifiti, perfonaliter fint prrfentes. Et pr rfonas illas, ac quamlibet earumdem , poft hiijufmodi fententias prolatas recipient, fic e.»f. dem «.cr?m populo in eminenti loco comburi iciept : ut hu>ufmddi punitio in metum ma- neat mentibus aliorum, ne hujufmodi nefandç dcxlrinz, & opiniones herrticz, erronee, rei ipfarum auâorcs & fautores, in didis regno & dominis contra catholicam religionem & Ch iftianam determinationem ecclefie facro- fandz, quod abfit, fuftententur, feu quomo- oohbct tolerentur. In quibus omnibus, & fin- gulis

*AM«T***l>lb pnmi&s, ditem «rdinatiomm dc fen»- A tfaemfas, fingulis venerabifibu* confratribos
Ou2œt ,wb ·oafeqoawtea, vkecoathes, majores, fit
>«·». hailUvi diteram mmmuniiim,, civitatem, vil laram, wl burgorum, dite diesceisnis, fic eorum commilsriis , first intendentes ctiam fic favente·.

COMMISSIO EPISCOPO LOND. ·d publicandum contenttooes pradites.

TitHUi, tft. vtatreHU frutri m#ts domino Hieerde Dei grutiu Lmuitutnfi eptfco;t, ftlntom & fretenum in Domino toritotem.

CFm in noftro provinciali concilio nuper Oxonii celebrato, de confilio fic aftcnlu B veftri , fic aliorum venerabilium confractum fic fufiragaacorum noArorum, ad .nftantem petitionem totius cleri noftris Cantuarienfis provincis, certas tonftitutiones provinciales contra detractores evangelicos, conantes feminare zizania in agro Dominico, facrofante videlicet militanteecclefia , ediderimus, ipl'afqoe poftmodum in ultima convocatione noftra celebrata in ecclefia fandi Pauli London, coram vobis ac prafatis venerabilibus confratribtis noftris fic clero, repetita promulgatione recentitas debite publicaverimus, ut vos latere non credimus.* nos proinde attendentes, quod fruftra jura vel leges conduntur, nifi debite exeCUtioni mandentur , Conftitutiones ipfas fubC figillo noftro daufas, pnefentibus annexas, n« quifquam ignorantiam praetendere poterit, vobis tranfinittimus publicandas ; volentes , fic fraternitati vcftre firmiter injungendo mandantes, quatenus copias conftitutionum ipfarum, fub figillo fic litteris veftris harum ferjem çon-

ANKO CHIUS Π

Ct laSrtgnati» ntArn dite noftra provincia irafmittenua, anterhate noftra injungatis eifdctn, qtubtas no* etiam tenorem prâfenriuta injaogünus, qood connu finguli in fioguli· civitatibus & dwecefibus eorumdem, prout ad cotum unumquemque attinet, prcfatas cooflitutiooe* in fynodis eorum dc capitulis, juxta canonicas dc provinciales conftitutiones in ea parte editas, canonice publicent , feu (k faciant debite publicari. Vofque, venerabilis frater nofter, executioni premiflorum io veftris civitate fit diccefi, prout ad vos attinet, confimiliter faciatis. De die vero receptionis prefenttum , faodoquc& forma exeeutionis veftrç·, necnon *&* quid feceritis in prrmiii'ij, nos ci. tra feftutn ianfti Joannis Baptiftx proximo futurum debite certtbeetis litteris veftris patentibus, habentibus hunc tenorem: eifdem venerabilibus fratribus noftris, auâoritate noftra firmiter injungente, quod eorum finguli citra prefatum feftutn conhmifiter nos ccrtificent debite & diftiofte.

Datas io caftro noftro de Quenburgh , xtn. die menfis Aprilis, anno Domini DCCCÇIX. fic noftrs translationis anno* tertiodecimo.

G. C. Bu boc concilium eilifem omnino verbi* deferibk collector Avglicanu·, icmrl fub Oxooienlu. iterum tub LonJinenlii concilii titulo: qui« io varii· maeuicripcM aunc Oxonienfe, n:i"c londiaeoie dicitur: eam urum ib cautam, ~~Guot & Chronii~~ anw> MCCCCVHI. ctHxaium. St Londint anno MCCCCIX. promaJgatum CI; ut difcimu·, tum ex iallruinento commilitoni·, quod mox lerpfti, rem ex ipfa infcnpuooe eduioaii Paribeofu, quam pratique iecuti fumu·. Ita enim infcrlbitur : *Hic iecirimu ctn/Utntuntbrelo, u»i Dem. MCCCVTll. tf i» eccltfio S. Penii LanitemUi , >» feefeniit/aerem feffresnnrereiu, caute Demini AKCCCTX.*

''‘A D OXONIENSE CONCILIUM

A Tbomo it Anmdtl Cantuorienfi Arcbitpifcopo

Anne I<o8. *bobitnm*

ADDITIO.

An. i«ol. ,> Ex iuppl. *TAea&* Γo. Ut-«.?»*.*» LAtas in concilio Oxonienfi , detn in al-D tero Londinenti conftitutiones Thomas Cantuarienfis archiepilcop. vel ftatim vel » per varios fuccedentes annos pro daia oc- >» cafione feu confirmavit leu expofnit, vel intra arftiores limites rcftrinxit ; has ejus *h* fanâiooes, velut ad priora illa flatuta appendices, hic exhibeo ex Wilkins t. 111. h p«g· P3·

Mutitio gntrniii ut oh/tr^ntur coftflit»·tiontt domini arcbirp.

Cx «η. Arundel. Π. Thomas, &c. dilete in Chriflo filiip, can- E cedrio univerfitatis Oxon. ejufve commiflario vel locumtenenti, ac XII. perfonis, noftra fic noftre provincia concilii audoritate ad difcuffiottem & damnationem errorum fic Jutrcfum in dite univerfitate elect:s , feu faltem majori fic faniori pani earumdem , falutem , ficc·

Licet in noftris conftitutionibus provincialibus, noftra dc noftri concilii provincia auteritate, contra errores fic hzieles, ac tentores

& defrmores earumdem canonice editis, dc per ditem univerfitatem , nec non fic per provinciam noftram Carit, debite publicatis , inter cetera contineatur exprefle „ quod magiftri ; fice, quodque ficc. “ prout in quinta &fexta divifione illarum conftitutionum plenius continetur, nonnulli tamen dite univerfitatis ,quos notorie hortari nofcuntur conftitutiones prasfair, qui tanquam generatio prava fic exafperans, gaudent fuper iniquitate dc contradictione in civitate; prefatis conftitutionibus, faltem in premiflis, contravenire prafumunt, fic velut infideles filii merito irritandi in gente fluita, ad non modicam contradidioncm fic fcandalum in univerfitate predite ipfas conftitutiones obfervare negligunt fic contemnunt. Volentes igitur dites nollras conftitutiones, ac fingula contenta in *eisdem, exequi, ut* tenemur, vobis committimus fic mandamus firmiter , ficc. quatenus moneatis, ficc. publice dc 10 genere praefatos degeneres fic ingratia filios, omnes fic fingulos, ac eis coharremcs & faventes, quos nos etiam tenore, ficc.quod pre-

C*J*'®TI V ' n ftndeanc, « debarart. & fi qnos tanta agitaverit cervieofa prafufoprio, quod hnfaimodi veftris, quin verius noftris, monitMribus parere cootempfitrint, fpfos citais fim, flcc. quod comparcant, flee, ubicuaaqqe, conias rationabiles, fi qua pro fe habeant, ^nare nommatim fle in fpccie excosuamnicari, fle nihilominus juxta formam. Marum conAitu(iooum puniri non debeant in forma juris propofituri, ulteriuique faâuri, recepturi flt labituri, quod in hac parte, &c. Dat. apud Forde menfe dcccmb. Domini, fle translate noftro annis fupradiâis.

Pre txttuiint' itowllertat ceitfitiftietiae ciuti».

Tbidm. Thdmas, *Sic,* dileftis in Chrifto filiis, cancellario univerfitatis Exon. ejufve locumteneoti, five commiflario; nec non magiftris RJchardo Courtenay,flt Richardo Talbot, aliiique univerfis fle ungulis relatoribus fidei Chriiliane per univerfitatem Oxon. ac nuflram provinciam Cant, ubilibet conftitutis falutem, flcc. Fide digna relatione, fed non fine gravi admiratione fit difpliccntia pridem audivimus, Îuod quidam Johannes Kcyby, Johannes Luk, Lovlandus Bqvys, fle Robertos Burton, magiftri artium, quin potius errorum difoipuli, quodammodo converti in arcum pravum, intenderunt rem amaram contra noftris provinciales conftitutiones ad deteftationem errorum flt bnreium, flt pro firmitate S. matris cedefic et determinatione ejufdem nuper editis, exacuentes ut gladium linguas fuas, ipfis eonftitutionibus noftris provincialibus, immo *et* in pluribus determinationi S. matris ecclefia, tant publice quam occulte contraveniunt, er velut de conventu malignantium exeuntes alios ad confimile procipitium fecum trahunt, ac eis contra conftitutiones profata agent* ais, favent publice et adherent. Voient» idcirco diâa noftra conftitutiones exequi, ut tenemur, et ipforum delinquentium temeritatem

> etc. quite·· chafe anno ■nod Κμι*μ·μ«.μ^ CMBTI

tholicam, a notas conAitationa profatas por «rident anentatii, O contra «filem obfideud. *et* arobaodis de juftitla pericoaliter *ref-*

nt fopca.

jfrckùpifcepi Cm icdcraic jnoiaciclis acfUtcMciha elite.*

B Thomas, pennilfiooe divina, etc. Umverfis et fingults vanerabllibua fratribus noftris pro- Ex a™ fingulis raftoribus, vicariis, α aliis, quorum jntereft, qrôufcumquc, per noftram Cant, provinciam ubiliba conftitutis, falutem, gratiam, et bcnediftiooem. Ex fideli relatione in pnsfeoti prolatorum et cleri convocatione nobis faâa concepimus, quod funt nonnulli noftro Cant, provincia fubditi et fubjedi, qui conftitutionem noftram provincialem, juris communis exeeutivam, contra officium prodi* C candi temere ufurpantes nuper editam, finifire interpretari nituntur, ac ipfius protextu fratres quatuor ordinum mendicantium; nifi quatenus littera ordinariorum fecum deferant, ab eodem prodicandi officio omnino excludere protendunt, et contra mentem ipGus ftatuti manifeftam. Nos igitur ipfis exclufionibus via juris et juftitia obviare volentes, vobis coojunftim *et* divifim committimus et mandamus, quatenus univerfos et fingulos fratres diâorum quatuor ordinum, videlicet, Prodicatorum, Minorum, Carmelitarum, et Augulbnenfium, cum ad loca veftra venerint, p verbum Dei prodicaturi, more folito α antiquo admittatis, diâa conftitutione noftra, cum eoa non prohibeat prout nec debuit, in aliquo non ol tante. Dat. Londonii decimo die menfis Manii, anali fupradiâis,

à

CONQILIUM REMENSE

A Guidons de Roya Archiepifcopo Rcmenfi an. >408. celebratum.

IN hae Synodo ad «. Julii armi 1407. convocata, ac Epifcopis non comparentibus in 8. Novemb. ejufdem anni, ac detnum ad diem *8. Aprilis anni 1408. prorogata,varia*de SS. Trinitate et fide Catholica; de Sacramentalibus; de habitu et cunverfatiooe Clericorum; dc Monachorum et Monialium reformatione; B contra officialium exaâioncs; de fchifmatis estinâiooe decernuntur, a fchote Pirifienffe privilegia ab Urbis Protore violata ftatuminantur. Hujus memoriam confervavit cl. Mariotus Hift. Clemen, tom. a. 1.4. psg. 688. Vïde ctiam Gcrfon. Opera tom. X·

AD

dSm Wnfsunniwr- -II-IB

* AD REMENSE CONCILIUM

Am 140S. *Mitum*

additio.

Rffnerff ctmeilii vix meminit Lebbti editmr Vendus fe. XV. fog. 1103.
Nopik additammtum exkibcxt oper Gerfinii, inter qu* Ug*s*
Jequcxtem fermoxem ab codem Gerfinio note diitum.

SBRMO.FACTVS IN CONCILIO REMENSI

Anno Domini 1408.

Ctllen ci MSS. CM. Fi». 698. *Cdlcrt. 99. tT* 1971. *& Ne-*

j''4' >iu. ᵩ- nwGerio.. Hi· «fit. nft« *Pefitr miumm fium det fn* erifatr *i*"·* Originaliter Jam. JFZ/. & radiative io evangelio Dominice currentis pnsfentia- liter lefto. Animadverte nunc, o bone paftor, D^o reverendiflime pater Sanfte Sedis hujus Remenfis antiftes, atumadveite tu, qui animam tuam habes pro ovibus tuis dare, non vena* lent habere, nonpntjudicialiter retinere. Za- <M nunc fe *firatit* m ill tmt & vidt, tumet* #r *cmgegeti txetrmt tiU.* Ifaie XLIX. iS. obedientes funt, non *ficto* aoe/ *rrreetet,* /M *cmoerfi* font ad te Paftsroe, *Cf tfifinfem* eri- *merum* fuarum, I *Pti.* II· 3«. fecundum ver* ha primi paftoris Petri m epiftola ejufdem Dominie· currentis. Interrogentur, qui & quales ipfi funt. Refpondere convenit eis ex fententia illud Geo. XLVII. 3. *Pefiertt eviurn fit.* «Mtr. Conveniat, & O utipam, illud alterum de evangelio cuilibet eorumdem: *Egt fum Pefier Met,* quala *emutem fitem* » ««A·/ *jmt.* Pro illis, inquam, ovibus, que propheticum illod canunt Deo; *Nu euttm fetidus* {ui, *tf tort fufarn tu*.* Pi. LXXVIII. 13. Miretur igitur, flt afluat, R dilatetur ego tuum, cum videas tu, bone pallor, coadjuto* res tuos, confodafes, duces gregis tui, ipfofque rationales «uofdam pafcu· tue, boc eft, provincte tue Retnenfis, arieta. Quidni miretur in hac die, & afluat, R dilatetur cor tuum, cum protniferit fummus paftor nofter

XVIII. ao. Grandis promiflib, viri patret R fratres, & omni confolatione plenMùna. Hβnempe celeberrima congregatio, hue tua convmatlo fao&iifima, o bone Paftor, numquid in nomine Jefu fafta efle vere putanda eft? Putanda eft profefio; fit enim ad extirpationem vitiorum, & virtutum plaiuatlooqm. Fit ad evulfionem fchiimatum, Rpulcherrime pacis radteationem. Fit denique ad fortem euflodiam gregis Dominici, uc male difperfum, ne vagabundum, per drierta negligenti» rapiat, dtâipet, perdar, devoret ipfum lupus Ille vorax infernalis; quin potius vifitatus crebro colligatur fub unius ovilis teâum, quod eft Fides Chriftiana: illic proteâionc iolliciia foveatur. Ecoe ergo Dominus nofter Jefas Chriftus in medio noftrum eft, viri Patras R Fratres. Intendite, qufc dico; Dominus in

A medio noftrum eft; quid afpicitis, quid ftnpetia? Ita eft, credite, non mihi, fed polliccnti, qui mentiri non poteft: £m (inquit) m mrdfe r«r«w /fev. Matth. XVIII. *to.* Et quis ego? Qui loquitur, *Dmmut finit, &* pm«a/, Pf. XXIII. S. Ipfe eft *Pcfitr Met qtdemmem* pulchre, o felix hac, fit Deo grata foefetas, in cujus medio Dominus ille eft, cui Angeli ferviunt, cui fol & luna famulantur. Nemo jam defpetet› nemo' trepidet ex afpeftn, vel occurfu

B tot luporum rapacium, inbdiantium quotidie gregi Chrifti; confidat potius utmiquifque in verto *BUM; Plent Mifauft fint quem cum illis*. 4. Reg. VI. 16. Adeft quippe Deus.adfuat dc minrftri ejus millia milUum, & decies centena millia; Dan. VII. 10. quod fi tales pro nobis, ffe/ *cmtre* oar? Rom. VIII. jt. Ades' A tu pulcherrima, nou dicam, Palea, quam paftonim deam Gentilitas fabulatur, fed iumroa veri Paftoris Mater, Virgo mifericordie, Virgo benedi&a, ades plane, nam ubi

C Mater, fi non ubi filius fovenitur. Adimus nunc te cum fiducia, qu· thronus es grati·, Mater mMcricordi·, ut grariam *fit mifiricerdiem imtmieums i» tutmlie effertum,* Hcbr. IV. 16. quod ut aflbquamur, prefenterous illud Angelicum; *Am gretie fime D** tamw/ *ttemo, tfc.*

Bmtu Pefitr tmimem fimm M mt tciUi fidt. Fiat hoc, fiat. Cnagpatulor tibi, o b·* ne paftor, congaudeo, R glorior ha Domino; quoniam video, vident R cultri emori hic ptefencm ftadimn tuum, sclom umm, quo

D ad imitatioean veri Paftoris quants per hoc facratiflmMun concfluun dare animam tuam pro ovibus tuis. Et qualem «rimam? Animam fene qms triplici rinuto pradita eft. Habet itaque anima tua, ficut R relique de humana fpecic, vim triplicem, habet vim rationalem refpeftu veri, vim irafeibilcm refpedu ardui, vim coocupifeftulem refpeAu boni. Itaque fetar *fMr det* hanc totam mmmw mv *ettihu fyi/.* Fiat hoc igitur, fiat, quia; Γοηκα *fio.* cifedr Pmmw, loquitur Propheta ad Domi* num. Quare *mmmu fecieodi*? quia difipsevr«fe *bfm feem.* Ff. CXVIU. ia6* Qualem Legem? Legero evangelicam, naturalem, R canonicam· Qyibos modis? Innumeris R pef* fimis. Proptcrca convenit nunc ecclefia ma-

O desit novas veteribus fuperaddere (aoftiooes, fi non veteres fiant, nec sons? Apponatur manus orfcococfte eft, toc eft, operatio loca-

•ertacteb. Erit tenia, de pebulo ptaûftre». tiotot. Firn, fiat,

proprium quod vulgari proverbio melius fimars dim· spernare d, JW prarirv pw/ to agvt. Jllud mfuper, quod objeânm fuifle Pfittooi Seneca refert: *Mttr bftrrit,* toisr *vivfi,* Denique fetis fuit mordax in Paftorcs refponfio femitMs hijufiiam devota. Hac redibat de fermone quodam cum turba multa. Interrogatur ab obvio quodam, fi fermo feâus eflet; nequaquam, inquit. Porro dum interrogans miraretur, fiasque reverflonis cum bomûram hac copia caufam requireret, ex quo non erat fermo faftus; fabiotulit ipfa: dfeto «ri?w *di-*

BaoqMMR igitur prim· partitionis ftrtohtrave, coUnccmus io ea primam coufidcrauonem, qu· tails eft.

Ctrfdrretb friei.

B *Tyâfien* ever pefafopredrcalNnis, dando ani* JL mam quoad vim rationalem pro cis eft officium de oeceflitate annexum paftorafi di* gnitatir duraproquBnfiiam, fed verilbma feotentia.· Proba: pofpkuum certe eft, politiam ecclefiafticam a Chrifto lerialatore fepienrifiimo perfefte cooftitutam ede, quippe ille eft,

Fiat igimr ab unoquoque pallore, quod proponit Dominus.' det vwmm· *fiuet pro ovibu fiù*. Illam itaque animam, que imago eft beate Trinitatis, fecundum triplicem vim praenominatam. Relucet nimirum in fua vi rationali, fapieotia, feu veritas, qu· appropriaturFilio. Relucet inirafeibili potentia, feu rcouitas, qun approprtatur Patri. Relucet in çoncupiicibili benevolentia, feu bonitas, que appropriatin' Spiritui Saoâo. Hanc, o bone Paftor, totam pnimam» nou unicam fins virtutis portionem, curaveris dare pro ovibus tuis, triplici fed^itatc pafcendis. Nec enim feftimo te latere, quemadmodum olim primo Paftort Petrp ter interrogato, terque refponsduti, bonus Paftor Chriltus ter fubintnlit diCeos: *fefet evtt* après; *pofetagno/mror.* Joan. XXI. id. 17. Et *twlu»: Ji. dUigii* are, *ptfio fvtt* asMt; pafee verbo, pafee exemplo, paice fubfidio, pafee vetbo pnsdtcatioois doftn, pafee exemplo cooverfetionis fetofo, pafee fubfidio charitatis p«. Prodicatio dofta fohdatur in Fide quoad vim rationabilem. Coo-verfetio S. roboratur io fpe quoad vim irafeibitern. Subventio pia confummatur in Charit. quoad vim coucupifcibilem. Qpisquis hoc modo paverit oves fuas triplici pabulo friutari, verus imitator cenfcndus eft Pafloris toni, implens fententiam fuam comprehenfem in ver. bis thematis: *Bnuu pejbr amt» [μμη* dal pr* *owbu fiât;* Joan. X. II. Sic enim repellit ab ovbus fuis rationalibus tres turmas Chaldcorum, interficere quauentium greges cum pueris, juxta figuram in principio Job politam. Sic arcet, fic reprimit tria luporum fpirituabum genera feviflima ab ovibus Chrifti, lupum carnem, lupum mundum, lupum diabolum. Fides appropriate reprimit mundum. Que aft tor a&na ,· pra *vincit imMiatt* Fidr/ store. 1. Joan. V. 4. Spes coercet, flt configit carnem, dom agit, «r *convirfitb jit i» Mit.* Philipp. *HI, xo.* non earn*. Its Chariras demum fogar diabolum, quia fo la dividit inter filios regni, & perditionis, Dsi fcilicet, fit diaboli. His itaque prclocutts tam pro fundamento quaG folido dicendorum, quam ut potito ordine lucido confutio faftidiofa, ft memorm inimica vitetur. Pergamus confequen* ter juxta hanc tripartitam animas tu· virtutem, o beate Pallor, dt exequamur tres in

pis perfeftionem exigitur nutritio fpiritualis pro vita animarum coufervanda, quemadmo. dum io politia tcricna neccflarius eft corpora, lis ribas; alioqmu fine pabulo, conrenieoti, fi. cut ilia temporalis, fic fit ilia fpiritualis vit* fuo modo deficeret, nec efle communitas per Cfe fufteiens. Ad hoc refpkit diftum vetus a Chrifto renovatum: *Ni·* m *fib* paw *vivit b* am, fltc, Loe, IV. 4. Oportuit igitur ordina, t» mlniftratores aliquos pabuli hojus fpiritualis pro rationalibus ovibus pegis Chrifti, ne périrent, qui foc «gère, ft poflent ex officii auâorirate, ft deberent ex fuperioris obligatione. Talcs vero, quales alios convenientius accipimus, uuam Prolatos? Hos ideo *P^hrc»* appellat crebro fcriptnra tam veteris, quam novi tcftamenti, increpans «os qui non oves, fed fe pafeunt. (Jode nec puduit Deum ad hujus ruflicanum humilitatu exemplum fcfe dejicere: *Ego fiao tofar* ferar, flec. Joan. X. Hinc Malachies cap. II. 7* *hAU fiunb.* D/w rqfltorar /muriem, *& Intettot tn ofiu rt-* *vaferar.* Propterea enim *Ifft* Deus itor *reg-* *nor Go»tiigvt Ù Uitru popκloηαv,* Mlcqfledmuf /srfifotfamr/ efer, *if* £4«· *tfii t/tfiinmt,* Pf. CIV. 44. 4$. ftjfar *por*rit* joxta quod vulc Petrus: Omni pofceoti reddere rationem de

IJ. *Woc* Penh· ad Timotheum, «c ad Th nun, Ot aüN planes, voit Epifcopum doôo* rem eflê, flt potentem fejlrwrv m dafttrnw Jâ» •s, *if* sur» *fù aatretiart, trgHtro,* Tir. i, p. Hoc oAcinm prodkatiosds ita prwtulit » quafi da reliquis anils fibt cura sideretur. (Jo* de fit dûtit: Mas mid* -»—*Chrigvf* bqptàwv, *fid fnbtuvt.* 1. Cor. 1. 17. Conformis eft ad B *hoc Apoft. refponfio*didentium.· Aimed ojram

Aft. VL a. Cfeanto magis, exiftimas, tocdlxiflent de aliis operibus minus fetoris, minue fpirfaiafibas, atrae piis? Sed, ft mores! A tempora! ludibrium none apud rarfdam ex Pnelatis, vel probrofam atiqtmd arufidum (deque indignum dignitate, eradicatio, vel pu* Mica ad populum exhortatio judicatur. Eft, inquiunt, bocoAdum, vdMendicantium,vel pauperum Theologorum. Adeo nihil lapit qua Dd font animalis homo, adeo qui de terra eft, mhil nifi de terra loom poteft. Sed di-

iram, dum temporalitatem vigilanter proteximus,· fpirituhlia enim fine temporalibus diu efle non pcffimt. Sed refpuadtani velim: pri-

ct principale per fiibAitutos, vd e çoqtra? Si coita iflud operatic facere, fcilicet pnedicare, ct altad aoo omittere, fcilicet jurifififtiooem defendere. ; fit executor priodpalioram-, ipfe qni principalis eft habendus ; quia etfi Praicti- B catta poflit per fubftituttun fieri, quanto maÊid, quod minus eft, temporalium defen-

' Advertas proinde quam pauci funt fermones ta tam multis, multis inquam, numero, fed perfeftioais laude rariffimis. Quare? quia adulteratur verbum Dei atque corrumpitur, dum vel qweftns adimatur pietas, vel dum mifcentur erraram mala femina, vel inutilia, Aerifiaque narrationum frivolarum rixania fuperfcmmantur. Ita profeftocura rigilantior apud quodam ex prolatis habetur in eligendis mercenariis pro cultura agrorum fuorum, quam habeant in elcfttone bonorum predicatoram pro cultura fpirituali animarum. Denique quia fotam temporalium defenfionem, C vd admtatftratfoneflEi attendunt; nil mirandum fi coofeqoenter cenfeant procuratores ft advocatos, vd prodeates aliquo* de fesculo ta cantelis ft tradittanftus humanis proterendos effe viris quantumKbm ta fecra doaorina ft «rituali converfattaoe pollentfeus.* nam fecundum praftituttomm fiais, de conferentibus ad finem judicamus. Addamus ad priora, quod officio cnitihet, cufflbet Hteratthico tauram annexa eft prndirstionis «bltaatto, quantum plus vd minus appraatauvent poforali dignitati, quemadntodnm funt ardupeesbytentus, curia parochiales, archidiaconatus, decanatus ft fimilcs. Unde fpcftat ad curatos cognofcere fammattai, ft ta quodam generati praecepta legis D cum quadam explanatione grafla, articulos fimiliter fidei noftr*, traditionem quoque Sacraqaeatofum, diftinftiooem peccatorum ac eoram qmr funt refervata a non refervetis, inflhutiosKS feftorum, ft fi qua font fimilia. Pertinet antem nitra hac an pariatos, fcire ratiooem fobtiliter ac particulariter reddere adverius hureticoe protervos dc pratdiftis. Denique cum beneficium detur propter officium (officium, inquam, non tantum in horis dicendis, led tannsmdsm vel amplius, in concernoMtes de propinquo vitam , & pafturam gregis Domfoid) dijudicent apud fe hi, qui pradieatioafe officium fibi maxime debitum vd nefctam vd qmitraot, vel deteriori facri- X legio fpernunt, ft irrideat. Dijudicent, oro, fi beneficium tale rite, jufteque reciptaot aut •ettacat, non minus quam *6* negligerent ecdefiafiicum in horis dicendis officium. Dijudicent an feuftus beneficiorum fisos laciant ft fimflia, quali* non eft mnas nunc definire, quamvis amula curiofitas vehementer expofcaset dttcfllfamm in hac re judicium ; fed abeat alinrfam ta toto hoc noftr* exhortationis excurfit, ft quod fieri debere monfiraram eft,

Pafctn evet paiaia fraUceM/, dando animam rationalem pro eis; ficut eft officium magne dignitatis, ac pietatis; fic grandis ta M difficultas invenitur. Si *pieta/,* lux'* apoftolicam vocem, uudri ad sumis ; i. Tim. IV. 8. qua major altera, que dignior pietas exeogitari poflit, quam qua Uberat animam a morte peroctua» qua protegit eam, ne lupis infernatibus pateat ia devorationem ; qua tandem ducit ft perducit ubi «qgrsdfcrer ft *erraMtar Λ pafiaa* Mvrafcr? Joan. X. p. Huic officio qua vd qualis altera mifericors largitio valebit aquari? Si magnum eft pafcere carnem protinus morituram, ut interim vivat ; animam in sMernum vifturam, quam pretiofnm eft pafcere ne pereat? Durâ eft nimis illa Prophetae lamentatio.* *Parvuli pttimuU pateat, O* esa *erat ftti fraageret eic* ; Thren. IV. 4· fi ad carnem referas; led durior in immeolum, fi de fpiritu ferme fiat. Accipite quomodo condiderit Jacobus epiftolam fuam: /rafrrr, inquit, *β φû ftc vobij erraverit a veritate tf ceavertet qait eoae ; [cire Met ,* fiaonûno *qtu cmtTti fecerit peccaterm tî errare via faa, falvabit aaitttaae ejtu a aeerte, t! aperit aeitlcittetUaeae peccatoraat.* Jacob. V. io. Porro difficultatem cure paftoralis paftores fan&i, quales Gregorius m /ite m/ltra/i » ft Ctarfoftomus *i»* abe fimiliter *pajiarak fita* ad Baulium diligenter aperuerunt, adunantes poecipuam difficultatis rationem ex pradicatione verbi Dei. Tanta quippe in ovibus pafceodis nebulo praedicationis varietas , ft vetant ctintrarietas accidit, ut quod unam nutrit, maceret alteram, aut maftet.

Ptfantts varia 9tnUnnt diverfa palata.

Culpaverit aliquis avarae; prodigus inde fumet argumenta fur profufionis inique. CuU paverit prodigos, avaras inde tenacior, fordidiorque efficietur. Sic eft invenire in omni vittarum extremitate, nifi cauti(fima follicitudine fic arguat unum vitium, quod alterum fimiliter inculpetur. Hoc autem temper ft £oletter agere per gladium verbi Dei fecantema dextra ft a finiftris, ut medium vittuofi itineris liberam pateat ad incedendum viam regiam mandatorum Dei, tam arduum puto; paedicatorem quoque tam prudentem ft vigilem exjgerc fentis, ut vix polfit unus ex millibus invenirf. Adde, quod auditorum quidam bebetts foot, quibus prae nihil poteft quantacumqoe praftxiras decies repetita inculcare. Alii praevolant ingenio, coufeftimque fie apud

mos hrfuper videbis auditores qui fideliter ft diligenter attendant ea qu* dicuntur, qui non ea qu* audierint, fed «pus audire putaverint trahant ad fua defideria fovenda potius quam eradicanda, feu moderanda. Vertitur ei* verbum Dei ta proverbium & fabulam, trahuntque illud ad omnem partem comradiftioois, ficut de foao campanarum arant pueri. Sicut etiam ta fabulis de tapo fyllabiunie narratur, qui audiens p* ft rar, dijonxit cx bisdynri. Qp»·re?'quia fie ta tasagtae fisa veriabarar. Tales denique ea qu* mata tatelkxerit pejus inter* pretamur , & peffiaac deferant ad cutrros, invidia vd ftnltitia fttamlati ; ftnmt fimtlHu-

& dinem crftrl vd colatorii late; eflhdt ab cis A ros ipfarum. Sicut ex Horatio fumpGt Hiero- nymns.

anno CHRISH qukqnid purum fideeperant; purgamenta fbla, ut feflace, findes fe palea retineatur. Exigi-

XNNO CHiisn

raram qfl, teantraat. fretetf f&iiia /sin.

profpefto tempore, a dpnria, a finiûria, an» vis, copiolaqut, ac* adhareat lingua palato A arefeat. Nec minus temperatam efle convenit, ne nimis effluat femen geocrativum filiorum Dei, & fordefeens inutile fiat ad generationem. Exigitur cognitio feripturarum facrarum eum casteria omnibus quas ad mores fpeftant. Inde eft illa, dum paftor cqofecratur, interrogatio; *Scit* drawyas ttfontie-? Qporam aliqui, qua confcientia refpoodeant, *Scit*; ipfi viderint. Exigitur multiplex experientia aftuum humanorum, & conditionis annotatio eorum qui docendi funt. Exigitur exemplaris vita, *tu* converfatio irreprehenfibilis, m mtdfe m/m- m7 prave, Philip. II. iy. aliena ab omni crimine, prasfertim ab avaritia & Luxuria, que maxime funt contraria famas:, aliouuin plus deftruit exemplo, quam aedificet verbo. Vox operum fortius fonat quam verborum. Exigitur denique guftatio fpiritua per contemplationem ; alioquin ceteros accendere ad aeternorum defideria qua fronte pndumpfertt, fi frigidos in fe totus & algidus remanient? Vide nunc fi officium praedicationis exiftimaveris leve , paflunque omnibus imponendum. Nihilo» minus ipfum quod tantae pietatis fe difficulté- W oftcnfum eft , fiat, fiat.

Cafiderctic Tcrfa.

Ptfccrt entt M&eritctive peiale pradicctieiui, dando animam rationalem procis, eft officium, quod nulli fas eft exercere, nifi milio; nec mitti quifpiam debet, nifi idoneus & probatus. Primam partem brevibus verbis abfolvit Apoftolus: {Taetroda, inquit, predicafeosS, *aifi teniteahtr?* Rom. X. iy. Confunderetur enim penitus ecclefiaftica hiérarchie, fi cuilibet indiflerenter auftoritativum pnadicationis officium D laxaretur. Patuit in Turehipinis & aliis idiotis, quos haec audacia fefellit , & In varios traduxit errores. Auftoritativum vigilanter diximus , quia fraternam correftionem, fecretam fcilicet, aut amicabilcm, que aedificare , non fcandalixare praefumit , lex chriftiana , cujus finis eft charitas, concedit omnibus, dum ait: *fi peccaverit i» tefrater* Auo, fec.Aiatt. XVIII. 15. Sic enim dicit fapiens , mandafle Deum *cmlikct dc pritatee fite.* Eccli. XVIII. il. Et nihil humanum putabat Comicus fenex a fe alienum ; nullus enim peccat, quin noceat univerfis, tamquam fi membrum corporis vel pars exercitus fpiritualis depereat. Fit autem' miflio ad predicandum folemniter , vel per B Deum immediate, que tamen probari debet apud recipientes; vel per miraculum, vel per prophetiam , vd aliud fufiiciaos <ale fignum. Aut fit per Deum mediante fuperiorum auftorita» te, quibus impofitum eft hujus auftoritatisvinculum: fit rorfus uonnunquam miflio talis ex fria ncceflitatis lege, quando non aliter poflet Fidei feu moram veritas inviolata fervari. Ubi veram efl illud t *Fcfcc fact ettricafc»»; fi* aen puojfli, *ccridifii.* Pono nullum debere mitti, qui noo fuerit idoneus feprobatus, docent artes caster-, quas exercere non prefunsit igna»

Removet Apoftolus ab officio pradicatioois mulieres: Afefirrcsv, inquit, darrr» aea psrantts. 1. Tîm. II. ii. Invefligemus rationem ,& invenimus multos ex viris prohibitos. Speftat nimirum ad paftoralem doftorem conflantis, fpeftat prudentia, fpeftat pudicitia, ut fit in eo facultas, veritas & bonitas. Conflantia dat, ne fticcumbat adverfis, ne cedat convitiis vel B injuriis, ne rumorbus falfis & indignis, vel infletur ad gloriam, vel contabcfcat ad ignominiam. *Ncjtu ntie glcdiclcr* (ficut dicit Cbryfoftomus) *ficu Mere deleti* saiavaas *i» ittmikeu,* hoc eft , cam ultro morti dare , fasas Csdfrs/sr. At vero quis nefeiat mulierem imcillemefle, fragilem, inconflantem ; fic pueri, vel adoiefeentes, pueros dico, vel astate, vel moribus; ficomnesquerentes f*s *fiuifinei,* aaa *qmt Jtfn Cbrifti.* Philipp. II. aj. Cedunt namque ad primam injuria, vel contumelia perfonaiis, feu jafturas temporalis fiifpicioaem, tamquam arundines vento mundani timoris agitata. Prudentia dat paftorali doftori ut nec fallere velit, nec falli leviter poflit. Sed audi C quid de judicio mulierum dixit Ariftotelm ; quoniam *nfaHle eft iavelidmte* . Sic apud Gomicum dicuntur mulieres prope ficut pueri levi fententia. Quod viderat egregius Poeta dicem:

FarÛM», tf auiiMlc fcatftr Famu.

Qpot autem inveniuntur inter viros, quorum judicia circa agibilia fit credibilia, vel nullum eft, vel obfeurum, timidum & incertum, vel erroneum? quia nec ipios erudivit lex Dei» nec regularis bene vivendi difciplina perdocuit? Solidum idcirco nequeunt ahia circa fcrupulo- D fas quasftioaes fuas dare confilium, tanquam interrogatio fiat eis de ignotis, nec expertis. Continentia denique dat paflorali doftori, ut nec in fe lubrichatem admittat; nec pd illam auditores alliciar. At vero mulieris vox , facies , geftus, quafi tede fulphuribus Alite, audientes & fpeftamcs adurunt faciliter, dc in pravam deuderiorum carnalium flammam accendunt. Sic virorum aliqui muliebriter frafti fine nervis di&ipline , plus eloquio & geftibus effluunt ia Ufciviam , ipfamque provocans, nutriunt k augent, quam extinguant.

Feflinabam ia ipfa meditatione mea perge» re poft hanc triplicem primas partitionis coafideratlonem ad aggreflum fecundas partitio» nit, locuturus de pabulo faute converfationia r turn ecce vifa eft aftitifle faduftriofa fe» dulitas, affirmans non fatis efle > fi deduce» tur in medium defeftus cxiftentes area pabulum Dominici gregis , nifi pariter inaeturontur provifiones , fe boc tamo efficacius, quanto particularius: univerfalia enimparam, fed fin» gularia multum docent. At egodum has pro» vifiooes ab eadem induftriofa fedulitate per» quireran; (cito enim fecum fenfi) enumeravit plurimas hic fit in poflerioribus , quarum paucas ante confpeftum convocationis hujua ccle-

Qg» cdabesrim· rememorari juflit, repetam ere- mendicantes, aliunde per prolatos, At'cura* tos, quatenus ad pietatem magis quam ad quoftum fuam valeant prodicatioeem ordinare. Itaque fi procuratoribus, fi advocatis, fi aliis prafticantibas affigttantur fedulo penfioocs cens, fic magna, quamvis aliunde lucrentur; qualiter no· abfordum erit, non magis hoc fieri pro laboranttas gratis ad fpiritriem ovium dominicarum nutritiooem, diun exercent officium quod de neceflitate mooftravimus annexum efle paftorali dignitati? Sed improperando dicunt nonnulli "prolatorum.' Sur 'ioquiunt, vos theologi, maxime doftorati non prodicatis? Cur *jUth* in Audio, vel in cameri» *tet» die etitf?* Cur talentum fcienti· vobis collatum retinetis? Accipiant fic loquentes veram hanc pro multis re/ponfiooem. Atawe •a/ rori*»/, Matt. XX. 6. 7. neque licentia magiftralis in theologia dat obligationem prodicandi, fed oftendit idoneitatem quam exercere non tenentur, nifi velint, vel aliunde mittanritr eum mercede fua. Addo, quod plus lbUicitudinis, fit, temporis apponet aliatis prodicator verbi Elei in uno fermooe rite componendo, retinendo, fic pronunciando, quam advocatus unus per multos dies patrocinando. Cur ergo fua mercede cariturus eft, recipienda ab illo cujus debitum exercet officium, fic Coon folum a popula? Hoc igitur fiat, fiat quod audacius introduxi; quia me fentio ab omni fpecie queftus alienum, cum fatis jam habeam, Dei dono, de bonis ecclefi·, ut ponam fine fumptu alieno evangelium.

Ι»· μ μ Ιτο fiat, fiat.

anno θ*ππ ʼo ʼ Frrojfl» prima. Fiat fa primis juxta pro- ggjgg exeeutio décrétais illfas, qua in omni metropolitans ecclefia Scholam theologi· confluait. Nec videtur Schola mendicantium fatis efle. Expediret amplios, ut hac inftitatio (cujos quotatioocm, ficut et aliarum, dominis Jnriflh linquo) extenderetur ad ecclefias cathédrales et alias collegiatss notabiles, fic quod una nrflbenda. eflet ad officium hoc falutifcnim ipectaliter et irrevocabiliter applicata. Quemadmodum dominm/nofter Beoediftus, procurante Proccptore meo inclyto domino Camcracenfi eonftituerat; fed nefeio quo pate tam fan&um opus e mediis (ut dicitur) B manibus elapfam eft. Concedebatur ut legentes et Audentes perciperent certis diebus et horis diftributioaes quotidianas, hac ratione qua intendentes temporalibus ecclefi· commodis fine ulla cOotradiAkme recipiant. Expediret infu* per, ut moaafieria notabilia non carerent viris docentibus fuos religiofos, etiam ab adolefccotia, meditari fa lege Domini dic ac note. Alfoqnfa eoftmodum fa ipfo otio fuo, quod coneemplacioai deditum effe Convenit, qualiter exercebuntur ad divina? Tenenda denique rifct decretalis prohibens ipfos audire leges, vd Pbyficam, artes feilicet pra&cis ne-C gotih accommodas: Nam apud eos que fcien. sia magis, quam Theologia deberet vd doceri, vel .coguofci?

Frvvifo /romde. Fiat amplius apud ipfos qui fc pnriicatioribus exponunt, examinatio prius circa generalia noftro fidei, & circa procepta At mores; ut cognofcatur fi talia prodicere noverim, flt ad ea principaliter prodicenda, fcefafis fabulis arilffios flt ludicris, compellantur. Arceatnr infupeP tam generalis litantia apud quoldam religiofos, qui protinus ut ali^ris (civerit duo verba proferre volubilitate ltngu·, fathronisam cum fa cathedra prodi-D candi. Infimantur dorique, non detrahere fupenoribus abfentibus in fubditorum profentia.* nam hoc agere quid proficit, nifi ad fabverfiooem andttoram, apod quos indç nutritur rebellio, murmur, odium, impatientia, contumacia, protervia, fit detra&ioois libido; eoius fignum efl, quia extollunt fc detratercs hujufmodi, quafi foli fint, qui veritatem audeant palam dicere. Doceatur populus e contra obedire Propofitis filis, *etüut difeelû* r. Pct. 1L iS.oftendeudo, quod ftwui rqpar» *fteit* mak>», fit *hfcritet frepier* preuta p^pv*li*, Job. XXXIV. 30. fit in eorum gravem pcenam. Sic habeat prodkator linguam, fit Magnam; Linguam prô fubditis, fit linguam pro dominis, fic prolatis.

Pnvi/b ttriu. Fiat rurfus provifiofnfidemg curis paroehiaHbue, ut fibi pofliat de pabulo

•bi mendicantes non abondant. Sic etiam in qualibet parochia cura fpecialb juxta facroe canones, de faflrnftkme parvulorum, proterrita b moram dHcMiua fecundam primitiva noftr· religionis rudimenta. Ecclefi· fiqtridem nfiarmuto (ficut quidam ait) debet inchoari a parvulis, quoniam ejus defixraatio venit ab

liqua pro magiflris; fiat pro prndicatortes idoneis, fi fiat feculares, de prabendis; fi

, anno c*K,'n

Frroifo fosrta. Fiat poftremo quoad hoc publicatio quorumdam Traftatulorum compotitorum, vel componendorum, vel qui jam forte compilati funt, in quibus generalis tenor noftro fidei, flt proceptorum, fle facra* mentorum cum fimilibus contineantur, quatenus in eis facerd. fle curati fimpliciores legere pofliat, fle faflrui quid ipfi fcire, quid alios docere debeam, docere, inquam, eriam per feripraram talem, fi non aliter cognoverint. Compelli quoque poteram talia fu· expeofis exemplaria fibi comparare, quemadmodum fit de flatutis humanis frnodalibuc pro cura temporalium; flt hoc nifi fbrian aliunde charités abundans prolatorum indigenti· pauperiorum fubvenire voluerit. Hic faleri potnMlct de lefikxubus (acris legendis ad metriam ecclefiafticorum, fit profertim prolatorum. Item de cohibendis Qtmftoribus iftis laxandbus linguas fua» ad fidfitates, flt faeptias. fed ha· interim fufficiant de provifiooibus circa primam partitionem, Ai foas confidcratioMs ita commemoratas.

tensde *fertiti» friatifelit.*

Audiflb, proflantiffiml viri, patres, fiç fratɩ»* anefnMfnAàMi distanttitan de Mlccn» dis ovibus pabulo predkatioois dote, dando animam propriam fecundum portionem, vel vim rationalem pro eis; necfum nefcfaiquanto plus plura, fit altiora dici potueram, fcd iopplebit imperfefitun mewn dijiflima veflro lapienti· magnitudo. Nunc priufouam convertatur oratio ad alium modum pafcendi oves, fecundum portionem irafribUem arid··, fic hoc exemplo tante converfstioris, dicataridquod obtigit mihi in ipfa meditatione mea, dum circa hoc eloqui recogitarem, duce, vd comite faduftriofa Malitate. Circumvolvebant

C3* ocufoe m«B Mafifetaaii ror ovttia variate* -clcfi· mllitaMie. ïïHc afpni veros palen» habhanies in cafoUs , dt pottariUbus tabernae·· lis, fetantes hic fe non habere ctritasem mancatam, fed debere fitfurom inqutam. Illic fitniiiter vKe font oves rationales grsgis Chrifti figoat· omnes figno Tfeu de fimgume agni , *Sed* bro pricula , heu feduftores , heu mille nocendi artes, mille movendi cMcrimiaalqtj·- libet ovis fuos patitur hottes , fuas iufidias , fisa certamina- Hanc vepres, fpine, feutdquc dilacerant; hanc asilus urens; hanc bruma rigens difcrafliant ; huc infixa eft its limo pro. fundi, Imk ed altis rumbus pracros ruit ,' ad- Jroret huic vdterna fcroies , alteri contagiofa foctetas morbum affricat, Ccquc fafeinatioB morbidarum tranfit io teneriores agniculos . ffenique quid ovibus miferiscrit tutum,quando (juxta proverbium Griseum) Zqpt/itqgm. *tttr «fic»* Pq/for«w?Vel certe paftores cooverfi funt in lupos, qui non parcunt ovibus. An non lupus tyrannus rapax, qui lanam delac ovium, immo carnes dc offa, per violentam exaftiooem furripit ,caflat ,dc opprimit ? Au non lupus tyrannus fallax, qui lanam dc lac ovium, carnes fic offa, per aftutiam procurationum , dc advocationum fiibripit, caflfet dc dejicit? An non demum lupus tyrannus vorax, qui lanam dc lac ovium, camas dc ofla, per gulam dc luxuriam C furripit, caffat, & inficit? Et ubi jam , cbfecro, tales lupos rapaces , faUaces dc voraces non poteris invenire, qui rapiunt, qui fallunt, qui devorant? Rapiunt cavillando , fallunt litigando , devorant luxuriando. Audiamus ex Ecechirie veterem fummi palloris querimoniam : ZJc «Mvrdriari/ , dX fem/ *eptriebMniri* , yaad *'treffit» eret ecciMetic ;* gr*Km roraM mb *pefcebetir* . ^««d *i^fimutue frit* aro em/ôZfea/In, dr pMd *egret»»* rm *fenefiii,* paad *eeejrefl»» eji* m» *tiligeflti , tf qted ebjefht» efl* RM *rederiflic, tf* *qttod perierat* mb *qeritflir; fed ce» euflleritete i»perrietie rit , tf en» pe teeti»* ; Ezeeh. XXXIV. 3. 4. dc reliqua in hanc fententiam. Juxta qu<, pro complemento noftr» hujus fecunde partitionis , Induco tres confideratioaes cum duodecim provifionibus, quas induftriofa fedulitas reccnfuit.

CeriUrrotio frttu,

Bonus paflor nequit animam dare pro ovibus fecundum vim irafeibilem , nifi prius (Induerit epeere tyrannidem rapacem , quas eft lupus avaritie. Inftitucns itaque Paulus verum Paftorem docuit, *Hefpitele» ege detere, fr*-terpif lucri cepide».* Tit. J. 7. Sed quomodo daret hufpicibus fua , qui tollere fatagk aliena, quique raptoribus alienis non oWiflit? Videatur ergo quid admonet hoc loco induftriofa feJulitas.

Provijie pri»e, Fiat, Inquit,reformatio ho* fpitalium: hoc eft enim de cura paftoris; fiat luec reformatio tam In temporali , quam in ipirituali regimine, ne iilfe cura pauperum negligatur, pratfertim ad (alutcm animarum fisarum in patientia, dc «enitentia congruis , dc io (aeramentorum fufcepciooc , qualis fruftus eft in hofpitalfom fundatione principaliter tutamus. Expediret quoque fic fieri in quolibet hofpitali qualiter obiervatur Parifiis uniformiter fatis «d decretalem , dc advocandis prius Medicis (phnarum, quam corporum. Illic confeftim ut aliquis egrotus queritur introduci ,

Erit infuper providendum apud jroMbe, dt profcffas, fo bufofiuodi Rd^iouta· , fint e·· lians fieri convenit in ahia oasndms, quatenus tria rota fiu cutodiwt, obedientis , paupertatis, dc caftitatis. Nam inveofantur M appropriationes manifeflar, ficut apud feculam ; fed aos exterrere debuerat mors Aaaabi , fit Saphiras. Quid infuper fibi volunt tot difatft fioues eorum per domos fiacularlnm ? Et , o urinam nulla fint mosufteria mulierum, qu· fafta font proftibula meretricum ! & prohibeat adhuc deteriora Deus.

Previfie feceede. Fiat amplius provifio contra tyrannides varias , dc oppreffiones miferabiles dc indignas pauperis populi, maxime ejus qui fubditus eft ecclefiis, dr hoc per praedones domefticos, per familiares inimicos , fub umbra fecuiarium dominorum . Has oppreffiones videre facilius eft io rebus , quam exponere fermonibus . Quod fi non moventur Paftores ex atrocitate rerum providere.* qualis eritferrao meus, qui jacentes eos, dc torpentes, valeat excitare ? Moveat eos recogitata dc lefta conftans audoritas Ambrofii, ut cuifuccedunt in fimili dignitate, fuccedant in pari conflantis (labilis inftexibilitate . Videant Paftores , ne dedi mores fui foetentes coram Deo , dc hominibus, dent hanc caufam gravaminis pauperi· fui gregis.

Tertie provifio. Fiât ulterior provifio , ne pauperibus fua bona auferantur, rei detineantur. H«c funt ea bona quae viris ccclefiatlicis fuperfunt ultra (implicem viftum, *tx.* veftitum, juxta decentiam fui (latus tn ecclefie republics. Notiffima efl hoc loco, fed duriffima Bernardi, atque Hieronymi fententia , qui rctentiooetn hujufmodi, vel luxuriofam profufionem non dubitaverunt facrilegium , immo omni facrilegio , & depredationo damnabiliorem appellare. Videant ecclefiaftict, ne forte ob hoc . Djufto Dei judicio, proveniant rapio· ejus. concufeatioacs indignae , dt jurifdiftionum fuerunt uforpationa ; quia quandoque yaad mb icfer *Chriflttt, tollit fifitu* , dt quod fubgrahitur egeno, rapit predo. Hoc enim eft veteris proverbii fententia , quod *Mit» vripin» Ju»t reprie leper»». Ut qri prede/tu fuerit,* prodrt·* *ipfe.*

Hic infuper providendum erit de celeri Teftamentorum complemento, non impedimento, per eoe qui accelerare debuerant, ecdefiafticoc Curiales loquor, per quos abufus iocredibifes fieri memorantur. Ita ut nec fidelis inveniatur jn tcftamento hujus vel illius.

Qeerte proviJte. Fiat demum provifio circa ecclefias verfas io diflipationem , quarum primitus extitit magnifica fundatio , quatenus in eis fervitores aflignentur juxta facultatem redituum , vel cum aliis uniantur , aot cX tOto ^flentur, ne fint hujufmodi beneficia depan jftrata , .plus in fcandalum dc opprobrium , îluam in Dei laudem, dc populi ssdificaticaem, icut io Prioratibus nonnullis experiuntur. Hia itaque fubvenire fundationibus «ntiqufo fenftiua cifet, atque fiUubrius, quam fundare aneasecckfiolas, volendo fibi facere nome·. Supra modum convenit occurrere tantas tamque fitBd» bC abjeft· paupertati , immo maadkitati curatorum tn locis plurimis, qui timau pofiti funt in Ordine eflentiali , dc Hicrarchico ecclefiar militantis, tamquam minores prêtai , ft difeipulorum fucccflorcs, qufeus tamen nui

ribus cnffis, wl officiaris fisis, ipfis viofentibos, onera oneribas, citationes , angario, taliatfones ; ha ut Uberior fit jam laicorum , quam occlefiaftieorum talium conditio, nec jam nt populus, fie facettes liai· XXIV. a. fed liberior, fit honeftior populus, quam facerdoa. Qsod fi tales defervientes parochiis fint tantammodo vicarii refigioforum, vel canonicorum, vel per proprios curatos fubfticuti , cogantur ipfi principales de fufficienti vite fuftentatione provifionem affignare, vel de quadraginta,vel B dc quinquaginta libris annuatim ; ne aliis. in penuria laborantibus ipfi in otio totum diripiant; fiat hoc, fiat.

Ctqfideratie ftcanda.

Boons pallor nequit animam fuam dare pro ov*nm fins fecundum vim irafeibilem , fi retinet, vd io fe, vel in fuit tyrannidem deceptricem, «m eft lupus fallaci* . Jubet Apofloius: tpyivpwr, qui Paflor eft, *fit dtuuù fu bttfreftftu,* 1. Timor 111. 4. Aliter enim, ficut idem arguit, feu *ratiwae dilligntiaue he-Mit* «ccfofie *M* , V. *J.* qui regere propriam nefeit Domum? Domus autem prelati curia C eft habent miniftras, familiares, dc officiates, pro rsddeqdo unicuique bona dc fimplici fide, qood fisum eft, non ad fpoliaiiooem, fed cocreâionem: non ad corruptionem , fed «dificatiooem ; non ad multiplicandum lita fuper lites, fed ad compendiolum pacis ftahilimeotum. Sic autem charitas incipit a fe , fic dc reformatio debet inchoari, ut primo fiat judicium a domo pradati, ficut fit in univerfo a domo Dei , ne preterea contingar objici prelate: *Medice, cure U itftae.* Luc. IV. *3. Et illud apoftoli: prod/cas am *fttrauimt, /«rerii.* Rom.II. ai.immo dc facrilegium facis.

Print fwvifie. Quocirca fuadet induftriofa fedulitas, ut fiat efficax, non verbalisprovifio D cootra aftutiflimam illam , immo f«pe apertam tyrannidem promotorum , dc procuratorum, in angariis, dc citationibus; qu* omnia cum injuftiflime comperti fuerint commififle , gratis abfcodunt a querela , nec jam gratis*, qui recipiunt expenlas ab innocentibus abfolutis a, deque calumniis perverfiflimis , de diffamationibus pneterea crodeliflrae impofitis ipfi mercedem qu* *eit* male vertatur , recipiunt. *Ceff h Mit iit le pertt Mtt.* Eft hoc, precor, «ouitas? Nonne claudicat hae difeeptatio? Eflet nonne juftius, ut hujufmodi procuratores perciperent ftipendia laboris fui a dominis fuis, vel praelatis, qui deberent fubditis dare juftitiam , quam ab innocentibus fic ve- E xatis? F* *coaMt Itjtt riuqnt ;* ait Dominus per Ifoiam Cap. X. s. a. *& ftriintei jefiitieae JcriffiruU, at tffriieemt m judicia fut. ferti, tf* vsav *fecereat caufa Mmlimu fèftü etei;* «r *effiat vitlea frude ttm , if pùpiUai dirifmut.* Noteturhic juramentum, quale debitum eft ptaftari per Advocatos, per Protnoiorcs, per Notarios, ner Procuratores, prefertim ut adhft agant, vel foveant mod injuftumefle, vel crediderint ab mirio, vd poftmodutn compeicrint.

fatasda *fnviffe* . Fiat infuper abbteviatio tam- difpendioferum litium , moderatio tot cx-

priante» fuerit inAitutus a Chrifto tamquam duriffiaara, fninwnqiia fupplictum, quo nolentes ecclefiam audire, plefti deberent . f)«»d *fi tcdeffeUe* nse *eudkrit* , inquit Chriftus , *fit* rife jfimr AMwrur * mÜmks, Mattb. XVIII. ip. Nunc apud quoklam talis regnat ftoliditas, qualis, apud illum qui, ut mufeam abigeret a fronte proximi, i&u feturis exterebravit cum . Itaque temporalis incommoditas vix reputari debet mnfca pungens, per refpe&um ad «ternam falutem quam auferant aliquando percuffioaes ifta per excommunicationes graviflimas, qttB ut m aliquem ceciderint ,vix abjici poffint, trahentibus de una in aliam lupis Giris rapacibus.

Tertie prrvifie. Fiat amplius obfervatio decretalium prohibentium ne detur aliquod omnino in fpirtraalium adminiftratiooe ; aut faltem adhibeatur moderatio tam in collationibus ordinum, quam beneficiorum , in approbationibus Sacerdotum officiate debentium , in figillatfonibus quoque, & multis fimilibus, plus ad quaftbm (ficut dicunt aliqui) quam ad fpirituafem profc&um fuperimpofitis. Exequantur faltem ifta tali modo, quod a* swa> *fpecie retia* fimoniaci fcandali femet abllincant . 1. Theft. V. si.

Qurte frovifi». Fiat ulterius corredio fubditorum , fecundum qualitatem deli&orum , & Jlus ad emendationem fium , dc ' timorem aiorum , quam ad pecuniarum exaftionem., qu* gregem fimplicem fcandalisat frequentius, quam «dtficat; quod fi deli&i qualitas exigat imponere pœoam pecuniariam : exponatur illa io pios ufin manifefte, ne plus ad avaritiam pallorum, quam fubditorum correftionem exafta videatur. Addimus hic incidenter de juramentis terribilibus exaâis per officiales dc alios curiales officiarios, dum examinant aliquem çrimioofum fuper dicenda ventate; quibus tamen juraibomtis deferre nolunt, feu credere.' qualia etiam violatum iri fore probabilius, quam oppofitum fufpicantur. Hic nonne laqueus eft mani fell*, aut crudeiiffimc perditionis animaram ? Cum ioiuper dicat Apoftolus quod omnis controverfi* finis eft jutamentum. Hcbr.VI. *16.*

Crtffidereti» tertie.

Bonus Palter nefcit dare animam fuam pro ovibus fuis, fi in fe , eel io fuis tyranoidem voracem nutrit, que eft lupus gui*, atque luxuric. Sobriam quidem, nec multo vino deditum, nec pnsterca bigamum jubet apoftoius epifcopum inftitui, Tim. III. 1. Tit. I.JL probibens ex confeqtaenti crapnlofas comeffatio. nes, potus ad «qualia, meretricationes fordidas, dare fymbob, frequentare tabernas, quafi non eis domus fint ad comedendum , aut ve* lut hiftrionum more nullibi pejus habeant , quam in domo; & quae illic detraâiones, bone Deus, quales gocliardi», quanta in vitam hominum bene viventium, & fobriorum derifio, qui rifu», lufus, & geftus indecori , ufque ald fcandalum viliflimorum mancipiorum , vel muliercularum, fibi miniilrancium?Sciunt, qui viderunt.

Ftmm *frevifie* . Qua in re confidit indu-

Ç3J*ftriofa fedulitas , ut fiat primo reftriftio feu-A galis tant· varietati»; & multiplicitatis fercu- lorum fumptuofi(Umorum in eadem menfâ , uique ad naufeam , & prodigam vaftationem earum rerum , ex quibus multi ventres pauperum pafei poffent. Sileamus hic de agritudmibus inde naicentibus, de hebetudine meatis, defub verGone rationis, de occatione rapacitatis, de temporis, quod prctioGdsmum eft , coofumptione. C^nGderetur iniquitas illa, qualis quantaque eft apud eccleGafticoe viventes ex laboribus, dc ©hiationibus pauperum , qui ita luxuriantur, quafi gratis obvenerint fibi, quaGprx terea ad oibil aliud nati fuerint .· diligentius quoque pafcuntur apud eos, dc carius aliquando canes, quam pauperes. Nec ifta dicuntur, B ut laudetur in -praelatis perfonis ccclefiafticis lordida tenacitas hooeftati hofpitalitatique contraria; fed adfit frugalitas liberalis , qux non fecundum inanem jaftantiatn , aut opinionem prodigorum, fed fecundum confeientix virtuolx judicium menfuretur. Utrum vero, peniata temporum modernorum qualitate , ut expedietitius prxlatos fplendere in ornatibus exterioribus, vel ducere vitam pauperum , Chrifto & Apoftolis conformem in nuditate, aut vilitate veftium , alio loco dedu&um eft.

ANMo C^||ST*

Secunda previfi» . Fiat amplius bonefta reftridio talis pompx in multitudine onerofa , & incompofita , tot fervitorum, tot equorum, & multorum confumentium ope» Gnç menfta-C ra, fine fruftu . Adde quod enutrit homine» iftos comatulo» , & adolescentes lafcivos otiofitas peffima doftrix. Nam *multa mola docuit etuifitjs* ait faptens *Ectli.* XXXIII. 19. cui pedimx comita ebrietas , dc crapula conjunguntur . Ad quid aliud ifti tunc ftudent , nifi vel inGdiari alien· pudiciti·, prodigi fu»,vel lufibus illiberalibus occupari ? Hinc illa adinventio deformiflima habituum variorum, hinc juramenta blafphemiz, dc Gmllia , hinc lufu» taxillorum, & fimilium prohibiti , hinc omnia denique tollentia morum honeftatem . Subditi vero exteri quid laciunt , nifi quod viderint familiam fui palloris facientem ? imitantur certe & libenter : aut qua fronte juberet paftorD crapulam , & luxuriam a iubditis ejici , qui aiTidne coram oculi» , lc in penetralibus fuis illa intuetur, & gaudet exerceri ? Proverbium eft : *Qualis reflor civitatis , tales & inbλbitau-1rs i» ea* . Eccli. X. i. Et : *Mobile Mutatur femper cum Principe vulgus.*

Tertia provifio . Fint obfervatiô jejuniorum ab ecclefia ftatutorum conllantior apud divites & potentes , prxfertim ecclcfiaftfius , apud quos, proh dolor ! veHa funt jam velut 'n dcriium, cum foli fere pauperes , atque rufticani jejunent, quibus vix eft panis cibarius wlidus ad faturitatem fufficiens.

Quarta prevife. Fiat inquiGtio diligens, fic cauta fuper peccatis enormiflimis, qualia com-B memorat apoftolus in principio epiftol· ad R.omanos, quibus corrupit , beulwwi»/ *cara viam fuam.* Gen. VI. ij. plus quam Sodoma , & Gomorra ; fit hoc Gne differentia fexus . aut ordinis, aut gradus, aut generis, aut xtatis , aut religionis faersr, aut matrimonialis vinculi, aut affinitatis fpiritualis, aut partium corporis honeftarum . Credite (odientibus parietem per diftriâam inqutfitionem io foro pcenitentiali , qui habentes obftetricaodt (cientiam, educunt colubrum tortuofum , & \vidcnt •bomioaiiona pcflimas } qux fiunt . Credite , inquam, quia providendam eflet omnino cum eftedu, & difcretiooe , contra tantam famiHaritatem ia cubilibus, & alibi, quam exereant parentes utrique cum utraque progenie , fic affines affinibus ia adolciccotia , fcoefque cum junioribus tam in religione , quam in fcholis & alibi I Dubitaverim prorfus , fi non deteriora mora trahunt aliquando pueri , fit pueli· hac occaGone in parentum domiciliis , & religionum, & fcbolarum contuberniis, quam faduri erant io proftibulis lenonum , vel meretricum . Et hxc interim di$a fint de fecunda partitione principali : operibus diâa firmen* tur. Fiat, fiat,

Tertia partiti» principals.

Tandem reliquum eft pro complemento fufceptc commonitionis aliquid dicere pro tertia , & ultima partitione de pafcendis ovibus pabulo charitativx fubventionis , dando animam quoad vim coocupifcibilem pro eis . Et quidem non invenio pabulum charitatis dt Galix melius , efficaciufve tradi porte gregi irifti, quam per debitam collationem (aeramentorum. Illic quippe gratia confertur in fufeipiente, virtute operis operati, hoc eft, ultra , vd fupra meritum fufeipientis, in virtute meriti Chrifti inftituentis (aeramentum, illud fpirituali privilegio ditantis, ut inde opus piivilegiatum nominetur . Concedet *pnetereu* ut minifter (aeramentorum tunc maxime (e difponat ad gratiam, dum eam fuo minifterio ftudeat apud fubditas oves transfundere. Alio, quin juxta probabilem, fed formidabilem quorumdam doitorum fententiam, ipfe novo (e peccati laqueo ftringit.

Propofiitram vero , velut in antecedentibus, ita & h'C reducere tertiam hanc partitionem ad tres confiderationes principales , oftenfurus in prima dc pabulo falutaris grati· per (aeramentum baptifmi, confirmationis, & euchariftl« . Baptifmus enim generat, conticmanoroborat, euchariftia complementum prxftat. In fecunda de pabulo falutaris grati· per 'aeramentum poenitenti· , quod lapfos reparat, mortuofque vivificat . In tertia de pabulo falutari» grati· per reliquum triplex (aeramentum, fcilicet ordinis, matrimonii, & extremç un£lenis. Sed prxoccupavit tnduftriola fedu* litar brevitatem diligens , dc allegans iufficere, G prov'Gones idoneae faltem alique ulquc , ad duodenarium numerentur.

Pravifia prima . Qjumobrem dic , inquit , ut fiat primo diligens examinatio illorum qui minifiraturi funt facramenta , ne forte Gnt ignorantes formam neceffario requiûtam in collatione hujus, vel *illius* (aeramenti , acproinde nihil agant, feuconferant. Expertumeft crebro, multo· ex confefloribus per ignerantiam culpabilem forma: faramentalis non veram dare facramentalem abfolutiooem . Sic obftetrices, aut laici baptizare quandoque putanta parvulas, de quorum morte dubitant , non vere baptizant , quia forma debita dc a Chrifto inftituta non utuntur. Sic inventifunt quidam ex prxlatis nornunquam errafle in collatione ordinis ex defeôu . vel *forma* , *vel materi», vel* intentionis debirx , ita ut fup> pleri, vel de novo fieri neteffe fuerit ca quprius afta credebantur.

Provifi» fecmuLa , Fiat adminiftratio facramentorum omnium, fient Apoftolu*jubet, de pTpni.

anno CHjusrr

C^omtubus honefte 8c fecundum ordinem , non A -jocis, & fcurrifttatibus, que ad rem non pertinent. Errant hic fatui ., & fatu· in baptifmo parvulorum, in celebratione matrimoniorum cum ululatibus impudicis , 8l findis irrifjooibus. In audittone autem mifliuum cum quanta irrevereotia ft indecentia, videre quotidie eft ad oculum . Nonne tangitur altare per laicos incompofitot , comitatos canibus mingentibus ad pallas altaris ? Quid de viris ecclefiafticis tempore minifterii fui inecclefia, & ia choro ; quas ibi garrulitates non videbis, velut in foro muliercularum , ft rerum venalium eft; qbas diftradones , quos rilus , quos clamores, prohibente nemine exfuperioribus, nam & iuperfores culpa par invdvit? B Quid demum dc ritibus impiis iliorum , quos Deus omnipotens vel corrigat, vel male perdat, qui nedum blafphcmias , & infantas falfas exercere , immo defendere non verentur etiam in ecclefiis nobilioribus ft hora miflie, quas palliant fub nomine fatuorum adverfus quas alias coofcripfimus.

Prtvife tertie . Fiat collatio confirmationis facramentalis frequentior per diœcefim , quia etfi non femper neceflitatis fit ut aftualiter fufeipiatur, eft tamen neceflitatis ne contemnatur.

Provifio qu^.te , Fiat auditio miflarum totalis diligentius a lubditis , preiertim diebus dominicis , ft feflivis , & in fuis parochiis . C Vetiatur enim in hoc principaliter przceptum dc obfervationc iabbati ; nec excuistur omittens a violatione , ceflante caufa legitima . Provideatur hic , ne infiftant mercaturis , & operibus fervilibus tempore illo . Item de recedentibus flatim poft afperfionem aquae benediftr , vel dominici corporis elevationem . Qjiid infuper de multitudine preceptive tot fetiorum , que vel non obfeivantur, & ita peccatur; vcl egeftati lubditorutn mechanicorum non fufticicnter confulitur, vel peflime otiofitati, qua nefeiunt rurales bene uti, janua grandis aperitur. Subintroeuntconlequentermagno agmine ebrietates , lites , lulus imprebi, expenfie fumptuofiflime, chore· plenç peccatis, D & infanis, & carminibus blafphcmis, immo & per inquifitorem damnandis ; difTolutiones quoque luxurious, & ad breve verbum , fubingreditur malum omne; ita ut, quod pro honore Dei, ft pro animarurti faiute fuit fapienter inftitutum, vertitur in contumeliam ejus , & falutis detrimentum.

Provifo quinte. Fiat in unaquaque direcefi diligens cleftio confeflbrum idoneorum pro facramento faluberrimo poenirentic digne miniftrando. In hoc principaliflima, ft fere tota refidet utilitas pro pabulo gregis Dominici . Nam per facramentum hoc poenitentiz reducuntur oves errantes , fanantur atgrot* , pafcunnir famelica, przfcrum fi conicflbr pro- E bus, fi continens, fi doftus , atque loliicitus affuerit . Alioquin fi follicitat ad malum, fi ad quzflum folum mendicat , fi negligenter , ignoranterque fuper confitendum tranlgreflionibus inquirat, fi per ebrietatem, aut iracundiam figillum inviolandum quomodolibet effregerit, aut fi demum blandiens obftinatis neque deferere peccata volentibus , eos abfolvere tentaverit . Vc , vz, fimplicibus ovibus Chrifti a talibus facerdotibus , qui nbn jam *mercemtrii* , Joannes X. 12. fed *repecte lupi* Matth. VII. ;j. vocandi funt, quam longius abigendi.

ANW CHRisn

Pntnjio frxte . Fini conftflio coram oculis omnium in patenti loco, ne fubintroeat lupua rapax, in angulis fuadens agere que turpeeft etiam cogitare . Ve aliter agentibus , & fub familiaritatis fpecie in angulis , vcl carceralis res ignominia plenas exercentibus, eafque detertore *(necilegio* fub devotionis fpecie pallian- tibus, excufantibufque.

Provtfo feptime . Fiat refervatio cafuum , feu peccatorum, moderatior. Providendumeft faltem , quod nullus cafus judicetur refervatus, quoad juvenes minores quatuordecim annis, quia nec habet aetas illa perfeâum ufurn rationis , nec faciliter refiflit tentationibusfuis, vel malitiis alienis , nec audet leviter coram perfonis extraneis, ft authenticis compatere ; quantominus de pudendis, ft verendis confiteri. Confidendum eft infuper verecundi· , ft famas mulierum , ne in fufptcionem veniant maritorum , vel parentum , fi crebro, fi palam, fi de longinquo ad poenttentiarios mitterentur . Expedit denique , faciliter ft cito relinquere poteftatem luper occultis cafibus ipfis curatis, ft ordinariis ; non enim de publicis loquimur peccatis : relinquatur etiam omnibus quos bona fide conftiterit velle , ft fcire proficere animabus , non ad queftum , vel fubverfionem. Tales quippe diligenter inquirendi eflenr, inducendi, & rogandi, immo conducendi ; quanto magis dum fe ultro , ft gratis offerunt, admittendi. Poenitentiam itaque docet Hieronymus , *fecundem poft neufreginm tebnlem*, quam amplificare , & dilatare plus expedit, quam ut nimia arâatio fua nequeat ille' recipere , qui aHici , immo vehit impelli debuerant . Qua fuper re ex'at quz· dam epifloia longior ad pafloralem dignitatem .

Provifio offeve . Fiat examinatio diligentior clericorum ad lacros ordines fe offerentium , pratfertim in vita, & moribus, defpeiuiuper continentiam quam vovent obfervandi , ft ut Latinam linguam competenter intelligent , cum his quae facerdotale requirit ofteium . Alioquin confultius effet pauciores , fed eleftiores conftituere , quam laxare paflim pet ovilia Domini tales fine difciplina , fine eruditione, fine continentia , nihil a diflipatoribus lupis différentes . Hic de concubinariis , & dc fufeipiendo , vel non fufeipiendo facramenta ab cis ; de tolerando quoque eos , vel abjiciendo ; de corripiendo infuper eos per fuperiores , non pro queflu annuali eos confovendo , multa fe offerrent traftanda, quat alio loco difputata funt. Hic praeterea de aon ordinandis ante cratem legitimam , difpcofatione non habita, caute agendum eft, quia peccant ordinans ft ordinandus: nec datur executio, immo nec ordo quandoque , fi prclatus tales per expreflum ordinare npn intendat ·, eft euim eflentiale iu collatione' cuiüfvie facramenti, conferentis intentio.

Proviso tune . Fiat matrimonialis conjunftio cum omni folemnitate, & bannis, neque in domibus profanis, fed in ecclefiis , ne incidat in illud improperium Apoftoli : *icckflexo Dei contemmtii ?* i. Cor. XI. Moneantur quoque diligenter per fuo· confeflbres ut infra limites maritalis licentiae fefe contineant , ne abutantur inhooeftius ft exeerabilius ic ipfis , quam meretricantes in proftibulis.

Prooifio decime. Fiat collatio diligens Extreme un&onis , dum adhuc patiens fentitur com-

ttr compos meetis, quiMnni admonitio CstabribAtcotfa Mm rondemnari , ft «dm reputlu- — do felutc aan anno AXNO roaotMB auusn ———. CMtsn taai.

. «MSOdam . {acranumtum rekerabee , cft

vis am at continue, «d feoapar Hic de s*rotaoabns fpcdaliter

tendendum·

Pnvifia aaàttàaa. Fiat finoquentior, utdforque rifitatio per totam dioecetem, vel provinciam , ijpargcndo ubique boonm femen ver. bom Dei , etiam fi fieri commode poteft , marisnte portato prindpali., prout jura vo-1 tant, ut circumeat parochiam . Hinc eft cardo totius reformationis ccdcfiaftios. Hacrirtus omnia hujus , aut fimilia concilii provincialis . Qpemadmodum enim retere powerbio dicitur ; *(Mat Dami iafitgtii tfaaat .* Sk prnfentis paftoris auAorhas nutrit, flt paicit giegem fuum. Ita tamen , fi providus , & compofitus in fe, & fimilia fisa paftor fuerit , & fagsx ; non lupus , non latro rapax . Hoc modo vifitare nonne «flet dare pondus anAoritatts, ft honoris, verbo Dei, quod nane per inertiam, vd omifliouem, ne dicamus ri-Hpenfiooetn pnriarorum, verium eft apud fubditas oves in opprobrium quoddam , ft fabulam . Quare ? quia videt «opulus fotos mendicantes , ft pauperes apud cos cootemptibflet predicate verbum, nec adefle prelates, ut vd hia illud honorent ptaefentia.

Vifitando denique exerceretur inquifitkMis oificium , perquirendo de doârinis variis, ft peregrinis, clam, vel palam feminatis, de fortilegiis, & fuperftitionibus, de blafphemiis , ft contumeliis , ft gravaminibus plebis per exaâores curiales, vel alios ; de excommunicationibus quoque juflis, vel itquflu, ft citationibus, vel angariis. Exerceretur proindefacramentum confeflionis fruâuofiu , ft mifericorditer, tam pro cafibus refetvatis , quam pro quibufdam criminibus , qu* paroebiani edant quandoque *proprii» curatis* , ft aliquanJo non fine jufta ratione , Coocernit quoque hie vifitatioais modus archidiaconos, ne plusadquxftum, & fubverfionem , quam ad pietatem , & cdificationcm fua siûtatiu judicetur exécuta . Et ne ſı relut cattus abigent quidem mures a cafeis, ipfos veto plus devorans . Hoc praeterea refpicit celebrationem annuam conciliorum provincialium , quia fecundum verba juris, nihil pene fic mores difciplinatos abecc'eiia expellit, quam negligentia iacerdotum, qui contemptis canonibus ad corrigendos ecclcfiafticos mores fyuodum facere negligunt . Deinde, ne quis diceret, quod fufficicntcs contra omnem prevaricationem conflitut* funt leges a prioribus, fubditur, quod ea qu* irequenti prevarications iterantur, frequenti *fen-*

putari, Fifathi per

vri laFBNfaMR.

Avudb dmdxwuu . Rat ad cucamaa ro-Mtio pulchra pacis, cam rarptear nniharis, ad habitaculum ratius «ccMb , ft hoc per baptosaifonai divin· mifericorii·, par ano> sum oomAfouem qui aoe firn pervsrfitate a aobis, Daoqus foperam,* per concilii groera-Ma (fi ita rifam fiarat)criebratkMKm , ia aoo mnerales per chriflianitatem errores paffiai iyarfi vortreat hoc generali remedio cor-

Pcrgibat hoc loco iadufttioia fcdnlitas vel-

&iooe , de naturalitate , de bcncficioium ad ordinarios revocatione ; fed modeflia rcpttffit dicens ; hic neque locum efle , neque tempus ; jam quoque dandus cft , ait , multiloquio tuo finis. Pbrui modeftie, & fob exhortatorio quodam epiiogo concludere taliter inftitui.

>sow Fqfter, ut audivit veftra devotio prm dariffima, viri patres ft fratres ; fanar pûftsr •rimam /hem dm pr» *taMat fait* , Joao. X. ii. dixit Chriftus paftor ille , qui fecit quod !docuit. Aiam *tufit fattn* , poft dscrrr , Ad. 1. i. m «d potens erat prius opere, poftfefmone, pries coram Deo , dehinc coram populo, dedit animam fuam pro oribus fuis m pncdicatiooe, in operatione , in {aeramentorum per mortem ejus vivificatione . Fiat hoc fimiliter a vobis . *aDttaâitt priu» vtUt* , dehinc *tauvtrf» gnpt ia* pm *ftfitit* «r *Sfiritat faaffat nprt ttdjiaa» Dt»* , fawn *atfàfiwi fangùat fat.* AA. XX. >3. Quamobrem inveniatur apud unumquemque veftrum , conformiter ad pnsmiftam triplkrtatem , & (aeram evangdii leAtoncm , triplex conditio . Vocet unufquifque oves iuas proprio nomine, ft hoc prsdicatiuoe , ft familiari exhortatione , vaDdat ante eas ft hoc exemplari cooverfetione ft follicita direftiooe . Defendat, ft adjuvet eas, ft hoc in (aeramentorum religiofa mini-Aratione. Sic affociabunt eum fedula turba , canes latrantes in voce pnedicatfouis. Sic audient vocem ejus ove» , ft fequentur , quia prucedet eas in gretfibus operationis . Sic demum cognofcet iwgolas ex nomine, attendens diligenter vultum pecoris, in {aeramentorum, pnefertim confdfionis exbibitiooe . Sic pafcet eas tripliciter. Pafcet verbo, pafcet exemplo, pafcet fubfidio . Et hoc per fcipfum , quod utique fandius cflkaciufque eft ; vd per idoneos vifiratores fubftitutoc : adjuvante Deo , E & omnia confirmante , qui cft pallor bonus & Deus benedifius io faecula {«culorum *Arnen. Fnit,*

&

AD

ANNO oousn

AD REMENSE CONCILIUM

·Amto 1408. *habitum*

D D I T I O

Avt*r fofiruAsa *teerpen pe cMrriitrr Knui pneiedeie cncilitin aee»* **1408. ait.** *Ofrilir, telicAc, ten ex femeee illic Mite, φηη ex cedxtie, ΰβΰ venit plxrinwtn ; & prine.*

CUm Inftitutiones canonical fiat inefica- A cas, At languide, nifi per Pafforem qui eft lux vba demandentur ad efteftum, falu- berrimum videtur pro reformatione, quod Pa* flor, juta canonicas fanftiooes, vifitet dili- genter, flt crebro ibam gregem, aut per fe

fpiritualibus expediendis, pnecipuc circa ma> teriam fVxnitcntie, prout eis vifum fuerit, At cum moderato ftipendio eis ordinando per prolatum, qua io re videntur attendenda pro quadam generali reformatione ea, quas fequuntur, cum additione, vel diminutiooe B fecundum circumflantia*, Ac cum opportuni- tate remediorum, fecundum prudentiam vi* (itantis.

Primo, vifitaturus perfooaliter aliquam pa- rochiam prmsunciet adventum fuum prius in- dicens per crdulam, ut fi quis indigeat con. filio, vel remedio Cdubri pro faâo confeieo- ttai fits, five io commutatione votorum, five m cafibus refervetis, five io aliis quibufeum- que, fit paratus tali die Ac hora, ut tunc confidenter adveniat.

Indicatur pnstetea omnibus parochianis cef- fttio ab omni opere, ut in ecclefiam com- pareant.

Item, fi Vifirator fit praelatus, ultra hec, 5|uod ad facramentum confirmationis digne in- cipiendum fe praeparent. Quod fi non ut prs* latus, indicatur adire eum quam primum commode poterit.

Item, vtfitator io principio fui adventus po- terit ad populum in Ecclefia facere' admoni- tionem brevem, conformiter ad illa, qus continentur in traftatulo compofito pro eru- ditione fimpiicium facerdotum, & populo- rum in materia praeceptorum, & conici- entie.

Item, vifitator poterit interrogare ab illo vel de illo qui defervit curs parochiali, fi fit curatus, vel vicarius, vel mercenarius con- duftus.

Item, qualis eft in babitu, Ac tonfura, io viftu, cooverfatione, Ac etuditioac.

Item, quales redditus fint in cura, Ac quo- modo miniftrentur.

Item de presbyteratus domo At utcufilibus, At reparationibus neceflariis.

Item, qualia babeat fliptndia vicarius ille, q^i defervit ficut cadum eft,* Ac fiat fufliciena provifio per principalem, five ille fit curator, E five ad collegium (perlibeat) juxta canones; It feiatar quo privilegio gaudet curatus non refidens,- Ac fi jufte.

Item, fi in parochia fit alia villa adjunfta pro faccurfu, propeer quam oporteat cum cc- kbrare duas mUTas quandoque in die', Ac qua* liter in bac fe habet, At fi io primamiflaca- pit ablutionem; quod fieri non debet, qtdA folvit jejunium naturale.

Item, videat fi ifie fciat ea, que perti- nent ad officium curati, Ac fpecialiter io ma- teria facramentorum, ubi majus eflet pericu- lum. Ut fi fciat formam pro Baptifmo, Eu- chariftia, pro abfolutione tam ab excommu- nicatione, quam a peccatis, nec non proma* trimonio, fle extrema unâione. Et fi nefriat, doceatur.

Item, fciatur ab eo, qualiter fe habeat in cafibus, dubiis emergentibus quandoque cir- c· adminiftratiooem facramentorum, ot ja mifla f dum cadit aliquid in calicem, vel dum fanguts effluit, vd dum non reperitur cflo vinum m calice, vel fi io pixide, ubi eft ho* flia laera, invenietur vermes; Ac fi nefeiat, doceatur.

Item, circa baptifmum dum puer eft ba- ptisants ab obiietricc, qualem fe habet, fle doceatur.

Item, fi obftetrices fciunt unam formam baptizandi in parochia fua,' Ac fuper hanc paterentur obftetrices interrogari, Ac docc- Cri, quod bcc eft forma, fpargendo aquam foper puero; *Exfnt je te nptije m m dx Pere & de Filt,* ỹ da *Sent Rfprit.*

Item, qualem fe habeat erga infirmos vifi- tandos in articulo mortis, & doceatur.

Item, fi celebrat femper jejunus, boc eft quod nihil fumpferit poft mediam nodem ejufdem diei, quodque poft illam horam dor- mierit, Ac jejunus fit; quoniam hoc nOn debet.

Item, û oftendit bofliam populo ante* quam fit confecrata, quoniam boc fieri nunquam debet, Ac sbufus opportune corri* Dgatur.

Item, fi unquam celebraverit fufpenios a jure, vel ab bocnine per excommunicationem, quia dc refervatione inde cootraâa fdus Pa* pa vel fui poenitemiarii tantum abiolvant, At fuper boc doceatur.

Item, fi celebravit coram excommunicatis caufa timoris, vel favoris, vel quod nole- bant recedere, & juxta materiam det fuum confilium.

Item, fi dixit primam antequam celebret * ficut debet fieri, nifi in dic Natalis; At fi poft pollutiones noâurnas, vel diurnas ftatitn ce* lebrat; fuper qua re doceatur quid agendum, tum propter reverentiam iacramenti, tum pro- pter olficii fisi neceflitatem.

hem, quomodo fe habeat in foro perni- tentin erga pernitentes; qualiter interrogat de peccatis, inftrait, abfolvit, remittit pro cafi-

C^Eus refervatis; et qui tant cairn fibi referva- ■ —I-i«if qaaltar aldolvit rrialMVairnw vd par- tieipantes, qualiter injungit pmnitentias,* at fi uJT «bfolvit «*. 1« "Ota* Mtare F0F<kmn dcfiftendi a peccatis, ut rancore, furto, fe«uria. Qpibus locis et temporibus audit coofieflfones. Si ^o peccatis occultis dat panitentiam publicam, vei fofanoem, ficutfaciunt ftulti ponitentiarii m principio quadragefimn mulierculis, vei hominibus, qui fisae nullam habent cultam, vel fejeem non publicam fuper mortem puerorum finrum; et doceant diligenter de omnibus vel verbo vel feripto.

Item, fi acclefiam fisam cum ornamentis et facro chriimate, et fontibus pro Baptifmo teneant decenter, bonefte, et fixure. Si alta- n fama fit integrum. Si hoftiam facram mntant de menie in menfem, vel crebrius, et fupra hoc follicite moneat, et docnat.

Item, fciatur fixrete per oarochianm, vel alioa de moribus fuis, ut fi ut continens, vel concubinarius, fi follicitat ad malum mulieres fibi confitentes, fi per riftum vd crapulam frangit figillnm tonfeflionis figno, vel verbo; fi fit lufor ad taxillos, vel aliter lcaodakrfus populo, in tabernis, in juramentis horribilibus, et aliis, etc. et fecundum fex moneatur, vel laudetur, vd ejiciatur.

hem, fi fe reconciliavit, at per quos, dum vulr celebrare.

Irem, quos accipit adjutores in confeffionibos audiendis circa Pafcha, et fi fratres fe mifenerunt invito *eo*; e(fi parochiani fui omnimode fe fibi vd ordinatu ab eo rcprsrfentiant, licet ab aliis fe dicant Grille confcflbs.

Item, fi pro negligentia fua aliqui pereant fine iaeramenlis, ut,... vel ngroti, fi mulieres habentes pueros ex conciri»natu admittit folemniter ad purificationem, quoniam hoc non debet.

Item qualiter denunciat Fefta, quoniam fsvpe fit cxceifus, ft laqueus apponetur.

Item, qualiter facit abfotationem generalem in Plicha; ft fi nefeit, doceatur, ft detur fibi forma.

Item, fi habeat ftatuta lysodalia, ft fi faeiat legere ea, etfi publicavit ea, que debet ex talibus populo nunciare. Et in hac debent pnelati paucis effe contenti quoad illa, qua concernunt temporalitatem ecclefia, fed magis de ialute provideant animarum.

Item, fi fciat cantaro ft legere io Miflali.

Item, fi habeat in feriptis tenorem generalem prneeptorum Dominica legis, ft fi denunciat tais parochianis, & qualiter; ft fciat feptem peccata mortalia, ft hic videatur de doftrinali fimplicium, vd de traftatulb facris ad hoc ordinatis, qua nugis necrflaria, ft (utilia funt) quam fola cotmitntionm fynodales, ut diftum eft.

Ceterum poft inquifittonem de moribus Curati, vd fui fubditi; poterit fieri ioquifitio ab oodem, vd aliis probis taper conditioufom parochianorom, ft hoc cante, io generali Eetendo qualia vitia fint notoria, ut taper oc poflit vifitatoris ferme mdius adaptari.

Inquiratur ergo, fi in parochia fint excommunicari, ex quibus caufis, ut vlfitans poffit ad eorum abfotadonem procurandam dirigi.

Item, fi regnent ibi hsoefes, fortilegia, ft qualiter, ft fi fint fuperftitioocs in ligaturis, icripturis, ft brevibusappenfis. Si blafphemto, ufians felCr, mcreauoocs, furta, peccata cou-

Atra innaram, adulteria ft fimilia, quia feemsdum Ifta pdrêrit vifitator pradicatiooemfuam, vd tifitauooem, vd coufeffiooem fcrvansfas adaptare ut diftum eft.

Item, fi parochiani beœ fervam Estapriocipafia, vemendo ad mtflam, ft ftando per totam; ft fi recedant fumpta aqua benedifta, veljpoft elevationem Corporis Curifli.

Notetur hic de moderatione, qualiter fieri poffet in tot Feftis five per hac ft concilium generale, five per provincialia de confenfo ejufdem concilii generalis / ft notetur de fefto Trinitatis folemnuando prout Papa noviter inftituit.

Item, .fi folverunt decimas, de quibus, ft loqaritbus, ft fi veniunt omnes ad confeffionem Uitcrn in Pafeha, ut diftum eft; ft fi fchint Credo ft Pater nofter, ft fi dicunt illa; ft fi noof compellantur ad dicendum, et friendum·

Si vexantur ab oficialibus prnlati, vel aliis, ft qualiter; ft taper hoc provideat vifitator.

Item, fi tcftamentorum exeeutores faciunt fuum onus diligenter tmpofitum; ft fi nou, moneantur, ft corrigamur.

Et fi fmt inter aliquos inimicitia capitales, ft fic finiantur, ut poterit.

Item, fi fint inter aliquos inimicitia capitales, ft fic finiantur, ut poterit.

Item, fi funt inter eos lites mota judicialiCter, ft quibus caufis, ft fi poflent ad concurdiam tammarie convocari, ut taftum eft.

Item, fi obfervant jejunia ccdefic, tel fi irrident, ft juxta hex numaantur.

Item, qualiter inflruantur pueri in pare, chia, ft fi fint icboJa ibidem vel prope. Querant hoc in omni loco vifitando, five fit in religions, five alibi, quia a pueris debet inchoari reformatio ecclefia, ft prohibeatur hie nimia familiaritas fratrum, & fororum, ft cum parentibus, quia jacendo cum eia alii fufib-

fchoto, ubi ooo firnt.

Item, fi morientes in puerperio aperiuntur, Dut infans vivus recipiatur\ ft Laptiaetur; quosuam boc expedi fed oum eautda.

Item, qualiter fe habent parochiani in ecclefia; fi reverenter ft ordinate, et quiete.

Item, fi fiant formons» apud eos, et per quos, et quando.

Item, fi quaftuarii, feu quaflores ventant ad eoa, et quod miffi font, et quid dicunt.

Item, fi laici vd mulieres intrant chorum, et fi ducunt choreas in locis facris, et fi illic celebrant convivia, et fi induunt veftes iacras; et fid corrigantur, et prohibeantur.

Itdm, fi reverenter fehabeat dum baptisa», tur fui pueri, vd dum fiunt matrimonia, vd in aHis facris, vd ridendo, vd jocando, garInflando; ft fiant surette cum bannis, ft fa Ecclefia parodriàli; u infirmi prius quanmt medicos animarum, quam corporum. Et jmita hoc, quod fieri debet, doceantur.

Item, fi parochiani turbant par fe vd per canes, vel per fafiurtes damante divinum fervidum, quod nequaquam canvanians aft fieri.

Item, fi diebus feftivis exercentur a jufik dariis fiatalaribua tortum ft quaftionm ad mortem; ft fi impediunt ne confiteantur ante mortem i qun omnia fieri non debent.

Item fi loquuntur irreverenter de pnslatix. ft DD.

>> A DD. ftc aliis, qui queruot Extremam no-A dionem in infirmitate ; fi hasretkos, excommunicatos fcpdiunt iocmneterio, fi exercent mercaturas in fefto, & io locis facris ; dt fi excreent tune opera fervilia; & fi in ecclefia fint arche five.........flt fecundum hoc doceant quid agendum fit.

Si paroduani excedunt in crapulis, flt ludo prohibitis , ftc fpecialiter in node Natalis , aliis vjgftiis inerts, flt fuper hoc doceantur.

Amplios , fi fiât alicubi Judei, videatur quod non feducant Chriftianos, ncc figuis canant diftindivis, flt fi velint conveni, non omnino fpolientur fuis rebus.

AmpHm, fi in parochia fint domus religioûe, vd bofpiralia, fiat inquifitio fecundum B flatum corumdem, flt qualiter fervant votafpecialitcr continentiae, fit paupertatis fine ptoprio, qualiter curant didis pauperibus flt fpecialitcr in fpiritualibus, flt ante quam recinantur infirmi, confiteantur, quemadmodum $t in domo Dei Parifiis.

Item, fi illic fiat monachi compatres, fi obligant ecclefia fuss, flt fi fidejubeant ; flt fuper iis prohibeantur.

Rurfhs applicet fe vifitator per fe, vd fuos comita ad audiendutd confeffiona diligenter flt morose, tam puerorum, quam magnorum modis idoneis, dc fecundum inftrudiones alibi memorata, pnsfertim quoad peccata carnis, qu· difficilius, flt uericulofius extrahuntur .C Nam in hoc flabit frnftus prccipuus reformationis.

Item, fi ille, qui defervit curss, repertus feerit idoneus , detur fibi bona poteftas fuper cafibus occultis refervatis; fic prefertim qu® fent frequenter repetita, flt erga juvenes fit feminas.

Item, fi non reperiatur effe talis, inftituatur in proximiori loco unus idoneus fecularis, vel religiofi» tamquam pcenitentiarius, ad quem poflunt remitti parochiani fuper talibus cafibus refervatis, et fuper habendoconfilio in talibus dubiis confeientie.

Itempro debita appofitiooe remediorum vifitantem expedit, ut tabeat ,1ct taberi £-- D ciat tradatulos breves per parochia in vulgari de examinatione coofcienti*, et de cafibus refervatis ad hos, vd illos, cum ftatutis fynodalibus abbreviatis pro cognofcendo, qu® fint form* pnecilr /aeramentorum, nec non praeceptis Dei atque finiilibus.

Item, pro tradendo certo et froftuofo modo refervandi peccata, videtur primo quod nullus cafus debeat reputari refervatus apud pueros, et puella minora S4. annis, propter cau. fu in quadam epiftola notatas, que incipit : *fentificeli iinitttt.*

Item modus traditus in fynodalibus D. epitropi Cameracenfis videtur idoneus paucis additis aut remotis. Primo loquitur epifeopus fic B dicens.

Refervamus nobis majora peccata, vid. peccata contra naturam in viris ultra 10. annum, homicidia, incendia, fimonia, herefes, apoftafias, facrilegium ultra 40. folidum , incelhu cum patre, matre, filio,filia, forore , fratre, cum religiofis mulieribus, et profeflis; injeaiona violenta manum in patenta, ex deliberatione faftu.

Sortilegis in /aeramentis vid· inEuchariftia ; vd Chri/matt, oppreftiooa parvulorum voluntaria, ct procurata negligentia parentum in igne, vd aqua natos perdentium, perjuria iolemnia,et fidei fradiona foleraaa. lo curia mea vδtorum folemnium *tranfgrcfliones, maleficia impedientia coitum, procurationes fterilitatum vd abortorum, propioatioaes venenorum, magnas blalpbcmia Deo fadas, cafus eorum, qui falGficant litteras curia noftr*, vel abutuntur eifdem, Omnes excommunicationes tam a nobis, quam a canone latas exceptis inferius nominatis, ct pxpreflis, ct omnia alia iftis graviota,

ANNO CHRISTI

Cefiii fmitntwiii pre dromeras *ctututiffi.*

Committimus ptnnitentiariis noftris generalibus per decaoatus deputatis peccata contra naturam in Omni etate a mulieribus perpetrata; et io viris infra 10. annum; pollutiones manuum in otnai astate; perjuria et fidei fradiona, qun non fuerunt fada in curia noftra ; votorum non folemnium transgrrifiooes. Injediona manuum io parentes, ubi non fuerit iafio gravis, vel deliberata; fortilegia , qua non fuot de Euchariftia, vel Cbrifmate; injediona manuum parvulorum in clericum ufque ad 10. annum· Oppreflfona parvulorum non voluntarias , fed Cafoales . Qandeftinas nuptias, inceflus exceptis peccatis matris cum filio, filia ,fratre,forare , omnia adulteria per duos telles aut (plura qui iis interfuerint aut alias per quamcumque formam, vd infamiam probari pofimt, priufquam fuper iis ecclefia vel noftram jurifdidiooem exercentibus fatiafaciant; manuum injediona mulierum in cfericana, vel facerdotem, ubi non eft enormis lefio; quas tamen fi probari poflGt, ut pntdidum eft, prius laefo, et ecclefia fatisfaciat ufque 40. folidum. Ita tamen quod debiti fiat reftitutio ecclefias de eifdem; omnia peccata in quibus curati habent poteftatem.

Item reftitutioocs incerta convertenda in pios ufes·

Cs/ar *fruhttrtme ferttiùlûKu.*

Cnratfe et connu vices gerentibm committuntur inordinatos concubitus cum mulieribus, mollities, ct peccata contra naturam in state puerili, in viris ufque ad 14. annum, et in mulieribus ulque ad 15. Adulteria cx viri peccato provenientia, damnificatkma, ct ferta , dummodo fiat reftitutio quam cito facultas fe obtulerit. Sacrilegium ufque ad 10. folidos, dummodo fiat reftitutio ecclefi*, injeftio levis manuum in parenta. Sacrilegia in rebus minimis, et communitus, ubi non eft horror flt turpitudo; perjuria privata, in quibus nullus damnificatur , ftupnxn virginum ; abortus non procurati lcd canules.

De ceJAeu cMj tf penitntùtrij ifirit nfirvetù.

Curatis et eorum vices gerentibus, excepto mortis articulo aut aHa manifefta necefitate. abfolvçndi omnem interdicimus poteftatem. £J**'"*—* Sacerdotes vero confeffiona mulierum cum quibus peccaverhtt, et fautores et mediatbres v*d». non audiant, donec faltem a peccatis inter eos perpetratis alias coofeffi fuerint competenter, ct ceflavcrit infamia, fi qua fuerit, propter hoc contra eos; fed mittant eos ad boucftos, ct idoneos coofcflbres.

O Porro fi talk vifitatio, do qua loquimur, à non fiat per parochias, videantur tamen ifta

bliea, vd ad panem, Gdtiea vd Latine, prout expeditius, et utiliter videbitur.

Item, fiat talis examinatio de omdbus, qui approbantur ad Kgimm curaram prinf-qtrem ria hoc concedatur.

Item, DDU pariati, et dii habratn jurifilif-tionetn, poterunt fecero fimiles ioftrnftiooes pro ioquiütiou· facienda fupr ahufibm,qui dicuntur fieri in curiis fuis, utfeiant, ct provideant, tamquam incipientes reformationem a fe ipfis et a domo fua·.

Notetur hic de juratis offieiarioram requirendis, dt fervendis, quoniam exordinatum eft.

Item, de juramentoexafto ab illis, quique, flbnaorar, vei per impofitarios a mercatoribus, quorum tamen juramento non flatur, cum finis omnis controverfi· fic juramentum fecundum apoftolum. Nam per ifta grandis laqueus ad perjuria etiam publica, dt folemnta procuratur.

Item, de teftamentis expediendis fine tali fumptu, dc traftatu in prejudicial» grave animarum, que torquentur in purgatorio.

Item, de cxcommunjcationitav tam frequenter, dt leviter fiilmiaatis a *jute* vel a judice.

Item, de promotoribos, qui dom faciunt vexationes iojuftiffimas, nflûi foirant de expends, nec puniuntur, fed reportant felaria fua ab fnoocontfoaa abfoluta, di&matis, dc vexatis.

Item, deapplicationepecuniarum pro emen-

m poptuov.

Item, ad «vitandam notam yd fpeciem firoôai· io ommtas, ubi pecuniae ad miniftraoda fpiritnaiia, fient iunc ordiarr, fepultuns, bsptifma, mifln, expediens videtur At confocmiter ad jura, aut quod nihil reciperetur, aut cum moderatione majori, aut quod prius darentur fpiritualia quam aliquid exigeretur, vd reciperetur temporale, fedpoftmodum quererentur confiieta; qu· fi renuerentur contumaciter folvi, fierent tunc honeflios afta contra tales. Et hic di interpretandum, fi jura oiim tradita contra dantes aliquid fe omui re fpiritnaii etiam in intuitu refigfouis fint in(ha feverttate fervanda, ficut olim, aut quod 000, alioquin fere totus ecclefiaftkoram cetus m damnationis flato eft. Fiat igitur declaratio.

Item* m miniftratioM ordmis fiat dAtgentior inquifitto, Ac obfervatio sriatum inftitutnnun per canones; & hoc pro rdigiofis, ficut pro alite, nifi fint privflcgiati: «eia hic «ft laqueus formidandus pro prodatis, «C pro talibus ordinatis, propter fafpenfiooem, Acaliam poenam juris; vd propter defeftum prolati,

in 18. dia-coNMM in so. feccrdoa m »5. eno, nodum proper fcientiam, fed & mom.

Iran, quod non promoveantur fine certo, Ac ftabili titulo benefidi, vd patrimonii fine fraude.

liem, fciant competenter loqui Latinum, It intslligcrc'

Irem» denunefemr roctpicm&m ordium croe, quod faciunt votum caftkatis folemne, ne reputent fe l&eros ad fornicandum fient fatui quidam putant.

Item, contra pradonm, & vexatores terrarum oodtfih videtur procedendum, primo per viam public· Ac pfas prndiearionis ad dominos» iofiouando gravamina particulariter, oftendando pericula foarum animarum, nifi providerint.

Item, qu» datur «secutio couftitntionis, quam papa fecerat pro theologis; Immo varius pro eodefib; ut fcilicet, ia qualibet ac-

praebenda aflèfta in perpetuum pro uno theologo, qui legere, It docere, It pmdkarc fit adftriftus.

Similiter providendum eflet abbatiis, At monafterus, quod oon carerent viris docentibus, eas, aut quomodo meditari in lege domini i··».** quia cum tali ignorantia quid de divltus mtrillgent» aut fepicat?

Item, reformetur houeftas in divino fervi» Ho, contra Indos femorum contumaikrfns Deo, dc ecclefi·; dt hoc per exeeutioaem, vei privationem diflribotiooum, vd tnearcerationem.

Item, contra garrulationes indecoras ia roro tempore fervitii, quod fiant nove cooftitutiones, aut jam edifte conferventur.

Item, deberet fieri fpecialis inquifitio, At vifitatio pro mendicantfous, tam io fafto fer-Cmonum, quam confeffiooum, quam aliorum effe. Et fpecialiter quod evitentur confortia feminarum in camerulis, dt detraftiooee in fer. monitas, dt tabulas aniles, dc aflertiooes temerarias, diffiniendo, aliquid generale efle peccatum mortale, vel noo efle.

Et inquiratur qualiter in pronai(fis fe ingerant; dc fi .contra decretalem hanc.' arerer *ffXXJ.*

Item, inquiratur de quibus peccatis remittunt ad peemtentiarios, quia, quod dicitur, aliqui abfolvuot de omnibus.

Item, fi mintftrent fecramenta contra prohdNtionem juris. Si predicant courra curatos» dc fepulturas, dc decimas. Si admittunt ex-Dcoaunanicatoe a judicibus ad fua confortia ia divino fervitio, ut roteris, ficut ab aliquibus fertur efle.

Irem, pro prioratibus defolatis, ubi nou font nifi unus, vddno reUgtofi, fiapeinfcaa. dalum fai, dt aliorum, eflet providendum, quia dum redeunt ad clanftra, tarirent reliquos, nec proficiunt.

Item, de obfervatioo· Beoediftio· pro monachis nigris, flt aliis videatur iUa, Ac que neceflaria funt, declarentur.

Item, videatur, num conferendo bene, et libere beneficia in cafu reditionis beneficiorum, ad ordinarios, «t dc reliquis convenientibus.

Item providendam erit ia exceffibus vifitaatium plus fape ad quadhun, et pompam, et Idcftntrooaem, quam ariificatfoocm, ct ordanerer certa taxa moderata.

Item, videatur de modo habendi certam contributionem pro tota provincia ad defendendum, ct profeqoenda ea qun fuerunt ordinata, et quod ipfe uaiverialiter, ct prudenter exequatur ufque ad aliud provincial· concilium, quod da termino in terminum fieti debet, ct notetur pmna appofita, vel usdinetur

ANNO CHRISTI H·I.

netur aHa, qu* fervetur; dederetur fimilhxr, Ahareratio; qui débet comparera, ec qnaliier. lia

liem, ii expediat tres, aut quatuor proda-ctas quandoque fimiliter convenire.

Item, ordinenturenntamiter ad décrétaient aliqui, qui habent inquirere reformanda pro qualibet diœcefi, et retare cum avvifiunea» to pcoviftoocm decentium in fcqucnti cond-ito.

Item , fiat in qualibet dfeerefi monitio (tallis illi, quam fecit epifcopus Parifienfis contra toquantes fub fpeeie toci contra Fidem, «ferramenta, ut fcilicet audientes denuntient ta-ta epftcopo loci, vd officiali, vel fuo curato infra t. dies, aut quam primum commode fieri poteft. Et hinc eflent puniende graviter B cantilen* , creance, et lubrice et contra honorem matrimonialis facramcmi compofii·, et cantat*. Et ita de plurimis qu*Deomonftrabit convenientibus in unum per locorum, et temporum, et morum qualitates. interim plus in modum cujuidam memorialis , quam doftrio* fubftantialis notata fint. Det in exequendo fpiritos fui robur Deus, qui eft _^coediâns m («cula. Amen.

Ptutficali diçùtaii fait pualifiumqut taUttr cluvibat brut ati.

Paftoralis auftoritas in cafibus retavandis load forum coofciemi* ficut ad alia, que- C ssem ecclefi*, non in deflniftfooem, ficut dicit Apoftolus, dPiu favorem populi Chriftia-*1 pro falute fua. Cooftat autem certiftime, per plures expertos in Confeifionibus audiendis tempore ifto, quod refervatk» ftnfta quorumdam cafuum prefertim in gravioribus et cultis fpedebus peccati carnalis, retrahit innumeras a confeffiooe talium percitorum; ficut funt puelle, et mulieres verccundidim* «t rurales idiot*, a quibus vix poteft extrahi confcflio talium peccatorum, quantumcumque •onfeflor fit follictus, humilis, morofus, di-(cretus. <^od fi remittatur ad pnslatum vel peenitentiarium de longinquo vel in publico q refugiunt, et horrent, expertumque eft milita, quod non vadunt. Sed nec ducenti, vel trecenti , humo nec mille pcenitentiarii (officerent, alias ia una dtacefi ad tales cafus plene audiendo· abfolvendofque. Denique quid prodeft, ct certe obeft plurimam, addere verecundiam fuper verecundiam , onera gravia *fuper* onera, et difficultatem confitendi talia peccata fuper difficultatem, qu* tanta eft, ut vix cr*ft poftit» Et hoc pnsdpuequando peccatum fccreum eft, ct quale quod aftor perpetuo celabit ipfum, fi velit, ut nec epileopus, nec alius inde notitiam inveniat.

Sed dices: talis fi non tevdavcrit, damnabitur. Fatemur quidem; *ied* obviandum efletg huic damnationi modis omnibus, potius quam addenda fit occaGo . Expertum itaque eft, quod hic tenor reiervadon* nullo· aut pauciffimos cohibet fic peccare ; innumeros autem retrahit confiteri. Sect* eft in peccatis publicis quid nimirum; ut taxaretur parea gravis, et public· per fapcriores talibus, in exemplum Ct terrorem aliorum. Sed in occultis ccflat pro talduMnuUa peniteo-eft, quam nolit cottas* red-juxta memorabile di&amGutt-. Jatarito qft reqfttat mas posta W taqfta* *pmittntie utfffte tu reti·' fatr»* m mhw *Dti ferMur* m *Purgaturi»,* ^mmv case sugM nsa *adimpindu drtrudm i» fitfauum.*

Provideat igitur deinceps fbllicitudo pia tua, pontificalis dignitas. Noli claudere regnum Dei Chriftiano. Cave onera graviora cervicibus debifibus, & cafitrts alligare. Quunobrem a talium cafimmoccultorum retavatiooe, qui,proh dotor! vix veniunt ad confeflbres quotcumque, licet creberrimi fint, cooquiefcss. Poflrcmo, fi non placet cafus omnes occultos, quia de publicis non loquimur, relinquere paflim, cuilibet [redacted]ri, nec pro omni «taie confitentium, faltem hoc expedire *ridetur.*

Primo, quod nullus cafus judicaretur refervatus, quod juvenes minores 14. annis, quia non habent perfeftum nfum rationis, nec facile rcfiftunt tentationibus filis vel malitiis alienis , nec leviter audent taram perfonis authenticis, & extraneis componere. Quantominus non audent de tam pudendis *confiteri.* Coofulendum eft infuper verecundi® & fame mulierum, dc in fidpictoncm veniant maritorum, vel parentum, ft crebro vel publice, vel de longinquo ad penitentiaries mitterentur, Expedit denique faciliter & cito relinquere poteftatem luper occultis cafibus curatis', & ordinariis, *A generaliter omnibus,* qui bona fide voluerint, & iciverint nroficcre animabus non ad queftum vel iubveruooem. Immo tales diligenter inquirendi effent, inducendi, dc rogandi ad laudem Dei, ftefatotem populi... per earumdem confcientiarum levitatem in boc /•mv. Hinc torrendum eft ubique ftagitiorum naufragium, a quo falvat arca poraitcnti* confitentes. Cujus arce introirem ideo plus expedit ampliare, quia nimia arctitudo lua prohibeat eos, qui ad ingrediendum allici; immo juxta parabolam evangdicam quafi com. pelli debuerant.

Cafu· aiioquin fpeciaks funt, mollities fecum; item pollutio in fimill fexu. Item in alio fient extra vas ordinatum, tam intra, quam extra matrimonium.

Item, corruptio talis in omni gradu cognationis , ftc in omni fpccte peccati carnalis fine reverentia generis, aut matis, aut religionis, aut fact* dignitatis, aut partium hooeftarum. Et hac pretenin»· ubi ducitur vita in nimia familiaritate parentum cum puellis, & pueris, dc in otio & deliciis, inter quas beftiales efficiuntur; de quibus loquitur Satyricus.

{Wd mrav Ftav *rdrin curat?*
b&ùair b capitii fit difluutia utfdt.

Item, cafibus his non refervendi» addi poteft votorum communium tranigreflto aut in melius commutatio.

Item, facrilegia in perjuriis, flt fortiiegia in levibus, flt pereufltooes *priorum* clericorum ad invicem, & reftiruttooes incerte de modi.] cis, dc fi qu* funt fimilia.

ANNO Chr ist i U»I· TmtITT-inri iiim~ ᴛ ANNO omisn ·<·*.

PARISIENSE CONCILIUM

h φη deflinatxr fatrtt ad Pifiautm fmcifamt mittendit

Amee 140] I. *Mitnm,*

Ex ms. Cod. T«uri»eail, n adC^aic. & Püanu® fpê-dià. fiaatUaccr Ex Manfi Uxd.

TN nomine Domini, Amen, Tenore hujus X publici inflrumenti cunâts pateat evidenter & notam › S»od anno ejtridem 1408. in-3. menfis vero Novembria die *g.* ab ele* âione Petri de Luna, quondam in papam elc&*« Su' Benediâus XIII. nuncupatur, anno x5* congregatis pariter & convenientibus in aula alta fupra Secanam regalis palatii PariGenGs RR. in Chrifto PP. D. patriarcha Alexandrino, archiepifcopis, epifeopis, abbatibus, prioribus , & univerfitatum & ecclefiarum metropolitananun catbedralium, nec non quorumdam aliorum prclatorum & virorum ecclefiafticorum regni Francia & Delphinatus Vicnnenfis abfentium procuratoribus, & deputatis, ecdefiam Gallicanam facientibus & rcprarfentantibus, auâoritate & mandato chriftiapiftjmi principis & mandato Caroli Dei gratia Francorum regis fuper faâo, materia & profccutione defideratiilimr unionis *& pacis* land» matris ecclefi», & aliis Gallicanae debitum regimen & ftatnm bonum copceraèn(i? bus, ad primam diem menfis Augufti noviflime lapfi, Parifiis convocatis cum continuatione dierum, ufquequo fuper omnibus in deliberatione proponendis receptae & faâ» client certe et finales condufiona* prout pro notione* hujufmodi nobs notariis Infraferiptis fuit faâa fides; et relatione faâa per organum egregii magnifici et potentis DD. de Corbeya militis et cancellarii Franci», hac diepreGdentis nomine regio in diâo confilio per reverendum in Chrifto patrem et DD. Simonem mifçratione divina patriarcham Alexandrinum aliis diebus in diâi cancellarii abfentis in praefato confilio pnefidentem et regem conflitutum ; inter plura alia extitit relatum fpecialiter et expofitum io eftcâum, quod RR. in Chrifto PP. S. R. E. Card, mature deliberaverunt generale confilium utriufque partis et obedienti», D qu» Angelo Corario qui Gregorius, et Petro de Luna qui Benediâus nuncupatur, et eorum pracdeccftbribus adheferunt io civitate Pifaoa ad sy. Martii proxime futuri, Deo dirigente, pro pace et unione fanâae manis ecclefi» aflequeoda in unum fore celebrandum, ordinaverunt et requifierunt omnes et fingulos archiepifcopoe, epifeopos, nec noa ecclefiarum metropolitanarum et cathedralium capitula et abbates exemptos et non ; quatenus ipfi et eorum finguli per fe vel per alium fumcientem; univerfitates vero et capitula unum vel plures de ipfis aut perionam idoneam vadant et mit-ζ tant} requirunt etiam regem, quod velit mittere et facere quod praelati regni fui et alii prsnomioati vadant feu mittant, ut patet per eorum patenta litteras. Quorum DD, cardinalium fanâum et laudabile propofitum prefati RR. PP. diâum confilium ecclefi» Gallicana celebrantes, matura deliberatione prehabita , laudant et approbant, et funt concorda et parati didam pacem cccicfic et unionem profequi modo advifato, feilicet ceflionis vel efeâionla, et ipfi hujufmodi convocationem generalis confilii ratam et gratam habenta, vtdeutefque expediens, congruum et opportunum ac neceffarium pro acceleratione dide unionis, et extirpatione prefentis horrendi fchifmatis exiftere , ut ad locum diemque prefixos praefati DD. cui per didos DD. cardinata illic accedere requirerentur, monentur et exhortantur ibidem perfonaliter conveniant, aut faltem, quod viri folcumea et cleâi tam prelati quam alii in notabili et grandi numero ex parte hujufmodi regni et delphinatus tranfmittam ; et ideo ordinarunt , conclufcrunt, concorditer et determinaverunt de qualibet provincia diâorum regni et delphinatus ceteros (certos) pr»latos et alios viros egregios ad profecutiooem unionis propitios et idoneos tranfmittere, qui per prediâas provincias fingulariter er folemniter congregatas fuerint eledi, nominati, et ordinati, et in fuo commu. ni confilio ecclefi» Gallican» viribus & diebus fepe repetitis nomiua pnsdiâorutn leâa, et funt hcc.

Sequentxr nomhia tonem fri *ex perte proven. citrum fuerunt eleOi pn concilio generali die* Γ7. *Novembrit in prajentio demini cancellarii francia.* -r..,,intr/:. cmnbabet & Maneo. V«·Mop. t VI! pat· "i.exqua Variant·· hi« < "".

PRO REMENSI PROÏ'JNCIA.

M 'φ-

Belvacenfis,
Laudunenfis.
Tornacenfis.
Atrcbatenfis,

Abbatei dolhrtt

Sanâi Eligii Noviomenfis.
Sanâi Chrifpini.

Prient cenveninale/.

De Chrifpeyo.
De Abbatis-vills.

Owws *notabilet graduate,*

Msgiftar Joanna *Moronic* pro ecclefia Re* menfi, Mar. Mau-

Magiftcr Petrus Canthoa pro ecclefia *Re nerf comment Eccl^e Catalmmcrfe.*

Decanus S. Audomari pro ecclefia Morinenfi.

Magiftcr Joanna *Camcen cananicnc Camera.* on»/. pro ecclefia Cameracenfi. Date. M. CU«r«· °*fuM'

Et ducet quilibet epifeopus fecum, fi volnerit, unum vel duos canonicos de ecclefia fua, & fuas lucrabuntur cotidianas diftributiona legatione durante.

PAO-

ANNO amen

PROSINCIA ROTiKMAGENSIS.

V

LexovienGs.
EbroicenGs.
ConflantienGs.

AUxtte Ao&ortt.

Montis fanâis Michaelis.
De Gcmmcrico.
Sanâi Petri fupra Divam.

Dofforti. B

Dtfunr *Megi/ltr Hm At Rtnwfix focrx TMoeix. profitffr* decanus eccleG® RothomagcuGs ficmagifter Robertas de Quefneyo.
Hnrictu At Cthtonetnit trcMixeonxi eccltfix Eirtictn/fi.
M. //*»- Magifter *Ifeinitrtns* Martelli thefaurarius facr® cappell® palatii PariGenGs.
JJ Rdiqu? défunt? Magifter Urfimis de *Coievtnde fiterx tMI*g»< *proftffarptnittntixrint ConjUntien/u.*

Lieentixti i» ntrtque jttrt.

Magifter Adam de *Bltmdribofco.*
Magifter Henricus de Calvo-monte. £
Magifter Guillelmus Pefpuis.

PROVINCIA SENONENSIS,

Archiepifcopus SenonenGs.

Epifeopi.

NivernenGs.
Trecenfis.
MeldenGs.

Abbeter doNortf,

Sanâe Gçnovefx PariGenfis. p
TironienGs.
Sanâi Benediâi fupra Ligerim
Sanâi Maximini AurelixnenGs.

Doihrtt i» tkeoltgix & jure.

Provincialis Franci® ordinis minorum
Magifter Joannes Cortecuifle.
Joannes Luqueti.
Guido de Albiaco.
Radulphus de Albiaco , & Matifcone.
fwnw *JtMMtt Brntxort.*
OxUltluttu Pulcbrinepotts ftcrn tbtolegix prt- ftfr-
Rodadpitu At Refugio dollar in jure. g
Jaawcr *GrinttettUe fiera tMotia profeffor - ttunifitrprovincia Francia trdtnû txiturnm.*

PROVINCIA BnVRKENSIS.

Archiepifcopus Biturieenfis.
Unus dc ejus eccleGa
Epifeopus AluenGe.
µ,λ ıλ -. D«rf. Unus de ejus ccdefta fcilicet magifter Joannes *DxUt.*
Et Michael de Afiris *pn fnx tttkfix Lentovkeifi.*

Epifeopus RuthenenGs.
Epifeopus LetnovicenGs. ANNO CHRISTI
Magifter Gaufridus-da *Ptncit.*
Epilcopus TutelenGs. M. D/Λ.
PrarpoGtus de Bellomonte.
Epilcopus CaturcenGs.
Abbas de Burgo Dèi. I
Abbas de Conches.
Abbas S. Auguftini & Cafe Dei
D. Petrus *Portion pre Mintacen/i ttcltfit.* M. *Porte». Défunt* re· l<ua·

PROVINCIA LUGDUNENSIS.

Epifeopi quilibet cum uno graduato.
Epifeopus Eduenfis fic Cabilonenfis ;

Abbttti AtBhrtr in tbttltgit, ifjnrt'.

CbaiMctnfij pro Aitttffi MttifctMnfi. £«π

Mohfmenus.
Sanâi Sequani.
Monafterii *Si* Joannis de Redmo.
De Caftelllone.
Petrus de *Montevoto* Lugdunenfis. m. *Dt*
H. de Savoifi LingonenGs eccleGarum decani.
Joannes Guioti doâor jure canonicus EduenGs.
Hugole *Ftirri* licentiatus in decretis, canonicur Cabilonenfis. *Ixtdtum».,* ni»7',»"?·'
Gaufridus de fanâo Amore cantor Matiiconeniia licentiatus in utroque. M-*jiti»*

PROVINCIA BURDEGALENSIS.

ArebitpîfcopHj Bxrdtgtltufir. Dm«. Deaft·.'
Epifctptu Pttrwflut^M.
XantonenGs.
AgennenGs·
LucionenGs.
Abbas S. Maxentii.
Decanus PiâavenGs.
Decmxi XJntnenfit. DeeA.
Et megifier Elitt dt Strrt.

PROVINCIA VIENNENSIS.

Archiepifcopus ViennenGs cum *fix nliit fim. rtpn txnc non fturxnt txprtff» nontinx,*

PROVINCIA AUSSITANA.

Epifeopi.

VafatenGs. «>«··
TarbienGs.
Convenarum.
LeâorenGs.
Abbas *CbMtatorrx.*
PrsspoGtus S. Juftini in eccleGa Auxitana. cetera défont.

PROVINCIA NARBONENSIS.

Archiepifcopus NarbooenGs.

Epifeopi.

CarcaflonenGs.
UticenGs.
NemaufenGs.
LodovenGs.
AnicienGs. («)

Et ip-

*ipfi P*tri*rtb* AkxndrtMf perptttuu* ad-
-------- *tcclffi* Cerc^ontufis.*

ANNO CHRISTI

Abbaiti.

D«tH M v

Craflcnfis.
Aniane.
Finicwf Conroti(, vel Petrus Aftreboni.
Joannes Fayditi, vel Joannes de Bcrno.
Prior de Verina.
D. Guillelmus BeneJidi vel Sacrifia Car- caflopcnfis.
Gaufridus de Pompadorio.

PROVENUA THOLOSANA.

Archirpifecpus Tholoianus.

Mirapicçnfis.
Lomharienfis.
Apamiarum.
Rivenfis.
Eledus *Knctnjii,*
Duo Dodores.
Et duo dodores pro univerfitateTholciana.

PROVINCIA TVRONENSIS.

A refait pifeopus Turonenfis.

Epicopi.

Dolenfis.
Nanoetenfis vcl *Rtnerfi* , & Ticcorctfis. (O

M Wde- rrnh. . (t? M*;'. jd.iit

Abbott/,

M. *s*

De Nucariis .

M. *it P'*

Sandi *Frtgii.*

M.

Sandi Albini.
Raymundus *Perneo.*
Decanus *Turonrrjii.*
J. Ttngltn.

M. C»'·*ı

Alanxi dt Melio,

M. ‹ «.»‹ ·

Thomas *Giron.*

M. D‹S»›.

Andreas *Afcotin.*

M. F.cr··· «««/>· T- r»«‹»/!, * dii › h r

Wilielmus *Mnieigendr» doEiarn ne provin- culibns provint!* Tyrone* de ordine mino- nm.*
Decem abbates de ordine Ciflercienfi.

Hn: utqu- M*>rene : «rtrrj ex eodem MS. Cod. pro' fcqcetnur ,

Item pro monafterio majoris monafterii.
Pro ordine Cluniacenfi, & pro mine *Prx-* monftratenfi aliqui per eos no.nnunJi.
Item pro univerfitatibus Parilicnfi, T'iolo- fana, Andegavenfi, Aurelianenfi, ôc Mon tis Pcflulam deputandi & njn nominandi pet cafdem unicerfitates.

Quibus nominibus ledis per ncr.irium pu- blicum in dido confilio , idem D. Patriarchs dixit in efledu , quz fequuntur, ·.irHicet quod didum concilium Ecclefix Galhcenz certam poteftatem dedit & dat prznominatis RK. PP. Archiepifcopis, fic Epifeopis, ac Abbatibus, nec non aliis notabilibus viris litteratis fic eo- rum majori parti, ac etiam parti illoium ma- jori qui in diào confilio voluerunt fic potue- runt compatere, vdelicct plenariam potefta-

ANNO '-HRTSII

tem & mandatum generale ae Relaie compa- rendi in dido concilio loco & die pnedidis, ac etiam aliis diebus & locis continuar, pro & nominearehic^ilcoporum, epifcoporum, ab- batum, cappituli metropolitanarum cathedra* Hum Ecclefiarum fit cleri & populi tociua Gal- licane Ecclefie ieu regni Francis dc Delphi- natus Viennenfis. Ibi per cos repratfentandi, deliberandi confidendi, confentiendi , dicendi, faciendi , procurandi, & concludendi omnia & fingula quae fuerint utilia, expedientia, necef- faria, feu quomodolibet opportuna ad extirpa- tionem fchifmatis & unionis & pariem (fic) Dei Ecclefia, Deo duce, reducendi; etiamfi contendentes propter fadum fchifinatis aur hç-
B refis vel eorum fidei oppofitione dejiciendi fue- rint, feu dejedis declarandi aut denunciandi vcl corum alter, fie ad omnia & fingula di- cenda, facienda, & exercenda nomine quo fu- pia, quz ad elcdioncm unici fic indubitati pa- floris feu reverendi pontificis expedientia , con- venientia, fic utilia, ncceflaria, feu quompdo- libct opportuna fuerint, nec non ad profequen- da, concludenda, deliberanda , fic ordinanda , omnia fic fingula opportuna fic utilia pro re- formatione uuiverfalis Ecckfiz, fic maxime il- la que concernunt bonum flatum fic canoni- cum regimen ac libertates Ecclefie Gallicane feu regnum Franci» & Dclphinatus Viennen- fis, prout eorum conflitutis videbitur facien-
c dum. Et generaliter ad omnia alia fic fingula dicenda, facienda, fic procuranda que in prz- miflis fic circa ea ncccflatia fuerint, feu quo- môdolibet opportuna , etiarfi fimi'ia fint, quz mandatum exigunt magis fpiritual: : pro- mittentes bona *fide fe* ratum fic gratum per- petuo habituros quidquid per cos aut majorem partem eorum, qui in dido confilio compa- ruerunt, aut didum gefturn procurandum feu conclufum fuerit in przmiflis. Dixit fice, pr» fadus Reverendiffimus P. D. Patriarcha Ale- xandrinus quod didum facrum concilium Gal- licanum volebat fic intendebat quod przmiflis feu eorum aliquo non obflantibus , fine ta- men didorum prrmiflbrum aut alieujus ipfo-
f) rum przjudicio, omnes fic finguli alii incolz regni Francise fic Delphinatus Viennenfis ad didum concilium Pifanum vocati poflint ibi- dem, fi velint, perfonaliter interefle, ve! pro- curatorem fpecialem r'ittere ; quare petebat idem D. Patriarcha a D. cancellario Francia quatenus pro fic nomine regis omnia fic fingu- la przmifla laudaret, fic rata haberet, fic lit- teras opportunas fic utiles fuper przmiflis expe- diret, fecundum commiflionem fuper hoc a D· N. rege datam. Qui dominus cancellarius benigne omnia przmifla conceflit ; quz *omni* fic* fingula eidem facro concilio grata fuerunt nullo contradicente, de fie fuper omnibus fiç fingulis przfatus fic Reverendiflimus P. D. Pa-
E triarrba Alexandrinus, fic plures alii petierunt a me notario publico infraferipto fic plurjbus a!rs notariis ibidem pro tunc exiflentibus fibi fieii fic tradi publicum inftruflnentum feu pu- blica inflrumenta unum vel plura. Ada fue- runt hzc Parifius in dida aula regalis palatii fupra Sccanam, indtdionc , mcnfe, fie diç , fic ab eledione przdidis , przfentibus VV. & circumfpedis viris magiftris Joannc Trelon, Joanne Luqueti, Joanne Brenftone, Martiano de Mormia , Urfiuo de Talenande , Henrico , de (Jragella, Arnuipho dç Fonte miniflrppro- vinciz Burgundi» ordinis minorum facrz Tneo- log:z

er logis piufeflbribti» , Petro Caathen, Joanae Saluero» Nkolao Gobe in Iggftos flt decretis H*·®*!·»»·» J0*01* Petro in artibo* dc medicini mag. de Nicole de S. Clario mag. in arti* cibus flt baccalario in decreti* Ac pluribus alii*

AMNn CHRJ5T1 I,·*-

Atn maxima multitudine teftibu* ad promifla vocati*.

|IHh pariter bujus adjkûada /ivar ra f«a ard/anu ad *Parfiente* aur 1404. as *ibi mmaimni.*

M,,_

'CONCILIUM AQUILEJENSE

IN AUSTRIA.

Pro tollendo fchifmate, per Gregorium Papam XII. anno Domini MCCCCIX. celebratum.

HAnc fjnodxm GrtgtfiuJ indixit mmo ptutifientm fui fecundq, ptr epiJUamquamdam "ZSIZZ" "F"d Theodoricum* a *Niti* lib, extentem t* fv« *talis fft,*

Apud iiHr». tem Auftrie JtaJcSr'*·8

Gregiriu, tfc. ad *futuram rei memoriam.*

GUm tota noftro menti* intentio, fitChriftianorum ecclefiam rcumre, palpato per experientiam rerum magiftram, quod per viam renuntiationi* , obftante iniquorum malitia , id efficere hucufque nequivimus , quam pure & fincere obtulimus , Ac in eadem perfeverantes perftitimus, & adhuc perfiftere nondefiftemus , fecundum formam & intentionem noftri voti & juramenti, nefeientes Divini (e- C creta confilii *ix*penumero per efteâum dejuranti* , quia vane funt cogitationes hominum, ad viam juribus & antiquis confuetudiuibus approbatam no* convertimus, generale concilium, quod omnes vias ad union.*m includit, nullam penitus excludendo, quodque congregare ioliu* Romani pontificis efledignofeitur, fine cujus audoritate fadutn, non concilium , fed conciliabulum aut conventiculum dicitur, Ac diffinitur nullum exiftere : ad felium Pentecofte* immediate fcqtientis , & in provincia Aquilejenfium & exarchatu Ravennatenfi, Divino auxilio invocato t de fratrum uoftrorum confilio, audoritate apoftolica, prefentiumtenore indicimus , & etiam convocamus , perD apoftolica feripta mandantes , quatenus venerabilibus fratribus noftri* univerfis & fingulis patriarchis , archiepifcopis , flt epifcopis, & diledis filii* eleftis , & aliis ecclefiafticis pικlatis, ac reliqui* in prolaturis & dignitatibus cooftitutis, qui folent ex dignitatibus & ptzlaturi* eorum in hujufmodi generalibus concilii* interefle, quatenus ad id fe perfonalitcr in eifdem loco & tempore transferant debito, fcituri locum, quem ex eis duxerimus eligendum quem quidem locum nunc expreffe determinare & denunciare nequivimus propter v.-rias circumflantia* , quibus locus talis unitatis & paci* debet merito circumcingi . Et quoniam peftiferum boc fchifina tolli veriti- E militer non fperatur, nec dari integritas unionis pojulo Grriftiano cum efieâu , fine dominorum temporalium voluntate , quorum honor dc ftatu* tangitur : cariffimos in Cbrifto filias noftros Rupertum Romanorum , & alios reges , & nobile* viroc, duces, principes , ck terntque potentes , necnon communitatum fic tioivcrfitatum regimina principalia requirimus, monemus , At hortamur in Domino , quatenus ad idem concilium perfonalitcr veniant , Baitt aliquo* viros folemnes dodos , & Deum timentes tranfmittant , ut fiat Deo annucn- J. dr *fcbifmate* te , pax & unitas eadem in populo Chriftiano. Nulli ergo, &c. noftro indiaioni* mandati requifitionis , monitioni* & exhortationi* *infringere* , &c. Si quis autem , &c. Dacum Lues , fexio Nonas Julii, pontificatu* noftri anno fecundo .

Haâenus cpiftola Gregorii papK XII. Deoecafione, loco & tempore ejufdem concilii, & de perfonis que interfuerunt, fiibjungit quz fequuntur .· *Subfequenttr vero circa finem menfis Junii , Gregarim csm pauca comitiva , curialium Ü etiam armigerorum λ Inca recedent , multum extenuatm ;n facit* , ÏT *hvidi coltru* , C ac *fi Jam in pundo mortis extjlcret , fub fait» condnlix ejufdem florentinorum , datis fibi etiam per ipfoi, prout peti.t , fnflicientibus obfidibns , dtnec effiet in loco tuto , ad eamdem crvitafm Senenfium revertebatur, ubi fatis honorifice , Ut c.editur , o" reverentiam regit Ladislai, quem Smenfes tunc & ante reverebantur tf diligebant , per cive· communem popnlum recipiebatur . Credidit tamen tunc ire verfut Ariminum rtila via : fed boc eo iter agente, fuit quomodolibet impeditus . Stando igitur tunc per tres menfes vel <irciter Senis, interim ad dilatandum fchifma alios novos cardinales creavit ,* ÏT *poflea verfus Ariminum tra^fivit , ubi etiam hiemando in Qnadragefima tunc inflanti, ad* D *terram civitatis Anfiria Aquilejenfis dioecrfisacctffit , & ibi circa fefium Pentecofles tunc fequens fuum conciliabulum celebravit , paucis ibi exiflentibus archiepifcopis, epifcopis, & aliis ecclefiafiicis prolatis , aut procuratoribus ecclcfiafiicorum prolatorum, necnon principum facularium , in generali concilio per fummum pontificem convocato de confuetudinc & more interefle tenentur*. Hadcnus de concilio Aquilejenfi Theodoricus .

Aj». Ck. H.l.

G. COSS. ADDITIO.

" Çuod ait fupra Niemus , concilium a Gregorio efle convocatum m civitatem Aufirsa , escpiic.itiut habetur m epiflota ab Oderno Kav. naldo e monumentis l'aticanii edita ad annum 14C8. *num. 67. qua Gregorsu<, uti feadverjxs Pifanxm concilium msentret, conventum alium , quem fmerioribus litteris in provincia Aψule-Jenfi , nullo certo defignato loco, induxerat, convocat* in civitatem Aullrie & Uttnum , *ditecefis Aquileienfis : qua cum eflint vicina urbes , pro uno eodemque loco haberentur . Epfllelam ipfam fubjicio.*

Cr^gerim ty. M fetore* rei ooemorixtoe.

*** A D pacem Chriftianorum totis a&ftibus intendentes, diligentiflime illa profequiraur que ad confecutkxsem (anâiffiœa atque optatiflimai unionis fore credimus opportuna. Cum iraque dudum , videlicet VI. Non. Julii proximi . in civitate Lucana tunc exiflemes, teacraie doncilfam pro fedatlone perniciofi dc invetera ti fchifmatis,ad feftum Pentecoftes immediate fequentis, in provincia Aquikjenfi , vd exarcharuR.avennate,dc fratrum noftaorum confilio, auâoritate apoftolica per alias noftras litteras duxerimus convocandum; ac propterva- rias circumftantias, quibus locum hujufmodi habendi concilii accommodari , dc per nos , eum non haberemus in poteftate noftra, procurari oportebat, tunc in iifdem litteris noftris ipfum locum fpecialiter nequiverimus declarare, fed alio tempore hujufmodi declarationem relinquerimus faciendam : nos volentes ut omnis ambiguitas tollatur, ac ut univerfi dt finguii, qui adefle debent, ad veniendum properare fe poffint, & tempore debito accedere » habita fuper hoc diligenti confideratione, omnibufque locis provincias dc cxarchatus profa-
• F«rw Ho-ac*m . H. torum m/ture penfatis, tandem ut magis, * idonei pro qualitate rei dc temporis , civitatem Auftri® dc Utinum , Aquilejenfis diœcefis , que propter propinquitatem dt coherence tiam pro uno loco haberi debent» de eorumden fratrum noftrorum confilio , auâoritate profata , pro hujufmodi celebrando concilio eligimus, dc per profentes noflras litteras declaramus : mandantes venerabilibus fratribus noftris univerfis dc fingulis , patriarchis, archiepifcopis, epifeopis , de dileâis filiis eleâis dc aliis ecclefiarum prolatis, etiam protenfis , ac reliquis in prolaturis ac dignitatibus conftitutis, five fint catholici, five fchifmatici , qui folent aut debent ex dignitatibus aut prolaturi» eorum , hujufmodi generalibus conciliis interefle, quatenus ad hujufmodi concilium per nos, ut profertur , indiâum in profatis loco dt tempore , fe pcrfonaliter conferant , ac requirentes infuper dc hortantjr in Domino , cariflimos in Chrifto filios noftros reges ac nobiles viros, duces, principes , eseterofque potentatus , necnon communitatum dc univerfitatum regimfoa principalia , quatenus ad id concilium perfonaliter veniant, vel idoneos oratores tranfmittere procurent : ut fic Chrifti fidelium multitudo in unum congregata , pro pace dc reintegratione ecciefic, oc pro eradicando hoc pemkiofo fchiimats, pia dc incorrupta futfragia, Deo propitio, valeat exhibere. Nulli ergo, dcc.

·". Chr. ■01 Datum Arimini xiv. Sal. Januarii , pontificatus noftri anno III.

Prime eoncilii feffie Anftrie kebiie eft fefla corporis Domini , poft ftlemnes fnpplicetie· fed exigxo prefnlnm msmoro . Qeodntrmoe· qm difcimus ex feynentibo? Gregorii litteris e Rajneldo editis .

Gregorixs xeiverfis Chriftifidelibus, ed juospre-fentet pervenerint, felntem.

CUm prp facro generali concilio , prout indiximus, celebrando , huc venerimus cum venerabilibus fratribus noftris fanâte Romane ecclefias cardinalibus, dc curia noftra » ad pacem dc unionem facratifimam inducendam, quam dare pro pofle intendimus pervi- am ceflionis » dc omnem aliam rationabilem , juxta continentiam noftrorumjuramenti, promiflioms, dc voti, dc diem facratiffimam Pentecoftes pro prima die profati concilii io Dei nomine acceptaverimus, faâiiquc Altiflimolaudibps dc orationibus proceffionaliter , prout convenit tantas rei , primam fecerimus feflionem in gloriofiflimo fefto corporis Chrifti pretioflimi, fecundam indicentes ad viccbmam fe» cundam diem hujus (quas quidemfeffionesintendimus protelare, Ipfa interim nihilo minus cum profentibus fic fabftantialia difponentes, quod mox ut fuerit decens prolatorum numerus congregatus, finalis, quantum noftra fuerit, introducatur efficâus) univerfitatem ve» ftram in Domino requirimus fit hortamur, mandantes venerabilibus fratribus noftris , patriarchis, archicpifcopis , dc epifeopis, ac dilcâis filiis cleâis, abbatibus» dc quibufeumque aliis ecclefiarum prolatis , debentibus ex fuis prolaturis vel dignitatibus facrofynodo interefle, quatenus ad hoc (aerum generale concilium une mor· difpeodio Audeant perfonalitcr fe conferre , dc cariflimoa in Chrifto filios no» ftros reges, ac nobiles viros, duces , principes, ac alios magiftratus communitatum, dc univerfitatum » anectuoie etiam obiccrantes » ut ad idem concilium perionaliter » fi poffunt, accedant; fin autem, fisos idoneos nuotios debeant deftinare , ita quod cunâorum afliftente profidio , traâàri valeant atque fieri quae Dei funt , dc pacis , ac unionis populi Chriftiaoi, dcc. Dat. in civitate Auftria, Aquilejenfis diœcefis, xn. Kal. Julii, pontificatus noftri anno IIL An. Chr. ·4·»-

tur» *deiatle fonte Jht* , darvS *Reymsliste* , fw *te collegit ex Gregorii iffitu litteris* , Mantat *ipfi copie ex Peticexo tebeleriofe· Be eft.*

Spreta funt, feftdr , ab Epifeopis ejus imperia, cum in magnam adduceretur invidiam concilium ad fchifmatis propagationem molitum : mifitque Nicolaum epifcopum Ferentinum » dc Dominicum defignatum epifcopum Melitcnfem Venerias, ut objeâa anathematis pœna , illius provinci® profules ad fynodum cogerent.- fed Veneti Alexandro, exdoâorum (ententia, quamvis Gregorius Venetus eflet , adheferunt.

In fecunda feflione fynodus in civitate Auflrise congregata , ubi pluribus de eleâione Gregorii hifloriam retexuit adverfus Alexandrum, quem Petrum e Candia vocat, ac Petrum e Luna, fententiam hanc tulit.

Sentehtia lata in concilio generali domini papx Gregorii in civitate Aufttix Aquilcjenfis diœcefis.

CHrifti nomine invocato, fanfta dt univerfalis fynodus univerfalem dc catholicam ecclcfiam reprofemans , ad quam cognitio dc dccifio hujus caufis nofeitur pertinere, fanfti fpiritus gratia , in hac collegiata ecclefia S. Marias civitatis Auftriae Aquilejenfis diœcefis, facri concilii inibi de mandato de auâoritate fanâiflimi in Chrifto patris dc domini noftri, domini Gregorii papas *XII. ac* univetfalis eeclcfias

shim fiunari pontifie» cougragata pro tribn- uaM fedroe , vffis omsubus Ar fioquHs aftb , aftfeotte, juribus, ft dapo&iooftuMefimm fa hujufmodi caufa unionis Ac *iis documentis, fefam fonftam fpnodum ad tafrafcriptam definitivam famostiam inducentibus , habita i» ter ipfos ae otia cum quaanptaribus magiftre theohwfo ae utriufque faris doftor&a iWjgrmi ooUarione , dc tandetr Idfearatiooc matura , omnes peritor ia h c fententiam reperfet» unanimiter ooncordare omni modo, via, forma, qmbm magis Ac melius poteft de jura, ftr. i» » Pronuntiat , decernit , definit, A dederat, eleftiooem , mtbroofiu* tionem de difto fanftu memori (Jrbano p<* pa VI. At fifafequeuter Bonflarius IX. limo* crotlo VII. Romanis pontificibus , fuiffe canonicas, necnon eleftiooem, fathronixarionem, corooatioQem de filoftiflimo domino noftro domino Gregorio papa XII. faftas , faiffe Ac effe caoooicas , fuumque debitum debuiffe Ac debere farciri e&ftum, ipfum faoft» memori Urbanum papam VL dc fuos focceflores Bonifacium IX. Ionocenium VII. fuiffe indubitatos, fic veros pootifi.**s univcrfalcs catholic» ecdafi , Ac nun; Gregortam papam , faiffe veram Ac indpbirrtum papam , ac univerfidis catbolicircrrlcL»funiimum pontificem: nec non pronurtia., roccrnic, dc definit, Ac declarat eleftioocm uamoat» memori» Robcrti Gebenoenf» •'.'Hp , Ac deinde Pari deC Luna, ac Flerri d Candia, fuiffe dc cffcnullas, temerarias, i licitas Ac injuftas, Ac defafto facrilege précomptas , ipfifque damnate memori Rrbr o Gcbenoanfi, Petro de Luna, & Petro «. Candia , in papatu , feu titulo papaiis dignitatis, nullum jus competiiffê neque competere, ipfofque Petrum de Luna 8c Petrum de Candia fiaifle dc effe notorio» ichiimaticos, & pertinaces , ootoriifque perjuriis irretitas , dc ecclefiam Dei fciodentea notoris , ob hoc omnino dignitate papali Ac alia quacum æ fe reddidiffe indigno» ; Ac faftas per eoldem conjunftim & divifim quafcumque ordjo--K>ues, promotiones, collationes, & provif-mes , immo profanationes , dc alia qu» D ctmquc per eoa tamquam furamos pontifices, fini coram vel alterius eorum auftoritate ordinata, decreta, vd gefta , ac omnia & fingula exinde vel ob id fabfecuta , damnat , siflat, & irritat, At nullius decernit fuiffe fle efle roboris vel momenti, appofitionefque , ipoliattanes , perturbationes , vexationes , dc impedimenta , didis fanft» memori Urbano pape VI. Ac deinde Bonifacio IX. Innocemio VII. per diftum damnat memori» Robertum fle poltmodum Petram de Luna fafta» fuiffe, At effe nullas, temerarias; & fabfequenter difto domino noftro Gregorio pape XII. faftas, fitniiiter effe temerarias, illicitas, dc mjufte Ac de fafto prefumptas; ipfumque factatffimum dominum noftrum Gregorian» papam modernum , ad pofleffionem obcdlenti» fuper univerfaai mundum At fandam ecclefiam catholicam , dc ad joufdiftiooem papalem At liberum exercitium ejuidem , nec non terrarum, civitatum, oppidorum , caftrorum , vei quafi omnium Ac fingutoqim bonorum & R. na & Petro de Candia, tam conjunftim quam divifim, de dc fuper appofitionibus, ipoliariotubt» dc impedimentis , ac oapatu , pcrpO-Amum filemfam imponendum fora » At inwonit, inhiboque otffem Petro de LunaAcfetro de Candia, ne aliquis oorom fe pro fammo pontifice nominare, aut etiam *peiore* profumat/ neenon pronuntiat , decernit. dt dedaret , profatum dominum noftram, dominum Gregortam nepam io profequendo fafto unionis evetefiu (in quaeram in eo fair) fevoci * juramenti in coodavi At poftfaftorum, non fiut . ace eft aliquo crimine *perjurii vel* traofgreffionis voti irretltui : diffamationa quoque, detraftiuoa , «t alias injurias ac opera faerilega contra pnefataia Mominum noftrum, dominum Gregortam papam XII. per prrfatos Pctrun de Luna. et Petrum do Candia, et eb adherentes, fuiffe et effe temerarias , illicitas, et fecrilegas, et injuflas, ct de fafto prefamptas et profumpta ; ipfifque et eorum cuilibet fub ipfis perpetuum fileotium imponendum fore , et imponit : et nihilo minus prohibet eUdem ; ne de cetero aliquis eorum fodat feu perpetret funitia io faturum : necnon decernit et declarat naiverfos Chriftico* las, etiamfi imperiali, regali, aut alia quamvis pnsfolgeant dignitate, ne eifdem Petrodc Luna , ve! Petro de Candie , vel alteri eodem,, ratione alicujus juramenti , aut alias quovis *ndo , tamquam fummu Pontificibus obedient, ipfaaue juramenta et obligationes , fi qu» dift» Retro de Luna , et Petro da Candia, tanquam fummispomificibua, aureo. rum a|terj(*pgf* antfttgp reges et altae cojofcumque fint gradus, ordinis, aut conditionis parilitas, nullas faiffe ct efle , ipfafque relaxandas fore, et ad cautelam relaxat . Et nihilo minus fuper omnibus aliis io hac canfa deduft», Ac petitis, ct declaratis. Ac probetis, poteftatcm pronuntiandi , decernendi , Ac diffiniendi , fibi in pofterum ad et tempus congruum refervat.

Ego Marinus epifeopus Aprutinus de mandato & commiffione iacrjc fynodi fic pronunciavi » & me propria manu iubicripfi.

Seflio deinde alia celebrata eft quinto Septembris , refte Theodorico Nicmo lib. j. cap. 45. Quamdam, faffar , congregationem fieri fecit, in illa defignans intentionem fuam quoad fchifma hujufmodi tollendum , prout ejus verba fanabant in qaadam fchedula, cujus tenor fequitur, et eu talis.

Sanftiffimua dominus nofter, dominus Gregorius XII. ardentiflimus ad ian&ffjmam ufonem, illam qtnarit totis afieftibus introducere . Verum, quia per formam vin vocidavi Bconccptam, propter profanationes apoflarsP. tri de' Candia videtur quod unio fieri non poflit per rvouociatioaem ipfius et Petri de Luna, nifi modificatio aliqua fiat : hinc eft quod pro cleri et perfefta coofecutiooe unioni» profate proponit ct acceptat hos modos: videlicet, quod idem fanftifftmns dominus nofter , at abundanti defiderio cordis fui ad ipfam fanftiflunam unionem perficiendam paratus eft realitcr et cum effeftu renuntiare papatui , fi et quando fimul et perfonaliter ac profentialiter io eodem loco Petrus de Luna et Petrus de Candis fuis pnetenfis juri-

""'-"'Tbt» in papatu renuadabuot , fecc «m ftr-A rtvirrt "- iplam conceptam in conclavi . «AMA. ifta modificatione deâionia futuri pootÜkb qua habebat fieri a cuiuslibet obedient!· dm

PJF. JO. FJLAN. UBNAJUN MABXβ DC B.UM0S ANNO

Odtab pedimini·

turn iqqairamcr cujuriftet obedletui· vocep duanim partiam, et qoi fic foerit eteftnaiao coofaifa pro veriffinao Romano poptffiee habeatur. hem ne ex difficultate loci poflit differri pax cedefin, et uoio impediri, extunc concedit plenam ct liberam poteftatem diuftribot rwibm Ruperto Romanorum , Ladblao Jcndalem , et Stgiimuodo Ungaris regibus, concordandi de loco» cum adverfiuiisct ipfo eligendo; qua cooctndla' ct eleftlooe fa&a paratus eft , *infra* terminum per eofdem reges aflignandum » ad diftnm locum accedere, et ibi debitum fuum facere, prout|nprecedenti capitulo eft expreflfcm,

Item, u friper pnrmifljs, quod abfit, adveriarii concordare non vellept, ne differatur faftum (acratiffitDS unioni cx nane concedit plenam et liberam facultatem et poteftatem prsfatia adverfarife fuper cOncilio generali, ab omtribtn panibus convocando , ct locum etiam ad illud celebrandum eligendi : qua concordi elcftione fa&a , paratus eft ad diftum locum accadere, ct flare deliberationi in qua cvjufcmiMue obedientte major pan convenerit, id eft , quod deliberatio illa fit facta a majori parte obedientis Petri de Vun , et a majori parte Petri de Candia fimul, ita quod deliberatio ipfa fit trium obedientiarym ; Illud idem acceptantibus et faciêntibos Pietro dt Luna, ct Petro de Çandia gerentibus fe pto papis. Et ut prrdifta poflit citius et habilim fuum cotdcqut efieAum , dicit et mentte fmç eft», qubd infra annum a die prnfatti fecuturum prsfati refes habeant poteflatem et facultatem Ikeram et plenariam exequendi prsdiâa. Et, fi eis tum videbitur expedire, concedit eifdem quod poflint diâum terminum annuum ufque ad unum alterum annum tunc proximum , fecundum eorum beneplacitum propagare et non ultra , ipfis regentibus ipfius domini noftri paps perpunentibus. Ad uuc omnia pcrtraâanda placent prsfato et faoâiflimo domino noftro pape , quod diâi reges, ct quantum placeret eis, fiM affutnercot magnificum Carolum de Malateftis , qui eft valde avidus ad facratiflimam uniosem . Leâa fuit feriptura ia facra fynodo civitatis Aucongregata , die Jovis v. Septembris · MCCCVHI. Domini * noftri anpo III.

Hm dtatat RayaaUtu feUkit ta itfdeaa ctl-. Ad promulganda Ink decreta , çonfirmandafquc filas partes adverfus Alexandrum V. et Petrum e Una , alkdquee cum iis fentienres , Gregorius plores legatos creavit, nimirum Albertum epifcopum Poenanienfem in Polonia , Sbincooqm archiepifcopum Pragenfem in Boetnia, Nicolaum epifeo. pura Camincenfem in Pomerania , Henrietta» epifcopum Wintooienfem 10 Anglia : tn Infubria BartholooMtom epifcopum Placenti num , quem etiam ea inttruxit auâoritate , ut majoris inftar pœnitentiarii facras exomologcfes exciperet , prsfcripfitque formulam , cx qua ad ipfius partes redituros conciliaret.

Gre- gorU.

I, /nOacUiaa Wad. «aad *âltj»afiht JaJHa* mam-V-S pavit Smrtaui Biaiaa. apfailari <hb«re CmcMvm

t«« dftfHa Mare dteaaaar ;k la WBoaa. «a· dte Miato Sapraabril Mtabrau a« , Theodorico Nivato M «âiMtat Gn«arU Icbeda « Uni. qa· Ma dicitor jte Sacre *civitati/ Jit/Int caagregata.* Labb· dauMoat· aaglciWii, aâaqM CoacttU dormittadu parcarrWa videtur Jaiaaw Harduiaai, foi pntdiâww Coe cilioM fbaplicirrr *^ggailejenfe* aaacupM: cum eoderaaue lapfua ««Je. AlWcret Fabricio· Wk IV. M. Gr. Vol.xt. ia NotkU CMcWaruai chronologie· .

Hm CfWrre «A, «uam ad Natifinm fcvtare Ctare iuare Uthaaa ad omaa oOlvam m. p. nu. wttrti

S* «atu Rtgto CmrereM dicabatur. Ut · Forejalte w·-viacia ditafucrctur Uri» Ipfe. diâa auac lvgkar *Créât*·-

KNMoaaa ia fuit de Laaptaàni «tria. CWiai <Meccpt UMtrê, vvi U4M4 frequMtiui appellera aâ. Noaabait erigimm fcitriliwe demerear juS» Footaelaue Archiopifapua Aaryravur ia eteuett epiftola *Dell» tUfiuà*. edita Veredit «auo MDQEÇV|I|. * PWlippur a Terre Epicopta ddrireftt la Dtifonanoe* de Colœu Ferojuliaad. Ncatpe rn Longobardi M<S tatrerü ia Urt» TktaaA txidrw. Ptwriacrére ForojuliWem, nuod ad pl<aai erieoulem podia <-, Mecuparaat UbMMare : qaa étiam modo A>i< tr UMhariU aa pan GaW· difta eft, «uo ad orieetem erat. Jade erp» ForwulMd Urbi aootra acevjam dam vowri empit *Civita/ ,Avfria* , val UeAnbe-J· ; J.rMMata aflaruM bent oqika laadari illuftrif|ad VUi : reatfua terndam fetreur Anoapoq» |Wtftoliww *s ia CMèrtarioar de Tabula rhoretrephfca «edU veri la M«. *M.* vin. aom. t«. Tom. X. fcripœrpm Itali·.

X» hit «aftisaraat Viri clarifiai Tilkmoatlum, qoi Nréa n. h PeribcutioMm Neroato, cm ia Aâh S. Heeanre abimadvcrriflkt. Aauitejtm dici FrvwMa pdom, errorem librarii 10 aa voce cubare credidit. * *Oria* hgeadum pparir. Ctaa eo quoque laft feat Bellandi ovariaaatmtit. qui d'e Xtt- JuHi ioivr Aaaotata ad caput t. aAorem S. Hermapara 1 pw'd *βM vade, Mçûtag, <4"Mia frwiacia? Mali» legere, ffria graviacia* ;

II. Joenoet Pelladiue de Olivis, Patrith» UtUeafie, ia CMmmpariu hidoricit Provincia Forojulieade P. 1. Ub. X- pcAqoam aarrpvit Grepwü <n- ad Qvitaeere AuAriam adveatum. Alphonfum Oacootum laedat, qui in ejudem *altirefiu» U*»· ______ . Ait ille vero i *fM kai^/tr Єrrtilii* cm» *dûf* mm «neat meem»· *ta*, (verba ieet epu ea kalico idiomate iariw reddita) *trajici aar rf, r» UltU irfa ctaBa» taithrataa^at ata faif*. C'M /aatrrf A KtMrt· Aτμ* JUmmrerme *rlata ati yattMaa M Valaafta» tfijltia*, qae *caaaatrttar iff, at TtrtfaiitaM» ciifiarêiat m anili ctMta». carttfat t»·MBtua a* Grreerfe *tracilta» ctMrari.* Mbao Mtemam fetiportm refeihiat ipfiae ccocilU coaOi ceMnaique afta. Pott priore Wwn tepmar Grcpxii <φ»l» dat· *ia Clattatt ^taftrif jMailfjtaf· tlitrctfit,* 3Пl, *Kai. Valii , faatifeatat arftri aaaa* ttt. *UHtca* fecunda habetur feateotia lata a *SaaOa* (T *aaiaerfali JjaMt ..., ia hac nllffiata fcdtfia S, Mana Ciaitaaii ^lufria ^ffeiirjcafi Diactuaalatt & aaUtritan ftna<fari ia CkriM Patrii* ar *Drauai arari, Dtatiai Gregarii Pafa* an. *at aaiverfalit Bttlefia faauai Pemiftii taagregata.* In alia demum ieffiooe dte quinto Septeinbrb habita. *USa fait fcriftara ia Sacra fjaata c/Mtatit patria cafgregata,*

·πμoAχM I<Mm> Ө"8"

ipic Niemta, (cujua quatuor htttqrl Hbri..dc..fehümate iui temporie jam prodieram Bafileo a>««. Norimbertitat. Arpamoreti iret. * ι<·ρ.) rem narrat aperte lib. >11. Verba ejus habet iat* aOe fuperiut a Ttbbeo po&a: («UcM. *fOra* orr/ti vdrAtrnoa. *traaf^it* (Crepirius,) *tAi Mia» hiaaaaê»* qtedrapryMM MOC *iafaati, aS terra» Civitati/ ^taftria ^fgaUcjMO· Diaectfii actefit, 9· Ai circa ftjta» PtatctOet taac /tganu fiâaa caaciiiaMn l/aa ctleimvrt.* Ac ruriu *i ^aaeniam tcagrtgatiear» feri fecit*, (die jovif V- Seperabrb) *ia illa fefgaaat iateatia-·*-* /"» t-*»- '">« *hcjafivAe talleaeieaa.* Idem qaoriatn ame fcri^iei*t $. Aneoaious, cujus hmc verba funt nt. Tit. Jtxn. cap. v. f. m. *Greteeiat vera rtffenéitt* vied *Caaciliata......... ttlehrare velehct , aaa Pijh , [M ia ali» lac», videlicet in Feralalii circa ^tgaiieja»'. ifMag CardiaalM Mua fegai defert ad Im»,... Uade iffe Grf teriat*

CmJSn bUcmern aceeflt/ smoere fiunt:... M tomitee **.*' r^? *** *** i,u "to·"·· H*c la-
STX wiadiue ariAtdaaa fnraraC, ab Rob»» aura» ReldîXfifirvSSSÎ bJÆaÎ..

Qmm tofe ad AoMa cMtatb, vel Forijulii Civet quoque dedit, nbjirie tMeripum ex apogrqphii, qua ia architia eiodbm Urbb, * EceMto $. Morbi adiervwtur.

Rupartm Dei gratia Romanorum femper Augrifrs- Prudentibus Viris, Proviforibut, tf Ceucilio ac Commeautati Civitatis Auftria, tf ipfrrum colligatis, Fidelibus noftris.

Pmitniu, fideles, dilegi. Cent Sangiffm/ut r» Chriflo Poter Doutions nofter Gregarius Papa XII. concilium generole celebraturus fro d/fiderabilijftma «mmhm Sauga Matris Ecclefia, locum tonent, civitatem videlicet Auflria .n Forojulsi acceffit, nt tntoUtxintnt de frofenti; fintque in dsffls partibsss mmulla dificordia, per qwxr Venerabilibus Prolatis, & aliis perfarit digum Conciliem accedere volntibuspoffent impedimento verifimiUter /aboriri, quominus digum Concilient from fertiretor effegtsm: prudentias veftras infleeter rogomet, quatenus intuitu Sango Metri/ Ecclefia oc smiverfrlis boni, portet frllicitudinit veftra interponere velitis, ut hujufmodi difcordio dente Domtnt frpioutur, Û quicsemqm od digum Concilium occedentes in illis partibus plene gaudeant fecuritate; ne (quod abfit) publice utilitas, quo mejor eQt me poteft, privato malignantium commodo ôoftponatur. Faguri in pro miflis, prout de veftrafidelitateJHuciam gerimus fingulorem. Nas enim digum Concilium promovere & fiavorisure pro fianga matris Ecclefia, opportuno reformatione intendimus juxta poflit;od veftro etiam dqfideria favorabiliter inclinati. Dotum in Caftra noftro Htrdtlberg, Atmo D. millefimo quadragfimo mm, die decimo meo Junii, Regni vero noftri axm meo.

Ad mandatum Domini Regis Jofi. Vener. Doc. U.J.

ÏП. Ad «orba NM bpteira fefctipta, & later atfa •oacilü relata, notam appingit Gabriel CoCinim: quod „ ait (opta, inquam, Niamm, Concilium a Gregorio efis „ enavocaom ia riritatata AaArin, arplicatiut bebatur ia „ «piAola ab CMorioa Knpaaldo a monumenti· Vaticani· „ adita ad aamm i«oi. auan. <7. qua Gregorlue, url f» „ adverfa PUaauna emdliwn muniret, conventum aBum. „ quean iuparioribua litteri· (dati· Luc* VI. Nona* Julii, » PoatMkntua anno IL) ia provincia Aquilejeafi, aullo „ c*r*o defenero loco indixerat, convoeat *ia Crvitotem „ Au/tria V Otimm, Afutleteu/U diecejis,* fM *propter* „ peaptaptwrnrrw V ctAerra/tom *pet* naa /acv *buberi* da „ *bem.* " liaaao quod ait Gngoaiu· in Unari» *Arintot* darie XIV. Ka4 yamuarri, *futi/kstu* mana *JU.* latan tiagUfc pro celebrando concilio, *Ctottuteu Aoprie tf Otium*, «xpUcatioe habetur apud Nieotuna, qni rriart, concilium ideae, noa Urini, *fed in terte Cioitetit Anfirie* coaOum caiebratumqoa e&e. Civitatam ntranaque elegerat Grégorien pro «nncitio celebrando, « gratificaretur utriIM*rfb«|*»n<i6diMenfereiqaa bofrittam nebrari concilium parait.

Atta confilii Utiurfi exhibeo, tx Tabularil· ejuldem Wbia dafcripta * dita mihi dono data a Nobili «ira, A iacardota D. Agricola Agricola, que reta tutam aptriunc. *it Chrifti nomine Arnen.*

(1) *Dit* Xç. *Mtqfi/ Maji* 1409.

Utiri ŋ ecclefia fungi Petri Martyris (X) >« *fin» tmp »i fimum compassa mortfritte congregate emam Nobili Vir· Jeanne it Cafi* >bw fe Dhian, *Reverendifimi in Chriflo Petri/ C D. D.* (3) *Antonii Dei gratia fianga fedis Aqutlejenfis dignifimi Patriarcha (Capitamo); M f» intorfrerunt tent nobile/, f««w populare/*

*Uttxt, ad bomrtm tf reyerenttam 0- mnimteatis Dei, ejus gloriofa Matris, ad provt- **· « tf faciendum omms tf fimulat prtvfio- w exptdieulet pro manutentiemjibertatss ecclefia Aquilemfi/ dF totius Patria, d? fpecialiter terra mftra Utins dTc. Ceram fûbut Dominis Capitamo, Habilibus civibus, & popularibus » frr- -----W* ftronutu miles Dominus tyTri- . (1 de Sovergnam expefmt dicens: qual/ter ad notitiam Domini mflri Domini Patriarcha & tetius Patria erat dedugum, qualiter SS. in Chriflo Pater & D. D. Cregorsus, appellatus Papa dmdecimu/, vtnturus erat in brevi i» Patriam ham ad faciendum certum from cornili. um; & Reverendifftmi Domini Cardinale/ utriufqm collegii in Pflis procurabant coutinm cum coafmfr majoris partis Dominorum Û* cMnmtiwtotum habentism fidem cbrijiianam, creare mum verum pafterem Iff Papam; Ff quod (5) Civitatcnfrs A Iff Nobiles (tf) de ultro Fulmentum trogavermt 6* trogoht nuper in prajudicimo noftrum, quod digut Dominus Gregorius bone Patriam intret, ut melius poffit realiter expellere D. noftrum D. Pafterem de Pertugmario Patriarebam Aquilejenfem, dff nos frbjugare, & Civitatenfiu dff digo/ Nobiles exaltare. (frore r*· gavit, per omuee fupradiges Dominos nves, nobiles, O* vicinos provideri, determinari de modo per bujufmodi communitate* tenendo. Videlicet, «a debeamus facere obedientiom digo D. noftro D. Patriarch», dF ipfrm monutemre dff co^ervaro in noftrum Dominum tf Patriarcham, & neu recipere profatum D. Gregarium Popam XII. appellatum: vel an debeamus recipere ipfrm D. Gregarium Popam, dff fris mandatis ohtdire, tl noftrum D. Patriarcham reUnqsxre. Super quibus jetonte provido Odorico de Molitis de UtiM, hujus torro Utmi Comerorto, per totum «r ra<NMt umiiw prorfrs difereponte cosfiderant: pad digo/ D. Gregorius Papa XII. appellatus jam nos male tragavit, tf quod privavit Revcrmdiflnmtm D, noftrum D. Antonium Patriarcham Aquilejenfem dignifixuum, tf alium Pcfri- Darebom creavit: atom quod hem Patrium intrare vult od inftentiam tnimxorstm nftrorum: dff qmd dubitatur, an fit Papa, vel ne, quare ceeetinuo concilium Pifis celebratum fragat creare unum versem Pontificem; emsubafqxe aliis cesfiderandis attentis deliberatum fuit, quod commesnitas mflra Vtmi debet manutenere totis frit viribus tf pofle Rtvcrendiflimum in Chriflo Patremtf D.neftrum D. Antonium de Portugruario digniffimum Patriarcham i» fua Patriarchali dignitato, mn obftsnte aliquo privatione, ut afferitor K faga per digum D. Gregarium vel ejus commsffarium, cum indebeto fioerit privatu/, & raw deflitAur unfit Popa, food commmitdtmbbet roeipere ^um D. Gregprium,mc fibi fecne aliquem obediemiam, i£m rtfifler, fibi totit viribur if mfle. qmd terram mftram mn intrettl ultoreue ut meBm poflit obfteri ipfi Domim Crmorio Papa m frptut ofpoilato, determimtum fut, qmd Coito t quu alios frit ordinate & fqfita in terra Urini, debeat exigi; σ qmd Domini feptem Deputati & concilium tf eommum habemt augoritatem plenifluOam, ma «*· «TV· iblite D. Triflom tf fratre, eligrnm exegere/ iffius col/a, flf faciendi omms tj fimuh/ provifiomt opportunas pro manutntiom diga noftra intentionis, If digi D. noftri Patriarcha, & fi opus foret reflringndi bujufmodi fflttjUtni j- Mp/wn Mamrr* prfronartftn, ttt*

Z> Z Z » *vfio.*

Λ*·*»*— MIMάτΛ

■· fafaMfa—a. «b AMO— MM», cebbri krita Utï- *«fi üm fibi tafi* «FWo*i ericripra, qoafi bcm—ra»i VH chrifitad prabaM Africa·* ArMtade-

mriauM *per* AM. Coi*f»fa— Ç—Â—*fr*H>. Fnèrtiaa·,*

«T * ——————————yyTLT" ******.

•-λ <» Amoail fcriarch» <F *ntiut Patria* tΓini»la FerouiIiiafii) ιMMT— *efi, eaaliier Gr^iet arreUat·!* P*M Xη. »M»n* e— fa tara» M Amh«» h«, ad μ'*M— wma /— rtataaa‹ «P —d *Chthw/u Noiiltt de utita Tulnaeuno natlaofma* 9* rrntf— &—* *i» freftulieiatt utfruet, φηΛ £Αμ* MaMtr Orr-

riiiinti

Vcria* errer r* In M * Mloau MAratn, arc entai Gr*. Varia* « Cafito Rara *iUctfknt*, pcmnanteua i* mita- *«* Aufiriam «Ma Ma vieM·· fitxta MM· Dubirara aae

Mm», *Dianfe* Kef. *fteuii*, quib* P—ifcx t—oribu* J** " hSÏ ""**. "' "ÏT Cwia" fj4"ctrt"**"·"* ^rtMium

Ftm« ctirmfl. *Jumi* adh* ma—»* Grcjoriu*. Aaxxanda «vaqae fan* n·* PoniGci* «eri», qu» leçumur in epiftoia Ma fa *Civitate ctnprie* m- *M. Pulii*: VMtltce*, raw *fn fee*· feutrai* r^cilit, freu aime·*, *etlabeand·,*

prie· Jit frefeti cttttuü irt Dti tteeivt ecctpttvtriaui·, ftDiitu »ltifiUu UmMu t tf .... pHaua* *ft- trriete fifuteu* *a «MMfitaa* Ma *tupwit Ctrifii prttie- pfeu.* Am* dio» «ηp *fana** Jaaii, ta «nam tadd» fè> ftu» corporta Chri|H, ta Aufiriam ciritat** adaemrat Gr*· paria : M M mm*m» Mfié dfe Hrefinu *km* Maji. ta Mto MiikoAm, ImN iatal, «*a» Cnibtt. diam illam *k*

frflant PtMMfti indixerat celebranda·» Poatifex in licte- ni Lm« darii, aaqoe die, qu» eicefiai* farta erat maafii Mail . iaa adwaeraa ta Aufiria* Ctafacam aoaaolji

ciMMn. Sad olam accM·* P*» cirkan entra, ta qbo -*· tto·· pMir· au* Coaria— b*b*Mnr· Paiiadi e* *qu* confilium . Hoc fenfu uiurp—r in d———»o nafiro · (J) .Arrriwi Parrrarrfi». h efi Amonh» Paadariai». «ai PaMurtap d* Porruy—ta. n OummAM Ma ad Aquifaeafa» Parriarrbafa» (r—la— «om MCQQCII. Dti- fidiq babuii, <ju» narra* *Joeoau Fr—Uc* Miadta** P. < ΠK x. rum Auftria cirita*., aliliqu» nobifib* FarijeJU fa- >M|ib. Q)»raiie accepté Gaigartar, bon ftntarchan b

ft UK x.

C») *Civit»ienfei.* FonimfalhMi vd Cirua* A -". pJki qaoqut vneabnio ippdbta fid* *Ciriiti*, vr *k Qtavrta* Mb. ». (taN· »cmm cap. xxtx.

daa ad Gail-

— *Petit* «· Çroô—. <P UM« Hi* 4k tacai» *Civit·-* ta"/*·.

(«) Dt ultra f-/-———. Fkanca «fi, quod «dut *TI-*

Mi. Γ***-..Mb *T^^iiSSrz^r^*
——-. fib Gr—rte b«*b—. t»fi— |ii dün· hCHWI
Aaftri— drh————————MM— fap*· ···«·
·wa MMdr«M foi» .F—rata— CT Γ(μ«N· *dtSfi-* »<·*·

(») C*b«, Mm* «oad *teiltdla*, trita»—. Dmm«M

$i aritbee tmfit··». ■»«· Ufa—. Dum* vtmüuta. fU fa DaieiaeU Pertjalii a*hnt. ga fi caunUt panne re—are, anrattf fpeia. >a* ««tant Merci» ·μ<M. NaâeriM· apMcapu*. Pma pria»* p—ta licafi* a—, t*. *Jriaia tifIfii Qrei ec* Ufa— *Λ eaeittUt emeilian fana ukaraeamt TnatgA* nepa* T«" *n.* Bwvteri* fa» aandr» V. ■***: ::- Uxcante*. ==::: .—cria— Ufa>M A*ƶTM**'**'·

rar.pr/aaâm *ef"> fifuun ttakùt ori* fa cieili hifi. R<ni hianpri. Iife. *m».* ———————— ûr—raw —r^fam *«·»«(—> *otmikte eUeteenkm ....* ^*M<— /a— *aeenit ^mileja fta Utini. die fefi· eue»· nt C^ei/Ü ....* 4>* jbtafa, c— aaràau U«n* *feturtu ef- fet. fut·* neatit·* MM» fa u|—»>—. tac Urini fyaa- d— àataùt GnbHm, — Uda— mm* pea an «afa. b«e«da defigaaevra* .

V. M— coocibo . ex Auflria Cfritaea * Forofalio, fatafiia Uttaeafi— fadiMriiqi» fafidUa . «b* arafa Gta- gorim, * triremibn*. qoa> Laditi— fifaU» |Ux fatafa. lerat, vòβα eft i» Apnitfaa* Oct*a— pria—, data Fan- do*. <fa*<n Cajetam. Ex ta lo» data* - Pontifie* ad Forojuliaale* eei eiv** Aaftrte Hriiari* epifcta*. qaeh B- ior— prwfiiiv otfcrit ta —rua «xUba*. «ηl«**N Bafilfaa Zançaroln. p. .·. Aatiq. Ctvit. FarjoL |ta ·. «ata— fa*

Cregeruu tpfceput fervat fervartau Dei

Dilrilis JUiij uMlibnt Hrit, ctunmtnitati Civi- tath dtfnt Jteailtjtufit diettfit faluteai (f aptfitlicaut btittdi&iautnt.

Ptr vtaerabütt fratre/ S. R. ■ *Cardinalet , & diit/ht fiini Curiale/ noftre/ huit revtrfrt , **//«· late Cf copia]/ acceptanti , tfuantutn rt- vertnier, curialiter , Ü caritative w babuifiii c>an tir poft mflrum indt difctfftun ; ^untumvc Xfdilignter tf tgregh frciaftü tofdttn , ut fic per 7«7"-zTiiiï.Zr'z*

·pt veftra. Prthuie wftrMi devatitutm tttpluriy "tu»t cuNutndaauUf fiutet prafntti tf ayhtiet vidant tant ftrvnitt ad ta mhuti ,ftaa atftri fumtu flatv Üf ioatritf tf fn&« Rotuana te. cltfia fuafrit aaftra : ut fic firauter fptrart fef. fitit, apud ftiu if fidit» jÿafitiicant tittatems, qua Vtiit tfft habeant utilia & vtiva . Ntbili- tateut Vtftratn attenta in Dentiat tabartaattf .*

Ε.Ρ°δ t^trim dtettaaftran ; mm ht iUa tnhUi- *»r· i*»' r* mWw» dat finuunt , tf f* ttt adverja, ftta prt fita cattfa pafii fvauu , «UZ*. gnantumt ftrwrfitatt fugata, dabit toufara fiut *""1*^* » t**,/ ^brif fidt~ if dtvttit fahAriter profutura. DatumCa- }··» iy. (huât fidartii , Ptnttficattu aaftri aunt quarta.*

CON.

QfiUSTI «Mvtftaw

ANNO CHSUSTT

CONCILIABU LUM ARAGONIÆ

Auâoritate Benediâi antipape , *St* pfeudopontificis, quem yulgo XIΠ. nominant, celebratum anno Domini MCCCCIX-

SmmvSm· AyMnta 4^·

A Ct· concilii Theodoricus a Nient I. j. XX fdwfauris, cap. 36. ft *37. dcfcribit* bb verbis .· *Prefiiter vtrt Print it btu ie ipft* nrpo jOrageuroSMU rnspsrri died resrificMs·,

prr «ustas *Prirent ft/f*, »· Hvnfit* diZh' */ptfapi, t/ elii fin preUti fui Hint* M·· «MNraar, caa/idammI *JhuJittr* m tac twrfa.

Sanftiflime ac beattffitne pater, hoc iceram concifium ad id quod in ultima feflionc per veftram Canftitatem primo loco propofitom fait, humiliter ft devote refpoodit,quod confideretis ft diligenter attentis bb, que pro fervit» Dei ft nuioue fanfts matre ecclefi·, ft fatae omnium fidelium, veflra fanftitas obtulit, acceptavit ft profccwta fuit , non parcendo laboribus, periculis ft <xpenfis; confideratb etiam inpsria , opprefliouibus , turbationibus ft impedimentis , que nobis aliquorum pmfumptioe ingefla funt, necnon variationibus, cavillatkxubus , refatatioofa· ac inconflaoiia iotrufi moderni ft fuorum predeceffonun: confideretis etiam profeffionibus ft proteftatiooibus per veftram fan&itatem hoc facro concilio ft alias faftb, quas reputat fufficientes ; qu* omnia aperte liquent cx le&ooe gefiorum a tempore affumpiionis vefttc fao&itatis «d apoftolatus apicem , ufque ad tempus prsfem: pro quibus omnibus faa&tas veflra ft hoc meritum apud Deum , ft perpetuum apud homines praeconium reportare meretur .' ipfum facnun concilium,matura deliberatione fuper his habita, puro corde ft fincera imentiooe credit , tenet ft reputat vos fidelem , Chriftiamtm atque catholicum ac verum Cbrifti vicarium, ncc credit, nec reputat vos,pater faoftc, efle vel fuifle fchifmaticum , vd haereticum, nec macula feu fautoris fchifmatis feu hxrefis irretitum , & quanto humilius poteft, hoc factum concilium veflnefan&itati gratias agit pro promiÆs ex cordb intimis , feipfam devote offerens ad veftra fan&itatis obicquia, Deum fapplicitcr exorans, ut fanAitatem veftram *ia* boc facro unionis negotio dirigere dignetur ad ipfius laudem ft gloriam, totitrique populi Chrifti pacem A quietem.

Sanâffliav ac beatifSme pater, boc facrum generale umciltum fappiicat ft confallt humiliter ft devote fanâiiatem veftram , primo , quod noa obflantibus quibufeomque tribulationibus, periecurionibus, ft impedimentis vobb datb , dignemini propter Deum ft bonum Chrlftfanitaris profcqui efficaciter faâum unia, nb lands matris ecclefi· , per viam renun* ciatioms, ipfam viem omnibus aliis viis (a) promittendo , nulla tamen, alb via exriufa.

liem, iuppUeat ft confidit facrum prafatuin concitam ʎ V. quatenus oblatiooem ecr canAnuneiarione;, in cafu reannciationis tel mortis didi intrufi , dignemini extendero ad cafiun deje&onis ejufdem «ntrafi , ii fiat fectmdum fidem & obedientiam partis fu*, ft etiam effeâuriiter de faâo.

Item ,fuppiicat ft confulit pariatum factum concilium S. V- pro (b)celebri ft debita expe b)^*· ditione ft condbfiooe premMorum obiioendM| <«** dignemini certos nuncios, probo· viros „Deum timentes, ad hoc idooeos, nomine & pro parte fanfticatfe veftrc, ft vmElrt collegii , ac toPiius facri concilii, mittere *βΛ* intrufum & fuo· antkardinales cum ipfo Pifu ft alfti degentes, necnon ad iUos dominos cardinales Fifis esifientes, ft ad alios qui in hoc fanâo unionis negotio proficere (<·) potuerunt, cum plena ac c) libera ft fuAcienti poteftate traftandi, concur- pwowm.h dandi, firmandi & obligandi canui· ft lingula neceflaria ft utilia feu opportuna ad pnemiffs, ft, prout eb videbitur , tempus breve ft congruum» ft locum idoneum ft fecurum, ac de iecuritatibus ft libertatibus in eundo » Cdando, ft redeundo, recipiendi , concordandi ft obligandi...In quo-fanftttas veftra, iuaocn nia qu* concordata & firmata fuerint pei iplos, efficaciter exequatur petfooaliter ; vel fi perfonalitcr ire noluerit , vd infirmitate corporali impedica non poterit, per alium feu alios habentes plenariam ft liberam poteflatem ad omnia qua fanftitas veftra facer· poteft A poftet, ufque ad rcounciationem inclufive.

hem, fapplicat & confidit pnefatnm facrum concilium S. V.. quatenus dignemini formam procuratorii ia pradift» cafibus faciendam mandare ordinari, pleniori ft mdiori modo quo fieri & ordinari poterit.

Item,fapplicat ft confidit pnefatum facrum Dcoocilium, quatenus dignemini tales cooflitutiones facere ft provifiooes adhibere , quod fi •me obtentam unionem(quod abfit) contingeret fan&itatem veftram ab hac vita ad diam evocari, poflit ad unionem debite & canonic· procedi tditer , quod poft obitum fanftitatb veftra propter dcwftum provifioub noo difiesretur feu impediretur unio, aut 000,quod abfit , fcandal· vd fchilmata fequerentur

Item, fupplicat ft confidit profatumfacrum concilium, quod in cafu quo aliqtu, quod ab* fit, pro.niflb fpretis , fcandda fca fchifmata fufcfcare veUcnt, dignetur fanftitm veftra par debitas cooftirationn feu remedia prohibere ft providere, ne ad fimilia perpetn B tnr, fub pmb, decretu,ft prohibitionibus ad „ I· ft opportuns.

Subfcripta fchedula , fuit per concilium o-Wata detain· noftro, ft per earn benign· ft OtnpHcitcr acceptata. Caufa atcepticeri* ft contestationis, de accepta cwuc fdhu* Mt iaftrtt» tneotum publicum, manu demini noftri ft o* mniurn de concilie fiiblcriptutn.

ANNO CHRISTI H*r.

G. C Additio.
AD CONCILIUM PERPINIANI

In Aragonia celebratum.

Krrmv *feu* i» *boc coetu feteet gefl*, etedto dc- ferèbenteer etbcrieu ab Hieroerretu Secrète, te- ner* Petri de Lxrue pertibeet efl addilitor: fideli- ty aeeteeee ab Qd. Raytudda, ut Cregorii iitterif MSS. aiiifqite aeetbetiticit infireaeentu. Et Secrè- te fteideete, Mmum jfragetteecfieaoe libro 77/. ad oeteuetu MCCCCŸHI.* Convenerat, *inquit*, inter Benediâum, fit Gregorium ,'ut inter. Lucam fc Portum Veneris quaedam Joca ad eorum B eongreffum deligerentur, que Gregorii ditioni parebant.: fit internuntiis duobus Venetorum tegatis, qui Benediâum in Veneris Pbrtu con- venerant, Benediâus obtulit, fe libenti animo Liburnum acceffurum, modo Gregorius Pifas commigret: cum ea oppida in ditione Grego- rii afftnt. Ea re denegata, neque publica fide tradita, cardinales Gregoriani eutn, uti fupra docuimus, deferucrant: ac fe Luca urbe Pilas tranflnlcrant, & Benediâum deprecati fuerant, ut eo proficifceretur, & Liburnum accederet · Sed dum legatos prarmitrit Ç\ut a Lucenfibus & Florentinis fide publici, inyorum ditioni- bus, fibi ac fuis liberi commeatus traderentur, fic Benediâo denunciatum effet Francorum re- C gem, cujus fide publica in Genuenfi ditione tuto fe commorari arbitrabatur, fic tam peri- culofo itineri commiferat,-fludiofiflime curaf- fp, ut in eum fic aliquot epifeopos manus in- jicerentur, inexpedata, fic repentina fuga in Galliam Provinciam celerem reditum dirigit. Portu Veneris vela faâurus A. D. XVII. Kal. Jul. Pontificatus anno XIV. concilium Perpi- uiaeum Helenenfis diœcefis oppidum indicit.

Et infra. A. D. Kal. Aug. Benediâus He* lenam urbem, fit poflero die Pcrpioianum in- troiit.

Et infra. Kal. Novembris, omnium Sanâo- rum fello die Benediâus Perpiniani folemni ccetu fic frequentilfima celebritate concilium D habet: fic facris in aula regia Majoricenfi ar- cis Perpinianenfis a pontifice peraâis, Alfon- Ais Exea patriarcha Conftantinopolitanus ,Hi- fpalenfis ecclefie adminiftrator, celeberrimam' fic gratiffimam concionem habuit: fic abfenti- Γum ratione facris comitiis habita, in A. D. I XVII. Kal. Decemb. concilium prorogatur. A. D. II. Id. Nov. Benediâus fandioris rrarii Magalonenfis prcfeâum, ecdefise Aflenfis ad- miniflratcrem, patriarcham Antiochenum, fic Francifcum Simenium ordinis Minorum, Va- leatinum, virum infignt fanôitate, fit magna fic multiplici doârina, ac diffiifa feriptorum copia clariffimum, Hierofolymitanum patriar. cbam creat: qui ab Auxitano epifeopo cardi- E nate A. D. XII. Kal. Dec. funt confecrati. Poflero die Benediâus ex arce regia in aedem beate Marie regalis, facrorum ordinum enatu cômitatu», procedit ı fic porafti» *ab eo* Mille foiemnibus concilium haberi erepit. Sabbato A· D. XV. Kal. Dec, fecunda concilii affeflio celebratur: fic concione, ut mos eft, habita, fic profeffione recitata fidei catholicas, Benedi- âus refponfo dato, fe illam ndem firmiflime tenere fit fimpliciter confiteri affeverat. Mer- curii die A. D. XI· Kal. Dec. cum tertia concilii affeffio celebraretur, prxmiila, ut Amoris eft, concione, feries, fit continuatiore- rum a Benediâo geftarum ex quo infummam Pontificatus dignitatem dt eveâus, aniverib coetui recitatur, atque proponitur; 6c quot 6c ouantas, fit quam incredibiles calamitates hau- fiflêt, quantilque in diferiminibus veriatus ef- fet, ut fummae pacis conjunâio ccclefiac Dei conciliaretur. Demum quinque aliis affeffioni- bus varii aâus, aâionefque confiliorum fit e- ventorum in procurandis ecclefiaflic· concor- di» negotiis recenfentur: fic quemadmodum inter Benediâum 6c Gregorium legatorum in- terventu convenerat, ut Savon» cum /uis col- legiis iefto S. Michaelis, aut omnium Sanâo- rum die congrederentur. Concilio interfuere praelati pene omnes regnorum Caftilte, Arago- nix, & Navarrae: *& nonnulli Francise, Pro- vincias Galliae, Vafcitanias, & Sabaudix, o- mnes circiter CXX. Praeter eos, quorum fupra mentio fa&a efl Patriarcha Alexandrinus, Pe- trus Luna Toletanus, Garcias Ferdinandius, Heredia Qefaraugullanus, & Petrus Zagarriga Tarraconenfis archiepiicopi, concilii decretis adfederc. Cum patres Benediâus confuluiffet quid e republics Chrifliana effe cenferent, ne in progrefftone rerum, & nova molitione ad reliquias ecclefie lacerandas & diflrahendas pravis confilii» converteretur, fumma diffenfio- ne, atque dilfidio in contrarias partes patrum opiniones in deliberando diftraliuntur: quibuf- dam cenfentibus a Benediâo legatis mandata danda effe, Ut ejus nomine pontificiam* digni- tatem nulla interpofita mora abrogent, aliis vero tempus ducentibus, dc maxime disjunâa, atque contraria afferentibus. Ea opinionum, & fentcntiarum difcrcpantia eo rem deduxit, ut Pcrpiniano pene omnes diiceffeiint: jk XVIII. in fententia permanentibus, tandem ab eis tanta de re dignum eo ccetu refponfum tulit: quod boc in loco adncâere opere pretium

Saaâam ejus congregationi» commonitio* nem & Benediâi ipfius pollicitationem adver-. farii poftea in Pifano primum, ac demum in Conftantienfi concilio in durilfimum ejus oa jure merito retorferunt: quamvis Benediâus fe viam ceffiouis Savonas amplexum fuifie conten- derit, et in portu Veneris Gregorium per nun- cios et litteras ad eam pactionem fuiffe cohor- tatum, ac tuta conveniendi loca ebtuliffc, quas omnia fuerint ab adverfitrio refutata atque repulfa, neque fibi poflët objeâari negligentia, aut contumacia.

Kal. Febr. Alfonfus Exea patriarcha Con- flantinopolitanus Benediâo in concilii confeflu refponfum a patribus decretum offert.

A. D. VII. Kal. April. XIV.feffio concilii Perpipianenfi arce, cum major pars prelato- rum a Perpiniano receffiffet, et per paueos res tranGgerentur, celebratur. Eo in confeffu a Benediâo feptem legati Pifas mittuntur, ut perfcrutentur, quibus conditionibus res ad concordias paâionem deduci poflint. Ad fpem obtinende rei, graviflimi viri deliguntur, Po- trus Zagarriga archiepifcopus Tarracouenfis, Ssguntinus, Mimacenfis ,et Senenfis, epifeopi, Boolfacius Ferrarius domus Garthuficnfis, prior Ccfâraugullanùs, et minifter provincia Ga- lei*. Sed Tarraconcnfi, ut Benediâi nomine ad Francum regem legationem obiret, io Ca- talonia remanente, reliquos oratores Nesnanfi, cum illis itet longum conficiendum inftaret, Francorum regis mioiflii detinent, ac demo* ran-

AMMO CHRISTI

•^^J^rantur^ etjnandata qu* BenediAus legatis de-
JS™® derar, intercipiuntur. Qu* ret fpem omnem
adipiscend* concordi», et Benediâum ad ab-

An f* fora MtUeu [apple* canliocliitM , editor od Oderit» dbtjturld» e* MS. cad. F#-tic»c: i» f*s htpc ftthjiciidaxr ; Supra feripta capitula fuerunt oblata domino Bcnediâo per concilium fuum» ct ner eum acceptam fuero per inftrumentum publicum , fubfcriptum per dominum BenediAum, ct omnes dc fuo concilio ut fupra.

Dominus Benediâus propofuit in diâo fuo concilio hec: videlicet primo ut provideretur fuper infamiis fibi dat». Secundo fuper f<âo fl umftois. Tertio fuper fchifmatibus /qu* ori ri poflunt» Qparto fuper reformationibus ecclefi*: et diâum concilium refpoodit fibi per fupra feripta capitula et ordinationes.

JU&HUty wro afia r* msmtmmtis Ferientis tdidit bojttr ftHventm aff» i» fime medo*.

Gefta in, concilio domini Benedi&i, vel domini Petri de Luna,

Univerfis er fingulis per hoc Inftrumentum publicum innotefeat, quod cum per fanâiflimum in Chrifto patrem ac dominum noftrum douuûum Benediâum, digna Dei providentia Papam XIII. prefidentem in facrofan* C Ao concilio generali convocato per eum Perpiniani Elnenfis diœcefis , ac in ecclefia qu» vulgariter dicittfr de regali, prnfencibus infraferiptis, die quinta Decembris ann. Dom, M. COCC. VIII. fuiffet propoutum in efièâu, quod fi quamplurimis turbationibus , perfecution&us, et afliiâionum turbinibus quateretur, illud tamen potittimum affligebat, quod cedebat univeri» Ghriftiankatis diferimini tetrum fehifma, * et paulo minus quod nonnulli,qui ad tollendum tam immanem, fcifluram de veftimento Dotnipi videbantur adftriâi ipfam fciffuram tuticam nedum perpetuare, fed etiam multiplicare tentahant attonitus mirabatur , quod licet prifeis temporibus circa ea, qu* ad pacem tant jerufidem , totis viribus infuderit , et pofirbilam operam dederit, ut unionem ecclesi» confequeretur optatam, feque expofuerit quaraplurimis laboribus , expenfis , periculis , et arumnis, ut fehifmatis expiaret opprobrium, quod indifciflam Domini tunicam, proh dolor! turpiter maculabatur.* tamen fetorezixanis, ut videbatur, peftifere procurante, nedum inconftantem et varium , fed induratum reperit Angelum, diâum Corario, qui fe fâcir Gregortum in parte fchifmaticorum nominari, quamvis fe œonftraflirt a principio pro tam felici unionis negotio liberalem, in tantum quod ipfe dominus nofter apud eum proficere non potuit; propter quod ipfum non fine aculeo doloris oportuis retrocedere fine feuâu. Nec fohim hoc unionis impedimentum evenit , per nonnullos enim de quibus vix credebatur , tot ct tanta, ut dicebat, fuerunt, prout erat per nonnullos de dominis cardinalibus Pifis degentibus, et alios advifatus, pericula machinata, quod nec in Itali* panibus, ad quas fe contulerat pro unione fanfts matris ecclefi*., potuit cum futs perfbaaliter remanere ; fed nec pro nandis ieu procuratoribus , quos cum plena poreftate difpofuerat ibi dimittere, falvum conduâum obtinere potuit quoquo modo.

Aliis igitur imminentibus periculis , de concilio in Chrifto patrum dominorum Canft* Romanae ecclefi* cardinalium volens idem dominus nofter in loco tuto reponere fe dc fuos , fed nolens dimittere unionis ecclefi* negotium fic turbatum , ut providere-tur extirpation! fehifmatis , dt nonnullis aliis imminentibus fcandaiis, qu» videbantur in Dei ecclefia machinari , ad generalis convocationem hic faciendam concilii ad feftum omnium Sanâorum lapfum proxime fe convertit. Concilio igitur hoc, fanâo afflante Spiritu , convocato, ipfum benevolis exhortationibus inter cetera requifivit, quatenus advifarent, dc confulercnt , quod foret ulterius faciendum pro confequenda' ecclefi* unione, ipfos exhortant quatenus fuper iis fibi darent auxilium, confilium dc favorem. Offerebat enimfe cum confilio diâi generalis concilii proceffurum efficaciter in praemittis , dl expofiturum perfonam , flatum, dt vitam , pro debita unione fanâc matris ecclefi» eonfequenda. Et quia nonnulli diverfimodc impedire tam iterum propofitum fub palliatis coloribus fatagebant , advifarent , dc confulerent qualiter erat providendum fcandaiis, erroribus, dc fchifmatibus , qu* , proh dolor! difpooebantur in ecclefia fanâa Dei . Ad rcfpoodendum autem his duobus articulis , diem tunc fequentem Mercurii, que fuit XII. diâi menfis, pr*fecit * concilio , ut interim fuper his duobus articulis poffent deliberare mature : fed quia propter arduitatem materi* non potuit tantum negotium fic faciliter expediri, fuit per aliquas dilationes ufque ad diem hanc infraferiptam prefentis (eflionis celebratio prorogata. Çxterum fuccedente quoad hoc finaliter ordinata ad hanc diem Veneris, prout jam diâum eft, fefljone , pnefatum facrofanftum concilium per medium reverendiffimi in Chrifto patris domini Aifor.fi patriarch* Conftantioopolitani pr*fato domino Pap* fupplicandum duxit, ac etiam confulendum prout in quadam fchedula per ipfum dominum Conftantinopolitanum, pro parte totius prefentis ibidem generalis concilii, pr*fentata , & tandem per the Guigonem Flandrini facr* fedis apoftolicc protonotarium leâa , continetur latins, cujus tenor fequitur fub his verbis.

Sanâiflime ac beatiflime pater, hoc facrum dt generale concilium fupplicat, &c. *Repetitur hic fiippk* UheUor fuperiot allatas, fitiditarctu : Aâa* lunt hcc apud Perpinianum Elnenfis diœcefis in ecclefia qu* vulgariter dicitur De regali. *Et iafra* : Die prima menfis Febr. Indiâioue fecunda, anno Domini M. COCC. IX. pontificatus prefati domini noftri anno XV.

Succedçote ifta die dominus nofter refpondit, quod licet vix caute pofiet contra perverforum malitias provideri , tamen quia toto mentis affeâu defiderabat , quantum erat» in ipfo, dare pacem & unionem ecclefia facro» fanâ*; nam unioocm haâenus profccutus fuer»t cum expenfis , laboribus, atque periculis manifcftis; attendens etiam ut dicebat, zelum quem prsdi&um concilium habere ad unionem ecclefi* cognofeebat , dt fperans in Divine proteâionis auxilio, quod ipforum orationibus & ipfius fanâ* matris ecclefi* meritis ipfe Deus omnipotens inclinatus , dignabitur reprimere omnes malitias perverforum, propter Dei fervitium, dt pacem dt unionem ecclefi* , a« falutem populi Chrifiiatrf , fupplicationem dt confilium prscfati *facri concilii acceptans,* para-

- ■*....... ratus arat, quanto celerius poflêt, illa execu- A minus Patriarcha pro part· .totius eoocilil fi- -........ a
Atwo lioni débite demandare. Unde pro celeri ôc debita excoitiote prrmiflorum deliberaverat sertos Prelates, & alias certas pertonas nobiles mittere, quos non de'una fola natione, fed de nationibus volebat aflumere, de quibus convenerant in hoc facro concilio generali, quod tales, ut credebat, ex tilerent quod client potentes opere & fermone ad tantum negotium profequendum, & quibus, ut fperabar, Deus infunderet gratiam X& ipfe daret talem poteftatem & confidentiam, & plenam fidei credentiatn, taliter quod hoc tam fandum opus feliciter per eos deduceretur ad umearis cooclufionem optatam, Sane percepto ejufdem domini noftri refponfo tam'utili, tam grato, & tam acceptabili toti mundo, prefatus do-

gulis taodem annuentibus ac capiribus inclinalis, mithris depofitis, <k flexis getubos, primo Deo, demum dommo aOftro prsnato, a&Mcs reddiderunt multiplices gratiarum. Quibus fic folcmaiter expeditis, magiftcr «appelle difti domini noftri Pap*, cum cantoribus Te Deum laudamus cantico decantato, pro illa die fuit concilium («paratum. Aâa fuerunt luse apud Perpinianufn Eloenfis diœcefis in ecclefia pr*·diâa qu* dicitur De Regali, prsfato domino noftro Papa fuum generale concilium celebrante pnefentibus archiepifcopis, epifeopis, ordinum generalibus, abbatibus, ambaffiatoribus, nobis protonotariis, fic aliis infraferiptis Februarii XII. menfis, Indiâionè fecunda, Pontificatus przfati domini noftri Pap* anno XV. ""7* >«·,..

ANNO CRRtsn

AD CONCILIUM ARAGONIENSE SEU PERPINIANENSE

ANNO CHRISTI

Anno 1409. *celebratum.*

A D D I T I O

Fx Suppi· To. *in* p^.

» PRzter ea quz Labbeus de concilio Per-
„ piniani cekbtato congeflit, haec adde
„ comperta ex eptft. arch.ep. Narbon. delum-
„ pta ex MS. Cod. Dom. Chavelin deditque
„ Pv Mart. Vet. Mon. to. VIL pa®. 915. cxC
„ quo etiam omnium primam damus bullam indidionis concilii a Bcncdido promulgatam.

BENEDICTI XIII. LITTERÆ,

,ββoήώη ad .°rrinju-u<m indicit in {cfl» Caunium· Sanciorícn ct.thraKÀwn.

F» M,π· S< Mon. Pi

BEnediftus, &c. venerabilibus fratribus archiepilcopo... & epiicopis, ac dilectis filiis eledis, abbatibus, prioribus, decanis, przpotitis, & cricris ecclefiarum przlatis exemt's & non exemtis per.......... provinciam conllitutis S. & A. B.

I.

Crlcflis altitudo confilii, firmam retinens in fua diipofitionecenfuiam, facrofanâam Romanam ecdefiam, ad cujus regimen fumus, licet infufficientes, aflumpti, fupra petram fidei foliditate fundavit, illud ei tribuens in apoftolicz confcÛionis fortitudine fundamentum, nt nec procella turbinis, nec przvalere poflit advetfus eam fpiiiius tempeflatis. (Jndc ipfa univerfalis mater ecclefia facrofanda ufque ad ccnfummationem larculi manentem fecum relinet Salvatorem; ideo juxta canticum Salomonis, quem dilexit amplectitur, ut proβ nuila tetum varietate vd temporum, ab unitate fu» fidei, pietatis, & veritatis propofiti feparctur. Lioet enim per mundanz malignitatis curtum in varia dilcriminia inciderit, & perfecutiones innumeras pertulerit ac laboier, Dumqnam tamen eam gratia divina deferuit, quominus robur ejus in qualibet tentatione proficeret, dt inde fpei fu* gaudium obtineret, unde recepit fidei fundamentum. In fiac enim fidei foliditate firmati, nos apoftolorum principis fucceflbres, Chrifti, licet infufficientibus meritis, fuicepimus vicariam, in ipfo Domino Jefu Chrifto figentes ancoram fpei noftr*, ut licet propter intrufionem nonnullorum, qui inconfutilem *Dominicis veftis* unitatem feindere (atagentes, ecdefiam ipfam variis turbationibus dt perfecutionum turbinibus vexaverunt, nos dolore triftitiaque afflixerint: fperamus tamen indubie, quod flatum ejufdem ecclefiz in unitate fpiritus pacis vinculo confervabit ipfe, qui non folum eam verborum expreffione, fed dc fui pretiofi fanguiois effufione fundavit, ut poft vefpertinos fletus, gemitus & lamenta, quos emittere cogunt mala & diferimina, quz exeerandi fchifmatis, proh dolor' importuna duratio in Chriftiauo populo introduxit, quz libet flere potius quam D narrare, Initia matutina fuccedat; ipfaquc ecclefia velut columba pulcherrima lpfius 1»tificata gemitibus, fine ruga prorfus *& macula candoris* fui pulchritudinem retineat illibata.

II.

Dudum liquidera, cum poft noftr* affumlionis primordia, ad procurandum feifl* Domi.iic« veftis reintegrationem, & fenefeentis fchifmatis eradicandam, Deo auâore, perniciem, anxios labores noftr* follicitudinis fubjiflet inflantia, frequens nos turbatio impetiit, & difficultatum undique ingruentium tempeftas involvit, & tandem inter varios & periculofos eventus nos repetimus interceptos, & multo; per annos notorio impedimento detenti, non potuimus in aâum procedere, quem fervido pro bono Chriftianitatis gerebamus in pedore. Cum autem placuit ilii qui *(olo* termone * reftaurat univerfa, ut folutis vinculis detuitionis noftr*, in libertatem claufos limites apt liret, ad repetendam inchoati laboris farcinaffl . a(Bu|U

Cicinam oculea direximus noftr* mentis, & de fratrum noftrorum confilio ad Perrinum de Tomaccilis in apoftolica fede mtruûun, folemne» nuncio· duximus deflinâados: qui didi Petrini prcfcntiam adeuntes, nonnullas vias ad unitatem ecclefi* breviter coofequendam utiles & accommoda» eidem Perrino in potientia fuorvm anricardjnali^m, dc multorum aliorum, uoflra pio paitc publice obtulerunt, ipium pro parte noftra iteratis vicibus requirente», quatenus alteram de didis viis acceptaret, aut aperiret aliquam, ii quam vellet, qui paratus nos offerebant viam rationabilem, ii offerretur, acceptare, per quam vera unio in Dei ecclefia haberetur, pro qua breviter & canonice confequenda, flatui papali cedere dc mortem etiam corporalem fiibire, ii expediret, noilrx intentionis effe proposeront expreffe. Qui quidehn Perrinu» al.quam ex viis «.blatis acceptare, aut aliam aperire penitus recufavit, omnemque viam pacis abjiciens, diôis nunciis nunciavit * ut a prxtcnlia fua et curia recederent fine mora. Quo infra biduum poft diâa: negationis tam ferale refponlum miferabiliter vita fundo, & noftris nunciis fub falvo cooduâu captis, & demum certa pecnnir quantitate redemtis, quidam Cofmatus dq Solmona in ipfius intrufionis vitium per antkardinales diâi Perrini fuperflites iubrogatus, mate adeptam pratfidenriam retinere gefliens, quamqfiam per diâos nuncios noftros litteris fic intcrnunciis multis vicibus rcquifitus, nec falvum conduûum concedere, nec eos ad fuam prefentiam venire permifit; quin immo etiam cum ob hanc caufam ad has partes Italicas nos tranftuliffemus, ut commodius pollemus de hujufmodi defiderata fecum unione traâare, licet ante fuam intrufionem fe «.laturum operam, ut felix hujus rei exitus haberetur, cum aliis auticardinalibus voto fit. juramento fe aflrinxiffct, nihilominus nob-tcum traâace renuit, fit dilationibus interpofitis, hanc Dei caufam duxit per varias illufiones penitus in negleâum. Et tandem diâo ultionis mqcrone percultus, a dic fu* initufionis vix exaâo biennio, claufit miferabiliter dies fuos.

d· «r iarir

111.

Quo defundo, praefati anticardinalcs fatis celetiter proceflerunt ad intrudendum Angelum didum Corrario, qui fe facit Gregorium appellari, qui poftea nobis fic fratribus noftris S. R. E, cardinalibus tunc Maflilix degentibus per fuas litteras indicavit, fe votis & juramento aflriduin ad dandam pacem in Dei ecclefia per viam ceflionis, fic ad illam fe totis affeftibus afpirare, eam nobis offerendo Quibus per nos fummo cum gaudio perceptis, ex iftis ptincipiis credentes indubie virum illum fecundum cor noflrum, veris caritatis affedibus ad tam pii operis confummatioDcm velle piocedere cum cffeftu, diredis fibi noftris apicibus, dati» Maflili* apud S. Vîûorem II. Calendas februarii, pontificates noftri anno XΠ1. viam mutue ceflionis pare, libere fic fimpliciter fiend* obtulimus. Pro quorum celeri exeeutione, cum nunciis diâi Angeli plena ad hoc poteftate fufiultis, concordatum extitit fic conventum, ut nos cum noftro, fic Angelus cum fuo prxtenfo coilcgiis certis terminis prefix»» ad perfonam conveniremus in civitate Saone, ubi nos etiam terminos ipfos prarveniendo cum diâo collegio noftro perfonaliter affuimus.

IV,

Idem autem Angelus difta pads fit protniffa obiervare comtemnens, nec in primo termino, nec in fecundo çomparere curavit, fed coft ultimum terminum lapfum, per fuos ambaffutores quibufdam frivolis rationibus declinando Saonam, fit ad alia diflttgia fe convertens, nos inter extera requifivit, ut pro bono unionis ad fiunç locum Portus-Veneris verius, 'urbem fitum in confinibus territorii Januenfis, a Saona per nonaginta milliaria diftamem noa transferre vellemus, offerens fe ad locum de Petra-fanfta Lucanae diœcefis, eo cafu venturum, ut ex vicinitate locorum facilior ad executionem agendorum pateret facultas. Et licet opinio de ipfo prius concepta noa alias, prout manifeffê cernitur, fefelliflêt, tamen ne tantum bonum imperfeâurn remaneret, «fidas requifitioni annuentes, etiam ante terminum concordatum cum diâo noftro collegio venimus ad hunc locum. Didus autem Angelus ad locum de Petra-fanda per fuos oratores, ut prxfcrtur, oblatum, penitus venire reçufitvit

V.

Poft dtverfas nunciorum noftrorum inflantia», tribus menfibus interim fere lapfis, fe ad Lucanam contulit civitatem. Cujus adventu percepto, ftatim noftros folemnes nuncio· •d ipfum Angelum de didorum fiatrum noflrorum confilio cum plena poteftate deftinavimus iterato, qui juxta eis commiffa, publice ex parte noftra requifierunt eumdem, quatenus ad unionem ecclefix per viam mutux ceflionis, prout hinc inde oblatum foerat, diligenter fic follicite vellet intendere: exhortantes eumdem, ut de his qu* pro promiflbrum confummationc, fic unionis conclultone necffario agenda erant, cum ipfis nunciis concordare, eorumque exeeutionem accelerare placeret: offerentes nos ad premiflorum exeeutioDcm, pro unione affequenda, pure, libere, efficaciter, fiefemotis fruftratoriis dilationibus, proceffuros. Quibus nunciis idem Angelus conclufive refpondit, fe folum de Joco, in quo ambo perfonaliter conveniremus velle traftare, fic quod de aliis noceflariis ad unionem perficiendam traôare in diâo loco fie non alibi proponebat. Et licet diâi nuncii noftri multis rationibus refponderent * prxtafitum per eos ordinem fore utiliorem fic breviorem, quodque illis concordatis de loco execution!» premiflorum, poflent fauiius fic fecurtus poftea concordare: videntes tamen didum Angelum in przmifla refponfionc firmatum, ad tradatum primitus de loco conventionis fupradicto, ut idem Angelus volebat, condcfccnderunt. • at. avr- UUrraar

VI.

Super qua materis diâi nuncii noftri ultra io.-a Januae, Saonz, & alia nonnulla alias oblata, quaedam civitati Lucan* propinqua, fixura fic habilia obtulerunt, cum illis fecuritatibus, dc quibus Maififi» inter partes padum fue-

fry

anno Christi ****.

fuerat ft conventum, aliis neceffariis ft op-A ponunt*fuperadditis, fi expediret - Obtulerunt {muper limites obedienti» noftne, ut ipfius AnReh > jntcr bunc locuin pOrtus Veneri^ ft civitatem Lucanam conftitutos, in quibus tamçn limitibus diâus Angelus meliora & lecu-K riora loca habere dinofeitur. Qu* oblatio etiam per firculares quantumcumque difeorde* de pace traftantes, vix aut numquam confuevit réfutai i , qux omnia diâus AngeluS frivole declinavit.

VΠ.

Demum vero oratores Vepetorum hacc videntes, fuo ft plurimum aliorum regum , B principum, & communitatum, nunciorum nomine, pro eadem conventione quadam loca habilia & idonea nonrnarunt in obedientia didi Angeli , fic fub dominio domini Lucani confidentia, βζ nuncii noftri liberaliter acceptarunt; fed etiam illa idem Angelus refutavit , quamquam ut patet per inflrumcnrum publicum , ad omnem locum idoneum infra Italiam in fua obedientia conftitutum fe venturum alias obtuliflet. Cumque videremus di^um Angelum a rationis tramite deviantem, pe caufa Dei ultcrkyis dilationis incommoda pateretur, oblationi did· Angeli per fuos oratores faâa; noviÆm*, per quam fc venturum PiUs a Luca per decem milliaria diftantcm C obtulerat, fi nos Liburnum per LX. ab hoc Joco remotum, veniremus, duximus annuendum, Ut exinde, confiderata vicinitate locorum. quç per nos & ipfum pro exeeutione via; ceflionis bine inde oblate, dt profecutiooc unius concordanda erant , concordarentur, & tandem feliciter complerentur , Sed di£us Angelus, quamvis per noftros nuncios fuos anticardinales ft dittos oratores fuiffet tape & frpius iequifitus, quod juxta oblata per eum ad Pifapam veniret civitatem, quam puncij Florentinorum ad hoc poteftatem habentes oflerebant, venire finaliter recufavit, dc omni fpe traâandi ulterius de hac materia fublata, dataque repulta , noftros nuncios ulteriori falvo-condu- D $u, cujus terminus penitus inflabat, denegato, a fua obedientia repulit, vacuofquc remiiit , prout de priemiflis omnibus & fingulis conflat per publics ft authentica documenta ; dc tandem fuis anticardinalibus ne cum ipfis nunciis noftris fic regis Francise atnbatfiaioribus loquerentur, dc ne fe invium congregarent, nec çivitatem Lucanam Gne ipfius licentia fpeciali exirent, fub magnis ptrnis prohibendo interdixit, ô fatis cito ad nonnullorum anticardmalaim creationem, non nbilantibus propriis voco & juramento, procedit. Anticardinales vero prrmifla confiderantes, ft ipfum Angelum ad bonum unionis ex prarmifli* ft aliis jndifpontum attendentes , ab eo recefîcrunt,E feque ad prxfatam civitatem Pifsnam tranftih lerunt.

vin.

Vernm, quod referre piget & exprimimus cum colore, tonûdeüota, quod humani generi» inimico, paci* rnxulo procurante, a «Uâo Angelo obtinere nequivimus fuper materia ı*-rnoo's alium cffedum ; & propter nonnulla etiam contra pcrfooam noftram , flatum dt honorem fedis apolloliçs atque noflrum, ut fide digni* relatibus accepimus , innovata & attentata, hic deinceps ablque perfonali periculo noftro &,noftrorum moram trahere non valemus, nolentes Deum tentarc, imminente periculo, de venerabilium fratrum noftrorum cardiodiom'confilkj· ft eorum frequenti inftan, tia pulfaii, deliberavimus recedere , ft nos cum cujfegio noftro hoc turbationis tempôre repo, nere injecuro. Sed ne videremur, ficuti nec intendimus quacumque adverfitate intercedente, hujufmodi profceutionem unionis dimittere fiç negleôam , de ditto fratrum noftrorum confilio deliberavimus nuncios noftros plena poteftate fuffuhos hic dimittere, qui tam cum dido Angelo, fi vellet ad cor reverti, quam cum *fati* pnrtenfis cardinalibw portent ad effeftum oblatorum procedere efficaciter in agendis, Quia tamen impedientibus ambaftiatoribus cariflimi in Chrifto filii noftri regis FrantJFum iUultris, in his partibus moram trahentibus , falvus çonduftus didis nunciis noftris neceflarius obtineri non potuit , licet non credamus hoc de diâi regis voluntate ft confeientia proceflifie , eoldem nuncios dimijeer .nequivimus ob pnadide fecuritatis defeftum,

IX-

Pnemiflis itaque in animo fepius recenfitis, ad tanta difetimina revelanda dirigentes aciem noftr» mentis, levamus oculos noftros ad Deum, unde provenire nobis auxilium, ft humiliter petimus, ft devote fperamus. fit quia in his adhibere remedium licet ad nos ex officii debito pertineat, intereft tamen generaliter fidelium omnium nos cum eifdem fratribus noftris aliifque viris prudentibus frequenti traftaru prachabito , prout tante neccflitatis inflantia exigit, dc ipforum fratrum confilio, generale concilium , ficut imitatione digna fimftorum patrum confuetudo laudabilis longsVr obfervationis nos inftruit, juxta facrorum canonum inftituta celebrandum in loco Perpiniani Elnenfis diœcefis, decrevimus convocandum , ut in eo tam circa prxmifta ft ea que exftirpationem prjrfcntis fchilmatis ft unionis accelerationem concernunt, quam circa alia .qu* falutem refpiciunt animarum & ccelefir flatum pacificum ft tranquillum, illa, Deo auftore, inveniatur provifio, per quam , eradicato fcbifmate, roborata fide, (edatis diicordns, pace firmata, ac ejufdem fandae matris ccclefir ac Chriftian* religionis ftatu debite reparato, tollat fcifturas nobiique remedia aperiat, idem ipfe qui novit, ft facultatem tribuat, ficut poteft, quod in premifli*, juxta jntenfum animi noftri defiderium fibi miniftrare poflumus ad fui nominis laudem ft gloriam fempitemam, io prefenti ad animarum profeâum probor fidej,. pacem ft exaltatioem populi Chriftiani. Verum licet profeçutto tami propofiti majori tempore indigeret, tamen ex auibafdatn urgentibus caufis, pran fertim aeeeMratiooe pranats unionis, coocoptum renninum pqrftnngetnes, ut brevius feficiufque negotium bujmmodi, auftore Domino, optatum (artiatur eflefeum, feftum Omnium Sanftorum proxime futurum ad M diximus deputandum.

X. Q>O-

X.

anno CHRISTI *****

Qiocfrea umverfitati veftrx per apoftolica feripta mandamus , quatenus vos fratres arahiepifeopi, epitropi, & dilefti filii elefti, et abbates exemti et non exemti, quos ctiam in vim pmffiti juramenti requirimus, et exteri ecdefiarum prxlati, omni negligentia relegata, cunftis, prout talis ac .tanti negotii qualitas exigit, difpofitis dc paratis, fic medio tempore vos accingatis ad iter, quod)in hujufmodi > termino, quem vobis & aliis peremptoignamus , in prxfato loco Perpignan! , vos noftro confpcftui perfonalitcr prxfentetis, ad ea qux in difto concilio traftaoda occurrent, folers & operofutn fiuiium impeniuri. Capitula vero ecdefiarum omnium tam cathedralium quam aliarum, & conven'usmonafteriorum, quibus per vos archiepikopum *& epif*copos cum omni celeritate volumus id mandari, ad idem concilium viros idoneos pro fe mittant, quibus ad omnia, qux in difto concilio ftatuentur, fient & ordinabuntur ac fuerint opportuna, concedant plenariam poteftatem, de qua fafficienter conflet per publjca& autentica documenta , non obflanctbus quibulcnmque privilegiis fcu indulgentiis quibufvis perfonis, ordini, dignitati, fcu collegio, fub quacumque verborum forma vel exprctlione ab apoftolica fede conceffis, per que poffit effeftus hujufmodi mandati noflri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari, Circa perfonarum vero et eviftionutn numerum tali moderamine obfcrvato, ut nullus pompofus aut inanis glorir queftor, fed quilibet fic venr humilitatis cultor appareat, quod ecclefix fibi commiffs nequaquam oocrofus exiftat. Non eft tamen noftrx intentionis per hxc ab iis qux per nos fuper eeflione & unione difto Angelo per iitterasnoftras, oblata funt recedere, aut illa quovifinodo fufpendere fcu prorogare: quia immo illa intendimus interim & continue efficaciter, quantum in nobis fuerit, profequi & exequt toto poffe. Datum apud Portuin-Veneris Januenfis dicecefis Xvii.D calendas Julii, pontificatus noflri anno xtv.

EPISTOLA FRANCISCI

Architfijcofi Narbmiifii, «d cardinata ,

Df dtiiiaratif in concilia Ptrpiniani.

m· *>,. 5^/**. Cfcm,,· .°*

T> Evenendiffimis m Chriflo panibus & domeis » prxeipuis dominis G. Pencûfincnfi , N. Albanenfi J. Oftienfi , P. Anicicnfi, P. de Tbureyo, A. de Salutits, ce P. S. Angeli S. R. E. cardinalibus.

Revercndiffimi patres & domini mei prretpui, debita recomtnendatione prxqiifla . Per relattonem domini Boqucranni decretorum doftoris legentis Avemooe, & pro parte univerlitatis ftudii apud Perpinianum milii ad concilium , juxta mandatum apoftolicum cis fatam, qui Dominica proxime preterits de difto concilio rediit, percepi quod poft propofita ea, fuper quibus per ipfum concilium deliberari petebatur, de quibus paternitates veflrç reverendiffimx per magiftrum Joannem Guyardi informate, ut teneo, ad plenum fuerunt , adviiatum fuit poft aliquas confultatiopes, quod pro faciliori agendorum expedicione eligerrnlur cx omni multimJiee nri LX. boni teflimonii , quorum deliberationi flaret totum concilium. Deinde quia difficulter illi convenire poterant, fcgniufque expedirent negotja , pluries fuit numerus ipic a XXX. ledaftus; fed & iterum poft aliquot dies ctiam ipfi XXX. fuerunt ad X. dumtaxat icftridi, videlicet reverendiffimos patres dominos Tholofanum & de Chalanco . cardinales patriarcham Antiochcntcm , archiepdcopos C«iaraugurtentem, dc Tarraconenicm, cancellarium regis Catlclix, epiicopos Valentia^ Mimatenftm, & Condomenfem, ac generalem fratrum prxdîcatorum . Et illi omnes poli f<a multiplicia tenta conlilia , & cum quibus voBluerunt, collatione habita, remanferunt in iis conclufionibus, videlicet quod contra regem & regales proceiius dudum ûftt non aggravarentur. Secundo, quod via ccffioni·. pro pace ecclefix alias acceptata & oblata evertitioni demandetur. Tertio, quod pro ipfa eaecutione fienda, papa, fi debitas & fufficientes fecmitatcs habere poffit, Pifis le transferas. Quarto, quod non habitis diftis lecuritatibus, pertonas idoneas cum pkna & irrevocabili poreflate cedendi , alio cedente, illuc mittat. Et hate deliberatio de voluntate totius concilii debebat hcii qux fuit III. hujus menfis, dici, & in feripts dari papae omnibus prxientibus qui ad concilium mandati fuerunt. Hxc eadem in efleftu Cctiam mihi dixerunt dic Ludx proxime prxterita dominus Joannes de Belloforti legum doftor, & Francileus Ruffini, redeuntes dc Pcrpiniano , cum bullis promotionis domini Joannis Bertiandi ad ecclefiam Gebenncnfem. An autem ita fe res habeat , ignoro; fed relata & a quibus fignifico. Cum autem alia fin pervenerint, illico feribam paternitatibns veftris reverendis, quas confervare dignetur benediftus Filius Virginis feliciter in longxvutn. Scriptum in Villa-nova die IV. Juanuarii.

Vefter totus Francifcus archiepifcopus Narbooenfis Romane ecclefie camerarius.

EPISTOLA BENEDICTI XIII.

Ai Pttrun cardinalem ó. 5k;-»!w«.

Mandat ut accedat ad ditium ferfiniani mcilium ·

erxiem ûuremii

Benediftur epifeopus fervus fervorum Dei, dileâu filio P. tituli IsnftxSufannx prelbytero caidinali S. & A. B.

Nuper tempore noflri receflus de portu-Veneris, ficut ad tuam deveniffe notitiam non* ambigimus, de fratrumnoflrorum confilio^ generale concilium apud Perpinianum Elatnlts dicecefis , in feflo Omnium fandorum proxime futuro celebrandum duximus audoritate apoftolica convocandum , noflras fuper hoc archiepifcopis, epifcopis eleftis, dc aliis eccleiiarura pixlaiis, ccterifquc qui ad concilium evocari conlucverunt, litteras in forma debt:a nolira fub bulla dirigendo. Et licet coniuetndo non habeat, quod venerabiles fratres noflri cardinales ad concilium per litteras evocentur, cum a latere fummi pontificis, cujus honorabilia funt membra, elongari non debeant , fc-d quod ci affiliant experientia doceat dc necetfuas id eapofcat. Tamen quia tua & alioium fratrum nolirorum S. R. E. cardinalium affiftenua tn unio negotio caiere nolumus, uec

Aaas a debe-

debemus, pro tanto circumfpeftioni rue per apoftolica fcripta in virtute ianftc obediently precipiendo mandamus, quatenus om- n' cxcuf*,'onc tepoûta, terminum etiam preveniendo prxfatum, ut cecum dc aliis *frtf'ri-* bus noftris de agendis in <H&o concilio deliberare poflimus, te nofho confpcftui in difto loco Pcrpiniani fludeas praetentare, in hpc taliter te nabeddo, quod cum honore tcclefls ad bonum unionis proipere cuncta fuccedant, gratumque Deo fit nobis occurrat quod egeris tn prsemillis. Datumapud Cocùtclibcrum Elnenfis diœcefistidibus julii» pontificatus noftri anno XIV.

rtruurri C«70.

A >

Je. Pitteben.

Sub eodem tenore teribit Nicolao Albanen- B b epifcopo in codice Cliauveliniatio.

COPIA CEDULARUM IN CONCILIO

Perpiniani traditarum .per dominum papam Benedifam Xili.

J'x roJen» PS ■-'. Ex MS II. lurtr. Abb. Rcrrlin.

GUm per ferenifltmum dominum Sijgifmundum regem Romanorum fuerit fueplicalum domino noftro papx Bencdido XIII. quod ipic qui propter antiquitatem fle teicniiam fic negotiorum experientiam debet pr* cererisifta feire, velit viam vel vias aperire, per quam, vel per quas poflit ia Dei ecclefia breviter umo haberi,- pixdiftus dominus nofter papa relpohdet, quod ad providendum ialuti animarum J & ad obviandum errdribus, fle tehifmatibus, qui funt dt oriri poflunt , via tecurior fic falubrior efl via jufliti*, quam ipfe femper obtulit fle offert, qu* faciliter videri poteft, Si tamen prxfatus dominus rex dt alii ad prxdiftam viam condetecndere nolunt ; fed in via renuntiationis perfiflunt, dominus nofter refpcndet, quod-amoto obflaculo Pifano, ficut continebatur in tehedula tradita per epiicopum Zamortnfem, prout alias obtulit, nullam aliam viam excludendo, paratus ei at propter Dei fervilium fle ipfias eccletee unionem leountiare papatui, provifo tamen prius fufficienfer, quod reges dt principes Chriflianitatis afliimendo feu eligendo in pofterum ad papatum tamquam vero Chrifti vicario obediant, flt quod futura eleftio fiat canonice, dc in loco feeuro flatitn poft ejusreauuciationem, fuper quorum praftica placet domino noftro aliquas perfonas aihgnarc, qu* ûmul cum aliquibus per diftum regem Romanorum affignandis prxmiffa videant fle concordent. F Rovcra.

Tener vert cedula oblate per epifeopum Zanterenfem, de qua fupra fit mentit, fequitter & eft talis. Quod autem

L

Nos talis fle talis, dcc. ambafliatotes fit non- E cii mifli per concilium nunc refidens Conftantie provincie Moguntin* , habentes poteftatem ad infra fcripta, prout conflat de eadem per infhomentum publicum tenoris fcquentis. (*Inferatur.*) Anhelantes ad unionem ecclefie pervenire, reducentefque ad memoriam prpcellura , afta, eventamema, fententias & pronuntia tiones dudum Pilis contra dominum Petrum de Luna in fus obedientia Bcnediftum XIII. nominatum, cardinales & principes & alios fibi obedientes & 'adherentes faftos, te. Aas delatas anno a nativitate Domini MCCCC. IX. & inter utera *fentteatbm* feu pronuociationem anno praxlifto, die tali, menfis talis promulgatam, tenoris & continentiae fubtequentis. (*hefereuw.*) nomine fupradifto dicimus, recognofcimus / annuntiamus , & declaramus prediftos ptpcetfus , acte, eventamenta, flt ientenţias, ten pronunciation's, nullos fle nullas fuifle, fle efle & ad maiorem cautelam 7 fi & io quantum Indigent, caflamus fle annutemus, fle pro c<Ais fle nullis haberi volumus fle habemus. \

ANNO ÇHRJST1 '«O».

II.

Poll hate dominus nofter papa fuper habenda praftica & exeeutione dift* vie ceflionis, que tota eidem domino regi komanorum acceptabilis videbatur, cerias aflignavit perfonas ad traftandum fle concordandum cum perlbnis aliis per diftum regem Romanorum aflignatis, & tandem habilis inter diâas perfonas aliquibus prolocutionibus, cum perfon* hinc inde depurate fuper premiflis non concordarent , & plus debito negotium differretur , idem dominus nofter papa fuper difta via ceflionis eidem regi Romanorum cum una cedula XXVI. Oftobris anni fupradifti exhibita, praAicas duas aperuit dc obtulit tenoris te- C quentis .

III.

Sequitur praßica fuper via rennactationis aperta per dominum noftrum papam Bcnediftum , ad inftantiam illnftriflimi principis domini Sigifmundi Romanorum regis, cum proteftatione quam femper fecit idem dominus nofter papa, quod nullam aliam viam vel praRicam intendit excludere , per quam poflit fchifma lolii, & ecclefia debite uniri, videlicet , quod dominus nofter papa Benediftus cete fione per ipfum fafta, eligat hac vice Romanum pontificem ; que quidem via rationem ha- D bere videtur. Nam totum fundamentum, quod prztenditur ad..juftificandum viam ceflionis eft piopter dubietatem. Si dubietas eft, ex consequent! inlurgit dubietas circa jus eligendi papam , videlicet qua; fint ille perfone ad quas, ceflione per diftum dominum fafta, pertineat potcites eligendi fummum pontificem, Nunc eft, fic, quod penes dominum noftrum videtur effe jus eligendifummum pontificem. Que quidem juris certitudo non redditur dubia vel incerta ex dubio juris aliorum. Nufquam enim faftumeft, quod aftio alicujus, alias certa, .reddatur dubia ex dubia replicatione adverterit. apud dominum noftrum, ceflionc fafta, refideat certum jus eligendi papam, probatur, quia jus cardinalatus indubii, quod habuit tempore indubii pap* fecundum adverfanorum opinionem , apud ipfum relidere videtur poft diftam ceflionem papatus, dt hoc five dicamus, quod cardinalis aflumtus in papam non amittit ipfo jure jus cardinalatus, cum ipfum non potuerint ligare aliqua jura pofitiva facientia vacare priora beneficia, per confecrationem pontificis ; five dicamus, quod pofito quod ipfo jure vacaflct cardinalatus: quia tamen propter pnsicnfum dubium papatus

CT tus petitur via eeflionis , poft faâam eeflio-nem papatus, recuperat dignitatem priftinam cardiaalatus. Et pnedifta multa juri & rationi confooa, ut apparer, per jura Ac opinione, que fi audire placuerit, poterunt explicari Ac ad propofitum applicari. Er ifta videtur brevis Ac utilia ad conicqucndatn veram unionem ecclefie, At per quam tolluntur inulta dubia Ac pericula,(ese in alii* praâicis oriri poflent.

IV,

Si tameo praâica fupradiâa non placet, dominus notter ad oflendcndym fincerum affcâum, quem fempergeflit & gerit ad pacem B ecclefie confcquendam, aperit cum proreftatiooibus iupradiâis , praâicam fequenrem , quod de confenfu praefati domini noftri papc, domini cardinales compromittant de eleftiooe futura, que poft ceflionem domini noftri imminet fienda, in? certos compromiflarios, in numero de quo cotfcordabitur. Qui quidem compromittant poteftatem habeant faciendi omnes vel eorum major pars diftam eleftiooem, & coofimiliter illi domini qui in alia obedientia fe cardinales faciunt nominari, in perfonas alias compromittant, daates eifdem confimilera poteftatem cum approbatione congregationis Conftantienfis. Qui quidem cotnpromiflarii tam ifti quam illi ponantur in loco iecuro C & fub tuta & fideli cuftodia , de qua fuerit concordatum, inclufiquilibet ad partemfuam; difpofito quod deliberatio utrorumque compromiflarior. concurrat ad unam Ac eamdem perfonam aflumendam ad papatum. Poftea vero diâi compromiflarM , videlicet unique ad partem fuam Ac per fe ante aâura cleâionis faciat feribt inflrumentis authenticis deliberationem per fe habitam de eligenda illa perfona. In qua quidem deliberatione concurrant vora omnium vel majoris partis compromiflariorum cujuslibet prcdiâanim duarum partiam, & per aliqua* medias perfonas utrique parti notificari faciant iaftrumenta diâarum deliberationum. Qpibus quidem norificationibu* faâis , compro*D mlffarll alterius partis "eligant pèrfonam concordatam antequam *fut* ceflio, & poflra fiat ceflio,' qua ceifione fafta, ftatim eligant compromiffarii prediftoruoi cardinalium domini noftri papae diftam perfonam concordatam. Statim poft hec fiat prricntatio utriuiquc clcflionis feparatim, tamen ipfi elcâo, Qui quidem dcftus acceptet papatum ; & exinde pro vero Romano pontifice habeatur. Et ad hoc ut predifti compromiflani non poflint negotium dilatare, fervetur in eis refIriâio contenta, In capite *IAi majut ptritMÙim $.* de eleâ. lib. VI. Hoc addito, quod cum ipfi eleftores juxta tenorem diâi c. & $. pervenerint ad viftum panis dt vini, dc aquae tantum, ut in E diâo $. continetur, & fic pcrfcvcravcrint per decem dies, quod non elegerint papam, ex tunc non miniftretur eis, nifi panis & aqua. F. Rovera.

V.

Poft quarum praâicarum apertionem dt oblationem, nihil circa eas pro parte diâi retis Romaoorum , nec pro parte eorum, qui atterebant fe elle minos a diâa congregatione Conftanticnfi, fuit diâum vel ptopofitum diAâo domino noftro papa.-, nec perfonis ad hoc..... I – per eum deputatis, fed obtinentes ab eo diem etnam, videlicet XXX. prrdifti menfis Odobris, ad proponendum aliqua , que tc velle proponere atterebant, certi ex diftis prrtcnfis nunciis diftz congregationis pro parte ejus; & certi alii pro parte difti regis Romanorum, in prrlentia ejufdem domini uoftri pape die prç. dida palam afliilcnte multitudine,gentium copiola , praemittis aliquibus prefationibus , dominum noftrum papam pixdidum monuerunt, rogaveruq^, & rcquiticruut, quod luo juri pa-» patus renunciarc & cedere dignaretur, quibus pro pane ciuldem domini noftri pape fuit ibidem Tifponlum, quod obfalutcm fidelium animarum , Ac ad evitandos erroies, & ut vera unio in *ccclcfm* icquereiur, opponebat - ipfum debite providere; & quod nifi fic fieret, non fatisùceret Dei iervitio, boirO univerfalis «cclcfiz, oblationibus qrer fe haftenus faftis dc via renunciationis, que modum-Ac finem unionis habent annexos, neque lacris çanonibus, per quos via reounciationia luis cafibus ideo commendatur, quia fit ob finem boni, quod fequitur ex eadem , nec debito lut officii , cum providere fuper hoc ad eum fpeftet ex jure Ac przrUgativa apollolicz fedis : immo ad hoc compellunt ipfum divius juu pariter & humana, fuiique fiibjunftum in dida ,refpoiiiione, quod dominus oofier papa, ut bonus pallor , ad fatisfaciendum iupradiâis, poft oblationem quam fecit diâo fereniffimo regi Romanorum dc via cclfionis papaius, Î>rout in preinferta cedula continetur, duas uper ea obtulit prafticas , ad providendum quod per ^lieram unio univerfalis ecclefie habeatur, & non veniant majora fchifmaia vel errores, de quibus verifimilitcr dubitatur. Tandem pro parte dotnioi noftri papae fuerunt rodat!, hortati, tnonili Ac infiantiftime requifiti fupradiâi nuncii diâa; congregationis, & prêtatus fereniflimus rex Romanorum to perfonis eorum, qui ibi erant nomine fuo, quatenus pntfatas prafticas , vel alteram earum acceptarent, , vel caulas dicerent, aut dubta moverent cur acceptanda; non eflent. Nam paratum exhibebat Ac promptum diftis eorum faiisfacere Ac dubia declarare; Ac fi altqua eflent indiâis praâicis rationabiliter corrigenda , emendanda, addenda, vel mutanda., illa volebat Ac fe offerebat corrigere, emendare, addere,mutare, Qui quidem prcienfi tam nuncii diâe congregationis, quam milii per diâum fereniffimum regem Romanorum, nihil de fuit vel dominorum cos mittentium intentionibus Ac conceptis fuper diâis praâicis vel materia unionis ecclefie dicere vel aperire volentes, reiteratis fibi pro parte domini noftri pape monk tionibus, rogationibus, exhortationibus Ac requifittonibus aittedidis, ab ejus pizleotia receflcruul

VI.

Et pro breviori expeditione diâi negotii ob Dei fervitium & animarum lalutem, placet eidem domino noftro defignando numerum compromiflariorum, de quibus fit mentio in praâica per ipfum oblata, ad hoc condefeenderc , videlicet quod compromiflarii de' fuo confenfu per dominos cardinales eligendi fint, lex, eligendi tutem per illos dominos qui in alia obedientia te cardinales faciunt nominari,

fi de

anno «'««•«it

fi de totidem pars alia non conternetur, lint otto vel decem, aut h voluerint XII. Proprerea volens idem dominus noder ad defignatio. nern joci Venir«, de quo fecundum didam pradicam eft concordandum, offert locum & loca idonea iufra fuam obedientiam attigua*e cum fufticientibus fecuritatibus, Quas loca fi pars alia acceptare noluerit, licet multis attentu. ea eon debeat refutare, nihilominus tamen placet eidem domino noftro condefcen- *Aere* ad acceptandum Maftiliamcum S. Vidore, Niciam cum VilUfranca , vel Saonam, non obftante quod fint in alia obedienti* conilitute; dum tamen de fulcientibus fecuritatibus fit ptovifum. F. Kovcra.

a NNO CHRtsTI

VII.

Verum j quia ad diâi domini noftri auditum pervenit, quod aliqui ei infidiantes & aemuli ex ejus verbis five feriptis pravos fenfus & alienas extorquentes fententias, linguafque fuas acuentes in malum, afleruerunt, quod aliqui dicta feu feripta domini noftri pape a veritate fie doârina fidei catholice deviant, dubttetque an fereniftimas rex Aragonum aiTeverationem prxdiâam audiverit, idcirco, ut alias. dominus nofter papaproteftatur exprefle, quod fi aliqua talia, quod abiit, umquam verbo vel feriptis dixerit, vei in futurum dicere ipfum contingeret, illa cadat, revocat, & annullat, & vult pro callis revocatis & annullatis haberi, ipfamque faerofan&e ecclefia: determinationi fubmittit, oftertque fe paratum, fi fibi intimentur fcu defignentur illa, qua prsstenduhtur^ fcu in pofternm praetenderentur a veritate, & doârina fidei catholice deviare, fi tamen talia dixit, feu in pofterum per eum dici contingeret, quod non putat, mentem fuam femper ipfis taliter declarare, quod evidenter apparebit, & revera fic eft intentionis fur, non fuiffe nec effe deviare a rcâa fide fcu catholica veritate.

VIII.

Dominus nofter papa Berediftus XIII. pro habenda fic confequenda unione in Dei ecclefia obtulit primo in Perpiniano viam juftitic, quam viam vel aliam rationabilem nunquam excluftc , nec intendit excludere . Ubi vero non acceptaretur via juftitic, fed in via repunciationis perlifteretur , dominus nofter , amoto per pritt» obfiaculo Pilano, ficut continetur in ceduia tradita per epifeopnm Zamorenfem, p.out alias obtulit , nullam aliam viam excludendo, paratum fe obtubt propter Dei fervidum, & ipGus ecclefiae unionem renunciare papatui, proviio per prius fuftkicoter, quod reges fit principes Chriftianitatis affumendo feu eligendo in pofterum ad papatum tamquam Chrifti vero vicario obedirent, & quod futura eledio fieret canonfee io loco fecuro ftatim poft ejus renunciattooem.

IX.

Tenor vero oedul· oblate per epifeopum Zuunorenfetn, dc qua fupra fit mentio, eft ifte qui fequitur. Nos talis & talis ambafliatores & nuncii midi per concilium nunc relidens Conftantir provincia Moguntirus, habentes poteftatem ad infraferipta, prout oonftat de eadem pet iuftrumenram publicum tenoris feqhentisf Λ/rrj/vr)auhcJaUUS, ad unionem ecclefi·, &c. *h! Juft* ,*

AXNO CHKIJTf

Et predidam renuntiationem idem dominus nofter obtulit cum una de lèquentibus pradicis, videlicet quod idem dominus nofter papa ccflione fafia , eligeret hac vice Romanum pontificem. Nam ubi prztenditur per partem alteram dubietas papatus, etiam infurgit dubietas cardinalatus, fed ipfe iolus poteft dici fecundum utramque partem indubius cardinalis, fcilicet a fandae memoria: domino Grego. Brio indubitato papa fafttts. Igitur ad *cumifc-* dat elcrtiQ.

XI.

Si tamen pra&ica fupradiâa non placeret, obtulit aliam , videlicet, quod de confenfu praefati domini noftri papas domini cardinales compromitterent de eleâione futura, quepoft «cilionem domini noftri immineret fienda, in certos compromiffarios numero fex, qui quidem compromiflarii poteftatem haberent facicndi omnes, vd-eorum major pars, didam eleâioncm; & canfimiliter illi domini, qui in alia obediemia cardinales fe faciuut nominari, in perfonas alias compromitterent, dantes eis eonfimilem poteAatem , cum approbatione congregationis Confianti« , & quod perlonille in quas ipfi fic nominati cardinales compromitterent , fi de totidem pars aha non contentaretur, fint odd, vel decem, aut fi voluerint duodecim. Qui quidem compromiflarii tam ifti quam illi ponerentur in loco fecuro , & fub tuta & fideli cuftodia, de qua foret concordatum, inclufi quilibet ad partem fuam, difpofito quod deliberatio utrorumque compromiliariorum concurreret ad unam & eamdem perfonam aflumendam ad papatum. Poftea vero diâi compromiflarii, videlicet utrique ad partem fuam & per fe aâum deâionis facetrent feribi in infinimentis authenticis, ddiberationem per fe habitam dc eligenda illa perfona, in qua quidem deliberatione concurrerent vota omnium vel majoris partis compromiffariorum cuiuslibet praxiidanyn duarum partium, & per aliquas medias perfonas arnque parti notificari ioftrumenta diâarum deliberationum. Quibus quidem notificatiooibs» fadis, compromiflarii alterius partis eligerent pertonem concordatam antequam fieret ceflto, fit poftea fieret ceflio. Qua ceflione fada, ftatim eligerent compromiflarii praedictorum cardinalium domini noftri paper didam perfonam concordatam, It ftatim poft hec eodem tempore fieret prsefentatio utrtufque eleâionis feparatim, tamen ipfi eledo ; qui quidem eledus acceptaret papatum, & exinde pro veru Romano pontifice haberetur. Et ad hoc ut compromiffarii non poffent negotium dilatare , fervaretur in eis reftridio contenta in cap. *Ubi nuitir ptriabaK*, t. fmw, de eleâ. lib, VI. hoc addito, quod cum ipfi cleâorrs juxta tenorem didi paragraphe pervtniflcnt ad eidum panis & aqua * tantum, ut in dido cap. continetur, & u perfeveraflent per X. dies, quod non elegiffent papam, ex tunc non miniftraretur eis nifi panis & aqua; offerens idem dominus nofter locum k Joca idonea infra fuam

* to «Nr. leg. Wa/tF «««««·

anno CHRISTI

fuam obedientiam aflignare cum fufliciennbus .feburitatibus : que loca fi pars alta acceptare nollet, licet multis attentis ea non deberet refutare, nihilominus tamen placebat eidem domino noftro condefcendere ad acceptandam Maffiliam cum $. Viftore, Niciam cum Villa franca, vel Sionam,' non obftanre quod fint in oixdientia alia conflitutc, dum tamen fufficieotibus fecuntaübus effet provifum.

XП.

Poff quarum praâicarum apertionem ft oblationem, nihil circa eas pro parte prastenG regia Romanorum, nec pro parte eorum qui atterebant fe effe miffbs a diâa congregatione Conflanti· fuit diâum vel propofiium diâo domino noftro pap·, fed ruptis traâatibus de Perpiniano rccefferunt. Deinde fecerunt traâatus tuos cum rege Aragonum, quifedudus, ut credit, malis perfonis fic finiftris informationibus, fecit fieri requifitiones diâo domino noftro valde injutlas, ft tendentes ad evidens periculum ecclefi· in effeftu , continentes,quod papa flatim renuntiaret quod poftea fieret eieâio per illos ad quos expeftaret ;. & in altera requifitionum continebatur, quod renuntiaret, & quod diâa elcâio fieret- per concicilium gencraU^.ad quod, ut dicebatur, exptâabat, quod apud intelligentes interpretabantur, hoc nihil aliud velle dicere, nifi quod papa dimitteret papatum, & deinde negotiari difponeretur ad voluntatem & fub poteftatç ' diiti affecti imperatoris, five lequcrctur unio, five non. Quibus requrfitionibus pauca refpondit, fe ad requifita non porte condefcendere fine offenfione Dei. Et demum habuit recedere a Perpiniano, & ponere fe in caftro Panifcol·, ad quod prohibiti funt praelati per dominum regem venire , ft alia eventamenta funt faâa fatis inhonefta & valde impedientia profecutionem unionis. Quibus omnibus non obftantibus, didus dominus noftcr papa deliberavit, quod fi aliqua fupradiâarum praâicarum illi de parte adverfa non acceptent, ipfe dominus nofter papa ad magis exonerandam cocfcientiam fuam, & ut Deus & mundus cognofcant , quod non ftetit , nec flat per cum, quin unio vera in ecclefia Dei habeatur, & Deus in extremo judicio requirat dc manibus illorum qui turbarunt feu impedierunt, & turbant fcu impediunt pacem ecclefi», eft paratus renuntiare juri fuo verirtimo, quod habet in papatu, fi illi qui jn pane alia dicunt *ic* cardinales, & alii de congregatione Conflanti· acceptaverint, & efficaciter ad exeeutionem, quantum ad eos expedabk, deduxerint prafticam fequentem.

XHL

Et per dominum noftrum papam cam confenfu dominons» cardinalium, & etiam approbantc luo facro concilio, quod continuatur ubicumque ipte eft, eligantur certe perfon», & per illos dominos» qui in alia parte dicunt fe cardinales cum confenfu did· congregationis eligantur totidem perfon·, vel plures» ti voluerint, quas omnes perfon· fie eleâant convenire in loco uno fecuro, & intrare conclave tub tuts & fideli cuftodia , quu perfonas dominus noftcr papa de plenitudine poicûaür, tollendo proceflus & femen-

Atias, quantum ad aâum ekâionis requiratnr , habilirabit meliori modo & forma quibus po terit , in quantum claves ecclefi» fe cxtcnduyt, quibus omnibus per dominum noftrum papam cum confenfu dominorum cardinalium, & approbatione fui concilii, datatur poteftas eligendi fummufn pontificem poft ceflionem didi domini noftri papae, lie quod illud, quod omnes' vel major pars perfonarum ctHusliber partis faciet, fit firmum & validum& fi pertona: elc&e per Hlos de parte adverts acceptaverint , (impliciter poteftatem per dominum noftrum papam eis, ut fupra continetur, concertant , procedant omnes fimul faâa ccfljone diâi domini noftri, qus tunc fieri habeat ft nou ante, quando pr^diâae perfon· omnes erunt claufas in condayi tub Infficienti cuftodia, & juraverint, & alias fe obligavctint procedere fideliter cum efleftu in negotio , prout fuerit concordatum. Si autem dift» perion» alterius partis acceptaverint poteftatem pro (c ft in quantum, quod tunc perionc iftius partisproteflentur publice vel lecrete , quodinquautum d[redacted] perfonx al[redacted]ius partis innitantur poteftati catholica; ,ùiŋ tantum cum ipiis intendunt procedere, & fimul eligere; in quantiurt autem innituntur poteftati non ver· , non intendunt cum ipfis eligere, fed tantum fuc vera: poteftati inniti, & fecundum illam procedere & eligere verum papam.

XIV.

Et tit negotium acceleretur, dominus nofler papa, fi detur per illos ad quos expeftabit modus, quod fecure poflint ire, ftare, & redire, dabit plenam poteftatem certis perlonis Deum timentibus, que accedant ftatim habilia (ecuritatibus ad didam congregationem Conflantis, vel ad alium locum, fi in alio loco fuerint perfon· habentes poteftatem a didis affertis cardinalibus, & a diâa congregatione, quod perfon· per dominum noftrum papam mittende vel major pars eorum, poffint concordare de uno vel duobus locis inferius defignandis, pro expeditione pradiftorum, & de cuftodia fideli conclavis, denumero perfonarum, qu· eligere habent, & da modo conclavis ac de tempore conventions & inclufionis, necnonde fecuritatibus fiifficientiius pro domino noftro papa & fuit, fi perfonaliter vellet in diâo loco effe, & fi nollet aut effet infirmitate impeditus, pro fuo vel fuis procuratoribus; qu·Omnia per diâas pertonas concordata & obligata dominus noftcr papa, quantum ad eum fpeâabit, adimplebit.

Loca de quibus poterunt concordare lutu, fequentia : Maflitia cum monafterio S- Viüoris, Niciacum loco ft porta de Villafranc, locus de Monacho, cum aliquo alio propinquo, Saofina, Pile, cum Liburno civicas Vitula cusa aliquo alio loco propinquo.

,, Adis concilii hujus Perpiniaoenfis , Bcue> ,, diâi epiftolam ftatimfubdendam adjicio, au· ,, ttoritate Taurincnfis codicis perfuafus. Quo ,, enim loco Martenis (qui primus illam vul- ,, gavit) codex legit : ta /rcro gewraZi ,, (Pcrpiniaoenfi) *quod ctithm-mun ;* codex ilnk » rce Taurini contuitus, habet: yead ,, *ttkbretittit* Ex quo haud inani coajaâura ,, deducas, epiftolam hanc effe fpnodicam , ,, adeoque & ab adis concilii nequaquam fa- ,, jungesdam. Damus ergo ex Martcne Vei- ,, Mon.

£5·,, Mon. tom. VII. pig. »8/. adnotatis ad la-A tus pagcllz ex Taurinenli cod.,variantibus.

ANNO Chr ist i

BENEDICTI PAPÆ XIΠ.

M Cardinalat.

lu tf awme/ qui advtrfui tum precrJebant txfvmuixnicat, & benefitin ac di^ni-tatibur privat.

Dedit Man. Ver. Mon. co. VU. p-f. >*» ex MS. Cod. I). Ch'u»e-lin. nos ex MS. Cod. Tzurln. va-riintt»

Benediftus , &c. venerabilibus fratribus G. Peneftrinenfi , N. Albanenfi , Jo. Oftienfi, P. tituli S. Sufannz presbytero , Amedeo S. Marr novz , & P. S. Angeli diaconis cardinalibus , falutem & apoflolicam benedi-B ftionem.

Si adverfus ecclefiam catholicam hrretici garriunt, fi tyranni, (a) fi eam perfidi perfequuntur , hæc velut ante przvifa (b) fide-"urn mentium muniunt, non concutiunt iundanentum . Habent enim ut plurimum tentationum hujufmodi jxperimenta proventum , in quibus invalefcit fidei noflrz robur , probata fidelium caritas frudibus meritorum tcecundatur uberius, & fpiritus inconfufibilis (c) continuis ducitur profeftibus ad coronam : Sed fi videat fponfa Chrifti infeftos fibi-hcri, in quibus fperaverat homines pacis luz , qui comedunt panes fuo»; fi propugnatores fuos inbel-Б* d[redacted]nfionis quod [redacted]verfus—integritatis (d)Ctam luz perlecutores inftituit, non folum defectores effici, verum etiam transfugas , (r) non immerito veicrij querelx verba rçiqmçiis, piis ad fideles Chrifticolas fufpiriis ingemiicens , quoji adverfus cum pugnent filii negeneres , quious improperans , ab eis quos enutriverat bcnchciis & exaltaverat honoribus, proclamat fe contemni. Videmus fiquidem, vigente hoc .turbine impacati temporis, & debemus (f) in hac Jufta, quam pro faiutc Chriftiani populi experimur , nonnullos quos ecclefia deberet habere pro muro, tamquam folutas vel depulfas macerias non conflare , quofdam cum mercenariis declinare, alios latere cum furibus, plures diffimulare cum fidis, & filios, qui juvaffede-D bucrant , in matris parricidium confpiraffe , quos tamen paterne dileftionis affeftu optamus a tam horrendo lapfu retrahere, ut non cogamur eos 'pro demeritis jufto damnare judicio; fed dum extat locus venir, ipfos volumus (g) ad paterni favoris gremium & femitam reducere veritatis.

(· › MS. s‹ t-rt ‹unt J. « (S) fal· (f) ndnuu U) f'a'ca- ·="'·

Apoftoiici» ergo monitis, ofilii, aures,quz. fumus, intentas adhibete , ac filiahs accomomodate promptitudinis intelledum , nec videantur dura & amara qux feribimus, led ipfa animos veftros , confiderato feribentis affeftu , molliant, & in falutiferr monitionis confideratione Julcefcant. Nuper fiquidem litteras veftras recepimus, quarum repetita feries fubce-E lato verborum facrorum velamine ; qutedam , cum pace loquendo, aliter quam fe veritas habea., exprefia ; nonnuiU juris; alia vero fafti errores plurimos continebant. Scripfiftisetonim vos profequi de mandato noftro concilii generalis viam , cujus convocationem ad vos dc illos, quos vobis participes adjunxiliis , afleritis pertinere , per verba tumentia nos adeaufam, ut feribitis , provocantes . Unde poft multa quibus in aliis noftris litteris brevi fatis epilogo comprehenfa refpcndimus , pro nuuc folum nos ad tila convenimus , quz vidcmini comminando fubjungere , quod nifi veftris mbnitis & requifitionibus annuamus, contra nos ad pleftiônetn , immo verius intrii^ fionem autipapz novi , & infeliciflimi procedetis.

ANltfo CHK,,T1

Verum quia vobis jam per noftras przfatas litteras veritatem geftc rei continentes , intimavimus noftne intentionis propofitum, &qus pro felici agendorum ad confequendam , concedente Domino , veram ecclcfiz unionem in facro generali concilio , quod celebravimus (i) de fratrum noftrorum confilio, fic eodem fupplicante & approbante concilio , per nos con clufa funt publicavimus , & przdiftos juris & fafti in veflris litteris contentos errores deteximus *fatit clare, ac per noftros* folemnesnuncios, quos ad vos & ad partes ipfas deftinamus, plena fuper agendorum exeeutione poteftate fuffultos , qui folum pro rcceffu falvos conduftus praftolantur , itervm ad feripta per vos noftra refponfa dirigimus · Unde ulteriora verba pro nunc depromere non curamus, fed folum providere circa illa , quas in confulione ecclefix & totius Chriftianitatii redundantia , fi fierent, quod abfit, earumdem litterarum artifex maturius difcufliflet, ne produfta fuiften: in Juccra , quz confinxit ejusdem artificis inveftiva , oec dc vobis videtur id efle verifimiliter przlumendum . Nonne effet mirabilis , immo 5c miferabilis in pcrfonis gravibus inaudit» prxiumtionis audacia , qua; propriz *falutii prodiga* , & in *ejus,* detrimentum armata , obedientiz, quz viftim's eft przftantior, femitis relegatis , viros tam doctos dt tam excellentes ab ecclefia & in ecclefia fublimatos , fic efficeret abufuros fcientia, fic pro tantis beneficiis receptis ingratos redderet, fic *ια* malorum profundum impelleret finaliter defcenfuros . ut ipfi inconlutilem Domini tunicam, cui crucifixorum manus pepercerunt , ecclefi» videlicet unitatem tam inhonefle fcindere , tam turpiter , tam impie , & tam infideliter obftinata elatione (*i*) attentarent iterum difeerpere, quod non valent. Hoc enim non eflet unire ecclefiam ; fed pro gravi defolatione fidelium & magno praefagio & prxnuncio antichrifli, manifeflr in templo Dei abominationis idolum infideli pnefumtione & damnata infoleotia collocare , & nedum luo fchifmata (*k*) & hzrefes libenter, ut veftro parceremus pudori , filentio tegeremus.

MCelebra

(,*) *EltAi··* **-

,ζ «r

Sed-qnia, (/) ut pnemittitur, per diverfa mundi climata dcftinaftis , nos volentes Dei populum .nobis* creditum a tam periculofis erroribus przfervare , licet jam per conftitutiones apoftolicas in jure claufas , & alias a nobis contra talia attentantes editas falubriter fit provtfum, etiam pro Chriflianz fidet tutttone contra vos, & alios talia attentantes in virtute Altiflimi aifurgeutes, de fratruqa noftrorum confilio & przfati (*m*) facri collegii fupplici requifitione pulfati , ipfo etiam approbante , circumfpe&onem veftram paterni» monitis & falucaribus requifitionibus exhortamur in Domino t quatenus ut veftrz dignitatis profeflioni (■) conformes nobis & nunciis, quos , ut przmittitur , deftinamus , afliflatis coniilits , auxiliis , & favoribus opportunis › ad veram unionem ecclefia; debitae proloquendam , vosque infuper & veftrum quemlibet fub debito fidelitatis, quo nobis &ecclefias Komanseaftrifti eftis, requirimus , vobifque in virtute fànctz obedientiz diftrifte praecipienda mandamus,

rrfrn tu £££*i,,rr-aucrre. f-dz» ·«»*»· **fr* *Hae amm Utente* *^Prafail emcilM* *M P"fa; inftrMI mucin*

ar mus, quatenus a praedifto nefando intrufionis,' A quam vos cleftionem dicitis, propofito pepitus dcfiftatis i fit nihilominus ne proceflum4quemcumque, feu declarationem aliquam, ctom nullo jure eam facere poflitis, fuper praediftis vel ea concernentibus, lieu alias contra nos facere pradumatis feu attentetis; ue ad cledioneni vel poflulationem, provjfionem, feu verius intrufionem cujufcumque in apoftolica fede procedatis, vel taper hoc vota vei prasnominationes (*) ullas detis, aut faciatis; fic ne dc eligendo, vel potius imrudcndo aliquem ia paEtu, cum quacumque vel qtiibttkumque perna vel perfonis colloquium vel tra natum aut B deliberationem ullo modo habeatis aut faciatis, nec ad aliquod papatorium (b)pro dida poftulattone, ele&ione, feu verius intrufione facienda verbo vel feriptura vel alias qualiteretimque cum prediftis, quo« vobis, ut prçdicitur, participes adjunxiftis, aut aliis quibuscumque, vel line eis, univerfaliter ve) figilfatim (c) procedatur, vobis de certa Icieutia fit exprefle auftoi itate apoftolica diftriftius inhibemus, decernentes irritum fic inane, fi fccus fuper his a quoquam quavis auâoritate vel potius temeritate fcienter vel ignoranter haftenus attentatum fuit, vel in pofterum con- C. tigerit attentari.

Quod fi noftris fpretis-monicis, requifitiombus, vel mandatis, vos culpabiles ieu contumaces reddideritis m praedidis, ad proceflium declarationem contra nos vel intrufionem hujufmodi, quam vos eleftiouem dicitis, procedentes, ut tam exeerabilis pratfumptionis audacia, ficut eft juri confonum, in fuc temeritatis initio, virga corredionis, fic juftitir conteratur; volumus fic audoritate praedida decernimus, quod in ipfo inchoationis exordio flatim cum ad tam damnate perfidis proceflus declarationis contra nos feu eleftionis, immo D verius intrufionis adum feu exeeutionis, couventionis, fic prolationis.... (d prasfumpferitis profiltre, etiam ante coufumationem hujufmodi prolationis vel adus privationis, depofitiouis, excommunicationis, ft alias infraferiptas poenas fic fententias vos incurrere iptb facto. Vos enim fic veftrum quemlibet fic alios quolcumque vobifeum define vob s ad talia procedentes, vobiique afliAetites, fic dantes auxilium, confilium vel favorem, cujufcumque ftatus, gradus, prateminciitic, dignitatis feueoo* ditionis exiftant, etiam fi cardiaafatus, patriarchal i, archiepilcopali, epifcopali aut alia quacumque przfulgeat dignitate excommunirationis fententia, à qua nuffus þoflit nifi in E mortis articulo, praeterquam a nobis vel fuccertoribus noftris canonice intrantibus, abfolufkxiis beneficium obtinere, innodamus fic ab omni cardinalatus, patriarchatttf, archiepifeopatus, epifeopatus dignitate, honore, flatu, fi; commodo, ac titulo dc rxccunoneordinum deponimus fir depofitos eflit decernimus, judic<- mufque fchifmaricos fic blafphemos, ac vos fic eos omnibus beneficiis, officiis, honoribus, dignitatibus fie prælauiris perpetue privamus, ac redifimus inhabiles ad habenda; omncinque perlonam prefentem fic futuram, cu/ufcumque fu erit przeminentic, aut ftatus, ieu dignitatis, ccclefiaftici feu mundani, qux fcienter fic de liberate, vos vel veftrum aliquem pro cardina fibu. habuerit, aut tenuerit, aUt ad cardinalatum admiierit, (e) aut in pontificem Romanum elegerit, nominaverit, aflumpfcrit, vel receperit, ieu dederit in his'vcl ad hxc confilium, auxilium vel favorem, ipfo fado excommunicationis fententix decernimus hibjacere, a qua ablque licentia, Romani pontificis non poflit abfolvi nec per apoftolicz ledis majorem pcenitentiarium, aut quemcumque ali um eadem fede vacante, preterqnam *in mortis articulo*, ut efl diftum, cumque prolatione, dignitate, ftatu fic honore eccfefiafticis omnino privamus. Nihilominus omnq, qui vobis fic aliis prardidis in fchifmate fic rebel lione perfidentibus favorem vel auxilium' praebuerint, excommunicationis fententia innodantes.

Alia autem circa prtfmirta per nos iafta in noftris proceflibus fic lineris bulla noftra munitis contenta, ac noftra conftitutione perpetuo valitura ratifications fic approbamus, confirmamus, et etiam innondamus, eademqucJ novo facimus de fratrum confilio pratdidorum; et ut tanta malitia nun inveniat kicceflorem, et punitte tranfgreifionis exemplar retrahat alios ab offenia, ac in oblivione verita* veniens non vagetur incerta, ftatuimus et etiam do* camimus, ut et ipfa inviolabiliter oblenientur, et fimiles exceffus et culpae pernis fimiltbus puniantur, non obftantibus quibufeumque conftiturionibus et ordinationibus, privilegiis libertatibus, gratiis, indulgentiis, ac immunitatibus apoftolicis a nobis vel predecctforibus noftris Romanis pontificibus edicis et concerta quibufeumque et qualitercumque et fub quacumque forma, vel expreflione verborum, etiamii de iliis et totis eorum tenoribus de verbo ad verbum fpecialis et exprerta efl<r me;. tio facienda, & quamcumque clautulam derogatoriam contineant, quam et quas dc noftracer ta icieutia et plenitudine potcftatis tenore prxfentium revocamus, in quantum portent prrdiâorum efleâum fuipendere, impedire, velfibi in aliquo derogare, feu in aliquibus a fed« apoftolica fit indultum, quod excommunicari, interdici, fufpendi, feu privari non poflintper litteras apoftolica! non facientes plenam etexpreflam ac de verbo ad verbum de induito hujufmodi ac eorum perlonis ct locis, nominibus propriis, ordinibus feu dignitatibus mentionem et aliis contrariis quibufeumque. Datum Perpiniani Elncnfis diœcefis HI. Martii, pontificatus noftri aeno XV.

anno cmuxrr

CONCILIUM AQUENSE

Trium Provinciorum fro iejigmotdis viris ed Pifatum Cottetfhtm miftmMt

Anno 1409. *celebratum*.

E«H. IN nomine Domini Arnen, Anno a nativitate quidem Domini 1409. die as. Januarii Indift. a. Noverint univerfi & finguli prefens publicum inftrumcntum infpeâun, quod cum Reverendiffimi io Chrillo PP. DD. DD. Aquen. Arelaten. & Ebredunen. Archicp. juxta mandatum litteratorium faâum per RR. in Chrifto PP. & DD. S. R.. E. Card, in Civitate Pifana prxfentialiter commorantes, confilium generale totius cleri diâarum trium provinciarum in przfenti civitate Aqnenfi convocari & coordinari fcciïïent, pro amba&at. five legatis mittendis five didam civit. Pifanam ad concilium generale cleri totius fidei chrifiianx pet DD. card, utriuique collegii ordinatum & convocatum pro extirpatione tam peftiferi B ichil malis, quod, proh dolor, tatndiu viguit, adhuc viget in ecclefia Sanfta Dei, ad exorandum mentes fidelium chriftianorum, dt pro tanto evidenti bono & utilitate totius Fidei catholiçx, & pro unione facrofanâz Romanr & utfiyeriahs ecclefix feliciter ccntequenda A vesperanda, & in inflanti menfis Martin in/e»dem civitate Pilana proxime celebrando,/htne eft quod congregato concilio totus clenl diâarum trium provinciarum, avidi tam ia lutaro opus, tamquam utile & neceflarium voti fidet Chridianat cum debito effeâu conclunom demandate, traçantes in & fuperhu juiinodi falutifera materia, A ut operam, quantum in eis fuerit, in ea tribuant effica cem; omnes unanimes A concorde*, nemine drtcrrpante, nominarunt, elegerunt, ordinaverunt, & con li it nerunt earum A diâantm lingularum trium provinciarum ambaffiatores, vicarios, findicos, fit procuratores RR. in Chrifto PP. fit DD. Joannem epifeopum Vapincenfem, Paulum epifeopum Maflilienfem, Nicolaum epilcopum Siilaricenfem, Bernardum epifcopum Drgnenfcm, Ægidium Juments eie3um Foromlienfem (Foroitilienlem) & Joannem abbatem S. Vtftoris Maffilienfem; nec non venerabile* & circumfpe&o* viro* Dominos Guillrltnum Bmm vicarium & officialem Arelatcttfan, Honoratum Booeti ptiorem de Go"cno, Joannem de Salhonis vicarium, D.agunnam licentiatum in utroque jure, & Ludosicum Cynaram legum doâorçœ canooii ini Aqueniem, ibidem ptaffente*, dc omnes hujufmodi vicariatus & (indicatus A procurationes in fe fponte fufeipientem, & eorum quamlibet in folidum ad comparendum & (e przfentandum coram prefatis DD. cardinalibus, A in atque coram concilio praelatorum in diâa civitate coogregando, aut altis, ad quos fpeâarct, A cum eis traâandi, declarandi, judicandi, terminandi, faciendi, peragendi & concludendi, traâataque, declarata, iudicata, & terminata concludendi, videndi, A petendi, & eifdem traâatibus terminatis A cunclufis auâoritarem prxbére pariter & confenfum, R alias facicodum^ dicendum, traâandum, judicandum, dc concludendum, qrw in prxmiflu, & quolibet prxmiflbram eruat nccdlaria & etiam opportuna, et quz ipfimet DD. poflent & valerent, fi in prxmiifi» pr»lentes perfonaliter intereftent, et qux merita caufarum ipfarom poftulabunt ct requirent, ciiamfi mandatum magis exigeront ipecialc dantes et concedentes, praefati DD. dc concilio didis DD. ambafliacoribus vicariis feu procuratoribus, et eorum cuilibet circa pratnsif. ia et quodlibet prxmiflorum, tam oonjunâim, quam divifim plenam, liberam et firmam potcftatem, licentiam et mandatum ipecialc promittentes diâi DD. conftituentes mihi notario *infraferipto*, ut publice perfonx, ftipulandi A recipiendi vice et nomine omnium fingulorum, quorum intereft et interefle poterit quomodolibet in futurum, fe gratum ct firmum perpetuo habiturum omne id et quidquid per diâo* DD. ambaflutores, vicarios, feu procuratores, aut eorum alterum attum, diâvm, declaratum, judicatum, creatum, geftum, terminatum aut conclufum fuerit. Habita folemni ftipulatione rem ratam haberi, et judicio fidi, et judicatum Iolvi cum omnibus et fingulis opportunis. Eofque DD. ambafliatores dc vicarios ab omni onere fatis dandi relevando fub obligatione omnium bonorum diftorum DD. de concilio, Ecclefiarum carumprrfentium & faturorum, dt fub omni juris dc fafii, quod hujufmodi negotium impediret quomodolibet vel differrer, & ibi ne «qualiter contrarietur renuociatiooe pariter A cautela. De quibus omnibus univerfi* & fingulis diâi DD. de concilio petierunt fibi fic diçris DD. ambaffiatoribus fieri publicum ir.ftru mentum & per me notarium publicum. Ad* fuerunt haec omnia & fingula in domo capitulari Ecclefie cathedral* AquenGs, videlicet in refe&orio, ubi diâum concilium cit folitum teneri, pntfmtbu» venerabilibus viris DD. Raimundodc Virduno canonico Aqueufi, Tboma Vergavil de Novqcaftro vipeoffic. Sallon. Arelatcnfis dieecefis, DA Remondo Francnutoris perpetuo beneficiario in Ecclefia Forojulienfi, tafltbus ad prxtnif fa vocati* fpecialiter & rogatis.

SEQUUNTUR

*X/if*e pr**a&/anz utiltt ed frt. f»ti fcbfttttit ftr tfKCilii gntrelis.*

1. IN unitate capitis Chriftiplene A perfeâe confillit unitas corporis myftici totius «Cclefiz Chriflianx, juxta illud Apoftoli: *CUri- jbu tH coptu fcckfa*, A illud; *Oeuuj wum» t» &>rifa* AifcnM.it. Vrt. Mon.r, tauremü Ecar/vw

x- Licet papa, in quantam Chrifti vicarius, quodammodo dici poffit caput ecclefie, tamen ecclefi* unita* non neceffiuio dependet aut originatur ab unitate pape. Patet ex prima, & ciiam quia milio exiftemepapa› femper eccle- *CUuv,

ANNO QtKWn ***** CHRIS H

remanet una, juxta illud Canticorum: CAm 4 •P cadmvAa aura, fe juxta illud fytnboli:*(Mmh* *u M f & tfe/hiitt**

j. Λ Chrifto capite, ejus corpus myfticum, quod eft ecclefia, originaliter & immediate poteflatem habet & anffontatem, ut ad fuam unitatem confervandam rite valeat fctpfamauc generale concilium ipfarn reprefeotans congregate. Patet cx illo verbo Charti *: lAi dnevei trv (Mgngtti freeriat i»* aaaamr mes, *egt η* media *iUnrnta fa**. Ubi advertendum eft ,qu<xl non dicit «a aarnma *Petri* vel in earnnw j m/x, fed m namiar an», dear intelligere, quod ubicumque dt a quocumque aggregentur fideles, dum tamen hoc fiat ia nomine fuo, hoc eft ia Chrifti fide, & pro ecciefic fua falute, i-ple aififlit cis tamquam infallibilis dirv&or & reâor.

4. Non folum auâoritate Chrifti >fed etiam communi jure naturali, prriniffam auâoritatem five potcftatem habet corpus myfticum ecclefia Dei. Patet, quia quodlibet corpus naturale naturaliter refiftit fuas divifioni & deftruâioni j & fi Gt corpus animatum, naturaliter congregat omnia membra, omnefquevires fuas ad conservandum fuam unitatem, & repellendum fuam divifionem. Similique modo quodlibet corpus civile feu civilis communitas, vel politia rite ordinata, adeoquecorpus fpiritualefeu myfticum ecclefia Chriftianz, quod ordinatiffime compotitum eft, printer quod ecclefiaftica politia in Canticis deferibitur *velit* c^rv-C raw *edet ordinete,* fimili modo uti poterit ad fuam unitatem confervandam & quamlibet fchifmatieam divifionem repellendam, tamquam fua ordinatiflimz compofitionis deftruâivam.

5. Pramiffa auâoritate '& auâoritativa poteftate ufa fuit ecdefia primitiva. Patet, quia in Aftibus apoflolorum quatuor leguntur concilia generalia congregata, & non habetur quod auâoritate Petri fuerint convocata, fed communi coafenfu ecclefiz, & in uno Jerofolymis celebrato non Petrus, fed Jacobus illius loci epifeopus legitur pczfuiflc, fe fententiam D proruiiffe.

d. Poft incrementa nafcentis ecclefiz primitivz, pnsmrfla avâoritas fe poteftas congregandi generalia concilia, rationabiliter limitata fuit fe reflriâa; fic fcilicet, quod fine auctoritate papz nulli liceret concilia hujufmodi congregare. Patet ex juribus communibus, quz habentur in decretis & decretalibus; fe ratio fuit, ut honoraretur fedes apoftolic», fe obviaretur hrreticis fe ichifmaticis, qui quandoque ad libitum per potentiam principum (xcularium coneilia vocari fe congregari procurabant ad fuorum errorum fulcimentum.

7. Przmiffa limitatio feu reflriâio non tollit quin pnediâa auâoritativa poteftas femper E abfolute remaneat in ipfa univerfali ecclefia. Patet, quia jura pofitiva non poflunt ab ecclefia abfolute tollere illam poteftatem, quz ei competit divino & naturali jure.

8. Non obftante limitatione fe reftriftioue przmifla, in certis cafibus ecclefia fine auâoritate papz poteft generale concilium celebrare. Patet ex pnediâa, fe etiam quia quod eft in favorem ecclefiz toirodu&un, non eft in ejus damnum fe grave periculum obfervandum. Sed pnediâa limitatio feu reflriâio, quz in favorem ecdefix jure pofitivo legitur introdu&a, ut di&utn eft, poffet in certis cafibus eidem graviflime pnajudicare, fe fpecialiter poflunt trtj cafus a[redacted]gnari. Primm efl, fi *vacante fade* occurreret herefu vel alia cedefoe perfecutio, cui effet per generale coocilium obviandum. Secundu» eft, fl in cafe nceflitatia vd maaifertc utilitati* vocandi concilium papa effet furiofus, vel hareticus, vel alias ad hoc inutilia aut. infulficien*, vel (i taper hoc requifitus cooeflium vocare recufarct, aut damnabiliter negligerec. Teriiua, fi phtrae eflent contendente* de papalu, ita quod nalli corum lota obediret eccleiia, nec ad altcufus eorum aut amborum fimul vocationem com* pareret, fiau: efle videtur in przfenti fchifmate. In his ergo fe fimilibut cafibus clare patet Rex prxmiffis, quod abfque auâoritate papi porter & deberet ecclefia generale concilium celebrare.

ç. Jura pofuiva, que communiter dicunt quod abfque auâoritate pape non ^ft fas generale concilium congregari, debeht civiliter intelligi; fcilicet quando eft unicus papa concorditer ab ecclefia receptus, ad congregandum hujufmodi concilium, évidente utilitate idoneus & apparatu». Patet cx prxdiâi*, & ex dofirina Ariftotelis ia Ethnicis, ubi loquitur dc cpicheis.

10. Pro fedando prarfenti febifinate abfque pape auâoritate, *immo* iplo contradicente -, poteft auâoriratc univcrfali* ecclefia gencralcconcilmra congregari, et non folum per dominos cardinales convocari, fed etiam in cafu per quofeumque fideles, qui vd auftoritativa poteftate, vel carirativa monitione fcirent, fi portent, ad exfecutiooem tanti boni cooperari. Patet ex premilLs, et etiam quia in tanta neceflitare omnes fideles, et fpecialiter majores et potentiores debent ecciefic fuccurrere, et malis ejes tam evidentibus celerius occurrere. Poffent autem ad premiffa ratione» et auâoritates tam divini quam humani juris indici; fed bene affeâatis ifta fufficinnt, et in fundamento prrdiâo pedent faspe adificari aliquas alię propofitione» magis particulariter refpicientes concilium nunc in civitata Pilana convocatum, quas dimitto, quia ita clare fc-l quumur ex premiffi*, ut eas non fit ncceffarium bene intclligentibus amplius declarare. In civitate Aquenfi prima Janearii anno MCCCG1X. per epifcopum Cameraceniem.

Fuerunt nrdinnte fug fgfuatgr m Frnut.

Ex MS. S. Laanatii Lud.

T)R.!MO, quod pnelati utantur libertatibus Λ fibi competentibus.

». Item, quod non curetur de refervationibus fafeis per dominum Beoedi&um.

Item, qood *ad beneficia* elefetva drgant capitula, leu illi ad qooa feu ad quz fpeiftat eligere.

4. Item, quod collativa conferant ordinarii.

5. Item, quod ordinarii foppteant neglige»-tias eaemroram fuz draecefis, fi non habeant alium fuperiorem » papa.

6. Item, durante hoc tempore. delegeti papales non procedant etiam in cMfis cceptie.

7. Irem, qood cauto emptas coram dedatis pqpaifeus continuentur coram oedioariis λ quibus non fuit appellatum; in flatu in quo erunt corau» delegatis ptadiAi*.

fe Item, quod caufa pendentes coram delegatis papalmu non continuentur coram or-

ANNO CHRISTI

dinarija, a quibus fuerat appellatum, fed eorum foperioribus ipforvm.

9. Item, quod deficientibus fuperioribus, ut T1*** fac™' appellatum ab archiepifcopo boq habente primatem, continuabitur caufa, ut lupra, in concilio provinciali'.

10. Item, quod adveniente cafu pr*difto, concilium provinciale committat feu deleget caufam, ut fic in fuperioritatibus rcmsncat, in tali cafu fetnper penes ipfum concilium, &fic femper appellabitur ad ipfum concilium.

it. Item, quod de appellantibus interpofitis ad papam omitto medio, cognofeent illi ad quos debuerat appellari, omiffo medio

lupra archiepifcopo fuerat appellatum ad papam, de ifta caufa cognoicet archiepiicopus pmilfus, ad quem debuerat appellari.

ix. Item, quod pendente hoc tempore, appellatio interponenda ab archiepifcopo ad papam, ut quia archiepifcopus non habet alium luperiorem, interponatur ad concilium provinciale.

13. Item, quod concilium provinciale ad quod eft appellatum, committat ut eft didum lupri.

14. Item, quod de caulis exemptorum non habentium alium fuperiorem a papa, cognofeent ordinarii, quia alias cogoovittent, nifi exemptio obftitittet.

1$. Item, quod a pr*latis exemptis appellabitur ad illum, ad quem appellaretur, fic non fuiflet exemptus,

16. Item, quod eleftiones exemptorum confirmabunt ordinarii fuperioru-s, qui confirmarent, fi non fuifient exempti.

)7. Item, quod concilia provincialis teneantur.

18. Item, quod ipfa concilia provincialia mandabit archiepifcopus, vel ipfo abfente de caulis epifeoporum illius Provioci*, fi fit alias «nuquior epifeopus promotione illius provincia:, mandabit ipfum concilium,

19. Item, quod concilia provincialia monachorum teneantur de triennio ad triennium, prout jura volunt.

20. Item, eft ordinatum, quod in concilio generali agatur de tribus: primo fic principaliter de unione ianâç matris ecclefix; fecundo de libertatibus ecclefi* recuperandis; tertio, de unione ecclefix orientalis, hoc eft Graecorum, & occidentalis, hoc eft noftr*,

11. Item, quod pendente hoc tempore, pro abfolutionibus habendis in cafibus refervatis, adeatur major pœnitentiarius; & fi eft cafua de quo non poflit abfolvere, abfolvat ordinarius propter pericula animarum, prout fecif-fet, fi refervatio non obftitittet.

ta. Item, fuit ordinatum, quod de qualibet provincia vadant ad minus XII. perfonx notabiles,

23. Item, dç provincia Narbonenfi funtordinati pro eundo ad coQcilinm dominus archiçpifcopus Narbonenfis, dominus patriarcha Alexandrinus, qui tenet in çommendamecclefiam CarcalTonenfcm fufiraganeam ecclefi* Narbonerfis, fic domini epifeopi Uticenfis, Nemaulenfis & Lodevenfis, fuffraganei ecclefi* Narbonenlïs, & tres abbates, fcilicet de Craffa, Anianc, & S. Ægidii.

24. Item, pro ecclefia metropolitana & tota provincia vadunt alii numera quinque, vel fex folemnes viri graduati.

2$. Ordinatum, eft, quod dominusarchicpifcopas habeat in qualibet die quatuor francos pro expenfis, dominus patriarcha propter dignitatem fuam recipiat qualibet die alios quatuor francos pro expenfis; quilibet dominorum epifeoporum recipiant pio die tres francos, & quilibet abbatum recipiat duos francos pro die, fic quilibet aliorum recipiat pro die XX. iolidoa Parifieufcs, qui valent XXV. folidoa Turoneefes.

»6. Item, ordinatum eft, quod quaelibet provincia provideat fuir, hoc eft illis quos mittet,

27. Item, ordinatum eft, quod in iflis expenfis contribuant omnes habentes beneficia in provincia, etiamfi fint Cxlcftini, vel Carthuficnfes, vel Hofpitalarii, leu alii quicumque, & etiam omnes gaudentes privilegio clericali.

18. Eft ordinatum, quod contribuendo in diftis expenfis fint exempti tantum domini Cardinales, cum fint in concilio.

29. Item, domini Gflerctenfes, quia dominus abbas Cifterciensis fe obtulit, acceptants ad concilium expeafts ordinis Ciftercienfis cutn XII. abbatibus graduates notabilibus lui ordinis,

39. Item, eximuntur etiam clerici a contribuendo pro bonis temporalibus que habent, pro quibus contribuunt cum laicis io colleftis feu (aliis,

31. Item, eftordinatum, quod expenfapr** ditiae dividantur & leventur per dieecefim, fic quod quilibet dominis epifeopus levet in fua diœcefi partem contingentem fuam, & quod imploret btachium contra nolentes folvere tatam ipfos contingentem.

32. Item, eft ordinatum, quod in civitate Pifana quaelibet provincia ftet per fe fimul & pon fepa atim, nec mixtim cum alia.

33. Item, eft appuoftuatum, quod quslibet provincia mittant bona hora pro habendo alogiamentum, pro omnibus fuis, fïmiliter prçparetur, quod ibi fit magna multitudo gentium,

34. Item, aliqui pnelati proponunt illuc tnittere provifiones, quia dubitatur de cariflia.

jj. Fuit conclufum & arreftatum in concilio generali cleri trium provinciarum, videlicet Arclatenfis, Aquenfis, & Ebreduncnfu celebrato Aquis de menfe Januario, per dominos praelatos & totum clerum, qui convenerunt ibidem, quod fupraferipta capitula ferventur & teneantur quantum eos tangit, in tribus provinciis antadi&s, conformando ÎC concilio dt ecclefia Gallicana.

PitKiH in TtfiVtJcuie ptr ntt F. tpfcopfm Camtr-xnfeifi J. jMunrii,

Y)R*fuppofttis decem propofitionibus (a) quibus Habilite vifus fiua concilium generale in civitate Pifana proxima congregandum, in eis fundari pofle videntur aliss propofitiogcs qus fequuntur,

(a) Ex MS. Ill. Qmu-

1. Duo domini contendentes de papatu di-_taeT,·». &um concilium tenentur approbare & ratifiesre, & quantum in eis eft validare.

Jamarii pi-

2, Diâi contendentes tenentur in pnemiflb concilio per fe aut procuratores, vel nuncios idoneos & fulficienter fundatos ad ea traftanda qu* expedient unioni ecclefi*, comparers,

Lmn mU

Patent dift* duc propofitioncs, quia cumrrt,.

ccca-

>> occafione^ffittoStai duorum contendentium per- fcvcrct fchifma tamdiu inveteratum , ipfi pre careris Chriftian· principaliter tenentur ad ea

cujufmodi luor pnamiffi.

Nec in hac parte obviare debet utilitati public· univerfalb ecciefuB, panicularu fubtrattio vel neutralitas eis fatta in aliquibus partibus , regnis five provinciis fua obedientia: , quam aliqui objiciunt, quia juxta communem juriurn fententiam feu regulam , expoliatis epifeopis reftitutio danda antequam ullum crimen eis objici poflit, quodque inducis poft reftitutionem pnefland* loot, antequam ad concilium convocentur. Hoc enim non obftat . Nam in multis cafibus fallit regula dc reftitutiooe fpoliatorum. Fallantur etiam qui textus jarium more Judaico nimis litteraliter intelligendo , hic applicate conantur, contra illud Apoftoli.* *Litterλ eccidit, fjpiritm μ te* vivificet.*

3. Utilius videretur pro acceleratione unionis preditte dittos contendentes per ptocuratores aut nuncios, quam per feipfosperfonaliter ditto concilio compatere . Patet ex difficultatibus jum expertis fuper conventione perfonali , flt etiam quia multa generalia in majoribus caufis fidei leguntur celebrata fine pr*fentia pape perfonali.

4. Ditt» contendentes tenentur in prcmiffo concilio ad finem unionis ecclefic viam ceflionis efficaciter offerre. Patet cx promiflionibos, turamentis, votis, & bullis eorum, ubique divulgatis, & etiam ex communi coofenlu fere omnium fidelium in hanc fententiam concordantium ,

5. Si ditti concordantes ad premiffa facienda fufficienter evocati & moniti, ea facere obftinanter rccufent aut negligent , dittum concilium licite contra eos procedere poterit , tamquam contra principales fautores fchifmatis, A de haerefi fufpettos, ac Chriftian* politi· illufores. Patet ex premifl». Videtur tamen ad majorem cautelam expedire , eos ad pneuuffa lacienda evocari & moneri , non folum ex parte cardinalium , fed etiam auttoritate totius ecclefi* feu generalis concilii eam reprefentantis.

6. In cafu pnsmiffo prsdittum concilium licite poflet, rejettis didis contendentibus , ad novam efettionem fummi pontificis procedere, feu procedendum effe decernere. Patet ex premiflis. Et notanter dixi dittum concilium hoc pofle, propter aliqua dubia , qu* pollent *ia* hac parte moveri circa poteftatem cardinalium, prout alibi tetigi.

7. In cafu pretniffo, quamvis liceret , tamen non eft clarum , an expediret ad dittam novam elettiooem procedere. Patet , quia fecundum dottrinam Apoftoli, quam verbo & exemplo docuit, multa licent qua non expejju0< . quamvis liceret dittam eleftionem facere , tamen forte non expediret, nifi dare pateret, quod tali elettiont tota Chriftianitas adhçreret , vel faltem talis aut tanta portio , qua' fufficecet adhxrcntiam feu obedientiam dittorum contendentium tollere, fit fchifma penitus cxiirpare^ alioquin hoc effet antiquo fcbtfmati novum fuperaddere ; dc fie effet error forte periculofior & pejor priore. Si autem ad tollendum hujufmodi erroris periculum ditta elettio aliquamdiu differretur, magna opus eflet prudentia , ad dittam generalem adhnrentiam interim procurandam , dc ad unionem ecclefic tandem per novam eleftionem faciendam, taper qua re ad pnefen» loqui non prefumo.

8. In cafu quo fieret elettio nova antequam clare appareret de adhaerentia preditta , faltem ad obviandum errori pnemiflb , providendum effet, quod noviter eligendus ardaretur ad viam ceflionis, fi eo cedente alii duo offerrent fe cefluros. Patet,quia hoc fchifma totaliter poffet tolli, & alias poflet irreparabilitcr confirmari . Per hoc etiam oftenderetur , dittam elettionem non ex carnali, fed ex fpirituali affettione proccfliffe. Unde merito potfent fideles ad talis eleftionis adhcrcntiam facilius βζ fcr.entius inclineri.

9. In cafu prcmiffo, non obftante proceffu contra dittos duos contendentes , ad eos tamen reducendum in viam veritatis, pmfigendus effet eis terminus, infra quem, G vellent efficaciter exequi viain celfioois , provideretur eis de hooefto flatu & fecuro auttoritate concilii generalis. Pater,quia etiam non debet claudere gremium redeunti, & etiam quia talis prosilio poflet efle occafto citioris terminationis fchifmatis.

10. Si uuo dittorum contendentium inditta contumacia remanente , alter ad ea ad qu* tenetur, ut praefertur, in ditto concilio efficaciter fe offerret , illo rejetto , videretur ifte merito auttorita'e ecclefic in papam affumendus. Patet, quia prima facte videtur , quod quis probabiliter fs reputans verum papam , non teneatur cedere, nifi quando fua ceffione fequitur exterminatio fchifmatis fit conclefio unionis.* qu· tamen non fequeretur in cafu iflo ex cefftone Illius . Quare rationabilius videretur, quod ifte in papam afluroeretur, quam quod unus tertius libi invito fubrogaretur, maxime quia dignum & juftum eft, eum *ex tam fantto opere premium reportare.* Hoc etiam dicere.eft utrumque dittorum contendentium ad debitum fuum exequeodum fuaviter excitare: quod omnino expedit , attenta hujus materie prolixitate ; dc hac brevitatis caufa fine allegationibus ditta funt abfque temeraria affertionc.

CON-

«‹S› CONVENTUS FRANGOf Vj RTENSIS

•4·*·

Prchtoram Ac procerum, ubi & Robertas rex Romanorum, circa Epiphaniam, anno Domini M. CCCC. IX. celebratus in cauû fchifmacis.

Ex CoSartH Appead· Tam. XI.

HAbetter m*ria aTbriUnc Mmto,‡!. 1П. cap. 39. bit vwdû: Anno Domini MCGOQ IX. dree fefhun Epiphanie, renit dominus Landolphus cardinalis Barenfis ad Francofordiam Maguntinenfis-dMecefis, miflus in Germanism per dominos cardinales utriuf‹pie obedientin,* qui tunc relidebant Pilis, ad convocandum ecdefiafticoe prelates, & Principes Alemanir, ad veniendum aut mittendum ad generale concilium PiGs celebrandum.- & muhutn honorifice ubique locorum, per qua in Germaniam tranfivit, per clerum & populum receptus fuit. Et tunc etiam ad Francofordism, Maguotmenfis dc Colonienfis archiepifeopi, multum potenter acoefferunt. Fuit βι tune dû rex Rupertus cum fuis confifiariis, B necnon Henricus dux Brunfvicenfis, Hermanus Lantgravius HaiTue, Fridericus marchio Mifnenfis, & Fridericus Burgravius Nurenbergenfij, flt multi epifeopi, abbates, comita, barones, ac proceres, fit plerique curiales; necnon regis Francorum, flt regis Anglorum, atque de divertis provinciis At terris infignes legati illic convenerunt ad traâandum dc untone prodiâa. Sed poftquam ibi per fex dies deterunt: venit etiam ibi fupraferiptus Antonius *, nepos & camerarias diâi Errorii, cui modica reverentia in Alemania impendebatur, C quia dicebatur de ipfo, quod veniflet illuc ad A turbandam unionem: unde communis popotns Germanist ipium habere videbatur esoinm, falvo quod ipfe rex Rupertus eum per iter quod egit cum tecuritate duci procuravit, dc multum honoravit. Ipfe autem Antonius in propria ejus perfona, in pretemie aliquorum eorumdem principum dc aliarum magnatum, intrando pretorium Fraacofordiente, in quo etiam tum ipfe rex Rupertus erat protens, valde prolixum dc tediofum fecit termonem, io quo diAutn Erronum A ejus faâam jultificando, · diâonan cardinalium tunc Pifis exi- · Iu Nt*. ftentiom, & profatum cardinalem Barenfcm, fatis fcandoloA dc opprobriofe in publico impugnavit: adeo quod hoc iofis principibus dc dttvr. allis pratentibus, exceptis rarfan eodem rege Ruperto, dequi cum eo erant, difplicuitvehementer, dc poftea infra duos dies, Rex dc Antonius prodiâî, dc paulatim etiam alii, ad propria redierunt, concludendo finaliter, quod rex Rupertus fuos, & Maguntioenfis dc Colonienfis archiepifcopi dt marchio Mifuenfis prsrdiâi, eorum ambaffiatores ad Italiam mittere vellent ad follicitandum faâum unionis. Ipfe vero rex Rupertus eumdem Antonium leeum ad Hcyddbergam duxit, dc ibidem multis diebus in fuis expenfis procuravit: & pertinaaiter partem diâi Errorii fovit io omnibus,

Prrenum wt: «*/‹·/«» ‹pi

CONCILIUM PISANUM

Univcrfale, quod ad tollendum fchifma indiâum, Gregorio pontifice Ac Bcnediâo pfeudopapa depolitis, Alexandro V. confenfu cardinalium utriufque obedientiae eleâo, celebratum fuit anno Domini M. CCCC. IX.

Copia litterae convocationis concilii Pifani, qu« dirigitur domino Benediâo XIII.

Sanlb>ffimo dotant» nofic Bctii&a X1П triftrattan» Divina fttatnc pcttfici, Dc btpailtr 9 devoti oratores, efifaf, prtibjttri & tiiaco«f furila eetleUa (ifintlti, uror iv Zifonw Ptfriet dtoK^fii exiflentot, prv vah/ ú aiiit revcreriiffiatû patribeu ririnis cardettahbtu pro natu abfntibar, aafe/ adbamtihu & adbarec triantihtt in bat parte, cww /ippfci dT drov/o rccetifrrriatiexc atriafyc barinit fofpitatn».*

QUaliter hoc fchifma peftiferum, totius corporis ecclefie infeflivum, unitatem laceram at enervans caritatem, cieram involvens tortuofis laqueis, et populum fubvtrtena, ab erroribus quampiurimh aedefm fidem ■ langentibus * tntromifTss ortam habuit, et diwturnitaiem adeo nocivam, vcftr* fanftitati notum elfe non dubitamus. Haw enim in fin exordio D modica vifa erroris fcintilla, cui k cum per deliberationem concilii, ut faaAornm astrum moris fuit, non extitit obviatumfed duro propofito, via concilii repulfa, fomenta adhibita per inordinatae et pemkiofoe afltftos, m quibus querentes homines quas fna funt t non que Chrifti, adeo in flauimam proximam * exaltavit, mundum percurrit nmverfmn, concutit clerum, fubvertit populum, fidem maculat, facramenta profanat, et ecdefiaftke ctnfuro contemptam inducit, ecclefie tihertatem omnino extinerit, et indevotos reddit Chrifti cbaraâcre infignitea, m vix dfenofei valeat Lqei exiftat catholico·, cum plutee appareant legis Divine tranfgreflbres, et mandatorum Dei manifeftiffimi contemptores. Et fi hec... nuliatenoa toleranda, 4 quid ait vulgas de hia qui bates rt coteraae ridentor ecdefie, qui horam malarum et laTOorum fcelaram · diffimulatorm efle ridentur, dividentes clerum ac popuhim, ct verfi in laqueum tonuofera, ubi.

f. fnatpa·

que

i tx M. VVaIMmnL «Mk mt o Mmt o hro Xrô»Mi VrodwHawh U Caedi. Cm·. Tmi. adMtatiMMIM «feriUiM. Hh f·· /Mriwrtui. ›w Am, mynlw. b MS. imb. H e 40. «Uter·. dAtf. Bt« hM tau* Miterons Mmds.aaid rôt vvlMtftc. «DM

ANNO onttsn

"que ponunt fcandaium iα fuarum et fore otn-nfiisn perniciem animarum? Nihil aliud aiunt dici polle, nifi quod tanta feeler* contra Deum, orthodoxam fidem , et fanftorum Spiritum, animo pertinaci commifla, inexpiabilia, tefta fcriptnra, etiam facrificiis reputentur: fi Beli peccatum tonge levius, ut facra refert hiftoria, inexpiabile fuit piaculum et dciiâum. Hec enim pater fdnfte,. ruina tam horribilis, tamque «gofii in Divine majeftatis confpcftu, ut habet communia exiftimatio, in manu noftra ludibriis plena, et urinam nonblafphemiis infeâa, et noftri reprobatione confiait, qui cum *tst èAito* · debemus et tenemur, ut premifl* tollerentur de medio, noftros indefeftos adhibuifle labores, noftra queeumque exponere, etiam titulos dignitatum, animas poftras, et ultronee bibere calicem paftaeatts, ambulatum eft per devia ft non plana; et velutcapci palpantes claufos parietes , aperta , lataque et plana janua rejefta eft, vehit fpinofis aculeis Ct veoenofis jaculis, et juxta a&fttonem in confpcftu Altiffimi ct hominum judicio communi , voluntariam ft non faoam, fulcitam magnis periculis latet, b in illis confidit lumina fecuritas ft homipum conicientiarumque indubia fiuceritas, ex quibus longo tempore declinata fuit ceflionis via, * *In* ingretfu plans januae coafiftebat folitaria; cum Dei gravi offenfa tnoumctifque periculis animarum. Et uuamvis ex poft cxafti* annorum curriculisc fuit haec vi* laoft* ft necdlana ; & communi omnium fidelium judicio praselefta cum Angelo Corarjo, Gregorio nominato, per fanftitatem veftram recapta ft çtiam approbata.* tot tamen ft tanta: in illius d habentur defiderat* exeeutione adhibitae difficultates, variationes, dilationes ac repudia, cire* locorum eleftionem ft fecuritates hinc inde, quod nullus effeftus fecutus eft, nec aliunde fperatur modo «liquo proventurus ; fed quodam reccflu perpetuo in difto pacis traftatu, immo verius repudio perenni, * abufu* in viam longinquam, nusquam ad agni nuptias per unitati* vinculum, ut a multis creditur, intraturi. r Sed mala fub brevi compendio confiderante* provide , «c pia mentis confideratiooe penfantes, revereodiflimi patres nominati in parte alia Cardinales a difto Angelo Corario, Gregorio ndminato, ad omnem viam habende unionis plus quam deferibi poflit mente ft propofitn indurato rectfferunt, juxta Divio* mandata; ad quos de veftra: fanftitatis permittit ft voluntate exprefl* quatuor ex nobis delefti fuerunt, ft convenientibus in Liburno, cum quatuor ex ejus cardinalibus nominatis : ft demum no* omnes ft ipfi in unum convenientes, profpeximus communi ft concordi voto, ft matura habita deliberatione cum multis notabilibus praelatis ft quampluritnia litteratis viri* Deum/imentibus, ft pacem ecclefie habentibus iα fervore caritatis , fore neceflarium, u< per ecclcfism univerfalcm congregatam huic tam pcftilcnti morbo & inveterato laqueo, erroribus fidem tangentibus pleno, fubveniatur& occurratur in brevi, ad icrvandas omnium fidelium confcicntias, errores fubtnovendos notorio*, virtutes inferendas, animorum & ce-Aclefic reformationem debitam ft falubrem.- de quod per nos in noftra obedieotia, & alios Dominatos cardinales in fua, pnelati ft alit qui vocandi fuerint, convocentur per noa in civitate Pifana, ft per illo* tn eadem ad terminum 35. diei menfis Martii proxime futuri. Et hunc modum convocationis communi aflienfu aflumpfimus propter neutrales, ft illos qui de obedientia difti Angeli ad vefiram, ac etiam iik» de vetha, qui ad veftram ft difti Angeli convocationem nullatenus venirem , ft propter defeftus alias habitos in convocatione concilii, de quo fepitfime & diverfis decurfis temporum intervallis fuit per noa veftra fanditas requifit*, ft eidem humiliter fupplicatum gs ft alteri promiflum, fed nullatenus adimpletum, Et ut omnis adhibeatur cautela, ex fuperabuodanti vobis tenore prefentium fupplicatnus , & inftanrer requirimus, quatenus quantum in vobis eft, diftss convocationi prebeatis aflenlum ft opem , ft quod veftrr fanftitari placeat in dicio Joco & termino pertona!iter interefle, ft in difto concilio convenire, in quo nobis procurantibus plena ft fufficicns fecuritas prssftabitur in veniendo, ftando, ft recedendo, ft de qua ante diftum terminum congruo refervato intervallo, ianftitatem veftram certificate curabimus; ft nos, ieu noftrotum major pars, eamdem fanftitaietu veftram humiliter fc commemorare « cum omni honorificentia, qu< lummo debetur Pontifici ft honorifice traftarc, ad ' confervatioocm unitatis ft pacts, ft poft ipfius exitum lelicem. flax enim convocatio ad locum ft termioum antediftos nullo valet cnlorc difficultari * , impediri, feu quocumque confifto pallio differri , declinari feu mutari: cumeifi in iaoftitate veftra corporalis infirmitas vel aliud occurreret impedimentum, feu alias abfeotic juft* cauls, poflit ft debeat, de quo vos folemniter requirimus, ft altas fuit per nos contuitum, hoc Dei tam neceflarium negotium .quoad ilia qu* per vos facienda exiftunt , per deputatum a vobis quoad omni* ncceflaria vel expedientia praeambula fuflicientem auftoritatem habentem p perfici, & procurator* * fuftctenti & Ipiri tuali mandato ac irrevocabili munitum, ceflio pro parte veftr* fieri, Angelo nominato Gregorio cedente in propria perfona, vel per procuratorem fimilem poreilatem habeutem , ft 1 irrevocabile ft fpeciale mandatum , vel ipfo fublato de medio, vel canonice per ecclefiam ciefto.

* *f.* diftcul-tMU.

* *Ctrr.* pro-cut4uun·

Qpod fi difta: convocationi opem ft aflenfum preftare refugeritis, ft in loco ft termino antedidis convenire, vel deputatum procuratorem, ut promittitur, deftinare (cum extra terminos Italic nequeant partes, leu ipfarum altera ■ ad coaiervationce unitatis habends, multis confideretis it* commode ft utiliter convenire , attento quod per concilia particularia, fi divifim ft in focis ■ divifis longa diftantia feparati* tenerentur, fchifma extirpari non poflec:) nos , ft alii qui ad vocationem noftram venerint , procedemus in negotio unionis habenda, ft fchifmatis tam horrendi, errorumque fidem tangentium extirpâtione , cum collegio cardinalium partis altc-

b *MS*- in Hla coattat. φ* M. " *MS.* kMtMto*. e *MS.* ab»uma* ia viam.

I san Coatumatiaasm. ACS'. k *MS.* *ftvattuoAa*

MS. direr*· .

"'7 *'"alterius, ac eum concilio vocatorum per no» ***£,& ipfos, attentis promidis, juratis, & conventis per fan&icatcm veflram & diâum Augdum, m diâaverit Spiritus fandi gratia, dc alias fuit per fanât patres m Romana ccclefia falubriter obfervatum, veftra aut diâi Angeli, ieu alterius abfratia non dbflaate. · Suppliciter viribus iteratis exhortantes iaaâitatem veflram in Domino, dc ner vifrera mifericordi Jefo Chrifti, qui ecclefiam fuam fundavit pretiofo fanguine, namque efle voluit, ac in unitate fpiritus permaufuram, fine qua dc extra quam non cft falas, quatenus convocationi jam dicte in loco dc termino antediâis fiend opem fle auxifiuar, ut'decet aelatorem domus Dei, adbibere velitis. Ad quem, ficu B ti de jure poflumus, fuper pradiâis vos provocamus ad caufam: quia fi, quodabfit, nolueritis, aut impedimenta prsifliteritis diâ convocationi dc ad illam venientibus, ac nobis qui ad illam tendimus, eamque modis canonicis procuravimus, talia ad impedimentum umonia ècclefi dc ipfius fchifmatis perpetuati» nem cenfertntur luce clarius pertinere, cum ad veritatem contra falfjtatem fuerit collate poteftas, fle ad cdificationem, non autem ad deftruftionem - Et fi, quod abfit, vellet fanâitas veftra impedimenta proflare, cum nihil fit per quod fiend unitati, ad quam tendimus, pollet ner poteftatem aliquam jufle fieti, cum in hoc profequamur voluntatem Di- C vioam: ecdefia, cujus unitati claves a Chriflo concefl funt, talia non pateretur fubdiffimulatioae tranfire. Et circa praemifla veflram intentionem, veftrumque propofitum, dc quod in prcmiflu agere intenditis, prstfentialitcr nobis uotificare dignemini, ut proinde certitudine habita, providere valeamus quantum io nobis erit, circa veflram fecuritacem dt libertatem, dc *alia* neccflaria, dc ad tantum negotium opportuna. In quorum omnium & Ungulorum fidem & teftimouium pne.-niflbrum, prrfentes noflras litteras per notarium publicum infra fcriptum fubfcribi fle publicati mandavimus, ac noflroram figillorum fecimus appeufione muniri. Datum fle aflum in loco Li-D burni fupradiâoMin dauftro ècclefi diâi loci, nobis ibidem tunc Guidone Prsmeftino, Nicolao Albanenfi, Petro Tukulanenfi, epifcopi», Petro tituli faocte Sufantua presbytero, Amedeo fandas Marias none, dc Petro fanât Angeli diaconis fandas Romanae ècclefi cardinalibus congregatis fle perionaliter conflituii;, ac omnia & fingula fupraferipta pro nobis, fle aliis dominis cardinalibus abfentibus, nobis adhaerentibus dc adherere volentibus, in hac parte, approbantibus & ratificantibus, fle de pnetniflis, dt eorum fingulis unum vel plura puplica inftrutncnta oob:s, dc cuilibet noflrum fieri petentibus, fub anno a Nativitate Domini >408. indiflione 1. fle die 14. menfis Julii,g prrfentibu» reverendis in Chrifto patribus £c dominis Dei gratia Simeone patriarcha Alexandrino, adminiftratore perpetuo ècclefi Carcaflbnenfit, Petro epifcopo Mddenfi, ac venerabilibus flt circumfpeâis viris magiflris Robetto de Quefncio dodore, Joanne Fraacifci licentiato in decretis, Joanne Petri magiftro in medicina, teflibus ad pntmifla vocatis fee- Acialiter & rogatis, fic fubfcrjpt fle figat»-T7ΣΣΓ

Et ego *Joannes k Defmahuuis* dc Moots acuto, clericus Landaoenfis diuccfis, flt fcbpcriali auâoritate notarius, pramiffis carnibus dc fingulis fitprafcrtptis, duns per fevere diflimos ia Chrifto patres, dominoa fnpradidoa fanâ Roman ècclefi cardinales ratifiearenmr dc approbarentur, tina cumpranominatis teflibus pns fui, dc de prampeo eo, ramdem dominorum cardinalium pratentes litteras per alium feriptis, una cum trium priorum collegii diâonun dominorum cardinalium, de mandato & requifitiooe aliorum ttium do minorum cardinalium fupradiâorum, eifdem dominis prioribus faâis fuper hoc, figillorum appenfione, me hic propria manu fubfcribenda figoo meo coofueto fignavt, tn fidem dc leflimonium omnium dc fingulorum prrmifforum.

De Marchais de Monte acuto.

ACTA CONCILII PISANI

SESSIO I,

IN nemine Domini, amen. Anno a nativitate ejufdem millcfimo quadringentefimo tx>- po, more Romano, jodiâione fecunda, die viccfima quinta menfis Martii, inchoatum fuif generale concilium, five fanda fynodus, & celebratum in civitate Pifana, in quo erant plures cardinales, patriarch, archicpifcopi, epifcopi, abbates, facr theologi magrflri, fle utriufque juris doâorcs, dt licentiati * nobiles, procuratoreique pluiitnorum abfentium praelatorum: in quo quidem concilio proccffum extitit per hunc modum.

Primo, fuerunt faâ procefliones folemnes, & poftmodum in ecclefia *ca*thedtali dtâ civitatis fuit Mifla devotiflime per dominum cardinalem a 4 Turego celebrata, dc fermo faâus per unum alium cardinalem, fcilicet Mediolanenfem. Mifla vero celebrata, cantant antiphon, dc cert orationes diâ : dc poftmodum diaconus alta *voce* dixit; Oa/r. TunC Hexis gentibus dc inclinato capite, omnes oraverunt lubinifla voce mitris pofitis: deinde diaconus dc fubdiaconus cantaverunt alia voce litanias, dc omnes rcfpoodcrunt. Qpibus finitis, unus cardinalis epifeopus dixit certas orationes ad propofitum unionis: quibus completis, quidam cardinalis diaconus legit evangelium. Quo ieâo, unus epifeopus cardinalis rnccfit hymnum, Fnu erra/sr *fpiritv*. <^K> finito, duo cardinales diaconi, duo archicpifcopi, di duo epifcopi, cum pluribus doâoribus & notariis, ex ordinatione concilii dc mandato, *Ce* tranftisIctum ad valvas ecdefiç, flc alta voce proclamaveiuot, an Petrus de Luna dc Angelus deCprario, qui Benediâus dc Gregorius dicebantur, de papatu contendentes, efSrot hic prefentes, aut aliquis pro ipfis. Qsibps non repertis, nec aliquo pro ipfis, ad ecclefiam redierunt, dt in pleno concilio relatiooem fecerant. Qpa relatione fic faâa, facram concilium certos ordinavit dteoaftituic promotores, feu procuratores, nomine ècclefi univcrfalis, ad agendum, petendumdc faciendum omnia ueccflaria, commoda dc opportuna, pro fchifmatis extirpatiooe, contra P<

• JUS'. Suppliciâtes virlbw Hvratte exhoftaMM jft» «sidit Uoo-drKardt la tam. ·. pan ». CoadUl CmSti.it, drew. & VtriMtM «raqpftau. *MS.* WcUfeabw. aoubèk*. b *MS.* d· lfarchab. e Ex *MS.* WoMMamMi lm« cuo hac L.W»»— mUm· , feqaMWM «m» d *MS. M* Tbanfo. *c.

pradiAos * domino· conieodeates, immo ve*A„ tins coiludentesdc papata, ft profenâa tmio- M h ecdcfia Dri habenda, aroat in foras, fte. Odinatique Amt advocati, * notarii pro Ma caufa deducenda. Quibus fa&is, procuratores pnadtetiacuufeverant contumaciam didoram •onModcotMM da pupate, & petierunt cos re· Sari OMstumaccs in materia frhifaiatis ft fi-, as in contumacia ftdefeâu pooi. Et fecenent ;legi citationes ft provocationes dido* mm contendentium, ft relationes k executeram, ftc. Qpibae non obftantibus, coociNom facram de benignitate ordinavit expeâandam, uique ad aliam feflionem, qu* fuit or* dinata ad * vkefimam textam diem diâi menfis Martii.

SESSIO II.

Q» die adveniente, celebrata Mifla, ft fervatis folemnitatibus at fupra, didi conteodenta fuerant evocati ad valvas ecclefi*, modo quo fupra io mediafefltone. El quia noncom* paruerant, nec aliquis pro ipfi», fuit ut fupra contumacia accufsta. NibMo minus concilium facnun iterum de benignitate duxit eos expeftandos ufque ad penultimam diem diâi menfis Martii, ad quam diem ordinavit proximam feffionem.* qua die videlicet trigefima Martii adveniente» fuit proccffum ut fequitur.

SESSIO III.

Dedaralio ft decretum latum contra duos contendentes de papatu ob contumaciam ipforum in caute fidet 4 ft fchifmafis containsebe, prolata ex ore domini Preoeftini fanâ* Romane ecclefi* cardinal», Piâavienfis vulgariter nuncupati, ex cocnmtflioae totius coneuii ft aflenfis unanimi.

„ Univerfis, ft fingulis, fecra mandante fy- H nodo, tenore prqfentium intimatur, quod hac M die Sabbati penultima hujus menfis Martii,D» M in ecclefia eathadrsli Pifana, celebrata de- „ vote ft folemniter Miffs, pro unione facro- m feoft*ecclefi»ordinata, diftis in cantu lita- », olis, ft devotis orationibus, ac expletis aliis „ fa talibus confactis; auditis quibufdam pro- w pofitionibus ft petitionibus deputatorum, « advocatorum, ft procuratorum (acrofenâ* », Romen* ecclefi», iniquis de papatucontendentium · aufibor, laceflemium lacefiGtorum; „ proh dolori immo diutiffime ; per quas rc- „ cenfito, quod attenta eootumacia infra feri- y, ptoram de papatu contendentium, proxime H laptoram, io proceffu hujus cauf* delcripta ; „ petitam extitit, ooidem contendentes, etiam „ cardinale· eis adherentes, ft alios ad hojufi E modi concilium legitime evocatos, reputari, „ decerni, ft declarari contumaces; jam be, M et none tertio, prorogata feu continuata „ dire infiat, in qna contendentes ipfi, et H cardinales ipfi adhaventes, ceterique vocati w compatere tenentor, eccofatique legitime.

„ Tandem ipfa die continuata contumacia „ prodiAoram contendentium, et petito eoe M mntquiecei reputari, decerni, et declarari, M ipfe fenfta fynodua, feu hoc facrofenâum „ generale concilium ante diâura, profatis „ contendcafibus, et aliis legitime, utex proceflii confiât, ad valves ecetefin vocatis,~·~ w alloue fervatis fereandfe, unanimi ooafenia w vocatorum fupradlâoram contendentium, & » alforam contumaciam reputavit, decrevit ft „ declaravit per organum domini cardinalis N Piâavienfis, at to fehcdula continebatur, » coins tenor feqaftnr, fit eft talis.

„ Sanfia fynodus, feu fine facram fenerato « concilium, dominos Petrum de Luna., Beoo- » diâum XIIL ft Angelum Corarium, Gre- „ gorium XII. nuncupatos, de papata conten- » dentes, & quantum io cis cfl, ccctefiam Del » notorie in ichifmatc tenentes, légitimé re- » quifitoe. vocatos & proclamatos m caufa ichiù ,> matis ft fidei ad hoc prolens facnun A ge- B». nerale concilium. ft omnia in eo apoda, » non venientes, feu non comparentes legitime perfe nec per alios, nec termino flatato « fatisfacientes, licet expeâatos poft terminum n per duas fetSooes, reputat, decernit ft de- » clarat in caufa fchifmatis ft fidei contuma- >, ces, ponitque in contumacia ft dcfcûu, ft » ordinat in eorum contumacia debere ad ul. „ teriora procedi ft procedendum fore. ordinans n feflionem aliam fieri dieLnnc poft Domini- », cam in Albis, qua erit 15. die menfis Apri. „ lis. Ad quam diem ordinet pratens generale „ concilium, dom. card.Tudertinum, domino C„ Gregorio adherentem, & dominum Joanocm Sabinenfem epifeopum, fanfti Hadriani, ft fanft* Marrae in via lata, de Flifto, ft de Cbalanco, vulgariter nuncupatos, tend· Romana ecclefi* cardinales domino Benedifto .. adherentes, de bcnjgnitaic cxpeâandos tore „ cum intimatione. Quod fi frodifti duo contendentes, & prafati domini cardinales, non comparuerint in dido termino, ad ulteriora procedetur, eorum contumacia non obftante; ordinavit nihilo minus prafentem ordinationem in valvis caihcdralis ecclefi* affigi ... publice, ut dc pnemiffu uon valeant igoo* rantiam allegare.

SESSIO IV.

Qua die Lurae decimaquinta menfis Aprilis adveniente, Mifla ibidem celebrata, & aliis qu* ad Divinum cultum fpeâant, ut inoris eft in concilio generali, ut fupra declaratum eft, compenseront ambafliatores Ruperti de Bavaria f S. fedis imperatorie * Ckâoris, qui plura poblice propofuerunt » pro impugnando ton "<η° convocationem contendentium : fecundo, fubt ra* âiooem faâam per cardinales fins obedienti*: tertio, unionem coBsgloram ftc.Qpibasauditis, fuit eis dire affignata ad aodiaadom refponfionem taper propofitis advicefimum quartum diem diâi menus Aprilia.* fiiitque his non obftantibm proccflta continuatos, ut fupra, vocando ad valvas ecclefi·, fi duocooiendeotes, aut eorum alter, vel aliqui· pro eis effet io hae protenti civitate Pifana, ut fapra. Qpibus non apparentibus, lucrant reputati contumaces, at fapra, continuando temonem aliam ad diem Mercurii viccfimam quartam prodi, âam.* quo termino prudente, profati ambaffiatores imperatoris fecunda die recelferunt Ulicentiati, ft hoipite b nou teintâto.

ANNO CMAKTI

ANNO CHIUSTI ...»-

SESSJO V.

Di&a dia Mercurii «ieafima quarta snenfis Aprilis adveniente, Mifla dt fotemnitatibus ler. varia, fuit accufota contumacia diâorum eoo· tendentium, ut fupra .' fecttque promotor feu procurator *cccleüu* tmiverialb propos· certo* articulos courra ambos cootendenies , conclu· dentes plura ad propolitutn unionis > ft contra diâo· contendentes : ft requirebat quod daren- tur commiflarü , licet perpetrata client notoria , pro informatione · majori. Tunc fuit dies aflignata ad hoc pro alia feflione , feilicet b ad uititnam diem Aprilis..

SBSSIO VI.

Qpa adveniente compamerunt Anglici , et propofuit epifeopus « Salberienfis folemniter si. dicens pro themate .' *Jafiitie tf judicim frtperotio fedis* : concludens quod habebat a rege ec regno Anglic poteliatem magnam ad omnia neceffaria *h* hoc facro concilio rationabiliter traftanda · Et poftmodum fuit dies C aflignata pro alia feffione , ad diem Sabbati quartam menfis Maji proxime futuram.

SESSIO VH.

Diâa die Sabbati Adveniente , fervatis foie· mnitatibus et ceremoniis premi(fu , quidam doAor Bononienfis Petrus de Ancharano dictes, folemniter relpondit ad propofita per am. balfiatores diAi Kuperti de Bavaria , licet abfentes, et fatis expedites , oflendendo clare, quod propofita per co· erant manifefte frivola et nullius efficacia, fundando dare intentionem concilii , et quod ambdhatores tendebaut ad impedimentum lanii» unionis. Er poft- D modum fnerunt dati per concilium commiflarii et nominati pro examinandis teftibus iuper propofitis per promotoretn fcu procuratorem concilii, et ad recipiendum inlirumcnta et probationes, etc. etumfi in abfentia et contumacia diâorum contendentium. Et ifta die, dominus epilcopus Ebroicenfis celebravit Millam in roajoti ecclefia, in przfentia facte fynodi : et fuit ordinatum quod aliqui eligerentur pro eundo ad regem Ladislaum , pro mitigando eum, etc. fuitque dies alfignaia ad diem Veneris proximam, feilicet decimam diemmenfis Maji prsedifti, pro alia fe^ione .

SESSIO V1H.

Qua dia adveniente , fervatis folemnitatibus et ceremoniis, ut fupra , diâum cii pro partes procuratoris univerfalis ecflcfi·, et fuit requifitum , quatenus concilium facrum vellet de* terminare et fenrentiare, etc. unionem duorum collegiorum faâam , faille er effe legitime faâam , et facere unum collegium , ratificaro , approbare ft confirmate; convocationemque fieri concilii per eos faâam , fuiffie ft efle juridice & legitime faâam in loco habili , tuto ft fecuro , ipfamque congregationem efle, & repnrfentare concilium univerfalis ecclefi· : ad ipfamque concilium fpcâare & pertinere co. Agnitionem, definitionem ft decifionem omni modem cauta» unionis ecclefi· , ft lchilmatis fodandi, contra duce contendentes de papatu, ccclefiam Dei detinentes io ichifinat· notorie cum omnibus pertiuentiis , emergentibus , ft connexis. Et fait petitum , fi placeret omnibus. Et cum magna pais refpoodiflet , quod placebat quod *ita fieret* .· duo epifeopi quoad primam conclufionem contradixerunt, videlicet jalisberienfis & Ebroiccnfis, dicentes quod non poterat fieri unio duorum collegiorum, quamdiu cardinales Bencdifti fibi obedirent , prout faciebant, aliis nou obedicutibusGregortoXH. B fcd folum Deo ft ecclefi», quia turp.'s eft para, quae nou congruit fuo univerfo . Et ita erat neçcffe , quod domini cardinales fe lubtraberent , ut effet unio d uniformiter obedientium ft obedientianim, & *ntultitudimt crtdntittm tfftt* wr «awnr «!? *·»»*» vm , Quibus auditis , fuerunt multa hinc inde prolocuta. Et tandem procurator prediftus afccndic pulpitum, ft re* quifivit, quod fanda fynodus (attenta *pertinacia ft* contumacia diâorum duorum contendentium de papatu in materia fchifmatis ft fidei, C & quod notorie ccclefiam Dei detinerent in fchifmate contra ejus voluntatem, ft violenter contra eorum juramenta & vota , ac debitum paftoral*is* officii , & de eorum manifefta collutione *fttif* conftet) vellet & dignaretur pronunciare ft declarare , a tempore quo conftitit eos non habere vd non habuiffe voluutatem uniendi ecclcfiam per viam juratam , ft pro tanto bono per ccclefiam ; quemlibet potuiffe & debere recedere ab amborum obedientia, nec ulterius amplius debere eis obedire . Et petiit fi hoc placeret omnibus; ftrefpoofam fuit *jocofe,* quod fic, excepto quodam epileopo Angljco, « ft uno Alemano: & nihilominus conclufam fait ut petebat diâus procura· D tor. Et poflmodum dominus patriarcha Alexandrinus , eam epifeopo Salisbcrienfi , afeendit cathedram, ft *t* infra feriptis pronunciavit fintentiam auâoritate concilii petitioai confor- mem .' & de omnibus conclufionibus procurator ecckfi» petiit fieri mflrumenlum ad perpetuam rei memoriam. Et fuit alia dilatio conceffaad examinandum telles sj oâavam diem, feflione an eamdem diem aflignata , ad procedendum ulterius prout de /ure.

SESSIO IX.

Die Veneria decima feptima pnadiAi menfis Maji adveniente, celebrata Milia , folemnitatibus ft ceremoniis fervatis, procuratorecclefi» afecndit pulpitum , ft focit requiri alta voce per advocatum , quod fubtraâio in procedenti feflione faâa declararetur, quoniam aliqui murmurabant . Et fuit de confenfu omnijm in concilio cxiftcptium proouociaium per os domini patriarch» Alexandrini licuifle fo lubtrahere ab obedientia amborum contendentium de papatu, a tempore quo, ftc.

Item, quod a cunâis Chriftifidelibus erat obedientia fabtraheoda, ft ab omnibus pro fub. traâa habenda ; ft ita mandabat fynodua.

Item, revocat» feenmt fententr» late per contendentes contra fabtrahentes.

Item,

a *MS.* pleniori. b *MS.* ad Martis Blrimara. e *MS.* SaVuberiaeA». d *MS.* aalfcrafaufe crtdsmia» A «tediterun. « *MS*- ft quodav Altmaoo. I *MS.* la fcripii».

AMO outist i Item ordinatam fuit, quod illi qui erant in A concilio judiow vel eon/udicei, poterant efle te* fle» contra contendentes.

Itera, quod commifiarti poflcnt articulo»declarare.

hem * decernit tertian dilationem ad producendum teftcs , fice. fit ad ulteriora procedendum fore , prout ddem fanAas fyftodo vi. debitor expedire. Diem Mercurii proximam , qua erit vkcfima tertia meofis Maji, ad quam diem ftatuic & ordinavit proximam fefljooem, prout in quadam fchedula ibidem leAa continebatur, cujus tenor fequitur in hunc modum: Saaâa fic univerialis Synodus hic inChriftinomine congregata , declarat , pronunciat , & decernit, cx juflia & rationabilibus caufis , aB Petro de Luna , qui Benediâus XIII. & ab Angeio Corario, qui Gregorius XII. dicebantur, improbe contendentibus de papatu, fic ab ipforum cnjuslibet obedientia licuiflè recedere libere & pure ; videlicet a prefato BenediAo, cx tempore quo viam cefsionis per eumfolemniter juratam realiter perfequi , *& eam* effeâualiter adimplere damnabiliter omifit ; fic a prefato'Gregorio , ex eo tempore quo viam ceflionis per enm foletnniter juratam , voto promiflam dt firmatam , realiter perfequi dt effeâualirer adimplere, damnabiliter pretermifit . Infuper fanâa fynodus , ex caufis quibus fupra, proounciavit , (latuit , ordinavit , fic decrevit, prefato» contendentes de papatu,C ac ipeorum quamlibet , qui canonice requifiti & vocati in pnefenti caufa fchifmatis dt fidei fuerunt celebrati legitime , contumaces fore, a cunAis Chrifti fidelibus omnimode obedientiam

a»u I fiibtrabendam, & ex nunc ' ut antea ab omnibus pro fubtraâa haberi . Et ita obfervaqdum decernit, pronunciat atque mandat

Procсffus autem & fententiis condemnationum, privationum, inhibitionum , fit cenfuras quafcumque, per eofdem cootendehtes de papatu , aut ipforum alterum , in prkjudicium proiectsrioni» unionis, contra fubtraAos, fit in poflerum fubtrahendos, faâo» , fit in futurum nendos, h«c fanâa fynodus decernit fit declarat cattos exiftere, ac nnllias roboris vel mo-D menri , fie cos caftât et annullat , quatenus de faâo procefierunt , aut in futurum procedent.

Item, eadem fanâa fynodus in favorem fidei , fic fchifmatis extirpatiooem , ac pro ecclefia lacerata unienda fic pacificanda , decernit , pronunciat fic declarat , omnes cujufque flatus, .flcc. etiam fi cardinalatus pnefulgeant dignitate , qui in caufa pnefenti funt & poffunt effe judices feu conjudiccs, fimiliier effe pofle legitimos telles , eoruanque teflimonio *it* depolitioni fidem effe indubiam adhibendam.

** c»n. A·* pbrijSe- rim. Item , cum propter adverGtatem * et prolixitatem articulorum in prefenti caufa praduâo- E rnm» P00*1 ttftfo09 examinatio Jifpendio protelari : propterea fimâa fynodus decernit, pronunciat, fit declarat , quod domini commiffarii feu examinatores ad hcc per fanâam fy* nodum deputati, poffmc diâos articulos declarare fic fpecificare, ac in cis addere , detrahere, & mutare, ac interrogatoria facere , prout utilitati fic accelerationi cauta: videbunt expedite.

Et ex prcdiâis , caufa cognita fic deliberata , dat, ftaruit & decernit tertiam dilatio* nem ad probandos fic producendos teftcs , ** ad ulteriora procedendum, (prout eidem (anAβ fynodo videbitur expedire) diem Mercurii proximam , qua eric dies vicefima fecunda hujus menfis , ad quam diem (latuit A ordinat proximam fefltonem , pronunciatkmem * per patriarcham Alexandrinum , die vicefima fepti- *ma diAi* menfis Mati 1409- in (aero concilio generali Pifis celebrato . ' ANNO CHRIS π

SESSIO X.

Die Mercurii adveniente, qua fuit viceGma fecunda menfis Maji , celebrata Mifla, & illis quc ad Divinum officium fpe&ant, procurator ecclefias fecit per advocatum proponi, quoddomini cardinales Laudenűs fit ianâi Angeli lenior fit alii prxlati, fit domini , dati commiffarii ad examinandos telles, fic recipiendas probationes fic inftrumenta contra duos improbe contendentes de papatu, telles audiverant , fit in fcriptis redigi fecerant per notarios ordinato» per concilium , aliafque probationes fit iοftrumenta ad cautam facientia receperunt , erantque parati legitimam facere relationem per unum ex ipfis pradati» commiflariis , videlicet per organum domini archiepifcopi Pifani , G concilio placeret . Et rdpondit concilium , *plartt.* Quo faâo diâus advocatus nomine quo itipra, petit fit requifivit , quatenus diâi contendentes eflenr vocati ad hanc diem, ad audiendum teftium publicationem ; fic quod domini cardinales cum aliquibus prclatis fic aliis more folitO irent ad fores ecclefic, fic eos vocarent , fi eflent prefentes, vel aliquis pro ipfis : fit de hoc fecerunt relationem in pleno concilio , quod facro concilio placuit. Et nunc domini cardinales dc Columna fit ianâi Angeli, cum aliis pluribus praelatis fit doâoribus ac notariis, iverunt ad valvas ecclefic, fic'aha voce petierunt, an contendentes de papatu, vel eorum alter, aut etiam aliquis pro eis adeflet . Quibus fie faâis , ad concilium redeuntes, retuleruot, nec contendentes adfuiffe , nec aliquem pro eis comparuiffe . Qua de caufą , quoad iflum a$um , per concilium fuerunt reputati contumaces.- fit fuit conclufum, quod erat ulterius procedendum ad relationem fic publica» tionem, eorum contumacia non obftante . Et ftatim diAus archiepifeopus Pilanus cum uno notario facri concilii alcendit pulpitum , in quo propofuit , quod de mandato dominorum commiffariorum fuorum collegarum erat ordinatus ad faciendum relationem fit publicationem fub tali forma: Quod diâus notariusfpeciatim legeret fingulos articulos, alias datos fie leâoa in pleno roncilio, contra diâos contendentes, ita quod fuper quolibet articulo fcorfim fic feparatim diAus dominus archiepifeopus Pifatms adaptaret telles fuper articulos produites, dc* lignando numerum fic qualitates , ftatus, gradus , dignitates fic preeminentias fingulorum teftium : fic ita faâum eft. Et quia diâus notarius hac die legit articulos, ufque ad numerum viginti , in quolibet articulo faciebat panfam; fic poftmodtuh archiepifeopus Pifanus dicebat fic : ifte articulus eft probatus tamquam verus , manifeftus fic notorius per quindecim telles, quorum quatuor funt cardinales , unus patriarcha, quinque epifcopi , fic qua-

a MS. Btcrvrii. ---- –T_- tv «a.

"anmo" '‹ueloer ^°^orc' » & una$ licentfetfc* in de- A
ryqnyp cretis ; flt quandoque dicebat , quod articulus
h·,. erat probatus per decem, aliquando per viginti duo , aliquando per viginti quinque , aliquando per duodecim, aliquando plus, aliquando minus. Ita tamed, quod non fuit articulos, quin eflet probatus vetus ad tninus per quinque teftes omni exceptione majores . Et-,quia tunc erat tarde , concilium continuavit iftam aâum ad procedendum ulterius, ficcnnfequenter in negotio prrfenti , ad primam diem , qu* erat vicefima tertia menfis Maji.

SESSIO XI.

Die vicefima tertia Maji adveniente, Cerva-B tis folemnitatibus & ceremoniis confuetis, notarius qui de prcdiâis articulis viginti legerat, continuando materiam, legere ccrpit articulos fequentes ufque ad numerum triginta feptem inclufive .' poflmodum legit quoque alios paucos articulos , & incontinenti archiepifcopus Pifanus, ad quemlibet articulum adaptabat probationes, eo modo quo diâum eft in prafenti (cilione. Quibus completis, advocatus ecclefi* afecndit pulpitum ,&propofu't ut fequitur.

„ Rcverendiflimi in Chrifto patres , audivi- „ ftis fulficienter, dt plenam relationem heri & „ hodie faâam hic in veftrum, & totius fsnâ* „ fynodi prgfemia, recitatam per reverendiflimum patrem dominum archiepifcopum Pila-C „ num, de mandato & auftorirate rercrendif- „ fimorum dominorum cardinalium Laudenf. „ & fanâi Angeli, ac dominorumpmlatorum „ & aliorum commiflariorum examinatorum in „ prefenti caufa , per banc faâam fynodum „ deputatorum. Et quia cx eorum authentica „ êc fufficienti relatione clare conflat, omnia dt „ fingula queeun;que propofita & produ&a coo- „ tra diâos contendentes, immo verius colludentes de papatu, efle vera, publica, notoria (t manifefta, ita, quod non poflint «li- „ qua tergivcrfatiooe celari : propterea peto , „ fupplico dt requiro , nomine & pro parte „ procuratorum Λ promotorum , ad' profecu- „ tiooçm cauftE prefentis , per hanc fandam D „ fynodum pronuociari, decerni & declarari , „ omnia (c fingula in diâa petitione contenta efle vera, publica, notoria dc manifefta, „ ct fuper his tamquam veris , probatis fufficienter publicis, notoriis & manifeflis , ad „ ulteriora procedere , prout tam magus ne- „ ccflitati ccciefie, et pertinaci*, contumaci* „ & obftinationi didorum * B. & A. h*cfan- „ âa fynodus videbat expedire : „ › Auditis fanâa fynodus petiit deliberationem concilii , dt fecit pronuntiari per dominum archiepifcopum Pifitnum in hunc modum·

„ Sands fynodus audita tali ntfetione, ftatuit „ terminum ad deliberandum & audiendum de- „ terminationem didi concilii fuper prediâis E „ petilis ct requifltis ad diem Sabbati , que „ ctit vicefima quinta pnefaotis menfis Maji, „ et ad ultetiora procedendum , prout fanâ* „ fynodo videbitur, ad quam diemftatuitpro» „ ximam feâionem.

t

ANNO CHR.FSTI M·>-

SESSIO XII.

Qua dia adveniente. fervatis iblemnitatibu* & ceremoniis , ut fupra , advocatus ecclefi* afeendens pulpitum, fuppiicavit , petiit ct requifivit nomine, quo fupra, pronuociari fuper notorio , prout alias latius io ultima feffione petierat et requifierat; petitum fuit ab omnibus in concilio pnrfenlibus , û placeret : qui omnes et Anguli rrtpondcrunt, placet . Quo faâo, patriarcha Alexandrinus , de voluntate ct afleniu concilii, afecndit pulpitum, et pronuntiavit ut in fchedula continebatur, cujus tenor fequitur, et eft talis.

„ Sanâa fyuodus, attenta eorum de quibus „ agitur notorictate, t denique per evidentiam „ depofitiouum tcftium, et alia documenta , „ legitime conflat ; habiiaque fuper bis dcliberatione matura, decernit , pronunciat et „ declarat, déliât omnia ct exceflus, ac ali* „ ad decifionem necellTaria in petitione ράκη fenilis caufc dcdufta contra diâos Bencdi- „ dum ct Gregarium de papam contendentes, „ per promatores feu procuratores per hanc „ fanâam fynodum deputatos , faille ct efle „ notoria, et tamquam fuper notoriis , fuiffc „ et efle ad ulteriora procedendum ; et taraquam in caufa , in qua imminet fcandalum , „ et periculum eft notorium in mora . De qua „ quidem pronuntiatione didi procuratores petierunt inftrumentum unum, vel plura, ad „ perpetuam rei memoriam, a protonotariis ct „ aliis notariis ibidem pi cient ibus.

Qpibus ita expeditis, fuit per didum concilium revocata poteflas commiflariorum, antea data ad examinandum^ teftes ·.· fuitque fuper boc data poteflas per concilium , de eligendo et mittendo nuncios et legatos idoneos ad dominum Lucanum, ct ad Senenfem, pro faâo ec- Et infuper fuit dies aifignata, proxima feflione ad diem Mercurii proximam, qua erit *9. menfis Maji, ad deliberandum dc citatio» ne contra contendentes faciendam , pro audiendo fententiam definitivam , et etiam pro ordinando de die ferendi didam fententiam , et agendi ad procedendum ulterius, prout facro concilio videbitur, et fuerit expediens. Et fie diâum concilium recellit^

SESSIO XIП.

Die Mercurii vicefima non* diâi menfis Maji adveniente, fervatis folemnitatibu et ce» remooiis ut fupra, quidam valentiflimus magifter io *theologi*, vocatus magifter* Petrus d Plaonl, nkendit pulpitum, et propofuit verbum Dt i, videlicet : *Coe^rtg*imfMr JUii Joi* iffilii JfrMI {writer , if puieot fihumt ceptit* «saw . Ofc* (. in fine, et deduxitTpulchre exaltando E ecclefiam, et afferendo eam efle fupra papam, quod deduxit pluribus rationibus, tam expar- te materie, icilicet animarum; quam ex parte forme, qu* eft Spiritus fandus; quam etiam ex parte caufc efficientis, qu» eft ipfe Chriftus; quam etiam ex parte finis , qui eft ipfe Deui in ecclefia triumphante. Et poflmodum pofu‹t opinionemuniwrfitatrs Parifienfis, videjicet quod Petrus de Luna eft fchifmatkus, pertinax, ct h*reticus, etiam accipiendo hxrefim pro-

%» a «J. Uo ·mx .ih », rt - V.-T------‹r1 r1› , I
- Bsædiâi & Angeli. b *fits,* Qptbn* «aditu *UnOi* ftc. c *JUS.* ‹te qua par &x. dm Pkoufl e/. Mi . rUoL H.

""μμλ prop"® Arifte: praecifufque ab ecclefia Dei, ejedus a jure papatus, & privatus, ac per concilium de fado tamquam talis ejiciendus et privandus. Et bate declaravit pluribus rationibus, et fubjunxit, quod de eadem opinione erant univerfitates Andegavenfis, Aurclianenfis, et Tolofanenfis. Ipfo autem defeendente de cathedra, afeenditquidam epifcopusItalicus, qui opinionem centum et trium magiftrontm in theologia, et plurimum licentiatorum, et baccalaurcorum formatorum, ac univerfitatis Booonicnfis, in quadam fcbcdula publicavit, <|uz eft conformis opinioni univerfitati* Panfiettfis.

z

PbAmodum autem advocatus evclefi* afeendit pulpitum, et petiit diem aifignari ad fententiam definitivam ferendam, et etiam citationem peremptoriam, decerni per edidum ad valvas ecclefi* cathedralis civitatis Pifana et loca infignia, contra didos contendentes dc papatu: quam diem petiit aflignari Mercurii proxima, quz erit quinta dies menfis Jtmii proxime furari: et quod illa die fieret una feffio. Requifivit infuper, quod pendente dilatione, medio tempore, videlicet die Sabbati proxima, quz erit prima menfis Junii, fieret una iel&o, ad audiendum publicari certas atteftationes fuper novis et antiquis de novo receptis, ex abundanti cautela, aratra diâos duos contendentes : fuper quibus omnibus petiit a facro conatio, an placeret. Omnes autem de concilio refponderunr, *pltcel.* Super quibus omnibus petitis et requifitis per epifeoptun, tam de die fententiz ferenjiz, quam etiam dc citatione et leffione media: de quibus petierunt procuratores inflrumentum ad perpetuam rei memoriam: et fic concilium recelut.

SESSIO XIV.

Die autem Sabbati adveniente, quittait prima menfis Junii didi anni >409. congregato concilio in ecclefia cathedrali Pifana, et fervatis folemnitatibus et ceremoniis confactis, ac nonnullis orationibus ad fadum unionis ecclefiz didis, dotninus archiepifcopus Pifanus afeendit pulpitum. Et quia aliqui volentes plus iapere quam faperc oportet, non fuerunt ad plenum contenti de relatione alias per eum fada, tum quia multi non viderant atteflariones, tum quia non fuerat fada relatio nifi dumtaxat luper notorieute fada *, et non fuper veritate eorumdem ideo * ad obfervandum omnes circumflantia*, de mandato dominorum cardinalium, et plurium epiteoporum, et aliorum, qui dati fuerant commiflarii per concilium, ad examinandum tefles, idcirco fecit relationemfuam cx abundanti per hunc modum. Quia primo fumebat figtllstim unumquemque articulum, exprimendo ejus fubftantiam et effedum: et poft ftatim fabjungebat, fatis ifte articulus probatur verus per tot tefles, quorum nes font cardinales, quinque epifeopi, et duo dodores, er tres auditores, etc. Et fic de omnibus articulis, ulque ad finem. Qui omnes fuerunt probati veri, et quilibet per plures tefles magn* au&oritatis. In fineque fubjunxit, fi eflènt aliqui de concilio, qui velint videre ad longum atteftationes, quod irent die Lunr et Martis proxima ad conventum Carmelitarum, et ibi reperirent notarios, qui omnia ad plenum eis ofteoderent, fc de quibus, dcc. ut fupra.

- f. ftlio- n"..

SESSIO XV.

Çhr Îst i

Die Mercurii adveniente, quz fuit quinta menfis Junii, fervatis folemnitatibus & ceremoniis, ut alias fuerunt tervat*, advocatus ecclefiz afeendit pulpitum, ftpropofuit, quod dic Mercurii ultime preterits fuit decretum citatorium contra diâos contendentes de papatu, ad audiendum fentemiam definitivam in prztenti caufa unionis ecclefiz, fchifmatis dc fidei, fcilicet ad diem hodiernam quintam menfis Junii, videlicet per cdidum ponendum & affigendum in valvis hujus bafilicz, & aliis locis ~~infignibus civitatis, prout faâum~~ fuit, dc conflat per relationem legitimam curtorum, ac etiam per rei evidentiam. Ideo petiit dc requifivit, quod omnes domini cardinales dc alii przlati fe transferrent ad valvas ecclefi* przdi&z, dc proclamarent, dc requirerent, an d&i contendentes de papatu *improbe,* aut aliquis pro ipfis aut aliquo ipforum, eflet pr*lens. Et relatione diâorum curforum fafia, petiit fententiam definitivam in feriptis fieri, etiam contumacia nonobflante, quam accufabat nomine quo fupra. Quibus fie faâis duo cardinales, videlicet dc Columna dc fandi Angeli junior, dt duo archiepifcopi, videlicet Januenfis & Pifanus, pluretque dodores folemnes, dc notarii ad valvas did* ecclefiz fe tranflulerunt, dc proclamaverunt bis, aut ter, an, dcc. Qpibus reverfis, retulerunt fe didos contendentes de papatu non reperifle, nec aliquem pro ipfis. Ex quo procuratores petierunt tentemiam definitivam contra eofdem contendentes, ut fupra, etiam contumacia non obiiante. Et petiit advocatus ecclefiz, fi placeret omnibus, quod fententia definitiva ferretur per dominum patriarcham Alexandrinum: qui refponderunt, *phttt.* Quo fado, didus dominus patriarcha, altantibus fibi aliis duobus patriarchis, fcilicet Antiocheno dc Hieroiolymitsno, uno a dextris dc alio a finiflris, dc (edens pro tribunali in dido pulpito, in feriptis pronunciavit fententiam definitivam contra didos duos contendente* voce alta dc inteliigfbili, valvis prsedidc ecclefiz omnibus apertis, dc innumerabili multitudine populi, quantum ecclefia poterat capere, afliflente.

I

Ttner fententiet defiiitiv "tontre freMht contendntet* de paps/a.

Z^Hrifli nomine invocato, fanda dc untverV-I falis fynodus, univerfalem ecclefiam reprzfentans, ft ad quam cognitio dc decifio hujus cauf* nofeitur pertinere, fandi Spiritus gratia, in hac majori ecclefia Pifana congrelata, ibique pro tribunali fedens, vifis & diligentcr exceptis omnibus Ac ~~e-Angulis~~ produ£kii, probatis & axitatis, in praetenti caufa unionis ecclefi*, fidei & fchifmatis, contra Petrum de Luna, Benediâum XIII. & Angelum Coranum, Gregorium XII. olim appellatos; quz inprzfcnti proceflit & caufa plenius continentur, ac quibufeumque aliis ipiam fanciam fynodum ad infraferiptam definitivam fentemiam * moventem fic inducentem, habita prius

, f ___ ducaaribua.

a «C. aJ frcaaadm onmiom corfcicmüa. b *MS. Dt* qeibta prwuraaorr» ftc. *t MS.* coatra ambaa evow dcMts.

inter tdbs copfo-Avina ft faeroram ranonum difpofitlones, eafam multitudinem mqg»roram in tbeofogta.......................... — — — —

·«·>. Ltcn, tttnwquejww down·) pnot·qoe ft pluries «HUgenri cqilatire , ft tandem deliberatione matura, omnefifue paritor in hanc fententiam reperieas unaatminr concordare, omnibus, moda, via ft fare , qribus maris ft melius pored k in prediftis conteodcoubm, fen verius coUndantibus de papatu, ft sujmiibet eorum contumacia, fa his feriptis groan», ciet, decernit, definit ft declarat, omnia ft

canto dedufta, per providos viros Hem de Monteleone , Joounem db Scribonis , a Berthoidsm * Vofodergbeufem, promotores ,1 inftjgatores ft folNckamces, feu procuratores deputatos ad 4 perferendum prafeutem catifam , pro hujus deteftandl ft favetcreti fdtifi snaiis · hujafinodi extirpatiooe, ft unione atque «integratione fanftu matris ecclefi», contra ft advertus pnstibatos Petram de Luna, BenediâumXII!.eC Angelum Coranum, GragoriumXII.de papatu damnabiliter contendentes, ab aliquibus nuncupatos, io petitione coram ipfa facra et tmiverfali fyoodo prefentata et exhibita, foifle et eflevera atque notoria.* ipfofque Aagohim Coranum, et Petrum de Luna, de papatu, ut praefertur, contendentes, ft eorum utramque, fuiffe ft efle notovios fchtf. maticos, ft auriqui fehifmatis nutritores, dc-fenfores, approbatores, fentores & mamttearores pertinaces, necnon notorios luereticos, ft a fide devios, notoriifqoe criminibus enormibus perjurii ft violationis voti irretitae, nniverfaiem ccclefiam fanftam Dei notarié fcandslitaotts , cum incorrigfcilitate , contumacia ft pertinacia, notoriis, evidentibus ft manifeftis.* ft ex Ms ft aliis fe reddidifle <fo> ni honore ft dignitate, etiam pspali, indignos.* ipibique, ft eorum utrumque propter premiflas iniquitates , exceflus, & crimina, ne regnent vel imperent Mtjpnrfint, · Deo ft facris canonibus fore ipfo faâo abjeâcs Cfivatos, ft etiam ab ecclefia precifos. Et nilo minas, ipfos .Petrum & Angelum , ft eo-Drum utrumque, per hanc definitivam fententum in his feriptis privat, abjicit ft prefciodit, inhibendo eifdem, ne eorum aliquis pro furamo pontifice gerere fe prefumat, ecclefiamque vacare Romanam ad cautelam f decernendo, & infuper omnes Chrifacolas quofeumque, etiamfi imperiali, regali, vd alia qualibet prefulgeant dignitate, declarat ab eorum ft cuiusifaet eorum obedientia (nonobAaate quocumque fidelitatis juramento, aut alio quovis vinculo, quo illi vd coram alteri tenerentur adftnâi) fore perpetuo abfolutos. Inhibendo itfifem Otriflifiddibus, ne prediâis de papatu contendentibus, feneorum alteri, quomodoltbet obediant, pareant, vel intendant, ant B confilium, auxilium, vel favorem ipfis praftent, aut ipfos recipiant, vel receptent, fob pœna excommnnkationis , ft alite a fanais patribm ft focris canonfeus inflirtis, promulgatis, ft ordinatis. Quodque fi parere cqntempfcrint buic ordinationi ft feotentfa, ipfos ft eorum fautores, defeofores, adirerentes, ft fequaces, etiam per Cuculares poteflates fore compeicendos, & cosnpefci debere , iuxta precepta Di-

Satis, vd alterius eenfursr ft psn*, privatfondque ordinum ft dignuatum, etiam cardinalat», beneficiorum ft oCdocnm, ac graduum quoruaneumque, quaidcnmqne fuerint, et quocumque nomine nuncupentur, fen nominentur, contra domtom cardinales per diftos Petrum de Luna, ft Angelum Cerarium latos ft fulminatoe, fitifle ft eflie nullos, cados ft irritos, nullas, cadas ft irritas, ac nullius roboris, efficacia, vdmomenti: ft quatenus do fefto procefferunt, eMenus. anaullandos, caffandos ft initandos fort · ficque etiam ad cautelam, quantum ft quatenus expediat, omni modo ft jure quo mdius poteft, anouDat , cadat ft irritat - Et infaper promotiones , imtnu » potius profanationes quorumcunque ad cardmaJatutn, per diâos contendentes de pa» patu, ft eorum utrumque, attentatas, videlicet per diftum Angebam a die tertia Maji, ft per Petrum aotediftmn, a dic decimaquinta Junii aoni proxime freteriti millefimi quadragentefimi oâari, futflè ft eflenullas, caftas, irritas ft inanes, ft quatenus de faâo proceflêrant, annullandas, cadandas ft irritandas; ft fic etistn ad cautelam quatenus rxvedit omni modo ft jure quibus melius poteft, pratfafta fan. Cfta fyoodus per hanc fententiam definitivam cadat, Jrritat ft annuliat.

k .

nil, ft alias, per Petrum de Luna, ft Angelum Corariom, olim contendentes de papatu, feu colludentes prefatoe, feftas ft taras contra reges, principes, patriarchas quoque, archiepifeopos, epifeopos, ft alios ecclefiarum prelates, univerfitares quoque fiudfonunet communitates , k fingulares pertonas ccdcfiafticas et Cuculares, et certas promotiones per ipfos oUm contendentes feftas ad dignitates euafeumquc, et ulterius procedendo faper aliis bonum untvcrfaKs nccisfi* tangtntdms: fanfta fynodus ftatutf diem Lunu proxrnumpro feflione fatura, quu erit^decima menfis prasfenite, ^ct. sflignavit rarndem dion Luna pro diâa feflioce , ad evidendum fuper aliquibus que concernunt natum et "bonum regimen ccdcfise uuiverfalte. Qpo faâo, omnes cantaverunt , T· Deam laudamus: et fait ordinata foicmnis proceflio ad diem craftinam, oftavsoi diem Sacramenti: faitqne ulterius ordinatum , quod nullus recedat de iynodo abfque licentia, «t donec iie fubferipferit ia fentemia prelfeora.

SBSSIO XVI.

Qp– die Luma, decima menfis Junii adve> niente, fervatis folemnitatibus, prout fupra , archiepifcopus Pifanusfupradiftus afeendii pulpitum, et legit quamdam fehedulam mentionem facientem, quod domini cardinales promittebant Deo. fic, quod procurarent toto pof-fc, quod is qui fis papam eligeretur, reformaret ecctefiam, at quod non pateretur aut permitteret concilium diflotri, donee de concilio efiet fade bona reformatio ecdefin, tam in capite , quam .in membris .

Stqtti-

a Λ0. ptarie. b Mt. fa praMAonsv wasafatie·, feu vtrfa· etilluSaaii—, «le pap·*», ft casque ra
c *MS.* MpikfaaceB. d *MS.* prafeqoaadiiM. » *U MS. Mffi*, hufafaadi. f *MS*- Wup« dtemewfo.

AMNO anum

Scitor ttaer fcMele.

Hoa Omnes Ac finguli epifeopi, presbyteri Ac diaconi, cardinales, congregati in civitate Pifsoa pro fchiftnaiis cxtirpatkoe, unitate Ac bodo ftatu in Dei ecclefia inducendo, promittimus in verbo veritatis, Deo, ecclefi» Romane, Ac fanft» fynodo hic m Chrifli nomine congreget», quod fi quis noftrum infumas·· Romahnm pontificem eligatur, parient concilium continuabit, nec diflblvet, nec diflofri permittet, quantum in eo erit, ufqueqoo per eonfilinm eafdem concilii fit fefta debita, ratfonabilis At fnAcieos reformatio univerûlisecdéfi» At ftatus ejus, tam in capite, quam io membris. Et promittimus etiam, quod fi aliJuem de dominis cardinalibus abfentibus, vel c extra noftrum collegium, aflumi contingat fa papam, veraci[illegible] fic bona fide, antequam procedamus ad pablicattooem eleâionis illius, procurabimus toto poflit habere ab eo promiffioocm At inficientem fecuritatem, quod ferrabit At implebit omnia Ac fingula fupradiâa: Ac interim de lata fententia contra contendentes, fuper coram ejeftione de papatu, fumus contenti, Ac ratum habemus, quod fede vacante concilium continuetur, Ac quod in eo quantum commode fieri poterit, in diâa reformatione procedatur, quod fuper hoc in proxima feffinoe alia feflio indicatur. Et fuit affignata alia feffio ad diem Jovis proximam; qu* erit I}. diâi menfis Junii, ad providendum fuper aliquibus, qu» notoria videntur pro bono u«donis.

SESSIO XVII,

Diâa die Jovis · adveniente, iervatit fervandis, patriarcha Alexandrinus eum aliis duobus patriarchis, videlicet Antiocheno Ac Hierofolymitano, afeendit pulpitum, Ac legit quamdam fchedulam, cujus tenor fequitur, At eft talis. Item, quia hujus peftiferi ichifinatis cempore, dominorum cardinalium infacroconcilio exiftentfam quidam funtadivifis olim Joannon-de tendentes de papatu creati, Ac nunc Deo dirigente procedendum eft ad elcâionem unici & indubitati fummi pontificis: hoc facrum con. cilium univerftlem ecclefiam repr»fcntans, coofentit, difponic, *tf.* ordinat, quod ipfi fic a divifis creati, ad eleftionetn prrdiâam procedant, fi Ac in quantum opus eft hac vicc. auâoritate hujus facri coniib i. Nec per hoc poteftati dominorum cardinalium circa elc&ionem Romani pontificis intendit in aliquo derogare, nec aliquid innovare: fed hortatur omnesprediftos dominos cardinales, quod ipfi cum caritate ad eleâiooem unius paftoris procedant fic unanimiter, quod de quacumque diicordi» fcintilla notari non debeant.

SESSIO XVIII.

Die Veneris 14. menfis Junii, anno Domini millefimo quadringentefimo nono, faâa proceffiooe generali in civitate Pifina, in qua fucrant domini cardinales, patriarcha, archiepifcopi, abbates, doâores, Ac totus clerus, Ac fuit Mifla cckbrata devote per cardinalem da ATbereyv, fuper faâountonu fanâ* matris ecclefia. Poftmodum comparuerunt illico ambafflatorcs regis Arragonum, & petierant audies». liam, qu* fuit eis conceifa, dum tamen docerent de *cotum* mandato. Et quidam doâor, ambafliator ipfius regis, attendit pulpitum, & propofuit bonam regis Arragonum intentionem, quam habet de fandr matris ecclefi* unione: dt aftrebat fe ad hoc laboraturum: At petiit fe de a&is in concilio agitatis informari. quoniam informatione habita, paratus erat facere debitum. Proteflabatur tamen, quod non intendebat approbare vel confentire aliquo modo aâis in diâo concilio, donec effet plenius informatus: de quo petiit inftrumentum: Ac infuper dixit, quod nunciidomini Bencdiâipep» XП1. erant in villa. Et fuit tunc fibilatueditilufus, quia dixit Ac vocavit eum papam, Ac petiit audientiam pro eis. Ad quod fuit refponlum, regradando dc voluntate regis Arragonum. Et fuit refpenlum, quod libenter darentur depu« tati auâoritate concilii, qui ipfos regis ambaffiatores informarent ad plenum de omnibus, Atc, Quoad nuncios Petri de Luna, diâum fait, quod tarde venerant, Ac quod adprcfens audiri non poterant, Ac quod domini fuper hoc deliberarent. Pollea fuit deliberatum ea die, quod licet de jure contra fententiam tatam eootra haereticum audiri non debebant, tamen ob reverentiam regis Arragonum audirentur ad partem: & fic concilium rectifie.

Eadem die Veneris, prandio fumpto, in ecckfia fanât Martini Pifanenfis (a) apparuerant legati regis Arragonum, petentes audientiam pro nunciis Petri de Luna: qu» fuerat eis concerta. E: cum veniebant ad diâam ecclefiam, fuit clamatum contra eos, tamquam contra Juduos: At quando intraverunt locum concilii, nulla eft eis reverentia faâa, At fuit coram eis fententia leâa, tribus cardinalibus deputatisaudientibus. Cum unus ex ipfis ambafliatoribus Petri de Luna, fcilicetarchiepifcopus Tarraconenfis, vellet proponere: ipfe primo dixit quod erant nuncii domini reverendi pap* Bencdiâi XIII. Fuit magnus tumultus contra eoa. Ac *fuit* vocatus nuncius heretici Ac fchifmatiti, Ac cum Cofta olim epifeopus Mimatenfis, qui fe gerebat pro nuncio difti Petri cum pluribus aliis; Ac filentio faâo, iterum petiit audiri. Quo conceflb ioctepit dicere, quod videbat certa capitula concordata inter dominos cardinales At communitatem Florentinorum, in quibas inter cetera continebatur, quod nullus huc veniens poflet impugnare faâa inconcilio, vel contra venire, Ac quod habebat aliqua dicere, qu* forte non bene conveniebant aAis in hoc concilio: ideo non poterat proponere injunâa ad plenum, nifi daretur fibi fecurttas, quod noo obftantibus ipfis capitulis poflet libere loqui: Ac de hoc fupplicabat. Cut per cardinakm Aquikjenfem fuit refponfum, quod omnes domini cardinales erant protentas, At quod noo habebant poteftatem difpenfan di contra diâa capitula: Ac quod fi vellet loqui, quod loqueretur prout crederet expedire, alias non. Quo audito, legati regia Arragonum, Ac diâi Petri *de* Luna nuncii, locuti *feat* ad parrem, Ac dixerunt quod volebant latius diâa capitula videre, et amplius deliberare: et petidruat dilationem ad craftinum, que fuit eis conceifa: et recefferunt diâi nuncii Petri de Luna

JL. cwum

• MS. *eddit* χ>·ı. Jo«u.

I "TI £SSn Lana eum magno timore. Qra craftino adwo-A mente , qu· fait dies Sabbati decima quinta Junii, fateTnominati nuncii Iletri de Luna , smUa amheotia uUerins petita, boipito infetatato ittcfterunt.

SBSSIO XIX.

Difta die Sabbati, decima quinte Jvnil, fervatis folemnitatibus ft ceresnoniis ut fopra confactis, faû Miflâ celebrata h di&o concilio tu ecclefia cathedral!, *êe ÎanAo Spiritu ,* per archieftifeopum Lugdtmenfan ,&feftus termo per epifaopum Novarieafan, qui cepit pro themate : *Vipt· metitnut* , Ô' «*· perafc *fiiptr·* optime deduxit fOam materiam;Ac ipfo finito, LumMLi 1IUUB awCCH· · ·

Eadem die Sabbati hora Vefpenram, domini cardinales numéro vigimi auatuor miraverunt in conclave cum magna devotione, Ac erat deputatas ad cuftodiendum coactare magifter Rodi prout fecit cum *ptarfeus* aliis notabOftus viris, in domo domini archiepilcopi dift· civitatis: Ac feidem Referont nique ad diem Mercurii , vfcefimam fextam difti mcufis Junii.

Die autem Mercurii, vicefima fexta difti menfia Junii, omnes domini cardinales unanimiter , nullo redamance , exiflentes m praedi*fto* conclavi, de mane circabonunTertiarum, elegerunt in fammum pontificem reverendiflimum in Chrifto patrem Ac dominum, <fominumc Petram de Candia , titali bafilic· duodecim apoflotaum prcsbysennto cardinalem, MedWancofem nancnpatmn , ordinis fratrum Minorum, nunc vero Alexandrum papam V. Ipfe fiquidem papa poft fisam aflbmptiooem ordinavit unam ftflionem pro concilio tenendo, videlicet ad diem Lara· primam menfis Junii proxime ' fcquentis.

aicetif.

SBSSIO XX.

Qna die Linus adveniente , fuit celebratum *concilium* in ecclefia Pifana, *ut* fopra : aa foietrinitatibus Ac ceremoniis fervatis , cardinalia de Thureio celebravit Miflam: j»ftmodomfue-Drunt cantata foiita cantari, & litante cum mulsis orationibus , & fuit teftum avangelhim per unum diaconum cardinalem : poftea papa incepit hymnum, Veni creator Spiritus , Acc. Et omnes dc concilio refpoodcnint. Quo cantato, cathedra papas fuit ahepofita ante magnum altare in medio, Ac ab oppofito ipfius , verfus occidentem, in ultima parte ipfius concilii , fuerunt potite tres altsAcmagn· caihednepro tribus patriarchis, fcilicet Alexandrino , Antiocheno, & Hierofotymitano , qui ibidem foderunt» At poftea dc mandatorapeibidem protentis, fuit leftum decretum fu» eleftionis/in quo omnes cardinales fe fabicripfcrant . Quo lefto, cardinatis de Chalanco rogavit concilium, B ut oraret pro ftatu papas At fanfte Roman· eedette- Quo fafto,papa fecit unumfenoonem, thémate lie incipiente : *Brit* «aeav *βvΛ &* aura PtÆ*'| > k multa pulchra dixit, narrando quomodo palter fe habere debet erga gregent, Ac grex erga Deum;At regratiabaiurcardmaHbus, At promittebat multa bona facere eis. (teo fafto, cardinal» fanfti Euftachii diftrn Bononienfis , aftetuiit pulpitum , At ex parte pap· Alexandri V. aliqua promulgavit, qu· ordinaverat diftus dominus nofter papa.

para. >i.

Et primo, omnes proenftte, fontentiasAcordinatioQes faftas per dommoa candinales circa faftum unionis ecctefte , a die tertia menfis Mafi anno Domini aniltefimi qnadriugenufimi oftaad, Ac omnia fefta io concilio gcuernli , apptobefrit dc ratifierait , At omnem defeftum Juris At fafti, fi quis intervenlflêt , lbppievit , fi At in quantum opus cflet. AMNO CHUm

Item, <h» collegia cardinalium univit , At unum fecit collegium, At pro uno in polieram votait haberi t « At dabit fingulis fingplov tita- * >?f*s.* loe , At de concurrentibus ordinabit.

Item , impedimentum apeofitam in beneficiis cardinalis de Chalanco , fub protextu , qnod diu fleterat cum Petro de Luna, lub pretext· Bfuaram cxcufationum, alias per cardinales admiflaram, relaxavit.

Item dixit, quod tantum faceret erga prolatos qui ad concilium venerant, quod ad eorum tores ted At gaudentes reverterentur.

Item dixit , quod ipfe volebat vacaro circa reformationem ecclefi·, prout focrai per cardinales ^ramiflum ante ejus promoliooaan , At qnod cltgerentur probi vin At Uttenüi de qualibet natione , pro fuis , ad delfterandum cum ipfis cardinalius ad reformationem ecdefin.

Item fuit ordinatum,qupd die Dominicafequenti coronaretur cum folemnitaiibus, Ac aliis sreceflbri» ad promffla.

Item, fuit ordinata alia feffio ad diem Mtrcurii inne proxime tenuent», qu· erit die docima menfis Julii .' Ac fic djfitum concilium *re»* ccflit.

SESSIO XXL

Qya die Mercurii decima Julii adfrenfente, Mifla celebrata per archieprfcopuni Januenfem, fie altis ceremoniis fervatis circa oftdum Divfaum, domino noftro papa pntfidente , pro paru communitatis Florentinorum afcetjdit quidam juriipcritus pulpitum, incipiens pro thema· te: *Qfir ft Dmtimtm ,&rttUt tiMitum tuuit:* in hoc themate cepit tria imclligenda. Primum fuit veneratio, fecundum gratulatio, At tertium oblatio. Veneratio debita tante &tam folemni congregatkxU preJatotum_& aliorum concilium generale cooAiiuentinm .Secundum, erasulatio quam habebant Floremini de tam nobili aggroîatione, quam pro tanto bono venerantur, ut nam debitumr;& intentura inveniat, Anftam fcilicet unionem ecdefias in unico univerfali vero & indubitato paftore. Tertium fuit oblatio. Nam poftquam dixit laborer, miferiaeAcambaffiatas quas cosxunauitaa Florentina fecerat in profecutione unionis ecclefi·, addit quod civitas prodifta fe ofterebat fecundum poibbiJilatem Ac ufque ad excidium proprium, profequi extirpatiooem fchifmatis & litteras exhibuit credentis, quas legit poftmodum arcbiepifeopvs Pifanus.

Poftea unus alius jurifperituaexparte civica·, iis Senarum afeendit pulpitum, 8c tria ex parte ipforum expofuit. Primo Divinum auxilium Imploravit: fecundo orationem foam fe abbrtviatarum proteftaras fiiit.· tertio coedsfacnfurus ad ea quas fibi cqmmifia fuerant . Primitus dieera habuit, quod aurata Julii totae populus Ac clerus Senarum faMnueratobedientiam Gregorio, & declaraverat fe velle obedire domino noftro pap· Alexandro ,fic fuo fanfto collegio. Recitavit diligentias & labores quoe civitas Scnnrom fecit profoquendo unionem , Ac

HCt-

anno CHRtSn

f. quod appiicnit porntio *Senarum* pro tempora mo cbndMc Gregorio. Sed poftqnsm concerta eft «d obedientiam domini noftri papu, vidit lucere magnam. Secundum tbemaquodapplicuit facro concilio ocdeffie fuit: *C«uu tlt-9** , ng<rir gt/u [μ BΛ* , papular •cfm/CrMM/tf«Mt *rtveewt it tetbritλΛ Utatt» /me:* ft ornati farte· hujus thematisoftendit debite eoovaalrt huic facro concilio. In fine dixit , civitatem Senarum paratam exponere quidquid haberet ad protccutioncm unionis & extirpationem fchMhutis. Et recitavit quod inimici domini noftri papa (occumbebant quotidie» Λ quod iu uno eonfliAu recenter *ft&o* magna multitudo Wmieorum perierat. Quibus fic afth, cardinalis de Cbilanco attendit pulpitum, ft legit tebedniam infra feriptam.

In nemine fanft· ft individue Trinitatis , Patris ft FiHl ft Spiritus fandi. Arnen . Nos Alexander Divina providentia papa *V.* confiderent, quod tam per Petrum de Luna,Benedt&nm XIII. ft Angelum de Corario, *Gregarium* XII. a nonnullis nominatos, nuper de papam contendentes, * quoniam per duos quondam, Bartholommm archiepifeopum Barenfem, Urbanum VI. Petrum deTtiomacellis,Bonifaciura IX. Cofinarom, Innocentium VII.ftR.obertuna de Gehenna, Clementem VII. nominatos, diAorum nuper contendentium predeceffonun, durante tempore fchlfinatis ft occafione ejufdem » nonnulli proeeffus , feotentias ewcommunkatfonum, privationis, irregularitatis, iahabilitatktais, fufpenfioois ft interdidi » ft alias cenfuras eccicfiafttcas in fe continentes, in ft contra collegia, divifas perfonas, regna, juriidiftioDes , communitates , univerfitates , collegia, loca, diftriftu* ft territoria, fuerunt ft font hinc inde fa&i ft promulgati , ac * propter * antiquos diftum fchifma , ac etiam quia multi notabiles doftores utriufque juris , ft magiftri te facra pagina, fcripferunt *fro ft* contra, ac ptffilice ft lokmniter determinaveruat, ita ut in dubium venatura malth .quis a tempore difti fchifmatis fuerit verus Romanus pontifex, feu quis veri vicarii JefuChrifti fungeretur officio, ad exonerationem coafcientiaram utriufque obedientia , qua etiam per Det gratiam ad unum ovile ovium redactae font; omne' fingulos hujufmodi proeeffus ft fentemias ,qui *vel qua occafione ' praetextu fchifmatis ft adherentia utriufque partis feu viae ncutralitath affampte vel introdufta. hinc inde , ut promittitur, lati, décrétât!, feu fulminati fuerunt : quos omnes & fingulos hic pro expreflis haberi volumus, hoc facro approbante concilio, ex noftra eerta fcieotia tollimus ft abolemus, ac pro fisHatis ft abolitisin perpetuum haberi volumus, * nomine praefatis lententiis aur proceffibua efle ligatum vel involutum declarantes. Et nihilo minus ex abundanti ad cautelam, ac fi & in quantum indigent, quofeumque fubditis proceffibos comprebenfoa a diftis fenteotits & ccnfuris abfolvimus , ft abfolutos haberi decernimus ft declaramus, ft fuper irrcgularitatftstf, fi quas propter pratmiffa vel occafione prrmdlorum contraxerint, difpenfantes.

/· qsam

' MS. pre- —r,—«>·

mm. *f ""*. |""**

'f.fcpre- tmta.

Mmme*.

Item fiait ordinatum, aliam feffionem fieri debere ad diem Mercurii tunc proximatu ,qu« poftea fuit de«undato domini noftri pap· prorogata, propter adventum regis Lodovici m- •d diem viccfimam te-

ANNO CHRISTI ««•S-

SEsSIO XXII.

Qua die vicefima feptima Julii adveniente» Mitla, ceremoniis, ft aliis (olemnitatMm fervatis, dominus cardinalis de Chalaoco indutus tunica diaconiU ft mitra, de mandato domini noftri pap· afccndit pulpitum, pluribus prelate affociatus, legitque articulos ft capitula fdbfequentia.

item, facro approbante concilio , omnes ft fingulas promotiones, translationes , confirmationes, collationes, ft'l quafcunque provifiones, quibufvis perfonis huic facro concilio ft ejus determinationi adherentibus ,de quibufeumque praelaturis , dignitatibus-, beneficiis ft officiis ecclefiafticis, curatis , vel non curatis , confecrationefque epifeoporum, ft ordinationes clericorum, per ipfos contendentes de papam, aut eorum alterum, feu ipforum prscdeceflbres , vel eorum mandato, aut auctoritate , temporibus ft locis in quibus eifdem realiterft libere praeftabatur obedientia, dum tamen ante fententiam definitivam & alias canonice faâ· fint , ft publice, ac pacifice tempore fententie poflederim, ft in prcjudicium unionis , aut * perfecurionis ejuidem, vel huic concilio adberenthtm, fade non fuerint» ex eerta icientu ft motu proprio ratificamus ft approbamus, ac habere volumus pro firmis, ft ratis, ft fi oporteat, de novo providemus.

AB.pnf, *""**"'.

Ubi autem aliquis cafus emergeret, per quem appareret aliquem huic concilio adherentem , gravatum per alterum fx contendent ibus, a die tenia Maji, quoad Angelum Corarium, ft a die 15. Julii quoad Petrum de Luna, anni videlicet millefimi quadringentefimi oftavi , placet concilio, quod diftus dominus nofter papa providear, ut fibi juftum effe videbitur .Item placet concilio , quod fuper fafto archiepifcopi Januenfis dominus nofter provideat.

Item cleftiones, poftulationes , ipfarum admifliones, confirmationes, mutationes , confecrationes clericorum» ordinationes , prefentadones, inftitutiooes, collationes ft privationes quafvis, provtfioncs et difpofitiones quibufvis perfonis, huic facro conei lto *et* ejus determinationi adherentibus, de quibufeumquebeneficiis ecclefiafticM, de praelaturis, per ele&ores, confirmatores , patronos, ordinario· » et quotcumque provifores, ad hoc poteftatem et auctoritatem habentes, canonice faftas , temporibus et locis fnbtraftionis et neutralitaris » ia reaaibus hujufmodi contendentibus obedientia penftabatur, dummodo alias canooke fafta; fint , hoc facro approbante concilio ratificamus et approbamus, er ratas habere volumus atque firmas, ac omnem fufeipere roboris firmitatem» refervatiombus non cbftantftus quibuique : declarationibus tamen et decretis hoc capitulum concernentibus» in aliis fcflioolbus kftis , in fuo robore permanentibus.

Item, ut unione et pace jam io Dei ecclefia per ipfius gratiam in capite confirmata,paxct tranquillitas fubditorum perfeftta procuretur » et lilium anfraftw, quanun ddbti funt eventus» confuitius evirentur : hoc inero approbante concilio decernimus et declaramus, quod omnes et finguli beneficia ecclefiaftka , dignitates , perÎOMtus, vel officia curata, vel non cura|a, titulo ordinario aflecuti » et poflefiionem pactfi- cam

ANNO CHRIS Π

cam jam adepti, dum tamen canonjce » & alias A quam per privationem adherentium huic facro concilio fic ejus determinationi , aflecuti fuerint , beneficiis hujufmodi libere dc pacifice gaudeant , nec jure , titulo , fpu pofléflioolbus luis, quomodolibet inquietentur , turbentur, feu graventur, etiam fi fpecialiter vel generaliter beneficia prsdida fedi apoftolic· luerint refervata.

Per pnamifla vero ,feu aliquod prrmtfforum, non intendimus derogare ordinationibus circa prxmiflbs arjculos faâis in ultima congregatione praelatorum, dc aliorum virorum ecclefiafticorum, faâa Parifiis.Nec etiam ex promiffis. Vel aliquo premifforpm volumus aliquod prcjudicium generari venerabilibus fratribus no-9 ftris cardinalibus» aut alicui ipforum huic facro concilio fic ejus determinationi nunc adhaerentium, in beneficiis, dc alias per ipfos dc quemlibet ipfotum canonice pofleflis . Per hoc autem etiam non intendimus fieri aliquod prrjudicium venerabili fratri noftro cardinali Albapenfi , io jure quod habet in archidiaconatu ecclefie Lucionenfis.

Item, facro approbante concilio , decernimus fore procedendum contra obedientes fie adhérentes pertinaciter , feu fautores Petri de Luna fic Angeli Corarii , nuper de papatu * contendentibus fic colludentibus , per hoc factum concilium de fchifmate d(haerefi notoriis, per definitivam fententiam * condemna-C fj$ f modis quibus efi contra credentes haeretice pravitatis, fecundum facros canona , propedendum,

• Af' con- ImJeniiuni & culiudcu-

• .MS. con· dcnuutocura.

Item, facro approbante concilio, decernimus • nos vel fucceflbrem noftrum ex certismagnis fc arduis caufis nos fie hoc fâcrum concilium mo. entibus , iterum generale concilium fore convocandum hinc ad triennium, videlicet anno quo dicetur, anno Domini millefimo quadringentcGmo duodecimo, in menfc Aprili,in civitate feu loco habili & decenti , qui locus declarabitur per annum ante tempus concilii , per nos vel per fucceflbrem noftrum.

* P/rJrer

Item, facro approbante concilio , decernimusicdeclaramus, quod fi cardinaljsde Flifco infra duos menfes proximos perfonalitcr ad nos venire, & obedientiam nobis proflare , & determinationi hujus facri concilii adhxrere voluerit , benigniter recipiatur , cum integritate flatus fic honoris, atque beneficiorum quae decimo quinto Junii anni millcfimi quadringentefimi oftavi obtinebat.

Item, omnes difpenfationa faftas per epifcopos diceccfanos in partibus neutralibus , fuper defeâu «tatis , caufa affequendi fic obtinendi beneficia, dignitates, prclaturas, item, omnes abfolutioncs fic babilitatiooa *ia* focopcenitentiali, tam per contendentes, quam per E ordinarios prrdiftos fchifmate pendente fadas , fuper cafibus (and* fedi apoftolica: refervatis, ex certa fcientia, hoc facro approbante concilio, ratificamus fic approbamus.

Poft 'prxdida archiepifcopus Pifanus in pulpito praedicto pronunciavit, quod dominus nofter Alexander papa *v*. oculum mifericordicfic vifcera compaffionis fic pietatis fu* convertens ad ecclefias defolatas, ruinofas , fic tu magna neceifitatc conftitutas , libcraliter remittit dc indulget omnia arreragia majora, minora fervitia ab eis fua: camero apoftolicas debita de toto tempore pi«terito ufque ad tempus fua; aftumptionis.

Item, Idem dominus pofler notificatif oœ·' nibus per organum diâi domini archicpifcopi Pifani, quod non intendit amodo * ut antea refervare bona feufpolia pariatorumdcaliorum * moriemium prolatorum, r*"». '".

Item, quod non intendit refervare fruâns medii temporis beneficiorum vacantium.

Item, fupplicavit idem dominus archiepifcopus nomine totius concilii dominis cardinalibus, quod portionem competentem eifdem de arreragiis praeteriti temporis vellent ecdefiis dc viris ecdefiafticis remittere liberaliter , quemadmodum dominus nofter fecerat in portione ipfum tangente: dc petiit a concilio , an hoc placeret fibi, dc quod exprefle diceret, placet.* dominus cardinalis Albaocnfis folus fe oppofuit

Item, idem archiepifcopus pronunciavit proxime futuram feflionem fiendam ad diem Veneris fequentem , dc mandato domini noftri pape ; & quod nullus interim recederet fine licentia papali. De illis omnibus hac die expeditis promotor feu procurator ecclefie petivit unum vel plura inftrumenta confici per clericos camero dc notarios concilii,ad perpetuam rei memoriam.

Item, in hac fefGdne diftum fuit, quod dominus nofter provideret archiepifcopo Januenfi fuper arcbiepilicopatu fuo. Etiam placuit concilio, quod dominus cardinalis Albaocnfis profequeretur jus quod habere protendebat in archidiaconatu Lucionenfi . Succeffive profatus dominus nofter papa feflionem fiendam, certi* de caufis animum fuum moventibus, continua vit ufque ad diem Mercurii feptimam menfis Augufti tunc proxime fequentis,

SESSIO XXIII.

Die Mercurii feptima Augufti advenient* , folemnitatibus dc ceremoniis fervatis circa officium Divinum, fanftiffimus in Chrifto pater dominus nofter, facro approbante concilio,ordinavit, quod bona immobilia ecclefie Roma-Dnx, feu aliarum ecclefiarum , nullatenus per ipfum vel alios prolatos alienentur, feu bypothecentur, ufque ad proxime indiâum concilium, in quo fuper boc articulo maturius poterit deliberari.

Item, idem dominus nofter, eodem approbante concilio, ordinat & mandat celebrari ante concilium generale concilia provincialia, per metropolitanos dc fynodos, ae eorum fuffraganeos, fecundum formam juris dc concilii gene* ralis: quia ex eorum omiflione multa inconvenientia fequerentur.

Item , idem dominus nofter, eodem approbante concilio, ordinat de mandat, celebrari capitula monachorum, magiftrorum , & canonicorum regularium, fecundum formam concilii generalis, dc conftitutiones felicis recordationis ....de Benedifti XII. dc quia limitatio provinctarum faâa per Benediâum XIL noa poffit de profenti, obftante temporis malitia, obfervari, ordinat diftus dominus nofter , quoad difta capitula celebranda, flandum juri antiquo, durante impedimento prodiâo ; videlicet , ut provincia communis dc vulgarii poffit per fe capitulum provinciale celebrare, ex quo commode cum alia non poflit convenire : dc deputabit dominus nofter profidentes dc exeeutore» ad promifla exequeoda.

Item, idem dominus nofter , eodem approbante concilio,difponitnou facere translationes

de

-de tant», mfi pwte voatt & audita, & de A coaiaani œator» partis cardinalium» ulque ad proxime indi&um concilium, nifi ex caufis ju. dis ft rattonalibua.

>40.

Item, domiat» noAer, (acto approbante cois cilio, decernit, quod ex parte ipfius domini noAri cum cardinalium confilio deputabuntur nuncü iblemnea, qui rairtentur ad reges fit principes, & certos fideles, ad publicandum & proicquendum auâoritate domini noftri pape & iacri concilii aâa in hoc concilio.

Item, dominus nofter auâorhate Dei, apo* ftoknum Petri de Pauli, & fua, concedit omnibus qui in hoc concilio interfuerunt, & ejus determinationi adherentibus, abfohnionem plenariam a poena & culpa, *femel* tamen in vi- B ta; ita quod qnilibeude pragdiâis infra duos menfes, pofiquam acPejus notitiam conceflio hujufmodi pervenerit, poflit diâum beneficium abiolutionir aflequi, in forma ecdefic. Similem conceflionem facit dominus nofler fingulis fupradiâis in mortis articulo, intelligendo tam de dominis, quam de familiaribus.

Item, cum dominus noder papa cum confilio concilii intenderet reformare ecdefiam in capire & in membris, fic jam multa per Dei Sratiam fint expedita per ipfum dominum no rum papam, & multa alia ftatum & favorem prclatorum, dt aliorum'inferiorum concernentia reftent, qu*, propter regreflum prclatorum & ambaffiatorum, de pnefenti expediri non pof- C funt: propterea idem dominus noder, facro requirente & approbante concilio, didam re* formationem fufpendit & continuat ufque ad proximum jam indidum concilium, & prefens concilium prorogat & continuat ufque ad illum terminum, qui prefixus eft omnibus ad concilium convocatis, redeundum ad proprias edes, ufque ad terminum prefixum fupradiâum.

NOTÆ SEVER. BINII

Qj» Oci»Amm bee fynodui iedlZU fuerit, rtfett Théo» d<xku> a Nkm. UK j. iduim*ti« cep. t». hie verbi*:

p. » •pfe: fieeervm nlifiai ad Libarum. alii ad partum Pifaneram, fid naviter ad er fegregatum. tr deminie eerumdem Jaaaenfium fiualiiereamfixe add,turn ' acceficrunt, caufa t. a*M x'/âdxaa caaA.nal.ieut ami mk laff

dientia eenvecate, pen facienda tucim Ithrrt pafext. Se-*

pt·'. ttenc V nunc fungent efcie legatieni. ia civitate

ti, circa fefiam ^famftienie beata Maria virginie ame frexime frateriti. de fimwia, nbi taxe faertuu, xalcn tet enfdem alnl cardiaalet tant Pifii tx<yntti vifitare

*nalidme GalUcit, ad faciendam taenia fixa eii videdaaiar feet fee didta vnieat fnd/efiaeada fiaemedelibee tfftetaaa. Be fic adteriat diBa licencia tdtexta, ad P.fat declærmt. mit tant teram etnfratret tr d.Jti cardinalat Callime ttatregatai invenerant, in fixa ad frefifineadam dinant ane.nem generale ctnciliam atriafgae tdedint'e icnec celebrandam cexvtcarvnt ia feft ^Annaneiatitnic beata Bdaria virgini, taxe iafianei frexime. Std ifie t*mixm "*.*. rrr··*"· ftfica fnSregattu fait, tr dm*

Bum taxerait caretHum accederet, ac et

\ fi vellet, per fg, w/ per alium .fenalim, imeeefbt:

ANNO CHRISTI

regaeve. me iffi. aadiree. illad feniaae.r face nam rrradae. Sed ipfi vif cardinale! facientet fillicitam diliptnteam ta cmnmife, tr pmblitaaret afnd ccclefiam majtrem Seaatftm, tr in fiaebe^dam alüt lecit fvblici<, c».*

etiam diverge

ruri. dicebat, gutd didam citatiaeem M* curaret, adjt-*

*fi"*d etiam raucae pendatur. Nam fixed dat vel flarei centrndeutr, de gagate. CT ia diverge regieuibxe aa,,tale., a.fi unce-dittr ia alifiue Ime fuper brc infimae cta*

*cum prmatu jna *en>cmia celebraret emeihum, bec revera nuUatrnai did pfifirt generale, fed parttcnlare caned,um. aat cenciiiabulum; ficati feeefum fiuilibei igirrum,*

te funt multa evidentijfima ratitm:t m fure, fixa Wc ata vcndicaxt fibi lacum: ea de caufa tllat feafeatilae iafe-

ajerere, iffeffiae F.rrtrixm ty P,tram « eernm emribne defendere ntn fermident. H«e de <xc«âo«e indifli concilii Theodoricut adverf* parti* fautoc maximue. Gcbeliau* Paderbooenfi* officiali* eadem breviu* receoieat, caniinaliam quertla*, & duarum wdverfftatum coofilia iuperaddam. ifta

deleft /r.nm after, mandavit cardinalibvt fait, at fiat licentia fat ffaciali Lucam eairent, tr tee invicem ia alt· fine face fiat fpeciali tjae manda canvcuireut, fub fama fertur,i. A fi Latam aliter exirrat, iffa faOe eferet cardinalat» privati, fimiliter CT beneficut ataaiiat aaa daterent. lent, mandavit eit, nt traUataf alifatt baberent tarn axticardiaalibut axt eretvibui Gallici.· ut fiuibni mandati., tr ad ipfe papa G.egrrie. tamgeeam male tafermait, ad eumdem tamfiuam melrai infrrmaeidum, tr*

cardinale. in civitate Pifana, ad fixam /e tranfialerant. «l· die meafit ejufdem appelhvermtr. Inter bac lad.Gain rex Sicilia, fia Neapalitanut, filai Cartli dt l'ace, afar-

Xamaai imferaient vifx. tfi affirme. Supradidi cardina let tandem miferant efifielat faut rrgibne, arduegifctpii, tfifetfit. tr pe-netpibu. diverge, Ctnguerendt dt papa V Gregeriu. fafa fimili made ceut'a cardiaaln litterae faae direxit. eifdem: er quidam ex eie feripfermee, fixa-

reliafixentet earn, cewenervnt cam cerdinalibai Gregtrtt aged Ugtcrinam fartant, videlicet Pifanam: tr iili fimvl ceacerlaveraxt indicere ctnoiiitm genera ctledrandxm >« liviiaic Pifana. in fefie ^nxa<tciatieni< beata Maria virgini. taxe frex.me venture, tr bac deliberat* turinfin» ctllegii fnBa efi >*. die menfi· Punit. Camfiae bac deliberetit venit ad nelieiam Gregarii tr ienediBl, nttrfine generale ctnciUum celebrandam indixit. Gregariae fiaidem ad fefinm Pentectfiei taxe frixime futuram, ia peeviacia ^ifiaiiejevfi ' tri in ar.-hiefèfctfatu Pavennntenfi, t—J,m certam lacum afignande, tr fieaediüm apud Ptrftnianum civtatem ^drrngenin, ad fefum omnium —T' — Et cardinaiei in litterit fuit, fixée ad diverfat miferma prévint:m, declarabant punBa /arata per Gregerium in ctnclavi: inter fixa principale fait, cedere papatn i <T B inferebant eifdem litterit gaa/dam cnnclufienet, in fiaibae muverfitatei lonmieufit tr Parifienfie findieram cmfextrre decebant, fiuarum prima fuit ifia. Oterfine de papal» tamendent, ex drbtie paierait, efiuli péri, vel praeenfi. tue. cnmaumi, vel limmfiriptn fiaelibet)»amente, fiance fibUmate tam inveterate tum tante pepuli Ccandale, te-*

crmlufe Uige fereia .d de. aûfiriugitae ceacurrevribae tem ftlrmmdae vtneuli,, prtmijlenie, veti tr Juramenti. Tert.a centlafie: Pana fixate tali febifmate, pertinaciter rrfifiende, ran tmplenda fixed wit tf Juravit, ad qmd

ultra bvc evrcladitur febi/matie nutrirer tT fart, cafat adfiinatiene tr vetnfiate defeenditue in bxttfin, tr fidet luditur, cv)u. Pruv.fi, fpeSat ad cmtctliam. Byrr'a eeuclafie: Stance dubie, an b* Juremenjum febifmatu iranf. eat, vel an tale fit dtliBvm, « fie* rrtvifie ffeBat ad*

IPt clefid fic maneat dtv,fa perpetuo, tam fanto fcaudalo ty ,μ«μτμ> perditione, provefin [ptflm ad rt^.Tôim ty

poft a papal» es,,er·. Sex,a couclafio. Staueibe, termi- ·>■'.*' ifMt. <r ambtbe, deereflaatibu, implore 'uravuunt ty xcverunt, ()n> rx fa nutriatur f.bifma maxififtem, ittàaiii pojhat V debent ak eorpm obedtextia recedere ; ty etiam peccant, > fe nee /airraluMr, tanga.m pria.,ranter fchijma factente,, ««l fattem auxiitatn tnairriir prabenie, nutrifribu, fchifmatit amigal ; nt. liventia, intendentium fie papatu aligeatenu, pr pttr be; valere vel alligare. Septima conclufio; Ex fa' flit tr a,fl,, gua fupra poaaatar, gua univerft mundo nttorio /ant, fati, aotorir pater, ourumgae defreflart 1-od tmpttrf debeat, <y ad gaud tfaetar ex debito ofb-

1 d.rr. Δα ι,, r-ci:.------------ G"**"7 VU i'fi> * % c ** ι,, max,me cum utergue ore ty forma furomt.t, arfletur. asi nihil de utili- du» Cmcr'nZ' . om.tten- dum. Cum cttam ab utr.n^u, dependet urna,., joivere

.'lirrtt a:.u/aban, Greggrium, guomodo Saanem civitatem pro loco conventioni, utrinfgae parti, approbavit» ty po- recg/avit. altegam plure, Jecu-itatei phi metfana, rie. gum tamen peprimerc non volelit. Item, good ipf, fal, t'. ΛΛlιλ la^ll I '··-... ·. ·

veut cardixa/ti contra formam juramenti. Hac (y p.ara IX pradifli, iitterit continebantur.

Antonuk cap. j. f. j. Je eodem concilio IZU ait, que lcquuntur: Ctng'egaiigne igitur fafla pro concilio Pifit ttmpore flatato dt diverfi, regni, O nationi»», adveuien- tfi Ut,mirit, inorna mumto. ·.1 E. ...

- r—.·,·... », Γ rntet amonern tccitpa gnare- -tam ,» U, rimor M unaiuiur, ut aa locum xccrderMi, guorum opei.'m bcniaiflai der,fit, d,;en, controverfiam fore de xrr. papatu, inter fe ty Gregor,xm, (T mhil ad eo, fpe- fla,t de re ipfa. Gregoriu, ver» r./pondit, non ad eo, /ertiaere congregare .onciltmn, jcd a» tpfum, ar pontifi- cem Rornaram, good CT celebrare volebat nua Pifi,, fed in a.1» beo, vide.net in foro Juli, circa .dguilejam, 'Pfofgtie cardinale, eam fegni debere ad locum, nm ip/um eo, : guia non decet a capite membra difiearre ,/rd omnta pembra caput (egm. Vade ipfe Gregor,ut cum curia fua.

ctft temper, fla-

f,n.Ju* vel canfpegattenem accedentibat. Ibi breviter ex- p.riaxnt gxx vifa funt ait expedientia Hit ueg.in*. Car- dinant Ragnfinu· inter exteret affiftente,, ab ano ea fa- m.iar'bui fait ab adverfarti, corrupto, ven ■. ponrrn,- tat, vix mortem evafit, infirmatae graviter ly ex t, v.-nem pellem veiuft.m dimifit at ferpen,.

b»t tibi f,creto in naatit, in habitu tramformato cum pancti atiti pra.cj.c. n<M », papi ; .l,ujg»r fecntu, in apparata papalt, IT comntva non modica illum // fi»- gent, copta, e,t. Sed cognito eam nox effe, dimifut eg,

"*■/·· eft. In tot conftan, ty magna-

lt< faiteft

mtnexd». Sic fixu, erat in ii, gag fibi coxfcient'a difla- ba-, nt X.liu. piff.t eu» a fuo propofito revocare; fic mode lui, ut proba, videretur; fic fapientia dedittu, ut p ipciulatione ty d,fputatio»ibu, no» celaret.

P,, r., tftiln /m· Cttdt/fOffff 9>9A fOM/iurJlinJ, CCH- trt f0> Jfftl/Ntifln dtpofitiqw & pwHivtit

Girgorlum ty Benrd.flum, at burr,ico, ty fchifmatico,; prooibente, Chr,ft,.,li> canfli, ne guem eorum papam no- ».narem, aut tangua» Romano pontifici obedirent. Hi, perafli,, ad elrfliçnem alter,ut yoceferung. Vade con- ciant ingrefi cardinxlet utriufgue parti,, more confacto ptrtraflantc, rem ipfam, elegerunt in prafulem fummum Petrum de Candia cardinalem Mediolanenfem, ordini. Minerem, virum aligne valde peritum in theologia fpo- culmina: bunc nominarunt .Alexandrum Γ. anno Domini H»,· lui «me uno fedtm Petri tenuit, fecundum com- marnm opimone», ty Pifi,, mu multo poft Piftooium ac- ltf> · tx Vt· dtebm aligaib» tranfafli, Bononiam fe ira»· fieùu I .ftd eum accede», Ludovic», dux ^iadegavia, fi- ne, alterttu Ladrvici gui cam Carolo tertio de regno coy

De aortam Uorm. part. ». taJ,10. ,, ' n · mxm ftxtam generale couciiimn fuit Pii^L.

iteirtgetelt Λ cardinoliba, Gregorii XII ty fienedifli X1U. nano falnti, >«·». ad fchifma tollendum. Reiftg ffia eft, ut patet ex fiload», lib. ·o. decade « ty ian flo -fimmino, parte titul» ... tap. >. f. .. Cur£Z- le, ».red,ent,x Gregor,i XII. vidente, negotium exlirpandi fchifma,n paulatim ad mbilum reduci, ty non filmy Greg^ium XII, fid etiam Rened^um XIII. concordiam 'rcufare contra lmjurandum V fidem iu ipforum oteflio- n,mu datam. Gregenum guogue contra ju,jurandam ty fidem aln, cardinale, abfgue alia necefitatt ty ipfi, in- viti, creare: hanc uaflt occafiontm, ab eo tuno Luca commorante rotedeutei, Ufa, peti.-re. ^nod cum plerigae ..ram far Ren.-diflum XIII. figtu-bamur, nidifia,, fimi- u exentpto ipfum 8enedifinm deferente, , cxier,, cardina- eraxi, /,ft adjunxerant, ibigue g i.diflo concilio generali, ty nm maxima pralatoram jrega.ntia ,'mboato. utergue pontifex ab H, duxuanai rl. I, erogat tM»guam fni^,fcbifiuu,ico, huretic». tolluj.re, ty lcmfmaticoeum famoer, pybi,co omnium d/ cret., Simi, ftuntt, anxo Domini ι4βρ. t pontificatu dc· tetio: in acna/gae icuam viefimo poft abrogationem die, irruam elegerant Petram Pbil.retam natione Graeam pro- vincia Cretenfl,, inftituti fy ordini, fratrum Minorum, V facra theologia doflorem eximium, preibpterum. cardi- nalem bafiltcx SS. apofloloreun&■ ^diexaadrxm ganetam votaeani.

htrrfnerant <n e» concilio Cardinal; .. patriarcha tre,, aecbiepi/cope V epifcopi »··. monafierioram pratefli «1«. lbeolegt V legat, prmcipxm Earopx.

Pabitatam ffi valde: an canonice (y legitiau efet concihxm convocatam, eo fired fine alia Romani pontifici» aaflmitate ejet indifiam. De ea re, trtle fanflo u/nroai- xo, loco citato, Lamentim Rodmphui Rloreatia tridap dc/pxtavtt, tT tandem coaclafit, condiam t£e legiti- m'!r" C,T'e* "* lib*Ho, An papa exaatorari v P'Jfit: Hi Dei n««u, ingait, & Sptruut lanai, ficut CT». deodum eA.taâi fuerunt. Item, cam Alexander K *Γ| aia graviter xgroeajjet, IT cogaavifet fibi mortem'immi- aere, cardinale, ad fe veniente, ad concordiam <T pa· ■<·. tf »d enendam ecclefia dignitatem adbortateu, di- an, per eam manem gaam fe continao fabitmam pota- bor, fe e.Mifimare V credere, gem in concilio Pifano afla gerant, refle V integre, fin. filio malo fafla fxife. In- it,per ipfe Alexander fe. u, eo concilio creattu, in name· ro ppntificxm Romanorum reponitur, ty gui multe pol tem- pore fecuu.1 efi eodem nomine ^lexandtr VI. defiui efi.

dntoatneu loco enato dicit faifie conciUabedum, gain aVine Romani Poni.fi.i, aaflmitnte fuit congregatum, fy gain Gregortm XII. c.n.ilti convocationem non recufabat fed folum reftitit »e Pefit congregaretur, fubjuugit RvJ. riut. Denigue guidguid fit, concilium f,fanum congrega- tum efi a cardinalibiu tempero fcbifmatit, gao da» pon- tifier, erant dabii ty inverti, V indtflum efi nox ad rt, fidet definienda,, fed ad fchifma in ecclefia noxiam ab- fundendum·, gaamt^, revera fublatam non fit, fed potitu u auflam, gain Gregorian XII. ty tonediflu, X1Π.pontiftca- tum deponere noluerant. Sfumado plure, fune dabit ty incerti Romani ponttfcei, ii, inviti, cardinalium auflori- tate concilium generale convocari, flnfgne poteftate omnet e pontificatu amoveri poft, boc exemplo id parte fecunda lib. a. quettione tertia probat, & ntiotn 10« uaturaU; >ara cum non efi certu, pontifex, perinde eft ac fi ponti- fex nulla, omnino efet · ty fic eam ecclefia eligit. Cum ergo multi dabii ty incerti pro pontificibu, babentnr, ju- re poteft ecclefia novum enare pontificem, ty pracipere, ut exter, omne, pontificatu fe abdicent: gaud ni fecerint. pare# «r fententia lata pontificate dejicere, ty oauubuo fidelibnt imperare, ne eat alio modo pro poutifefbtu agng- fcant. habeant, IT revereantur·

SeJ andenam, dicat align,t, colligi pottfi tantum fa- ri, ty pooeftati, eje pene, eccleftam* Refp. id ex Chrifti tnftitat,orne per nocefariam V evidentem rationem Reda- Cbriftu, faam .-cclrfiam deferuife videatur.

■Ahoguiu rntm maith dubih ty incerti, pro pontificibno

a-ι- · mm- 0. M* premerettte V Vfxarctpr ecclefia, Her· didi· loefa Aroriu».

Ob haoc mioMM Hadiianue If. in epiiteh qu* !cft« en ® approbata U fynodo odava yeaerali, adioar fepd» ** ! *.*.**» pontificem de omaigm ecciefiarum prajuhbu, fttdtcafi legimu,· de e, vero fiuemguam jadi- cafi non legimu,. Licet enim Honor,» ab mienfalibut a- nathema diflam fit, fciendum tamen eft gui» faerat fv- per barefi accgfatu,. Propter guam folum licitum eft mi- nortbeu, majorum fuorum moribut refiftere fci.icet. gain Ckr,l,,u ecclejia faa couctflfet pmefldtem ty anflorltatem de harefi fui paftori, cegaofcend· ty difadi- enPdi emu contra promijfioucm fadam dr/truifet, ty p,o paftore, ty doflore ac dace, camdem lupo bifii ag corrn- p,o>, commififtt.

ANNO CHRISTI

AD CONCILIUM PISANUM

A Severino Binio Editum

ADDITIO

Cx tom. VI. Spicilegii Dacheriani.

G. C. *Edidit Lxcat Datbtriar, vir cptimat b vaditifixxtj, t&xt VI. Spicilegii fai, afla cfttcilii Pifimi faprritribxr trntlft axiplwra, tx Gexittittt^ JUS. iifyxt premifit httertr cardinaliaxt Pÿh ctagrtgatwxix t aliatpu ,rumxlla ad idtxt catcilixnt pertinentia i* fM *atiniate bic pfatermittrnda dxximxt!*

CARDINALIUM BENEDICTI XIII.

Utter* ad epifcopos & alios de ejus obedienti*

E»s coxvacaxt ad concilium Pifiuutm.

Mlferatione Divina epifeopi, presbyteri, diaconi, fanfte Romance ecclefi» cardinales, nunc in loco Liburnii diœcefis Pifanx commorantes, una cum collegio reverendiffimorum in Chrifto patrum dominorum in parte alia cardinalium, nominatorum, pro nobis & aliis reverendiflimis in Chrifto patribus (lominis cardinalibus pro nunc «bfentibus, nobis C adherentibus, fit adhererc volentibus in hac parte: Reverendis in Chriflo patribus archiepifcopo, fice. ejufoue fuffraganeis; ejpfque archiepifcopi, fic funttganeorum paedidorum capitulis, necnon venerabilibus fic circumfpeftis viris abbatibus provinciz exemptis fic non esemptis, cujufcumque religionis exiflant, falutem, fic promptum habere affeftum ad pacem fic unitatem ecclefi* procurandam.

Quant»magnitudini* ampliorifque infeftionic fic facilioris incurfas exiftat fcelus fchifmaticc pravitatis, & quantum fit exofum in Divihat majeftatis confpeftu, oflendit pcena inflifta divinitus difponentibus fe ad fchifma acerbior, quo· vivos cum fuis omnibus hiatus terre ab-D iorbuit, fit in infernum detraxit viventes fine perfonarum delecta: quia cum tales inconfutilem Domini tunicam, per quam militans ecclefia figuratur, nituntur damnabili partitione dividere, quam Judzi & Gentiles milites Dei notitiam notr habentes, Chriftum crucifigentes, fit morti dire tradentes, indivifam dimiiere, ipfis notantur deteriores. Se enim propofito a Chrifti corpore fit unionis caritate ultronee dividentes, fpiritum fanftum a fe abjiciunt, agnitam relinquunt Veritatem, cupit* glori* fic honoris gratia falfas opiniones gignunt, defendunt pertinaciter, ficwn errore* damnatiflimos profabuntur, clerum decipiunt, populofque fe-E ducunt, fit demum innumeras animas eorum diabolica fraude deeeptas fecum ducunt ad barathrum catervatim, poftremoque ex temporis diuturnitate in damnatas hzrefcs irrevocabiliter deducuntur. Adverfus quos, Chrifti fideles tanto citius debent infurgere, quanto eorum cxceffus corporis ecclefi* infeftivos perpendunt Divio* majeftati evidentius difplicere, fidei Chrifti, fic omnium fidelium obviare faluti. Qu* hadenus provide attendentes fic confiderantes propenfius, fchifma, quod in Dei ecclefia fuit poft mortem fanfte memori* domini Gregorii XL qui Rom*, prout Deo pia-

Acuit, diem fuum claufit extremum, fuadente diabolo introduftum, ipGufque diuturnitatem peftifcram & nocivam, in fidei derogationem, animarum pericula multiplicia, multaque alia inconvenientia, quae enarrare per fmgula longum eflet, felicis recordationis domino Clemente VII. qui eidem fucccftit Gregorio,viam univerfc carnis ingreflo, antequam ad eleftionem fummi pontificis, nos, qui tunc cardinales eramus, procedere vellamus, pro unitate ecclefia facilius obtinenda, *errori* khifmatis extirpato, promifimus, & invicem juravimus, quod fi aliquis noftrum in fummum aiïurneretur. pontificem, proloqueretur unionem ecclefi* per omnes vias rationabiles dc accommodas, etiam B ufque ad renunciationem papatus inclufive, fi cardinalibus qui tunc erant, vel eorum majori parti, pro bono ecclefix vilum foret expedire, fine dilatione quacumque, prout in quadam ceduia fuper hoc iafta, manibus noftris, qui tunc cardinales eramus, fubicripta, plenius continetur. Quae ceduia, feu eius tenor, per dominum papam Benediftum XIII. tunc cardtnalem de Luna vulgariter nuncupatum Jurat· fuit & manu propria fubfcripta; ac demum,c· intentione quod praemiiTa adimpleret, eleftus, alias nullatenus cligentdus, ut inter nos tunc publice diftum luit, in fummum pontificem, fic Bencdiftus XIII. nuncupatus, didam cedulam approbavit, & de novo juravit inviolabiter obfervare. Ortaque cx poft inter ipfum Bcnediftum cx una parte, nos, ac nonnullos reges et principes noftra: obedienti* ex altera, fuper profecutione unionis controverfia; ac declarato per nos quod nedum in vim dide ccdular et juramenti przftiti ipfe tchcbatur per viam ceftionis profequi unionem ecclcfix, illamque offerre, immo jure communi etiam ad hoc pro tanto vitando fcandalo tenebatur. Fuitque ex hoc conditio, quz in ceduia inferta fuerat, purificata taliter, quod dominus przdiftus fuit pure et (impliciter obligatus *et* adftriftus pr*. cffe ad profequendum unionem ecclefiz per viam ceibonis. Et in illius controverfi* fedatione przfatus dominus, poft dilationes multas, folemniter contenta in illa ceduia ampliando et fpccificando, promifit per viam ceffjonis profequi unionem ecclefiz, et cedere papatui, adverfario cedente, mortuo, vel ejefto, ut in inftrumentis authenticis, ad diverfas mundi partes direftis, latius continetur.

Demum nonnulli* effluxis annis, et unione non habita, defunfto in parte altera Bonifacio, nullaque fafta diligentia de dando pacem ecclefiz, ipfo mortuo, per viam ceflionis, ficur promiffum fic juratum fuerat, immo, ut afferitur, refutatum;fic fecundo · Tomafiode- *MCM*·. funfto, qui fuit a fuis Innocentius appellatus.· reverendiffimi patres, qui in parte alia cardina- Cdfauto les nominantur, cupientes finem imponere fchifmati, & per unionis habende vinculum animarum providere faluti, inter Ce promiferunt fit ordinaverunt, quod fi ipiornra aliquis fecundum eoa in papam effet affumptus, pro unione in Dei ecclefia facilius obtinenda, papatui fit juri fuo pratenfo renuntiaret* domino Benedifto b patre noftro cedente, dummodo noa vellemus cum fuo pretenfo collegio taliter convenire, M. quod ex nobis & ipfis lêqueretur canonica eleftio unius indubitati paftoris. Et predifta fuerunt per ipfos juramento vallata, fit voto folemniter roborata, fpecialiter per Angelum Corallio, qui tunc inter ipfos cardinalis Conflami-

(b) U-m cod«M pari modecvdco-

nopo-

ANNO CHRISTI

nopolitanns nominabatur fumptiooem.illiua..ad..iNud quem gerit ftatum, Gregorius nopiinatua, pnadida innovavit, voti ft juramenti repetitis vinculis roboravit, & ia publico quod tenuit confiftorio renovavit, flt fe obfervatutwn fub iifocm vinculis publice pr·-'dicavit. Brevique CX poft coofumptodMsum curriculo, omnia-domino Benediâo profato, nobis dt quampluriuMS prindpffius, flt ad alias mundi panes varias*, per fuas litteras intimavit qus prnmifla funt, ft que cenfebantur ad extirpa:ionem fchifmatis neceffario & rationabiliter pertinere: que fuere per fope diâum dominum Beoediâum approbata, ut ia litteris ipfius plenius continetur. Multaque inter ipfum ft Angelum pnediâum hinc inde loca oblata , ft B finaliter propter'difficultates, quas unus alteri ingerebat, petendo difficultate» difficiles & infolitas, adeo quod haberi non poterant ieu concedi, dc variando · certa loca per ipfos oblata, e(iam quia unus ipforum loca maritima pro conventione petebat ; alter vero omnia illa recufabst ; ft alias ex *ipiortun variis intentionibus, effeûum* eft, quod ad loci feu Jocorum concordiam nullatenus deventum eft,- compertumquc Jujd ipfi duo contendentes viam mutue ceftonis recipere videbantur in verbo, non tamen in opere ft mentis intentione . Cumque per pramiflas difficultates voluntarias, qnas unus alteri , ft alias ad invicem ingerebant, quantum in eis erat, viam crifionia redderent adeodif-C ficilem, ut cenfcretur impoflibilitati arquari, & fic pacis & unionis confumtnatio ponebatur in defperaiiooe, & impediebatur abfque fpe aliqua extirpations fchiimatis *mortiferi*, ft a cunóù fidelibus detcftandi.

Propter que, ft multas, confiderationes juftas ft ratiamabiles, immo vetius neceffarias, revereudiffitnt patres, qus io parte alia cardinales nominantur, feu eorum partes tres, ab ipfo Angelo rcccflerunt, juxta Divina mandata , & de Luca ad *civitatem Pifanam* fe traoflulerunt, ad hoc ut liberius indemnitati ecdefia, ft extirpation! fchifmatis, *ac* tantis erroribus , poflênt oonfolere, ft ecclefi· fic de-formata calamitatibus fubvenire , ft animarum faluti. Nat autem videntes manifeftum ex promittis proflari impedimentumextirpationifehii-matisft negotio unionis, ft confiderantes, ejuod pratextu loci feu locorum, de quibus inter eoe non erat concordia, unio tam neceflaria non debet impediri feu etiam retardari, cum abfque prefentia corporali domini Benedi&i, ft diâi Angeli qui nominatur Gregorius , poffit ordinari de przambulis ad hoc negotium neceflariis, ad qua ipfi duo numquam condefcenc,ere voluerunt, fed folum ad mutuam b conventionem locorum, & etiam mutua ceflio feu renunciatio fieri, ft deinde ad cleâionem canonicam procedi : eidem D. Benediâo con- B fnlmmus, quatenus adverfario offerret fe renunciaturum per prôcuratorem feu deputatum , ab ipfo habentem ad hoc fpecialc mandatum ft lofficientem poteftatem, Angelo renuociante in propiia perfona , vel per procuratorem feu depuratum, ab eo habentem mandatum ipetiale, & parilem poteftatem. Qwt diximus ft confuluimus fecundum Deum porte ft debere fieri ; alias fchifmatis perpetuatio & diuturnitas racufaoti eflet merito imputanda I Super quo refponfum habere non potuimus, itnmo perpendimus ipfum ad hanc viam minime inclinari, poftquam quatuor cx nobis ad locum

k Liburni de voluntate ipfius accefleruot ad finem, ut cum rewrendiffimis patribus iu parte alia cardinalibus nominatis, qui ab Angelo recefleraat, traâaretur & videretur de modis per quos ecdefia pofliet uniri, & fchifma ex-·irpari facilius, contumaciis, feu pertinaciis non obftantibus quibuicumque.

Cum yiibus in diAo loco Liburni quatuor ex dominis alterius collegii perfooaltter convenerunt, et ipfis ad invicem tradantibus de bis qu· poterant ad unionem dandam rationabiliter et Deceitsrio pertinere ; *dominus Benedi-&us* praefatus a Portu Veneris receflit, nullo dato alio ordine fuper his que ad pacem cclefic poterant pertinere ,et verfiu Catalonians *direxit* greffus fuos , publicato poft in locoPortus Veneris, quod it» feft· omnium Sanâorum, et in loco Perpiniani intendebas concilium convocare . Qpod concilium fi teneatur per eum, potius ad impedimentum unionis ecclefi·, et eorum que inter nos et atind collegium deliberata iunt, quam ad pacem ecclefi· cenferur pertinere : attento quod per concilium unius partis,nifi concurrat alterius partis concilium, unio haberi non poflit, nec fchifma utiliter extirpari.

Nos vero de receflu ipfius domini adeo repentino , et *alita prsediâis* quamplaritnum admirati, et pro eo etiam quia ex diâo receflu cognovimus luculenter omnimodam indiipofitionem ad unionem habendam, maxime quia a nobis frequenter requifitus, ut convocaret concilium generale totius nofitr obedientic in loco habili et decenti, in quo poflët etiam par» adverfa convenire ad hoc, ut per deliberationem communem facilius et citius procedi pollet ad extirpationem fchiimatis et unionem habendam,hoc facerepratermifit, et etiam rccufavit, quamvis aliquando per inftrumentum , aliquando per bullam , infra certum terminum hoc facere promififfet. Et perpendentes ex pnediftis indifpofitionibus, tam ipfius domini Benediâi quam Angeli, unionem ecclefie patenter impediri, immo verius fchifma perpe» tu*ri, nifi celeriter occurratur.* convenimus in unum cum eollcgio partis alterius et nominatis cardinalibus, qui a diâo Angelo rcccfferant, quos reperimus bene difpofitos ad extirpationem fchifmatis, et unionem in Dei Ecdefia procurandam. Et confiderantes ad invicem , quod ex indifpofitionibus pnediâis , contumaciis et pertinaciis antcdiâis, fi flaretur arbitrio duorum contendentium de papatu , numquam fchifma extirparetur , immo quodammodo perpetuaretur io evum ; et ctiam attendentes, quod fchifma quos inquinat, «quat, et non folum qui fchifma fircir et fovet , fed etiam qui patitur et extirpare negligit, eodem involvitur crimine et deliâo ,' Confiderato etiam, quod contendentes de papatu non folum juramento ct voto ac promiflione multiplici, fed etiam jure Divino et canonico, et fub pœna damnationis «terne fi refugerint , tenentur et multipliciter font adftriftt pacem dare ecclefi· per viam eeflionis, attenta fchifmatis diuturnitate er involutione, ae magna adherentia quam utraque pars habere dignofeitur; qu« via etiam eft ab omnibus Chrifti fidelibus approbata et ueceflaria repo tata ; et etiam conftderato , quod ex indifpofitionibus pnediftis quamplures fe fubtraxenint ct fe neutrales fecerunt ab obedientia utriufque, multique fo parant ad iimilem fabtra*

âioncm

dionem feu neutralitatem faciendam; quod-A ^ue θ diffugia et dilationes contendentium ulterms attenderentur et expeâarpntur, qui fe fic fimul feparaot et difperguut, maxima quafi ex propofito *feu condi&o* locorum diftaniia,ut dc eorum redu&iooe in unum feu mutua conventione fpes nulla de cetero habeatur, errores fuccreicerent, cum fchiima mater errorum exiftat, et inveteratum tranfit in hxrefim juxta Divinas et canonicas fandiooes; et fic ecdefia ad irreparabilis defolatioois deduceretur opprobrium, in evidens et irreparabile periculum animarum. Confiderato etiam, quod duobus contendentibus de papatu, qui de facili «d pacem reduci nequeunt, concilium generale, feu ecclefia congregata, judex eftBcompetens controvcrfix prxdidx, qux merito tangit 6dem; et quod concilium eft per cardinales, maximp in contumaciam, defeâum, feu negligcntiam contendentium, convocandum, cum ipfi duo contendentes, contra fe et intentiones fuas concilium nullomodo congregarent, ut experientia prxteritorum docuit, et docet qux occurrit inprxfenti; cum etiam neutrales feu fubcradi, de facili ad eorum convocationem non haberent convenire; et fequerentur alia pericula evidentia in impedimentum tam deuderatx unionis: habita ad invicem inter nos et collegium parus alterius deliberatione matura, et etiam cum multis praelatis, nobilibus, ac magnis litteratis io C theologica et canonica facultate et civili, fequeutes gefta et exempla fandorum alias virtuofe in Romana ecclefia obfervata.- deliberavimus.quod per nos in parte et obedientia noflra concilium feu ecclefia convocetur in cerio loco ct termino; et idem fiat per collegium feu cardinales nominatos alterius panis in eodem termino et loco; cum auxilio et benigno fuffragio regum et principum utriufquc obedientix, quibus nunc Romana et univerfalis ecclefia permaxime nofeitur indigere, ct qui, ut Deo devoti, dexteras fuas ecclefix et nobis prxbebunt adjutrices, et defenfionis ac KMedionis prxbebunt auxilia, ut devotiiumo$ iocipes decet, et eorum convenit honeftati, ad finem quod in diâis loco et termino convenientibus diâo domino Benediâo, et Angelo, qui Gregorius nominatur, quibus intimatur prxdiâa deliberatio, et requiruntur, ut congregationi opem et aflenfum feram, ct in eis conveniant, finifque imponatur fchilmati per viam mutux ceffionis, eledioque Fat per utrumque collegium in unum conveniens unici et indubitati paftoris. Quod fi venetint ct non renunciaverint cum effedu; vel alter renunciaverit, et alter recufaverit; vel ambo non venerint: provideatur per ecclefiam congregatam, attentis promiflis juratis et voto firmatis, et alias fere a eundis Cbriftifidelibus approba- E tis, decernatur et declaretur, ut in prxmiflis neceflarium fuerit, et etiam opportunum, taliter circa faâum duorum contendentium, et neceflitatem ecclefix imminentem, ut ipforum vd alterius abfentia, feu pertinacia et contradidione non obftantibus, fchifma extirpetur, et per eledionem unici ct indubitati paftoris canonicam. unio perfeda m Dei ecclefia habeatur ad Dei fervitium, gloriam, *et* bono- •}c*d.Har/.ren), fidei robur, falutem omnium fidelium, dettt>er*<?~ et ecckfur debitam reformationem.

&c. Quocirca prxdiâam deliberationem · fidei ct ecclefix, fic deliberate digeftam, vobis ct veftrum fingulis intimamus ct notifiesmus ,* precamur, ct fub debito juramenti, quo ecclcfix Romane tenemini, requirimus, quatenus, in quantum Deo placete cupitis, et dcfenfioni fidei afliflere, ct pro undaris vinculo procurando, velitis in reimino vicefimx quinte dici menfis Martii proxime futuri (quem terminum ad hoc congruum eligimus; ad quem etiam terminum domini cardinales alterius partis nominali, praelatos, ct alios fur obedientix convocant) in civitate Pifana, cum domino Bcncdido, fi venire voluerit nobifeum, qui in didis loco ct termino perfonaliter Deo auxiliante erimus, ac prxlatis et aliis nolira obediemix, quos pari modo ad hoc fpecia-Bliter convocamus, ac cum deputatis regum et principum, quorum benignum auxilium in boc Dei negotio, fidei ct ecclefix neceflarium, ct quamplurimum Opportunum imploramus, convenire ct compatere, ad fines et effedus przdi&os, infpirante gratia Spiritus faoâi profequendos, ct feliciter confummandos.

Quod fi qui ex vobis, impedimentis eaufantibus, nequiveritis pcrfonaliter interefle, et ad diftos locum et terminum accedere, velitis pro Dei et ecclefix reverentia, et fidei neceflitate, aliquos veftri nomine Deum timentes, fcientia et rerum experientia illuftratos deftioare, iuffultos fpeciali et fufficienti potcftate ad cfleâus premiflos confequendos; taliter in przmiflis vos habentes, quod de prompticudine fervitii Divini, et deienfionc fidei ac fubventione ecclefix, apud Deum k confequamini ct apud homines laudem et gloriam lempicemam. Nec in hac parte et materia tam neccflaria aliquo modo dubitetis, aut cujufcutrtque terrore concutiamini: quia cum nos et vos caufam Dei, et extirpatioocm fchifmatis proiequamur, fub proteâione Dei et ecclefix, de cujus coagregatiooc agitur, et ad quam dominum Benediâum paedidum per alias oofiras litteras provocamus, et intimari facimus Ut concilio interfit, fecuri manebimus ab omni lxfione procefluum. Quod fi aliqui ptoccflus contra nos et vos fierent occafione prrdiâa: nulli forent, et evidenter fubjedi vitio nullitatis, tanquam impeditivi facratiifimx unionis. Eft enim noftra et collegii alterius panis prxfati intentio, irrevocabileqne propofitum, quod cum his qui venerint ad diâos locum ct terminum, provideatur fidei et ecclefix juxta cfleâus prxdidos, aliorum qui noa venerint abientia non obftante, prout alias faâum fuit in generalibus conciliis, m quibus fuerunt per modum prrmiflum errores extirpât·, fides exaltata, ecclefia reformata in vinculo pacis et unionis, extindo errore fchifmarier pravitatis.

Quia vero fidelibus non eft tam de follicita inventione quacumque fidendum, quam de inflantia orationis humilis et devote fperandum: veilras caritates precamur, ac per vifcera mifericordix Domini noftri Jelu Chrifti exhortamur, quatenus per vos, ct ho: idem procuretis fieri per fideles veftrx follicitudini commil*fos*, humiles preces fundantur ad Dominum, et devotis orationibus inhilatur, ut ipfe qui concordiam operatur in fublimibus fuis, dignetur efficere, quod debita per hanc deliberationem fequatur provifio, celer, concors, et canonica, ut animarum falus et fidei neceflitas exigit,

γμ λ μ γπ ·»·ρ. — f. i»p- **' — CHRITri — b) "à. <.»J· neritum.

ANNO CMIttSTf

exigit, ac totius Orbia otilitas ikfidiTstr ex- polcit.

In quo nat omnium ft fiagularam fidem & tefomonium prautiffosum, profemes aoftsas litteras fieri, & per notarium publicum fafira-feriptum fobicribi & publicari mandavimus, ac noftroruni tritam priorum GgiUorum fiecimm appeofione muniri.

Datum & aâutn In loco Uburai fitpradi-fto, in clauflro ecclefi· di&i loci, nobis bi-dens tunc Guidona Priraeftiao, Nicolao Aba-nenfi, Petro Tufculano, eprfcopls; Petro tit· S. Sufaons presbytero, Amedeo faoft· Ma-ri» nov·, & Petro S. Angeli, diaconis, & R. E. cardmalibes, congregatis, flt periossali· rer cooftitutis; ac omoia flt fingula fupraferi-pta pro nobis,* flt aliis dominis cardinalibus abfentibuc, nobis adherentibus, ft adhettro volentibus in hac parte, approbantibus dc ttficanidMis, dt de pramtflis, ft de eorum fin-gulis, unum ft plura publica fafirutnenca no-bis, & cuilibet noftrum fieri petentibus. Sub anno a nativitate Domini M000CV11I. In» diâione I. dc die xiv. Menfis Julii, pntfenri-tibus RR. in Çhrifto patribus DD, Dei gra-tia Simone patriarcha Alexandrino, adtnini-flratore perpetuo ecclefi· Carcaflonenfis, Pe-tro epiicopo Meldenfi, ac venerabilibus & cir-cumipeâts viris, magiftris, Roberto de Qjief-ne;o doâore, Josooe Francifci Ikenliato ia decretis, & Joanne Petri magiftro in medici-na, reftibus ad pmnifta vocatis fpecialiter ft togatis.

CARD1NALIUM GREGORII XJ1.

Edua quo ^1« h> In-it,* *b CM.

Liitcix ad epifeopos, & alios de ejus obedientia.

•n. I<·», ▪▪▪-

Eoi ad concilium Pifamm convocant.

Mlfrratione Divina, &c. *at m convocatione feila per dominor alterint partit cardina-ter·* Quanta follicitudinis cura Salvator nofler Jrius Chriftus unitatem apoftolis commendare-nt, quantoque nitore pulchritudinis unica £ιη-tta mater ecclefia refptenderet, facra docent eloquia, ex quibus poftea fanrtac emanarunt fanfttones. Quamquam enim poft refurre&o* nem apoftolis omnibus parem triboerit pote-flatem, dicens.· *Steel mifit me paler, tf ego muto* v»i, *acciptte Sfiritam fmtOnm:* tamen ut uniiatena manifcftaret, unitatis ejus origi-nem ab uno incipientem, fua au&oritatc dif-pofuir. Hoc erant utique exteri apolloli, quod Pi,rus er-*' P*ri coofortio prêditi honoris ft poieflarisi fed exordium ab unitate profici-icitur, ut ecclefia Chrifti una efle mooftretur. Qy*m unitatem, ut difcipulis fuaderet, dc pa-eem, inquit: *Si duo ex vestr convenerint in terra*, dr u*»ι *re fmmcnmftte potieriiirt cm-ttngtf vein ‹· fatrr* *vw, f«u *in catir eft, UH· cnmtpte enim dno fnrnnt ant tree coUedh* M ■»· *wmr evro, ego fam cam ύι.* Quam txum in cantkis prédicat Spiritus fanftus ex perfona Chrifti, dicens: *Una eft cohtmka mea, perfeüa men ; ana tfi matri fan, eltifta gmóriei fan.* Quod unitatis iacramenium etiam docet apo-ftolus, dicens: *Unam carptu & touu fpiritnr, ana /per vmatûmit noftra,* vm(*Dominar, ana flirt, nnrnn kaptijtaa, nnnr Dtrj*, Hine fan* ft· paires alienum, profanum, hoftem, pa-nem Deum non habentem judicant, oui uni*

·».

• Hvrrfii/w «,,, Hauri-a«<.cardia,- «TuXTe vrlMiiium.'

ANNO CHRISTI ·♦·>«

verialis .ccfefi· nca unet unitatem t flt fidejn erga Deum manifeftaDt non habere, qui veta-ti quofdaaa anos dividi dc membra lacerari permittent ecclefie. Cum enim propter eccle-fiam Chriftus palles fit, & Chrifti corpus fit ecclefia: eoo ridetur ab his fides exhiberi Chri-fto, a quibus evacuatur paffio ejus atque ai-ftrahitar. Epificopetus ergo fiimmiW, unus efle debet.* dc ecclefia una, qu· in teuidtndine la-th» incremento fecunditatis enonditw. Ec quomodo de forne uno multi rivuli defluunt, ft radii multi, fed lumen unum; & rami ar-horis multi, fed roburuomn radice ceucifim-datum: fic ecclefia, Domini luce perfofa, per oniveifum fuos radice porrigit; unum tamen eft quod obique difthndttnr, nce uniras corpo-r· feneraturi ramos per uttivesfum orbeai co-pia ubenatis extendit, profluente» largitur ri-vos; utmm tamen caput, una origo, una ma-ter ecclefia, una fponfa Chrifti incorrupta & podica, unam domom nolle debet, unius cubi-culi fimftitatem fando pudore cuftodtre decet.

Sane (quod dolentes ft ab intimis cordis contriti mtcftitia referimus, quod et vobis non arbitramur incognitum) ecclefia jam triginta annorum fpatio crudelem patitur, et eft pafla fcilforam: divifa eft tuuica Chrifti, quam, ut non fcindevetur, Ju ai iq Chiifti paUione foniti funt. Heu! prohdoloT: oUcuralntn «ft aurom, foi obtenebratu* eft, muratas eft co-loc optimus, fons cxficcatm, rivuli arefafti funt, difperfi funt lapides fanÂuarü m capite platearum, in fabulam fic fioftum verius eft amiftus varietatis ejus, odorungueniorum ejus in infami· pudorem, iuavitas ejns in crude-lem horrorem· Ut quid amplius immoramur? calamitates ecclefie atque difpendia, poflquam hoe malediâum viguit fchifma, manus non fafficerem ad feribendum, lingua ad proferea-dun, aut memoria quamtnmcumque teoqx ad retinendum. Nos autem caritatis fervore, offi-cii noflri debito, ut contra hsnc peftem de remedio provideremus opportuno, çum*dommo Gregorio tunc nobifram in minoribus exiften-te. poft obitum felicis recordationis Innocentii DVH -& alii tuncdotnitricardinales io eoo-clavi exiftentes, invicem protniffiooibos, foramen-tis, & voti, one adflriaxitnus pro frhifmatis ex-ttrpatioue principaliter quinque continentibus.

Primum, quod fi quis, asoflrum ad fumml apoftolatua apicem aflurni contingeret, pro re-dintegratione unitatis Cbriftianoram renuncia» ret fommi apoflolarus dignitati ft fori Coo. Secundam, quod poft aflumptiooemfuam, ap-probaret publice votum ft juramentum, ft con-firmaret domino Prtro, qui ex altera pane fc Benediâum appellat, regibus ft principibus, ft aliis univerfitatibus, patentibus litteris intiman-do, ft offerendo fe illud impleturam, ft pa-ratam ad cedendum. Tertium, quod de fra-trum confiliodeflinaret ambaffiatores ad eum, qui pro Papa fe ex altera parte gerit, adprp-diâa intimanda ft locum eligendum. Quar-tum, quod traftatu pendente nullum crearet cardinalem, nifi caufa cocqaandi numerum pro numero alterius part·, nifi ex defeftu al-terins panis fteterit, quod unionis profate con-chifio non fequatur infra annum a certo tem-pore determinato inchoandum. Quintum, quod omnia protnifla, inchoata ft inchoanda, me-diaremus & profequeremur, nihil de contin-gentibus, oeCeffariis, utilibus, aut quomodo-libet opportunis, ornittendo.

Poft

------------ Poft l dosnuMB Gregorius profatus ad apicem · ««mi apoftolatus uftimptus, in quem noftra ouaaiom reports erat fides, propterpep-teritaaa ejus apparents·! vitam, quod pradi-fta aMqne mora efficaciter adimpleret, poft fui aflunptsonem pluribus afianttas omnia fle fingula prodifta publice approbavit, confirmn-

qui pro altera parte fis pro Papa gerit, fle ad reges ft principes, civitatos quampiures, & uni-verftutes utriuique obedieuUn, litteras paren-tes tam ooftras quam fiias, in quibus pnedi-âa notificare, ea fe profitebatur adimpletu-rum. Et fic ad quampiures reges flt principes deftinarrt ambafiiatores, hae ornata viva voce confirmantes, fle eam mpfetaram offerentes. B Tandcm deftinalisambaffiatoribus flt f*Aa con-dufiooe de loco chritatto Saoax, a qua, poft-quam illam fuis litteris approbent pro loco decenti, captatis occationibus receffit: fle af-fiunpta hinc iode ab utraque parte fuperflua difeeptatione locorum, circa illa multipliciter variando, tempus anni, flt plus, inaniter eft confamptum: ft cum multis varietatibus & ambagibus, quas narrare longum effet, nun-quam ad loci concordiam eft deventum, quam-quam loca tn medio fuerint oblata decentia flt habilia. 4c com fecuritatibus dcbitû; que modo ab uno, modo ab alio cotxcndentium de Papatu, faerant occafionibus frivolis repro-bats, nobis contradicentibus, & omnibus axn-baffiaioribus, fle aliis pro'hoc negotio degen-tibus in curia, fle repugnante communi om-nium opinione.

Poftea a domino Gregorio civitate PiTana muftipliciler pro loco habili commendata, ac loco praedifto s nobis do ejus voiuotate pcftn-Isto, flt deftituUis atnbaffiatoribus ad diftum Petram, *oro* alia parte, Benodiftmn nuncupa-tum, flt le Ubnroum, oui locus eft propin-quus civitati Ptfams prnaiftn, ac ejofdamdim-cats, accedere promittente, paratis Florenti-nis ad locum civitatis Pifane utrique conceden-dum: profatus dominus Gregarius numquam tempus determinare voluit, intraquod accede-*re* vellet; nec etiam, cum diceret plures fibi D neceflarias ftetmtaftos, eas exprimere voldit.' cum tamen ambafliakores Florentinorum una nobifeum: fit cum ambaftiatoribus Venetorum, ac ambeffiatoribus damini Petri de Luna, ex altera parte Bcnedifti nuncupati, fuper hoc initarent; ipfis ambaffiatoribus Florentinis fe ad ea que concernerent Florentlnos circa fe-curitates fle alia, implere paratos efferentibus. Et tandem dominus Gregorius, quod dolentes referimus, per eum capiatis occationibus, a traftatu fatis ignominiofe receffit. Ex quibus ejus in prstdlftls non finccra neque bona vo-luntas manifcftiOme propalata extitit flt often-ta. Et flc fumus trafti per inania verba fpa-tia anni, flt ultra, fub velamine difficultatum loci, qui nec ad cedendum erat de ftbftanita requtfitus, nec ex forma juramenti ad hunc aâum deftinatus.* cum ubilibet cedere potuif-fet uterqne per procuratorem idoneum, aut in manibus collegii fui, nobis flt dominis cardi-sialibus ex altera parte, paratis ad omnia loca tam conventa qttam oblata convenire, pro his qua incumbebant implendis.

Et tandem «t nihil de contingentibus omit-teretur, nd pODchidcndes vias unionis fanfts, flt claudendos aditus Implementi juramenti flt /aWsvfe voti, ne quod boni agere nolebat, aliis vin * Λ pararetur: oebô fecit tria aaandaMpeBnalia o-!"" videnter injufta. Primum, ne fub pane perjn- <£*£*L n- ooUocutiooon afiquam haberemus per dob, vel per ioterpofitem perfossam, cum amhaffia-toribus domini Benedifti, nec cum ambaffiato-ribos fereniffimi principis regie Francis: qui pro nulla alia caufa quam unionis profequen-dss degebant m curia. Secundum, ne fob e*· dem pcena congregaremur infimul abfqoe ejus licentia, cum tamen in faâis ecclefie ft fidei, conventiones 8c coUocutiones ejuimodi Appro-bentur; nec verbum Dei, ut unionis flt pacis eft, fecundum apoftohun fic debuerit aut po-tuerit alligari. Tertium, ne fub pcena priva-tionis cardinaiatas flt beneficiorum, de Luca-na civitate, in qua cwn eo degebamus, exi-renuis. Bt hsK omnia, ut clauderentur vias profccuiionis unionis fle pacta, nec aliquid de ea quoquo modo valeret attentari. Et demum clariffimis verbis voluntatem fuam propalando aperuit, quam ante palliarerat, quod fu* in-tentionis non erat amplius, viam iafoqui ceffio-nis, quam pluries hi publico multis aftantibus reprobavit, ut diabolicam.' qun tamen ante ab ipfo exiitarat approbata, jurata atque prOmifli, & a toto mundo recepta ut grata, fanftaflc jufta; & perquam folani facilius poterat hujus pefttfeii fchifmatis finis haberi, com taroen *it* ab hac trahere non debuiflct, «xemnlo Chrifti, quldc celo in humana membra deloendil, ut falutem Chutnano generi daret et pacem. Noviflime contra votum, et juramentum, antequam foret ab altera parte n traftatu rceeffum, nobis re-nitentibus prius, poftea abfentibus, incoofufio-nem unionis, quatuor de ftfto creavit cardi-nales, in propofito non cedendi fibi applauden-tes, et eum in hoc multipliciter confirmantes. Ex quibus a populo Chrifti cum graviffitno ejus fundulo de unione funditus extitit defperstum.

Hos autem per manus prsrfsti domini Gro-gorii, «t alterius qui fe Beoediftum appdlar, faluti et unitati populi Chrifti ampltas provi-deri non fperantes, cum et inter cos de collu-tione permaxime fufpicaretur; ft confideran-tes fupêr hee nihil inprssfentia domini Grrgo-ni agi pofle, tum, quia reprobaverat viam cef-fionis, tum propter predifta iniqua precepta, tum propter notorias perfecutiones ipfius Gre-garii et fuorum, periequemium omnes, nedum rnfequcntcs, fed et quoquo modo faadentes u-nionem, via jurata, et ur clarius loquamur, ut mortis et carcerationis injuftas periculum evi-dens evitaremus, prout in aliis noftris erpreffi-mus litteris, ut cum libertate io talibus debita, quam in civitate Lucana habere nou vatebomus, negotium prxfaUt unionis, ut nreitiplicilerera-mus adftrifti, profequeremur, et circa illud cum quibus expediebat de opportuno remedio provideremus fecundum Deum et canonica io-ftituta, plus Deo quam homini parère volen-tes: ditceffimus a civitate Lucana, in qua pro tunc cumprnfsto domino Gregorio degebamus, et Pilis acceflimus, deinde Liburnum, ut cum dominis cardinalibus ex altera parte traftare-mus de modis et viis quibus populo Chrifti pax daretur et unio. Et habitisct confideretis ma-turis confilii» * univerfitatum, magiftitwum fhs-dii Parifienfis et Bononicnfis, que umverfitates maxime inclinabant fn has coneiuflones qua- vcrKum. ram pbrim· ad feriptunun pubUcatu et au- ·«■'· Bo-tbentscam roboratam figillis fiant redafts.

Videlicet primo, quod uterque, et domiat» Gregarius, ct qui ft cx altera parte pro papa

W>ιik.

—gerit, ex debito officii paftoralis veri vel prss- A coounun*> circumfcripto quomodo- juramento et voto, ftantefchifmate tam inveterato cum tanto populi feandalo, tenemur et debent cedere, ex quo propter dubia fafti et juris fuper papam aliter non poteft commode dari unio et pax in ecclefia Dei, ne plus temporalem dignitatem quam populi fatatem et unitatem, ac «ternam vitam appetere videantur; et quia finis paftoralis officii eft providere unitati gregis, paci et faluti animarum populi Chrifti. Secundo, quod longe fortius adftringuntur concurrentibus tam folemnibus vinculis, ut promiflionis, voti, et juramenti. Tertio, quod papa, ftante tali fchifmate, pertinaciter refiftendo in complendo quod vovit et juravit, ad quod B etiam abfque voto et juramento tenetur, incurrit crimen notorium propter quod fubjicitur provifioni concilii, et ultra hoc concluditur fchifmatis nutritor et fautor, cujus obftinatio et vetuftate defenditur in hxrefim, et fides lxditur Deo et ecclefiæ debita, cujus etiam provifio fpeftat ad concilium. Quarto, quod etiam ftante dubio an hoc * incrementum fchifmatis tranfeat in hxrefim, vel an tale fit debitum, ex quo provifio fpeâet ad concilium, quod cognofcere in dubio ad idem pertinet. Quinto, quod ftante dubio papatus inextricabili propter dubium falli et juris, ne in fubverfionem fidei ecclefia fic remaneat divifa perpetuo, cum tanto fcandalo et animarum perditione, provifio. fpe- C âat ad concilium et ecclefiam univerfalem, ut utrumque eis non cedentibus poffit a papatu ejicere. Sexto, quod ftantibus terminis, ut ftant, et ambobus detrcâantibus implere quod juraverunt et voverunt, cum ex hoc nutriant fchifma manifeftum, fubditi poffunt et debent ab eorum obedientia recedere et tenentur, cum ex eorum obedientia palpabiliter videant utrumque in fuo malo nutriri propofito: et etiam peccant fi non fubtrahunt, tamquam principaliter felitimafacientes, vel faltem indireâe auxilium praebentes nutritoribus fchifmatis antiquati, nec fententiis contendentium de papatu aliquatenus propter hoc valent alligari. Ultimo ex faâis et diâis, quæ fupra ponuntur, qu« univerfo D mundo notoria funt, fatis notorie patet utrumque detrcâare implere quod debebat, et ad quod tenetur ex debito officii et juramenti, cum faltem potuerint cedere per procuratores idoneos, vel uterque in manibus collegii fui, et fic dare pacem populo Chrifti; cum uterque de jure et forma juramenti arâetur ad nihil de utilibus, neceffariis, aut quomodolibet opportunis omittendum; cum etiam ab utriufque pendeat poteftate, folvere perplexitatem conditionum juramenti, fi qua fubfit: et fi qux circa hoc excufationes allegentur, frivolæ funt, et eorum cognitio eft concilii.

Quibus vifis, et pluribus habitis inter nos confiliis, firmavimus nos venire cum dominis alierius collegii, Ac Liburnum accedentibus nobis, qui locus eft prope Pifanam civitatem ejufdem diœcefis, ac eis dominis cardinalibus ex aliera parte in fufficienti nemero nobifeum congregatis in unum, nos univimus propofitum, ut modis omnibus juftis Ac fandis, At fecundum canonicas fanâiones, populo Chrifti de unione Ac pace provideremus. Et confiderantes quod ipfi de papatu contendentes, contra fe minime concilium integrum congregarent, ut præteritorum experientia docuit Ac docet. Ac etiam prxteritanegligentia, Ai maxime quia dominus Gregorius negavit ceffionis viam, Ac eam ut diabolicam reprobavit, ad quam traftandam etiam concilium denegafle videtur; attendent» etiam, quod uterque permaxime eft de convocando concilio fuipeâns, ut aut nolit, aut nimium dilatet, aut etiam minus fideliter congreget, cum verbis & fa&is viam impediant ad fchifma tollendum, ad cujus finem concilium congregatur; cum perpendat uterque fe congregato concilio verifimiliter excludi, At uterque multifarie declaraverit fe anhelate ut in papatu etiam cum divifione remaneat; item propter probabiles dubitationes de papatu tam ex faâo Ac faât antiquitate, quam ex jure defeendentes, Ac propter obedientias feparatas, neuter quoad totam congregationem utriufque obedientix, qux in tali cafu tota eft neceffario congregauda, poteft fe oftendere papam indubitatum, nec in folida pofteffione pacifica papatus exiftit, fic ut eo modo quo oporteat valeat concilium totum congregare; nec uterque de facili ad hoc poteft induci, ut congregent fimul, tum propter eorum indifpofitionem ad hoc, quas perpenditur ex retrofaâis Ac diâis, tum propter nimiam eorum diftantiam in re tautam célérité- |em defiderante, tum quia faltem cafu aliquo canones inferioribus concilii congregationem permittunt; dullus autem proportionabilior cafus ifto, tum quia ad congregationem concilii requiruntur per nos Ac per concilium requirentur, ut confentiant, Ac fi confentiant, bene quidem, alias concilium procedere poterit, cum ab eorum poteftate pendere non debeat, an de criminibus fuis inquiratur, de quibus poteft per concilium inquiri, nec ut perpetuo fic ecclefia lacerata remanere debeat, cum etiam neutrales feu fubtraâi, de facili ad eorum convocationem non venirent, & fequerentur pericula alia evidentia in impedimentum defiderat* unionis i & attendendo quod fi diffugia & dilationes contendentium ulterius attenderentur, qui fic fe ab invitem feparant & difperguntur, maxima quafi ex propofito locorum diftantia, ut de eorum convenientia in unum deesse ro nulla (pes habeatur, errores fuccrefcunt, cum fchifma mater erroram exiftat, Ac inveteratum tranfeat in hxrefim juxta Divinas & canonicas fan&iones; Ac ecclefia ad irreparabilis defolationis deduceretur opprobrium, in evidens fit irrecuperabile periculum animaram *: habita inter nos duo gia matura deliberatione, cum multis prelatis notabilibus, Ac magnis litteratis in theologia, canonica Ac civili facultate, fequentes exempla Ac gefta alias virtuofe in ecclefia Romana fervata, deliberavimus quod per nos in parte Ac obedientia noftra concilium feu ecclefia convocetur in certo loco Ac termino, Ac idem fiat per collegium feu dominos cardinales, ex altera parte in eodem termino cum auxilio Ac benigno fuffragio regum Ac principum utriufque B obedientix, quibus nunc Romana Ac univerfalis ecclefia permaxime dignofeitur indigere; & qui ut Deo. devoti dexteras ecclefias & nobis prxbebunt adjutrices, & defenfionis, ac procerum pnebebunt auxilia, ut devotiffimos principes decet, de coram convenit honeftati, ad finem, quod in diâis loco & tempore convenientibus, domino Gregorio, & domino Petro de Luna ex altera parte, Benediâo nominato, quibus diâa deliberatio intimatur, & requiruntur, ut dide congregationi opem ferant & affenfum, & in eis conveniant, nnifque imponatur fchifmati per viam mutue ceffionis; ut jura-

"Inno CHRISTI >,·*. torarunt, At eleftio fiat per utrumque collegiuasin unum convenientes unici At indubitati pallori·. Qiod fi venerint At non renunciaverint cum cfieftu, vel alter renuociaverit, vel ambo non venerint, provideatur per ecclefiam congregatis, attearu promifi» jurati* Ac voto eonnrmati*, aliae tere a eundis fidelibus approbat», decernatur At declaretur, ut «n pmmiflis ncceffariwni fuerit, Ac opportunum, taliter circa fa&um duorum contendentium, Ac necdfitatetn ccclefin imminentem, ut ipforum vd alterius abfentia feu pertinacia Ac contradictione non obflamibus, fchifnu extirpator, Ac per eleftiooem unici Ac indubitati palloris canonicam, unio perfefta io Dei eeclefia habeatur, ad Del iervtttum, gloriam, Ac booocem, et ecclefie debitam refonnsticoem.

Quocirca pmdiftam deliberationem neceffarfam fidei et ecclcfi· fic deliberate digeftam, vobis et veftrum fingulis intimamus, ec notificamus, precamurque, et fitb debito juramenti ct fidelitatis, quo ecclefie Romam* tenemini, requirimus. aeatenns, iuquantum Deo placere cupuis, etdetanfioai fidei aftiflare, et unitati* vinculo procurando ecclefie Romann tenemini, velitis in termino Annuociationi* B. Marin proxime foturo dt meafe Martii, quem terminum ad hoc congruum elegimus, ad quem terminum domini cardinale* alterius partis, praslato* et alio* obedtentin fu· convocant, et ad civitatem Pifaoam prnfatam, et in ipfa cum domino Gregorio, fi venire voluerit nobilcum, qui in diftislocoet termino perfonaliter, Deo atutilianfe, erimus, acpmlatis aliis obedienti· noftra* et partis, quo* pari modo fpecialiter ad hoc convocamus; ac cum deputati* regum, et principum, quorum regum et principum benignum auxilium male Dei negotio, fidei, ctecclefixneceflarmm, et quamplurimumopportunum, imploramus, convenire, et compatere ad fine* et efteftu* prsediftot, fpirante gratia Spiritu* fanfti profequendos, et feliciter confummaodo*.

Quod (i qui ex vobis, impediment'scaufantibus, nequiveritis perfonaliter ititereffe ad difto* locum, Ac terminum. pro Dei Ac ecclefie reverentia. Ac fidet neceffitate, aliquos veftri nomine Deum timentes, (cientiaAc experientia illuAratos. deftinare velitis, fnftulto* fpeciali At foflicienti potetlate ad effeftus prxmiilo* coufcquendos, taliter in his vos habentes, quod de prdmptitudine fervitii Divini, Ac defenfione fidei, Acfebventtone ecclefie, apud Deum meritum coofequamini, & apud homines laudem Ac gloriam fempiternam. Nec in hac parte, Ac materia neceflaria, aliquo modo dubitetis, aut cujufcumque terrore concutiamini: quia *eant* vos Ac nos caufam fidei Ac extirpationem fchifmatis profequamur, fub Dei & ecdefi·, de cujus congregatione agitur, Ac ad quam etiam dominum Gregorium per alias noftra* litteras fpecialiter provocamus Ac intimari facimus, ut concilio interfit, manebimus ab omni latfione proceftuum fecuri. Quod fi aliqui proceflùs contra vos Ac no* fierent occafione prcdifta, nulli forent, Ac evidenter fubjefti vitio nullitatis, tamquam impedittvi facratiffim· unioni*. Eftenim noftra, Ac dominorum de collegio alterius partis, intentio, Ac irrevocabile propofitum, quod cum ii* qui ventum ad diftum locum Ac rerminum, provideatur fidet Ac ecclefie, ruxta efteftus pracdtfto* aliorum, qui non veniunt abfentia nonobftaate, prout alias faftum fait in generalibus concilii*, in quibas fuerunt per modum prsdiftum errores exirpati, fides exaltata, ecclefia ruformata in vinculo pacis Ac nnfouia, eutin&u crroru:febifmattca pravitati*.

Quia vero fideUbu* non eft tam de follicitiavcnciooe quacumque fidendum, quam de inflantia orationis hupttli*, Ac devocat Qetanduaa, veftras caritate* precamur, ac per vifeera mifitricordiu Damini noftri Jeiu Chrifti exhortamur, quatenus Ac per vos, Ac hoc idem fieri procuretis per fideli* veftree felMeitudim commifla·, humile*prece*fundantur ad Dominum, Ac devoti* oraxiouibu* infiflatur. Ut ipfe qu* concordiam operatur in fablinribu* firis, dignetur efiicem quod deluta per hanc deliberationem fequatur provifio celer, concors, Accanonica; Ac animarum fatus Ac neceflitas exigit, Ac totius orbi* utilitas defiderat Ac expofeit.

Dat. in Caliro feu loco Liburni lub trium prioram noftrorum appenlione figillorum vicelime quarta menfis Junii, prima tndiftiooe » anno a Nativitate Damini noftri Jeiu Chrifti MCCCCVin.

Sabjxi^lt Rrmaltbu bir Utitrù ftM» fa·, qu» whîl aliud viitiuf tffib*, p*Mv «·> rmvdrnr *car^inaiitti» appendix, fxû* «ddfta *litttrit- Eant lantt» Dacberii txtatpiar,* tutari M-*rwnitm lu ttrartat partti» rtpr^ftotal.*

*M*Jfrratimt Dtvtoa .... .«rdfoairt, &r. Poftquam hec noftra deliberatio ad notitiam tranftvic utriufque de papatu contendentium: fafta funt ab cis ordinatione* de convocandi* obedientiis fuis feparatim^ videlicet a domino Gregorio spud provinciam Ravennatem «d Aquilejenfera in die Pcntecofles; a domino, qui fc Bcnediftum dicit, apud Perpinianum hi Aragonia ad felium omnium Saoftorom; Ac fecundo per dominum Gregarium alia bulla emanavit ad omnes Chrifti fideles, fub quarto ldua Julii, in qua declarat, quod fu· fuit voluntatis, eft, & ut in Deo fperat, erit, pure At fideliter fervare formam Ac intentionem fuorum juramentorum, voti, Ac promifiieni», in conclavi fe. Aurum; atque noa coovocax fecum cam cardinalibus, quo* de fafto creavit, ad trattandum fuper negotio unioni*. Qu· tam convocatione* quam litterae domini Gregorii, quaütcr ad fiaem tendant unionis, litterarum feries patenter oftendit.* tum quia ex convocationibus feparatt*, & ad loca diverfa & remotiflima, Ac diverfo tempore congregandis, nullatenus (equi valet unin, nec aliquid conclitai, cum talia ex utriufque pendeant pafto; At quia ut detur immo, convocatio exigitur utriufque obedient* ftmni Ac conventio totius nmverfalis ecclcfi· fecundum canonicas fanftione», fanftorum patrum inftitut*, fit confuetudinem haftcnus in tallxu* obfervatam: noftra autem convocatio unfverfaii* eft, & de utraque obedientia; ex qua confequi poteft unio. Ex fi ambo de papatu contendeme* bone forent voluntatis, ut oftendunt, ooftxpotius confentirent congregationi, ut requinantur, de tota ecclefia, quam & nova*, At particulares facerent fic feparata*: ex quibus nihil aliud fequi poreftquam fchiimatis confirmatio Et ex hoc 'etiam detagixur fraus fecund· boli*» domini Gregarii. Cum enim nihil reflet naviter traftari, fed lola reftac exrcutfo voti At feramenti, quam agiliter poteft expedire, procuratorem conftitueado ad cedendum: ipfe tam*· cocutur illam ad novo* reducere traftatus Ac sa> fraftus, ad primordialia reducendo principia· quafi materia dod fit trita Ac notoria, At quafi

AMNO ctattsn

Chrjcti ,«·». ' ""(ati« per ipfum varjeutibus At vacillatioaibus rcir° 000 ^ucr,t intricata; turn quia *ex fuie* traftatibus, altera parte fic in remoth panibus agente, nihil nifi i'chifmatts confirmatio fequi poteft; tum quia in quantum nos ad *fe* coovocat, hoc non agit propter aliod, nifi ut not («greget a collegio alterius partis, ut fic convocatio untverfalts ecclefi*, & utriufque obedientmb, ex qua (ola rebus fic flantfbua dari poteft unio, de manibus noftris auferatur, *tc* fic Ichifma perpetuetur. Ex quibus ut fitpra narratû fàtrs patet, qualiter retro fuerit non* intentionis, cum exprefļ viam renunciationis reprobaverit: qualiter etiam de pt sefenti fit, fit verifimflitet in futurum erit. Nolite talia velut inania attendere, & qu* ema- B nant in confufionem unionis: (ed ad congregationem noftram iter préparait, ex qua cum adjutorio Jefii Chrifti pax fic unitas dabitur ia ecclefia fua (anAa,

LITTERAE CLAVS^Æ MISSAE d». teens Bntdi&o per cerdineUs pertie fm: wn cttm eliis litteris peteatibev, dr *ftesbes ixfre, per fees ed encilnm cexvecetxr speed Pifu.*

SAnâjflime pater, Ar clcmentiffime Domine, hutnilj fic fupplici recommendatione prxmiffa. Etfi fan&itati veftrte celerius non fecimus nota, que per nos cumrcvercodiflunispatribus in parte alia cardinalibus nominatis proiecuta, C fic cum magos ac digella fincetitate deliberata fuere, communi aflenfitficconcordi, operante, ut credimus, Spiritus fanfti gratia, qui unitis in unum in (uo nomine pieiubvenit, fit in ore etiam pooit abfque alia praemeditatione ioleni qu* agere debeant, quemque promere termonem: veftra fanâitas in admirationem non debet adducere, feu ad aliud quod debito fichopeftati non congruat deputare; cum certum exiftat bonis operibus frequenter adverfitates ingeri, non in reprobationis prxfagium, fed potius in virtutis, conftantic, fic fortitudinis flabile fundamentum, que in hoc Dei negotio non defuere, fed latenter interfpere, fic interdum fub fiâis coloribus in fcintillam aliquando prodiere: ob quas, etfi protradiones inconcordandisvirtuole concepi is affuerint, tamen illis animo conflanti dcpulfis viitute Altiflimi, res qux gerebatur adeo ferena effeâacft, ut fua valeat tunc firmitate fic immobili fortitudine veftr* iandítati & eundis fidelibus nunciari.

Et ut narrationis k-ries a fuo principio fumat exordium: convenientibus nuper tribus ex nobis reverendifs. patre D. card, de · Chalentorc- /«->». Qu- U>c verendis patribus Rotomagenfi, Tolof. Tarraconenfi, archiepifcopis, ac venerabili viro mafif.ro generali ordinis fratrum Prxdicatorum, per fanditatem vcilramdeputatis, in Liburno, cum quatuor cx dominis alterius collegii cardinalibus, ut de expedientibus, fic neceftariis ad caufam unionis procurandx pertinentibus cura haberetur follicita, cum alias traûatusprp extirpatione fchifmatis habitus, fic diu per inanes altercationes inutiliter traftus, in evidenti foret ruptura, taliter quod piam habentibus mentem, fic zelum caritate ardentem ad fchifinatisextirpationem, res ipût in defperationem vifa fuit excidifle. Obqu*, neceffirate *id* expofeente, fic utilitate claro intuitu requirente, cum alias flatu rerum confiderato fchifma extirpari nem poffet: de concordia fic atfenfu omnium per fanftitatem vcftram deputatorum, aperta fuit via eoacilii generalia utriufque obedienti* in uno Joco partium Irait*, unoque termino congregandi, QfRcrn i,-,. ad finem, ut in eodem termino Ac loco fanAitate veftra et Gregorio convenientibus, per viam mutue ceflionis concordat*, fit multiplici firmitatis irrevocabilis vinculo roborate, prefente Ac approbante concilio finis imponeretur fchifinati peflifero fit nocivo: alias provideret concilium, fic ecclefia congregata, ut foret fecundum Deum, ac Divinas et canonical fanAiooes providendum. Qur via illico infuo onu per dominos alterius partis cardinales appi obara extitit, fic cum magna mentis exaltatione recepta, ac ab omnibus audientibus quamplurinpm commendata. Per cujus vix apertkmem depulfa fuere quamplura aperta fir mota, qu* fic convenienter ad unitatis procurandum vinculum non cenfebatur merito pertinere. Demum habita prxmiflorum certitudine, viam ipfam fanâitas veftra approbavit, fic io procioâu receffus a Portu Veneris S. veftra per facriftam Magalon* mandavit nobis, ut viam apertam generalis concilii profequeremur animo conflanti, ac indefeflb labore. Et quamvis ante notitiam veftri rcccflus ad partes tam remotas, via concilii generalis utriufque partis & obedienti* vifa fuerit neceflatia, vobis et Gregorio exiftentibus in propinquo: multo fortius fic evidentiori neceflitste complexa vobis ad invicem *tbfentwtibut, fic ad* Joca tanta diflantia feparata transferentibus, non fine cordis lugubri lamentatione illorum, qui unitatem fidei et ecclefi* gerunt in defiderio caritatis. Si enim vobis ad invicem in propinquo confiftentibns pax ecclefi* dari rion potuit: quis fane mentis fic fui compos exiftens xftimabit, fine via utriufque partis generalis concilii ecclefiam uniri pofle, «deo longo terrarum fpatio vobis exiftentibus feparatis? Et propterea juxta nobis a fanâkate veftra injunâa mandata, ct ob majorem imminentem neceflitatem, procuti fumus cum dominis alterius collegii cardinalibus prcdiftam viam concilii utriulqoe obedientie: et finaliter poft multa exafta dierum curricula concorditer convenimus, nomine etiam revercndilfimorum patrum dominorum cardinalium pro nunc a prxfenti civitate abfentium, fit nobifeum in hac parte concordantium, ac fincera caritate cum omnibus dominis cardinalibus alterius partis concordavimus, uno dumtaxat excepto, cujus tamen adventus parque concordia prxftolatqr in brevi, ut generale utriufque partis ct obedienti* concilium teneatur in hac civitate Pifana, per fanâitatem vcftram, et Gregotiutn, *alias* eleâa et nominata in die Annuntiationis Domini, quxoccutrit xxv. Martii proximi futuri, convocandum per nos in noftra parte, et per dominos cardinales alterius partis in fua, cum infinuatione prxmifforum facienda per nos fanftitative? ftrr, et alios dominôs nominato Gregorio, nolira ex parte b S. V, cum umili fupplicatione HSiaaitatb ipforum ex parte (quoad Gregorium, a cujus obedientia et communione ob evidentes, necffarias., et juftiflimascaufasreceflêrunt) requifinone folemni, ut pnefato concilio feratis opem et affenfum, vocando ex fuperabuodanti Ct ad cautelam, ut pufillis et ignorantibus fatisfiat per vcftras litteras, et Gregorius per fuas, ad locum et terminum antediftos, eos qui faoftit-ti veftr* et illiobediunt; ut fic veftra, et illius ac noftra, dominorum quoque alterius partis, vocationibus in unum concurrentibus, res ipfa efficia-

efficiatur validior; licet alias per fe exiftat valida et omni firmitate fubnixa: tollaturque frivola quorumdam querentium qu* fua funt allegatio, qua alias contra modum vocationis concilii impertinentes uti vellent ad differendum vel impediendum tam gratum Deo fervitium, fidei et animaram faluti tam ncceffarium, actotireipublic* opportunum; cum communis fit omnium fidelium opinio, rei experientia comprobata, qnod pumquam Gregorius cum fanditate veftra fuper convocatione utriufque partis concilii in loco et uno termino, concordaret; certumque exiftat, quod ad veftram et illius generalem vocationem, fi fieret, non obedientes, fubtradi et neutrales, nullatenus convenirent. Eftque convenientius canonibus, verifque cocionumopinionibus, et fandorum patrum exemplis merito imitandum, duobus de papatu contendentibus, quorum neuter ab univerfali ecclefia pro vero pontifice habitus eft feu receptus, ct quorum obedientia per multorum fubtradiones et neutralirates in dies diminuitur & aufertur, fuper quorum controverfia Deo non grata, fidelibus nullatenus accepta, neceffariipn eft utriufque partis concilium convocandum, quod per cardinales partis utriufque potius (in quibus, quantum pd membrorum cohxrentiam attinet, eft reformatum unitatis vinculum, fidelibus omnibus gratum, & qui ad hoc folum agunt, Ut quantum ad fubjcdionem ct communionem capitis, inter fideles exiftat uniformis caritas) convocetur univerfalis ecclefia in concilium gcnerale; quorum vocationi potius parebitur, quam per fanditatem veftram et Gregorium, quorum audoritas ad eftedus contemptu plenos in dies deducitur, negligiturque taliter, quod ad vocationem veftram et ipfius, univerfalis qui queritur non fequeretur profe&us.

Sunt etiam alia fundamenta lucida ct fufficienti ratione fukita, per qu* hic modus vocationis juftua eft, canonicus, debita ac jufta confiderattone neceffarius ac etiam opportunus: a quo, et concilio ipfo generali, veftra et Gregorii non excluditur prefentia, fed modis omnibus praftolatur. Tollitque h*c confidereik> omnem obje&ionis intentum, qu* adverfus ipfum generale concilium, ejufque modum vocationis, a volentibus fiibtcrfugcre al-

Ad hoc autem, iftud generale convocatur concilium, ut in illo fanditate veftra & Gregorio convenientibus, ceflk) mutuapromiflajuramentis, ct votis roborata, et a eundis Chriflifidelibus approbata, fiat caque fada, ct difpofitis, qu* videbuntur utiliter difponenda, per cardinales utriufque panis in unum deductos collegium, ad canonicam procedatur eledionem unici, veri, et indubitati paftoris; haccque peragamur quacumque querela alia et accufatione denunciationeque depulfu, ct erga fanditatem veftram et Gregorium omnis adhibeatur honorificentia debita, libertas et fccuritas tribuantur modis poflibilibus, fufficientibus et honeftis, et etiam omnibus «d ipfum concilium venientibus, in veniendo, flando et recedendo. Super quibus, cum Florentinis, quorum dominio fubeft Pifana civitas, certas habemus coochffioœs et capitula, et fufficientibus promiffionibus et cautelis debitis roborata. Quod fi S. V. veniente, difpofita przmifla adimplere, Gregorio in damnata pertinacia et proterva contumacia permanente, fidei, unitati ecclefi* ct veritati evangelic* obviante, vel fanditas veftra fic difpofita non venerit tunc in alterius, vcl utriufquccocuunaciamet defedum, provideatur per concilium et ecclefiam congregatam, ac ordinetur ut didaverit fpiritus fandi gratia, volunt ct difponttnt canonice fandiones, dodorum diâa per ecclefiam approbatorum fuadent, et oftenduntgefta fandorum patrum pariter et exempla: Taliter ut defedibus, contumaciis, et contradidionibus, et aliis non obftantibus caufis pnetenfis, exiirpetnr fchifma, et unio in Dei ccclefia reducatur fub uno vero et indubitato paftore, modo prrmiffo, auxiiiante Domino, eligendo.

Hzc eft via, pater fande, fic deliberata fincere, de voluntate fanditatis veftr*profecuta, Deo grata, audoritatibus veteris ctnovi teftamemi conveniens, geftis apoftolorum, et fandorum patrum, didifque concordans, et a canonibus approbata, acceptaque prelatis, regibus ct principibus, nobilibus, communitatibus, & omni clero & populo Chriftiano, ad quos de illa pervenit veridica relatio: omnifque lingua illam commendat, approbat et exaltat; per iftam folum exiftimantes fchifma extingui poflê, unitatis vinculum interChrifticolas reduci. Qui in ifta laborare neglexerit, & laborantibus in ea opem & auxilium prebere noluerit, juxta beatos Ambrofium, Auguflinum, & Anfclmum, in ecclefia non exiftit, foris eft, et trunco arboris ramus prccifus Qui vero contradixerit, & impedimenta pre(literit, fchilma diligit, nutrit, et facit, unitatem odit, fidem violat, veritati evangelic* contradicit, et multo fortius â gremio eccleGç alienus exiftit. Itaque, ut ait beatus Cyprianus, tanta eft nucula, quod nec fanguineabluitur, cum fit inexpiabilis et gravis adeo culpa difeordi*, ut nec paflionç purgetur etiam pro fide Chrifti fufeepta.

H«c, pater fande, cum caritatis telo vobis fignificamus, fupplicantes etiam nomine reverendiifimorum patrum dominorum cardinalium abfentium, et nobifeum in hac parte convenientium, et nobifeum facientium duas partes collegii, quatenus ad prsmifta, ac lamentabilem ftatum ecclefie, animarum evidentia pericula, errorum fuccrefcennum multitudinem peftiferatn, libertatisecclefiafticc detrimenta, velitis aciem mentis dirigere, & attendere, <|uod du* partes veftr* obedientix, & ultra, irretradabiliter, quantum ex rnjJo colligi poteft, â vobis rcceflcrunt, & fe neutrales fecerunt, & in quo periculo funt illae modie* terr* ecclefi* vobis fubjcd*, quas murus âc arma non protegent, fed eis potius, ut formidamus, occafionem dabunt ruin* & dtlpcrfionis lacrymis deplorande; & generali uttiufque partis concilio, ut premilTum eft, congregando, opem & aflenfum ferre, & inipfoconvenireperfonaliter in iqco & termino antedidis, cumdifpofitione >rxmifta incommutabili; qu* omnibus Chriftifidelibus illico innotefeat, quod veftra fanditas intendit in ipfo concilio pro unionis bono reuunciare papatui, Gregoriorenuociante, mortuo, vd per judicium ecclefi* dejedo dt fenteantialiter condemnato. Et de veftra intentione ac propofito in premiffis fupplicamu humiliter fanditatem veftram, dignetur per ipfius litteras nos certiores efficere, per venerabilem virum magiftrum joanocm Guiardi archipresbyterum Pidavenfcm prafentium exhibitorem, quem pro premiflis ad fanditatem veftram

""ftram direximus, deferendas: ad boc ut habi-A
γνχμτι » '«**» - prumifli* ,uc fperamus, painime deviature, fed in omnibai aftentfeeris, certitudine, valeamus circa veftra vnftrorwm-quo fecwritattm & libertatem in veniendo , flando, flt sedeuodo, efficacius laborare, ft da bis congruo tempore veflram ianftttatena certificate, ac nos difpooere ad (erviendum fanditati veftr* in acceflu ad diftum concilium, ft in ipfo concilio, ut convenit ft docensextftit. Quamvis certum exiftat, quod accedente *ia* prnmiflis veftra concordia, dc firmadifpofidonc, ceftabit omne pencuJum, ft inimicorum, £ qm forent, feritas in maniuetodinera deducetur omnino, famofaque obiocutio io famam virtuofam merito convertetur; vobifque *erit* pax- *ti* fecuritas , irtenarrabile quoad Deum pr*-mium, hominum laus Ac gloria fempiterna . A Îioibus,& tam neceflario debito, fub animae et alutis atern* imminento periculo, neque viarum diferimina mortifquo periculum , potfunt fubterfugientem reddere in confpeftu Altiflimi & hominum judicio excufatum . Et fi , quod abfit, aliqua praetenderetur periculi caufa, Dei I timore poftpofito, et tam neceflario contempto debito, cum adverfus concordata, et in debttum dedufta neceflarium, nulla competat exceptio: podent, qu* incumbunt, per procubiorem et deputatum habentem ad prxmifla omnia fpeciale et irrevocabile Mandatum, exeeutioni debit* demandari, omni excutauonecef-C fante.

Et fupplicamus humiliter , quatenus fanftitas veftra nos dignetur habere excufatos, fi in hoc fefto omnium Sanftorum ad camdem non accedimus fanditatem, cum neceflitas hic deliberat* materie, Deo er hominibus grate, noftrum a prxfenti civitate et confort io dominorum cardinalium partis alterius receflum non pauatur prefentialiter evenire: cum feqneretur ex hoc generalis concilii protraftio , ne dicamus impedimentum, quod abfit , in magnam Dei offenfam, et fcandalum, deiolationcmqne omnium, qui pet hanc viam fperant in brevi eccleuam m pacis vinculo reformari ; efletque feptratio prrdifta, et ad fanftitatem vellum acceflio, adeo pericuiola , ut reflantibus aliis periculis terra marique occurrentibus «latis notis, nedum homines, immo et lapides , fi fas iit dicere, noftram infurgerent in ruinam. Nec videmus , patet fanfte , qualiter particulare in Perpmiano tenendum concilium , in quo vir teitia pars obedientia: veflr* conveniet, etiam ft low obedientia conveniret ,poifit ad extirpaliassent fchiimatis pertinere ; cum ex particularibus conciliis in diverfis terminis, et locis lon-$a diflaini.t ieparatis, celebrandis , etfi feqoi valeat unionis impedimentum, non tamen extirpatio fchifmatis, quam evidenter inducit generalis concilii utrinfque partis difpofitio , ad D qtnd tendimus, tendit et totus mundus. Hancque viam fumus dc voluntate fanftiratis veftr* conflanti animo profecuti , quam etiam tuque ad finem indefinenti animo profequemur. Veilram fanftitatem dirigere dignetur Altiflimus feliciter et longzve , cum prompto defiderio , et efteftuali executjone prcuaiflbrum pro pace ecclefi* celeriter obtinenda I

Scriptum Pifis xxtv. Septembris,anno Domini MCCCCVm.

M 4W /**» fit—»****

AMNO CHusn

Guiardi arebipresbyttrum Piftavenfem fin e« nominatum, ad hoc miflaun per dominos cardioales apud Perpinianum ; cui diAus Pettus de Loot refponfiooam fecit per cedulam id forma qo· fequitur,

PETR.! DE LÜNA.

Kefpoefio ad iapertom cardinalium litteras

*PnfrtMihu frttrihtt, Gnifati Pr**tftfat Niralw Albenî^ Petre Ŧttfctfa* , tptfafif , Λ/r· da Tfarti» frtibyttn, Anttfa it Stitttiit, tf Pelrt fatlH Atpii, iitmtit, S.R.B. ttrdifaiiti , fatten tf tftfaliftiH fatfaétfa*

SPiritus fanftus ecclefi* corpus vivificans , diiigei» fit gubernan», non folum unitatis dc pacis, quin imano dicitur Spiritus recitatis. Sic itaque ecclefia profequi convenit unitatem, ut cutn paco recitas, juxta mandatum propheticum, diligatur. Sane dic vicefima menfoO. ftobris litteras retiras datas Pifis xxtv. menfis Septembris proximo praeteriti nos noveritis recepifle, inter extera continentes, quod de voluntate £c mandato noftro viam concilii profeqnentes, cüm apticardinalibus , qui funt Pifis convenifti", dt etiam accordallis per vos in civitate Pifana ad diem Annunciation» Dominier inflantem convocaretur concilium ,ut 'afferitis, generale :&quod hxc ria per vos tres, Praraeftfaum , de Thttreio, & S. Angeli, & dilectos filios Petrum Tolofanum, Antonium de Ghalemo, cardinales, de bon* memori» Joannem cardinalem Armaniaci , tunc archiepifeopnm HotOtnagenfem , ac venerabilem fratrem noftrum Petrum archiepifcopum Tarracwienfem, & dileftum filium Joauncm de Podkmucis tnagiftmm generalem ordinis fratrum Przdicatorum , quos dndum Liburnum mifimus, fuit concorditer aperta, & per nos demum approbata: quodque in procinâu noftri receifus de Portu Veneris , per dileftum filium Joannem Materufi facriftam ecclefia Magalonenfis vobis mandavimus , ut przfatam viam proieqoeremini animo conflanti ac indefeflb labore,- adjicientes nobis etiam fupplicaodo, quod cum ptvdifta via fic Deo grata, fie auftoritatibus veteris ac nOvi teftameuti, patrumque exemplis ac facris canonibus approbata , & propter alia , que non exprimentes allegatis , lucida fundamenta fufficienti ratione fuicita, per quam folum Ichifma extingui pofle, ut feribitis, «(limatur , dignaremur prxfato concilio ferre opem pariter Ac aftenfum, vocando , qt dicitis , ex fnperabundanti & ad cautelam illud in diftis loco & termino : ac perfooaliter ibidem conveniendo cum propofito in certis cafibus renunefandi papatui in eodem.

Quibus vifis, ad aliqua folum qua faâi funt pro nunc duximus relpondere , cura veritate fafti feriem recitando : tu illi tres, qui ex vobis prxmilfis interfuiflis, faftum melius ad memoriam reducatis ; & alii , immo etiam omnes Chrifti fideles, veritatis videant fundamentum, & quam am caute in tam arduo & periculo!* nego-

ANNO CHRISTI

'negotio eos oporteat ambulare. Scitis enjm, com fatis notorium exiftat, nos pro executions fecrz fledefideratiffimz unionis, fic eorumquz pro ejus felici confummatiooe feripta fic oblata funt, ad omnia loc» concordata, ut ufque ad fines noftne obedientiz cura magnis damnis fic laboribus, fummifque terne fit maris periculis acertfite; fic demum ad loca inter Lucam fic Portum Veneris conftituta, fic exiflentia in ipfius Angeli obedientia, fic per ambaffiatores Venetorum, fit alios de obedientiadiâi Angeli anerta, nos velle accedere, obtulifle.

Verum bis omnibus per eumdem Angelum denegatis, fic minime obfervatis, de Liburno pro nobis, fic de Pifis pro ipfo Angelo, per eum *P^r,e βε publice oblata, licet inaequalia, fit B nobis periculofa& incommoda loca, etiam contra aliquorum ex vobis opinionem, duximus acceptanda. Qyz omnia fic multa alia prefatus Angelus, in fus, & multarum animarum periculum, fic contra fuorum prztenforumcardinalium, multorumque magnorum de fua obedientia confilium, facere fic adimplere publice jrecufavlt. Czterum omnem traâatum unionis, fic quameumque audientia, falvumque conduAum, noftris nunciis fic aliis denegavit. Propter que fic alii multi ex fuis pretenfis cardinalibus, diâum Angelum in civitate Lucana defeientes, Pifis fe perfonaliter tranflulerunt, nos cum inflantia deprecantes, ut ad eos gppropinnuare velimus, Liburnum accedendo.

Nos autem de veflro fic aliorum venerabilium fratrum noftrorum fanâz Homans ecclefix cardinalium confilio, tunc ad diâum locum Liburni accedere decrevimus Gnemora. Sed quia falvus conduâus prius a Florentinis ob fecuritatem fit vidualia, fic a domino Lucano propter tranfitum aliorum, qui per terram nos erant fecuturi, neceflarius videbatur .' de noflro fic aliorum praedidorum fratrum noftrorum confilio, vos tres pnediâoe, una cum quinque fupra nominatis, ad antediâos prztenfos przmifimus cardinales pro illorum confolatione, fic ut pro hishujufmodi fecuritatibus habendis veftra circumfpeâio laboraret cum bulla noftra credential!, fed ad communes inftruâiooes vobis omnibus D traditae communiter referente. Qux quidem iofIruAiones per te, dileâefili cardinalis S. Angeli, principaliter formate, dc demum concorditer approbate, nihil aliud in effeâucontinebant nec continent, nifiquod antefatos cardr* nales confortaretis inDomino, dcinformaretis de noftro bono propofito fic brevi accclu ad Liburnum, audiretifque fic fentiretis quas vias fic modos pro unione ecdefiz fervare fic profe3ui intendebant, fic de illis nos curaretis redcre certiores; ad hunc videlicet finem, ut cum prsediAis fratribus communicato confilio, potemus procedere commodius in agendis. Vifis igitur fie recenfitis prediâis inftruâionibns in forma authentica, continentibus premifla tantummodo, fic^auditis depoGuonibus dîâorum cardinalium, Tolofani,ficdeGhalcnto, &Tarraconcnfis, ac generalis Pnadicatorum, publice fic cooftanter afferentium, fe nec vos tres ipfis praefentibus aliud quam fit in diâis inftruâionibus, noftra ex parte movite feu aperuite: hoc firmiter de vobis fic ipfis credidimus fic credimus, nec aliud credere verifimiliter debeamus, quod videlicet przter inftruâiooes noftras attentaretis aliquid ex noftra parte nobis incoofultis profequi, nec etiam aperire.

Scitis przterca, quod per diâos Florentinos Afic dominum Lucanum, noo obftante multiplici* noftra fic veflra, ac diâorum prztenforum cardinalinm aliorumquc infantia, fuit vobis 3c nobis omnis falvus cooduAus & fecuritas denegata. Ob quam rem nos adire non valuimus Liburnum, nec vos Pifss: ex quo oportuit quatuor ex prmenGs cardinalibus ad vos Liburnum fe transferre. Poflmodum vero per diieâutn filium Simonem Salvatoris cum inftruâionibus per vα; fibi datis, de prolocuti» intet vos & diâos pretenfos quatuor cardinales, nosficprzdiâos fratres noftros infoi mare curAftis. Qttibus inflruâionibus perleâis, nihil de prsedida via nobis Innotuit, noftro, ut afleritis, nomine profecuia. Bene tamen ex veftiaparte perdiâasinftrudiones & alias, verbo & feriptomanu tua, dilefili cardinalis ianti Angeli, correftis fuimus nihilominus inloimati, quod diâis pretenfis cardinalibus vobis feparationem a nobis, fic cum ipfis conventionem; & concilii convocationem fine nobis fuadentibus, confiantes in facie rcftitiftis: per organum tuum, fili cardinalis fan&i Angeli, exprete allegando, quod hzc fe* eundum Deum & juflitiam per vos heri non poterant, nec debebant vos de his requirere; fic Î|uod ad nos tamquam ad caput, qui promifa conventa fic concoidata ad unguem lervavimns, convocare concilium generale, et unionis negotium traâare, principaliter fpedabar, prout hzc multis rationibus fundaviftis.

C Poftremo non ignoratis quod prrfati quinque ad nos redeuntes, qui in ultima die traâatus, quae fuit die undecima Junii, propter ciidem imminentia pericula de Liburno recedentes, noflram pmfentiam adierunt, veftrum trium et fui ex parte nobis referentes, quod ultima collatio inter vos, et fiepediâos prxtenfos quatuor cardinales, habita fuerat, quod ordinarentur certas requifitiones diâo Angelo facienda;.' ante quarum quidem ordinationem, et aliam quamcumque receptam conclufionem, feu faAam concordiam, ipfos, ut diâum eft, recedere, et ad not venire, eia gravi imminenti periculo, cogebantur. Qui ex parte veflra nobis inftanter confuluerunt, utdimiflis illis partibus, noftramet nos fequentium perfonas in tuto, cujufvis more fublato difpendio, poneremus: cum per certas miflas litteras vobis conflaret, quod dc noftra et eorum captione ibi mandatum venerat, unde potet grave in Dei ecclefia fcandalumfufcitari. Quibus penlatis iatifque notorie divulgatis, de fratrum noftrorum concordi confilio, et eorum pulfanti inflantia, ad locum tutum et fecurum cum noftris decrevimus nos transferre.* volentes nihilo minus, ex quo in illis partibus ulterius adete perfonaliter nequibamus, folemnes nuncios cum plena poteftate ibidem dimittere, qui fuper agendis darent operam efficacem. Sed quemadmodum vobis et multis notum eft, falvus conduâus cu»n inflantia poftuiatus, geis per gubernatorem Januae, procurantibus atnbaffiatoribus cariflimi in Chrifto filii noftri regis Franeiz iliuftris, iu ipfis panibus tunc moram trahentibus, extitit denegatus: licet non credamus, hoc de diâi regis voluntate et conflantia aliquatenus proceifite. Propter quod nec eos dimittere, nec in illis partibus fecure potuimus ulterius remanere. Tandem de diâorum fratrum noftrorum et notabilium portatorum aliorum confilio, in noftri reccflus procinâu generale concilium, brevi termino omnium Sanâorum inflanti, in villa Perpiniani Elnenfis dicecefis, utpote propinquiori inter loca fecuu, folemniter ct pu-

anno CHRISTI h <*.

Pubi"* duximus convocandum . His igitur A omnibus œidIderatit, attendite cum feritatis , quod per ftcriftam Magaioocnfem pnedidum vobis in noftri recrifus proemâu injunxerimus ut çonftanter profraueretnini diAam viam. Hac enim fit prxfatus ucrifta palam atque conftan. ter, fie infkuftiones fibi *dwe* , que de manu pnefaii Joannis cardinalia Armeniaci feripte manent, nihil continent fuper illo I Ceterum fi *Sorfan* telles & feripta authentica fuperius allegata vobis non fufficiant: hoc (altem vocis fic cuilibet intelligent! fuflkiet evidenter, videlicet quod non eft credibile» immo nec. vcrifimile, quod nos cum noftro collegio , de noftro fic aliorum fratrum confilio , ctim tanto periculo recedentes, denegato vobis & nobis in Pilis fil B aliis partibus.ut diâum eft, falvoconduâu fie fecuritate, fic convocato per nos,utdiâumeft, concilio generali, votas in nodem noftri receftus procinAu , prout icribitis, per diAum facriflam mandaverimus, quod per vos concilium vocaretur ; quod non valet quocumque verborum colore verificari- Et quibus cuilibet reAe infpicienti conftarc poteft, quod pradiâa noftro nomine, dc mandato, atque voluntate feu approbatione, ut veftra continet littera, nou *fecittis, nec* facere poruiftls.

Dc robia igitur mirantur multi A magni , quid eft quod vos quinque vel lex, ut diAum eft, nobis fic noftrum collegii incontultis, quem papam & dominum veftrum fcitis , qal-C que pro unione ecclefi» fanAas Dei tot & Lauta fecimus fit obtulimus , fit alia majora omni tempore parati fumus facere pro hujufmodi unione , fit qui concilium generale non folum non denegamus, immo de fratrumnoftrorumcoofilio convocamus, fit in liminibus ipfiuscelebrationis exifttmus, fit ad quem folum concilii generalis celebratio pertinet, ad fimilia procedere tentaviftis. Qua tamen fi fanâa, canonica , fit juridica, ficut afferitis efle, demonftriveritis . non rccufabimus. Tantum nos allicit tranquillitas populi Gbrlftiani .Super quibus cum noftro collegio in hoc facro generali concilio de proximo in hac villa Perpiniani, loco utique cete-D bri fic inftgni, idoneo per nos celebrando deliberare intendimus, fit iuper allegatis & requifitis per vos pro unione utilibus, quod juftum fit canonicum vifam fuerit, totis viribusprofequimur, fit efficaciter cum (uflragio Divinas grati» exequemur .

Ad quod generale concilium vos in virtute fanAai obedientia per noftras litteras convocavimus , fieexptefle harum ferie convocamus I fperantes indubie , cum omnis pro vobis fic abis fe exhibeat fecuritas, fit illuc in allegato per vos tempore, ft nobis utile vdum fuerit , revertendi tempus adfit fatis longum , quod *in di-B.* Ao generali concilio perionalfter Audebitis interefle. Et tunc lucida fundamenta, qu» habere pretenditis, licet illa non explicaveritis , poteritis declararequ» libenter audiemus ', & benigne , in quantum rationabilia vifa fuerint, admittemus. Pncniitfifqaediligenter attentis,credere non valemus, vos nec quemquam nobis pofb cum ratione confulere, ut convocato hic generali concilio, ad quod jam plurimi exHifpaniirum, A aliqui Franci», Sabaudic , Provinci», atque Vafconia partibus , pneiati atque notabiles perfona: adfuut, quicquam innovare ante celebrationem concilii debeamus.

Ad id tamen quod Ungitis, ut perfonaliter ve! per procuratorem Pifasconveniamus,papa-tui, in certis cafibus renunciaturi ,&aliis in vc-Ara liUera contentis , folum pro nunc refpondemusinos firtnatn in Domino Xpetn habere, quod ipfo adjuvante, *cujas* reAa sunt cqnfiiia , cum deliberatione diâi generalis concilii , talem , fuper his fic aliis veram unionem concernentibus, recipiemus conclufiooem , quod breviter, quantum la nobis erit, hoc drteftabile , & proh dolor! nimium diuturnum fchifma , tolletur de medio, & vera unio in Dei ecclefia fubiequeUir.

ANNO CHRISTI

Datum Perpiniani Elnonfis dkecefis , feptimo Idus Novembris, pontificatus ooilri anno decimo quinto.

Steporioribttt httarit fitbjunfla bac erani in – I *'Detberiat* adace MS.*

ITem (ciendum, quod etiam fuerunt ali» litterc patentes ex parte cardinalium prstfentat» diâo Petro de Luna apud Perpinianum, per nugiftrum Guillelmum Saigne|i judicem ordmarium Nemaufrnfcm, quapropter hoc ad eum ex parte cardinalium fuit miftùs .Quarum litterarum tenor hic ftatim ponitur ; & in lubftantia idem continent, ficut littera *chuiz ex* parte eorumdem cardinalium per magiftrum Joaonem Guiatdi prefentate , de quibus hic fupra fit mentio fecundo folio precedent i. Et per iflas patentes etiam didus Petrus de Luna convocatur ad concilium Pifis congregandum .Et erant etiam alie patentes, per quas ad idem convocantur cardinales, qui erant cum eo quatuor, feilicet, Auxitanus, de Flifoo , de Chalento , fic etiam Gerandenfis, qui tamen tempore praefentateoois litterarum mortuus erat . Et diâus Guillelmus poft prafentationem diâarum litterarum , & infinuaiionem , requifitionem , &c. ficut fibi erat injunâum, inftï tit pro reftmnfiooe habenda . Ad quod finali 1er diAus Petrus de Luna refpondit : Habuimus alias litteras clair* fas ex parte eorumdem cardinalium , fuper fimili materia, licet pofterioris date , fed primo nobis pnefentatas , quibus refponfionem dedimus '. Ideo fuperfluum cflet amplius refpondere : dicens quod litteras plura continent, qu» aliter ft habent , & quod de omnibus, unionem ecclefia tangentibus, intendit deliberare in conciliofuo generali apud Perpinianum celebrando,fit fperat bonam coodufionem recipere , fite. DiAi autem cardinales requifiti pro reiponliooe, dixerunt per os cardinalis Auxltaneofts ,quod idem cüm diâo Petro de Luna refpondebant in quantum eos tangebat. Et ita fuit relatum per diélum magiftrum Guilleimum Saignetl , qui de omnibus attulit inftrumentum ad longum.

FORMA SERVATA JN CELEBRATJONB concilii genetabi apud Pifai, ‹o m Domini M. CCCCII. faatndtun ntorrne atria compatondo, die xxv. *Martii* , yw *erat data Ameemcietionir beatt Matrix.*

vI- Spicii.*. P* **7'

ET primo adveniente dtfta die vicefimaquinta menfis Martii, ad quam diem erat *di*ftum concilium convocatum apud Pifas, fuit faâa procefliopec cardinales Λ prelate)· reveil k tos, ac alios qui ad diâum concilium convene* rant, de S. Michacle,ubi eft quadam abbatia monachorum , ufque ad ccclefiam cathédralem, et ibi dominus cardinalis de Tbureio fecit Miffam , et unus da ordine Eradicatorum, vocatus frater Leonardus dc Florentia , fecit fermonem. Et

"| LT' OiRim ·«·». Et fuit ifla fcfllo coattnuata ad diem proxime A

SESSIO I.

Die igitur feqaente, fcilicet qur fuit die* Martis, vicefima (exta Martii, ledit diâum concilium in diâa eceldia cathedral), & fuit una Mifla folemnis celebrata per dominum cardinalem Vivarienfem, in quaeram omne* cardinaJev, przlati, & alti qui ad concilium convenerant, ac «iam legati feu ambafliatores regum & dominorum, aliique procuratores, (edente* fecundum fedes ordinatas bene & decenter per longum navis dt&x ecclefi* cathedrajis. Et poll Miflam dominus cardinalis Me- B diolanenGs fecit termonem : quo faAo omnes cardinales, & alii przlati, epifcopi, & abbate*, ithlocis luis fe reveilieraot cappis & mitris albis.

Poflea clerici ad hoc ordinati cantaverunt certas antiphonas, & dicebantur certx orationes, & poflea per diaconum dicebaiut aha voce fub rono: *Orete*. Et tunc omne» Hexis genibus & inclinato capite orabant fub filentio, quilibet in locofuo. Deinde poll modicum fpatiumdiaconus flt fubdiaconus incipiebant alta voce litaniam/ & omnes relpondebant proftrait in Cede fua ufque ad finem litante.Qua finita unus cx cardinalibus epifcopi* dicebat certa* oratione* &C proprias ad propolitum unionis. Quibas completi*, quidam cardinalis diaconus legebat unum evangclium alta voce·* & omne*ad euangelium audiendum adurgebant. Quo ledo diâus epifeopus cardinali* incipiebat hymnum, *l'eei Cree-/er* :&omnes proflrati timui perficiebant didum hymnum, cantando. Quo finito, diâusepileopus cardinali* dicebat aliquas orationes,& manebant omne* profitâti, quilibet in loco luo. Poflea dithis diaconus qui inchoaverat prius litaniam, bymno finito,aha voce in tono dicebat ; *Erigite ver* : flt fic omne* (urgebant & ledchanr quilibet in loco fuo.

Lh< faftis pro procedendo in negotio primo ^lla dic Martis, qua erat prima ieflio, finitisD uiâis litaniis quidam legit de vetbo ad verbum prr cedulam. cap. *fidelí', de* funi. Trin. inClc. At fimiliter cap. m /acp, faflum in concilio Toletano, quod habetur 5. q. 4. Poflea etiam legit cedulam continentem quod hoc concilium tenere profitetur & credit omnia, qntedefumms Trinitate, A fide Catholica, fit(aeramentis ecclefiz, haâcnuî ecclefi* tenuit, fic docuit at-Jue docet ; firmiter tenens otnnem hzrciicum ve! chifmaticum cum diabolo efle damnatum, nili anu finem viti fuerit reconciliatus aut redintegratus ecclefias. Poflea efiam legit cedulam, qualiter concilium ordinabat k-flionem ad diem crallinam, fcilicet Mercurii diemxxvu. Martii. Poflea concilium illa die creavii officianos, fcilicet marelcallo* fedis apoilolicx duos, auditores camer* duos, advocatos pro hac caufa *tree, paomotores five* procuratore*très, notarins fex. Et omnes ifti juraverunt fua officia fideliter exequi.

Poflea advocatus propofuit ,quod cum domini cardinale* utriufque collegii te invicem ueruerint ad convocandum concilium general· contra Benediâum & Gregarium de pao.vtu contendentes, qui ecclefiam tenent in feniimate, nolentes cedere prout juraverunt, &c. ipfique ambo fuerunt citati At vocati, prout per inflrumenta patebat : petebat quod Intjulmodi littera *vocationit* legerentur, & ulterius procederetur in caufa Fuerunt igitur leâzlitterz .convocations, fic inftrumcnta de exeeutione ipfarum. Poflea advocatus requilivit, quod didi duo ad valvas ecclefiz vocarentur. Et ha fadum fuit per duos domino* cardinales, quo» concilium ad hsc coinmilM. Et cum rediillent, retulerunt quod uul.'us comparait vel refpondit : quare advocatus requifi/it contumaciam. Concilium autem ordinavit adhuc eos efle vocandos, & ad hoc ordinavit diem cr^ftmam pro fecunda leflipne.

SESSIO II.

Secunda feflio fuit die xvij. Martii, ubi poll MiiTam celebratam omnes przlati quilibet loco'fuo te reveftierant cappa Ac mitra alba, & canta:* fuerunt litania?, orationes, evangebum, Fnw *creeter*, Acc. iicut in alia die faâum fuerat. His faâis, concilium adhuc ordinavit cum primis aliquos advocatos, promotores, At notarios, qui ficut primi fecerunt juramentum, fice. Poflea advocatus requihvit, quad didi duo contendentes vocarentur ad valvas ecclefiz : Ac iia fun f*£tum per duos cardinale* ad hoc commiflbs, qui retulerant quod nullus comparebat. Qpare advocatos, ficut alias, petebat contumaciam dari contra eos. Et produxerant pron^ojKfre* adhuc didas litteras convocationis illorum duoruin, ficut alia dic faftum erae, fic inflrumentum qualiter fuerant exeeutz. Concilium ordinavit adhuc diâos contendentes cxpeâandoa, Ac ad hoc pro terria feflione ordinavit diem xxx. Manu.' declarando quod fi ex tali capeditione aliquis oriretur deic&us in ptoceilu, illum volebat concilium fupplere & iuppkbat, non intendens deiogaic poteftati, juriidiâioni, fic faculisti competenti libi, lcd ad mitius acendum cum iftis. Et promoture* etiam de hoc fecerunt proteftationeiti expreflam, petendo Temper de omnibus inflrumentum.

SESSIO III.

Tertia L flo fuir dic pizaiêa xx. NZaitii, in qua pvft Millam iitan. iicut piiu,,auvocams inftitit,quod dicti duo contendentes reputarentur contumace,, fic adjudicaretur contumacia contra cos : fic -enuififvit quod domini cardinales Aquilcjciifis fic Medioiancidis, qui exacuti fuerant interam citationis contra Gregorium, dc hoc facerent ipccialcm relationem: Ac ita ex parte concilii fuit cis injunâum, fic illico fecerunt. Poftca iterum, ficut alias fadum erat, diâi duo contendentes vocati fuerunt ad valva* ecclefiz per duo* dominos cardinales ad hoc ex parte concilii dc fede iuamif- K '.os ibi, qui retulerunt quod nullus compenserai. Ideo fuit per concilium adjudicata contra cos contumacia per cedulam quam legit D. cardinalis Przneftinus, cujus cedul* tenor efl infra i-iiptus: per quam cedulam concilium ordinavit, quod domini cardinale* abfentet, qui etiam vocati fuerant, quorum erat unus cuna Gregorio, fic tres cum Benediâo, At non comparueraut adhuc, ex caufa cxpeâarentur. Et fuit preceptum quod ccdula illa ad valva* ecclefiarum civitatis affigeretur,ne poifet aliqui* ignorantiam allegare : At ita fuit fidum · Fuit ctiam ordinata fciUo ad diem xv. Aprilis, fcilicet poft fcfta ieptimanx poenalis, A Palchat.

ANNO CHRISTI

Tenor ontem diAe *crinio fnptr centnomcin iiifornnr cM/mirntiiatf tfl tolir, if fanititr,*

SAnâa fynodus , feu hoc fandum generale concilium, dominum Petrum de Luna , Benediâum XIII. qominatum, & dominum Angelum Corario, Gregorium XII, nuncupatum, de papatu contendentes, dc quantum in eis eft ecclefiam Dei notorie in fchifmate tenentes , legitime requititos, vocatos , & provocatos io caufa fehifmatis & fidei ad hoc prefens fanflum ÔC generale concilium ,<5c omnia *ia* eo agenda, non venientes, fen legitime comparantes per fe vel alios, nec termino ftatuto, fatisfacientes, licet ekpeâatos poft terminum per duas fefliones, reputat, decernit,& declarat incauia IchJmatis ftc fidei contumaces , ponitque in contumaciam & defedum , Et ordinat in eorum contumaciam ad ulteriora debere procedi, & procedendum fore: ordinans feffiooem aliam fieri dic Lun» poft Domihicam in Albis, que erit xv. dies futuri menfis Aprilis . Ad quam diem ordinat pnefens fandum concilium , dominum cardinalem Tudertinum , domino Gregorio adherentem, & dominos Joannem Sabinenfem epifcopum S. Adrian!, fit fanâ* Mari* ni via Lata, de Flifcbo&de Chalento vulgariter nuncupatos, fanâ* Roman* ecclefi* cardinales .domino Benedifto adherentes , de benignitate expedandos fore cum intimatione . Quod,fi pratdiâi duo contendentes, & prêtati domini cardinales non comparuerint in diâo termino: adulteriora procederetur, eorum contumacia non obftante. Ordinat nihilo minus, pt»fentem ordinationem in valvis prefentiscathedralis ecclefi» affigi publice, ne de prçmiffis valeant ignorantiam allegare. Super quibus quidem reputatione, decreto, & declaratione, pt*fati cauf* hujus ecclefi* Det deputati petierunt fieri unum & plura publica tnftrumenta , in proceffu cauf* hujufmodi regiftranda. Datum die fabbati penultima menfis Martii , anno Domini millefimoquadringentcfimo nono,

SESSIO IV.

Quarta feflio fuit die Lunae, qu* fuit die xv. Aprilis. Et fuit celebrata Miffa fandi Spiritus, & cantat* litant», more iolito , ficut prius. In qua die epifeopus Verdeufis.fic alii umbafliatores domini Ruperti de Bavaria in regem Romanorum ele&i * petierunt , & habuerunt audientiam, fit ibidem propoiuerunt certas dubitationes ad difficultandum congregationem concilii & agendorum in eo.· &illapoftca per certos articulus tradiderunt in feriptis, quorum tenor infta feribitur. Et eadem die duo contendentes iterum vocati fuerunt ad valvas ecclefi*, ad quod mifli fuerunt juniores duo cardinales, ficut in primis tribus feffiombusfaclutn fuerat. Et etiaua fuerant vocati , cardinalis Tudertinus, qui cum Gregorio remanferat ; ac très cardinales,qui cumBenedido adhuc erant, fcilicet Auxitanenfis , de Chalento, & dc Flifcho. Ec licet contra dido* duos contendentes jam fuiffet decreta contumaciam alia feflione, fcilicet tertia.* tamen adhuc iterum fuerunt reputati contumaces ex abundanti. Et diâi quatuor cardinales adhuc fuerunt expeRati de gtatia, ficut in aliis feffionibus etiam diâum fuerat eos efie expelUndos fubfpc.çtc,

tii/lz <<dn I<»«74'01 >■ eicCtoru.

Et fuit dies affignata pro quinta feflione ad diem Mercurii, qu* fuit dies xxrv. Aprilia.

ANNO CHRISTI

Tenor onfeitt propatorum omh/firtortr Hcti iomini Ruperti feqiutnr, & efl t»l»r.

REverçndiffimi patres et domini , excelleatiflimizprincipis et domini , domini Ruperti Romanorum, regis feraper augudi, oratores exponunt coram veftris reverehdilfimis paternitatibus finceriffimam affcâionenk, quam femper habuit & hodie habet ad promovendum felicem «flatum , ac facratiffimam unionem fandas matris ecclefi», dc poffetenus laborandum ad remotionem iftius peftiferi fehifmatis , ut fublatis univerfis animi paflionibus, fcrupulis , perplexitatibus , dubiis , difficultatibus , altercationibus, involutionibus , & erroribus quibufeumque , confcienti» fingulorum etiam ab utraque parte poflint Cerenari , & iubfequenter ut fincera, pura , integra , ac totalis unio Chrifti fidelium procurari valeat ,& introduci, Domino concedente. Et quia omnibus & fingulis circumftantiis hinc inde, ac proceflibus tam domini Gregorii, quam dominorum io Pifis exlftentium, maturis & frequentatis deliberationibus praehabitis , diligenter ponderatis, libratis &penfatis, regia majeftas videre non poterat, quod ex concilio per diâum dominum Gregorium iodiâo, ex una, vel etiam ex congregatione per veflras reverendiflimas paternitates in loco Pilarum faâa fen flenda , parte ex altera , poflet fequi hncera, pura, integra, & univerlalis unio Chrillianonun ex dubiis fit motivis , qus ex litteris fallis & proceffibus utrioque habitis colled* funt , atque luce clarius colligi poflunt, inferius annotatis.

In primis,quia cum querenti quando fubtrada fit obedientia D. Gregorio per reverendtflimos dominos, &c. nefpoodetur, quod xi.Maji proxime praeteriti, ptout in litteris eorum fub data Liburni prima dic Julii univerfis Chrifti fidelibus direâis clarius continetur , ia quibus inter c*tera fic dicitur de verbo ad verbum : ,, Die xi. menfis Maji proxime preteriti, o- ,, mnem, quantum in nobis fuit, obedientiam ,, juxta juris exigentiam abflraximus, & lecef- ,, fimus ab eodem .·" dubium manifeftuu^ feu diicultas apertiflima furgit ad oppofitum. Nam didi reverendiffimi demini , in quibufdam litteris pr*lato fereniffimo Romanorum regi per eos direâis, fub data Pifis die xti. Maji , inter c*tera expreffe feribunt in haec verba: ,, Nec ,, noftre mentis eft a fide veritateque noftris ,, erga prefatum dominum noftrum (dummo- ,, do modis haâenus per eum retentis fuccifis, ,, ipfum ad id quod tenetur eflêâualiter adim- ,, plere, dilpofitum videamus) modo aliquo ,, deviare, led tali eventu obedientiam & re- ,, verentiam debitam exhibere. "Pto ifto etiam facit tenor appellationis per eofdemreverendiffimos dominos die xrri.diâimenfis Maji contra dominum Gregoriutn interpofits in qua dicunt in hcc verba: ,, Coram fao&iute ve- ,, ftra, beatiflime pater, cum omni debitare- ,, vcrentia in his feriptis appellando proponunt ,, humiles fervitores veftri, &c.M El infra in ea* dem dicunt fic: ,,Quare,beatiffunepater , cum ,, omni obedientia, humilitate, & reverentia, &c. " Et infra : ,, A vobis,pater beatiifitne, ,, irrationabiliter, & fecundum non redam in·, u formationem decernente , ad volmet fecuu- ,, dum

ANNO CHRISTI

dum reôam rationem & melius informatum. " A

Et infra·,, A vobis, pater fanftiftime, ejus ,, vicario ad Dominum noftrum Jefum Chri- ,, ftum . " Notarii etiam eorum in inftrutneoto interpofnd. apj'cllatiorris kribunt in hax verba.-,, Pontificatus vero fanftiflimi in Chrifto ,, patris flr domini noftri, domini Gregorii , ,, Divina providentia Pa|e XH. &c."

RkfttMfio lfta A tubfequemer eram >■ margine C.MSA bine fcnr^befle «debereo», cuaaaaihnt

Non ohAaat qJ· Me Cftoountur , quil Jiret prima ddiharaiio de fateri£Hoa« faAa it die xt. Miii., tamen e* rauia differebatur exeeutio luNraAionb, fi.-ui ia hmili 61 frequemer ex cauta. licet eai* ex coaMio apodoli mlt- ttmpua, A aliqua tolerare that aoa «oletanda, quaa do diri mali funt. Epb. v. c. xvn. q. 6. f. <. Sicut e- 1*1 lath, habetur ad Cal· iv. Aadterater.

SueriMaDschnio, qui tide^mo* nuM.pec-r- mitti*,wi« no· <Mmc- • e/. i»ii· Û*···

Item* qu·* dicitur in prrfatis litteris do-,B minorum reverendiftunorum patrum, daiis Li> burnt prims die Julii, quod omnem, in quan- fi* ^ult * obediemiam juxta juris exigentiam abftraxcrunt,ut fuperius eft induftum ": qtwrftio furgit, five dubium, quae folemnitas -o hujufmcxji fubtraftione fuerit obfervata. Dieunt namque difti domini in litteris regi Romanorum iub data xn. die menfis Maji direds, quod xi. die menfis ejufdem , hora xxii. reccfleiunt de Luca: flt xxn. hora folum per duas horas erat ante nodem: non videtur quod aliquam folemnitatem adhibuerint, fle maxime ets per viam dt campos tranfeuntibus, flt in motu exiftentibus, flt io tam brevi tempore. Item, *ipfi dominum* Grego- C rium nunquam requifierunt, nec monuerunt, &c. nec confiliom domini noftri regis Romanorum , fit aliorum principum, flt prelatorum obedientir noftnr, receperunt. Sed certe domini de collegio partis adverfir non fic fecelunt, qui cum fernel fiibtraherent obedientiam Bcncdtr'o, ipfum de concilio regis Francis, fic aliorL n principum, maturis flt digeftii deliberationibus pnrhabitis, prius requirebant fle monebant.

Ràponfio.

■ notor<3 non rtqi lrinr Colemlm, fed dUigsmia «µ ıM : A «nttquam de Laïc· rvctdannt, fcilkw die Miji , iuter fe drlibrrsvttaat ft· fabtrsAione, eoa in xinete. ut hic imptofxrM . *ctljttt ftelibsraûotib exscud·* huc pendebat. ut fiqxs «Uâue *ft.

Item, cum diâi domini in fuis litteris fub data prima Julii fuperius induftis dicunt in hxc verba : ,, Requirimus flt monemus, qua- ,, tenus ab ipfius Gregorii obedientia penitus ,, & omnino defiftatis fit recedatis, nec ei ,, aut earners apoftolics fuo nomine de com- ,, munibus vel minutis fervitiis, leu annaris beneficiorum ,&c. aliquatenus refpondeatis. " Dubium furgit quo juris ordine , fic qua iuftitia, hujufmodi requifitionem fic monitionem facere potuerunt.

Rtfponfa.

Dic ut frpra , quia eotorium. Ac.

Item queritur, vel dubitatur, numqu>d do-B minus Gregorius adhuc iit papa, & pro tali tenendus in obedientia noftra ? Quod fi fic, quare fibi non eft obediendum in licitis & honeflis? Et quare non ligant fententic fur rationabiliter promulgatae? Qjiod fi non: quaeritur quando, qua caufa, fle quomodo deficrit eue papa, cum nondum ceflerit, & ab ecclefia univerfali nondum condemnat·», nec a ture communi depofitus Ct, nec coram luo judice de crimine herctis, vei alio notorie fcaodrlizanie conviftus fit vel confcilur; immo exprefle negat,que fibi ab aliquibus objiciuntur & impinguntur.

ReQxmdetur. auod quia ex aftir & jefti» aoaorih ofleodlt fe effe ichilmaiicum, immo hamticua*, ceffaeii «ffc papa: & licet aoa poflit eligi alter pSpe ante featenaiam . ramea anxe feataatian poceff ab eo rend*, xvt. q. cap. &uv. glcff. la cap. Sarrrdacrt. »·. q. VII. gioff. ia cap. Cam aaa Zrcear. de praicript. maxime in *eafv noftro*, ubi qualiraıramque obediendo llbi favetur ia icoifmata, aoa obftame cap. Rarreaar VU. q. IV. quia ibi pro dubia luipioone recedrbatur . ftem nbc lieadn ia allb aoa fava- batur ibi hirti vel evimiai, hic tacui, Ac.

Refpoafto.

AMNO CHRISTI t«a».

Item, dubium eft,utrum obedientia titfubtrahenda ad faciendum unionem , cum non fint facienda 'tnala ut bona eveniant.

Refooadenrr, quod fubcrehere obediemiam aon efl malum, immo fanAum , bonum, dc juftum, ia cafu noflro, atteatii citc.untta.nw A alii» aiteodendi».

RafpoMi·-

Item , utrum obedientia fuerit fubtrahenda ante fententiam latam,flt ante caufe, propter quam fieri debebat> cognitionem .

Rtiponfurt» eft hic fupra

Refpooft·.

Item, numquid tenemur lucrifacere animas aliorum cum maximo damno propriarum ? cum tamen *rubil prodeft t &c.* Mirabile, immo dcteftabile ctlet le damnare,ut alii redimantur; egredi domum ut alii ingrediantur,- fe dividere, ut alii uniantur; fle fe interficere, ut alii Ealutiv optate compendium coniequantur.

Refpoaium «ft hic fupra.

Retpoefio.

Item, qua temeritate viri litterati & periti, qui funt vel faitem fuerunt de obedientia partis noftre, audent dicere vel aflierere, quod viri obedientes Gregorio fint fchifmatis fautores? cum tamen nihil innovaverint, fed in terminis primis remanferint, dc obediemiam folitam continuaverint, ac per ecclefiam univerfalem de contrario nondum fint informati, nec ad contrarium indufti? Hrc dubia indu âa refpiciunt fubtra&ionem obedientie per aliquo· fadam, & aliis fuafam per eofdcm.

Refpondecur quod ex parte perfon» cui obtdiclutur, ne gotium eft auiutum antarie, Ac.

Rzfpcnfto J

D Deinde fingunt dubia circa indidiones concilii , fit convocationes per dominum Gregorium , fle etiam per reverendiflimos dominos, fice, fadas dt promulgatas.

Et quia concilium domini Gregorii fuit in-didum, prout ex bullis fuis manifefte habetur, m. Non. Jul. fic convocatio reverendiff. patrum, dcc. fuit indida die xxiv. menfis Junii, ut patet ex litteris eorumdem dominorum, quibus indicebant fuam convocationem in Pififcfurgic dubium quare didi domini fcripferunt fereniftimo domino noftro regi Romanorum litteras fub data Liburni xxvi. Julii continenteshec verba: ,, Deliberavimus' autem convocare concilium ,, generale ex utraque parte: cujus rei atque noftri propofiti intimationem determinato ,, loco,ubi optandiflimacongregatio hujufmo- ,, di fieri debeat, & oratorem noftrum prseci- ,, puum mittemus in brevi ad majeftatem ve- ,, liram. " In quibus. lutei is videtur locum pro convocatione die xxvi. Julii nondum fuifle detetminahqm. Quomodo ctgo die xxiv. mentis Junii immediate praecedentis , plufquam per menfem ante, ad illum locum poterant indicere convocationem fiendam ? Prxtcrea eft leftimoninm magnorum dicentium, quod per totum menfem Augufti proxime preteriti nondum fuerunt certi ue loco Pifarum

Refpoafe. Refpoaderar, quod tom erit datermiuaiw per cos die j *m* *. Junii .fed pew· incoraaiutabilher fi lom foci» aptior oocerriflet, vel de teco Ptfarna impodimennim aliquod fupervtaifct · W«o oibil eft hic qnod obftat.

ΛMNΛ CHRISTI **0*.

Item, fi die XXI».Junii convocationem fuam indixerunt, quare in partibus Rheni non remoti(Time diftantibuX de metric Oâobris primo publicaverunt per quemdam nuncium, qui habuit litteras credenriales diâorum dominorum Tub data prima die Septembris t

Rcfponfio. Refpoudtrar, qaod magis a loco Pifanim diftsMibus fuit ciiiu» iatimiodum, quam propiaquionbu,, qui de iftn alta poterant efle cerri , & qaibus taaor dilatio. feu minui fpatium temporia («(Sciebat ante diem «oncUH.

Item, Gregorius qui fecundum cos concilium fuum pofterius indixit in partibus Alemannis , & prxfertim Rheni , per duos menfes fuum concilium prius publicavit, quam domini fupradiâi-

Refponfio. Refpouderur, quod u boc arguitur Ipfios Gregorii fervor & Audiam ad tapudiendum concilium generale Pilanum, & exeeutionem vi· cefliMii, quam juraverat, quibi poterat habere tfteftum : fed non in concilio particulari obedienti« ita potuiffet habete effeftum fuum.

Item, in litteris diâorum DD. pro convocatione & congregatione fienda in Pifis, cavetur, quod hujufmodi convocatio faâa fit per dominos de utroque collegio ad invicem unitos. Nam in principio earumdem litterarupa dicitur in hxc verba: „ Miferationc Divinae „epifcopi, presbyteri, & diaconi cardinales „ facrofanftx Romanx ecclefix, nunc in lo· „ co Liburni Pifanx diœcefis commorantes, „ una cum collegio reverendiflimorum in Chri„ fto patrum & dominorum in altera parte „ cardinalium. " Et infra verius medium dicitur fic : „ Habitis inter nos confiliis firmavi. mus nos unire cum dominis alterius colle„ gii. " Et poft pauca ⋦ In unum nos unj„ vimus propofitum . " Sed circa hoc oritur dubium nam non videtur verifimile, quod am. bo collegia convocaverint , vel convocationem indixerint ante fuam confoederationem : fed confoederatio primo faâa eft penultjma Junii, ut patet cx tenore inftrumenti deîupcr con- D ledi, per quatuor vel quinque dies poft ifidiftionem convocationis.

Reipoafio. Refpondctur, quod tunc primo fuit deliberatio eorum intimati coram notarii, ad conticienda ioftrumenta pro tempore fututo. Itera fuit primo per ipioa cardinale, faSa fubuaftio. fed...................... fcilicet non oliediendo in hi, que eifanr *contra* bonum uutoai, ; fed poftea fecerunt alia «'ce lubtraftionem talem , vidante, eius obttinattonem bimatam. Diflmgue ergo tempora, & uon eft «liqua con- Uarfetas.

Item, nonne convocatio concilii pertinet ad papam difpofitum ad convocandum, & qui, quantum in fe eft, concilium indixit & convocavit ? Et refpondent aliqui quod hoc fit ve- E rum de papa indubitato. Sed quomodo paparum Gregorii revocant In dubium , cum tamen in inftrumento conclavis fic dicatur : *Ct intt»· dettiet ei rtmtite fortitr»* , ytad *prit pro frtrtt ttrxm jaafttla' futdeel;* quod jus veri(limum eft, & plena veritate fulcitum.

Refponfio. RefpoadMne, quod convocatio ipfius Gregorii erat impedire concilium generale. ut eft noram : *A* ideo ia »ta defect· , ı· cafu tam Meeflatio , cardinatas,habebant hoc facere, etiamfi indabitatw papa *tfbt*, tamo in detaâvm eorum cleros Roman·, potaifiet convocaro. Notant Oftienfi,, & Joaana Andréas in cap. *liat,* de eteO.

Item, fi dubitant de papatu Gregoeii, q uâre fimili ratione non dubitant de fuo cardinalatu? Qaod C dubitant . videtur quod ex fimili dubio non habent fe intromittere de eleftione fummi pontificis contra praâicam quam habent pre manibus. chrj^i I

Refpoadctur , quod dubiam dc pipatu furjrt ex nova caufa fupetrenieale in cauia Gregum. quia i»Πι< (chifmaticus vd hartticut i & hoc non concertât cardioalatum ptacedentem . p-r—c-

Item,pari ratione habebunt dubitare de papatu Innocentii VII. & Bonifacii IX. fit fortaife Urbani VI. & fic videntur in eamdem opinionem cum Gallicis,quia a principio diviferunt B ecclefiam, incidere : & in dando Gregorio & aliis m fummos pontifices, totam obedientiam noflram videntur decepifle , fi fas eft dicere. Praeterea in litteris quas icripferunt Romanorum regi poft aflumptionem Gregorii fubdatis Roma: x. Decembris, dicunt in hxc verba: „ Poft folemnes de futuri pontificis eleftione tra„ datus, illo Divinitus infpirante,qui cunfta „ perpetua ratione gubernat, vota noftra in „ reverendiftimum in Chrifto patrem & domi„ num ex noftro collegio, dominum Angelum „ tit. fandi Marci presbyterum cardinalem, „ confratremque noftrum, ad culmen dignita„ tis apoflolkx, poft Divine gratis munera, „ univerfis ejus exigentibus meritis, nec im„ merito afcenfurum, nemine diferepante di„ reximus, iptumque confratrem noftrum die „ ultima Novembris in dominum noftrum elegi„ mus atque patrem , &c. " In quibus verbis non pretendunt eum elegiife in papam dubitatum fi enim de fno papatu dubitaverunt, quare eum elegerunt, & ut talem toti noftrx obedientix promulgarunt?

ReTpoatua· eft hic lupra. Refponfio.

Item , dubium eft , utrum dominus Gregorius in convocatione faâa in loco Pilarum teneatur compatere: & fi uon venerit, an poffit judicari: dubium autem iurgit ea hoc, quia major pars prxlatorum in Pifis exiftentium eft de parte fibi adverfa, qux partem noftram femper reputavit fchifmaticam & praedicavit. Alii autem fere omnes fubtraxerunt domino Gregorio obedientiam , & fecerunt fe partem contra eum, accufaverunt eum, & crimina manifefte impofuerunt ante fententiam latam: modo non videtur,quod adverfarii fintcompetentes jjudices vel confudiccs ,' nec videtur quod quis ad vocationem talium teneatur compatere.

Refpooderar, quod neotrota ft fubcraftl, funt mtjlt hrbiln A idonei ad coptofctndum de Ifto cafu fchifmatis & divifioms de papatu, & ad imioducendam unionem In ecclefia Dei, quam illi q«i firmiter obedkiat alteri, ft ejus panem iuftineot ft procurant. Ideo boc noa impedit quin vocaru, comparers teneatur , ex quo vocatio alta eft debite faâa : nec poflunt dici advorfarU vel inimici, quia ex culpa ipforum vocatorum procedit hac fubtraâio, ft criminis impafirio juxta c. *Si it rtitrr* xxui. q. vu. nec eft diffidendum de determiaatiaae qua fiet per concilium flencralc, XXiv. q. ·. Rtfpoafio.

Item, convocatio concilii videtur habere vim citationis : quia qux in ea aguntur , jurifdi&ionis funt. Dubium igitur remanes, quare di di domini fuam convocationem dfe feriato indixerunt , fcilicet ipfo die fanâi Joannis Baïtiftr ; & ad diem feriatum convocarunt, facet ad feftum Annuociationis proxime prxteritum: cum talis convocatio, C faltem vim habeat citationis, nulla ftt ipfo jure.

Re-

fteipoofto. RefpMdeoir, quod *natura* aegorii. *feiliett conrilii* eoo* grtqaudi, tali· eft, quod primo fit proceflio & preces ad Deum. Λ hoc io die feriata coovenieater fir, ft iia eriam dc iaAo fuerat blc ferratum, nec concilium ledit illa die *ftiiau*. lo *c. unitu* de accucitario Ibi *faÛa fuit ad diem* Refurrvâtoai, Domimcc. Idem habetur in c. fi. de dilati., & u> cap. /«na *e» Htttrii*, de inregr. reiti. *f. fi.* unde die» erat aftignau hlc ad fe prcfenrandum . non ad procedendum, vel refpondandum, quare, ftr. notat tloff. in fum. de feri. S· fi. ια pria, immo quod plus eft , citatio fuit faâa ad rtipondendum ia c. , *Cum diMti*, de dolo & contum, ft valuit, qaia intelfigilur fempet . Alio quia, ftc. Irem licet alii judice· hoc facere noe poflénr, tamen id licet de judice fupretno.

ANNO CHRim •<of.

Item i dubium eft an convocatio concilii poflit fieri ab illo, vel illis, qui nullam habet,, vel habent auAoritatem fuper convocandum , & prefertim fuper concilium , cujus ipfi cardinales non funt fuperiores: nec videntur habere aliquam auAoritatem fuper ipfum, nec ordinariam , nec delegatam.

ftafponfio. Refpondetur, quod ubi concilium tft convocandum, ficut in cafu noftro. ft papa unicus non vult, neglijit , aur non poteft, quia forte furiofiu, vel abat, convocare concilium : non eft dubium, quin cardinales hoc pofltns , quod facile poteft oftendi de ture . Nec tft de fubftantia concilii, quod convocans habeat auAoritalem fuper coociliu.n , ut eft notum t ficut archiepifcopus vocat concilium . ft tamen concilium eft fuper cum, quia de eo appellitur ad concilium : c. *nuJm* , xvtl. di· Cie. ·. in b. de feut. excomm. i. de cafu, c. *β ftrte*. Ixv. di. Sic du» partes capituli vocant capitulum , notat (nnoceotius c. «· de no. Λ tamen eapnuMint eft fupra, fte.

Item, videtur quod convocatio âd Pifas faâa per reverend, patres , ipfo jure non mereatur dici concilium : eo quod concilium debet efle liberum, fed , illud eft reftriftum & limitatum. Unde dicitur in litteris convocationis in hare verba, fere poft medium vel circa : ,, Finifque imponatur fchifmatt per ,, viam mutuae ceflionis , &c. " Et infra.-,, Eli ,, enim noftra fle dominorum dc collegio alteriua partis intentio & irrevocabile propofitnm, quod cum his, qui venerint ad diAum locum & terminum, provideatur fidei ,, & ecclefia; juxta effeAus przdiftos. " Numquid volunt ipfi imponere legem Spiritui fando? Numquid non funt dabiies aliae viz rationabiles pro habendo unionem ecckfiz ianAx, Ac.

Rdpoofio. Refpondetur , quod ex quo via ceflionis er/ jurari & eras bona & convenias, , non erat melius agendum, quam quod ptvcwatctar cius «ffaAaa ft exsectio celeriter ; ft hcc intentio «rat bona ft fasfta . Nec hoc imponit legem concdio , qum libere debberer quid agendum, five per hanc viam , five pet aliam .

Item , in cafu, quo didus dominus Gregorius veniret Pifas, & vellet ' renunctare, non veniente Benediâo : dubium eft , an deberet renunciare, cum poftea pollet contingere, quod BenediAus manete vellet in lua poflelfione; quia poftet dicere .' Ego jam fum unicus, & nullum habeo contendentem dc pari, cur vultis me privare vel compellere ad cedendum ? Et iftud veniret ad ignominiam & verecundiam partis noflrx : & maxime quia dicitur , quod domini de parte adverfa nondum fubtraxerunt ohedientiam fuo domino.

RXposfto. Reipoademr, quod pacabatur exeeutio mura* ceflionis, ficut joranwn Caant, son pankularis ctXioou

Item, fi BenediAus non veniret, vel nollet renunctare : videtur, quod Gregorius non obiigetur ad renunciandum, prout colligi poteft cx tenore inflrumcnti conclavis.

Rcfpondctar, qgôd d« hoc nlhif *ad fnfoitata*, qui* *dt* B*^o*βo· hoc Mc «d hoc «ftbaïur .

ANNO CHRIS ΓI

Item , terminus ad conveniendum afljgnatus videtur efle nimis brevis quoad omnes noflrx obedientix partes: quia plurimi fideles noflrx partis tantum diftant, quod modo humano non poflent praelati vel alii eorum nomine ad locum Pifatum devenire . Si ergo non venient , non funt tamen contumaciter abfentes, & per confequcns congregatio hic faâa. non meretur dici concilium generale . Hæc circa convocationem A convocationis indiftionem dubia occurrebant.

Rafponfio· Refpondetur, quod voluntaria eft ... impugnatio · quia ... & ... vitaada' majora perkula . qu* quotidie ioftant, terminut erat aflignaradui, quantumcuinque brevior bono modo & eommode poterat albgnari : nec' reipoodendum quod eft mmir brevia.

Demum dubitatur circa dominorum unius collegii cum dominis alterius unionem, utrumne alterum iftOrum collegiorum fit verum, & alterum prztenfum. Przterea quomodo, Λ quo jure potuit unum habilitare, reliquum ablolvere, dilpenfare , fame reftituere,in cardinales creare , utrum iftud pertineat ad cardinales, Ac. Plura alia multa pollent induci dubia, qux brevitatis gratia funt prxtermifia.

^^P0*^"5· Refpondetur, quod ambo collegia fimul unita funt, & unire fe invicem potuerunt pro Mcefliiate prolcculioiiis unioais eccleiia. In quo caiu etiam cum excOnununicalu ft fcbifmaiicis communicare licerer, xi. q. m. *"u.i/· (er.* ft c. fe. Nec requiritur habilitatk», vel cardlualatus creatio, qoia etiam eleftores potiant ad eligendtan ferum aflumere aliquot, qui jus eligendi non hebeat. Nec in cardinale, poteft aliquid obticj circa c. *lictt* de eleft, ft Cie. *Riurrnù* I hem ex verbi* juramenti fafti ia conclavi. quando Gtegoriu, fuit elrCtus Rem*, patet quod ambo collegia poterant fimul convenire, ftc. Et fic talu mudua quoad primue cardinales fait fatis auAorizatua.

Verum eft , reverendiflimi patres , quod non obftantibus prrmiifis & pluribus aliis, fereniflimus princeps *tc* dominus nofter dominus Rupertus Romanorum rex , acerbiffimo cordis dolore tadus intrinfecus, corpore & rebus vellet, prout femper voluit, quod illud rnifcrabilc difeidium A deteftandum fchifma auferretur penitus de ecclefia fanda Dei, fic quod fleret fincera, pura, integra & univerfalis fidelium unio & concordia. Et quia confilio A convocatione przlibatis timet, ur premiteitur, id ficti non pofle: fretus magnorum principum, dominorum , A lapientium confilio , commific nobis luis ambailiatoribus quatenus dominum Grcgorium, A reverendifltmas paternitates veflras, ad conveniendum pro certo tempore * congruenti in uno loco *certo par*tibus congruo, in quo dominus Gregorius faceret id , ad quod voto & juramento fe adftrinxit, pro pane regi* lux majeflatis inclinaremus A induceremus : ut fic omnibus dubiis, perplexitatibus , fcrupulis A difficultatibus, ac novis divifionibus, prxeipue in parte noftra, lublatis A exdufis, fincera A pura ac univerialis unio fequeretur in ecclefia Dei. Adjiciendo , quod five dominus Gregorius in diAis termino A loco compareret, A debitum fuum faceret, five non, nihilo minus ad effeAiun intentum, fcilicet ad eledionetn unici iummi palloris procederetur : quia ex tunc appareret quod dominus Gregorius nolle! facere debtturn suum ; A vellet majeftas regia deinceps cum cis laborare, A eis afliftere totis vtttbur A conatibus, corpore A rebus. Et pro illo, nomi-

· *a'. ceno* ««rmbw

" 'nomine diâi fereniflàmi regis fupplicamtu, in- 1ST! us, petimus & poliamus., exhortando vos' ·>. reverendift. dominos,flt omnesflt finguloe praelatos, patres ac dominos in' ifta congregatione fimul confidentes, five exiftentes, quatenus propter fanguinem Jefu Chrifti fle amorem intemerato virginis Marin, Ac totius curias csleftis, A propter falutem plurimarum animarum procurandam, fle infinita pericula fpiritualia & temporalia excludenda, ad id ipfum vdi'is adhuc hodie inclinari. Numquid pro una anima lucranda expediret rem magnam facere: multo*magis incomparabiliter ad lucrandum plurcs animas, ad cavendum injurias At flrages, ad preveniendum deftruâiones, deftituttones, flt defolationes eccle-fiarum, monaflerиorum flt coenobiorum, ac pro univerfali, integra atque, pura unione facienda, flt procuranda brevi mora, cum aflrgnatione alterius foci bene commodi, nulla* tenus eftet deneganda.

Ego magifter Conradus de Sufato faerss theologi* profeftor praefentavi die xvi. Apri- \lis, millefimo quadringentefimo nono, przibotem cedulam, dubia per epifeopum Vcrdehfctn exprefta continentem.

SESSIO V.

Quinta (eflio fuit laAa die xxtv.' Aprilis. Et poft Miflam Ac litanias, diâi duo contendentes iterum vocati fuerunt ad valvas ecclefir per duos dominos cardinales, ficut in aliis feflionibus faâum fuerat. Et quia non comparebant, requifivit advocatus, quodeomm contumacia non obilamc procederetur ulterius: Ac ita fuit ordinatum. Et illico per eumdem advocatum propofiti fuerunt articuli continentes petitionem contra diâos duos Contendentes, quorum articulorum tenor hic feribitur infra de verbo ad verbum. Et requifivit advocatus, quod deputarentur per concilium aliqui examinatgres feu commiflarii ad examinandos telles luper notorictate propofitorum contra eos. Et ita fuit ordinatum. Quodque in proxima futura fetttone daretur eis auâort-

dos. Et attignabatur terminus pro alia iettione ad diem Martis, que erat dies ultima Aprilis. Et interim pet provincias eligerentur & nominarentur de qualibet natione fliqui, quibus auâoritate concilii diâa feihonc daretur commilito ad auutn examinationis fupradiftum

SEÇUUX'I UR ARTICULI PROPOSITI tantrn duos de pnntn contendentij, lefU tJ pn'oiiCJti in eonciho genernli npnd Pifa, anno Dornint MCCCCJX. die nxiv. Aprilis.

Goram hac fanda & univerfali fynodo hic ptzfenttaliter Spiritus fanât gratia congregata, pro parte procuratoris, promotoris, inftigatoris, feu follicitatoris, deputatorum ad caulam proicquendam pro extirpatiooe hujus deteftandi flt inveterati fchifmatis, flt unione fle redintegratione fande matris ecclefir, contra fle adverfus DD. Penum de Luna,a nonnullis Bcnediâum XIII. appellatum; Ac Angelum Corano, ab aliis vocatum Gregorium XII.de papatu damnabiliter &. temerarie contra omne fas contendentes, fle quantum in eis eft, ecclefiam dividentes, ad hanc prefentem fandam fynodum legitime vocatos, Oc per camdem contumaces reputatos,flt quemli-

A bet eorum, proponitur, At pro plena informatione omnium in hqc prauenti. fynodo refidentium fubjungetur plena narratio omnium, Ac quorumcumque geftoram per quemlibet pnediAorum duorum contendentium fnb forma infraferipta. chrktî ·,·».

I. Et ut ab exordio fchifmatis vera flt notoria deferibatur narratio* deputati ad faAa infraferipta colligenda A caufas, dant fit exhibent huic fauAo concilioqux in fequentibus deferibuntuh, tsnquam vira, manifefta, flt notoria.

Poft mortem felicis recordationis domini Gregorii XI. qui Romr obiit, anno Domini MCQCLXXVIII. & die *16.* menfis Marin reverendiflimi in Chrifto patres domini cardinales, tunc Romz exiftentes, metu, ur fjebant, Romanorum, petentium eligi Romanum'4cu Italicum, elegerunt dominum Bartholomzum, quondam Barienlcm archiepifeopum, qui fuit Urbanus VI. nominatus, lidemque domini cardinales reputantes hoc non obftante Romanam vacare ecclefiam: ex poft elegerunt dominum Robertum de Gehennis bafilic* duodecim apoftolorum presby tertim cardinalem, qui fic eleâus, fuit Clemens VII. appellatus. Quanta ex iftis eleAionibus A ordinationibus inde fecutis iofttrrexerit in Dei ecclefia divifio, in quantum turbo inde exortus concuflcritj clerum, & populum involverit Chriftianum: cum notoria exiftiant, Ac rei evidentia manifeftat, ill* pro fequi fupervacuum reputa'ur. Sicque invaiuit ambitio, ut rempote lJrbani, Clementis*, & Bonifacii, aliqua reperta non fuit JHpoGiio, per quam fchilma extirparetur, ut unitas in Dei ecclefia reduci valeret. Quod advertentes domini cardinales, qui Clementi jam de- CWI'r.MI, *V ntiqtm interfluit.* fundo adhatferant, & volentes futuris itnpc dimentis & ambitionibus viam praecludere: poft conclavis ingreflum, antequam ad cleâionem procederent, ad invicem procuderunt & juraverunt, firmaverumque, quod fi eorum aliquis in papam eligeretur, proiequeretur extirpationem fchifmatis, & unitatis vinculum in Dei ecclefia reducendum, per omnes vias rationabiles Ac accom>K'a$, per quas citius & brerius poffet haberi unio, etiam ufque ad renunciationem papatus in clqfive, fi majori parti cardinalium eorum, qui tunc erant pro bono unionis, videretur expediens facere, ut haec in quadam cedula luper pirmiiïis faâa, fubfcripta manibus iplorum dominorum cardinalium, plenius continetur. Et fmgulariter fuere prxdiâa jurata per dominum Petrum de Luna, tunc diaconum cardinalem. S. Marias in Cofmedin. Et ex poft ipfe dominus Petrus dc Luna fuit eleâus io fummutn pontificem ab ipfis dominis cardinalibus ea confidentia flt intentione ut nunc inter eos didum fiai», quod premiffa obfervaret, alias nullatenus eum elegiflient. Qui fie eleâus, & Benediâus XIII. nuncupatus, iterata vice juravit prsediâa inviolabiliter obfervare ad requifitionem dominorum cardinalium prcdiâorum. Et tunc illico ipfe dominus Benediâus, ad varias mundi partes verbo flt feripto mandavit fle notificavit, quod erat omnino difpofitus renuntiare pro booo unionis, adverfario pariter renunciante, fed infra paucos dies fic opinionem mutavit, quod de via ceffionis verbum audire nolebat, illofque exofos babebat

bat qui de illa œentioaem faciebant.· & talcsA finis fchifmatîimponeretur. Domini etiam cardinalcs *iteratis &* humilibus fupplicationibusinftantias fecerunt permaximas, ut jpfe dominus Benèdidus prxdidam viam ceflionis acceptaret, offerret, & profequerctur. Et ultra, quia ridebant fupplicationibus & rationibus non pofle„ proficere, in vim cedulr io conclavi jurats dixerunt, quod erat omnino expediens pro bono unionis, ut ipfe dominus Benediftus per viam ceflionis mutua prolequeretui pacem- ecdefi*, & fchifmatis extirpationem: & in vim prsdi da cedula jurat* ipfum folemniter icquifierunt , ut ner. viam cellionit pacem ecckfir profequi -vellet r quod facere exprefîê denegavit, 'afferens eam efle pcrnTcigfam & non bonam, &c.

O«OT1 <<*Λ<<““ ""»<<*<<- . . . . ---- «Aovtvri M.,_

>«>>. U. rüu vero ipfius domini Benedtdt aflurationem , domini cardinales varia tenuerunt concilia fuper modo uniendi ecclefiam. Et dum ipfa concilia inchoarent , fuit eis didum per unum dominum ex parte ipfius domini Benedidi, quod de^via ccflioms non loquçrençur: per nue fatis evidenter apparuit, quod ipfe dominus Benedidus viam ceflionis per ipfum juratam profequi non intendebat , fed potius illam declinare . Nam ex poft, quia aliqui domini cardinales aperte loquebantur de via ceflionis, fuerunt in periculo captionis & incarcerationis .· taliter quod interdum aliqui comminatieoum metu fubito, fe a confiliis & a' Mifla recedebant, non petita licentia , nec fine expedato ; aliqui metu territi, fikntium imponebant ori fuo, alii etiam fubito a civitate Aveniooeofi recedebant; capi timentes & incarcerari. Nam illi reputabantur fibi inimici & adverfarii, qui de unione profequenda loquebantur per viam mutue ceflionis.

III. Deinde infra annumaflumptionisdomini Benedidi, fereni(limus princeps dominus Carolus rex Francorum, ad ipfum dominum Benediâum illuflres principes Bituricenfem & Burgundiz , patruos , & Aurelianenfem fratrem, duces, cum notabili, comitiva prtelatorum, magiftrorum in theologia, in jurecanonicô & civili, fit aliorum virorum infignium deflinavit ad requifitionem ipfius domini Benedidi, qui per fuos poftulaverat nuncios, ut rex mitteret ad eum tales, 8c fic folemnes nuncios, cum quibus poflet deliberare de fado unionis ecclefx, ut cum ipfo rege . Qii cum magna finceritate, humilitate , ac devotione, exhortati fuerunt dominum Benedidum ad profecutionem unionis ecckfi* , offerentes pro parte regis & fua , ac totius regni Francorum, confilia, auxilia, & favores; requirentes ab ipfo domino Bcnedifto ut dignaretur regem & eos certificate de via, per quam extirpationem fchifmatis intendebar profequi. Er quia dominus Benedidus aliud noluit fpecifice aperire, quam viam compromifli, quam iuftitic appellabat, ac conventioiiem partium in certo loco faciendam, qua. fuere coram judicio dominorum cardinalium , ipforum dominorum ducum, prxlatorum , & aliorum qotabilium virorum, dilatoria fle inania reputata, ac ad unionem in Dei ecclefia reducendam nullatenus pertinentia : przfati domini duces pro parte *regis et fua, et* praelatorum regni, propofuerunt, quod viamutuzceifionis ipfius domini Benedidi, et fui adverla*rii, erat illa per* quam fchilma extirpari poterat , attenta diuturnitate fchifmatis , magna partis utriufque adherentia , ac difficultatibus tam fafti quam juris in caufa fchifmatisoccurrentibus. Et alias, multiplicibus inedils et ratioaibus luce clarioribus offenderunt, viam *cef*fionis neccflariam exiftere, fupplicantes ut vellet eam acceptare, offerre, et profequi: maxime quia idem dominus Benedidus per antea regi *per luoa* nuncios mandaverat , quod ipie omnem viam fibi aperiendam rationabilem acceptaret, et nullam penitus refutaret , quas pollet ad extirpationem fchifmatis pertinere. Et etiam quia ipfe dominus Benedidus, exifteos legatus tempore Clementis in Francia, dixerat aliquibus ex dominis ducibus antedidis , et quibufdam aliis viris notabilibus, quod erat Deceflarium et expediens, ut per viam mutua ceflionis

IV. Ex pqft fereniflimi principes , reges, Francise , Anglic , & Caftells fuos fimul nuncios folemnes deflinaveruft ad ipfum dominum Benedidum in Avenione refidentem, fupplicantes iniiantius pro via ceflionis per cum acceptanda *Ct* profequenda ; pro quo fimilem inftantiam facere intendebant domino Bonifacio, qui tunc Romar relidebat. Quam viam ceflionis publice impugnari fecit & reprobari in prclentia dominorum cardinalium , & nunciorum przdidorum, per dominum Bonifaciumdc Manatis. Et aliud dominus Benedidus refponfum non dedit, fed dixit, quod per fuos nuncios regibus antedidis fuam infra breve ootificarct intentionem : quod fac*te ex* poft omnino prattermifit , & lupplicationes dominorum cardinalium exandire fuper hoc recufavit. Et licet nuncii predidorum regum ad dominum Bonifacium Rome accelferint, tamen dominus Benedidus prçmifit fuos nuncios ad dominum Oonifacium , videlicet epifeopum Tirafonenfem 'valde fibi familiarem fic domeilicum, Λ quofdam alios, qui fecreta & familiaria habuerant cum dido domino Bonifacio & fuis confilia & colloquia , ante adventum nunciorum regum prsdidorum ; & nuncii dtdorum regum fimiles fupplicationes eidem fecerunt de «ia ceflionis acceptanda, & in effedu eadem dominus Bcnifictus refpondit, que dixerat dominusBenedidui, *et* eodem pnemeditato fermone, nullo alio fubfecuto efledu, coraprehenderunique evidenter & notorienunciiantedifti, et publice dixerunt , quod in domino Benedido & Bonilacio nulla erat difpofitio ad viam ceflionis, vel aliam » per quam pax in Dei ecclefia haberi poflet, fed potius inter ipfos erat colluito et concordia, ut manerent in eorum damnatis cathedris & honoribus concupitis , poft terga ponentes quidquid de fide, ecclefia et fiilute fidelium * forer in eorum vita futuram . .* ‘‘eUui Et maxime collufio apiedida evidenter colligitnr , quia per antea ipfi duo contendentes miferant fibi ad invicem nuncioa, et litteras abfque confeientia dominorum cardinalium, quoad illa qu* erant tradaturi et profecuturi . Bt nunciis fuis, quoi ad dominum Boniiaciom deflinaverat, in mandatis dedit, ut domino Bonifacio reverentiam papalem exhiberent, idemque fecerunt nuncii domini Bonifacii'domino Benedicto publice & notorie &c.

V. Poli hxc illuilriflimus principes dominas rex Romanorum et Bohemi* eoos folemnes nuncios , inter quos fuit principalis reverendus pa ter dominus epifeopus Cameracenfis, ad domi num Benedidum tunc ia Aviaiooe r«fidentem deftinavit. Et in publico confiftorio prefentibas dominis cardinalibus, pratlatis , clericis et laicis in copiofa multitudine, propofucrunt ex

parte

anno CHRISTI Maf,

pane d'rti domini regis mala qu* ex diuturni- A taie tchifmatis obvenerunq.totiChriftianitati, ct difficultates occurrentes in iftius peftiferi fchifmati* extirpatione · quodque ipfi regi , et fuo confilio videbatur utilis ct neceftaria via mutue ceflionis , et pro illa acceptanda et profequenda lupplicabat inftantiu* , intendens fimilcm io lantiam facere D. Bonifacio Rome refidenti. Cujos fupplicationibus idem D. Bencdirtus nullafenus voluit attentive ; et in eodem publico confilio rio viam ceifioais exprefle refutando, publice dixu et notorie omnibus audientibus, quod de hac via ceflionis profequenda alias fuerat requifitus, fed illam non acceptaverat, nec intendebat in futurum acceptare, quia crederet peccaremor tahter, fi illam accep.aret, « profequeretur. B Hzc autem attento fivè dogmatizatio publice fic farta audientes commovit quamplurimum , quia cum via cetfionis mutue pro uqionc io Dei ecclefia reducenda , fit jufta et fanrta , aurtontatibus novi et veteris teflamenti conveniens, determinationi ecclefix , facris canonibus, et fanrtotum patrum dirtis et exemplis , htqite fummx caritatis et perfertionis, et omnibus ChriftifiJelibus approbata, ac neceftaria in hoc cafu reputata , non videbant audientes a quo fonte poffet procedere ifta affertio , nifi folum ex dominandi cupiditate , qur frequenter, juxta B. Auguftinum, opiniones gignit legi et fidei contrarias . Et quid importet h«c atterito fic publice et notorie prxdicata, iftius C fanfti concilii eft deliberare et decernere, prout hdci, ecclcfix unitati, ct faluti fidelium notatur expedire·

VI. His pcrart's Menderun; domini cardinales frequenter D. Benedirto claris et evidentibus., rationibus , quod fua via compremnii, cui nimis pertinaciter inhaerebat, non erat bona et conveniens ad unitatem ecclefix procurandam, nec juriUva, quia cum compromiffum reprobetur a jure, cum de litulo beneficii ecclefiaftici cujufcumque agitur, multo fortius cum agitur de titulo yapali , et habenda ecclefia unitate, iliaque via non erat confcicntiarumferenaiiva, im:bo potttt» maculam interens, et adverfanus illam merito poterat rationabiliter tefutare, fup D plicantes ut illi nollet inbciere, fed potius vix mulus ceflionis per eum jurats, et fere ab o· rubus Chriilitidelibus approbatx. Qu* facereexprefte denegavit, fubjuogens idem D. Bnedirtu», in pratentia DD. cardinalium tunc in tua prxfentis exiftentium , quod fruftia fibi fiebat mentio dc via ccil.onis, quia ipie numquam illam offetret, feu profeqturVtur, etiamfiadvertar ius renuntiare vellet , numquamque (ederet inter cardinale* in eorum fcamno : oftendens per hoc evidenter, quod nullatenus renunciare intendebat pro bono unionis, fed potius teneict illum ftatum quamdiu viveret in humanis. Nam pluries frequenter dixit publice ciafTeruit, quod ceduia per cum jurata ad viam ccilionisqux bo- E na non erat, nullatenus obligabat , nec illam intendebat aliquo medo acceptare , etiamfi totus mundus hoc fibi confideret , pofito etiam quod omnes fibi obedientes a fua recederent obedientia. Et fi h«c ad impedimentum unionis ecclefiz, lutamenti liciti tranfgreflionem , notorium fcandalum, pertinaciam & contumaciam notoriam evidenter pertineant » videant aeltim Dei habentes , decernat & judicet hoc iaprtum & univerfale concilium.

VII. Ulterius,quia multi reges & principes,, prclati & alii d fponcbant fe fnbtrahcrc ab obedentia ipfius-domini Benedicti , quia perpende* bant evidenter fit notorie ipfum indifpofitum pertinacem fic contumacem ad unionem ecclefi· profequendam ; domini cardinales pro evitatione tantorum fcandalorum eidem fnpplicaverunt, ut viam ceflionis offerret fic profequeretur, vel (altem coafentirej fic offerret , ut per omnem viam rationabilem & juridicam finis' (chifmaii imponeretur. Et quod via ceflionis effet ultima, fi per alias unio haberi non poffet, ve! conveniret cum adverfario in certo loco, fit ibi ageretur de viis debitis fi(neceflariis. Qux omnia facere exprefle fic publice fic frequenter denegavit, non curans, ut tunc publice fit frequenter dixit, de fubtraftione quacumque qu: fibi fieret, *uan/> & totus mundus fe fubtraheret , quia beatus Petrus, ut dicebat , non habuerat in fuaobedieotia Franciam, nec alias partes de quarum fabtrartione i i.nebatur .· fubdens etiam publice in verbis fuis, quod plus merebatur cefuonemnon acceptando , quam poftet demereri alias uno menie : fit quod fi cogeretnradceffionem , dimitteret ecclefum iu tali flatu, ut poft fuam mortem longo temporis fpatio reparari non poffet. Farta vero fibi cx poft in regno Franci· generali fubnartioae, domini cardinales eidem Supplicarunt, ut pro evitatione tantorum periculorum, cum fit regnum Caftell* ad fimilem fubtrartionem faciendam fe difponcrer, fit *nonnulle* alia nationes, ut ex poft fecerunt , vellet ofterra viam ceflionis, quia ipfi domini cardinales of. favebant (e interpofituros Ct laboraturos ui fubtrartiones farte revocarentur, & ali· non fierent. Ipfe dominus Bencdirtus prcmifta facere recula» it, fit exprefle denegavit. Et, quod longe deterius exiftit, tunc publice in ecclefix predicatorum Avioiooenfium praedicari fecit per fuum confefforem magiftrum Vincentinum , quod ipfenumquam acceptaret viam ceflionis, pro quacumque lubtrartione fibi farta vel facienda, immo potius pateretur mortem, fibi hac de caufa inferretur, quam ceflion.m offerret. *Si* ifta bene fonent , fic impedimentum pacis fic unionis ecclefix importent, fic notorium ecclefi· fcandalum cum pertinacia fic contumacianotoria, videat & judicet hoc lanâum & univeifate conciium.

VIII. Subtrartione ipG domino Benedirto farta durante» ipfe tunc fuos dciertus aliqualiter agnofcens, obtulit faltem in verbo cuminftrumento publico , quod fere ad omnes reges & principes fust partis direxit, viameeflionis (que tunc fibi *ifa eft jufta, licet per prius attereret illam peccatum mortale commere) adverfario volente pariter cedere , mortuo, vel ejerto . Promilii etiam in eodem inftrunienta, quod ad congregationem, fynodum vel concilium, quod inde contingerer teneri fit celebrari*pro unione ecclefic, ipie dominus Bencdirtus accederet. Et propter hanc oblationem & alias conliderationes reftituta fibi fuit obedientia , quia credebatur quod illa quae verbo obtulerat , farto haberet adimplere. E: in icftitutione obedienti· inter ipfum dominum B.nedirtum, & dominos cardinales fuerunt inita: ceris conventiones fub infhumentis publicis, inter quas una fuit, quod promifu feu intendebat ipfe dominus Bencdirtus convocare & tenere concilium fuc obedienti· fuper bono tegimine ecclefix fic unione ecclefi· profequenda ; & licet de hac fuiffet farta fpccia-)rs mentio in caftro Raynaldi, & Ponte Sorg· diœcefis AvenionenGs , in infinimentis ibidem confertis; tamen dominus Bencdirtus conatua fuit

I VÚλ cJjjUjn •«o. *fai* *** -* notarii infrrtuneota in formam A publicam redigerent, iUo articulo dé coovocando concilio prmcrmiflb, contra veritatem reigeftz. Et quia camerarius domini Albanenfis, qui fuerat unus de rogatis notariis, hoc facere recufavit, ne crimen falfi incurreret, fuir Cr dominum Benediâurii fub arrefto tentus curia per annum fit ultra, & faâz fibi graves comminatKNf» mcarceratjonis, & quod igni traderetur, nifi hoc faceret. Sed in illo fuit firma conflantia, adeo .quod minis & terroribus ad hoc induci non potuir. Et per hoc patuit evidenter, quod dominus Benediâus fervare nolebat promifla de via concilii convocandi, ft minus profequt pacem ecclefic per viam ceflionis, de qua faAa fibi rcftitutiooe B etiam verbum audire nolebat. '

«taoliiir. IX. ExaAis cx poft aliquorum temporum intervallis, dominus Benediâus luos duftinavit nuncios ad dominum Bonifacium; & licet notificaverit dominiscardityilibus, quod mittebat profaâo unionis, ut dicebat, tamen ad quid mittebat, &qux debeant ibidem traâare, feu profequi, i pus dominisxardinalibus omnino occultum tenuit, prout* & alias femper *erat* facere afluetur, quando ad dominum Bonifacium nuncios deflinabat. Et-prcdiAi nuncii, ut ex poft diAum Asit, ipfum dominum Bonifacium requifierunt de via conventionis ipfius, & domini Benediâi in uno loco de via compromifli, quam juftitic appellabant, & quibufdam aliis? Et licet tunc C in domino Bonifacio non fuit reperta diipofitio ad unitatem ecclefiz profequendam; tamen ipfo domino Bonifacio tunc infra breves dies diefunAo, adhuc nunciis Benediâi Romz exiflentibus, domini cardinales qui domino Bonifacio adhrferant, ipfos requiri fecerunt, quod fi a dominoBenediAo habebant mandatumfeu poteftatem de via ceflionis ofterenda, hoc eis notificarent: quia eo cafu ipfi domini cardinales erant difpofiti ab eleAione ceffaie, & negotio unionis intendere: & fi de hoc; >andatum non habebant, quod mitterent fuper hoc ad dominum BenediAum, & ipfi erant difpofiti expeftnre refponfum. Qui quidem nuncii Tcfpondcrunt, quod nullum habebant manda D tum de via ceftionis offerenda: & per hoc nor. intendebant mittere ad dominum BenediAum, quia via ceflionis non .rat bona.

X. Subfequenter mortuo diAo domino Bonifacio, prrfati revcrendiflimi domini cardinales in conclavi exiftentes, inter quos erst D. Cofmatus tunc cardinalis Bononienfis appellatus, poftea aflumptus in Innocentium VII. antequam ed eleâkMKm procederent, ordinaverunt certa, quz tunc videbantur utilia pro unione ecclefix procuranda fit facienda, prout in inftrumento fuptT hoc confeAo latius continetur. Etquiaeleâo poft przmifla per ipfos dominos cardinales, qui tunc Romz refidebant, D. Innocentio pix diAo, fatis infra breve apparuit evidentia fadi, E quod illa quz fuerant per ipfos dominos cardinales prarviia dc ordinata pro bono croms, non fuerant ad pacem iniroducendam futticientia, malitia peniata hominum: propterea inh a breve tempus defunâo D. Innocenti» przfato antequam ipfi DD. cardinales ad elcAion<-m vellent procedere, in conclavi exiftentes inter fe magno zelo difpofnerunt ad ferita manus pone*re: ideo* (latuerunt &.ad invicem promiierunt, fit convenerunt, juraverunt, & folemtiiter fe voto adftrinxenmr, quod ficorum aliquis in p». pam affumeretur pro unione in Dei ecclefia reducenda, & fchifmatis extirpattone, renunciaret papatui, & juri ouodfibl poflet compef in ifto, dum tamen BcnediAus pariter renunciaret· vel moreretur: dummodo DD. clrdinales, qui dotftioo BeocdiAo adhzferant, vellent fic convenire cum dominis cardinalibus Rome exiftentibus, quod fequeretur eleâio unius veri & indubitati paftoris&fummi pontificis, ut in inftrumemis iupcr hoc confcâis plenius continetur. Et ipecialiter pnedidâ juravit dôminus Angelus Corario, tune cardinalisConftantinopolitanus vulgariter nuncupatus, & poftea in papam ab ipfis dominis cardinalibus eledus: qui interrogatus per bone memonr dominum Florentium, priorem doctorum dominorum cardinalium, ut confentirct elcdioni de ipfo fjde, dixit confentire, & non velle contradicere voluntati Divine, tantum ut daret unio nem & pacem ecclefiz. Et poft Gregorius nominatus, prxdiAa de novo juravit & voto firmavit, & inftrumenta fuper lk)c iterato manu propria lub nomine Gregorii fublcripfit, ut in ipfis inftrumemis plenius continetur. Mifitque litteras fujs'tqb media bulla bullatas fere ad omnes principes, & notabiles communitates, univerfitatefque (ludiorum przmiffa continentes, & quod vellet ea obfervare inviolabiliter. Ec poft Tui coronationem in confiftorio generali, de novo przdiAa omnia & lingula promifit, vovit & juravit, prrfente multitudine cleri, & populi copiofa, increpando prxdeceflores luo*, quod tantum neglexerant in dando unionem & pacem ecclefix. De quibus luit vclut Angelus I3ei multipliciter commendatus, fc fitiffet per amplius fi perfever*after in* inceptis juratis fit voto toties repetito firmatis.*

ÆE.

XI. Item iplie dominus Gregorius per fua« litteras ÔC nuncios, przdiAa per eum jurata, & voto firmata, notificavit domino Benedicto in Maflilia relidenti requirens cum, ut przd cbs vellet annuere. Quod fecit tandem, atiraftusfc quodammodo invitus, nec fic fimpltciter ut dominus Gregorius, licet per dominos cardinales & nuncios domini Gregorii fuiftet fepius folemniter requifitus, ut fimpliciter confentirct, ut feceerat & faciebat dominus Gregorius. Immo voluit partem fibi fervare in efedione futura, quod non fecerat Gregorius, dum dixit in tuis litteris: dummodo Gregorio domini cardinales •dhxrcntcs velint nobiicum & fratribus noftr s taliter convenire, quod fequatur canonica elcAio; prout in litteris didi domini Benedicti, refponfivis litteris didi domini Gregorii, &eidem miflis, latius continetur. Ita quod cx modo agendi, loquendi, &circumftantiisevidcntibus deprehendebatur, quod dominus Benedidus vix ceflionis affenticbat *in* vcibo, non autem in re fc effedu. Ec de hoc erat oblocutio &. fama Malliitx inter dominos cardinales, fc alios quamplures tunc Maffiliz relidentes.

XII. Et per antea audito de bona voluntate D. Gregorii, quam habere videbatur adecclefiz unionem, magnificus dominus Malateira dc Malateftis de Pefauro, etiam propriis expeufi» ad ferenitlimurn dominum regem Francix, & ad diâum dominum BenediAum, tanquam fervens zelator hujus facratiftimx unionis, ace·, dere fe obtulit. Qui pro parte domini Gregorii, otfcafionc ipia, ut ad urbem propterea transferret, fuit requifitus. Qui poftquam cum honorabili comitiva Romam ad exequendum oblaia & requiflta applicuerat, fitpervcnientibus nepotibus domini Gregorii, fcilicet domino

1 M " AMMe
Λκϊ?, CHRun
.«··. ·«.»-
«i Mod»·
""*-

no Antonio tunc epifeopo Mootonenfi, * fcA Paulo Corano, idem dominos Gregorios par fune nepotes jam diAoe, ut creditur, feduâ»r & ia reprobum fenfian dares, variare flt evidenter a promiflis retrocedere incepit. Nam juxta confilium omnium dominorum cardinalium Inorum noluit mittere diâum Malataftam ad legationem pnediâam, fed diâum dominum Antonium, cui arcana fins mentis, (ut creditur., de poft faâo coaftidt) aperuit, aflbeiada *fibi bona memoria* domino Gaillelmo tunc epifeopo Tudertino, flt domino Antonio deBuaero utrrafqoe juris doâore, ad famam tantum, quia ipfi nefeiebant fecrcta, nt ex poft dixerunt publice pnediâi domini epifeopus flt Antonius. Immo nec domini cardinales aliquid fci- B venmt de fecretis que portavit dominus Antonius ejus nepos, cui dedit unam bullam elautam, cujus continentiam profeti domini cardinales ignoraverunt : quibus per aliam ftum bullam de conveniendo de loco habili dc decenti mandarem dedit. Per quos oratores tandem coodufam finit die loco baonc cum diâo domino Bcnediâo & fuo collegio, qui dc prefa«um dominum Gregarium in vim diâi mandati obligarunt, ut in certis terminis declaratis, cum fuo collegio deberet ire Saonatn : cum certis etiam modificationibus, prout in inftrumento fuper hoc confrâo coni inetur.

XIII. Item, quod diâus D. Gregorius cuir de diâa concordia loci Saône notitiam habuifiC fet, ipfamconcordiam commendavit, approbavit, & ratificavit, dc coram fuis dominis cardinalibus dc aliis notabilibus petfonis fiepius affirmavit, quod locus ille fibi placebat, commendando pepotem paedidum, dc increpando DD. cardinales qui illom fufpeâum habuerant dum mittebat ; confortando et follicitando eofdem dominos cardinales , pro acceflu ad diâum locum. Cum quibus dptrfints cardinalibus in diverfis conGliis délibérait, quod fi galeas habere non poflet, dii politus erat ire in unabarchalina, * feu pedes fi (aliter tranfire non poflet : aflentientibus et ad qoc confortantibus etiam didis dominia cardinalibus. Scripfitquc bu!l*5 fitas fereniflimo domino regi Francorum, folli-1) citando per fuos oratores ut ea qua ipfum tangebant, fecundum diâa conventionis capitula celeri execution! mandaret; ac per fratrem Joannem Dominici, dominum gubernatorem et regentem Januenfem, requifivit pro celeri expeditione er exeeutione eorum qua ad ipfos (pedabant . Qme omnia ex relatione didi fratris Jasonis Dominici per diâum dominum gubernatorem et regentem Januenfem fuere integralitcr fubfecura. Et fimiliter communitati Sadiurregraliando de prompta devotione et exeeutione eorum que ad ipfos pertinebant, illos hortando in Domino ad ulteriorem profecutionem, per fuas ballas confcripfit, et ab oratoribus et fyndicisdidorumcommunitatum Janua etSao-E na in Roma cxlflentibus, juxta continentiam conventionis pnediâa, juramentum fidelitatis recepit. Redeuntemqoe diâum dominum Antonium nepotem fuum , pro boots geftis et meritis in legatione pnediâa , io camerarium paomovit. Deinde autem idem dominus Gregorius variare et evidenter retrocedere apromiffis tam folemniter firmatis et ratifies» incepit, allegant aliquas frivolas excufationes et caufas impedimenti: videlicet galearum defeâos et inopiam pecuniarum. Nam dum ab oratoribus domini Bencdidi in Roma eflet requifitua de

«-Sell* .

i|

accefijs ad Soanant fine pondft, fe nnllo modo velle ire Saooam fine

Similem etiam refpoofionem fecit oratoriboa feremflimi Francorum regis. Etiam ro> yifii ~~ctorw DD. cardinales rupe' Roma exj~-flentes>, ut attenta fodifpofitiooe domini Gre^ gorii ad *aniooca*, fe declararent , an veflent Saooam accedere juxta pramifla: cos etiam rogante!, m G interim domini» Gregorius decederet, non procederent ad eleftionem futuri praefidentis. Qui de mandato domini Gregorit refpondertmt, quod ipfi facerent debitum' eorum. Quoad fecundum quxfuum refpondcrnnt etiam de fuo mandato, quod ipfi non poterant obligare abfentes, fed inflarent cum D. Gregorio, ut fuper hoc coaflitutionem faceret validam . Quam conftituctonem facere promifit , ut apparet per inftrumentum publicum , manu domini Francifd de Montepolitiano . Sed tamen poftea recufavit, ut fcilket etiam poft mortem fuart», quantum in fe foret , ficut in vita, unionem impediret. Et licer galeae, quas etiam a domino gubernatore Janua in Januadiâus nepos fuus requifiverat , & capitaneum, videlicet dominum Joannem Ultramarinum , fibi exhibite & oblata fui(lent per oratores lereniilimi regis Francie, etiam cum juramentis capitanei & patronorum, ac etiam obfidum datione de tiliis & nepotibus prediâorum, & alia qualibet fecuritare illas tamen recufavit, quamvis galea pnediâa dilata fibi fuerint armata vel tanium corpora galearun cum fulcimentis omnibus , ut fi confidere noluiflet de hominibus Janus, armare potuiffct de fuis, licet prius acceptai!» diâa corpora galearum. Et fimiliter ire per terram omnimode recufavit, non obftante quod per confili* juniperitorum extiterit eidem D. Gregorio confultum , quod per terram tranfire tenebatur, fi non habebat galeas.

De pecuniis autem, quas multas exegit a clero magnae partis fuas obedientia, occatione unius caritativi fubfidii per ipfum impoGti, ut iret Ssonam caufa profequendi unionem, ut in fuis bullis defupcr confeftis plenius continetur, pro expenfis neceflariis extitit fufficienter provifiim.· licet inter nepotes & confanguineos fuos, non iu faâo unionis, ut in bullis fuis narrabat, cafdctn diftribuertr. Nec etiam idem dominus Gregorius voluit conflitucre procuratorem ad renuncundutn, fc Saonam tranfmittere : licet proniiiflet idem dominus Gregorius per inftrumentum publicum in certos catum & eventum, quod fi ire non poftet aut nollet ad diâum locum Saonr, idoneum mitteret procuratorem infra diâum terminum, cum pleno & fuflicienti mandato fit poteflate ad faciendum ea qua ipfe faâums eflet, fi perfonaliter adeflet, fecundum juramentum & votum emiffum, & fecundum formam contraâus faâi in conclavi Roma.

XIV. Item, quod licet diâus dominus Gregorius, maxime ad importunam inflantiam dominorum cardinalium, qui conabantur Saooam appropinquare, verfus Senas accedere dixiflet: tamen dtun in civitate Viterbii refideret, tot» conatibus quofivit fe Perufium transferee, qua via fe elongabat ab acceflu Saona, nifi card!·nales fe in hoc fibi efficacius oppofuifleut : quorum quafi deviâus inftantta, verftis Senas fuca grefltis direxit. Et cum Ibidem refideret, & reflaretur quod iret Saooam, dixit, per Lombardiam ad terras tnarcbioois Moatisferrati velle traofire, *tu* ibi morari dt tra&arc de alio lo-

«■ λ '""co: ft dare dicebat «olle ire StOMBi^erii AftMOj totaliter erat indifpofita , ft impoffibilis videbatur, tamjMopter hiemem, quam guerras rune inflames. Er hoc utnoia ernala ioreotionead impediendum profecutionetn&cooclafionem facraitfiîms aniaais fieri evidenter apparebam . Sperabat enim ad aliquem locum declinare per viam illam, io quo fortioremfe reputaffct. Er donnait cardinalibus totaliter tohibuiflet , ut amplius non loquerentur de materia unioni-, ficut in Luca pottea fecit : fed refirentibus dominis cardinalibus propter indifpofkionem pr®diftam , ft quia iple dominus Gregorius qu®rebat fe divertere ad loca ubi potemior effet pro recedendo totaliter a profecutione unionis proditi», ut fupra diâum eft, eumdem pro majori parte fequt excuiautes, dum eum requirerent ut eos permitteret ire Saonam , & debitum eorum facere, fecundum quod promiferanr, etiam dc fuo mandato negavit expreffe. Et replicato per cardinales ut vellet fefupponere iurt, & ftare confilio univerfitatis Bononienfis , Parifienfis, Senenfis, vel Romana curia: , an cardinales tenerentur Saonam accedere , etiam eo nolente recufavit, dicens : „ Ego firm papa, „ nec habeo me alicujus fubjicere confilio, im- „ mo ego fum fupra jus,& merfcntenticde- „ betis vos conformare in totum in hoc dominos cardinales ne debitum fuum facerent quantum poterat prohibendo . Tradarunt demum profati domini cardinales, ut ad locum Petro-C fanftx, dominii Lucani, unus ipforum , fcilicet dominus Gregorius , le transferret , quem locum de Petrafanâa per prius per fuos oratores obtulerat domino Benediâo moranti in Saona, videlicet per protônotarium de Utino,fciiicet magiftram facobinum Phy licum, abbatem de Pratalia, & dominum Francifcum Juftinianum de Venetics ; ft dominus Benedidus ad Portum Veneris appropinquaret : cx quo dc loco Saouc omnis erat penitus fpes fublata , ut mutua vicinitate poffent facilius concordare , & materiam unionis juxta eorum vota ft promiffa perficere. Idem tamen Gregorius tot difficultates pofuit, quod pro tunc nullatenus voluit acceptare Petramlauâam , afferens eum locum D non fibi fecurum, licet lecuiiifimus fibi effet , ut Lucana civitasnam eiuidem domini & dojninii erat, videlicet dominii Lucani. Qui etiam pro fecuritate fua voiuit fibi domino Gregorio dare in obfidem unicum filium fuum:ft etiam ipfe dominus Lucanus homagium fe ei preftiturum offerebat, ac etiam roccamPetroianâs ponere volebat in manibus magnifici do> tninici Berardi de Camerino, vaffalli Roman» ecclefue, & tunc ftipendiarii domini Gregoni, de quo permaxime confidebat. Qus omnia negavit , velut ille qui nullam voluntatem habebat ecclefiam uniendi : non obftante quod Lucam iverit fine aliqua diâarum fecutitatum , qus utique fibi neceffarûe non erant , attentai i illius magnifici domini Lucani probata fidelitate.

XV. Tandem loca de Petrafanâa , ut promittitur, prius oblato, & poftea recufato, intercedentibus oratoribus Venetis , er 'deviftus precibus et inflantia dominorum cardinalium, inclinatos eft Gregorius in Lucam. Et ut dominis cardinalibus terrorem incuteret , nec ipfum ita pro unione follicitarent, voluit habere procniffsonetn expreflam a domino Lucano, ut libers poflet in dominos cardinales animadvertere: qui tantam affeâionern ad unionem habebant, quod mortem non timuerant , immo tali promiffioni confenferuot , quam aliter Dominus Lucanus nullo modo *facere* difpoGtus erat. Quem acccffum iple dominus Gregorius male libenter fecit, adeo quod opoctuit ipfos diâo domino cardinales fibi de eorum propria pecunia mutuare tria millia floienorum: de quinis adhuc e«s non eft plenarie tatisfachim , licet iple ahunde haberet pecuniam neceflariaiB pro accellu ad Lucain. Et dominus BeneJidus, inflantibus etiam fuis dominis cardinalibus , ad locum Portus Veneris,ad finem quod ipfisexiftentibus in locis propinquis, convenientibus , polient concordare de loco ininux conventionis pro mutua ceffionc facict^la, et danJa ecclefias pace . Ex licet tunc plores nuncii, et iteratis vicibus, milli fuerint per dominum Benedidunt ad dominum Gregorium, et e centra numquam tamen domini cardinales partis utriufque icire potuerunt al qux profequenda mittebantur , immo femper fuit eis ipfa materia occulta. Et ulterius dominus B.*nediâus continue in civitatibus Senarum e^ Lucanae , teduit quoidam fuos fervitores, et familiares et fpeciales, magiilntm Simonem Salvatoris decretorum doâorem, fratrem Avenionenlem ordinis Praedicatorum, et quofdam alios,qui abfque confcientta dominorum cardinalium ,dc node et fecretis horis familiaria et fecreta colloquia habebant cum domino Giegorio et ejus nepotibus, pluries et frequenter. Et vice verfa idem dominus Gregorius tenebat cum dido domino Benediâo quemdam Michaelem de Pifis fuum fecretarium in Portu Veneris, qui etiam cum diâo domino Benediâo, et fuis , fus fecreta confilia tenebat et habebat. Ex quibus velut evidentibus indiciis , infurrexit io Lucaec Portu Veneris fama ct communis reputatio, prout hndic peiamplius eft, quod inter dominos Gregorium et bcnediâum, erat mutua collufio : quia circa loca ad invicem , fic difficultarent hoc negotium eleâionis locorum et concordis, quod nunquam ad mutuam ceffionem devehirent. Et evidentius patebat fere omnibus in di&is locis exiftentibus ipforum collufio, quia circa loca ad invicem nominata, tantas ipfi duo contendentes de papam adhibebant difficultates, circa fecuritates ei munitiones caftrorum eis tradendas, fuperfluas , et adeo difficiles , quod poterant impoffibilitati sequari : et fic difficultaverunt ad invicem iftud negotium eleâionis locorum , quod nulla inter eos fuit concordia de loco in quo haberent convenire pro mutua ceffione facienda. Nolentes ipfi duo de papata contendentes fequi confilia iuorum cardinalium , immo penitus illa voluntarie ct fine caufa refutabant . Et tamen domini cardinales cum do* mino Gregorio inflarent , ut vellet de loco aliquo concordare, refpondit„ Fruftra fieret ta- „ lis voncordia loci, quia ego fcio, quod «lo- „ minus Benediâus nullo modo cft dilpofitus „ cedere. M Unde autem talis notitia venerit, non apparet nifi ex mutua collufione.

XVI. Pneterea ut evidentius appareat de ipforum dominorum contendentium de papatu collufione: eft veritas notoria , quod quando domino Benediâo fiebat mentio, quod fi dominus Gregorius non faceret debitum fuum juxta vota per ipfum prasftita , multi fibi adherentes fubrraherent fibi obedientiam , hoc fibi difpliccbat, et diffuadebat hoc fieri. Nam egregiis ct notabilibus viris <^>mtnis Mafio de. w Albitis militi, et Laurentio dc Rodolph. *· λ1. r Jj J*

'decretorum doâori, & Nicolao de Ufano, ci- *jul" ft oratoribus Florentinis ,-ad ipfum dominum Bcoediâum pro caufa unionis profeâis in Portum Veneris, exprefle dixit non debere fieri fubtraâionem domino Gregorio. Necnon ft certos tuos nuncios dia tenuit in civitate Florentina, prjorem feilicet fanfti Maxirntoi jn Provincia, & Joannem de Burgo, ad finem ut procurarent, prout ft fecerunt, portetenus, ut per infigne commune Florentin nulla fieret fubtraâio, vel alia novitas, domino Gregorio contumaci, ft omnino indifpofito ad pacem ecclefiz. Pari modo dum faâa extitit mentio domino Gregorio ft fuis nunCuj, quod fi dominus Benediâus non faceret debitum fuum circa pacem ecclefiz, fibi adhaerentes iubtraherent obedientiam.* dominus Gregorius, &4ui nuncii hoc oiffuadcbant fieri, dicentes, quod hoc non bene fieret. Et fic fovebant ft nutriebant notorie fcbifma verbo ft ûâo, & impedimenta przftabant paci ft unitati ecclefiz procuranda: habentes quidem facies divertas; quia quilibet appetebat ft appetit habere papatum ia folidum, fed caulas habent ad invicem colligatas, ut de vanitate convçqiant. Et convenerunt in idipfum, videlicet ad difficultandum fic illam materiam voluntarie & fine caufa.· nt nunquam perveniatur ad mutuam certiorem, nec ad pacem ecclefiz ft fchifmatis extirpationem. Et ulterius ipfi duo contendentes de papatu pati noluerunt, immo inhibuerunt dominis cardinalibus, ut de pace ecclefiz non traâarent, fed totus traâatus relinqueretur ipfis duobus; quia ipfi ad invicem ertent bene concordes, prout ft fuerunt ac funt, ad impediendum pacem ecclefiz, ft procurandum fchtfpnitis prorogationem ac perpetuationem.

XVII. Exiftentibus autem przfatis DD. Gregorio ft Benedîâo in Luca ft Portu Veneris, poll multas oblationes ft rccuiationes locorum faâas hinc inde, ut negotium dilataretur: tandem fuit oblatus locus ia Liburno per oratores P. B. cum communi rqualitate dominii, ft roccintm ft oppidi, a mutatione pecuniarum, licet finalis deftruCtio unionis fuiffet, fi ipfi habuiffent totale dominium loci conventionis. Er licet dominus Gregorius omnem traftatum rumpere illico voluiflet; tandem dev'iâus inflantia cardinalium edixit le velle mittere ad vi* dendum locum,uk fi habilis erat, acceptaret. Legatofque per hoc degit reverendilfimos patres quondam dominum Florentinum, dominum Militenfem, magnificum dominum Malatcfta de Malateftis de Penfauro, Paulum Corano ejus nepotem, ft Bartbotomamm de £amisbvnis *, cardinalibufqne dixit, ut invenirent pecuniam pro ejus acceflu. Petiit enim per organum magnifici domini Malatefi· de Pcnfauro a cardinalibus, pro eundo de Loca ad Liburnum, triginta millia Fforenoram. Et eft una parva dicta, licet cardinales obtulerint fibi duorom mi llia'Florcnorum. Videte ergo qootnodo fuam dilcooperuit voluntatem, Tamen cum cardinales modum darent,uthaberem pecunias neceffarias pro accffu; finaliser ad videndam noluit mittere ad diâum locum, cumque inhabilem recuiavit pro lue libito voluntatis. Qua recufatiooc, ficut promittitur, faâa, apertum ft notum fuit per egregios vira» ram unionis amatores nuncios ft oratores Venetorum, a quibus ipfe Gregorius traxit originem, at ac. captarentur, pro ipfis duobus contendentibus ft fuis, loca dc Carreria pro domino Gregorio, &de Avenfapro domino Benedîâo, ad iaviaen vicina, ft confidentia in obedientia domini Gsugorii. Et licet nuncii domini Benedifti verbo & doc in effcâu ia boc coalrntircot; taamn D. Gregorius iUa exprefle refutavit, fine qmrnm que rationabili caufa. Immo nec mittere voluit ad videndum eumdem focum de Carreria fi habilis erat, fed folum pro fibito volutetis eum recuiavit; licet diâus focus de Carreria eoAit & exiftat magis habilis ft idoneus, quam fic locus de Avcnia; ft dominus Lucanus omnimodam fecutitatem, necnon ft fortalitium in Carreria cooilitutum, eidem* domino Gregorio offerret,*ft contra illa, que alias obtulerat, cum per prius obtuliffet omnia loca obediential fqe. Et hoc fecit contra concilium ft votantetem dominorum cardinahum tunc in Luca exirtentium, ft ttiam contra concilium oratorum, ptincipum notabilium, ft communitatum tunc ibidem przfentium, in magnam fui infamiam; quia evidenter eundis apparebat quod ipfe do* minus Gregorius nullatenus curabat de pace ecclcfiz, nec fchifmatis extirpations,

XVIII. Videntes autem domini cardinales in Portu Veneris exiftentes, negotium pacis in rupturam venire: ipfi, feu eorum major pars, fupplicaverunt domino Benedîâo, ft confuluerunt, ut non teneret tot galeas nec gentes ar. migeras in tanto numero, ne occafioue hujufœodi, traâatus pacis pollet impediri; ft quod vellet condefcendere ad aliquem focum eligcndum in terra confidentem, ft aliqualiter a mari remotum, quia dominus Gregorius refutabat loca maritima. Ipfe tamen D.Benediâus promilfa nullatenus facere voluit; immo frequenter ft publice refpondit, quod nullo modo pro hac caufa dimitteret loca maritima;ft fruftra fibi dicebatur feu canfuiebatur contrarium, quia ipfe volebat unum pedem tenere te aqua, ft alium in terra, ft quod nullo modo dimitteret galeas aut gentes armigeras, immo potius numerum augmentaret ft augeret; ft pro hia te* *nendis feu* agendis impigneraret, feu alienaret omnia bona ft proprietates Roasaon ecclefi· quando fibi videretur, prout & fecit ia magnam detrimentum Romane ecclefi·, caftra particulari» ecclefiz Avenionenfis, ad fummam quadraginta millia ducatorum, fine caufa ft voluntarie. Per que evideiueret notorie ofteodebat, quod in verno, et nuo in re et efieâu,querebar unionem, et quod nuito modo volebat ronunciare, fed manere ia illo ftaru quamdiu viveret in human·, et fic dittcultare negotium, ut numquam via ceAfonis in verbo concordat· pUfat habere rffrftum. Et de hoc erat commua· rax et opinio pubblica in Portu Veneris, et fore inter munes curiam ipfius dumini Benodiâi feqvensea.

XIX. Item, peri modo D. Gregorius alienavit multa bona ecdefis Roman· mobilia profofa, at OMuas pveticfe», fibro», M alia aoMm focalîâ t nocuo «t terrae amabiles, m Romana, Fmafimn, Beneventum, Tudcrtom, et alias io Marchia, et atibi rXiHsatcs, et provincias matiti·» et Camp***, ero certe perautacum fumma; M diiandron luos fratres, nepotes, et alioa agnato· fime, etiam de potrimoato Jeta Chrifti, etiam M procnrandum fibi fautores m ichifmarc, iltos faltem quibus biK alienabat·

XX. Item, oood idem domiam Gregorius, toqueutes fibi vd aliis, ubi ad ejus notitiam reaiebat, dc fiio debito, videlicet renunciation»

et aliis

ANNO emuni

'It altis fieodis per eum ad nniouero ecclefia, odio habuit, iUofque carceri mancipavit, dc alias tot muitipliaicr moleftari, dc inter alios magiftrum Mkbeiioum de Novaria feriptorem litterarum apofioiicarum, procuratorem ordinis Carmcbtanun, qui in quodam fermone didum dominum Gregorium exhortatus, ut fervaret vota flt juramenta fua in conclavi cmiffa pro unione habenda; ft unum familiarem, domini cardinalis Laudenfis, qui ante palatium in Senis clamabat, ad Saonam, ad Saonam.

XXI. Demum domini cardinata, feneorum major pars, ne tantum Dei negotium veniret in rupturam, confutuenintflefupplicavenmtdomino Imcdiffo, ut pro loco mutuas ceffioois offerret civitatem Pifanam, alias per ipfum ob-Jatam cum publico inftrumento, ft quam dominus Gregorius non poterat recufare, cum altas ipfam ebtuliffet. Et quod vellet iple dominus Benediâus contentari de communibus ft fuficicntibusiêcuritatibus: & quod non peteret ita cxaâas, ut folitus erat petere, cum per hoc daret caufam rupturae. Ipfe refpoodit, quod nullatenus diâam civitatem Pifanam offerret, vel fibi oblatam acceptaret, reputans valde temerarium hoc fibi confidere. Dixit etiam, quod iemper intendebat petere fecuritates alus per ipfum poffulatas, ft de aliis, querellent minores nullatenuscontentaretur, quidquid fibi diceretur vd confutererur. Per qtue evidenter colligitur, ft tuuc omnibus apparebat, quod viam ceffionis nullatenus intendebat profequi; fed fic eam difficultate, ut numquam poflet habere locum, ft de hoc erat communis vox, fama & reputatio.

XXII. Gooicquenter donum cardinales in Portu Veneris exiflentep» feu eorum major pars, videntes quod inter dominum Gregorium & dominum Benediâum milia erat concordia fuper loco mutuar conventionis, nec io futurum tperabarer efle, quia quod unus ipforum offerebat, alter voluntarie refutabat: ne tam neceffarimn fidei ft animarum faluti negotium, io defpcratiooem & totalem rupturam deveniret, fupplicaverunt ft confuluerunt domino Benediâo, quatenus oHcirct fe renunciarurum per procuratorem habentem ad hoc fpeciale & irrevocabile mandatum, domino Gregorio renunciante in perfona propria, vel per procuratorem habentem fimikm poteffatem. Offenderuntque ipfi domini cardinales, leu eorum major pars, ipfi D. Benediâo, quod hoc tenebatur facere de ncceffitatefalutis, ft fc morti exponere pro extirpâttone khifinatû, ft unione in Dei ecclefia reducenda. A quo praefati domini cardinal» nullum tel poofum habere potuerunt; fed perpenderunt fatis evidenter ex indiciis ft modis, quod hoc facere nullatenus intendebar, prout & rei probavit eventus, ft przfens tcftatur experientia. Et in eadem opinione fuit dominus Gregorius, qui cum fernel in publico diceret, quod numquam per procuratorem remraciaret, licet fibi contrarium per dominos cardinales confulemur, quibus per ante# fe obtulerat per procuratorem renunciatunun, ut fupradiftum efl: fuit fua refponfio negativa per archiepifeopum Tarraconcnfem nuncium domini Benedifti, tunc in fua prçfentia conftitutum, public· laudata, & multipliciter commendata. Ex qttibm evidenter ft notorie conflitit, quod nec per fie, nec per procuratorem, ipG contendentes reuunciare volebant, fed potius ecclefiam iu fchifmate ft divifiooe tenerent, quamdiu vitam ducerent in humanis. Et in hoc apparuit eorum «olhtfio flt concordia: maxfltoe quia idem' archiepifcopus Tarraconerifis, fpunalb familiarie domini Benediâ», multa colloquia fecreta habuit, rejcâi» fociis fub, cum domino Gregorio, ft ejus nepote tmv camerario, & aliis luis fecrttertis. Ex quibus infumxit vehemens fufpicio in Luca dc tama communis, quod inter idos duoa contendente» da papatu erat coUulio, & damnata concordia; A quod fic difficnltareat hoc negotium, ut numquam poffet in diebus fuis ad muniam ceffioucm deveniretur.

CH*tni

XXIII. Item, dominus Gregorius m Luca cxtffena obtulit domino Benediâo locum Pilarum divifutn Homine, ita quod unus flaret cum fuis ab unarparte civitatis,. alter ab alia. Qpcm locum immenfiffime commendavit, ftinter alia dixit, quod ifte locus a natura omnia ncccffaria pro tali conventione habet, adeo quod ad hoc fabricatus penitus videbatur. Et hanc fimilcm ablationem voluit per cardinales fieri; quod & faâum fuit in Portu Veneris per organum comitis Campanic» dominorum cardinalium oratorem. A qua oblatione refiluir, dicens, ante conclufionem hujus oblationis vdle a Florentinis aliqua paâa flt fecuricates; quas, ii etient rationabiles, Florentini fe obtulerunt facere, dummodo eis declararentur. Qiam declarationem nullo modo facere voluit, nec etiam tempus, infra quod deberet Pifaa venire, unquam voluit declarare; immo ex poft faâo venire Piias penitus recufavit

XXIV. Subiequenter dominus Gregorios in Luca cxillcns, nunciis domini Bcnediâi ibidem exiflentibus, qui in verbo potius, quam in cflir· φι Joçi concordiam profequi videbantur, dc nunciis fereuiffimi regis Francorum, qui re & cifeffu unionis materiam promovebant, denegavit falvum conduâum prorogare, dt de novo concedere: denegans eifdem bum prefentiam & omnem audientiam, nedum fuper via ceffionis, immo fuper aliis unionem tangentibus, receffum indicendo, & mandando eifdem nunciis ut a diâa civitate Lucana recederem. Dixit etiam idem dominus Gregorios publiée de frequenter, quod via ceffionis erat mala ft injufta ac diabolica, ft quod eam de eftero profequi nullo modo intendebar, contra juramenta & vota per ipium preffita notorie, veniendo magnum fcandalum ccdefiac, cum pertinacia ft contumacia notoria, a quibus diverti non potuit, etiam luce clarioribus rcfponfionibus fibi faâis; concordans in his cum dominoBenediâo, qui eodem cupiditatis inftinâu afferuit, & publice prpdicavit, quod fi viam ceffioois profequeretur pro unione habenda, crederet peccare mortaliter, ut in praecedentibus eff deferiptum. Quae quantum erroris, etiam fidei oppofiti, juxta multorum affertionem contineat, decernat & judicet hoc fanâum concilium in Dei nomine aggregatum.

XXV. De pnemiffis non contentus dominua Gregorius, ut majora &evidentiora extirpationi fehifmatis praeffaret impedimenta, ft utho» beret cupiditatis fue & errorum fuorum faut», res ac defenfora, cqotra juramentum & vota >nsftita, ft m bullis fuis feripta, etiam coa> tra concilium dominorum cardinalium, ft ipfis abfentibus, quatuor de faâo, cum de jureooa poflet, in cardinatos promovit, fuas cupiditatis ft errorum fuorum fautores, ac unionis ecclefi· notorios impeditores. Adhuc traâatu unionis pendente, oratoribus videlicet dominiBrnediâi in Luca exiflentibus, ft oratore dominorum cardinalium demandaro domini Gregarii exiffente

i»

Port· Venerb pro concordia loci, A eoa- tradiceatbus omnibus cardismlbs*, talem profenatioaem fecit. Et ideo contradicebant, quia de jure communi non poterat, cum talis profanat» eftet notorie deftralio enicois ecdeGe. Et mala mal» addes», ae pejora pejoribus,ac pacis ecclefi* evidentiora impedimenta, dominis cardinalibus tunc in Loca exifta*jbus paMo ante prohibuit dc interdixit feb magnis vosris, privation» videlicet dignitatum Et beneficiorum, ac perjurii, quas ipfo faâo rotait incurrere, ne exirent cMutt Lucana, nec per fe, nec Et medias perfonas participarent cum nunciis fti domini BenediAi, dc domini regis Franci*, & ne auderent fe infimul congregaro- Qt*duo ultima mandata clare contra uoiooem erant; B nam nifi traAaretur cum oratoribus domini Bcnedi&i, non poterat unio procurari; dc fic contra juramenta fua & cardinalium r nec etiam unio traâari poterat fine cardinalium congregatione. Et hoc revocare noluit.* nec alias extirpation! fchifmatis intendere, quantmncumque fuit monitus dc requifitus per dominos cardinales, & quamplures alios viros notabiles. Et quia domini cardinales tunc in Luca exigeâtes, npn obftantibus prxmiffis, intendebant dc laborabant ut finis imponeretur fchifmati per viam ceflionis jurate, & voto firmate etiam per eoe dc eorum quemlibet, pro qua confequenda jurarunt nihil omittere de contingentibus, utilibus, neceffariis, aut quomolibet op- C portunis; nec ab his retrahi poterant minia vel terroribus.' D. Gregorius deliberavit cum fuis, allquoa ex ipfis dominis cardinalibus capere dc carceri mancipare, & aliquos traftare durius Quod dc feciflet certa die io fuo domo dc palatio adunatis in magno numero armigeris, nifi per dominum Lucanum, dc ejus providentiam tuMfet cautedcbonefte obviatum.

XXVI. Videntes autem tunc domini cardinales in Luca exiftentes domini Gregorii pertinaciam, contumaciam, & difpofitionem notoriam, nedum in viaceflionis jurat*, voto firmat*, dc in verbo cum domino Benedîâo concordat*, immo dc ad omnem aliam viam per quam haberi poflet unio; dc quod ipfi D. Gre- D gorto, abfque gravi oflenfa Dei dc fchilinatis perpetuatione, ac factorio multorum eorum detrimento fidei, dt notorio ac evidenti periculo animarum ac ecclefi* defolatione irreparabili, non poteram adherere, nec vota, nec juramenta per ipfos prsflita wbfcrvare: ipfi DD. cardinales tuuc in Luca exiftentes, feu eorum du* partes, dc finaliter omnes, uno dumtaxat excepto, ab ipfo D- Gregurio rccefîcrant, dt ad hanc civitatem Pifanam, relut ad locum tutum fe tranftulerunt, cum firma intentione & propofito, ut fe conjungerent cura DD. cardinalibua, qui D. Benediâo adhaerebant, ad finem ut ipfis fimul unitis, utilius dc liberius poftent extirpaiioni fchifmatis intendere, prout E vigore inftrumenti in conclavi celebrati obligabantur, dc tenebantur, dc fecundum multorum valentium doâorum confilia per ipfoa DD. cardinales habita in Spots, de mandato expreffio diâi D. G. exprefle tube dicentis, quod coontentabaiur quod haberent coofilia, & fecundum confina procédèrent: impedimentis, pertinacity, dc indifpofitionibas notoriis dominorum Gregorii & Bemdiâi non obâamfeus, cum evidenter foret notorium, quod fi attenderetur ipforum dominorum Gregorii de BenediAi voluntas, «iimquamipfis viventibuscxiirparetur fchifma, fed potius pemematetur, dc Chrifti caraAer* infignitis, crronbua fovotrerentur cx coram fisAte. diftb Λ damnatis Mvfisafionfes a eu*. Ab Chrifti fidelius deteftandis.

XXVII. Moiile autem gerens dominusGrogorfi* raccflhm dominorum cardinalium, fttda dans fi» ddbitana, per fiaae armfeeros infequi fecit bon* memori* cardinalem Leodienfem, dato crudeli, ut ipfum quondam didum dominum cardinalem ad D, Gregorium vivum reducerem, vel indium per frufta. Ecce mandatum pontificis adeo cnidele, ut videretur impius Menelaus contra Oniam faccrdotem' fanB&um ab inferi» rédiifle, cunâa diffipans & ci. vitatëtn inficiens bonorum fenguioe cruento. Sed Altiftimus, qui bonis affiftit dc malis conciliis obviare confucvit, fic protexit ipfum quondam diâum dominum cardinalem, urin ficariorum manus non incideret, fed a Domino proteâus, ad locum Libnefaâs Pifani diftriâus, faints dc incolumis perveniret. Deinde dic fequenti tam ipfe bon* memori* cardinalis Leodienfis, quam alii domini cardinales qui de Luca recefferant, ad hanc civitatem Pifanam fe petfooaliter contulerunt. Expofiia tamen extitit domus ipfius quondam domini cardinilis in Luca exiftens pr*d* rapaci, & bona mobilia ibi reperta fuerant violenter ad domum tuae camerarii dc nepotis domini Gregorii apportata. Et idem creditur quod feiflet faôum du aliia dominis cardinalibus, nifi per diâum dominum Lucanum cxtitiflet obviatum.

XXVIII. Ex quo vero domini cardinales in civitatem Pifanam convenerunt, voluerant adhuc laborare ut dominus Gregorius debitum fuum faceret, & veritatem agnofeeret, ac ad unitatem ecclefi* procurandam procederet juxta vota flt juramenta per ipfum pneftita. Et de hia fecerunt ipfum requiri & exhortari, primo per eorum litteras, fecundo per dominum cardioaieffi Burdegalcnfem, tertio per dut* notabiles epifcopoc, videlicet Varmienfem dc Lubucenfem *, qui licet exhortationibus piis, humilibus fupplicatiombus, dc rationibus luce clarioribus inftiterint, ut ipfe D. Gregorius taiemft*. pertinacia depofita veritatem agnofeeret, vota & juramenta fervaret, dt ulterius paci dc unitati reeled* fe obicem non poneret io (u* anime detrimentum, dc ecclefixfcaudalum, oflerrndo eidem quod in cafu quo promiffa faceret, ipfi domini cardinales omnem honorifice», tiam dc adbcrentiam debitam pr*ftarent dc exhiberent. Requirentes eumdem, ut ad civitatem Pifanam veniret, ad quam venire debebat, quia ipfam obtulit, dc in fublimibuscommendavit, quam etiam oflerri fecit per ipfos dominos cardinales, dc promitti quod ad ipfam irent, ut fupra plenius tra&atutn eft, vel fi venire nollet, per procuratorem renunciaret. ipfe tamen dominus Gregorius, relut in cor duram datus, acquiefcere noluit, omnia contemnens, dc in fua folira permanem pertinacia, impedimentis dc erroribus antediâb.

XXIX Demum quatuor ex diâts dominis Cardinal**», qui ad Pifanam fe tranftulerant civiratem, cum quatuor ex DD. cardinalibus qui domino Benedi&o adhxrebaot, in Liburno dtaecefis Pifani, da voluntate D. Benedtrii dc totius ipforum collegii convenerunt ad traAandum de unione ecclefi* celeriter procuranda. Bt quia dominus Bcnadiâua de tribus fu» cardina.

diuslfeur ad hoc deputat------------ ------------ ------ habebat jaxu fua confiderattorus «tentum: adjunxit rifiienr quatuor fuos familiares, videlicet Eotomagenicm quondam, Tofefanum fle Tarracouenfcm archiepifcopos, ac magiftram

quta, aperta fuit inter eos via concilii generans utriufaqe panis & obedientia in ibo loco partium Italiae convocandi, ad finem, quod feidem duo de papatu contendentes renuueiarane juxta concordata juramento flt voto firmata; alias in coram contumaciam provideret concilium flt ecclefia congregata, ut foret fecundum Deum Divinas flt canonicas fanâiooes providendum. Qua via fic aperta, velut ne-B cefiarta flt canonica, accepta flt grata fuit omnibus dom. cardinalibus partis utriufque ibidem exiftentibus, flt aliis per dominum Benediâum, ut pnemittitur, deputatis, qui dominum Benediâum *de hac via concilii* fic aperta çertificaverunt, flt ex poft retulerunt, quod ipfe dominus Benediâus erat corneolus de via concilii fic aperta. Et idem retulit in Liburno magiftrrSimo· Salvator decretorum doâor, ipfius domini Benediâi familiaris, ad hoc deftinatus. Et ex poft antequam D. Benediâus a Portu Veneris recederet, fcripfit litteras credeutiales dominis Proneftino, de Thurek>, flc fanât Aneli, in Liburno exiftentibus, per facriflam agakNMB, qui in vim credenti· ipfis expofuit, C qaod dominus Benediâus erat receflurus ad partes Cataloniat; flt quod erat contentus ipfe do minus Benediâus, quod ipfi domini cardinales profequerentur viam motam generalis concilii utriufque partit flt obedient:· ; flt quod ipfe dominus Benediâus erat difpofitus dimittere aliquos de fuis ad iftam materiam profequendam una cum ipfis domini» cardinalibus predicts, dummodo a Gubernatore Januae pottet pro illis falvum conouâtun habere.

XXX. Cobdufo vero traâaiu de via generalis concilii in Liburno inter diâos cardinales prcdiâos utriufque partis, flt alios deputatos per dominum Benediâum: fubito dominus cardinalis de Chalento, tres archiepifcopi prodi-D âi, fle generalis ordinis Praedicatorum, e Liburno receflerunt. Et ad Portum Veneris accedentes retulerant domino Benediâo, quae gefta fuerant: fle eidem confulicruor domini cardinales tunc in Portu Veneris exiftentes, fle alii prolati fui confiliarii flt familiares, ut omnino feqneretur flt ampleâeretur viam concilii generalis utriufque partis, de quo apertum fipit in Liburno inter cardinales partis utriufque. Quotum fprevit concilium, fic mutata voluntate deliberavit ad Perpinianum accedere: flt volens viam generalis concilii utriufque partis impedire, ibidem publicavit, quod ia fefto omnium Sanâoinm in loco Pcrpinianig teneret concilium firo obedientie. Dominus etiam Gregorius in Luca audiens fle per D. Benediâum cenificatus, quod DD. cardinales conctaferaa· de via concilii utriufque partis: etiam detibaravit e Luca recedere. Et vplens pariter viam concilii generalis utriufque partis impediar, Mdem publicavit, quod teneret concilium fac obedientia flt partis in fefto Pentecofles faturo in provincia Aquilejenfi, vel axarcbara Raecanattmfi. Peg qua concilia fic divifa, fle in locis adeo reaaotis ac diverfisterminis, etfiimpediri poftet pes ecclefia juxta intentionem ipraram duoium contendentium de papatu, qui

-w». » ~~cordia damnata la hanc vanitatem conveniebam: nullo tamen modopoterat fchifma extirpari ,*fed* potius nutriri flt ioveri ia magnum ecdefia detrimentum, fle periculum animarum.

XXXL Et poft dominus Benediâus dc made Junii proxime protcriti recedit a Portu Veneris, fuos gtudus dirigens ad regem Aragonum, flt ad locum Perptniani applicuit, nullo alio dato ordine ad fchifmatis extirpationem, inorno traâaiu pacis rupto, & profccutiooe unioni» ecclefia omnino defcrta, in dido loco Perpiniani de menfe Septembris proximi *prrterui* promovit de *fa&o* quinque in cardinales, fuos familiares, opinionum Tuarum & viarum in itnpedimentnm unionis tendentium fequaces, flt pertinaces defenfores. Et pari modo dominus Gregorius de Luca recedens, fle de unione ecclefia nullo modo curans, novem de faâo in cardinales promovit. Et hstc per ipfos faâa funt colbfione mutua, flt concordia damnata, ut evidenter oftendunt eorum faâa flt diâa in impedimentum unionis concurrentia: per hoc credentes plures habere fequaces fic defenfores, fic facilius viam generalis concilii uuiuique partis impedire.

XXXII. Et poft dominus Benediâus, cum fuit in Perpioiano, antequam fuum inchoaret particulare concilium in impedimentum unionis, dc m fuum concilium particulare majoris videretur auâoritatis, tres alios fuos familiares in patriarchas promovit, flt tales, qui contra fuam voluntatem veritatem dicere non auderent.* flt donum per pliires dies tenuit fuum particulare concilium, in quo interfuerunt fere quadraginta prolati, archiepifcopi, epifeopi, abbates. Et ibidem legi fecit fecundum ic fuss aflumptionis modum, fle qua fecerat pro unione habenda: fed non fuerunt ibi deferipti ficu recitati fui defeâus, flc impedimenta per eum paci ecclefia proflita, nec alia, quo in procedentibus fjint veridica narratione defcripta. Et ex poft, ut fertur, dici fecit per concilium fuum particulare, quod ipfe erat verus papa, ac quod fecerat debitum fuum in unione ecdcte procuranda, fle quod ipfe femper fuerat catholicus abique labe ncrefis flt fchifmatteo pravitatis. Fecit etiam publice *dicifltprgdicari in* Perpiniano, quod concilium in hac civitate Pifana convocatum teneri non poterat, nec convocari fine ipfo; fltquod ad ipfum in folidum pertinebat convocatio concilii generaliscontra veritatem juris, volens per hoc impedire hoc concilium generale utrimque partis, quod prolati Arragonia flt Callete ad ipfum concilium non venirent. Et fi ifta ad impedimenta unionis ecclete» flt fchifmatis nutrimentum pertineant, deliberet flt decernat boc laoâum concilium.

XXXIII. Et licet per pnemifta velut ex evidentibus flt certis indicia, ac praefumptionibus violentis, famaque communi flt vulgata, appareat notorie de eorum collufioae flt damnata concordia ad viam mutus ceftioois per eos jurans, flt omnem aliam per quam podet haberi unio flt fchifma extirpari. tamen ultra proraiffa in Horna, Senis, flt Luca, flt Portu Veneris, inter curias ipfa* fequentes fuit, & eft communis fama flt opinio, flt aliqui notabiles viri dicunt fe vidifte litteras flt cedulas, coarinentes, quod inter dominos Grrgortum flt Bettedkium eft, flt fuit confoederatio, concordia, flt *colludo* juramento firmata, quod ad hoc ut ipfi evita-

Λχαο* c^rcn

«Vitare flt repellere valeant viam aerae ceffioate, A 'pfi feipfos flt fuoa dicent fe traâare debere matemaionis, flt non concilio dominorum carditulium, principum ,lCm ahorum quorumcumque qui de fuo confilio flt opinione uouefirat, quia ad ipfos, ut afferunt, & non ad alio·, precile Ipefiat profequi unionem, nifi in quantum alii per cos efleot requifiti, flt quod ipfi loca ele&a pro pace danda ecclefie poflunt mutare pro eorum libito voluntatis; flt dicere contrarium, eft ecclefi*, ut ajunt , contradicere, flt pacem impedire. Tenent etiam mutua concordia, quod, melius eft ecclefiam flare in diaMione, ut eft, quam fi cogerentur ad viam mutue ceflionis. Tenent etiam flt concordes exiflunt, quod fi fimul haberent in uno locoB convenire, traâarent de reduâione unius ad alterum de via compromifli dc fucceflionis, ut fic manerent, dum viverent, dc uno defundo fuperiles unicus papa remaneret. Et iftud afferitur plus placere contendentibus ipfis, ut allerunt viri notabiles , qui preinifla audiverunt, dc aliquas feripturas iplorum contendentium viderunt dc legerunt.

XXXIV. Poftqium autem D. Benediâus recellit a Portu Veneris ad partes Catalonic dirigens greiTus fuos, difpofuit D. Greg, a Luca recedere ,dc fic fe ab invicem elongare, ut unus ad Occidentem, dc alter ad Orientem viderentur intuitum dirigere, omnino deferto unionis negotio,fle indefperationnn polito. DD. card.C partis utriufque in majori numero hinc inde io Liburno convenientes, quia adhuc non habehant alium locum accommodum pto conventione, dc materia concilii utriufque pants fle obedient i* ibidem apertam velut neccflârùm pro» fequentes, previderun: fore utiledc neceflarium ut 4pfum concilium generale partis utriufque convocaretur, ut prius deliberaverant, ad vicefimarn quintam diem proximi prrteriti menfis Martii, cum continuatione dierum fequentium jn bac civitate Pifana. Qu* civitas alias per ambos dc papatu contendentes ad confummandum pacis dc unitatis vinculum fuerat eleda, oblata dc nominata, dc idonea ac conveniensD reputata.· fic quod per dominos cardinales,qui D. Gregorio adbrferant, in eorum parte convocarentur domini cardinales abfentes , pr«lati, principes,dc alii qui forent convocandi ; dc pariter per alios dominos cardinales in fua parte ad pr«didum locum dc diem. Quod dc faftum exti111 per ipforum patentes litteras de communi dc concordi iplorum confenfu, in forma canonica dc juridica. Aâum fuit etiam dc eonclulum, quod pari modo per ipforum dominorum cardinalium litteras, pramifla omnia intimaientur DD. Benediito dc Gregorio, dc requirerentur ut vocationi ipfius concilii pr*fta-E rent confenfum deopem, dc ex fuperabundanti vocarent ad praedictos locum dc diem una cum DD. card, fibi obedientibus, dt quod ipfi contendentes dc papatu, vocarenturdcprovocarentur ad diâum concilium renunciare, ut promiffum, juratum dc voto firmatum dcconcordatum fuerat, per fe, vel procuratores fuos, ad hoc fufficiens, fpeciale dc irrevocabile mandatum habentes, cum intimatione quod altas in ipforum contumaciam ,. contradiâionem vel recufationem, provideret concilium, dt ecclefia congregata, rarum vel alterius ipforum abfratianou obftante, prout foret fecundum Deum, Divinas dc canonicas fanâiones, providendum, dc ·lias fuit ia Romana ecclefia faofte fle vinuofifA fime obfervatnm. Que omnia tarant per pO'""X^T tones litteras diftonun dtaunorasn cardinalium domino Benediâo intiuMtain perfona fea pro. ■,·*. pria in-loco Perpfetani. Et foleœniter fait vocatus flt provocatus ad hoc prius concilium, etiam io caufa fchifinatis & ndei: ut confiât litteris ipfius domini Benediâi , fle publicis & authenticis inftrumentis. Et nihilo minus prefati domini cardinales in vim cednfae in conclavi jurate, de novo ipfum dominum Benediâum requifiverunt per fuas litteras, ut ronunciaret, quia boc reputabant flt reputant pro bono unionis expedire. Ut autem pnemifla omnia notificarentur domino Gregorio, duo domini cardinales, videlicet domini Aquitejenfis Bflt Mediolanenfis vulgariter nuncupati, de voluntate & mandito'ac aflênfe aliorum dominorum cardinalium , ad civitatem Senarum, in Îua relidebat dominus Gregorius, accefierunt. ù quia ibidem domini Gregorii non potuerunt bibere prafentiam , ipfo impediente, nec ipfum perionaliter ad prius concilium provocare, nec alia facere, quse ordinata fuere, licet ibidem cum Senentibus (bllicitam facerent diligentiam, per plures videlicet αάο dies, ut pnefentiam ipfius domini Gregorii habere poflent: litteras patentes provocationis ipfius ad concilium , io caufa fidei & fchifmatis alias premifla plenarie continentes, publice ac patenter fub publico teftimonio, in pntfentia multorum cleriCeorum dclaicorum poni fecerunt,dc dimiferunt in principali altari cathedrali·. ecclefi* civitatis Senarum, fle in valvis ecclefi* fandi Chriftopbori ejufdem civitatis Senarum, fub teftimonio publico dc multorum prefentia, affixerunt taliter, quod de illis dominus Gregorius non poftet ignorantiam allegare.' prout ifti *itero concilio* eft per inftrumcntum fada fides, immo ad ejus notitiam pervenerunt, et haberi debent de jure, perinde ec fi fibi perfooalitcr intimat* fuiflent.

XXXV. Et poft dominus Gregorius per varios nuncios et alios conatus eft impedire hoc ■■dum concilium in impedimentum unionis Decclefi* . procurando ut domini cardinales ,Ψ* fibi adhauerant, mutarent locum et dtem ordinatum, et convenirent cum ipfo domino Gregorio in alio kx» et termino. Et quia domini cardinales evidenter perpenderant, quod iftud petebatur ad impedimentum unionis ecclefi*, et ut impediretur hoc fanâum et univerfele concilium utriufque partte io hac civitate Pifana congregatum, curo in hoc traâata nulla fieret mfentiode D. Benediâoet parte, quas fibi adh»fit, fine auibus fchifma extirpan non poteft, nec unio haberi : propterea profati domtai cardinales, conflantes in inceptis permanfenmt » Enec voluerunt, ficut nec debuerunt, tam evidenti malittes et notorio impedimento unioote aliquatenus confentire: ut etiam evidentibus refponfionibas diâi domini cardinales nunc ite boc tradantibus luce clarius oftenderant.

XXXVI. Et ulterius dominus Gregorius nedum viam concilii generalis, fed omnem profecutioncm unionis impedire voleua ,notifiesvit

h*f«rant,et qui unionem ecclefie profequebantur, privaverat dignitatibus er beneficiis, et contra prstlatos et officiariosfequcntee dominos cardinales,et eis in unione profequenda adherentes, proceflit ad privationem dignitatum, beneficiorum. officiorumque, oullitcr et de iaôo.

flo. cum de jure hoc facet· non podet in im* nodimentis unioni·. Et nari modo domintuBe- ■edtuKIM faMcdire omnem profoentionem unioni· «defio, ferit de faâo cetero· proerf-fin contra dominos cardinales, praelatos, reges, et principe· , et alio· qui fe a fua obedientia fabtraherôm. Et « viam concilii generalis impediret, citari ferit coram fe in Perpimaoo compariturо· enteros pralatos, univerfitalem ftudii Parifienfis, et nonnullo· magiftros et doflores, et alio· viros litteratos, retpoofuros fupercertis articulis in impedimeutum uniooisetcoorilis generalis, com *Ipfii* citati cooftanter proiequantur viam concilii generalis et fchifmatis extirpationem. Intendentes per hoc praefati DD. Gregorius et Benediâus, perfecutores unionis ecdefio et concilii generalis ntriulque partis tertéré et avertere a proferutione unionis et pacis ccclcfiu ac vte concilii generalis utriufque partis, in eorum animarum detrimentum, et ecdeflat grave et notorfam fcaodalum.

XXXVII. Ultra premifla, verbis et litteris pntfati DD. Gregorius et Beoediâus conati fum impugnare hoc fandum et univerfale concilium, et ejus vocationem, dicendo et afleren» do, quod hoc univerfale concilium non poterat fe intromittere, vel cognofcere, feu aliquid definire de caufa ipforum, et fchifmatis extirpatione, et fic per coufequens nec de aliis erroribus, quibus ipfinotorie, quantum in eheft, corpus ecciefic commaculant. Et hoc eft fatis evidens et notorium, ac etiam evidens exiftit et certum, quod 'ipfi, licet foiemniter et ex fuperiMndanri cautela, nequifiti, noluerunt huic fando concilio aflenfum ferre & opem, nec ad ipfum venire concilium, ut fuerant foiemniter vocati, fit etiam provocati, renuntiaturi pro unionis bono, dt juramento *& voto* multipliciter funt adftriâi, ut msnifeftum exiftit dc notorium. Per quae evidentius conflat de eorum notoria contumacia herefim in hoc cafii importante, dc fummam damnationem fecundum canones in eoa diâante, ineorrfeibilitate dt damnata pertinacia adeo evidenti & notoria, ut advenus illam admittenda non fit excuferio.

XXXVIII. Quare uro parte diâi procuratorie, protnotoris, feu sollicitatoris, petitur, po* finiatur, requiritur, per hanc fandam dc univerfalem fynodum, dc ejusfententiam, decerni dt proonneiari *:j^imo* unionem de conjunâiosxm faâam drdoobus collegiis in unicum collectam, fuifle d(efle legitimam dccanonicam, ipfamque auâoritate praefare fynodi roborari pro bono tam fandi dc pii negotii, ac validam dc rattembUem declarari pro bono dc evidenti noesflfeate fandiffimte unionis; ac etiam hanc fan* ft cdngregatoc, rite & debite convocatam, ac eriam congregatam, dc tempore congruo, in Joco inio, habui & idooeo, fecure & libero. * ad eam vehst reprefentantem univerfalem Dei eccfefiam, cognitionem hujus caute, *tc*eriant decifioMn, pertinere & fpeâare. Decerni etiam * declarari, ooaoia âc ftogula fupcrius enarrata, faMb & efle notoria, & fuper eis etiam tsaq—m nororiia procedendum. & exinde me* morato· «ootendcotes, dc coram quemlibet, toti populo Chritiaao denuaciari, fit oftendi debere omni dignitate dc boaote, etiam papali, fe reddidide indignae, vetat notorio· fchnmaticos, notorio· fautores, dt febbmatis nutrito» res, pertinaces hnretico·, dt notoriis crimini·' bus enormibus, perjurii, de vtelationi voti irretito·, etiam notarie fcandaliaançu eum io» corrigibiiitate, contumacia *Oc* pcniiucia evidentibus dc maaifaftis; ipfofque propter premifla· iniquitates, ne regnent vel imperent, feu pnefiot, a Deo dc facri· canonibus, fore abjeάαβ, privates, ac abecclefia procifo·, fuis ligatos peccatis,' & nihilo minus feoteotiando priaari, abjici fic praecidi: & infuper eifdem dc cuilibet eorum inhiberi, ne aliquis eorum pro fumrno pontif ce gerere le prefumat· Omnes dc quofeumque Chriftianos ab eorum obedientia, non obftaate quocumque fidelitatis juramento, aut alio vinculo adtiridos, perpetuo «bfoiutos declarari. Inhibendo etiam *car&is* Chrifti fidclibus, ut diâis cotiiendcntibus, feu eorum alteri, tamquam papo feu fumrno pontifici obediant, pareant, vel intendant, nec confilium, auxilium, vd favorem preftene, aut eos recipiant, vel receptent, etiam fub penis excommunicationis, & aliis a fandis patribus dt canonibus ioflidis, promulgatis, dcordinatis. Et fi parere contempferint ordinationi & fententip hujus facri concilii, decernendum foredcdecetni, ipfos, Ac eorum fautores, defenibres dc adhérentes, etiam perpoteftatcsteculareescompefcendos fore dc compeici, juxta facrorum canonum difpofitiones dc Divina mandata.

Et pari modo petitur, poflulatur, dc requiritur, decerni, & declarari, omnes dc fingulos ptoceflus acfententias, per diâos contendentes, dc eorum quemlibet faâo·, lato·, dc fulminatos, ac privationes ordinum, dignitatum, beneficiorum, dc officiorum, ac graduum quorotneumque, ÔC qualiacumquc, ac quomodocumque nuncupentur, (ed nominentur, contra dominos cardinales, *& eis adherentes, ac eos* fequentes, ac etiam contra dominos reges & principes, prelatos et alios ecclefiAicos ct te* culares cujufcumque conditionis et ftatus, ac etiam contra univerfitates, Parifienfem, Bttaonienfem, et alias univerfitates feu communitates, ac Cingulares perfonas, cum hec omnia in odium proteentionis et unionis, et impedimentum ejufdem, appareant efle faâa, fuiflê ct efle nullos, et cados et *irrito»,* ac nullius vigoris vd momenti; et quatenus de faâo uro* ceflerunt, annullandos, caflandoset irritandos, ac annullari, caflari, et initari debere. Et nihilo minus etiam promotiones vel potius profanatiooes cardinalium. vehit in impedimentum unionis attentatas, et quaecumque alia, quomodocumque, et qu ditercumque per eos, vel eorum alterum, gefla vel faâa fub colore pontificalis *officii ia* impedimentum unionis, fuifl· et efle nullas, cafliu, irritas et inanes; etquatenus de faâo proccfferunt, annnllari, caflari, et irritari per hanc fandam ct univcrialem fynodum debere. Et coefecutivfe omnes fententiaa excommunicationis, inhabilftatiouis, vel alk cujus alterius pueme, per eoa vel eorum aliquem tata· io adherentes, neutrales, feu *eis* obedieotiam tebcrabcnres, auâorirate p-uientis concilii nullasdeclarari. Et infuper omnem <up» pleri defeâum, fi quis forfan intervenerit m prefirati procrifit ex (ofcmnitate juris omifla.

Et od informandum pkiwus hanr fanâam frnodum, fi prodiâa omnia omnibus notoria non exiftant: licet omnia et fingula praaiiâa fint vera, maaifefta et notoia, ita quod aiiquali tergiveriarione celari non peflint, nec indigeant clamore alicuius accufetori».' tamen procurataetes

ANNO CHRISTI M·>-

leu promoter prefatm dat, exhibet , producit A articulos prxfefttes, A contenta in eifdem narrative 0c difpofitjve. Et dc quolibet acconjunftim & divifim , & in quantpm videatur huic janfte univerfali fynodo, Oflfirrt fe probaturum jn eis contenta , vel ea que ei fuffiefent , ieu fufficere videbuntur, ad (uum propohtum confcqueodum in toto vd in parte , & non aliter , nec alio modo . De quo folemniter proteliatur , veftrum benignum auxilium humiliter implorando.

Et pnedifta omnia & fingula diftus procura, tor, feu promoter dat, exhibet , A producit omni meliori modo, via , forma, & caufa , quibus poteft A debet : (alvo- jure fibi corrigendi, addendi, detrahendi, Ac.

SESSIO VI.

Sexta feffio fuit die ultima Aprilis 0c ibi ftatim poll Miflam,A litaniaspropofuitepifcopus Salisberienfis de Anglia, qui tempore medio cum multis aliis dominis Anglicis applicuerat Pifas, exhortans in cfleftu totum concilium ad procçdendum in negotio fecundum bonam juftitiam Cc xquitatem; dicens fe cum aliis habere fufficiens mandatum,ex parte regis Anglix A regni ad traâandqm A profequendum cum aliis, ft tenendum *feu* accordandum quidquid ibidem ordinaretur in faite ecçlefix, feu unionis, &c. Et quia nondum ex parte difto- C rum Anglicorum , nec parte illorum de Aletnania, fuerant nominati per eos eligendi ad examinandum telles , de quibus diftum eft in fefionc praecedenti j ideo fuit dies continuata ad diem (abbati proximam, qux erit dies quarta Maji ; *ia* qua, ficut diftum fait per advocatum ex parte concilii in hoc negotio ordinatum , dominus Petrus de Ancorano, utriufque juris doftor Bononieniis, debebat dare responfiones ad propoftta alias in quarta (cilione per epifeopum Vcrdenfem , & alios ambafliatnres regis Ruprrti , de quibus ibi dicitur . „ Et fiet çtiam commiifio nominandis adexa- „ minandum telles (Je quibus eft (upradiftum;) „ Et ulterius in negotio procedetur prout fuc- D „ rit rationis. “ Fuit etiam illico pioteftatum per diftum advocatum ad inftantiam promotorum & ptocuratorum ad hoc totum negotium prolequendum , ex parte concilii ordinatorum, de protequendo tempore & beo contra diftum epricopum Vcrdenfem , & alios ambaftiatores difti Ruperti (de quibus fupra) qui non expeftato refponfo illicentiati recefferunt ; quodque ■pie A ali: qui cum eo fie recçfferant , et debebant concilio interdie , incurrerant pcenas juris contra f>c leccdcntes vel non venientes latas a jure, Ac.

SESSIO VII

Septima feflio fuit die (abbati quarta Maji : A ibidem poft Miffam A litanias , doftor Bouonieniis , vocatus dominus Petrus de Ancorano , dedit refponhones ad propofira alias per oratores A nuncios D. Reperti , Ac. de quibus fupra faftaeft mentio in quarta feflione. Poftea fuerunt lefta nomina cleftoruin pro qualibet patria ad recipiendum telles A inflrtunenta, ad probandum notorietatem propofitorum in quinta feflione contra iftos duos contender!· MI· illico fuit eis auftoritate concilii data commiflio, de qua promotores petierunt inftrumentum. Ft»tf etiam diftum, quoi expediebat auftoritate totius concilii mittere ad regem Ladialaum Sicili· , ad exhortandum eum, quod non impediret concilium , et quod certaret ab impedimentis, quodque teneret ft fervarrt ibi deliberanda , etc. Et ab omnibus fuit diftum : placet. Et fuit dies continuata ad procedendum ulterius fo hoc negotio ad diem Veneris, que •rit dies decima Maji.

ANNO CNRvrr

SESSIO VIII.

Oftava feflio fuit difta die Veneris decima die Maji, & poft Miffam et litanias , fuit pòtcftas data in alia feflione ad examinandum ec B recipiendum tcftes et inftrumenta , continuata ad pfto dies, videlicet *t* ad diem Veneris, decimam oftavam diem Maji . Ibidem etiam ad inftantiam promotorum ct procuratorum, etc. fuit determinatum , unionem amborum collegiorum card, propter bonum unionis eccl. et pro necefGtate profequendi hoc tam pium negotium alias factsm , fuiffe bene, rite, et debite faftam: eamque iyuoJus roboravit et cor», brmavit, et declaravit, quod per eos potuit concilium ecclefix univerfalis congregari ad providendum ifti negotio, et quod hoc prxfensconcilium eft fufficienter reprrfentarivum totius cc- clcfir catholic·, in loco tuto, idoneo et fecuro, et tempore congruo congregatum ; quodque hoc prefens concilium habet poteftatens cognofceudi de hoc toto negotio, etc. et decidendi, tanquam quod non habet alium quoad hoc fuperiorem in terris. Et hcc omnia fuerunt illico per diftum concilium accordata, pronuntiata, etconclufa per os domini patriarch· , prout in cedola fuper hoc fafta et lcfta concinetur , cujus feriptus eft tenor infra.

Item , fuit auftoritate concilii diftum et declaratum , licet pro tunc non pronunciatum ia feriptis, quod a tempore quo ifti contendentes rccufarunt adimplere juramanta fua et vota de via ceflionis per eo$ prxftita, licuit abeisfubtrahere obedientiam, ab eo tempore, quo viam ceflionis profequi omilerant, ere. et quod pro nunc erat ab omnibus obedientia cis ct eorum cuilibet fubtrahenda ; et quod proeeffus, inhabilitationes, & eenfurc, late per eos, aut eorum alterum , in prxjudicium profecutionis unionis, erant irrita Acaflc, Ac. fed quia de hoc non erat littera feu pronunciatio diftata , fuit hoc fic dimiflum uique ad aliam feflionem, quas fuit affignata ad decimam feptimam diem menfis Maji proximam. Tenotantem difta cedula in hac feflione pronunciat· (equitur, A eft talis.

Sanfta fynodus, habita plena A matura deliberatione decernit, pronunciat , A declarat , unionem A conjunftiooem faftam de duobus collegiis S- R- ecclefia cardinalium, fuifle A efle g legitimam A canonicam ; ipfamque fua anftoritate roborat, approba», A confirmat , probooo tam fanfti et pii negotii \ ac evidenti et imminenti nçceflîtate univerfalisecclefiacatho* lice, extirpatiooe fchifmatis, ac unione et redintegratione ipfius ecclefia : ac etiam hanc fanftam fynodum per DD. cardinales utriutque collegii, ad tantum bonum fimul unitos et congregatos, tempore congruo, «r in loco tuto , habili, idoneo, («curo et libero ; rite , debite, et canonice convocatam. Declarat infuper, pronunciat, et decernit, per Dei gratiam hic effe generale concilium reprxientativum totius

cc-

' ' ’""ecdcG· univerfalis catholic·, rite, jufle, fit rationabiliter fimdatum fit congregatum ; dt ad hoc gesmrale concilium, tanquam ad unicum iuperwrem dt judicem i·» tertia pertinere hujutroodi caul·, fit omnium propofitorum contra DD. Bendiâum & Gtegonum nominatos , contendentes, feu, ut atteritur, colludentes, cognitionem, examina:ionem, decifionem, flt omnimodam determinationem omnium fingulorum ad diâam caufam pertinentium, quoquo modo deprendentium, incidentium , feu emergentium ex pnamiflis.

Item, fanâa fynodus habita matura ac picata deliberatione ex cauGs pracmiflis, pro fecunda dilatione ad producendum teftes ftatuit terminum ab hodie adoâo dies: quat erit decima feptima prefentis menfis Maji, & ad illum diem aflignant proximam feifionem .

S E S S I O IX.

Nona feflio fuit die Veneris xvir. Maji, in qua poft Miflam et litanias fuit cx parte concilii diâum et declaratum , quod ordo fedendi in concilio per quotcumque praelatos five ambafliatores aliquorum, non faceret prrejudicium ecclefiis, vel petfonis feu eorum dignitatibus aut praerogativis; quodque de boc nullus de cetero contra alium poftet fe invare in aliquo, tam in proprietate,quam faifiua feu pofteflione, vel quafi.

Ite#n, per os domini Patriarche Alexandrite de mandato fynodi fuit pronunciatum in (criptis , fuper illis tribus de quibus in proxima feflione diâum fuerat, fed pro tunc non pronnneiatum, videlicet; Quod licuit, etc. ut in precedent! feflione diâum fuit; Et quod fubtraâio obedientits ex nunc in antea curreret; ct quod proceflus contra hoc faâi non tenerent, etc. ut ibi diâum eft.Et ulterius in eadem fententia pronunciatum fuit ct declaratum , quod domini cardinales, et alti praelati, produâi in teftimonium in hac caufa, poterunt efle conjudices, ac ettam teftes. Tenor autem hujus ccdule eft infra fcriptus.

Item, in eadem fynodo commilfio alias data examinatoribus teftium fuit continuata ad Mercurii proximam, qu· erit dies vicefima fecunda Maji; que dies etiam fuit pro proxima feflione atfignata. Et fuit data auâoritate concilii poteflas diâis examinatoribus addendi <·reiculo* alios novos, vel declarandi jam datos, etc. prout * videntur expedire pro caufa.

•ftrrovt* Tenor autem diâ· pronunciationis faâ* in
**- prediâa feflione (equitur, et eft talis.

Sanâa et univerfalis fynodus hic in Chrifti nomine congregata, declarat, pronunciat, et decernit, ex juftis et rationabilibus caufis a Petro de Luna, qui Benediâus decimus tertius, er Angelo Corario, qui Gregorius XII. dicebantur, improbe ^contendentes de papatu, et ab ipforum cujuslibet obedientia licuiffe recedere libere et impune; videlicet a piefato Benediâo, ex eo tempore quo viam ceflionis per cum juratam foletnniter, realitcr profequi, et catndem effrâuabter adimplere, damnabiliter otntfit; et a pnefato Gregorio, cx eo tempore quo viam ceflionis per cum juratam et ibiemni voto firmatam ct promiflam, realitcr profequi, et effcâualiter adimplere, damnabiliter prstermifit.

Infuper eadem fanâa fynodus ex caufis, quibus fupra, pronunciat , ftatuit , ordinat, A et decernit, praefatis contendentibus de papatu, et iplorum cuilibet, qui canonice requifiti vocatique in przfenti caufa khilmatis er fider, lucrant declarati legitime contumaces, fore a cunflis Chrifti fidelibus omnimodam obedientiam fnbtraheodam, et ex nunc in antea ab etruubu' ; ro fubtraâa haberi, ct ita obfervandt nt decernit, pronunciat, atque mandat.

Proceflus autem et fententias, condemnationes, privationes, inbabilitationes, et cenfuras quafcumque, per ipfos contendentes, aut iplorum alterum, in prcjudicium unionis ecclcIK , aut profccutionis ejufdem contra fubtraâos, aut in pofterum fubtrahentes , fados, aut in poflcrum fiendoa, hzc fanâa fynodus decernit et declarat caffos cxillerc, ct nullius efle robot is vel momenti: et eoidem cadat et annullat, quatenus dc faâo proceftcrunt, aut io futurum procederent. I

Item , eadem fanâa fynodus in favorem fidei, ct pro fchifmatiscxtirpaiione, ac lacerata eccleGa unienda et pacificanda, decernit, pronunciat , et declarat, omnes cujufcumque ftatus, etiamfi cardinalatus praefulgeant dignitate, qui in cafu przfenti funt, et efle poffunt judices feu conjudiccs in concilio, etiam effe pofle legiti.nos teftes , eorumque tam fenrentiis quam teftimoniis fidem efle indubiam adhibendam.

C Irem, cum propter divcrGtatem et prolixitatem articulorum in praefenti caufa productorum, poftet teftium examinatio difpendiofe protelari; propterea fanâa fynodu» *decernit,* pronunciat, ct declarat , quod domini commiflarii, feu examinatores, ad hoc per fauâam fynodum depurati, poflunt *didos* articulos declarare, fpedficare, et in eis addere, detrahere, mutare , ac etiam novos articulos de novo recipere , et fuper eis teftes examinare, interrogatotia facere, prout utilitati et ecceleration caufe viderint expedire, et mittere etiam extra locum concilii, maxime Florentiam, ad recipiendum et examinandum alios teftes. Bt cx prcdiâis caufa cognita et ddi-D Serata , dat, ftatuit, et decernit tertiam dilationem ad probandum, et teftes producendum , et ad ulteriora procedendum, prout eidem fanâa» fynodo videbitur expedire, diem Mercurii proximam, qu· erit vicefima fecunda hujus menfis ; ad quam diem ftatuit et ordinat proximam Icffionetn.

S E S S I O X.

Decima feflio fuit *die* Mercurii vicefima fe* eunda Maji. Et primo poft Miflam ct litania* fuit petitutn, quod Benediâus et Gregorius de papatu contendentes, quibas alias data fuerat dilatio ad audiendum jurare teftes; et dicen* B dum contra eos fi quid dicere vellent, nunc antequam fieret publicatio, vocarentur ad valvas: et G non comparèrent, decernerentur, quoad hoc contumaces, et in eorum contumaciam ulterius procederetur ad publicationem Icilium , etc. Et ita fuit faâum. Poftea illico decretum fuit, publicationem efle faciendam; et illico fuit incepta perbunc modum, quod unus de notariis legebat articulos, ct unus de examinatoribus, fcilicet archiepifcopus Pifiinus ad hoc deputatus, ledo articulo dicebat, contenta in hoc articulo probantur notoria per tur teftes, nominando in genere eorum dignitates,

rtraçrer CMt perfici iftud, ifte artus continuatus fait ad diem fequentem, qu· pro alia feffione fait affignata.

SESSIO XL

Undecima feffio fuit die Jovis tertia Maji; in qua poft Mifiam dc litanias continuatus fuit artus herteraa die inchoatus: & port articulorum lerturam completam, fecundum formam aha die inchoatam, petitum fuit & requiGtum, quod per concilium decerneretur publicationem teftium efle fartam, & efle ulterius procedendum in caufa, prout concilio videretur; fuper quo G placeret, daretur dilatio ad diem Sabbati proximam ad refpondeodum fuper iftis, & deliberandum tempore medio, quid dicendum. Et ita fuit accordatom, dead aliamdtemSabbati, qu* erit dies vicelimaquinta hujus menfis Maji, fuit feflio aflignata. Et ulterius illico fuit requiGtum, quod de noro ad valvas ecclefic illa dies aflignaretur duobus de papatu contendentibus, ad audiendum ordinationem concilii de modo ulterius procedendi, & au. drendum decerni publicationem teftium debite efle fartam, & debere haberi pro farta, nifi dicant, vel aliquis pro ipfis caufam quare, dcc. Et ita in omnibus fuit accordatam.

SESSIO XII.

Duodecima feflio fuit die fabbati vicefima quinta Maji, que fuit vigilia Pentecoftes, dc poft Mifiam & litamas fuit requiGtum per advocatum, quod dirti duo contendentes ad valvas vocarentur: dt ita fuit fartum per duos cardinales more folito. Et quia non campa* ruerunt, nec aliquis pro eis, fuerant reputati contumaces, & iu eorum contumaciam dirtum fait publicationem teftiumhaberi pro farta, dc ulterius procedendum. Et illico fuit per os domini Patriarch* Alexandri* proounciaium aurtoritate concilii, videlicet quod attenta notorietate eorum de quibus agitur, vifis alteflationibus, receptis dc publicatis, crimina & exceflus dc alia neceffaria ad decifionem caufe fuerunt & funt notoria, dc pro talibus reputabat, decernens ulterius tanquam faper notorio efle procedendum. Poftea fuit petitum & requiGtum ex abundanti, quod adhuc prorogaretur poteftas alias data commiflariis ad examinandum felles, de qua fupra, ufque ad tempus lafe fententi* ad finem, quod fi alique litter* producerentur, qu* facerent ad caufam, vel G fierent adhuc alit novi articuli luper illis, teftcs poffent recipi.* & ita fuit accordatum.

Item, etiam petitum fait & accordatum, quod pro bono caufe fi cardinalibus videretur effe mittendum ad D. Lucanum fit ad Sencn-fes, pro aliquibus qu· ad hanc caufam cflent expedientia, ipfi cardinales ad hoc fine alia congregatione poflent nomine concilii ibidem mittere, & ad hoc eligere perfonas ficut voluerint.

Item, ad procedendum ulterias fait dies dt feflio aflignata ad diem Mercurii port feftum Pentecoftes, qua erit viceGma nona Maji, videlicet ad deliberandum de die aflignanda dirtis contendentibus ad audiendam fententiam dlftuMtivam, & de rirando eos ad illam diem »d fententiam audiendam.. Tenor vero pronunciatioais fert·, de qua in hac praecedenti feflione fit mentio, talis eft,

Sanrta fynodus attente eorum de quibus agitur notorietate, dc qua per fartorum evidentiam, depolitionem teftium, & alia documenta legitime confiât, habita fuper his deliberatione matura pronunciat & declarat, dolirta, crimina & exceflus, & alia ad dccifionem ncceflària, in petitione prefentis caufar dedurta contra dirtos Benedirtum & Gregorium de papatu contendentes, per promotores feu procuratores per hanc fanftam fynodum deputatos, faille ftc efle notoria, & tanquam fuper notoriis faille & efle ad ulteriora procedendum, & tanquam in caufa in qua imminet fcaodalum, & periculum notorium eft in mora.

SESSLO XIII.

Tertiadecima feflio fait die Mercurii viccGma nona Msji, qtt* fait in feptimana Pentecoftes: in qua poft Miflam fit litanias, magifier Petrus Plaçai pro univerficate Parifienfi dixit, & declaravit, opinionem univerlitatis efle, iflosduos contendentes debere reputari fehifmaticoe, & antiquati fchifmatis nutritores, & hcreticos pertinaces, firmans auftoritatem concilii ad deridendam hanccaufam, & declarandum eo»effe ab ecclefia pnecifos, & abjertos, & eos quantum opus eft abjiciendos dc ejiciendos, dcc. fumens thema fuum: *nrfilii Jnd* (J Jernfnlrift*, èjr pnaraS *fibi tepnt tnuat, &*·. Poftea immediate unus epifeopus Italicus, dirtus Novarienfis, legit quamdam cedulam facientem mentionem, qualiter fecundum ordinationem dominorum cardinalium, per dominum cardinalem Mediolaneofem fuerunt fimul congregati omnes magiflri in theologia, dt licentiati, ac baccqjaurei formati, qui ad dirtum qrsncilium de mullis partibus dc umverfitatibus convenerant, dc inter eos faerst habita plena deliberatio fuper ifta materia, & poftea ineamdem opinionem convenerant, & concordes fuerant; videlicet, quod dittos ambos contendentesfohifmaticos teneat, dc hsreticos, pertinaces, dcc. utfupra, dc omnium dc Gngulorum nomina recita* vit, quorum multi funt epifcopi dc pndati, dc faciebant omnes numerum centum dt teium.

Item, poftea dixit, quod in eadem opinione fuit univerfitas Florentina, in qna fuerunt cantum & viginti magiftri fubfcripti. Idem etiam deliberavit univerfitas Booonienfis, que de hoc miGt litteras. IdemunrrerGtates fiveftudiaAureiianenfo, dt Andegavenfis, dt ToloPna per fuos ambafliatorrs prefentes ibidem.

Poftea advocatu» petiit, quod ad proccden dum ulterius in hac caufa, aflignaretur dies Mercurii proxima peremptorie iftis contendentibus, ad audiendum çentenfiam diffinitlvam in hac caufa, & quod dc hoc cedula a/hgerefur m valvis ecctefue, quod ad hoc agendum aflignaretur feflio ad diem Mercurii, qu· erit diea quinta menfis Junii.

Ulterius dixit, quod fi placeret tempore medio, fcilicet diefabbati proxima, fieret una fffio, in qua fieret relatio de tritibus quftofdam examinatis poft relationem alias fartam, qm fcilicet fuerunt examinati fuper quibufdam no* vis articulis de novo additis dc traditis, dt etiam fuper antiquis juxta ordinationem alias in proxime praecedenti fbilione fartam; & ad faciendum etiam, ú fit opus, pienkxtni relationem

— —nem quam altas fafla fuit fuper examinatione A teflium *alias receptorum, ad* ferenandum cou- 1 fcientiaa aliquorum, fi vifum fuerit expedire. Et ita fuit per concilium accordatum,- fle feffiooes iftas ordinavit, fcilicet unam ad diem fabbati, quas erit prima dies Junii; & aliam ad diem Mercurii fequentem, que erit quinta dies Junii.

SESSIO XIV.

Quartadecima feflio fuit die fabbati prima die Junii, in qua poll Miflam & litanias, examinatores five commiflarii, ad examinandum telles alias dati, fecerunt per os D. archiepifcoli Pifani, unius ex cis, recitari numerum B teflium, qui de veritate contentoruminarticulis deponebant, defiguando eorum dignitates & titulos, non propria nomina, recitando fummarie cfleflum articuli non ad longum, & poflea fubjungendo: Ifte articulus probatur per tot telles de veritate, quorum teflium tot funt cardinales, tot talis ftatus fice. ficut in fimili fuper notorietate fuit faflum in decima & undecima feflione, quando fefles fuerunt recitati, qui de notorio deponebant. Et fuit hoc faflum ad pacificandum aliquos qui volebant icire, fi per lefles probarentur efle vera illa, quz diflis contendentibus opponebantur; quia interdum dicuntur aliqua notoria, que tamen non probantur efle vera. Et hoc faflo fubjunxit diflus C archiepifcopus, quod fi aliquis vellet videre depofifionem teflium, ut magis probaret veritatem illorum quz dicebantur, reperiret die Lurae flt Martis proxima apud Carmelites, quidiflas depofitiones offenderent cuicumque videre volenti, fed non expediebat aliter publicare.

SESSIO XV.

Quinta decima feflio fuerat ordinata ad audiendum jus ad diem Mercurii quinta die Junii, que fuit vigilia Sacramenti, & illa die fuit hujufinodi feflio. Et prius per advocatum, nomine procuratorum 8c promotorum in hac caufa, fait requifitum, quod ad valvas ecclefiz vocarentur duo contendentes, qoi ad hanc diem D vocati fuerant & citati, prout ex relatione, & per tnftrumentum apparet.- & fic fuit faflum per duos cardinales more folito, nullufque comparait. Poflea diflus advocatus requiiivit contumaciam contra eos, & quod ulterius procederetur ad fententiamproferendam, ficut alias faerat ad hoc dies hzc aflignata; fuit refponfum, placet. Poflea furrexrt patriarcha Alexandriz, qui de confenfu fyoodi fibi dato protulit nomine totius fynodi fententiam difinitivam, per quam declaratur, ac diffinitur, quod objefla contra diflos contendentes funt defuerunt notoria,* fle quod ex his funt fcbifmatict, & antiquati fchifmatis nutritores & fautores; quod etiam faut hzrrtici, fle a fide devii, flt ex hoc ab E ecdefia pnecifi, flt adeo ne pnefint deje&i flt abjefli, flt flc declarat difla fynodus,- flenihilo minue eos privat & dejicit ab omni honore & dignitate etiam pauli. Et ultra hoc decernit, proceflus per eos fa&os, aut eorum alteram, contra aliquos cardinales, fententias, cenfuras, aut privationes, efle irritas Ct inanes, eafquecaffat ad cautelam & irritat. Ea ulterius decernit fan&a fynodus, promotiones feu ordinationes, immo profanationes cardinalium, per diflos contendentes, flt eorum utramque faflas, videlicet per Petram de Luna a die xv. Junii, & per Angelum Corario a die tertia Maji, anni mil·' *kfuni quadringentefimi* oflavi, cflê irritas & inanes; & quantum opus efl, caffat & irritat flee. prout in forma que efl hie infra ficripta continetur. De quibus omnibus promotorespetierunt inflrumentum.

Poflea etiam cx parte concilii fuit lefla una cedula, per quam concilium ordinat, quod ordo (edendi io iflo concilio tentus & habitus, per quotcumque fit, non poflit cuiquam facere prejudicium, nec etiam commodum, «ut prelogatrvam afferre &c. ficut fuerat etiam faflum ia nona feflioae.

Poflea etiam dixit diflus patriarcha Alexandrie, quod a multis petebatur ordinari fle decidi, quid dicendum aut tenendum effet de promotionibus faflis per idos contendentes, quoad alias dignitates quam cardinalatus, & fimiliter de proceffibus per cos faflis contra altos, quam contra cardinales, quibus omnibus in *forma* fententiz nulla fafla eft mentio: fuperquo, fi placeret, ordinaretur una feflio ad diem Lunae proximam, quz erit die decima Junii, in qua decerneretur lupet iftis & interim deliberaretur plenius fuper hoc quid dicendum: & fie fuir ab omnibus accordatum & ad didam diem fuit propter hoc feflio ordinata. Fuit etiam petitum, quod in fententia prrdifla difinitiva omnes fe deberent fubfcribere, quando effet pofitainfbrma; flt fic fuit accordatum, & etiam poftea faûum. Et illico etiam prohibitum fuit omnibus, ne de villa decederent, auoufque prxdifla omnia eflent completa. Et his *faflis & diflis* ftatim cceperunt clerici qui litanias dixerant, cantare, Te Deam, alta voce, & hymno perfeflo omnes recefferunt de ecdefia. Tenor autem pronunciationis fententiz diffinitivz contra prttdiflos contendentes fequitur, dc eft *talis.*

Chrifti nomine invocato, fanfla fle univerfa!is fynodus uoiverfalem ecclefiam reprefentans, flt ad quam cognitio & decifio hujus caufienofcitur pertinere, Spiritus fanfti gratia mhac majori ecdefia Pifana congregata, ibique pro tribunali fedens, vifis & diligenter infpeflis omnibus & fingulis produflis, probatis fleagiutisia prefenti, caufa unionis ecclefiz, fidei, flcfchifmatis contra Petrum de Luna, Benediflum XIII. & Angelum de Corario, Gregorium duodecimum olim nuncupatos, qux in przfenti pro ceflu hujqs caufz plenius continetur, ac quibufeumque aliis ipfam fanflam fynodum ad infra feriptam diffinitionem moventibus & inducentibus, habita prius inter fetpfos, & demum cum copiofa multitudine magiftrorum in facra theologia, ac utriufque juiis doflorum, pluries & pluries diligenti collatione, flt tandem deliberatione matura, omnefqne pariter in hanc iententiam reperiens unanimiter concordare omni modo, via & jure, quibus magis & metius poteft in pnediflorum contendentidto, feu verius colludentium de papatu, flt cujufqne eorum cootumaciam: in his feriptis proounciat, decernit, définit flt declarat omnia flt fingula crimina, exceflus, flt alia cunfla neccflaria ad infra feri-

Bxtet i· aQtt fitfra eéitii. Sr4 Cain Àlfcrt·

^t.

Joannem Defcrivanis, flt Bertholdum de Wilduoghen "promorores, inftigatoaes dt fol licitatores, feu procura tores deputatos ad profequeodum pntfentem eaufam, pro hujus dereflandi & inveterati fchifmatis extirpatiooe, & unione atque redintegratione fande matris ecclefiz, contra & adverfus prcUbatoa Petrum dc Luna, Benedi-

* VilJin

6

ANMO CHRISTI >«»». 'nedi&nm decimum tertium, ft Angelum Corario, Gregorium duodecimum (de papatudamnabiliter contendentes) ab aliquibus nuncupatos in petitione coram ipfii facra ft univerfali fynodo prnfentata & exhibita, fuiffe vera & effe, atque notoria, ipfolque Angelum Corario, ft Petrum de Luna depapata, ut praefertur, contendentes, & eorum utrumque fuiffe ft efle notorios fchifmaticos, ft antiqui fchifmatis nutri. rores, defenfores, fautores, approbatores, manutentores, pertinaces, necnoa notorios hereticos, ft a fide devios, notoriifquc criminibus enormibus perjurii & violationis voti irretitos, umverfalcm ecclcfiam fandam Dei notorie fcandalizantes, cum iocorrigtbilitate, contumacia ft pertinacia notoriis, evidentibus ft manifeflis. Et cx his & aliis fe reddidiffe omni honore & dignitate, etiam papali indigno·, ipfofqua & cotum utrumque propter praemittas iniquitates, crimina & cxccflus ne regnent, vel imperent, aut pnefint, a Deo & facris canonibus fore ipfo fado abjedos ft privatos, ae etiam ab ecclefia prreifos, ft nihilo minus Petrum ft Angelum, & corum uirumque, per hanc fenlentiam diffinitivam in his (ciiptis privat, abjicit & prxeidit ; inhibendo eifdem ne eorum aliquis pro fummo pontifice gerere fe prefumat, ecclcfiamque vacare Romanam ad cautelam infuper decernendo.

Et infuper omnes & quofeumque Chrifticolas, etiam fi imperiali, regali, vel alia qualibet prcfulgeant dignitate, declarat ab eorum & cujwdibet eorum obedientia non obftanre quocumque fidelitatis juramento, aut alio quocumque vinculo, quo illis vel eorum alteri tenerentur adflridi, fore perpetuo abfolutos, inhibendo eildem Chrillt fidelibus ne predidis de papatu contendentibus, leu eorum al'eri quomodolibet obediant, pateant, vel intendant, aut confilium , auxilium, vel favorem ipfis pretient , aut eos recipiant, vel receptent , fub prnnis exeommuniaationis, ft ahis a fandis patribus & facris canonibus inflidis, promulgat is & oidinans. Quodque fi parere contempfcrint huic ordmarioni ft feuteutic, ipfos & eorum fatuores, detentores, adhacteni es ftfequaccs, ctiam per fxculares poteftates fore compcfccndos, & compefci debere juxta praecepta Divina & faerorum canonum dilpofitiones, eadem fanda fynodus pronunciat & diffinit.

Ac infuper omnes ft fingulos proceffus, & fententias excommunicationis, inhabilitationis, vel alterius ccnfurac ft ptenae, privationes quoque ordinum & dignitatum, etiam cardinalatus beneficiorum ft officiorum , ac graduum quorumcumque , qualiacumque fint, ft quomodo^ cumque nuncupentur, leu nominentur, contra dominos card, per didos Petrum, de Luna & Angelum Coratio fados, ados ft fulminatos, iuiile ft efte nullos, caflos & irritos, nullas, cattas ft irritas, ac nullius roboris, efficacis vel momenti, & quatenus de fido procefferunt, eatenus annullandos , cattandos ft initandos, annuilandas, caflandas & irritandas; ficque ft etiam ad cautelana quatenus expediar omni modo & jure quo melius poteft annullat, caflat & irritat.

Ec infuper promotiones, immo verius profanationes quorumcumque ad cardinalatum per didas contendentes de papata & eorum utramque attentatas, videlicet per didum Angelum a dic tertia Maji, & per Petrum antedidum, a dic xv. Jucii anni proximi prztcriti millefimi qtMdrageutefimi oftavj, fuifle ft effe nullas, caifas, irritas, ft inanes, ft quatenus de fado procefleoant, defadoannuilandas, Caflaudas ft irritandas, ft fic etiam ad cautelam quatenus expediat otnni modo ft jure quibus melius potefl, praefada fanda fynodus per hanc fententiam diffinitivam caflat, irritat ft annullat. ghr ist j ·« ,.

Ad providendtim amem adverfus proceflus, conftitutiones, & fententias in prsjudicium unionis, ft alias per Petrum de Luna & Angelum Corario olim contendentes de papata feu colludentes pnefitas, fadas ft latas contra reges & principes, patriarchas quoque , archiepifcopos, epifeopos , ac alios cceletise praelatos, univerfltates (ludiorum, communitates, ac fingulares perfonas ecclefiaflicas ft fcculares, ft circa promotiones olim per ipfos contendentes fadas ad dignitates quafcumque,* & ulterius ad procedendum fuper aliis bonum univerfalis ecclefia: tangentibus, fanda fynodus Aatuitdiem Lune proximam pro fcttiooe futura, que erit decima menfis pracfentis Junii.

SESSIO XVI.

Scxtadecima feflio fuit die Lnnc decima Junii, ficut fuerat in proxima feffione ordinatum. Et ibi fuit dominus cardinalis de Chalento, qui Petrum de Luna dimiterat & ab eo recederat, & ad concilium venerat. Et in ifta felfione primo fuit per os domini archiepilcopi Pifani leda una-ceduia, in qua omnes & finguli cardinales erant fubfcripti, continens in efledum formam cujufdam promiflionis, quam fecerunt omnes prandli&i & finguli cardinales ad fatisfaciendum multis, qui requirebant & petebant, quod reformarentur ulurpattones, que erant in ecclcfiam introdudat in pfarjudicium libertatis ecclefiaflicc &c. per quam cedulam omnes ft finguli prsnfidi cardinales promittunt, videlicet quilibet eorum, fi eum contingat ad paparum afiumi, quod intendet reformationi ecclefia: tam iu capite , quam in membris; ec fi cum contingat aftumi ad papatum, erga eum inflabunt ft procurabant fideliter ft bona fide, quod circa didam reformationem intendat, nec permittat, quantum in eo erit, quod hoc concilium diflblvatur, quoufque fuper boc provifium exiiterit. Et ideo placet eis quod adhuc concilium continuetur &c. ut in forma ecdu-1«, cujus tenor eft infra.

Poftea venit advocatus per concilium alias deputatus, qui petiit & requifivit, quod cum alias in proxima precedente fcfliooe fuerit feurentra lata diffinitiva contra duos contendentes <Xc. & parum eflet, fi non demandaretur execution!, quod placeret dare. & ordinare comroiftarios ad publicandum didam fententiam, & execution! demandandum ubique, vel in diverts mundi partibus ubi oportebit.* ad quos nominandos, fi placet , ordinet concilium , quod collegium dominorum cardinalium eoa tales, ficut voluerit, ad hoc idoneos poflit flt valeat nominare. Et ita fuit accordatum.

Item, petiit & requifivit, quod cum Angelus Corario olim ab aliquibus nominatus Gregorius XII. fedem fuam nitatur tenere in patriarcham Aquilcjenfi, flt populum illius patrias ad fe allicere, ac ab obedientia D. patriarche Aquilc/enfis *faveatis huic* concilio *retrahere*, placeat huic concilio mandare dominis illius patrie , ac vaflallis ecclefia, quod dido patriar. cha Aquilcjenfi pareant & intendant, ft dido

ANNO ΟΛΒΤ1 'Angelo,feu Gregorio nullatenus obediant, &c. A procederent ad eleffioaem papas, nou obflante

Et ita fiiit ab omn&us accordatum

Peftea fuit diâum dt publicatum , quod fi placeret, eouefauaretur hoc conciltum, & alia feflio ordinaretur, »d providendum ft ordinandum circa &la dc quibus in proxima feffiooe diffisos facrat, videlicet de promotionibus & moctffibua , ftc. dt generaliter ad providendum drea flfe.qu* agenda rcftant, ad quod, fi placeret, osdraaretur (effio ad diem Jovis prariaum, que erit deciaMteriia Junii. Et ita fuit accordatum. Tenor autem cedulzcontinens juramentum doomoru^i cardinalium, deque fupre, fequitur, ft eft talis.

,, Nos omnes dc finguli epifeopi, presbyteri ,, ft diaconi, cardinales, congregati in civitate B ,, Pifaaa pro fchifmate enirpatione , unitate ,, ft bono flatu *ia Dei ecclefia* reducendis, pro- ,, mittimus io verbo veritatis Deo, fanâ* R.o- ,, manas ecclefi*, ft fanâ* fynodo hic inGbri- ,, fli nomine congregate, quod C quis noftrum ,, in fismmum Romanum pontificem eligetur , ,, pr*fens concilium continuabit, nec difiolvet M ant diflblvi permittet, quantum in eo erit , ,, ufquequo per ipfum, cum confilio ejufdein ,, concilii„utfaâa debita, rationabilis, ft fiif- w ficiens reformatio univerfalis ecclefi* & fla- ,, tua ejus , tam ia capae quam in membris . ,, Promittimus etiam, quod fi aliquem de domints cardinalibus ableutibus, vel extra noflrum collegium, affumi contingat in papam, C pure, veraciter ft bona fide, anrcquamprocedamus ad publicationem eleffionis illius , procurabimus toto pofle habere ab eo pro miffiooem, ac fufficientem fecuritatem, quod (ervabit ft adimplebit omnia , ft fingula fupradtâa I & interim lata fententia contra contendentes de papatu, fuper eorum dejeâtoae fumus contenti , & ratum habemus , quod fede vacante continuetur concilium,& quod in co, quantum commode fieri poterit, in diâa reformatione procedatur ; & quod fuper hoc in proxima feflione alia feflio indicatur. "

SESSIO XVII.

Septimadecima feflio fuit die Jovis decimatertia Junii anno pnediAo , in qua poft Miffam fic litanias venit capitaoeus , & poceftas , ac vicarius vili* Pifanr . Et tunc advocatus afcendit pulpitum, flt dixit alta voce , quod quia inflabat tempus intrandi conclave ad eligendam papam, ft juxta conftitutionem Gregoru decimi, quas incipit , *Vit* , que eft de eleâ. ltkvr. domini temporales loci ubi eft papa eligendus, debeat facete certa juramenta , ut In prima conflitutione continetur: ideo ad hoc veniebant pnediâi officurii , qui pro parte dominorum Florentinorum, qui habent dominium civitatis Pifanz , parati erant E facere debita juramenta , & fecerunt . Poflea fubjunxit, quod etiam fecundum tenorem diâ* conftitutionis funt preces ad Deum porrigende pro habendo papam, &c. Ideo fi placeret , in craftloo fieret proceflio generalis dc ecclefia fanβ· Martini ufque ad eccleflam catbedralem : & ita fuit accordatum. Poflea domini patriarche, Alexandrinus, Jerofolymitanus, ft alius de Bohemia, diffus Antiochenus, alcenderunt pulpitum: fic ibi legit patriarcha Alexandrinus cedulam continentem qualiter fynodus ordinabat, quod pro hac vice ambo collegia cardinalium procederent ad eleffioaem papas, nou obflante 3uod aliqui eorum funt promoti in una obeientia, alii in alia,feu ab alio papa;ft quod Fiteft efle dubium qui fint cardinales vd noo. er hoc tamen, ut dicit ctdula, non iotendn fynodus five concilium aliquid de novo ordinare vd immutare'circa modum & poteffatem eligendi papam , qu* fpeffat ad dominos cardinales . Cujus quidem cedul* tenor infra feribiinr.

ANNO CHXISTI

Item , legit aliam cedulam continentem iu effeffum, quod concilium ordinat , proceflus ft feotentias, inbabilitationcs , privationes , i ήπιο etiam couftitutioncs papales, per iftos contendentes, contra quafcumque perfonas cujufcumque ftatus, patriarchas, archiepifeopos, epifeopos, univerfitates, collegia, reges , principes, &c. videlicet per Angelum Corario diâum Gregorium duodecimum , a die tertia Maji, anni domini millcfimi quadringentefimi offavi, & a Petro de Λ-una ,quicumqqe fuerit, faâos feu faâas in prcjudicium unionis ecclefi* , efle nullos, five nullas, & tales procetTus five fententias anoullat & caflat, &c. ut in forma cedul* qu* hic infra kribitur.

Item etiam continebat hrc ccdula, quod rot». cilium ordinabat non effe flandum de c*iero aliquibus bullis vel litteris , qu* ab aliquo diâorum duorum contendentium dicantur etnaflè, quz illis quibus dirigebantur alias prius non fuerint prefentat*, vel aliis oflenf* , fic quod fufficicnter tolatur fufpicio, quod diffx littera fub antidata, vel alias in fraudem, faff* fuerint, nifi ifto concilio (edente, exhibeantur & offendantur in diâo concilio per illos qui eas habent, flte. ut in forma cedul*, cujus tenor infraferibitur.

Item poflea in diâa feffione fupervenerunt ambaffiatores regis Arragoni*, fcilicet tres milites & unus doâor , & fupplicaverunt pro audientia : qu* fuit accordata, dum tamen nihil kandalorum dicerent io pnejudicium feu diffamatiorem hujus concilii generalis , ftc. & in cffrâum propofuit ille doffor, quod rex Arragonum audiverat hanc congregationem eflTefa D ftam pro faâo ecclefi* feu unionis; ideo ipfe afleâaos bonum unionis recommendabat huic congregationi faâum hujufmodi . Secundo dixit , quod rex Arragoni* nou vellet pro aliquo intereffe particulari dare hnpedimeptum unioni ecclefi* five pro favore Pétri de Luna five pro quocumque alio Tertio quod Petrus de Luna, una cum concilio,quod tenuerat apud Perpinianum, ordinaverat aliqua,qu* ad faâumunionis habend* poflunt, ut creditur , proficere , fuper quo mfferat ambafliarores fisos , qui illa habent dicere, ideo ex pane regts Arragoni* fupplicabat flood ipfi fuper iflis audirentur, (uplicatu ,quod in hoc faâo nihil innovaretur vel fieret de novo ,quoufque faiflcnt auditi. Quarto fubjunxit, quod diffus rex non fuerat ahaualiter informatus de illis qu* in hoc concilio iaâa erant: ideo de pnefenti illa non poterat approbare, fed paratus erat informatiooesrecipere, ft per Dei gratiam taliter infaâoecclefi* femper faceret , quod omnes deberent conteutart, nec ab aliquo poflet reprehendi .* da hoc tamen petiit inftrumentum.

Poflea hoc faâo ,diâum fuit fingulis prelatis, quafiter domini cardinales confidebant debere refponderi iflis ambaffiatoribus per hunc modum videlicet quod concilium primo *regr»·* liaretur regi Arragonumde aflfoftiooe quam habet

'''' "- 'bet ad bMum unioni*. Secando, quod darentur A libenter aliqui deputati notabiles» qui per car. * dinales poffant nominavi A deputan;Aifti ess faformaraut ad plenum de atom hocenocfflio, nt etiam ipfi de bis pofimt regem faum informaret ft fperabetw quod de omadbue manerent bene contenti. Tertio, quod placebat concilio audire iltos nancies Petti de Luna , dum t#· men docerent *de* littera vd mandato ; dt ad hoc etiam aliqui exparte concilii deputarentur, qui eoa audirent, cum alias fieri nou poterat bono modo, fodante concilio, quia hora erat tarda, A ifta erat ultima feffio ante introitum conclavis; ideo alfrer fieri non poterat, quod daret concilium poteftatem. eardinatibue eos nominandi. & ab omnius fait refpoafam, quod B placeret ita refpeederi . Poftea ergo advocatus afeendit pulpitum, & didhm refponfionem de-

mus nia die.

Tenor autem primas cedisbs, de qua m ifta feflione fit'mentio, fequitur A eft talis.

,,Qiia hoc pefliferi fchifmatis tempore,do. ,, mini cardinales io boc facro concilio exlften- ,, tes, quidam fuerunt a diverfis olimconten- ,, dentibus de papatu creati, A nunc Deo di- ,, rigente procedendum eft ad ele&ionem uaici ,, A indubitati papas: boc facrum eooeitium ,, univerfalem ecdefiam reprwfentans , vult ,, confentir, difpooit A ordinat , quod ipfi a ,, diverfis creati ad eleAtooem prasdiâam pro- ,, cedant, fi A in quantum opus eft,hac vice ,, auâoritate hojus cohcilii : nec per hoc poto. n ftati dominorum cardinalium circa eleâto- ,, nem Komaui pontificis intendit in aliquo de- ,, rogare, vel aliquid innovare . Hortatur ta- ,, men praadiâos cardinales, quod ipfi cumca- ,, ritate ad eleâionem unins paftoris procedant, ,, fie unanimiter, quod de qeacumque difcoc- ,, dis icintilla notari non debeant. "

Jrramds crfafa.

,, Z^vMnes & fingulos proceflus , fententia* ,, V/ excommunicationis, fulpenfionis , in- ,, terdiefi , malediâionis , feu alterius cujuf- ,, cumque eenfurae, peens ; conftitutiones pa- ,, pales inhabititationes , privationes ordinum, ,, dignitatum , beneficiorum, ofticiorum A gra- ,, duum quorumcumque, tam ecclefiafticorara », quam fccularium,contra profequentes unio- ,, nem fanâa: matris ecclefin, videlicet tam con- M tra principes , patriarchas , archiepifcopos , ,, epifcopoSjA alios viros ecclefiafticos, cujuf- ,, cumque ordinisvel ftatus exiftant,quam con- ,, *tra* fingulares perfona* , cujufcumque condi- ,, tionis, ordinis, vel ftatus exiftant, etiam fi ,, imperial^, vel regali, vel alia pratmlneane ,, poteftate; necnen relaxationes, abfalutiooes ,, juramentorum, fidelitatis , confiederatioais, B ,, Aotnagiorum, ac etiam *contre* civitates,uni- ,, verfitates ftudiorum, collegia ecclefiaftica vel ,, fiecularia, communitates viHaram, caftrorum, ,, terrarum, feu diftriâuum ,aefingulares per. ,, fanas, per Petram de Luna a quocumque tem- ,, pore, A per Angelum Cbrario a die j. Maji^tn- ,, ni Domini millcfimi quadringentefimi oâari, n de papatu olim contendentes, humo vertus cok ,, ludentes. faâas A illatas, A de ipforum, fcu ,, alterius eorum mandato.· hue fanâa fynodus ,, decernit, declaratque ,nullos feunullasfuifle ,, A efle, A quatenus dc lato procéderont, cadat

,, A ammliae , vultque efle mdttw roborisvef ,, momenti, pro Infeto haberi. AMNO otsurn

,, Item , fi aliqua boitas, feu Uttern.fubeo- M rum ieualteriusconamtitulb,fanaomisNbus, ,, expedite reperiatnur, feu exhibeantur a di- ,, to diebus; videlicet a difto Petro de Luna ,, p quocumque terapeve» A per AngebamCo- w vario die tertia Maji velante, contra profit- ,, queutes unioocniiapraditou: fifths non funt ,, ante didtosdicqprafiuBcat*, vel cuWbit· fab to. p ftimouio fafiefetoti capitulis vdecclefiis, few ,, prolath, ant altuqutosdiriguntur,fou fcri- ,, buntnr,confimili modo Got tralteA nsdUus ro- ,, boris vel momenti, Apro infcto habeantur.**

Die Veneris dccimarôaru Junii , qu· -erat craflinum pnacedentli feffioois, fient fa eadem fefaone faerat deliberatum,faâa fuit proceflio generalis omnium pnslatoram reveüitoram, ab ecdefis S. Martini ufque ad ecdefiam catbedralem, cum cantu litaniarum A anripboaaram. Et in diâa ecclefia cathedrali fait celebrata Mifla fhlcmnis de fanâo Spiritu per unum dominum cardinalem.

Eadem autem die poft prandfan venerant nuncii Pétri de Lunaaaud fantom Martinum, A intraverant locum ubi erant aliqui damini «ardioala ordinati ad audieodum eos: *dt* cum difficultate intraverunt propter aflifteotiam populi A fervitoram ac famatorum , qui deridet», do cootraeos proclamabant A fibuabaàt . IM C tamera poftquam logieli fueraant, oftlo ciaufo', fuit eia deuunciata de latùnata *imeaût* lata contra diâos contendentes de papatu > V* (upra in quintadecima féfliooe.

Item, etiam capitaoeus vilta Rfarum erat M· dem, qui intimavit et*,quod jam fecerant juramenta d« raflodiendo conclave, & de multi* aliis juxta formam c. *nU* arajau, de eleft. L vi. inter qua erant tria capitula ,que principaliter concernebant ; quod non permitteret diâus capis taoeu*,quod aliquid fieret in praejudicium, fcatsdalum, vel vituporhun, feu impedimentum procedendi ad etetomem unius papas. Et ifta tria D capitula dito nunciis intimavit explicite , eia denuocians.quod quidquio facerent , aut^dicorem, tamen*caverent fibi,quod contra ifta nollatenns attentarent. IpG autem dixerant ,quod volebant habere copiam diAoram capitulorum , A fapor boe delfoerare antequaad aliquid pr». ponerent ; A hanc coptam habuerant, A fic pro tunc recrifcraat.Et *dic* fequenti, licentia non petita abierunt, A fic nihil propofuerunt, videntes efledifoofitfonem negotiorum ad afasd, quam illud quod farfiran prntendere aau dicere volabant pro diAo Petro de Luna.

Die autem fabbati immediarefequente, qo· fuit dies qotntadccima Junii, omnes cardinales de fero intraverunt conclave,quod faeratptespαratum in domo archieptfcopali ei vitatis Pifonas, A ad eteftiosmm pape procdferunt,,vide» licet die Mercurii, qua fuit dies vicefimaiexta Junii, et elegerunt dominum * cardinalem Mediolanenfem , ordinis fratrum Minorum , qui vocatus eft Alexander quintus. Pnrvm dt Candta .

SESSIO XVIII.

Oâavadecima feflio fait poftquam diâur dominus Alexander papa eleftus erat: ipfo ibidem nnefideute die Lunet prima Julii, ia qua poft Mitfam et litaniae , per dominum cardinalem de Chalento fait tefta ec publicata una cedula , omnium et faqpilorum eardinalnun manibus

fub.

[redacted] fabfcrtpta, per quam paHicahaMaaaubsM et nuo* f . ciebant fe ekeflis ia papam concorditer dominant cardindem Medfolawafem, et bcamconfenfiflê, et ideo fe in difta «duh oamca fabfcrtpGflê. ηT.,

Die autem Dominica immediate fequente, qu® fuit dit* feptima Julii, diftus dominus papa Alexander tait coronatus in ecclefia catbedraH, àbt fait celebrata mifla folcmnis Et ii la die faeruat amita iotetnnia, ut puta deipiacombuftb, dicendo, *Sit trttft gltntonoM* de epiftola, et evangelio in Mifla Grace, Hebraice, et Latine: de impofitione tiara, cum qua papa reveftitua equitat per villam, et omnes pariati reveftiti cum equis de panno albo coopertis.' de lege Judaorum, qua pap® per Judaea prafentatur.'ct de fimilibus. Que omnia B fecnint debite et folemniter expedita.

SESSIO XIX.

Nonadecima feflio fuit die Mercurii decima Julii, io qua poft Miflam et litanias confactas, unus ex parte Florentinorum afeendens pulpitum propofuit, offerendo obedientiam papa, laudando deftionem ejus, dcc. et ad idem flatim etiam idem dixit unus ex parte communitatis Senentis. Hoc fado cardinalis *de* Chateoto lenit per cedulam, quOmoJo papa revocabat omnes profceffus ct fentemias, ac cenfuraa latas durante fchifmate per aliquem contendentium de papatu, decernens nullum deC cetero debere reputari ligatum diftisfententiis, et ad cautelam omnes abfolvit, etc.

Item, legit unum alium articulum, per quem papa approbat et ratificat ex certa fcientia, facro concilio approbante, omnes difpeofetiones fuper matrimoniis, et taper etiam cafibus conconentibus confcientiam, aut forum psniteosiale, fadas per aliquem didorum contendentium, quoad ubi obedientcs, ctiar in partibus neutralibus aut fubtradis. Et de ifti» ledis tonor five copia feribitur infra.

Et poftea idem dominus cardinalis dixit, quod quia papa habebat intentionem laborandi ad reformationem ecclefie in capite et in mem bris, ticut alias obtulit, ipfe ordinavit certos cardinales, tara epifcopos, quam presbyteros et diaconos, ufque ad numerum odo cardinalium, quibus committit, quod cum deputandis ex parte prelatorum, et aliorum de diverfis mundi partibus, haberent videre de illis, qu® viderentur reformanda, circa quod hortabatur diligenter intendere · Et ad concludendum fuper avifatis feu avifandis, aflignabatur feflio ad diem Lun® proximam, qu® erit dies xv. Julii. Tenor autem cedul® left® in hac feffione (equitur, et eft talis.

„ TN nomine fanfteet individue Trinitatis,
„ * Patris, Fdii, et Spirirus (anfti, Arnen. E
„ Nos Alexander Divina providentia papa quin-
w tus .confiderantes quod tam per Petram de Lu-
„ na, Benediduat decimum tertium, et Angelum
„ Corano, Gregortam duodecimum, a nonnullis
„ nominatos, nuper de papatu contendentes,
„ quam ner dominos quondam archiepifcopum
'bClf eiiit farta „ Barrentem, Urbanum fextum, Petrinum '
„ ThomaceUum, Bouifacium IX. Cofmatum de
„ ThomacelHs, Innocentium feptimum, eiRo-
„ bertnm de Gehennis .Cernentem fcptitnum,
„ nuncupatos, diftorum nuper contendentium
„ pradeceflores, durante prefente fchifmateet
„ occafione eiufdem, nonnulli proeeffus, fenten-

„ tias exeoaunumeattonis, privariosds, irregu- "7/2
„ latitatis, inhabilitalionis, firfpenfioms « in- Js↓st i
„ tenfffti, ac alias conferas ecdefiafticasia fe j,.,.
„ continentes, In et contra divertas pertonas,
„ regna, jurifiliftiones, communitates, uoiver-
M fitates, collegia, loca, diftridus.er territo»
„ ria, fuerint et fint hinc inde fa&i ct promul-
„ gati; ac propter antiquattonem didi fchifma-
„ tis, et etiam quia multi nutabile» doftore»
„ Utriufque juris, et magiftrr in laera pagina,
» leripferunt pro et contra, ac pubiieeer felem-
„ niter determinaverunt, in nubium venatur
„ a multis, quis a tetnporc difti lichifinatis fee-
„ rit Romanus pontifex, feu quis veri vicarii
„ Jefii Chrifti fungeretur officio: ad exooera-
„ tionem confcientiaram utriufque obediential,
„ qu® jam per Dei gratiam ad unum ovile re-
„ daft® fant, omnes et fingulos ejufmodi pro-
„ ceffus ct iententias, qui velqu® occafione et
„ pratextu fchifmatis, ac adherenti® utriufque
„ partis, feu viae neutralitatisaflumpra valin-
„ trodude, hinc inde, ut pramittitur, lati,
„ decreti, feu fulminati faerint, quos omnes
„ et fingulos hic pro express haberi volumus,
„ hoc facro approbante concilio, ex cena no-
„ lira fcientia tollimus & abolemus, ac pro
„ fublatis & abolitis io perpetuum haberi vo-
„ lumus, neminem prafatis fententiis aurpro-
„ ceflibus efle ligatum vel involutum dcclaran-
„ tes. Et nihilo minus *ex* abundanti, dt ad
„ cautelam, fi & quatenus indigeant, quof-
„ cumque fub didis proceflibus comprebenfos,
„ a didis fententiis & cenfuris abfolvimus, dc
„ pro abfolutis haberi decernimus & declara-
„ mus, etiam fuper irregularitatibus, fi quas
„ propter pramiffa, vel occafione pramtflo-
„ rum, contraxerint, difpenfantes.
„ Item, omnes & fingulas diipenfationes fa-
„ das per contendentes, vel eorum alterum,
„ feu eorum prxdeceffores, fuper matrimoniis
„ & aliis cafibus, qu® forum confcientie refpi-
„ ciuot, eorum durante obedientia, etiam in
„ partibus neutralibus vel fubtradis, ex certa
noftia fcientia ratificamus & approbamus. "

SESSIO XX.

Vicefima feflio, qu® era* aflignata ad diem Lun® pradiftam, lcilicet diem qtantamdecimam Julü, non fuft illa die, fed per papameXcaufa fuit continuata ad diem Mercurii xxrv. Julii: & propter adventum regis Ludovici, iterum fuit continuata ad diem Sabbati inde fbquentem, qu® fuit dies xxvti. Julii. Et in hac feflione interfuit rex Sicili® Ludovicus, in qua poft Miflam & Litanias per os domini cardinalis de Chalemo ex parte domini nape pro» nuociata fuerunt io (criptis ea, qu® fequumur, habita prius per aliquos dia deliberatione per provincias, & prolatos ad partem: tenor autem dift® pronuociatiouis eft infra feriptus.

Item, poftea dominus archiepifcopus Pifent® in prafentia pap® prefidentis *io* concilio alta voce dixit, quod a pane domini noftri pap®, qui prarfens erat, diftus dominus nofter compatiras ftatui ecclefiarum ftc paupertati, plene A libere revocabat rtfervationes feftas dc fpoliis defundorum pralatoram. Item, revocabat refervatiooa fraduutn obvenientium fede vacante, quos fruftus aliqui *fui* pradeceflores rtfervaverant. Item, revocabat refervationes procurationum epifcopalium & aliorum pralatoram ad quos fpcftant. nec illas vult habere - Itera di-

pap· plenarie A
& libcraliter quittahat fit remittebat omnia arreragia,quas per ecclefiafticoa, praelatos & alios bénéficiâtes ratione vacantium, feu annatarum, vel alias, cameras apoftoltc* debebantur de toto tempore tranfado ufque ad diem fuz affumptionis·

Item, poftea idem archiepifcopus propofiiit, quod quia dominis cardinalibus, feu collegio cardinalium, quod folet recipere medietatem didorum vacantium, quoad przlaturas; etiam ad caufam hujus medietatis debebantur multa arreragia, expediens videbatur fupplicare dido collegio, quod omnia arreragia fibi debita remittere vellent«ficut papa requirens,quod'pnelati refpondercnt fi hoc eis placeret, omnes B rcfpoodcrunt, placet. Et ftatim didus archiepifcopus fe inclinans dixit alta voce: Vobis dominis meis cardinalibus pro parte omnium fupplicatur quatenus ifta arreragia remittere dignemini : & licet nihil refpondiflent pao hora, tamen didus archiepifcopus ftatim iterum dixit alta voce omnibus: Videatis fi Ct expediens , quod omnia ifta fint remifla & quittatis , dc fuper boc refpondcatis fi placet. Omnes ftatim clamaverunt, Placet, Placet. Et ftatim didus archiepifcopus nomine omnium de iftis petiit inftrumcotum. Verum eft quod facit fciebatur per ante, quod quafi omnibus cardinalibus Catis placebat, excepto cardinale Albanenfi, qui *fxpiui* dixerat,-quod nunquam C remitteret, & ipfe etiam in diâa feftione exiftens clamabat,quod fibi non placebat. Et ad idem erat cardinalis Neapolitanus, cui etiam non placebat. Et pro aliis concernentibus reformationem ecclefiz expediendis *fuit* adhuc una feflio ordinata ad diem Veneris, quz erit dies fecunda Augufti.

Difta vero die Sabbati viccfima feptima Julii, anno pnedifto millcfimo quadragefimo nono , przfidente ibidem domino Alexandro papa V. per os domini cardinalis de Chalento pronunciara fuerunt in feriptis ea omnia quae fequuntur in forma:

„ SAnftiflimus dominus nofter Alexander papa V. facro approbante concilio ,omnes „ & fingulas eleftionci» poftulatHnes, promotiones, confirmationes, collationes , quafcumque provifiones, quibulvis perfonishodie pacifice portidentibus , & huic facro concilio, & ejus determinationibus adherentibus, de quibufeumque przlaturis, dignitatibus fiebeneficiis ecclefiafticis, curatis vel non curatis; confecrationclque epifcoporum, fic ordinationes clericorum, per ipfos contendentes de papatu, aut eorum alterum, feu eorum przdeceflores, aut eorum mandato vel auâoritate, tempo:ibus fic locis, in quibus eifdem realitrr fic libere przftabarur obedientia, dum E tamen ante fententiam & alias canonice fa- ftr fint, fic publice fic pacifice temporefententiz, fic ih przjudicium unionis, aut profecutionis ejufdem, vel huic concilio adhzrentium faftz non fuerint; ex certa noftra fcientia , ac motu proprio, facro etiam approbante concilio, ratificamus fic approbamus, ac racas haberi volumus atque firmas, fic etiam fi oporteat de novo providemus. Ubi autem aliquis cafus emergeret, per quem appareret aliquem adhzrentem huic concilio gravatum per aliquem ex contendentibus, a die tertia Maji quoad Angelum Corario, fic a „ dccimaquinta Junii quoad Petrum de Luna/ anni millefimi quadringentefimi ociavi ,' piacct concilio, quod dominus noder provideat fecundum quod fibi juftum videbitur.

ANNO CHRISTI »4·».

„ Item,placet concilio,quod luper faâoarchiepifcopi Januenfis dominus nofter provideat . Item .elediones, poftulatiooes, iplarum admiflkmes , confirmationes , mutationes , confecrationcs, clericorum ordinationes, collationes, prnientattones, inftitutiones, permutationes, privationes, ficquafvis provifionev & difpolitiones quibulvis perfonis, huic facro concilio & ejus determinationibus adherentibus, de quibufeumque beneficiis ecclcfiafticis & przlaturis per eleâores, confirmatores, patronos, ordinarios, & quofcumque provifores ad hoc habentes poteftatem, & auftoritatem canonice fadas , temporibus *tu* locis fubtraflionis fic neutraiitatis in quibus hujufmodi contendentibus obedientia non przftabatur, dummodo alias canonice faftz fint, hoc facro approbante concilio ratifioamus & approbamus, fic ratas manere volumus, atque firmas, ac omnem fufeipere roboris firmitatem , refervationibus non obftantibus quibufeumque; declarationibus tamen & decretis hoc capitulum concernentibus in aliis felfionibus lectis , in fuo robore permanentibus.

„ Item, ut unione & pace jam in Dei ecclefia per ipfius gratiam in capite confirmata, pax & tranquillitas fubditorum perfedius procuretur, & litium anfradus, quorum dubii funt eventus, confultius evitentur ; boc facro approbante concilio decernimus & declaramus,quod omnes Afingulibeneficia ecclefiaftica, dignitates , perfonatus , vel officia curata, titulo ordinario aftecuti,fic poffefiionem pacificam jam adepti, dum tamen canonice & alias,quam per privationem adherentium huic facro concilio & ejus determinationi aflieenti fuerint, beneficiis hujufmodi libere & pacifice gaudeant, nec io jure titulo feu porteifione tuis hujufmodi quomodolibet inquietentur, turbemur feu graventur jCtiamii fpecialiter vel generaliter beneficia prsdida fedi apoftolicz fuerint reiervata. D

„ Per przmifta vero, feu aliquod pnemifforum, non intendimus derogare ordinationibus circa przmiftos articulos fadis in ultima congregatione przlatorum & aliorum ecdcfiafticorum fada Parifiis. Nec etiam ex przmirtis vel aliquo prxmidorum volumus aliquod praejudicium generari venerabilibus fratribus noftris cardinalibus,vel alicui ipforum huic facro concilio, & ejus determinationi nunc adhzrentium, in beneficiis alias per ipfos & quemlibet ipforum pofteffis canonice.

„ Item, per hoc non intendimus fieri aliquod przjudicium fratri noftro Albanenfi cardinali in jure quod habet in archidiaconatu Lucionenfi ,

„ Item, facro approbante concilio decernimus fore procedendum contra obedientes fic adhzreptes pertinaciter, feu fautores Petri deLuna, & Angeli Gorario, nuper de papatu contendentium & colludentium , per hoc faerum concilium de fchifmate & hzrefi notoriis per d'ffinitivam fententiam condemnatorum, modis quibus eft fecundum facros canones contra contendentes & fautores bcreticz pravitatis procedendum.

„ Item,facro approbante concilio decernimus, nos vcl fucccflorcm noftrum cX certis, m»

gais

ANNO ОΛІП

„ gnis de arduis caufis nos dChoc facrum con- A
„ cilium moventibus, iterum generale conci-
„ litun ecclefias fotu convocandum, hinc ad
„ triennium: videlicet an.quo dicetur D.mil-
„ lefimoquadringeotenfimo duodecimo iomen-
„ fe Aprilis, in civitate feu foco habili dc de-
„ senti, qui locus declarabitur per annum an-
„ te tempta concHit per nos vel fuccefIbrem
„ noftrum convocationem facientem.

w Item, facro approbante concilio decerni-
„ mus dc decimamus, quod fi cardinalis de
„ Flifco infra duos meules proximos perfona-
„ liter ad nos venire, dc obedientiam nobis
„ pratftare, dc determinationi hujus facri coo-
„ cilii adherers voluerit, benigne recipiatur cum
integritate flatus dc honoris, atque benefi.
„ ciorum, qms decimo quinto Junii millefimi
„ qoadringentefimi oftavi obtinebat.

„ Item, omnes difpeniatioaes faâas per epi*
„ fcopos ditncefanos in parttas neutralibus,
„ cum defeâum retatis patientibus caufa aflie-
„ queudi dc obtinendi beneficia, dignitates aut
„ prolaturas.

„ Item, dc omnes abfolutiones de habilita-
„ ttooes in foro pcenitentiali, tam per con-
„ tendentes, quam diâos ordinarios pendente
„ fehifinate faâas fuper cafibus fanâx fedi
„ apoftoliae refervatis, ex cena noftra fcien-
„ tia facro approbante concilio ratificamus dc
„ approbamus. **

SES5IO XXI.

Vicefimaprima fefllo, que erat aflignata ad diem fecundam Augufti, fuit continuata ad feptimam Augufti ; in qua poft Miflam dc litaniae foil leâa cedula continens aliqua expedientia pro bono regimine ecciefiaftico; cujus tenor infra fcribitur. Et dedit prpa plenam indulgentiam omnibus, qui intcH'uemnt concilio pntdIfto genetali, dc ejus determinationi adhèrent, fic quod quilibet infra duos menfes a tempore, quo ad ejus notitiam devenerit, poflit diâam abfofatiooem exequi.· dc etiam voluit quod quilibet prcdiâorutn hac indulgen- D 'H* uti poflit in mortis articulo. Et hoc totum etiam extendit ad familiares dc fervitores illorum, qui in diâo concilio fuerunt, dcc. Et dedit omnibus licentiam recedendi ', dc con. cilium continuavit ufque ad aliud concilium infra triennium convocandum, prout in dida cedula continetor, cujus tenor eft infra feriptus.· fle fic finis.

Ipfa dic feptima Augufti profidente domino Kpa Alexandro V. m diâo concilio generali fano pronooclata fuerunt ea que fequuntur, anno videlicet Dum. MCDIX.

„ C Anôiflimus dominus softer Ciero appro-
„ O bante concilio ordinavit , quod boo* E
„ immobilia ecclefiasRomanae, feuallarumec-
„ clcfiarum nullatenus per ipfum, vel alios
„ prelates alienentur feu hypothecentur ufque
„ ad proxime tndiftum concilium, in quo fu-
w per boc articulo maturius potent deliberari.

n Item, dominos nofter eodem approbante
„ conciHo ordinat & mandat celebrare conci*
„ lia provincialia per mettopoliianos, dc fy-
„ nodos per eorum fuflraganeos , fecundum
„ formam foris & concilii generalis, quia ex
„ eorum omiffiooe multa fequuntur inconve-
„ nientia.

„ Item, dominus noder eodem approbante
concilio ordinat & mandat celebrari capitula monachorum nigrorum, & canonicorum regularium fecundum formam concilii generalia, & conftitutiones Honorii tertii , felicis recordationis, & Benediâi duodecimi . Et quia limitatio provinciarum fafta per Bene
„ diâum duodecimum non poftet obftantc tem-
„ ports malitia obier ari , ordinat dominus
„ nofter quoad dkta capitula celebranda ftan-
„ dum juri antiquo durante impedimento pre-
„ diâo: videlicet ut provincia communis dc
„ vulgaris poflit per fe provinciale concilium
„ celebrare, ex quo commode non poteft cum
„ alia convenire.- & deputabit dominus nofter
„ prefidentes & executores ad pnemifla exe-
„ qnenda.

„ Item, dominus nofter mifericordia motus
„ liberalitec remittit, prout alias fecit, omnia
„ qrreragia majora ,& minuta fervitia fine ca*
„ mens apoftolica , de toto tempore antiquo
„ debita, fibi dumtaxat competentia ; ctiamfi
„ qui propter defeâum folutionis hujufmodi
„ arreragimum , fententiam excommunicatio-
„ nis incurrerint : eoa audoritate apoftolica ab-
„ folvit ; dc fi aliqui propter caufam prardi-
„ Kam, irregularitatem incurrerint , cum ets
„ mifericorditer difpenfat , dc ad communio-
„ nem facramcntorum dt fuorum orninum refti-
„ tuit ; mandatque litteras dc inft umenta ira-
C „ di dc confici omnibus petentibus de remiÆo-
„ ne prediâa.

„ Item , dominus nofter facro approbante con-
„ cilio difpooit non facere translatiooesde in-
„ vit s, nifi parte audita dc vocata , dc de con-
„ fenfu majoris partis cardinalium , nifiexcau-
„ fis juftis dc rationabilibus.

„ Item, dominus nofter facro approbante eoo*
„ cilio decernit, quod per diâum dominum
„ noftrum cum c«dinalium confilio deputentur
„ nuncii folemnes , dc mittantur ad reges dt
„ principes eundos fideles, ad publicandum dc
„ profequendum, audoritate domini noftri pape
„ dc facri concilii, afta in ifto facroconcilio.

„ Item, dominus nofter audoritate Dei dc
apoftolorum Petri dc Pauli, atque fua, eoo*
„ cedit omnibus qui in hoc facro concilio in-
„ terfuerunt, dc ejusdeterminationi adhaerent,
„ abfolutiooem plenariam a culpa dc poena
„ fernel tantum.

„ Item, quod quilibet de predidisirfraduos
„ menfes pofiquam ad ejus notitiam hujufmo-
„ di cooceflio pervenerit, poflit diâum bene-
„ fictam abfolutionis aflequi in forma ecclefia:. **

Poflquam articulus ifte per reverendiflimum in Chrifto patrem dominum cardinalem de Chalento in pleno concilio ledus fuit , dominos nofter papa Alexander V. voluit, quod extendoretor didus articulus in mortis articulo, dc fic eft duplex.' voluit etiam, quod fervitores illorum qui ad diâum concilium venerant , dc illis in veniendo dc flando in loco concilii fervieranr, profatam indulgentiam perciperent.

Item «dominus nofter fanftiflimus cum confilio concilii intendit reformare ecclefiam in capite dc in membris. Et quia jam multa per Dei gratiam funt expedita, quae * ipfum dominum noflnam , dc favorem 'prolatorum, altorum- * ptr que inferiorum concernunt, refteotque alia, que propter reoeflum praelatorum dc ambaffiatorum de prsfenti expediri non poflunt, propterea dominus nofter facro requirente dt approbante concilio diâam rcformaiiouetn fufpendit , dc

CHRISTI

ANNO CHRISTI

'continuat nique ad proxime indiâum concilium, ft pnêfem concilium prorogat ft continuat ufaue ad illum terminum, qui pnefixus eft ad concilium jam diâum, Et interim dat licentiam omnibus ad concilium convocatis ad proprios lares redeundi ufque ad tempus pr®fixum, ut fupra.

Et fic finis.

Prxfcntes autem in dido concilio, aut qui ad idem mifcrunt, inferius funt fubfcripü.

Sequuntur praelati, anobafliatores ft procuratores; fcu eorum nomina, qui in hoc facro B concilio Pifano compameruntft fuerunt; quod concilium tentum ft celebratum fuit an· MCDIX. computando facundum morem curi® Romana, ft incepit dic xxv. Martii.

Et primo reverendiflimi in Chrifto patres ft domini domini facrofanâx Roman® Ecdefia cardinales.

Epiicopi cardinales.

Reverendiflimus in Chrifto pater ft dominus, dominus Guido epifeopus Prsraefttnus.

R. in Chr.P, ft D.D. Henricus epifa. Tufculanus, diâus Neapolitanus.

R. in Chr. P.ft D. D. Nicolaus epifa. Albanenfis.

R. in Chr. P. & D.D. Joannes epife. Oftieuiis, diâus Vivarienfis, S. R E. vicecancellarius.

R. in Chr. P. & D. D. Antonius epife. Praneftinus, diâus Aquilcgienfis.

R. in Chr. P. & D.D. Petrus epifa. Tulculanus, diâus dc Podio.

Presbyteri cardinales.

R. in Chr. P. & D.D. Petrus tit.S. Sufanne, diâus de Thureio.

R. in Chr. P. ft D.D. Angelus tit. S. Potentiana, diâus Laudenfis. D

R. in Chr. P. & D. D. Petrus tit. S. Praxedis, diâus de Hifpania.

R. in Chr. P. ft D Conradus tit. S. Chryfogoni, diâus Militeniis.

R. in Chr. P. & D. D. Francifaus tit. fanâorum Quatuor Coronatorum, diâus Burdigalenfis.

R. in Chr. P. & D.D. Jordanus tit. S. Martini in Montibus, diâus de Urfinis.

R. in Chr. P. & D. D. Joannes tic. fanâ® Crucis in Jerufalem, diâus Ravennatenfis.

R. in Chr. P. & D. D. Petrus tir. dnodecim apoflolorum, diâus Mcdiolaaenfis.

Diaconi Cardinales

R. in Chr. P. & D. D. Amedeus S. Mari® nome, diâus de Saluciis, facri collegii camerarius.

R. in Chr. P. ft D. D. Raynaldus S. Viti in Macello, diâus de Brancaciis.

R. in Chrifto P. &D. D. Radulphus £ Nicolai in carcere Tulliano, diâus Barenfis.

R. in Chr. P. & D. D. Balthafar S. Euftachii, diâus £ Euftachii.

R. in Chr. P. ct D. D. Odo S. Georgii ad velum aureum, diâus de Columna

AR. in Chr. P. ft D D. Ludovicus S. Agathe, diâua de Barro. ghrbtti

R. in Chr. P. ft D. D Petrus S. Angeli, dkâus Romanus.

R. in Chi. P.ft D. D. Petrus Blavi, diâus etiam & Angeli.

Sequuntur ambafiiatores regum, ft primo ilhiftridâni domini Romanorum ft Bohemia regis.

R. ia Chr. P. & D. D- Wencedaus patriarcha Antiochenfa.

R.in Ghr.P. D.D. Simon epiicopos Mifhenfis.

Magnificus Baro D. Bonecius Cofmoi * miles. • W. Cal-■kh.

Ambafliatores domini Francorum regis.

R. in Chr. P. D. D. Simon patriarcha Ale* xandrious.

R. P' D. Petrus epifeopus Meldenfis.

R. P. D. Ægidrus epifeopus Cooftantienfis.

Venerabilis vir D. Guillclmus Bonftraterii, legum doâor.

Venerabilis vir D. Joflredus de Perufia, cretorum doâor.

Ambafliatortsdomini Anglicoram regis, Somnium ipfius regni pnelatorum, ft capitulorum ecdefiarum, ac tetius ecdefia Anglican®.

R. P. D. Robertus epifeopus Salisberienfis.

CR. P- D. Henricus Mencuenfis.

V. vir D. Thomas abbas Monafterii B. Maras Jorevallenfis ordinis S. Benediâi.

D. Thomas prior Cantuaricnfis ordinis S Benediâi.

D. Comes Sudblchia.

D. Joannes Colme miles.

D. Ricardus Canyngflon legum doâor, canonicus ft officialis Eboraccnfis.

Ambafliatores regis Ludovici.

R. P- D. Joannes epife. Vapiccnfis, fi» Vapincenfis.

D. Guillelmus de Rupibus, miles & cambcl- (anus.

D. Joannes dcGenoardis legum doâor, confiliarius.

Magifter Lucas de Caftilione, fecretarins.

Ambafliatores regis Poloni®.

R. P. D. Pctrus epifeopus Cracovienfis.

Ambafliatores regis Cypri.

R. in Chr. pater ft dominos, dominus cardinalis S. Angeli

Atttbaffiatores ducis Brabanti®.

V. vir D. Joannes abbas monafterii de Gemblons, ordinis £ Benediâi.

V. P. D. abbas monafterii dc Villari, ordinis Ciflercienfis.

V. P. D. abbas monafterii dc Ttmgetloe, ordinis Pnemooftratenfis.

V. vir D. Petrus Guidonis fagumdoâor, cancellarius.

V. vir D. Joannes de Tcrouhcot, licentiatus in legibus.

V. vir D. Godefridus dc Orcheois, licentiatus in legibus.

Ambaf-

ArpfraflC.Kw domini ducts Careftii Auftrenfis.

CMMSTlubcr* Theologi* magifter Fraocikus, ordinis Predicates*».

Magifter Petras de Viager vicecaneellarius univcrfitatis Audit Viennenfis , magifter in artibus.

Ambafliatores domini ducis Stephani Btvari*

V. P. D. Joannes, abbas monafterii S. Gitleni in Ceils, ordinis S. Benediftt, Camera cenfis diœcefis, ûcre theologi* profeflbr

D. Thomas de Fraxino, miles.

D. Thomas de Reynghefsliette, licentiatus in legibus, oecleflafticus S. Petri Luthofenfia, Gamcraccnfis diœoefie.

Ambatfiatores dominorum Henries fit Gontberii fratrum comitis dc Watfcmburg

V. vir dominus Joannes de Goch. prepofitus ecclefi* S. Scbaftiani.

Ambafliatores docis Clevenfis.

R. in Cbr. P. dc D.D. Guido, miferatione Divina eptfc. card. Preneftinus.

V. D. Petras Scalpbe canonicus Zauttenfis, Coloeraofis dimetra

Ambafliatores domini Georgii Beuzoo, domini Crouit

V. P. Frater Pantheleon de Zuclis, ordinis Minorum, ronfiliarius.

Ambafliatores domini Blandrata

R. P. D. Joannes *ftu* Johannoius epifcomi' Novarienfis.

Ambafliatores domfoi Caroli ducis Lotbarin· gic dt March<onenfis

D. Henricus Tronle licentiatus in decretis, decanos ecclefi* B. Mari* in Ivodio, con· filiartus

D. Gerfelns de Walderfringa, paftor in Sinis, Trcverenfis diœcefis , csppellauus .

Ambafliatores domini ducis Mazoni* lenioris.

V. vir D. Paulus prepofitus ecclefi* S- Mari* extra muros Placenti*, ordinis Prxmonftraceufis.

Ambafliatores domini Jndoei marchionis Brandeburgenfii A Moravia, archicaocellarii fieri Rom. imp.

R. P. D Joannes epifeopus Lubecenfis.

V. vir D. Theodericus prepofitus Tangermontenfis, in decretis Ikcntiatu*.

Ambafliatores domini Friderici comitis Mortemburg, 8t in Sternberg.

D. WTricw in Urftin eccleGa reftor, fit D. Judoeus in Feroftomra ecclefi* reftor, diâi domini comitis fecretani.

Ambafliatores dominorum Friderici fle Willelmi Germanorum Laotgravi, Thuringi*, marchkxram Nnfnenfinm

V. vir Nicolaus Labiche, decanus ecclefi* B·

Marin Eoffordenfis, diâorum marchioHum fecrctarius.

Ambafliatoces R. P. archiepifcopi Colonienfis.

Magnificus vir Jofiridua de........ prepofitus Maguntineniia, & thefiusrarius ecclefi· Colonienfis comes.

Magnificus vir D. Theodericus dc Murie prepofitus Uriennenfis, fic archtdiaconus ecclefi* Colonienfis, comes.

D. Joannes dc Hucpe, fubdiaconus ecclefi* Colonienfis.

D. Hcmericus Weftrihehz, utriufque *juri»* doctor, faeri palatii Auditor, decanus ecclcfie S. Andre* Colonienfis.

D. Hugo dc Hcrnoiftt miles.

D. Chriftiani* de Qpr. legum *doAor,* icholaftkus ecclefi* S. (aeronis Colonienfis.

D. Henricus de Girp. legum doftor, canonicus ecclefi* S. Caflii Bicooicnfis, Colonienfis diœcefis.

D. BaMelinus de Diclie canonicus ecclefi* S. Andre» Colonienfis.

Ambafliatores domini archiepifcopi Maguntini,

D. Joann. Kempen, prepofitus S. BarAolomci Frankfordenfis, Maguntioenfis diœcefis

D. Conradus Curos decanus B. Mari* ad gradus Maguntini.

D Henricus Herenfelle, decretorum doâor

D. Weyfo, prepofitus Jctheburgeafis.

D. Philippus rrelath. canonicus Maguntinenfis

Ambafliatores R. P. domini archiepifcopi Salzeburgenfis.

V. vir D. Fridericus Deys, decretorum doAor, decanus Padcburncnlu .

Ambafliatores R. P. domini patriarch* Aquilejenfis.

R. P. D. Joannes epife. in univeriali ecclefia

Nobilis vir Franciiciiious de Panthera.

D. Andreas deMonticul, Ikcntiatu»in legibus

Ambafliatores magiftri ordinis de Pruflia.

Procurator generalis & Joanms Jcrulaleni ;

Ambafliatores R.PD.Joaanh elefti Leodicnfi»

Sacre theologi* profeflbr magifter Girardus Rondclli, magifter in theologia -

V. vir D. Lambernis de Stipite, decretorum doâor.

V. vir D. Ægidius de Jomalintue> in utroque jure licentiatus.

V. vir D.Andreas Sudemian licentiatus in legibus.

V. vir D. Paulus de Qotingcrii, in utroque jure licentiatus.

Sequuntur patriarch* prefentea.

R. P. D. Simon, patriarcha Alexandrinus.

R. P. D- Wencealiius, patriarcha Antiochenus.

R P D. Hugo de Robertis , patriarcha Jerufolymitanus.

R P. D. Francifcus Laudo, patriarcha Gradenfia.

Protonotarii

D. Arragooenfia dc Maicfpirus.

D- Dominicus dc Fliico.

Archiepifcopi prefentea

Reverendi patres domini

Francilcua Narbonenfis. camerarius

ANNO CHRISTI

1
pentiM . H

Philippus Lugdunenfis.
Petrus Bituricenfis,
Nicolaus - ....
Amelius Turooenfis,
Pileus Januenfis,
Vitalis Tokrfanus.
Alamanus Pifanus.
Bertrandus Arborenfis,
Joannes Viennenfis.

Epifcopi pnrientep,

Reverendi patres domini
Petrus MeldenGs.
Guillelmus Lcxovienfis,
.... Albiogaunenfis,
Dominicus Albienfis.
Gentilis Neocaftrtnfis.
Helias Ankienfis,
Bertrandus Apamianus.
Julianos Marficanenfis.
Nicolaus Bofanenfis.
Benediâus VintimilienG*,
Guillelmus Uticenfis.
Lanfraocus BethlemitenGs,
Petrus Belvacenfis,
Ludovicus Wlturanus.
Petrus Famauguftan.
Guillelmus Veftaoeni.
Jacobus Florentin,
Ægidius Nemaufenfis.
Petrus Lombericnfis.
N- Nasaretb,
Alvanus Ovetenfis.
Petrus Cracovienfis.
Nicolaus Antonius Luceriœnf.
Petrus Cameracenfis
Antonius Caleoen.
Raimundo Petragoricenfis.
io. Lubecenfis.
rranciicus Ofccnfis ,
Blafius Sulcitan.
Gregorius Landetnerien.
Guillelmus *ohm* ep. Carleolen.
Simon Caffmenfis.
Mattheus Piftorienfis,
Guillelmus Ebroicenfu.
Walterus Bonon.
Jo. Forojulienfis.
Guillelmus Mirapiceofis,
Jacobus Æduenfis.
Paulus Ccrnienf.
.... Aretinenfis.
Jiiftanus Trecoreofis,
Paulus Malfilienfis.
Jacobus ComaculenGs.
N. Siftaricenfis.
Brandia Placentin.
Philippus Saonenfis.
Jo. Vapincenf.
. Leopardus Permanent.
Bertrandus Digoenfis.
Stephanus Dolenfis.
Bartholomeus Alarienfis,
Petrus Faventinus.
Martinus Atrebatenfis.
Alexius Bobienfis.
Jacobus Laudenfis.
.... Santonenfis
Joannes in univerfali ecdef,
Bertrandus Tutelenfis.
Ægidius Forojulienfts.
Ægidius Conflantienfii·

AIWO CHRBTI

A Joannes Novarienfis.
Imbertus Agionenfis.
Pranciicus Cicen.

Gundenis eleâ. Sconiginenf.
V. vir D. Mooardus adminiftrator cedefiss Chiends.
V. pater magifter Nicolaus ordinis Minorum, adminiftrator ccdefir Trtgeftin,

Sequuntur abbates prsfentes monafteriocum io· fr* fcriptorum,

▾. P. D. Bernardus abbas monafterii S. Marie Vallis-umbrofe Fefulan. dicKcfis.
|V. P. D. Jo. abbas Gftarcicnfis pro ic *A to»* to luo ordine.
V. P. D. abbas Camaldulenfis.
D. Jo. abbas $. M. de Agario, ordinis Camaldulenfis.
D. Andreas abbas monafterii Cain-Dei, ord» S. Ben. Claromootenfis diœcefis.
D. A. S. Marie de Fraboro, ord. S. Benediâi Flor, diœcefis.
D. Guido ab. Ss. Sergii & Bacchi, ord. & Bened. prope Andegavum
D. Simon ab. Gemmericenfis, ordfais S Be* ned. Rotomag. diœcefis.
D. ab. S. Sai?arorts de Septimo, ordinis CiftAcicntis Florentin, diœcefis.
CD Petrus ab. Grandimontenfis
D. Guillelmus ab de Nucariis ordinis Si Be* nediâi, diœcefis Turoocnfis .
D Guido abbas Graflenfis, ordinis S. Benediâi, diœcefis Carcafibnenfis.
D ab. de Thironio ordinis S. Bcoediâi Carnotcnfis diœcefis
D. Jo. ab. Pommiaci, Ciftercienfis ordinis.
D- I- abbas S. Juftinc de Padua, ordinis. S. Benediâi
D. Jo. abbas Gringmano de Prato, ordinis Vaili>umbroir PiitorienGs diœcefis.
D. Bernardus abbas S. Michaelis de Podloboo* ti, ordinis S. Benediâi Florent, diœc.
D. P...........ab. Camporum bonorum, ordinis
P Ciftercienfis Vivarienfis diœc.
D. Marcus ab. S. Salvii de Florentia, ordinis Vallis-umbrofe.
D Balthafar ab. S. Michaelis de Pafignano ordinis Vallis umbrofe Floren. diœc
D- Jo. ab.S.Petr' fuper Divam, ord.&Bened. Sagienfis diœcefis.
D ab. S. Michaelis de Fufculis de Piftorio, ord. Vellis umproic.
D. Philippus ab. Aniaoc, ord. S. Bened. Magalonenfis diœcef.
D· Antonius abb. S. Michaalis de Batgepiia no, Camaidulenfis ordinis
D· Stephanus ab. Crudacii, ord. S. Bened. Vivaricnfis diœc.
|D. P......... ab. S.Maxentii, ord. S.Benediâi
D. P- ... ab. monafterii S. Auguftini Letnovicenfis, ord. & Bened. nominatus pro clero Lemovicenfis diœc.
D. Francjfcus ab. monaft. S. Marie dc Parcia· na ord. Vallis-nmbrofc Piftorienfis diœc.
D. Guillclmps ab. de Gimondo, Cifterc. ord.
D. Paulus ab. S. An*ftaGr de Amxndulo, ¥ b al Fm. Piftorienfis diœcefis. -»- **»
D. abbas S. Maniai ad Ptnum, ord........
D. Stephanus abb. de Caritate, ord. Cifterc.
p. Ægidius ab. S. Bigii Noriomenfis diœc. prdinis ianâi Benediâi.

ANNO emam

-D. P..... abbas S. Victoris Maffilienfis,
D. Antonius ab. & Pauli de Rofncilo, ord Vallis-nmbrof*, FefulanenGa diœc.
D. Jo. CeianenGs, ord.........
D. Jo. ab. S- Crifptni majoris Sueffionenfir.
D. QniUeknus ab de Corme!üj, ord. S. B •ed, LexovienGs diœcefis.
D. Fraocifcu» ab. de (Jpolis, ord. Vallis-umbroie Florent, dkeceGs.
D. Guifpardus ab. S. Trinitatis, de Floren. ord. Vallis-umbrof*.
D. Francifcw ab. £ Gcnovcf* Parifienl. ord. S. Auguftini.
D. Ricardus ab. monaft S. Pavacii de Floren. ord. Fallis-nmbrofe.
D. Sebaftianus ab. S. Salvatoris CamaldulenGs. B
D. Nicolaus ab. S. Marias de Florentia.
D. *Join. s.* Giflent in Cella, ord. S. Bened.
D. ab. S. Dominici Pifan. ord.........
D. Jo. ab. S. Baronti, ord. S. Benediâi, Pi-Aorienf. diœc.
D. Lauren, ab. S. Pétri de Ceveo, ord. Camaldul.
D. Philippus ab. Caffuni, ord. S. Bened. VPlteranenus diœcefis.
D. Gregorius ab. S. Salvatoris de Sahamunda, ord. CamaldulenGs.
D. Joan. ab. S. Petri de Muchero, ord. Vallis-ombrofr, Florent, diœccf.
D. Jacobus ab. S. Stephani de Ccncono, ord. CamaldulenGs.
D. P. ab. Montis S. Michaelis in Periculo maris, ord. S. Benediâir Abrincenf. diœc. C
D. Mamilianus ab. S. Fadiacii de Pifis, ord. CamaldulenGs.
D. Salvator ab. S. Ægidit, ord. S- Bened. Nemaufenf. diœc.
D. Radulphus ab. omnium Saoâorum Andegavis, ord. S. Auguftini.
D. Ruffinus ab. S. Laurentii extra muros No. varient».
D Andreas abb. Galliscî, ord. S. Benediâi
D. abbas de Gemblous, ord. S. Bened. Camcraceni. diœc.
D. ab. de Villari, ord. CiAerc.
D. Andreas ab. S. Bartholomci Anglari, ord. Camaldul.
D. P. ab. Vcicliacenfis, ord. S. Bened. Edueni. V dicec.
D........ab. Molifmeotis ord. S. Bened. Lin gonenGs diœc.
D. Bartholomeus ab. S. Barthdomari de S. Jucunda, ord- Camald.
D..... ab xti. apoftolorum , ord..........
D. Jacobus ab S. Donati de Senis, ord Vallis-umbroi*.
D. Barthoioausus ab. S. Fidelis Puppio, ord. ValGs-umbrafe, Arctrâ. diœc-
D. Landulphos ab. Saganen.
D. Mattheus ab. Clare-vallis, ord. GiAercienfis , facre théologie profcflbr.
D Mexttaos ab monaft. Curcicnf. ord. S. Benediâi Cracovienf. diœc. E

Generales ordinum.

R. P. Sacre théologie magifter Thomas dc Fimo, ord. Predkatorum magifter, generalis diâi ord. partis Citramontane, pro fie & tuto fuo ordine cum infra feriptis magificis.
Magiftro Simone de PiGs, regente Florent;*
Magiftro Michaek de Florentia, vicaiio natio nia Tàfci·.
Magift. Jacobo de PiGs.
Magift. Leonardo de Florentia .
Magtft. V. Vcrturo Florentino, priore Flotentino.
AMagiftro Andrea de Florentia.
Magiff Joanne de provincia Polonic , regente Cracovi*.
Magift. Ardifono de Padua, priore Paduano, & vicario generali provincic S. Dominici.
R.P F. Antonins de Ponto, minifies generalis ordinis Minorum partis Citramontan*, pro fc & nomine fuo, una cum infra feriptis magiftris in theologia videlicet·
Mae. Francifco de Crepa, minifiro provincic MediolanenGs.
Mag. Joanne de Bononia, minifiro provinci* Bononis.
Mag. Matthaeo de Palma, minifiro provinci* Romane.
M*g. Vitale Volentinl, deprovincia Provincie
Mag. Joanne Joannis de Florentia.
Mag. Nicolao de Tergefto.
Mag. Bartholomaco de Booonia.
Mae. Langaleâo de Placentia.
R. P. F. Mattheus de Booonia facr* theoloS'c profeffor, generalis ordinis B. Marie de onte Carmeli partis Citramontan*, pro fe & fuo ordine, una cum infra feriptis magiftris in theologia, videlicet:
Mag. Andrea de Luca, procuratore diâi ordinis.
Mag. Joanne de Florentia, vicario generali in provincia Tufcie.
Mag. Bhnholomco de Florentia, fyndico uni. verfitatis Booonia:.
R. P. Sacre theologi* magifter Joannes Graffi, generalis ordinis Carmelitarum^ partis Ultramontane , una cum magiftro Raymundo procuratore generali diâi ordinis.
R P. Sacrae theologiae magifter Nicolaus de Caifiia generalis ordinis tratrum Hcrcmitarum partis Qtramontans, pro fe & toto fuo ordine* una cum infra feriptismagiftris in theologia * videlicet.
Mag. Boeck» de Tolentino, procuratore diâi ord.
Mag. Simone dcFlorentia, regente Florenti*.
Mag. Bartholomeo de Pifis, regente Pifis.
Mag. Gabriele de Spoleto, regente Bononia
Mag. Jacobo de Gucfta provinciali provinci* vallis Spoleti.
R. P. Sacre theologis magifter Antonius de " Boroni*. generalis ordinis B. Maris fervorum, paths Citramontan*, pro fe & ordire iuo una cum infra feriptis magiftris
Mag. Antonio de Alexandria.
Mag. Urbano de Booonia .
Mag. Antonio de Paflcingaro.
R. P. Sacre theolog* prafeOor magifter Petrus de Vena, generalis fratrum Eremitarum S. Auguftini, panis Ultramontane, una cum fratre Raimondo de CroGo.

MiniAri ordinum.

V. F. Alanus David, mintfter provincialis ordinis Minorum provincic Turoni*, nomine fu* provinci*, dt ut nominatus inter eledOs pro diâa provincia .
Praeceptores prefent» prsceptonarum infra feriptarum.
Nobilis vir D. Jacobus de Algis aniles, preceptor domus five prsreeptorias bofpitalis S. Joannis Jcrufakm de Florentia, dt procurator generalis diâi ordinis, nomine iuo, fc ut locum tenens D. Nicolai de UrGuis, militis prAris Veneriarum , locum tenentis domus hofpitalis diâi ordinis.
ReNgiofus vir F. Joannes, praeceptor domus S. Antonii dc Rinvcrfo, & cellerarius generalis mons-

A N Chr Iti

monafterii Viennenfia, pro fe, & pmcepto-A rtes (un dite pnKeptori· fisbteftia.
Rdigiofa vir F. Guillelmus de Unoae —
fis, fuo nomine ft ht» preceptor».

Priora ft procuratores generata ordinum pretaxes.

R. vir F. Onefim», prior generalis toti» ordini» Canuldulenfis, pro fe, & quadraginta uno abbattes, ft fcptuqginta prioribus diâi ordmis.
Relrgiof» vr F. Nicolaus deBaKotes, prior generalis S. Sapulchri Dominici.
R. vir D. Galiera» Craft· prior eccl. ft convent» Rhodi, ordinis S. Joannis Jerafalem, B decretorum doter.
R. vir F. Petrus procurator generalis ordinis B. Marie Teutnonicorum, nomine fuo ac procuratorio nomine magiftri generalis diâi ordinis.

Sequuntur priora prioratuum tam conventualium quam altorum, & tam ultra quam citramontaooram.

Religiof» vir D. Radulph», prior priorat» S. Joannis in Monte.
R. vir F Joanna prior prioratus S. Fabiani Piftrienfis diœcefis.
R. vir F. Jo. de Griftbmocte. prior Vallis vtridis prope Parifios
R vir F. Joanna Tuelli prior priorat» Foo- C tis-noftr··Domine , admis CarthuGcnhs , SoeÆooenfis diœcefis
R. vir F Dominia» prior prioratus S. Bartholom·: prope Januam. Omne» tres eorum propriis nominibus, ft pro toto ordine Car* thufienfium in regno Francis cxtftentium.
R vir F GuiUelm» de Soiftet, prior prioratu coovtntuaiis S Aroulphi dc Criipcio» . SilvaneAenfis diecefis.
R. vir F. Francifc» prior mooafterii dc Popina , ord. Catnaldul.
R. vir F. Jo. prior prioratuS. Mane de Serra
R. vir F........prior priorat» de Sarmafia
R- rir F.........prior priorat» convent de Boudolena.
R. vir F. Petras Mouraodi, prior priorat» B Marie de Quterio, Dinienfis diœcefis
R- vir F..........prior priorat» de Podio Captent.
R- vir F..........prior priorat» coovcntualis dc Boulcnia.
R. vir F. Petrus prior Tugrû , Viennenfis diœcefis .
R. vir F. Petras Dacres , prior priorat» Ak·
R. vir F. Antoni» de Reftis, prapofir» do* mus Pervercelin· Mediolani.

Ambaffiatora univerfitacum ftudkxwn genera* lium , primo ftudii Parifienfis .

Venerabiles & circumfpefti viri, magiftri, Dominicus Parvi, & Petras Piaoul, in tbeolo-B gia magiftri.
Robert» de Qurineyo, Petras de Plrovme, decretorum doâora.
Joanna Peut in medicina magifter.
Euftachius de Foquembergue, in artitas magi* fter , ft licenciât» in decretis
Poocius Simoneii, in anibua magifter, ft H* centiat» in theologia.
Guillelmus Carpentarii, in antes magifter, & baccalaureus format» in theologia
Arnold» Wivit, in artitas magifter. ft ii* centiat» m theologia.
Joannes BrouDeti, difins Francifci, in magifter, ft Ucêntiatw tn deactis. ** Λnκπ CHRtm

Univafitaa findii Bononicnfis.

Üniverfitas ftndii · Econicofis.

Univerfitas ftndii Totofir, pro qua erat pr»- ht» V. vir magifter Joanna Garfia ordinis fratrum Minorum, in facra theologia profeftbr, diâ» univerfitatis procurator ft ambafliator.

Univeriitas fludii Andegavenfis.

V. sir D. Guillelmus Maligencrts, utriufqne juris doâor.
V vir D. Nicolaus de Melleio, legum doâor, dite univerfitatis ambatetor.

Univcrfitas ftndii Viennenfia.

Üniverfitas findit Cracovienfis

Sacre theologia magifter Francifcm ordinis Prwdiratorum.
V. vir magifter Petras de Lingier, vicccanccL larius diâe univerfitatis.

Univerfnas iludii Mootis-peflulant.

v. vir D. Leonard» Alamandi, liecntiatuin decretis.

(Jniverfitw Gmtabrig».

Üniverfitas (ludii Pragcnfis.

üniverfitas ftudia Colooienfis.

Sequuntur archicpifcopi qui mHcrant ambaffiatora ft procuratores·

Reverendi patres, domini
* Archiepifcopus Cofonienfis.
Archiepifcopus Maguntinenfis.
Thomas Aquenfis.
Artandus Arelarenfis.
Archiepifcopus Ebredunenfis.
Archieptirop» Turritam·.
Ludovico* Roromagenfis.
Guido Remenfis.
Theobald» Bifuntinenfis.
Archlep. Canraarîenfis de Anglto.
Archiep. Eboracenfis de Anglia.

Sequuntor epifcopi qui miferant foot ambafi·* torts ft prdcwatores.

Reverendi patca, domini
D Petras Parifienfia.
Aymo Grariauopolitan».
Hugo Lanmovicenfis.
GuiUeltn» Regenfia.
Leonard» Graflienfis.
Înanna Vendenfis.
oannes Glaodatcnfis.
Joanna Tholonenfis.
Vlricw Lameeenfis
Leonard» Caro.
Engelmann Vienœnfis.
Bertrand» Momisalbani.
Srephaous Vabrenfis-
Conrad» Ofomocenfis.
Henricw Nannaenfis.
Gatianw Corilopitenfis.
Gnflfetaras Ruthenenfis.
Joanna Cafbcnfia.
Guido Lconenfis.
Joanna MaBeacenfia.
Germanus Lndooenfis.
Joanna Landnnenfis.
Joanna Bajocenfis.
.............Abrincenfis.
Joanna Sagicnfis.

Paoli H.

Re-

AMNO CHRISTI

P^Smi-

Λ», Fle-

Reverendi patres, domini PhOipras NovkxneuGs ·
Bertrandue Biterrenus.
Acardus ConferancnGa.
Hardovibos AndegavenC
Vidor · SufliooenGe.
Martinas ToraacenGs.
Joannes AmbianenGa.
Carolus CathaiaunenGs.
Matthcus MarinenGs.
Adam CenomanenGs.
Maninas CarnotcoGs.
Wbicus BrixinenGs.
Lanceslaus (JratislarienGe.
{ annes eleâus LeodienGs.
'rancifeus TeneatbanenGs.
Hcnricus TullenGa.
Fredericas TrafcdroGs.
Milo EdoenGs.
Hcnricus EkâenGs.
Petrus PapienGs.
Petrus TerdooenGs.
Bartholus Alexandri*.
Petrus PacenGs.
Antonius TrojcnGs.
Gonfalvus LamacenGe.
ioannes BrioccnGs.
dichael AntifUodorenGs.
Stephanos TrecenGs.
Petrus MatifcooenGs.
Radulphus MetenGs.
Robertus NiveruenGs
Georgius PatavienGs.
Jacobos b PlotenGa.
Arooldus CulmenGs.
Joannes PomezanienGs.
lenricus WarmienGs.
Hcnricus SambienGs.
Henricus ClaromontenGs.
Philibertus CabilonenGs.
Girardus Pi&a«enGs.
Udalricus NeubergenGs.
Waiteras MerieburgenGs.
Bartholomeus VintimilicnGs.
{oannes VirdunenGs.
'ctrus AuraieenGs.
.... PloiccnGs .
.... BangorenGs.
.... AfaphenGs.
.... VigornienGs.
.... Lichefeldenfu.
.... ConventrcnGs.
.... Herefordcnfu.
.... BofienGs.
.... ElienGs.
.... Winlonicniis.
.... LondonienGs.
.... BathooienGs.

Sequuntur abbates qui miferunt procuratores cum plena poteftate.

Ven. P. D. Geteutonus, abbas monaderii S. Antonii VienoenGs, ordinis S.Auguftini.

V. P. D. Raymundus, abbas monaderii CluniacenGs, pro lie & toto fuo ordine.

V.P.D. Eftoldus, ab. FifcanenGs, ord. S.Benediâi, doâor decretorum.

V.P.D. Elias, ab. monaft. BurgidolenGs, ord. S.Benedi&i, BituricenGs diac.

V. P. D. Guillelmus, abbas monaderii de *Leuto*, ordinis S.Bened. RivenGs dime.

D. Joannes, abbas monad. S Cypriani extra muros PiÂavendrs, ord. S.BeoediAi.

D- Aymerices, ab. monaft. S. Benedicit de extra Qjiinciac* prope Piâav. ord. S.Bcnediâi,

AD. Pc*b. mooaft.S.CnK's, ord.S.AuguA. PiôavcnGs diac. cwusn

D. Joannes, ab. monaft.Montis majoris, Ord. S.Ben. ArelatenGa diac.

D. Benrandus, ab. monaft· S. Hilarii, ord. S. Benedi&i, CarcaHooenGs diac.

D. Jacobus, ab. monaft. B. Mari*de Quadraginta , ord. S. Auguft. NarboncnGs diac.

D. Joannes, ab.mooaderii Fomis-frigidi, ord. GftercienGs.

D.Bcrn.... ab. monaft. S. Jufli dé Ulteria, ord. CamaldulenGs.

D. Leo, ab. monaft. S. Petri deTenolio, Pnemonft. ord. LaudunenGs diac.

D. Michael, ab. monaft. montis S.Bigii, ord. g S. Aug. Atrcbat. diose.

D. Philippus, ab. monaft. S.Taurini, ord. S. Bened. EbroiccnGs diac.

D. GervaGus, ab. monaft. de Bello-loco, ord. S. Aug. CenomanenGs diac.

D. Jo. ab. monaft. de Tbreio, ord. S. Bened. Etxoic. diac.

D. Guillelmus, ab. monaft. S. Petri de Collora, ord. S. Bened. Cenomanen. diac.

D* Joannes, ab. monaft. S.Vincentii, ord. S- Bencdiâi, Ccnoman. diac.

D. Jo. ab. monaft. deVadacio, Ord. S> Augu* flini diac. CenomanenGs.

D. Jo. abb. monaft. S.Gcorgii de Nemore, oφ. S. Auguft. Ccnoman. diac.

CD. Jo. ab. monaft. S.Carilepbi, ord. S. Bened. Ceooman. diac.

D. Petrus, ab. monaft. de Vadoalncti, ord. $. Bened. Ccnoman. diac.

D. Simon, ab. monad, de Ebronio, ord. S. Bened. Ccnoman. dime.

D. Prior & conventus monad, de Lonlaye, abb. ipfius monad, in remotis agente, ord. & diac. prrdtdorum.

D. Guillelmus, ab. monad. S- Andre· AvinionenGs, ord. S.Bened.

D. Jo. abbas monad. PntmonftratenGs.

D. Jo. ab. monad. S. Petri ad montes, ord. t> S.Bened. CatalaunenGs dime.

D. Guillelmus, ab. monad, omnium Sanctorum in Infula, ord. S. Aug.

D. Joannes, ab. monad. S. Memmii in fuburbio CatalaunenG, ord. S. Aug.

D. Guido, ab. monad, de Ufarchia, ord. S. Bened. LemovicenGs dicec.

D. Petrus, ab. monad. S. Marie S. Eufechii de Cellis, ord. & Aug. Bituricenda diac.

D. Jo. ab. monad, dc VirGooe, ord. S. Bened. BituricenGs diac.

D. Guillelmus, ab. monad, de Caialibenediâo, ord. S. Bened. BituricenGs diac.

D. Jo. ab. monad. S. GildaGi ord. S. Bcncd. Bituric. diac.

BD. Guillelmus, ab. monad. Fontiscombaodi, ord. S. Bened. Biruricenf. dicec.

D. Jo. ab. monad. S. Genulphi ord. & diocefis pnediâorum.

D. Gacianus, ab. monad. B. Mari* de Exol* duno, ord. & dicec. prKdiâorum.

D. Jacobus, ab. S. Petri Villas de nato, ord. S- Bened. Vabrcnf. diac.

D. Prior & conventus monad, de Millebeco, ord. S.Bened. Bitur. diac.

D. Aymericus, ab. monad. S. AmbroGi, ord. S.Aug. Bituric. diac.

D. Robcrlus, ab. monaft. MiieraienGs, ord.S. Aug,

-------Auguft. Bitor, diae.
O. Raimundus, ah mooaft. Concheofis, erd.
1 £ BeoediAi, Rntbenenfis dieee.
D. Aymericus, ab monaft.Pfalmodienfie, ord. S. Beoed. Ncmeofeofis dfaecef.
D. Germundus, ab mooaft. £ Trin. de Maloleone, ord. S. Aug. MaUeacenfis dime.
D. Petrus, ab monaft. Cendrateofis, oid. £ Beoed. Netnaufenfis diae.
D. Jo. ab mpoaA. S.Laudi de S. Laudo, ord. S. Auguft. Cooftaaticnfis diae.
D. Jo. ah menait. B. Marie dc Arg'.iis, ord. S. Aug. Luciooenf. diec.
D. Guifteimus, ab monaft. B. Marie de Hambeja, ord. S. Bened. CooftantienCs diae.
D. Petras, ah moaaft. B.Maria loci-Dei in Jardo, ord. Premoaftratenfu.
D. Michael, ab.monaft. S. Salvatoris Vice-comitis, ord. S. Bened. Confiant, diae.
D. Poncius, ah monaft. dc Nobiliaco, ord. £ Bened. Piâavenfis diae.
D. Stephaniis, ab monafi. S. Maria de Montisburgo, ord. S. Beoed. Conftaatieni. diec.
D........... ah monaft. dé BeUo-ibote, ord. S. Beoed. Mallcarenfis diae.
D. Jo. ab. monaft. £ Joannis Angeliacenfis, ord. S. Bened. Xanftonenfis diae.
D. Nicolaus, ab. monaft. S.Leodegarii, ord. S. Bened. Xanâonenfis diac.
D. Michael, ab. monaft. Villz-magr.c, Ord. S. Bened. Biterrenfis diac. C
D. Adcmarys, ab. monaft. Caroficnfis, ord. S. Bened. Pidav. dicec.
D. Raimundus, ab. monaft. Jocundenfis , ord. Bened. Eleftenfis diac.
D. Guillelmus, ab. monaft. B. Marie de Becco-Helluiui, ord. S. Bened. Rotcmagenfis diae.
D. Arnaudus, ah monaft. de JonccKis, ord. S. Breed. Biterrenfis dicec.
D. Joan. ab. monaft. de S. Aniano, ord. S. Bened. S. Poncii, Tbomeriacenfis diae.
D. Matthzus, ah monaft. fiecularis ecclefiS. Aftrodifii, Bittcrrenf. diae.
D. Bernardus, ab. monaft. £ Tiberii, ord. S. Bened. Agathenfis diae.
D. Jacobus, ab. monaft. £ Mauri fupra Ligerira, ord. S. Bened. Andegavenfis diœc. D
D. Guido, ab. monaft. S. Marie Ungiaci, ord. S.Aug. Eduenfis diae.
D. Theobnklus, ab. monaft. S. Albini Andegav. ord. S. Bened.
D. Jo. ah S. Petri deBurgolid , ord. S. Bened. Andegav. diae.
D. I. ab. monaft. S. Mantui Ruri-Curtenfis , alias de Bofco, ord. S. Auguft. Bdvaceufis diae.
D. Simon ab. monaft. S. Nicolai prope Andegavum, ord. £ Bcnod.
D. Reginaldus, ab. monaft. S. Vitoni Virdunenfis, ord. S. Bened.
D. Radulphus.ak B. Mariae de Rota, ord.S. Aug. Andegav. diac. E
D............ab. monaft. Stabulenfis, ord.S.Bened. Leodienfis diac.
D........... ab. monaft. Gemblacenfis.
D. Petrus, ab. ménaft. B.JoannisEvang.Mellinenfis, ord.S. Aug. Andegav. akte.
D.......... ah monaft. S.Trudonis, ord. S B. Leodien. diac.
D. ab. monaft. S. Umberti, ord. S. Bened. Leodien. diœc.
D......... ab. monaft. Uliderbatenfis, ord. S. Bened. Leod. *diac.*
D. .... ab monaft. Alnenfis Cift.ord.Leod. diac.

AD. Gnilleltaus de Cadonio, orior monaft. B. Marte deCaflumo,Biterrenfisdiae,demoaaft. S.R<dfi prope Valentiam immediaM dependentis. II
D.......... ah ViMarienfis.
D....... ab VaHis £ Lambeai, oni.CiftercieAfis, Leodienfis diae.
D.......... ab morali. Vallis Dei, ord. Cifterc. Leodicn. diae.
D........... ah monaft. Magni-Prati, ord. Cifterc. Leodienfia diofe.
D........... ah monaft. Fforeftienfis, ord. Praenooflrat. Leod. dioc.
D............ab. monaft. S. Gerardi de Brooio, S. Bened. Leodienfis dime.
D...........ab. monaft. Walchiodorenfis & Haflerienfis, ord. S. Bened. Leod. diae.
D........... ab. monaft. Fiorinenfis , ord. S. Bened. Leod. dtre.
D. Renerus, ab.monaft.S. Jacobi, Leod.diae, ord. S. Bened.
D. Heartens, ah monaft. S. lauaentii extra muros, Leod. ord. S.Bened.
D. Jo. ab. monaft. i x. ApoftoJonna Bclli-reditus Leod. ord. Pramooflrat.
D. Guil clmus, ah monaft. £Etifeii inPulcromonte prope Leodium, ord. S. Auguft.
D............ab. monaft. Avcrbodienfis, ord. Pra. monflr. Leod. diœc.
D. ab. monaft. Paicenfis, Prcmonft. ord. Leod. diae.
D............ab. monaft. Leffienfis, ord. Prom. Leod. dicec.
D......... ab. monaft Hclicmenfis, ord. Pr.. mooftr. Leod. diae.
D. ... ab. monaft. Novi-Monafterii, ord. S. Aug.
D.......... ab. monaft. Florenfis, ord. S. Aug. Leodienfis diae.
D...........ab. monaft. Malonienfis ord. £ Aug. Ixod. dioec.
D. Joannes ab. monaft. fandorum Flor. & Lucifir, Arctinenfis, ord. S. Bened.
D. Antonius, ah monaft. S. Janualis fitCopo.lonenfis, ord.... Aretinenfis dime
D. Jo. ahmooaft. deCampuano, ord. Camald. Aretinenfis dioc.
D.........ab. monaft. S. Andre. de Sexto, ord. .... Januenfis diœc.
D.........ab. mooaft. £ Benigni ord.... Janucni. disc.
D...........ab. moaaft. S. Mari. dc PerraHo . ord.,.. Januenf. diœc.
D...........ab. monaft. £ Bartholoauei de Foliato, ord.... Januenf. diœc.
D.............ab. monaft. de Maflayo.
D------- ab. monaft. de Vemuflia .
D...........ab. monaft. de Manefliis.
D...........ah monaft. £ Sulpicii I
D.... ab. mooaft. beatiflinue Trinitatis de Viodocioo, ord. S. Beoed. Carnot, diac, ad Romaturn Ecclefiam nutlo medio pertinentis.
D............ ab. monaft. £ Maris de Jubino, ord.........Januenfis diac.
E>..........ab mooaft. S Andree de Boos. ord. .... Januenfis diac.
D. Bernardus, ah mcnaft. £ Polycarpi, ord S. Bened. Narbon. ‹ rac.
D- Joannes, ab. mooaft. £ Trinitatis de £xaquio, ord. S. Bened. Couftanpenfis dices
D..,... ab. mooaft. £ Honorati.
D........... ab. monaft. de Croflio.
D............ah monaft. de Torooeto.
D.... ab. monaft. de Silvarie

AMNO CHRISTI

. . . ab. monaft. & Salvatoris Lodovaor· A
éwRBrn din. S. Bcned.
«« > Sequuntur domini abbatea de Anglta quîmiicruut ambafliatores, fise procuratores .D... . <b. monaft. dc Wakhen.
D. . . . ab. monafl. S. Auguftini extramuros Cantuarienfes.
D· . . . ab. monaft. de Faveshan.
D. . . . ab. monaft. dc Bdio.
D. . . . ab. monaft. de Waidenve.
D. . ·. ab. monaft. de Colchefte.
D. . .. ab. monaft. de Hida.
D. . .. ab monaft. de Vcrvclle.
D. . .. ab. monaft. de Cartberyz.
D. . .. ab. monaft. de Abindonia.
£>.... ab. monaft. de Desherbonne .
D. . .. ab. monaft. de Miletonc.
D. . .. ab. monaft. de Perne.
D. . .. ab. monaft. de Abbatiilinteye.
D. . .. ab. monaft. de Malmesbery.
D. . .. ab. monaft. de Taneftolie.
D. . .. ab. monaft. dc Evershan.
D. . .. ab. monaft. de Glouceflre.
D. . .. ab. monaft. de Barcbcre.
D. . .. ab. monaft. dc Vincecombc.
D. . .. ab. monaft. de Altefcoe.
D. . .. ab. monaft. dc Temesbesbury.
D. . .. ab. monaft. de Glafconia.
D. . .. ab. monaft. de Moochailcth.
D. . I. ab. monaft. S. Albani.
D. . . . ab.monaft. de Eusban.
D. . .. ab. monaft. de Ramefey.
D. . .. ab. monaft. de Burgo S. Pétri.
D. . .. ab. monaft. de Coruland.
D. . .. ab. monaft. de Bardenay.
D. . . . ab. monaiVdc Ccftria.
D. . . . ab.-monaft. de Sallopia.
D. . . . ab. monaft.' Burtonenfis.
D. . . . ab. monaft. Ternei.
D. . . - ab. monaft. de Burgo S. Edmundi.
Omnes fupradiâi iunt ordinis S. Benediâi I
D. .. . ab. monaft. de Werncrley.
D. .. . ab. monaft. de Forncfta.
D. . . . ab.monaft. de Fontanis.
D. .. . ab. monaft. de Riavalle.
D. .. . ab. monaft. de Bcllaioenda.
D. .. . ab. monaft. de Mesla.
D. .. . ab. monaft. de Vilcaifis.
D. .. . ab. monaft. dc Orelay.
D. .. . ab. monaft. de Nonconenrio.
D. .. . ab. monaft. de Holincukani.
D. .. . ab- monaft. de Caldria .
D. .. . ab. monaft. de Rcthford.
D. .. . ab. monaft. de Huppe.
D. .. . ab. monaft. dc Buelked.
D. .. . ab. monaft. de Tirefordia.
D. .. . ab. monaft. de Cumba.
D. .. . ab. monaft. de Salbro.
D. .. . ab. monaft. dc Scoloay.
D. .. . ab. monaft. dc Parcoludo.
D. .. . ab. monaft. de Strata florida.
D. .. . ab. monaft: de Haytio.
P- .. . ab. monaft. de Walledregis.
D. .. . ab. monaft. de Turbineret.
D. .. . ab. monaft. de Regali locol
D. .. . ab. monaft. dc Turtcnna .
D. .. . ab. monaft. dc Dote .
D. .. . ab. monaft. de Villisdennî.
D. . . . ab. monaft. Hiltenfis .
D. . . . ab.monaft. de Blinde.
D. . . . ab.monaft. de Scliiisbed.
D. . . . ab. monaft. de Lilyshellis.
D. . . . ab-monaft. de Gracia.
D. . . . ab. monafl. Walbonun.

D. · · ab. monaft. de Lacres.
D- · · ab. monaft. Halncnfis.
Omnes fupradiâi iunt ordinis Cidercieniis.
D. ' · . ab. monaft. de Loyccicrie.
D. . . . ab. monaft. Coruteniis.
D. . . . ab. tnooaft. Nortenfis.
D. . . . ab. monaft. de Oftency .
D. . . . ab. monaft. S. Jacobi Norhthantonoe
D. . . . ab. monaft. de Dark.
D- . . . ab. monaft. de Roboetœ.
D. . . . ab. monaft. dc O.cy.
Priores prioratuum, monaftcrioruni, & ecclefiasum intra (criptarum , in regno Angliz.
Prior monaft. de Davoyo .
B Prior monaft. Hertcnfis.
Prior monaft. ecclefiz RoiTcofis.
Prior monaft. de Lubben .
Prior monaft. de Bofgrohovv.
Prior monaft. ecclefiz Winionicnfis
Prior monaft. S. Ncoty.
Prior monaft. de Walingiord.
Prior monaft. de Daventre.
Prior monaft. Conventrenfis
Prior monafl. de Bonore.
Prior monaft. ecclefiz Elicofis.
Prior monaft. Norwicenfis.
Prior monafl. S. Nicolai Exonenfis.
Prior monaft. d· Barneflahclc.
Prior monaft. Wigomienfis.
C Prior monafl. de Lcthcft.
Prior monafl. de Ma'uerne magna ·
Prior monaft. ecclefiz Bathoniccfis.
Prior monaft. de Spaldoag.
Prior monaft. dc Terford.
Prior monaft. de CaolTale.
Prior monaft. dc Bronhorme.
Prior monaft. dc Fcflome.
Prior monafl. dc Suapris .
Prior monaft. de Waymadham.
Prior monaft. de Bymahan.
Omnes predicti lunt ordinis S. Benediâi.
Scquumur capitula ecdefiarum quz miicruui procuratores.

Toknfis.	Rotomagenfis.
Ambianenfis.	Bituriceafis,
Narbonenfis.	Educnfis.
DNoviomcnfis.	Cooftantienfis.
Aquenfis	Areiinenfis.
Arelatcnfis.	Bononicnlis.
EbrcJuncnfis	Bitcrrenfis
Viuleniis,	Novarienfis.
Regenfis .	Andegasenfis
Focalquerii.	Mirapicenfis.
Graflcnfis.	Tullenfis.
Pimatenfis	M.niicooenfis.
Vencienfis ·	Metcnfis.
Dignenfis.	Cabilonenfis
Tholoncnfis	Lingooenfis.
Forojulienfis.	Claromontenfis
A plentis.	wintonienfis.
Siflarienfis.	Dunelmenfis.
E Maifihcnfis.	Laudunenfis.
Vapicenfis.	Viennenfis.
Nauvatenfis.	Cathalauncnfis ·
Lomberienfis.	Anicienfis.
Nivernenfis.	Magalonenfis.
S. Petri de Boneva,	Vigintimilienfis
Carcafloncnfis.	Virdunenlis.
Conferanenfis.	Vivarienfis.
Tarvicnfis.	Avraicenfis.
Janucnfis.	Beati Martini Tur
Dolenfis.	Condnmenfis.

S Fto-

4VNO CHRISTI

ANNO CHRim

'AlbienGs.
ElcftenGs.
UticenGs
CenomatenGs.
TornacenGs.
PragenGs.
'AtrcbateoGs
CarnotenGs.
Tuteleniis.
VabrenGs.
Rutbenenfu.
MimaienGs.
NetnaufenGs.
LeodienGs.
FlorienGs.
Silvaneâenfu.
PariGenGs.
Senonenfis.
Saooenfis.
AgatbenGs.
CameracenGs.

S. Fiori.
ExonienGs.
SarezbarienGs.
ElicnGs.
BatboneaGs & Vellent.
RoBenGs.
HerefordcnGs.
CiftrienGs.
LicbefeldcnGs.
CorncnGi.
WigornenGs.
LincolnienGs.
LoodonienGs.
NorvicenGs.
MenevènGs.
BangorenGs.
AfapbenGs.
CulmenGs.
PometianenGs»
WarmienGs.
SambienGs.

Sequuntur procuratores civitatum fit dkecefum qua miïenmt ad id facrum concilium.

Cleri civitatis fic diœcefis AmbianenGs.
Cleri civitatis fit diœcefis Sueflionenfis.
Cleri civitatis fit diœceGs BononienGs
Cleri civitatis fit diœceGs Januenfis.
Cleri civitatis fie diœcefis Leodienfis.
Cleri ciritatis fie diœceGs SilvaneâenGs.
Cleri civitatis fit diœceGs NovarienGs.
Cleri civitatis fie diœceGs WratislavienGs.

Sequuntur provincias,qua miierunt procuratores.

RotomagenG»
TuroneoGa
Remenfis.
Senonenfis
LugdunenGs.
Ebredunenfis
ArclatenGi

AquenGs.
MedioknenGs
RavennatenGs
BurdegalenGs
PilanenGs.
Cantturicnfis.
BboracenGs·

Sequuntur communitates que miferttnt •mbaGutores.

Communitas JanuenGs.
Communitas Florentinorum

G. C OBSERVATIO, in fupertorcm indicem eorum qui concilio interfuerunt.

B DOra* qui huic concilio *inrerfucruM catalog»·* (Kuns C profert tUyaaldus , breviorem quidem , fed ex quo penita obfervari, panim «dam caxodari nonnulla ia iupe-riotn potat.

later cantate epifeopoe, qui hic vocatur HemfemTui-cuUaaa, UBc dfeirar Sattaafa. Utrlteque tituli caufm in-iclliga. Hearlcue Miautteua . Neapolitanus archicpi fcopue (unde A cantate Neapolitanus vocatus) a Gregorio XII. cardinate Tteculanus eructus e*: Petrus quoque da Podio, ejulte· tituli cantate dita eft a Petro da Lu-Cna . Qjii cura arat» Pifeon concilio iucaradeor , ambo Tufeulaato infulis tadgnesi ne coraroverte hac , pacis, cui taebatur. courilia incarvartara, Haaricua cadit. A a<l Sa» bineofen fedem rum vacuam tnadte. Mata autem vocatur Sabiaeate. tum ob cautam , qaam mox attigi : tum quia tana dt Rooio ibidem vocatur Tufcteaaas.

lacer void, epifea Oftieate Joan. vocatur , male ut Rty-aaldi carafego d>ta Aarata ut α Ottsaataa epitropo-rum catatono eorftat. Alia hic luat ia quibus difcreprn duo i*t indices , fed raateMo vitio Romate , aut ejun exferiptorfe. Cujufaodi arram la bac oMcrvatteae protêt» stem.

n Cardinatae presbyteris addk Rarasant catatocus Aao-tetua S- Praxedis, diâum Tudanioura » ft Lndovicum de Baro: fed felio hunc poAcrioram , cum tempore concilii e®n diaconus cantate S. Apite, ft vero 1a Superiori indice hunc locum obtineat. neque cantate presbyter duo-decim apeAoteum, nii ab Alexandro V. port concilium cream it. Eam Romanus receafet tar regal Fraacorvoe tegitoe.

Addit quoque, qui hic teâderantur , legatee regat Por-tugallia, ft omnium ecrlrfiaAiconm ft prolatorum todus regte . Joaonem epifeopum Ulyffipooeteem. ej ifcapum La-macentem, arag. Laurentium praviariatem ordrau S. Augu-Aioi, aMgiftrum ordfate Minorum , eoaademque regi a coo-itffioaibcMe

Ex eodam dsfeimus iaterfuide Philibemun e Noylaca B nugiftrum Rhodiorum equitum cum rtlfeiofit eMitibua fexdecim.

Hic Brcfesepifeopi pratentes caonNramur uncum decem . illic duodecim i addumurque Fraacifcus Smrrnente , ft Toannes UlyflipoMafit: additur ft nomen Sipontini , Ni» colaus, quod hinc expunâum . Hic epifcopi tantum fexa» gima fex enumeraatut , illic non nomituMur quidem ulli, (ed oftegiata Ltefe narratur Hfc procuratores attentem epifcoposutn Sc. illic sea. Hic procurator* capitulorum , too. illic tap.

Finis Toms Vigefinu Sexti.

^/SsSsS3fl!^gSÿ^S3fSIsS^^SISS3SJ^SS^BgS3SSIB^^

N OI RI FORMATORI

DELLO STUDIO DI PADOVA.

AVendo veduto per la Fede di ReviGone, ed Approvazione del *P. D. filippo Rofo* Lmct Inquilitor Generale del Saoto Offizio di Finteeia nel libro intitolato; *Socrortun Coxilio·r«ns &c AuHort P. PHlippo LMoo Sot. Jtfu,* caraalv *Hicnloo Coleti* , dT *Jomuu Doutmico &c.* Non v'cflêr cofa alcuna contro la Santa Fede Cattolica , *e* parimente per atte-Gato dei Segretario Noftro, niente contro Principi, *e* buoni coflumi, coocediamo Licenza ad *infatuo Zotto* Stampator di Fcnczia, che poifi effere ftampato, oflervando gli ordini in materia di (lampe, e prefentarito le folite Copie alie Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova I

Data li so. Dicembre 1767.

< Sebaftian Zuilinian Riform.
(Alvife Valareflb Riform.
(Francefco MoroGni 1. Cav. Proc. Riform.

Rcgiftrato in Libro a Carte 335. al Num. 1304.

Devidit Marchtfiii Se^r.